1a
11682

DION
al
Histor

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 22 Caj. 2. Núm. 3

Dion

1ª
11682

DIO

b15866439

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

ΕΙΚΟΣΙΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Dionis Romanarum hiſtoriarum libri XXIII, à XXXVI ad LVIII vſque.

EX BIBLIOTHECA REGIA.

1ª
11682

Num. 22. cap. 2. num. 3.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

LVTETIAE,
Ex officina Rob. Stephani, Typographi Regii, typis Regiis.
M. D. XLVIII.

Ex priuilegio Regis.

DIO
Z

ROBERTVS STEPHANVS TYPOGRAPHVS
Regius Lectori s.

CVM iam Dionysii Halicarnassei historici præstantissimi de Romanorum antiquitatibus libros vndecim diuulgassem, vt ordinem iam inde ab initio mihi propositum seruarem, placuit hosce Dionis cognomẽto Cocceii XXIII libros, quibus historiã Romanam ipse quoque diligentissimè, ad verum singula exigens, persequitur, continuata quadam serie deinceps publicare: quæ res nobis multò secius ac optassem cessit. Siquidem ex libris LXXX, quos ab eo de Romana historia scriptos esse auctor est Suidas, XXIII duntaxat ad nos peruenerunt: quódque omnium maximè nobis dolendum est, in iis excudendis vnico exemplari vsi & adiuti sumus, eóque accuratam ac diligentem castigationem desyderante. Nos verò id quicquid erat incommodi diligentia quanta potuimus maxima sarcire studuimus: idque si non omnino, aliqua certè ex parte consecuti sumus: ita tamen vt locos mutilos & imperfectos intactos reliquerimus, locos etiam adeò deprauatos, vt nulla iam rectæ ac integræ lectionis vestigia superessent, non modò nõ correxerimus, sed ne corrigere quidem conati fuerimus, medicorũ hac in re auctoritatẽ secuti, qui deploratis adhibenda esse remedia negant. Ac ne cui hac in parte officio nostro deesse videremur, parũ esse existimauimus locis illis asteriscos notã apposuisse, nisi etiam iis de quibus planè desperatũ non esset, medicinam aliquam adhiberemus. Quocirca ad calcem libri castigationes locorum aliquot reiecimus, quas nõ inutiles tantisper fore sperauimus, dum quid melius ac certius emendatioris alicuius exemplaris collatio nobis afferret. De cætero hoc etiam te admonitum velim, primas has paginas, à quibus initium sumimus, fragmenta quædam libri XXXV nobis videri, quas omnino vt in nostro exemplari reperimus, ita tibi offerimus. Expositam habes, Lector, rationem consilii mei, quã in excudendo hoc auctore secutus sum. Reliquum est vt te etiam atque etiam orem, vt omnia grato animo interpreteris, ac boni cõsulas: quod eos quibus huiusmodi res cognitæ sunt, facturos non dubito. Vale.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ
ΕΙΚΟΣΙΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Ταῦτα ἐν ᾧ λίμετέρῳ αὐτηρᾶφῳ ϛ̅ λϛ̅ βιβλίου περιῆλθεν, ἀποπασμάτιά ἐστιν, ὡς οἶμαι, ὄντα τοῦ λε̅ βιβλίου.

καὶ ὅτι ἰσορρόπῃ τῇ τύχῃ ἐπ' ἀμφότερα ἐκέχρηντο, ἐπέδειξεν. ἡττηθείς τε γὰρ πολλὰ καὶ κρατήσας, οὐκ ἧττον ἢ στρατηγικώτερος ἀπ' αὐτῶν ἐπεπίστευτο γεγενέναι. αὖθίς τε οὖν ὡς καὶ τότε παρεσκευάζοντο, καὶ περὶ τοὺς πολεμίους, καὶ Ἀρσάκην ὃν πρόσθεν, καίπερ ἐχθρὸν αὐτῷ ὄντα, φιλίαν τινὰ ἀμφισβητήσιμον ὄντα, ἐπαρεσβεύοντο, καὶ τοὺς Ῥωμαίους διέβαλλον, λέγοντες ὅτι δι' μονωθέντων σφῶν κρατήσουσι, καὶ ἐπ' ἐκεῖνον διαβὰς ὑπεραλβύσουσι. φύσει τε γὰρ πᾶν ὄνικον ἄπληστον τῆς πλεονεξίας ἐστί), καὶ μηδένα ὅρον τῆς πλεονεξίας ποιεῖσθαι, καὶ τούτους, ἅτε καὶ ὂν κεφαλὴν πολλῶν δὴ γεγενῆσθαι, οὐκ ἐθελῆσαι αὐτοὺς ἀποφέρειν. καὶ οἱ μὲν τοιοῦτ' ἐπαρεσκεύαζον. Λούκουλλος δὲ ἀμφοτέροις μὲν οὐκ ἐπεδίωξεν, ἀμφὶ καὶ πάνυ τι φοβερὼ σωθῆναι εἴασε, καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ αἰτίαν ὡς οὐκ ἐθελήσας ὂν πολεμεῖν, ὅπως ὅτι πλεῖστον ἄρχῃ, κατηλοῦσαν, πολλά τε τοῖς ἀνδράσιν, καὶ πολλὰ τοῖς πολίταις ἔχρε, καὶ ὅμως τοῦτο τότε εἰς τοὺς στρατηγοὺς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσίας ἐπεμήκυνον, καὶ μεταξὺ ὡς καὶ αὖθις ὃ αὐτὸ τοῦτο πεποιηκέναι ἔδοξε, ὃν ὕπατον αὐτὸς κατ' ἐκεῖνον ὂν χρόνον ὄντα ἀφέδρον ἐπεμψεν. τὰ δὲ δὴ ληστικὰ ἑρκτὰ, σασιασθέντων πρὸς τοὺς Ἀρμενίους τοὺς ξένους ὧν στρατοπεδευόντων αὐτοῖς, εἷλε. κιλικές τε γὰρ οἱ πλείους αὐτῶν ἦσαν ἀνάπαυσοί ποτε γεγενότες, καὶ ἐσήκαζον εἰσὶν νυκτὸς τοῖς ῥωμαίοις, καὶ οὐκ τούτου τὰ μὲν ἄλλα διηρπάσθη, πλεῖστ' ἐκείνοις ὑπαρχόντων, ἃς δὴ γυναῖκας τῶν δυνατωτάτων πολλὰς ἀγούσας ἀνδρὸς ὑβρισμοῦ ὁ λεύκουλλος ἐφύλαξε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀνδράσι σφᾶς πρόσπεποιήσατο, τόν τε τῆς κομμαγηνῆς βασιλέα ἀνῄρησεν. ἡ δὲ δὴ χώρα αὕτη τῆς συρίας πρός τε τὰς ἀφράτης καὶ πρὸς τὴν Μεσοποταμίαν ἐστί, καὶ τινα ἀράβιον δυνάστην ἀγχιναυδόνιον, ἀνῆγόν τε ὑπικηρυκευσάμενοί οἱ ἐδέξατο, καὶ μαθὼν παρ' αὐτῶν τὴν παρεσκευὴν ταύτην ἐπαύετο τοῦ τε τοῦ μιθριδάτου πρὸς ὃν ἀρσάκην πεμφθεῖσαν, ἀνταπεστάλη τινας ἐκ τῶν συμμάχων, ἀπειλάς τε ἅμα αὐτοῖς, ἂν ἐκείνοις ὑπικουρήσῃ, καὶ ἐπαγόντας, ἂν τὰ σφέτερα ἀνδέχηται, φέρειν τὰς. ὁ οὖν ἀρσάκης τότε μὲν (ἔτι γὰρ τοῦ τε μιθριδάτου ὀργὴ εἶχε, καὶ ἐς τοὺς ῥωμαίους ἀδὲν ὑπώπτευε) παρέσθαι τε οἱ ἀνέπεμψε, καὶ φιλίαν τε καὶ συμμαχίαν ἐπείσατο. ὕστερον δὲ τὸ σηκίλιον ἤδοντα πρὸς ἑαυτὸν ἰδών, ὑπετόπησε κατάσκοπον τῆς χώρας καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πρᾶγμα. τούτου γὰρ ἕνεκα, ἀλλ' οὐ τῆς ὁμολογίας ἤδη γεγυμνασμένης, ἀνδρα ὑπιφανῆ τὰ πο-

Arsaces
Lucullus
Tigranes
Tigranocerta
Antioch) comagenes
Alchaudon)
Tigranes
Mithridates
Arsaces
Sicel)

λεμικὰ πεμφθῶσι, καὶ σφᾶς βοήθειαν ἐπ' αὐτῶν ποιήσασθαι, οὐ μόνον οὐδ' ἠναντιώθη τι, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀμφοῖν ἔστη, μηδ' ἑτέρωσε, ὡς ἔφη εἰκός, ἐξελίσσας αὐξήσας. τὸ γὰρ πόλεμον αὐτὸ ἰσοπαλῆ ὄντα ἀσφαλέστατον οἱ μείζω οἴσῃ ἐνόμιζε. τούτῳ μὲν δὴ ἔτει ταῦτ' ὁ λούκουλλος ἔπραξε, καὶ τὰ Ἀρμενία συχνὰ προσηγάγετο. ὅτι δὲ κοίντου μάρκιος κῆνσωρος ὁ μετὰ ταῦτα ὑπατεύσας, οὐ μόνος ἀποδεχθεὶς, μόνος ὑπάτευσεν. ὅ, τε γὰρ συνάρχων αὐτῷ προτιμηθεὶς λεύκιος μέτελλος ἐν ἀρχῇ ἔτους ἀπέθανε, καὶ ὁ ἀφιδνᾶς ὁ τὰς ἀρχὰς μετήλλαξε, καὶ ὀλίγῳ ὕστερον ἐξελεγχθεὶς ἀνὴρ ἀπεδείχθη. ἐν οὖν ἐκείνῳ τῷ ἔτει τούτῳ ὁ λούκουλλος μεσοπόντους ἤδη καὶ θέρους (ὑπὸ γὰρ ψύχους ἀδυνάτου ἐς τὴν πολεμίαν γῆν ἐσβαλεῖν) γραφὰς ποιησάμενος, ἵνα τε τῆς γῆς ἐπορεύσατο, ὅπως ἀμείνους τοῖς βαρβάροις ἐς μάχην ὑπαγάγηται, καὶ ὡς ἐκεῖνον μᾶλλον ἐκνικῶν, ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησε. καὶ τούτῳ τοῖς μὲν ἱππεῦσι τῶν ῥωμαίων χαλεποὶ οἱ τῶν σκυθῶν ἱππεῖς ἐγίγνοντο, τοῖς δὲ πεζοῖς ἐκεῖνοι αὐτῶν ἐς χεῖρας ἦλθον· ὁπότε ἡ ἀσπὶς τῶν λευκούλλου τὴν ἵππον προσέβοησεν, ἐτρέποντο, οὐ μόνον καὶ δι' ὀλίγου τι ἔπαθον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας σφᾶς ἐς τοὐπίσω ἐξελαύνοντες, πολλοὺς μὲν καὶ προσκεχωκότας ἀπέκτεινυσαν, πάμπληθεῖς δὲ ἐλάμβανον· καὶ ἐκ τούτου τὰ βαρβαρικὰ χαλεπὰ καὶ δυσίατα· παῖς τε γὰρ ἀκίσι διπλαῖς ἐχρῶντο, καὶ προσέτι καὶ ἐφήρμοττον αὐτάς, ὥστε ἀβέλτερα εἴτε ἐμμένοιέ τις τοῖς σώμασιν, εἴτε καὶ ἐξέλκοιτο, ἐλκύσας αὐτὰ ὀλλυμένους. τὸ γὰρ ἕτερον τὸ ἀριστερὸν σιδήρεον ἔνδον, ἅτε μηδεμίαν ἀγκύλην ἔχον, ἐξικνεῖτο. ὁ οὖν λούκουλλος ἐπειδή τε πολλοὶ ἐτραυματίζοντο, καὶ οἱ μὲν ἔθνησκον, οἱ δ' ἀνάπηροι σφῶν ἐγίγνοντο, καὶ ἅμα καὶ τὰ ὀπίσθια αὐτοῖς ἐπέλιπεν, ἐκεῖθέν τε ἀπεχώρησε, καὶ ὅπῃ νίσιον ὥρμησεν. ἡ δὲ δὴ πόλις αὕτη ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ καλουμένῃ πεπόλισται. οὕτω γὰρ πᾶν τὸ μεταξὺ τοῦ τε τίγριδος καὶ τοῦ εὐφράτου ὀνομάζεται, καὶ νῦν μὲν ἡμέτερόν ἐστι, καὶ ἀποικίας ἤδη νομίζεται· τότε δὲ ὁ τίγρανης τῶν πρώτων αὐτὸν ἀφελόμενος, τοῖς τε ἵπποις ἐν αὐτῷ καὶ τὰ ἄλλα τὰ πλεῖστα τῶν λοιπῶν ἀπετίθετο, φύλακά οἱ ὃν ἀδελφὸν προστάξας. προσὸς οὖν τοῦτον ὁ λούκουλλος ἐλθών, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ χάρακι, καθ' ὃν μὴ πρόρριζος τὰς προσβολὰς ποιησάμενος, ὀλίγον ἐπέρασε. τὰ γὰρ τείχη καὶ διπλᾶ καὶ πλίνθινα ὄντα, τῷ τε παχύτητι πολλὴν ἔχοντα, καὶ τὰ φρουρὰ βαθεῖα διειλημμένα, οὔτε καταπατηθῆναι πη, οὔτε διορυχθῆναι ἠδυνήθη, διόπερ οὐδ' ὁ τίγρανης ἐπήμυνέ σφισιν.

* ὡς δ' ὅ, τε χειμὼν ἐνέστη, καὶ οἱ βάρβαροι ἀθυμότερον, ἅτε ὑπεκπεπωκότας, τοὺς τε ῥωμαίους ὅσον οὐκ ἀπράγμονας ἔσεσθαι προσδοκῶντες διῆγον, ἐτήρησε νύκτα ἀστεμφῆ, καὶ ὑετῷ λάβρῳ, βορειάτῃ τε χειμερινῷ, ὥστε μήτε ἂν προϊδέσθαι, μήτε τι ἐπακοῦσαι αὐτοὺς ἔχοντας, τόν τε ἔξω πρεῖσλον, πλησίον ὀλίγον, καὶ τὸν ἐν τῷ μέσῳ τάφρον ἐκλιπεῖν, καὶ προσέμιξε πολλαχῇ τῷ τείχει, καὶ ἐκείνου τε οὐ χαλεπῶς ἀπὸ τῶν χωμάτων ἐπέβη, καὶ τοὺς φρουροὺς τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐν αὐτῷ ῥᾳδίως, ἅτε μὴ πολλοὺς ὄντας, ἀπέκτεινε, καὶ οὕτω τῆς τε τάφρου μέρος τι (τὰς γὰρ γεφύρας οἱ βάρβαροι προσκατέρρηξαν) διεκόμισεν. οὔτε γὰρ τῇ ὀξείᾳ, οὔτε αὖτ' πυκνὰ λυπεῖσθαι ἐν τῷ πολλῷ ὑετῷ ἐδύναντο, καὶ διαβάς αὐτοὺς, τὰ μὲν δηΐα, οὐ πάνυ ἰσχυρὰ τὸν ἔνδον κύκλου πρὸς τῶν ἔξωθεν αὐτὸ προσβεβληκότων ὄντος, διέθηκε εἶλε, τοὺς δὲ ἐς τὴν ἄκραν ἀναφυγόντας, ἀνδρῶν τε καὶ ὃν ἀδελφὸν τοῦ τίγρανος μετὰ τοῦτο καθ' ὁμολογίαν παρεσπάσατο, καὶ χρήματά τε πολλὰ ἔλαβε, καὶ ἐκεῖ διεχείμασε. τὴν μὲν

μὲν οὖν νίσιον οὕτως ἐχρώσατο· τῆς δὲ ἀρμενίας τὴν τε ἀνω καὶ τὴν πρὸς τὸν πόντον συχνὰ ἀπέβλαψεν. ὁ γὰρ τίγρανης ἐκείνην μὲν, ὡς οὐκ ἀνὰ λύσιν, οὐκ ἐπεκούρησε, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα φρονήσαντας ὥρμησεν, εἴπως ἀχόλου τοῦ περὶ τὴν νίσιον αὐτὸν ὄντος, φθάσειεν αὐτὰ κομισάμενος, καὶ μιᾷ ἐλάτει μὲν τοὺς τὴν οἰκείαν ἀπέσχλεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ἑαυτοῦ ἀρμενίαν ἦλθε. καὶ τῷ λευκίου φαιωνίου διϊσχάντα οἱ ἀποκλεισθέντες ἐπολιόρκει, μέχρις οὗ ὁ λούκουλλος ἀμαθοῦς τοῦτο ἐπέβοησεν αὐτῷ. ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐλίγνετο, μιθριδάτης ἔς τε τὴν ἑτέραν ἀρμενίαν, καὶ ἐς τὰ δηΐα ἐσβολὰς, πολλοὺς τῶν ῥωμαίων τοὺς μὲν διὰ τὴν χώραν πλανωμένους, ἀπροσδόκητος σφισι προσπεσὼν ἔφθειρε, τοὺς δὲ καὶ ἐν μάχῃ κατέκτανε, καὶ οὕτω καὶ τῶν χωρίων τὰ πλείω διαταλαίπωρα ἀνεκτήσατο. οἱ γὰρ δὴ θεσπροὶ ἐκείνου τὰ βύνοια, ἔκτε τὸ ὁμοφύλου καὶ ἐκ τῆς πατρίου βασιλείας, καὶ τῶν ῥωμαίων μῖσος, διά τε τὸ ὀθηδον, καὶ διὰ τὸ τῶν ἐφεστηκότων σφίσι κακουχεῖσθαι, ἔλεγον, προσεχώρησάν τε αὐτῷ, καὶ μὴ τοῦτο ἐν ἀρχοντα τῶν ἐκεῖ ῥωμαίων μόνον φάβιον ὑπέμενον. οἵ τε γὰρ θρᾷκες οἱ πρότερον μὲν τῷ μιθριδάτῃ μισθοφορήσαντες, τότε δὲ τῷ φαβίῳ σπανίζοντος, καὶ οἱ δοῦλοι οἱ ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ γραφόμενοι ὄντες, ἰσχυρῶς αὐτοῖς ἐβοήθησαν· οἵ τε θρᾷκες (τὸ γὰρ φαβίου ἐς προσκοπὴν πεμφθέντες, οὔτε τι ὑγιὲς ἀπήγγειλαν αὐτῷ, καὶ μὴ τοῦτ' ἐκείνου τε ἀφυλακτότερον προϊόντος, καὶ τῷ μιθριδάτου ἐξαίφνης οἱ προσπεσόντος, σφίσιν ἐπέδεντο τοῖς ῥωμαίοις, καὶ ἐν τούτῳ ἡδυπάθειαν σφίσι τῷ βαρβάρου κηρύξαντος, σὺν ἐπελαβόντο τῷ ἔργου.

ἀνάλωσεν δὲ, εἰ μὴ ὁ μιθριδάτης τοῖς πολεμίοις ἀναπρεφόμενος (καὶ γὰρ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονὼς ἐμάχετο) λίθῳ τε ἐπλήγη, καὶ δέος τοῖς βαρβάροις μὴ καὶ ἀποθάνῃ πρέσχῃ. ὀκτακόσιον γὰρ σφῶν ἀφ' ἑνὸς τούτου τοῦ μάχου, ἠδυνήθησαν δηΐοι τε καὶ ὁ φάβιος ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἀποφυγεῖν, καὶ μὴ ἑνὸς τούτου καθάπερ καπακλασθείς, ἐπολιορκήθη μόνου, ἐσώθη δὲ ὑπὸ τῶν τειλαίου. ἔστι γὰρ ἐκ τῆς ἀσίας ταύτης πρὸς τὸν λούκουλλον διϊόντι, καὶ γνοῖς τὰ πεπραγμένα, δυσαμίν τε ὅσην οἷόν τ' ἐν τῶν πρόσθεν ἤθεσιν, καὶ τὸν μιθριδάτην, ὡς καὶ ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ πλήθη πρὸς σοῦ, ἐξέπληξεν, ὥστ' ἀναξηναι ποιῆσαι φρίν καὶ ἐς ὅπλα αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ τούτου ὑπιθαρσήσας, καὶ μέχρι τῶν κομμαγηνῶν ὑπεκφυγόντα αὐτὸν ἐπεδίωξε, καὶ νικῶν ἐνίκησεν. νυκτίζετο μὲν γὰρ ὁ μιθριδάτης ὅτι θᾶττον τὸν ποταμὸν, ἢ οἱ ῥωμαῖοι προσήσονται. βουληθεὶς δὲ σφισι κεκμηκόσιν ἐκ τῆς πορείας συμμίξαι, αὐτός τε προσαπήντησε, καὶ ἑτέρους δι' ἡνίας ἡφύρας ἐν τῷ τῆς μάχης καιρῷ ἀναβαίνοντας ὑπιδέσθαι προσέταξε. καὶ αὐτὸν ἀλλόμαλα ὅτι πλῆθον ἀγωνιζόμενον ἢ γέφυρα, πολλὰν τε καὶ ἀθρόων ἅμα δι' αὐτῆς ἐπειρομένων, τῆς τε ὑπερουείας ἀπεξέρησε, καὶ προσδιεπεραίωσε. καὶ οἱ μὲν μὴ τοῦτ' (ἤδη γὰρ χιμὼν ἦν) ἀπεχώρησάν ἐς τὰ ἑαυτῶν τείχη ἀμφότεροι, καὶ ἠσύχαζον· τὰ δὲ δὴ κόμανα τῆς τε νεὼ καταπαδοχίας ἐστὶ, καὶ ἐδόκει τότε τῆς ἀρτέμιδος ὁ ταυρικὸν βρέτας, καὶ ὁ ἡλιος ὁ ἀγαμεμνόνιον δὴ ἐκ παλαιοῦ ἔχον· καὶ ὅπως μὲν ἐς αὐτοὺς ταῦτα ἀφίκετο, ἢ ὅπως διέμεινεν, οὐ δυσαμενῶ σαφὲς πολλῶν λεγομένων δι' ἀρχῆς, ὃ δὴ ἀκριβῶς ὑπίσταμαι, φράσω. δύο αὖται πόλεις ἐν τῇ καππαδοκίᾳ ὁμώνυμοι, οὔτε πάνυ πόρρω ἀπ' ἀλλήλων εἰσὶ, καὶ τῶν αὐτῶν ἐκτίσθησαν. ἐκ δὲ μυθολογοῦσι καὶ τὰ ἀλλα πάντα ἐκ τοῦ ὁμοίου, καὶ ὁ ξίφος, ὡς αὐτὸ ἐκεῖνο ὃ τῆς ἰφιγενείας ὃν ἀμφοτέραις ἔσχου-

Q. Marci
L. Metelli *

Numidis. V

L. Fanni

M. Fabi

Triarii

Comana. V

Iphigenia

σι. καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον εἰρήσθω. ὁ δὲ ὑπατικὸς μόνος ἔτι τότε μᾶλλον ἀχιλλίου καὶ ὑπὸ ταὐτὸ πείσωνος ὑπάτων, ὁ μὲν μιθριδάτης ὡς τειχίοις τοῖς γαζιούρσις ἐνετύγχανε, τοῖς καλουμένοις τε ἅμα αὐτὸν ἐς μάχην, καὶ ἐξοργίζων· ταῦτα γὰρ ἦν, καὶ ἐν τῇ ἐπόψει τῶν ῥωμαίων αὐτὸς ἐλαύνων, καὶ τοὺς στρατηγοὺς γυμνασίας ἐποίητο, ὅπως ῥᾳον τὸν λεύκυλλον ἐπελθεῖν, ἐκεῖνόν τε συμβαλών, ὡς ἔφ' ἥλπισε, κρατήσῃ, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἀρχῆς ἀνασώσηται· ἐπεὶ ἡ σύγκλητος ἐκείνῳ, πέμπει γυναῖκας τοῖς δάδασα φεύγουσι, ἐν ᾧ τὰ σκεύη τοῖς ῥωμαίοις ἀπέκειτο, ἵν' ἐκείνοις τε ἐπαμύνοντα αὐτὸν ἐς χεῖρας ὑπαγάγηται, καὶ ἔρημον ὄντως. ὁ γὰρ τελαίειος τέως μὲν ἀφ' ἑλκῶν πλήθους τῷ μιθριδάτου φόβου μόνος, καὶ τὸν λεύκυλλον (μετετέτμητο γὰρ αὐτῷ) ἀσθενέστερος, ἡσυχίαν εἶχεν· ὡς δὲ τά τε δάδασα πολιορκούμενα ἐπύθετο, καὶ οἱ στρατιῶται δείσαντες τοῖς αὖθις ἐπεφέροντο, καὶ ἐπιπτείλαιν εἰ σφᾶς μηδεὶς ἐξάγοι, καὶ αὖθις ἐλθοῦσι βοηθήσειν σφίσι, καὶ ἄκων ἐξανέσχη, καὶ αὐτοὶ οἱ βάρβαροι προχωρήσαντα ἤδη προσπεσόντες, τοῖς μὲν ἐν χερσὶ, ὥς τε πλήθει σφῶν πολλῷ καὶ κατειργάσαντο, τοὺς δὲ καὶ ἐς ὃ πεδίον ἐκφυγόντας, ἀγχοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐς αὐτὸ ἐκτετραφθαι, πολλῷ μᾶλλον τοὺς ἔκτεινον, ὥστε πάσας ἀπόσφας διέφθειραν, εἰ μὴ τῶν ῥωμαίων τὶς πλασάμενος ὡς καὶ ἐκ τῆς τοῦ μιθριδάτου συμμαχίδος ὤν (ἐσῆλθε γὰρ αὐτοῖς ἐσπρωσυστραβωμένους, ὡσπερ εἶπον, οὐκ ὀλίγους εἶχε) πρόσφθε τέ οἱ, ὡς καὶ εἰπεῖν τι βουλόμενος, καὶ ἔπεσεν αὐτόν. οὕτω γὰρ ἐκεῖνος μόνος συλληφθεὶς ἀπεσφάγη. τῶν δὲ ἀφηθέντων δεῦρο τοῦτο τῶν βαρβάρων, συχνοὶ τῶν ῥωμαίων διέφυγον. μιθριδάτης μὲν δὴ τότε, τὸ βούλευμα ἴατο, καὶ προσυποπτεύσας καὶ ἄλλους τινὰς τῶν πολεμίων ἐν ᾧ στρατοπέδῳ εἴη), ἐξέπεμψεν τῶν στρατιωτῶν ὡς καὶ κατ' ἄλλο τι ἐποιήσατο, καὶ κελεύσας σφᾶς ἐς τὰς ἑαυτῶν σκηνὰς ὡς ἐκάστους τὸ τάχος ἀναχωρῆσαι, κατεφώρασε, καὶ τοῖς ῥωμαίοις μονωθέντας διέφθειρε. καὶ οὕτω ὁ λεύκυλλος ἐπελθὼν ἐδόκει μὲν πρᾶξαι ὡς καὶ ἐκεῖνα ῥᾳδίως κρατήσων, καὶ πόλεσι τὰ προσφιλῆ δι' ὀλίγου κομιούμενος, οὐ μόνον οὐ κατέπροσῆλθε. ὅ, τε γὰρ μιθριδάτης ἐς τὰ μετέωρα τοῦ χαλαίου ὄντα ἱδρυθείς, οὐκ ἀνετάπη αὖτοῖς, καὶ ὁ μιθριδάτης ὁ ἕτερος οὐκ μηδείας γαμβρὸς τῷ τιγράνῃ ἐσκεδασμένους τοῖς ῥωμαίοις ἐξαίφνης προσέπεσον, συχνοὺς ἀπέκτεινεν, ὅ, τε τιγράνης αὐτὸς προσιὼν ἠγγέλθη, καὶ ὁ στράτευμα ἐσασίασεν. οἱ γὰρ οὐδενέειοι οἱ τῆς τε στρατείας ἀφεθέντες, ὡς μὴ τῷ τ' αὖθις στραβωσάμενοι, ἐκινήθησαν μὲν καὶ ἐν τῇ νισίβι, ἔκ τε τῆς νίκης καὶ ἐκ τῆς ἡσυχίας, τῷ τε τὰ ὑπατήδια ἄφθονα ἔχειν, καὶ φόβῳ δ' λευκύλλου τὰ πολλά, ἀφ' ὧν πολλαχόσε ἐκ δημείων αὖθις, διαπᾶσθαι, καὶ μάλιστ' ὅτι πούπλιός τις κλώδιος, ὃν κλαύδιον τινες ἐκάλεσαν, σίτου ἐσασίαζε σφᾶς τὰ ἐμφύτου νεωτερσποιίας, καθάπερ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ τῷ λευκύλλῳ συνοικούσης. ἐπαφάσθησαν δὲ καὶ πότε δήπου τε καὶ ὑπ' ὧν ἀχίλιον ὄν ὕπατον, ὃς ὑπὸ λευκύλλῳ δεδεδεχὼς δι' ἄκρου εἶπον ἐξεπέμφθη, πλησιάζοντα ἐπύθοντο. ἐν γὰρ ὀλιγωρείᾳ αὐτὸν, ὡς καὶ ἰδιωθέντα, ἤδη ἐποιοῦντο. ὁ οὖν λεύκυλλος ἔκ τε τούτων, καὶ ὅτι τοῦδε τοῦ μύκου ὕστερος ὁ ἀχιλλεὺς ὑπαλθύσθη τος ἐς χιλιάδας, ἧς ἀρχὴν ἔλαβε, πρίονος, ὑπατεύειν αἰτήσας οὐκ ἔτυχεν, ἐν ἀπόρῳ ἐλθόντος, καὶ ὀκνήσας μὲν δεδεκεῖνος διαβῆναι, δείσας δὲ καὶ χώραν μείναι, ὅπῃ ἐν τιγράνῃ ὁρμήσειν, εἴπως ἐκεῖνόν τε ἀπροσδόκητόν τε ἅμα ἐπικομήσας ἐκ τοῦ ὁδοῦ βεβλαγμένου, καὶ τοῖς στρατιώταις εἶπον ἵνα δεδεῦτου παύσηται σασιάζοντας.

σιάζοντας· οὐ μὴν καὶ ὑπατυχὴς ἐγένετο. ἀκολουθεῖ γὰρ αὐτῷ ὁ στράτευμα μέχρι του τινός, ὅθεν ἐς τὴν καππαδοκίαν ἐκστρατεύσαι ἐμέλλησεν, μηδὲ φθέγξασθαί τι, ἀπερᾴπονται. καὶ οἵ γε οὐδεέμοι μεθύοντες ὅτι τῆς στρατιᾶς τοῦδε τοῖς οἴκοι τέλεσιν ἀφῆνται, πρότελῶς ἀπεχώρησαν. καὶ ταῦτα μέσῃ μηδεὶς ὅτι στρατηλικώτερος ἀνδρῶν ὁ λεύκυλλος ἡγεμών, καὶ στρατός τε ῥωμαίων τοῦτο ἐν στύτε στρατῷ καὶ ὅτι πολέμῳ Ἀρμενίας, καὶ δύο βασιλέας οὐκ ἀσθενεῖς ὑπεκρατήσας, ἐλών τ' ἀν' ἑκάστας ταχέως δίχα πολεμήσαι ἐβεβούλητο, οὐκ ἐδωάτο τῶν συστραβωμένων οἱ ἄρχειν, ἀλλ' ἀεί τε ἐστασίαζον, καὶ τέλος κατέλιπον αὐτόν. πολλά τε γὰρ σφίσι στρατιῶται, καὶ δι' ὀλίγου ἀνθρώπου τε ἐν ταῖς τῶν ἔργων ἀπαιτήσεσι, καὶ ἀπράγμονος ἐν ταῖς τιμωρίαις ὤν, οὐκ ἠπίσατο οὔτε λόγῳ τινὶ προσαγαγέσθαι, οὔτε ὑπέχειν δυσχέρειαν, οὔτε τιμῆς, οὔτε χρημάτων μεταδοσιν προσεταιρίσασθαι, ὧν πολλῶν τε καὶ ἐν πλήθει, καὶ μάλιστα στρατιῶται δεῖ, καὶ Ἀρμενίοις οἱ στρατιῶται ἕως μὲν δὴ τε ἐφέροντο, καὶ ταῖς ἀρπαγαῖς αὐταξίας τῶν κινδύνων εἶχον, ἠνρόωντο αὐτῷ· ἐπεὶ δὲ ἐστάγησαν, καὶ ἐς φόβον αὐτὶ τῶν ἐλπίδων αὐτίκα τέσησαν, οὐδὲν ἔτι προετίμησαν. τεκμήριον δ', ὅτι τοὺς αὐτοὺς τούτους ὁ πομπήιος λαβὼν (καὶ γὰρ τοὺς ἀθλητὰς αὖθις κατελέξατο) οὐδὲν ὁπωσοῦν σασιάζοντας ἔσχε. τοσοῦτον αὖθις ἀνδρὸς ἀρετὴ διαφέρει. ὡς δ' οὖν δὴ οἱ στραβωσταὶ ἔσπασαν, πᾶσάν τε ὀλίγου τὴν Ἀσίαν ὁ μιθριδάτης ἀνεκτήσατο, καὶ τὴν καππαδοκίαν ἰσχυρῶς ἐγυμνώσατο, μήτε λευκύλλου, προφάσει τῶν τὸν ἀχίλιον ἐπῆλθεν δεδεκότων), μήτε ἐκείνῳ προσαμυνόντος αὐτῆς. ἐπειγόμενος γὰρ προτέρου ὡς ἐς τὸν δ' λευκύλλου νίκην ὑφαρπάσαντα, πρὸ τοῦ τῶν γεγονότων ἤκουσε, οὔτε προσὲς τὰ στρατόπεδα ἦλθε, καὶ ἐν τῇ βιθυνίᾳ ἐχρόνισε. μύριος δὲ λευκύλλῳ μὲν οὐκ ἐπεκούρησε, προσέχημα τοῖς στραβωταῖς, ὡς οὐκ ἐθελήσαντας οἱ ἀκολουθῆσαι, ποιησάμενος, ἐς ἣν τὸν χιλιάδα ἀφικόμενος, καὶ μέχρι τινα ἐπαυτομολήσαντα τῷ μιθριδάτου ἐδέξατο, καὶ ὃν κλώδιον ἀποσάντα ἀπὸ τοῦ λευκύλλου δεῦρο τῶν ἐν τῇ νισίβι ἡγεμόνων, ὅτι ὁ ναυτικὸν ἐπέστησεν. ἀδελφιδοῦν γάρ τινα αὐτοῦ ὁ ἐκεῖνος γυναῖκα εἶχε. καὶ ὁ μὲν ἀλοὺς ἦλθε ἐς καταποντίσας, καὶ ἀφεθεὶς ἀπ' αὐτῶν προσὲς τὸν ἐκ τοῦ πομπηίου φόβον, ἐς τε τὴν δυτίοχειαν τὴν συρίας ἦλθεν, ὡς καὶ προσὲς τοὺς ἀραβίους προσὲς οὓς πότε διεφέροντο, συμμαχήσων σφίσι, καίπερ σασιάζων τινὰς ὁμοίως ὀλίγου διεφθάρη. * *

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν ὃ πεμπτὸν ἕκτον βιβλίον.

λείπει ἡ ἀρχή.

φείδεται. δωρεᾶς τε ἐρᾷ, καὶ τοῖς χρηστοῖς ὁμολογήσασιν αὐτῷ τοσοῦδε, καὶ οὔτε τὰς ἀσυνδάς τοσουτονὶ μύων σφᾶν ἐφοβήθη, καὶ κῶμαί τε αὖθις πρὸν τὸ πομπήϊον ἐπελθεῖν, ἠπείγετο. ὅλεθρος γὰρ οὐκ ἂν οὕτω δυνάμεως πρὸ ὠν (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὅπως πολέμῳ νικᾷ, ἀλλ' ὅπως τοσούτῳ τὴν πόλεων ἐπέμπετο) ἡσυχίαν ἦγε, καὶ κορνήλιος σισέννας ὁ τῆς Γαλατίας ἄρχων ἦλθε μὲν ἐς τὸν κρήτιν, ὡς ταῦτ' ἐπύθετο, καὶ προῆνεσε τοῖς μετέλλῳ φείσασθαι τὴν δῆμον· οὐ μέντοι καὶ αὐτὸς τοσοῦτον ἔπεισε μὴ πείσας. ἀνδρὸς τε οὖν πολλοῖς ἐκεῖνος ξυμπάντος, καὶ ξυμφέροντος τῷ πόλει οὐκ τοσοῦτος ἑλὼν, ἠργυρολόγησε. πύργον γάρ τινα οἱ τοσοῦτοι ἔκ τε πλίνθων πεποιημένον καὶ μέγιστον, διεμαχώτατόν τε ὄντα, ὃ ξυνεχῶς νυκτὸς διέρρεξαν, ὥστε θραυσθὲν ῥυέσθαι· καὶ μὴν τοῦτο λαπτοῖς, καίτοι τῷ οὐκ ταυρίου αὐτῷ κατέχοντος, οὐ τοσοῦτον εἶλε, καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐδὲν κακὸν εἰργάσατο· τοὺς δὲ δὴ κιλικας τοὺς σὺν αὐτῷ ὄντας ἔφθειρεν. ἀγανακτήσας οὖν ὅτι τοῦτο ὁ ὀκταούϊος οὐκέτι ἡσύχασεν, ἀλλὰ τοσοῦτον μὲν ᾧ ἔ σισέννου στρατῷ (νοσήσας γὰρ ἐκεῖνος ἐτεθνήκει) χρώμενος, ἐπεβοήθη πη τοῖς κακοῦ μένοις· ἔπειτα δ' ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοσούς τε ὄν ἀρίστωνα ἐς ἱεράπυδνα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτὸ ἐπολέμει. οὕτω γὰρ ὡς τότε οὐκ τῆς κυδωνίας ἀπεχώρησε, λευκιόν τέ τινα βάσσον ἀνδρωμαθέντα οἱ ἐνίκησε, καὶ τὰ ἱεράπυδνα κατέλαβε. καὶ χρόνον μέν τινα ἐκαρτέρησαν· τῷ δὲ δὴ μετέλλου ὀπτίονες σφίσι, τό τε τεῖχος ἐξέλιπον, καὶ ἐξαναθέντες, χαμωνί τε ἐχρήσαντο, καὶ ἐς τὸν χῶν οὐκ πεσόντες, συχνοὺς ἀπέβαλον· καὶ οὕτου ὁ μέτελλος πᾶσαν τὴν νῆσον ἐχρώσατο. κρῆτες μὲν οὖν οὕτως ἠνδραποδίσθησαν τε πρῶτα ὧν ἔμοσθεν χρόνον ἠλευθέρωντο, καὶ δεκαετίαν ὀφλόν μηδένα κτησάμενοι, κατεδουλώθησαν. μέτελλος δὲ τὸν μὲν ὀπτίκλησιν ἀπ' αὐτῶν ἔλαβε. τὴν δὲ δὴ πομπήϊον, τόν τε λαθένη (καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶλεν) οὐκ ἠδυνήθη πέμψαι ἐν τοῖς ὀπτιμίοις. ὁ γὰρ πομπήϊος δωρεισάμενος τὴν δημάρχων τινὰ, τοσαῦτα ἐφείλετο αὐδυΐς, ὡς ἢ ἑαυτῷ κτᾶται τὸν ὁμολογίαν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνῳ τοσοῦτον χωρησάντων λέξω ἢ ἤδη καὶ τὸ κτῆμα τοῦτον πῶς ἐγένετο. οἱ κατὰ πόντον ἐλῄσται ἐλύποιουν μὲν ἀεὶ τοὺς πλέοντας, ὥστε καὶ τοὺς ἐν τῇ γῇ οἰκοῦντας οἱ τὰς λῃστείας ποιούμενοι. οὐ γὰρ ὅστις ὁτιοῦν τοσοῦτον οὐκ ἐλῄζετο, οὐδὲ μὲν παύσαντό ποτε, ἕως δὴ μὲν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾖ. ἀλλὰ τοσοῦτον μὲν ἔν τε τόποις τισὶ, καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ μόνῃ κατ' ὀλίγους, καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῇ

Pompeius Octauij Cornelius Cecinna Eleuthera. V.

Lappa. V

Aristion Hierapydna. V Cydonia. V

L. Bassus

Panares Lasthenes

De bello pyratico

DIO

θαλάσσῃ χίλιοι ἐνόησεν· τότε ὃ ἐξ οὗ πολλαχῇ τε ἅμα καὶ συνεχῶς ἐπολεμήθη, καὶ πολλαὶ μὲν πόλεις ἀνάστατοι ἐγένοντο, πᾶσι δὲ τοῖς ἀμφιβύοισιν αὐτῶν αἰ τιμωρίαι ἐπηρτῶντο, καὶ ἀδεὲς σωθῆναι σωθὲν ἐπ' ὀλίγον ἦν, πάμπολλοι τοῦ λιμοῦ ἕνεκα ἀπώλοντο. καὶ τὰ μὲν ἐν ταῖς ἠπείροις λοιπὰ, ἅτε καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν δήμων μᾶλλον ὄντα, καὶ τοῦ τε ἀθροισθῆναι τῆς βουλῆς ἐπιόντος, καὶ τοῦ σύλλογον οὐ πάνυ χαλεπὴν ἔχοντα, ῥᾴδιον πως καὶ τελεύτων ἐγένετο· τὰ δὲ ἐν τῇ θαλάσσῃ ὅτι πλεῖστον ἐπηυξήθη. τῶν γὰρ ῥωμαίων τοῖς μὲν πολεμίοις ἀσχολίαν ἀγόντων, ὅτι πολὺ ἦκμαζον, πολλαχόσε τε ἅμα πλέοντες, καὶ πόλεις τοῖς ὁμοίοις σφίσι τοῖς πεφιλημένοις· ὥστε τινὰς αὐτῶν καὶ ἐν συμμαχίας λόγῳ συχνοῖς ὑπεκπεφυκέναι. καὶ εἴρηται μὲν ὅσα μὴ τὴν ἀνάγκην ἔσχαζαν. ἐπεὶ δ' οὖν καὶ ἐκεῖνα διελύθη, οὐκ ἐπαύσαντο, ἀλλ' αὖθις καὶ αὖθις πολλὰ καὶ δεινὰ τοῖς τε ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις σφῶν ἐκακούργησαν. οὔτε γὰρ κατ' ὀλίγους ἔτι, ἀλλὰ σὺν στόλοις μεγάλοις ἔπλεον, καὶ στρατηγοὺς εἶχον, ὥστε καὶ ὄνομα αὐτοῖς μέγα κεκτῆσθαι. ἦν δέ τε καὶ ἔφερον τοῖς ἄλλοις μὲν καὶ μάλιστα τοῖς πλέουσι (οὐδὲ γὰρ τὸν χειμερινὸν ὥραν ἀσφαλῆ αὐτοῖς ἦρχον, ἀλλ' ὑπό τε τῆς ὥρμης καὶ ὑπὸ τοῦ ἔτους, τῆς τε εὐπορίας, καὶ ὅτ' ἐπ' ἀδείας ταῖς ναυτιλίαις ἐχρῶντο) ἔπειτα καὶ τοῖς ἐν τοῖς λιμέσιν οὖσιν. καὶ γὰρ εἴτις δύνασθαι φθῆναι σφίσιν ἐπλήμησε, μάλιστα μὲν ἡ ἅπαντες ἀπώλετο· εἰ δὲ καὶ σέσωκεν, ἀλλ' ἔλαθέ γε αὐτῶν οὐδένα ὑπὸ τοῦ ταχυναυτεῖν σφᾶς ἐδυνάτο, καὶ οὕτως ὑποστρέφοντες ἀφ' ἑκάστου ὡς κεκρατηκότες, τὰ μὲν ἔτεμνον καὶ κατεπίμπρασαν, οὐχ ὅτι χωρία καὶ ἀγροὺς, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλας· τὰ δὲ καὶ ᾠκειοῦντο, ὥστε καὶ χρήματα καὶ ὁρμητήρια καθάπερ ἐν φιρίᾳ γε ποιήσασθαι. προσχωρούντων δὲ αὐτοῖς τούτων, καὶ ἐς τὸ ἤπειρον ἀνέβαινον, καὶ πολλὰ καὶ ἐκείνους τοὺς μηδὲ θαλάσσῃ χρωμένους τῇ θαλάσσῃ ξυνεποίουν, καὶ τοιοῦτα δή τ' ἔξω συμμαχίδα αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰταλίαν αὐτὴν ἐποίουν. τά τε γὰρ κέρδη τὰ ἀνθ' ἑκάστου μείζω ἐφαίνετο, καὶ τὸ μὴ ἀντιπάσχειν ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις ὅτι ἐλάχιστα ἐπιτάσσοντες, ἐκείνους δὲ ἐπὶ πλεῖστον ὠφελοῦντες, ἐκράτουν τε τῆς θαλάσσης ἀκινδύνως, καὶ τοὺς ἐν τῇ γῇ ἐποιοῦντο, καὶ τοὺς μὲν ἀθρόους ὄντας μὴ διώλλυσαν, τά τε σκῦλα ὅσα ἐλάμβανον, ἀδεῶς ὡς γε καὶ ἐν οἰκείᾳ διεῖδεντο. καὶ ἔκτευον μὲν ἀνθρωποι ἀνθρώπου ἐν πάσῃ ἅμα τῇ θαλάσσῃ αὐτοῖς κακουργεῖν ἐδύναντο. τοσαύτη μέντοι φιλία πρὸς ἀνθρώπους ἐχρῶντο, ὥστε σφᾶς καὶ χρήματα καὶ ὁπλίσεις καὶ τοῖς πόλεσιν ἀγνῶσιν, ὡς καὶ οἰκειοτάτοις, πέμπειν, καὶ ὅ γε τοῦτο οὐκ ἤκουσε ἴσως. οὐ γὰρ τοιούτοις τισὶ πρὸς πόλεις χρήματά τινα αὐτῶν πρῶτοι ἔλιμον, καὶ τοὺς μὲν σκεύεσι καὶ ἱματίοις πρῶτοι ἐκόσμησαν. ἐς τοσοῦτον μέντοι δὴ τὰ κατὰ πονηρίαν ἦλθε, ὥστε καὶ μέγαν καὶ συνεχῆ καὶ ἀπρόφυλακτον καὶ ἄπιστον ὂν πόλεμον αὐτῶν γενέσθαι. οἱ γὰρ ῥωμαῖοι ἤκμαζον μέν που αὐτοῖς καὶ τῶν ἄλλων ἐφεῶν. οὔτε γὰρ ἀνόμοιόν τῳ ἐπακτῶν ἐφοίτα σφίσι, καὶ ἡ σιτοπομπεία πρότερον ἀπεκεκλῆτο. οὐ μέντοι καὶ μεγάλῳ, ὅτε γε ἐκρεῶς φορίδα αὐτῶν ἐποιήσαντο, ἀλλ' ὀλίγα ἔπεμπον μέν καὶ ναυσὶ καὶ στρατιώταις, ὡς που καὶ ἔκαστον τῶν πρασσομένων ἐκινοῦντο· ἔπρασσον δ' οὖν, ἀλλὰ καὶ πολὺ πλείω τοῖς συμμάχοις δι' αὐτῶν ἐκείνων ἐπαλαμπόμενον. μέχρις οὗ ὧν ἐν πάσῃ ἐθέλοντο, τότε ὃ στρατεύειν, ἐβουλεύσαντο ὅτι πολλὰς ἡμέρας ὅ, τι καὶ χρὴ πρᾶξαι. τῇ τε γὰρ στρατείᾳ τῶν κινδύνων τετευχότες, καὶ μέγαν καὶ πολιὸν ὂν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον

ἐν θαλάσσῃ ἐθέλοντο

φροντίδα. ἡ.

λεμον ὁρῶντες ὄντα, καὶ οὐδὲ ἅμα πᾶσι σφίσιν, ἀλλ' αὖ καὶ ἑκάστοις πρὸς πολεμῆσαι δυνατὸν εἶναι νομίζοντες. ἀνηλίσκοντο δὲ καὶ συνεβοήθουν, καὶ πάντα χρόνον ἅμα ἀμύνοντο αὐτοῖς ἀμυνάμενοι, ἔν τε ἀπορίᾳ καὶ δυσχρηστίᾳ ἀεί τινα καταρτῶσαί τι πολλῇ ἐγίνοντο. πρὶν δὲ αὖλος τίτιος γαβίνιος δήμαρχος γνώμην ἔδωκεν, εἴτ' οὖν ἀπὸ πομπηΐου καθέντος αὐτὸν, εἴτε καὶ ἀνήκεστα πρᾶξαι δοκήσας. οὐ γὰρ που καὶ ἐκὼν διανοίας αὐτὸ τῆς κοινοῦ ἐποίησε· κάκιστος γὰρ ἀνὴρ ἐγένετο· στρατηγὸν ἕνα αὐτοκράτορα ἐφ' ἁπάσαις αὐτοῖς ἐκ τῶν ὑπάτων αἱρεῖσθαι, τοιούτοις ἔτεσιν ἄρξοντα, καὶ δυνάμει παμμεγεθεῖ μετὰ ἐπιστρατήγων πολλῶν χρησόμενον. ἀντίκρυς μὲν γὰρ ὁ τῆς πομπηΐου ὄνομα οὐκ εἶπεν. ἐμήνυεν δὲ ἐγὼ ὅτι μὲν ἄπαξ ἂν τοιοῦτον ὁ ὅμιλος ἀκούσῃ, ἐκεῖνον αἱρήσεται· καὶ ἔχει οὕτω. τῷ τε γὰρ ἐσήκοντι αὐτὸ ἀπεδέξαντο, καὶ ἐς τὸν πομπήϊον ἅπαντες ἔβλεπον, πλὴν τῆς ἡρωϊσίας, ἀπέκλιναν. αὐτὴ γὰρ πρὸ ὀλίγου ὑπὸ τῶν λῃστῶν παθεῖν μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ τοσαύτην ἡγεμονίαν ἐξηρέϊσαι, ἤρθη. καὶ ὀλίγου καὶ ἀπέκτειναν ὃν γαουΐνιον ἐν αὐτῷ τῷ συνεδρίῳ. ὑπεκδραμόντος δ' οὖν πη αὐτοῦ, μαθόντες οἱ πολλοὶ τῶν βουλευτῶν γνώμην, ἐθορύβησαν, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτοῖς συλλαβὴν μύσους ἐφορμῆσαι· καὶ εἰ γε μὴ ἐξεχωρήκεσαν, πρώτους δὴ αὐτοὺς διεφθάρκεσαν. οἱ μὲν δὴ οὖν ἄλλοι σκεδασθέντες διέλαθον. πίσωνα δὲ τὸν γάϊον τὸν ὕπατον (ὅτι γὰρ ἐκείνου, τοῦ τε ἀχιλίου τοῦτ' ἐγένετο) συλλαβόντα, καὶ μηδέποτε καὶ αὖθις τῶν δήμων ἀπολυσαι, ὁ γαουΐνιος ἐζητήσατο. ὁ δὲ τούτου οἱ δυνατοὶ αὐτοῖς τὴν ἡσυχίαν ἦγον, ἀσμενίζοντες μή τις σφᾶς ζημιώσειε. τοὺς γὰρ δημάρχους τοὺς ἐννέα ἀντέπεισαν ἀντιπαθεῖν ἢ γαουΐνιον. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν δῆμοι φοβηθέντες τὸ πλῆθος, οὐδὲν ἀντεῖπον. λεύκιος δὲ δίλιος πρεσβύτης, καὶ λεύκιος ῥώσκιος ἐτιμήσαντο μόνοι, οὐκ ἠδυνήθησαν δὲ οὔτ' εἰπεῖν τι ὧν ὑπεβάλοντο, οὔτε πρᾶξαι. ὀπτὴ γὰρ ἡ κυεία ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ τὴν γνώμην ἐπικυρωθῆναι ἔδει, ἐνέσχε, πάσι ἐφάνη. ὁ πομπήϊος ὑπιόμενος μὲν πάνυ ἄρξαι, καὶ ἤδη γε ἐκ τοῦ τῆς ἑαυτοῦ φιλοτιμίας, καὶ ἐκ τῆς τοῦ δήμου εὐνοίας, οὐδὲ τιμῶν ἔτι τοῦτο, ἀλλὰ ἀλυμίαν, ὃ μὴ τυχεῖν αὐτόν, νομίζων ἔτι), τὴν δ' ἐπίταξιν τῶν δυνατῶν ὁρῶν, ἠβουλήθη δοκεῖν ἀναγκάζεσθαι. ἐῶ μὲν γὰρ καὶ ὅπως ἥκιστα τοσαυτοῦ μόνος ὑπιόμενος ὧν ἤθελε, τότε δὲ καὶ μᾶλλον, ἅμα τε ὑπιόμενον, μὴ γε ἐκὼν τῆς ἀρχῆς ἐπιποιήσηται· καὶ ἅμα τοῦτο ὁ βύκλεες, ἐῶ γε καὶ ἄκων, ὥσγε καὶ ἀξιοστρατηγότατος ὤν, ἀποδειχθῇ, ἐπλάτυνε, καὶ προελθὼν ἔφη (χαίρω μὲν ὑμῖν μόνοις ὑφ' ὑμῶν, ὦ κυρῖται. φύσει τε γὰρ πάντες ἀνθρωποι καὶ ἐγκαλλωπίζονται ταῖς τῶν πολιτῶν εὐεργεσίαις, καὶ ἐγὼ ἄτε δὴ πολλάκις τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐμῆς ἀπολελαυκὼς, οὐκ ἔχω πῶς κατ' ἀξίαν ἀποδῶ τοῖς προῦσιν. καὶ μάντοι οὐδ' ὑμῖν νομίζω σοφὸν εἶναι ἁπλῶς οὕτω σφᾶς με διακεῖσθαι, οὔτε ἐμοὶ δι' ὑμᾶς ἐξὸν πάντας ἓν ἁνὶ ἡγεμονίᾳ εἶναι). αὐτός τε γὰρ οὐκ παίδων κέκμηκα, καὶ ὑμᾶς δεῖ καὶ τοὺς ἀνόμους ἀπολαύζειν. ἢ οὐ μέμνησθε ὅσα μὲν ἐν τῷ πρὸς τὸν κίνναν πολέμῳ ἐπαλαμπόρησα, καίτοι κομιδῇ νέος ὤν; ὅσα δὲ ἐν τε τῇ σικελίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀφρικῇ ἔκαμον, μηδέπω καθαρῶς ἐς ἐφήβους τελῶν; ὅσα δὲ ἐν τῇ ἰσπανίᾳ ἐκινδύνευσα, μηδὲ βουλεύων πω; ἐφ' οἷς ἅπασιν οὐχ ὅπως ἀχάριστοι πρός με ἐγένεσθε, ἐράσμιόν τε καὶ δεῖ πρός γε τοῖς ἀνθρώποις ὧν πολλὰ καὶ μεγάλα πρὸ ἡμῶν ἠξιώσθη, καὶ αὖθ' ὅ πιστεύεσθαι μοι τὸν ὅτι ὃν στρατιώτην γραμμάτων, μηδενὸς ἀνθρώπου μήτε ἐθελήσαντος, μήτε δυνηθέντος αὐτὸν ἀποσῆναι· τό, τε ὅπλι-

Aulus gabinius

C. Rub. Agulli Cott.

L. Trebellius
L. Roscius

χυιρῖται. Quirites

Pompeij oratio ad Quirites

κια, καὶ ἐπ' ἐκείνῃ τῷδε ὃ νενομισμένον πέμψαι, μεγίστην μοι τιμὴν ἤνεγκεν· ἀνθ' ὅτι πολλοὺς μὲν φερωνύδας, πολλοὺς δὲ κυδωνίους ὑπέμεινα, καὶ πατέτειμμαι μὲν ὃ σῶμα, πεπόνημαι δὲ τὴν γνώμην. μὴ γὰρ ὅτι νέος ἔτ' εἰμὶ λογίζεσθε, μηδ' ὅτι σῶμα καὶ τόσα γέροντα ἀριθμεῖσθε. δὺ γὰρ ἔτι καὶ ταῖς στρατείαις ἀσφαλέστερον, ἢ τοῖς κινδύνοις οἷς κεκινδύνευκα δυοῖν θατέρου μοίρᾳ χρήσεσθε· καὶ μᾶλλον οὕτω πιστεύσετε, ὅτι οὔτε τοῖς πόνοις, οὔτε τοῖς φερωνίδαις καρτερῶ ἔτι δυνάμενον. εἰ δ' οὖν τις καὶ τοῖς τοιούτοις ἀντέχοι, ἀλλ' ὅμως ὅλῃ καὶ ὀπτιφόρα καὶ μισητὰ πάντα τὰ τοιαῦτά ἐστιν, ἅπερ ὑμεῖς μὲν ἂν σωφρονοῦντες λέγω ἀκούεσθε (σωφρονεῖν γὰρ καλῶς ἔχει τοσοῦτον ἐπιστασθαί τι ὑμᾶς αὐτῶν) ἐμοὶ μέντοι βαρύτατα δὺ γίγνοιτο, καὶ ὁμολογῶ μὴ ὑφ' ἑνὸς ἅμα τὴν ἂν τοῖς πολεμίοις δῆναι μήτε ἀνταράττεσθαι, μήτε λυπεῖσθαι, ὡς ἐγὼ τὴν τοιούτων. ὅτι μὲν γὰρ δὺ δεῖ φερωνῶν ἥδεως πρὸς δυσθέρμοις φθονοῦσιν αὐτῷ ζώῃ τις ἢ ἀνδρὸς ἀνδρὶ δημοσίᾳ διοικῆσαι τοσοῦτον μανθάνειν, μάγων, ἀνδρὶ μὲν ἀποτυχεῖν, δίκην ὑφέξειν· ἀνδρὶ δὲ κατορθῶσαι, ζηλοτυπηθῆσεσθαι; ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ὃ ἀμφὶ τούτων καὶ ἀμφὶ πάντα συνεχωρήσατε τῷ τε ἡσυχίᾳ ἄγειν, καὶ τὰ ἐμαυτοῦ τοσοῦτον ἐπιθεῖν, ἵνα ἤδη ποτὲ καὶ τῶν οἰκείων ὑπομνήσω, καὶ μὴ καταπεφθεὶς ἀπόλωμαι. ὅτι δὲ δὴ τοῖς κατὰ πομπηΐαν χρηστοτέροις ἐγένεσθε. συγγνοὶ δὲ εἰσι καὶ βουλόμενοι ναυαρχῆσαι, καὶ δυνάμενοι, καὶ νεώτεροι, καὶ πρεσβύτεροι, ὥστε τῷ ἄφεσιν ὑμῖν ῥᾳδίαν ἐκ πολλῶν γένεσθαι. οὐ γὰρ πως ἐγὼ μόνος ὑμᾶς φιλῶ, ἢ καὶ μόνος ἐμπείρως τῶν πολεμικῶν ἔχω, ἀλλὰ καὶ ὁ δεῖνα, καὶ ὁ δεῖνα, ἵνα μὴ καταμείζεσθαί τισι δόξω, ὀνόματι καταλέξας. ταῦτα αὐτὸς διαμνημονήσαντος, ὁ γαουίνιος ὑπολαβὼν εἶπε· Πομπήϊος μὲν, ὦ κυῖρῖται, καὶ αὐτὸς ὃ ἄξιον τῶν ἑαυτοῦ ἠθῶν ποιῶ, μήτε ἐφιέμενος τῆς ἀρχῆς, μήτε διδομένῳ οἱ αὐτὴ ἐξ ὑπισχνουμένης δεχόμενος. οὔτε γὰρ ἀνῆρος αἰσθάνεται, ἀρχὴν ὑπεύθυνος ὤν, καὶ ἀφαίρεσιν ἀρχῆς ἐλάττωσιν ἡγούμενος· καὶ τούτῳ προσήκει πάντα τὰ προσταττόμενα μετ' ὑπισχνέσεως ὑφίστασθαι, ἵν' αὐτὰ καὶ ἀσφαλῶς ὁμοίως πράξῃ. τὸ μὲν γὰρ προπετὲς ἐν ταῖς ὑποστάσεσιν οὐ τοῦτο ἐστιν, ἢ ἐν τῷ πράξει τὸ χαλεπὸν γινόμενον, πολλοὺς σφάλλει. ὃ δ' ἀκριβὲς ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐν τοῖς ἔργοις ὅμοιον διατελοῦν, καὶ πάντας ὀνίνησιν· ὑμᾶς δὲ δὴ χρὴ μὴ τοῦτῳ κεχαρισμένον, ἀνάγκη τὸ τῇ πόλει συμφέρον ἐλέσθαι. οὐ γὰρ που τοὺς ἀνυδάρχους μᾶλλον, ἀλλὰ τοὺς ὑπατικοὺς προστάτην τοῖς πράγμασι προσήκει. ἐκείνους μὲν γὰρ πολλοί, τοιοῦτον δὲ δὴ τινα μόνον εὑρήσετε. μεμνῆσθε δὲ ὅσα καὶ οἷα ἐπάθομεν ἐν ᾧ πρὸς τὸν σερτώριον πολέμῳ, στρατηγοῦ δεόμενοι· καὶ ὅτι οὐδένα ἕτερον οὔτε τῶν νεωτέρων, οὔτε τῶν πρεσβυτέρων ἠθέλομεν. ἀνὰ καὶ τοῦτον καὶ τότε μηδέπω μήτε ἡλικίαν ἔχοντα, μήτε βεβουλευκότα, καὶ αὐτὶ ἀμφοτέρων τῶν ὑπάτων ἐξεπέμψαμεν. βουλοίμην μὲν γὰρ δὺ πολλοὺς ὑμῖν ἀγαθοὺς ἄνδρας εἶναι, καὶ εἴ γε καὶ δύο δεῖ, δύο ἁμῶν· ἐπεὶ δ' οὐδὲ δύο ἁπλᾶς τὸ πρᾶγμα τοῦτό ἐστιν, οὔτ' αὐτομάτου πως τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ δεῖ καὶ φύσει τινὰ ἀσκῆσαι τὰ πρακτέα, καὶ τοῦτο πολὺ ἀγαθῇ τύχῃ χρῆσθαι, ἅπερ που καὶ μάλιστα τοῖς ἀνδράσι συμβαίνει, χρὴ πάντας ὑμᾶς ὁμοθυμαδὸν, ὅταν τις τοιοῦτος φαίνηται, καὶ σπουδάζειν αὐτὸν, καὶ καλὰ χρῆσθαι αὐτῷ, κἂν μή βούληται. καλλίστη γὰρ ἡ τοιαύτη βία καὶ τῶν ποιησάντι καὶ τῶν πάσχοντι χρησίμη. ὃ μὲν, ὅτι σῴζειν δύναται· ὃ δὲ, ὅτι σῴζεται· ὅθεν δὺ τοῖς πολίταις, ὑπὲρ ὧν καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὅλην χρηστὸς καὶ φιλόπολις ἑτοιμό-

Cabinij Demigoria pro pompeio impatore dehgendo ad uersus piratas.

ἑτοιμότατα δὺ ὀπτιδοίη· καὶ οἴεσθε ὅλη πομπηΐου ἕξειν ἐν μὲν μειρακίῳ καὶ γραΐδιαις καὶ γραπηγεῖν, καὶ τὰ ἡμέτερα αὔξειν, καὶ τὰ τῶν συμμάχων σώζειν, ἅπερ τὸ δύσις λύων τοσοῦτος ἐδυνάτο· νεῖν καὶ ἀκμάζων, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ὤν, ἐν ᾗ πᾶς τις ἄριστος αὐτὸς αὑτοῦ γίνεται, καὶ ἔμπειρίαν ἐκ τῶν πολεμίων πλείστην ὅσην τοσοῦτος φώς, οὐκ ἀν ὑμῖν χρήσιμάτατος γένοιτο; ἀνὴρ ὃν ἔφηβον ὄντα ἀγχίνουν εἵλεσθε, δύνων ἀνδρα γενόμενον ἀποδεῖξαι μάστιξι; καὶ ᾧ ἵππεῖ ἔτ' ὄντι τοὺς πολεμίους ἐκείνους ἐνέγκρήσατε, δύνων βουλῆς γενόμενον τῷ στρατείαν ταύτην οὐ πιστεύσετε; καὶ οὐ καὶ πρὶν ἀκριβῶς πειρασθῆναι μόνον, τοσοῦτος τὰ τότε κατεπείξαντα ὑμᾶς ἐδεήθητε, δύνων νεῶν ἐκφυγόντα αὖθις πεπειραμένοι, τὰ πρόσθεν ἤδη ἐκείνων δυσχερῆ ὄντα οὐκ ὀπτιδέξεσθε; καὶ οὐ τοῦδε ἕνεκεν ἐπί που τὸ τότε δυσάλυτον ὀπτιδύνειν στρατήγιον ἐχρῆν νήσαλε, ὅτου ὑπάλυκυπα ἤδη ὀπτιδοίη τοῖς κατὰ πολιτείας; οὐκ ἐκπέμψετε; ἀνὰ μὴ δὺ ὑμεῖς ἀνῶς πως ποιήσατε, καὶ σύ, ὦ πομπήϊε, πείσθητι δὲ ἐμοί, καὶ τῇ πατρίδι. ταύτην γὰρ γεγωνέναι, καὶ ταύτῃ τεθραφέναι· καὶ δεῖ σε τοῖς γε συμφέρουσιν αὐτῇ δυσλύτῳ, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν μήτε πόνον τινὰ, μήτε κίνδυνον ἐξίσασθαι, ἀλλὰ καὶ ἀπόδυσιν δύα λύκη σοι γίγνηται, μὴ τῷ εἰ μὲν λύκῳ δύα μεῖναι, ἀνὰ δὲ τοσοῦτο χόλῳ θανάτῳ λῆξαι. γίγιος ὃ δὴ που θὴν εἰμὶ τούτων ἐγὼ σοι πρόμαθος, ὅστις ἐν τοσούτοις καὶ τηλικούτοις πολέμοις καὶ τῷ δύσρείαν, καὶ τὰ τοῖς τῷ πατρίδα δύνοιαν ὀπτιδέδωξαμ. πείσθητι οὖν καὶ ἐμοὶ καὶ τούτοις, μηδὲ ὅτι τινὲς φθονοῦσι φοβηθείς, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον τοσοῦδασον, ὡς ἐγὼ τε τὰ τῶν πλείστων φιλίαν, καὶ τοῖς τοῖς τηλικαύτοις ἡμῖν συμφέροντα, καὶ τὰ βασκαινόντων σε κατὰ φθονῶ· ἐ εἰ γε καὶ λυπήσαι τι αὐτοὺς ἐθέλοις, καὶ δι' τοῦτο δοξοι, ἵνα καὶ ἐκείνους δύασης, τῷδε γνῶμῃ αὐτῶν καὶ ἡγεμονεύσας, ἐ δοκιμήσας, καὶ αὖθις ἄξιον σεαυτοῦ τέλος τοῖς τοσκατειργασμένοις ἐπαγάγῃς, πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξας τοιαῦτα δὴ τὰ γαουίνιου εἰπόντος, ὁ πεδέλλιος ἐπειρᾶτο μὲν αὐτὸν ἀντιλέγειν· ὡς δὴ δεδεὸς λόγου ἔτυχεν, ἰωάντιου τε τοῦ μὴ τῷ ῥήφοι δοῦναι. ὁ δὲ γαουίνιος ἀγανακτήσας τῷ μὲν ὠθεῖ τὰ πομπήϊου δόγματα, ἑτέραν δὲ ὠθεῖ αὐτὸς ἐκείνου ἀντεισῆγε· καὶ ἐδόξεν ἐπαχαίδεκα φυλαῖς τοὺς στρατηγοὺς χειροτονῆσαι, ἀδικεῖν τε αὐτὸν, καὶ μηκέτι χρῶναι δημοῦσθαι. μνημούσης δὲ καὶ τῆς ἐκκαιδεκάτης τὰ αὐτὰ ψηφίσασθαι, μᾶλλον ποτὲ ὁ πεδέλλιος ἐσιώπησεν. ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ ῥάσκιος, φθέγξασθαι μὲν οὐδὲν ἐτόλμησε, τῷ δὲ δὴ χεῖρε ἀνατείνων, δύο ἄνδρας ἐκέλευε σφᾶς ἁρπάσαι, ὅπως εἴ γε οὕτω τῆς δυσαρεστίας τῆς πομπηΐου καταπαύσοιτο. ταῦτ' οὖν αὐτὸ χρησιμοιοῦτος, ὁ ὅμιλος μεγάλῃ καὶ ἀπειλητικῇ ἀνακραγὼν, ὥστε κεραυνόν τινα ἐκπεπτωκέναι σφᾶς ἐκπλαγῶσαι καὶ πεσεῖν ὡς ἐπὶ ἐμβρόντητον. ἀσυμβούλου δὲ τούτου, ἐκείνος μὲν τῷ ἡσυχίαν οὐ τῇ ἡλωτῇ ἐπ' ῥώνου, ἀλλὰ καὶ τῇ χρεῖ ἤγαλλ. ὁ γὰρ δὴ καὶ τοῦλος ἀνῶς μὲν ἐσιώπα· τὰ δὲ δὴ γαουίνιου τοσοῦτο μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, οὐδ' ἅτε τοσοῦτα τῆς βουλῆς ἐὼν, καὶ ἔδοκει δι' ἐκείνου καὶ τοῖς δήμοις ὁμονοεῖν σφίσι· καὶ γὰρ ἤλπιζεν αὐτὸν, ἐξ ὧν τοὺς δημάρχους παύσαντας εἶδε, σὺν ἑπαινέσαι· λόγου τε ἔτυχεν, ὅπερ καὶ ἡδιστον πάντες αὐτὸν, καὶ ἐπῄνων ὡς τὰ συμφέροντα σφίσι καὶ λέγοντα ἀεὶ καὶ τοσοῦτα· καὶ ἐδημηγόρησε δὲ καὶ ὅτι μὲν ἐς ἀσφαλῆ βουλὴν, ὦ κυῖρῖται, τοσοῦτος πλήθος ὑμῶν ἐκκαιδέκατος, πάντως που σαφῶς ὁπίστασθε. ταύτην δὴ οὕτως ἔχοντος, ἐμοὶ μὲν ἀνάγκη ὀπτιδύνειν ὅτι πάντα ἁπλῶς ἀ γινώσκω

Trebelli)

Rosius

Catulus

Catuli demegoria

Marius Sylla

μονόβιβλον

συμφέρον τῇ πόλει μᾶλλον παρρησίας εἰπεῖν, ἢ ὑμῖν τοσοῦτον ἀκοῦσαί τε μᾶλλον ἡσυχίας αὐτῶν, καὶ μᾶλλον βουλεύσασθαι. προνοήσαντες μὲν γὰρ, ἴσως τι καὶ χρήσιμον δυνηθέντες δὲ μαθεῖν, οὐχὶ λήψεσθε· τοσοῦτον δὲ τοῖς λεγομένοις, πάντως οὐ πᾶν συμφερόντων ὑμῖν ἀκριβῶς διήσετε. ἐγὼ τοίνυν τοσοῦτον μὲν καὶ μάλιστα φημι δεῖν, μηδενὶ ἀνδρὶ τοσαύτας ἀρχὰς ὑπερέπειν. τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἀπηγόρευται, καὶ τῇ πείρᾳ σφαλερώτατον ὂν πεφώραται. οὔτε γὰρ ὂν μεῖζον ἄλλο τι, ὡς εἰπεῖν, τοιοῦτον ἐποίησεν, ἢ ὅτι τοσούτοις τε ἐν ὀλιγίστῳ χρόνῳ πολέμοις συνεχείσθη, καὶ ὑπατος ἑξάκις ἐν βεβαιοτάτῳ ἐλύμετο· οὔτε ὃν συλλαβεῖν, ἢ ὅτι τοσούτοις ἐφεξῆς ἔτεσι τὴν ἀρχὴν τῶν γραπτέδων ἔσχε, ἢ μᾶλλον διὰ τοῦτο δικτάτωρ, εἰ καὶ ὕπαλθος ἀπεδείχθη. οὐ γὰρ ὄντων ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει ψυχῶν μὴ ὅτι νέαν, ἀλλὰ καὶ πρεσβυτέρᾳ, ἐν ὀλιγοστῷ ὅτι πολὺν χρόνον ἀνθρωπεύασθαι, τοῖς πατρίοις ἤθεσιν ἐθέλῃ ἐμμένειν. καὶ τοῦτο μὲν οὐχ ὡς κατηγορικὸς τῶν πομπηίου λέγω, ἀλλ' ὅτι μήτ' ἀνδρὸς σωφρονεστέρου ποτὲ ὑμῖν φαίνεται, μήτε ἐκ τῶν νόμων ὀπτεράπλαγ. καὶ γὰρ εἴτε ὑμεῖς τοῖς ἀξίοις μόνοις αὐτὰ φέρῃ, πᾶσιν αὐτῆς οἷς γε ὀπτεδανῇ, προσήκει τυγχάνειν· τοῦτο γὰρ ὅσιον ἡ δημοκρατία· εἴτε κἀμοῦ, καὶ τούτου τοῖς ὃ μέρος πάντας μεταλαμβάνειν δεῖ· τοῦτο γὰρ ὅσιον ἡ ἰσομοιρία. ἔτι τοίνυν ἐν μόνῳ τῷ διοῦτω, πολλοί τε ἐν ταῖς προέδρεσιν ἐγυμνάζεσθ, καὶ ῥᾴδιον ὑμῖν τὴν αἵρεσιν τῶν πιστευθῆναι δυναμένων τοῖς πάντα τὰ προακτέα ἀπὸ τῆς πείρας ὑπάρχειν συμβαίνει· σκεπτέον δ' ἐν, πολλῷ τι καθῆκον καὶ τοῖς ἀσκησόντων τὰ προσήκοντα, καὶ τὸ ὀπτραπησομένων ἀμάχητον πᾶσα γενέσθ· καὶ ἀξιόλογον οὐχ ἥκιστα ἐν ᾧ προῆκε τὸν σερτώνιον πολέμῳ στρατηγὸν ἠπορήσατο, ὃν μὲν προῆκε τούτου χρόνον ἐν τοῖς αὐτοῖς ὀπτὶ πολὺ ἐλεγχθέντε. ὥστ' εἰ καὶ μᾶλλα πάντα ἄξιός ὅστ πομπήιος ὀπτὶ τοῖς κατὰ πονλιζαν χρεστοπραγίαν· ἀλλ' ὅμως γε τοῦτό τε τὰ διαφωτευόμενα ἐν τοῖς νόμοις, ἔ τοῦτα διειλεγμένα ἐν τοῖς ἔργοις, αἰρετέον μὲν ἦν ἐμοὶ, καὶ ὑμῖν καὶ τούτῳ προσήκει αὐτὸ προσχρῆσθαι. προῆκε μὲν οὖν τοῦτο καὶ μάλιστα λέγω· δεύτερον δὲ ἐκεῖνο, ὅτι μεταμένως ἐκ τῶν νόμων τὰς τε ἀρχὰς καὶ τὰς ἡτιμίας λαμβανόντων, καὶ ὄντων καὶ στρατηγῶν, καὶ τῶν αὖ τοιούτων ἀρχόντων, οὔτ' ἀνδρὸς καλῶς ὑμῖν ἐγχωροῦντας δόντας αὐτοῖς, καινὸν ὄνομα ἀρχὴν ἐπεισαγαγέσθαι, ὅτε συμφερόν. ὅπως μὴ γὰρ ἕνεκα καὶ τοῖς ἐναντίοις ἄρχοντας χρεστοῦσθε, εἴγε μηδὲν αὐτοῖς προῆκε τὰ τοιαῦτα χρήσεσθε; ἵνα ἐν τοῖς πρεσπορφύρεοις ἰμαλίοις πρεσκοσῶσιν; οὐδ' ἵνα τὸ ὄνομα μόνον τῆς ἀρχῆς πρεβεβλημένοι, τὸ ἔργον αὐτῆς φέροντας; πῶς δ' οὐχὶ ἐ τούτοις, ἐ τοῖς ἀνδράσι πᾶσι τοῖς τι προσήκειν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἀπεξενῶσεσθε, ἀλλὰ τὰς μὲν πατρίους ἀρχὰς καταλύοντε, ἐ τοῖς ἐκ τῶν νόμων χρεστοπουμένοις μηδὲν ὀπτιθέμενοι, ξένιον δέ τινα καὶ μήπω ποτὲ γεγονότα νέον ἡγεμονίαν ἰδιώτῃ προστάξητε; εἰ γάρ τοι καὶ τὰς τοιαύτας ἐπισίους ἀρχὰς ἀνάγκη τις εἴη ἑτέρᾳ βέβαιος, ὅστ καὶ ἐν τούτου προσήκον λέγω δὲ τὸ δικτάτορα. ἐ ὅτου μὲν τοιοῦτον ὄντα, ὅτε ὀπτὶ πᾶσί ποτε τοῖς προάγμασιν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὅτε ὀπτὶ πλείω χρόνον ἐξαμιλλοῦσι κατεσήσαντο. ὥστ' εἰ μὲν τοιούτου τινὸς δεῖσθε, ἔξεστιν ὑμῖν μήτε προσανομήσασι, μήτ' ὀλιγώρως ὑπὸ τῶν κοινῶν βουλευσαμένοις δικτάτορα εἴτε πομπήιον, εἴτε τὸ ὁμοῖον τινὰ προχειρίσασθαι, ἐφ' ὧν μήτε πλείω τοῦ τεταγμένου χρόνου, μήτε ἔξω τῆς ἰταλίας ἀρχῇ. οὐ γὰρ πω ἀγνοεῖτε, ὅτι τοῦτο δυνατῶς οἱ πατέρες ἡμῶν ἐφυλάξαντο.

ξαντο· καὶ οὐκ ἀν εὕροιεν δικτάτωρ οὐδεὶς ἀνὴρ, πλὴν ἑνὸς ἐς σικελίαν, καὶ ταῦτα μηδὲν προσάξαντος, αἱρεθείς· ἢ ὅτε δεῖται ἡ ἰταλία τοιούτου τινὸς, ὅτ' ἀν ὑμεῖς ἐπομείνητε ἔτι, οὐχ ὅτι ὃ ἔρχον τὸ δικτάτωρος, ἀλλ' οὐδὲ ὃ ὄνομα. ἄλλον δὲ ἀξιῶν τοσοῦτον μὲν τὸν σύλλαν ἠγανακτήσατε. πῶς δ' ἀν ὀρθῶς ἔχοι καὶ νῦν ἡγεμονίαν, καὶ τοιαύτην ἐς ἔτη τρία, ἐ ὅπως πᾶσιν, ὡς εἰπεῖν, ὡς τοῖς ἐν τῇ ἰταλίᾳ, καὶ τοῖς ἔξω προάγμασιν ἀποδεχθῶσι; ὅσα γὰρ ἐκ τοῦ τοιούτου δύνανται πόλεσι συμβαίνειν, καὶ ὅσοι δεῖσθαι τοῦτο νόμοι φυλαρχίας τόν τε δῆμον ἡμῶν πολλάκις ἐπάρασαν, καὶ αὐτοὶ μυρία κακὰ εἰργάσαντο, πάντες ὁμοίως ὁπίσασθε. ὥστε τοῦτ' ἐμὲ τούτων παύομαι λέγων. ὃς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι οὔτ' ἀνθρώπῳ καλῶς ἔχει, οὔτε συμφέρει ἑνί τινι τὰ προάγματα προσάπτεσθαι, καὶ ἕνα τινὰ πάντων τῶν ὑπαρχόντων ἡμῖν ἀγαθῶν κύριον γίνεσθαι, καὶ τὰ μάλιστα. ἀρίστος ὃς ἂν γὰρ μεγάλαι τιμῇ, καὶ αἰ ὑπερογκαι ἐξουσίαι καὶ τοιούτοις ἐπαίρουσι καὶ διαφθείρουσιν. ἐνθένδε δὲ δὴ σκοπεῖν ὑμᾶς ἄξιον, ὅτι οὐδὲ οἷόν τε ὅστ' ἕνα ἀνδρα πάσης τῆς θαλάσσης ἐπάρξαι, καὶ πάντα τὸν πόλεμον τοῦτον ὀρθῶς διοικῆσαι. δεῖ μὲν γὰρ ὑμᾶς, εἴπερ τι τῶν δεόντων ποιήσετε, πάντα ταχὺ ἅμα αὐτοῖς πολεμῆσαι, ἵνα μὴ σῶν ἰσταμένοι τοὺς ἐν πολέμου μέρεσι δεξιολήπτοι γίνωνται τοῖς δ' πολεμουμένοις ἔχοιλες, δεξιληπτοι γίνωνται). ὅπου γ' οὐδένα ἀν τόπον εἶς ἂν δύνασθαι πανταχοῦ ἅμα ἀμύνειν· ποῦ γὰρ ἂν ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἔν τε τῇ ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ κιλικίᾳ, τῇ τε αἰγύπτῳ καὶ τῇ συρίᾳ, τῇ τε βιθυνίᾳ καὶ τῇ ἰσπανίᾳ, τῇ τε ἰονίῳ καὶ ταῖς νήσοις πολεμήσεσε; πολλοὶ μὲν δὴ καὶ τοῦτο καὶ στρατιῶται καὶ στρατηγοὶ ὀπτιξῆναι δεῖ τοῖς προάγμασιν, εἴπερ τι ὄφελος αὐτῶν ἔσται· εἰ δ' ὅτις οὐκ ἀνόητος φησιν, ὅτι καὶ ἑνί τῳ πάντα ὃν πόλεμον ὀπιτρέψητε, πάντως που καὶ ναυάρχοις καὶ ὑπάρχοις πολλοῖς ἔδωκε, πῶς οὐ πολὺ δικαιότερον καὶ συμφορώτερον; ἐγὼ γὰρ δὴ εἴποιμι. καὶ τί κωλύει τούτοις αὐτοῖς ὑπάρξαι ἐκείνῳ μόνον ὡς, καὶ προχειρισθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἐπ' αὐτῷ τοῦτο, καὶ τὴν ἡγεμονίαν παρ' ὑμῶν αὐτοτελῆ λαβόντα; οὐτε μὴν δὲ φοντιοῦσι τὸν πολέμου μᾶλλον, ἅτε καὶ ἰδίαν ἕκαστος αὐτῶν μερίδα πεπιστευμένος, καὶ ἐς μηδένα ἕτερον τὸν ὑπαρ αὐτῆς ἀμάρτειν δυνάμενον· καὶ φιλοτιμήσονται προς ἀλλήλους ἀκριβέστερον, ἅτε καὶ αὐτοκρατεῖς ὄντες, ἐ τὸν δόξαν ὧν ἀν ἐργάσωνται αὐτοὶ κτησόμενοι. ἐκείνως δὲ, τίνα μὲν ὁμοίως οἴεσθε δύνασθαι ὃν ὑποχείριον; τίνα δ' ἀποφήσαντα ὁτιοῦν ποιήσειν, μόνον μὴ ἑαυτῷ, ἀλλ' ἑτέρῳ κρατήσειν; ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ εἶς οὐδεὶς ἀν δύναιτο τοσοῦτον ἅμα πόλεμον πολεμῆσαι, καὶ πρὸς αὐτὸν γαυΐτιον ὠμολόγηται· πολλοὶ γοῦν τῷ χειροτονηθῆναι μόνῳ στεναρούς αἰχμοὶ δοθῆναι. λοιπὸν δὴ σκέψις ὅστ, πότερόν ποτε ἀρχοντας αὐτοὺς, ἢ ὑπάρχοντας ἐ στρατηγοὺς, καὶ τοὺς δ' δῆμου πρώτου ἐπ' αὐτοκράτορός τινος ἡγεμονίας, ἢ τοὺς ἐκείνου μόνῳ ἐφ' ὑπηρεσίᾳ αὐτῷ πεμφθῆναι δεῖ. σκοπῶ δὴ μᾶλλον ἐ νομιμώτερον, καὶ τοὺς ἄλλα πάντα, καὶ τοὺς αὐτοὺς τοιαῦτα δρᾶν ἐγὼ λέγω ὅστ, πᾶς ἂν τις ὑμῶν ὁμολογήσειε· χωρὶς δ' ἄλλου, καὶ σκοπεῖτε οἷόν ὅστ, ὃ πάσας ὑμῶν τὰς δυνάμεις ἐπὶ τῇ τ' καταπολιτῶν τοσοῦτον καταλυθῆναι, καὶ μηδεμίαν αὖτ' μήτε ἐν τῇ ἰταλίᾳ, μήτε ἐν τῇ ὑπηκόῳ τ' χρόνον ἄλλον. * τ' δ' ἰταλίας δύναι ὑπάρχον ὀπτὶ τεία ἔτη τοσοῦτον ἄρχειν αὐτῷ ὑποστρατήγους πεντεκαίδεκα, καὶ τὰς ναῦς ἁπάσας, πάντα τε χρήματα, καὶ τὰ στρατεύματα ὅσα ἐὰν ἐθελήσῃ, λαβόντ' ἐνθένδε καὶ ἐκ τῆς ἰταλίας ἀθροίσαι καὶ ἀκουσα ἐπετκύρωσι, καὶ πάλλα ὅσα τοσοῦτον ἐς αὐτὰ εἰρημένα ἐκά-

Narbonēsis Pro gallia

Pompeiopolis - V pri Solon dicta

Cornelij

ςοτε ἐγίνωσκεν· ἀλλ' ὥστε τὴν ὀλιγαρχίαν μὴ ὀλιγαρχεῖσθαι τοῖς ὑπερέχουσι τῇ λόγοις ἐν τῇ γαλατίᾳ τῇ ναρβωνησίᾳ, ἧς ἦρξε, ποιήσασθαι δῆλος ὁ Ὀμβρικὸς ἡγεμὼν ἔκτησε, καὶ δίκης γ' ἀλλὴν οὐκ ἔτη τῆς ἀρχῆς ἐξήλασεν, εἰ μὴ ὁ πομπήιος προὐτίθησατο τοῦ δικαιοῦσθαι τὸ μέρος ὡς τὸ, τε τοῦ ἄγμα καὶ τὸ φρόνημα αὐτοῦ ἀπήτει, πᾶσιν ἅμα τὴν ἀλήθειαν ὅσην οἱ καὶ παντὶ τῷ ὑπάτῳ, τὰ μὲν ἀλλοις, τὰ δὲ καὶ δι' ἑαυτοῦ πρατήσων ἐπέπλευσε, καὶ τὰ πλεῖα αὐτεπάτει ἠμέρωσε. πολλῇ μὲν γὰρ καὶ τῇ ἀνδρικῇ τῇ τε τῶν ναυτικῶν, καὶ τῇ τῶν ὁπλιτῶν ἐχρῆτο. ὥστε καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ, καὶ ἐν τῇ γῇ δυσπόρευτος εἶ), πολλῇ δὲ καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τῇ πρὸς τοὺς ὁμολογοῦντας, οἵᾳ τε καὶ παρὰ τοῦ τοιούτου πάμπολλοις προσπεποίηκε. οἱ γὰρ δυνάσται τοὺς τε δυναμένους ἠπιώμενοι, καὶ τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ πειρώμενοι, προθυμότατα αὐτῷ προσεχώρουν. τά τε γὰρ ἄλλα αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, καὶ ὅπως μηδ' αὐτοῖς πόλεις ἐς ἀνάγκην πονηρῶν ἔργων ἀπὸ πενίας ἀφίκωνται, καὶ χώρας σφίσιν ὅσας ἐρήμους ἐώρα, καὶ πόλεις ὅσας ἐποίκων ἐδέοντο, ἐδίδου, καὶ ἀνῆγε τε ἐκ τούτου σπανιώτερα, καὶ ἡ πομπηίου πολις ὀπτικὴ ἐγένετο. ἔτι δὲ ἐν τῇ κιλικίᾳ τὴν θάλασσαν ἀνακλίνου τοῦ τε πίσωνος, ζῶντα τέ ἔτι ἐλθόντος, καὶ κτ' αὐτοῦ δεκασμοὺς ὠνεῖ τὰς ἀρχὰς ἀμισθὶ ὑπομενόντων ὑπομοθετήθη πρὸς αὐτῶν τῶν ὑπάτων, μήτ' ἀρχὴν, μήτε βουλὴν σφῶν μηδένα, ἀλλὰ καὶ χρήματα προσοφλισκάνειν. ὅπως γὰρ ἡ τε τῶν δημοσίων δωσαφεία ἐς ὃ ἀρχαῖον ἐπανήκηι, καὶ πολλοὶ τοῦ τῶν τιμητῶν ὧν ἀφειλόμην ἀνακαθῶ πρὸς αὐτοῦ ἕνα τὴν βουλείαν ἐσαπὺς διδάσκων, συσάσης καὶ τῆς ἐκκλησίας παμπληθεῖς ἐφ' ἅπασαις ταῖς ἀρχαῖς ἐγίνοντο. ἔπρασσον δὲ τοῦτο οἱ ὑπατοι, οὐχ ὅτι καὶ ἠδέσθησαν τὸν πρόσταγμα· αὐτοὶ γὰρ ἀφανισθέντες ἀπεδείχθησαν, καὶ ὁ γε πίσων καὶ χαφεὶς ὅτι τοῦτο, καὶ πρὸς ἑνὸς καὶ πρὸς ἑτέρου τινὸς ἐξεπράξατο ὃ μὴ κατηγορηθῆναι δύναται· ὅτι καὶ ὠφελήθησαν τοῦ τῆς χρείας. αἴτιον δὲ, ὅτι γαῖος τῆς χρηνίου δημοκρίνων πικρότατα ὑπατεύμενα τάξαι κατ' αὐτῶν ἐπεχείρησε· καὶ αὐτὰ ὁ ὅμιλος ἠρέσκετο· ἡ γὰρ βουλὴ σωιδοῦσα ὅτι ὃ μὲν ὑποθέμενον τῇ ὑμωρημίᾳ· ἐν μὲν τῇ ἀπειλαῖς ἔκπληξίν τινα ἔχει. ὅτε δ' ἐς καὶ κατηγορήσοντας, ὅτε τοῖς καταψηφισμένοις τὸ ὑπαμῦναι, ἅτε καὶ δυνηκάσαν αὐτῶν ὅλων, ῥᾳδίως ἐξέκλ. τὸ δὲ δημόσιον ἐς τε τὰς κατηγορίας συχνοὺς προσάγλ, καὶ τὰς καταψηφίσεις οὐκ ἀπρεπέ πει μεταρυθμίσαι πη τὴ ἐσήγησιν αὐτῆ, καὶ τοῖς ὑπάρχουσι νομοθετῆσαι αὐτίκα ἐκέλευσεν. ἐπεὶ δὲ αἱ τε ἀρχαιρεσίαι προσεπηλελύθεσαν ἤδη, καὶ ἐν τούτῳ προσνομοθετῆσαι προσῆκε, καὶ οἱ ἀπορρήσσοντες πολλὰ καὶ κακὰ ἐν τῷ δημοκρατουμένῳ χρόνῳ ἐποίουν, ὥστε καὶ σφαγὰς γενέσθαι, τόν τε νόμον ἐνεψηφίσθη καὶ πρὸς ἐκείνων ἐσενεχθῆναι, καὶ φεύγειν τοῖς ὑπάτοις δοθῆναι· καὶ ἀναγκαῖον ὂν ὅτι τούτοις ὁ κορνήλιος, γνώμην ἐποιήσατο μὴ ἐξεῖναι τοῖς βουλευταῖς, μήτε ἀρχὴν ἐν ἔξω ὧν νόμων αἰτήσασθαι ἢ δοῦναι, μήτ' ἄλλο μηδὲν τῶν τοῦ δήμου πρὸς ἐκόντων φιλίας. τοῦτο γὰρ ἐνομοθετήθη μὲν οὐκ πάνυ ἀρχαῖον, οὐ μέντοι καὶ τοῦ ἔργου ἐτήρητο, δορύβου τε ἐπ' αὐτῷ πολλοῦ συμβαίνοντος. οὐ γὰρ ἀνέπρασσον τῶν τε ἀλλων τῶν ἐκ τῆς χρείας συχνοὶ καὶ ὁ πίσων, καὶ τε ἐφόδους αὐτῷ ὁ ὄχλος σωέστειλε, καὶ αὐτὸν διαπασάμενος ἐπεχείρησεν. ἰδὼν οὖν τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ὁ κορνήλιος, τότε μὲν ὥρμιν ὑπενεψήφισεν, διέφθειρε δὲ συλλογὴν. ὕστερον δὲ πρὸς εἰσήγαγε τοῦ

ἀνόμῳ, τήν τε βουλὴν πάντως περὶ αὐτῶν προσβουλεύσῃ, καὶ ὃν δῆμον ἐπανάγκες ὑπεύθυνον τὸ προσβούλευμα· καὶ οὕτως ἐκεῖνόν τε διενομοθέτησε, καὶ ἕτερον τοιόνδε, οἱ στρατηγοὶ πάντες, τὰ δίκαια καὶ ἃ δικάσῃ ἔμελλον, αὐτοῖς συγγεγραμμένοις ἔξειν ἐδέησε. διὰ γὰρ πάντα τὰ δικαιώματα ἃ πρὸς τὰ συμβόλαια διετέτακτο, ἐποίουν· ὅτε ἐσάπαξ ὅτ' ἐποίουν, ὅτε τὰ γραφέντα ἐτήρουν, δηλαδὴ πολλάκις αὐτὰ μετέγραφον, καὶ συγχὰ ἐν τούτῳ προὔκαλεν, ἢ καὶ κατ' ἔτος ἕνιον, ὡσπερ εἰκός, ἐγίνετο. ἐσηγεῖτο γὰρ καὶ ἀρχαί τε διῆσαν αὐτοῖς τὰ δίκαια οἷς χρήσουν), προσελέγετο, καὶ μηδὲν ἀπ' αὐτῶν παραβατέπειν. πρός, τε σύμπαν οὕτως ὑπεμίμνησκε τοῖς ῥωμαίοις τὸν χρόνον ἐκεῖνον ὃ μηδὲν δωροδοκεῖν ἐβούλετο, ὥστε προὔς τοὺς ἔχειν ἐσκομμένους κολάζειν, καὶ τοὺς κατηγορεῖν αὐτῶν ἐτίμων· ὥστε καὶ τὸν μύρκου ὃν μικρὰ πρὸ πομπήιον ὀπτιμον ὄντα τε δώρεις καὶ ὑπὸ ὑπατείας ὑπεύθυνος ἀπεπέμψατο, αὐτὸ δὲ πολλὰ ἐκ τῆς βιθυνίας χρηματισάμενον, γαῖον καρβωνα ὃν κατηγορήσαντα αὐτοῦ τιμῆς ὑπαλυκῆς, καὶ γὰρ δεδημοκόπτα μόνον, ἐσέμνυναν. καὶ ὅτι μὲν τε βιθυνίας καὶ αὖθις ὕστερον ἄρξας, καὶ μετεωρότερον ἐκεῖθεν τῆς κότου πλημμελήσας, δίκη κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ υἱέος αὐτοῦ, καὶ δικάσεσθαι. πολλῷ γὰρ που ῥᾷον ἀνδρὸς ὑπατικοῦ τινες, ἢ ἑαυτοῖς πραγμάτων. ἐς μὲν ὀσπερ γε ἐφ' οἷς ἁμαρτίας ἀξίοις τοῖς πέλας ἔξ) νομίζοιεν, αὐτοὶ ποιοῦσιν. ὥστε μηδεμίᾳ πίστιν ἐξ ὧν ἑτέρους ἐκκαλοῦσιν, ὅτι καὶ μισοῦσιν, αὐτὰ λαμβάνειν λούκιος ὁ δηλαδήλυκκος τ' μὲν στρατηγίαν τ' οἰκοι διῆρξε· τῆς δὲ δι' ἑαυτοῦ ἄρξας μετ' αὐτὸν λαχὼν, οὐκ ἠθέλησε, μισήσας ὃ προσάγμα δι' αὐτοῖς πολλοὺς τοὺς ὑπὲρ ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔθνεσι δρῶντας. ὅθεν γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἐλάβετο διέδεξε. ὃ γὰρ ἀκιλίου σωστελεῖν ὃν δίφορον αὐτῷ, ἐφ' οὗ ἐδίκαζε, κελεύσαντος, ὅτι πρότερον ποτὲ αὐτὸν ἰδὼν οὐκ ἔξανέστη, οὔτε ὀργὴν ἐχρήσατο, καὶ ὀρθοσάδιον μὲν τοῦτο καὶ αὐτὸς καὶ οἱ στρατηγοῦντες αὐτῷ δι' ἐκεῖνον διεδίκασε. ἐσήνεγκε μὲν οὖν καὶ ὁ ῥώσκιος νόμον· ἐσήνεγκε δὲ καὶ ὁ γαῖος μάλιος, ὅτε ἐδημήρχησεν· ἐν ἐκεῖνος μὲν (τὰς γὰρ τῶν ἱππέων τὰς ἐν τοῖς θεάτροις ἕδρας ἀκριβῶς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ἀφώρισε) καὶ ἐπαινον ἐπ' αὐτὸν ἔλαβεν· ὁ δὲ δὴ μάλιος καὶ δίκην ὀλίγου ὑπέσχε. τῷ γὰρ ἔδοξε τὸν ἀπελθόντα ἐν τε τῇ ἐκάστῃ τῶν ἕδρας ἡμέρᾳ, καὶ πρὸς ἑκάστην τῶν ἕδρας διασκευάσας ἵνας ἐκ τοῦ ὁμίλου ψηφίσασθαι, μὴ ὧν ἔζελθερωσάντων σφᾶς ἔδωκεν. ἐπεὶ δὲ ἡ βουλὴ διὰ τὴν ὑστεραίαν ἐν αὐτῇ τῇ νουμηνίᾳ ἐπύθετο, λευκίου τε τύλλιος καὶ αἰμιλίου λεπίδου ὑπατευόντων ἤρξαντο, ὃν νόμον αὐτὸ ἀπεψηφίσατο· φοβηθεὶς, ὅτῳ ὁ πλῆθος δῆτα ἡδέως ἠγανάκτει, ἐᾷ μὴ προσῆται ἐς τε τὸν κρᾶσον, καὶ ἐς δήμους ἵνας τινὰ γνώμην δυνῆται. ὡς δὴ σοβεὶς ὑπέτρεμον οἱ, ὃν πομπήιον καὶ ἄκοντα ἐκπλάκευσεν, ὥστε καὶ ὅτι ὃν γαυΐνιον πλῆσον πρὸ αὐτοῦ δυναμένων ἤθετο. τόν τε γὰρ τῆς γαλάτου καὶ τὸν τῆς μιθριδάτου πόλεμον, τήν τε βιθυνίαν καὶ τὴν κιλικίαν ἅμα ἀρχὴν αὐτῷ προσέταξεν. ἀγανάκτησις μὲν γὰρ καὶ ἀθυμία καὶ τότε πρὸς τῶν δυνατῶν ἅμα τε τὰ δήμα, καὶ ὅτι ὁ μύρκος καὶ ὁ ἀκίλιος, ὡς ἐφάνη, ὃν χρόνον σφίσι τῆς ἀρχῆς ἐξήκειν κατελύοντο, ἐλύετο. ὁ δὲ ὅμιλος καίτοι μικρὸν ἔμπροσθεν τοῖς ἀνδράσι τοῖς καταφήσουσι τὰ ἐφηκόντα, ὡς δὲ ἅμα πολεμικῶς ἐξ ὧν σφίσιν ὁ λούκυλλος ἐπεξάλκει πέμψας, ὅμως ἐψηφίσατο αὐτὰ, ἀναζώντων σφᾶς ἐς τὰ μάλιστα τὸ καὶ ἔρος ὃ τῆς κικέρωνος ἀ μύρκου. οὕτω γὰρ αὖθις σωνεχωρήσαντο, οὐχ ὅτι καὶ συμφέρειν αὐτὰ τῇ πόλει ἐνόμιζον, οὐδ' ὅτι τοῦ πομπηίου χαρίσασθαι

M. Cotta
P. Oppius
C. Carbo
Lucull
Aquili
Roscij
C. Manlij
Roscij lex de 14 ordinib
L. Tulli
Aemilij lepidi
Crass
Caesar.
M. Cicero

ἤθελον, ἀλλ' ὅπῃ τῷ ὡς ἡμύνεσθαι ἔμελλε, καίτοι μηδ' τότε ὄχλον ἅμα ἐθεράπευεν, ἅτε τῷ ὁρᾶν ὅσα τῆς βουλῆς ὑπερκατέστερα ἦσαν, τό τε ἑαυτοῦ τό τι τῶν ὁμοίων ψηφιζομένοις ποτε προεσκυίασε. καὶ τοῦτο τῷ ὃν πομπήιον καὶ ὑπιφρονώτερον τῷ ἐπαρθέστερον ὂν τῶν διδομένων οἱ ποιῆσαι, ὅπως σφίσι πως κέρδος θαῦμα γένηται), ἠθέλησε. κιχέρων δὲ τὸν τε πολιτείαν ἀγαθὸν ἠξίου, καὶ ἐνεδείκνυτο καὶ τοῦ πλήθους καὶ τοῖς δυνατοῖς, ὅτι ὁποτέροις σφῶν προσθῆται, πάντως αὐτοῖς ἐπαυξήσει. ἐπιμορτείζετε γὰρ καὶ πολὺ μᾶλλον τούτων, ἔστι δ' ὅτε καὶ τῶν ἐκείνων, ὃν ἑκάτερον ἀμφοτέρων κατουδάζητε προτιθέντες τοῖς χρείττοσι βελτίους προστρέφεσθαι λέγων, καὶ δι' ὃ τοῦτο καὶ ἀγροικοτέρα μᾶλλον ἢ δημοκρήσας ἐθελήσας, τότε πρὸς τοὺς συμφερτωδέστερα μετέχη. καὶ μὴν τοῦτο δίκης τέ τινος ὧν μᾶλλον πρὸς τὸ δυνατῶν προσκαθαίρεσις, καὶ ἐκείνου χρόνον τινὰ ἐμποιῆσαι αὐτῇ κατουδάζοντος, τάχ' ἂν καὶ κατ' αὐτὸ ἔπραξε, καὶ μᾶλλον αὐτὸν (ἐστρατήγει γάρ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ δικαστηρίου εἶχεν) ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀνεβάλετο, πρόφασιν ἐπ' ὀξόδω ὃ ἔτος ἔτι ποιησάμενος. καὶ μὴν τούτῳ διεχρήσαντος τὸ ὁμίλου, ἐσπλήξ τε ἐς ὃν σύλλογον αὐτῶν, ἀναλαβεῖς δ' ἦδεν ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν, καὶ κατά τε τῆς βουλῆς κατέδραμε, καὶ σφα γρῶν τῷ μαλλίῳ ὑπέσχετο. καὶ ὁ μὲν οὐκ οἶδα τάχ' ἂν κακῶς ἤκουε, καὶ αὐτόμολος ὠνομάζετο. τάφρος δέ τις ὑπὸ τοῦ ὄπτιμου ἐκώλυσε δικαστηρίου σφαγὴν ὑπὸ πλοίς τε γὰρ πᾶσιν, καὶ κορνήλιος σύλλας ἀδελφιδοῦς ἐκείνου τὸ πολὺ σύλλου, ὑπαλοί τε ἀποδραθέντες, καὶ δεκασμοῦ ἁλόντες, ἐπεβουλεύσαν τοῖς κατηγορήσουσι σφῶν κόπαν τε ἐς τορκουάτον λευκίου, ὡς τε καὶ ὅπῃ αὐτοὶ διηρέθησαν, ἀποκτείναι, καὶ προεσκυάσθησαν μὲν δῆμοι τε, καὶ γραῖος πίσων, καὶ λέκιος καπίλινας, ἀνὴρ θρασύτατος (ἠτήκει δὲ καὶ αὐτὸς τὴν ἀρχήν, καὶ διὰ τοῦτο ὀργῶν ἐποίητο) οὐ μέντοι καὶ ἠδυνήθησάν γε δράσαι, διὰ τό τε ὀπτιμουλεῖν προμήνυσθῆναι, καὶ φεύγειν ὃ τε κόπα καὶ τοὺς τορκουάτου προδοῦναι τὴν βουλῆς δοθῆναι, δόγματι κατ' αὐτῶν γνωσθέντι, εἰ μὴ δημοκρατές τις ἰωάστιος ἐπεὶ δὴ οὖν καὶ ὡς ὁ πίσων ἐθρασύνετο, ἐφοβήθη τε ἡ γερουσία μή τι στασιάσῃ, καὶ δύνοις αὐτὸν ἐς ἰβηρίαν προφάσει, ὡς καὶ ἐπὶ ἀρχίλῳ τινὰ ἐπεμψε. καὶ ὁ μὲν οὐ ταῦτα ἐκ τῶν ὀπτιμουλείων, ἀδικήσας δι' αὐτούς, ἐσφάγη πομπήιος δ' ὃ μὲν προεῖπον ὡς καὶ ὀπτιμουλεῖν χρήτιμον τό τε μέτελλον πλουσόμυος ἠνιμάζετο· μαθὼν δὲ τὰ διεδραγμένα, προεσποιήσατο μὲν ἀχθεσθῆναι, ὡς καὶ πρότερον, καὶ δι' ὃ τοῦτο καὶ ἀγροικοτέραν μᾶλλον ἢ δημοκρήσας ἐθελήσας, τότε πρὸς τοὺς συμφερτωδέστερα μετέχη. καὶ μὴν τοῦτο δίκης τέ τινος ὧν μᾶλλον πρὸς τὸ δυνατῶν προσκαθαίρεσις, καὶ ἐκείνου χρόνον τινὰ ἐμποιῆσαι αὐτῇ κατουδάζοντος, τάχ' ἂν καὶ κατ' αὐτὸ ἔπραξε, καὶ μᾶλλον αὐτὸν (ἐστρατήγει γάρ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ δικαστηρίου εἶχεν) ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀνεβάλετο, πρόφασιν ἐπ' ὀξόδω ὃ ἔτος ἔτι ποιησάμενος. καὶ μὴν τούτῳ διεχρήσαντος τὸ ὁμίλου, ἐσπλήξ τε ἐς ὃν σύλλογον αὐτῶν, ἀναλαβεῖς δ' ἦδεν ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν, καὶ κατά τε τῆς βουλῆς κατέδραμε, καὶ σφαγρῶν τῷ μαλλίῳ ὑπέσχετο. καὶ ὁ μὲν οὐκ οἶδα τάχ' ἂν κακῶς ἤκουε, καὶ αὐτόμολος ὠνομάζετο. τάφρος δέ τις ὑπὸ τοῦ ὄπτιμου ἐκώλυσε δικαστηρίου σφαγὴν ὑπὸ πλοίς τε γὰρ πᾶσιν, καὶ κορνήλιος σύλλας ἀδελφιδοῦς ἐκείνου τὸ πολὺ σύλλου, ὑπαλοί τε ἀποδραθέντες, καὶ δεκασμοῦ ἁλόντες, ἐπεβουλεύσαν τοῖς κατηγορήσουσι σφῶν κόπαν τε ἐς τορκουάτον λευκίου, ὡς τε καὶ ὅπῃ αὐτοὶ διηρέθησαν, ἀποκτείναι, καὶ προεσκυάσθησαν μὲν δῆμοι τε, καὶ γραῖος πίσων, καὶ λέκιος καπίλινας, ἀνὴρ θρασύτατος (ἠτήκει δὲ καὶ αὐτὸς τὴν ἀρχήν, καὶ διὰ τοῦτο ὀργῶν ἐποίητο) οὐ μέντοι καὶ ἠδυνήθησάν γε δράσαι, διὰ τό τε ὀπτιμουλεῖν προμήνυσθῆναι, καὶ φεύγειν ὃ τε κόπα καὶ τοὺς τορκουάτου προδοῦναι τὴν βουλῆς δοθῆναι, δόγματι κατ' αὐτῶν γνωσθέντι, εἰ μὴ δημοκρατές τις ἰωάστιος ἐπεὶ δὴ οὖν καὶ ὡς ὁ πίσων ἐθρασύνετο, ἐφοβήθη τε ἡ γερουσία μή τι στασιάσῃ, καὶ δύνοις αὐτὸν ἐς ἰβηρίαν προφάσει, ὡς καὶ ἐπ' ἀρχίλῳ τινὰ ἐπεμψε. καὶ ὁ μὲν οὐ ταῦτα ἐκ τῶν ὀπτιμουλείων, ἀδικήσας δι' αὐτούς, ἐσφάγη πομπήιος δ' ὃ μὲν προεῖπον ὡς καὶ ὀπτιμουλεῖν χρήτιμον τό τε μέτελλον πλουσόμυος ἠνιμάζετο· μαθὼν δὲ τὰ διεδραγμένα, προεσποιήσατο μὲν ἀχθεσθῆναι, ὡς καὶ πρότερον, καὶ δι' ὃ τοῦτο καὶ ἀγροικοτέραν

P. Petus
Cor. Sylla
1. Cotta
1. Torquat
Cn. Pso
2. Catilina

Prisonis mors

Mithridat
Metrophanes
Arsaces
Phraates
Tigranes

Arsacis mors

ἐσφαίη φίλοις αὐτοῦ λόγοις φέροντα, ὃς τότε μὲν ὑπ' ὀλιγωρείας αὐτὸν ἐποιήσατο. τῷ γὰρ ἀρσάκῃ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέως ἀποθανόντος ὑπ' ὃ χρόνῳ τούτῳ, φραάτην ὃν ἐδόκει ἀστὸ προσεδέξατο οἰκειώσασθαι. ἐπεὶ δὴ ὁ πομπήιος τὴν φιλίαν ὃ φραάτης δι' ἀγγέλων ὅτι τοῖς αὐτοῖς προσεύνεγκε, καὶ ἐς τὴν ἀρμενίαν αὐτὸν τῇ τοῦ ὀρχαίου προσόδῳ ἀνέπεισε, πυθόμενος τοῦτο κατέδυσε, καὶ προσβυσάμενος δῆθεν, σύμβασιν ἔποιήσατο. κελεύσαντός τε αὐτοῦ τὰ πομπήιου τὰ τε ὅπλα καθαίρεσθαι, καὶ τοὺς αὐτομόλους ὑπὸ δοῦναι, οὐκ ἔφη χρεὼν βουλεύσασθαι.

ἀκούσαντες

ἀκούσαντες γὰρ ταῦτα οἱ ὑπ' ὦ τραπεδῶ αὐτοῦ ὄντες, καὶ φοβηθέντες οἵ τε αὐτόμολοι (πολλοὶ δὲ ἦσαν) μὴ ὑπὸ δόξωσι, καὶ οἱ βάρβαροι, μὴ δι' αὐτῶν ἐκείνων πολεμεῖν ἀναλαμβάνωσιν, ἐθορυβήθησαν. καὶ ὀξαφράσαντό τι ὃν μιθριδάτου, εἰ μὴ ψευσάμενος ὅτι οὐκ ὀπὶ κατασκοπῇ τῆς τῶν ῥωμαίων παρασκευῆς τοῖς πρέσβεις ἔπεμψε, μόλις αὐτοὺς κατέσχεν· ὁ οὖν πομπήιος ὅπῃ πολεμητέα οἱ ἔγνω εἶναι, καί τε δι' ἄλλα προεσκυάσατο, καὶ τοῖς οὐδενείοις τε σκατελέξαλο· καὶ αὐτὸς ἐν τῇ γαλαλίᾳ ἤδη ὄντι ὁλόκυκλος ἀπήντησας, δι' ὀλίγου πολεμῆσθαι ἔφη, καὶ μηδὲν ἔτι κρατείας δεῖσθαι, καὶ δι' αὐτοῦ καὶ τοῖς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς πρὸς τὴν διοίκησιν αὐτῶν πεμφθέντας ἤδη πρῆναι. ὡς δ' οὐκ ἐπείσθη ἐπὶ μακρὸν χωρῆσαι, τοῖς λοιδορίας ἐς ἄπειρον, τάχα δι' ἄλλα καὶ πολυπράγμονα καὶ φιλοπόλεμον καὶ φιλαρχοῦντα αὐτὸν ἀποκαλῶν. ὁ οὖν πομπήιος βραχὺ αὖ φροντίσας, ἀπεῖπε μηδέναι ἔτ' αὐτῷ πειθαρχήσας, καὶ ὅτι ὃν μιθριδάτου ἠπείληκτο, κατουδὲν ἔχων ὅτι ταχέως οἱ συμμίξαι. καὶ ὃς τέως μὲν ἔφυγε (ταῖς γὰρ δυνάμεσιν ἠλαπούτο, καὶ τὸν ἱππόν ἀεὶ ἔκειρε, καὶ ἐπλανᾶτο ἑαυτὸν ἅμα, καὶ ὅπῃ δεῖσθαι τῶν ὅπιτηδείων ἐποίει) ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐς τὴν ἀρμενίαν δι' αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐρήμου αὐτοῦ αἰρήσων ἐνέβαλεν, οὕτω δὴ δείσας μὴ προκαλήφθῃ ἐς αὐτόν, καὶ λόφον δυτικαλαλεῶν ὀχυρὸν, τῷ μὲν πρώτῃ φρατῷ ἡσυχάζειν, ἐλπίζων τοὺς μὲν ῥωμαίους ἀπείρως τῆς ἔφων ἐκ τυχαίου (αὐτὸς γὰρ ἄτε ἐν ὑπηκόῳ χώρᾳ πολλαχόθεν αὐτῶν δυπόρει) τὸ δὲ δυϊππαίων ἀεί τινας ἐς ὃ πεδίον ψιλὸν ὂν καταπέμπων, τοῖς τε προστυγχάνουσι σφίσιν ἐκάκου, καὶ ὀξαυτομολοιοῦντας ὅπῃ τούτῳ συχνοὺς ἐδέχετο. ὁ οὖν πομπήιος ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἐθάρσησεν αὐτοῖς συμβαλεῖν· μεταφρατοπεδεύσαντος δ' ἑτέρωσε, ὅθεν ὑλώδους τοῦ πεδίου ὄντος, ἧττον ἐπόνει τε τῷ ἱππικῷ καὶ ἐπὶ τοῦ τοξικοῦ τῶν ἐναντίων λυπηθήσεσθαι ἔμελλεν, βόλησιν ἢ κυρεῖν ἐῶ, καὶ ὀλίγοις γε οἷσιν ἐκ τοῦ προφανοῦς τὰ φρατοπέδου τὸ βαρβάρων προσμίξας, ἐπαρξέ τε αὐτοῖς, καὶ ὑπαγαγὼν ἐς ὃ ἐβουλεύετο, πολλοὺς ἀπέκτεινε. θαρσήσας τε ἐκ τούτου, καὶ κατὰ τὴν χώραν ἅλλος ἅλλῃ ὅπῃ τὰ ὅπιτηδεῖα ἔπεμπεν. ὁ οὖν μιθριδάτης ὅπῃ τῶν τε ἀσφαλῶς ἐποεῖτο, καὶ τὴν μαναΐτου χώραν τῆς τε ἀρμενίας οὖσαν, καὶ θεῷ τινι ἐπωνύμῳ διακειμένην, δι' ἀτινῶν ἐχώρησατο· καὶ ἐκ τούτου καὶ δηλοῖ συχνοὶ προσῆλθον αὐτῷ ἀπεκλινον, καὶ αὐτοῦ καὶ οἱ τοῦ μιθριδάτου φρατιῶται προσεκλίνοντο, ἐφοβήθη, καὶ ὀκέτι κατὰ χώραν ἔμενεν, ἀλλ' αὐτίκα τε τῆς νυκτὸς ὥρας ἔλαθε, καὶ μετὰ τῶν τα νυκτοπορῶν, ἐς τὴν τοῦ μιχαὴλ ἀρμενίαν προῆλθε. καὶ οἱ ὁ πομπήιος ἐπικολουθήσας, ὅπῃ μάχης ἐλθεῖν· οὐ μέντοι καὶ προτέρου οὔτε μὰ' ἡμέραν. οὐ γὰρ ἐξήεσαν ἐκ τοῦ φρατοπέδου, οὔτε νύκτωρ ἐτόλμησε τοῦτο ποιῆσαι. τὴν γὰρ ἀγνωσίαν τῶν χωρίων ἐδεδίει, ὥριν σφᾶς πρὸς τὴ μεθοεία γλυέσθαι. ὅτε γὰρ εἰδὼς αὐτοὺς δι' ἀφύλακτον μόγους, ἰωάκαθη νυκτομαχήσας. γνοὺς οὖν τοῦτο προσπῆρε, μεσημβρίαν ζοντας τοὺς βαρβάρους καθὼς ἢ παρεύεσθαι ἔμελλον, καὶ ἐντυχόν τινι χωρίῳ καλῷ μεταξὺ γηλόφων τινῶν ὄντι, ἐνταῦθα τό, τε φρατευμα ὅπῃ τὰ μετέωρα διέβασε, καὶ τοὺς πολεμίους ὑπέμενεν. ἐπειδὴ δὲ ἐκφοι μετά τε ἀδείας καὶ μὰ' ὁδὸν προφυλακῆς, ἅτε μηδὲ ἔμπροσθεν ὀφόν τι πεπονθότες, καὶ ἅτε ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἤδη προχωρηκότες, ὥστε μηδὲ ἐφέψεσθαί σφισιν ἐλπίζειν ῥωμαίους ἐλπίζον, ἐς δ κοιλὸν ἐσῆλθον, ἐπέδεσε αὐτοῖς ἐν ὦ σκότῳ. οὔτε γὰρ σῶμα φῶς εἶχον, οὔτε ἐκ τοῦ οὐρα-

Valerij
Comitia Lucullo in provinciam

Manaite regio Armeniae

νοῦ πέλαμπεν. ἐλθόντο ὑπ' ἀμάχη τοιάδε· τοῦτον μὲν οἱ σαχτικὴ πρώτες ἅμα ὃ πολεμικὸν ἀπὸ στενῆ μωπος ἐβόησ. ἔπειτα ὑπ' οἵ τε γραπίωται καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος πᾶς ἐπιπλάλαξε. καὶ οἱ μὲν τὰ δόρατα τοῖς τᾶς ἀσπίδας, οἱ δὲ καὶ λίθους τοῖς τὰ χαλκᾶ σκεύη τοῖσι πέκρουσαν, ὃ σφᾶν τὸ ἦχος τᾶ ὄρη ἔγκοιλα ὄντα καὶ ὑπεδέξατο καὶ δύπαπέδωκε φεικωδεσάτιν, ὥστε τοῖς βαρβάροις ὀξαπίναιος ἔν τε τῇ νυκτὶ καὶ ἐν τῇ ἐρημίᾳ αὐτῶν ἀκούσμᾶς, δῆνος ἐκπλαγῆναι, ὡς καὶ δαιμονίῳ τινὶ πάθῃ τοῖς πεπληκόσας. καὶ τοῦτο οἱ ῥωμαῖοι πρωταγόρου ἀπὸ τᾶ μετεώρων λίθοις, ὀξυβόμασιν, ἀκοντίοις βαλόντες, πρώτους γέ τινας ἐπὸ τᾶ πλήθος αὐτῶν ἐλίπεσον, καὶ ἐς πρᾶ κακὸν σφᾶς κατέσησαν. οὔτε γὰ ἐς τοῖς τάξιν, ἀλλ' ἐς πορείαν ἐσαλυθοί, καὶ ἐν ταυτῷ τοῖς τε ἵπποις καὶ ταῖς καμήλοις, ὃ πρόδα ποῖς ὄσι, καὶ οἱ δύσρες ὃ αἰχμοφόρες δύαρρεφόμθοι, καὶ οἱ μὲν ὀπὶ κελήτων, οἱ δὲ ἐφ' ἁρμάτων, τᾶ τε καμαρᾶ, καὶ τᾶ ἁρμαμαξῶν δυαμίζ ὀχοῦμθοι· καὶ οἱ μὲν ἤδη πεπρωσκόμθοι, οἱ δὲ τοῖς ὀδεχόμθοι πρωθήσεσθαι, ἐπαρόσοντο. καὶ τοῦτο ῥᾴον, ἅτε καὶ ἀνηλίοις ἐμπελαζόμθοι, ἐφθείροντο. ὃ τοῦτα μὲν ἕως ἀπόθεν ἐδόκουν, ἔπασχον. ἔπειδὲ ὀξαναλώσαντες οἱ ῥωμαῖοι τᾶ πόῤῥωθεν ἀγκὴν, ἔπειτα κατέθραμον σφίσιν, ἐφονεύοντο μὲν τᾶ ἐγγύτατα, καὶ ὀξήρκει τοῖς ὃν θάνατον αὐτοῖς μία πλαγή, ἅτε καὶ ψιλοῖς οὖσι τοῖς πλείοσι. σὺν ἐπιέξετο δὲ τὰ μέσα πρώτων τοῦτ' αὐτὰ τοῦτο δ' περιῤῥοῆς χωρωμένων· καὶ οὕτω καὶ τοῦτ' ἀγκήλων ὠδούμθοι καὶ συμπαρούμθοι διώλυντο· οὐδὴ εἶχον τοῦδὲν οὔτε ἑαυτοῖς ἐπῤῥέσαι, οὔτε ἐς τοὺς πολεμίους ὁλμῆσαι. ἱππεῖς γὰ καὶ ὀξόταν τὸ πλῆστον ὄντες, ἅπορροι μὲν ἐν τᾶ σκότᾳ τοῖς ὑδέσθαι ἦ, ἀπορροι δ' ἐν τῇ ξενοχωρίᾳ μηχανήσασθαι ἐδύναντο. ὅπῃ δὲ ἡ σελήνη ἀνέτειλεν, οἱ μὲν ἔχαιρον ὡς καὶ ἐν τᾶ φωτὶ πάντως ὑπὰ ἀμαυρούμθοι· καὶ ὠφελήθησάν τι, εἰ μὴ οἱ ῥωμαῖοι κατόπιν αὐτῶν ἔχοντες, πολλῷ σφίσι πλείῳ τοτὲ μὲν τῇ, τοτὲ δὲ τῇ προσπίπτοντες, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐν τᾶ ἔργῳ ἐνεπόησαν. πάμπολλοί γὰ ὄντες, καὶ ὅτι βαθύτατον κοινῇ πάντες ἀποσκιάζοντες, ἔσφηλον αὐτούς, ἐν ᾧ τε ἤτω προσέμισγον σφίσιν. ἐς γὰ τὸ κενὸν οἱ βάρβαροι, ὡς καὶ ἐγγὺς αὐτῶν ὄντων, μάτην ἔπαιον, καὶ ὁμόσε χωρήσαντες ἐν τῇ σκιᾷ, μὴ προσδεχόμθοι, ἐτιτρώσκοντο, καὶ οὕτως ἀπέθανον αὐτῶν πολλοί, καὶ ἐδήωσαν σὺν χάπλοις· συχνοὶ δὲ καὶ διέφυγον ὀλίγοι τε καὶ ὁ μιθριδάτης. τότε μὲν προὸς ὃν πιγρασίλαν ἠπείγετο. ἔπειτ' ἐπεμπεμψας προὸς αὐτὸν, σοδὲν φίλιον δύσατο, ὅτι τᾶ ὑέος αὐτοῦ λιγράου τασιάσαντος, ἐκεῖνον μὲν πάππων αὐτᾶ ὄντα, αἴτιον τῆς ἀφφορᾶς ὑπετόπησε γεγονέναι, καὶ ἀφ' τοῦτο οὐχ ὅπως αὐτὸν ἐδέξαλο, ἀλλὰ καὶ τοὺς προσπεμφθέντας ὑπ' αὐτᾶ συνέλαβε καὶ κατέδησε, δῶρα μύρτων ὧν ἤλπισεν, ἐς τε κολχίδα ἀπεδάπετο, καὶ σκάφην πεζῇ προὸς τε τὴν μαιῶτιν καὶ προὸς τὸν βόσφορον, τοὺς μὲν πείθων, τοὺς δὲ καὶ βιαζόμενος, ἀφίκετο· καὶ τοῦ τε χώρας ἐκομίσατο, τὸν μαχάριον τε παῖδα τὸν τᾶ ῥωμαίων δύθελόμθον, καὶ τότε τε αὐτῆς κρατούντα καταπλήξας, ὥστε μηδὲ ἐς ὄψιν αὐτοῦ ἐλθεῖν, καὶ σκάφον δῶρα τᾶ σεσώντων οἱ, τοῦ τε ἄδδαν σφίσι καὶ χρήματα δώσων ὑπισχνούμενος, ἀπέκτεινεν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγίνετο, ὁ πομπήϊος ἔπεμψε τοὺς ὀπτιδιώξαντας αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἔφη ὑπὰ τὸν φάσιν ἐν δρᾶς, πόλιν ἐν ᾧ χωρίῳ ἐν ᾧ ἐνεκήκει σεσώκεσι τοῖς τραυμαλίαις καὶ τοῖς ἀφλικεστέροις τᾶ τραλιωτῶν αὐτοῦ δυνάμιν· καὶ σφίσι καὶ τᾶ προὸς χώρων ἐθελονται πολλοὶ καὶ σεσώκησαν, καὶ εἰσι καὶ νῦν,

Χαμαζῶν

Mithridates sidit a Pompeio

Machares

νῶν, νικηπολίται τε ὠνομασμένοι, καὶ ἐς ὃν καπαδοκικὴν νόμον σεσπελθῶντες. καὶ ὁ μὲν ταῦτ' ἐποίησε δὲ δὴ πιγράπης ὁ πιγράπου παῖς, πολεμαίων τινας τῶν πρώτων, ἐπεὶ καὶ ἡδονὴν αὐτοῖς ὁ ἦρ ἦρχε, προὸς τε τὸν φραάτην κατέφυγε, καὶ προὸς ἐσκηποιῶντα αὐτὸν ὡς φοβούμενος τοὺς σεσηκὼς τοὺς προὸς τὸν πομπήϊον ἡμομοσίας, ὁ, τι χρὴ προάξαι, ἐς τὴν ἀρμενίαν ἐμβολὴν ἐποίησε. καὶ ἦλθον μὲν μέχρι τᾶν ἀρταξατῶν, πᾶσαν τὴν ἐν ποσὶ χλευάμενοι, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις προσεβόλλον. ὁ γὰ πιγράπης ὁ ἦρ ἐς τὰ ὄρη, φοβηθεὶς σφᾶς, ἀνέφυγε. ἔπειτ' μὲν ἦρ χρόνῳ λεγόντων τᾶ προσεδρείᾳ δεῖν ἔδοξε, ὃ ὡφ' ὅδε ὁ φραάτης μέρος τι τᾶς δυνάμεως τᾶν παρὰ αὐτῷ καταλιπὼν, ἐς τὴν οἰκείαν ἀνεχώρησεν· αὐτεπήλθε δ' ἐς τοῦτον ὁ πατὴρ αὐτᾶ μονωθέντι, καὶ ἐνίκησε. φυγὼν οὖν ἐκεῖνος, ὃ μὲν πρῶτον προὸς τὸν μιθριδάτην ἦν πάσαν ὥρμησεν· ἔπειτ' ἔμαθεν αὐτὸν ἠπειρῶτον, ὃ βοηθείας μᾶλλον δεόμενον, ἢ ἵνα ὑπικουρήσας δυνάμενον, προὸς τε χάρισε τοῖς ῥωμαίοις, καὶ αὐτᾶ ὁ πομπήϊος ἠγεμόνι χρησάμενος, ἐς τε τὴν ἀρμενίαν, καὶ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐδίωκε. καὶ ὃς μαθὼν τοῦτο, ὃ καταδείσας, ἐπεκηρυκεύσατό τε δῆθεν αὐτᾶ, καὶ τοῖς προσέβαλε τῷ μιθριδάτου ὀξέδωκεν. ἐπειδὴ τε ἐναντιωθέντος οἱ τοῦ ὑέος, τοσοῦνος μετεῖον ἔτυχεν, ἅμα καὶ ὡς ὁ πομπήϊος τόν τε ἁράξην διέβη, ὃ τοῖς ἀρταξάταις ἐπλησίασεν, οὕτω δὴ τὴν τε πόλιν αὐτᾶ προὔδωκε, καὶ ἐς ὃ στρατόπεδον αὐτοῦ ἐθελοντὴς ἦκεν, ἐν μέσῳ ἑαυτὸν ὅτι μάλιστα τῷ τε προτέρου ἀξιώματος καὶ τῆς τότε ταπεινότητος σκοπάσας, ὅπως αἰδέσεώς τε ὃ χέου ἅμα ἄξιος αὐτᾶ φανείη. ὃν μὲν χιτῶνα ὃν μεσόλευκον, καὶ ὃν κάμυδιν ὃν ὁλοπόρφυρον ὀξέδυ· τὴν δὲ δὴ χλαναν τότε ἀνάδημα εἶχε. πομπήϊος δὲ ἀπὸ μὲν τᾶ ἵππου κατεβίβασεν αὐτὸν, ῥαδδούχῳ τινὰ πέμψας, προσήλωνε γὰ ὡς καὶ ἐς αὐτὸ τὸ ἔρυμα χθ' ὃ σφέτερον ἔθος ἱππεύσων. ἐσελθόντα δὲ αὐτὸν ποδία, καὶ πό, τε ὀφθῆμα ἀπῤῥίψαντα, καὶ ἐς τὴν γᾶν πεσόντα, προσκυνοῦντά τε ἰδών, ἠλέησε, καὶ ἀναπηδήσας, ὀξανέστησέ τε αὐτὸν, καὶ ταινιώσας ὧ δύαδήματι, ἔς τε τὴν πλησίαν ἕδραν ἐκάθισε, καὶ προεμυθήσατο, εἰπὼν ἅμα τε, καὶ ὅτι οὐ τὴν τῶν ἀρμενίων βασιλείαν ἀπολωλεκὼς, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν ῥωμαίων φιλίαν προσφληφὼς εἴη. καὶ ὁ μὲν τούτοις τε αὐτὸν ἀνέκτησατο, ὃ ὅτι δεῖπνον ἐκάλεσεν. ὁ δὲ ὑός (ἐκάθητο δὲ ὃκ τᾶ ὅτι θατέρα τᾶ πομπήϊου) οὐδ' ὑπεμέσῃ ὧ πατρὶ, οὐτ' ἀγῶ τι αὐτὸν ἐδεξιώσατο, ἅμα ὃ ὅτι δεῖπνον κληθεὶς οὐκ ἀπήντησεν· ὅθεν τοῦτό τε τᾶ πομπήϊου μᾶλιστα ἐμισήθη τῇ γοιῶ ὑστεραία διαχυσάς αὐτῶν, ὧ μὲν προσβυτέρῳ τὴν παῖδαν πᾶσαν ἀρχὼ ἀπέδωκε. τοῦ γὰ προσκτησόντα τοῦτ' αὐτᾶ (ἰῶ ἅμα γὰ ἐ, καὶ τᾶ καπαδοκίας τῆς τε συρίας μέρη, ἥ τε φοινίκη καὶ ἡ σωφανήνη χώρα τοῖς ἀρμενίοις προσόρος) οὐ σμικρὰ πρεῖσθαι αὐτᾶ, καὶ προσέτι καὶ χρήματα αὐτῶν ἤτησε· τᾶ δὲ ὑός ὧ ἑτέρῳ τὴν ὀφανίαν μόνην ἀπέδωκε. καὶ ἔτυχον γὰ οἱ ἱππαυροὶ σὺν αὐτῇ ὄντες. ἡμφισβήτησέ τε περὶ αὐτῶν ὁ νεανίσκος, καὶ ἀμάρτων (οὐ γὰ εἶχεν ὁ πομπήϊος ὁπόθεν ἀνέῳθεν τὰ ὁμολογηθέντα κομίσηται) ἠναγκάτησε, καὶ δρασμὸν ἐβουλεύσαλο. ὁ δὲ οὖν πομπήϊος προσμαθὼν τοῦτο, ἐκείνόν τε σὺν φυλακῇ ἀδέσμῳ ἐποίησατο, καὶ πέμψας προὸς τοὺς τὰ χρήματα φυλάττοντας, ὧ πατρὶ αὐτοῦ πάντα σφᾶς δοῦναι ἐκέλευσεν. ὅπῃ τε μὴ ὑπήκουσαν, λέγοντες τὸν νεανίσκον οὐκέτ' ἡ χώρα ἤδη νομίζειν, χρῆναι σφίσι τοῦτο προσάξαι, ἔπεμψαν αὐτὸν προὸς τὰ φρούρια. καὶ ὁ μὲν κεκλεισμένα αὐτὰ εὑρὼν, προσπλέ τε

Nisibis. V

Artaxata. V

Tigranes secum effert Romam

Araxes flu.

Clemétia Lópeÿ in Tigrane

Sophanene

Tanaitis regio
Cyrn). fl.
Orcaeses
Albanis regio
κτόνια. Saturnalia
Metellus celer
Tritemoris regio
Pompeius
L. Flacc)

ἐγλιᾶς, καὶ ἐκέλευσε τὰ ἄκων αὐτὰ ἀμύνεσθαι. ὡς δ' οὐδὲν μᾶλλον ἐπείθοντο, πρεσβύτερόν τι ὀπτὶ μὴ ἐκουσίως, ἀλλὰ ἀναγκαστὸς τῷ πρόσταξιν ἐποιήσατο, ἐχαλέπηνεν ὁ πομπήϊος, καὶ ἔδησε σὺν πικρίᾳ, καὶ ὅτως ὁ, τε ἡγεμὼν τοῖς ἱππεῦσι προσέλαβε, καὶ αὐτὸς ἔν τε τῇ χώρᾳ τῇ τραϊτίδι καὶ πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ κύρνῳ τειχήματα τέτρατον, προσχείμασε. ἔνθα δὴ καὶ τὰ τῶν ἱκρέτου συγκαὶ, καὶ χρήματα πολλῷ πλείω τῶν ὁμολογηθέντων λαβών, ἀφ' οὗπερ οὐκ ἤκιστα ἐς ἐκεῖνον ἔς τε τοὺς φίλους, καὶ ἐς τοὺς συμμάχους πολλῷ ὕστερον ἐσίγησε, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐς τὸ ῥωμαίων μετὰ φερουρᾶς ἐσήγαγε μὴ ὀπτὶ καὶ ἐν ἡσυχίᾳ διεχείμασεν. ὁρίσας γὰρ ἀμφοτέρους τοὺς ὑπὲρ τὰ κύρνου οἰκοῦντας βασιλέας τὰ μήτι ἐς ὧν πίστιν ὧν νεωτέρῳ φίλῳ οἱ ὄντι χρήσασθαι βουληθεὶς· ὁ δὲ δὴ πλεῖστον δείσας μὴ ἐς τὸ ἀλβανίδα οἱ ῥωμαῖοι ἐσβάλωσι, ἐς νομίσας ὅτι δὴ ἐν ὧν χειμῶνι ἀδοκήτοις σφίσι καὶ μηκαὶ ἔν στρατοπεδευομένοις πρόσπεσῃ, πάντως τι ἐξεργάσεται, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτοὺς πρὸ αὐτῶν τῶν κρύων. καὶ αὐτὸς μὴν ὅτι μέτελλον κέλερα, πρὸς ὃ ὁ πίσων ἐλθὼν, ἤλασεν· ἀλλοις δὲ ὅτι τὸν πομπήϊον, καὶ ἀλλοις ὅτι λευκίον φλάκκον ὃν τῆς τετρημοίρους ἄρχοντα ἔπεμψεν, ὅπως πάντες ἅμα παραχρῆσθαι, μὴ συμβοηθήσωσιν ἀλλήλοις. ἃ μὲν γὰρ διεπράξατο ἀδαμάτι οὐδὲν. ἐκεῖνόν τε γὰρ ὁ κέλερ ἰσχυρῶς ἀπεκρούσατο, καὶ ὁ φλάκκος ὀπτὶ πολεμῶν πρεσβολὴν τῆς παφρείας ὄντα ἀδυνάτως ἐν τῷ μεγέθει σῶσαν, ἑτέρωθεν ἐνέδρᾳ ἐποιήσατο, καὶ δόξαν ἀπ' αὐτῆς τοῖς ἀναυσίοις ὡς ἐν φοβηθεὶς ἐμβοηθῶν, ἐπιπαράσατο αὐτοὺς εἴσω τῆς ἔξωθεν παφρου. καὶ τοῦτο μὴ προσδεχομένοις σφίσιν ἐκδραμὼν, πολλοὺς μὲν ἐν χερσὶ, πολλοὺς δὲ ἐν φυγῇ ἐφόνευσε· καὶ τοῦτο ὁ πομπήϊος προμαθὼν τὸν τε πείσωνα τῶν καρβάρων, ὡ' ὅτι τοὺς ἀλλοις ἐπεποίητο, προσαπήντησε τοῖς ἐφ' ἑαυτὸν ὁπλισιν ἀπροσδοκήτως, καὶ κρατήσας, ὅτι ὃν ὁρμὴν ἀλλὰ ὡς εἶχεν, ἡπτέχθη, καὶ σκηνὴν μὲν οὐ κατέλαβεν· ἀπωθεὶς τε γὰρ τοῦτο τὸ κέλερος, καὶ μαθὼν καὶ τὰ τῶν ἀλλων προαίσματα, ἔφυγε. τῶν μὲν ὁπλιτῶν ἀλβανῶν συχνοὺς προὶ τὸ ὕ κύρνου διέφθασαν συλλαβόν, ἔφθειρε, καὶ κ τούτου δεηθεῖσιν αὐτοῖς ἐσπείσατο. ἀλλως μὲν γὰρ καὶ σφόδρα ἐπεθύμει ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἀνατεμεῖν· διὸ καὶ ὃν δὴ ὃν χειμῶνα ἡδέως τὸν πόλεμον ἀνεβάλετο. ὅτε μὲν δὴ τοῦτ' ἔπραξε.

Τάδε

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ λζ' τῶν Δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς ὁ πομπήϊος πρὸς ἴβηρας τοὺς ἐν τῇ ἀσίᾳ ἐπολέμησεν.
Ὡς πομπήϊος ἐν πόντῳ τῇ βιθυνίᾳ προσέβαλλε.
Ὡς πομπήϊος τὴν τε συρίαν καὶ τὴν φοινίκην ὑπηγάγετο.
Ὡς μιθριδάτης ἀπέθανε.
Περὶ τῶν ἰουδαίων.
Ὡς πομπήϊος καθεστήσατο τὰ ἐν τῇ ἀσίᾳ, ἐς ῥώμην ἐπανῆλθε.
Περὶ κικέρωνος καὶ καλίνου, καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν προαχθέντων.
Περὶ καίσαρος καὶ πομπηΐου καὶ κράσσου, καὶ τῆς συνωμοσίας αὐτῶν.

Χρόνου πλῆθος, ἔτη ς', ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,

λ. αὐρήλιος μ. υἱὸς κόττας ὕπ.
λ. μάλλιος λ. υ. καὶ καίσαρ ὕπ.
γ. μάρκιος γ. υ. φίγουλος.
μ. τούλλιος μ. υ. κικέρων.
γ. δρούσιος μ. υ. ὕπατος.
δέκιμος ἰούνιος μ. υ. σιλανὸς ὕπ.
λ. λικίνιος λ. υἱὸς μουρήνας.
μ. πούπλιος μ. υἱὸς πίσων ὕπ.
μ. βιβλήϊος μ. υ. μεσσαλᾶς νιγρεῖνος.
ἀφράνιος λ. υἱὸς, ὕπ.
κ. καικίλιος κ. υ. μέτελλος κέλερ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΝ ἙΒΔΟΜΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

Ὡ σ' ὀπτιμονόβῳ ἔτει ὅ τε κόττᾳ τῷ λευκίου, καὶ ὅ. τορκυάτου λευκίᾳ ὑπάτων ὄντων, ἐπολέμησε μὲν καὶ τοῖς ἀλβανοῖς, ἐπολέμησε δὲ καὶ τοῖς ἴβηρσι· καὶ πρότερόν γε τούτοις οὐ πάνυ γνώμην ἐποιήσαντο συνενεχθῆναι. ἄρτωκης γὰρ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν (νέμουσι δὲ ἑκάτεροι ἀμφότερα τὰ κύρνου, τὴν μὲν τοῖς ἀλβανοῖς, τὴν δὲ τοῖς ἀρμενίοις πρόσουσι) φοβηθεὶς μὴ ἐς ἑαυτὸν ἅμα πάντα, προέσθαι μὲν ὡς καὶ ὀπτὶ φιλίᾳ πρὸς αὐτὸν ἔπεμψε· προεσκοπεῖτο δὲ ὅπως ἐν τῷ ἀλλοσυμῶτι, καὶ ἀφ' οὗτο μάλιστα οἱ ὀπτίωται. πρόμαθὼν οὖν ἐς τοῦτο ὁ πομπήϊος ἔς τε τὴν χώραν αὐτοῦ προενέβαλε, πρὶν ἰσχυρῶς τε αὐτὸν ἑτοιμάσασθαι, καὶ τὴν ἐσβολὴν δυσχερεστάτην οὖσαν προκαταλαβεῖν· καὶ ἔφθη καὶ πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἀκρόπολιν ὠνομασμένην προχωρήσας, πρὶν καὶ αἰσθέσθαι ἂν ἄρτωκην ὅτι παρεῖη. ἐκεῖ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς γενοῖς, ἔνθεν μὲν τὰ καυκάσου προβατείνοντες, οὗ δὲ ὀπτὶ τὴν φυλακὴν τῶν εἰσβολῶν ὠχύρωτο, τε οὖν ἄρτωκης σκοπιαγεῖς, οὐδένα κωλύον ὥστε σωπάζεσθαι ἔχειν, ἀλλὰ ἀφράτας ὄν ποταμὸν, τὴν γέφυραν κατέκοψε. καὶ οἱ ἐν τῷ τείχει πρός τε τὴν φυλακὴν αὖ τε ἅμα καὶ μάχῃ νικηθέντες συνέδοσαν. κρατήσας οὖν τ διόδων ὁ πομπήϊος, φερυραν τε ἐπ' αὐτοῖς κατεσκάλο, τε ἐκεῖθεν

b.ii.

1. Cotta
1. Torquatus
Cos.
Artoces
Cyrn). fl.
Iberiae fin)
Acropolis. V
Caucasus. M.

Pelorus · fl.

ὁρμώμενος, πᾶσαν τὴν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ κατεστρέψατο· μόνους δὲ αὐτῶν καὶ τὸν κύριον ἀξιωθῆσαι, πέμπει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἀρτώκης, εἰρήνην τε αὐτῶν, καὶ γέφυραν, ἃ τε ὑπετίθεσαν ἑκάτεροι ὡς ἐπὶ πρέξεν ὑπηκόου μόνος. καὶ ἐποίησε μὲν ἑκάτερον ὡς καὶ συμβησόμενος· δείσας δὲ, ὅπερ εἶδεν αὐτὸν ἀξιοπιστότατα πρὸς τὸν πέλωρον ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκείνου τὴν αὐτὴν ῥέοντα, ἀπέφυγε. τὸν γὰρ ὄζιν αὐτὰ κωλύσαν ἀξιοῦσαν, τοῦτον ὑπατασάμενος ἀπεδίδρασκεν. ἰδὼν οὖν τοῦτο ὁ πομπήιος ἐπεδίωξέ τε αὐτὸν, καὶ καταλαβὼν ἐνίκησε. δρόμῳ γὰρ, ἃ πρὶν τοὺς ὄζους αὐτὰ τῇ σφετέρᾳ τέχνῃ χρήσασθαι, ὁμόσε σφίσιν ἐχώρησε, καὶ δι' ἀγκίστρου αὐτοὺς ἐπέφατο. ἡνιοχοῦντος γὰρ τοῦτου, ἀρτώκης μὲν τόν τε πέλωρα ἀξιώσας, καὶ τὰ γέφυρ, καὶ τὰ ἐκείνου καύσας, ἔφυγε. τῶν δ' ἀνδρῶν οἱ μὲν ὑπ' αὐτοῦ χερσὶν, οἱ δὲ καὶ τὸν ποταμὸν πεζῇ περαιοῦντες μόνοι, ἀπέθανον. συχνοὶ δὲ καὶ τοῖς ὕλαις σκεδασθέντες, ἡμέρας μόνου τινὰς ἀπὸ τῶν δένδρων ὑπερυψηλῶν ὄντων ἀποτοξεύοντες διεκρούοντο· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτοὶ, ἀποδυσαμενῶν τῶν δένδρων, ἐφαρμόσαντες· καὶ οὕτω καὶ ὁ Ἀρτώκης ἐπεκηρυκεύσατο μόνος αὐτὸς τῷ πομπήιῳ, καὶ δῶρα ἔπεμψεν. ἐκείνου γὰ δὴ τὰ μόνα ὅπως τοῖς ἀσπονδὰς ποιησάμενος ἐλπίσας μὴ ῥᾳθυμότερον ποιεῖσθαι χωρήσῃ λαβόντος, τὸν δὲ εἰρήνην οὐχ ὁμολογήσαντος δώσειν, μόνου μὴ τοῖς τε παῖδας οἱ ὁμήρους ἀποστείλῃ, χρόνον τινὰ ἐπέσχε, μέχρις οὗ οἱ ῥωμαῖοι καὶ ὁ πέλωρ ἐβασάτευσε πρὸ τῆς ὥρας μόνου χαλεπῶς, σήλως τε καὶ μηδενὸς καλύοντος, ἐπεραιώθησαν· οὕτω δὲ δὴ τοῖς τε παῖδας αὐτοῖς ἔπεμψε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ σῖτον ἐκπλαγὴν. καὶ τούτου μαθὼν ὁ πομπήιος οὐ πόρρω τὸν φάσιν ὄντα, καὶ νομίσας ἐς τε τὸν κολχίδα πρὸς αὐτὸν καταβήσεσθαι, καὶ ἐκεῖθεν ὅπῃ ὃν μισθοδότου ἐς τὸν βόσπορον παρόδεσθαι, πρεσβείαν μόνου ἧκε, καὶ τοῖς τε κόλχοις καὶ τοῖς πρὸς ἑσπέρας σφίσι, ἃ μόνου πείθων, ἃ δὲ καὶ σκηφοῶν, δίηλθεν. ἀμαθόμενος δὲ σαφῶς ὅτι ἡ τε ὑπὸ τῆς ἠπείρου κομιδὴ δι' πολλῶν καὶ ἀγνώστων καὶ πολεμικῶν ἐθνῶν, ἃ διὰ τῆς θαλάττης χαλεπωτέρα δι' τε ὁ μόνος τῆς χώρας, καὶ δι' οἱ οἰκοιοῦντας αὐτὸν εἴη, τῷ μὲν μισθοδότῃ τὸ ναυτικὸν ἐφορμεῖν ἐκέλευσεν, ὡς τε σκάφον τετρῆσθαι μηδαμόσε σκάπλοῦσαν, καὶ τὸν ἀπαγωγὸν αὐτὸ τῶν ὑπηρεσιῶν ἀφελέσθαι. αὐτὸς δὲ ὅπῃ τοῖς θρᾳκῶν οὐ τὸν σωτῆρα πάτον, ὅπως σφᾶς καὶ τοῦτου πρὸς τὰς ἀσπονδὰς ἀνεκτίσοις καταλάβῃ, ἐμ' ἐς τὸν ἀρμενίαν ἐπέμελθεν, ἐς τε ἀπέβη, καὶ τὸν τε κύρνον, ἢ πορθύσιμος ἀπὸ δ' ἥρεσις ἐγεγόνῃ, πεζῇ διέβη, τόν τε ἵππον κατ' ὃν ἐσιῶν, καὶ τὰ σκυθοφόρα ἐξῆς, εἶπα τοῖς πεζοῖς δίτταν κελεύσας, ἵν' οἵ τε ἵπποι ὃ σφοδρὸν αὖ τοῖς σώμασι σφῶν δι' χέωσι, καὶ ἐκ τῶν σκυθοφόρων, εἴπου τι καὶ ὡς πρεσβαπτεῖν, ἐς τε τοὺς ὅπῃ θάτερα αὐτὸν πρᾳδικελθοῦ ἰοῦσας ἐμπίπτῃ, ἃ μὴ πρὸς αὐτέρω καταφέρηται· καὶ ἐνθένδε πρὸς ὃν καμβύσην πορθούμενος, ἀπὸ μόνου τῶν πολεμίων σπένδειν δίκην ἔπαθεν· ἀπὸ δὲ δὴ τὰ καύματος, καὶ δι' ὃ τοῦτο καὶ ὃ δίψους, ἰσχυρὰς μὴ πάντὸς τὸ στρατοῦ, καίτοι νυκτὸς ὃ πολὺ τὴν ὁδοῦ διῆλθον, ἐπελαμπώρησεν. οἱ γὰρ ἀγωγοὶ σφῶν ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ὄντες, οὐ τὴν ὁπότε δυσπορώτατον αὐτοῖς ἦλασαν. οὐ μόνου οὐδ' ὁ ποταμὸς ἐν δεόντι σφίσιν ἐλύετο. ψυχρότατόν τε γὰρ ὃ ὕδωρ ὂν, καὶ ἀ ἐρῶν ἀπ' αὐτῶν πόθεν συχνοῖς ξυμπίνατο. ὡς δ' οὖν οὐδὲ ἐκείνου δυσπαλόν τι αὐτοῖς ὤφθη, πρὸς ὃν ἅπαντα πρεσχώρησαν, ὕδωρ μόνον ὁπότε φερόμενοι. τὰ γὰρ ἄλλα πρὸ ἐόντων τῶν ὁπλιτικῶν ξυμβαίνον, καὶ δι' ὃ τοῦτο οὐδὲ ἐκακοῦργουν οὐδέν· καὶ σφίσι διαβεβηκόσιν ἤδη τὸν ποταμὸν,

ὁ ὁρόισης

Cambyses · fl.

ἀγωγοὶ · pitiuiux

Abas.

ὁ ὁρόισης πρεσβιῶν ἠσθέλθη. ὁ δοῦν πομπήιος βουληθεὶς αὐτὸν, πρὶν ὃ τῶν ῥωμαίων πλῆθος γνῶναι, πρὸς μάχιμον ὑπαγαγέσθαι, καὶ μὴ ἀμαθόμενος αὐτὸ ἀναχωρήσῃ, τοιούς τε ἱππέας πρεπάξε, πρεσφέπτων σφίσιν ἀ ποιήσοισι, καὶ τοὺς λοιποὺς ὄπιαθεν αὐτῶν ἐς τε τὰ γένατα κεκλιμένους, καὶ ταῖς ἀσπίσι συσκεκαλυμμένους ἔχων, ἀτρεμεῖν ἐποίησεν, ὥστε ὃν ὁρόισιν μὴ πρεσθέτερον μαθεῖν αὐτοὺς πρόνας, πρὶν ἐν χερσὶ γενέσθαι. καὶ ἐκ τούτου ἐκ φόβος τε τῶν ἱππέων, ὡς καὶ μόνων ὄντων καταφρονήσας, σὺν ἐμίξε σφίσιν, καὶ δι' ὀλίγου πεσπείρας ἀξεπίτηδες, φὰ κράτος ἐπεδίωξε. καὶ οἱ περὶ φάσαντες ἐξαίφνης ἃ δρασάντες, τοῖς μὲν σφετέροις ἀσφαλῆ τὸν φυγὴν διὰ μέσου σφῶν πρέχον· τοὺς δὲ πολεμίους ἀπεσκέπλως τῇ διώξῃ χρωμένους ἐσδεξάμενοι, συχνοὺς ἐκύκλωσαν. καὶ ὅτι τε τοὺς οὐδὲν ἔκπληκτον, ἃ οἱ ἱππεῖς οἱ μὲν ὅτι δεξιά, οἱ δ' ὅτι θάτερα αὐτῶν πρελθόντες κτ' νώτου τοῖς ἔξω τὸ κυκλώσεως πρεσπέπεσον. καὶ ὁκ ἐς τε πολλοὺς ἐφόνευσαν ἑκάτεροι, καὶ ἑκατέρους ἐς τὰς ὕλας καταφυγόντας κατέπρησαν, ὧ κρόνια κρόνια, πρὸς τὸν ὅπιθεν σφῶν τὸν τότε ῥωμαῖον ὅπλιτέρονας. πρεάξας δὲ ταῦτ' ὁ πομπήιος, καὶ τὸν χώραν ὅπισθεν μόνου, τοῖς τε ἀγθαιοῖς εἰρήνην ἔδωκε, καὶ δίνοις πισὶ τῶν πρὸ ὃν καύκασον μέχρι τῆς κασπίας θαλάσσης, ἐς ἃ ἀπὸ τοῦ πόντου ὃ ὄρος ἀρξάμενον τελευτᾷ κατοικιῶν ὅπισθεν ἐκπεσὼν ἔθνεσι ἐπεστράτευσε. φρασάτης δὲ ἔπεμψε μὲν πρὸς αὐτὸν ἀναιρεώσασθαι τὰς συνθήκας ἐθέλων. ὡς γὰ ἐκεῖνόν τε οὕτω φερόμενον ἑώρα, καὶ τῆς ἁρμονίας, τοῦ τε πόντου τούτῃ οἱ πρὸς φράτης οἱ αὐτοῦ τὰ λοιπὰ πρεσκατεσκεύαστο, ὁ, τε γαυάνιος καὶ ὑπὲρ ὃν ὑφράτου μέχρι τοῦ ἱγγειδος πρεσχώρησεν, ἐφοβήθη τε αὐτοῖς, καὶ τῶν σύμβασιν βεβαιώσασθαι ἐπεθύμησεν· οὐ μόνου ἃ διεπρεσβεύσατο. ὁ γὰ πομπήιος πρός τε τὰ πρόνατα, καὶ πρὸς τὰς ἐξ αὐτῶν ἐλπίδας κατεφρόνησεν αὐτοῦ, ἃ τὰ μὲν ἀπὸ ὑπερφρονῶς τοῖς πρέσβεσιν ἐλάλησε, καὶ τῶν χώραν τὴ κορδουηνῶν, ὑπὲρ ἧς πρὸς τὸν τιγρανίου διεφέρετο, ἀπήντησεν. ἐπειδή τε ἐκεῖνοι μηδὲν, ἅτε μηδὲ ἐπεσαλμένοι, τι πρὸς αὐτῆς ἀπεκρίναντο, ἔγραψε μόνου τινα τοῦ φρασάτη· οὐκ ἀνέμεινε δὲ ἀντιπεμφθῆναί τι, ἀλλ' ἐς τὸν χώραν ὃν ἀφράτου παρεσκεύασμα ἔσχε, ἃ καταχῶν αὐτὸν ἀμαχεί, ᾧ τιγρανὴς ἔδωκε. καὶ ὁ μόνου ἀφράτης διὰ τῆς μεσοποταμίας ἐς τὸ συρίαν πρὸς τὰ συσκείμενα πρὸς ὃν πρὸ ὃν κομιζόμενος ἐπλανήθη, καὶ πολλὰ ὑπὸ τε τοῦ χειμῶνος καὶ ὑπὸ τῆς ἀπανεως τῶν ὑφῶν ἐκακώθη. καὶ ἀπώλοντο, εἰ μὴ καρρᾶοι μαχεδόνων τὲ ἀπειχεῖ ὄντες, καὶ σὺν αὐτοῦ που οἰκοῦντες, ὑπεδεχόν τε αὐτὸν, καὶ πρέπεμψαν. ταῦτά τε πρὸς ὃν φρασάτου ἀπὸ τῆς προύσης οἱ δυνάμεως ἔπρεξε, σαφέστατα τοῖς πλεονεκτεῖν βουλομένοις ὅπιδείξας ὅτι πάντα ὑπὸ τὴν ὅπλων ἥρτηται. καὶ ὁ μὲν αὐτοῖς κρατῶν νομοθέτης ὢν βούλεται, ἀναλκέστερος γίνεται· καὶ πρὸς τοῦ καὶ πρὸς τὴν ὑπόκλησιν αὐτοῦ ὑβρισεν, ἦ πρὸς τε τοὺς ἀρχοὺς πάντας ἠπάλλετο, καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ῥωμαίους· οὔτοί τε αὖ πρὸς ὑπήκοον ἀεί ποτε ἐκέχειντο. βασιλέως γὰ αὖ βασιλέων καλυομένου, ἁ τε τῶν βασιλέων ὄνομα πρεσέκοπε, καὶ βασιλῆ αὐτὸ μόνον ὑπὸ τελλων ἔγραψε, καίτοι τοῦ τιγρανὴ τοῦ αἰχμαλώτου, καὶ τοῦτο πρὸ τὸ νομιζόμενον αὐτοῖς δοιὸς, ὅτε τὰ ὑπάτικα αὖ ἐν τῇ ῥώμῃ ἐπεμψεν ὁ οὖν φρασάτης καίπερ δεδιώς τε αὐτὸν καὶ θεραπεύων, ἠγνώμακτησεν ὅτι τοῦτο, ὡς καὶ τῆς βασιλείας ἐστερημένος. καὶ πέμψας πρέσβεις, πάντα τὲ ὅσα ἠδίκητο ἐπεκάλεσε οἱ, καὶ ὃν φράτου

Caspiú Mare, ad φυσις apó to protendut caucasus mos

Phrates Gabinij

Corduene regio

Aframij

Carrhæi. Macedoú coloni

ἀπηγόρθυε μὴ ἀμφισβαίνειν. ἐπειδή τε οὐδὲν μέτριον ἀπεκρίναντο, λύθυς ὅτι ὃν πυρσαίῳ μὲν τῇ μέσῃ αὐτῶν, ᾧ τὴν θυγατέρα ἐδεδώκει, ἐστράτευσεν· ὁ τε γὰρ Σύλλας ἐκεῖνον ἐφίλει, καὶ ὁ Λούκιος τε καῖσαρ καὶ Γάιος Φίγουλος ὑπάτευον· καὶ νικηθεὶς μάχῃ, ἔπειτ' ὕστερον αὐτεπεχείρησε, τῆς τε πυρσαίου τὸν πομπήιον ἐν συρίᾳ ὄντα ἐπικαλεσαμένου, πρεσβείς τε αὖθις πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλε, καὶ πολλὰ μὲν ἐκείνου κατηγόρησε, πολλὰ δὲ καὶ ἐς τοὺς ῥωμαίους ὑπεσήμανεν, ὥστε ὃν πομπήιον ἐς ἀταξίαν καὶ ἀσχημοσύνην, καὶ καταπλαγῆναι. οὐκέτι οὔτε ᾧ πυρσαίᾳ ἐπεκούρησεν, οὔτε πρὸς τὸν Φεραίτιον πολέμιόν τέ ἐστι ἔπρεσβεύσατο, πρεσβεύσαντα ποιησάμενος, ὃ μήτε ἐκείνῳ οἱ στρατιῶται πρόσθεν πεπολεμηκότες, μήτε αὐτοὶ ἐκείνῳ πρόσθεν ἐστασιακότες, καὶ ὃν μᾶλλον ἐθελῆσαι ἂν ὅπλοις ἔτ' εἰκὸς ἦν, ἐχρήσατο· τοῖς κατειργασμένοις ἔφασκε, καὶ οὐκ ἐβουλεύετο, μὴ πλόνων ὀρεσσόμενος, ὃ πρὸς ἐκείνοις, ὥσπερ που καὶ ὁ λούκυλλος, πάσῃ. τοιαῦτα γὰρ ἐφιλοσόφει· καὶ τό, τε πλεονεκτεῖν, δῆνον, καὶ ὃ τῶν ἀλλοτρίων ἐφίεσθαι, ἄδικον εἶναι) ὅτε ἔλεγεν, ὅτ' οὐκέτ' αὐτοῖς χρῆσθαι ἐδύνατο. ταῖς τε γὰρ τῶν πλησίον δυνάμεσι δείσας, καὶ ὃ ἀσταθμητον τῶν στρατιωτῶν φοβηθείς, ὅτε ὃν πόλεμον, καίτοι πολλῶν ἀναγκαίων, ἀνείλετο, καὶ τὰ ἐγκλήματα ἃ βαρβάρου ἐφαύλισεν, ἀντιποιῶν μὲν οὐδέν, φήσας δὲ Χαρρείων τινῶν τὴν διαφορὰν αὐτῷ πρὸς ὃν πυρσαίου εἶναι), ταῖς ὧν δικάσῃ σφίσιν ἀνδρας πέμψας, οἷς ἐπέμψε, καὶ αὐτοὺς ὡς ἀληθῶς εὐφρονοῦντας διαπραξάμενος, ὑπηρετὰ μόνοι, πόντα τὰ πρὸς ἀμφίλογα ἐγκλήματα διελύσαντο· ὀμνύντος μὲν ὁ πυρσαίου, ὅτι τῆς ὑπατείας οὐκ ἔτυχε, βουλόμενος δὲ ὁ Φεραίτης πρεσβεῦσαι ὃν Ἀρμάνιον, ὅπως καὶ συμμάχῳ ποτὲ αὐτῷ, εἰ δεηθείη, χρήσαιτο. καὶ γὰρ ἀμφότεροι ἀμφότεροι, ὅλη ὁ πότερος μὲν αὐτῶν τὸ ἑτέρου κρατήσαι, τῶν τε στρατιωτῶν τοῖς ῥωμαίοις πρόσκοποι, καὶ αὖθις ἀμφότεροι σφίσιν ἠμύνεσθαι. ἐκεῖνοι μὲν δὴ ἀφ' ὧν τε κατηλλάγησαν πομπήιος δὲ σὺν τε τῇ ἀσπίδι καὶ τότε ἐχείμασε, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἔτ' ἀνθισάμενα πρόσφορα ἐκτήσατο, καὶ συμφόρειον τεῖχος τραπεζίτης οἱ πρὸ δούσης ἔλαβεν. αὐτὴ δὲ γαμήτε ἡ μιθριδάτου οὖσα, καὶ ὀργὴν αὐτῷ ὅλη ἐκκατελείφθη, ἔχουσα, τοῖς τε φρουροῖς ἐς ῥόδον σκιλλοῦν δὴ ξυφῆς ἐξέπεμψε, καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἐδέξατο.

καίτοι παιδὸς αὐτῆς ὄντος τοῦτο μόνον ἐν τῇ ἀγορᾷ νομίᾳ ἐπῃνέθη, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ ῥωμαῖα καὶ τὰ μεγαλήσια πολυτελέστατα ἐποίησεν, ἔλυε τε καὶ μονομάχων ἀγῶνας ὅτι τῷ πατρὶ μεγαλοφρονέστατα διέθηκεν· ἐλύετο μὲν γὰρ τῶν δαπανηθέντων ἐς αὐτά, τὰ μὲν κοινῇ αὐτῷ πρὸς ὃν στρατάρχοντα μᾶλλον βιβούλου, τὰ δ' καὶ ἰδίᾳ. τοσοῦτον δ' δὴ ἐν τούτοις ὑπερῆρεν, ὥστε ἐς τὸν ἐπ' ἐκείνοις δόξαν σφετερίσασθαι, καὶ δοκεῖν ἅπαντα αὐτὸς δημοκρατεῖσθαι. ὁ οὖν βίβουλος αὐτὸς ὑπισκώπτων ἔλεγεν ὅτι ὃ αὐτὸ τῷ πολυδεύκει πεποιηκὰς εἴη. ἦ γὰρ ἐν ναυσὶ κοινοὶ οἱ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὄντος, ἐπ' ἐκείνου μόνου ἡ ἐπωνυμία αὐτῷ γένοιτο· ὅτι μὲν οὖν τούτοις ἔχαιρον οἱ ῥωμαῖοι. τὰ δὲ δὴ τέρατα καὶ πολλὰ αὐτοῖς ἐθορύβει. ἐν γὰρ ᾧ καπιτωλίῳ δύο ἀριάντες λέοντες ἀπὸ κεραυνῶν συνεχῶν ἐβλήθησαν, καὶ ἀγάλματα δύο τε, καὶ ὅλος ὅτι χίονος ἱδρυμένοι, εἰκών τέ τις λυκαίνης συνέπεσε ᾧ ῥώμῃ καὶ συνῳκίσθη ἱδρυμένη ἔπεσε. τά τε γράμματα τῶν ζηλῶν, ἐς ἃς οἱ νόμοι ἐσεγράφοντο, συνεχύθη καὶ ἀμυδρὰ ἐγένετο. τά τε οὖν ἄλλα ἐξεδύοντο τοῖς μάντεσι πειθόμενοι, καὶ ᾧ δὶς ἄγαλμα μεῖζον πρὸς τε τὰς ἀναλύσεις, καὶ πρὸς τὸν ἀγορανόμον βλέπον, ὅπως αἱ συνωμοσίαι ὑφ' ὧν ἐπαρθήσονται συνφανῶσιν, ἱδρυθῆναι ἐψηφίσαντο. ταῦτά τε οὖν ἐκείνων

ᾧ ἔτει συνέβη, καὶ οἱ ἡμιπαῖδες τῶν ὑπὲρ τὸν ἡλικιωτῶν οἰκετῶν διενεχθέντες (ταῦτα μὲν γὰρ ἐς τὴν πολιτείαν αὐτὸ ἐσάγειν ἐδόκει, ᾧ ὃ οὔ) οὐδὲν οὐδὲν τῶν δήλων ἔπραξαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχικὸν ἀπεῖπον. καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ οἱ δικάσαντες αὐτῶν ἐν ᾧ ὑστέρῳ ἔτει οὐδὲν ἐποίησαν, ἐμποδισάντων σφᾶς τῶν δημάρχων πρὸς ὃν τῆς βουλῆς κατάλογον, δεῖ τῶν μὴ τῆς ἱππικῆς αὐτοὺς ἐκπεσεῖν· καὶ οὕτω πάντες οἱ ἐν τῇ ῥώμῃ δι' ἀστοξένους, πλὴν τῶν τὴν νεῶν ἰταλίαν οἰκούντων, ἐξέπεσον, Γαΐου λυνὸς παπίου δημάρχου γνώμῃ, ὅτε ἐπεπολέμητο, καὶ οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ὀπτιμάδοι σφίσιν εἶ) στωικεῖν (ᾧ τε ἐχομένῳ ἔτει τῷ τε φιγούλου καὶ ᾧ κάιφρος τὸ λευκίου ἄρχόντων, βεαχέα μὲν, μνήμης δ' οὖν ἄξια πρὸς τοὺς τῶν δυνατῶν πρεσβυμάτων πρὸς δημοτέρους στωμύλησε. ὁ, τε γὰρ ὃν λευκρήτιον ἐκ τῆς τῶ σύλλου πρεσβεύσεως ἀποκτείνας, καὶ ἕτερός τις συμμοιρῶν ὧν ὑπεκηρυγμένων ὑπ' αὐτοῦ φονεύσας, καὶ κατηγορήσας ὅτι ταῖς σφαγαῖς, καὶ ἐκολάσθησαν, ᾧ κάιφρος ᾧ ἰουλλίου τῶ ὅτι μάλιστα πρὸς δημοκρατικὸς ὢν τὸ πρὶν ποτὲ δυνηθέντας, ἀσθενεστάτους αἰ μεταβολαὶ τῶν πραγμάτων πολλάκις ποιοῦσι. ᾧ τό τε οὖν πρὸς δόξαν τοῖς πολλοῖς ἐχώρησε, καὶ ὅτι καὶ ὁ κικίννας ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἐκείνοις αἰτίαν (πολλοὶ γὰρ καὶ αὐτὸς τὰ ὁμοίων ἀπεκτόνει) λαβὼν ἀπελύθη, καὶ δὴ καὶ ὃν τούτου χείρων τὲ πολὺ ἐφάνετο, καὶ ἀφ' οὗτου καὶ ἀπώλετο. ᾧ γὰρ δὴ κικέρωνος ᾧ μᾶρκου μὲν γαΐου δυτωνίου ὑπατεύσαντος, ὁ, τε μιθριδάτης πρὸς ὃν ἐπὶ δηνᾶν τοὺς ῥωμαίους εἰργάσατο, ἅμα καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν διέφθειρεν, ἐπεχείρησεν ὁκτάνιος τὴν τε πολιτείαν νεωτερίζειν, καὶ τοὺς συμμάχους ἐπ' αὐτὴν στρατιὰς, ἐς φόβον σφᾶς οὐ σμικροῦ πολέμου ἐνέβαλεν. ἐπρεσβεύθη δὲ ὧδε ἑκάτερος· ὁ μιθριδάτης αὐτὸς μὲν οὐχ ὑπεῖκε ταῖς συμφοραῖς, ἅμα τῇ βουλήσει πλέον ἢ τῇ δυνάμει ἐμένων ἐνεργός· ἀγῶς τε καὶ ὁπλῖς ὁ πομπήιος ἐν τῇ συρίᾳ διέτριβε, πρὸς τε ὃν ἵστρον ἀφ' ὧν σκυθῶν ἐλθεῖν, καὶ ἠθύθεν ἐς τὴν ἰταλίαν ἐσβαλεῖν, φύσει τε μεγαλοπρεπὴς ὢν, καὶ πολλῶν μὲν πλασμάτων, πολλῶν ᾧ καὶ δυτυχημάτων πεπειραμένος, σοφὸν οὔτε ἀτόλμητον, οὔτε ἀνύβριστον εἶ) ἐνόμιζεν. εἰ δέ δή τι σφαλείη, σῶα πολέσθαι τῇ βασιλείᾳ, μὴ ἀκεραίου τὸ φρονήματος μᾶλλον, ἢ τερπθεὶς αὐτῆς, ἐν ταπεινότητι καὶ ἐν ἀδοξίᾳ ζῶ μᾶλλον ἤθελεν. αὐτὸς μὲν οὖν ὅτι τούτοις ἐρρώτο. ὅσῳ γὰρ τῇ τοῦ σώματος ἀσθενείᾳ ἀπεμαράνετο, τοσούτῳ τῆς γνώμης ῥώμῃ ἰσχυρίζετο. ὥστε καὶ τὸν ἐκείνου ἀρρωστίαν τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς ἀναλαμβάνοντες οἱ δηλοὶ οἱ στρατόντες αὐτῷ, ὡς τά τε τῶν ῥωμαίων ἰσχυρότερα καὶ τὰ τοῦ μιθριδάτου ἀσθενέστερα ἀεὶ ἐλέγετο (τά τε γὰρ δηλα, καὶ ὁ σύμμος μέγιστος δὴ τῶν πώποτε στρατηγηθεὶς αὐτοῖς, πολλὰς ὧν πόλεων ἔφθειρεν) ἠλλοιοῦτο, καὶ τὰ τε γραμματικὰ ἐκινδύνευτο, καὶ παῖδάς τινας αὐτοῦ στρατιωτικοὺς ἀναπασμωτὲς τινες, πρὸς τὸν πομπήιον ἐκπέμποντα. ἐπ' ὧν τούτοις τοῖς μὲν ἐφώρα καὶ ἐκόλαζε, τοῖς δὲ καὶ ἐς ὑποψίας ὀργῆ προσκατελάμβανε. καὶ ὧν πρὸς οὐδένα ἔτι πιστὸς, ἅμα καὶ τῶν λοιπῶν τέκνων ὑποβοπήσας τινὰ ἀπέσφαξεν· ἰδὼν οὖν τοῦτα ὑός τις αὐτοῦ φαρνάκης, καὶ ὀργὴν τε ἅμα φοβηθείς, καὶ τῶν δὲ τῶν ῥωμαίων τὴν βασιλείαν (ἐς γὰρ δυνηρ ἤδη ἐλθὼν) λήψεσθαι πρόσφορα ἐβουλεύσατο. φωραθεὶς δὲ (πολλοὶ γὰρ καὶ φανερῶς καὶ λάθρᾳ πάντα τὰ πρὸς πόλεμα ὑπ' αὐτοῦ ἐπολυπραγμόνουν) δύο δυοῖν εἵπετο καὶ ὃ βεαχύπαιν δυνάμεσι οἱ δορυφόρει ᾧ ἡδονὴ εἶχον, ἐδικαίωθη. τῶν δ' καὶ οἱ σοφώτατος ὁ μιθριδάτης ἐς πάντα τὰ βασιλικὰ ἠμύνετο, οὐκ ἔγνω ὅτι οὐδενὶ

καταλογον βουλῆς

C. Papius
figulus
L. Caesar
Lucretius
Sylla
Julius caesar
Catilina
M. Cicero — Cōſ
C. Antonius

Mithridates adhuc puer ita à patre ad ſpiciſci cogitauit

Pharnaces

Cōſ L. Caesar
C. Figulus

Symphori? mur?

Stratonice uxor Mithridatis

Megalesia
Romana. forte intelligit plebeia

M. Bibuli

Bibuli Scoma. cōtigisse sibi cū cesare q̄ pollucis cū fratre castore

σσὲν, οὔτε τὰ ὅπλα οὔτε τὰ πλήθη τὴν ὑπηκόων, ἀλλὰ τῆς πρὸς αὐτῶν φιλίας, ἰσχύϊ, ἀλλὰ καὶ ὅσῳ τις ἀλλοῦ πλείω, μὴ μόνοι δὲ πιστὰ αὐτὰ ἔχη, χαλεπώτερα αὐτῷ γίνεται. ὁ γοῦν Φαρνάκης μετά τε τὴν προσκλυσμένων, δὲ μὴ πρὸ τοῦ τὰ παῖδες πρὸς τὸν σύλληψιν αὐτοῦ πεμφθέντων (ῥᾷστα γὰρ αὐτοῖς ἀφικόμενοι ἐπ' αὐτὸν ἀμύητος ὂν πατέρα ἠγνόησε. πυθόμενος δ' ταῦτα ὁ Φαρνάκης ἐπαίνῳ) γραπτῶσας τινὰς ὅτι ἂν ὑόν, ὡς δὲ αὐτὸς ἐφεψόμενος σφίσι, προσέπεμψε. καὶ τούτοις τὲ ὀνόματος ὄντος ἀγαθοῦ, ἅτε μηδ' αὐτοῖς φιλοτιμῶς τὴν μισθοδότην, ἐπέρρεψατο, δὲ τὸν πόλιν ἐκκομίσαι ἔλαβε, τόν τε πατέρα ἐς τὸ βασίλειον καταφυγόντα ἀπέκτεινεν. ἐπεχείρησε μὲν γὰρ ἑαυτὸν ἀφαγρήσασθαι, καὶ ταῖς τε γυναιξὶν δὲ τοῖς παῖδας λοιποῖς Φαρνάκῃ προσπαλάξας, ὃ λοιπὸν ἐξέπιεν· οὐ μέντοι σφὲ δι' ἐκείνου, οὔτε ἀφ' ἕρφοις αὐτοχειρία ἀποφθαρῆναι ἠδυνήθη. τό, τε γὰρ φάρμακον, καίτοι θανάσιμον ὄν, οὐ συνῆλθεν αὐτὸν, ὅπερ πολλῇ καὶ ἐκείνην ἡμέραν προφυλακῇ ἀγαγεῖν φαρμάκων ἐκέκαστο. καὶ ἡ τῶ ξίφους πληγὴ ἀφ' τε τοῦ τῆς χλεὸς αὐτὸ ἀπόλεσε τῆς ἡλικίας, καὶ ἀπὸ τῶν προεστηκότων ἀσθένειαν, καὶ ἀφ' τοῦ φαρμάκου ὁποιουδήποτοῦν λῆψιν, ἀπημβλύνθη. ὡς οἷν οὔτε δι' ἑαυτὸ ἀμηλίσκετο, καὶ πέρα δ' κακοῦ χρονίζειν ἐδόκει, προσέπεσόν τε αὐτῷ ἐκείνοι οἷς ὅπῃ τὸ ὑὸν ἐπεπόμφει, καὶ σφε ταχιστα τοῖς ξίφεσι καὶ τὸ λοίσχας ὂν ὅλεθρον. μιθριδάτης μὲν δὴ ποικιλωτάτη ἀεὶ καὶ μεγίστῃ τῇ τύχῃ χρησάμενος, σφὲ τοῦ τελευτοῦ δ' βίου ἁπλοῦν ἔλαχε. ἐπεθύμησέ τε γὰρ ἀποθανεῖν μὴ βουλόμενος, καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποκτεῖναι ἀσυνδάσας, οὐκ ἠδυνήθη, ἀλλὰ τοῦτο μὲν φαρμάκου, τοῦτο δὲ ξίφει, αὐθέντης τε ἅμα ἐγένετο, καὶ ὑπὸ τῶ ἐρρώσθη ἀπεσφάγη. Φαρνάκης δὲ τὸ, τε σῶμα αὐτοῦ τῶν πομπηΐων ταξειχεύσας, ἐλέγχου δ' πεπρεσβευμένου ἔπεμψε, δὲ ἑαυτὸν, τοῦ τε ἀρχοῦ πρέδωκε. καὶ ὃς ὧ μὲν μιθριδάτῃ σφὲν ξυμπαθὲς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς παρούσιοις ἡδίοις αὐτὸν ταφῆναι ἐκέλευσε. ὃ γὰρ πολέμιον αὐτοῦ σφαπεσβεκείναι τῇ ψυχῇ νομίζων, σφὲν ἔτι ὧ νεκρῷ μήτιν ὠρὴ ζέσθαι. τοῦ μὲν βασιλείαν δ' βοσπόρου μιαθὸν τῶν Φαρνάκῃ τῆς μιᾶς φονίας ἐκλείσατο, καὶ ἐς γε τοὺς φίλους, τούς τε συμμάχους αὐτὸν μὲν ἐργάσασθαι ὡς οἷν σκῆπτρόν τε ἀποκωλῦ, καὶ τὰ τ' ἀρχῆς αὐτοῦ πόντα, πλεῖω ὀλίγων, κατέστρωτο. τείχη γὰρ ἕλινα φρουρεῖ ἔζω δ' βοσπόρου ἔτι δὲ πρότε ἔχοντες, σὺκ ἀμύητοι ὡμολόγησαν, οὐχ ὅτι καὶ ἀμύησθαι οἱ διενοοῦντο, ἀλλ' ὅτι ἐφοβοῦντο μὴ τὰ χρήματα ἃ ἐφύλασσον προδιαπασθῶσι τινες σκείνοις τοῦ ἀξίαν προσοῖσι· καὶ δι' ἀφ' τοῦτο ἀμύητον, αὐτὸ βουλόμενοι ὧ πομπηΐῳ πόντα ὁπτιδεῖξαι. ὡς οἷν τὰ τε σκεῦ κατείρασο, καὶ ὁ Φερνάτης ἡσυχίαν ἦγε, ἥ τε συεία καὶ φοινίκη καθέστηκει, πρὸς ἑπέτειαν προσ Ἀρέτου. ἔστ δὲ Ἀράβιον μὲν τὴν νεῖν τοῖς ῥωμαίοις δουλεύοντων μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης βασιλεύε. πλεῖστα δὲ τοῦ συείαν προέτερον λυπήσας, δὲ ἀφ' τοῦτο μάχῃ προσ τ' ῥωμαίων ἀμυνόντων αὐτῇ νικηθεὶς, ὅμως καὶ τότε ἔτ' ἐπολέμει. ἐφ' οἷν τοῦτον τοὺς τε πλησιοχώρεις αὐτοῦ ὁ πομπηΐος ἠάσας, ἀχνυτὴ τε αὐτοῖς προσηγάγετο, καὶ φουρᾶ πρέδωκε. καὶ ἦδη ὅτι τοῦ συείαν τοῦ παλαιστίνου, ὡς καὶ τοῦ φοινίκην κακώσαντας, ὥρμησεν. ἦρχον δ' αὐτῶν ὑρκανός τε καὶ Ἀριστόβουλος ἀδελφοὶ, καὶ ἐτοίχαμον ἀφ' τῆς δ' σφετέρου θεοῦ, ὃς ἔτι ποτε οὗτός ἐστιν, ἱερωσυνής (ὕτω γὰρ τοῦ βασιλείαν σφᾶν ὠνόμαζον) αὐτοῖ τε διαφερόμενοι, καὶ ταῖς πόλεσι ταραττόντες. ὁ οἷν πομπηΐος ὑρκανὸν μὲν σσὲν μίαν ἀξιόχρεων

ἰσχυὸ

Lanticapræū. V

Mithridatis mors barbarico mix tō fu mata ueneno.

Pharnaces in amicos & cōmilitones Pōpeij aſcripſit.

Phraates Aretas

Hyrcan) Ariſtobul) Quicunq; eſt deꝰ Iu dæorꝝ. Sic Lucan) incerti Iudæa dei

διακόνῳ
ἀνανέχθη

ἰσχυὸ ἔχοντα, ἀμαχεὶ δ' ὑφὸς προσέσθαι. ἀριστόβουλον δὲ ἐς χωρίον ὀχυρὸν ἀναχωρήσαντα, ὁμολογῆσαί οἱ ἰωάννην καὶ ὅπῃ μήτε τὰ χρήματα, μήτε τὸ φρούριον προέσθαι, ἔδωκεν αὐτῷ. καὶκ τούτου τοὺς μὲν ἄλλους ῥᾷον προσεποιήσαντο ἃ ἱεροσόλυμα πολιορκοῦν, προσάγματα ἔχε. τὴν μὲν γὰρ ἄνω πόλιν, ἐς ὃ δ' ἀμφὶ μόνον αὐτὸν τὴν τὰ δ' ὑρκανὸν φρουούντων, ἀπροσαγμόνως ἔλαβεν. αὐτὸ γὰρ τὸ ἱερὸν προσκαταρόντων τ' ἑτέρων, σὺκ ἀπόνως εἶλεν. ὅπῃ γε γὰρ μελεώσουσιν, δὲ προσβόλῳ ἰδίᾳ ὠχύρωτο, δὲ εἴτε σὺν πάσαις ταῖς ἡμέραις ὁμοίως ἠμύνοντο, σὺκ ἂν αὐτὸ ἐκράτησαν. νεῶ δὲ τὰς τὰ χρόνῳ δὴ ὠνομασμένας ἡμέρας ἀφανεῖπον, καὶ τοῦτ' ἐν τῶν ἀφάστου ἐν αὐταῖς ῥῶντες, πρὸ ἑβδόμην τοῖς ῥωμαίοις χαρὸν ἐν τοῦ ἀφάστου τούτῳ τὸ τεῖχος ἀφεστεῖσαι. μαθόντες γὰρ τ' ἐμποίησιν αὐτῶν τοῦτο, ὃν μὲν ἄλλον χρόνον σοὐδὲν ἀσυνδὴ ἐπροσατον. τοῖς δὲ δὴ ἡμέραις ἐκείναις ὁπότε ἐκ τῆς προεστηκυίης ἐπέλθοιεν, σὺν τοῦτο ἀπὸ τοῦ φοινίκης μέχρι τῆς αἰγύπτου προσ τὸν θάλασσαν τὸν ἔξω πρήκει, σὺν παλαιοῦ κέκληται. ἔχουσι δὲ καὶ ἕτερον ὄνομα ὁπτίκτητον. ἡ τε γὰρ χώρα ἰουδαία, καὶ αὐτοὶ ἰουδαῖοι ὠνομάσθαται. ἡ δὲ ὁπτίκλησις αὐτοῖ σκείνοις μὲν σὺκ οἶδ' ὅθεν ἤρξατο γνώναι. φέρε δὲ καὶ ὅπῃ τοὺς μὲν θεοὺς δώδεκα πους, ὅσοι τὰ νόμιμα αὐτῶν, καὶ πρὸ ἀνοσιωτάτης ὄντες, ζηλοῦσι, καὶ ὅτι καὶ προσ τοῖς ῥωμαίοις τὸ γνῶς τοῦτο, κολουθὲν μὲν πολλάκις, αὐξηθὲν δὲ ὅπῃ πλεῖστον, ὥστε καὶ ἐς πρῆσιαν τῆς νομίσεως σκευκῆσαι. κεχωρίσθαται δὲ ἀπὸ τῶν λοιπῶν δώδεκα πων, ἔς τε τὰ δῆμα τὰ προσ τοῦ δίαιτάν πόλιν, ὡς εἰπεῖν, καὶ μάλιστ' ὅτι τῶν μὲν δῆμων θεῶν σοὐδένα νομίζουσιν· ἕνα δέ τινα ἰσχυρὸν σέβονται. οὐδὲ ἄγαλμα σοὐδὲν σὲν αὐτοῖς ποτε τοῖς ἱεροσολύμοις ἔσχον. ἐρρήθη γὰρ ἢ δὴ καὶ ἀφθὲν αὐτὸν νομίζοντες εἶ) προσαύπαλα δώδεκα πων θρησκεύουσι, καὶ αὐτοῦ νεῶν τε μέγιστον καὶ προσκαλλέστατον, πλεῖω καθ' ὅσον ἀκμῆς τε καὶ δώρεφος ἰῶ, ἐξεποίησαν. καὶ τοῦτο ἡμέραν τοῦ τοῦ χρόνου καλουμένου ἀνέθεσαν, δὲ δῆλα τὲ σὲν αὐτῇ ἰδιάπαλα οὐ ποιοῦσι, καὶ ἔργου σοὐδενὸς σοὐδαίου προσάπτονται. δὲ τὰ μὲν κατ' ὀκφνον ὅς τε ὅστ, καὶ ὁπηνούτως ἐτίμηθη, ὅπως τε προεῖ αὐτὸν ἐπαίρεται, πολλοῖς τε εἴρηται, καὶ σοὐδὲν τῇδε τῇ ἱστορίᾳ προσήκει. ὃ γὰ δὴ ἐς τοὺς ἀφέρας τοὺς ἑπλὰ τοὺς πλανήτας ὠνομασμένους ταῖς ἡμέραις δυνάκειαν, κατέχη μὲ ὑπ' ἀγνοπλίων, πρὸ ἐστ γὰ ὅτι πολύτας δώδεκα πους ὃ παλαί ποτε, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἑξάμηνον. οἱ γοῦν ἀρχαῖοι ἡμῶν ἐνιαυτὸν ἠδαμῆ αὐτὸ, ὅσα γε ἐμὲ εἰδέναι, ἠπίσαντο, ἀλλ' ὅπῃ καὶ πολὺ νεῶν τοῖς τε ἀνθρώποις ἅπασι καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς ῥωμαίοις ὁπιχωριάζῃ, καὶ ἤδη δὲ τοῦτο σφίσι πάντελον χρόνον τινὰ ὅστ, βεβαιότητι προεῖ αὐτὸ διαφερθῶσαι βάλομαι, πῶς τε καὶ ἐνιαυτὸν ἔστωτε παν. πέπυσμαι δὲ δύο λόγους, ἀφ' ὧν οὐ χαλεποὺς γνῶναθῶσαι, θρησείας τινὸς ἐμφανεῖς. εἰ γάρ τις τὴν ἁρμονίαν τὴν διαστεσάρων καλουμένων, ἥπερ τοῦ δὲ κύκλος τῆς μουσικῆς σκευάζεται πεπίσευ), καὶ ὅτι τοὺς ἀστέρας τούτους, ὑφ' ὧν ὁ πᾶς δ' οὐρανὸς κόσμος διείληπται, κατὰ τὰ ταῖς καθ' ἑκάστου αὐτῶν προϊόντας ἐπαγάγοι, δὲ ἀξιόπιστος ἀπὸ τῆς ἔζω προφορᾶς τῆς τοῦ χρόνου διοδεύης, ἔπειτα ἀφελιπὼν δύο τοὺς ἐχομένους, ὃν τῆς τεταρτης δεκαστοῖν ὀνομάσοιτε, δὲ μετ' ἀὐτὸν δύο αὖ ἑτέρους ταὐτὸν, ὅπῃ τὰ ἑβδόμου ἀφικοῖτο, καὶν τοῦ αὐτοῦ τούτου ὕπω αὐ-

Galæſtina quæ ſit proprie & unde ducta

Deus. Zrith) in deoꝝ

Templū iudæorū ſine tecto

ſabbatū dies ſaturn in

Dies nominare a nominibus pla netarū inuētū eſſe ægyptiorū

τός τε ἔπαινον ὑπιών, καὶ τοῖς ἐφόροις σφῶν θεοῖς δυὰκυκλῶν ὑπιλέγοι τᾶις ἡμέραις, ἐν ἡσῦ πάσας αὐτᾶς μοισικῶς πως τῇ ϛ ἀεφνοῦ δῆμ κεσμήσῦ ποεσηκούσας. εἷς μὲν δὴ οὗτος λέγεται λόγος. ἕτερος ἦ ὅδε· τᾶς ὥρας τ ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἀπὸ τῆς ποώτης ἀρξάμενος ἀριθμεῖν, ὃ ἐκείνῳ μὲν τῷ χρόνῳ διδοὺς, τῷ ἦ ἔπειτα ὧ δὶ, καὶ τετίτῳ ἀρχή, τεπάρτῳ ἡλίᾳ, πέμπτῳ ἀφροδίτη, ἕκτῳ ἑρμῇ, καὶ ἑβδόμῳ σεληνῃ, κτ᾽ τῷ ἑξῆς τῶν κύκλων καθ᾽ ἑῶ οἱ αἰγύπτιοι διαυτῷ νομίζοισι, καὶ τοῦτο καὶ αὖθις ποιήσας. πάσας γὰ ὕττως τᾶς τέσσαρας ὃ εἴκοσιν ὥρας ποελιθών, εὑρήσῦς τῇ ποώτῃ τῶ ὑπιούσης ἡμέρας ὥραν ἐς ὃν ἥλιον ἀφικνουμένῳ. καὶ δὴ τοῦτο καὶ ἐπ᾽ ἐκείνων τῶν τεσσάρων ὃ εἴκοσιν ὡρᾶν κτ᾽ τ αὐτὸν τοῖς ποόσθεν λόγον ποοάξας, τῇ σελήνῃ τ ποώτῃ τῆς τρίτης ἡμέρας ὥραν εὑρήσῦς, ὃ οὕτω ὃ ἀφ᾽ ὧν λοιπῶν πορεύῃ, ὃν ποεσηκοντα ἑαυτῇ θεὸν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ λήψεται. ταῦτα μὲν οὕτω πῶς δεδόται. ¶ Πομπήϊος δὲ ὁπῇ καὶ ὁκόσα κατέποαξε, ποεός τε ὃν πόντον αὖθις ἦλθε, ὃ πῶς ἀλαλβῶν τὰ τείχη, ἐς τὴν ἀσίαν, κἀνθῦθεν εἰς τὴν ἰβηρίδα τ᾽ ἰταλίαν ἐκομίσθη. πολλαὶ μὲν δὴ οὖν μάχας ἐνίκησε· πολλοὺς δὲ καὶ δυνάστας ὃ βασιλέας τοῖς μὲν ποεσεπολεμώσατο, τοῖς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ ποεσεποιήσατο. πόλεις τε ὀκτὼ ἀπώκισε καὶ χώρας, ποεσόδους τε συχνὰς τοῖς ῥωμαίοις ἀπέδειξε, τά τ᾽ πλείω ἔθνη τῶν ἐν τῇ ἀσίᾳ τῇ ἠπείρῳ τότε αὖθις ὄντων, νόμοις τε ἰδίοις καὶ πολιτείαις κατεσήσατο καὶ διεκόσμησεν, ὡς τε καὶ δοῦναι αὖθοις τοῖς ἀπ᾽ ἐκείνου νομισθεῖσι χρῆναι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καίπερ μεγάλα τε ὄντα, ὃ μηδενὶ τῶν ποόσθεν ῥωμαίων ποεαχθέντα, καὶ τῇ τύχῃ καὶ τοῖς συμβαλοῦσι μάλιστα αὐτῷ τε τῷ πομπηίου ἔργον ἐλήφθη, καὶ θαυμάσαι δικὸ πάντων ἀξιόν ἐστι, τοῦτο νῶ ἤδη φράζω. πλείστην μὲν γὰ ἰσχὺν καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ ἔσχον, πλοῦτον δὲ χρήματα ἐκ τῶν αἰχμαλώτων πεποιησάμενος, δωυάσῦς τε ὃ βασιλεῦσι συχνοῖς ὠκειωμένος, τοῖς τε δήμοις ὧν ἦρξε πάντας, ὡς εἰπεῖν, δι᾽ εὐνοίας εὐεργεσίαις κεκλημένος. δωυηθείς τ᾽ ἀῦ δι᾽ αὐτῶν τῷ τῆ ἰταλίαν καταφρεῖν, καὶ τὸ τῶν ῥωμαίων κράτος πᾶσι ποεποιήσασθαι, τῶν μὲν πλείστων ἐθελοντὶ ἀῦ αὐτῶν δόξαντος, εἰ δὲ καὶ αὐτέσησάν τινες, ἀλλ᾽ ὑπὸ ἀσθενείας γε πάντως ἀῦ ὁμολογησάντων, οὐκ ἠβουλήθη τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλ᾽ ἀῦθις, ὅπῃ τάχιστα ἐς τε Βρεντέσιον ἐσῆλαυνε, τὰς δυνάμεις πάσας αὐτεπάγλεκτος, μήτε τῆς βουλῆς, μήτε τῶ δήμου ψηφισαμένου τι ποεὶ αὐτῶν, ἀφῆκεν, οὐδὲν οὐδὲ τὰ ἐς τὰ νικητήρια αὐτᾶις χρήσασθαι φρεντίσας. ὅπῃ τά τε τῶ μυρίου καὶ τὰ ὃ σύλλου ἐν μέσῳ τοῖς δυσθεσποις ἠπίσταῦ ὄντα, οὐκ ἠθέλησε φόβου τινὰ αὐτοῖς, οὐδὲ ἐπ᾽ ὀλίγας ἡμέρας, ὅτι τῶν ὁμοίων πείσονται ποόσθεν· οὔκουν οὐδὲ ὄνομα οὐδὲν, καίτοι πολλὰ ἀπὸ τῶν κατειργασμένων λαβὼν ἀῦ δωυηθείς, ποοσεκτήσατο. τὰ μὲν γὰ ὀπτίνικια, λέγω δὴ τὰ μείζω νομιζόμενα, καθ᾽ ὧν οὐχ ὅσιον ὂν οὐδὲ γε τῶν πάντων πατρίων ἀῦθ᾽ τῶν σωνικησάντων τινὶ πεμφθεῖσαν, ὅμως ψηφισθέντα ἐδέξατο· καὶ αὐτὰ μὲν ἅπαξ ἀπὸ πάντων τῶν πολέμων ἤγαγε, ζῶπαγα δὲ δὴ καὶ πολλὰ, καὶ καλῶς κεκοσμημένα καθ᾽ ἕκαστον τῶν ἔργων καὶ τὸ βαθύτατον ἔπεμψε, καὶ ὅπῃ πᾶσιν ἦν μέγα πολυτελῶς κεκοσμημένον, καὶ γραφὴν ἔχον ὅτι τῆς οἰκουμένης ὅσῆν. οὐ μέντοι καὶ ἐπωνυμίαν τινὰ ποοσεπέθετο, ἀλλὰ καὶ μόνῃ τῇ τῶ μάγνου, ᾧπερ καὶ ποοσεπέθετο τῶν ἔργων ἐκέκτητο, ἠρκέσθη. οὐ μέντοι οὐδὲ δῆμόν τινα τιμῇ ὑπερβολὴν λαβὼν διεποοάξατο, ἢ τοῖς γε ψηφισθεῖσιν

αὐτῷ ἀπόντι οἱ πλεῖστα ἀπαξ ἐχαρίσαντο. ἐν ᾗ ταῦτα, διαφιλοφρονῆσαι αὐτὸν κτ᾽ πάσας αἰεὶ τᾶς πομπηγύρῆς, καὶ τὸν τοπὸν τὸν μέγ᾽ ἀρχικὸν ἐν πάσαις αὐταῖς, τὸν δὲ ὀπτίνικιον ἐν τοῖς τῶν ἵππων ἀγῶσιν ἐνδυῶν. ταῦτα γὰ αὐτῷ συμποεφάσθοντος ἐς αὐτὰ τὰ μάλιστα τῶ καίσαρος, καὶ ποῶτ᾽ τῶ κάτωνος ὃ μάρκου γνώμην ἐδόθη. καὶ ποεὶ μὲν ἐκείνου ὅσης τε ἐν, καὶ ὅτι τοῖς πολλοὺς ἐθεράπευε, τάχ᾽ πομπήϊον δήλως τε καὶ μᾶλλον ἢ δι᾽ ὧν δὲ δὴ ὃ τε ὁμιλῶ ποεσεῖσθαι καὶ αὐτὸς ἰσχύσῃ ἔμελλε ποεσποιήσειν, ποεσείρηται. ὁ δὲ δὴ κάτων ὅστις ἐν τῶ τῶν πορκίων γένους, καὶ ὃν κάτωνα τὸν πρώτῳ ἐζήλου, πλεῖστα καὶ ὅσον παιδεία ψυχικῇ μᾶλλον αὐτῷ ἐκέχρητο. ἤσκει δὲ καὶ τῶ πλήθους ἀκριβῶς, καὶ ἕνα μὲν δὼ ἄνθρωπον οὐδένα ἐθαύμαζε. τὸ δὲ δὴ κοινὸν ὑποφιλάπαν, καὶ πᾶν μὲν ὃν τοῖς δήμοις πεφυκὸς ἐπονείδιστον ἀπεστύγει, πᾶν ᾗ ὃ δημοτικὸν ἐλέῳ τῆς ἀσθενείας ἐφίλῃ, καὶ δήμου ἐραστής τε, ὡς οὐδεὶς δήμος, ἐγένετο, καὶ τὸν τοπὸν τῶ δικαίου πρόρησίαν καὶ μᾶλλον ἐποιήσατο. καὶ ταῦτα μέντοι πρώτῳ οὔτε ποεὸς ἰσχύν, οὔτε ποεὸς δόξαν, ἢ ὁμιλῶ ἕνα, ἀλλ᾽ αὐτῆς ἕνεκα τῆς τε αὐτονόμου καὶ τῆς ἀτυραννεύτου διαίτης ἐποεφέρετο. τοιοῦτος οὖν δή τις ὤν, ἔς τε ὃ κοινὸν τότε ποῶτον πρῆλθε, καὶ ποεὸς τὰ ψηφιζόμενα, καίπερ μηδεμίαν τῷ πομπηΐῳ ἔχθραν ἔχων, ἀλλ᾽ ὅτι γε ἐξῶ τῶν πατρίων ἦν, δύτειπτον. ἐπόντι μὲν δὴ οὖν αὐτῷ ταῦτ᾽ ἔδοσθαι, ᾗδοῦλι δὲ οὐδὲν, πάντως δὴ που καὶ ἕτερα ποεσθέντες, εἴπερ ἐθελήκει. δήμοις γὰῶ ἦσιν ἐν ᾗ ἁπάντων αὐτῷ κρατεῖ ἡμομβίοις πολλὰ καὶ ὑπερόγκα πολλάκις σίγμαν, καὶ ὅτι γε ἐς οὐδένα ἀκριβῶς ἔποεσσε, δῆλόν ἐστιν. ὁ δὲ οὖν πομπήϊος δὴ εἰδὼς ὅτι πάντῃ ὅσα ἐν ταῖς δωυασείαις τοῖς ἰσχύουσί τι ποῶτ᾽ τῶν πολλῶν γίνεται, τῶν τε ὑποπόντων καὶ τὰ μάλιστα ἐθελουσίοι τι ψηφίσῶν), ὡς καὶ κτ᾽ βίαν ἐν τῆς τῶν κρατούντων ποοφάσκοντος διδόμενα ἔχῃ, καὶ δόξαν οὐδεμίαν τοῖς λαβοῦσιν αὐτὰ, ὡς καὶ μὴ πῶς ἑκόντων, ἀλλ᾽ ἀναγκαζόντων, μηδ᾽ ἀπ᾽ εὐνοίας, ἀλλ᾽ ἐν κολακείας ὑπάρξαντα σφίσι φέρῃ, οὐκ ἐπέτρεψεν ἀρχὴ οὐδεὶ οὐδὲν ἐσηγήσασθαι. καὶ πολύ γε τοῦτο βέλτιον ἦ) ἔλεγεν, ἢ ψηφισθέντα μὴ ποεσίεσθαι. ἐν μὲν γὰ ταῖ, μῖσός τε ὅπῃ τῇ δωυασείᾳ ὑφ᾽ ἧς ἐγινώσκετο, καὶ ὑποφαίνῃ καὶ ὕβρεω τῷ μὴ δέχεσθαι τὰ διδόμενα ποὸ τῶν κρατούντων δῆλον, ἢ πάντως γε τῶν ὁμοίων, σφίσι· ἐν δὲ ταῖ ἑτέρᾳ, τὸ δημοτικὸν ὄντως καὶ ὄνομα καὶ ἔργον οὐκ ἀπ᾽ ἐνδείξεως, ἀλλ᾽ ἐξ ἀληθείας ὑπάρχῃ. τᾶς γὰρ ποτε ἀρχαὶ καὶ τᾶς ἡγεμονίας ἐξῶ τῶν πατρίων ὁλίγου πάσας λαβών, τὰ μὲν ἀῦθις ἐποίησε τοιαῦτα ἐξ ὧν μήτε ὠφελῶν τινα, μήτε ὠφελούμενος φθόνον ἀλλῳ καὶ μῖσος καὶ ποεὸς αὐτῶν τῶν διδόντων αὐτὰ σχίσιν ἔμελλεν, οὐκ ἐδέχετο. καὶ ταῦτα μὲ δὰ χρόνου ἐλύετο· ποτὲ δὲ οἱ ῥωμαῖοι πολέμων δὰ πᾶσιν τ᾽ ἔτεος χρόνον ἔσχον. ὥσῖε καὶ ὁ οἰωνισμὸς ὁ τῆς ὑγιείας ὠνομασμένος δῆλα πόθεν πολλῷ ποιῶσα. ἔστο δὲ δὴ μαντείας τις ἔσπος ὅστ, πίσιν τινὰ ἔχων, εἰ ὁπιτρέπει σφίσιν ὁ θεὸς ὑγίᾳν τᾶ δήμω αἰτῆσαι, ὡς οὐχ ὅσιον, οὐδὲ αἰτῆσιν αὐτῆς ὧρίν συζωρηθεῖσαν ἡμέᾳ. καὶ ἐτελῆτο κατ᾽ ἔτος ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ μηδὲν γραπόπεδον μήτε ὁπὶ πόλεμον ἐξῇ, μήτ᾽ ἀῦτε ποοπέπεστο τις, μήτε ἐμάχετο. καὶ δὰ τοῦτο ἐν τοῖς σωνεχέσι κινδύνοις, καὶ μάλιστα τοῖς ἐμφυλίοις οὐκ ἐποίῃτο. δήλωσῖε γὰ παλαίπεν σφίσιν ἔῶ, καθαρὰν ἀπὸ πάντων αὐτῆ ἡμέραν ἀκριβῶς τηρῆσαι, καὶ ποοσέτι καὶ ἀνοπώτατον, καὶ αὐτοῖς ἐν ταῖς στάσεσιν ἐκτοσίοις ἀμύνῃται ἀνηλοις ποοέχοντας, καὶ μηνοντας ἀῦτε ἡτιῆσθαι, ἀῦτε καὶ νικήσωσι, κακοῦσθαι· ἔπειτα ζητεῖαν

Pompeÿ gesta

Pompeÿ laudes

Marius
Sylla

Cato

Catons mores

Augurÿũ salutis

συνηνέχθη

πρόσχημα

παρὰ τοῦ θείου προσαιτεῖν, ἀμυδρῶς καὶ τότε ἠδυνήθη μέν πως τὸ οἰώνισμα ἐκεῖνο ποιηθῆναι, οὐ μέντοι καὶ καθαρὸν ἐγένετο. ἔξεδροι γάρ τινες ὄρνιθες ἐπέπταντο, καὶ διὰ τοῦτ' ἀνεμαντεύσαντο. καὶ ἄλλα δ' αὐτοῖς σημεῖα οὐκ αἴσια συνηνέχθη. κεραυνοί τε γὰρ ἐν αἰθρίᾳ πολλοὶ ἔπεσον, καὶ ἡ γῆ ἰσχυρῶς ἐσείσθη, εἴδωλά τε πολλαχόθι ἀνθρώπων ἐφαντάσθη, καὶ λαμπάδες ἀνέκαθεν ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τῶν δυσμῶν ἀνέδραμον, ὥστε πάντα τινὰ καὶ ἰδιώτην τὰ σημαινόμενα ἀπ' αὐτῶν προγνῶναι. οἱ γὰρ δήμαρχοι τὸν Ἀντώνιον τὸν ὕπατον ὁμοιοτροπώτατόν σφισιν ὄντα προσλαβόντες, ὁ μέν τις τοὺς παῖδας τῶν ὑπὸ τοῦ Σύλλου ἐκπεσόντων πρὸς τὰς ἀρχὰς ἦγεν· ὁ δὲ τῷ τε Παίτῳ τῷ Ποπλίῳ, καὶ τῷ Σύλλᾳ τῷ Κορνηλίῳ τῷ μετ' αὐτοῦ ἁλόντι, τό, τε βουλεύειν καὶ τὸ ἄρχειν ἐξεῖναι ἐδίδου, ἄλλος χρεῶν ἀποκοπάς, ἄλλος κληρουχίας, καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ ἐν τῷ ὑπηκόῳ γενέσθαι ἐσηγεῖτο. καὶ ταῦτα μὲν πρός τε τοῦ Κικέρωνος, καὶ πρὸς τῶν ἄλλων τῶν ὁμογνωμονούντων οἱ προκαταληφθέντα, πρὶν ἔργον τι ἀπ' αὐτῶν συμβῆναι, ἐπαύθη. Τίτος δὲ δὴ Λαβιῆνος Γάϊον Ῥαβίριον ἐπὶ τῷ τοῦ Σατουρνίνου φόνῳ γραψάμενος, πλεῖστον σφίσι τάραχον παρέσχεν. ὅ, τε γὰρ Σατουρνῖνος πρὸ ἓξ που καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἐτεθνήκει. καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς αὐτὸν οἱ ὕπατοι τότε παρὰ τῆς βουλῆς προσετετάχατο, ὥστε ἡ γερουσία ἄκυρος ἐκ τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου τῶν ψηφισμάτων ἐγίνετο. κἀκ τούτου πᾶς ὁ κόσμος τῆς πολιτείας ἐταράττετο. ὁ μὲν γὰρ Ῥαβίριος οὐδ' ὡμολόγει τὸν φόνον, ἀλλ' ἄπαρνος ἦν. οἱ δὲ δήμαρχοι τήν τε ἰσχὺν καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς βουλῆς καταλῦσαι παντελῶς ἐσπούδαζον, καὶ ἐξουσίαν ἑαυτοῖς τοῦ πάνθ' ὅσα βούλοιντο ποιεῖν προπαρεσκεύαζον. διὰ γὰρ δὴ τούτου τά τε τῷ συνεδρίῳ δόξαντα, καὶ τὰ πρὸ τοσούτων ἐτῶν πραχθέντα εὐθύνεσθαι, τοῖς τέ τι τῶν ὁμοίων ἐπιχειροῦσιν ἄδειαν ἐδίδοτο, καὶ αἱ τιμωρίαι αὐτῶν ἐκολούοντο. ἡ οὖν γερουσία δεινὸν μὲν καὶ ἄλλως ἐνόμιζεν εἶναι, καὶ ἄνδρα βουλευτὴν μήτ' ἀδικοῦντά τι, καὶ ἐς γῆρας ἤδη προεληλυθότα, ἀπολέσθαι. πολλῷ δὲ δὴ μᾶλλον ἠγανάκτει ὅτι τό, τε πρόσχημα τῆς πολιτείας διεβάλλετο, καὶ τὰ πράγματα τοῖς φαυλοτάτοις ἐπετρέπετο. σπουδαί τε οὖν ταραχώδεις καὶ φιλονεικίαι ἀφ' ἑκατέρων περί τε τοῦ δικαστηρίου, τῶν μέν, ὅπως μὴ συναχθῇ· τῶν δ', ἵνα καθιζήσῃ, δικαιούντων. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο διά τε τὸν Καίσαρα, καὶ δι' ἄλλους τινὰς ἐνίκησε, περί τε τῆς κρίσεως αὖθις συνέβησαν (καὶ ἦν γὰρ αὐτὸς ἐκεῖνος καὶ μετὰ τοῦ Καίσαρος τοῦ Λουκίου δικάζων. οὐ γὰρ ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸ δὴ λεγόμενον περδουελλίωνος ὁ Ῥαβίριος ἐκρίθη) κατεψηφίσαντο αὐτοῦ, καίτοι μὴ πρὸς τοῦ δήμου, κατὰ τὰ πάτρια, ἀλλὰ πρὸς αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ οὐκ ἐξὸν αἱρεθέντες, καὶ ἐφῆκε μὲν ὁ Ῥαβίριος, πάντως δ' ἂν καὶ παρὰ τῷ δήμῳ ἑάλω, εἰ μὴ ὁ Μέτελλος ὁ Κέλερ οἰωνιστής τε ὢν καὶ στρατηγῶν, ἐνεπόδισεν. ἐπειδὴ γὰρ οὔτε ἄλλως ἐπείθοντό οἱ, οὐδ' ὅτι παρὰ τὰ νενομισμένα ἡ κρίσις ἐγεγόνει ἐνεθυμοῦντο, ἀνέδραμε μὲν ἐς τὸ Ἰανίκουλον, πρὶν καὶ ὁτιοῦν σφᾶς ψηφίσασθαι, καὶ τὸ σημεῖον τὸ στρατιωτικὸν κατέσπασεν, ὥστε μηδὲν ἔτ' αὐτοῖς ἐξεῖναι διαγνῶναι. τοῦτο δὲ τὸ κατὰ τὸ σημεῖον τοιόνδε τί ἐστι. πολλῶν τὸ ἀρχαῖον πολεμίων τῇ πόλει προσοικούντων, φοβούμενοι μή ποτε ἐκκλησιαζόντων σφῶν κατὰ τοὺς λόχους ἐπιθῶνταί τινες τῇ πόλει τὸ Ἰανίκουλον καταλαβόντες, ἐνόμισαν μὴ πάντες ἅμα ψηφίζεσθαι, ἀλλά τινας ἀεὶ ἐνόπλους τὸ χωρίον ἐκεῖνο ἐκ διαδοχῆς φυλάττειν, καὶ αὐτοὶ ἕως μὲν ἡ ἐκκλησία ἦν, ἐφρούρουν· ὁπότε δὲ διαλυθήσεσθαι ἔμελλε, τό, τε σημεῖον καθῃρεῖτο,

Portenta
Antoni[us]
Proscriptor[um] liberi
Pætus
Corneli[us] Sylla
Cicero
T. Labien[us]
C. Rabiri[us]
Saturnin[us]
Perduellio
Metell[us] celer
Ianiculu[m]

ἐνάγοντος

καὶ οἱ φύλακες ἀπηλλάττοντο. οὐ γὰρ ἐξῆν μὴ φρουρουμένου τοῦ χωρίου ἐκείνου, οὐδὲν ἔτι χρηματισθῆναι. τοῦτο δὲ ἐν μόναις ταῖς κατὰ τοὺς λόχους ἀθροιζομέναις ἐκκλησίαις ἐγίνετο, ὅτι τε ἔξω τοῦ τείχους, καὶ ὅτι πάντες οἱ τὰ ὅπλα ἔχοντες, ἀνάγκην εἶχον ἐς αὐτὰς συνιέναι. καὶ ἔτι τε καὶ νῦν ὁσίας ἕνεκα ποιεῖται. οὕτω μὲν δὴ τότε ἥ τε ἐκκλησία, καθαιρεθέντος τοῦ σημείου, διελύθη, καὶ ὁ Ῥαβίριος ἐσώθη. ἐξῆν μὲν γὰρ τῷ Λαβιήνῳ καὶ αὖθις δικάσασθαι, οὐ μέντοι καὶ ἐποίησεν αὐτό. ὁ δὲ δὴ Κατιλίνας ὧδέ τε καὶ διὰ τάδε ἀπώλετο. ἔδοξε τῇ βουλῇ, τήν τε ὑπατείαν καὶ τότε αἰτήσαντος, καὶ πᾶν ὅ, τι δήποτε ἐνεδέχετο ὅπως ἀποδειχθῇ μηχανωμένου, δέκα ἐτῶν φυγήν, τοῦ Κικέρωνος ἐς τὰ μάλιστα ἐνάγοντος, τοῖς ἐπιτιμίοις τοῖς ἐπὶ τῷ δεκασμῷ τεταγμένοις προσνομοθετῆσαι. τοῦτ' οὖν καὶ ἐκεῖνος δι' ἑαυτόν, ὅπερ που καὶ ἀληθὲς ἦν, ἐγνῶσθαι νομίσας, ἐπεχείρησε μὲν χεῖρά τινα παρασκευάσας, τὸν Κικέρωνα, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν πρώτων ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαιρεσίαις, ἵν' ὕπατος εὐθὺς χειροτονηθῇ, φονεῦσαι. οὐκ ἠδυνήθη δέ. ὁ γὰρ Κικέρων προμαθὼν τὸ ἐπιβούλευμα, τῇ τε γερουσίᾳ ἐμήνυσεν αὐτό, καὶ κατηγορίαν αὐτοῦ πολλὴν ἐποιήσατο. ἐπειδή τε οὐκ ἔπεισε σφᾶς ψηφίσασθαί τι ὧν ἠξίου (οὔτε γὰρ πιθανὰ ἐξηγγελκέναι, καὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ ἔχθραν καταψεύδεσθαι τῶν ἀνδρῶν ὑπωπτεύθη) ἐφοβήθη, ἅτε καὶ προσεξηρεθικὼς τὸν Κατιλίναν. καὶ οὐκ ἐτόλμησεν ἁπλῶς ἐς τὴν ἐκκλησίαν ἐσελθεῖν, ὥσπερ εἰώθει· ἀλλὰ τούς τε ἐπιτηδείους συνεπήγαγε παρεσκευασμένους ἀμῦναί οἱ, εἴ τι δεινὸν γίνοιτο, καὶ θώρακα τῆς τε ἑαυτοῦ ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐκείνων διαβολῆς ἕνεκα ὑπὸ μὲν τὴν ἐσθῆτα, παραφαίνων δ' αὐτὸν ἐξεπίτηδες ἐνεδύσατο. ἔκ τε οὖν τούτου, καὶ ὅτι ἄλλως φήμη τις ἐξηγγέλθη ὅτι ἐπιβουλεύεται, ὅ, τε δῆμος δεινῶς ἠγανάκτησε, καὶ οἱ συνομωμοκότες τῷ Κατιλίνᾳ, φοβηθέντες αὐτὸν ἡσύχασαν. καὶ οὕτως ὕπατοί τε ἕτεροι ᾑρέθησαν, καὶ ἐκεῖνος οὐκέτι λάθρα, οὐδὲ ἐπὶ τὸν Κικέρωνα τούς τε σὺν αὐτῷ μόνους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶν τὸ κοινὸν τὴν ἐπιβουλὴν συνίστη. ἔκ τε γὰρ τῆς Ῥώμης αὐτῆς τούς τε κακίστους καὶ καινῶν ἀεί ποτε πραγμάτων ἐπιθυμητάς, κἀκ τῶν συμμάχων ὡς ὅτι πλείστους, χρεῶν τε καὶ ἀποκοπάς, καὶ γῆς ἀναδασμούς, ἄλλα τε ἐξ ὧν μάλιστα δελεάσειν αὐτοὺς ἤμελλεν, ὑπισχνούμενος σφίσι συνῆγε, καὶ τούς τε πρώτους αὐτῶν δυνατωτάτους (ἦσαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ἀντώνιος ὁ ὕπατος) καὶ ἐς ἀθεμίτων ὁρκωμοσιῶν ἀνάγκην προσήγαγε. παῖδα γάρ τινα καταθύσας, καὶ ἐπὶ τῶν σπλάγχνων αὐτοῦ τὰ ὅρκια ποιήσας, ἔπειτα ἐσπλάγχνευσεν αὐτὰ μετὰ τῶν ἄλλων. συνέπραττον δὲ αὐτῷ τὰ μάλιστα τὰ μὲν ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὅ, τε ὕπατος καὶ ὁ Λέντουλος ὁ Πούπλιος, ὁ μετὰ τὴν ὑπατείαν ἐκ τῆς γερουσίας ἐκπεσών. ἐστρατήγει γὰρ ὅπως τὴν βουλείαν ἀναλάβῃ· τὰ δὲ ἐν ταῖς Φαισούλαις, ἐς ἃς οἱ στασιῶται αὐτοῦ συνελέγοντο, Γάϊός τις Μάλλιος τῶν τε πολεμικῶν ἐμπειρότατος (μετὰ γὰρ τῶν τοῦ Σύλλου λοχαγῶν ἐστρατεύετο) καὶ πολυδαπανώτατος ὤν, σύμπαντα γοῦν ὅσα τότε ἐκτήσατο, καίπερ πάνυ πολλὰ ὄντα, κακῶς καταναλώσας, ἑτέρων ἔργων ὁμοίων ἐπεθύμει. παρασκευαζομένων οὖν ταῦτα αὐτῶν, μηνύεται τῷ Κικέρωνι πρῶτα μὲν τὰ ἐν τῷ ἄστει γινόμενα διὰ γραμμάτων τινῶν, ἃ τὸν μὲν γράψαντα οὐκ ἐδήλου· τῷ δὲ δὴ Κράσσῳ καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν δυνατῶν ἐδόθη. καὶ ἐπ' αὐτοῖς δόγμα ἐκυρώθη, ταραχήν τε εἶναι καὶ ζήτησιν τῶν αἰτίων αὐτῆς γενέσθαι· δεύτερα δὲ τὰ ἀπὸ τῆς Τυρσηνίδος. καὶ προσεψηφίσαντο τοῖς ὑπάτοις τὴν φυλακὴν τῆς τε πόλεως καὶ τῶν ὅλων αὐ-

Ταραχὴν. forte iustitiu[m]

Catilina
Cicero
Catilinæ co[n]iuratio
Scelus sæui catilinæ
Lentul[us]
fesulæ
C. Manli[us]

DION

τῆς τοιαγμάτων, καθάπερ εἰώθεσμ. καὶ γὰρ τοῦτο ὧδε δόγματι τοιστγράφη τὸ μὲν Φοντίδος ἀδελφοῖς χρῆν, ὥστε μηδεμίαν ἀποτελεῖσθαι δημοσίᾳ συμβολήν. ἡμοιρῶντο δὲ τούτου, καὶ Φουρᾶς πολλαχόθι κατασάσης, τὰ μὲν ἐν ὄψει ὀνέτι ἀνεωτερίσθη, ὥστε καὶ ὅτι συκοφαντίας ὂν κινδυνεύσειεν ἀφανισθῆναι. τὰ δὲ ἐκ τῶν τυραννῶν ἀπελογήσατο τῷ τε αἰτίαν ὑπισχόμενος, καὶ βίας ἐπ' αὐτοῖς γεγράφθαι ὧν κωλύσας προεσκόπησε. καὶ ὃς τὰ μὲν τοιαῦτα καὶ πάνυ αὐτῷ ἐπίμως, ὡς ἐν ἀπορρήτοις τῶν συνόδων, ἐδέξατο, τοῖς τε τὴν δίκην δώσουσι, καὶ ὧν κινδυνεύσει, ἀπεῖπε μὴ φυγὴν ἑαυτῷ, ὅπως δὴ μὴ φύγῃ που, προεδίδου. μὴ τοιαῦτα δέξασθαι μόνον ἀλλὰ καὶ ἐκείνῳ τῷ φουρᾶ αὐτῷ, τοῦτο δὲ μετέλλῃ ὧν γρατηγῶν τῷ διαυτῷ ἐκουσίως ἐποίησε, ἵν' ὡς ἥκιστα ὑποπτεύθῃ νεωτερίζων τι, μέχρις οὗ καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τε σωμοτῶν ἰσχυρόν τι τοιασλάβῃ. ὡς δ' οὖν οἱ τοιεχώρησ(ὅ, τε γὰρ ἀντώνιος φοβηθεὶς ὑπεξέλλετο, καὶ ὁ λεντοῦλος ἥκιστα σρασήριος ἦν) τοιεσῆλθεν αὐτοῖς νυκτὸς ἐς οἰκίαν τινὰ συλλεγόμενα. καὶ λαθὼν ὂν μέτεσσον, ἦλθέ τε τοιὸς αὐτοὺς, καὶ ἐπετίμησε σφίσιν ὅτι τε τὴν ἀπολιμίαν καὶ ὅτι τὴν μαλακίαν. κἀκ τούτου διεξελθὼν ὅσα τε πείσοιντο φοβηθέντες, καὶ ὅσον ἰσχύοιντο καταρτώσαντες, ὅτως αὐτοῖς ἐπέρρωσε καὶ πρὸς ὠφελίαν ἐσῆλθεν, ὡς δύο τινὰς ἔς τε τὴν τῶν κικέρωνος οἰκίαν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐσπέμψαι, καὶ τοῦτον αὐτὸν φονεύσαι. ὡς δὲ καὶ τοῦτο τοιεμελλύθη (ὁ γὰρ κικέρων πολὺ δυνάμενος, συχνούς τε ἐκ τῶν στιωτηρημάτων ἔσχε μὲν οἰκειουμένους, ἔσχε δὲ ἐκ φοβῶν, πολλοὺς ἔσχε δι' ἀγγελίας οἱ τὰ ἐσιαῶτα ἔφρασε) μεταξὺ ἡ ἡρουσία τὸν καλένδαν ἐνηφίσαντο. ἐς ὃ ἀσμένως τε ὅτι τῇ τοιφάσει ταύτῃ ἐξεχώρησε, καὶ τοῖς φασσύλας ἐλθὼν, τόν τε πόλεμον ἀθύμητος ἐνέλετο, καὶ τὸ ὄνομα, καὶ τῶν σκυλῶν τῶν ὑπάτων λαβών, καὶ ἔστι τοιοσεσυφλεγμένος ἐκ τοῦ μαλλίου ἀνεκρότει. καὶ ἐν τούτῳ καὶ ἀνδρός τινας τοιῶτον μὲν ἐκ τῶν ἡγεμόνων, ἔπειτα δὲ ἐκ τῶν δούλων τοιοσεποιήσε. ὅθενπερ ἐς οἱ ῥωμαῖοι τὸν τε βίαν αὐτοῦ κατενηφίσαντο, καὶ ὃν ἀντώνιον ἐς τὸν πόλεμον ἀγνοοῦντες που τὸν ξενωμοσίαν σφῶν ἔσχλαν. αὐτοί τε τὸν ἐαθῆτα μετέβαλον. ἐς δὲ τοῦτα καὶ ὁ κικέρων κατ' χώραν ἔμεινεν. εἰλήχει γὰρ τῆς μακεδονίας ἀρχήν. ὅτε γὲ ἐς ἐκεῖνον (ὧν γὰρ στιωάρχοντι αὐτῆς δι' ἐτοῦ τοιεῖ τὰς δίκας ἀπου δοῦναι ἔξεσι) οὔτε ἐς τὸν γαλατίαν τὸν πλησίον, ὃν ἀντέλαβε διὰ τὸ πρόντα, ἐξήλασεν, ἀλλ' αὐτὸς μὲν τὸν πόλιν διὰ φυλακῆς ἐποιήσατο. ἐς δὲ τὸν γαλατίαν τὸν μέτελλον, ὅπως μὴ καινίσας αὐτὸν στρατεύσηται, ἔπεμψε, ἐν καιρῷ γε ἐς τὰ μάλιστα τοῖς ῥωμαίοις κατέμεινε. διασκυλμοῦ γὰρ τοῦ λεντούλου καταρρήσαί τε ὕλας, καὶ σφαγὰς ἐργάσασθαι μετά τε τῶν δημοσίων ὧν στιωμομοκότων, ἐς κτῆμα δημοσίαν, οὓς κτῆμα τρεσβείαν πρόντας ἀντέπεισε συμφορῆσαί τε αὐτοῦ, ἐς συλλαβὼν τοῖς ἐπ' αὐτὸν σαλεύσας, ἐς τε τὸ βουλευτήριον μετὰ τῶν γραμμάτων ἐσῆγαγε, καὶ ἀδίαν αὐτοῖς δοὺς πᾶσιν, οὔτω τὸν στιωμοσίαν ἤλεγξε. κἀκ τούτου ὁ λεντοῦλος ἀπειπεῖν τὸν γρατηγίαν ἀπὸ τῆς ἡρουσίας ἀναγκασθείς, ἐν φουρᾷ μετὰ τῶν δημίων ὧν συλληφθέντων ἐλύετο, ἐς οἱ λοιποὶ ἀνεζητιῶντο. καὶ ταῦτα καὶ ὧ δήμῳ ὁμοίως ἤρεσε, ἐς μάλιστ' ὅπως δ' κικέρωνος δημηγορηθῶτος περὶ αὐτῶν, ὃ ἄγαλμα τὸ τοῦ δίος ἐς τε τὸ καπιτώλιον πρὸ αὐτοῦ ὂν καιρὸν τῆς συκλησίας ἀνιδρύθη, καὶ κτῆ τὸν ὑφήγησιν τῶν μαντέων, τοῖς τε ἄλλοις ἀπολας καὶ τοῖς τὸν ἀγορᾶ βλέπον ἀνετέθη. ὅπως γὰρ ἐκεῖνοί τε ξενωμοσίαν ὑπὲρ αὐτῶν ἐξελέξησθαι

ἐκ τοῦ

ἐκ τῆς τοῦ ἀγάλματος τοιώσεως εἰρήκεισθαι, καὶ ἡ ἀνάθεσις αὐτοῦ τοῖς φοβηθεῖσι συνέβαινε, τό, τε θεῖον ἐμεγάλιζον, καὶ τοὺς τὸν αἰτίαν λαβόντας δ' ὀργῆς μᾶλλον ἐποιοῦντο. διῆλθε μὲν οὖν λόγος, ὅτι ἐκ τοῦ κράσους ἐν αὐτοῖς εἴη. ἐκ τούτου ἐκ τῶν συλληφθέντων τις ἐμιάνυσεν. οὐ μέντοι πολλοὶ ὑπίστευσαν. οἱ μὲν γὰρ ἀρχὴν οὐδ' ἠξίουν τοιοῦτόν τι ἐς αὐτὸν τοιοσπεπτῶφθαι. οἱ δὲ καὶ ἐκ τῶν ὑπαγωγῶν ὑπετόπουν αὐτὸ, ὅπως βοηθείας ἐνὸς ἀφ' ἑκάστου πρὸς αὐτοῦ, ὅτι πλῆθον ἐδυνάτο, τύχοιεν, λογοποιήσαντα. εἰ δ' οὖν τισι καὶ πιστὸν ἐδόκει εἶ), ἀλλ' οὐτέ γε ἐδικαίουν ἀνδρα τε ἐν τοῖς μάλιστα σφῶν ὄντα ἀπολέσθαι, καὶ τὴν πόλιν ὑπὸ πλῆθον ἐκ τοιαφθαρῆναι. ὥστε τοῦτο μὲν πάντελῶς διέπεσε. τοῦ δὲ σκυλλίου μὲν δὴ πολλῶν καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων, τῶν μὲν ἐπὶ θανάτοις, τῶν δὲ καὶ οἴκτου τοῦ λεντούλου καὶ ὧν ἀνδρῶν, ὀλίγα πάσαις πόλεσιν, ὅπως μὴ ἀποθάνωσι, τοιεπυθόμενος τοῦ ὁ κικέρων τὸ, τε καπιτώλιον καὶ τὴν ἀγορὰν τῆς νυκτὸς φουρᾷ τοιεκατέσχε, καὶ τινα τοῦ δαιμονίου ἐκπλῆξιν ἐμποιήσας ἅμα τῇ ἑῴᾳ λαβών, ὅτι ἱερᾶν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀεὶ πρὸ ἡμέρων ἐπὶ δ' δήμου ποιηθέντων, τὸ πῦρ ὅτι μακρότατον τοῦτο ἐκεῖνος ἤρθη, τὸ μὲν δῆμον τοῖς στρατηγοῖς ὁρκῶσαι ἐς ὃν καλέσαιεν, εἰ δή τις ἐπεία στιωτηρῶτων ἡμοιτο, ἐκέλευσεν. αὐτὸς γὰρ ἐν τούτῳ τῷ βουλῷ ἤθεσε, καὶ σφᾶς σῶν παφίξας τε καὶ ἐκφοβήσας, ἔπεισε θάνατον τὸ στιωλημμένων καταγνῶναι. ἐβούλοντο μὲν γὰρ ἀμφίβολοι, καὶ πρὸ ὀλίγου αὐτοῖς ἀπέλυσεν μόνον δὲ καίσαρ, πάντων τῶν τοιαὐτοῦ ψηφισαμένων ἀποθανεῖν σφᾶς, γνώμιλλον ἔδωκε δῆσαί τε αὐτοὺς, καὶ ἐς πόλεις δήμους καταθέσθαι τὸ οὐσιῶν ἐστερημένους, ὅτι ὧν μήτε τοῖς ἀδείας ἕνεκα αὐτῶν ἐπιμαθεῖν ποτε, καὶ δι' ἀφανίσεως τις ἐν πολεμίων μοίρᾳ τὴν πόλιν δέοιτο ἧς αὖ φυγοῖ ἐξ). καὶ τοῦτο πάντες οἱ μὴ ταῦτα ἀποφηνάμενοι μέχρι τοῦ κράτους ἐψηφίσαντο, ὥστε καὶ τῶν τοιαύτην τινὰς καταγνῶναι. ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθε αὐτός τε ὃν θάνατον αὐτῶν κατεδίκασε, καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ὁμοψήφους ἐποιήσατο, οὕτω δὴ ἐκεῖνοί τε ἐκ τῆς νικώσης ἐκολάσθησαν, ἐς ἐπ' αὐτοῖς καὶ θυσία καὶ ἱερομηνία ἐψηφίσθη, ὁ μὴ πώποτε ὅτι τοιοῦτόν τινι ἐγένετο. καὶ οἱ δῆλοι οἱ μηνυθέντες ἐζητοῦντο, καί τινες καὶ ὅτι ὧν μηνύσαι συμφορήσαντες αὐτοῖς ἐπαυτοδιδύμητες, διδύνοντο. καὶ τὰ μὲν δήμια οἱ ὑπατοι διώκουν, ἄλλον δὲ φύλλιον δίδραν βουλευτῶν, αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀπέσφαξεν, οὐπω γε καὶ μόνος, ὡς γέ τισι δοκεῖ, τοῦτ' ἐν ἰδιωτείᾳ ποιήσας. συχνοὶ γὰρ δὴ καὶ δημοι οὐχ ὁμοίᾳ ὑπατοι, ἀλλὰ καὶ ἰδιῶται παῖδας σφῶν ἀπέκτειναν. τότε μὲν δὴ τόδε ἐγένετο καὶ τὰς αἱρέσεις τῶν ἱερέων γράφουσι μὲν τὸ λαβιήνου, ἐπουδαίσθησε δὲ τὸ κικέρωνος ἐς τὸν δῆμον, ὥστε ὁ ὅμιλος τοῦτ' ὂν τὸ σύλλου νόμον ἐπενηνέχθαι, ἀλλὰ νεωσάμῃ τ' ἂν δημιλία. ὁ γὰρ κικέρων μελέλλων δ' ὑσεβοῖς τελευτήσουσι, τ' τε ἱερωσύνης αὐτοῦ, καίτοι νέος ὢν μηδέπω ἐστρατηγηκώς, ἐπεθύμησε, καὶ ὧν τῶν πλήθη τ' ἐλπίδα αὐτῆς διά τε τἄλλα, καὶ ὅτι ὧν τὸ λαβιήνου κατ' ἀρχὴν ἐσώνησατο, ὧν τ' λεντοῦλον ἀποθανεῖν. οὐκ ἐψήφισε, λαβών, τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ πονηφίκων, καίτοι δήμων τε τῆς ὑμῆς πολλῶν, καὶ δ' καλούλου μάλιστα, δυοῖν ποιουμένων, ἀπεδείξθη. καὶ γὰρ θεραπεύσας καὶ κολακεύσας πολύτα τινά, καὶ τῶν τυχόντων, ἐδημότατος ἐνομίζετο. καὶ οὔτε λόγου, οὔτε ἔργου οὐδενὸς ἐς ὃ καπατυχεῖν ὧν ἐαυτοῦ δέησεν ἐξίσασθαι, οὐδὲ ἐμμένειν τῆς αὐτίκα ταπεινότητος ἐκ δ' ἔπειτα ἰσχύσε, ἀλλ' ὧν ἐπεχείρησεν, τούτοις ὡς καὶ κρείττων ὑπῆρχετο. τῷ μὲν οὖν καίσαρι

c.ii.

Consl. viderint ne qd respublica detrimenti capiat
Allobroges
Crassus suspectus coniurationis catilinæ
Cæsar
Cato
Au. fulvius
Labienus
Sylla
Domitius
Metellus pius
ἀεχλῶ ὄδε pro ὀυδὲ τῶ ἀεχλῶ

δξῶ ζῶ δ' οἱ πολλοὶ τοσοῦτοι ἦσαν. τὸν δὲ δὴ κικέρωνα ἐν ὀργῇ ὄντι ταῦτ' τῶν πολιτῶν θανάτῳ ποιοῦμενοι, τά τε ἄλλα ἠδίκησαν, καὶ τέλος ἀπολωλεῖσθαί τε καὶ καταλέξαι πάντ' ὅσα ἐν τῇ ὑπατείᾳ ἐπεποίηκει τῇ τελευταίᾳ τῆς ἀρχῆς ἡμέρᾳ ἐθελήσομεν. πολὺ γὰρ ἂν εἴη ἡδέως ἔχ ὅπως ὑφ' ἑτέρων ἐπηνέσθη, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐνεκωμίαζεν. ἐσίγασαν, οὐδὲ ἐπέτρεψαν αὐτῷ ἔξω τῶ ὅρκου φθέγξασθαι, σὺν ἀγωνίᾳ μετέλλῳ νέπωτι δημηγοροῦντι χρησάμενοι. πλεῖω καὶ ὅσον δυνάφιλονεικήσας, ὥστε σεπτώμοσεν ὅτι σεσωκὼς τὴν πόλιν εἴη. καὶ ὁ μὲν καὶ ἐκ τούτου πολὺ μᾶλλον ἐμισήθη· κατιλίνας δὲ ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ ἔτους ἐν ᾧ ἰούλιός τε σιλανὸς, καὶ λεύκιος λικίννιος ἦρξαν, ἀπεφάρη. τέως μὲν γὰρ, καίπερ δυνάμιν οὐκ ὀλίγην ἔχων, ἐκαραδόκει τὰ τοῦ λεντούλου, καὶ διέμελλεν, ἐλπίζων αὐτῷ φθαρέντων ὅ, τε κικέρων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ σφαλέντες, ῥᾳδίως τἆλοιπὰ σεσκευπεράσασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνόν τε ἀπολωλότα ἐπύθετο, καὶ τῶν συνόντων οἱ συχνοὶ μεῖσα μῆνας ἀφ' οὗτ' ἤλθετο, ὅ, τε αὐτώνιος καὶ ὁ μέτελλος ὁ κέλερ τοὺς τῆς φασούλας τοσοσεδρεύοντες ἠδαμῆν τοσελθεῖν αὐτῷ ἐπέτρεπον, ἀποκινδυνεύσαι ἰωαγκάσθη, καὶ (ἦσαν γὰρ ἑπτὰ ἔτη τοποτεθεμένοι μῆνες) τοῖς ὄντωνιον ἐπεκάπελε, καίπερ ὦ ἀξιώματι τοσέχοντα δ' μετέλλου, καὶ δυνάμιν πλείω τοῦ ἐκείνου ἐσβεβληκότ. αἴτιον δὲ, ὅτι ἐλπίδα αὐτῷ κτᾶσθαι ἔσωσωμοτὸν ἐθελοκακήσων ἔσχεν. ὑποπτεύσας οὖν τοῦτ' ἐκεῖνος, καὶ μήτε δι' οἰωνοσκοπίας ἔτ' αὖτις ἄτε ἀσθενὴς ὢν τοῦ σῶσαι τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτὸν (τοῖς τε γὰρ ἐκ τῶν δυνάμεις τινὰς καὶ τοῖς ἑαυτῶν συμφέροντα καὶ τὰς ἔξοδους, ἃς τε φιλίας οἱ πολλοὶ ποιοῦνται) καὶ τοσοσκαταδείσας μή πως τοσθύμως σφᾶς ἀγωνιζομένους ἰδὼν ἐξουδίσῃ τι καὶ τοσοσενέγκῃ οἱ τῶν ἀπορρήτων, αὐτὸς μὲν νοσεῖν τοσεφασίσατο, μέγκω δὲ πεπειῶ τῷ μάχιμ ἐπέτρεψε. συμβαλὼν οὖν οὗτος σφίσι, ἓν καὶλιναν καὶ ἀνδρας τειχικίους τοσθυμοτάτα ἀγωνιζομένους οὐκ ἀναμοῦ κατέκοψεν. οὗτε γὰρ ἔφυγόν αὐτῶν οὐδεὶς, καὶ ἐν χώρᾳ πάντες ἔπεσον, ὥστε ὀλίγοις τοῖς κρατήσαντας πολὺ τῶν κοινῶν ὀδύρεσθαι, ὅτι καὶ τοιούτους καὶ τοσούτους, εἰ καὶ δικαίως, ἀναλ καὶ πολίτας τε καὶ συμμάχους ἀπολωλεκέσαν. ὁ δ' οὖν ὄντωνιος, τῷ τε κεφάλῳ αὐτὸ ἐς ὃ ἄχυ, ὅπως πιστευσάντες αὐτὸν τετελευτηκέναι μηδὲν ἔτι δεδιῶσιν, ἔπεμψε, καὶ αὐτοκράτωρ ὅτι τῇ νίκῃ καὶ τῆδ' ἀριθμοῦ τῶν πεφονευμένων ξ ἀπορος τοῦδε ὀνομισμένον ὄντος, ἐπεκλήθη, βουλευτηδῶαί τε ἐψηφίσθη, καὶ τῷ ἑαυτῷ, ὡς καὶ πάντων τῶν δένων ἀπηλλαγμένοι μετεδόθησαν. οὐ μὴν οἵ γε σύμμαχοι οἱ καταφόντες ὦ καλλίνα τῶν τοσαγμάτων, καὶ τότε ἔτι τοσιόντες ἡσύχαζον, ἀλλὰ καὶ δέᾳ τῆς ὑμωμοσίας ἐταράττοντο, καὶ ἐκείνους μὲν γρατηγοὶ καὶ ἑκάστους πεμφθέντες τοσκατέλαβον ὅπου τινὰ ἐσπεδασμένους, καὶ ἐλυμαίνοντο. ἕτεροι δὲ τῶν λαθανόντων μᾶλλόν λευκίου οὐεπτίου μάρκου ἰππώνιος συσκοινωνήσαντος μὲν σφίσι τῆς ζωωμοσίας, τότε δὲ ἐπ' ἀδείᾳ αὖθις ἐκφανέντος, ἐλεγχόμενοι ἐδικάζοντο, μέχρις οὗ ἐσαπείλας τινὰς ἅπαντα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐς δέλτον συνέγραψας, ὕστερον καὶ δήμους συχνοὺς τοσεσγράψαι ἠθέλησεν. ὑποπτεύσαντες γὰρ αὐτὸν οἱ βουλόμενοι μηδὲν ὑγιὲς τοσάττειν, ὃ μὲν γραμματεῖον οὐκέτ' αὖτις ἔδωκεν, μὴ καὶ ἀπαλείψῃ τινὰς· εἰπεῖν δ' ἀπὸ γλώσσης ἐκέλευσεν ὅσους τοῦδε λελοιπέναι ἔφασκε, καὶ οὕτως ἀμόκλητοι δὲ φοβηθεὶς, οὐκέθ' πολλοὶ συνέδραξε. θορύβου δ' οὖν ὡς ἔντε τῇ πόλει καὶ τοῦδε τοῖς συμμάχοις ἀγνοίᾳ τῶ ὠνομασμένων ὄντος, ὃ δὴ καὶ σφίσιν αὖθις μάτην θορυβουμένων,

μένων, τῷ δὲ καὶ ἐς ἑτέρους οὐκ ὀρθῶς ὑποπτευόντων, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκτεθῆναι. κἀκ τούτου οἵ τε δικάζοντες κατέγνωσαν, καὶ τοῖς ὑποδικοις δίκαι ἐγένοντο. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν πρόντες, οἱ δὲ καὶ ἐρήμων ἅλωσαν. κατιλίνας μὲν οὖν ταῦτ' ἐποίησε, καὶ οὕτω κατελύθη, καὶ ὅτι πλοῦτόν τε τῆς τῶν τοσαρχόντων ἀξίας ὄνομα τοῖς τῶν κικέρωνος δόξαν, καὶ τοῖς ἄλοις τοῖς κατ' αὐτὸν λεγόντας, ἔσχε. κικέρων δὲ ὀλίγου μὲν καὶ τοῦδε χρῆμα ὅτι τῇ τῶν λεντούλου, τῶν τε ἀνδρῶν τῶν δεθέντων σφαγῇ ἐκρίθη. ὃ δὲ ἔλκημα τοῦτο λέγω μέν, ἐκείνῳ ἐπεφέρετο, ἔργῳ δ', ὅτι τῇ βουλῇ κατεσκεύαζετο. ὡς γὰρ οὐκ ἐξὸν σφίσιν αὐθέντῳ τῶν δήμου θανάτου πολίτου ἄνδρὸς καταψηφίσασθαι, πολλῷ καλαβοίῳ ἐν τῷ ὁμίλῳ τοῖς τῶν μετέλλου τῶν νέπωτος ὅλῳ μάλιστα εἶχον, οὐ μέντοι καὶ ὧδε τότε ἐσθένει. τῆς γὰρ γερουσίας ἀθύμου πᾶσι τοῖς δεδιδοικόσι τὰ τότε τοσαρθέντα δούσης, καὶ τοσοσθέντος καὶ τοσοσπούσης ὅλῃ καὶ αὖθις βύθυναί τινα αὐτῶν βλάψαι, ἔν τε ἐξόρου καὶ ἐν πολεμίου μοίρᾳ ἐᾷ ἔσαι, ἐφοβήθη τε ὁ νέπως, καὶ ἐσθένει ἔτ' ἐκίνησεν. ἔν τε οὖν τούτῳ ἡ βουλὴ ἐπεκράτησε, καὶ ἐπ' ἐκείνῳ ὅλῃ τὴν πομπήϊον τῶ νέπωτος μεταπεμφθῆναι σὺν τῷ τραιθυμάτι (ἐν γὰρ τῇ ἀσίᾳ ἔτ' ἦν, τοσοφάσαν μὲν δ' τὰ πρόντα καταστασιῶσαι, ἐλπίδι δὲ δ' ἀπ' αὐτοῦ, ἅτε τὰ δ' πλήθους φρονοῦντος, ἰσχύσαν ἐν οἷς ἐπράσσετο) ἐσηγησαμένου, διεκώλυσεν αὖθις κυρωθῆναι. τὰ μὲν γὰρ τοσοῦτα ὅ, τε κάτων καὶ κοῖντος μινούκιος δημηγορήσαντες δυτέλεσαν τοῖς γραφῆσι, καὶ ὃν γραμματέα δὲ δικαιωσόμενα, τῶ τε γνώμιν ἐπέρων, καὶ δ' νέπωτος ὃ γραμματεῖον ὅπως αὐτὸς δυναλέξῃ λαβόντος, ἐξήρπασεν. ἐπειδή τε καὶ ὡς ἀπὸ γλώσσης τινὰ εἰπεῖν ἐπεχείρησε, ὃ σῶμα αὐτὸ ἐπέλαβον. μάχης δὲ οὐκ οὔσης καὶ ἐκείνων καὶ μάχῃ τινῶν ἑκατέροις βοηθησάντων ξύλοις καὶ λίθοις, ἔτι δὲ καὶ ξίφεσι γυμνωμένοις, οἱ βουλευταὶ σὺν ὅπλοις αὐτημερὸν ἐς ὃ ζιωέδριον, καὶ τά τε ἱμάτια ἠλλάξαντο, καὶ τοῖς ὑπάτοις τ' φυλακὴν τῆς πόλεως, ὥστε μηδὲν ἀπ' αὐτῆς ἀποτεθοῦναι, ἐπέτρεψαν. φοβηθεὶς οὖν καὶ τότε ὁ νέπως, ἔκ τε δ' μέσου βύθυς ἐξεχώρησε, καὶ μέχ τοῦτο γραφήν τινα τῆς βουλῆς ἐκθεὶς, ἐς ὃν πομπήϊον ἀφώρμησε, καίτοι μηδεμίαν αὐτῷ νύκτα ἀποληπθῆναι ἐκ τῆς πόλεως ἐξὸν ἡμερῶν δὲ τούτου, οὐδὲ ὁ καῖσαρ (ἐστρατήγει δὲ) οὐδὲν ἔτ' ἐνεωτέρισεν. ἔ τοσαπε μὲν γὰρ ὅπως τὸ μὲν δ' κατὰ τοῦ ὄνομα ἀπὸ δ' ναοῦ δ' δῆς δ' καπιτωλίου ἀφαιρεθείη (κλοπῆς τε γὰρ αὐτὸν ἠύθυνε, ἐς τὸν λογισμὸν τ' δημοσίων χρημάτων ἀπήτει) ὃ δὲ δὴ πομπήϊος τἆλοιπὰ τοσοσεργάσασθαι ὑπετραπείν. ἐῶ γὰρ ἴσως, ὡς ἐν τηλικούτῳ καὶ τοιούτῳ ἔργῳ, ἡμιτέλεστα, ἢ ἐκφυός γε ἐπλάπετο εἶ), ὅπως ὁ πομπήϊος τῶν τε δόξαν τῆς ἐκ ποιήσεως αὐτοῦ λάβῃ, καὶ τὸ αὐτοῦ ὄνομα διὰ τέρπνης ᾖ. δ' μὲν δ' ὧδε γε χαλεπῶς αὖτις ἤγειρεν, ὥστε καὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἀναβοῆσαι ἔτι τοιοῦτον, οἷ' ὅτι τῷ νέπωτι δέδοκται ὑπομεῖναι. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐκείνῳ ἕνεκα ταῦτ' ἐποίει, ἀλλ' ἵνα αὐτὸς καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ὃ πλῆθος σφετερίσηται), καίπερ οὕτω πολλοῦ τὸν πομπήϊον ἐδεδίει. οὐδέπω γὰρ τἆγράμματα ἀφήσων δῆλος ἦν. ὥστε ὅπῃ μόνον πίσωνα ὑποστράτηγον τοῖς αἵτησιν ὑπατείας τοσοῦπεμψε, τάς τε ἀρχαιρεσίας, ὅπως ἀπαντήσῃ ἐς αὐτὰς, διαβεβαιώσασθαι, καὶ πρόντα αὐτὸν ὁμολογήσασθαι ἀποδείξαι. καὶ γὰρ ἐκφυος οὐχ ὅτι τοῖς φίλοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐχθροῖς σωτήσπεν αὐτόν· καὶ τοῦτο ὁ καῖσαρ τῷ κλωδίου τοῦ πόπλιου τὸν γωμάγκα αὐτοῦ ἔντε τῇ οἰκείᾳ, καὶ τοῦδὲ τὸν ποίησιν τῶν ἱεραῖν, ἅπερ αἱ

ἀεὶ πρᾴνοι τοῦδέ τε τοῖς ὑπάρχοις ἦ τοῦδε τοῖς στρατηγοῖς ἀγνῶς τὰ ἐν τῷ πατείῳ ἐς πολὺ ὁ λόγος ἐπετέλουν, αἰσχύνασθαι, ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν ἐνεκάλεσε (καὶ γὰρ ἂν ἠπίστατο ὅτι οὐχ ἁλώσεται ἄνευ τοῦ ἑταιρείου) τοῦτο δὲ δὴ γυναῖκα ἀπεπέμψατο, εἰπὼν ὡς μὲν μὴ πιστεύῃ τοῖς λεγομένοις, μὴ μέντοι ἦ σεμνοτέραν αὐτὴν δοκεῖσθαι, ἤδη μεμοιχεῦσθαι. τοῦτο γὰρ σώφρονα χρῆναι μὴ μόνον μηδὲν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ μηδὲ εἰς ὑποψίαν ἀφικνεῖσθαι. τότε μὲν οὖν ταῦτα τε ἐλύετο, καὶ ἡ γέφυρα ἡ λιθίνη ἐς τὸ νησίδιον τότε ἐν ᾧ νῦν ἕστηκε ὂν φέρουσα κατεσκευάσθη, καὶ ἐξεικάσθη. τοῖς δὲ ἑξῆς ὅπως τε πίστις καὶ ὅτι μάρκου μεσάλου ὑπάτων, μισουμένου τε ἀεὶ ὡς οἱ δυνατοὶ ὃν κλωδίου, καὶ ἅμα καὶ ὃ μασμα αὐτοῦ ἀποδύσαντος, ὡς οὐχ ὁσίως δῆθεν τελεσθέντα, ἔγνωσαν, δικαστηρίῳ αὐτὸν παρέδωκαν, καὶ καταγνωσθέντος μὲν τῆς τε μοιχείας, καὶ ὅτι τὸν καιρὸν σιωπῶντος, καὶ τῆς μεταστάσεως τῆς τοῦ νίσιδι, καὶ τοῦ ὅτι τὴν ἀδελφὴν συγγίνοιτο. ἀφείθη δὲ, καίτοι τῶν δικαστῶν φευγουσῶν τοῦδε τῆς βουλῆς, ὅπως μηδὲν κακὸν ἐπ' αὐτοῖς πάθωσι, καὶ αἰτησάντων καὶ λαβόντων, ἐφ' ὧνπερ καὶ ὁ κατοῦλος ὑποσκώπτων ἔλεγεν, ὅτι τὴν φυλακὴν ᾔτησαν, οὐχ ἵνα ἀσφαλῶς τὰ κλωδίου κατα ψηφίσωνται, ἀλλ' ἵν' αὐτοῖ τὰ χρήματα ἀδεδωροδόκηκεσαν δεδιωσιν. καὶ ὁ μὲν δεφανέστατα τὸ πώποτε ὃ δημόσιον ἀεὶ τοῦδε πάντες τοῦ τιμήσας, ἐτελεύτησεν οὐ πολλῷ ὕστερον· ἐν δὲ δὴ τῷ ἔτει ἐκείνῳ οἵ τε τιμηταὶ πάντας τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς γνωμοῦσι ἐς ὃ βουλευτικὸν καὶ ὅσον ὃν ἀριθμὸν ἐσήγαγον καὶ ὁ δῆμος ἀπασι μέρει τότε τὰ ὁπλομαχίας ἀεθλοῦ, ἐξανέστη τε μεταξὺ θέρους, καὶ ἄδικον εἵλετο. καὶ τοῦτ' ἐκ δὲν ἀρξάμενον, καὶ ἐπὶ πολὺ ἐπιδοθὲν ἐς τοσοῦτον ἐπεκράτησε, ὥστε καὶ ἐς τὸν ἀεὶ χρόνιμον καὶ γνώμην σφίσι διδόναι ἐς ἐπαμύνειν δυνάμενον. ἐς μέγιστος μὲν ἦλθεν τῶν ὅτι ἀρετὴν πολὺν τραπόμενος, οὕτως ἀνθρώπους κατέπληξεν, ὥστε τοὺς πλείστους ἐκδραμεῖν, καὶ τοὺς λοιποὺς ὑπὸ εἰρήνης προσβύσασθαι. καὶ οὕτω συμβουλησάντων τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς ὄντων, ἐς προσαπεσόντων αἰφνιδίως, τὸ μὲν τεῖχος ἀπώσθη· τοῦτο δὲ δὴ χώραν ἀδεῶς ἐλεηλάτει, μέχρις οὗ ὅτε καλούγατος ὁ τοῦ πομπωνίου ἀδελφὸς ἐθνοις στρατηγὸς, καὶ ἅμα δῆμοι τῶν τοῦδε τὴν ἴσαρα οἰκούντων, ἐπεκούρησαν σφίσι. τότε γὰρ οὐκ ἐτόλμησε μὲν αὖθις ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν πλοίων προαγωγῆναι κωλῦσαι, μὴ καὶ συναφῶσιν, ἰδόντες σφᾶς δυσπροσβατεταλμένους. ὑλώδους δὲ τοῦ χωρίου μὴ τοῦ ποταμοῦ ὄντος, ἐνέδρας ἐν αὐτῷ ἐποιήσατο, καὶ τοὺς ἀεὶ διαβαίνοντας ἐπολεμβαίκων ἔφθαρε, φόβους τε τισὶν ὑπετοπώμνος, ὥστε ἐπέσειν αὐτῷ κατευνάτου. καὶ παντοδὶ διώκετο, εἰ μὴ χιὼν σφοδρὸς ἐξαίφνης ὑπεκλυόμνος ἐπέσχε τοὺς βαρβάρους τῆς διώξεως. καὶ ὁ μὲν μὴ τοῦτο τῶ κατευνάτου πόρρω ποι ἀφορμήσαντος, τοῦ τε χώραν αὖθις κατέδραμε, καὶ τὸ τεῖχος πρὸς ᾧ ἐδυσχύνησεν, ἐξέλε. λούκιος δὲ δὴ μάρκιος καὶ σεργίους γάλβας τόν τε ροδανὸν ἐπεραιώθησαν, καὶ τὰ τῆς ἀγοδείγων λυμηνάμενοι, τέλος πρὸς ὁλώνιον πόλιν ἦλθον, καὶ χωρίον μάλα ἰσχυρὸν κατέλαβον, μάχῃ τε τοὺς αὐτισαύντας σφίσιν ἐνίκησαν,

κησαν, καί τινα καὶ τῶν πολίσματος ξυλίνου πῆ ὄντος ἐνέπρησαν. οὐ μέντοι καὶ εἷλον αὐτό. ὁ δὲ καλούγατος ἐπελθὼν ἐκώλυσε. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ πομπήϊος, ἐπεσπάτευσέ τε ἐπ' αὐτῷ πρωΐ τῷ σπατῷ, καὶ πολιορκήσας σφᾶς ἐχρώσατο, πλὴν τοῦ κατευνάτου. καὶ ὁ μὲν καὶ τὰ λοιπὰ ῥᾷον ἐκ τούτου προσκατεσπάσθη· πομπήϊος δὲ ἦλθε μὲν ἐς τὴν ἰταλίαν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ τὸν τε ἀφράνιον ὃν λούκιον καὶ τὸ μέτελλον τὸν κέλερα ὑπάτους ἀποδεδειγμένους ἐποίησεν, ἧπισας δ' αὐτῶν μᾶλλον πρὸ ὅσα ἐβούλετο καταπροσέξειν. ἦλθε μὲν γὰρ δὴ καὶ τε, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα χάραν τε τινὰ τοῖς στρατιώταις μέλλουσι οἱ δοθῆναι, καὶ τὰ πεπρασμένα αὐτῷ πρὸ ὑπικυρωθῆναι, διήμαρτε δὲ σφῶν τότε. οἵ τε γὰρ δυνατοὶ μήτε ἐν τῷ πρὶν αὐτῷ ἀρεσκόμενοι, διεκώλυσάν αὐτὰ ψηφισθῆναι, καὶ αὐτῶν τῶν ὑπάτων ἀφράνιος μὲν (ὀργεῖος γὰρ βέλτιον, ἤ τι διαπροφάσει ἠπίστατο) πρὸς οὐδὲν αὐτῷ σὺν ἠράσθη. μέτελλος δὲ ὀργῇ ὅλῃ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καίτοι παῖδας ἐξ αὐτῆς ἔχων, ἀπεπέμπετο, καὶ πρός πρὸς πάντα αὐτέπραξεν. ὅ, τε λούκουλλος ὁ λούκιος, ᾧ ποτε ἐν τῇ γαλατίᾳ ὁ πομπήϊος ἐντυχὼν ὑπερφέρνως ἐχαρίσθη, πολύς τε αὐτῷ ἐγένετο, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἰδίᾳ καὶ καθ' ἕκαστον ὧν ἔπραξεν ἐπερέσθαι, καὶ μὴ πᾶσιν ἅμα αὐτοῖς τοῖ κύρωσιν αἰτεῖν. δικαίως τε γὰρ δίκαιον εἶναι ἔλεγε μὴ πρότερα ἁπλῶς ὅσα ἐπεποίηκει, καὶ ἃ μηδεὶς σφῶν ἠπίστατο ὁποῖα εἴη), βεβαιωθῆναι, ὥσπερ ὑπὸ δεσπότου τινὸς γεγενημένα. καὶ ὃς δὴ καὶ τῶν ἑαυτοῦ ἔργων κατελεύκει τινά, ἠξίου ἐξεπασμὸν ἑκατέρων ἐν τῇ βουλῇ γενέσθαι, ἵν' ὁπότερα αὐτοῖς ἀρέσῃ κυρωθῆναι. ὁ δὲ αὖτε καὶ ὁ κάτων, ὅ, τε μέτελλος, οἵ τε ἄλλοι οἱ τὰ αὐτὰ σφίσι βουλόμενοι, ἐμύρου σύνεμάχουν. τὸ γοῦν δημήτριον τὸ τοῦ γοῦ τοῖς ὑπὸ πομπηΐῳ ἐξεταζομένοις καταλειφθὲν ἐσηγουμένου, ὥσπερ ἀφανοῦς τῇ γνώμῃ, τό καὶ πᾶσι τοῖς πολίταις, ὅπως τὸ τε, τε αὖθις ῥᾷον ψηφίσωνται, καὶ τὰ ὡσαύτως αὐτῷ βεβαιώσωσι, κλήρους τινὰς δοῦναι, ὅτι πρὸ ὁ μέτελλος ἀθυσιάμενος ἐπεξῆλθεν, ὥστε καὶ ἐς ὃ οἴκημα ὑπ' αὐτοῦ ἐμβληθῆναι, ἐς τὸ ἡρωΐ ἐνεῖναι ἀναβῆσαι ἐκέλευσαν. ἐπεὶ δὲ ἐκ ἔφυς (λούκιος γὰρ δὴ φλαουΐος ὠνομάζετο) τε, τε βασιλεὺς πρὸ δημοτικὸν ἐν αὐτῇ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ἐπ' αὐτὸ καθεζόμενος, ἐμποδὼν ὥστε μηδένα ἐσιέναι, ἐλύετο. τὸν τε τοῖχον τοῦ δεσμωτηρίου διορυκτὸν ἐκέλευσεν, ὅπως δι' αὐτοῦ ἡ βουλὴ ἐσέλθῃ. καὶ ὡς νυκτερεύσων ἐν χώραν προσεκαθέζετο. μαθὼν οὖν ταῦτ' ὁ πομπήϊος, καὶ αἰσχυνθεὶς τε ἅμα καὶ δείσας μὴ καὶ ὁ δῆμος ἀγανακτήσῃ, ἐσεσταλμένος τοῦ φλαουΐου ἀπήντησεν. ἔλεγε μὲν γὰρ ὡς τοῦ μετέλλου τοῦτ' ἀξιώσαντος, οὐ μέντοι πιστεύετο. ὃ γὰρ φρόνημα αὐτοῦ καταδηλον πᾶσιν ἦν, ἀμυδρῶς τῶν δημάρχων δημαρχεῖν αὐτὸν βουλομένων, οὐκ ἠθέλησεν· οὐκοῦν οὐδὲ αὖθις ἀπειλήσαντί τοῦ φλαουΐῳ μηδὲ ἐς ὃ ἔθνος ὁ ἐπεκλήρωτο ὑπεξελθεῖν αὐτοῦ, εἰ μὴ συγχωρήσαιέν οἱ διαιρομοθετῆσαι, ἐξελθεῖν ὑπεῖξεν, ἀλλὰ καὶ πρώην ἀσμενος ἐν τῇ πόλει κατέμεινεν. ὁ οὖν πομπήϊος ὅπως μηδὲν δεῖ τε τὸ μέτελλον καὶ ἅμα τοῖς δήμοις διεπροσάξαιτο, ἔφη μὲν φοβήσεσθαί τε ἐπ' αὐτῶν, καὶ τοῦ πλήθους τοῦτο δηλώσειν. φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ ἐκείνου δεσμώτου μείζω αἰσχύνην ὀφλήσῃ, κατέδησε τοῦ ἀξίωσιν. ἐς ὁ μὲν οὕτω γνοὺς ὅτι μηδὲν οὕτως ἰσχύει, ἅμα τὸ μὲν ὄνομα καὶ ὃν φθόνον ἐν οἷς ἡδυνήθη ποτὲ εἶχεν, ἔργῳ δὲ σοβεῖν ἀπ' αὐτῶν ἀπώνητο, μετεμέλετο ὅτι πάντα τραπόμενα προσαφῆκε, καὶ ἑαυτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἐξέδωκε. ὁ δὲ ἐπεθύμησε μὲν διὰ τοὺς δυνατοὺς ὅπως τῇ δίκῃ δημάρχησαι, καί τινας τῶν

δημοχρονίων τοσοῦτον ἐσηγήσαντο, καὶ τοῖς ὑπατείοις τῆς ἀρχῆς μεταδίδοσθαι. ὡς δ' οὐκ ἔπεισε, τὸν τε δῆμον ἐξωμόσατο, καὶ τοὺς τῆς πόλης δικαιώματα ἐς αὐτὸν σφῶν ὃν σύλλογον ἐσελθών, μετέστη. καὶ ἠτήσε μὲν δίκης τὸν δημοχίαν, οὐκ ἀπεδείχθη· ἀναβιωθέντος δὲ τοῦ μετέλλου. ὁ δὲ ἀπ' αὐτοῦ τῷ, ἐς τοὺς τοσαυτομόλους ὑπ' αὐτοῦ οὐκ ἠρέσκετο. τοσοῦτον δὲ ἐποιήσατο, ὅτι μὴ καθ' ἅπαντα ἡ ὀκτοποίησις αὐτῷ ἐγεγόνει. ὁ γὰρ τῇ εἰσφορᾷ τῇ στρατιωτικοῦ νόμου μόνως ἐξέλιθ γίνεσθαι. ταῦτά τε δὴ οὕτως ἐπράχθη, καὶ ὀπτὴ τὰ τέλη δῆναι τῷ τε πόλιν καὶ τῷ δήμῳ Ἰταλίαν ἐλύπει, ὁ μὲν νόμος ὁ καταλύσας αὐτά, πᾶσιν ἀρεστὸς ἐλύετο. τὸν δὲ στρατηγῶ ὧν ἐσενεγκόντι αὐτὸν ἀηδόμενοι οἱ βουλευταὶ (ὁ γὰρ μέτελλος ὁ νέπως ἐῶ) ἠθέλησάν τὸ τε ὄνομα αὐτοῦ ἀπαλεῖψαι ἀπὸ τοῦ νόμου, καὶ ἕτερον αὐτεισφέρειν. ἐς ὃν οὐκ ἐπράχθη μὲν ὅδε. καταφανὲς μέντοι πᾶσιν ἐλύετο, ὅτι μηδὲ τὰς διαφορὰς τῶν τῶν φαύλων ἀνδρῶν ἡδέως ἐδέχοντο. καὶ ὧν αὐτὸ τοῦτο χρόνῳ φαῦστος ὁ ὃν σύλλογ πᾶσι ἀγῶνά τε μονομαχίας ὁπτὶ ὧν πατρὶ ἐποίησε, καὶ ὃν δῆμον λαμπροῖς εἰστίασε, καὶ τελουτὰ, καὶ ἔλαιον τοσοῦτο αὐτοῖς πρέφερεν. ὁ μὲν δὴ τῇ πόλῃ τοῦτ' ἐλύπει· ὁ δὲ δὴ καθ' τῆς λεοντοφόρους μὴ τὸ στρατηγίαν ἤρξε, ὡς δυνηθεὶς δι' ἑαυτοῦ καὶ ἀπέρ που ἀεὶ πρὸς αὐτοῖς ἐῶ, μέγα τινὸς πόνου καὶ δεῖται, ἠσυχίαν ἔχων οὐκ ἠθέλησε. δόξης τε γὰρ ὀπτιμοῦ, καὶ τὸν πομπήϊον, οἷς τε ἀνδράσι τοῖς τοσοῦτο αὐτοῦ μέγα ποτὲ δυνηθέντας ζηλῶν, οὐδὲν ὀλίγον ἐφέρῃ, ἀνῆπτιζεν δύ τι τότε κατεργάσηται, ὑπατός τε δύο ἀρεθῆσεσθαι, καὶ τὰ φυᾶ ἔργα ἀποδείξεσθαι, πάντ' τε τἆλλα, καὶ δι' οὓς ὁ τοῖς μαδείοις ὅτε ἐταμίδυε, τῇ μητρὶ συνοικεῖναι ὄναρ ἔδοξε, καὶ τοῦτ' τῶν μάντεων ἔμαθεν, ὅτι ὁ μεγάλη δυνάμει ἔσαι. ὅθεν καὶ εἰκόνα ἀλεξάνδρου σκεῦος ὁ τοῦ ἡγεμονέως δυνάκειμένου ἰδών, ἀνέσεναξε καὶ κατωδύρατο, ὅτι μηδέπω μέγα ἔργον ἐπεποιήκει. ἀπ' οὗ τὸ τότε ἐξόν αὐτοῦ εἰρῆσθαι, ὡς καθ' εἶπον, τοσοῦτο ὃ ἑρμήϊον ἐτράπετο. καὶ ἐκέλευσε τοῖς οἰκήτορας αὐτοῦ ἐς τὰ πεδινὰ μεταστῆναι, τοσοῦτο φάσκ μὲν, ὅπως μὴ ἀπὸ τῶν ἐρυμνῶν ὁρμώρμοι λῃστεύοσιν· ἔργῳ δὲ, ὃ εἰδὼς ὅτι οὐκ ἀν ποτε αὐτὸ ποιήσαν, καὶ τοῦτο πολέμου τινὰ ἀφορμὴν λήψεται· ὃ καὶ ἐγένετο. τούτοις τε οὖν ἐς ὅπλα ἐλθόντας ὑπηγάγετο. καὶ ὀπτὴ τ πλησιοχώρων ἵππεις δείσαντες μὴ ὃ ὅτι σφᾶς ὁρμήσῃ, τούς τε παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, ἅτε δὴ τιμιώτατα ὂν ὃν δεῖον ὑπεξέθεντο, τὰς πόλεις σφῶν ὧν ᾧ τοῦτ' ἔτοσαπον, τοσοῦτο κατέσχε, καὶ μὴ τοῦτα ὃ ἐκείνοις τοσοῦτο ἐμέμιξε. τοσοῦτο βαρυομένων τε τὰς ἀγλίας αὐτῶν, ὅπως σκεδασθεῖσι τοῖς ῥωμαίοις τοσοῦτο τὸν τῶν βοσκημάτων ἐξαγωγὸν ὀπτηθῶνται, ἅ τε στρατόπεδα πρῆκε, καὶ αὐτοὺς ὑπολαβὼν ἐνίκησε. καὶ ὧν τοῦτο μαθὼν τοὺς ὃ ἑρμήϊον οἰκήτορας ἀφεῖκέναι τε, καὶ ἐπαινοῦντα αὐτὸν ἐνεδρεύειν μηδέν, ὅτε μὲν ἕτεραν δυνεχώρησεν, αὖθις δὲ ἐπεστράτευσε σφίσι, καὶ κρατήσας, τοσοῦτο ὃν ὠκεανὸν φεύγοντας αὐτοὺς κατεδίωξεν. ἐπειδή τε τὸν ἤπειρον ἐκλιπόντες ἐς νῆσόν τινα ἐπεραιώθησαν (αὐτοὺς μὲν γὰρ οὐ πλοίων ὑπορ) κατ' χώραν ἔμεινε. σχεδίας δὲ συμπήξας, μέρος τι τοῦ στρατοῦ δι' αὐτῶν ἐπεμψε, καὶ συχνοὺς ἀπέβαλε. γῆ γὰρ ὑνι τοσοῦτο τῇ νήσῳ οὖση τοσοῦτον ὁ τὸν ἡγεμονίαν σφῶν ἔχων, καὶ ἅτε ὡς καὶ πεζῇ ἀφικόμενος αὐτοὺς ἐκβιάσας, ἐπειτα αὐτοὺς τε ἀπὸ τῆς ἀναῤῥοίας ἐκβιασάμενος, ἐξανῆλθε, καὶ ἐκείνους ἐξκατέλιπε. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἄνδρες ἀμυνόμενοι, ἔπεσον· πούπλιος δὲ δὴ σκαιβίος μόνος τε ὠφελήθεις, καὶ τῆς ἀσπίδος φερηθείς, πολλὰ τε τραυματισθείς, ἔς τε ὃ ὕδωρ ἐσεπήδησε καὶ διενήξατο. ὅτε μὲν δὴ ταῦτ' ἐλύετο· ὕστερον δὲ ὁ κἀίσαρ πλοῖα ἀπὸ γαδείρων μεταπεμψάμενος, ἐς τὴν νῆσον πρὸς τὴν στρατῷ ἐπῆρε, καὶ ἀκονιτὶ αὐτοὺς κακῶς ἔχοντας πρεσήκατο. καὶ ἐνθένδε ἐς βελγικὴν πόλιν καλλικίας πολυανδρίας τε οὔσας, τῷ τε ὀρίῳ σφᾶς τῶν τοσοῦτον οὐπώποτε ναυτικὸν ἐνοσηκότας ὄξεφόβησε, καὶ κατεστρέψατο· τοσοῦτο δὲ ταῦτα, καὶ νομίσας ἱκανὰ ἀπ' αὐτῶν ὅτι βασιλείαν τοσοῦτο τὴν ὑπατείαν εἰληφέναι, ἀπουδὴ τοσοῦτο τὰς ἀρχαιρεσίας, καὶ πρὶν ὃν δραδοῦναι ἐλθεῖν, ὥρμησε, καὶ ἤξιου καὶ τοσοῦτο τῶν πέμψαι τὰ ὀπτίκια, ὅτε μὴ οἷά τε τοσοῦτο διεορταδιῶναι ἐῶν, αἰτῆσαι αὐτά. μὴ τυχὼν δ', ὃ κἀτωνος ὅτι μᾶλλον ἀντιωθέντος, ἐκεῖνα μὲν εἴασε. καὶ γὰρ ἤλπιζε πολὺ πλείω καὶ μείζω ὑπάρξειν ἀποδραμεῖς καὶ ἔργα τοσοῦτο ἐξῆ, καὶ ὀπτίκια πέμψαι τοσοῦτο γὰρ τοῖς εἰρηκόοις, ἐφ' οἷς μέγα ἀεί ποτε ἐφρόνει, ὅπως τις αὐτοῦ διφυὰς ὂν ταῖς τοῦ τοσοῦτον ποδοῖν ὁπλαῖς ἔχων ἐλπνήθη, καὶ ὃν ὀκνον μὲν γαυρούμενος ἔφερεν, ἀηδὲς δὲ ἀναβάτῃ τοιοῦτο ἀνεδέχετο. ὥστε καὶ ὃν τούτου μικρὸν τοιοῦτο τοσοῦτον δοκεῖν, τὰ μὲν νικητήρια ἐκὼν ἀφῆκεν· ἐς δὲ τὴν πόλιν ἐσελθών, καὶ ἐπαγλαλαμένος τὸ ἅρματι, οὕτω τοῖς τε ἀηδέσι, καὶ τὸν πομπήϊον τὸν τε κράσσον ὀξεθερμάνθυσεν, ὥστε σὺ ἔδρασε δηλονότι ἐπὶ καὶ τότε αὐτοῖς ὀνόμασι, καὶ τὰς ἑταιρείας ἔχοντας, καὶ τοσοῦτο πολὺ ὅσα ἕτερος τὸ ἕτερον ἐθέλοντα αἰθοδοτεῖν δυνάμενα ἀναζοντας, τοσοῦτο ποιήσασθαι, καὶ ὑπὸ πάντων αὐτὸ ὁμοθυμαδὸν ἀποδεχθῆναι. καίτοι τοῦτο τὴν σοφίαν ἐς τὰ μάλιστα αὐτοῦ τεκμηριοῖ, ὅτι πρὸ τε τοῦ καιροῦ καὶ ὃ μέγιστον τῆς θεραπείας αὐτῶν καὶ ἔγνω καὶ διέθετο ἄντως, ὥστ' ἀμφοτέροις ἅμα καθάπαξ αὐτὸ τοσοῦτον σφίσι τοσοῦτο θέσθαι. καὶ ὑπὸ τοῦτ' αὐτῷ ἀπέβησεν, ἀλλὰ ἐ αὐτοῖς ὑπ' ἐκείνοις σῶν ἐλλαζεν· οὐκ ὅτι σωνενεχθῆναι σφᾶς ἤθελεν, ἀηδὲς δυνατωτάτους τε ἐώσας ὄντας, καὶ δι' ἡπίσατο ὅτι ἄντε χωρὶς τῆς πρὸς ἐκείνων ἀμφοτέρων, ἢ καὶ θατέρου βοηθείας μέγα τι ἰσχύσε, κἂν ὃν ἕτερον ὁποτερονοῦν αὐτῶν τοσοῦτο σταίσηται, δύπαγωνίσηται τε δηλονότι τοῦτο ὃν ἕτερον ἔξει, καὶ πλέον ὑπὸ αὐτοῦ σφαλήσεται, ἢ ὑπὸ δ' σωμαχοῦντος οἱ κατεργάσεται. τοῦτο μὲν γὰρ τοσοῦτο θυμότερον ἐδόκουν αὐτοῦ πρότερος δι' ἐκείνοις, τοῖς ἐχθροῖς δύτοσοῦτο ἁπτῆν, ἢ σωναγωνίζεσθαι τοῖς ὀπτηδείοις· οὐ κατ' ἐκεῖνο μόνον ὅτι ἡ τε ὀργὴ καὶ ὁ μῖσος σφοδροτέρας τὰς φονὰς πάσης φιλίας ποιῇ, ἀνάγκ ἡ ὅμ ὁ μὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὁ δὲ ὑπὲρ ἑτέρου τοσοῦτο ἁπῶν, πλεῖ τε ἡδονὴν καταρῥώσας, καὶ τὴν λύπην σφαλεῖς, οὐχ ὁμοίας ἔχοιεν. τοῦτο δὲ τοσοῦτο χρεῶδες, ἐμποδίζειν τέ νινας ὃ κωλύειν μηδεμίαν αὐξησιν λαβεῖν, ἢ ὅτι μέγα τοσοῦτο ἀληθὲς ἐθέλειν. ἅμα τε τἆλλα, καὶ μάλιστα ὅτι ὁ μὲν οὐκ ἐὼν πῦρ αὐξησῶσι, τοῖς τε ἀηδέσι ἅμα καὶ ἑαυτῷ χαρίζεται· ὁ δὲ ἐξαίρων νικᾶ, ἐπαλθῆ αὐτὸν ἀμφοτέροις σφίσιν ποιῇ. τούτων δὴ οὖν ἕνεκα καὶ ὁ κἀίσαρ πάντε αὐτοῖς ὑπῆλθε, καὶ μᾶλ' τοῦτο ἀηδέσι κατῆλλαξεν. οὔτε γὰρ δίκα τούτων δυνατὸν ἀεί, καὶ ὀκνον δὲ θατέρῳ ποτὲ αὐτοῦ τοσοῦτον σκοῦσαι ὑπομίζειν, οὔτ' αὖ ἐφοβεῖτο μὴ καὶ συμφερησόμενοι κρείττοις αὐτοῦ γίνωνται. πάνυ γὰρ δὴ ἤπίσατο, ὅτι τῶν μὲν ἀηδῶν δύο τῆς ἐκείνων φιλίας, αὐτῶν σφῶν οὐ πολλῷ ὕστερον δι' ἀηδῶν κρατήσοι. καὶ ἔφερεν οὕτω. τούτων μὲν δὴ οὖν ἕνεκα καὶ συνεβίβασεν αὐτοῖς, καὶ τοσοῦτον ἐποίησατο. καὶ γὰρ ὁ πομπήϊος ὅ, τε κράσσος ὡς ἀπ' οἰκείας καὶ αὐτὸ ἀγλίας τοσοῦτο τε ἀηδῶν ὅτι τἆλλα ὥρμησάν, κατελύσαντο, καὶ ὀκνον ἐς τὴν κοινωνίαν

Brigantii. calaeciae

Caius Caesarius mirae naturae

Pompei? Crassus

Fausti sylle Caesar.

Somnii Caesarii

Alexandri statua gadibus

Hermimii mons

Dorion

P. Scipius

τῶν πραγμάτων πρεσβεύεσθον. ὁ πομπήϊος μὲν γὰρ οὔτ' αὖ τοσοῦτον ἤλπισεν ἰσχύειν, καὶ τὸν κράτιστον ἐν δυνάμει ὄντα, ἡνίκα κήρυκα ἀξιανόμυον ὁρᾶν, καὶ ἐδέησε μὴ πρὸ πάντων αὐτῶν καθαιρεθῆναι, καὶ ἐπήλπισε πρεσβευσάμενος σφίσι τῶν πρόντων, τιμὴ ἀρχαίαν δι' αὐτῶν ἐξουσίαν διαλήψεσθαι. κράτος γὰρ ἡξίου πάντων ἀπό τε τῶν χρημάτων καὶ ἀπὸ τοῦ πλούτου πρίασθαι, καὶ ὅπερ τε τοῦ πομπήϊου πρὸ πολὺ ἠλαττῶτο, καὶ ὃν κράτος ὑπὲρ μέγα ἀρθήσεσθαι ἐνόμιζεν, εἰς μηδὲν παλαιὸν αὐτοῖς ἀνηκόοις καταστῆσαι ἐπέλπισεν, ὅπως μηδὲ ἕτερος σφῶν ὑπέρκρη, πρεσβευσάμενος ἐκείνους τε διαγωνίσασθαι ἰσοκρατεῖς ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἐν τούτῳ τιμὴ τε ἑκατέρου φιλίαν ἐκκαρπώσεσθαι, καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρους τιμηθήσεσθαι. ἀκριβῶς μὲν γὰρ οὔτε τοῖς πλήθεσι οὔτε τοῖς τῆς βουλῆς ἐπολίτευε, τῆς δεϊσίας αὐτὸν δυναστείας ἕνεκα πάντ' ἐπράττε. καὶ διὰ τοῦτ' ὑπῆρχέ τε ἀμφοτέροις σφᾶς ὁμοίως, καὶ τὰ πρὸς ἑκατέρους ἔρρωτο ἐξέκλινεν ὅπως τοσοῦτον ἐν τῷ μέρει κειμένα ἀμφοῖν ἀσυνδάλων, ἐφ' ὅσον ἤμελλε τὸ μὴ καταφυμίου πρώτως ἑκατέροις αἰσθήσεσθαι, ὧν ὁ δυσχερέστερον μὴ μεταλήψεσθαι. οὕτω μὲν δὴ καὶ διὰ ταῦτα οἱ τῆς τιμῆς τιμῶ τε φιλίαν συνέθεντο, καὶ ὅρκοις αὐτιμῶ πιστωσάμενοι, ἃ τε κοινὰ δι' ἑαυτῶν ἐποιήσαντο, κἀκ τούτου καὶ αὐτε δίδοσθαι σφίσι καὶ αὐτελάμβανον πρὶν ἀνῆλων ὅσα ἔν τε ὑπηρεσίᾳ εἶχον, καὶ πρὸς τὰ πρόντα ἥρμοττεν αὐτοῖς διατάττεσθαι. συμφρονησάντων δὲ ἐκείνων, καὶ τὰ ἐπαγγελθέντα σφῶν ὡμολόγησαν, καὶ ἐπὶ οἴκου καὶ οὗτοι μὴ ἀδείας ὅσα ἤθελον, ἠγεμόσιν αὐτοῖς χρώμενοι. ὥστε τὸ σωφρονοῦν ὁλίγον ἔν τε τῷ κάτωνι. καὶ εἰ δή τις δήμου τὰ αὐτὰ αὖτε φρονῆν ἐβούλετο, καταλαφθῆναι. καθαρὰς μὲν γὰρ καὶ μόνου τινὸς ἰδίας πλεονεξίας ἀπῆν τότε τὰ κοινά, πλὴν τῶν κάτωνος, ἐπρεσβευσάμενοι δὲ ἄνευ τοῖς σρωμαίοις, καὶ ἕτεροι καὶ ζηλωτοὶ αὐτοῦ ἐφίεντο, πρεσβεύοντο μὲν πάντων, καίτοι τῶν ὁμοίων οἱ διεδείκνυντο. οὐ μὴν ἐπ' διαρκεῖς, ἅτε ἐξ ὑπιτηδεύσεως, ἀλλ' οὐκ ἀπ' ἀρετῆς ἐμφύτου ὁρμώμενοι, ἦσαν. ἐς τοῦτο μὲν δὴ τότε τὰ τῶν ῥωμαίων πράγματα οἱ ἄνδρες οὗτοι προήγαγον, ὅτι πλεῖστον ὅσον τῷ σώματι σφῶν ἀποκρυφάμενοι. ἐπίστευον μὲν γὰρ ὅσα ἐδέδοκτο σφίσιν, ἐχρημάτιζόν τε ἢ καὶ πρεσβεύοντο τὰ εἰκαιότατα, ὅπως ἔτ' ὑπὲρ μακρότατον διαλάθωσι, μέχρις δὴ ἰσχυρῶς πάντα συνδεθέντα οὐ μόνοι καὶ ὁ δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐπ' αὐτῶν ἠγάγετο, ἀλλὰ καὶ πάνυ τοῖς ἀσυνήθεσι ἐπ' ἐκείνου δικαίοις τότε πάντα τὰ ἔπειτα ἀπ' αὐτῶν ἐσόμενα ἐξέφηνε. χρόνῳ τε γὰρ τοιοῦτος ἐξαίφνης τῷ τε πόλιν ὅλην καὶ τὴν χώραν ἅπασαν κατέσχεν, ὥστε πάμπολλα μὲν δένδρα πρίζα διαπραπῆναι, πολλὰς δὲ οἰκίας καταῤῥαγῆναι, ἔνια τε πλοῖα ἐν ᾧ τινὶ ἐμπεσεῖν, ἐς πρὸς ὃ ἄχθος καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς αὐτοῦ ναυλοχοῦντα, βαπτισθῆναι, καὶ τῷ μὲν φέρειν τῷ ξυλίνῳ ἀφαφαρῶσαι. καί τι καὶ θέατρον πρὸς πόλιν ἔνια ἐκ σύρων ἐκπεσὸν μηδὲν ἀνεπιδεὲς ἀπώλετο. ἐκφανὲς μὲν δὴ οὖν, καθάπερ εἰκὸς τῶν μηνύντων σφίσι καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῷ ὕδατι συμβήσεσθαι, προεδείκνυτο.

Τάδε

Τὰδε ἐνέσειν ἐν τῷ λη' τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς ἐστασίασθη καῖσαρ καὶ βίβουλος.
Ὡς κικέρων ἔφυγεν.
Ὡς κικέρωνα ὀπτὶ τῇ φυγῇ φιλίσκος πρεμυήσατο.
Ὡς καῖσαρ ἐλουητίοις καὶ ἀριοουϊστῷ ἐπολέμησε.

Χρόνου πλῆθος ἔτη δύο, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
γ. ἰου. λ. γ. μ. καῖσαρ.
μ. καλπούρνιος λ. μ. πίσων.
αὐ. λ. γαυΐνιος αὐ. λ. μ. ὕπατος.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ὃ πεντηκοστὸν ὄγδοον βιβλίον.

Ὡς ἓξ ἐτῶν ὁ καῖσαρ τὸ σύμπαν θεραπεύσας πλῆθος ἠθέλησεν, ὅπως σφᾶς ἔτι καὶ μᾶλλον σφετερίσηται. βουληθεὶς δὲ καὶ τὰ τῶν δυνατῶν δοκεῖν, ἵνα μὴ καὶ δι' ἀπεχθείας αὐτοῖς ὦσι, πρασσέτω, εἶπε σφίσι πολλάκις, ὅτι οὔτε χρῆναί τι ὁ μὴ καὶ ἐκείνοις σῶν οἴσει. καὶ δή γνώμιόν τινα καὶ περὶ τῆς χώρας ὧν πρῶτος τῇ ὁμίλῳ κατένειμεν, οὕτω σῶν ἐποιήσατο, ὥστε μηδὲ μικρόν τι αὐτῆς ἀπολιπεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς μὴ βουλομένοις σφίσιν εἶναι, ἐπιλαττετο. τὸ μὲν δὴ οὖν νόμου ἕνεκα οὕτω δὴ καὶ οὕτω ὑπεκαλέσατο ἐδωρήσατο. τό, τε γὰρ πλῆθος τῶν πολιτῶν ὑπερίσχυον, ἀφ' οὗπερ καὶ τὰ μάλιστα ἐστασίαζον, πρός τε τὰ ἔργα καὶ πρὸς γεωργίας ἐτράπετο, καὶ τὰ πλεῖστα τῆς ἰταλίας ἠρημωμένα αὖθις σωφρονίζετο, ὥστε μὴ μόνον τοῖς ἐν ταῖς στρατείαις τεταλαιπωρημένοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀστοῖς ἀπόνως ἄρχειν τῷ ἐφ' ἑαυτοῦ ἔχειν, μήτε τῆς πόλεως οἰκητόν τι δαπανωμένης, μήτε τῶν δυνατῶν ζημιουμένων, ἀλλὰ καὶ τιμὴν καὶ ἀρχὴν πολλῶν πρεσβαμβανόντων. τῷ γὰρ χρῆναι τινὰ τῶν κοινῶν ἅπασιν, πλὴν τῆς καμπανίδος, ἐνέμετο (ταύτην γὰρ ἐν ᾧ δημοσίᾳ ἐξῄρητο ἄρχειν δι' ἑαυτοῦ συνεβούλευσε τὸ ἔτι)) καὶ τὴν λοιπὴν οὔτε πᾶσι ἀκόντες τινές, οὔτ' αὖ ὅσου δὴ οἱ νεωνόμοι βουληθῶσιν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν πρὸ ἐκόντων, ἔπειτα δὲ τοσούτου ὅσου ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς ἐτετίμητο, ἀπεγράφησαν ἐκέλευσε. χρήματά τε γὰρ πολλὰ ἀπό τε τῆς λείας ἔτι ὁ πομπήϊος εἰλήφει, καὶ ἀπὸ τῶν φόρων τῶν τε τελῶν τῶν πρεσκαταστάντων ἔτι σφίσιν ἔλεγε, καὶ χρῆσθαι αὐτὰ ἅτε καὶ τοῖς τῶν πολιτῶν κινδύνοις πεποιεσμένα, εἰς αὐτοὺς ἐκείνους διαλωθῆναι. καὶ μὴν καὶ τοῖς γεωνόμοις μήτ' ὀλίγοις, ὥστε καὶ δυναστείαν τινὶ ἐοικέναι, οὔτε ἐξ ὑποβολίμων, ὥστε τινα δυσχεραίνειν, καθίστη, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ συχνοὺς τῆς ἡμέρας εἴκοσι μεταχεῖν, ἔπειτα δὲ τοῖς ὑπιτηδειοτάτοις, πλὴν ἑαυτοῦ. πάνυ γὰρ τοῦτο προδιωμολογήσατο, ὅπως μή τι ἑαυτὸν τῷ χρά-

φθνομιαθεὶη. αὐτὸς μὲν γὰρ τῇ τε ὑβρήσει καὶ τῇ ἐσπηδήσει τῶ πατρὸς ἐκπλαγεὶς ἠρκεῖτο, ὡς γε ἔλεγε· τοὺς δὲ δὴ πομπήϊον, καὶ τοὺς κρίνοντας, τοῖς τε δήμοις φανερῶς ἐχαρίζετο. ἕνεκα μὲν οὖν τῶν γεγραμμένων δικαίως ἐδικάσθη, ὥστε μὴ διαφθεῖραι τὸ σῶμα ὑπεναντίον οἱ μηδὲν ἐκλιπεῖν. καὶ γὰρ παρεσκευάσθη αὐτῷ ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ὀνόματι ἕνα ἕκαστον αὐτῶν δικάσειν, ἐπηρώτησε μήτι τις αἰτιᾶται, μεταχειρίσῃ, ἢ καὶ πάντελῶς ἀπαλείψῃ, εἰ γέ τῳ μὴ ἀρέσειέ τι, ἐτοιμόρρυθος. ὃ δὲ δὴ σύμπαν, καὶ πάνυ πάντες οἱ δυνατοὶ, οἵπερ ἔζω τῆς στασιωμοσίας ὄντες, ἐδυσχέραινον, καὶ αὖθ' ἅτε δὴ μάλιστα ἐλύπει, ὅτι τοιαῦτα συγγεγραφὼς ἐῶν, ὥστε μηδένα αἰτίαν δικάσασθαι λαβεῖν, καὶ πάντας σφᾶς βαρύνῃ. ὑπώπτευον γὰρ αὐτὸν ἐφ' ᾧπερ που καὶ ἐγένετο, τό, τε πλῆθος ἀπ' αὐτῶν δυαρτήσεσθαι, καὶ ὄνομα καὶ ἰσχὺν καὶ ὅτι πάντας δυνατοὺς ἕξειν, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο εἰ καὶ μηδεὶς οἱ δυτέλεσμι, ἀλλ' οὖν καὶ συνεπήνουν. τοῖς μὲν δὴ οὖν δήμοις ὑπῆρχεν τοῦτο, καὶ ἐπηγγέλλετο μὲν ἀεὶ αὐτοῖς πράσσειν. ἐποίουν δὲ οὐδέν, ἀλλὰ διαφθαρῆναι καὶ δυαβολαῖς τῶν δήμων ἐάλωσαν. ὁ δὲ δὴ κάτων ὁ μάρκος (ἦν γὰρ δήμου μὲν ὀπτιμάτης, καὶ οὐδενὶ νεωχμῷ ἀρεσκόμενος, οὐ μέντοι καὶ ῥώμῃ καὶ οὐτε ἐκ φύσεως οὐτε ἐκ παιδείας ἔχων) τοῖς μὲν γεγραμμένοις οὐδὲν οὐδὶ αὐτὸς ἐπεκάλει, ὃ δὴ ὅλον ἦζιον τῆτε προυσίᾳ σφᾶς καταστάσει χρῆσθαι, καὶ μηδὲν ἔξω αὐτῆς ποιῆν. καὶ ἐμέλλησε μὲν ὅπῃ τούτοις ὁ κάτων ἐς ὃ δεσμωτήριον τὸν κάτωνα ἐξ αὐτοῦ τοῦ ξυνεδρίου ἐξελκύσας ἐμβαλῆν· ἐπεὶ δὲ ἐκ φνός τε ἐφιμότατα ἑαυτὸν ἐπαλάσθαι ἐπέδωκε, καὶ τῶν δήμων οὐκ ὀλίγοι οἱ ἐφέποντο, καὶ τις αὐτῶν μάρκος πετρήϊος ὀπτιμᾶτης ἐπ' αὐτῷ, ὅλη μηδέπω δίκη φθορᾶς τῆς βουλῆς ἀπαλάπτοιτο, ἔφη, ὅτι μὴ κάτωνος ἐν ᾧ οἰκήματι μᾶλλον, ἢ μεταξὺ ἀνδρῶν εἴη) βούλημα, κατηδέσθη, καὶ τὸν τε κάτωνα ἀφῆκε, καὶ τὴν ἡροτσίαν ἀπήλλαξε, ξυσσύνομον μόνον ὑπειπών, ὅτι ἐγὼ μὲν ὑμᾶς καὶ δικαστὰς τοῦ νόμου καὶ κυρίους ἐποιησάμην, ὅπως εἴτι μὴ ἀρέσαν ὑμᾶς, μηδὲν ἐς ὃν δῆμον ἐσενεχθείη. ἐπεὶ δὴ οὐκ ἠθέλετε παρεσκευάσω, ἐκ φνος αὐτὸς αἱρήσεται. κἀκ τούτου οὐδὲν ἀνδρὶ τῇ ἡροτσίᾳ ἐν τῇ ἀρχῇ ταύτῃ ἐπεκοινώσησεν, ἀλλ' ἐς ὃν δῆμον ἀθρόκρις πάντας ὅσα ἐβούλετο, ἐσέφερεν. ἐθελήσας δ' οὖν καὶ ὡς ὁμογνώμονας τῶν παρόντων τινὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λαβεῖν (καὶ γὰρ ἠλπιξε μετεγνωκέναι τε αὐτοὺς, καὶ πη καὶ ὁ πλῆθος φοβηθήσεσθαι) ἤρξατο ἀπὸ τῶν σπαρχόντος, καὶ ἐπύθετο αὐτοῦ εἰ ἁπὶ τῶν νόμου μέμφοιτο. ἔπειτ' ἐκφνος οὐδὲν ἀπεκρίνατο, πλὴν ὅτι οὐκ ἀν αὐάγκοιτο ἐν τῇ ἑαυτῆς ἀρχῇ νεωτερισθῆναί τι, αὐτός τε παρὰ ἱκετείαν αὐτοῦ ἐπράπετο, καὶ τὸ ὅμιλον σπουδὴν ἐποιεῖτο· οἱ ἔπεισεν, εἰπὼν ὅτι ἔξετε ἂν νόμον, ἀλλ' οὐδὲ ἐτελήσατε. ὁ οὖν βίβουλος μέγα αὐαβοήσας, ἦκ ἔξετε, ἔφη, ἂν νόμον τοῦτον ἐν ταῖς ἔτει ταύταις, οὐδὲ αὖθις πάντες ἐτελήσητε. καὶ ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἀπηλλάγη. ὁ δὲ δὴ κάτων τῶν μὲν δήμων ὧν ἐν τῇ ἀρχαῖς ὄντων οὐδένα ἔτι διήρεσε, δείσας μὴ καὶ ἐκείνων τις ἀνατιώσηται οἱ. ἂν δὲ δὴ πομπήϊον τὸν τε κέφαλον κάτωνα ἰδιωτεύοντας, ἀγαγὼν, ἐκέλευσε γνώμην περὶ τῶν γεγραμμένων ἀποφήνασθαι, οὐχ ὅτι οὐκ ὀπίσαιτο τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν (σύμπαντα γὰρ κοινῇ ἐπράπτον) ἀλλ' ἵνα αὐτοῖς τε ἐκείνοις λυμὴν, ὅτι καίτοι μηδεμίαν ἀρχὴν ἔχοισι, συμβούλοις περὶ τοῦ νόμου χρῶτο, πρὸς τε δήμους πρὸς πλείονα πλῆξη, ὁμογνώμονας τοῖς πρώτοις τὸ ὁμολογουμένως ἐν τῇ πόλει πρότερον ὄντας, καὶ μέγιστον τῶν πάντας δυνάμενοις λαβών, τάς τε πλήξῃ καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο χαρίσαιτο,

τεκμηριῶν ὅτι μήτ' ἀτόπου μήτ' ἀδίκου τινὸς ὀρέγοιτο, ἀλλ' ὧν καὶ ἐκφνοι καὶ δοκιμάσαι ἂν ἐπαινέσαιμίνοιντο. ὅτε οὖν πομπήϊος μᾶλλον ἀσμένως, οὐκ ἐγὼ, ἔφη, μόνος, ὦ κυῖρῖται, τὰ γεγραμμένα δοκιμάζω, ἀλλὰ καὶ ἡ δήμη βουλὴ πᾶσα, δι' ὧν οὐχ ὅτι τοῖς μετ' ἐμοῦ, ἀγαὰ καὶ τοῖς μὴ τὸ μετέλλου συστραβιομένοις ποτὲ μὲν δοθῆναι ἐψηφίσαντο. ὅτε μὲν οὖν (οὐ γὰρ ἦν πορφ ὃ δημόσιον) εἰκότως ἡ δόσις αὐτῆς ἀνεβλήθη· ἐν δὲ δὴ ᾧ πρόντι (παμπλούσιον γὰρ ἐπ' ἐμοῦ γέγονε) πρέπει τε ἐκείνοις τιμᾶν ἐπὶ τοσούτοις, καὶ τοῖς δήμοις τιμᾶν ὀπικαρπίαν τῶν κοινῶν πόνων ἀποδοῦναι. ταῦτ' εἰπὼν, ἐπεξῆλθέ τε καθ' ἕκαστον τῶν γεγραμμένων, καὶ πάντα αὐτὰ ἐπήνεσεν, ὥστε ὃν ὅμιλον ἰσχυρῶς ἡδῦναι. ὁ οὖν καὶ ἰδὼν ταῦτα, ἐκεῖνόν τε ἐπήρετο εἰ βοηθήσοι οἱ προθύμως ὅπως τοῖς ἱππεῦσι σφίσι προσθήσοντας, καὶ τῆς πλήξ πρὸς ἐπήνεσε προσδεηθῶν παρὰ τούτου αὐτοῦ. ἀμοιβαίου δὲ τούτου, ἐπρόθυμος ὁ πομπήϊος, ὅτι τῆς πρὸ ἑαυτοῦ ὀπικουρίας, καίπερ μηδεμίαν ἡγεμονίαν ἔχοντος, ὁ ὕπατος καὶ ὁ ὅμιλος ἔχαιρεν, ἀγάπα τε πολλὰ ἀναθημάτων τε καὶ ἀποσεμνίων ἑαυτὸν, διελέξατο, καὶ τέλος εἶπεν, ὅτι δύ τις τολμήσῃ ξίφος ἀνελέσθαι, καὶ ἐγὼ τοῦτο ἀσπίδα ἀναλήψομαι. ταῦτ' οὕτως ἐπὶ πομπήϊου λεχθέντα καὶ πράξαντος ἐπήνεσεν. ὥστ' εἰ καί τισι τῶν δήμων μὴ ἤρεσκεν, οἱ δήμως γε δύνδρες ἀγαθοὶ νομιζόμενοι, καὶ πρὸς ὃν κάισαρα ἐφρόνως ὡς γε ἐδόκουν σφίσιν ἔχοντες (οὐ γὰρ πω ἡ καταλλαγὴ αὐτῶν ἔκδηλος ἦν) σιωπῆσαι οἷς ἐγεγράφη, πρόθυμοι πρὸς τοῦτο τῶ νόμου κύρωσιν ἐγένοντο. οὐ μέντοι καὶ ὁ βίβουλος ἀνεδίδου, ἀλλὰ πρὸς δημάρχοις στασιαζομένοις πρόθυμος, ἐκώλυσε τὸ νομοθέτημα, καὶ τέλος ὅπως μηκέτ' αὖθις μηδεμία δήμη σκῆψις δυαβολῆς ὑπελείπετο, ἱερομηνίαν ἐς πάσας ὁμοίως τὰς λοιπὰς τοῦ ἔτους ἡμέρας, ἐν αἷς οὐδὲν εἰς ἐκκλησίαν ὁ δῆμος ἐκ τῶν νόμων στασιάζειν ἐδύνατο, προσηνέγκατο. καὶ ὅπως ὅ, τε κᾶσαρ βραχὺ αὐτοῦ φρονήσας, ῥητοῦ τινα ἡμέραν προσέφερεν, ἵν' ἐν αὐτῇ νομοθετήσῃ, καὶ ὁ πλῆθος νυκτὸς τῶν ἀγορανόμων προσκατέλαβεν, ἐπῆλθε μήτ' ἂν πρεσκευασμένων. καὶ πρὸς μὲν ὁ δρασκύρφον ἀφ' οὗπερ ἐκφνος ἐδημηγόρει, διέμπεσε, τὰ μὲν αἰδοῖ τῶν δυνατῶν ὑπεικόντων οἱ, τὰ δὲ καὶ νομιζόντων αὐτὸν μὴ καὶ ἀνατιώσεσθαι σφίσιν. ὡς δὲ δῶρ τε ἐλήφετο, καὶ αὐτιλεγόντων ἐπειρᾶτο, αὐτός τε χεῖρ' ἐπ' αὐτοὺς ἐβάθη, καὶ ῥάβδοι αὐτοῦ ξυνετρίβησαν, πληγάς τε καὶ βαύματα δῆμοί τε καὶ οἱ δήμαρχοι ἔλαβον. καὶ ὁ μὲν νόμος οὕτως ἐκυρώθη. βίβουλος δὲ τότε μὲν ἀγαπητῶς ἐσώθη· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπείρασε μὲν ἐν ταῖς ξυνεδρίῳ αὐτὸν λῦσαι, ἐπέρανε δὲ οὐδέν· τῇ γὰρ τῶν πλήθους ἀσυνδήτῳ δεδουλωμένοι πάντες ἠσύχαζον. ἀνεχώρησέ τε οὖν οἴκαδε, καὶ οὐκέτι ὁ πομπήϊος ἐς ὃ κοινὸν μέγει τῆς τελευταίας τ' ἔτους ἡμέρας πρῆλθεν, ἀλλ' ἐν τῇ οἰκίᾳ καταμένων, ἀεὶ ὧ πέμποι τε ἐνεωτερίζέ τι, ἐνετέλλετο διὰ τῶν ὑπηρετῶν· ὅθι ἱερομηνία τε εἴη, καὶ οὐδὲν ὁσίως ἐν τῶν νόμων ἐν αὐτῇ δυναίη πραχθῆναι. ἐπεχείρησε μὲν γὰρ αὐτὸν ὅτι τούτοις πυκνίος ὡς ἀληθὴς δήμαρχος ἐς ὃ οἴκημα καταβαίνοντα. τῶν δὲ στασιαρχόντων οἱ ἐναντιωθέντων, οὐκ ἐνέδωκεν, ἀλλ' ἐκφνός τε οὕτω τῶν πολιτικῶν ἀξίωσε, καὶ οἱ δήμαρχοι ἐξεπαθέντες αὐτοῦ, οὐκέτ' οὐδὲν δημόσιον ἔπραξαν. ὁ δ' οὖν μέτελλος ὁ κέλερ, ὅ, τε κάτων, καὶ μάρκος τις δι' αὐτὸν φαωώνιος ζηλωτὴς ἐς τὰ μάλιστα αὐτοῦ ὤν, τέως μὲν οὔτ' ὤμοσάν τι περὶ νόμου· τοῦτο γὰρ ἀξιάπιστον ποτε, ὡς πρὸ εἶπον, καὶ ὅτι τῶν δήμων ὧν ἀπτῶν ἐγίνετο, ἐς ἀπιχειρίζοντο, δήμως τε καὶ ὁ μέτελ-

Cato

M. Petrei? Petreÿ dicti. Malo cū catone in carcere eē qz hic tecū.

Bibulus

ἱερομηνία

ἱερομηνία

M. famonio?

λους ἐς τὸν Νουμιδικὸν ἀναφέρων, μηδέποτε αὐτὸν συνεπαινέσειν. ὡς μέντοι ἡ μέρα ἧκε καὶ ἔμελλον τεταγμένα ἐπιτίμια ὀφλήσειν, ὤμοσαν ἤτοι κατὰ τὸ ἀνθρώπειον, ὑφ' οὗ πολλοὶ ὑπισχνοῦνταί τέ τι καὶ ἀπειλοῦσι ῥᾷον, ἢ καὶ τῷ ἔργῳ ἐπεξιᾶσιν· ἢ καὶ ὅτι μάτην ζημιωθήσεσθαι ἔμελλον, μηδὲν ἐκ τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης σφῶν τὸ κοινὸν ὠφελήσειν. ὅ, τε οὖν νόμος οὕτως ἐκυρώθη, καὶ προσέτι καὶ ἡ τῶν Καμπανῶν γῆ τοῖς τρία τε πλείω τε ἐπὶ τέκνα ἔχουσιν ἐδόθη, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἄποικος τῶν Ῥωμαίων ἡ Καπύη τότε πρῶτον ἐνομίσθη. τὸ μὲν οὖν πλῆθος ἐκ τούτων ὁ Καῖσαρ ἀνηρτήσατο· τοὺς δ' ἱππέας, τὸ τριτημόριόν σφισι τῶν τελῶν ἃ ἐμεμίσθωντο ἀφείς. πᾶσαι γὰρ αἱ τελωνίαι δι' αὐτῶν ἐγίγνοντο, καὶ πολλάκις τῆς βουλῆς δεηθέντες, ὅπως ἐκδικίας τινὸς τύχωσιν, οὐχ εὕραντο, ἄλλων τε καὶ τοῦ Κάτωνος ἀντιπραξάντων. ὡς δ' οὖν καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος μηδ' ἀντειπόντος τινὸς ᾠκειώσατο, πρῶτον μὲν τὰ πραχθέντα ὑπὸ τοῦ Πομπηίου πάντα, μήτε τοῦ Λουκούλλου, μήτ' ἄλλου τινὸς ἀντιστάντος, ἐβεβαίωσεν· ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ διενομοθέτησε, μηδενὸς ἐναντιουμένου. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ὁ Κάτων ἀντεῖπέ τι, καίπερ ἐν τῇ στρατηγίᾳ, ἣν μετὰ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον ἔσχε, μηδαμοῦ τῆς τῶν νόμων αὐτοῦ προσρήσεως, ὡς καὶ Ἰουλίων ἐπικαλουμένων, ἐπιμνησθεὶς (τὰ γὰρ δικαστήρια κατ' αὐτοὺς ἀποκληρῶν τὸ ὄνομα αὐτῶν γελοιότατον ἀπεκρύπτετο). τούτους μὲν οὖν ὅτι πάμπολλοί τε εἰσὶ καὶ οὐδὲν τοιοῦτον τῇδε τῇ συγγραφῇ συμβάλλονται, παραλείψω. Κύιντος δὲ δὴ Φούφιος Καληνὸς ἀνάμιξ πάντων τὰς ψήφους ἔν τε ταῖς φιλονεικίαις, τάς τε κρείττω πρὸς σφᾶς, ὡς ἑκάστου τὴν γνώμην ἀγνοεῖσθαι, καὶ τὰ ἀπώτερα ἐς ἑτέρους ἀπωθοῦντας οὔσας εὑρών, ἐνομοθέτησε στρατηγῶν χωρὶς αὐτούς, ὡς ἑκάστους ψηφίζεσθαι, ἵν' εἰ μὴ καὶ κατ' ἄνδρα, διὰ τὸ κρύφα σφᾶς τοῦτο ποιεῖν, ἀλλά τά γε ἤθη αὐτῶν ἔκδηλα ὅπως φρονοίη γίγνοιτο. τὰ μὲν οὖν ἄλλα αὐτὸς ὁ Καῖσαρ καὶ ἐσηγεῖτο καὶ συνεβούλευε, καὶ διέταττε πάντα καθάπαξ τὰ ἐν τῇ πόλει, ὡς καὶ μόνος αὐτῆς ἄρχων. ὅθεν περ χαριεντιζόμενοί τινες τὸ μὲν τοῦ Βιβούλου ὄνομα παντάπασιν ἀπεσιώπων· τὸν δὲ δὴ Καίσαρα, δύο καὶ ὠνόμαζον καὶ ἔγραφον, Γάιόν τε Καίσαρα, καὶ Ἰούλιον Καίσαρα ὑπατεύειν λέγοντες. τὰ δὲ δὴ καθ' ἑαυτὸν δι' ἑτέρων διῆγε. τοῦτο γὰρ δὴ καὶ πάνυ ἰσχυρῶς ἐφυλάξατο, μηδὲν αὐτὸς ἑαυτῷ δοῦναι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ῥᾷον πάνθ' ὅσων ἐπεθύμει κατειργάσατο. αὐτὸς μὲν γὰρ οὐδενὸς προσδεῖσθαι ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα τοῖς παροῦσιν ἀρκεῖσθαι ἐσκήπτετο. ἕτεροι δὲ ὡς καὶ ἀναγκαίου καὶ χρησίμου τοῖς πράγμασιν αὐτοῦ ὄντος, καὶ ἐσηγήσαντο ὅσα ἠθέλησε, καὶ κυρωθῆναι ἐποίησαν οὐκ ἐν τῷ πλήθει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γερουσίᾳ. ὅ, τε γὰρ ὅμιλος τοῦ τε Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς Γαλατίας τῆς ἐντὸς τῶν Ἄλπεων ἄρξαι αὐτῷ μετὰ τριῶν στρατοπέδων ἐπὶ ἔτη πέντε ἔδωκε, καὶ ἡ βουλὴ τήν τε Γαλατίαν τὴν ἐπέκεινα τῶν ὄρων, καὶ στρατόπεδον ἕτερον προσεπένειμε. φοβηθεὶς δ' οὖν ὡς καὶ μή τι ὁ Πομπήιος ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ Γαβίνιος ὁ Αὖλος ὑπατεύσειν ἔμελλε, νεωτερίσῃ, ἐκεῖνόν τε ἅμα καὶ τὸν ἕτερον ὕπατον Λούκιον Πίσωνα συγγενείᾳ ἀνάγκῃ προσεποιήσατο. τῷ μὲν γὰρ Πομπηίῳ τὴν θυγατέρα, καίπερ ἄλλῳ τινὶ ἠγγυηκώς, συνῴκισε, καὶ αὐτὸς τὴν τοῦ Πίσωνος ἔγημε. καὶ ὁ μὲν οὕτω πανταχόθεν ἐκρατύνθη. Κικέρων δὲ καὶ Λούκουλλος οὐκ ἀρεσκόμενοι τούτοις, ἀποκτεῖναι τόν τε Καίσαρα καὶ τὸν Πομπήιον διά τινος Λουκίου Οὐεττίου ἐπεχείρησαν μέν, οὐκ ἠδυνήθησαν δέ, ἀλλ' ὀλίγου καὶ αὐτοὶ προσαπώλοντο. προμηνυθεὶς γὰρ ἐκεῖνος καὶ συλληφθείς, πρίν τι

δράσαι

Iuliae leges

Q. Furii Caleni

C. & caesare cosulib. vel Iulio & caesare coss.

Coss. A. Gabinii, L. Piso

Cicero. Luculli. L. Vetti

δράσαι κατεῖπεν αὐτῶν, καὶ εἴγε μὴ καὶ τὸν Βίβουλον ὡς καὶ συνεπιβουλεύοντα σφίσιν ἐσηγγέλκει, πάντως ἄν τι δεινὸν ἐπεπόνθεσαν. νῦν δὲ ὅτι τοῦτον τῷ Πομπηίῳ τὸ πραττόμενον δηλώσαντα ἀμυνόμενος ᾐτιᾶτο, ὑπωπτεύθη μηδὲ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀληθεύειν, ἀλλ' ἐκ κατασκευασμοῦ τινος πρὸς συκοφαντίαν τῶν ἀντιστασιωτῶν σφῶν παρεσκευάσθαι. καὶ περὶ μὲν τούτων ἄλλοι ἄλλα διεθρύλλουν· οὐ γάρ που καὶ διελέγχθη τι. ἀλλ' ἐς τὸ πλῆθος ὁ Οὐέττιος ἐσαχθείς, καὶ μόνους οὓς εἶπον ὀνομάσας, ἔς τε τὸ οἴκημα ἐσέπεσε, κἀνταῦθα οὐ πολλῷ ὕστερον ἐδολοφονήθη. ὕποπτός τε οὖν ἐκ τούτων ὁ Κικέρων τῷ τε Καίσαρι καὶ τῷ Πομπηίῳ γενόμενος, ἐβεβαιώσατο τὴν ὑπόνοιαν ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ Ἀντωνίου ἀπολογίᾳ. οὗτος γὰρ πολλὰ μὲν καὶ δεινὰ καὶ τὸ ὑπήκοον τὸ ἐν Μακεδονίᾳ, ἄρξας αὐτῆς, καὶ τὸ ἔκσπονδον εἰργάσατο· πολλὰ δὲ καὶ ἀντέπαθε. τά τε γὰρ τῶν Δαρδάνων καὶ τὰ τῶν πλησιοχώρων σφίσι πορθήσας, οὐκ ἐτόλμησεν ἐπιόντας αὐτοὺς ὑπομεῖναι, ἀλλ' ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι μετὰ τῶν ἱππέων ὑποχωρήσας ἔφυγε· καὶ οὕτω τοὺς πεζοὺς ἐκεῖνοι περισχόντες, ἔκ τε τῆς χώρας βιαίως ἐξήλασαν, καὶ τὴν λείαν προσαφείλοντο. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ περὶ τοὺς συμμάχους τοὺς ἐν τῇ Μυσίᾳ ποιήσας, ἡττήθη τῇ τῶν Ἰστριανῶν πόλει πρὸς τῶν Σκυθῶν τῶν Βασταρνῶν ἐπιβοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἀπέδρα. οὐ μέντοι καὶ ἐπὶ τούτοις αἰτίαν ἔσχεν, ἀλλ' ἐγράφη μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ Κατιλίνου συνωμοσίᾳ· ἑάλω δὲ δι' ἐκεῖνα· καὶ συνέβη αὐτῷ ὧν μὲν ἐκρίνετο μὴ ἐξελεγχθῆναι, ὧν δ' οὐκ ᾐτιάζετο κολασθῆναι. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἀπήλλαξεν. ὁ δὲ δὴ Κικέρων ὑπὲρ αὐτοῦ τότε, ἅτε καὶ συνάρχοντός οἱ, ὑπερδικῶν, πλείστην κατὰ τοῦ Καίσαρος, ὡς καὶ αἰτίου τῆς δίκης αὐτῷ γεγενημένου, καταδρομὴν ἐποιήσατο, καί τινα αὐτὸν καὶ προσελοιδόρησεν. ὁ δ' ἤχθετο μὲν ἐπ' αὐτοῖς, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, οὐ μὴν οὔτ' εἶπεν οὔτ' ἔπραξεν ὑβριστικὸν ἐπ' αὐτὸν οὐδέν, καίπερ ὑπατεύων. τοὺς γὰρ πολλοὺς ἔλεγε συχνὰ καὶ μάταια ἐξεπίτηδες ἐς τοὺς κρείττονας ἐς φιλονεικίαν αὐτοὺς ὑπαγαγόντας, ἵν' ἴσοι σφίσιν καὶ ὅμοιοι, ἄν γέ τι ὁμοιότροπον ἀντακούσωσι, δόξωσιν εἶναι. καὶ οὐκ ἠξίου ἀντίπαλον ἐκ τούτου οὐδένα ἑαυτῷ ποιεῖν, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς τε ἄλλοις τοῖς τι προπηλακίζουσιν αὐτόν, οὕτω προσεφέρετο, καὶ τότε τὸν Κικέρωνα ὁρῶν οὐχ ἑαυτῷ τι τοσοῦτον λοιδορήσασθαι ἐθέλοντα, ὅσον ἀντακοῦσαί τι τῶν ὁμοίων, ὥστε καὶ περιισωθῆναί οἱ ἐπιθυμοῦντα, βραχύ τε αὐτοῦ ἐφρόντισε, καὶ οὐδὲν ὧν ἔλεγε προσεποιήσατο, ἀλλ' εἴα αὐτὸν ἀφθόνως, καθάπερ τισὶν ἐπαίνοις ἑαυτοῦ, ταῖς λοιδορίαις χρῆσθαι. οὐ μέντοι καὶ παντάπασιν ὀλιγώρως αὐτοῦ εἶχεν. ἐπιεικεστέραν μὲν γὰρ ὄντως φύσιν εἰλήχει, καὶ οὐ πάνυ ῥᾳδίως ἐθυμοῦτο. συχνοὺς δ' οὖν, ἅτε καὶ ἐν τοσούτοις πράγμασιν, ἐδικαίου, οὐ μὴν ὥστε καὶ δι' ὀργῆς, ἢ καὶ παραχρῆμα πάντως αὐτὸ ποιεῖν. θυμῷ μὲν δὴ οὐδὲν ἐχαρίζετο· τοῦ δὲ δὴ καιροῦ διεσκόπει, καὶ τούς γε πλείους οὐδὲ αἰσθανομένους μετῄει. οὐ γὰρ ὅπως δόξειεν ἀμύνασθαί τινας ἔπρασσεν, ἀλλ' ὅπως ὅτι ἀνεπιφθονώτατα πρὸς τὸ συμφέρον ἑαυτῷ πάντα διοικήσειε. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀδήλως καὶ ἐν οἷς ἥκιστα ἄν τις προσεδόκησε, τὰς τιμωρίας ἐπῆγε, τῆς τε φήμης ἕνεκα τοῦ μὴ δοκεῖν ὀργίλως ἔχειν, καὶ τοῦ μή τινα προαισθανόμενον προφυλάξασθαι, ἢ καὶ προποιῆσαί τι δεινὸν αὐτόν, πρὶν παθεῖν ἐπιχειρῆσαι. οὐ γὰρ τῶν ἤδη γεγονότων μᾶλλόν τι αὐτῷ ἔμελεν, ἢ ἵνα καὶ λυθείη. κἀκ τούτου πολλοῖς μὲν καὶ τὰ μεγάλα αὐτὸν λυπησάντων συνεγίνωσκεν, ἢ καὶ ἐπὶ βραχὺ ἐπεξῄει, ὅτι οὐδὲν ἔτι κακουργήσειν αὐτοὺς ἐπίστευε. πολλοὺς δὲ καὶ ἐπὶ πλεῖον τοῦ καθήκοντος ἐς ἀσφάλειαν ἐτιμωρεῖτο, λέγων ὅτι τὸ μὲν οὐκ ἄν ποτε ἀγένητον, τῆς κολάσεως ὑπερβολῇ πάν-

Vettius

Dardani populi

Mysia. Istriani. Bastarni Scyth.

Clementia Caesaris

Clodius

τως τι δεινὸν πείσεται. ἐξ οὖν τούτων τῶν λογισμῶν καὶ τότε αὐτὸς μὲν τὴν ἡσυχίαν ἦγε· τὸν δὲ δὴ κλώδιον ἀντιχαρίσασθαί τι αὐτῷ, ὅτι τῆς μοιχείας αὐτοῦ οὐ κατηγόρησε, βουλόμενον αἰσθόμενος, παρεσκεύασε κρύφα κατὰ τοῦ κικέρωνος· καὶ πρῶτον μὲν ἐς τὰ τοῦ πλήθους δικαιώματα αὖθις αὐτόν, ὅπως νομίμως ἐκποιηθῇ, συμπράττοντος αὐτῷ καὶ τοῦ πομπηίου, μετέστησεν· ἔπειτα δὲ δήμαρχον εὐθὺς ἀποδειχθῆναι διεπράξατο. οὗτος οὖν ὁ κλώδιος ἐπεστόμισε μὲν καὶ τὸν βίβουλον ἐσελθόντα τε ἐς τὴν ἀγορὰν ἐπ᾽ ἐξόδῳ τῆς ἀρχῆς, καὶ διανοούμενον μετὰ τῆς τοῦ ὅρκου πιστώσεως καὶ περὶ τῶν παρόντων δημηγορῆσαι. ἐπέθετο δὲ καὶ τῷ κικέρωνι. καὶ ἐπειδὴ μὴ ἐδόκει οἱ ῥᾴδιον εἶναι ἄνδρα πάμπολυ ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ τὴν τῶν λόγων δεινότητα δυνάμενον καταλῦσαι, τρέπεται πρὸς οἰκείωσιν, οὐχ ὅτι τοῦ πλήθους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἱππέων, τῆς τε βουλῆς, παρ᾽ οἷσπερ που καὶ ὁ κικέρων πλεῖστος ἐφέρετο, ἐλπίσας, ἂν τούτους σφετερίσηται, ῥᾳδίως αὐτὸν ἅτε καὶ διὰ φόβον μᾶλλον, ἢ δι᾽ εὔνοιαν ἰσχύοντα, καθαιρήσειν. παμπληθεῖς γὰρ ἐκ τῶν λόγων ἐλύπει, καὶ οὐκ ἐς τοσοῦτον οἵ τι ὠφελούμενοι ὑπ᾽ αὐτοῦ ᾠκειοῦντο, ἐς ὅσον οἱ βλαπτόμενοι ἠλλοτριοῦντο. πρὸς γάρ τοι τῷ τοὺς πλείους τῶν ἀνθρώπων προχειρότερον ἐπὶ τοῖς δυσχερεστέροις ἀγανακτεῖν, ἢ τῶν ἀμεινόνων χάριν τισὶν ἔχειν, καὶ τοῖς μὲν συναγορεύσασι σφίσιν ἀποδεδωκέναι τὸν μισθὸν νομίζειν, τοὺς δ᾽ ἀντιδικήσαντας ἀμύνεσθαι τρόπον τινὰ προαιρεῖσθαι, πικροτάτους ἐχθροὺς ἑαυτῷ ἐποίει. περιεῖναί τε καὶ τῶν κρατίστων ἀεί ποτε ἐπιχειρῶν, καὶ τῇ παρρησίᾳ πρὸς πάντας ὁμοίως ἀκράτῳ καὶ κατακορεῖ χρώμενος, ἅτε καὶ τὴν δόξαν τοῦ δύνασθαι συνεῖναί τε καὶ εἰπεῖν ἃ μηδεὶς ἄλλος, καὶ πρὸ τοῦ χρηστὸς εἶναι δοκεῖν, θηρώμενος. ἔκ τε οὖν τούτου, καὶ διότι μέγιστόν τε ἀνθρώπων ηὔχει, καὶ οὐδένα ἐξ ἴσου ἑαυτῷ ἦγεν, ἀλλ᾽ ἔν τε τοῖς λογισμοῖς, ὡς καὶ ἐν τῷ βίῳ, πάντας τε ὑπερεφρόνει, καὶ ἰσοδίαιτος οὐδενὶ ἠξίου εἶναι, φορτικός τε καὶ ἐπαχθὴς ἦν. καὶ ἀπὸ τούτων καὶ ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκείνων οἷς ἤρεσκε, καὶ ἐφθονεῖτο καὶ ἐμισεῖτο. ὁ οὖν κλώδιος ἐλπίσας αὐτὸν διὰ ταῦτα, ἂν τήν τε βουλὴν καὶ τοὺς ἱππέας, τόν τε ὅμιλον προπαρασκευάσηται, ταχὺ κατεργάσασθαι, τόν τε σῖτον προῖκα αὖθις διένειμε (τὸ γὰρ μετρεῖσθαι τοῖς ἀπόροις, τοῦ τε γαουινίου ἤδη καὶ τοῦ πίσωνος ὑπατευόντων, ἐσηγήσατο, καὶ τὰ ἑταιρικὰ κολλήγια ἐπιχωρίως καλούμενα, ὄντα μὲν ἐκ τοῦ ἀρχαίου, καταλυθέντα δὲ χρόνον τινά, ἀνενεώσατο) τοῖς τε τιμηταῖς ἀπηγόρευσε, μήτ᾽ ἀπαλείφειν ἔκ τινος τέλους, μήτ᾽ ἀτιμάζειν μηδένα χωρὶς ἢ εἴ τις παρ᾽ ἀμφοτέροις σφίσι κριθεὶς ἁλοίη. τούτοις οὖν αὐτοὺς δελεάσας, καὶ ἕτερόν τινα νόμον ἔγραψε, περὶ οὗ διὰ πλειόνων ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰπεῖν, ὅπως σαφέστερος τοῖς πολλοῖς γένηται. τῆς γὰρ μαντείας τῆς δημοσίας ἔκ τε τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν, ὥσπερ εἶπον, ποιουμένης, τὸ μέγιστον κῦρος ἡ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἶχεν οὕτως ὥστε τὰ μὲν ἄλλα οἰωνίσματα πολλὰ καὶ καθ᾽ ἑκάστην πρᾶξιν, ἐκεῖνο δὲ ἅπαξ ἐπὶ πάσῃ τῇ ἡμέρᾳ γίνεσθαι. τοῦτό τε οὖν ἰδιώτατον ἐν αὐτῷ ἦν, καὶ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἢ ἐπέτρεπε πραχθῆναί τινα, καὶ ἐγίνετο μηδενὸς ἔτι καθ᾽ ἕκαστον οἰωνίσματος ἐπαγομένου, ἢ ἐκώλυε καὶ ἀνεχαιτίζετό τι· τὰς δὲ δὴ τοῦ δήμου διαψηφίσεις πάντως ἐπισχεῖν. καὶ ἦν πρὸς αὐτὰς ἀεὶ διοσημεία, εἴτε ἐναίσιον, εἴτε ἐξαίσιον ἐγένετο. καὶ τὸ μὲν αἴτιον τῆς νομίσεως ταύτης οὐκ ἔχω φράσαι· γράφω δὲ τὰ λεγόμενα. ἐπεὶ οὖν πολλοὶ ἐμποδίζειν ἢ νόμων ἐσφοράς, ἢ ἀρχόντων καταστάσεις ἐς τὸν δῆμον ἐσαγομένας βουλόμενοι, προε-

Nō tantū Beneficia p[ro]sunt quantū offensae laedunt.

Cicero cur in odio apud multos erat

Collegia sodalia

προεπήγγελλον ὡς καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μαντευσόμενοι, ὥστε μηδεμίαν ἐν αὐτῇ κύρωσιν τὸν δῆμον σχεῖν. φοβηθεὶς δὲ ὁ κλώδιος μὴ γραψαμένου αὐτοῦ τὸν κικέρωνα, ἀναβολήν τέ τινες ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ τριβὴν τῇ δίκῃ ἐμποιήσωσιν, ἐσήνεγκε μηδένα τῶν ἀρχόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ψηφίσασθαί τι τὸν δῆμον ἀναγκαῖον εἴη, τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ γινόμενα παρατηρεῖν. τοιαῦτα μὲν τότε ἐπὶ τὸν κικέρωνα συνέγραψε. καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος συνεὶς τὸ γινόμενον, λούκιον νίννιον κουαδράτον δημαρχοῦντα ἐναντιωθῆναι πᾶσι σφίσιν ἀντιπαρεσκεύασεν, ἔδεισε μὴ καὶ θόρυβος ἐκ τούτου καὶ διατριβή τις γένηται, καὶ ὑπῆλθεν αὐτὸν ἀπατήσας. προδιομολογησάμενος γὰρ αὐτῷ μηδ᾽ ὁπωσοῦν, ἂν μηδὲν τῶν νομοθετουμένων ἐμποδίσῃ, κατ᾽ αὐτοῦ γράψειν, ἔπειτα τὴν ἡσυχίαν καὶ ἐκείνου καὶ τοῦ νιννίου ἄγοντος, διενομοθέτησεν αὐτά, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τῷ κικέρωνι ἐπεχείρησε. καὶ ὁ μὲν οὕτω, καίτοι φρονιμώτατος ἀξιῶν εἶναι, τότε ὑπὸ τοῦ κλωδίου, εἴ γε ἐκεῖνον, ἀλλὰ μὴ τὸν καίσαρα, τούς τε ἄλλους τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ συνεστηκότας δεῖ λέγειν, ἠπατήθη. ὁ δὲ δὴ νόμος ὃν μετὰ ταῦτα ὁ κλώδιος ἐσήνεγκεν, ἄλλως μὲν οὐκ ἐδόκει ἐπ᾽ αὐτῷ τίθεσθαι (οὐδὲ γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἶχεν, ἀλλὰ κατὰ πάντων ἁπλῶς τῶν πολιτῶν τινα ἄνευ τῆς τοῦ δήμου καταγνώσεως ἀποκτενούντων ἢ καὶ ἀπεκτονότων συνεστήκει) ἔργῳ δὲ ἐπ᾽ αὐτὸν ὅτι μάλιστα συνεγράφετο. ἔφερε μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν βουλήν, ὅτι τοῖς τε ὑπάτοις τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως, δι᾽ ἧσπερ καὶ τὰ τοιαῦτα σφίσι ποιεῖν ἐξὸν ἐγίνετο, προστετάχει, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τοῦ λεντούλου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε θανατωθέντων κατεψηφίσατο· οὐ μέντοι ἀλλ᾽ ὁ κικέρων, ἐπειδὴ καὶ ἐσηγγέλκει περὶ αὐτῶν, καὶ ἐσηγεῖτο ἀεί, καὶ ἐπεψηφίκει, καὶ τέλος καὶ τὴν τιμωρίαν σφῶν διά γε τῶν τὰ τοιαῦτα ὑπηρετούντων ἐπεποίητο, καὶ τὴν αἰτίαν, μόνος ἢ καὶ μάλιστα ἔοικε, καὶ διὰ τοῦτο τά τε ἄλλα ἰσχυρῶς αὐτῷ ἀντέπραττε, καὶ τὴν βουλευτικὴν ἐσθῆτα ἀπορρίψας, ἐν τῇ ἱππάδι περιενόστει, πάντας τε τούς τε δυναμένους οὐχ ὅπως τῶν ἐπιτηδείων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιστασιωτῶν, καὶ μάλιστα τόν τε πομπήιον καὶ τὸν καίσαρα, ἅτε μηδὲ τὴν ἔχθραν αὐτοῦ προσποιούμενον, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὁμοίως περιιών, ἐθεράπευσε. καὶ ἐβούλοντο γὰρ καὶ ἐκεῖνοι μήτε τὸν κλώδιον αὐτοὶ παρεσκευακέναι, μήτε τοῖς γεγραμμένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀρέσκεσθαι δοκεῖν. τοιάνδε τινὰ ἐπὶ τὸν κικέρωνα ἀπάτην σφίσι μὲν εὐπρεπῆ, ἐκείνῳ δὲ δὴ ἀφανῆ, προσεξεῦρον. ὁ μὲν γὰρ καῖσαρ ὑπείκειν αὐτῷ συνεβούλευε, μὴ καὶ κατὰ χώραν μείνας ἀπόληται, καὶ ἵνα γε μᾶλλον ὑπ᾽ εὐνοίας τοῦτο ποιεῖν πιστευθῇ, ὑποστρατήγῳ οἱ χρήσασθαι ὑπισχνεῖτο, ὅπως μὴ μετ᾽ ὀνείδους, ὡς καὶ ὑπεύθυνος ὤν, ἀλλ᾽ ἐπί τε ἀρχῆς καὶ μετὰ τιμῆς ἐκποδὼν δὴ τῷ κλωδίῳ γένηται. ὁ δὲ δὴ πομπήιος τούτου μὲν αὐτὸν τό, τε πρᾶγμα ἀπόδρασιν ἄντικρυς ὀνομάζων, καὶ ἐς τὸν καίσαρα, ὥστε καὶ κατ᾽ ἔχθραν οὐκ ἐπιτηδείως οἱ συμβουλεύοντα, ὑποσημαίνων, ἀπέτρεπε. γνώμην δὲ ἐδίδου καταμεῖναι, καὶ ἑαυτῷ τε ἅμα καὶ τῇ βουλῇ μετὰ παρρησίας βοηθῆσαι, τόν τε κλώδιον εὐθὺς ἀμύνασθαι. οὔτε γὰρ διαπράξασθαί τι αὐτὸν παρόντος τε ἐκείνου καὶ ἐναντιουμένου δυνήσεσθαι ἔλεγε, καὶ προσέτι καὶ δώσειν καὶ ἑαυτοῦ τι πρὸς τοῦτο συμπράξαντος. τοιούτοις αὐτῷ λόγοις λεγόντων, οὐχ ὅτι ἐναντία ἀλλήλοις ἐγίνωσκον, ἀλλ᾽ ἵν᾽ ἐκεῖνον ἀνυπόπτως ἀπατήσωσι, τῷ πομπηίῳ προσέθετο. οὔτε γὰρ προϋπώπτευέ τι ἐς αὐτόν, καὶ ἐπίστευε πάντως ὑπ᾽ αὐτοῦ σωθήσεσθαι. τῶν τε γὰρ ἄλλων πολλοὶ καὶ ᾐδοῦντο αὐτόν, καὶ ἐτίμων, ὥστε καὶ κινδυνεύοντας συχνούς, τοὺς μὲν παρὰ τῶν δικαστῶν, τοὺς δὲ

1. Ninnius Quadratus

Vestis Senatoria & equestris

καὶ περὶ αὐτῶν τὴν κατηγόρων ῥύεσθαι. καὶ ὁ κλώδιος ἅτε καὶ ἀνθρώπῳ ποτὲ αὐτῷ γενόμενος, καὶ συγκαλέσας ὅτι πολιὸν χρόνον, οὐδὲν ὅ, τι οὐχὶ γνώμιλλον αὐτοῦ ἐδόκει ποιήσειν. πόντε γαουίνιον δύτικριν, ἅτε καὶ πάνυ φίλον αὐτῷ ὄντα, καὶ τὴν πίσωνα ἀπό τε τῆς ἐπιφανείας, καὶ ὅλως τὴν ἀρχὴν συγγένεσθαι, ὑπερῆλθεν οἱ περισσότερον. τούτοις οὕτω τοῖς λογισμοῖς κρατήσας βήπίσας (καὶ γὰρ ἐθάρσει πολλὰ λόγου) ὡσπερ ἀνέζεξάτως ἐδεδίει. καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ ὁπωσοῦν σωφρόνως τὴν ἀποδημίαν πεποιῆται δίξη, ὅπως μὴ κάκεινος χάριν δὴ ἴνα ἔχῃ ἔλεγε· ὅπως δὲ δὴ πομπήιῳ ἐπείσθη. καὶ ὁ μὲν ὕστατος ἀπατηθείς, πρόσκαιρα ὡς καὶ πολλοῦ τὴν ἐξόδου ὑπάρξοντα. περὶ γὰρ δὴ τοῖς εἰρημένοις οἱ τε ἱππεῖς σὺν ἐλθόντες ἐς τὸ καπιτώλιον, παρέσθαι ἔφασαν αὐτῷ περὶ τοῦ τὸν ῥώμιλον καὶ τὸν λέντουλον καὶ γάιον κουρίωνα ἐπεμφθῆναι· καὶ ὁ νίννιος ἅτε δὴ καὶ αὐτὸς στενωπρεπὸς, καὶ τὴν ἐαθῆτα τὴν πλήθη, ὡς καὶ ὅτι μάλιστα κοινὴ συμφορᾶ, μεταβαλὼν πρήνεσε. καὶ πολλοὶ τοῦτο καὶ τὴν βουλὴν ὑπὸ αὐτοῦ· καὶ οὐ περὶ τέρου γε μεταβαλόντος, πρὶν τοῖς ὑπάτοις σφίσι δόξαι περὶ αὐτῆς ὅτι βιάσασθαι, ἀλλ' ὡς καὶ τὴν δυτισασιωτῶν αὐτοῦ δυνατώτερα. οὔτε ὁ κλώδιος ἠνέσχετο ἀναβάσεως ἢ ἔπαρ αὐτοῦ τῷ νιννίου ἐπέτρεψεν, οὔτε γαουίνιος τὴν περὶ σοδὸν τοῖς ἱππεῦσιν ἐς τὴν βουλὴν ἔδωκεν. ἀλλὰ καὶ ἕνα τινὰ αὐτῶν, ὡς πολὺς ἐνέκειτο, καὶ ἐκ τῆς πολιτείας ἐξήλασε, τάς τε ὀρτησίου καὶ ὃν κυρίωνα, ὅτι καὶ ἀνθρωπείσι σφίσι στενοχωροῦντο, καὶ τὴν παρεσθείαν ὑπέσχησαν, ὑπεκκλῆ. καὶ αὖθις ὁ κλώδιος ἐς ὃ πλῆθος ἐσαγαγὼν, πληγὰς ὅτι τῇ παρεσθείᾳ δίδ τινων περὶ προσκαθασμένων στενέκοψε. καὶ μὴ τοῦτο ὅ, τε πίσων καὶ ἅπαν δυνοϊκῶς τὰ κικέρωνι δοκοῦν ἔχειν, καὶ συμβουλεύσας γε αὐτῷ, ὡς ἑαυτὸν ἀδυάτων ὂν δήμῳ αὐτὸν θρύπτειν, περὶ ἐξελθεῖν, ὅμως ὅτις δίδ τοῦτο ἐκ φνος ὠρμᾶτο, πρόῃλθεν ἐς τὴν ἐκκλησίαν ὅτε περὶ τὸν ἠδυνήθη (τὰ γὰρ πολλὰ ἠρρώσθη) καὶ πυθόμενος δ' κλωδίου, τίνα γνώμιλλον περὶ τὰ γεγραμμένων ἔχοι, εἶπεν, ὅτι οὐδέν μοι ἄτων μόνον οὐδὲ σκυθρωπὸν ἔργον δρέσκῃ. καὶ ὁ γαουίνιος ἐρωτηθεὶς ὃ αὖθ' τοῦτο, οὐχ ὅπως ἐκ φνον ἐπήνεσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἱππέων τῆς βουλῆς περὶ σκατηγόρησεν. ὁ μὲν τοι καὶ ὑφ' ἕξω γὰρ τὰ τείχους ὁ κλώδιος) δὲ αὐτὸν, ἐπειδὴ ὥρᾳ ἐξεφράτευτο, ὃν ὅμιλον σωναγαγὼν, καὶ ἐκ φνον ὃν τηγώμονα τῶν γεγραμμένων ἐποιήσατο. τὸν μὲν γὰρ ὠδικημίαν τῶν περὶ ὃν λεντοῦλον περιόντων κατεψηφίσατο. τὸν μέντοι ὑμωμείαν τὸν ἐπ' αὐτοῖς γραφομένων οὐκ ἐδοκίμασεν. ὅσα μὲν γὰρ περὶ τῶν πότε γνομένων ἐφέρετο, πάνυ ἂν εἰδέναι ἔφη. τὰ γὰρ σώζουσθαι σφᾶς ὑπὸ φον δεδωκὼς τῷ, οὐ μέντοι καὶ περὶ σήκειν ὅπως τοῖς πρελημυθόσι τοιοῦτόν τινα νόμον συγγεφθεσθαι. καὶ ὧδε μέντοι τοῦτ' εἶπε. κρίσεως δ' ἀπὸ μέντοι ἱέως βοηθῆσαί τινα ᾧ κικέρωνι ἐνδείκνυτο, αὖθις δὲ τὰ τὸ πλῆθος ἔπεσθαι. καὶ ὁ πομπήιος ὑπισχνεῖτο μὲν αὐτῷ τὴν ὑπατείαν· σκήψις δέ τινας ἀνίοτε ἀνίας ποιούμενος, καὶ ἀποδημίας συχνὰς ὑπιτήδες ἐγελόμενος, οὐκ ἐπήμυνεν. ἰδὼν οὖν τοῦτο ὁ κικέρων, καὶ φοβηθεὶς, αὖθις ἐπεχείρησε μὲν ὅπλα ἀέρασθαι (καὶ γὰρ ἀνία καὶ ὃν πομπήιον φανερὰς περιεπλάκιζε) κωλυθεὶς δὲ ὑπό τε τῶ κάτωνος καὶ ὃ ὁρτησίου, μὴ καὶ ἐμφύλιος ἐκ τούτου πόλεμος γένηται, πότε δὴ καὶ ἄκων μετά τε αἰσχύνης καὶ μετὰ κακοδοξίας, ὡς καὶ ἐκ τῆς σωφρόνος ἐθελοντὴς περφυγώς, μετέστη. πρὶν δὲ δὴ ἀφορμῆσαι, ἐς τε ὃ καπιτώλιον ἀνέβη, καὶ ἀγαλματίον τι αὐτοῦ ἀνέθηκε, φυλακίδα αὐτὸν ὀνομάσας. ὑπεξῆλθε δὲ ἐς σικελίαν. περὶ σάτης τὲ γὰρ αὐτῇ ἐγενόμενος,

Q. Orteſij
C. Curio

Exulat Cicero

χρόνῳ, καὶ βῆπίδα πολλὰ ἐν τε τοῖς δήμοις καὶ ἐν τοῖς ἰδιώταις ὧν τε ἄρχοντι αὐτῶν εἶχε τιμηθήσεσθαι. φυγόντος δ' αὐτοῦ, ὁ νόμος ὃ κύριος ἀκ ὅπως ὃν ἀναλωθέντος ἀνδρὸς, ἀμαὶ καὶ κοινοβασθύτων δήμων τε, καὶ αὐτῶν ἐκείνων οἱ περὶ τὸν κικέρωνος δικαίους περὶ σόπους περὶ σάπαξ ἐδόκει, ἐπειδὴ περὶ ἅπαξ ἐκ ποδὼν ἐγεγόνει, ἔλαβε· καὶ ἡ τε οὐσία αὐτοῦ ἐδημεύθη, καὶ ἡ οἰκία ὥσπερ τινὸς πολεμίου κατεσκάφη, τό, τε ἔδαφος αὐτῆς ἐς νεὼν θεᾶς δυέθηκαν· αὐτοῦ τε ἐκείνου ἡ τε Φυγὴ ἐπετιμήθη, καὶ ἡ ἐκ τῆ σικελίᾳ διατριβὴ ἀπερρήθη. τεσσαρίοις τὲ γὰρ καὶ ἑπτακοσίοις καὶ πεντήκοντα σταδίοις περὶ τὸν ῥώμιλον περιορίσθη, καὶ περισκεπτρύβη, ἵν' εἰ δήποτε ἐκτὸς αὐτῶν φανείη, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περιοδεύοντες αὐτὸν δύα τι δηλώσωσιν. ὁ μὲν ἐς τὴν μακεδονίαν ἀφ' οὗτο μετέστη, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν ὀδυρόμενος. ἐντυχὼν δ' αὐτῷ φιλίσκος τις ἀνὴρ, ἔνδοξος τοῖς ἀθύμοις συγγενόμενος οἱ, ὃς ὅτε περὶ τὸν τύχιλον σὺν τυχὼν, ἐκ αἰσχύνη, ἔφη, ὦ κικέρων, ὀφεῖλον καὶ γεωμαχείοις διακείμενος; ὡς ἔγωγε ὅποτ' ἀν σε περισεδόκησα οὕτω μαλακιαθήσειν, πολλῆς μὲν παιδείας καὶ πάνυ δαπάνης μετελήλυθα, πολλοῖς δ' καὶ σωνηγορήκοτα. καὶ ὃς ἀναλαβὼν εἶπεν, ἀλλ' οὐδέν τοι ὁμοῖον ἔστιν, ὦ φιλίσκε, ὥσπερ ἀλλ' ὧν τέ τινα λέγω, καὶ ἑαυτὸν συμβουλεύω. τὰ μὲν γὰρ ὥσπερ τῶν ἀμοτείων λεγόμενα, ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἀδιαφόρου τῆς γνώμης περιόντα, καιρὸν ἐς τὰ μάλιστα λαμβανόμενα. ὅταν δὲ δὴ πάθημά τι τὸν ψυχὴν καταλάβῃ, δόλου τινὰ καὶ σκοπεῦται, καὶ οὐδὲν δυνάται καθέκαστον ἀνοῆσαι. ὅθεν που πάνυ καλῶς εἴρηται, ὅτι ῥᾴον πρᾶγμά ἐστιν ἕτερος ἕτερον, ἢ αὐτὸν παθόντα καρτερῆσαι. λέγεις μὲν σύ, ἔφη ὁ φιλίσκος, δυσφείπων· οὐ μέντοι καὶ ἠξίουν σε τοσαύτην μὲν φερόντος κεχειμένον, τοσαύτην δὲ σοφίαν ἠσκηκότα, μὴ οὐ περὶ παρεσκευάσθαι περὶ πάντα τὰ δύσφορα, ἵν' εἴ τι καὶ περὶ ἄλλο τι περὶ σοὶ περὶ σπέσοι, μήθ' ὑπερφυῶς καὶ ἄφερτόν σε δύρῃ. ἐπεὶ σ' οὖν ἐν τούτῳ καθέστηκας, καὶ γὰρ δύ τι ὠφελήσαιμί σε δίκαιος ἀμφοῖν τι περὶ τὸν περὶ σφόρων, ἵν' ὥσπερ οἱ τὰ φορτία σωναιρόμενοι ὑσιν, ὅπως καὶ φίζοισιν αὐτοῖς, καὶ ἐγώ σοι ὃ πάνυ τοῦτο ἐπελαφρύναμι, τοσούτῳ ῥᾷον ἐκείνων, ὅσῳ μηδὲ τὸ βεκτότατον αὐτοῦ μεταλήψομαι. οὐ γὰρ που καὶ ἀπαξιώσεις περὶ μυθίου τινὸς περὶ ἑτέρου τυγεῖν. εἰ μὲν γὰρ αὐτάρκης ἑαυτῷ ἦσθα, οὐδὲν δὲ ἡμῖν τὰ λόγων τούτων ἔδει. νῦν δ' ὅμιον πέπονθας ὥσπερ εἰ ἱπποκράτης, ἢ δημοκήδης, ἢ καὶ ἄλλος τις τῶν πάνυ ἰατρῶν νοσήματι δυσιάτῳ περιπεσών, ἀμοτείας χρεὼς περὶ τὸν ἄκεσιν αὐτοῦ περισδεηθῆναι· ἀλλ' εἴ γέ τινα, ἔφη ὁ κικέρων, τοιοῦτον ἔχεις λόγον, ὥστε τὸν ἀχθόμενον τοῦτον ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀφελεῖν, καὶ ἐς ὃ ἀρχαῖόν με φῶς ἐπαναγαγεῖν, ἑτοιμότατός εἰμι ἀκούειν. ὥσπερ γὰρ τῶν φαρμάκων, οὕτω δὴ καὶ τῶν λόγων καὶ διαφοραὶ πολλαὶ καὶ δυνάμεις ποικίλαι εἰσίν. ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐμὲ τὸν λαμπρὸν ἔν τε τῇ ῥοισίᾳ καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῖς τε δικαστηρίοις, σοφίᾳ τινὶ καταγονήσας φέρε δῶ, εἶπεν ὁ φιλίσκος, ἐπειδήπερ ἀκούειν ἕτοιμος εἶ, σκεψώμεθα περὶ σὸν μὲν καὶ ὡς ἀληθῶς ὄντ' τοῦτα τὰ περιεκηκότα σε. ἔπειτα δ' τίνα ἔστον αὖθ' ἀχεσόμεθα. ἐγὼ δείνω περὶ σὸν μὲν ἀπόντων ὁρῶ σε ὑγιαίνοντα περὶ σώματι, καὶ δὴ μάλα ἐῤῥωμένον, ὅπερ που περὶ σὸν κατ' φύσιν ἀγαθὸν ὄντ' ἂν ἀνθρώποις. ἔπειτα δὲ τὰ ὑπιτήδεα αὐτάρκη κεκτημένον, ὥστε μήτε πεινῶν μήτε διψῶν, ἢ ῥιγοῦν, ἢ καὶ ἄλλο τι ἄτοπον περὶ σπερίας περὶ σπολυθῆν. ὃ δὴ καὶ δεύτερον εἰκότως ἂν τις ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ φύσιν πιθείη. ὅταν γάρ τινι ἢ ὅ σώματος σύστασις δὴ τε ἔχῃ, καὶ διαρ-

Cicerons Bona publicata & domus diruta. & area ei libertatis templo ad dicta

Phlifcus

Phlifcus cõſolat ciceronem

Hippocrates
Democedes medici

Valitudo omniũ rerũ pretioſiſſ.

Diuitiis ſecundus loc poſt ualitud.

κεῖν ἀφεγγιτῶν δυώπαν, πολύπα τὰ πρὸς δίδαγμονίαν ὑπιδεδηγότα καρπούπαν. ὁ δῶν κικέρων ὑπολαβὼν ἔφη, δηλ' οὐδὲν τῶν ζιούντων ὄφελός ἐστιν, ὅτου τὸν τὸν ψυχὸν λυπῆν καὶ δάκνειν. πολλῷ γὰρ πλείονα αἱ ἐκείνης φεγγίδες ταλαιπωροῦσι ὕνα, ἢ αἱ τὰ σώματος δύπάθαι τέρποισιν. ὥσπερ καὶ ἐγὼ νῦν οὐδὲν οὔτε τῆς τοῦ σώματος ὑγιείας προτιμῶ, νοσῶν γε τὸν γνώμιον, οὔτε τῆς τῶν ὑπιτηδείων δύποριας· πολλῶν γὰρ ἀπεστέρημαι. καὶ ὅς, ἢ τοῦτό σε, ἔφη, λυπεῖ; εἰ μὸν γὰρ ἐνδεήσεσθαι τῶν ἀναγκαίων ἔμελες, λόγον ἂν ὕνα εἶχεν, ἀλγεῖσθαί σε τοῖς ἀπολωλόσιν· εἰ δὲ ἔκπλεά σοι πόντα τὰ ὑπιτήδεια ὑπάρχει, τί ἀνία; ὅτι μὴ καὶ πλείω κέκτησαι; πόθεν γὰρ ὁ ὑπὲρ τὸν χρείαν ὑνὶ ὄν, περιττόν ἐστι, καὶ ἐν ᾧ ἴσως καὶ πρὸς ἀπόνοιαν καθέστηκεν. ἐπεί τοι ἢ πρότερον οὐδὲν δὴ που τοῖς μὴ ἀναγκαίοις ἐχρῶ, ὥστε ἢ ποτὲ μὴ ἔσται ὧν μὴ ἔχρηζες, ἢ καὶ νῦν ἔστιν ὧν μὴ δέῃ νόμιζε. καὶ γὰρ οὐ πατρῷά σοι τὰ πολλὰ αὐτῶν γέγονεν, ὥστέ σε κατανοῶ ἰδιωτέραν πρὸς αὐτὰ ποιᾶσθαι, ἁπλᾶ ὑπό τε τῆς γλώττης καὶ ὑπὸ τῶν λόγων σου πεπόρισται, δι' οὓς καὶ ἀπόλωλεν. οὐκοῦν ἀγαναπτεῖν προσήκει, εἰ καθάπαξ ἐκτήθη τινά, οὕτω καὶ ἀπεβλήθη. οὐδὲ γὰρ οὐσὶ οἱ ναύκληροι πόνου χαλεπῶς φέρουσι πολλὰ ζημιούμενοι. λογίζεσθαι γὰρ, οἰμαι, φρονίμως ὀφείλουσιν, ὅτι ἡ θάλαττα ἡ διδοῦσα σφίσιν αὐτὰ, καὶ ἀφαιρεῖται. καὶ πρὸς μὲ ζούτων ἰχθύα. ἀπόχρη τε γὰρ δύθεν πως πρὸς δίδαμονίαν ὃ τὰ ἀρκοῦντα κεκτῆσθαι, καὶ μηδενὸς ὧν ὃ σῶμα χρῄζῃ προσδεῖσθαι νομίζω. καὶ πόθ' ὃ πλεῖστον καὶ φεγγίδας καὶ προσφάγματα ἐς φθόνους ἔχλη ἡδονῆς. ὅπως δὲ ἔφην ἄρτι οὐδεμία ἀπόλωσις τῶν τοῦ σώματος ἀγαθῶν ἐστιν, ἀλλ' μὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς προσυπάρχῃ τινί, ἔστι μὸν ἀληθὴς ὁ λόγος (ἀδιάπαυστον γὰρ, κακῶς αὐτῆς ἐχούσης, μὴ οὐ καὶ τοῦτ' αὐτῇ συνοσεῖν) ἐγὼ μὸν τοι πολλῷ ῥᾷον οἶομαι ἔχειν τῆς ἀξίας τῆς γνώμης ἐπιμεληθῶά τινι, ἢ τῆς τοῦ σώματος. τοῦτο μὸν γὰρ, ἅτε καὶ σῶμα ὄν, πολλὰ μὸν ἄτοπα ἐν ἑαυτῷ ἔχει· πολλῆς δὲ ἐπικουρίας προδεῖται τοῦ δαιμονίου δεῖται. ἐκείνη δὲ δή, οἷα θειοτέρας φύσεως οὖσα, καὶ ῥυθμίζεσθαι καὶ νουθετεῖσθαι ῥᾳδίως δύναται, σὺκοῦν καὶ νῦν σοὶ ἰδωμὸν ἢ τε σοι τῶν τῆς ψυχῆς ἀγαθῶν ἐπέσχηται, καὶ ἢ τῶν κακῶν προσγιγνόμενον σὺκ ἂν ἐπιτελαμῴμεθα. ὁρῶ τοίνυν ἔγωγε πρόχειρον μὸν φρονιμώτατόν σε ἂν ἄνδρα ὄντα· τεκμήριον δὲ, ὅτι πλῆξαι μὸν καὶ τὸν βουλὸν καὶ τὸν δῆμον ἐν οἷς συνεβούλευσάς τι αὐτοῖς, ἔπεισας· πλῆξαι δὲ καὶ ζοὺς ἰδιώτας ἐν οἷς συνηγόρησας σφίσιν, ὠφέλησας. ἔπειτα δὲ καὶ δικαιότατον. πόντα χορὸν ὑπὲρ τε τῆς πατρίδος καὶ τῶν φίλων ἀγωνιζόμενος, τοῖς ὑπιβουλεύουσιν αὐτοῖς ἐξήπατησας. καὶ αὐτά τε ταῦτα ἃ νῦν πέπονθας, οὐ δι' ἄλλο τι συμβέβηκέ σοι, ἢ ὅτι πόντ' ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας καὶ λέγων καὶ πράττων διετέλεις. καὶ μὸν ὅλα καὶ σοφροσύνης ἕς τὰ πρῶτα ἀνήκεις, αὖθ' ὁ ὑπιτήδευμά σου δηλοῖ. οὐ γὰρ οἷόν τε ὅστις δουλεύοντά τινα πᾶσι τοῦ σώματος ἡδοναῖς, ἐν μέσῳ τε ἀεὶ φαίνεσθαι, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀναστρέφεσθαι, μὴ τύφεσθαι τὰ ἡμέτερα ἔρρα τῶν νυκτερινῶν ποιούμενον. οὕτω δὲ ζούτων ἐχόντων, ἐγὼ μὸν σε καὶ ἀνδρόπαπον ἀμῦσαι ἔφην, τοσαύτῃ μὲ ῥώμῃ διανοίας, τοσαύτῃ δὲ καὶ ἰσχύι λόγων χρώμενον. σὺ δὲ, ὡς ἔοικας, αὖθις ἑαυτοῦ σὺκπλαγείς, ὅτι πρὸς τὰ τῶν φρονίδα καὶ πρὸς ἀξίαν ἐπαίσας, πρῦτήρησάς τι τῆς σφόδρα ἀνδρείου. ἀλλὰ ζοῦτο μὸν ἀνθρώπου ἀπολήψῃ. ζιούντων δὲ τῶν καλά σε ὄντων, καὶ ἀν μὸν ἥκοντος τῆς σώματος, ἀν δὲ καὶ τῆς ψυχῆς, οὐχ ὁρῶ τί ὃ λυποῦν ὅστί σε.

ζῶντα

ζῶντα αὖτ' εἰπόντος, ὁ κικέρων ἔφη, ἃ δοκεῖ σοῦν σοι μέγα κακὸν εἶναι) ἡ ἀλυμία δὲ φυγή, καὶ τὸ μὴτ' οἴκοι δύφυτεῖσθαι, καὶ μὴ τῶν φίλων εἶναι), ἀλλὰ σὺκ τῆς πατρίδος μόν' ὕφρεως ἐκπεπλωκότα ζῶν ἐν ἀνοτοπίᾳ γῆς, καὶ ἀγαθᾶς φυτάσα προσαρδόμενον, καὶ γῆν τὰ μὸν ζοῖς ἐχθροῖς, αἶχος δὲ ζοῖς οἰκείοις πρέχοντα; οὐδαμῆ ἔμοιγε, εἶπεν ὁ φιλίσκος. δύο γὰρ τῶν ὄντων ἐξ ὧν σῖωσκαμὸν, ψυχῆς τε καὶ σώματος, καὶ ῥητῶν ἑκατέρω πρὸ αὐτῆς τῆς φύσεως ἢ ἀγαθῶν καὶ κακῶν διωρισμένων, εἰ μὸν ἢ πρὸς ζοῦτ' ἦν ἀμφότεροιτο, ἢ βλακεσθὸν ἂν εἰκότως ἢ αἰσχρὸν νομίζοιτο· εἰ δ' ὀρθῶς ἔχει, καὶ μᾶλλον ἂν ὠφέλιμον εἴη. ὃ καὶ σοι νῦν ὑπάρχει. τὰ γὰρ δὴ 'μὴ ἐκείνα, καὶ αἱ ἀτιμίαι, καὶ εἰ δή τι ζοιοῦτον ἕτερον, νόμῳ τε καὶ δοκήσει τινὶ καὶ αἰσχρὰ καὶ κακά ἐστι, καὶ οὐδὲν οὔτε τῷ σώματι, οὔτε τῇ ψυχῇ λυπήνεται. ποῖον μὸν γὰρ σῶμα εἰπεῖν ἔχεις νενοσηκὸς, ἢ καὶ ἀπολωλός; ποίαν δὲ ψυχὸν ἀδικωτέραν, ἢ ἢ ἀμαθεστέραν γεγενῆσαι ὑπὸ ἀτιμίας καὶ φυγῆς, ἢ καὶ δήου τινὸς τῶν ζιούτων; ἐγὼ μὸν γὰρ οὐχ ὁρῶ. ὃ δὲ ἄριστον, ὅτι οὐδὲν σφῶν φύσει κακὸν ἐστιν· ὥσπερ οὐδ' ἡ ἀτιμία, οὐσὶ ἐν τῇ πατρίδι δύφυτευθὴ φύσει χρηστῇ, δηλ' ὁποῖά ποτ' αὖθις ἕκαστος ἡμῶν πρὸς αὐτὰ δοξάσῃ, ζιαῦτα ἢ δοκεῖ εἶναι). ἀνίκα τὸν ἀτιμίαν οὐκ ὀπὶ τοῖς αὐτοῖς πόντες ἀνθρωποι νομίζουσιν ὀπιτιμίαν, δηλ' ἔστιν ἃ ὧν ἔργων ἐπαίτια πρόδηλα ὄντα, πρὸ δήμοις ἐπανῄσται, ἐς ἕτερα πρὸς τινων τιμώμενα, πρὸς ἑτέρων κολάζεται. εἰσὶ δὲ οἱ ἢ τὸν ἀρχὸν οὔτε ὃ ὄνομα, ὅτε ὃ ἔργον αὐτῆς ἴσασι. ἢ πόνυ εἰκότως. ὅσα γὰρ μὴ προσαπτέται τῇ φύσει τῶν δύθεν ποτε προσηκόντων, ὅσ' ἀνήκειν ἐς αὐτὸν νομίζεται. ὥσπερ δὴ οἷόν τ' ἢ χρίσις ἦς, ἢ ἐς ψήφισμά τι ἐλήλυθε, ὃν δεῖνα νοσεῖν, ἢ ὃν δεῖνα αἰσχρὸν εἶναι), ὁμοιότατον δὴ δήπουθεν ἐστὶν, οὕτω καὶ πρὸς τῆς ἀτιμίας ἔχει. ὃ σ' αὖθ' ὅτι καὶ πρὸς τὸ φυγεῖν ἔγωγε ὁρῶ ὄν. ἀποδημία γάρ τις ἀτιμός ἐστιν, ὥστ' εἴπερ αὐτὴ καθ' αὑτὴ ἡ ἀτιμία μηδεμίαν, κακὶ ἔχει, οὐδὲ τῇ φυγῇ δήπου προστείθεσθαί τι κακὸν δύναται. ἐπεὶ τῶν γε δήμων συχνοὶ πλῆσον ὅσον χρόνον, οἱ μὸν ἄκοντες, οἱ δὲ καὶ ἑκόντες ἀποδημοῦσι, καὶ τινες καὶ πόντα τὸν βίον κατατριβόμενοι πρεσβεύοντες, ὥσπερ ἀεὶ πόντα χόντες ὀξελαυνόμενοι, καὶ οὐδὲν μᾶλλον τοῦτο βλάπτεσθαι νομίζουσιν. οὐ μὸν οὐδὲ διαφέρει τι ἐκούσιόν τινα, ἢ μή, ζοῦτο ποιῆσαι. οὐδὲ γὰρ οὐσὶ ὁ ἄκων σωματοκλὴς, ἢ πλοῖόν τι ἐρρωται τοῦ ἐπλεντὶ αὖθ' δρώντος, οὐσὶ ὁ ἄκων ναυτιλόμενος ἢ πλοῖόν τινα ὠφέλιαν τοῦ ἑτέρου κτᾶται. καὶ αὖθ' γε ζοῦτο ὃ ἀκούσιον καὶ ὁρᾶ δυσάλυτον καὶ δυσρὶ φρονίμως συμβεβῶαι. ὥστ' εἴπερ ἐν ζούτῳ τὸ διάφορον ζοῦ τε καὶ τοῦ κακῶς πεφάτθαι ἐστί, τὰ μὸν ἐπλεντὶ ἑκουσίως, τὰ δὲ ἄκοντες χαλεπῶς ποιοῦμεν. ἐαὶ γὰρ ζοὶ πόντα τὰ ἀναγκαῖα ἑκούσιοι ὑπομένωμεν, καὶ πρὸς μηδὲν αὐτῶν ἠπειώμεθα, συναπάρτηται πόντα καὶ ἐκείνα, ὅσα δὴ ἐν ταῖς ἀκουσίοις ἐθῆς εἶναι). καὶ γὰρ που καὶ ὁ ἀρχαῖος λόγος καὶ μάλα δὴ ἔχων ὅστιν, ὅτι δεῖ ἡμᾶς μὴ ὅσα δὴ βουλώμεθα ἀξιοῦν γίνεσθαι, ἀλλ' ὅσα δὴ ἔκ τινος ἀνάγκης γίνεται, βουλεσθαι. οὔτε γὰρ αὐπαίρετον ὃν τοῦ βίου ἐθέμεθ' ἐχόμενον, οὔτ' αὐτῶν ἐσμὸν, ἀλλ' ὅπως δὴ τῇ τύχῃ δόξῃ· ἐς ὁποῖος δὴ ἐκάστῳ ἡμῶν δαίμων ἐκπληρωτὴς τοῦ τεταγμένου δόξῃ, ζοιοῦτον δύαγκη καὶ ἐκεῖνον ἡμᾶς ποιῆσαι. ζαῦτα μὸν δὴ ζοιαῦτά ἐστιν, ἀνίτε θέλωμεν, ἀνίτε καὶ μὴ ἐθέλωμεν· δὲ σε ἀληθῶς ἡ ἀτιμία αὕτη, οὐσὶ ἡ φυγὴ αὕτη λυπεῖ, ἀλλ' ὅτι μὴ μόνον μηδὲν ἠδικηκὼς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἐργετηκὼς ἢ ἠμῶσόμεθ' ἐς ἐξήλασαν, λόγισαι τοῦτ' ὅτι ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐπέ-

ωεφυτό σοι τοιοῦτόν τι παθεῖν, κάλλιον δήπου ἢ ἄριστον συμβέβηκε δ', μηδὲν ἀδικήσαντά σε ἐπηρεάζ. καὶ σὺ μὲν γὰρ πόλιτας τὰ καθήκοντα τοῖς πολίταις στωεβούλευσας καὶ ἔωεραξας, οὐκ ἰδιωθεὶς ὢν, ἀλλ' ὑπαλθύων, οὐδ' ἰδία τι πολυωεραγμονῶν, ἀλλὰ τοῖς τῆς βουλῆς δόγμασι πειθόμενος, οὐ χεῖρ φάσιν, ἀλλ' ὅπῃ τῶν βελτίστων γενόμενος. ὁ δεῖνα ὁ δεῖνα ὢν καὶ ὁ δεῖνα οὐκ δικαιοσύνης ἢ ἐπιμελείας πόλιτα καθὰ σὺ στωεσκόπουν. ὥστ' ἐκείνοις μὲν καὶ ἀχθέσθαι, καὶ λυπεῖσθ' ὅτι τῇ ἀδικίᾳ ωεροσήκει. σοὶ δὲ δικαιοσύνης φέρειν τὰ δόξαντα τῷ δαίμονι, καὶ καλὸν, ἢ δικαιότατόν ἐστιν. οὐ γὰρ ποτε μᾶλλον δι' ἐθελήσαντ' τε καπήλινα συμωεράξας, καὶ τῶν λεντούλῳ στόμασας, ἢ πόλιτα μὲν τὰ ἀναθήματα τῶν συμφερόντων τῇ πατρίδι ωεραγμένας, μηδὲν δὲ τῶν ωεοσαχθέντων σοι ὑπ' αὐτῆς ποιήσας, οἵκοι μένων ἀδικήσας, καταρθώσας φυγεῖν. οὐκοῦν εἰ καὶ τῆς δίκης σοι μέλῃ, πολλῷ που αἱρετώτερόν ἐστι μηδὲν ἀδικήσαντά σε ἐκπεπλωκέναι, ἢ κακουργήσαντά τι, οἵκοι μεμηνηκέναι. καίτε γὰρ δίκα, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῖς ἀδίκως ἐκβαλοῦσί τινα, ἀλλ' οὐ τῷ κατ' ἐπιρείαν ἐξελαθέντι, ωροσγίνεται. καίτοι ἔγωγε ἀκούω θεοῦ ὅτι οὐκ ἄκων οὐδ' ἄλογις μετέζησας, ἀλλ' ἐθελοντὴς ἐμίσησας ὃν μετ' αὐτῆς βίον, ἅτε μήτε βελτίους σφᾶς ποιῆσαι δυνάμενος, μήτε σωαπολέσ σφίσιν ὑωομνῶν. καὶ ἔφυγες οὐ τὴν πατρίδα, ἀλλὰ τοὺς ὑπεβουλεύοντας αὐτῇ. ὥστ' ἐκεῖνοι μὲν καὶ ἐξόρισοι εἶεν δι' ἃ ἄτιμοι, πόλιτα μὲν καθὰ οὐκ τῶν ψυχῶν οὐκ βελτιόνητες· σὺ δὲ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δυνάμων, μήτ' ἀπό ωου τινὸ δουλεύων, καὶ πόλιτα μὲν ωεροσήκοντα ἔχων, μήτε ὑω' μακεδονίᾳ, μήτε καὶ ὑωὸ ἡ ωου τῆς οἰκουμένης ζῶν ἐθελήσης. οὐ γὰρ δήπου τὰ χωρία οὔτε δυτυχίαν οὔτε κακοδαιμονίαν ὑμᾶ δίδωσιν, ἀλλ' ἡ αὐτὸς ἕκαστος αὑτῷ· ἡ πατρὶς δὲ ἡ δυναμονίαν ἀεὶ καὶ πόλιτα χοῦ ποιεῖ. καὶ ἐμοὶ μὲν ὁ κάμιλλος δυνήσας, ἤδεως ὑω' ὀργὰς κατώκησε. ἐμοὶ δὲ ὁ σκιπίων, λογισάμενος, ἀλύπως ὑω' λιτέρᾳ κατεβίω. εἰ γὰρ δεῖ δὲ ἀριστείδου, εἰ δὲ δὲ θεμιστοκλέα λέγω; οὓς οὐδοξοτέρους ἡ Φυγὴ ἐποίησε. εἰ δὲ δύνον; τί δὲ σόλωνα; ὃς ἑκὼν ἔτη δέκα ἀπεξενώθη. μὴ οὖν μηδὲ σὺ μήτε χαλεπόν τι τῶν ζιούτων, ἀ μήτε τὸ σῶμάτος μήτε τῇ τῆς ψυχῆς ἡμῶν φύσᾳ ωεροσήκει, νόμιζε εἶ), μήτ' ἀγαμάκτει τοῖς ωεφατεωωκόσιν. οὐδὲ γὰρ οὐσί' αἵρεσίς τις ὅστις ἡμῖν τὸ ζῆν ὅπως δεῖ θεήσωμεν, ὡσωερ εἶωεν, ἀλλ' δύναιλη πᾶσα ὑωομνῆσ ἡμᾶς τὰ δοκοῦντα τῷ δαιμονίῳ. τοῦτο δὲ δὴ μὲν ἐθέλονται ποιῶμεν, οὐ λυπησόμεθα· δὴ δ' ἀκόντως, οὐδὲ ἐκφοβοῦμαί τι τῶν ωεροφερομένων, καὶ τὸ μέγιστον τ κακῶν ωεροεπικτησόμεθα, τὸ μὴ τὸν δύναλη. τεκμήριον δὲ ὅτι οἱ μὲν τὰ ἀποπώματα δικόλως φέροντες, ὑω' οὐδενὶ δήνῳ καθεζηκέναι νομίζοισιν· οἱ δὲ καὶ τοῖς ἐλαφροτάτοις βαρυωόμενοι, ωόσα τὰ ἐξ ἀνθρώπων κακὰ ἔλαβον ὑωομβύοισι· καὶ ἕτεροι οἱ μὲν τὰ ἀμείνω κακῶς, οἱ δὲ τὰ χείρω καλῶς μεταχειζόμενοι. τοιαῦτα καὶ τοῖς ἐκάτερα δοκεῖν εἶ) ωοιοῦσιν, οἷα αὐτοῖς εἶ) ωροσκρούζοισι. σὺ οὖν ταῦτα λογιζόμενος, μήτε τοῖς ωρῶσιν ἄχθου, μήτ' ἀνθ' ὧν σὺ κακοῦργος σε δύτυχῶ ἃς ωεωοίηκε, λυωοῦ· κωφαίνομεν γὰρ καὶ ἐφήμεροι καὶ ἀνήκοοι αἱ τῶν ἀνθρώπων δυσφημίαι εἰσί· καὶ ὅσῳ ἀνθ' μᾶλλόν τις ἀω' αὐτῶν ἐωαύξη, ῥᾷον ὥσωερ ωνεῦμα ωίπτῃ, μᾶλιστα δὲ σὺ ταῖς φάσεσιν. ἅτε γὰρ σὺ τεταραγμένοις καὶ ἀκαταστάτοις ωροσγίνασι φέρουμένοις, μικρὸν, μᾶλλον ἢ οὐδὲν τῶν χαμαιζούντων ἀναφέρεσθαι δύνα τε καὶ κάτω, πολὺ μὲν δοῦναι, ωοτὲ ἢ ἐκεῖσε, κἂν ἄρα τι δὲ ὃ βραχύταν σφαλῶσι, ωάντελῶς

τελῶς βαωτίζου). καὶ ἵνα τε μήτε δι' ὀρεοῦσον, μήτε δὲ σκιπίωνα, μήτε τοὺς γεάνχους, ἢ ἐν ἀνδρὸς ἵνα εἴωω, μέμνησθε μὲν ὅωως ὁ κάμιλλος ὁ φυγὰς ἄμεινον δ' καωιτωλίου μετεσώτα ἀωήλαξε· μέμνησθε ἢ ὅσον ἀριστείδης τ' θεμιστοκλέους ὕστερον δινεγκεν. ὥστε καὶ σὺ μᾶλιστα μὲν ἔλωιζε ἐν καταθήσεσ. οὔτε γὰρ ἐξ ἀδικίας ἐξελήλασαι· καὶ ὅωτι ζητήσουσι μέν σε, ὡς ωευδάνομαι, καὶ αὖθις οἱ ἐκβεβληκότες, ωοθήσουσι δὲ ωόλιτες. ἀν δὲ δὴ καὶ τοῖς ωρόσθεν ἐμμείνῃς, μήωοτε καὶ ἀνιαθῇς ωαρὰ δ' τ' μηδέν. ἀν μὲν γὰρ μοι ωειθῇς, ἐν ωόλει ἀγαωήσῃς χωρίον τε τι ωαραλαιπίδιον ἔξω ωάτου ἐκλεξάμενος, καὶ ἐν αὐτῷ γεωργῶν τε ἅμα ἐν συγγεφωνητί, ὡς ξενοφῶν, ὡς θουκυδίδης. τό, τε γὰρ εἶδος τοῦτο τῆς σοφίας διαρκέσατόν ἐστι, ἐν ωόλει μὲν δύβρι, ωάσῃ δὲ ωολιτείᾳ ἀρμοδιώτατον· καὶ ἡ Φυγὴ φέρῃ τινὰ χρῆμα ωονιμωτέραν. ὥστ' εἴωερ ὄντως ἀθάνατος, καθάωερ ἐκεῖνοι, ὑμνεῖσθαι ἐθέλῃς, ζήλωσον αὐτούς. καίτε γὰρ ἐωιτήδεια ἔχοιωα ἔχῃς, καὶ οὔτ' ἀξιώματός τινος ωεροσδέῃ. εἰ γάρ τι καὶ ἐν τούτοις ἀναθὸν ἐστιν, ὑωάτευκας· καὶ ωλέον οὐδὲν τοῖς καὶ δεύτερον ἢ τρίτον, ἢ ἐν τέταρτον ἄζεσαι, ωλὴν γραμμάτων ἀριθμοῦ κενῶν, ὑωὲρ χῆ, ἃ μήτε ζῶντα μήτε ἀωοθανόντα τινὰ ὠφελῆ. οὐκοῦν ἀν ἔλαιο οὔτε κυρηναῖος, οὔτε μύρμιος ὁ ἐωάκις ὑωαλθύσας μᾶλλον, ἢ κικέρων εἶ). ὅτ' αὖ ἡγεμονίας τινὸς ὀωτιμυμεῖς, ὅσῳ ἐν τ' δοθεῖσθαί σοι ἐξέσης, καταφρονήσας μὲν τὴν ἀω' αὐτῆς κερδῶν, καταφρονήσας δὲ ἃ τ' ὀλιγαρχονίᾳ τε ἐν ὑωαθύνου πᾶσι τοῖς συκοφαντεῖν ἐθέλουσιν ἐξουσίας. ἐν ταῦτ' εἶωεν οὐχ' ὅτι καὶ δυσχερὲς αὐτῶν ωρὸς δυδαιμονίαν ὄντ', ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν τοῖς ωολιτικοῖς, ἐωειδὴ ἐλεύθ, ἱκανῶς ἐζήωασαν, ἵνα ἃ ἐξ ἐκείνων ὃ ἀφέροεν τὴν βίων μαθών, τὰ μὲν ἔλῃ, τὰ δ' ἀωωθήσῃ· ἐν τὰ μὲν διώξῃς, τὰ δὲ φύγῃς. σμικρὸς γὰρ ὁ ζῆς ἡμῖν· ἃ δεῖ σ' ὅσον ἥτε ἡσυχία τ' ταραχῆς, ἐν ἡ εὔροια τῆν δορύβων, ἥτε ὑβριστεία τῆς δουλείας, ἐν ἡ ἀσφάλεια τ' κινδύνων ἀφέρῃ, ἵν' ὅωως μήσῃς ζήσας, ὡς ἐγώ σοι ωρῶταμαι. οὕτω μὲ γὰρ δυδαιμονήσῃς, ἃ σῦ μέγα ὄνομα, ἐν τοῦτο ἀεὶ ἃ ζῶντος ὅωως ἐν τελευτήσαντος ἔσαι. δι' δὲ δὴ τὴν τε καθόδον ωανυδάσῃς, ἐν τ' ἐν τῇ ωολιτείᾳ λαμωρότητα ζηλώσῃς, δυσχερὲς μὲν οὐδὲν εἰωεῖν βούλομαι, φοβοῦμαι δὲ ἐς τε τὰ ωρᾶγματα ἀωοβλέωων, καὶ τὴν σὴν ωρόρησίαν ὑωοών, τήν τε δυνάμιν ἐν ὃ ωλῆθος τ' δυτισασιωτῶν σου θεωρῶν, μήωοτέ σε ἐν αὖθις σφάλῃς· ἐν εἰ μὲν ἐν Φυγῇ ἦθοιο, μεταγνώσῃ μέν, εἰ δέ τι ἕτερον δυνήκεσον ωάθοις, οὐδὲ μετανοῆσαι δυνήσῃ. καίτοι ωῶς μὲν οὐ δῆνον, ωῶς δ' οὐκ αἰσχρὸν ἀωελθεῖν τέ ἵνος τὴν κεφαλήν, ἐν ἐς τὴν ἀγορὰν τεθεῖναι, καὶν οὕτω τύχῃ, καὶν δύβρα ἵνα αὐτῇ, καὶν γυναῖκα ὑυβεῖσαι. καί με μὴ ὡς φαῦλά σοι οἰωνίζου μισήσῃς, ἀλλ' ὡς δόσιμείαν ἵνα ωεροδυκνιῶτα φύλαξαι. μηδέ σε ἐξαωατάτω τοῦτ' ὅτι ἐν φίλοις ἵνας τῶν δυνατῶν ἔχῃς· οὐδὲν γὰρ στεῶφελήσουσιν οἱ δοκοῦντες φιλεῖν ωεῖς τοὺς ἐμφανῶς ἀχθομένους, ὥσωερ ωου καὶ ωεωείσασαι. οἱ γὰρ δυναστείας ἐρῶντες, ωῦρ' οὐδενὶ ωόλιτα ωάλλα ωεῖς ὃ τυγχάνειν ὧν βούλονται, τίθενται), ἀμᾶ ἐν τοῖς φιλτάτοις ἐν τοῖς συγγενεστάτοις δύτι τ' ἐλπίζων δύνασθαι ωολλαπλασίονι). κικέρων μὲ ταῦτα ἀκούσας ῥᾳδίως ωως ἐλύετο. ἐ μὲν τοι ἐν ὅωτι ωολὺ ἐφυλάττου, ἀμᾶ δὲ ὑωὸ αὐτῷ τ' ωομωτίου τὸ μάλιστα αὐτὸν ἐκβαλόντος κατήχθη. αἴτιον δὲ, ὅτι ὁ κλώδιος τὸν ἀγεμόνα ὃν νεώτερον ἐν δεσμοῖς ἔλι ἐν ὁτὲ ωρὸς λευκίῳ φλακουίῳ ὄντα πειθθεὶς ὑωὸ χρημάτων, ἐξήρπασε δὲ ἀφῆκε, ἐν ὃν ωομωτίου, τὸν τε γαουΐνιον ἀγανακτή-

Druſus
Scipio
Camillus
Ariſtides
Themiſtocles
Xenophõ
Thucydides
Clodius
Tigranes iunior

σωλας ὅτι τοῦτω, ψεύδεσι, τοῖς τε ἀμφ' αὐτοὺς καὶ τὰ μάλα ἔδωκε· καὶ τῷ ὑπάρχοντας τε ἐάσθοδος στωτέρψε, καὶ τὴν οὐσίαν καθέρωσεν. ὁ μὲν δὴ Φαῦλος ὁ πομπήιος, φήσας τε καὶ ὅτι οὐ τὴν οὐσίαν ὧν αὐτὸς τοῖς δημόταις ἀπεδεδώκει, κατ' αὐτὸ ὁ κλώδιος ἐκέλευσε, φωνασκήσας ὅσον οὐ κιχέρωνα ἠθέλησε, καὶ αὖτις τὴν καθόδον αὖθις ἀφ' τῆς νυνίου ψεφίσατο ἤρξατο. καὶ ὃς ἐσήνεγκε μὲν ἐς τὸ βουλευτήριον τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ γνώμην, ἀπόντα δὲ τὸν κλώδιον τηρήσας. ἀντιστάντος δὲ οἱ ἑτέρου τινὸς δημάρχου, ἐκείνῳ τε, ὡς καὶ τὰ πλήθη κινήσων οὐχ ἑκών, καὶ ᾧ κλωδίῳ ψεὸς πόντα καθάπαξ ἰωαντιοῦτο. καὶ τοῦτο καὶ φιλευφίαι, καὶ χάσματα ἀπ' αὐτῶν πολλὰ ἑκατέρους ἐλίγνετο. ὥριν δὲ ἡ εἰς τοῦτο ἀφικέσθαι, βουληθεὶς ὁ κλώδιος πάντα κάτωνα συνοδῶν, ὅπως ῥᾷον ὅσα ἔψεφατε καταρθώσῃ, ποιήσασθαι, καὶ τὸν πομπήιον τότε τὴ κύψειν ἔχοντα ἀμύναθαι, ὅτι αὐτὸν ψδὲ τὴν καθαπαντιῶν οὐκ ἐλύσαιτο, τιμὴ τε νῆσον ἐδημοσίωσε, καὶ ψεὸς τὴν διοίκησιν αὐτῆς τ' κάτωνα καὶ μάλα ἄκοντα ἀπέστειλε. ταῦτα μὲν οὖν τῇ πολλῇ ἐλίγνετο· καὶ ὧρα δὲ ὧρε μὴν ὧδὲν οὐ τῇ γαλατίᾳ πολέμιον, ἁμᾶ ἀκριβῶς πάντα ἡσύχαζεν. οὐ μὴν οὐ καὶ οὐ εἰρὼνη διεῆγετο, ἀλλὰ καὶ αὖθις μάτου ὁ ψεῶτον πολέμου τινὸς αὐτῷ συμβάντος, ἕτερος στωήχθη, ὥστ' αὖθ' ὡς ψαρ ἐς τὰ μάλιστα ἐπεύθυμει, πάντα καὶ πολεμῆσαι καὶ κατορθῶσαι. ἐλουήθιοι γὰρ πλήθη τε ἀκμάζοντες, καὶ χώραν οὐκ αὐτάρκη τῇ πολυανθρωπίᾳ σφῶν ἔχοντες, μέρος μὲν οὐκ ἐπέμψαι ἐς ἀποικίαν οὐκ ἠθέλησαν, μὴ καὶ ἀφ' ἁπαρθέντες ἐπιβουλευτότεροι τοῖς λυπηθεῖσί ποτε τῶν αὐτῶν γένους). πάντες γὰ δὴ ἀπάντων ἐξηνέγκαντο ὁκληθέντες, ὡς καὶ ἐς ἑτέραν γῆν καὶ πλείω καὶ βελτίω χώραν μετοικιοῦσθαι μέλλοντες, ταῖς τε κώμαις καὶ ταῖς πόλεσι σφῶν ἁπάσας ἐκαύσαν, ὥστε μηδένα μεταμέλειν τῆς ἀναστάσεως ποιήσασθαι· καὶ ἦσαν μὲν καὶ ἑτέρους τῶν αὐτῶν δεομένους ψεσκαλεσάμενοι ἀπῆραν, ὀρχετόριξ σφίσιν ἡγουμένου, ἔχοντες τὸν τε ἐρύθρον ἀφιδῶν, καὶ ψεὸς ταῖς ἄλπεσι που κατοικιοῦσθαι. ὁ δὲ ὅπῃ ὁ κάισαρ τὴν τε γέφυραν διέκοψε, καὶ τἄλλα ὡς καλύσων αὐτοῖς ἀφιδοῦσθαι, ἡτοιμάζετο, ἐπέμψαν ψεὸς αὐτὸν, δίοδόν τε αἰτοῦμενοι, καὶ ψεσυπισχνούμενοι μηδὲν τῶν ῥωμαίων κακώσειν. καὶ ὃς εἰ καὶ τἆλλα μάλιστα μὴ τε ὀπίστευσεν αὐτοῖς, μήτε ψεσχαρῆσαί ποι ὀπιτρέψαι ἔμελλεν, ἀλλ' ὅμως γε ὧδέπω καλῶς παρεσκεύαστο, βουλεύσεσθαί τι ὑπὲρ ὧν ἠξίουν μετὰ τῶν ὑποστρατήγων, ἔφη. καὶ τὴν ἀποκρισιν ὑπερθέσθαι τινὰ ἡμέραν δώσειν, καὶ ἅμα καὶ ἵππους, ὡς καὶ ὀπιτρέψων σφίσι τὴν δίοδον, ὑπετείνατο. καὶ ταῦτα μὲν ὀπισαιρέσπατα διεπαρρύσετο καὶ ἀπετείχισεν, ὥστ' ἀποθεν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἡμέας. οἱ δὲ βάρβαροι χρόνον μὲν τινα ἐπέσχον. ἔπειτ' ὀπίσω μηδὲν ἠκουσμένου, ἅπαντες, ὃ μὲν ψεῶτον δέος τῶν ἀνθρώπων ἐπορθοῦντο ἦσαν ὥρμητο· ἔπειτ' ὀνομάσαντες ζοῖς καλύμασιν, ἐς σηκουανοὺς ἀπεπεράπουλο. καὶ δέος τε τούτων καὶ δέος τῶν διδούων ἐλεγόντι σφίσι τὴν δίοδον ἐφ' ᾧ μηδὲν ἀδικήσωσι, προεχόντων, διϊόντες, οὐκ ἐνέμειναν τοῖς ὁμολογουμένοις, ἀμᾶ τὴν χάραν αὐτῶν βλαπτοιεν. πέμψαντες οὖν οἵτε σηκουανοὶ καὶ οἱ αἰδούσιοι ψεὸς τὸν καίσαρα, ὅπως εὐείαν τε πρ' αὐτοῦ ἥξοιεν, καὶ ἐδέοντο ὃ μὴ σφᾶς ψοδιδεῖν ἀπολουμένους, ὃ ἔλεγεν μὲν οὐδὲν ὅμοια οἷς ἔπαθεν, ἔτυχεν δ' οὖν ὅμως ὧν ἠξίουν. ὁ γὰ καῖσαρ φοβηθεὶς μὴ καὶ ὅπι τὴν τέλεσσιν οἱ βλουήτιοι πράπωνται, εἵλετο μετ' ἐκείνων αὐτοῖς ἀμύνασθαι μᾶλλον, ἢ συμφρήσασι σφίσιν, ὅπερ δῆλον ἦν ἐσόμενον,

Ptolemaeus

Eluctij

Orgetorix

Sequani

Dridi

Aeduſij

Tolosa - V.

μὸν, πολεμῆσαι· ψεσαπεσὼν οὖν ἀφ' τούτων τοῖς βουηλίοις τὸν ἄρεα ἀφαιρνοισι, τοῖς μὲν τελευτάμοις ἐπαχθυδοιοῦσας, ἐν αὐτῷ ὧ πόρῳ διέφθειρε· τοὺς δὲ ψεχεχωρηκόσας, ἐς τοσοῦτον ὀκ τῆ αἰφνιδίου καὶ ὀκ ἦ τάχους τῆς διώξεως, καὶ ἵνα πιστώσεως τῶν ἀπολωλότων, ἐξέπληξεν, ὥστε ἐς ὁμολογίαν ὀπιχωρεία πιὶ ἐθελῆσαι ἥκειν· οὐ μὴν οὐ καὶ στωέβησαν. ὀπῶ γὰ ὁμήρεις ἠτήθη, ἠγνόμακίησαν, οὐχ ὅτι ἠπίστουν, ἀλλ' ὅτι ἀπιξίουν ὁμήρεις πισὶ δοῦναι· καὶ τῶν μὲν ἀπορδῶν κατεφόνησαν· ψεχωρεσιῶντες δὲ αὖθις, τὸ τε ἵππων τῆ καίσαρος ἀπό τε τοῦ πεζοῦ πολὺ ψεφραμοῦσαν, ὃ τοὺς ὁπλοφύλακας αὐτῶν ψδακπούσαν, ὑποσάντες τῷ ἱππικῷ, ἐνίκησαν. καὶ τούτου αὖθί τε φόβημα λαβόντες, καὶ ἐκεῖνον φυγεῖν ἀφ' τε τὴν ἐλάτωσιν, ὃ ὅτι ἀσθμίσας τῶν ὀπιτηδείων ψεὸς πόλιν τινὰ ἔξω τῆς ὁδοῦ οὖσαν ἀξετεράπετο, νομίσαντες, ὃ τε ψεόσω ἀφῆντο, καὶ ἐπεδίωξαν αὖθις. ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ καίσαρ, καὶ φοβηθεὶς τὴν τε ὁρμὴν αὐτῶν καὶ ὃ πλῆθος, ὃ μὴ πεζῷ ψεὸς μετέωρόν τι ὥρμησε, τοὺς δὲ ἱππέας ψεοστοδήσετο ψεκινδυνεύσαι σφίσιν, ἕως ἐν ὀπιτηδείῳ ψδακάξῃ. τὸ τε φαλαγγίων τε αὖθις αὖθις ἐκείνων, καὶ ψεὸς αὖθ' ὃ ὄρθιον ἡμιῶ φερομένων, ὀπίκα τέσσαρα μέσφισιν ἐξαίφνης, καὶ ἅτε σϋντεταγμένος ἀποφάσας ἐξ ὑπαρδεξίου, ὃ χαλεπῶς ἀπεώσατο. φαπομένων δὲ τούτων, ἀνῆοι τινὲς τῶν μὴ μαχομένων (ὑπὸτε γὰ ἦ πλήθους, καὶ ὑπὸ τῆς ἀσυδίας, οὐ πάντες ἅμα πρεμένοντο) ψεσέμιξαν ἐξαίφνης κῆ νώτου τοῖς ὀπισθώκησι σφᾶς· καὶ ἐθορύβηθ μὲν αὖθις, πλῆον ἢ ὀσθὲν ἔσχον. ὁ γὰ καῖσαρ τοῖς ἱππεῦσι τοὺς φόβου ἐποίησε ψεσσαίξας, αὖθις ὧ ὁπλιτικῷ ψεὸς ὀκείνους ἐτράπετο, καὶ κρατήσας ψεὸς τε τὰς ἁμάξας ἀμφοτέρωσι σφίσι συγκλαφυξοῦσιν ἐφέπετο, καίπερ αὖθις ἰσχυρᾶς ἐπ' αὐτῶν ἀμῦνομένους σφᾶς ὀνίκησε. παθόντες δὲ ταῦτα οἱ βάρβαροι δίχα διηρέθησαν· οἱ μὲν γὰ ὡμολόγησ' αὖτῷ, καὶ ἔστε τὴν οἰκείαν, ὅθεν ἐξανέκησαν, ἐπανῆλθον, καίπερ ταῖς πόλεις ἀνορθώσαντες ὠκησαν· οἱ δὲ ὀκ ἐθελήσαντες τὰ ὅπλα παραδοῦναι, ψεὸς τὸν ῥῆνον, ὡς καὶ ἐς τὴν ἀρχαίαν σφῶν γῆν, ἐπανελθεῖν δυνάμενοι, ὥρμησαν· καὶ αὖθις οἱ σύμμαχοι τῶν ῥωμαίων δι' ὧν διήεσ, ῥᾳδίως, ἅτε καὶ ὀλίγοις καὶ νενικημένοις, ἔφθαρσαν. οὕτω μὲν δὴ τὸν ψεῶτον πόλεμον ὁ καῖσαρ ἐπολέμησεν. ἐξελάμνος δὲ ἐκεῖθεν, οὐχ ἡσύχασεν, ἀλλ' αὖθις τε τὸ ἑαυτοῦ βουλεύμα ἅμα ἀπεπλήρωσε, καὶ τοῖς συμμάχοις ἐχρήσατο. οἵ τε γὰ σηκουανοὶ καὶ οἱ αἰδουοὶ τὴν τε ὀπιθυμίαν αὐτῶν ἰδόντες, καὶ τἀ ἔργα ὁμολογοῦντα ταῖς ἥπίσιν αἰσθόμενοι, ἐκείνῳ τὲ ἀνέρχεσθαι ἅμα καθάπαξ, * καὶ τοῖς κελτοῖς τοῖς ὁμοχώρεσι αὐτῶν ἵνα ἀπρετέτμηντο, καὶ ἑαυτοῖς ὑποτελῆς ἐπεποίηντο, ὁμήρεις σφᾶν ἔχοντες· καὶ (ἐτύγχανον γὰ δεόμενοι ὧν ὠρέγετο) ῥᾳδίως αὖθι αὐέπειθ' ὀπικουρῆσαι σφίσιν. ἦρχε μὲν γὰ ἀμφοτέρους τῶν κελτῶν ὀκ ἐίνων, καὶ τὴν τε κύρωσιν τῆς βασιλείας ψδὲ ὧν ῥωμαίων εἰλήφει, καὶ ἐς τοὺς φίλους τοὺς τε συμμάχους αὐτῶν ὑπὸ αὐτοῦ ἅ καίσαρος ὑπαλθύοντος ἐγέγραπτο. ψεὸς ὃ δὴ τὰ ὀκ τοῦ πολέμου δόξαν, καὶ τἀ ἀπ' αὐτῶν ἰσχύν, ὡσθὲν τούτων ἐφεῴτισε· πλεῖόν τε καὶ ὅσον ψδὲ τῆ βαρβάρου ψεόφασιν τ' ἀφορᾶς, μὴ καὶ ψεσῦ πρῆξιν τι ἐς αὐτ' νομισθῆ, λαβεῖν ἠθέλησε. καὶ ἀφ' τοῦτο μετεπέμψατο αὖθις, ὡς καὶ ἀφελεῖσθαί τι αὐτοῦ δεόμενος. ἐπειδὴ τε οὐχ ὑπήκουσεν, ἀμᾶ καὶ ἔφη, ὅπεί τί μοι βουλεῖ) καῖσαρ εἰπεῖν, αὐτὸς ψεὸς ἐμὲ ἥκετω· ὅτε γὰ δήμως καλὰ δεέστερος αὐτῷ εἰμι, καὶ τ' χρείαν ἵνός ἔχοντα αὖθις ψεὸς ἐκείνου ἀφικνεῖσθαι δεῖ·

c.i.

Arar is fl.

Arioviſtus

ὀργὴν τε, ὡς ἐς πόλεμον τοῖς ῥωμαίοις τραπησόμενος κηκόησε αὐτὸς, ἐν τούτῳ ἐποιήσατο, καὶ πρεσβείαν μετὰ τοῖς ἑαυτοῦ ὁμήροις τῶν συμμάχων ἀπήτησεν αὖθις, ἢ τοῦ σαπηνόρθωσεν αὐτῷ μήτε τῆς χώρας σφῶν ὑπεβαίνειν, μήτ' ὀπτικευείας οἴκοθεν ἐπάγεσθαι. ταῦτα δὲ ἔπραξεν οὐχ ὅτι καὶ καταπλήξειν αὐτὸν, ἀλλ' ὅλη ὀξοργήσειν, καὶ τούτου τοῦφασιν τῷ πολέμου καὶ μεγάλῳ ἢ δυσπεπῆ λήψεσθαι ἠλπισεν· ὅσῳ ἐψεύσατο. ἀχθεσθεὶς γὰρ ὁ βάρβαρος τοῖς ὑπεπάγμασι, πολλὰ ἢ δεινὰ ἀπεκρίνατο, ὥστε τὸν κήρυκα φοβηθῆναι μὴ καὶ αὐτὸν ἀντιπέμψῃ, ὃν ἢ δὴ οὐσονλίωνα τῶν σηκυανῶν πόλιν διθυῆ, ἢ ὥριν ἀμαθησόμενοί τινα, τοῦ καταχεῖν. καὶ τούτῳ οἱ σραλιῶται ἀγθεσθέντες ἔφασαν ὅτι τὸ ἀριστοβούλου ἰσχυρῶς ἐδιδασκόλαζεν, καὶ ὅλη ἢ ἑτέροις τῶν κελτῶν πολλοὶ, οἱ μὲν, δέον βεβοήκασιν ἤδη τὸν ῥῶνον, ὡς ὅπως βοηθήσαν αὐτῷ, οἱ δὲ, καὶ ἐπ' αὐτῷ ᾧ ποταμῷ στωλόγα), ὅπως ὀξαίφνης σφίσιν ὑπίθωνται, δέον ἡδύμησαν. τά τε γὰρ μεγέθη αὐτῶν ἐς ὃ πλῆθος, τό, τε θράσος, ἐς τὰ ἀπ' αὐτῷ τοῦ χείρους ἀπειλὰς οὐ πλαγόντες, ὅτω διετέθησαν ὡς μηδὲ τοῦς δυσθέσπους λύρας, ἀλλὰ τοῦς θεῖα ἄποπα καὶ ἄγεια τοῦ σισόμβροι. καὶ ἐνθύλων ὅτι πόλεμον οὔτε τοῦ σπκοντα, οὔτε ἐνηφισμένον, δέον τὴν ἰδίαν τῆ καίσαρος φιλοτιμίαν, δυαίρεσιν το, καὶ τοῦ σεσπεπτέλων ἐκαταλείφειν αὐτὸν, δυ μὴ μεταβολῇ). μαθὼν δὲ ταῦτ' ἐκεῖνος, ᾧ μὲν πλήθει τῶν σραλιωτῶν οὐδὲν διελέξατο (οὔτε γὰ καλὸν νόμιζεν εἶ) διαῦτα τοῦς πολλοὺς λέγειν, καὶ ταῦτ', ἐς τοὺς πολεμίους μόνον τα οὐκ φοιτήσειν, καὶ ἔδεισε μήπως ἀπειθήσαντες θορυβήσωσι, καὶ κἀν ἢ ὀξεργάσωνται) τοὺς δὲ δὴ ὑπ' ἔχοις, καὶ τοὺς ὑπομείονας ἀθετίσας, διαδὲ ἐν αὐτοῖς ἔλεξεν, οὐ τὸν αὐτὸν, ᾧ ἄνδρες φίλοι, ἔφοβον ἡγεῖσθαι δεῖν ἡμᾶς τοῦ τε ὧν ἰδίων, καὶ τοῦ τῶν κοινῶν βλάβεσθαι. οὐδὲν γὰρ τῷ αὐτὸν ὁρᾶν σκοπὸν ἰδίᾳ τε ἑκάστῳ, καὶ δημοσίᾳ ἅπασιν ὄντα. ἡμῖν μὲν γὰρ τὰ ὑπηρέσατα καὶ ἀσφαλέσατα, τῷ δὲ δήμῳ τὰ κράτιστα καὶ τοῦσαμῥᾳδῆ καὶ τοῦσαφέστατα τοῦσόντα. ἐμοὶ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ἰδίοις δραστηρίοις εἶ). ὃ γὰ ὑπάκεις σατε οὐκ ἐθέλῃ μὴ καὶ ἐν τούτου σώζεσθαι· οὐ μέλω δὲ μὴν ἀνὴρ μόνος ὅστις ἀποσφαλὴς νέσατός ὅστ, καὶ ἀσφαλέσατος εἶ) δοκεῖ· πόλις δὲ δήμος τε καὶ ἀρχὴν ἔχουσα, τὰ μὲν ἀπὸ τῶ ἰδιούτου καλαλυθείη· ταῦτα γὰ οὕτως οὐχ ὕσα' ἀν ἀνθρώπων καθέσται, δὴ ὕσα' αὐτῆς τῆ φύσεως νομοθετηθέντα καὶ ἰῶν ἀεὶ, καὶ ἔστ, καὶ ἔσται μένει. τοῦ δὲ καὶ ὁ θηρῶν ὄχλος (ὡσεσήκει τούτων οὕτω ἐχόντων, οὐσῆ ὑμῶν οὐδένα χρὴ ὃ ἴδιον ἡδὺ καὶ ἀσφαλὲς ἐν ᾧ πρόντι μᾶλλον ἢ ὃ τοῖς πᾶσι ῥωμαίοις ἐς ἀπαρεπὲς καὶ συμφέρον τοῦσκοπεῖν· λογίζεσθε γὰ τά τε δηλα ὅσα εἰκὸς ὅστ, καὶ μάλιστα δ' ὅτι δοῦρ ἤλθομεν αὐτοῖ τε τοσοῦτοι, καὶ τοιοῦτοι ἔκτε τῆς βουλῆς, καὶ οὐκ τῶν ἱππέων ὄντες, ἐς πλῆθος πολὺ σραλιωτῶν, χρήματά τε ἄφθονα λαβόντες, ἵνα ἐξαγυμῶμεν, οὐσῆ ἵνα ἀμυνῶμεν, δὴ ὅπως τά τε ὑπηκόων ὀρθῶς διοικησόμ, καὶ τὰ ἐναντίων ἀσφαλῶς διαφυλάξομεν, τοῖς τε ἀδικεῖν ὑπαχθεσθῶσι σφᾶς ἀμυνώμεθα, καὶ τὰ ἡμέτερα ἐπαυξήσομεν. ὡς εἴγε μὴ ταῦτ' ὄντα φρονοῦντες ἤλθομεν, ἵ ποτε καὶ ἐχθρὸν ἐξεφαλεύσαμεν, δὴ οὐ ξύπον τέ ἵνα οἶκοι καὶ ὑπὲ τοῖς ἰδίοις κατεμείναμεν; καὶ γὰρ που ἐς ἀμεινον ἵῶ μηδ' ἐπομείναι τὰ σρατιὰν, ἢ πρεσβεύσαντας αὐτικὰ, πρεσβευσόμενοι. εἰ δ' οἱ μὲν ἐπὸ τὰ νόμων ἀμαρτάνοντες ὃ πρεσβεύσαντες ἐπόμενοι ἐπὸ τῆς πατρίδος πρέπειν, οἱ δὲ δὴ πλείους ἐθέλουσι, δέον τε ταῖς ἀναγκαῖς, καὶ δέον ταῖς ὠφελείαις ταῖς ἀπὸ τῶν πολέμων πρεσβευομένας, πῶς ἐσμεν, πῶς δὴ ἢ καλῶς

ἢ καλῶς ἢ ὁσίως ἡμῖν ἔχοι ψεύσασθαι, καὶ τοὺς τῶν ἐκπεμψάντων ἡμᾶς ἅμα καὶ τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν ἐλπίδας. ἰδίᾳ μὲν γὰ οὐσῆ δὴ εἷς ὅτως δὴ πρόξει, ὥστε μὴ οὐ τοὺς κοινῷ τοῦαίσθυτί σύνα πολέσθαι. ὃ δὲ δημόσιον δύτυχοῦ πάσας καὶ τοὺς ἑκάστου συμφορὰς δυαφέρ. λέγω δὲ ταῦτα ἃ πρὸς ὑμᾶς, ἀνδρες ἑταῖροί τε καὶ φίλοι, τοὺς ἐνταῦθ' ὄντας. οὔτε γὰ δηλῶς ἀγνοεῖτε αὐτὰ, ὥστε καὶ μαθεῖν δεῖσθαι· οὔτ' ὀλιγώρως αὐτῶν ἔχετε, ὥστε καὶ πρεσβευτῆς χρῆζειν, δηλ' ὅτι λύας τῶν σραλιωτῶν ἡμῖν αὐθις τε ἀφυλακῶτας ὡς οὐ πρεσβεύσοντα τόνδε τὸ πόλεμον διηρήμεθα, ἐς τοὺς δηλους πρεσβευσάζοντας, ἵν' αὐτοί τε βεβαιοτέραν ἐκ τῶν πρὸς ἐμοῦ λόγων τὴν τῶν τῆς πατρίδος πρεσβυμίαν ποιήσησθε, καὶ ἐκείνους πρὸς ἃ πρεσβεύσει διδάξητε. πλείω γὰ δὴ τῷ ὑμῶν ἰδία καὶ πολλάκις ἀκούοντες αὐτὰ ὠφεληθήσεσθε, ἢ πρὸς ἐμοῦ ἅπαξ πυθόμενοι. λέγεσε τοίνυν αὐτοῖς ὅτι οἱ πρεσβευτοὶ ἡμῶν οὐκ οἴκοι μένοντες, οὐδὲ τὰς σρατιὰς ὀκνοῦντες, οὐδὲ τοὺς πολεμίους φεύγοντες, οὐδὲ τὰς ἐκθυμίας διώκοντες, τηλικαύτην τὴν πόλιν ἐποίησαν. ἀλλὰ τῇ γνώμῃ πᾶσι τὰ πρεσβεύσαντα πρεσβεύοντα πρεσβεύειν τολμῶντες, καὶ τοῖς σώμασι πᾶσι τὰ δέοντα πρεσβεύσαντα πρεσβεύειν ἐκπονοῦντες. καὶ τὰ μὲν ἰδια, ὡς ἀνθρώπεια ἀεί ποτε πρεσβευόμενοι· τὰ δὲ δὴ τῶν πόλας, ὡς ἐς οἰκεῖα ἐτοίμως κτώμενοι, καὶ μήτε δύσθαιμονίαν ἀνθρώπου ἢ ὃ τι τὰ δέοντα πρεσβεύειν, νομίζοντες, μήτε δυστυχίαν, ἀνθρώπου ἢ τὸ μὴ δύπραξίας ἡσυχάζειν ἡγούμενοι. τοιγαροῦν ἐκ τούτων τῶν πολιτευμάτων αὐτοί τε ὀλίγιστοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἡμύμενοι, καὶ πόλιν τοσήμεσαν ἧς ἐκ ἐλπίζω ὃ πρῶτον νεμόμενοι, χαλίνους ἐκφάτης, σαβίνους ἐνίκησαν, τυρσηνοὺς, οὐολσκοὺς, ὀπικοὺς, λευκανοὺς, σαυνίτας ἐχρώσαντο, πᾶσάν τε ὀλίγῳ τῷ ἐντὸς τῶν ἄλπεων γῆν κατεσρέψαντο, πρὸς τοὺς ἄλλοφύλους τοὺς ἐπελθόντας σφίσιν ἀπεώσαντο· καὶ αὐτοὶ μὲν οἱ μὴ ταῦτα ῥωμαῖοι, οἵ τε πατέρες ἡμῶν ζηλώσαντες, οὐκ ἠρκέσθησαν τοῖς πρῶσιν, οὐσῆ ἠγάπησαν οἷς πρέλαβον, ἀλλ' ὄλεθρον μὲν αὐτῶν σαφῆ τῷ ἐφεστῶτι, σωτηρίαν δὲ ἀκριβῆ τὴ ταλαιπωρίαν νομίσαντες εἶ), καὶ φοβηθέντες μὲν μὴ μείναντα αὐτὰ ἐφ' ἑαυτὰ καταπεφθείη δὲ καταγηράσῃ, ἀναγκασθέντες δὲ εἰ ταῦτ' ὧδε δόξαμεν, μηδὲν ὅτικτήσαιτο, πολλῷ πλείω καὶ μείζω τοῦσκατειργάσαντο. εἰ γὰ δὴ ὡς καθ' ἕκαστον λέγοι, τῷ σαρδὼ, τὴ σικελίαν, τοῖς μακεδόνας, τοὺς ἰλλυριοὺς, τῷ ἠβηδα, τὴ ἀσίαν τῷ τοῦ ἰωνίαν, βιθυνοὺς, ἴβηρας, ἀφρους. καίτοι συχνὰ μὲν δὴ χρήματα ἔδοσθε αὐτοῖς καρχηδόνιοι, ὥστε μὴ ἐκεῖσε ἐκπλοῦσαι· συχνὰ δὲ φίλιππος καὶ τοῦσεις, ὥστε μὴ ἐπ' αὐτοῖς σραλοῦσαι· πολλὰ δὴ τοῦχη, πολλὰ οἱ παῖδες δμῶν καὶ ἔγγονοι, ὥστε ὑπὲ τῆς δυρώπης καλαμεῖναι. δηλ' οὐτε ἐκεῖνοι τοῦσέ τε τῆς δίξης, καὶ τοῦσὲ τὸ μεγέθους τῆς ἀρχῆς, ἀρχεῖν τε ἀκλεοῦς, καὶ πλουτεῖν ἀδεοῦς εἵλοντο, οὔτ' αὐτῶν ἡμῶν οἱ τοῦσόντερον, οἱ καὶ νεῶ ἔτ' ὄντες, δηλά τε δὴ εἰδότες, ὑπὲ δι' ἃ τε τῶν αὐτῶν ὑπὲ τηδὲ μὴν καὶ κτᾶται τὰ ἀγαθὰ, ἐς σώζεται, πολλὰ μὲν ἐβεβαιώσαντο τὴ τοῦ πρόντων, πολλὰ δὲ καὶ τοῦσεκλίνσαντο. εἰ γὰ δεῖ καὶ καθ' ἕκαστον ἐπεξιέναι τῷ χρήτῳ, τὸν πόντον, τῷ κύπρον, τὴ ἰβηρίαν, τῷ ἀσίαν, τὴ λιβανίαν τῷ ἐκ ἑ, σύεσις ἀμφοτέρους, ἀρμυρίους ἑκατέρους, ἀραβίους, παλαισίνους· ὧν ὅδε τὰ ὀνόματα τοῦσότερον ἀκριβῶς εἰδότες, νεῶ τῷ μὲν αὐτοῖ διατρίζομεν, τὰ δὲ ἑτέροις ἐχαεισάμεθα, ὥστε ἐξ αὐτῶν καὶ τοῦσόδους, καὶ δυνάμεις, καὶ τιμὰς, ἐς συμμαχίας τοῦσπλησφέναι. τοιαῦτα γοῦν ἔχοντες ὧδε δείγματα, μήτε τὰ τῶν πατέρων ἔρια

Latim Sabim Etrusci Volsci Opici Lucani Samnites

Ex de studijs q̄ hȳ parátur bona sequantur

καταξιώσοιτε, μήτε τὼ ἀρχὼ μείζοσιν ἤδη οὖσαν προσθεῖτε. οὐδὲ γὰρ οὐσί, ἀπίσης ἡμῖν τε κ̀ τοῖς ἀλλοις τοῖς μηδὲν ἧττον ὁμοίων κεκτημένοις βουλευτέον ἐστίν. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἐξαρκεῖ ἐφ' ὧν ἔκτηνται, κ̀ αὐτοῖς ἀσφαλείας ἀλλοις ὑποπεπωκέναι· ἡμῖν δ' ἀναγκαῖον ἐστὶ κ̀ πονεῖν, κ̀ φρονεῖν, κ̀ μὴ ἀσφαλείας ἀλλοις ὑποπεπωκέναι· ἡμῖν δ' ἀναγκαῖον ἐστὶ κ̀ πονεῖν, κ̀ φρονεῖν, κ̀ μὴ κινδύνων τὼ πρώτας ὑδέποτε μονίαν φυλάττειν. πολλοί τε γὰρ ὑπεθυμοῦσιν αὐτῇ· πόλις γὰρ ὁ ταραχῶδης ἥνας, κ̀ ξηλοῦται, κ̀ φθονεῖται, κ̀ οὐκ ἔστιν ἄνευ πολέμου ἀσφαλὲς ἔθνος ἅπασι τοῖς καθ' ἡσυχίαν τοὺς ἐν τινι αὐτῶν ὑπερέχοντας. μὴ οὖν ἀπὸ τοιούτης ἐλπίδος μηδὲν δι' ὀφθαλμῶν ἡμᾶς τὼν ἀλλων ἀνθρώπων ἀνέξηται· ἢ ἐπεὶ τὼν τηλικούτων γεγόναμεν, κ̀ τοσῶν κεκτήμεθα, πόλεμόν τε τοιοῦτον ἡγεῖσθαι τε κ̀ ἄρχειν τὼν ἀλλων ἐλαττόνως, ἢ κ̀ αὐτοὺς πάντα πολεμεῖσθαι. τοῖς γὰρ ἔστε ἀξίωμα τοσοῦτον, κ̀ ἐς δύναμιν τηλικαύτην προσκεχωρηκόσιν, ἀδύνατόν ἐστιν ἀκινδύνως ἰδιωτεύσαι. πειθώμεθα τῇ τύχῃ, μηδὲ ἐκοῦσάν αὐτὼ ἀστεπάγλεκτον τοῖς τε πατράσιν ἡμῶν ὑπερξάσαν, κ̀ ἡμῖν παραδιδοῦσαν, ἀπωσώμεθα. ἔσται δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν τὰ ὅπλα ῥίψωμεν, οὐδ' ἂν τὰς πόλεις ἐκλείψωμεν, οὐδ' ἂν ἀμελοῦντες οἴκοι καθήμεθα, ἢ παρὰ τοῖς συμμάχοις πλανώμενοι, ἀλλὰ αἰεὶ τά τε ὅπλα ἀμφ' χερὸς ἀεὶ ἔχωμεν, οὕτω γὰρ μόνως εἰρὴν σώζεται· κ̀ τὰ ἔργα τῆ πολέμου ἀμφὶ κινδύνων ἀσκῶμεν, οὕτω γὰρ μόνως οὐκ ἀεὶ πολεμήσομεν. τοῖς τε δεομένοις τὼν συμμάχων ἀπροφασίστως ὑπίκουροι ὦμεν· οὕτω γὰρ πολὺ πλείους ἕξομεν, κ̀ τοῖς ἀεί τι παρὰ κινδύνοις ὢν πολέμων μὴ ὑπιδέπωμεν. οὐτω γὰρ οὐδεὶς ἔτι ἡμᾶς ἀδικεῖν ἐθελήσει. εἰ μὲν γὰρ ὑς τὼν θεὼν ἐγίνετο ἡμῖν ἐλπὶς ὅτι κ̀ ταῦτα ποιῶν, οὐτε ὑς ἡμῖν ὑπιόντας, κ̀ παρ' ὅσα κεκτήμεθα, ἀσφαλῶς ἀεὶ καρπωσόμεθα. αἰσχρὸν μὲν δὴ εἰπεῖν ὅτι τὼ ἡσυχίαν ἀγὼν ἐχρεῖν· ὅμως γ' οὖν εἶχον δὴ τινα σκῆψιν οἱ μηδὲν τὼν δεόντων προσπίπτειν βουλόμενοι. εἰ δ' ἀνάγκη τε τοῖς κεκτημένοις ὑνὰ ὑπὸ πολλὼν ὑπιβουλεύεσθαι, κ̀ προσήκει τὰς ὑπιθέσεις αὐτῶν προκαταλαμβάνειν· κ̀ οἱ μὲν ὑπὲ τοῖς οἰκείοις ἡσυχάζοντες, κ̀ τοῖς τοιούτοις κινδυνεύουσιν· οἱ δ' οὐκ ἀφειδοῦσιν ὧν πολέμου κ̀ τὴ τὼν ἄλλων οἰκείων χορὼμεν, κ̀ ἐκεῖνα φυλάττουσιν. οὐδεὶς γὰρ προῖεται τοῖς ἑαυτῆ δειδιώς, τὼν τὰ πέλας ἐφίεται. ὁ γὰρ προῖὼν τὼν ὑπαρχόντων οἱ φόβος, ἰσχυρὰς τοῦ πολυπραγμονεῖν τὰ μὴ προσήκοντα, αὐτὸν ἀποτρέπει. ἃ τοῦτο λέγεις τις, ὡς οὐ χρὴ ἡμᾶς αἰεί ὑ προσκτᾶσθαι; οὐ μέμνησθε τὰ μὲν ἀκηκοότες, τὰ δὲ ἑωρακότες, ὅτι ἔστε τὼν ἐν τῇ ἰταλίᾳ γλωσῶν οὐδὲν προτερον ἀπέλεγετο ἢ τῇ πατρίδι ἡμῶν ὑπιβουλεύειν, πρὶν τοὺς πολέμους ἐν τῇ ἐκείνων χώρᾳ τοὺς προγόνους ἡμῶν ποιήσασθαι; οὐτε οἱ ἠπειρῶται πρὶν ἐς τὼ ῥώμην αὐτοὺς προαγωθῶναι; οὐ φίλιππος μηχήσας ἐ ὑπὲ τὼν ἰταλίαν τραβούσην, πρὶν φθάσαι ἔλαβε τὴ ὀλίγου κακῶς ποιήσας; οὐ πρότερος; οὐκ ἀντίοχος; οὐ μιθριδάτης, πρὶν τὰ αὐτὰ αὐτοὺς ἐργάσασθαι; κ̀ ὑ πάλαι λέγοι τις ἄν; ἀλλ' οἱ καρχηδόνιοι τέως μὲν οὐδὲν δῆνον ἀφ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀφεικῇ εἶχον· ἐς τε τὼν ἰταλίαν διέπλεον, κ̀ τὼν χώραν κατέτρεχον· τάς τε πόλεις ἐπόρθουν, ἐ πρὸ ὀλίγου ἐ ὃ ἄγαν αὐτοὺς εἶλον· ὅθεν οἱ αὐτὶ πολεμεῖσθαι ἤρξαντο, πανταχόθεν ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἐξεδράσθαι. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα κ̀ περὶ τὼν γαλατῶν, ἐ κελτῶν δὺ ὑς εἰπεῖν ἔχοι. κ̀ γὰρ οὗτοι μέχρι μὲν ὀνὸς τὼν ἄλπεων ἤλθον, πολλάκις αὐτοὺς ὑποβήσαμεν, κ̀ πολλὰ τῆς ἰταλίας ἐπορθησ̄. ἐπεὶ δὲ ἐπολμήσαμεν ποτε ἔξω τε τὼν ὅρων ἐκστραβῦσαι, κ̀ τὸν πόλεμον σφίσι περιῆσαι, κ̀ ὑνα κ̀ τῆς χώρας αὐτῶν ἀπετεμόμεθα,

τεμόμεθα, οὐκέτ' οὐδένα πόλεμον ἀπ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆ ἰταλίας πλεῖω ἄπαξ εἴδομεν. ὅταν οὖν τούτων οὕτως ἐχόντων λέγῃ τις ὅτι οὐ χρὴ πολεμεῖν ἡμᾶς, οὐδὲν ἀλλο φησὶν, ἢ ὅτι οὐ χρὴ πλουτεῖν, οὐ χρὴ ἑτέρων ἄρχειν, οὐκ ἄμεινον ἡγεῖσθαι, οὐ ῥωμαίους εἶναι). ὡς ἁπλῶς οὖν ἀλλο εἴπερ ὑ τούτων εἶπέ τις, οὐκ ἂν ὑὲ ἐφέροντο, ἀλλὰ κἂν ὑπὲρ αὐτὼν ἀπεκτείνατε, οὕτω κ̀ νῦν, ὦ ἄνδρες ἑταῖροι, πρὸς τοὺς ἐκεῖνα λέγοντας ἀμφισβητεῖτε, μὴ τοῖς ῥήμασι σφῶν, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις τὸν νοῦν τεκμηριόμενοι. οὐκοῦν ὅτι μὲν οὕτω χρὴ φρονεῖν, οὐδένα ἀντιπεῖν ὑμῖν νομίζω· εἰ δ' ἔτι μήτε ἐξήπαται τοῖς τὸ πολέμου τούτου προθύμε τε τῇ βουλῇ, κ̀ πρόθυμε τῷ δήμῳ μὴ ἐψήφισαι, ἀμφὶ τούτου τις ἥτιον οἴεται δεῖν ἡμᾶς προθυμηθῆναι, λογισάσθω ταῦτ' ὅτι πάντες οἱ πόλεμοι ὅσοι πώποτε γεγόνασιν ἡμῖν, οἱ μὲν, οὐκ ἐπροσκλήθησαν κ̀ προεπαγγέλσεως, οἱ δὲ, κ̀ ὅτι καιρὸς συμβεβήκασι. ἐ ἀμφὶ τούτου ὅσα μὲν οἷόν τε ἡμυόντων ἡμῶν κ̀ τὼν ἡσυχίαν ἀγόντων, κινηθῆ, κ̀ οὐ προσδείας ὑνὸς τὼν ἀρχὼν τὴν ἐγκλησιν λάβῃ, ἐ σκέψιν ὑπὲρ αὐτῶν κ̀ δὴ κ̀ ἀναγκαῖόν ἐστι γίγνεσθαι, κ̀ ψῆφον ἐπάγεσθαι, ἐ μὴ τούτου τοὺς τε ὑπάτους ἢ κ̀ στρατηγοὺς προσάπτεσθαι σφίσι, κ̀ τὰς δυνάμεις οὐκ πέμπεσθαι· ὅσα δ' ἀν δὺ ἐξεληλυθότων ἤδη κ̀ ἐξεστραβῦσθαι τινὼν οὐ φανῇ, τούτ' οὐκέτ' ἐς ἀμφισβήτησιν ἀγεσθαι χρὴ, ἀλλ' ὡς κ̀ δεδομένα, κ̀ κεκυρωμένα ὑπ' αὐτῆς τῆς χειρὸς προσκαταλαμβάνεσθαι, πρὶν αὐξηθῆναι. ἢ τίνος μὲν ἕνεκα ὑμᾶς οἱ τοῦτο ὁ δῆμος ἐξέπεμψε, ὑνὸς δ' ἕνεκα ἐμὲ μὴ τὴ ὑπατείαν βούλεσθαι ἔχειν, τοῦτο μὲν, ὅτι πέντε ἔτη καθάπαξ, ὁ μήπω προτερον ἐγένετο, ἄρχὴν ἑλόμενος. τοῦτο δὲ, τέσσαρσι στρατοπέδοις ὁπλίσας, εἰ μὴ κ̀ πολεμῆσαι πάντως ἡμᾶς δεήσειν ὑπώμιζεν; οὐ γὰρ που ἵνα μήτ' ὠφεληθῶμεν, οὐδ' ἵνα τὰς τε πόλεις τὰς συμμαχίδας, κ̀ τὼν χώραν τὴ ὑπήκοον προϊόντες, χαλεπώτερόι κ̀ τὴν πολεμίων αὐτοῖς γιγνώμεθα. ἀλλ' ἀν εἰς ταῦτα φήσειεν· ἀλλ' ἵνα τὼν οἰκείαν φυλάξωμεν, τὴ ὧν πολεμίων πορήσωμεν, ἵν' ἀξιόν ὑ κ̀ ἡ πλήθος, ἐ τὴν ἀναχωρησ̄ ἐρασώμεθα. οὐκοῦν ὑπὲρ τούτου ἐ ἔστ' ὁ πόλεμος, κ̀ πᾶς ὁρισοῦν ἀλλος κ̀ ὑπιτέτραπται ἡμῖν, κ̀ ἐλαχείσας. κ̀ πάνυ γε φρονίμως ἐποίησαν, ἐφ' ἡμῖν ὃ ὅσι πολεμητέον, τὴ εἰ) ἀμφισβήναι καλαιπόντες, κ̀ μὴ αὐτοὶ τὸν πόλεμον ψηφισάμενοι. οἱ μὲν γὰρ ὕτ' ἀκριβῶσαι τὰ τὼν συμμάχων, κ̀ τοσοῦτον αὐτὼν ἀφεῖσηκότες, ἠδυνήθησαν, δὺ κ̀ τοὺς εἰδότας, κ̀ τοὺς προσκυσ̄μένους τοὺς πολεμίους οὐκ ἂν ὁμοίως ὑπιτηδείως προσηνέχθησαν· ἡμεῖς δὲ δὴ κριταὶ ἅμα κ̀ λήτορες τὸ πολέμου γιγνόμενοι, κ̀ προσέτι κ̀ ἐπ' αὐτοφώροις ἐχθροὶς τὰ ὅπλα λύθεν ὑπιφέροντες, οὔτ' ἀνέξεσόμεθα, οὔτ' ἀδίκως, οὔτ' ἀπροφυλάκτως αὐτὸν ποιησόμεθα. καίμοι εἴ τις ὑμῶν ἐκεῖνο ὑπολαμβάνει, ὡς δὴ τηλικοῦτον ὁ ἀριοβάρσος πεπλημμέληκεν, ὥστ' ἀντὶ φίλου κ̀ συμμάχου πολέμιος ἡμῖν γενέσθαι, σκεπέσθω τοῦτ' ὅτι τοις ἀδικεῖν τι ὑπιχειροῦσιν, οὐκ ἐφ' οἷς ποιοῦσι μόνον, ἀλλὰ κ̀ ἐφ' οἷς φρονοῦσιν, ἀμύνασθαι δεῖ· κ̀ τὼν τε αὔξησιν αὐτὼν, πρὶν κ̀ βλαβῆναί τι, προκαταλαμβάνειν, κ̀ μὴ μείναντας κακῶς ἔργῳ παθεῖν, τότε ὑμωρᾶσθαι. ὅτι γίνεται κ̀ ἐμοὶ, κ̀ ἑκάστοις ὅστις ἡμῖν, πῶς δὴ πῶς μᾶλλον ἄξιος εἴη, ἢ ἐξ ὧν ἐποίησε; πέμψαντος γὰρ μου πρὸς αὐτὸν φιλικῶς ὅπως ἔλθῃ τε πρὸς ἡμᾶς, κ̀ κοινῇ μὲν ἡμῖν βουλεύσηται περὶ τὼν πρόσθεν, οὔτ' ἦλθεν, ἄλλ' ἤξιον ὑπέρχειν. καίτοι ὑ μὲν ἐγὼ ἄδικον, ἢ ἀνεπιφόρους, ἢ φορικὸν ἐποίησα, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ὡς φίλον κ̀ σύμμαχον; ὑ δὲ ἐκεῖνος ὕβρεως

καὶ ἀσελγείας, οὐκ ἐθελήσας ᾖθεῖν, ἐκλέλοιπεν; ἢ οὐ δυοῖν ἀνάγκη θάτερον, ἢ τοι ὑποπτεῦσάν τινα αὐτῷ τι κακὸν πείσειαν, ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ τοῦτο πεποιηκέναι; οὐκοῦν εἴτέ τι ὑποτερόπηκε, σαφέστατα αὐτὸς ἑαυτὸν ἐξελέγχει ἐπιβουλεύοντα ἡμῖν. οὐδεὶς γὰρ ἡμῖν, μηδὲν δεινὸν παθὼν, ὑποπτός ἐστιν, οὐδὲ ἀπ' ὀρθῆς τε ἀδόλου τῆς γνώμης γίγνεται, ἀλλ' οἱ προπεπρεσκευασμένοι τινὰς ἀδικῆσαι, ἐπίμιλυ τιὼ ὑποψίαν κατ' αὐτῶν ἐκ τοῦ σεσωσμένου σφῶν ἔχουσι· εἶτ' αὖ μηδενὸς τοιούτου ὑπόντος, ὑποφεύγειν τε ἡμᾶς, καὶ λόγοις ὑποφαίνοις ὑβρικε, ἵνα μὴ τοῦτον, ἐπειδὴ ἔργου τινὸς ὑπαιτίαν), προσοδοκήσας προφύξῃ; ὁ γὰρ ἐν οἷς μηδὲν κερδανεῖν ἔμελλε, τοσαύτην ὑποψίαν κεχρημένος, πῶς οὐ πάρρωθεν ἐξελήλεγκται μηδὲν δίκαιον μήτε φρονῶν μήτε πράττων; οὐ τοίνυν ἀπέχρησεν αὐτῷ τοῦτο. ἀλλὰ καὶ ἐμὲ βλάπτειν προσῆκεν αὐτὸν ἐκέλευσεν, εἴπερ τι αὐτοῦ δεοίμην. καίτοι μικρὸν τοῦτο προσθήκην ταύτην ἔχει) νομίσητε. μεγάλη γάρ ἐστιν ἐπίδειξις τῆς διανοίας αὐτοῦ. ὃ μὲν γὰρ αὐτὸν μὴ ἐθελῆσαι προσῆκε μοι ἀφικέσθαι, βάσκ' ἄν τις καὶ ὄκνῳ, καὶ ἀρρωστίᾳ, καὶ φόβῳ, ἀποληρούμενος ὑποψίαν αὐτοῦ, δυέβηκε· ὃ δὲ δὴ καὶ ἐμὲ μεταπέμψασθαι, ὅτε σκῆψιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται, καὶ προσιξελέγχει καὶ ἐκεῖνο αὐτὸν οὐ κατ' ἀλλό τι πεποιηκότα, ἢ ὅτι οὐδὲ ὑπῆκουόν ἐς οὐδὲν ἡμῖν, καὶ προσέτι καὶ προσαπιστεπιστάτην πρὸς πρεσκευάσαι. καίτοι καὶ τοῦτο πόσης ὕβρεως, καὶ πόσου προσπλακισμοῦ μεστόν ἐστι; μεταπέμπεται γάρ τινα ὁ μιθριδάτης ὁ ῥωμαίων, καὶ ἐκεῖνος οὐκ ἔρχεται. μεταπέμπεται δὲ τίς τὸν μιθριδάτην τῶν ῥωμαίων δημόσιος ὢν. μὴ γὰρ ὅτι ἐμοῦ τοῦ κτείναντος οὐκ ἐπείθη, μηδ' ὅτε μὲν τὸν κεφαλὴν ἐκόμισε, σμικρόν τι τοῦτο καὶ φαῦλον εἶ) νομίσητε. οὔτε γὰρ ἐγὼ αὐτὸν μετεπεμψάμην, ἀλλ' ὁ ῥωμαῖος, ὁ μιθριδάτους, αἱ ἐφόδοι, ὁ αἰχίωμα, καὶ γραπτὰ πέδα. οὔτε ἐγὼ μετεπέμφθην ὑπ' αὐτοῦ βληθεὶς πρότερα. ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἐμοὶ πρὸς αὐτὸν οὐδὲν ὅτι συμβούλιον· κοινῇ δ' ὅτε πρότερον καὶ εἰ πρός τι, καὶ ἐποιησάμην, καὶ ἀντηκούσαμεν, καὶ ἐπάθομεν. ὥστε ὅσῳ τις μᾶλλον αὐτὸν ἔν τε τοῖς φίλοις καὶ ἐν τοῖς συμμάχοις ἡμῖν αἰσχρὰ ἔφαγε φήσῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀξιομίσητον ὄντα ἀποδείξει. καὶ τίς ὅτι οἷα μηδὲ τῶν ἐχθίστων τις ὁμολογούντων ἡμῖν εἶ) ἐπήλπισέ ποτε ποιῆσαι, τοῦτ' ἐκεῖνος ἐν τοῖς τῆς φιλίας καὶ ἐν τοῖς τῆς συμμαχίας ὀνόμασιν ἐξείργασται· καθάπαξ δὲ ἐπ' αὐτῷ τοῦτο πεποιημένας αὐτὰς, ἵν' ἡμᾶς ἀδικεῖν ἀδεὲς ἔχῃ. ἀλλ' οὔτε τότε ὅτε τῷ προσπλακίζεσθαι καὶ βουλεύεσθαι, ἐσπεισάμεθα αὐτῷ, οὔτε νῦν αὖ τοῖς ἀσπονδὰς λύσομεν. ἡμεῖς μὲν γὰρ ὡς πρὸς φίλον καὶ σύμμαχον ἔτ' αὐτὸν ὄντα ἐφρεσβυσάμεθα· ὁ δ' ἡμᾶς ὁρᾷ τε ὅπως ἡμῖν κέχρηται). ὡσπερ οὖν λίνκα διέργειν τε ἡμᾶς ἐβούλετο, καὶ μὴ διὰ πάσης ἠξίου, δικαίως ἐκείνων ἐτύχαμεν· οὕτω καὶ νῦν, ὅτι τὰ πάντα αὐτῶν πάντα ποιῇ, δικαιότατα ἂν ἐκείνῳ μέρη νομισθείη καὶ μηδαμῶς ἂν εἰ αὐτὸς ἐγὼ προτερεῖν ποτε καὶ ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ἐν τῷ δήμῳ χρησμῳδίσας τινὰ ὑπὲρ αὐτοῦ, εἶτα τοῦτο νῦν λέγω. ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ τότε καὶ νῦν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχω, καὶ μεταδιώκομαι. ὃς δέ ἐστιν αὐτὸς; τοῖς μὲν ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς καὶ τιμᾶν καὶ ἀμείβεσθαι, τοῖς δὲ κακοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἀτιμάζειν, καὶ ἀμύνεσθαι. ἐκεῖνος δέ ἐστιν ὁ μεταδιώκόμενος, ὁ μήτε κλαῦσαι, μήτε δεόντως τοῖς δοῦσιν αὐτῷ πίστιν ἡμῶν χρώμενος. ὥστε ὅτι μὲν δικαιότατα δὴ αὐτῷ πολεμήσαιμεν, οὐδένα ἀμφισβητήσειν οἰόμεθα. ὅτι δὲ οὔτε ἄμαχος, οὔτε δυσπολέμητός ἐστιν, ὁρᾶτε μὲν καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν τῶν ὁμοφύλων αὐτῷ, οἷς πολλάκις μὲν

κις μὲν καὶ πρότερον, ῥᾴδια δὲ καὶ νῦν ἐνικήσαμεν. λογίζεσθε δὲ καὶ ἐξ ὧν πρὸς αὐτοῦ ἐκείνου πεπόνθαμεν ἡμεῖς. οὔτε γὰρ ἀνδρὸς δυνάμει ἵνα οἰκείαν σεσωσηκυῖαν καὶ συγκεχροτημένην ἔχει· νῦν γ', ἅτε μηδὲν δεινὸν προσδοκῶν, καὶ πρωτεύειν ἀπροσδόκητος ὤν, ἀπώλεσε. καίτοι οὐδὲ ἐκ τοῦ ὁμοχώρων μὲν τις αὐτῷ προθυμεῖσθαι, δεῖ· εἰ πάνυ ἐπαγγέλλεται, βοηθήσειε. τίς γὰρ ἂν ἕλοιτο ἐκείνῳ συμμαχήσας, πολεμῆσαι ἡμῖν, μηδὲν ὑφ' ἡμῶν λελυπημένῳ; πῶς δ' οὐκ ἂν μᾶλλον ἡμῖν πρότερος ἢ ἐκείνῳ ξυναράμενοι, τῷ τε τυραννίδα αὐτὸν ὁμορον σφίσιν οὖσαν καταλῦσαι, καὶ τῆς χώρας μέρος τι πρὸς ἡμῶν προσλαβεῖν ἐβουλήσαιεν; εἰ δ' ἄρα τις συχαίνει τινες, οὐτιτε κρείττονες ἂν ἡμῶν γένοιντο. ἵνα γὰρ τἆλλα ἐάσω, ὁ πλοῦτος ἡμῶν, τῷ ἡλικίαν, τὴν ἐμπειρίαν, καὶ ἔργα, ἐκεῖνό τε τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι ἡμεῖς μὲν κατὰ πρώτους ὁμοίως ὁ σῶμα ὡπλίσμεθα, ἐκεῖνοι δὲ δὴ γυμνοὶ ὁ πλησίον εἰσὶ· καὶ ἡμεῖς μὲν καὶ λογισμῷ, καὶ παρασκευῇ κρείττους μεθ', ἐκεῖνοι δ' ἄρα θυμῷ πρὸς πρώτα ἀσπαστικοὶ φέρειν). μὴ γάρτοι μήτε τῷ ὁρμῷ αὐτῶν, μήτε ὁ μέγεθος τῆς σωματικῆς ἢ τῆς βοῆς φοβηθῆτε· φωνή τε γὰρ οὐδένα πώποτε μὴ δεδιότων ἀπέκτεινε· καὶ σώματα αὐτῶν δρᾶν μὲν οὐδὲν πλέον, ἅτε τὰς αὐτὰς ἡμῖν χεῖρας ἔχοντα, παχὺν ὁ πολὺ πλείω, ἅτε καὶ μεγάλα καὶ γυμνὰ ὄντα, διωνήσεται. ἥτε ὁρμὴ ἀμελὴς καὶ προπετὴς ὁ κατ' ἀρχὰς οὖσα, καὶ οὐκ ἐκνεῦται ῥᾳδίως, καὶ ἐπ' ὀλίγον μόνον ἐστί. πεπειρασμένοις δέ που ὧν λέγω, καὶ νενικηκόσιν ἡμῶν τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς, τοῦτ' ἂν παραμυθοῦσθαι ὑμᾶς μήτε ὃ λόγῳ δοκεῖν ἐμοὶ προθύμως ἔχεσθαι, καὶ τῷ ἔργῳ ἐλπιδοφορώτατα τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης οὐκ ἐκ προπαρεσκευασμένων ποιήσασθαι. καὶ μὴν οἵδε γ' ἡμῶν καὶ τῶν ὁμοίων σφίσι, συγχοὶ ἡμῖν συμμαχήσουσιν· ὥστε εἰ καὶ ὁ φοβερὸν τὰ ἔθνη τοῦτα εἶχε, τοῦτο καὶ ἡμῖν καὶ ἐκείνοις ὑπῆρχε. τοιοῦτ' οὖν αὐτοί τε οὕτω λογίζεσθε, καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκετε, ὡς εἴγε καὶ ὑμῶν τινες ἀνδρῶς πως φρονοῦσιν, ἀλλ' ἔγωγε καὶ ὡς πολεμήσω, οὐδὲ ἐλαχείλω ποτὲ τὴν ἀξίαν, ἣν ἐπάξιόν ἐστι τῆς παντείδος, κἂν τὸ δέκατον στρατόπεδον ἀφεκέσθ· καὶ γὰρ δὴ οἶσθ' ὅτι κἂν ἀφ' πυρὸς δέῃ, καὶ γυμνοὶ χωρήσουσι προθύμως. οἱ δὲ δὴ ἀνδρεῖοι τὴν ἀναίσχυντον ἀπαγάγετε, μηδέποτε μάτην ἐνδώσειν τε, καὶ τὰ κοινὰ εἰκῇ ἀναλίσκοντες, καὶ τῶν ἀλλοτρίων πόνων μεταποιούμενοι, τῷ τε λείαν καὶ τὴ ὑφ' ἑτέρων κτωμένῳ σφετερίζόμενοι. ταῦτα τὰ καίρος εἰπόντος, οὐ μόνον σοὶ δὴ τεῖπεν (εἰ καὶ μάλιστά τινες ἐς τὰ πάνυ σφίσιν ἐγίγνωσκον) ἀλλὰ καὶ σωτήνεσθαι πρώτες, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ δι' ὑποψίας αὐτῷ ὄντες λογοποιῶν ἀνήκουστον· καὶ τοὺς τε στρατιώτας οὐ χαλεπῶς ἔπεισε πειθαρχῆσαι, τοὺς μὲν, ὡς τὴν προκεχρίσθαι προθυμουμένους, τοὺς δ' ἀνδρας, δι' ἐκείνους φιλοτιμουμένους· ἐξαίρετον γὰρ δὴ τὸ δέκατον στρατευμα ἐποιήσατο, ὅτι δύνοιαί πως ἀεὶ αὐτῷ εἶχεν. οὕτω γὰρ δὴ τὰ πολιτικὰ στρατόπεδα πρὸς τὴν τῶν καλούντων τάξιν ὠνομάζετο. ὅθεν καὶ νῦν ὁμοίως τὰ νεῶν ὄντα τὰς ὀπτικὰς ἔχει· ὁρμηθέντων οὖν αὐτῶν, ὁ χῶρος οὐκέτι κατ' χώραν ἔμεινε, μὴ καὶ χρονίσαντες, ἀμβλύτεροι αὖθις γένωνται, ἀλλ' ἅμα ἕῳ ὄρᾳ ὅτι τὸν ἀρτιουΐσιον ἤλασε· καὶ οὕτω τε αὐτὸν τῇ αἰφνιδίᾳ τῆς ἐφόδου κατέπληξεν, ὥστε καὶ ἐς λόγους οἱ προσῆκε εἰρήνης ᾖθεῖν κατέλιπεν. οὐ μόνον καὶ σῶν ἐβουσεν. αὐτός τε γὰρ πρώτα προσῆξαι, καὶ ἐκεῖνος οὐδὲν ὑπακοῦσαι ἠθέλησεν. ὅ, τε οὖν πόλεμος σωτερρώθη, καὶ μετέωροι οὐ μόνον αὐτοὶ ἐκάτεροι, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι, οἵτε πολέμιοι σφῶν οἱ ἐκεῖνοι πρώτες ἦσαν· τῷ τε μάχιμα αὐτῶν ὅτι

συγκεκροτημένην

Decumani milites
& cæterarũ legio
nũ nomina

Mulieres diuinae barbarorum.

τάλιστα ἔσεσθαι, καὶ τοῖς ἅπαξ κρατήσασι δι' παλλα δουλωθῆναι νομίζοντας. προσῆλθον δὲ οἱ μὲν βάρβαροι τῷ τε πλήθει καὶ τοῖς μεγέθεσιν· οἱ δὲ ῥωμαῖοι τῇ τε ἐμπειρίᾳ, καὶ τῷ ὁπλίσεσι. καίπως καὶ πρὸς τὸν θυμὸν τῶν κειτῶν, τό τε ἄκριτον καὶ προπετῆ αὐτῶν ὁρμὴν δυτίῤῥοπον ὂ τῷ καίσαρος φρόνημα δυείσκετο· ὥστε ἰσοπαλῆς δι' τούτων ὄντες, δι' ἃς ἔχ πίδας, τό τε ἐπ' αὐταῖς προθυμίαν, ἰσοστασίας ἐποιοῦντο. δυτικα δὲ αὐτῶν ἀλλήλοις, αἱ γυναῖκες αὐτῶν βαρβάρων ἀπορθοῦσθαι σφίσι φάσασαι, μηδεμίαν προ τῆς νέας σελήνης μάχην συνάψαι. δι' ὃ τοῦτο ὁ ἀριοουϊστος (πρὸν γὰρ αὐταῖς προσεῖχεν ὁπότε τοιοῦτόν τι ποιήσαιεν) οὐχ' ἁπάσῃ δυνάμει, καίτοι τῶν ῥωμαίων προκαλουμένων σφᾶς, συνέμιξεν, ἀλλὰ τοῖς ἱππεῦσι μετὰ τῶν συντεταγμένων σφίσι πεζῶν μόνοις ἐκπέμπων, ἐχυρὰς αὐτοῖς ἐλύπει· καὶ δι' τούτου καταφρονήσας, χωρίον τι ὑπὸ τὰ βάρβαρα σφῶν καταλαβεῖν ἐπεχείρησε, καὶ κατέσχε μὲν αὐτό. δυτικα δὲ καταβάντων δι' ἐκείνων ἕτερον, ἐς μὲν μάχην, καίπερ τῆς μεσημβρίας τὸν στρατὸν ἔξω ὂ καίσαρος προκαλέσαντος, οὐχ ὥρμησεν· ἐπόμενος δὲ αὐτοῖς προσέβαλε, καὶ ἐπῆλθέ τε ἐξαπιναίως σφίσι, καὶ ὀλίγου γε ὃ χάρακωμα αὐτῶν εἷλε. προχωρούντων δὲ οὕτως οἱ τῶν στρατιωτῶν, σμικρόν τε ἔτι τῶν γυναικῶν ἐφεῖλισε, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ προσταξάμενος τῶν ῥωμαίων, ὅπερ που καὶ ἡμέραν ἐποιοῦντο, δυτεπεξῆγαγε. καὶ αὐτοῖς ἐκεῖνοι προϊόντας ἐκ ὧν σκηνωμάτων ἰδόντες, οὐχ ἡσυχᾷ, ἀλλ' ἐξαίφνης ἅμα πάντες, ὅτε σὺν τάξει σφίσιν ἀκριβῶς ἐπέτρεψεν, καὶ τὸν ἀκόντισιν αὐτῶν ἐφ' ἧς ἐς τὰ μάλιστα ἐθάρσουν, δρόμῳ μὴ βοῆς προσπεσόντες, ὑπετέμνοντο. καὶ οὕτω γε ὁμοῦ αὐτοῖς ἐχώρησεν, ὥστε σφᾶς μήτε τοῖς κόντοις μήτε τοῖς ξίφεσι τοῖς μακροτέροις χρήσασθαι· ὠθίζοντό τε οὖν, καὶ τοῖς σώμασι ὃ πλησίον ἢ τοῖς ὅπλοις ἐμάχοντο, δύα τε ἕλαι τὸν προσκείμενον, καὶ καταβαλεῖν τὸν δυδεκάτον, ἀγῶνα ποιούμενοι. καὶ πολλοὶ δὲ τῆς τῶ βραχυτέρων ξιφῶν χρήσεως στερηθέντες, τοῖς τε χερσὶ καὶ τοῖς τόμασιν αὐτ' ἐκείνων ἠγωνίζοντο, καταπαίοντες τοὺς αὐτιπάλους δάκνοντάς, παραφθείροντες, ἅτε καὶ ὂ μεγέθη ὧν σωμάτων πολὺ αὐτῶν ὑπερέχοντες. καὶ μάτοι καὶ μεγάλα τινὰ ἐκ τούτου σφᾶς ἔβλαψεν. συμπλεκόμενοι γὰρ αὐτοῖς οἱ ῥωμαῖοι ἰσοῤῥοποί πως τῇ τε ὁπλίσει δι' τῇ τέχνῃ ἐλάγχανον, καὶ τέλος ὅτι μακρότατον τοιούτῳ ἔτι μάχῃ χρησάμενοι, ὀλίγου ποτὲ ἐπεχράτησαν. τά τε γὰρ ξιφίδια καὶ σμικρότερα τῶν γαλατικῶν ὄντα, καὶ τὰς προσβολὰς χαλυδικὰς ἔχοντα, χρησιμώτατα σφίσιν ἐγίγνετο. καὶ αὖθις ὂ αὐτὸ πάθος ὅτι πλῆθος συναγόντες, μᾶλλον τῶν βαρβάρων δυτήρκεσαν, ἅτε οὐχ ὁμοίων ταῖς ὀξύτησι τῶν ἐφόδων δι' ἀρχὰς σφῶν ἐχόντων. διὸ καὶ οὗτοι τότε ἠττήθησαν ἐκεῖνοι, οὐ μάτοι καὶ ἐπεσάποντο, δι' ὅτι σὺν ἠθέλησαν, ἀλλ' ὅτι σὺκ ἠδυνήθησαν φυγεῖν ὑπὸ ἀπορίας τε ἅμα καὶ σκότους. συστρεφόμενοι οὖν κατὰ τετρακοσίους, καὶ πλείους καὶ ἐλάττους, ἐς τὰ ἀσπίδας ἀπαντᾶν σφῶν προσεβάλλοντο, καὶ ὀρθοὶ ἑστῶτες μάτοι ὑπὸ τῆς συγκλίσεως, δεξιόνητοι ὄντες ὑπὸ τῆ πυκνότητος ἐγίγνοντο, καὶ ὅτε ἔδρων σπεῖν, οὔτε ἔπαγον. οἱ οὖν ῥωμαῖοι ὅπῃ μήτε ἐκεῖνοι δυτεπῄεσ σφίσιν, καὶ καὶ ἔφθασαν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν τοῦτο μάτοντες, ὡς πρὸ ὑπὸ πύργοις εἰσήκεισ, καὶ αὖθις τά τε δορατια κατὰ προσῶπα ἐθύθιζον, ἅτε μηδεμίᾳ χρῆσιν ἔτι ἔχοντα, ἀπεπίπτεν, καὶ τοῖς ξίφεσιν σὺκ ἐδυνάσθη ὅτε συστάδην μάχεσθαι, ὅτε τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, ἢ πρὸ μόνον ἀλωποῖ, οἷά που γυμνᾶς αὐτὰς μάτοι,

Victoria caesaris de Ariouisto

χόμενοι ἢ ἐφικνοῦντο, ταῖς τε ἀσπίσι ἀπερείδοντο, καὶ προσαπίπτοντες σφίσιν, οἱ μὲν, ὀξὺ ὑπεδρομῆς, οἱ δὲ, καὶ ἐγκύψαντες ὑπόπου τινὰ τῶν ἔκπλων αὐτοὺς. κἀκ τούτου πολλοὶ μὲν διέθεις, ἅτε καὶ μιᾶς ὑπισχνοῦντες ὄντες, ἔπιπτον· πολλοὶ δὲ καὶ πρὶν πεσεῖν, ἀπέθνησκον. ὑπὸ γὰρ τῆς πυκνότητος τῆ συστάσεως, καὶ τεθνηκότες ὀρθοὶ διέχοντο. τῷ μὲν οὖν πεζοῦ ὃ πλῆθος οὕτω τῶν ἐκ προ τοὺς ταῖς ἀμάξαις, ὅσον γε καὶ ὀξωθὲν ἐς αὐτὰς ἐτύγχανε, σύν τε τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς παισὶν αὐτῶν ἐφθάρησαν. ὁ δὲ ἀριοουϊστος μὲν ἱππέων τό τε χώραν προδιαβῆναι ὀλίγον ἔλιπε, καὶ πρὸς τὸν ῥῆνον προδιαβῆναι ὁρμήσας, ἐπεδιώχθη μὲν, οὐ κατελήφθη δὲ· ἀλλ' ὁ μὲν ὅτι πλοίου προεξέφυγε· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοὺς μὲν ῥωμαίους ἐς τὸν ποταμὸν ἐσβαίνοντας ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὑπολαβών, ἀπήνεγκεν.

Τάδε ἔνεστιν ἐν ᾧ λῆ τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καῖσαρ κελτικοῖς ἐπολέμησεν.
Ὡς κιμέρων κατῆλθεν.
Ὡς πολεμαῖος σκιπεσὼν ἐξ αἰγύπτου, ἐς ῥώμην ἀνῆλθεν.
Ὡς κάτων τὰ ἐν κύπρῳ κατεστήσατο.
Ὡς πομπήιος καὶ κράσσος ὑπατοι ἀρέθησαν.
Ὡς ὃ θέατρον ὃ πομπηίου καθιερώθη.
Ὡς δεκίμιος βροῦτος καίσαρος ὑποστράτηγος οὐενετοὺς ναυμαχίᾳ σίκησεν.
Ὡς πούπλιος κράσσος καίσαρος ὑποστράτηγος ἀκουϊτανοῖς ἐπολέμησεν.
Ὡς καῖσαρ κελτῶν ὑσι πολεμήσας, τὸ ῥῆνον διέβη· καὶ ἐς τὸ ῥήνου.
Ὡς καῖσαρ ἐς βρεττανίαν ἐπεραιώθη· καὶ ἐς τῆς νήσου.
Ὡς πολεμαῖος ὑπὸ γαουϊνίου ἐς αἴγυπτον κατήχθη, καὶ ὡς ὁ γαουΐνιος ὅτι τούτῳ ἐκρίθη.

Χρόνου πλῆθος ἔτη σ', ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι, οἵδε ἐγένοντο,

π. κορνήλιος π. υ. λεντοῦλος σπινθὴρ ὕπ.
κ. καικίλιος κ. υ. μέτελλος νέπως.
γ. κερνήλιος π. υ. λεντοῦλος μάρκελλῖνος ὕπ.
λ. μάρκος λ. υ. φίλιππος. γ. πομπήϊος γ. υ. μάγνος δ' ς'.
μ. λικίνιος π. υ. κράσσος τὸ β. ὕπ. λ. δομίτιος γ. υ. ἀνήνοβαρβος.
ἀ π π. κλ. ἀ π π. υ. πούλχρος ὕπ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν ὃ τειακοστὸν ἕνατον βιβλίον.

Cor. Sprinther
Coss Metelly Nepos

Rhem. po.

Auxum. fl.

Aedui. p.

Nervij. p.

Atuatici. p.

Ο Υτω μὲν δὴ καὶ ἐκεῖνα διεπολεμήθη. μετ' δὲ ταῦτα τῶν Χριμώνος ὑπ' αὐτοῦ ἡττηθέντων, ὁ μέτελλος ὁ νέπως ὑπαλθύφ ἤρξαντο, διελθόντος, τέλος τὶς πόλεμος αὖθις ἐκίνησε. οἱ γὰρ κελτικοὶ ὅ τε ῥιὼφ πολλοῖς καὶ συμμίκτοις ἔθνεσι προσοικοῦντες, καὶ ὅπως τὸν ὠκεανὸν διαπερῶσιν, καὶ βρεττανίαν καταλήξωσιν, ἐν μιᾷ ὥρᾳ, οἱ μὲν ἐναυσὶ δι' αὐτῶν τοῖς ῥωμαίοις ἦλθον, οἱ δὲ ἐφ' ὁλκάδων ἐπὶ τὸν ἀντιπέρας αὐτῶν τόπον ἐκομίσθησαν. τότε γάρ, καὶ μάλιστα διὰ τὸ φερόμενον ἰδόντες, καὶ δείσαντες μὴ καὶ ὅπλα σφᾶς ὁρμήσῃ, ξυνεγράφησαν καὶ κοινῷ πλήθει ῥίψαντα λόγῳ χρήσασθαι, σίτου τε ἐσουλιδόσθαι τὸν ὅπλα τοῖς ῥωμαίοις, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι. ταῦτ' οὖν ὁ καῖσαρ ἀποδεξάμενος ἐπὶ ῥηνὸν μαθὼν, ἐν φερουέσσῃ τε αὐτοῖς ἐποίησατο, καὶ πλείω τῆς αὐξόννης ποταμῷ γαρατοπεδευσάμενος, ἠθροίζετο τε ἅμα τοῖς γρατιώταις, καὶ ἐξήσκει. ὡς δὲ ἐτοίμησε τοῦτο τῶν πολεμίων, κάπου τὴν χώραν σφῶν καταβέχοισιν, ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, πρὶν ὡς καὶ δεδιότος αὐτοῦ καταφρονήσαντες, ἐπεχείρησε. τὸ τε γέφυραν καταλαβόντι, καὶ τὸ σιτοπομπίαν, ἣν δι' αὐτῆς ἀπὸ τῶν συμμάχων ἐποιεῖτο, ἀφελέσθαι. τοῦτο γὰρ ἐξ αὐτῶν μεγάλων τοῖς ἐσόμενον, ἔπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς νυκτὸς τοὺς τε ψιλοὺς καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ οἱ μὲν τοῦτο ποιήσαντες τοῖς βαρβάροις ἀπροσδόκητοι, πολλοὺς ἀπέκτειναν· ὥστε πολλὰς μὲν ὀπτοὺσης νυκτὸς ἐς τὴν οἰκείαν, φεύγοντες καὶ ὀπίσω οἱ αὖθις ἐσβεβληκότες ἐς αὐτὴν ἠπείγοντο, ἀπρομαχήτως γὰρ δὴ ἤλπιζον τὸν γιγόμενον, οὐκ ἐπόμενοι δὲ σφᾶς αὐθις αἰτοῖα τῶν χωρίων ὑπεδέξατο· φεύγοντα δὲ ἅμα τὴν ἵππον λαβών, καὶ τοὺς πεζοὺς ἐπακολουθεῖν κελεύσας, κατέλαβεν αὖθις· καὶ ὑποστάντας ἐς μάχην (ἐνόμιζον γὰρ σὺν μόνῃ τῇ ἵππῳ ἐλθεῖν) διέτειψε μέχρις οὗ καὶ ὁ πεζὸς ἦλθε, καὶ οὕτω πᾶσι τοῦ στρατοῦ προσχών, τοῖς τε πλείοις κατέκοψε, καὶ τοῖς προσιοῦσι ὁμολογίᾳ παρεδέξατο. κἀκ τούτου καὶ τὰ δήμων τοῖς μὲν ἅμαχοι προσπλάγετο, τοῖς δὲ πολέμιοι. νερουίοι δὲ τῆς μὲν πεδιάδος, ἣ γὰρ ἀξιόμαχοι, ἐκόντες αὐτοῦ ἐξέστησαν, ἐς δὲ δὴ τὰ ὄρη τὰ ὑλώδεστατα ἀναχωρήσαντες, ἔπειτ' ὀπίσω καὶ ἐκεῖθεν ἐπικατέστρατον ἀνέπτυσσον, καὶ ἅμα ὁ μὲν αὖθις ὁ καῖσαρ ὠΐζετο, ἐς τὰ πόντα καὶ ἔφυγον· τοῦ γὰρ δὴ πλείονι τῷ στρατοῦ καθυπέρτεροί τε ἐλύοντο, καὶ ὃ στρατόπεδον αὖθις βοεὶ εἶλον. αἰαδόμνιος δὲ τοῦτ' ἐκεῖνος προσεχώρησε· ὅπου τε τοῖς τεθραμμένοις διώκων, ἀνέστρεψε. καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς ἐν ᾧ ἐρύματι ἐφράγνυτο ποιουμένους, προσεσοῖσαι καὶ κατεφόνευσε. προσέξας δὲ τοῦτο, σαφὲς ὅτι μέγα ἔργον τοῖς λοιποῖς νερουίοις χρεὼν ἔσχε. καὶ τοῦτο ἀπουσιάζουσι πλησιόχωροί τε αὐτοῖς ὄντες, ἐς ὃ γένος τό, τε φεβινιμα τὸ τῶν κίμβρων ἔχοντες, ὥρμησε μὲν ὡς ἐς βοηθήσοντας σφίσιν· ὅπως δὲ ἔφθησε προσελθόντες, ἀνέχωρησε· καὶ πόντα τἄλλα χωρία ἐκλιπόντες, ἐς ἓν τεῖχος ὃ κράτιστον ἀνέσκευάσαντο. καὶ αὐτοῦ τὸν καῖσαρα προσβαλόντα, ὀκτὼ μὲν ἡμέρας ἀπεκρούσαντο, μέχρις οὗ τοῖς μηχαναῖς ποίησιν ἐτοίματο. τότε γὰρ τέως μὲν τὸ τε ὕλιον τέμνοντας, καὶ τὰ μηχανήματα συμπηγνύντας τοῖς ῥωμαίοις

μαίοις ἐώρων, ἤλπιζον τῇ ἀπειρίᾳ τῶν ἡμερῶν ἐποιοῦντο. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνα τῇ ἐξεργάσθη, καὶ ὁπλίταις σφίσι πολλαχόθεν ἅμα ἐπ' αὐτῶν προσήεσαν, καὶ ἐπλάγησαν τε μὴ πώποτε τοιοῦτόν τι ἑωρακότες, καὶ ἐκηρυκεύσαντο, καὶ τὰ ὁπλιτικὰ τοῖς γραμματεῖς πέμψαντες, καὶ ὅπλα τινὰ ἀπὸ τῶν τειχῶν ῥίψαντες. ὡς μὲν τὰ τε μηχανήματα τῶν ἀνδρῶν γυμνωθέντα αὖθις εἶδον, καὶ ἐκείνους προθυμίᾳ ἀφροσύνῃ ὅτι νίκῃ τεθαμμένους ἤσθοντο, μετέγνωσαν. καὶ δύα θαρσήσαντες, τῆς νυκτὸς ἐπέζοδον, ὡς καὶ ἀνέλπιστος σφᾶς καταλήψοντες, ἐποικήσαντο. προσπεσόντες δὲ τοῖς προφύλαξιν (ὁ γὰρ καῖσαρ ἀκριβῶς πάντα ἀεὶ διῴκει) ἐσφάλησαν· καὶ σὺν τῶν λοιπῶν σὺν εἷς ἔτι συνέγνωμης ἔτυχεν, ἀλλὰ πάντες ἐπροσκάπησαν. ὅπλα δὲ οὔτ' ἐγράφετο, καὶ μόνοι οἱ μὲν ἐπ' αὐτοῦ, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὑποστρατήγων συχνοὶ ἐκεχείρωντο, ὅ, τε χάμων ὀλίγῳ, ἀνεχώρησαν ἐς τὰ χάματα μαθόντες ὃ τῶν ῥωμαίων, ἐθαύμασαν ὅτι ἔθνη τοσαῦτα, ὧν σὺν τὰ ὀνόματα πρότερον ἠκριβοῦτο, ἥρπει, καὶ ἐψηφίσαντο πεντεκαίδεκα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας θῦσαι. ὅσαι οὔπω πρότερον ἐγένοντο. καὶ ὃ αὐτὸ τοῦτο χρόνῳ ἀφανισθησόμενον ὑποστρατηγῶν αὐτοῦ, μέχρι μὲν ἥτε ὡραία καὶ ὃ γράθυμα στωμένος εἶχεν, ὀαράγησις ἀπὸ τῆ λεμβαίᾳ λίμνῃ, καὶ πρὸς τοῖς ἀνθρώποις, μέχρι τῶν ἡπείρων οἰκουμένας, τοῖς μὲν βίᾳ, τοῖς δὲ καὶ ὁμολογίᾳ προσῆκτο, ὥστε ὃ χάμαι καὶ χώραν ἀπασκευάσασθαι. ἐπεὶ μέντοι οἱ πλείονες τῶν γραμματέων, οἱ μὲν, πρέμνιοι, οἷα μὴ πόρρω τῆς ἰταλίας ὄντες, οἱ δὲ, καὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἀνήσοντο ἀπεχώρησαν, καὶ αὐτοῦ ἀπροσδόκητοι καὶ ὅτο οἱ ὑπιχώριοι ἐπέθεντο, πρὸς ἀπόνοιαν ὑπ' ἀπορωστίας προήλθον· καὶ ὀκτωκαίδεκα ὧν τῶν χάματα ἄφνω, τοῖς τε προσκαθήμενοι οἱ ὃ πᾶσι δόξῃ τῶν τολμήματος ἐξέπληξε, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὰ μετέωρα διέπεσε. ἡμόνιος δὲ ὁ τῶν ἀσφαλῆ, ἠμείνατο μὲν αὐτοῖς μὴ οὕτω, καὶ ἐδυκώσαντο, οὐ μὲν καὶ ἐχείμασεν αὐτόθι, ἀλλὰ καὶ ἐς τὰ ὧν ἡμοβείγων μετέσῃ. ταῦτα μὲν ὁ τῇ γαλαθίᾳ ἐγένετο. πομπήϊος δὲ ὁ τοῦτο τῶν καθόδου ὃ χειρωνιφιαθῶναι διεπρέσβευσατο. ὃν γὰρ δῆμος ὁ κλωδίου ἐξεληλάκει, τοῦτον ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἐπάνοδον ἀγαθὸν. ὅτου που τὸ δυθεφτειον δι' ὀλίγου τέ ὅτιν ὅτε μεταδαμὲ), καὶ ἀφ' ὧν ὠφελῆσθαι τινες ἢ καὶ βλαβῆσθαι νομίζοισι. τὰ σαφαλιώπατα αὐτὶ λαμβαίοισι. σπουδαστὸν δὲ ἀπὸ τῶν στρατηγῶν, καὶ ὧν διεμάρχων δημοί τε καὶ πάτος δύνιος μήκων, οἵπερ που καὶ τὸν γνώμων ἐς ὃ πλῆθος ἐσηνέγκων. ὁ γὰρ σπινθὴρ ὁ ὕπαλος, ὃ μὲν τι καὶ τῶν πομπήϊα χρειζόμενος, ὃ δὲ καὶ ἐξ ἰδίας ἔχθρας τὸ κλώδιον ἀμιὼ ὀμένος, ὑφ' ἧς καὶ τὸν μοιχείαν αὐτοῦ δικάζων καλεγνώκει. καὶ ἐκείνῳ δὲ δημοί τε τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντων ὑπῆρχον, καὶ ὁ ἀδελφὸς ἅπασιν κλωδίου γραλητῶν, ὅ, τε νέπως ὁ ὕπαλος ἀπ' οἰκείας λυνὸς ἔχθρας τὸν κικέρωνα μισῶν. οὗτοί τε οὖν ὅτι πλέον ἢ πρὶν, ἅτε καὶ ἡτεμόνας τοῖς ὑπάτοις ἐχθίλες, καὶ οἱ δημοί οἱ ἐν τῇ πόλῃ ὀχαμάλες, πρὸς ἑκατέρους ἐθορύβοιμι, καὶ δημά τε ἐκ τούτου οὐκ ἐν κόσμῳ πολλὰ ἐλίγνετο, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὀθηφίσῃ ὁ κλώδιος γνοὺς ὃ πλῆθος πρὸς ὃ κικέρωνος ἐσόμενον, τοῖς μονομάχοις, οὓς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρὸς ἀγῶνας ὑπεταφίοις ὅτι ὃ μύρκῳ τῷ συγενῇ προπρεσκύσατο, λαβὼν, ἐσεπήδησεν ἐς τὸν σύλλογον. καὶ πολλοὺς μὲν ἔτρωσε, πολλοὺς δὲ ἔκτεινεν. οὐτ' οὖν ἡ γνώμη ἐκυρώθη, καὶ ἐκείνοις ὡς δρυφόρεις σὺν ὧν, φοβερὸς καὶ ἐς τὰ δημα πᾶσιν ὧν· ἀγορανομίαν τε ἤτει, ὡς ἐς τὸν δίκην τῆς βίας, δι' ἀποδιχθῆν, ἀμφοδοξούμενος. ἐγεάφατο γὰρ αὐτὸν ὁ μίλων, καὶ οὐκ ἐσήγα-

Supplicationes. 15 dierum Caesari decretae ob res gestas

Carbaro Servil.

Curiachii. p.

Lembani lacus

Humanarum rerum mutabilitas & incertitudo

T. Annius Milo

Appius Claudius

Reditus Ciceronis in urbē

ηλν. ὅτε γὰρ οἱ παμίαι, δι' ὧν τὴν ἀποκήρωσιν τ̃ δικαστῶν ἠμύνατο ἐχρῶ, ἤρώτησε, καὶ ὁ νέπως ἀπεῖπε τῷ στρατηγῷ, μηδεμίαν περὶ τῆς κληρώσεως αὐτῶν, δίκην μετοσέσθαι. ἔδοξε δὲ ἄρα τοῖς ἀγορανόμοις περὶ τῶν ζαμιῶν καταψῆναι, καὶ δῆλον τοῦτο ὅτι μάλιστα ἡ Φουτεικὴ ἐλύμετο. μαχόμενος ὁ καὶ πρὸς αὐτὸ τοῦτο, πολλὰ ἐπαγάπτετο, καὶ τέλος μονομάχους ἀνὰ τὰ ἄστη καὶ δήμους τῶν τὰ αὐτὰ οἱ βουλομένων ἀθροίσας, ἐς χεῖρας τῷ κλωδίῳ συνεχῶς ἦλθε, καὶ σφαγαὶ κατ' ὀλίγον, ὡς εἰπεῖν, τὴν πόλιν ἐλίγοντο. ὁ δ' οὖν νέπως φοβηθεὶς μετὰ τὸ σὺν ἀρχοντος, καὶ πρὸς τοῦ πομπηίου, τῶν τε δήμων ὧν πρότων, μετεδιώκετο. καὶ οὕτως ἥτε ἠρουσία κατελθεῖν τ̃ κικέρωνα, τ̃ αὐτοκράτορες ἐσηγησαμένου, προεβούλευσε, καὶ ὁ δῆμος ἀμφοτέρων τῶν ὑπάτων ἐσενεγκόντων, ἐψηφίσατο. λύτελεγε μὲν γὰρ πρὸς αὐτοὺς κλώδιος, ὃν ἐκείνῳ τὲ ὁ μίλων διὰ τέκνοιτο, ὥστε μηδὲν βίαιον δράσαι, καὶ ᾧ νόμῳ δήμοι τε καὶ ὁ πομπήιος σωθῆναι, ὥστε πολὺ κρείττους αὐτοὺς ἠμύνασθαι. κατῆλθέ τε οὖν ὁ κικέρων, καὶ χάριν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, πρὸς ἀγόντων αὐτῷ τῶν ὑπάτων, καὶ κτ' ὀ σὺν ἕδριον, καὶ κτ' τὴν οἰκλησίαν ἔγνω, τῷ τε πομπηίῳ τὴν ἔδραν τὴν ὅτι τῇ Φυγῇ μεθεὶς, ζωηλλάγη, καὶ τὴν τε διέργεσίαν πρὸς χρῆμα ἀπέδωκε. λιμοῦ γὰρ ὄν τῇ πόλει ἰσχυροῦ ἠμολήθου, καὶ τ̃ ὁμίλου πάντες ἐς τὸ θέατρον (οἵᾳ ὂ δὴ καὶ ποτὲ ἔτι θεάτρῳ ἐς τὰς πανηγύρεις ἐχρῶντο) καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐς τὸ καπιτώλιον ὅτι τοὺς βουλευτὰς συνεδρεύοντας ἐσπηδήσαντες, καὶ τότε μὲν ὂν χερσὶν αὐτοὺς ἀποσφάξῃ, τοτὲ δὲ καὶ καταφρήσῃ (καὶ αὐτοῖς τοῖς ναοῖς ἀπειλούντος, ἔπεισε σφᾶς ὅτι μηνιτέον δ' εἴη τὸν πομπήιον πρὸς χρείσασθαι, καὶ δῆλον τοῦτο καὶ ἀρχὴν αὐτῷ δῦο ὑπάτου, καὶ ὂν τῇ ἰταλίᾳ καὶ ἔξω ὅτι πέντε ἔτη δοῦναι. καὶ ὁ μὲν, ὥσπερ ὅτι τοῖς καλαπονησάς πρότερον, οὕτω καὶ τότε ὅτι τῷ πάσῃ αὖθις τῆς οἰκουμένης τ' ὑπὸ τοῖς ῥωμαίοις πότε οὔσης ἄρξῃ ἐμνημόνευσε. καὶ δὲ καὶ κράσσος δῆλος μὲν ἤθετο τῷ κικέρωνι, ἀπουδεὶ δ' οὖν τινα αὐτ' ἔχον, ὅπῃ πρότος καθέξοντα αὐτὸν ἠθοντο (ἐκ γὰρ ὁ κράσσος καὶ ἀπὼν δύοιαί τινα αὐτῷ ἐνεδείξατο) οὐ μέντοι καὶ χρήμασι σωτηρίαν ἐμελλε τελεῖν. ἐκείνος γὰρ τ̃ πρότε ὂν ἀπὸ γνώμης σφᾶς πεποιηκέναι εἰδώς, ἐκ τῆς φυγῆς αἰτιώματος γεγονέναι νομίζων, ὂν μὲν τ̃ πρῶτα οὐ πάνυ πρὸς αὐτοὺς ἐθρασύνετο, ἅτε καὶ τῶν τ' ἀκροάτων παῤῥησίας ὀπτικαρπίαν νεωστὶ πεπειραμένος. βιβλίον μέντοι τι ἀπόῤῥητον συνέθηκε· καὶ ἐπεὶ ἐπέγραψεν αὐτῷ, ὡς ἐκ τοῦ ἐωυ βιβλιμῦ ἀπολογισμόν τινα ἔχοντι, πολλὰ γ' ὂν καὶ δῆλα ἐς αὐτὸν ἦν τοῦ ἐκείνων, ἐκ τοῦ δήμων τινῶν συνήνεσε, καὶ δῆλον τοῦτο φοβηθεὶς μὴ ἐκ ζῶντος αὐτοῦ ἐκφοιτήσῃ, καλέσας μιλωνά τε αὖθις καὶ πόπλιον ἀπέδωκε τῷ παιδὶ, προσάξας οἱ μήτ' ἀναγνῶναι μήτε δημοσιῶσαι τὰ γεγραμμένα, πρὶν δὴ μεταλάξῃ κικέρων μὲν οὖν αὖθις ἀνέβλάστανε, καὶ τὴν τε οἰκίαν οὐσίαν, καὶ ὃ ἔδαφος τ' οἰκίας, κρίνει τῇ βουλῇ ἀποδοθῆναι, καὶ τ̃ κλωδίου καὶ ὀπτιφάζοντος, καὶ ἐς ὀχύμιον αὐτοῦ προσβαίνοντος, ἐκομίσατο. τὸν γὰρ ἐσφορὰν ἔφερε καὶ ἀλικιν νόμον, πρὶν ἐν ἐκ τ' ὑπατευδῶν ἐς ὃ πλῆθος ἐπεποίητο, ἀφαιρῶν, ὡς ὂν ἐν τοῖς ὡρισμένοις ἐκ τ' πατρίων χρόνοις ἐκλεθέντος αὐτοῦ, τὴν δὴ μυρίαν τ̃ κλωδίου πᾶσαν, ἐν ᾗ καὶ τὰ κτ' τὴν οἰκίαν ἐδέδοκτο, κατέλυε, λέγων οὐκ οἷόν τε εἶ τῆς μετασάσεως αὐτ' τῆς ἐς τὸν ὅμιλον τρεπανόμως γεγενημένης, ὑγιές τι τῶν ἐν αὐτῇ πραχθέντων νομίζεσθαι. ἔπεισε δὲ καὶ τούτου τοὺς πολίφιχας ὃ ἔδαφος οἱ, ὡς καὶ ὅσον ἐν βέβηλον ὄν, ἀποδοῦναι. ἐκ οὕτω ἐκ ἐνο

καὶ ἐκεῖνο, ἐν χρήματα ἐς τὴν τῆς οἰκίας κατασκευήν, ἐν εἰ δή τι ἄλλο τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἔχελύμαντο, ἐλαβε μὲν ὃ δὴ πολεμαίου τ̃ βασιλέως ἕνεκα αὖθις ἐκινήθησαν. ὅθεν γὰρ πολλὰ πρὸ τῶν ῥωμαίων χρήματα, καὶ μὴν οἰκοθεν, καὶ δὲ, καὶ δημοσάμενος, ὅπως τήν τε ἀρχὴν βεβαιώσηται, καὶ φίλος ἐκ σύμμαχος ὀνομασθῇ, κατεπαλώκει, καὶ αὐτὰ ταῦτα τῶν ἀγυρτιῶν βιαίως ἠργυρολόγει, καὶ διά τε τοῦτο ἐχαλεπαίνετο, καὶ ὅτι τ̃ κότταν ἀπαιτήσαντα παρὰ τῶν ῥωμαίων, ἢ καὶ τ̃ φιλίαν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπειπεῖν κελεύοντας αὐτῶν, οὐκ ἠθέλησε, καὶ οὔτε πεῖσαι σφᾶς ἠσυχάζειν, οὔτ' ἂν βιάσασθαι (ξενικὸν γὰρ οὐκ εἶχεν) ἠδυνήθη. διέδρα τε ἐκ τ' αἰγύπτου, καὶ ἐς τὴν ῥώμην ἦλθεν, καὶ τηρήσας τ̃ αὐτῶν ὡς ἐκ τῆς βασιλείας αὖθις ἐκβεβληκότων, καὶ ἔτυχεν ὥσθ' ὑπάτου ἀσυνθήτος ὄν ἡ χιλιὰς ἐπτετράπτερα, καταζῦναι. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα, οἱ ἀλεξανδρῆς τέως μὲν ἀγνοήσαντες ὅτι ἐς τὴν ἰταλίαν ἀπειρηκότως ἴσαν, ἢ τεθνηκέναι αὐτὸν νομίσαντες, βερενίκην τὴν θυγατέρα αὐτ' ἐς τὴν βασιλείαν ἀντικατέστησαν· ἔπειτα δ' ταλήθες μαθόντες, ἀνδρας ἑκατὸν ἐς τὴν ῥώμην ἐπέμψαν, ὡς τε τὰ ἐγκλήματα αὐτ' ἀπολογησομένους, καὶ ἀντικατηγορήσοντας ὅσα ἠδίκητο. ὡς μαθὼν δὲ ταῦτ' ἐκεῖνος (ἔτι δὲ ἐν τῇ ῥώμῃ ἦν) ἐπῆρθησε τοῖς πρέσβεσι ταῦτα ἔρξειν, ἀνδρας ἀνῄρ ἀμφιτέμνας, καὶ τοὺς μὲν πλείους αὐτῶν κτ' τὴν ὁδὸν ἔφθειρε· τῶν δὲ λοιπῶν, τοὺς μὲν αὐτῶν ἐν τῷ ἄστει αὐτῷ ἀπέκτεινε· τοὺς δ' καὶ καλαφοβήσας ἐκ τούτων, ἢ χρήμασι διαφθείρας, ἔπεισε μήτι τὰς ἀρχὰς ὑπὲρ ὧν ἐξείλαντο, ἐντυχεῖν, μηδ' ὅλως μνησθῆναι περὶ τῶν ἀπολωλότων ποιήσασθαι. καίτοι ὃ πρᾶγμα οὕτω πρόδηλον ἐγένετο, ὡς καὶ τὴν βουλὴν ἀναπεπτῆσαι δῆλος, ἐνάγοντος σφᾶς ὅτι μάλιστα Φαωνίου θ' μύρκου καὶ δ' ἑτέρου, ὅτι τε πολλοὶ τῶν συμμάχων πρέσβεις πεμφθέντες, βιαίως ἀπολωλήσθαι, καὶ ὅτι συχνοὶ καὶ τότε τῶν ῥωμαίων ἐδεδωρεδόκεισθαι. καὶ οἱ μὲν δὴ δίωνα τὸν τῆς πρεσβείας αὐτοκράτορα (πρόπολος γὰρ) μελετεπέμφθη, ὡς καὶ τὴν δικὴν αὐτῷ μαθησόμενοι· οὕτω δὲ ἄρα καὶ τότε ἐδόκει τῷ πολεμαίῳ τοῖς χρήμασι καλεκρότει, ὥστε μήτε δὴν δίωνα ἐς τὸ σὺν ἕδριον ἐσελθεῖν, μήτε μεμῖσθαί τινα τ̃ φόνου τῶν τεθνηκότων, ἕως γε καὶ αὐτὸς πρῶτος ἠμύνατο. καὶ μέντοι τ̃ δίωνος μεταξὺ τὰ δολοφονηθέντος, οὐδεμίαν οὐδ' ἐπ' ἐκείνῳ δίκην δέδωκε. διά τε γὰρ δὴ καὶ ὁ πομπήιος τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ ὑπεδέδεκτο, καὶ ἰκέτευε ἤρετο. τῶν γεμῶν δήμων ὧν αὐτόθεν, ἐκεκλήθη μὲν ὑστέρῳ συχνοὶ, ἐφάνησαν δὲ ὀλίγοι. τότε γὰρ δεδωρεκηκὼς πολὺ ἦν, καὶ δημόταις διὰ ἴδιον ἕκαστος δέος συνεμάχετο. οἱ μὲν οὖν ἀνδρες τοιαῦτα ἐποίουν. ὃ δὲ θεῖον χρυσοῦν κατ' ἀγορὰς δύο τῷ ἐχομένου ἔτους ὃ ἄγαλμα τοῦ δίος τῷ ἐν τῷ ἀγυιαῖ ἱδρυμένου βαλκῶν, τὴν κάθοδον τῷ πολεμαίου χρόνον τινὰ ἐπέσχε. τοῖς γὰρ σιβυλλείοις ἔπεσιν ἐντυχόντες, εὗρον ἐν αὐτοῖς γεγραμμένον αὖθ' τοῦτο· ἀλλ' ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς βοηθείας τινὸς δεόμενος ἔλθῃ, τὴν μὲν φιλίαν οἱ μὴ ἀπῤῥήσεσθαι, μὴ μέντοι καὶ πλήθῃ τινὶ ὀπτικουρήσητε. εἰ δὲ μή, ἐν πόνοις καὶ κινδύνοις ἔξετε. κἀκ τούτου τ̃ σωτυχίαν τ̃ ἐπῶν πρὸς τὰ τότε γιγόμενα ξυμμάσαντες, ἀπεψηφίσαντο πρότα μὲν τὰ περὶ αὐτοῦ ἐγνωσμένα, γαίῳ κάτωνι πειθέντες δημῤῥήχῳ. ταῦτα δὲ ἐχρήσθη μὲν οὕτως· ἐδημοσιώθη δὲ (ἐν γὰρ ἕξ ὧν ὀλίγοις τ̃ σιβυλλείων, εἰ μὴ ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο, ἐς ὃ πλῆθος ἐξαγγέλλεσθαι) δι' ὃ τῆς κάτωνος· ὅθεν γὰρ ἔλαχε ὁ νοῦς τ̃ ἐπῶν διεφρυλλήθη, ὡσπερ εἴωθε γίγνεσθαι, ἐδόκει μὴ συν-

f.i.

Ptolemæy

Berenice Ptolemæi f.

Ptolemæi factnus indignum

M. Fauonius

Dion

Simulachrū Iouis albani de coelo tacti

Sibyllini libri

C. Cato

Ἐνάγοντος accusante

λόγ. oraculú.

Cōss — L. Philipp⁹ — Cn. Marcellinus

Cor. Sprimthor

Faustus Sylla

Máh⁹ torq⁹

χρυφθείη, καὶ ἔς τε τὸν ὅμιλον τοὺς ἱερέας ἐσήγαγε. καὶ τοῦτο μὲν πρῶτον ὅτι οὗτω τὴν ἡδουσίαν ἐπ' αὐτοῖς ζημιώσειαν, ἐξεβιάσατο σφᾶς σκληρῶσαι τὸ λόγιον. ὅσῳ γάρ τοι μᾶλλον οὐκ ἐδόκει σφίσιν ἐξεῖναι, τοσοῦτο ὄχλος ἦγε. καὶ ἐκεῖνο μὲν ἔχειν οὕτως, καὶ ἐς τὴν τῶν καλίνων γλῶσσαν γεγράφθαι, δυσεκρύπτου. γνώμας δὲ αὐτῶν μὴ τοῦτο ποιουμένων, καὶ τὴν μὲν ἀΰδυ τραπεῖσ' τῷ ἀσυνδέτῳ κάλλους ἀπολειπόντων, ὧν δὲ δὴ, καὶ ὃν πομπήϊον μὴ ἐκβοδύχων δύο καταγαγεῖν αὐτὸ κελευόντων (ὅ, τε γὰρ πολεμαῖος μαθὼν ὃ χρησθὲν, ἠξίωσε τούτου τυχεῖν, καὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ αὖλος πλατυῖος ἐς ὃ κοινὸν δημοχῶν ἀνέγνω) δείσαντες οἱ βάρβαροι μὴ μείζων ἔφ' ὁ πομπήϊος καὶ ἀπ' ἐκείνου ὀλίγηται, ἀντέπεσαξαν αὐτῷ, τῇ δ' ὑστεραίᾳ φάσκοντες χρησάμενοι. ταῦτα μὲν ὅτι τε λουκίου φιλίππου, καὶ ὅτι γαΐου μάρκελλου ὑπάτων ἐγένετο· καὶ αὐτὰ ὁ πολεμαῖος μαθὼν, τὴν τε κάθοδον ἀπέγνω, καὶ ἐς ἔφεσον ᾤχετο, ὡς δὴ τῇ θεᾷ διηπάτησε. τῷ δ' ὑστεραίᾳ ἔτει, καὶ τοιόνδε τι ἴδιον μὲν, φέρειν δέπτως ἐς τὴν συγγραφὴν, ἐπεσέβη. τὰ γὰρ νόμου διαρρήδην ἀπαγορεύοντος, μηδένα δύο ἅμα ἐκ τοῦ αὐτοῦ συγγενείας τὴν αὐτὴν ἱερατείαν ἔχειν, ὁ σπινθὴρ ὁ ὑπάλιος ὑπεθυμήσας κορνήλιον σπινθῆρα τὸν υἱὸν ἐς τοὺς οἰωνιστὰς ἐσαγαγεῖν, ἔπειτ' ὀλίγῳ ὁ φαῦστος ὁ τοῦ σύλλου παῖς ἐκ τοῦ τοῦ κορνηλίου φύλου ὢν προσενεγέραστο, ἐξέπεισεν αὐτὸν ἐς ὃ μαλίου τορκουάτου γένος· καὶ οὕτως ὁ νόμος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ῥήμασι μείνας, ἔργῳ καινελύθη. μὴ δὲ δὴ τοῦτο ὁ κλώδιος ὅπως ἔλαχίστα ἐς τὴν ἀστρονομίαν ὑπὸ τε τοῦ φιλίππου καὶ ὑπὸ τοῦ μαρκελλίνου προεληλύθει (προὸς γὰρ τὴν ἀπόδρασιν τῆς δίκης τοῦ κλώδιος ἠρέθη) γραφεὶς ἐκ τῶν μιλωνος τῶν μονομάχων τοῦ σκευοῦς ἀπηνείκεν. ἃ γὰρ αὐτὸς ἔπρασσε, καὶ ἐφ' οἷς ἐκρίνετο, ταῦτ' ἐκείνῳ δυτέρα κλῆ. ἐπεὶ δὲ ὅτε, οὐχ ὅτι τὸν μιλωνα προσδοκῶν ἀφῆσαν, ἅτε ἐκ συναγωνιστὰς ἰσχυροὺς, δήμους τε καὶ ὃν κικέρωνα καὶ τὸν πομπήϊον ἔχοντα, ἀλλ' ἵνα ὅτι τῇ προφάσει ταύτῃ τῷ τε μίλωνι προσπολεμοῖν, καὶ ἐκείνους ὑβρίζοι. προὸς γοῦν τοῖς δήμοις τοιόνδε τι ἐμεμηχάνητο, τοὺς σκευάσας τοὺς ἑταίρους, ἵν' ὁπότε πύθοιτο αὐτῶν ἐν τοῖς συλλόγοις τι ποιῶν ἢ καταλέγων τοιόσδε τις ὤν, στωμυλοῖεν, ὅτι πομπήϊος ἐπηρώτα πολλάκις ἐξαίφνης πόθεν ὅσα ἐπαίτια προὸς αὐτὸν, ἢ κατ' ὄψιν τοῦ σώματος, ἢ κατ' ἄλλο τι ἴδιον, ἰδία καὶ καθ' ἕκαστον, ὡς οὐ προὸς ἐκείνου δὴ λέγων. καὶ ἐκ τούτου τὴν μὲν ἐξαρχόντων, ὧν δὲ, ζωπυρούντων σφίσιν (οἷα φιλεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις γίγνεσθαι) καὶ λεγόντων ὅτι πομπήϊος χλιδασίᾳ πολλῇ στωμύλλεται, ὥστε ἐκεῖνον μήτε τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καρτερεῖν, μήθ' ὁμοίου τι ποιεῖν αὐτὸ ἐπαινοῦντα, προεπορεύεσθαι, καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ καθίσαι. τὸν λόγον μὲν τὸν μίλωνα καλαχρίναι, ἔργῳ δὲ αὖθις μηδ' ὁπλοφορούμενον ἀλίσκεσθαι. ὁ γὰρ κλώδιος ὅπως ὅτι πλῆθος ποιοίη, οὐκ εἴα τὸν φεραιτικὸν νόμον ἐσενεχθῆναι, οὔτε δίκην οὐδεμίαν ἐσαχθῆναι ἐξεῖν. τέως μὲν οὖν ὁ μίλων τῶν λοιδοριῶν καὶ τῶν σφαγῶν προφάσιμα αὐτοῖς ἦν. ἱερέων δέ τινων ἐν τούτῳ γνομένων. ἐν τε γὰρ τῷ ἀβαύρῳ νεὼς ἥρας βραχὺς ὅτι περιπέζης τινὸς προὸς ἀνάγκην ἱδρυμένος, προὸς τὸ ἄγκιον μετεγράφη, καὶ λαμπὰς ἀπὸ τοῦ μεσημβρίας ὁρμηθεῖσα, προὸς βορέαν διῆξε, λύκος τε ἐς τὴν πόλιν ἐσῆλθε, καὶ σῆσμὸς ἐγένετο, τῶν τε πολιτῶν τινες κεραυνοῖς ἐφθάρησαν, καὶ θόρυβος ἐν τῷ λαΐνῳ ὑπὸ γῆς ἐξηκούσθη. καὶ αὐτὰ οἱ μάντεις ἀκούσαντες θελησόντες, ὀργίζεσθαι σφίσι δαιμόνιόν τι, ὡς καὶ ἱερῶν τινων ἢ χωρίων οὐκ ὁσίων ἐποιχυμένων, ἔφασαν.

Φεφδιατικὸς νόμος

σθη. ἐπεὶ δὲ ὁ κλώδιος τὸν κικέρωνα μεταλαβών, τῷ τε λόγῳ πολὺ ἐνέχειτο, ὅτι ὃ ἔδαφος τὴν οἰκίας ἱερωμένον τῇ ἐλευθερίᾳ, κατωκοδόμησε, καὶ ἐπῆλθε πολὺ ἐπ' αὐτὸ, ὡς καὶ ἐκ θεμελίων αὖθις αὐτὸν ἀναιρήσων· ἃ οὐκ ἐποίησε μέντοι τοῦτο (ὁ γὰρ μίλων ἐκώλυσεν) ὁ δὴ οὖν κικέρων, ὡς καὶ παλαι αὖθ', ὀργίλου τε εἴχεν, καὶ κατηγορίας ἐποιεῖτο. καὶ τέλος τόν τε μίλωνα καὶ δημοχόρους τινὰς προσλαβών, ἀνῆλθέ τε ἐς ὃ καπιτώλιον, καὶ τὰς πύλας ὅπως τῇ ἑαυτοῦ φυγῇ ὅπως τὸν κλωδίου σταθείσας, καθεῖλε. καὶ τότε μὲν αὐτὰς ἐκείνου σὺν γαΐῳ ἀδελφῷ τραπηγοῦντι ἐπελθόντος ἀφῃρέθη· μὴ δὲ τοῦτο φυλάξας ἐκ δημοσίων τὸν κλώδιον, ἀνέβη τε αὖθις ἐς ὃ καπιτώλιον, καὶ λαβών αὐτὰς, οἴκαδε ἀπεκόμισε. καὶ μοῦνος ἢ τούτου, οὐδὲν ἔτ' ἀπώμοσεν οὐδὲ ἑτέρᾳ αὐτῇ ἐῶν, ἀλλ' ἐλοιδόρησε δημόσια, ἐς διέβαλεν δήμου τε ὅσα ἐδωώσατο, μηδενὸς τῶν αἰσχίστων ἀπεχόμενος· καὶ ὁ μὲν, τῷ τε δημοχίαν τὴν τοῦ κλωδίου, ὡς καὶ τοῖς νόμοις ἐναντία, καὶ τὰ πεπραγμένα ἐν αὐτῇ ἐπ' αὐτὸ, ὡς ἢ ἄκυρα ὄντα· ὁ δὲ, τῷ τε φυγῇ τὴν τοῦ κικέρωνος, ὡς καὶ δικαίως ἐγνωσμένῃ, καὶ τὴν κάθοδον αὐτοῦ, ὡς καὶ ἀδικώτατα ἐψηφισμένην. μαχόμενοι δὲ αὐτῶν, καὶ τοῦ κλωδίου πολλῇ τῇ σπουδῇ ἐλαττουμένου, ὁ κάτων ὁ μάρκος ἐπελθὼν ἀνέσωσεν αὐτοῖς. τῷ τε γὰρ κικέρωνι ἀξιόλογος, καὶ φοβηθεὶς ἅμα μὴ καὶ ὅσα αὐτὸς ἐν τῇ κώπῃ ἐπεποιήκει, καλαλυθείη, ὅτι προὸς τὸ κλωδίου δημοχοῦντος ἐπέμπετο, προθύμως αὐτῷ συνήρατο. μέγα γὰρ ἐπ' αὐτοῖς ἐφρόνει, καὶ προὸς πάντας ὃ βεβαιωθῆναι αὐτὰ ἐποίησε. ὁ γὰρ πολεμαῖος ὁ τὴν νῆσον τότε κατέχων, ὅπως τὰ ἐψηφισμένα ἤθελε, καὶ μήτ' ἀνάπραγ τοῖς ῥωμαίοις ἐτόλμησε, μήτ' αὖ φερηδεὶς τῆς ἀρχῆς ζωῇ ὑπέμεινε, φάρμακον πιὼν ἀπέθανε. καὶ οἱ κύριοι ὃν κάτωνα οὐκ ἀκουσίως, ἅτε καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν ῥωμαίων αὐτῇ δούλων ἔσεσθαι προσδοκησάμενοι, ἐστεφάνωσαν. ὁ δ' κάτων ὅτι μὲν τούτοις οὐδὲν εἶχε σεμνύνεσθαι· ὅτι δὲ δὴ τὰ μὴ ἀεισα διέφυσε, καὶ δούλους καὶ χρήματα πολλὰ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀθροίσας, οὐδὲν ἠπίαθη, ἀμαὶ ἀνεπικλήτως πάντα ἀπεδέξεν, ἀνδραγαθίας, οὐδὲν ἧττον ἢ πολέμῳ τινὶ ἐνεικήκει, μεγεποιεῖτο. ἐπεὶ γὰρ ἓξ πολλοὺς δωροδοκεῖν, ἀσφαλέστερον ὃ τὴν χρημάτων καταφρονῆν τινα· ἃ δ' ὧν πολεμίων κρατεῖν, ἐνόμιζε. τότε οὖν ὁ κάτων ἐν δόξῃ τινὶ ὑπερνικᾶν δρᾶν τοῦτ' αἰσίων ἐλάμβανε. καὶ οἱ ὕπαλοι γνώμῃ ἐν ᾧ σεμνοτέρῳ ἐποιήσαντο, στρατηγίαν αὐτῷ δοθῆναι, καίπερ μηδέπω ἐκ τῶν νόμων προσήκουσαν. καὶ ὃς ἀπεδείχθη μὲν (αὖθις γὰρ ὑστεῖπε) τῷ δὲ δὴ δύκλαν καὶ ἐκ τούτου μείζονα ἔσχε. κλώδιος γὰρ ἐπεχείρησε μὲν τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐκ τῆς κύπρου ἀφεθέντας, κλωδίους, ὅτι αὖθις τ' κάτωνα ἐκεῖσε ἐπεπόμφει, ὀνομάσαι· ἐκ ἠδυνήθη δέ, ἐναντιωθέντος αὐτοῦ. καὶ οἱ μὲν, κύριοι ἐπεκλήθησαν, κάτοι τινῶν πορκίους σφᾶς προσφπεῖν ἐθελησάντων. ὁ γὰρ κάτων καὶ τοῦτο ἐκώλυσεν· ὀργῇ δ' οὖν ὁ κλώδιος τῷ ἐναντιωσιν αὐτοῦ φέρων, ἅτε διοικηθέντα ὑπ' αὐτοῦ διέβαλε, καὶ τοὺς λογισμοὺς τῶν πεπραγμένων ἀπῄτει, οὐχ ὅτι καὶ διελέγξαι τι αὐτὸν ἀδικοῦντα ἐβούλετο, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ ναυαγίου τὰ γράμματα ἀφόδυλα πάντα διέφθαρτο, καὶ ἐδόκει τῷ τόπῳ τι ἰχνύειν. ἐβοήθει δὲ καὶ τότε τῷ κλωδίῳ ὁ καῖσαρ, κάτοι μὴ πρῶν, ἅτε τὰς τε κατηγορίας αὐτοῦ τὰς τῷ κάτωνος ὑπισχνουμένους, ὡσπερ φασί τινες, ἔπεμπεν. ἐπεφέροντο ὃ ἐκ κάτωνι δῶρα τε, καὶ ὅτι τινὰ στρατηγίαν οἱ αὐτὸς τοῖς ὑπάτοις πείσας, ὥσπερ ἔλεγον, ἐσπουδάσατο, προεποιήσατο ἐλευθερίας, ἵνα μὴ τὰ ἄκων ἀπολετυχηκέναι αὐτῆς

δόξη, πρᾶσθαι. οὗτί τε οἷὼν ἐμάχοντο. καὶ ὁ πομπήϊος ἔφερε μὲν ἐν τῇ δ' σίτου ἀφθονίαν τελεωτάτην. πολλῶν γὰρ πρὸς ταῖς ἀπ' αὐτῆς ἠπείροις ἐλωβησαμένων, ἀπορρᾳθύμως σφᾶς, ὅπως ἔν τε κόσμῳ καὶ ἐν ταῖξ πινὶ σιτοδοτηθῶσιν, ἐβεβήκεσαν ποιήσασθαι, οὐ μόνον ἀλλὰ τοῦτο μόνον τῇ τε ἑαυτῆ σοφίᾳ καὶ ἐκ τῆ πλήθους τοῦ σίτου ῥᾴων πως διοίκησε· τὴν γὲ δὴ ὑπατείαν τῶν πραγμάτων ἔχε, καὶ αὖτὶ ἀπ' αὐτῶν ἔλαβεν. ἐλύπει μὲν γὰρ αὐτὸν καὶ τὰ ἐπὶ τῷ κλωδίᾳ γιγνόμενα, ἐς μάλιστα δ' ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν δήμων ἐπαφεωρᾶτο, ὧν διέφερε ἀφ' ἑαυτῆ τὸ ἀξίωμα, καὶ δι' ἃς ἡδονὰς, ἀφ' ὧν καὶ ἰδιωτεύων, ἐπ' πᾶσιν αὐτοῖς μιμήσεως πρᾶγμα ἐσεδόκησεν, ὑφειζόμενος δηλαδὴ τούτων μόνον ἔσθ' ὅτε καὶ καλεφεσίᾳ. πρᾶγμα μόνον γὰρ κακῶς ἀκούων ἐδυσχέραινε· ἀφελιπῶν δὲ, καὶ ἐς ἀγαλογισμὸν τῆς ἐαυτοῦ ἀρετῆς καὶ τῆς ὧν ἐναντίων κακίας ἀφικνούμενος, οὐκέτ' αὐτῶν πρᾶγμα. ὁ δὲ δὴ καῖσαρ αὐξανόμενος, καὶ ὁ δῆμος τά τε κατειργασμένα αὐτοῦ θαυμάζων, ὥστε καὶ ἐκ τῆς βουλῆς δύναις, ὡς καὶ ὁπότε δουλωθείη πρωτεύων τοῖς γαλάταις ἀποστείλαι, ἐς πρὸς ταῖς ἀπ' αὐτῆ ἠπείροις ἐπαγόμενος, ὥστε καὶ χρήματά οἱ πολλὰ ψηφίσασθαι, δῆθεν αὖθις ἰώσια. ἐπεχείρησε μὲν γὰρ τοῖς ὑπάτοις δυσπείσαι, μήτε τὰς ὁπλίσεις αὐτῆ διαθεῖναι, ἀγανωσκήσειν, ἀλλὰ καὶ ὅπλα πλῆσαι, μέχρις οὗ αὐτόματος ἡ δόξα τῶν πραγμάτων ἐκνικήσῃ, συγκρύψειν, καὶ ἀφοδηθήναι τινα αὐτῷ καὶ πρὸς τῶν καθηκόντων καιρὸν πέμψαι. τοσαύτη γὰρ φιλοτιμία ἐχρῆτο, ὥστε ὅσα αὐτὸς τῷ κάσαρι συνέπραξε, καὶ βασκαίνειν καὶ καταλύειν, καὶ ἐκείνῳ γε δήλως μεγάλως ταμιευόμενος, καὶ τὰ ἑαυτοῦ συσκευάζοντι ἀρέσκων· καὶ ὃ δήμῳ ἐξεκλησίαζε, ὅτι αὐτόν γε ἐν ὁλιγωρίᾳ ἐποιεῖτο, καὶ τὰ κάσαρος ὑπερασπίζειν. τά τε γὰρ δήμῳ ἐς ἡδονὰς ἔπραττε, ὁρῶν αὐτοὺς τὰ πρὸς ποιηθέντων τινὰ ὅτι τοσοῦτον μνημονεύοντας, ἐφ' ὅσον μηδὲν δῆλον ὅτι γίνοιτο, καὶ πρὸς τὸ ἀεὶ καλῆσαι μόνον, καὶν ἔλαττον τῶν πρότερον ᾖ, πρὸς μεγέθατα τῆς τε τῶν ζώντων κάρος καὶ τῆ δ' ξένου ἡδονῆ φερομένους· καὶ τὸ μὲν πρὸς δοκιμοῦ πᾶν καλύοντας· ἐπὶ τῶν φθόνῳ, τὸ δ' ἔτι πρὸς φανόμενον σὺν επαύξοντας· ἐπὶ τῆς ἐχθρῶν. δι' οὖν ταῦτα δυσχεράνων, ἐς μήτε ἂν ἀφ' ὧν ὑπάτων δίκαιος πρὸς ξαίς δυνηθείς, καὶ τ' καίσαρος μείζω τῆς πρὸς ἑαυτὸν πιστώσεως γιγνόμενον ὁρᾶν, οὐκ ἂν ἐλαφρῶ τὸ πρᾶγμα ἐποιήσατο. καὶ γὰ νόμιζε δύο τε εἶ) τὰ ἀφιλίας εἶναι συζέοντα, τό, τε δέος καὶ τὸν φθόνον· καὶ ταῦτα ἀπ' ἀμφοῖν καὶ τῆς δύξης, καὶ τῆς ἰσχύος μόνως συμβαίνειν. ἕως μὲν γὰρ δὴ ἰσομοιρῶσί τινες αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνα ἐρρῶσθαι· ἐπειδὴ δ' ὑπεραρωσί τι οἱ ἕτεροι, ἐνταῦθα τό, τε ἐλαττούμενον φθονῆσαι, μισεῖν τὸν κρείττονα, καὶ τὸ κρατοῦν καταφρονῆσαι, ἐξυβρίζειν ἐς τὸν χείρονα, καὶ οὕτως ἀπ' ἀμφοτέρων, τὸν μὲν τῇ ἐλαττώσει ἀναγκαιοῦσθαι τ' ἢ τὴ πλεονεξίαν ἐπαυξόμενον, πρὸς τε διαφορὰς καὶ πρὸς πολέμους, ἐκ τῆς πρὶν φιλίας, ἀφικνεῖσθαι. τοιούτοις οὖν δὴ τισι λογισμοῖς ὁ πομπήϊος ὅπως τὸν καίσαρα ὠφελῖτο. καὶ ἐδόκει γὰ σὺν δυ ῥᾳδίως μόνος αὐτὸν καταλῦσαι) τὸν κράσσον ὡς καὶ μετ' αὐτῆ ποιήσων, ἔτι δὲ μᾶλλον δυνηρτήσατο. συμφερησάμενοι οὖν, ὡς μὲν σφίσιν ἐδόκει δυ ἰδιωτεύοντες πρᾶξαν ἥκιστα δυ δ' ὑπατεύσωσι, καὶ ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς τὰ πρᾶγματα τῇ ἐκείνῳ ζηλώσῃ ἀφαλέως, καὶ δυπερρόποι οἱ ἔσεσθαι, καὶ ταχὺ αὐτῆ, ἅτε καὶ δύο ἑνός, πρεσβυήσεσθαι πρᾶσεδόκησαν. καὶ οὕτω πᾶσαν τ' πρὸς ποίησιν σφίσι, * καὶ τις τῶν ἑταίρων σφῶν ὅπῃ τῷ κράσσῳ αὖθις πρᾶσῆλθ, ἀπρονοήτως μηκέτι βουλέσθαι ὑπαιθῦσαι,

Duas res dissoluere amicicias. metú & inuidiã.

ἰδῦσαι, ἀποθέμενοι δύτιχρις αὐτῆς, καθάπερ ἑτέροις ὑσὶ πρέπτεσθαι σὺν αγωνιζομένοις, μετεποιήσαντο. ἐπειδή τε ἔξω τῶν χρόνων ὧν ἐν τοῖς νόμοις διηρημένων ἐπῆλθεν αὐτῷ, καὶ δῆλοι ἦσαν οἱ δῆμοι τὸ καὶ αὖθις οἱ ὕπατοι (ἦν γὰρ τι καὶ ῥώμης ὁ μάρκελλῖνος εἶχεν) οὐκ ὀκνοῦντες σφίσιν ἀποδηλῶσαι, διεπρᾶσσοντο ταῖς ἀρχαιρεσίαις ἐν τῷ ἐναυτῷ ἐκείνῳ μὴ ἀμφαῖς, δήμους τε, καὶ τὸν κάτωνα τ' γαῖον ἐνίους, ἵνα μεσοβασιλέως αἱρεθέντος, ἐς αἰτήσωσι χρῖ τοὺς νόμους τῶν ἀρχῶν, καὶ λάβωσι. καὶ (ἐγένετο γὰρ λόγῳ τοῦτο μὲν ὑπάτων πρεσκυασμένων δήποτε κατ' ἀρχῶν πρέφασιν, ἔργῳ δὲ, ἐπ' αὐτῶν ἐκείνοις τοῖς χρῶ ἐναντιωμένοις σφίσι φανερῶς ἤδη τε) δῆθεν ἡ βουλὴ ἐκύρωσε μὲν τὰ αὐτὰ ἐλέσθαι τοὺς αὐτοὺς, καὶ τότε μὲν οὕτω διελύθησαν· αὖθις δ' ὅπῃ τὰ αὐτὰ ἐλέσθαι τοὺς αὐτοὺς, καὶ ἀνάγκη ἦν συμφορᾷ τινι, μετεκδυῶσαι ἐψηφίσαντο. καίτοι τῶν κάτωνος ἕκτε τῶν συνεδρίου, ἐπειδήπερ ἀντέλεγον οὐδὲν ἴσως, ἐκπηδήσαντος, ὅπως μηδὲν τελεσθείη. εἰ γάρ τις τῶν μὴ βουλομένων ἔνδον εἴη, οὐδεμία ψῆφος αὐτοῖς ἐδίδοτο. ἐκείνοις τε γὰρ πρασπαντήσαντες ἕτεροι δημάρχοι ἐκώλυσαν ἐσελθεῖν, καὶ οὕτω τοῦτό τε τὸ δόγμα ἐκυρώθη, καὶ ἐχρηματίζετο ὅπως καὶ ἐς τὸν πομπήϊον τὸν τότε οὖσαν οἱ βουλόμενοι θεωρήσωσιν. ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς ἐκεῖνο ὁ κάτων ἀντῆσατο, ἐξεπήδησαν ἀθρόοι, καὶ τὰ ἐσθήματα ἀναξάμενοι, ἐπομπεύθησαν ὡς ἐς δημ. τοῦτ' αὐτὸ καταπλήξοντες. καὶ ὅπῃ μηδ' ὡς ἐμετείαζε, πρεσῆλθον ἐς τὸν ἀγορὰν ἅμα πάντες, καὶ σὺν δραμόντος ὅπῃ τούτῳ τῷ πλήθους, ἐς πρῶ κατηφείας αὖθις κατέσησαν, δημηγορῶν μὲν ὁ μάρκελλῖνος, καὶ τὰ πρόντα σφίσιν ὀδυρόμενος· ὅπῃ δακρύοντες ἦ οἱ δῆμοι, καὶ ὅπῃ σένοντες, ὥστε μηδένα μηδὲν ἀνιᾶφθέγξασθαι. καὶ οἱ μὲν τοῦτο πρᾶξαντες, ἐς τὸ βουλευτήριον αὖθις ἐσῆλθον, γνώμην ἔχοντες, ἐς τοὺς ὑπαγόντας τῶν ὀργῶν ἀφῆναι. κλώδιος δὲ ὁ τούτῳ μεταπηδήσας αὖθις πρὸς τὸν πομπήϊον, καὶ τὰ ἐκείνου πάλιν ἀντελόμενος, ἔτι τῷ εἴτι οἱ τῶν τότε πρασπολιτῶν συγκατεργάσαντο, πρῶν αὐτὸν ἰδιώσεσθαι, πρῆλθέ τε ἐς τ' ὁμιλον ἐν τῇ καθηκούσῃ σχολῇ, μηδὲν αὐτῆς πρὸς τὸ δόγμα μεταλλάξας, καὶ κατά τ' τῶ μάρκελλίνου καὶ τῶν δήμων ἐδημηγόρει. πολλῆς οὖν καὶ ὅπῃ τούτῳ ἀγανακτήσεως ἐπὶ τῶν βουλευτῶν γενομένης, καὶ μάλ πλῆθος μεταξὺ λέγων ἐγκατέλιπε· πρὸς δὲ δὴ τὸ συνέδριον ἔρξας, ὀλίγου διεφθάρη. τῆς γὰρ ἡρουσίας ἀποκτησάσης αὐτῷ, εἴσω τε ἐσελθεῖν ἐκωλύθη, καὶν τούτῳ ἐπὶ ἱππέων πρεσιοιλιάδες, διεσπάσθη δύ, εἰ μὴ δύ ἀκεσαμένου αὐτῷ, καὶ τὸν ὅμιλον ὅτι βοήσαι μόνον, πρεσέδραμον πολλοὶ πῦρ φέροντες, ὡς καὶ μετ' αὐτοῦ βουλευτηρίου σφᾶς κατορύσσοντες, εἴ τι αὐτὸν ἐξεργάσαιντο. καὶ ὁ μὲν πρῶτος οὕτω σωθῆναι ἐπεφύκει, οὕτως ἐσώθη· πομπήϊος δὲ ὁ ἐν τοῖς ἐκ πλαγείς, ἐς τε τὸ συνέδριον ποτε ἐσεπήδησεν, ὑπεναντιούμενος αὐτῷ ψηφίσασθαι μηνύοντι, καὶ ἐκεῖνό τε κυρωθῶναι ἐκώλυσε, καὶ ἅ μετ' ἐκείνου μετ' τοῦτο πυθομένου δημοσίᾳ αὐτῷ, εἰ ὄντως ὅπῃ μεῖ ὑπαλθῦσαι, ἔτι τῷ κατακηπσάμενον αὐτὸν ἀπουδαργεῖν ὁμολογήσαι, πρῶν μὲν δικαίων δυνάμεων ἕνεκα σῴζειν τ' ἀρχῆς δεῖσθαι ἔφη, ὅτῳ ὃ δὴ τοῖς ταραχώδεις, καὶ σφόδρα αὐτῆς δύτι ποιεῖσθαι. ὡς οὖν τούτῳ φανερὸς ἐνέκειτο, καὶ ὁ κράσσος ἐρωτηθεὶς ἃ αὐτὸς, ταὐτὰ οὐχ ὁμολόγησε μὲν, οὐ μὴν οὐδ' ἀπηρνήσατο, ἀλλ' ὡς ἐν εἰώθη, ἔξω μέσου ἐχώρησεν, εἰπών, ὅτι πρῶν ὅσα ὦ χαίνω συμφέρει, πρεσέξω, καὶ τὰ δόσθαι, ὁ, τε μάρκελλινος καὶ δῆμοι πολλοὶ τῶν τε πρᾶσκυλαῖ αὐτῶν καὶ

τῷ δώτιαξιν, καὶ σφᾶς ἀπόντων ἔτι ἐς τὸ βουλευτήριον. μὴ συλλεγομένου δὲ τοῦ καθήκοντος ὑπὸ τῶν νομίμων ἀριθμοῦ τοῦτ' ἐψηφίσθαι μὲ * ἔχειν τοῦτο αὐτῶν ἠδυνήθη, ἀλλὰ τῇ σπουδῇ αὐτῆς οὕτω διέβη. οὐ μέντοι οὔτε τῷ ἐαθῆτα μετημπίσχοντο, οὔτε ἐς τὰς πομπὰς τῶν ἐφοίτων, ὑπὸ ὧν καπιτωλίῳ τῇ τοῦ διὸς ἑορτῇ εἰστιάθησαν, ὑπὸ τοῦ τὰς δύο ἀς τὰς λατίνας, δεύτερον ἤδη ὑπὸ τινος ὑπὸ ὀρθῶς τοῦ καθέντος ποιουμένους, ἐς τὸ ἀγαθὸν ἀφίκοντο, ἀπ' ὧν δεδουλωμένοι, καὶ μήτ' ἔχειν ἔξεσθαι, μήτ' ἄλλο τι πολιτικὸν τοῦ ἔξουσίαν ἔχοντες, ὃ λοιπὸν τοῖς ἔτεσι διήγαγον, καὶ μὴ τοῦτο ὅ, τε πομπήιος καὶ ὁ καίσαρος ὕπατοι ὑπὸ μεσοβασιλείας ἀπεδείξησαν, οὔτ' ἄλλου τινὸς τῶν τοῦ ἐπιτηδευόντων ἀπαντήσαντος, καὶ λουκίου δομιτίου, ὃς μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας ἐπαυσυδάρχησεν, ὁρμήσαντος μὲν τοῦ τὴν ἐκκλησίαν οἴκοθεν ὑπὸ νύκτα· ἐπεὶ δ' ὁ πᾶς ὁ τὸν λύχνον οἱ τοῦ σφέρων ἐσφάγη, δείσαντος, καὶ μηκέτι ἀφαιτέρω τοῦ χωρήσαντος, οὔτ' οἶν δυτισάντος τινὸς τῷ ἀρχικῷ, καὶ τοῦ σὺ τῆ πόπλιου κράσσου, ὃς υἱὸς τε τῆ μάρκου ἦν, καὶ ὅτε ὦ καὶ χαρὶ ὑπερατήγει, γραμμάτας ἐπ' αὐτῷ τοῦτο ἐς τὴν ῥώμην ἀπαγγόντος, οὐ χαλεπῶς ἠρέθη. τοιαῦτα δὲ πραχθόντος οὕτω τὴν ἡγεμονίαν, ἃς λοιπὰς ἀρχὰς ταῖς ὀπτητηδείοις σφίσιν ἔτι ἐποίησαν, τὸν κάτωνα τὸν μάρκου κωλύσαντες γραπτὴν ἀποδεχθῆναι. ὑπὸ πλήθους τε γὰρ αὐτὸν οὐκ ἀνέξεσθαι τὰ γιγνόμενα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐμοὶ ἄπρακτον τοῦ καιροῦ τοῦτο γενέσθαι. ἡ μὲν τῶν γραπτῶν κατάστασις (ὁ γὰρ κάτων οὐδὲν βίαιον τοῦ ἔξαι ἠξίωσεν) εἰρηναία ἐγένετο· τοῖς δὲ τοῖς ἀγοραίοις τοῖς κουρουλίοις σφαγὰς συνέβησαν, ὥστε καὶ ὃν πομπήιον πολλοῦ αἵματος ἀναπλησθῆναι. οὐ μέντοι ἀπ' ἐκείνους μὲν τοῖς τε δήμους τοῖς ὑπὸ δ' δήμου αἱρεθέντους, τοῦ τρόπους σφίσιν (αὐτοῖ γὰρ τὰς ἀρχαιρεσίας ἐποίουν) ἀπέδοξαν, τοῖς τε ἀγοραίοις τοῖς ἑτέροις, καὶ τῶν δημάρχων τοῖς πλείοις τοῦ σπανείσμυτο. δύο γὰρ δημοσίᾳ γαίους τε ἀτίους καπίτων, καὶ πούπλιος ἀκυίλιος γάλλος ἀχωμολόγησαν αὐτοῖς. ὡς οὖν αἱ ἀρχαὶ κατέστησαν, εἴχοντο ὧν ἐφίοντο. καὶ αὐτοῖ μὲν οὐδένα οὔτε ἐν τῇ βουλῇ οὔτε ἐν τῷ δήμῳ λόγον ὑπὸ αὐτῶν ἐποιήσαντο, ἀπ' ἃ καὶ πάνυ ἐπλάτοντο μηδενὸς σφῶν τοῦ σδεῖσθαι. γαίος δὲ δὴ τοῦβώνιος δημάρχων, ἔγραψε τῷ μὲν, τὴν τοῦ συείαν ἐς τὰ πλησιόχωρα αὐτῆς, ὧν ὄ, τὰς ἰσπείας (ἐς γὰρ τὴν ἔναγχος ἐκεκίνητο ἀρχήν) ὅπως πέντε ἔτη διατάξωσι τε ὅσοις δὴ ἐθελήσωσι, καὶ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν συμμάχων χωρὶς μὲν, καὶ πόλεμον καὶ εἰρήνην τοῦς οἷς δὴ βουληθῶσι, ποιουμένους. χαλεπῶς οὖν ὅπως τοῦτο πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν καίσαρος φίλων ἐχόντων, ὅτι ἤμυνον ἐκεῖνοι τυχόντες ὧν διωκεῖτο, ὃν καίσαρα μηκέτ' ὅπως πολὺ τῷ ἀρχικῷ ἔξοντα καθεῖρξε, καὶ τοῦδε σκυλομένων δέ τοῦτο διατείπειν τινῶν τοῖς γεγραμμένοις, φοβηθέντες οἱ ὕπατοι μὴ δι' αὐτῶν ὧν ἔπαθον, τοῦσδε ποιήσωσιν αὐτοῖς, ὥστε τὴν ἡγεμονίαν, καὶ ἐκείνῳ τρία ἔτη πλείω, ὡς γε τοῖληθὲς διέσκεπται, μηκύναι· οὐ μέντοι ἐς τὸν δῆμον ὑπὸ αὐτὸ τοῦδε τερον ἐσήνεγκαν, πρὶν τὰ σφέτερα βεβαιώσασθαι. οἵ τε γὰρ τῶν καίσαρος ὀπτητήδοι τοῦ καταπεφθέντες οὕτως ἠσύχασαν, καὶ τῶν δήμων ὃ μὲν πολὺ δουλωθὲν ὑπὸ δ' φόβου ἡσυχίαν ἦγαγον, ἀλλαπάντες εἰ καὶ ὡς τοῦ ἐβούλευον. ὁ γὰρ δὴ κάτων καὶ ὁ φαώνιος ἰώσαντιοῦτο μὲν πᾶσι τοῖς τοῦ αὐτῶν, συνεργούς τε τινας δήμους, καὶ τοὺς δύο δημάρχους ἔχοντες· ἅτε δὲ ὀλίγοι τοῦς πολλοὺς ἀγωνιζόμενοι, μάτην

μάτην ἐπρήσαζον. ὁ δὲ μὲν φαώνιος μίαν ὥραν μόνην τοῦ τοῦ τοῦβωνίου τοῦς δυλιστάναις λαοῦν, κατέτεινεν αὐτὸ, ἕως αὐτῆς τὸ τοῦ καιροῦ τελευταίας εἰχῆ βοαῖ. ὁ δὲ δὴ κάτων ἔτυχε μὲν ὀλίγον δύο ὥρας δημηγορῆσαι· τὰ πόπλιος δὲ τοῦς δημηγορίαν τό τε ὀνόματος, ὁ τῆς ὅλης κατασάσεως, ὡς ἔφη, κατεμάλωσε καιροῦ, πρὶν καὶ ὁπόσων τῶν ἐωνουμένων· οὐχ ὅτι οὐκ ἀνεδέχετό τι καὶ τοῦ ἐκείνων λεγθῶναι, ἀπ' ἴν' ἔτι ἂ δημηγορῆσαι δοκῇ ἔχειν, ἐπὸ τε τὸ τοῦβωνίου σιγαθῇ, καὶ αὐτὸ καὶ τοῦτ' αὖθ' ἑλκαλῇ· ἐπεὶ δ' οὖν ἠπίσατο ὅτι οὐδὲ εἰ πάσῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκέχρητο, πεῖσαί τι ὧν ἐβούλετο ψηφίσαθαι, σφᾶς ἐδυώσατο. οὐκοῦν οὐδὲ τοῦδε χρῆμα σιωπήσῃ κελθαθεὶς ἐπαύσατο· ἀπ' ἀ καὶ ὀξωθεὶς καὶ ᾠκωθεὶς ἐκ τοῦ συλλόγου, ἐπεμνήλθε, καὶ τὸ τελευταῖον καὶ ἐς τὸ οἴκημα ἐσαχθῆναι τοῦσαχθεὶς, οὐκ ἐμετείασε. καὶ ἐκείνη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτω κατετελέσθη, ὥστε μηδ' εἰπεῖν ἀρχὶ μηδὲν τοῖς δημάρχοις δυνηθῆναι. οἱ γὰρ τοι ταῖς σιωόδοις καὶ ταῖς τοῦ δήμου, οἷς γε ἐβουλεύοντο, πάσαις, τοῦς τοῖς ἰδιώταις τοῦ τῶν τὰς ἀρχὰς ἐχόντων ὁ λόγος ἐδίδοτο, τὸ μηδένα αὐτῶν, ὡς ἔοικε, τῇ τοῦ κρείττονος γνώμῃ τοῦκαταλαμβανόμενον, ἐπιτελεῖσθαί τι ὧν φρονοῖ, ἀπ' ὅτι πάσης παῤῥησίας τὰ δοκοῦντα αὐτῷ λέγειν. φοβηθεὶς οὖν ὁ γάλλος μή τις αὐτὸν ἐκ τῆς ἀγορᾶς τῇ ὑστεραίᾳ ἐξείρξῃ, ἢ καὶ δυνάτερόν τι ἐργάσηται, ἐς τε τὸ σωέδριον ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπῆλθε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐνυκτέρευσε, τῆς τε ἀσφαλείας ἕνεκα τοῦ τοῦβωνίου, ὅπως ἐκεῖθεν ἅμα ἕω τοῦς τὸ πλῆθος ἐξέλθῃ. καὶ τοῦτον μὲν ὁ τοῦβωνιος μάτην ἐνέμεινε καὶ τὴν νύκτα καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλέον διατελέσας ἐποίησε, πάσας τὰς ὑρας τοῦ βουλευτηρίου κλείσας· τὸν δὲ ἄτιον, τόν τε κάτωνα, καὶ τὸν φαώνιον, καὶ τοὺς δήμους τοὺς μετ' αὐτῶν ὄντας, ἕτεροι τοῦκαταλαβόντες τῆς νυκτὸς, ὃ τοῦ συλλόγου τοῦ ἐξέρρυον. καὶ ὅπως ὁ μὲν φαώνιος καὶ ὁ νίννιος ἀφαλαθόντες πως ἔνδον ἐλθόντο· ὁ δὲ δὴ κάτων καὶ ὁ ἄτιος ἐπιβαίνοντες τισὶ τῶν τοῦεσηκότων, καὶ μετεωρισθέντες ὑπὸ αὐτῶν, δίδοσι μείαν, ὡς καὶ δίκαιον ἦν σφᾶς, ἐνηφίζοντο, τούτοις μὲν ἑκατέροις οἱ ὑπηρέται τῶν δημάρχων ἐξήλασαν· τοῖς δὲ δήμοις τοῖς σὺν αὐτοῖς ὄντας κατέβαλον μάτισαν, καί τινας καὶ ἀπέκτειναν. κυρωθέντος δ' οὕτω τοῦ νόμου, καὶ τὸ πλήθους ἀπαλλαπομένου ἤδη ἐκ τοῦ συλλόγου, τοῦβαλαβὼν ὁ ἄλιος τὸν γάλλον αἵματος δυάπλεων (ἐκλιαζόμενος γὰρ ἐκ τοῦ σωεδρίου ἐπλήγη) παρήγαγέ τε ἐς τοὺς ἔτι παρόντας, καὶ ὅτι διέξας αὐτὸν, ἐπειπὼν ὅσα εἰκὸς ἦν, δίκαιος σφᾶς ἐτάραξεν. αἰσθόμενοι οὖν τοῦτο οἱ ὕπατοι, ἦλθόν τε ὀλίγον (ἐγγὺς γὰρ πόθεν τοῖς τοῦεσπομένοις ἐφήδρευον) καὶ καταφοβήσαντες αὐτοὺς, ἅτε καὶ χεῖρα ἐκ ὀλίγου ἔχοντες, δύμους τε ἐκκλησίαν σύνηγαγον, ἐς τὰ κεῖ τὸν καίσαρα ἐπεψήφισαν, μάτειπεῖν μὲν καὶ τοῦς ἐκεῖνα τῶν αὐτῶν πειραθέντων, οὐ μέντοι ἐς δυνηθέντων γε τοῦεῖδαι. ταῦτά τε οὖν κυρωθῆναι ἐποίησε, καὶ μὴ ἧττο πικρότερα ὅτι λιμα τοῖς δεκάζουσι νίνας ἐπέταξαν, ὡσπέρ τοι αὐτοῖ ἔλαττον ὀλίγου οὐ χρήμασιν, ἀλλὰ βίᾳ τοῦ ἀρχικῷ εἰληφέναι, ἀμύρτοντες. ἐπεχείρησαν μὲν γὰρ καὶ τὰ μὴ ἀγόμενα τοῦ ἀιτηθῆναι ὅτι μακρότατον τοῦσπημένα συγείλαι, καίπερ ἐς πάνυ αὐτοῖ καὶ δυφῆς καὶ ἀβεβαίστητος τοῦκεχωρηκότες· ἐκωλύθησαν δὲ ὑπ' αὐτοῦ τούτου, ὃ διανομᾶσθαι. ὁ γὰρ ὀρτήσιος φιλανθρώπως ἐν τοῖς μάλιστα ὢν, ἔπεισεν αὐτοὺς, τό, τε μέγεθος τῆ πόλεως ἐπεξιών, καὶ ὅτι τῇ οἴκοι πολυτελείᾳ, καὶ ὅτι τῇ ἐς τοὺς δήμους μεγαλοφροσύνῃ ἐπαινῶν, καταλαβὼν τοῦ

γνώμλω, ἅτε καὶ στωαγωνιςῆ τῶν λόγων, τῷ βίῳ σφῶν χρώλνος. τλιὼ τε γὸ ἀναπίωσιν αἰδεσθέντες, καὶ ποεσέτι καὶ καπακηήσλντες φόνῳ λιγὶ τοὺς ἀνῆρες ὧν αὐτοὶ ἐποιοῦντο δοκεῖν ἀπείργλν, ἐκέντες ἀφῆκαν τλιὼ ἐσήγησιν· καὶ τῇ αὐτῇς ἡμέραις ὁ πομπήϊος ὃ θέατρον, ᾧ ἐς νεῶ λαμπρωιόμεθα, καθέρωσε· καὶ ἐν ἰε ἐκείνῳ ᾠ μαισικῆς καὶ ἀγῶνος γυμνικοῦ, καὶ ὧ ἱππασοδρόμω καὶ ἵππων ἁμίλλαι, καὶ θηελων πολλῶν καὶ πανοδαπῶν σφαγαὶ ἐποίησε. λέοντες ἰε γὸ πεντακόσιοι ἐν πέντε ἡμέραις ἀνηλώθησαν, καὶ ἐλέφαντες ὀκτωκαίδεκα ποεὸς ὁπλίσας ἐμαχέσαντο. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ὡδαχῆμα ἀπέθανον, οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον· ἠλεήθησαν γὰρ λίνες ἐποὸ τῦ δήμου, ὡδὲ τλιὼ τοῦ πομπήου γνώμλω, ὑπ' ᾠ θαυμαλιοθέντες, τ' μάχης ἐπαύσαντο, ἐς ποεξιόντες, σάς τε ποεβοσκίδας ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνέτειναν, καὶ ὠλόφυρντο οὕτως, ὥσλε καὶ λόγλν ὡδαχεῖν ὅτι οὐκ ἀνῆως ἐκ στωτυχίας αὐτὸ ἐποίησαν, ἀλλὰ τοὺς τε ὅρκους, οἷς πιστεύσαντες, ἐκ τῆς λιβύης ἐπεπεραώντο, βοώμλνοι, καὶ ὃ δαμόνιον ποεὸς ἡμωεῖαν σφῶν ὑπικαλούμλνοι. λέγεται γὸ ὅτι οὐ ποεότερον τὴν νεῶν ἐπέβησαν, πρὶν πίστιν ὡδοῦναι τῶν ἀγόντων σφᾶς ἕνορκον λαβεῖν, ἢ μλὶ μηδὲν κακὸν πείσεσθαι. καὶ τοῦτο μλὶ εἴτ' ὄντως οὕτως, εἴτε καὶ ἀνῆως πως ἔχει, οὐκ οἶδα. ἤδη γὸ τινες καὶ ἐκεῖνο εἶπον, ὅτι ποεὸς τῇ τῆς φωνῆς τ' πατειώτιδος αὐτοὺς ἐπαῖξεν, ὃ τῶν ἐν ᾧ οὐρανῷ ἠλομλνων στωϊᾶσιν· ὥστε καὶ ἐν τ' νουμληίας, πρὶν ἐς ὄψιν τοῖς ἀνθρώποις τλιὼ σελήνλν ἦλθεῖν, ποεὸς ἰε ὕδωρ ἀφανὲς ἀφικνεῖσθαι, καὶ ᾧ καθαρμόν τινα σφῶν ποιεῖσθ. ἠκευσα μὶ δὴ ταῦτα. ἠκευσα δὲ καὶ ἐκεῖνο, ὅτι ὃ θέατρον τοῦτο οὐχ ὁ πομπήϊος ἐποίησεν, ἀνὰ ὃ δημήτριός τις ἀπελθόντος αὐτοῦ, ἐκ τῶν χρημ' ὧν συςραλθόλνδος οἱ ἐπεποέσετο. ὅθεν καὶ τλιὼ ἐπωνυμίαν τ' ἔργου δικαιότατα αὐτῷ δυέβηκεν, ἵνα μήτε κακῶς ἀκούῃ, ὅτι ἀξελθέντος αὐτοῦ πραγεολόγησεν, ὥστε καὶ ἐς τηλικοῦτον δυάλωμα ἀξικέσθαι. οὐ μλὶ ἀλλ' ἐν μὶ τούτοις οὐ σμικρὰ τῶν δήμω ὁ πομπήϊος ἐχαρίσατο· τοὺς γὸ δὴ καλάγους μὴ τοῦ κρέατος ποεὸς τὰ ἐψηφισμένα σφίσι ποιοῦμλνος, πλέσον αὐλεῖς ἐλύπησε. καὶ τότε δὴ οἱ πολλοὶ μετεμέλοντο, καὶ τόν τε κάτωνα καὶ τοὺς δήμους ἐπῄνουν· ὥστε καὶ ἐκείνους ὀφ' τοῦτο, ὃ ὅτι δίκη τὶς λόγω μλὶ τοῖς ἐποστρατήγοις σφῶν, ἔργῳ ᾖ, αὐτοῖς ποεὸς τὰ μιγόμλνα ὡδὲ δημῦχων τινῶν ἐπῆλθε, δίαιαν μλὶ μηδὲν τολμῆσαι, τλιὼ δὲ ἐαθῆται, ὡς ὅτι συμφορᾷ, μὴ τ' ἐκ τῆς βουλῆς σασιωτῶν δημάξαις. καὶ ταῦτλν μλὶ δὴ τοὺς μεταγόντες, καὶ μηδὲ ποεφάσεώς τινος ὑπιλαβόμλνοι, μετεσκλάσαντο· τῶν δὲ δημῦχων τοὺς τε καλάγους ὀφῃλῦσαι, καὶ τὰς γραπὰς αὐτῶν ἀνὰ ψηφίσαι ὑπὸ τῶν ἐγομένων, ὁ μλὶ πομπήϊος οὐκ ἠνάκτει. τοὺς τ' γὸ ὑπ' ἄλλων ὡδαχῆμα ἐξεπεπόμφει, καὶ αὐτὸς κ' χάραν, ὡς καὶ κωλύομλνος ἐξελθεῖν, δι' ὧς τλιὼ ὑπαμῦναν τῷ σίτου πρᾶσαι ὀφείλων, ἡδέως ἔλλνεν, ἵνα τὰ τίβεεια ἅμα δι' ἐκείνων καθάρῃ, ὃ τὰ ὑπ' τῇ ῥώμῃ τῇ τε δῦ' ἰταλίᾳ δι' ἑαυτ' ποιήσηται. ὁ δὲ δὴ κρέατος, ὅθεν μηδέτερον αὐτοῦ τούτων ὑπῆρχεν, ὅτι τλιὼ ὐκ τῶν ὅπλων ἰσχλὸ ἐραπετο. οἱ οὖν δὴ μῦχροι ἰδόντες ὅτι ἡ πρᾶσις αὐτῶν ἄοπλος οὖσα, ἀσθενὴς ποεὸς ὃ κωλῦσαί τι ποεᾶξαι, δῆλος λλὶ ἐσιώπων, ἐπεφήμιζον δὲ αὐτῷ πολλὰ καὶ ἄτοπα, ὡς ὧν ὐκ ἐν τῷ δημοσίῳ δι' ἐκείνου καθαρώλνοι. καὶ ὅτο μλὶ, ἐν ᾧ καπιτωλίῳ τὰς δίκας αὐτὸ ταύτας νομιζομλνάς ὅτι τῇ γραπᾷ ποιοῦμλνοι, καὶ δῆσημείας τινὰς καὶ τέρατα διεθέσθων· τοῦτο δὲ, ἐξορμῶμλνόν οἱ πολλὰ ὃ δῆναι ἐπηρέ-

ἀφανὲς ὕδωρ

Theatrū Pompeij cōsecratur maximo ludorū apparatu

Elephantes duo decim pugnāti. Nota pro Plinio & Seneca

Elephantū natū & mores. Nota p̄ Plinio

Dometri libertus Sopeū

Τιβέεια

ἐπηρέσθμτο. ἐπεχείρησε μλὶ γὸ ὁ ἄτιος καὶ ἐς τὸ δεσμωτήριον αὐτὸν ἐμβαλεῖν. φὐτιεώντων δὲ ἑτέρων δημῦχων, μάχη τε αὐτῶν καὶ διαφθορὰ ἐγλύετο· καὶ οὕτω ὁ κρέατος ἔξω τῶν πωμηρίου ὤχηλε. καὶ ὁ μλὶ εἴτε ὐκ στωτυχίας, εἴτε καὶ ὐκ τῶν ἀρῶν αὐτῶν, οὐκ ἐς μακρὰν ἐσφάλη· ὁ δὲ δὴ καὶ ἔρ ἐν τῇ τῶν μῦρκελλίνου τῇ τε φιλίππου ὑπατείᾳ· ὅτι οὐενέτους ἐστράτευσεν· οἰκοῦσι δὲ ποεὸς τῷ ὠκεανῷ· καὶ στρατιώτας τινὰς ῥωμαίους πεμφθέντας ὅτι σῖτον, ἔλαβον. καὶ μὴ τοῦτο τοὺς πρέσβεις τοὺς ἐκεῖνων ἤθους κατέχον, ὅπως μὴτ' αὐτῶν τοὺς ὁμήρους σφῶν ἀπολαβόωσιν ὅσιον καὶ ἔρ τούτους μλὶ οὐκ ἀπέδωκε· δίκαιον δὲ δήλους δῆλ, τοὺς μλὶ, ἔτ' στωαφεσηκότων αὐτοῖς πορθεῖν, ἵνα μὴ συμβοηθήσωσι δηλίοις· τοὺς δὲ, καὶ τῶν ἀποδόδωκε, μὴ καὶ αὖθί τι ποᾶξαι πάσωσι, φοβηθέν, αὐτὸς ὅτι τοὺς οὐενέτους ἔλασε, ὃ πλοῖα ἐν τῇ μεσογείᾳ, ἃ ἤκουεν ὁπλιτηδὰ ποεὸς τ' τῆς ὠκεανῆς παλίῤῥοιαν εἶ), καπασκλάσας, δι' ὃ τε τῆς αἴγου ποταμοῦ καπεκόμισε, καὶ πᾶσαν ὁλίγου τλιὼ ὡραίαν μάτλιν δυάλωσεν. αἱ γὸ πολλαὶ ἐπ' ἐρυμνῶν χωρίων ἱδρυμλναι, ἀποέσιτοι ἦσαν, καὶ ὁ ὠκεανὸς πάσας, ὡς εἰπεῖν, αὐτὰς ποεικλύζων, ἃ ποεσθ μλὶ ᾧ πεζῷ, ἃ ποεσθ δὲ καὶ ᾧ ναυλικῷ τλιὼ ποεσβολῇ, ὃ πλημμυρῶν ὃ διαῤῥεόντων ἔν τε τῇ ἀμπωτίδι καὶ ἐν τῇ ἐαχλᾳ, ἐποιῇ, ὥστε ἐν πάντι τὸν καίσαρα ληύεσθαι, μέχρις οὗ δεκίμιος βροῦτος ἐαχείαις οἱ ναυσὶν ὐκ τῆς ἔνδοθεν θαλάσσης ἦλθεν. αὐτὸς μλὶ γὸ, ὡς ὁδὲ ἐκείναις τι ποσέξων, γνώμλω εἶχεν· οἱ δὲ βάρβαροι καταφρονήσαντες τῆς ἰσμικρότητος καὶ τ' ἀσθενείας τ' σκαφῶν, ἠπείλησαν. ταῦτα μλὶ γὸ ποεὸς τὸ κουφότερον ἐποὸ τῶ ἐαχλωστεῖν ἐς τὸν τῆς πρ' ἡμῶν ναυτιλίας ἐθ' πεν ἐσκλύασε· καὶ δὲ δὴ τῶν βαρβάρων, ἅτε ἐν τῇ στωεχείᾳ τῆς τῦ ὠκεανοῦ παλιῤῥοίας ὄντι τε τῦ ξηρῦ πολλάκις ἴσαθαι, καὶ ποεὸς τλιὼ δῶτε τὸ κάτω αὐτὸ διαῤῥοιὼ δυὸ τίκαρτερσν ὀφείλοντα, πλέσον σφῶν ὃ ᾧ μεγέθ καὶ τῇ ἐαχύτητι ποεσῆχον. δι' οὓς τῶν οἱ βάρβαροι, οἷα μή πω ποεότερον διοὺ ναυτικοῦ πεπειραμλνοι, ποεὸς τε τ' ὄψιν τῶν νεῶν ὃ τὸ ἔργον αὐτῶν ἐν σοδενὶ λόγῳ ἐποιήσαντο, καὶ δὺθις ναυλοχοῦσαν σφίσιν ἐπαμῆσθαι, ὡς καὶ δι' ἐαχίστου τοῖς κοντοῖς αὐτὰς καταποντώσοντες. ἐφέροντο δὲ δυέμῳ καὶ πολλῷ καὶ σφοδρῷ· ὃ γὸ ἱστία δερμάτινα εἶχον, ὥστε πᾶσαν τλιὼ τ' πνοὴν ἀκμὴν ἀπλήστως εἰσδέχεσθαι. ὁ μλὶ οὖν βροῦτος τέως μλὶ ἐκεῖνος ἐπέσπερχεν, οὐδ' ἀνέτημα ἔθιζεν αὐτοῖς, ὅθ' τε τὸ πλῆθος καὶ ὅθ' ὃ μέγεθος τῶν νεῶν, τλιὼ τε ὐκ τῆς πνοῆς φορὰν καὶ τλιὼ ὑπιβουλλίαν σφῶν, ἐτόλμησεν, ἀνὰ πρέσκλάζετο ὡς καὶ ποεὸς τῇ γῇ τὰς ποεσβολὰς αὐτῶν ἀμϋνούμλνος, καὶ τὰ σκάφη πανταχόθεν ὑπολείλων. ἐπεὶ δ' ὅ, τε δυέμος ὄξ απίναίως ἔπεσε, καὶ ὃ κῦμα ἐγορέθη, ἅτε πλοῖα ὐκέτ' ὁμοίως ὑπὸ τῶν σκοπῶν ἐκινῆτο, ἀν' ἅτε καὶ καταβαρῆ ὄντα, κ' χώραν ἔχοντα τινὰ εἰσήκει, τότε δὴ θαρσήσας αὐτὸς μήθη, καὶ ποεσαπεσὼν αὐτοῖς, πολλὰ σφᾶς καὶ δῆα ἀδεῶς καὶ ποεὶ πλέων καὶ δῆα πλέων, καὶ τοτὲ μὶ ἐμβαλόντων τινὶ, τοτὲ δὲ δυακρουόμλνος, ὅπη τε καὶ ἔφ' ὅσον ἤθελεν, εἰργάσατο, πολλᾷς τε ποεὸς μῖ καὶ ἑτέρωθι ἴσας, ἔστι δ' ἃ καὶ ἐλάσσους, ποεὸς πλείονας ἀσφαλῶς ποεσφερόμλνος. ὅπου μλὶ γὸ κρᾶτιον αὐτῶν, ὐ τῇ, ποεσήρατο σφίσι· καὶ τὰς μλὶ κατέδυεν ἀναῤῥηγνύς· ἐς δὲ τὰς πολλαχόθεν μετεκβαίνων, ἔς τε χεῖρας τοῖς ὑπιβάταις ἦλθ, καὶ πολλοὺς ἐφόνλυεν· εἰ δὲ ὃ καὶ ὁπωοῦν ἔχαπέσποι, ῥᾴστα ἀνεχώρ, ὥστε ἐπ' αὐτῷ τ' πλεονεξίαν ἔ) ἀεί. οἱ γὸ βάρβαροι μήτε τοξεία χρώλνοι, μήτε λόγους, ὡς σοδὲν αὐτῶν δεη-

Veneti. pro. adoa amū

Aegrus. fl.

ὠραία

ἐαχία

Decim' Brutus

Vela coriacea

σόμνυοι, πρεσβευσόμενοι ἀσόντες, εἰ μὴν τὶς σφίσιν ὁμόσε ἐχώρησε, ζῆπον τινὰ ἀπεμάχοντο· ὡς δὴ ὀλίγον σφῶν ἀφεστηκότας σὺκ εἶναν ὅ, τι ποιήσοισιν. αὖθίς τε ὕστερον ἐπιτρεώσκοντο, καὶ ἀπέθνησκον, ἢ οἱ μὲν δὲ ἀμυνόμενοι ἄλλα δυνάμνυοι. ἢ τὰ σκάφη τὰ μὲν ἀνερρήγνυντο ἐμβοηθόμενα, τὰ δὲ κατεπίμπρασαν ὑφαπτόμενα, οἷά περ δυάδυόμνα, ὡς σφ κενὰ ὑδάτων, εἵλκοντο. ὁρῶντες ἢ ταῦτα οἱ λοιποὶ ὑπεδάτιοι, οἱ μὲ ἀπεκτείνυσ σφᾶς, μὴ ἢ ζῶντες ἀγῶσιν· οἱ δὲ ἐς τ θάλασσαν ἐξεπήδων, ὡς ἢ δι' ἐκείνης, εἴ τι τ πολεμίων νεῶν, ὑπεκσοόμνοι, ἢ πρύτους τε τοὺ τ ῥωμαίων ἀπολεύμνοι. πρεσβυμία μὲν γὰρ ἢ τόλμη σφέων αὐτῶν διέφερεν· ὃ δὲ δὴ μάδιον τ ἄλλων σκαφῶν πρεσδιόμνοι, δίκωπα ἦσαν. ὅπως γὰρ δὴ μηδ' αὖθίς ποτε πνεῦμά τι ταῖς ναυσὶν ὑπεμνόμνον κινήσειεν αὐτάς, δορυδρέπανα πόρρωθεν σφίσιν οἱ ῥωμαῖοι ἐπέφερον, ἐς τὰ τε χοινία αὐτῶν διέτεμνον, καὶ τὰ ἱστία διέκλων. πεζομαχεῖν δὲ ζῆπον τινὰ ἐν πλοίοις πρὸς ναυμαχοῦντας δύσκολόν μνυον, πάμπολλοι μὲν αὐτοὶ τούτῳ ἐφθάρησαν· πρύτες δὲ οἱ πρεσβύτεροι ἐδήωσ. ἐς αὐτῶν τοὺς λοιμωτάτους ὁ κῆσαρ ἀπεσφάξας, τοὺς δηλοῖς ἐπώλησε. καὶ μὴν τοῦτ' ὀπί τε μοιρίνοις ἐς ὀπὶ μνυα πίοις ὁμόρους σφίσιν ὄντας ἐστράτευσε, πρεσκαταπλήξ τε αὐτοὺς ἐν τῷ πρεσκατειρασμένων, καὶ ῥᾳδίως αἱρήσ ἔμπρησας· ὃ μνύτοι ἢ ἐκμῥώσαντό τινας. οὔτε γὰρ πόλεσ ἔχοντες, δι' ἣν καλύβας διαπετόμνοι, καὶ τὰ πιμπράτατα ἐς τὰ λασιώτατα τ ὀρῶν ἀνασκυασάμνυοι, πολὺ πλείω τοὺς πρεσμίξαντας σφίσι τῶν ῥωμαίων ἐκάκωσ, ἢ αὐτοὶ ἔπαθον. ἐπεχείρησε μὲν γὰρ ὁ κῆσαρ καὶ ἐς αὐτὰ τὰ ὄρη τὰ ὑπὲρ τὰν ὕλην τέμνων, πρεσχωρῆσαι· ἀπειπὼν ἢ δι' ὅ τε ὃ μέγεθος αὐτῶν, καὶ δι' ὃ πρεσ χιμῶνα ἤδη, ἀπῆν ἐς ἔτι δ' αὐτὸ ἐν τῇ εὐετηρίᾳ ὄντος, κώνωπος πιπυέριος σαβῖνος· ὑποστράτηγὸς τ ἐξάλη ὅτι μενεσίους, ὧν ἠγεῖτο ἰδυΐζ· καὶ τὰ μὲ πρεσπτα καὶ πρὸ τοὺ τὸ πλῆθος αὐτῶν κατεπλάγη, ὡς τὰ πρὸ τοῦτε ἔρημα ἁμασώσηται· ἔπειτα δὲ αἰσθόμενος σφᾶς θρασύτερον μνὺ ἀπὸ τούτου δι' χειμνύους, καὶ μὶν καὶ ὧ ἔργῳ δηνοῖς ὄντας, οἷά που οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐν ταῖς ἀπειλαῖς πρὸ τ φοβερὸν θαμκεῖς ὀπικομποῦσιν, ἀνέθαρσησε· καὶ ἐκ μνὺ δ' πρεσφανοῖς οὐδ' οὕτως ἐτόλμησε σφίσι στρωνεχθῆναι· ὧ γὰ πλήθ πολὺ κατείργετο· πρὸς ἣ δὴ τὰ θάρσυμα τ ἑαυτοὺ ἢ μετεώρου τ χωρίου ὄντες, ὑπῆλγετο αὐτοῖς ἀπρεισκέπλως πρεσβαλεῖν. ὧν γὰ συμμάχων καὶ ὁμοφωνοῦντα σφίσιν ὑπὸ τὶν ἑσπέραν, ὡς αὐτόμολον πέμψας, ἔπεισεν αὐτοὺς ὅπ ὅ, τε κῆσαρ ἐπλαγκώς εἴη· καὶ οὕτω πιστευσάμνυοι ἀπρεισκέπλως ἐκεῖνοι (πάνυ γὰρ τοι δι' ὀκορῆς ἢ τῆς ἔφης ἢ τ ποσοῦ ἦεν) δύο ὕστι τοὺς ῥωμαίους, μὴ καὶ φθάσωσι σφᾶς φυλάντες, ὥρμησαν, καὶ (ἐδὲ γὰ μηδὲ πυρφόρον, ὧ λόγῳ αὐτ, σωθῆναι) φρύγμα καὶ ξύλα τὰ μὲν ἐκ ἁμνύοι, τὰ δὲ ἐφ' ἁμόνυοι, ὡς ἢ καταφήσοντες αὐτοὺς, πρεσ τε τὸ ὄρθιον πρεσέδραμον, ἢ ἀπουδῇ πρεσαμέβαινον, μηδενὸς σφίσιν ἐναντίου μνύου. ὁ γὰ σαβῖνος σὺκ ἐκινήθη, πρὶν ἐντὸς τῆς ὀπτικοτατείας αὐτ' τοὺς πλείους αὐτῶν γλυέσθαι. πότε γ' ὀπτικατέδραμε σφίσιν ἀπὸ μεταλήθεν ἅμα ἀπροσδόκητος, καὶ τοὺς πρώτους ἐκ πλήξας, κατέσαξε ἐς τ πρόσω ἀπὸ τοὺς ἀπὸ τοὺς καὶ ἐπὶ τῇ ἀναστροφῇ πρεί τε ἀμηλοις καὶ πρεὶ τοῖς ξυλίνοις σφαμνύοις κατέκοψεν οὕτως, ὥστε μηδένα αὐτῶν μηδὲ τῶν ἀμήων ἔτ' αὐτᾶραι. ἄπληστοι γὰ ἀληγίστως οἱ γαλάται ἐς πρώτ ὁμοίως ὄντες, οὔτε ὃ θαρσοῦσ σφῶν, ὅτε ὃ δειλὸς μετεσάζοισιν, ἀμ' ἔκ τε ὅ πρεὸς δηλίαν ἀνέλκυσιν, καὶ ὀξὺ ἐκείνῳ πρὸς

Victoria Bruti de Venetis oceam

Morini · po
Menapij · po

Q. Titurij Sabin
Venetij · po · Iduix

πρὸς θάρσος πρεσπετὲς ἐκπίπτοισιν. ἀπὸ δὲ δὴ τᾶς αὐτᾶς ἡμέρας καὶ ὁ κρᾶσος ὁ πούπλιος τ κράσου ὃ μυρκίου παῖς τὶν ἀκυϊτανίαν ὀλίγου πᾶσαν κατεστρέψατο. γαλάται γὰ καὶ αὐδὶ ὄντες, τῇ τε κελτικῇ πρεσοικοῦσι, καὶ πρὸ αὐδ' ὁ πυρίνων ὄρος ἐς τὸν ὠκεανὸν καθήκοισιν. ὅπτ' οὖν τούτοις ὁ κράσος στρατεύσας, ἀπιέναις τε μάχ ἐκρώτησε, καὶ πολιορκίαι εἶλεν, ὀλίγοις μὲν ὧν ὁμολογίᾳ πινὶ ὃς ἀπάσης ἀποδομῶν ἰσχυρᾶς δὲ σφᾶς ἢ πρεὶ αὐτ' τούτου ἀμϊῶνόμ, ὃ ἑτέροις ἴνας ἰδὼν ἠδεισμένους τε, καὶ στρατιωτικώτερον, ἢ πρεσπετέστερον ὧ πολέμῳ χρωμένους, ὡς καὶ τῇ ἀπειρίᾳ τ ὅπλων δι' ὀλίγου σφῶν ὧν τῆς γῆς ὧν χωρησάντων· πρεσποιήσατό τε αὐτοὺς δεδιέναι, ὃ καταφρονηθείς, οὐχ ὑπηκάγετο μὲν οὐδ' ὡς ἐς χεῖρας οἱ ἥκειν· ἀδεῶς δ' εἰς ὕστερον ἔχοισι σφίσι πρεσέβαλεν ἐξ αἰφνης δυσπίστος. καὶ ταύτῃ μὲν ἢ πρεσέμιξεν, σπένδειν εἰρήκατο· ἐπεκθραμόντες γὰ οἱ βάρβαροι ἰσχυρῶς ἠμύναντο. ἐν ταύτῳ δὲ δὴ τῆς δυνάμεως αὐδὶς οὔσης, πρεὶ ἐπεμψέ τινας ἐς τὰ ὀπὶ θάτερα τ στρατοπέδου σφῶν, καὶ ταῦτ' τε ἔρημον δύδρων κατέστη, ἢ τοῖς μαχομένοις δι' αὐτ' χρ νώτου ἐπελθύετο, ὃ οὕτως ἐκεῖνοί τε πρῶτες ἐφθάρησαν, ὃ οἱ λοιποὶ πλεῖ ὀλίγων, ἀκμητὶ ὡμολόγησ ταῦτα μὲν ὧν ὧ θέρι ἐπρέχθη. χειμαζόντων δὲ τῶν ῥωμαίων ὧν τῇ Φιλίᾳ, τέκτηρσί τε ἢ οὐσιπέταμ, κελτικὰ ὄνυμ, ὃ μὲν ἢ ἢ πρεὸς οὐήθων, ὧν διαθέντες δέ, ἢ πρεὸς τῶν γαλατῶν ὀπικληθέντες, τὸν τε ῥεῖον διέβησ, ὃ ἐς τ τ τεκτήρων ἐνέβαλον. καὶ ταῦτα τ καίσαρα δυσγένιες, ἢ φοβηθέντες, ἐπεμψεν πρεὸς αὐτὸν, ἀπαντᾶς τε τοιούτους, καὶ χώραν αἰτοῦντες, ἢ σφίσι γε ὀπιτραπῆναί τινα ἀξιοῦντες λαβεῖν. ὡς δ' ὁ πρεὸς ἕτερον, τὸ μὲ πρεσπτον ἐβουλοντὰ οἰκαδε ἐπαναχθῆναι ὑπέστρουτο, καὶ δι' ἡμερῶν ἡτήσατο· ἔπειτα δὲ ἱππέας αὐτ' ὀλίγους πρεσιόντας ἰδόντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ σφῶν ὄντες, καὶ ἐφῆσάν τε αὐτῶν, ἢ μετέγνωσ. ὃ τούτου ὑποφύλες τῆς ἀπειας, ἐκείνους τε μὴ πρεσδεχομένους ἐκάκωσε, ἢ ἐπαρθέντες ὀπὶ τούτῳ, εἴχοντο τ πολέμου· ἢ αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι καταγνόντες, πρὸς τε ὃν κῆσαρα καὶ πρὸ τὸ γνώμῳ σφῶν ἦλθον, καὶ ἐδέοντο αὐτ' συγγνώναι σφίσι, τὸ αἰτίαν ἐς ὀλίγους πρέποντες. ὁ δὲ τούτοις μὲν, ὡς καὶ ἀπόχρισίν τινα αὐδὶς σὺκ ἐς μακρὰ δώσειν, καλέσας· ὁρμήσας δὲ ὀπὶ τοὺς ἡγοῦς ἐν τ σκηναῖς ὄντας, ἐπέσχε τὲ σφίσι μεσημβριάζουσι, καὶ μηδὲν πολέμιον, ἅτε ἐκείνων πρὸ αὐτ' ὄντων, ὑποπτεύσαντας· ἢ ἐσπηδήσας ἐς αὐτοὺς παμπληθεῖς τῶν πεζῶν, σπένδεσθαι φάσθαι ἐκέλευσε, ἀλλ' ἃ καίσαρ ταῖς ἁμάξαις ὑπό τε τ γυναικῶν καὶ ὑπὸ τῶν παίδων δυναμὶς ὄντων, ἀφεστομένους, καὶ φόβου σε· τοῖς τε ἱππεῦσι ἀπάντας πρότε, ἢ πρὸς τὸ χεῖμα ὡς ἐπύθοντο τὸ γεγενός, πρεὸς τε τὰ οἰκεῖα ἤδη ὁρμήσαντας, ἢ πρεὸς συγκαμβρους ἀποχωρήσαντας, πέμψας ἐξήτησεν, οὐχ ὅλα καὶ ἐκ δοκήσεσθαι σφᾶς πρεσεδόκησε (οὐ γὰρ που οὕτως οἱ πέραν τὸ ῥεῖου τοῖς ῥωμαίοις ἐφοβοῦντο, ὥστε τὰ τοιαῦτα αὐτῶν ἀκούσ) ἀνῆ· ὅπως ὀπὶ τῇ πρεφάσει ταύτῃ καὶ ἐκεῖνον δι' αἰχμαλώτους τε γὰ, ὃ μηδεὶς πω πρότερον τῶν ὁμοίων ἐπεποιήκει, δῆλος πρόσεσθαι ἐγλίσκετο, καὶ τοῖς κελτοῖς πόρρωθεν ἐκ τῆς γαλατίας ἀνείρξειν, ἅτε ἢ ἐς τὸ οἰκείαν αὐτῶν ἐσόδων, πρεσεδόκησεν. ὡς οὖν ὅτε οἱ ἱππεῖς ὀξεδίδοντο, ἢ ἑούσιοι ὁμοῖ τε τοῖς συγκάμβροις οἰκοῦντες, ἢ δι' φορᾶς αὐτοῖς ὄντες ἐπεκαλέσαντο αὐτόν, διέβη μὲ ὧν ποταμὸν πεφυρώσας. ὑρῶν δὲ τοῖς τ συγκάμβροις

P. Crassus · M. filius
Pyrenaeum · M.
Aquitaniae · pro

Tegteri
Usipetes
Veni
Trieri
} Pop

Sygambri · po

Cubij · po

ἐς τὰ ἐρυμνὰ ἀναχεκομισμένους, καὶ τοὺς συνήθους συγρεφομένους, ὡς καὶ βοηθήσοντας σφίσιν, ἀνεχώρησεν· ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν. ὁ δὲ δὴ ῥίφος ἀναδίδωσι μὲν ὀλίγον τῶν ἄλπεων, ὧν κελτιβήρων, ὀλίγον ἔξω τῆς ῥαιτίας· προχωρεῖ δὲ ὅτι δυσμαῖς, ἐν ἀρκτῳᾷ μὲν, πλείστη τε γαλατίαν, καὶ τοὺς ἐποικοῦντας αὐτὴν· ἐν δεξιᾷ δὲ, τοὺς κελτοὺς ἀποτέμνεται, ἐς τελευτῶν ἐς τὸν ὠκεανὸν ἐμβάλλει· ἔστι γὰρ ὁ ὄρος ἀφ' οὗ τε καὶ ἐς ὃ διαφορᾷ τὴν ὀπτικλίσεων ἀφίκονται, δοῦρος ἀεὶ νομίζεται· ἐπεὶ τό τε πάμπολυ ἐρχαῖον κελτοὶ, ἑκάτεροι οἱ ἐπ' ἀμφότερα τὸν ποταμὸν οἰκοῦντες, ὠνόμαζον· τὸ δὲ ὄνομα καὶ ἐφ' ὅλων τῶν ἱερίων προῆλθεν ῥωμαίων διέβη, καὶ ἐς βρεττανίαν μὴ ἔλαττα, τῷ γε πομπηίου ἐς τὴν κρόσσου ὑπαλθόντων, ἐπεραιώθη. ἡ δὲ δὴ χώρα αὕτη ἔχει μὲν τῆς ἠπείρου τῆς κελτικῆς καὶ μυρίους ἑπτακοσίους πεντήκοντα καὶ ἑξακοσίους, ὁ στενότατον. φέρει δὲ ὧδέ τε τὴν λοιπὴν γαλατίαν, καὶ ὧδε τὴν ἰβηρίαν· ὀλίγου πᾶσαν, ἐς γε ὃ πέλαγος ἀνατείνουσα· καὶ τοῖς μὲν πάμπολυ προέχουσι καὶ ὑψίων καὶ ῥωμαίων, οὐδὲν ὅτι ὄφθη ἐγνωσκετο· τοῖς δὲ ἔπειτα, ἐς ἀμφισβήτησιν εἴτε ἤπειρος, εἴτε καὶ νῆσος εἴη, ἀφίκετο, καὶ πολλοῖς ἐφ' ἑκάτερα εἰδόσι μὲν οὐδὲν, ἀτε μήτ' αὐτόπαις μήτ' αὐτηκόοις τῶν ὀπτικῶν ὑμομυθίοις, τεκμαιρομένοις δὲ, ὡς ἕκαστοι σχολῆς, ἢ καὶ φιλοτιμίας εἶχον, συλλέξασθαι. προϊόντος δὲ δὴ τοῦ χρόνου, προέτεινόν τε ἐπ' ἀμφοτέρου δυνατήτου, καὶ νεῦον ὅτι σεβήρου αὖ κρείττονες νῆσος οὖσα φανερῶς ὑπῆλθεν. ἐς τοῦτο οὖν τότε ὁ καῖσαρ, ὅπως τὰ τε ὑπὲρ τὰ ὑπὸ τῶν γαλατῶν ἠσύχαζε, καὶ τοῖς μὲν ἰδίοις προεσποίησατο, ἐπεθύμησε καὶ βρεττανίαν καταδουλώσασθαι· καὶ ὃν μὲν τρόπον πλοίων καὶ ὁ μάλιστα ἐχρῆν, μὴ τὴν πεζῶν ἐποιήσατο· οὐ μέντοι καὶ ἢ ἔδει προσέσχεν· οἱ γὰρ βρεττανοὶ τὸν ὅπλοιον αὐτὸν προπυθόμενοι, ἐκ παντὸς ἀπάσας ἐκ τῆς ἠπείρου οὔσας προσκατέλαβον. ἄχρι οὗ λιμὴν προσέλουσιν ἐπλεύσας, ἑτέρωσε προεκομίσθη· καὶ ταῦτα τοῖς προσμίξασιν οἱ ἐς ἀθηναίαν ἀποβαίνουσι νικήσας, ἔφθη τῆς γῆς κρατήσας πρὶν τὸν πλείω συμβοηθῆσαι δύνασθαι, καὶ μὴ ταῦτα καὶ ἐκείνοις προσβαίνουσιν ἀπεώσατο. καὶ ἔπιπλον μὲν οὐ πολλοὶ τῶν βαρβάρων (ἐρματηλάται γὰρ ὄντες καὶ ἱππεῖς, ἐφ' ἵππων τοῖς ῥωμαίοις, μηδέπω ἱππικοῦ αὐτοῖς παρόντος, διέφυγον) ἐκ πλαγίου δὲ προσέσσε τὰ ἐκ τῆς ἠπείρου προσβοηθοῦντα ἀπελόμενα, καὶ ὅλη προαπώλεσε τὴν ὀπισθίαν τῆς χώρας ἠδυνήθησαν, πέμποντες πρεσβείς ὧν κήσαντο τῶν μυρίων ὕμνας, φίλων σφίσιν ὄντων ὀπτικηρυκευόμενοι. καὶ τότε μὲν ὁμήρους αἰτήσαντι αὐτῷ δοῦναι ἠθέλησε. πανησυχίαν δὲ ἐν τούτῳ τῷ ῥωμαίων ὑπὸ χειμῶνος, καὶ ᾧ πρόσθεν ναυτικῷ, καὶ τῷ ἀφικνουμένῳ, καὶ μετέγνωσαν, καὶ ἐκ μὲν τῶν προφανοῦς οὐκ ἐπέδεικτο αὐτοῖς (ὃ γὰρ τάχιστα δοκῶν ἰσχυρὰς ἐφυλάσσετο) δόξαν δέ μοι δῆλας, ὡς καὶ ἐς φιλίαν τὴν χώραν σφῶν προσκομιδὴ τῶν ὀπιτηδείων πεμφθέντας, τοῖς τε πλοίοις ὀλίγοις ἐφῆραν (ὁ γὰρ καῖσαρ διαταχέων τοῖς λοιποῖς ἐπήμυνε) ἐς μὲν τοῦτο καὶ προσῆλθον ἐρυμνὸν αὐτῶν προσέβαλον, ἐς ἔπροσαξαν μὲν οὐδὲν, ἀμαὶ καὶ κακῶς ἀπήλαξαν. ὑμόσε μέντοι καὶ ἐς ὁμολογίαν ἦλθον, πρὶν πολλάκις σφᾶς ἰδεῖν. καὶ γὰρ ὁ καῖσαρ ἀμῶς μὲν οὐκ εἶχε γνώμην ἀπείσεσθαι σφίσιν· ἐπεὶ δὲ ὁ, τε χειμὼν προσῆκε, ἐς οὐχ ἱκανὼν ἔτι προῦσθαι δυνάμιν ἔπρεπεν, ὥστε καὶ ἐν αὐτῷ πολεμῆσαι, ἤτε κομιζόμενον ἔσφηλεν, καὶ οἱ γαλάται προσῆς τὴν ἀποστασίαν αὐτὸν ἐνεωτέρισαν, καὶ ἄκων αὐτοῖς συνηλλάγη, ὁμήρους καὶ πρότε πλείους αἰτήσας μὲν, λαβὼν δὲ ὀλίγους. καὶ ὁ μὲν ἐς τὴν ἤπειρον

Dio hic historic? florvit temporib? Seueri imperatoris

Sueb. po
De Rheno. fl.
Alpes celtiberorú
Celti. q. Nota
Cæsar prim? romanor? in britanniá transiit
Agricola
Seuerus imperator

ἤπειρον ἀναπλεύσας, τὰ ἁλισθέντα καθίστατο, μηδὲν μήτε ἐκ τῆς βρεττανίας μήτε ἑαυτῷ μήτε τῇ πόλει προσκτησάμενος, πλὴν τῆς ἐσπλεύσεως ἐπ' αὐτὰς δόξαν. οὕτω γὰρ καὶ αὐτὸς ἰσχυρὰς ἐσεμνώσατο, καὶ οἱ οἶκοι ῥωμαῖοι ἅπαντες ἐμεγαλαύχουντο. ἐμφανῆ τε γὰρ τὰ πρὶν ἀγνοούμενα, καὶ ὁπόσα, τὰ πρὶν ἀνήκουστα ὁρῶντες σφίσι γεγονότα, τήν τε μνήμην αὐτῶν ἐλπίδα, ὡς καὶ πρὸ οὗ ἔργῳ, ἐλάμβανον, καὶ πολὺ ὅσα καὶ προσέξω προσεδέχοντο, ὡς ἐς ἔχοντες ἤδη ἠλλοίουν. καὶ οἱ μὲν Δαλμάται ἱερομηνίας ὁπόσας εἶχον ἡμέρας ἀγαγεῖν ἐψηφίσαντο. ἐν ᾗ δὲ ἐκεῖνα ἐγίγνετο, καὶ ἡ ἰβηρία ἐκινήθη, διὰ καὶ τοῦ πομπηίου προσεστάθη· προσσμαράγδους τε λίθους, καὶ οὐ κατὰ τοὺς προσφάτους μόνον, μάχῃ μὲν ἐνίους τῶν νέπωτος τοῦ μετέλλου ἀποδράσκοντας ἔτ' ὄντας, ἠθροίσατο· πολιορκοῦντί τε αὐτῷ κλουνίαν, ἐπελθόντες ἀμείνους ἐβοήθουν, καὶ ἐκείνῳ μὲν προεπεποίησθο, ἑτέρωθι δ' ἐσφάλησαν, οὐ μέντοι ὥστε διὰ ὀλίγου δουλωθῆναι. ᾧ γὰρ πλήθει πολλοὶ τῶν ἀνδρῶν προέπεσον. ὥστε καὶ τὸν νέπωτα ἀγαπᾶν, ἀν τῷ ἡσυχίαν ἀκινδύνως ἄγειν· ὃ δὴ καὶ αὐτὸν τοῦτον χρόνον καὶ ὁ πομπήιος, καίτοι τῶν ῥωμαίων τὴν τε ὀπτικὴν εἰαν ἀπεψηφισμένων, καὶ τοῖς ἅμα δωροδοκίας ἀπ' αὐτῶν ἠμυθίας δῆλος ἔτι καὶ τότε ἀφαιρεῖ μύων, κατήγετο, ἐς τὴν βασιλείαν ἐκομίσατο. ἐ προσαξαν δὲ τοῦτο ὅ, τε πομπήιος καὶ ὁ γαυΐνιος. τοσοῦτον γὰρ ἄπτε δωρεᾶς καὶ αἱ ὧν χρημάτων προεισεις, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ τε τοῦ δήμου καὶ τὰ τῆς βουλῆς ἴσχυσαν, ὥστε ὀπτικίλας μὲν ὁ πομπήιος τῷ γαυΐνίῳ τῆς συρίας τότε ἐχρημάτισε, γραφὰς δὲ ἐκ φυσ, ὁ μὲν, τῇ χάριτι, ὁ δὲ, τῇ δωροληψίᾳ, καὶ ἄκοντος αὐτὸν τοῦ κοινοῦ κατήγαγον, μηδὲν μήτε ἐκείνῳ, μήτε τοῖς συλλήπτορσιν ἐπιμεῖναι φρονήσαντες. καὶ ἐκρίθη μὲν ὕστερον ὀπτὼ τούτῳ ὁ γαυΐνιος, καὶ ἐφάλω δὲ, ὅτι τὸν πομπήιον, ἐς ὅσα τὰ χρήματα. ὅτου γὰρ τὰ προστάγματα τοῖς τε ῥωμαίοις συνέχυτο, ὥστε ἀπὸ πολλῶν ὧν ἐδωροδόκησε, συμπρὸ ἅπαντα τῶν τε ἀρχόντων τινὲς καὶ ὧν δικαστῶν πρὸς αὐτὸν λαβόντες, ὅτε τοῖς προσήκοντός τι προεύμηνε, ἐς προσέτι καὶ τοῖς ἀλλοις κακουργεῖν ἐπὶ τοσοῦτον ἐξεδίδαξαν, ὡς καὶ τὰ μισθωθέντα ἀφεῖσθαι· αὐδις δ' ὅτι τε ἑτέροις τισὶ, καὶ ὅτι πλέον ἢ μυρίας ἐκ τῆς ἀρχῆς μυριάδας ἥρπασε, κριθεὶς ἐάλω. καὶ ἐκείνῳ τε ὅτο πρόσθεν δοξότατον σωτεύσης τὸ γὰρ προτέρας δίκης ἁλόντα χρήματα ἀπελύθη, καὶ ὅτι τούτοις δι' ἐκείνου ὁτιμάσια ἐδικάσθη, καὶ τῷ πομπηίῳ, ὅτι τὸ μὲν προτερον, καίπερ πόρρω που ὢν, ἐρρύσατο τὸν γαυΐνιον δίκης τῶν ἑταίρων· τότε δὲ ἔνδε προσαφείῳ ὢν, καὶ ἔδοκει καὶ ἐκ τῆς δικαιοπελίας αὐτὸς πρὸ ὧν, σόδεν ὠφύσεν. ἔχρε γὰρ ὁ γαυΐνιος πολλὰ μὲν καὶ τὴν συρίαν ἐκάκωσεν, ὥστε καὶ τῶν λησικῶν ἀ ἐκ τότε ἤκμαζε, πολὺ πλείω σφίσι λυμήνασθαι. πρῶτα δὲ δὴ τὰ αὐτόθεν κτήματα ἁλόντα ἔτι νομίσας, ὃ μὲν προσῆκον ἐνόσφ, καὶ προεσκυλίσετο ὡς ἐκ ὅτι τοῖς πρόδοτος, τὸν τε πλοῦτον αὐτῶν προῄδοσεν. τῷ γὰρ φερναίου τοῦ τῶν παίδων δολοφονηθέντος, ὀρφάνης τῆν τε βασιλείαν αὐτὸς διεδέξατο, καὶ μυθεσιδάτην τὸν ἀδελφὸν ἐκ τῆς μνηδείας, ἧς ἦρχεν, ἐξέβαλε. καὶ ὃς καταφυγὼν προς τὸν γαυΐνιον, ἐπείσεν αὐτὸν συμπροσαξαι οἱ τὴν καθοδον. ἐπεὶ μὴν ὁ πομπήιος τὸν μιθριδάτην ὑπὲρ τοῦ πομπήιου χαμμάτων ἦλθε, καὶ πολλὰ μὲν αὐτῷ, πολλὰ δ' καὶ τῷ στρατῷ χρήματα, τὰ μὲν ἤδη πρόσθεν, τὰ δ' ἐπὶ καθαρῷ, δώσων ὑπέσχετο, τά τε τῶν πρόσω εἴασε, καὶ ὅτι τὸν ἄγυπτον ἐπείρᾳ· καίπερ ἀπαγορεύοντος μὲν τοῦ νόμου μήτε ἐς τὸν ὑπερο-

Ἱερομηνίας
Vaccæi. po.
Nepos Metelli
Clunia. v.
Ptolemæy restituty a Pompeio & gabinio
Phraates dolo a filijs occisus
Orodes
Mithridates Orodis frater

Sysena
Aristobul
Berenice
Seleucꝰ
Archelaꝰ

εἶαν τοῖς ἄρχουσιν ἐπιδημεῖν, μήτε πολέμιος ἀφ' ἑαυτῶν ἀναιρεῖσθαι. ἀπειρηκότες δὲ καὶ τῇ δήμου, τῆς τε σιβύλλης, μὴ καθαιρεθῆναι τὸν ἀνδρα. ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον ἐκωλύετο τοῦτο, τόσῳ πλείονος αὐτὸν ἀπεμπολήσε. καταλιπὼν οὖν τὴν συνεία σιτέναν τε τὸν ὑὸν κομιδῇ νέον ὄντα, καὶ γραιδίῳ μετ' αὐτοῦ πολὺ ὀλίγους, τὴν μὲν ἄρχιλλ ἐφ' ἧς ἐτέθυκτο, τοῖς λησταῖς ἔτι καὶ μᾶλλον ἐξέδωκεν. αὖθις δὲ ἐς τὴν παλαιστίνην ἦλθε, καὶ τὰ πομπήϊα ἐπεμψε, καὶ φόβον τοῖς ἰουδαίοις ἐπέταξε, καὶ μεταβύστα καὶ ἐς τὴν αἴγυπτον ἀνέβαινεν. ἦρχε δὲ τότε τῶν αἰγυπτίων ἡ βερενίκη, καὶ ὀπτιχὲς μὲν σφῶν ἐκείνη τοῖς ὄν, καίτοι φοβουμένη τοὺς ῥωμαίους, ἐπεφιλοτιμεῖτο· ἐπέλυσε δέ πινα, ὡς καὶ ἐκ τῶν βασιλείου ἡμέρας δ' ποτὲ ἐν τῇ συνεία μὴ ἥκοντος μεταπεμψασα, μὴ ὕδρα τε ἐπεχεάφατο, καὶ κοινωνὸν τῆς τε βασιλείας καὶ τῶν πολέμων ἐποιήσατο. ὡς δὲ ἐκεῖνος ἐν σφῶν μοίρᾳ ὧν ἐφοβεῖτο, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινεν. ἀρχέλαον δ' ἔτι δ' ἀρχελάῳ τῷ πρὸς τὸν σύλλαν αὖθις μολήσαντος, δραστήριον τε ὄντα, καὶ ἐν τῇ συνεία τὴν διαιτᾶσθαι ἔχοντα, ὁπόθεν τοῖς αὖθις ὑπηκόοις ἦν. ὁ γὰρ ἰακούινιος ἠδύνατο μὲν ἀρχέλαον ὃ δῆτον παῦσαι. τὸν γὰρ ἀρχέλαον πρὸς ὑποψίαν σωθέντα, καὶ ἔρημον ἐξῆν· φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ ἐλαττῶσθαι δόξῃ τοῦτο πρὸς δ' πολεμοῦντος τῶν ὁμολογημένων οἱ χρημ[illegible], ὡς οὐδὲν ἀξιόλογον πεποιηκώς, λάθοι, καὶ ἥκησας ἔλθοι καὶ πλείω πρὸς τε τὴν δύναστιν καὶ τὸν δόξαν τὴν τῶν ἀρχελάου χρηματίσαται, καὶ πρὸς τὸ καὶ ἀπ' αὐτοῦ σκείνου συχνὰ λαβών, ἐθελοντὴς αὖθις καὶ δέσθαι ἀφῆκε. καὶ ὅστ' ὡς μὲν ὁ πλούσιον ἀφίκετο, μηδενὸς σαλευομένου· πρὸς ἃ δὲ σιβύλλην δίκα διηρημένου τοῦ στρατοῦ, τοῖς αἰγυπτίοις ἀποδυτήσαντας οἱ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ σύνεικησε. καὶ μετ' οὐδὲ ἐν τε τοῦ ποταμοῦ ναυσὶ, καὶ τὴν γῆν ἐκράτησεν. οἱ γὰρ ἀλεξανδρεῖς φρασυάσθαι μὲν πρὸς πόντα ἱκανώτατοι, καὶ σκαλῆσαι πρὸς ὅ, τι ποτ' ἂν ἐπέλθῃ σφίσι, πρεπτέσταται πεφύκασι· πρὸς δὲ πόλεμον τοῦτε δυνατώτατοί εἰσι, καίπερ ἐν ταῖς εὐδαίσι πλείστας δὴ καὶ μελίστας πρὸ αὐτοῖς γιγνομένας, δίχα φόνων τε ἀεὶ χωρισθέντες, καὶ ὃ ζῶν πρὸ σφῶν πρὸς τὴν αὐλίκα φιλονεικίαν διέθεμενοι, ἀλλὰ καὶ ὥσπερ τι τῶν ἀρίστων δυναστικώτατον, τὸν ἐν αὐτοῖς ἀληθεσιν διώκοντες. νικήσας οὖν αὖθις ὁ ἰακούινιος, καὶ φίλους τε πολλοὺς καὶ τὸν ἀρχέλαον φονεύσας, ἐκράτησε τε τῆς αἰγύπτου πάσης πλὴν χερρήμα ἐγένετο, καὶ ταῖς πολεμικαῖς αὐτοῦ πράξεσι παρέσχετο. καὶ ὁ μὲν τῷ τε θυγατέρα καὶ τῷ φίλων τοῖς ἀρίστοις καὶ πλουσιωτάτοις, ἅτε καὶ χρημάτων πολλῶν δεόμενος, ἀπέκτεινε. ἰακούινος δὲ ἐκεῖνον μὲν οὔτω κατήγαγε· οὐ μέντοι καὶ οἰκαδε ἔτι ἔζη πρὸς τῶν ἀρχόντων ἐπέστελλεν, ἵνα μὴ καὶ αὐτὰ λόγως σφίσιν ὧν πρὶν ὠμήκει, λύηται. ἀλλ' οὐ γὰρ οἷόν τε ἦν τηλικοῦτον πρᾶγμα κρυφθῆναι· δίθις τε αὖθις ὁ δῆμος ἐπύθετο. καὶ ὅπως μὲ οἱ σύεδροι πολλὰ τῷ ἰακούινίου, δήλως τε ἐν τῇ ἀποσίᾳ αὐτοῦ δῆλος ὑπὸ τῶν λησταῖν κακωθέντες, κατεβόησαν, οἵ τε τελῶναι μὴ δωνηθέντες τὰ τέλη δι' αὖθις εἰσπράξαι, συχνὰ ἐπωφέλησαν, ὠργίζοντο, καὶ γράμματα τε ἐποιοῦντο, καὶ ἑτοίμως εἶχον καταψηφίσασθαι αὐτοῦ. καὶ γὰρ ὁ κικέρων τοῦτ' ἀεὶ ἀγωνίως ἐσπούδαζε, σπουδάζοντος σφίσι τὰ σιβύλλεια ἔτη αὖθις ἀναγνῶναι, πρόσθεν ἐγλεγράφθαι τινὰ ἐν αὖθις τιμῶν εἰ ὅτι πρεσβεύσαιτο. ὁ οὖν πομπήϊος ὅ, τε κράτους ὑπάλλοιτο τ' ἔτι. καὶ ὁ μὲ ἑαυτῷ βοηθῶν, ὁ δὲ τῷ τ' ἐκείνα χάριν ἐς ἅμα καὶ χρήματα παρὰ τοῦ ἰακούινίου πεμφθέντα οἱ λαβών,

οἱ λαβών, ἔκτε τῷ πρόφασιν ἐπὶ αὐτοῦ διεδικάσαν, καὶ δῆλα τε καὶ φυλάδια τ' κικέρωνα ἀποκαλοῦντες, οὐδὲν ἐπεψήφισθη. ὡς μόνοι σκ ἦσαν τε σκ τῆς ἀρχῆς ἀπηλλάγησθη, καὶ αὐτὸς ὅ, τε δομίτιος ὁ λούκιος καὶ ἄππιος κλαύδιος διεδέξαντο, γνώμην αὖθις πολλαὶ ἐλέχθησθη, καὶ κτ' ἰακουινίου αἱ πλείστες ἐγένοντο. ὅ, τε γὰρ δομίτιος ἐξορὸς τῶν πομπηίῳ ἀφ' ἧς τὸ ἀσυνδαρχῆσαι, ἐς δῆμον τὸ πρὸς γνώμιν αὐτοῦ ἀποδέχεσθαι, ὡς, καὶ ὁ κλαύδιος, καίπερ πρεσπίκων οἱ, ὅμως τοῖς γε πολλοῖς χαρίσασθαί τι ἐπὶ δημαγωγίας θηρώσας, καὶ πρὸς τ' ἰακουινίου δωρεοδοκήσθη, μὴ γέ τι σῖτον παρέξῃ, πρεσδοκήσας, πρὸ αὐτοῦ ἐπρεξεν. καὶ αὖθις ἐς σκ ἔφορο δῆλως ἔπεισεν, ὅτι πρεσπεμφθέντα τινὰ ἐπὶ τοῦ κράτους ἐπισράτηγον ὅτι τῇ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ δέσθοχῇ, σόκ ἐδέξατο, ἀλλ' ὡς πρὸ ἀθάνατον τὴν ἡγεμονίαν εἰληφὼς, κατεῖχεν αὐτήν. ἔδοξεν οὖν σφίσι, τὰ τῆς σιβύλλης ἔπη μὴ ἀναγνωσθῆναι. δίς καὶ πρὸ μὴ πόντος τῷ πομπηίου, καὶ τοῦτο ὁ λέντλος εἶτ' οὖν ὅμηρον μὴ πον τὴν πόλιν ἐξαισίων ἡμονιῶν, εἴτε ἐς σφοδρὸν πνεῦμα ἐς τῆς θαλάσσης τ' σκεσθῶ αὖθις μὴ ἀκόλουθος, εἴτε καὶ μᾶλλον, ὡς ὑπωπτεύετο, σκ πρὸ δαιμονίου τινὸς, τοσοῦτον ἐξαπιναίως ἐρρύη, ὥστ' ἐν πᾶσι μὲν τοῖς πεδίοις τοῖς ἐν τῇ ἀρᾷ οὖσι πελαγίσαι, πολλὰ δὲ καὶ τῶν μετεωροτέρων καλύψαι θῆ. αἵτε οὖν (σκ πλέω γὰρ συνεφοδομηνῶν ἦσαν) ἀφθορεῖ τε ἐγένοντο, καὶ κατερράγησαν, καὶ τὰ ἐποζύγια πολλὰ ἐποσύρια ἐφθάρη. πρὸ τε δὴ θεσπέων ὅσοι μὴ ἔφθησαν πρὸς τὰ πρὸ ὑψηλὰ δυαφυγόντες, οἱ μὲν ταῖς τέγαις, οἱ δὲ καὶ ἐν ὁδοῖς ἑλκαταλφθέντες ἐξώλοντο. καὶ γὰρ αἰγλιπαὶ οἰκίαι, ἅτε ὀπὶ πολλὰς ἡμέρας τῷ ὄμβρῳ συμβάντος, ἀθρόαι τ' ἐγένοντο· καὶ πολλοὶ τοῖς μὲν, δύθεν, τοῖς δ', καὶ μετ' ὀλίγον τ' ἐμήναν. οἱ οὖν ῥωμαῖοι ὀπὶ τοῖς παθήμασι λυπούμενοι, καὶ ἕτερα χαλεπώτερα, ὡς καὶ δίκη τῷ τοῦ πολεμαίου κάθοδον, ὀργὴν σφίσι τοῦ δαιμονίου πεποιημένου, πρεσδεχθῆναι, ἠπείγοντο καὶ ἀπόντα δὴ ἰακούινιον (ὡς καὶ ἤδη τοῦ τι, αὖ φθάσωσιν αὖθις ἀποκλεσθῆναι, κακωθησόμενοι) θανατῶσαι. καὶ οὔτω γε σπουδῇ ἔσον, ὥσθ' ἑκάτερι μηδενὸς τοιούτου ἐν τοῖς σιβυλλείοις χρησμοῖς εὑρεθέντος, ὅμως τὴν ἡροτσίαν πικρότατα καὶ πρακτικώτατα, τοῖς τε ἄρχουσι καὶ δῆμοι αὐτοῦ χρήσασθαι πρεσβουλεῦσαι ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγίγνετο, χρήματα παρὰ τοῦ ἰακουινίου πρεσπεμφθέντα, οὐχ ὅπως ἀπόντα, οὐδὲ ἐπελθόντα δῆτόν τι παθεῖν αὖθις ὅτι γε σκ εἴασε ποιῆσαι. ἐς οὔτω καὶ αὐτὸς αἰφνιδίως καὶ κακῶς ὑπὸ τῆς στωμφόδους διετέθη, ὥσθ' ἡ χρόνιος ἐς τὴν ἰταλίαν ἀφίξεσθαι, καὶ νυκτὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσκομίσθῆναι, ἔξω τε τῆς ἰταλίας συχνᾶς πρὸ ἡμέρας μὴ γενέσθαι φασῖναι. τὰ μὲν οὖν ἐγκλήματα πολλὰ ἦν, καὶ κατηγόρησις οὐκ ὀλίγοις εἶχε. πρῶτον μὲ οὖν ἐς τῆς τοῦ πολεμαίου καθόδου, ἅτε καὶ μεγίστου, ἐδικάσθη. καὶ ὅτε δῆμος σύμπας, ὡς εἰπεῖν, πρὸς τ' ὃ δικαστήριον σῖον ἐρρύη, καὶ δέσπασάσθαι πολλαχοῦ ἠθέλησεν, ἀνώγως τε ἐς ὅτι οὐδὲ ὁ πομπήϊος πρῶτον, καὶ ὁ κικέρων δῆτατα αὐτοῦ κατηγόρησεν. οὕτω γὰρ αὐτῶν δέσχειμένων, ἀφείθη. αὐτὸς γε γὰρ, ἅτε ὀπὶ τηλικούτοις κρινόμενος, παμπληθῆ χρήματα δυάλωσε, καὶ οἱ τοῦ πομπηίου τοῦ τε καίσαρος ἑταῖροι πρεσθυμότατα αὐτῷ σωήραντο, λέγοντες ἀνόν τε εἶνα καιρὸν, καὶ ἀνόν βασιλέα πρὸς τῆς σιβύλλης εἰρῆσθαι. καὶ ὃ μέγιστον, ὅτι μηδεμία τῶν πρεσθέντων ἡμωεία ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτῆς ἐνεγέγραπτο. ὁ δ' οὖν δῆμος ὀλίγου μὲν καὶ τοὺς δικαστὰς ἀπέκτεινε· δίφυγόντων δ' αὐτῶν, ἐπετήρα τὰ λοι-

Pelusiũ

1. Domiti?
App. Claudiꝰ
Cõs

Tibris fl. mira inundatio

πὰ αὐτ̃ ἐξκλήματα, καὶ ἐποίησεν ἐπ' ἐκείνοις γοωῦ αὖθι ἀλῶναι. οἱ γὰρ λαχόντες τῶν αὐτῶν κρίναι, ὅ,τε πλῆθος ἅμα φοβηθέντες, καὶ μηδὲν μέγα τῶν τὰ τῆ γαυϊνίου δίκαιμθοι (ὁ γὰρ ὀλίγῳ πρότερον βαρυτέρας δίθωιόμθος, καὶ τοσοῦτον καὶ τότε κατήσχυν, οὐ πολλὰ ἐδαπανήσας) καὶ ἐψηφίσαντο αὐτ̃, κρίναι τῆ πομπηίου πλησίον ὄντος, καὶ τοῦ κικέρωνος ἀγορεύοντος αὐτ̃. ὁ γὰρ πομπήϊος κατ' ὀλίγον τῆ σίτου τοσούτου, ὅσης πολιτ̃ ἐπὶ δύο ποταμοῦ διέφαρτο, ἐκδημήσας, ὥρμησε μὲν ὡς καὶ ἐς τοσότερον δικαστήριον ἀπαντήσων (ἐν γὰρ τῆ ἰταλίᾳ ἐτύγχανε ὑστερήσας ἐν αὐτῇ, οὐκ ἀπεχώρησεν ἐκ τοῦ τοσαυτείου, πρὶν καὶ ἐκ τούτου τελεσθῆναι. καὶ μόνοι καὶ δ' δήμου ἔξω τῆ πωμηείου (τὸν γὰρ ἀρχὸν ἤδη τ' τοῦ μὺ τάρου ἔχων, οὐκ ἠδυνήθη ἐς τὸν πόλιν ἐσελθεῖν) ἀθρόου ὄντος, πολλὰ ἐπ' τῆ γαυϊνίᾳ ἐδημηγόρησε, καὶ γράμματά τε τινὰ τῶν τῆ χώρος τοσοῦτον ἐπ' αὐτ̃ πεμφθέντα ἀνέγνω, καὶ τοὺς δικαστὰς ἐκέλευσε, πρὸν τε κικέρωνα ἰδεῖν ὅπως κατηγορήσας ἐπὶ αὐτ̃ ἐκώλυσεν, ἅμα καὶ ἐπ' αὐτῆ διῆσαι· καὶ ἔπεισεν, ὥστε καὶ ἐκ τούτου ὁ τῆ αὐτομόλου ἔγκλημα ἐς ὄνομα ὀλίγα πλοῦν οἱ αὐξηθῆναι. οὐ μόνοι καὶ ὠφέλησέ τι ὁ γαυϊνιος, ἀλλὰ πρότερον μὲν ἔφυγε ἀλιτὸς, ὥσπερ εἶπον, ὕστερον δ' ἐπὶ τοσοῦτον κατήχθη ὥστε δὲ ὦ αὐτ̃ τούτῳ χρόνῳ καὶ ἡ τῆ πομπηίου γυνὴ φυγάτειόν τι τεκοῦσα, ἀπέθανε· ὁ δ' αὐτὸ εἴτε δι' ἀθυμίαν τῆ τε ἐκείνου καὶ ὧν τῆ καίσαρος φίλων, ἢ καὶ δι' ἄλλο τι τοιοῦτον ἑκουσίως ἀποθανεῖν ἐθελήσας, εἴτε καὶ ἀκουσίως ὑπ' ἄλλων τινῶν ἀποθανόντος, οὐ μὺ ἔχω γε ἀκριβῶς εἰπεῖν. ἐπεὶ δὲ ἁλίσκεται τῆ ἐν τῆ ἀγορᾷ ἐπάνων ἔτυχε, καὶ ἐν τοῦ ἀρείου πεδίου ἔθαψεν. καίτοι τῆ δομιτίου δίκαιμθοι, καὶ λέγοντος δίκα τε, καὶ ὅτι οὐχ ὁσίως ἐν τοῦ ἱερῷ τότου μὺ τινὸς ἐψηφισμένος θάπτοιτο. καὶ ὁ πομπῆνος ὁ γαΐος (ἐβούλετο γὰρ τὰ τῆ γαλατῶν ἐπεμφέν. ἐς γὰρ ἐκείνο τῆ χρόνου μηδενὸς οἱ δεδόντος αὐτῷ, ἔξω τοῦ πωμηείου διέμενε, καὶ τότε δ' αὐτῶν ἦρτεν, εἰ μὴ ὁ γάιβας ὁ στρουΐος συγκαλεσάμενος αὐτ̃, κρύφα καὶ τοῦτο τὸ ἐς γρατηγῶν τ' ψῆφον πισι (καίπερ οὐκ ἐξὸν ἐκ ὧν νόμων πρὶν τοσοῦτον ὥραν ἐνιαυτοῦ, ἐν ᾧ δήμου τι χειροτονεῖσθαι) ἔδωκε. καὶ ἅμα τοῦτο τῆ δημάρχων τινὲς ἀποκαλέσαντες τῆς ἐκκλησίας, ἐν γοωῦ τῆ πομπῆ γράμματα αὐτῷ πρέσχον, ὥστε ἐς σφαγὰς συμβῆναι. ἐν μὺ δὴ τῆ ῥώμῃ ταῦτα τότε ἐπακόσια ἔτη ἀγούσῃ ἐλύετο.

serui Galba

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ μ' τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καῖσαρ ὁ δεύτερος ἐς βρεττανίαν διέπλευσεν.
Ὡς καῖσαρ ἀποστρέφας ἀπὸ βρεττανίας, τοῖς γαλάταις αὖθις ἐπολέμησεν.
Ὡς κρᾶσσος πρῶτος πολεμεῖν ἤρξατο.
Περὶ πρώτων.
Ὡς κρᾶσσος ἡττηθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀπώλετο.
Ὡς καῖσαρ τὸν γαλατίαν τ' ὑπὸ τὰς ἄλπεις πᾶσαν καλεστρέψατο.
Ὡς μίλων κλώδιον ἀποκτείνας κατεδικάσθη.
Ὡς καῖσαρ ὁ πομπῆιος στασιάζειν ἤρξαντο.

Χρόνου

Χρόνου πλῆθος, τὰ λοιπὰ τῆς δομιτίου ὁ ἀπίου κλαυδίου ὑπατείας, καὶ δηῖα, ἔτη δ̃ζ. ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμθοι οἵδε ἐλύοντο,

γ. δομίτιος μ. γ. καλουΐνιος.
μ. οὐαλέριος γ. γ. μάγνος ὁ γ. ὕπ.
κ. γ. χιλίαρχος μέτελλος σκιπίων.
νασικᾶ γ. σέρπος σουλπίκιος.
κ. γ. ἐρῦφος ὕπ. μ. κλαύδιος μ. γ.
μάρκελλος αἰμιλίου μ. γ. παῦλος αι.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν ὁ τεσσαρακοστὸν βιβλίον.

Ἐν μὺ δὴ τῆ ῥώμῃ ταῦτα τότε ἐπράχθησαν ἔτη ἀγούσῃ ἐλύετο. ἐν δὲ δὴ τῆ γαλαλίᾳ ὁ καῖσαρ ὅτι τῶν αὐτῶν ἐκείνων τ̃ δομιτίᾳ αὐτ̃ λουκίου ὁ δ' κλαυδίου ἀπίου ὑπάτων, ἔτε δηῖα καὶ ναῦς ἐν μέσῳ τ̃ τε σφετέρων ὧν γαλατῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν τ̃ φορβίδων, ὅπως ὡς μάλιστα καὶ κουφίζωσι, καὶ τοσοῦ ὁ κῦμα αἰρτέχωσιν, ὅτι τ̃ ξηρᾶς ἰσάμθμαι μὴ λυμαίνωνται), προεσκευάσατο, καὶ ὅπῃ πλοῖμα ἐλύετο, ἐς τὸν βρεττανίαν αὖθις ἐπεραιώθη. τοσοῦτοι μ', ὅτι μὴ πολλοὺς τοὺς ὁμήρους οὓς ὑπέσχοντο, ἐπεπόμφεσαν, νομίζοντες αὖθις, ὅτι ῥαδαμάνθυς τότε ἀνεχώρησε, μηκέτ' αὖθις σφῶν πειράσεσθαι, ποιησάμθμος· ἔργῳ δ', ὅπως τῆς νήσου ἐφιέμθμος, ὥσπερ εἰ μὴ καὶ τοῦτο ἐπὶ τούτοις, πάντως δὺ ἄλλο τινὰ σκῆψιν ἐζήτει. κατῆρέ τε οὖν ἔνθα, καὶ τοσότερον μηδενὸς ἐπόντος τε τοῦ πλήθους τῶν νεῶν, καὶ ἐπὶ τῆ πολλαχόσε ἅμα αὖθις καλαχεῖν ὁλμήσαντος ἀνῆχθαι, καὶ τὸν ναύσταθμον ἀνθις ἐκαπτώσατο. οἱ δ' οὖν βάρβαροι ὃν μὺ τοσαῦτον αὐτ̃ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀφ' ἑαυτῶν τα κωλῦσαι· δείσαντες δὲ μᾶλλον ἢ τοσότερον, ἅτε καὶ γρατῷ πλείονι αὖθι ἥδοντες, ἐς ὃ λασιώτατον καὶ ἐς τὸ λοχμωδέστατον τ̃ ἐγγὺς χωρίων πόντα τῶν ἡμιώτατα ξυνεφόρησαν, καὶ αὐτὰ ἐν ἀσφαλῆ ποιησάμθμοι (ἦν τε γὰρ πέριξ ξύλα ἔκπαμα, καὶ ἕτερα ἐπ' αὖθις σοιγηδὸν ὑπεστῶ ἐπηβ̃, ὥστε ἐν χθαμαιώματί τῳπον τινὰ εἶ) ἔπειτα τοῖς τοσυνομεύουσας τῶν ῥωμαίων ἐλύπουν. καὶ δὴ ἐς μάχη τινὶ ἐν ᾧ ἥλῳ ἡττηθέντες, ὑπήγαγον σφᾶς ἐκ ὅσε τῷ τὸν δίωξιν, καὶ συχνοὺς ὑπαπέκτειναν, ἐς μ̃ ὃ τε χάμωνος αὖθις τὰς ναῦς αὐτῶν λυμηναμθμου, συμμάχους τε τοσεσμείπεπέμπτο, καὶ ἐπ' αὖθ' ὁ νεώριον σφῶν ὥρμησεν. ἐς συέλλαι τ' τῶν τὰ τοσῆτα ἐν τῇ νήσῳ δυνατῶν φεύγοντον τοσησάμθμοι, καὶ αὖθις ἀποκτείναντες οἱ ῥωμαῖοι, ὃ μὲ τοσῆτον ἐταράχθησαν τῇ ἐῶν ἀρχῇ τοσεσμίξᾳ· ἔπειτα δὲ διῖσάμθμοι, καὶ ἐκεῖνά τε προεξιέντες, καὶ τοῖς τῶν γαλατῶν ἐς τὰ πλησία βαίνοντας, ἀνέσωζε τὸν μάχιμον· καὶ τότε μὺ χρόνον ἀμφοτέροις ἐμειναν· αὖθις δ' οἱ βάρβαροι ὃ μὲ πεζοῦ κρείττους ὄντες ἐνόμθμοι, ἐπὶ δὲ τῆς ἵππου καὶ κωλύοντες, τοσός τε ὃν τὰ μέσα ἀνεχώρησαν,

Suetta

2. Domiti? App. Claudi?

καὶ τὸν πόλεμον αὐτῷ ξυνεφορᾶς τοῖς μὲν ἐμφανέσι, τοῖς δὲ καὶ ὑφύδροις ἀβουλήτοις, πυλίσθμιοι. ἐπειδή τε ἐκείνοις τε ὁ χεῖμων τό, τε ξύρωμα τοσοῦτον βιαίᾳ ἐκλιπεῖν ἠνάγκασε, καὶ μὴ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν ἐρύματος τοσοῦτος ἐξήλασε, καὶ τοῖς τοσοῦτοις βοηθοῦσας σφῶν ὁ ναυστάθμων ἕτερον ἀπεώσθη, καὶ κατεδύθη, καὶ κατελύσθη, ὁμήρους τε δόντες, καὶ φόρον ἐτήσιον ταξάμενοι, ὃ ὅτων ὁ χεῖμων ἀπῆρε πανταχόθεν παυσάμενος ἐκ τῆς νήσου, ὃ σοῦν ἐγκατέλιπε τράβημα ἐν αὐτῇ. ἐκφύτε τε καὶ κινδυνώδους ἐν ἀκροτείᾳ πη χωμάζον, καὶ αὐτὸς σὺν δὴ ἐν καλῷ ὅτι πλοῦν ἀπὸ τῆς γαλαλίας ἀποδημήσαι νομίζων, ἡγάπησε τοῖς πρώτοις, μὴ καὶ μείζονων ὀργυιώμενος, καὶ τοσοῦτοις ἐκείνοις σφᾶς ἐξ ἴσου ἐποιήσατο. καὶ ἔδοξε ὃ ὅτω ὀρθῶς πεποιηκέναι, ὥσπερ που καὶ ἔργῳ διεδείχθη. ἐπεὶ γὰρ ἐς Ἰταλίαν ὥρμησεν, ὡς καὶ ἐκ τῶν προφάσεων, οἱ γαλάται, καίτοι φεύγοντες ὡς ἕκαστοι πολλοὺς ἔχοντες, ὅμως ἐνεόχμωσε, καὶ τινες αὐτῷ καὶ φανερῶς ἐπεμέσησε. ὅθεν εἰ ἐν τῇ ἐρεπτανίᾳ καταμείναντος αὐτοῦ τοσοῦτοι χωμῶνα ἐγεγόνει, πάντα ἂν τὰ τῇδε ἐτετάρακτο. ἦρξαν γὰρ πολέμου τούτου ἐβούρων οἱ ἡγεμόνες σφίσιν ἀμβειόριξ, καὶ ἔλεγον μὲν τῇ προφάσει τῶν ῥωμαίων, ὅτε σαβῖνος καὶ ὁ λαύκιος κόττας ὑποστράτηγοι ἦρχον, ἀξιόλογοι κεκινῆσθαι· ὃ δὴ ἀληθές, ἐκείνων τε καλεφρένησθε, ὡς οὐκ ἰκανὰν ἀμοιβὴν σφᾶς ἐσομένων, καὶ τὸν καίσαρα σὺν ἤλπισεν ἀφαλεῖν σφίσιν ὑπισταλῆσθαι. ἐπῆλθον τε οὖν αὐτοῖς μὴ τοσοῦτοις δεχομένοις, ὡς καὶ αὐτοβοεὶ ὃ γραπέδον αἱρήσοντες, καὶ ὅπῃ διήμαρτον αὐτοῦ, τοῦτο ἀπάτιλλον ἐτράποντο. τὰ γὰρ χωρία τὰ ὑπιτηδειότατα ὁ ἀμβειόριξ τοσοῦτος ἐξελόμενος, ἦλθεν ἐξ ὑπικηρυκείας τοῦτο τοῖς ῥωμαίοις, ὡς ἂν ἐκὼν δὴ πολεμήσας· καὶ αὐτὸς μὲν μεταγνώσεσθαι ἔφη, τοῖς δ' ἀνδράσι φυλάττεσθαι σφίσι παρήνεσε. ὅτε γὰρ αὐτῷ πειθαρχεῖν αὐτοῖς, καὶ ἐκείνοις μὲν ἂν τὰ νυκτὸς ὑπεδήσατο· καὶ ἐκ τούτου τὰ γνώμιλλα αὐτοῖς ἔδωκε, τὰ μὲν ἐθαρρύνατο, ὡς τὰ κινδυνωδέστατα δι' αὐτοῦ καταμείνωσι, καταλιπεῖν· τοῦτο δὲ τραῦμα τοῦτο ὑπεναντία διδόναι ἐδόκει· συσκευασάμενοί τε αὐτοῦ, ἅθροι ἀφ' ἑαυτῶν ἀφώρμησαν, καὶ ἐμπεσόντες ἐς τὰ λελογισμένα, ἀθρόως ἐσφάλησαν. ὅ, τε γὰρ κόπας τοσοῦτος ἐξῆμα μὴ πολλῶν ἀπώλετο, καὶ ὃν σαβῖνον ὁ ἀμβειόριξ μετεπέμψατο μὴ ὡς ἐς σώσων· οὔτε γὰρ τοῖς γνωμόμοις πρῶτον, ἐς πιστὸς αὐτῷ καὶ πρότερον ἐδόκει εἶναι). συλλαβὼν δὲ δὴ, καὶ ἀποδύσας καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰ ἐαθῆτα, καὶ ἱκέτην ἔστησεν, ὑπιλέγων δῆθεν, καὶ ὅτι, τοιοῖδε μὴ τοῖς ὄντες πῶς τηλικούτων ἡμῶν ὄντων ἀρχὴν ἐθέλετε ῥοῦται μὴ δὴ τοῦτα ἔπαθον· οἱ δὲ λοιποὶ διέπεσον μὴ ἐς ὃ τὰ φρούμα, ὅθεν ἀποφεύγεσθαι. ἐπεὶ δ' οὔτε βάρβαροι καὶ ἐκ τοσοῦτος ἐμιξαν, καὶ οὔτ' ἀμύνασθαι αὐτοῖς, οὔτε δίφυγεῖν ἠδυνήθησαν, ἀλλήλοις ἀπέκτειναν ὁμολόμου δὲ τούτου, δηλοῖ τινες τῶν πλησιοχώρων ἀπέφησαν, καὶ νεοῦνοι, καίτοι κοίντου κικέρωνος πρὸ αὐτοῦ τοσοῦτος χωμάζοντος (ἀδελφὸς δὲ τοῦ κικέρωνος τοῦ μάρκου ὧν ὑποστρατηγῶν τῷ καίσαρι) καὶ αὐτοῖς ὁ ἀμβειόριξ τοσοῦτος ἐλαβών, στρεβδῆς ὢν κικέρωνι· καὶ ἀλχόμαλα ἀγωνισάμενος, καὶ τινας καὶ ζῶντας ἑλών, ἀπατῆσαι μὴ πη ἐς αὐτὸν ἐκεῖνον ἐπεχείρησε· μὴ δυνηθεὶς δὲ, ἐς τε πολιορκίαν αὐτὸν κατέστησε, καὶ ὀλιγαχρόνων ὑποτε τῆς πολυχρονίας καὶ ὑποτ' ἐμπειρίας, ὧν ἐκ τῆς συστρατείας, ὧν μὴ τῶν ῥωμαίων ἐπεποίητο, ἐκέκλητο, καίτινα καὶ τοιοῦτον ἀγχμαλώτων αὖ ἑκάστων μαθών, καὶ ἀπεσαύρωσε ἐς ἀπετάφρωσεν.

φρώσεν· ἐγίγνοντο μὲν γὰρ καὶ μάχαι, οἷα ἂν ὀργὴ τοιούτῳ εἰκὸς ἦν, συχναί, καὶ ἀπώλλυντο πολὺ πλείους τῶν βαρβάρων, ἅτε καὶ πλείους ὄντες· οὐ μὴν ἀλλὰ αὖθις μὲν τοσοῦτος τῆς τοιαύτης τὰ στρατοῦ, οὐδὲ ἂν αἰσθήσαι τοῦ φθορημένου σφῶν ἦν. οἱ δὲ δὴ ῥωμαῖοι μήτε δηλῶς πολλοὶ ὄντες, καὶ ἐλάττους ἀεὶ γιγνόμενοι, ῥᾳδίως τοσοῦτοις ἐδυνήθησαν. κινδυνωδέστατον δὲ ὧν αὐτῶν ἀλῶναι (οὔτε γὰρ τὰ τραύματα θεραπεύῃ ἀπορία τῶν ὑπιτηδείων ἐδυνάτο, οὔτε τῷ ὕπνῳ ἀφθόνως, ἅτε ἐν ἀδοκήτῳ πολιορκίᾳ, εἶχον, οὐδὴ ἐπιμιῶνές τις αὖθις, καίτοι πολλῶν ὄντων ἀπωθεν χωμαζόντων. οἱ γὰρ βάρβαροι τὰς ὁδοὺς ἀκριβῶς φυλάσσοντες, πάντας τοὺς ἐκπεμπομένους σφῶν σῖτον ἐλάμβανον, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐφόνευον) νεφοῦς δέ τις δυνοϊκῶς σφίσιν ἐξ ὑστερείας ἔσχεν, ὃ τότε σοῦ ὃν κικέρωνι πολιορκούμενος, δοῦλόν τινα ἑαυτοῦ δι' ἀγγέλων αὐτῷ πρέσβευσεν. ἔκτε γὰρ τῆς σκηνῆς ὃ ἐκ τῆς φωνῆς τῆς ὑπιτηδείας ἠδυνήθη λαθεῖν συγχεόμενος τοῖς πολεμίοις, ὡς καὶ ἐξ αὐτῶν ὤν, ὃ μὴ τοῦτο ἀποχωρήσας. μαθὼν οὖν ὁ κικέρων ὃ γιγνόμενον (οὐδέπω γὰρ ἐς τὴν ἰταλίαν ἀπεληλύθη, ἀλλ' ἔτ' ἐν ὁδῷ ὢν) ἀνέστρεψε, καὶ τοῖς μὲν τοῖς χωμασίοις δι' ὧν διῆλθε φραιδώτας παρεβάλετο, ἠπείγετο. καὶ οὕτω φοβηθεὶς μὴ καὶ φθάσῃ ὁ κικέρων ἀποχωρήσας τῆς βοηθείας, δρόμου τινὶ παθών, ἢ καὶ στενήσαντος, τοσοῦτον ἔμενε ἀπόπειραν. τῷ μὲν γὰρ οἰκέτῃ τῷ νεφοῦς, καίτοι πεῖραν ἔργῳ τῆς δυνοίας αὐτοῦ λαβών, οὐκ ἐπίστευσε, μὴ καὶ τοῖς πατρικίοις ἐλέησας, μέγα τι κακὸν σφᾶς ἐξεργάσηται· ἐκ γὰ δὴ τῶν συμμάχων ἀπόπειραν τῶν τε ἀφάλεκτον αὐτῶν εἰδότα, καὶ τῇ σοφῇ τῇ ἐκείνων σκευαθέντα ἔπεμψε· καὶ ὅπως γε μηδ' αὖθις πω μήτ' οὖν ἐθελοντὴς μήτ' ἄκων ἐξέπῃ, οὔτέ τι αὐτῷ ἐξελάλησε, καὶ τῷ κικέρωνι πρώην ὅσα ἠβουλήθη, ἤγγειλε ἐπέστειλεν, ἵνα δὴ ὃ τὰ γράμματα ἀλῷ, ἀλλ' ἀσυέπειά γε καὶ τότε τοῖς βαρβάροις ὄντα, μηδὲν σφᾶς ἐκδιδάξῃ. εἰώθη δὲ καὶ δηλῶς ὁπότε τι δι' ἀπορρήτων τινὶ ἐπέστελλε, ὃ τέταρτον ἀεὶ στοιχεῖον αὐτὶ ὃ καθήκοντος αὐτεπιστέφη, ὅπως ἀνάγνωστα τοῖς πολλοῖς ἦ τὰ γεγραμμένα. ὁ δὴ οὖν ἵππαρις ἦλθε μὲν τοσοῦτος ὃ τῶν ῥωμαίων στρατόπεδον, μὴ δυνηθεὶς ὃ ἐγγύθεν αὐτοῦ τοσοῦτοις ἐξικέσθαι, στυεδήσατο τὰ γράμματα ἀκοντίῳ, καὶ ὥσας αὖθις ἐς τοὺς πολεμίους, τοσοῦτος πύργον ὀξεπίτηδες τοσοῦτος ἔπηξε. καὶ ὁ μὲν κικέρων οὕτω τῷ τοσοῦτον ὃ καίσαρος μαθὼν, ἀνέθαρσησε, καὶ τοσοῦτος θυμότερον διεκαρτέρησεν. οἱ δὲ δὴ βάρβαροι ὅτι πολὺ μὲν τῷ ὑπικουρείαν αὐτοῦ ἠγνόησαν. νυκτοπορῶν γὰρ, ἔπειτα τὰς ἡμέρας ἐν ἀφανεστάτοις χωρίοις ηὐλίζετο, ὅπως ἀτοσοσδοκήτως ὅτι μάλιστα αὖθις τοσοῦτος ἐλθὼν δὲ δέ ποτε ἐκ τῆς τῶν πολιορκουμένων τοσοῦτος ἐξόδου ἀποτοπήσαντες αὐτῷ, τοσοῦτοις ἔπεμψαν, καὶ μαθόντες πρὸ αὐτῶν πλησιάζοντα ἤδη τὸ καίσαρα, ἔρμηδ' ἐπ' αὐτὸν, ὡς καὶ διέκπιπτον οἱ τοσοῦτοι. τοσοῦτος μαθὼν οὖν τοῦτ' ἐκεῖνος, τῷ τε νύκτα κρύφαν ἔμεινε, καὶ ὑποτ τῷ ἕω χωρίον τι ἐρυμνὸν τοσοῦτος καταλαβών, ἐνταῦθα ὡς ἐν βραχυτάτῳ ἐστρατοπεδεύσατο, τὸ καὶ μετ' ὀλίγων τοῦτ' ἐδοκεῖν, καὶ ἐκ τῆς πορείας πεποιῆσθαι, τῷ τε ἔφοδον σφῶν δεδιέναι, καὶ ἀκ τούτου καὶ ἐς αὖθις ὃ μετέωρον αὖθις ἀπαγαγέσθαι. ἔδοξεν οὕτω. καταφρονήσαντες γὰρ αὐτοῦ τοσοῦτος, τοσοῦτος τε ὃ ὄρθιον τοσοῦτος ἔβαλον, καὶ μεγάλως ἐπῆραν, ὥστε μηκέτ' ἀὐτὶ πολεμῆσαι. οὕτω μὲν οὖν τότε καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ δηλοὶ πρώτως ἐχρώσθησαν, οὐ μόνοι καὶ δι' ἀνοίας τοῖς ῥωμαίοις ἦ. οἱ οὖν τεκμηρίοι φοβηθέντες, ὅπῃ τοσοῦτος τοῖς πρὸ ἐκείνου ὁ καίσαρ μεταπέμπων ἐκόλαζε, μὴ καὶ αὖθις δίκην δῶσιν, ἐξεπολε-

μώθης αὖθις αὐτῶν, ἰνδυοπιμάρεις σφᾶς ἀναπείσαντες καὶ σὺν αὐτοῖς ἐπιόντες καὶ ἀνήροις πυνθανόμενοι τὰ αὐτὰ δεδιότων, ἐπεστράβωσαν ὅτι ὀλιγίστων τὸν τόπον ἐν ᾧ ἡμοῖς ὄντα· καὶ ἐπεξελθόντων σφίσι τῶν ἀδρῶν τῶν ῥωμαίων, ἐφθάρησαν μὲν ὀλίγοι τὰ μάλιστα ἐν τῇ γαλαλίᾳ ἐγένετο, ἐν ᾗ καὶ ὁ κὴν Γάρ ἐκείμασεν, ὡς ἐν ἀκριβῶς σφᾶς καταστήσασθαι δυνησόμενος· ὁ δὲ δὴ κράσσος ὑπερθυμήσας τι καὶ αὐθις δόξης τε ἅμα καὶ κέρδους ἐχόμενον προσέβαλε, ἔπειτ' ὀπίσω μηδὲν ἐν τῇ συείᾳ τοιοῦτόν τι εἶδεν ὄν, (αὐθίς τε γὰρ ἡσύχαζον, καὶ οἱ προσάδεν προσπολεμήσοντες σφίσιν, οὐδὲν ὑπὸ δυναστείας πρεχένσιν) ὅτι τοὺς πρόσθους ἐπεστράτευσε, μήτε ἑλκηθρά τι αὐθις ὑπιφέρων, μήτε τὴν πολέμου οἱ ἐφηφισμένην. αὐθις τε γὰρ παμπλουσίους ἥκευεν ὁδούς, καὶ τὸν ἐρυθρὸν θάλασσαν, ἄτε ἐν νεοκατάστατον, εἰ) προσεδέησε. τόν τε οὖν ὑφράτην ἐπεραιώθη, καὶ προσῆλθεν ὅτι πολὺ τῆς μεσοποταμίας, Φέρων τε αὐτὴν ἐν πορθῶν. τῆς γὰρ Δαμασκηνῆς αὐτὴν ἀδοκήτου τοῖς βαρβάροις γενομένης, ἐνθένδε μία ἀκριβὴς φυλακὴ αὐθις καθίστηκει, ὥστε ταχύθυμος εἶναι τις ὁ τότε τῆς χώρας ἐκείνης ἀπεστερημένος, ἡτιδήτε τὸ πρὶν ἰσχύας, τειχός τι οὕτω καλὸν θυμὸν, ἱππεῖσιν ὀλίγοις μαχεσάμενος, καὶ τρωθεὶς, ἀπεχώρησεν αὖθις ἄγγελος τῆς βασιλῆς τῆς ὅπερ τετείας αὐτὸν γνησόμενος. ταχὺ δὲ καὶ ὁ κράσσος τά τε φρούρια καὶ τὰς πόλεις τὰς ἡμετέρας μάλιστα, τά τε δήμας καὶ ὃ νικηφόριον ὠνομασμένον προσεποιήσατο. τῶν γὰρ μακεδόνων καὶ τῶν δήμων ὧν συγκαθυσθέντων σφίσιν ἡμίσεων ἄποικοι πολλοὶ βίᾳ ἀναστάθμοι, καὶ ἐς τοὺς ῥωμαίους ὡς καὶ φιλελλήνας, πολλὰ ἐλπίζοντες, οὐκ ἀκουσίως μεθίσαντο· πλεῖόν τε οἵ τε ζωοδότης οἰκήτορες μετέπεμψαν ἴνας αὐτῶν, ὡς καὶ μεταστησόμενοι· ὅπερ ἐν ἔνδεν ἐγίνοντο, ἀπέλαβόν τε αὖθις καὶ διέφθαρσαν, ἐν Δαμασκῷ τοῦτο καὶ ἀνέστησαν. ὁθέν δήμος ὄφιν οὔτε ἔπροσεξε πότε κράσσος, οὔτε ἔπαθε. πάντως δὲ καὶ τὰ λοιπὰ χωρία τὰ ἐντὸς τοῦ ἑλικοειδοῦς ὄντα ἐκεχείρωτο, εἰ τῇ τε αὐθις ὁρμῇ καὶ τῇ τῶν βαρβάρων ἐκπλήξει πρὸς πάντα ὁμοίως ἐκέχρητο, καὶ προσέτι ἐν χώραν χαμάσας, ἐν φρουρᾷ αὐτὰ ἀκριβῶς ἐπεποίητο. νῦν δὲ ἑλὼν ὅσα ἀπὸ ὑπιδρομῆς ἠδυνήθη λαβεῖν, οὔτέ τι τῶν λοιπῶν, οὔτ' αὐτῶν ἐκείνων ἐφρούρησεν, ἀλλ' ἀπῆλθε μὲν ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ Δαμασκηνῇ ἀχρεωθείς, καὶ τὰ ἐν τῇ συείᾳ ῥᾳστώνης ὑπιθυμήσας, πρέπον τε τοῖς πρόσθοις χαιρὸν ἡδυσκυάσασθαι, ἐν τοὺς ἐγκαταλιφθέντας ἐν τῇ χώρᾳ τραλιώσας κακῶσαι. αὕτη μὲν ἡ ἀρχὴ τοῖς ῥωμαίοις ἀπὸ τοὺς πρόσθους πολέμου ἐγένετο· οἰκοῦσι δὲ ὑπὸ ἑλικοειδοῦς, ὃ μὲν πολὺ, τεῖχος καὶ φρούρια, ἤδη ἐν ἡ πόλις δήμας τε, καὶ κλησιφῶντα, ἐν ᾗ ἡ βασιλέα ἔχουσι. ὃ γὰρ ἦθος σφῶν ἐν μὲν πόθου καὶ τοῦδε τοῖς παλαι βαρβάροις, ἡ πόλις ὄνομα τοῦτο ἡ ὑπὸ τῶν πρώτων βασιλείαν εἶχον· δηλᾶ τότε μὲν αὖθίς τε ἐν μέρᾳ χώρας βεβαχεῖ ᾤκουν, καὶ δυναστείαν ὑπερόπλιον οὐκ ἐκέκτηντο, ὅπερ ἤτε τῶν πρώτων ἀρχὴ κατελύθη, καὶ τὰ τῶν μακεδόνων ἤκμασεν, οἵτε τῶν ἀλεξάνδρου δραόδοχοι σασιάσαντες, δήμοις δήμοι ἀπετέμοντο, καὶ βασιλείας ἰδίας καθεσκεύασαντο, ἐς ὃ τὸ μέσον ἤτε πρῶτον ὑπὸ Ἀρσάκου τινὸς ἀφίκοντο· ὅθεν πρὸ καὶ οἱ ἔπειτα βασιλεύσαντες αὐτῶν, Ἀρσακίδαι ἐπωνομάσθησαν· καὶ δυτυχήσαντες, τῷ τε πλησιόχωρον οὐκ ἠσύχαζον πᾶσι, καὶ τὰ μεσοποταμίᾳ σαλαπίαν κατέχον. τελευτῶντες δ', ὅπερ τοῦτο καὶ τῆς δόξης καὶ τὰ δυνάμεως ἐχώρησε, ὥστε καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἤτε δύτι πολεμῆσαι, καὶ δοῦναι ἀεὶ δύτι παλαι νομίζεσθαι. εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ δήμως ἰσχυροὶ τὰ πολέμια, μεῖζον σθ' ὅμως ὄνομα. κατέχει μήτε τῶν ῥωμαίων

Indyotimares
Remi T. Labien)
Crassi expeditio in parthos
Tabymenus
Ichniae Haces
mur)
Nicephorium. V.
Zenodotium. V
Ctesiphon. V.
Arsacidae unde dicti parthi

μαίων τὰ πρόρριζα, καὶ ἀσφαλῶς καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀπροσβόλους ἔχοισιν, ὅτι μηδέπω δεδούλωνται. ἀλλὰ καὶ νῦν ὅτι τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς ἡμᾶς ὁσάκις δὴ ξυνεκροτήσαντο, Δαμασφέρσισι. πρὸς μὲν οὖν τοῦτο τὸ μέρος καὶ τῆς χώρας, ἧς τε ἰδιότητος τῶν ὁπλιτῶν δυμῶν αὐτῶν, πολλοῖς τε εἴρηται, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐν γνώμῃ ποιοῦμαι συγγράφειν. τῇ δὲ δὴ ὁπλίσει, καὶ τῇ τῶν πολέμων διαγωγείσει (τούτων γὰρ ὁ ἔξετασμὸς τῶνδε ἕνεκα λέγω, ὅτι καὶ ἐς χρείαν αὐτῶν ἀφικνήσεται, προσήκει) διαφέρονται· ἀσπίδι μὲν γὰρ ἐνθένδε νομίζουσιν ἱππευτικῇ ὁπλίσει ἢ ἐς ἀκοντοφορεῖν, ἃ πολλὰ καὶ ἀφέλιμα γραλιοῦνται, πεζοί τε ὁλίγοι μέν, καὶ οἱ ἀθενέστεροι. τοξόται δ' οὖν καὶ ἱππῆς πάντες εἰσίν. ἔκ τε γὰρ παίδων ἀσκεῖσθαι, καὶ ὁ οὐρανὸς ἥτε χώρα αὐτοῖς σύνοικος πρὸς ἀμφότερα. αὐτή τε γὰρ πεδιὰς ὡς πλήθει οὖσα, ῥᾴστην ἵππους τρέφειν δίδωσι, ἐς ὁπλιτηδὸν κατὰ τάξιν ἀσκεῖσθαι. ἀγέλας γοῦν ὅλας καὶ ἐν τοῖς πολέμοις, ὥστ' ἐνίοτε ἐνίοις ἵπποις χρῆσθαι, καὶ πόρρωθεν ἐξαπιναίως ἐπελαύνειν, ἐς μακρὰν ποιεῖσθαι ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν, ἐπάγονται. καὶ ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ αὐτῶν ξηρότατός τε ὢν, καὶ ἱκμάδα οὐδὲν ἐλαχίστην ἔχων, ὑπονώτατα σφίσι τὰς τοξείας, πλεῖστα τὸ πόνου χρήσιμος, παρέχεται, καὶ ἀφ' οὗπερ τοῦ ὥραν ἐκείνου ἀδιαλείπτως γραλιοῦνται. ᾧ δὲ δὴ λοιπῷ ἔτει διαμαχῶνται ἔν τε τῇ σφετέρᾳ καὶ ἐν τῇ ὁμοιοτρόπῳ εἰσί. τόν τε γὰρ ἥλιον φλογωδέστατον ὄντα ἀνέχουσι τῇ σκιερότητι, καὶ ἧς ὀλιγότητος τῆς τε δυσχερείας πόνου πολλὰ ἀλεξιφάρμακα ἀνευρήκασιν, ὥστε καὶ ἐν τούτου μὴ χαλεπῶς τοὺς ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐσβαλόντας ἀμύνεσθαι. ἔξω γὰρ ἐκείνης ἐστὶν ἡ διαφορά τε, μάχαις μὲν πίστις καὶ καταδρομῇς αἰφνιδίοις ἤδη ποτὲ ἐχρήσαντο, πολεμῆσαι δὲ πίσιν ἀπαράλλακα διαρκῶς οὐ δύνανται, καὶ ἐς δηοτεκαιρίαν σφίσι καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς οὐσίας καθίστασιν ἀπορώτατοι, καὶ μήτε σίτου μήτε μισθοφόρου σκηνῆς ποιοῦμενοι (διαῦτα μὲν τὰ τῶν πρόσθων ἐστίν. ἐσβαλόντος δ' ἐς τὴν μεσοποταμίαν Β κράσσου, ὡς τὰ εἴρηται), ὁ ὁρώδης ἐπεμψε μὲν καὶ πρὸς ἐκείνον ἐς τὴν συείαν πρέσβεις, ἧς τε ἐσβολῆς αἰτιώμενος, καὶ τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου πιθανόμενος, ἔπεμψε πρός τε ἑαλωκότα τά τε μεθεστηκότα συμμαχίαν σὺν στρατῷ. αὐτὸς γὰρ τῇ ἀρμενίᾳ τῇ τοῦ τιγράνου παιδὶ ὁ τότε αὐτῆς βασιλεύων, μηδεμίαν τοῖς ῥωμαίοις, ἅτε καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν δεδιὼς, βοήθειαν πέμψειν. ὁ οὖν κράσσος ἐκείνῳ τε ὢν στελεχία (ἔστι δ' πόλις ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, πλῆθος δ' ἡμιόνων καὶ νεῶν ἔχουσα) τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου ἐρᾷν ἔφη. καὶ αὐτῷ τῶν πρώτων τὴν ἐς τὸν χεῖρα τὸν ἀριστερὰν τοῖς τῆς ἑτέρας δακτύλοις χρούσας, εἶπεν, ὅτι θᾶσσον σὺν δῦναι τείχεις δύναφύσουσιν, ἢ σὺ ἐν στελεχίᾳ γένοιο· καὶ ὅπερ ὁ γέμων, ἐν ᾧ γαῦρός τε καὶ ὑνίοις τε καὶ οὐαλέριος μεσσαλᾶς ὑπάτευσεν, πολλὰ μὲν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ῥώμῃ τέρατα ὕστερα ἐγένετο. καὶ γὰρ βοῦς καὶ λύκοι ὠφθησαν, οἵτε κύνες ἀνθρώπους ἁρπάζοντες ἠνίζοντο. καὶ ἀγάλματα, τὰ μὲν ἵδρωσε· τὰ δ', ἐχραυνώθη. τάς τε ἀσπίδας ὁ μὲν πρῶτος, Φιλονεικίαν. τὸ δὲ πλῆθος, ὑπό τε τῶν ὁρνίθων καὶ ὑπὸ δεισημείων μᾶλις ποτὲ τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἀπέδειξαν. ἀλλ' ὑπῆνα μὲν οὐδὲν ἀφελὲς διεθρήνησε, καὶ ἐς ὅ, τι τελευτήσει. τά τε γὰρ ἐν ᾧ ἀρχὴ ἐπαρασκευάζετο, καὶ οἱ χαλκάται ἐκινήθησαν αὖθις πρὸς τοὺς πρόσθους, δεῖ εἰδότες πῶς σὺν ἐρρώσθησαν. ᾧ δ' ἐν κράσσῳ ὃν μὲν ὑφράτην τὸ ζεῦγμα (οὕτω γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀγεζαίδρου στρατείας ὁ χωρεῖον ἐκεῖνο, ὅτι τῷ τὴν ἐπεραιώθη, κέκληται) διαβαίνοντι καὶ πρὸς φανὴν καὶ ὑσύμβολα

Parthorum mores & belligeramáí gemus.
Orodes
Surenas
Artabazes
Tigranes
Seleucia V.
C. Calvini? Valerii Messala Coss
Zeugma Regio unde dicta

Prodigia

στεωλωέχθη. ὁ γὰρ ἀετὸς ὠνομασμένος, ἔστι δὲ νεοσσὸς μικρὸς, καὶ ὑπ' αὐτῷ ἀετὸς χρυσοῦς ἐνίδρυται, καθῆσται τε ἐν πᾶσι τοῖς ἐκ τῶν καλλόγου γραπτοπέδοις, καὶ ὕδατι μόσε ἐκ τῶν χαμαδίων, πλεῖόν τι εἰπεῖν σύμπας ὁ γραπτὸς ἐξέοικε, κινήσεται· ὃ αὐτὸν εἰς ἀνηρῶτηι δέους μικροῦ ἐς ὀξὺ ὃν φύσεως ἀπημέτρου, ὥστε ἐς τὸ διάπεδον καταπήγνυσθαι, Φέρε. τούτων οὕτω τῶν ἀετῶν εἷς ἐκ ἠθέλησε τὸν διωφετίου αὐτῷ πότε στεωδιαβῶναι· ἀγανὰ ἐν τῇ γῇ ἐνέχετο, ὡς ἂν ἐμπεφυκώς, πρὶν δὴ πολλοὶ προσάντες βίᾳ αὐτὸν ἐξέσπασαν. καὶ ὁ μὲν καὶ ἄκων ἐπηκολούθησε· σημεῖον δέ τι τῶν μεγάλων τοῖς ἰσχίοις ἐοικότων, καὶ φοινικᾶ γράμματα ἐπ' αὐτῆς προσ δήλωσιν δ' τε γραπτοῦ καὶ τῶ γραπτηροῦ σφῶν τ' αὐχενόφορος ἐχόντων, ἐς τὸν ποταμὸν ἀπὸ τῆς γεφύρας προσπεσόν, ἐνέπεσε. καὶ τοῦτο μὲν ὑπὸ πνεύματος ὄντος σφοδροῦ ἐγένετο. ὁ δὲ δὴ κρᾶνος καὶ πᾶλλα τὰ ἰσομήκη οἱ στεωλεμφν, ὅπως ἐφικύτερα καὶ ἐκ τούτου καὶ βεβαιότερα φέρῃ εἴη, προσεπηύξησε τὰ τέρατα. καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐν αὐτῇ τῇ ποταμοῦ ἀφαδάσῃ τοσαύτη τοῖς γραλιώταις προσεχύθη, ὥστε προ τε ἀμηλοις αὐτοῖς σφήλῶαι, καὶ μηδὲν τ' πολεμίας πρὶν ὁπλίσῶαι αὐτοὺς, ἰδεῖν. καὶ τὰ ἀφαβατήρια τά τε ἀπίβαθρα σφίσι δυχερέσατα ἐγένετο· καὶ τούτῳ δὲ μός τε πολεὶς ἐπέπεσε, καὶ κεραυνοὶ κατέσκηψαν, ἥτε γέφυρα, πρὶν πᾶσιν αὐτοῖς διελθεῖν, διελύθη. καὶ (ἰῶ γὰρ τὰ γιγνόμενα οἱ πολλοὶ τινὰ ἐκ τῶν πολὺ ἀγνωμόνων ἐστὶ καὶ ἀσεβέστων ἐκ διδάξει, ὅτι κακῶς ἀπαλλάξοισι, καὶ ὀκ δυακομιαθήσονται) φόβος καὶ κατάφορα ἐν τῷ γραπτοπέδῳ ἐγένετο δῆτα. ὁ οὖν κρᾶνος τοῦ μυθοῦ μυθος αὐτοῖς, εἶπεν, ὅτι μὴ καταπλήττεσθε, ἄνδρες γραλιῶται, εἰ ἡ γέφυρα διέφθαρ), μηδὲ οἴεσθε ἐκ τούτου χαλεπόν τι ὀλισμαίνειν. ἐγὼ γὰρ ὑμῖν αὐτὸς ἐπομνύω λέγω, ὅτι δι' ἁρμονίας τ' ἐπομόδον ποιησάσθαι ἔγνωκα. ἐκ μὲν δὴ οὖν τούτου ἐθάρσυνε· νεῶν δὲ προσπεπτώκυια, ἔφη μέγα ἀναβοήσας, θαρσεῖτε. σωθεὶς γὰρ ἥδομαι ἐκ τοῦδε ἐπαμυνῶ. ἀχυσάμενοι γὰρ τοῦτ' οἱ γραπτῶται, οἰωνόν τε σφίσιν σωθενὸς τ' ἀνῶν ἥττω γεγονέναι ὁμόσαν, καὶ ἐς ἀθυμίαν πλείω κατέπεσον, ὥστε μηδὲν ἔτι μηδὲ τ' λοιπῶν αὐτοῦ πραιρέσεων φροντίσαι, δι' ὧν τόν τε βάρβαρον ἐφαύλιζε, καὶ τὰ τῶν ῥωμαίων σωεσκωμμάζε, χρήματά τ' αὐτοῖς ἐδίδου, καὶ ὑπὲρ ἐπηγγέλλετο· ἀλλὰ καὶ ὡς εἶπον, καὶ οὔτε δυτείπεν οἱ σωθεὶς, οὔτε αὐτέσπασε, τάχα μὲν ὑπὸ τῶ νόμου, ἢδη δὲ καὶ ἐκπεπληγμένοι, καὶ μήτε βουλῦσαι, μήτε σπάσαι σωτήριον δυνάμενοι. πολλὰ γοῦν καὶ τὰ δῆλα καθάπερ ὑπὸ δαιμονίου τινὸς κατακεχριμένοι, καὶ ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς σώμασιν ἐσφήλοντο. μέγιστον δὲ ὅμως αὐτοῖς ὁ αὔχαρος ὁ ὀρθρόλιος ἐλυμήνατο. ἐναντίος γὰρ τοῖς ῥωμαίοις ὅτι τῶ πομπηίου ἠλώκυια, δυσείλετο τὰ τῶ βαρβάρου· καὶ τοῦτο μὲν καὶ ὁ δημοσθένιος ὁ ἀφάκιος ἐποίησε. σωθεὶς γὰρ ὃ ἰσχυρὸν ἀεὶ μεθίστατο· ἀνὴρ ἐκεῖνος μὲν ὀκ τῶ σωφανοῦς ἀπέκη, ὃ κ' τοῦτο οὐδυσφύλακτος ἐῶν· ὁ δ' αὔχαρος ἐφθόνει μὲν τῶ πρόθου. ἐπλάττετο δὲ τὰ κράσσω φιλικῶς ἔχειν, καὶ χρήματά τε ἀφθόνως αὐτοῖς δυήλισκε. καὶ τὰ τε βουλεύματα αὐτοῦ πάντα καὶ ἐμανθανε, καὶ ἐκείνῳ δηλοῦτο. ὃ σωθεὶ εἴ μέν τι χρηστὸν σφῶν ἐῶν, ἀπέτρεπεν αὐτοῦ· εἰ δ' ἀσύμφορον, ἐπέσπερχε. καὶ δὴ καὶ τοιόνδε τι τελευτῶν ἔπραξε. τῷ γὰρ κράσσου σωθεὶς σελευκίαν ὥρμησαν ζαμοσατέων, ὥστε ἐκεῖσε τε ἀσφαλῶς σφᾶς τε ὃν διαφθεῖραι, καὶ δι' αὐτοῦ τὰ τε στρατῷ καὶ τοῖς ὑπηνδείοις κομιεῖσθαι, καὶ μετ' αὐτοῦ (σωθεὶς ποιήσεσθαι γὰρ σφᾶς, ἅτε καὶ ἕλληνας) ῥᾳδίως ἤλπιζεν ὑπὸ κτησιφῶντα μὴ χαλεπῶς σφαλῶσθαι, τοῦτον μὲν, ὡς καὶ χρονίου ἐσομένου, ἀμελήσαι αὐτὸν ἐποίησε· τὴν δὲ συρίαν, ὡς καὶ ἐπὶ καὶ μετ' ὀλίγων ὄντι, συμμίξαι ἔπεισε. καὶ μετ' οὐ τοῦτο σφᾶς ἀσκεύασας τὸν μὲν, ὅπως ἀπόληται, τὸν δὲ, ὅπως κρατήσῃ (σωεχῶς γὰρ σωεφάσῃ καὶ κατασκευῆς τῆς συρικῆς σίωεχήνετο) ἐξήλαγε τοὺς ῥωμαίους ἀφεστηκότας ὡς ὑπὸ νίκην ἕτοιμον, καὶ αὐτοῖς ὃν αὐτῷ ὃ ἔρχῳ σωεπέσθετο. ἐσεφάνθη δὲ ὧδε· οἱ πρῶτοι ὃ πλῆθος τῶ στρατοῦ σφῶν ἀποκρύψαντες (ἦτε χώρα δυάμαχός τε πεπεῖν καὶ δένδρα εἶχεν) ἀπήντησαν τοῖς ῥωμαίοις. ἰδὼν οὖν αὐτοὺς ὁ κράσσος ὀκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ὁ νεώτερος (σωεὶς γὰρ ὃν πατέρα ἐκ τῆς γαλατίας πρῶτον) καὶ καταφρονήσας σφῶν ὡς ἐ μόνων, ἀντεξήγαγε τὸ ἱππικὸν καὶ βαρυπλήθους ἐξεπίτηδες αὐτοὺς ὑπεδιώκων, ὡς καὶ κρατῶν, ὑπήγετο πολὺ ἔσω τὸ φάλαγγος. καὶ νῶν ἐκ ἐσεδέξαντο κατεκόπη. ἡνομάθη δ' τοῦτο, οἱ πεζοὶ τῶν ῥωμαίων ὀκ ἐπετρέποντο μόνον, ἀλλὰ καὶ σωεβύκων τοῖς πάρθοις, ὡς καὶ ἡμωρήσοντες αὐτῷ, σωεμίξαν. οὐ μόνοι καὶ ἄξιον σφῶν ὠδὲν ἔκτε τὸ πλῆθος ἐκ τοῦ ἔργου τῆς μάχης αὐτῶν, δηλοῦ τε καὶ ἔσω τοῦ αὐγάρου ὑπεβουλεύθησαν, ἐποίησε. εἴτε γὰρ ζωιασσίσας ἔγνωσθη, ὡς καὶ τῇ πυκνότητι τ' ταξέως σφῶν, τὰ τοξεύματα αὐτῶν ἐκφοξόμενοι, σωεσκίπτοντες σφίσιν οἱ κοντοφόροι ῥύμῃ, τοὺς μὲν κατέβαλον, τοὺς δὲ πάντως ζωῶν ἐσκεδάννυσθαι· εἴτε καὶ δέκασεν, ὅπως ὑπὸ γε ἐκκλίνῃ, ἐτοξεύοντο. καὶ τούτῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἐξ αὐτῆς τ' σωεσελάσεως τῶν κοντοφόρων ἐκ πληπτόμενοι ἔθνησκον. πολλοὶ δὲ καὶ ἔσω τῶν ἱππέων ἐκκαλαμβανόμενοι ἐφθείροντο, δηλοῖ τοῖς κόντοις ὑπεστάπεντο, εἰ καὶ δύσπειρώμενοι ἐφέροντο, ἅτε βέλη καὶ πυκνὰ ἐκ πανταχόθεν ἅμα αὐτοῖς ἐμπίπτοντα, συχνοὺς μὲν κεραίᾳ πλήγῃ ἀπέβαλε, συχνοὺς δὲ ἀπομάχους εἰργάζετο, πᾶσι δ' ἀσχολίαν ἐνεποίει, ἔς τε τοὺς ὀφθαλμοὺς σφῶν ἐσανεμύετο, καὶ σωεὶς τὰς χεῖρας, ἥ τε δηλοῦ σῶμα πᾶν· καὶ ἀφ' ὧν ὅπλων χρησιῶται, τούτ' σωεφυλακὴν αὐτῶν ἀφηρῆτο, καὶ γυμνοὺς τε σφᾶς σωεῖς ὃ ἀεὶ ὑπεσκόμενον ἐῶν ἀπέκαιζεν. ὥστε ἐν ᾧ τις τόξευμα ἐφυλάττετο, ἢ καὶ ἐμπαλὺ ἠρῆτο, πλείω τραύματα δηλα ἐν πολλοῖς ἐλάμβανε. καὶ κ' τούτου ἄπορον μὲν σφίσι κινδυνῶαι, ἄπορον δὲ καὶ ἀτρεμίζειν ἐῶν· οὔτε γὰρ ἀσφαλῶαι οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς εἶχε, ἔς τ' ὀλεθρον ἀμφότερα ἐπέφερε. ὃ μὲν, ὅτι οὐκ ἠδυνάντο, ὃ δὲ, ὅτι ῥᾴον ἐπιβώσχοντο. ἔς τοῦτο μὲν ὡς ὅτι προσμόνοις τοῖς ἐμφανῆς πολέμοις ἐμάχοντο, ἔπαθον (ὁ γὰρ αὔγαρος οὐκ ἀθυὺς αὐτοῖς ἐπεχείρησεν) ἐπεὶ δὲ καὶ ἐκεῖνος ἐπέδετο, ἐνζωῦ οἱ ὀρθρόλιοι αὐτοί τε ὄπισθεν ἐς τὰ, ἐπεσραμμένοις αὐτοὺς ἔπαγον, καὶ τοῖς μὲν ῥᾴον φονεύειν πρῆγον. τ' γὰρ ταξιν, ὅπως μὴ τι σωεσώποι αὐτοῖς ἡνίων), ἐξελίξαντες, ὄπισθεν σφῶν τοὺς πάρθους ἐποιήσαντο. αὖθις τε οὖν σωεῖς αὐτοὺς μετεσράφησαν, καὶ πάλιν αὖθις σωεῖς ἐκείνους, εἶτα σωεῖς τούτους. καὶ κ' τοιοῦτον μᾶλλον ὑπταιεσχεθέντες, ἅτε καὶ ζωεχῶς δοῦναι καὶ εἶσε μεθισάμενοι, καὶ σωεῖς ὃ ἀεὶ πρῶσχον ἀποβλέπειν δυάλκαζόμενοι, τοῖς τε ξίφεσι τοῖς σφετέροις σωεπίπτον, καὶ πολλοὶ καὶ ἔσω ἀμηλων ἀπώλοντο. τέλος ἦ ἐς τοῦτο οὕτω κατεκείσθησαν, δυάλκαζόμενοι, τ' πολεμίων ἀεὶ σφίσι πανταχόθεν ἅμα σωεπιπλόντων, ταῖς τ' ὠδαξατῶν ἀσσίσι τοὺς γυμνώσας σφῶν σωεσέλλον, ὥστε μηδὲ κινδυνῶαι ἔτι δυνηθῆναι· οὐ μὴν οὐδὲ τῷ φάσιν βεβαίαν ἔσω τ' πλήθους τῶν νεκρῶν εἶχον, ἀλλὰ κ' σωεὶ ἐκείνοις δύεσέποντο, τό, τε καῦμα κ' ὁ δίψος. μεσοῦντός τε γὰρ τῦ θέρους, κ' ἐν μεσημβρίᾳ

Crassi iumoris mors

Orrhoenigtes

Augar orrhoenus

Alchaudonius arabs

τῶτ' ἐλήγετο, καὶ ὁ χειμὼν τὸς ἐπιόντας (ὅπως γὰρ ὅτι πλῆθος ἄλλοτε, πολλὰ σφᾶς οἱ βάρβαροι ἐδείμαινον) δῆλος ἦν τοῖς λοιποῖς σωτήριος. ἐς συχνοὺς γὰρ τούτων ἄγεσθαι ἔπεσον. καὶ παντελῶς ἀπώλοντο, εἰ μὴ οἵτε κύνες τῶν βαρβάρων, οἱ μὲν ἀπεσφάγησαν, οἱ δὲ ἐκλάθοντο, καὶ αἱ νύκτες τῇ συνεχείᾳ τῆς βολῆς ἐρράγησαν. ταύτῃ οὖν ἐλθὼν ἐξετοξεύθη, καὶ τὰ ξίφη πολλὰ ἀπημβλώθη. τό, γε μέγιστον, οἱ ἄνδρες αὐτοὶ φονεύοντες ἐξέκαμον. οὕτω γὰρ δὴ καὶ νὺξ ἐλήγετο· καὶ πόρρω που ἀφιππεῦσαι αὐτοὺς ἐλεῖν, ἀπεχώρησαν. οὐδέποτε γὰρ πλησίοι οὐδὲ τοῖς ἀδενεστάτοις στρατοπεδεύονται, ἀφ' ὃ μηδεμιᾷ ταφρείᾳ χρῆσθαι, καὶ ἀφ' ὃ, ἂν τις ἐπέλθῃ σφίσιν ἐν τῷ σκότῳ, ἀδυνάτοι μὲν τῇ ἵππῳ, ἀδύνατοι δὲ καὶ τῇ τοξείᾳ ἰσχυρίσασθαι, εἰδότες. οὐ μόνοι καὶ ζῶντά τινα τῶν ῥωμαίων πρὸς εἶλον. ἐσῴζετό τε γὰρ αὐτοῖς ἐν τοῖς ὅπλοις ὁρῶντες, καὶ μήτε τινὰ ἐκεῖνα ἐπορρίπτουσι, μήτ' αὖ τὸν φθεγγόμενα ἀσθανόμενοι, ἰσχύν τε ἔτι σφᾶς ἐνόμισαν, καὶ ἐφοβήθησαν αὐτῶν ὁπλασθέσθαι. οὕτως ὅ, τε κρύος ἐν ἡσυχίᾳ ἐνδυνήθησαν, ἐς τὰς ἄκρας ὥρμησαν, βεβαίοις σφίσιν ἐπὶ τῶν καταμεναόντων ἔνδον ῥωμαίων τηρηθείσας. πολλοὶ γὰρ δὴ τῶν τεθνεώτων, μήτε βαδίσαι οἷοί τε ὄντες, μήτ' ὀχεῖσθαι δυνορεωῶτες, ἢ καὶ ποδηγέτας ἔχοντες (ἀγαπητῶς γὰρ οἱ λοιποὶ ἑαυτοῖς ἀφέρεσθαι) κατὰ χώραν ἔμειναν. καὶ ἐκείνων τε οἱ μὲν ἀπέθανον ὑπὸ τοῦ ῥιγεῖ, ἢ ὑπὸ ἑαυτοὺς καταχρησάμενοι. οἱ δὲ ἐάλωσαν τῇ ἑπτάτῃ. καὶ ὧν ἐαλωκότων συχνοὶ μὲν ἐν τῇ ὁδῷ προσέλιπον σφᾶς τοῦ σώματος· συχνοὶ δὲ καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθάρησαν, ἀπορίᾳ τροφῆς καταχρήσασθαι μὴ δυνηθέντες τυχεῖν. ὁ γὰρ κρύος ἀθυμήσας οὐδὲν ἐν τῇ πολῇ ἀσφαλῶς ἔδοξε μένειν, ἀνομίσθη, ἀλλὰ σφαδασμὸν δύο ἡμέρας ἐβουλεύσατο. καὶ ὅπῃ οὐχ οἷόν τε ἦν αὐτῷ μιᾷ ἡμέρᾳ ὀξέως τι μὴ οὐ καταφορᾷ χωρεῖν, ἐπεχείρησε μιᾷ νυκτὶ ἀποδρᾶναι· προσδοκίας δὲ ἐν τῇ τῆς σελήνης πανσελήνου οὔσης, οὐκ ἔλαθε· προσέμειναν γὰρ οἱ ἵπποι μέχρι τῶν ἀστέρων νυκτῶν, καὶ οὕτως ἀρκύλες δὲ, οἷα ἐν σκότῳ, ἐν ἀνοτείᾳ, καὶ προσέτι καὶ τῇ πολεμίᾳ γῇ, φόβῳ τε ἰσχυρῷ ἐσκεδάσθησαν, ὡς αὐτῶν οἱ μὲν ἀλόντες, ἡμέρας γενομένης ἀπώλοντο· οἱ δὲ ἐς τὴν συείαν μὴ κατὰ τὸν λοχαγὸν τῷ ποταμίου διεσώθησαν. ἀνῆλθον δὲ τῶν ὀρῶν μετ' αὐτὸν τὸν κρύον λαβόμενοι, πρόσκυλοι ὡς καὶ δι' ἐκείνων ἐς τὴν ἀρμενίαν φυξούμενοι. γνοὺς δὲ τοῦτο ὁ σουρήνας, καὶ φοβηθεὶς μὴ μεταπαύσαντες ποι αὖθις σφίσι προσπολεμῶσι, προσβαλὼν μὲν προσὼ τὰ μετέωρα ἀφίππα ὄντα οὐκ ἠθέλησεν. ὁπλῖται τε γὰρ ὄντες, καὶ ἐξ ἀκροβολίων μαχόμενοι, καί τι καὶ δι' ἀπορίας ἀκοντίων ἀπογνώσεως ἔχοντες, οὐ ῥᾴδιοι προσμίξαι οἱ ἐγίγνοντο. πέμπει δὲ πρὸς αὐτοὺς ἐς ἀπραγμοσύνην δῆθεν σφᾶς προσκαλούμενος, ἐφ' ᾧ τῷ αὐτὸς τὸν ὄφεος πᾶσαν οὐκ ἐλείπωσι. καὶ αὐτὸς ὁ κρύος οὐδὲν ὑπεδιάσας, ὑπέστρεψεν. ἔν τε γὰρ ἀκμῇ τοῦ δέους ὤν, καὶ ἅτε οὐκ πλήξεως τῆς τε ἰδίας ἅμα καὶ τῆς δημοσίας συμφορᾶς τεθολωμένος, καὶ προσέτι καὶ τοὺς τραυλώτας τῷ τε ὁδὸν ὡς πολλὴν καὶ τραχεῖαν οὐκ οἰκοῦντας, καὶ τὸν ὀρόσβιν φοβουμένους ὁρᾶν, οὐδὲν τῶν δεόντων προϊδέσθαι ἠδυνήθη. ἐπίμοιρον οὖν αὐτοῖς πρὸς τὰς ἀπορίας ἡγούμενος, ὁ σουρήνας οὐκ ἠθέλησε δι' ἑτέρων πεῖσαι, ἀλλ' ὅπως αὐτὸν μετ' ὀλίγων ἀπολαβὼν συλλάβῃ, αὐτῷ ἐκείνῳ ἔφη βούλεσθαι ἐς λόγους ἐλθεῖν. κἀκ τούτου δόξαν σφίσιν ἐν ᾧ μεταίχμιῳ μετ' ἴσων φύσεων ἑκατέρωθεν συμβαλεῖν ἀλλήλοις, ὅ, τε κρύος ἐς ὃ ὁμαλὸν ἀπεκατέβη· καὶ ὁ σουρήνας ἵππον αὐτῷ δῶρον, ἵνα δηλαδὴ πρὸς αὐτὸν ἀφίκηται, ἔπεμψε. καὶ

Cassius Longinus

οὕτω δὴ μηνύοντα τὸν κρύον τὸ βουλεύμενον ὅ, τι ποιήσῃ, στραπάσθαντες οἱ βάρβαροι ἐξαπίνης ὅτι ἵππον ἀνέλαβον. καὶ τούτῳ αὐτίκα μάλα ἐπιστεύθησαν ἀνὴρ ῥωμαίων, ἐς τὰς χεῖρας σφίσιν ἦλθον· καὶ τέως μὲν ἰσοπαλὴς ἐγίγνοντο, ἔπειτα δὲ προσόντων αὐτῶν ἰσχυρῶν αὐτοῖς, ἐπεκράτησαν. οἱ γὰρ βάρβαροι ἔνδοθεν ὄντες, καὶ προεσκευασμένοι, ἐφῆσθαι τοὺς δύο ῥωμαίους ἀμύνοντας σφίσι· καὶ οἵτε δηλοι ἔπεσον, καὶ ὁ κρύος, εἴτ' οὖν ἐπὶ τῶν σφετέρων τινός, ὅπως μὴ ζωγρηθῇ, εἴτε καὶ ἐπὶ τῶν πολεμίων, ὅπως κακῶς ἐπέτρεψε, ἐσφάγη. καὶ ἐκείνῳ μὲν οὕτω τὸ τέλος ἐγένετο, καὶ αὐτὸ χρυσὸν ἐς τὸ σῶμα οἱ πέρσοι, ὡς γέ τινες λέγουσι, συνέτηξαν, ἐπιτροπώσαντες. οὕτω γὰρ δὴ τοῦ τὰ χρήματα, καίτοι πολυχρήματος ὤν, ἐσπανυδάκει, ὡς πείσαντας οἱ κτεῖναι τοὺς μὴ δυναμένους στρατοπεδεῖν καταλύσαι οἴκοθεν. ἀφ' ὧν δὴ στρατιωτῶν τὸ μὲν πλῆθος ἀφ' ὧν ὁρᾶν ἐς τὴν φιλίαν ἀπέφυγε, τὸ δέ τι καὶ ἐς τοὺς πολεμίους ἐάλω. οἱ γὰρ πέρσοι τότε μὲν οὐ πρὸ αὐτέρου τὸ ἀφεστάναι τοῦ στρατοπέδου ἐποιήσαντο· μετὰ δὲ τοῦτο καὶ ἐς τὴν συείαν, οὐ μόνοι καὶ ἐν πλήθει τινί, ὡς μήτε στρατηγὸν μήτε στρατιώτας ἔχουσαν, ἐσέβαλον, ἀφ' οὗ πρὸ κρύους ῥᾳδίως αὐτοῖς, ἅτε μὴ πολλοῖς ὄνασι ἀπειλήσατο. ἔδοξε γὰρ ἐν μόνοι ταῖς καύμασι τῶν τε στρατιωτῶν τὴν αὖθις κράτος αὐτῶν ἡγεμονείαν μίσει τὸ κρύους διδόντων, ἐς τοσοῦτο καὶ τὸ πρὸ αὖθις ἐκείνου ἐπελθεῖν, ἀφ' ὃ τῆς συμφορᾶς μέγεθος, ὑπερέπιπτον οὐκ ἐδέξατο· πότε δὲ καὶ αὐλίζηται τῆς συείας ἔν τε τῷ πρόσθεν καὶ μεταξὺ στρατοπέδου. οἱ γὰρ βάρβαροι οὐκ ἀπέχοντο αὐτῆς, ἀλλὰ χθαμαὶ αὖθις μείζονι, παχέρου μόνου ὀνόματι τὸ ὑέος δ' ἐρώδου, ἔργῳ δ' (πᾶς γὰρ ἔτι ἐκεῖνος ἴσθι) ὠσάκου ἡγεμονεύοντος σφίσιν, ἐφαλίσθησαν, καὶ μέχρι τῆς αὐτοκράτορος ἦλθον, πᾶσαν τὴν οὐ ποσὶ χθαμαὶ μόνοι. καὶ βῆτα εἶχον καὶ τὰ λοιπὰ καταφρέψασθαι, μήτε τῶν ῥωμαίων ἀξιομάχων τινὶ δυναμένων πρὸ ὄντων, καὶ τῶν δήμων τῆτ' οὐκ εἶναι δεσποτείαν ἀμφομόνων, καὶ τοῖς αὖθις ἅτε δὴ γείτοναις καὶ σωφρόσι σφίσιν οὖσιν, ἀποκλινόντων. ἀμφότεροι δὲ τὴν αὐτοκράτορος (ὅ, γε δὴ κράτος ἰσχυρὰς αὖθις ἀπεκρύσατο, καὶ ἐκεῖνοι ἀδυνατοι πολιορκῆσαί τι ὄντες) ἐπ' αὐτοκράτορος ἐτράποντο. καὶ ὅπῃ τό, τε προάστιον αὐτῆς σύμφυτον ἦν, καὶ οὐκ ἐφάρσησαν, ἀλλ' οὐκ ἐδυνήθησαν ἐς αὐτὸ ἐσπλάσαι, ἐνενόησαν μὲν τὰ τε δένδρα κόψαι, καὶ ὃ χωρίον πᾶν φιλῶσαι, ὅπως καὶ θαρσαλεώτατοι καὶ ἀσφαλῶς τῇ πολῇ προσμίξωσι. μὴ δυνηθέντες δὲ (ὅ, τε γὰρ πόνος πολὺς ἐλήγετο, καὶ ὁ χρόνος ἤδη ὠμάλλετο, ὅ, τε κάσιος τοὺς ἀποσκεδαννυμένους σφᾶν ἐλύπει) ἀπανέστησαν ὡς ἐπ' ἀγοῦ τι ὀπισθαλθύσοντες. καὶ τοῦτο ὁ κάσιος ἔς τε τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀποπορεύεσθαι ἔμελλον, ἐλόχισε· καὶ λαθὼν ὀπιφανεὶς σφίσι μετ' ὀλίγων, ἔς τε διώξιν αὖθις ὑπηγάγετο, καὶ προεκαλέσατο, ἀγοῦς τε καὶ ὧν ὠσάκην ἀπέκτεινε. τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου, πᾶσαν τὴν συείαν ὁ πάκορος ἐξέλιπε, καὶ οὐδεὶς αὖθις ποτε ἐς αὐτὴν ἐσέβαλεν. ἅμα δὲ τοῦτ' ἀναχωρήσει, καὶ ὁ βίβουλος ἄρξων τῆς συείας ἀφίκετο. καὶ ὧν ἐψηφισμένου, μηδένα μήτε στρατηγὸν, μήθ' ὕπαρχον, μήτε λύθις, μήτε προπέμψου ἕνεκα ἐς τὰς ἔξω ἡγεμονείας ἐξιέναι, ἵνα μὴ δόξῃ τοῦτο ἀπολαρχοῦντες σασιάζωσι. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν ἡσυχίᾳ τὸ ὑπήκοον διήγαγε, τοῖς δὲ πέρσαις ἐπ' ἀγῆλαις ἔτρεψεν. ὀρνιοδαπὴν γάρ τινα σαδάπην ἀγόμενον ὃν ὁρώδη προεποιήσατο, διέπεισε δὴ ἀλλήλων τὸν τε πάκορον βασιλέα ποιῆσαι, ὃς ἐπ' ἐκεῖνον μετ' αὖθις στρατεύσαι. ὁ μὲν οὖν πόλεμος οὗτος ὅ, τε ῥωμαίων

h.i.

Crassi mors

Auaritia Crassi

Pacor

Osaces

Antiochia .v

Antigonia .v

Osaces

Bibulj

Lego κάσιος.

κὴ ὁ τῶν πρώτων, τρ τετάρτῳ ἔτει ἀφ' οὗ ἤρξαντο, ὅτι τε μύριοι μυριοχιλίου κὴ ὅτι συυχτικίου ῥούφου ὑπάτων ἐπαύσατο· ὁ δὲ δ αὖτις ἐκείνῳ χρόνῳ ⸗ ὁ κῆς Ῥα ὰ τῇ γαλατίᾳ ⸗ ἐφεξῆτα αὖθις μάχας κατέλαβε, πολλὰ πόνῳ τὰ μὲν αὐτὸς, ⸗ ὃ κὴ Δρ τῶν ὑποστρατήγων ⸗ ἔξας, ὧν ἐγὼ ⸗ ἀξιολογώτατα διηγήσομαι μόνα. ὁ γὰρ ἀμβειόριξ τοὺς τευτήρους χαλεπῶς ἐπεὶ κὴ τότε τρ τῆ ἰνδυτιομάρου φανάτῳ ἔχοντας ⸗ δαλαβὼν, ⸗ τε αὐτόθεν ὅτι πλῆθον σϋνέῤῥησε, κὴ ⸗ δρ τῶν κελτῶν μισθοφορικὸν μετεπέμψατο. βουληθεὶς οὖν ὁ λαβιῆνος, ὡρὶν ἐκείνους ἐπελθεῖν, συμμίξαι σφίσι, ⸗ εἰσενέβαλεν ἐς τὴν τῶν τευτόνων χώραν. κ᾽ ὅπῃ μὴ ἡμϋῶντο, τὴν ὁπτικουείαν δυάμυονίες, ἀλλὰ ποταμόν τινα δρ μέσου ποιησάμυοι ἡσύχαζον, συνεκάλεσε τοὺς ⸗ατιώτας, κὴ ἐδημηγόρησε τοιάδε, ἀφ' ὧν τοὺς τε σφετέρους κὴ ⸗ πλῆθρ κ᾽ ἐκείνους ἐμύγε· χρῆῶαί τε σφᾶς ἔλεγε, ὡρὶν τοὺς κελτοὺς αὖτῆς ἐπαμϋῦαι, ⸗ τε ὃν κάισαρα κ᾽ ἐς ὃ ἀσφαλὲς ἀποχωρῆσαι, σημῆναί τε βύθις συσκευάσασθαι. κὴ ἐξαυέσης οὐ πολλῷ ὕστερον, ⸗ σδοκήσας ἔσεσθαι ταῦτο ὃ κὴ ἐγίνετο. οἱ γὰρ βάρβαροι ἀκούσμυλες ⸗ῶτα (ἰῶ γὰρ αὐτῆς ὀπτιμύες, κὴ δ᾽ αὐτό γε ταῦτο ⸗ φανερῶς ἐλέγχη) διϊέναι τε αὐτὸν ὄντως, κὴ φυγὼ ὡσεβεβηκότως ποιεῖσθαι ὑπόπτευσυ. κὴ τ᾽ ποταμὸν ἀσυδῆ δρᾶσαι τες, θυμῷ ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐχόμυοι, ὡς τάχιστα ἕκαστος εἶχε. κὴ οὕτως ὁ λαβιῆνος ὑπέρη τὲ σφᾶς ἐσκεδασμένους, κ᾽ τοὺς ⸗ατίους ⸗κπλήξας, ῥᾳδίως ⸗ τοὺς λοιποὺς δι᾽ αὐτῶν ⸗κείνων ἐπέφατο· κἀκ τούτου φυγόντων τὲ σφῶν τεταραγμένων, κὴ ἀγῆλοις ἐμπιπτόντων, ⸗ ⸗ὸς ὃν ποταμὸν ὠθουμύμυων, πολλοὺς ἀπέκτεινε. Δρ φυγόντων τὲ κὴ ὡς συχνῶν, ὁ κῆς τῶν μυῶν ἀῆλων ⸗δένα λόγον ἐποιῆτο· τὸν δὲ ἀμβειόριγα Δρ δράσκοντα ἀῆτε ἀῆλη, κὴ πολλὰ κακοτυχοῦντα ⸗ ζητῶν κ᾽ διώκων, ⸗ σχήματα ἔχε. κ᾽ ὀκφνον μὲν ⸗δένα ⸗ πον λαβὼν ἠδυνήθη· ὅτι γ᾽ δὴ τοὺς κελτοὺς, ὡς κὴ τοῖς τευτήρεις δοκῆσαι ἐθελήσομυας, ἐστράῤῥυσε· κ᾽ ἔ⸗αξε μὲν ⸗δὲν τότε ⸗δὲν, ἀλλὰ κὴ Δρ ταχέων φόβω τῶν συυήθων ἐπόμενος ἐχώρησεν. ἔδοξεν οὖν αὖτις τὸν ῥῆνον Δρ βεβηκέναι, κὴ τῆς ⸗ε ⸗εφύρας μόνα ⸗ ⸗εσεχῆ τοῖς βαρβάροις ἔλυσε, κὴ φεύγειν ἐ⸗ αὐτῆς, ὡς ⸗ ἀεὶ δραδιστίων, ὠκνοδόμησε. κ᾽ μᾶ᾽ τοῦτο ὀργῆ τινὶ τῦ ἀμβειόριγος δρᾳφθῦξιν φέρων, τὴν πατρίδα αὐτῦ κἀκεῖ μηδὲν νεωτερίσασθαι, διαπάσῃ τοῖς βουλομύοις ἐπέτρεψε, ⸗ ἐπαγγείλας σφίσιν αὖθις τοῦ ὅπως ὁτιοῦν πλῆθος συυέλθωσιν. ὅθεν δρ πολλοὶ μὲν ἁλόντες, πολλοὶ δ᾽ κ᾽ σύμβουλοι ⸗ὸς τὰς ἁρπαγὰς ἦλθον. οὐ μόνον ⸗ ἀπεχώρησε τοῖς συμβούλοις τὰ ἐκείνων κτήσασθαι, ἀλλὰ κὴ αὐτοῖς τοῖς ῥωμαίοις ἐπέδοτο. τηρήσυλες γὰρ σφᾶς ⸗ὸς σίτου κομιδῆ ἀπόντας, ἐπεχείρησαν τῶν στρατοπέδω αὐτῶν. κἀν τούτῳ ⸗σοβοησάντων σφῶν, ἐπεὶ δρ ἤσθοντο, συχνοὶ ἐφόνευθῦ. κὴ οἱ μὲν φοβηθέντες δρᾳ τοῦτο τὸν κάισαρα, οἴκαδε ⸗σου δὴ ἀνεχώρησαν. ἐκείνοις δὲ τούτων μὲν ⸗δὲν Δρ τε τὸν χῆμῶνα κ᾽ δρᾳ τὸ τὰ ⸗ τῇ ῥώμῃ ⸗σασάζεσθαι, ⸗δὲ μίαν ὠμωείαν ἐποιήσατο. τοῖς δὲ δὴ στρατιώτας ⸗ὸς τὰ χῆμάδια πέμψας, αὐτὸς τε ἐς τὴν ἰταλίαν, ⸗ φασιν μὲν, τῆς ⸗κφ γαλαθίας ἕνεκα, ὃ δ᾽ ἠγῆτες, ὅπως ἐπὶ δυεν τοῖς ⸗ τῇ πόλῃ δρωμύοις ἐφεδρεύῃ, ἀπῆλθεν. κἀν τούτῳ οἱ γαλάται αὖθις ⸗νεόχμωσαν. ἄρουερνοὶ γὰρ, ἡγουμύου σφῶν οὐερκιντερίγος, ἀπεῤῥησαν, κὴ τοῖς γε ῥωμαίοις ὅσοις ἔνῆ ταῖς πόλεσιν, ἔν τε τῇ χώρᾳ σφῶν δύεσιν, πανδημεὶ ἀπέκτειναν· κ᾽ ὅτι τὴν συμμαχίδα αὐτῶν χαρησάμυοι, τοῖς μὲν ⸗ωμα-

Aruerni

Vercingétorix

Turónes - observátes

σωα ⸗ῆναι σφίσιν ἐθελήσαντας, ⸗ εἶπον, τοῖς δὲ λοιποὺς ἐκακούργησεν. μαθὼν οὖν ταῦτα ὁ κῆς Ῥα ἐχαλέπαινε, κὴ καταλαβὼν αὐτοὺς ἐς ἰουρτούνειας ἐμβεβληκότας, ⸗κείνοις μὲν (οὐ γὰρ πω πάντες οἱ γραλιῶται αὐτῷ ⸗ῤῥῆσαν) οὐκ ἐπεμύησεν. ἐς δὲ δὴ τὴν ἀρουερνίδα αὐτεμβαλὼν, ἐπαμύησε μὲν οἰκαδε τοῖς πολεμίοις. κὴ (οὐ γὰρ ἐδόκει πω αὐτῷ ἱκανὸς ἀντίμαχος αὐτοῖς εἶ) ⸗ ἀπεχώρησεν. αὖθις οὖν ⸗κφοι ⸗ὸς τε τοὺς ἰουρτούνειας ἐπαμύησε, κ᾽ πόλιν αὐτῶν βύαξιν ἑλόντες, ὅτι πλῆθος ⸗ὶ αὐτῇ δύτερον. ὕστερον δ᾽ ⸗ὸ τῶν ῥωμαίων πολιορκούμυοι (τό, τε γὰρ τεῖχος δισ⸗ώστον ἦν, τῇ μὲν, ᾗ ὧν δισδιαβάτων, τῇ δ᾽, ποταμοῦ ῥοώδους αὐτὸ ⸗ἐχοντος) ⸗ αὐτοὶ παμπληθεῖς ὄντες, ⸗ὰς τε ⸗σοδολὰς σφῶν ῥᾳδίως ἀπεκρούοντο, ⸗ ἐπεξιόντες, πολλὰ αὐτοῖς ῥύπτοιεν, κ᾽ τέλος ⸗ὰ τε πέριξ πάντα, οὐχ ὅπως ἀγρεῖς ἢ κώμας, ἀλλὰ κ᾽ πόλῃς ἀφ᾽ ὧν ὠφέλῃσάν τινα ἔσεσθαι σφίσι ⸗σεδόκων, κατέφλεξαν· εἴτε δι πα ⸗ὰ τῶν πόῤῥωθεν συμμάχων ἐκομίζετο αὐτοῖς, διήρπαζον. ὥσ⸗ε πολιορκεῖν τὴν πόλιν τοὺς ῥωμαίους δοκεῖν ⸗ὰ τῶν πολιορκουμύων πάσχειν. ὡρὶν δὴ ὑετός τε λάβρος ⸗ πνεῦμα μέγα ⸗σοδώσουσι πῃ αὐτοῖς ὀπτιλυόμυοι (ὅ, τε γὰρ χῆμὼν ⸗ῆφῃκει) ⸗σόσω μὲν ⸗κείνους ἀπῆλασε, κ᾽ ἐς ⸗ὰς σκηνὰς ἐπαμύησεν. ἔπειτα δὲ κὴ τοὺς βαρβάρους εἰς ⸗ὰς οἰκίας κατέκλῃσεν. ἀπελθόντων γὰρ αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων, οἱ ῥωμαῖοι ⸗σόβαλον ὀξαφνης αὖθις αὐτοῖς ἐρήμοις δύδρων οὔσαις. ⸗ πύργον τινὰ ⸗δαχῆμα, ὡρὶν κὴ αἰᾶδεῖν τοὺς πολεμίους τῆς πρυτοσίας σφῶν, ἑλόντες, ἔπειτα κὴ ⸗ὰ λοιπὰ οὐ χαλεπῶς ἐχῤῥώσαντο, κ᾽ τὴν τε πόλιν πᾶσαν διήρπασαν, κὴ τοὺς δυθεόπους πάντας ὀργῆ τῆς τε ⸗σοσεδρείας κὴ τῆς παλαιπωρείας ἔσφαξαν. ⸗σεῖξας δὲ ταῦτα ὁ κῆς ὅτι τὴν χώραν αὐτῶν ἐπεῤῥάβυσε. κ᾽ ὅπῃ πολεμοῦμυοι ⸗ὰς γεφύρας οἱ λοιποὶ ἀρουερνοὶ ⸗σεκεκεφατήκεσαν, δι᾽ ὧν δρᾳβιβῶν αὐτὸν ἐχρεῶ, ἀπορήσας ὅπως ⸗ραγωδῆ, ὅτι παρῆλθεν ὅτι πολὺ ⸗δρᾳ τ᾽ ὀχθῶ, εἴπως ὑπτιπεδίου τινὸς χωρίου, ὥσ⸗ε πεζῆ δι᾽ αὐτῦ ὕδατος διελθεῖν, λάβοιτο. κἀκ τούτου ἔν⸗ε ὑλώδη τινὶ κὴ ⸗ συσκίῳ ⸗όπῳ ἠμύμυος, ⸗ μὲν σκευοφόρα κ᾽ τὰ ⸗ατρατοῦ ὃ πλῆθον ⸗σέπεμψε, μακρᾷ σκέπῃ μὴν ⸗ὶ ξὺν ⸗ὶ κελεύσας αὐτοῖς ⸗σιέναι, ὥσ⸗ε ⸗ὸς πόλιν σφᾶς σκοπῶν ἦ) δοκεῖν· αὐτὸς δ᾽ μετ᾽ τῶν ἐῤῥωμυεστάτων ὑπέμεινε, κὴ ξύλα τὲ ἔτεμε, κ᾽ ⸗δίας ἐποίησε, κ᾽ ἐπ᾽ αὐτῶν διέβη ὁ ῥῦμα, τῶν βαρβάρων ⸗ὸς τε τοὺς ⸗ὶ τῶν ⸗σόθεν πορθουμύους τ᾽ νοῶν ἐχόντων, κ᾽ ὃν κάισαρα μετ᾽ αὐτῶν ἦ) λογιζομύων. κὴ μᾶ᾽ τοῦτο τοὺς τε ⸗σελκυθότας νυκτὸς δώεκα λέσαντο, κ᾽ δρᾳβιβάσας αὖθις ὁμοίως, τῆς μὲν χώρας ἐκράτησε, τῶν δ᾽ δώθεόπων ⸗ὸς ὄρος θῦναι συυκαταφυγόντων, κὴ ⸗κῆσε πόῤῥω τὰ ⸗μιώτατα σφίσι συγκεμισθύτων, πλῆθον πόνου μᾶ᾽ τιν αὖθις ⸗σεσεῤῥώων ἔσχε· τό, τε γὰρ φεύγειν ὅτι τε λόφου καρτεροῦ ὤν, κ᾽ τείχεσιν ἰσχυρᾶς ἐκεκράτητο. κὴ οἱ βάρβαροι πέριξ αὐτὸ πόντα τὰ μετέωρα κατειληφότες ⸗εφράγεσιν, ὥσ⸗ε κ᾽ μὴ ᾖ αὖθις κ᾽ χώραν ἀσφαλῶς ὑπ᾽ ῆναι, ⸗ ὅτι καὶ παθέοτσι πλεονεκτεῖν τὰ πλείω. ἔνῆε γὰρ πεδίῳ ὁ κῆς ἠνίκετο. οὐ γὰρ ἠπόρησεν ἐχυροῦ χωρίου· ⸗ αὐτὸς μὲν οὔτε ⸗σεσήγνωσκεν. οἱ δὲ δὴ βάρβαροι, ὡς κ᾽ ⸗ῤῥόδξιόν ὄντες, τό, τε στρατόπεδον αὐτῶ καλεῖσθαι, κὴ ταῖς καλάδρομῆς ὅπτικαῖς ἐχρῶντο, εἴτε πῃ ῥᾳδιώτερόν τι κωλυσοῦ ⸗σοχωρῆσαι ὁρῶντες, δι᾽ ὀλίγου αὖθις ⸗ὸς τῆς ὁπτικαστείας σφῶν ἐγίγνοντο. οἱ γὰρ ῥωμαῖοι ⸗δένα ⸗όπον ἐφ᾽ ὅσον οἵτε λίθοι ⸗ τὰ ἀκόντια ἔξικνῆτο, πελάσαι τοῖς χω-

Vitúriges - pr

Cuacos - v

Gorgothyia - v.

είοις ἐδύναντο. ὁ οὖν Καῖσαρ ἐπειδὴ ὅ, τε χρόνος αὐτῷ ἀνηλοῦτο, καὶ πολλάκις καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ ὄρθιον ἐφ' οὗ τὸ πόλισμα ἦν, προσβαλὼν, μέρους μέν τινος ἐκράτησεν αὐτοῦ, ὥστε καὶ ἐντειχίσασθαί τι, ῥᾷον τε ἐκεῖθεν τὴν ἐπὶ τἆλλα ἔφοδον ποιεῖσθαι, τὸ δ' ὅλον ἀπεκρούετο, καὶ τῶν γε στρατιωτῶν συχνοὺς ἀπέβαλε, καὶ ἐκείνους ἀνάλωτους ἑώρα ὄντας, τά τε τῶν αἰδούων ἐν τούτῳ ἐκινήθη, καὶ προσέτι καὶ πρὸς τούτοις ἀπελθόντος αὐτοῦ, κακῶς οἱ καταληφθέντες ἀπήλλαξαν, ἀνέστη. *Aedui. p.* οἱ γὰρ αἰδοῦοι κατ' ἀρχὰς μὲν ταῖς τε ὁμολογίαις ἐνέμειναν, καὶ ἐπικουρίας αὐτῷ ἔπεμπον· ἔπειτα δὲ καὶ ἄκοντες ἐπολεμήθησαν, ἀπατηθέντων σφᾶς ἄλλων τε καὶ λιταουίκου. *Litauic* ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔπειθεν αὐτοὺς ἄλλως τοῦτο ποιῆσαι, διεπράξατο προσταχθῆναί οἱ πρὸς τὸν Καίσαρα ἀπαγαγεῖν τινας ἐπὶ συμμαχίᾳ δῆθεν αὐτοῦ. καὶ ὥρμησε μὲν ὡς καὶ τοῦτο ποιήσων· προπέμψας δὲ ἱππέας, καὶ κελεύσας τισὶν αὐτῶν ἐπανελθοῦσιν εἰπεῖν, ὅτι συμπεμφθέντες σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρὰ τοῖς ῥωμαίοις σφῶν ὄντες, συνειλημμένοι τε ὑπ' αὐτῶν εἰσι, καὶ ἀπολώλασι, προσπαρώξυνε τοὺς στρατιώτας, δημηγορήσας ἀκόλουθα τοῖς ἀγγέλοις. καὶ οὕτως αὐτοί τε ἐπανέστησαν, καὶ τοὺς ἄλλους συμμετέστησαν. καὶ τότε μὲν (ὁ γὰρ Καῖσαρ ὡς τάχιστα τοῦτ' ᾔσθετο, τούς τε αἰδούους οὓς εἶχε καὶ ἐδόκει πεφονευκέναι, ἔπεμψεν αὐτοῖς ὥστε φανεροὺς πᾶσι ζῶντας γενέσθαι, καὶ τῷ ἱππικῷ ἐφέπετο) μετενόησαν, καὶ συνηλλάγησαν. αὖθις δὲ τῶν ῥωμαίων πρὸς τῇ τοῦ Καίσαρος ἀπουσίᾳ πταισάντων, καὶ μετὰ τοῦτο παντάπασιν ἀπ' αὐτῆς ἀποχωρησάντων, ἐφοβήθησαν οἱ τήν τε ἐπανάστασιν πράξαντες, καὶ νεωτέρων ἀεὶ πραγμάτων ἐφιέμενοι σχολάζοντες * ποιήσων), καὶ ἐνεόχμωσαν. μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ στρατεύοντες αὐτῶν, τῷ Καίσαρι ᾐτήσαντο ἐπιτραπῆναι σφίσιν οἴκαδε ἀπελθεῖν, ὑποσχόμενοι πάντα καταστήσειν. καὶ οὕτως ἀφεθέντες, πρὸς τὸ νοουϊόδουνον, *Nouidunos V.* ἔνθα τά τε χρήματα καὶ τὸν σῖτον, ὁμήρους τε πολλοὺς οἱ ῥωμαῖοι κατέθεντο, ἦλθον, καὶ τούς τε φρουροὺς αὐτῶν, συναιρομένων σφίσι τῶν ἐπιχωρίων, μὴ προσδεχομένους ἔφθειραν, καὶ ἐν κράτει πάντων αὐτῶν ἐγένοντο. καὶ ἐκείνην τε τὴν πόλιν ἐπικαίρως οὖσαν, κατέπρησαν, ὅπως μὴ οἱ ῥωμαῖοι ὁρμητήριον αὐτὴν τοῦ πολέμου ποιήσωνται, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν αἰδούων προσαπέστησαν. ὁ οὖν Καῖσαρ ἐπεχείρησε μὲν παραχρῆμα ἐπ' αὐτοὺς στρατεῦσαι. μὴ δυνηθεὶς δὲ, διὰ τὸν ποταμὸν τὸν ἄγερον, ἐτράπετο. *Aegrus. fl.* καὶ ὁ μὲν οὐδὲ ἐκεῖνα κατώρθωσεν. ὁ δὲ δὴ λαβιῆνος *Labien* τὴν νῆσον τὴν ἐν τῷ σηκουανῷ ποταμῷ οὖσαν, *Sequanae. fl. insula.* τούς τε προκινδυνεύσαντας τῇ ἠπείρῳ κρατήσας, καὶ τὴν διάβασιν πολλαχῇ ἅμα κατά τε τὸν ῥοῦν, καὶ ἀνάπαλιν ὅπως μὴ καθ' ἓν περαιούμενος κωλυθῇ, ποιησάμενος, κατέσχε. πρὶν δὲ τοῦτο γενέσθαι, καταφρονήσας ὁ οὐερκιγγετόριξ τοῦ Καίσαρος ἐξ ὧν ἐπταίκει, ἐπ' ἀλλόβριγας ἐστράτευσε. κἀν τούτῳ ὁρμήσαντα αὐτὸν ὡς καὶ βοηθήσοντα σφίσιν, ἀπέλαβεν ἐν σηκουανοῖς γενόμενον, καὶ ἐνεκυκλώσατο. οὐ μέντοι κακόν τι εἰργάσατο, ἀλλὰ καὶ πᾶν τοὐναντίον, τούς τε ῥωμαίους ἠνάγκασεν ἀγαθοὺς εἶναι, ἀπογνώσει τῆς σωτηρίας, καὶ αὐτὸς ὑπό τε τοῦ πλήθους καὶ ὑπὸ τοῦ θράσους ἔπταισε, καί τι καὶ ὑπὸ τῶν κελτῶν τῶν τοῖς ῥωμαίοις συμμαχούντων ἐσφάλη. ταῖς τε γὰρ ὁρμαῖς ἀπλήστοις σώμασι τὴν τόλμαν προσεπισχυρίσαντες, διέρρηξαν τὴν περίσχεσιν. εὑρὼν δὲ δὴ τὸ εὕρημα τοῦτο ὁ Καῖσαρ, οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλ' ἐς ἀλεσίαν *Salesia. V.* τοὺς διαφυγόντας αὐτῶν κατακλείσας, ἐπολιόρκει. κἀν τούτῳ ὁ οὐερκιγγετόριξ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἱππέας, πρὶν παντελῶς ἀποτειχισθῆναι, ἐξέπεμψε, τῆς τε τροφῆς τῶν ἵππων

ἵππων ἕνεκα (οὐ γὰρ ἦν) καὶ ὅπως ἐς τὰς πατρίδας ἕκαστοι σφῶν κομισθέντες, τά τε ἐπιτήδεια καὶ ἐπικουρίαν αὐτῷ ἀγάγωσιν. ἐπεὶ δ' οὗτοί τε ἐχρόνιζον, καὶ τὰ σιτία σφᾶς ἐπιλείπειν ἤρξατο, τούς τε παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, τῶν ἄλλων τοὺς ἀχρειοτάτους ἐξέβαλεν, ἐλπίσας μάτην ὅτι ἢ καὶ ἐκεῖνοι πρὸς τῶν ῥωμαίων τῆς λείας ἕνεκα σωθήσονται, ἢ οἵ γε λοιποὶ τῇ τροφῇ αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον χρησάμενοι περιγενήσονται. ὁ γὰρ Καῖσαρ ἄλλως μὲν οὐδ' αὐτὸς τῶν ἐπιτηδείων, ὥστε καὶ ἑτέρους τρέφειν, εὐπόρει. τοῖς γοῦν πολεμίοις ἰσχυροτέραν τὴν σιτοδείαν, ἐπανελθόντων αὐτῶν ἐλπίδι τοῦ πάντως σφᾶς καταδεχθήσεσθαι, ποιήσειν νομίσας, πάντας αὐτοὺς ἀπεώσατο. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ τοῦ στρατοπέδου, μηδ' ἑτέρων σφᾶς δεχομένων, οἰκτρότατα ἀπώλοντο. ἡ δὲ ἐπικουρία τῶν τε ἱππέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑπ' αὐτῶν ἀχθέντων, ἐπῆλθε μὲν οὐκ ἐς μακρὰν τοῖς βαρβάροις· ἱππομαχίᾳ δὲ δὴ τῶν ῥωμαίων τῇ βοηθείᾳ. καὶ μετὰ τοῦτο πειράσαντες νυκτὸς διὰ τῶν ἐπιτειχισμάτων ἐς τὴν πόλιν ἐσελθεῖν, ἰσχυρῶς ἐπόνησαν. τάφρους τε γὰρ οἱ ῥωμαῖοι κρυπτὰς ἐν τοῖς ἱππασίμοις ἐπεποιήκεσαν, καὶ σκόλοπας ἐς αὐτὰς ἐμπεπήγεσαν, πάντα ἐπιπολῆς τῶν ἄλλων τῷ πέριξ χωρίῳ ὁμοιώσαντες, ὥστε καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους ὅτι μάλιστα ἐς αὐτὰς ἀπροσκέπτως ἐμπεσόντας, σφαλῆναι. οὐ μέντοι καὶ ἐνέδοσαν, πρὶν ἐκ παρατάξεως ἀρθέντες πρὸς αὐτοῖς τοῖς τειχίσμασιν, αὐτοί τε ἅμα καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντες, ἔπταισαν. ὁ δ' οὖν οὐερκιγγετόριξ ἠδυνήθη μὲν ἐκφυγεῖν (οὔτε γὰρ ἑάλω) καὶ ἄτρωτος ἦν. ἐλπίσας δ' ὅτι ἐν φιλίᾳ ποτὲ τῷ Καίσαρι ἐγεγόνει, συγγνώμης παρ' αὐτοῦ τεύξεσθαι, ἦλθε πρὸς αὐτὸν μὴ ἐπικηρυκευσάμενος. καὶ καθημένῳ οἱ ἐπὶ βήματος ἐξαίφνης ὤφθη, ὥστε καὶ ταραχθῆναί τινας. ἄλλως γὰρ περιμήκης ἦν, καὶ ἐν τοῖς ὅπλοις δεινῶς ἐνέπρεπεν. ἡσυχίας δ' οὖν γενομένης, εἶπε μὲν οὐδὲν, πεσὼν δὲ ἐς γόνυ, τώ τε χεῖρε ποιήσας ἐδέετο. ταῦτα τοῖς μὲν ἄλλοις οἶκτον, τῇ τε προτέρας αὐτοῦ τύχης ἀναμνήσει, καὶ τῷ τῆς παρούσης ὄψεως περιπαθεῖ, ἐνέβαλεν. ὁ δὲ δὴ Καῖσαρ αὐτό τε αὐτῷ τοῦτο, δι' ὃ μάλιστα σωθήσεσθαι προσεδόκησεν, ἐπεκάλεσε. τῆς γὰρ φιλίας τὴν ἀντίταξιν ἀντιθεὶς, χαλεπωτέραν τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ ἀπέφηνε. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἐν τῷ παραχρῆμα αὐτὸν ἠλέησεν, ἀλλ' εὐθὺς ἐν δεσμοῖς ἔδησε, καὶ ἐς τὰ ἐπινίκια μετὰ τοῦτο πέμψας ἀπέκτεινε. τοῦτο μὲν οὖν ὕστερον ἐγένετο. τότε δὲ τοὺς μὲν, ὁμολογίᾳ τῶν λοιπῶν προσέθετο, τοὺς δὲ, καὶ μάχῃ κρατήσας ἐδουλώσατο. οἵ τε γὰρ κελτικοὶ οἱ πλησιόχωροι κόμμιόν τινα ἀτρέβαν *Atrema. n.p.* προστησάμενοι σφῶν, ἐπὶ πλεῖστον ἀντέσχον, καὶ δύο τε ἱππομαχίαις ἀγχώμαλά τε ἠγωνίσαντο, καὶ τρίτῃ πεζομαχίᾳ ἰσοπάλῳ τὸ πρῶτον συνενεχθέντες, ἔπειτα ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ κατὰ νώτου σφίσιν ἀνελπίστως προσπεσόντος, ἐτράπησαν. κἀκ τούτου τό, τε στρατόπεδον τῆς νυκτὸς οἱ περιλιπεῖς ἐξέλιπον. καὶ διελθόντες ὕλην τινὰ, ἐκείνην τε ἐνέπρησαν, καὶ τὰς ἁμάξας μόνας ὑπελείποντο, ὅπως τῶν πολεμίων διά τε ταύτας, καὶ διὰ τὸ πῦρ, χρονισάντων, φθάσωσιν ἐς τὸ ἀσφαλὲς ἀποχωρήσαντες. οὐ μέντοι καὶ ἐπιτυχεῖς τῆς ἐλπίδος ἐγένοντο. καὶ γὰρ οἱ ῥωμαῖοι ὡς τάχιστα τῆς φυγῆς αὐτῶν ᾔσθοντο, ἐπεδίωξαν σφᾶς, καὶ ἐντυχόντες τῷ πυρὶ, τὰ μὲν κατέσβεσαν, τὰ δὲ καὶ διέκοψαν. καί τινες καὶ διὰ μέσης τῆς φλογὸς δραμόντες, κατέλαβον αὐτοὺς ἀπροσδόκητοι, καὶ παμπληθεῖς ἐφόνευσαν. ἐκ δὲ τούτου τῶν μὲν ἄλλων τινὲς ὡμολόγησαν. ὁ δὲ ἀτρέβας *Atrebas* διαφυγὼν, οὐδ' ὡς ἡσύχασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν λαβιῆνον ἐπεχείρησεν ἐνεδρεῦσαί ποτε.

ἡττηθεὶς δὲ μάχῃ, ἀνεπείσθη μὲν ἐς λόγους αὐτῷ ἐλθεῖν· πρὶν δὲ ἢ ὁτιοῦν συμβῆναι, σωθεὶς ὑπό τινος τῶν ῥωμαίων, ἀπιστίᾳ τοῦ μὴ ἂν ἀκριβῶς εἰρηνῆσαι, διέφυγε, καὶ χαλεπῶς αὖθις αὐτοῖς ἐγένετο, μέχρις οὗ ἀπογνοὺς τὰ πράγματα, τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς συνοῦσίν οἱ ἀκέραιον τὴν ἄδειαν ἐπὶ πᾶσι τοῖς σφετέροις ἔπραξεν· αὐτὸς δὲ ἑαυτῷ τὸ μηδέποτε, ὥς γέ τινες, ἐς ὄψιν μηδενὸς ῥωμαίου ἐλθεῖν. ἐκεῖνοί τε οὖν οὕτω κατελύσαντο. καὶ οἱ λοιποὶ μετὰ τοῦτο, οἱ μὲν ἑκούσιοι, οἱ δὲ καὶ καταπολεμηθέντες ἐχειρώθησαν. καὶ αὐτοὺς ὁ καῖσαρ καὶ φρουραῖς καὶ δικαιώσεσι, χρημάτων τε ἐσπράξεσι, καὶ φόρων ἐπιτάξεσι, τοὺς μὲν ἐταπείνωσε, τοὺς δὲ ἡμέρωσε. ταῦτα μὲν οὕτως ἐπί τε λουκίου παύλου καὶ ἐπὶ γαΐου μαρκέλλου ὑπάτων ἐτελευτήθη. ὁ δὲ δὴ καῖσαρ τὴν μὲν γαλατῶν ἕνεκα καὶ τοῦ χρόνου τοῦ πρὸς τὴν ἡγεμονίαν αὐτοῦ δοθέντος, ἔκ τε τῆς γαλατίας ἀπαλλαγῆναι, καὶ ἐς τὴν ῥώμην ἐπανακομισθῆναι ὤφειλεν. εἰκὸς γὰρ ἐπ' ἐξόδῳ καὶ ὁ πόλεμος ἐπέπαυτο, καὶ οὐδεμίαν ἔτ' εὐπρεπῆ σκῆψιν πρὸς τὸ μὴ οὐ τά τε στρατόπεδα ἀφεῖναι, καὶ ἰδιωτεῦσαι, εἶχεν. ἐπεὶ δὲ τά τε ἐν τῷ ἄστει ἐστασιάζετο, καὶ ὁ κράσσος ἐτεθνήκει, ὅ, τε πομπήιος ἔν τε δυνάμει αὖθις, ἅτε τρίτον ὑπατευκώς, καὶ τὴν ἐν τῇ ἰβηρίᾳ ἀρχὴν ἐπὶ πέντε ἄλλα ἔτη δοθῆναί οἱ διαπεπραγμένος, ἐγένετο, καὶ αὐτῷ οὐκέτ' οἰκείως, ἄλλως τε καὶ τοῦ παιδίου, ὅπερ που καὶ μόνον ἐν τῇ φιλίᾳ αὐτοὺς κατεῖχε, τετελευτηκότος, ἐφοβήθη μὴ τῶν στρατιωτῶν ψιλωθείς, ἐπί τε ἐκείνῳ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἐχθροῖς γένηται, καὶ οὐ διῆκεν αὐτούς. ἐν γὰρ δὴ τοῖς αὐτοῖς τούτοις ἔτεσιν ἄλλα τε ἐν τῇ πόλει στασιώδη πολλά, καὶ ἐν ταῖς ἀρχαιρεσίαις μάλιστα ἐγένετο. ὥστε μόλις ἑβδόμῳ μηνὶ τόν τε καλουῖνον καὶ τὸν μεσσάλαν ὑπάτους ἀποδειχθῆναι. καὶ οὐδ' ἂν τότε ᾑρέθησαν, εἰ μὴ κύιντός τε πομπήιος ὁ ῥοῦφος ἐς τὸ δεσμωτήριον ὑπὸ τῆς βουλῆς, καίτοι τοῦ τε σύλλου θυγατριδοῦς ὤν, καὶ δημαρχῶν, ἐνεβλήθη. καὶ τοῦτο καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς κακουργῆσαί τι ἐθελήσασιν ἐψηφίσθη, τῷ τε πομπηίῳ ἡ πρὸς αὐτοὺς βοήθεια ἐνεχειρίσθη. ἔστι μὲν γὰρ ὅτε καὶ οἱ ὄρνιθες τὰς ἀρχαιρεσίας ἐπέσχον, οὐ βουλόμενοι τοῖς μεσοβασιλεῦσι γενέσθαι· μάλιστα δ' οἱ δήμαρχοι τὰ πράγματα τὰ ἐν τῇ πόλει διέποντες, ὥστε καὶ τὰς πανηγύρεις καὶ ἀντὶ τῶν στρατηγῶν ποιεῖν, ἐκώλυον τὰς ἀρχὰς αἱρεθῆναι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ ῥοῦφος ἐς τὸ οἴκημα ἐσέπεσε. καὶ ἔπειτα μὲν τὸν φαουώνιον ἀγορανομοῦντα, ἐς αὐτὸ ὕστερον ἀπό τινος οὐ μεγάλης αἰτίας, ἵνα δὴ κοινωνὸν τῆς ἀτιμίας λάβῃ, κατέθετο. πάντες δὲ οἱ δήμαρχοι ἄλλας τε σκήψεις ἐμποδίους ἐσέφερον, καὶ χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων, ὅπως πλείους ἄρχοντες, ὥσπερ ποτέ, ἀποδεικνύωνται), καθιστάναι ἐσηγοῦντο. ἐπειδή τε οὐδεὶς αὐτοῖς ἐπείσθη, δικτάτωρα γοῦν τὸν πομπήιον λεχθῆναι δεῖν ἔφασκον, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ διέτριψαν. ἐκεῖνός τε γὰρ ἀπεδήμει, καὶ ἐκ τῶν παρόντων οὔτε ψηφίσασθαί τις αὐτὸ (πρὸς γὰρ τὴν τοῦ σύλλου ὠμότητα ἐμίσουν πάντες τὸ πολίτευμα) οὔτ' αὖ μὴ ἑλέσθαι, διὰ τὸν τοῦ πομπηίου φόβον, ὑπέμεινε. τέλος δὲ ὀψέ ποτε αὐτὸς ἐλθών, τὴν μὲν δικτατωρείαν διδομένην οἱ δῆθεν οὐκ ἐδέξατο, τοὺς δ' ὑπάτους ἀποδειχθῆναι παρεσκεύασεν. οὐ μέντοι οὐδ' ἐκεῖνοι διαδόχους σφίσι, διὰ τὸν ἐκ τῶν σφαγέων τάραχον, κατέστησαν, καίπερ καὶ τὴν βουλευτικὴν ἐσθῆτα καταθέμενοι, κἀν τῇ ἱππάδι τὴν γερουσίαν, ὥσπερ ἐπὶ μεγάλῳ τινὶ πένθει, συνάγοντες. δόγμα τε ἐποιήσαντο, μηδένα μήτε στρατηγήσαντα, μήθ' ὑπατεύσαντα τὰς ἔξω ἡγεμονίας, πρὶν ἂν πέντε ἔτη διέλθῃ, λαμβάνειν, εἴπως ὑπὸ τοῦ μὴ παραυτίκα ἐν

L. Paulus
Cons. C. Marcellus
Lucan.
Tu sola furentem inde virum poteras &c.
Cons. Calvinus Messala
Q. Pompei. Ruffus

δυνάμει τινὶ αὐτοὺς γίγνεσθαι, παύσαιντο σπουδαρχοῦντες. οὔτε γὰρ ἐμετρίαζον, οὔθ' ὑγιὲς οὐδὲν ἐποίουν· ἀλλ' ἐπ' ἀλλήλους παρωρμημένοι, πολλὰ μὲν δαπανώμενοι, πολλῷ δ' ἔτι πλείω μαχόμενοι, ὥστε καὶ τὸν ὕπατόν ποτε τὸν καλουῖνον τρωθῆναι. οὐκοῦν οὔθ' ὕπατος, οὔτε στρατηγός, οὔτε πολίαρχός τις σφᾶς διεδέξατο, ἀλλ' ἄναρκτοι κατὰ τοῦτο παντελῶς οἱ ῥωμαῖοι τὰ πρῶτα τοῦ ἔτους ἐγένοντο. κἀκ τούτου οὔτε τι ἄλλο χρηστὸν συνέβη, καὶ ἡ ἀγορὰ ἡ διὰ τῶν ἐννέα ἀεὶ ἡμερῶν ἀγομένη, ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ ἰανουαρίου νουμηνίᾳ ἤχθη. καὶ τοῦτό τε αὐτοὺς ὡς οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου συμβάν, ἀλλ' ἐν τέρατος λόγῳ γενόμενον, ἐθορύβει· καὶ ὅτι βύας ἐν τῇ πόλει καὶ ὤφθη, ἄγαλμά τέ τι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἵδρωσε, καὶ λαμπὰς ἐκ τῶν νοτίων πρὸς ἀνατολὰς διέδραμε. καὶ πολλοὶ μὲν κεραυνοί, πολλοὶ δὲ καὶ βῶλοι, λίθοι τε καὶ ὄστρακα, καὶ αἷμα διὰ τοῦ ἀέρος ἠνέχθη. δοκεῖ δὲ ἔμοιγε καὶ ἐκεῖνο τὸ τῷ προτέρῳ ἔτει ἐπ' ἐξόδῳ αὐτοῦ περί τε τὸν σάραπιν καὶ περὶ τὴν ἶσιν ψηφισθὲν τέρας, οὐδενὸς ἧττον γενέσθαι. τοὺς γὰρ ναοὺς αὐτῶν, οὓς ἰδίᾳ τινὲς ἐπεποίηντο, καθελεῖν τῇ βουλῇ ἔδοξεν. οὐ γὰρ δὴ τοὺς θεοὺς τούτους ἐπὶ πολὺ ἐνόμισαν, καὶ ὅτε γε καὶ ἐξενίκησεν, ὥστε καὶ δημοσίᾳ αὐτοὺς σέβεσθαι, ἔξω τοῦ πωμηρίου σφᾶς ἱδρύσαντο. τοιαύτης οὖν τότε τῆς ἐν τῷ ἄστει καταστάσεως οὔσης, καὶ μηδενὸς τοῖς πράγμασιν ἐπιτεταγμένου, σφαγαὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ὡς εἰπεῖν, ἐγίγνοντο. τάς τε ἀρχαιρεσίας, καίτοι σπεύδοντες ἐπὶ τὰς ἀρχάς, καὶ δεκασμοῖς καὶ φόνοις δι' αὐτὰς χρώμενοι, οὐκ ἐπετέλουν. ὁ γοῦν μίλων ὑπατείαν αἰτῶν, τὸν κλώδιον ἐν τῇ ἀππίᾳ ὁδῷ συντυχόντα οἱ, τὸ μὲν πρῶτον ἁπλῶς πως ἔτρωσεν· ἔπειτα δὲ φοβηθεὶς μὴ ἐπεξέλθῃ τῷ γεγονότι, κατέσφαξεν, ἐλπίσας ἐπειδὴ πάντας τοὺς οἰκέτας τοὺς τοῦτο ποιήσαντας εὐθὺς ἠλευθέρωσε, ῥᾷον ἐπὶ τοῦ φόνου, τελευτήσαντος αὐτοῦ, ἢ τοῦ τραύματος, εἰ περιγένοιτο, ἀφεθήσεσθαι. ἀκούσαντες οὖν τοῦθ' οἱ ἐν τῇ πόλει πρὸς ἑσπέραν, δεινῶς ἐταράχθησαν. ταῖς τε γὰρ στάσεσιν ἀφορμὴ πολέμου καὶ κακῶν ἐγίγνετο, καὶ οἱ διὰ μέσου εἰ καὶ ἐμίσουν τὸν κλώδιον, ὅμως διά τε τὸ ἀνθρώπινον, καὶ ὅτι καὶ τοῦ μίλωνος στερηθῆναι ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ ἤθελον, ἠγανάκτουν. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς οὕτως ἔχοντας ὅ, τε ῥοῦφος καὶ τίτος μουνάτιος πλάγκος προσπαρώξυναν. δημαρχοῦντες γὰρ ἔς τε τὴν ἀγορὰν ὑπὸ τὴν ἕω νεκρὸν ἐσεκόμισαν, καὶ ἐπὶ τὸ βῆμα ἐπέθεσαν, πᾶσί τε ἐπεδείκνυσαν, καὶ ἐπέλεγον οἷα εἰκὸς ἦν, ὀδυρόμενοι. ὥστε τὸν ὅμιλον καὶ ἐξ ὧν ἑώρων καὶ ἐξ ὧν ἤκουον, συνταραχθῆναι, καὶ μήτε τοῦ θείου ἔτι φροντίσαι, ἀλλὰ πάντα μὲν τὰ περὶ τὰς ταφὰς νόμιμα συγχέαι, πᾶσαν δὲ ὀλίγου τὴν πόλιν καταπρῆσαι. τὸ γὰρ σῶμα τοῦ κλωδίου ἀράμενοι, ἔς τε τὸ βουλευτήριον ἐσήνεγκαν, καὶ εὐθέτησαν. καὶ μετὰ τοῦτο πυρὰν ἐκ τῶν βάθρων νήσαντες, ἔκαυσαν καὶ ἐκεῖνο, καὶ τὸ συνέδριον· οὕτω τε οὐχ ὁρμῇ τινι, οἵα που τοὺς ὄχλους ἐξαπιναία καταλαμβάνει, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως αὐτὸ ἔπραξαν. ὥστε καὶ τὴν ἐνάτην τὸ περίδειπνον ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορᾷ, τυφομένου ἔτι τοῦ βουλευτηρίου, ποιῆσαι, καὶ προσέτι καὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ μίλωνος καταφλέξαι ἐπιχειρῆσαι. ἐκείνη μὲν οὖν, πολλῶν αὐτὴν ἀμυνάντων, οὐκ ἐκαύθη· ὁ δὲ δὴ μίλων τέως μὲν περίφοβος ἐπὶ τῷ φόνῳ ὤν, ἐκρύπτετο οὐχ ὑπὸ ἰδιωτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱππέων, βουλευτῶν τε τινῶν φρουρούμενος. ἐπεὶ δὲ τοῦτό τε ἐγένετο, καὶ τὴν ὀργὴν τῆς γερουσίας ἐς τὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν μίασμα περιχωρήσειν ἤλπισεν, εὐθὺς γοῦν τῆς δείλης ἐς τὸ παλάτιον δι' αὐτὸ τοῦτο συνελθόντες, τόν τε μεσοβασιλέα προχειρισθῆ-

βύας Bubo
Serapis Isis
Milo Clodius
Clodii Mors
Ruffus T. Munatius Plancus
βουλευτήριον curia

ναι, καὶ τῆς φυλακῆς τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖνον καὶ τοὺς δημάρχους, καὶ προσέτι καὶ τὸν Πομπήιον ἐπιμεληθῆναι, ὥστε μηδὲν ἀπ' αὐτῆς ἀποτελευτῆσαι, ἐψηφίσαντο· προσῄει τὲ ἐς μέσον, καὶ τῆς ἀρχῆς ὁμοίως ἢ καὶ μᾶλλον ἀντεποιεῖτο· μάχαι τὲ οὖν ἐκ τούτου πολλαὶ καὶ σφαγαὶ αὖθις ἐγίγνοντο, ὥστε τὴν βουλὴν τά τε προειρημένα ἐπικυρῶσαι, καὶ τὸν Πομπήιον μεταπέμψασθαι, καὶ καταλόγους τὲ αὐτῷ καινοὺς ποιήσασθαι ἐπιτρέψαι, καὶ τὰ ἐσθήματα ἀλλάξασθαι. ἐλθόντος τὲ αὐτοῦ οὐ πολλῷ ὕστερον, ἔξω τὲ τοῦ πωμηρίου πρὸς τῷ θεάτρῳ αὐτοῦ σὺν φρουρᾷ ἠθροίσθη, καὶ τὰ τοῦ Κλωδίου ὀστᾶ ἀνελέσθαι ἔγνωσαν. τό, τε βουλευτήριον τῷ Φαύστῳ τῷ τοῦ Σύλλου υἱεῖ ἀνοικοδομῆσαι προσέταξαν. ἦν μὲν γὰρ τὸ Ὁστίλιον, μετεσκεύαστο δὲ ὑπὸ τοῦ Σύλλου. διὰ τοῦτό τε περὶ αὐτοὺς ἔδοξε, καὶ ὅπως ἐξοικοδομηθὲν τὸ ἐκείνου ὄνομα ἀπολάβῃ. μετεώρου δὲ τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τοῖς ἄρξουσι σφῶν, καὶ διαθροούντων, τῶν μέν, ὡς δικτάτωρα τὸν Πομπήιον, τῶν δέ, ὡς ὕπατον τὸν Καίσαρα αἱρεθῆναι (οὕτω γάρ που ἐκ προαιρέσεως ἐπὶ τοῖς κατειργασμένοις αὐτῶν ἐτίμων, ὥστε καὶ ἑξήκοντα ἡμέρας θῦσαι ἐπ' αὐτοῖς ψηφίσασθαι) φοβηθέντες ἑκάτεροι, οἵ τε ἄλλοι βουλευταὶ καὶ Βίβουλος, ὅσπερ που τὴν γνώμην πρῶτος ἐρωτηθεὶς ποιήσεσθαι ἔμελλε, προκατέλαβον τὴν τοῦ πλήθους ὁρμήν, τῷ Πομπηίῳ τὴν ὑπατείαν, ὥστε μὴ δικτάτωρα αὐτὸν λεχθῆναι, καὶ μόνῳ γε, ἵνα μὴ ὁ Καῖσαρ αὐτῷ συνάρξῃ, δόντες. ξένον μὲν δὴ τοῦτο καὶ ἐπὶ μηδενὸς ἄλλου γενόμενον ἔπραξαν, καὶ ὀρθῶς αὐτὸ πεποιηκέναι ἔδοξαν. ἐπειδὴ γὰρ ἧττον τοῦ Καίσαρος τῷ ὁμίλῳ προσέκειτο, ἀπορρήξειν τὲ αὐτὸν ἀπ' ἐκείνου παντάπασι, καὶ σφετεριεῖσθαι ἤλπισαν· καὶ ἔσχεν οὕτω. τῷ τε γὰρ καινῷ καὶ τῷ παραδόξῳ τῆς τιμῆς ἐπαρθείς, οὐκέτι οὐδὲν ἐς τὴν τῶν πολλῶν χάριν ἐβούλευσεν, ἀλλ' ἀκριβῶς πάντα τὰ τῇ βουλῇ ἀρέσκοντα ἔπραξεν. οὐ μέντοι καὶ μόνος ἄρξαι ἠθέλησε· τὴν γὰρ εὔκλειαν ἐν τῷ δεδόχθαι τοῦτ' ἔχων, τὸν φθόνον τὸν ἐπ' αὐτῇ ἐξέκλινε. καὶ φοβηθεὶς μήποτε κενῆς τῆς χώρας οὔσης, ὁ Καῖσαρ ἔκ τε τῶν δυνάμεων καὶ ἐκ τῆς τοῦ πλήθους σπουδῆς συνάρχων αὐτῷ δοθῇ, ἐκεῖνο μέν, ἵνα μὴ καὶ παντελῶς παρημελῆσθαι νομισθῇ, κἀκ τούτου τινὰ ὀργὴν δικαίαν ποιήσηται, παρεσκεύασε διὰ τῶν δημάρχων ἐπιτραπῆναι, καὶ ἀπόντι τὴν ἀρχήν, ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκῃ, αἰτῆσαι. αὐτὸς δὲ Κύϊντον Σκιπίωνα πενθερόν τέ οἱ ὄντα, καὶ δεκασμοῦ αἰτίαν ἔχοντα, προσείλετο. οὗτος γὰρ γένει μὲν υἱὸς τοῦ Νασικοῦ ὤν, ἐκ δὲ δὴ κλήρου διαδοχῆς, ἐς τὸ τοῦ Μετέλλου τοῦ Εὐσεβοῦς γένος ποιηθείς, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐπίκλησιν αὐτοῦ φέρων, τήν τε θυγατέρα τῷ Πομπηίῳ ἐξέδωκε, καὶ παρ' αὐτοῦ τήν τε ὑπατείαν καὶ τὸ μὴ κατηγορηθῆναι ἀντέλαβε. πάνυ γὰρ πολλοὶ ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι τούτῳ εὐθύνθησαν, καὶ μάλισθ' ὅτι τὰ δικαστήρια ἀκριβέστερον ἐκ τῶν τοῦ Πομπηίου νόμων συνήγετο. πάντας τε γὰρ τοὺς ἄνδρας, ἐξ ὧν τοὺς δικάσοντας ἀποκληροῦσθαι ἐδόκει, αὐτὸς ἐπελέγετο, καὶ τὸν τῶν συναγορευόντων ἑκατέρῳ τῷ μέρει ἀριθμὸν ὥρισεν, ὥστε μὴ ὑπὸ τοῦ πλήθους αὐτῶν τοὺς δικαστὰς θορυβουμένους ἐκταράττεσθαι. χρόνον τε τῷ μὲν διώκοντι δύο ὥρας, τῷ δὲ φεύγοντι τρεῖς δίδοσθαι ἐκέλευσε. καὶ ὃ δὴ μάλιστα πλείστοις ἐλυμαίνετο (τινὰς ἐπαινέτας ὑπὸ τῶν κρινομένων δίδοσθαι· πάμπολλοι γὰρ ὑπὸ τῶν ἀξιοπίστων ἐπαινούμενοι ἐξηρπάζοντο) ἐπηνώρθωσε, νομοθετήσας μηδένα ἔτι τὸ παράπαν ἐξεῖναι ἐν τοῖς τοιούτοις γίγνεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν ἄλλα τέ τινα κατὰ πάντων ὁμοίως τῶν δικαστηρίων ἐτάχθη. τοῖς δὲ δὴ τὰς ἀρχὰς δεκάζουσι καὶ τοὺς προεα-

λωκότας

Curia ostilia

Faustus syllae f.

Pompei Coss. Q. Scipio socer pompei

Actori duae horae reo tres dabant[ur]

λωκότας ἐπὶ τούτῳ τινὶ κατηγόρους ἐπέστησεν, ἆθλον σφίσιν οὐκ ἐλάχιστον προθείς. εἰ γάρ τις ἤτοι δύο τῶν ὁμοίων, τῶν τε ἐλαττόνων, ἢ καὶ ἕνα τῶν μειζόνων, ἢ τῆς καθ' ἑαυτὸν αἰτίας εἷλεν, ἄδειαν εὑρίσκετο. ἄλλοι τὲ οὖν ἐκ τούτου πολλοὶ καὶ ἑάλωσαν, καὶ Πλαύτιος Ὑψαῖος ἀνταιτήσας τῷ τε Μίλωνι καὶ τῷ Σκιπίωνι τὴν ὑπατείαν. τῶν γὰρ δὴ τριῶν δωροφορησάντων, μόνος ἐκεῖνος κατεδικάσθη. ὅ, τε γὰρ Σκιπίων ἐγράφη μὲν καὶ ὑπὸ δυοῖν γε, οὐκ ἐκρίθη δέ, διὰ τὸν Πομπήιον. καὶ ὁ Μίλων ἐπὶ μὲν τούτου οὐκ ἐσήχθη· τὸ γὰρ τοῦ φόνου ἔγκλημα μεῖζον εἶχεν· ὑπαχθεὶς δὲ ἐπ' ἐκείνῳ ἑάλω, μηδὲν δυνηθεὶς βίαιον δρᾶσαι. ὁ γὰρ Πομπήιος τήν τε ἄλλην πόλιν διὰ φυλακῆς ἐποιήσατο, καὶ ἐς τὸ δικαστήριον σὺν ὁπλίταις ἐσῆλθε. θορυβησάντων τὲ ἐπὶ τούτῳ τινῶν, προσέταξε τοῖς στρατιώταις ἐκδιῶξαι αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς, πλαγίοις καὶ πλατέσι τοῖς ξίφεσι παίοντας. ἐπειδή τε οὐχ ὑπεῖκον, ἀλλά καί, καθάπερ ἐν παιδιᾷ τινι πλαγιαζόμενοι ὕβριζον, καὶ ἐτρώθησάν τινες αὐτῶν, καὶ ἀπέθανον. τά τε οὖν δικαστήρια ἡσύχως ἐκ τούτων συνήγετο, καὶ ἐδικαιώθησαν ἐπί τε ἑτέροις τισὶ πολλοί, καὶ ἐπὶ τῷ τοῦ Κλωδίου φόνῳ ἄλλοι τὲ καὶ ὁ Μίλων, καίτοι τὸν Κικέρωνα συναγωνιστὴν ἔχων. ὁ γὰρ ῥήτωρ ἐκεῖνος τόν τε Πομπήιον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἰδών, ἐξεπλάγη καὶ κατέδεισεν, ὥστε τῶν μὲν παρεσκευασμένων μηδὲν εἰπεῖν, βραχὺ δέ τι καὶ τεθνηκὸς χαλεπῶς φθεγξάμενος, ἀγαπητῶς μεταστῆναι. τοῦτον γὰρ τὸν λόγον τὸν νῦν φερόμενον ὡς καὶ ὑπὲρ τοῦ Μίλωνος τότε λεχθέντα, χρόνῳ ποθ' ὕστερον καὶ κατὰ σχολὴν ἀναθαρσήσας ἔγραψε. καὶ δὴ καὶ τοιόνδε τι περὶ αὐτοῦ παραδέδοται. ὁ Μίλων τῷ λόγῳ πεμφθέντι οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐντυχών, (ἐπεφυγάδευτο γὰρ) ἀντεπέστειλε λέγων, ὅτι ἐν τύχῃ αὐτῷ ἐγένετο τὸ μὴ ταῦθ' οὕτω καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ λεχθῆναι. οὐ γὰρ ἂν τοιαύτας ἐν τῇ Μασσαλίᾳ (ἐν ᾗ κατὰ φυγὴν ἦν) τρίγλας ἐσθίειν, εἴπερ τι τοιοῦτον ἀπελελόγητο. τοῦτο δὲ ἔγραψεν οὐχ ὅτι τοῖς παροῦσιν ἠρέσκετο (πολλὰ γὰρ ἐπὶ τῇ καθόδῳ ἐπετόλμησεν) ἀλλ' ἐς τὸν Κικέρωνα ἀποσκώπτων, ὅτι μηδὲν χρηστὸν ἐν τῷ τῆς ἀπολογίας καιρῷ εἰπών, ἔπειτα ἀκάρπους λόγους καὶ ἐμελέτα, καὶ ἔπεμπεν αὐτῷ, ὥσπερ τι ὠφελῆσαι τότε αὐτὸν δυνάμενος.

ὅ, τε οὖν Μίλων οὕτως ἑάλω, καὶ ὁ Ῥοῦφος ὅ, τε Πλάγκος ἐπειδὴ πρῶτον ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐξῆλθον, ἄλλοι τὲ σὺν αὐτοῖς συχνοὶ διὰ τὴν τοῦ βουλευτηρίου ἔμπρησιν, καίτοι τῷ Πλάγκῳ καὶ τοῦ Πομπηίου συσπουδάσαντος, ὥστε καὶ βιβλίον ἔπαινόν τε ἅμα αὐτοῦ καὶ ἱκετείαν ἔχον ἐς τὸ δικαστήριον ἔπεμψεν. ὁ γὰρ Κάτων ὁ Μάρκος (δικάζειν δὲ ἔμελλεν) οὐκ ἔφη τὸν ἐπαινέτην ἐπὶ τῇ τῶν ἑαυτοῦ νόμων καταλύσει προσήσεσθαι. καὶ ὁ μὲν οὐκέτι τὴν ψῆφον ἔδωκεν. ὁ γὰρ Πλάγκος ὥστε καὶ τὴν καθαιρήσουσαν αὐτὸν οἴσοντα ἐξέκρινεν. ἐξῆν γὰρ ἐκ τῶν τοῦ Πομπηίου νόμων πέντε ἑκατέρῳ τῶν διαδικούντων, ἐκ τῶν δικάσειν σφίσι μελλόντων ἀπολέγειν. οἱ μέντοι ἄλλοι δικασταὶ κατεψηφίσαντο αὐτοῦ. οὔτε γὰρ ἄλλως ὀρθῶς ἔχειν ἔδοξε σφίσι τοῦ Ῥούφου κατεγνωκόσιν, ἐκεῖνον ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς κρινόμενον ἀφεῖναι· καὶ ἐπειδὴ τὸν Πομπήιον συναιρόμενόν οἱ εἶδον, ἀντεσπούδασαν αὐτῷ, μὴ καὶ δοῦλοί τινες ἄντικρυς αὐτοῦ μᾶλλον ἢ δικασταὶ νομισθῶσιν εἶναι. καίτοι καὶ τότε ὁ Κικέρων οὐδὲν βέλτιον τοῦ Πλάγκου κατηγόρησεν, ἢ ὑπὲρ τοῦ Μίλωνος ἀπελογήσατο. ἥ τε γὰρ τοῦ δικαστηρίου ὄψις ἡ αὐτὴ ἦν, καὶ ὁ Πομπήιος ἐν ἑκατέρῳ τἀναντία οἱ καὶ ἐβούλετο καὶ ἔπραττεν, ὅθεν οὐχ ἥκιστα αὖθις αὐτῷ προσέκρουσε. ταῦτά τε οὖν ἅμα διῴκει, καὶ τὸν περὶ τῶν ἀρχαιρεσιῶν νόμον

Plauti hypsaei

Milo damnatus

Nota de oratione Ciceronis pro Milone

ὃν κελεύοντα τοὺς ἀρχιλῄ στην τινα ἐπαγγέλλοντας, ἐς τὴν ἐκκλησίαν πάντων ἀπάντων, ὥστε μηδένα ἀπόντα ἀφῆσθαι, πρᾴγματος μνημονεύσατο. τό, τε δίγλωσσον ὀλίγον ἔμπροσθεν γλώσσης, ὡστε τοὺς ἀρξαντας ἐν τῇ πόλει, μὴ πρότερον ἐς τὰς ἔξω ἡγεμονείας, πρὶν πέντε ἔτη πρεσβεῦσαι, κληροῦσθαι, ἐπεκύρωσεν. οὐσῆ δημώδη μὲν τότε τοιαῦτα γράμματα, ὕστερον δὲ οὐ πολλῷ αὐτὸς τε τὴν ἰδιωτείαν ἐς πέντε ἐνιαυτοὺς ἔτη λαβών, καὶ τὰ κράτη σαι ἐν ἀπόντι (οἱ γὰρ φίλοι αὐτῷ δυνατοὶ ἠναγκάκεσαν) αἰτήσαντα τὴν ὑπατείαν, ὡς πρὸ ἐνήφισε, δοὺς. πρόσφορα μὲν γὰρ τῷ νόμῳ ὁ μόνοις αὖθις ἔξεσται ποιῆσαι οἷς μὴ ὀνομαστί τε καὶ μὴ ἰδίᾳ ἐπιτίμια ἐπιτραπῇ. διέφερε δ' οὐδὲν τοῦτο τοῦ μὴ ἐξὸν αὐτῷ κεκωλῦσθαι. πάντως γὰρ ὅτι δυνατὸς ἦν, καὶ ἐκεῖνο ψηφισθῆναι σφίσι διαπρᾶξασθαι ἔμελλον. ὁ μὲν οὖν πομπήιος τοιαῦτα ἐπεπολίτευτο. ὁ δὲ δὴ σκιπίων οὔτε ἀνομοθέτησέ τι, καὶ τὰ πρὸς ἔ κωδίου περὶ τῶν πιστῶν γραφέντα κατέλυσε. καὶ ἔδοξε μὲν τὴν ἐκείνων χάριν τοῦτο πεποιηκέναι, ὅπως ἂν ἐξουσίαν αὐτοῖς, ἐὰν θέλωσιν, ἀπέδωκε· πρόφασιν δὲ ἐς τοὐναντίον. ἐπὶ γὰρ τοῖς πολλοὺς ἔνιοι τῇ ἱππάδι καὶ ἐν ταῖς βουλευτικῷ φλαῦρα ἐώδρας εἰ), τέως μὲν μηδένα μήτε καθηγορηθέντα, μήτ' ἀλόντα διαγράφας σφίσιν ἔξιον, οὐδεμίαν τῶν ὀκλαφορμῶν αἰτίαν εἶχον· ἀποβαλόντες δὲ τὴν ἀρχαίαν ἰσχὺν (ὑφ' ἧς αὐτοῖς καὶ καθ' ἑαυτοὺς ὃν ἑκάστου βίον ἔξεπάζοισι τοῦτο ποιῆν ἐδέδοτο) οὔτε πολλοῖς πρόσκειμαι ὑπέμενον, οὔτ' αὖ ἐν μέμψῃ τινὶ, ὡς μὴ διαγράφοιεν τοὺς ὀκλητικοὺς ἐλεεῖσθαι ἤθελον. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐφίετο ἔτι τῆς ἀρχῆς τῶν ἐμφύτων οὐδὲ εἷς. περὶ μὲν δὴ τοὺς νόμους ταῦτ' ἐνηφίσθη. ὁ δὲ κάτων μόνος μὲν οὐδεμιᾶς ἀρχῆς ἐδεῖτο. ἰδὼν δὲ τὸν λεγεῶνα ἐν τῷ πομπηίου ὥσπερ τινὰ πολιτείας αὐξανομένους, καὶ ὑποτοπήσας ἤτοι καὶ ἀμφοτέρους σφᾶς ἐς πράγματα ἐξύσειν, ἢ καὶ διενεχθέντας ἀλλήλοις, φάσιν τε μεγίστην ποιήσειν, ἐν ὃν κρατήσωσι τῶν αὐτῶν μοναρχήσειν, ἠθέλησε μὲν σφᾶς, πρὶν ἀγωνίσασθαι, καταλῦσαι, καὶ τὴν ὑπατείαν ἐπ' αὐτοῖς ἤτησεν, ἐπειδὴ πρὸ ἰδιωτῶν οὐδὲν ἰσχύσειν ἔμελλεν. ὑποπτεύσαντες δὲ ὑπὸ τῶν τὰ ἐκείνων πραττόντων, τοιοῦτόν τι δράσειν, οὐκ ἀπεδείξαν. ἀλλ' ὅ, τε μύρκελλος ὁ μύρκος καὶ ὁ ῥοῦφος ὁ σουλπίκιος, ὁ μὲν διὰ τὴν τοῦ νόμων ἐμπειρίαν, ὁ δὲ διὰ τὴν τῶν λόγων δυνάμιν διηρέθησαν, ἕως τε καὶ ὅτι μὲν εἰ καὶ χρήμασιν ἢ βιάῳ τινὶ ἔργῳ, ἀλλὰ τῇ τε θρασύτητι καὶ τῇ πολυκλησίᾳ πολλῇ πρὸς πόλεις ἐχρήσαντο· ὁ δὲ δὴ κάτων οὐδένα αὐτῶν ἐθρασύνετο. καὶ ὁ μὲν οὐκέτ' αὖθις τῆς ἀρχῆς ἐπεθύμησε, λέγων ἀγαθοῦ ἀνδρὸς εἶ) ἔργον, μήτ' ἀποδιδράσκειν τὴν πρόσασιαν τῶν κοινῶν, ἢν γε τίνες χρῆσθαι αὐτῷ ἐθελήσωσι, μήτ' ἐπὶ τὸ πρόσπαν αὐτῆς ἐφίεσθαι. μύρκελλος δὲ πάλιν ὅτι τῇ τῶν κρίσεως καταλύσει (τῆς γὰρ τοῦ πομπηίου μεσίδος ἦν) ἔπραττε. καὶ δίκας τε ἐπ' αὐτοῖς πολλὰς, καὶ ὥστε ἐς διαφθορὰν οἱ ἥδη πρὸς τῶν καθηκόντων χρόνου πεμφθῆναι ἐσπήσατο· καὶ αὐτοῖς ὅ, τε σουλπίκιος ἐς τὴν δημοκρατίαν τινὲς δυτέπραξαν. οὗτοι μὲν, τῇ πρὸς ὃν κρίσεως χάριτι· ἐκεῖνος δ' αὖθις ἐκεῖνώσατο, καὶ ὅτι τοῖς πολλοῖς οὐκ ἠρέσκετο ζηνα μεταξὺ ἔχοντα μηδὲν ἠδικηκότα παυθῆναι. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ πομπήιος (ἀπῆρε μὲν γὰρ οὐκ ἐκ τοῦ ἄστεος ὡς ἐς τὴν ἰβηρίαν στρατεύσων, οὐ μὴν οὐδὲ τότε οὐκ ἐκ τῆς ἰταλίας ἐξεχώρησεν, ἀλλὰ τοῖς ὑποστρατήγοις πράττειν τὰ ἐκεῖ πρέσβεις ἔπεμψε, αὐτὸς τῇ πόλει ἐφήδρευε) ὁ μὲν δὴ ὃν κρίσεως τὴν ἡγεμονείαν τοῦναντίον ἐκράτυνε, καὶ ἐς τὸν ἐνιαυτὸν ἑαυτῷ

Scipio

Cato

M. Marcell
Sulpit Rufi

ἑαυτῷ ἐπροσκτήσατο. ἔπραττε δ' ὅπως ὅτι μάλιστα ὃν δεδομένων οἱ χρόνου μακρότερος εἴη (τοῦτο δὲ οὐκ ἐς μακράν, ἀλλ' ἐς ἕξ μῆνας ἐγένετο) ἵνα τότε ὅπλα καθάπτηται, καὶ ἰδιωτεύσων οἴκαδε ἐπανέλθῃ. ἐξ ὧν τοῦτο μάλιστα τὸν τε μύρκελλον ἀνεψιὸν ὄντα αὐτοῦ (λέγεται γὰρ ἑκάτερον) ὑπαλθύσας, ὅπως τῷ κράτει χαίρων ἐξ ὀπτιμαμίας πρεσβεύσειν, ἐλθὼν ἐκεῖ, καὶ τὴν κουρίαν ὃν μάλιστα δι' ἔριδος καὶ αὖθις οὐ παλαιοῦ οἱ ὄντα, διαμφισβήτησας ἐποίησεν· ὁ δὲ οὖν καὶ μήτ' ἀνόμως ἐστασμένων ἔτι τε τηλικαύτης καὶ οὐ χρονίου ἡγεμονείας ἰδιωτεύσας, καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ ὀπτὶ τοῖς ἐναντίοις μάλιστα προσκαθάζειν ὡς καὶ ἀκόντων αὐτῶν ἐν τῇ ἀρχῇ ἐμμενῶν, ἐξ παραλιῶτας πρεσπατελέγετο, ἐξ χρήματα ἤθροιζεν. ὅπλα τε ἐποιεῖτο, καὶ καθ' ἡδονὴν πᾶσιν ἠγείτο. καὶ οὐτω καὶ ἐξ οἵκοι ἔφην τινὰ τῶν μὴ πάντη ξένα, ἀλλὰ καὶ πειθοῖ προσήκειν δοκεῖν, προθυμούμενα ἐθελήσας, ἐγγυησυλλεγίαν ἐξ κουρίωνι. τάς τε καὶ τῶν κουριόνων μάλιστα ἐκ, καὶ τὴν γνώμην ὀξύς, εἰπεῖν τε δεινός, ἐξ τε πλήθει πιθανώτατος, καὶ χρημάτων ἐς τὰ πάντα ἁπλῶς ὀξὺς ὢν ἢ αὐτὸς τι πλεονεκτήσειν, ἢ καὶ ἑτέρῳ διαπράξειν ἤλπιζεν, ἀφθόνεστος. ἐξ αὐτὸν μὲν πολλὰ ἐπεχείρησας, πάντων ὃ τῶν ὀφλημάτων συχνῶν, διὰ ὃ πολλὰ δανείσασθαι, ὄντων, ἀπαλλάξας δυνήσασθαι. πρὸς γὰρ τὰ πρόσθεν ὧν ἐπράττετο ἀσυνδίκως, οὔτε γὰρ ἀργυρείου, οὔτε καὶ ἐξ αὐτῶν σκευῶν ἀργυρολογῶν, ἐφείδετο, καὶ πρὸς συπιαμφιπόλους παμπληθῆ, ὧν οὐδὲ πολλοστὸν μέρος δώσειν ἔμελλε· καὶ ἃ μόνον τὰ τοῖς ἐλευθέροις, ἀλλὰ καὶ τοῖς δούλοις τοῖς τι καὶ ὁπωσοῦν πρὸς τοῖς δεσπόταις σφῶν δικαίοις ἐπεφάπτοντο. ἐξ συχνοὶ αὐτῷ καὶ οὐκ ἀγνῶτες καὶ ὧν ἱππῆς καὶ πρὸς βουλευτῶν ὑπῆρξαν. ὁ δ' οὖν κουρίων ἐφθόνησε μὲν τὰ τῷ κράσεος, οὐ μέντοι καὶ ἐξ ἀπροσδόκητόν τε ἐπεκρύφατο, καὶ ὅπως μηδένα ἔτι ὅπου ἀποπλεύσῃ μετα βεβλῆσθαί τε καὶ οὐκ ἀνὰ πρόσωπον, καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς κράσεως καὶ ποτε ἔτι καὶ φρένα καὶ λέγειν. καὶ ἐδημηγόρει κατ' αὐτὸν ἀφ' οὗ γε καὶ δημοκρατεῖν ἤρξατο, ἐξ ἐσηγεῖτο πολλὰ καὶ ἄτοπα. καί ἵνα καὶ ὅτι τῇ βουλῇ τοῖς τε δυνατωτάτοις σφῶν, οἵπερ που καὶ κατ' ἐκεῖνον τὸν πομπήιου μάλιστα ἔπραττον, ἔχαφεν, οὐχ ὅτι καὶ ἤθελεν ἢ ἐξ ἠκτιζέ τι αὐτῶν γνώσεσθαι, ἀνῃ' ἵνα μὴ πρόσδεχόμενοι, μήτε κατ' αὐτὸν κράσεως ἀφιστεῖν, (πολλὰ γὰρ ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ πολλῶν ἐγράφετο) καὶ αὐτὸς ὅτι τῇ πρόφασιν ταύτῃ μεταχειρίσῃ. συχνὸν οὖν οὐκ οὐτου χρόνον ἀνόητε ἀνάγκης σκήψεσιν, ὥστε μηδὲν αὐτῶν τοιοῦτόν τι πρὸς κυρωθῆναι, καταστείλας, ἀναγκαστεῖν τε πρόσεσποιῆσθαι, καὶ ἡξίου μῆνα ἀνόητον πρὸς τὰς ἀπ' αὐτῶν δίκας νομοθεσίας ἐπεμβληθῆναι. τοῦτο δὲ ἐγίγνετο μὲν ὁσάκις γε καὶ καθῆκον ἦν, οὐ μέντοι καὶ οὐκ ἐφένο στυγέσαγνεν, ὥσπερ που καὶ αὐτὸς, ἅτε πανταχοῦ ὢν, ἠπίστατο. ὅμως δ' οὐδὲν δεῖν τε αὐτὸν ἠμέσθαι ἔλεγε, καὶ τοὺς στρατιώτας ὅσον ἀπὸ βοῆς ἀζεβιάζετο, καὶ τέλος μὴ δυναμένους αὐτοὺς πεῖσαι συγκαλέσθαι οἱ, ὥσπερ οὐδὲ ἐβούλετο, οὐδ' ἀνόητί τι ἀφ' οὗτοῦ φυλαττῶν ἐπέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ οὐκ τῶν φανερῶν ἤδη τὰ τοῦ κράσεως δίκαια ὧν, ὅπως μηδὲν κατ' αὐτὸν δόξειν ἠδυνήθη ποιῆσαι, πρῶτόν, τι ποτὲ ἐνεδέχετο οὐ δεχθῶν κρίσεως ἔσχετο. καὶ μάλιστα ὅτι πρώτους τοὺς τὰ ὅπλα ἔχοντας, τοῦτα τε καθαφθέσθαι, καὶ τὰ στρατόπεδα ἀφαιρεῖσαι χρή,

C. Marcell)
C. Curio

ἢ μηδ' ἐκεῖνον ψιλώσωσιν αὐτὸν ταῖς δωρεαῖς τῶν δυτισασιωτῶν ὁκ δοῦναι. ἔλεγε γὰρ τοῦτο οὐχ ὅτι καὶ τὸν καίσαρα ποιῆσαι αὐτὸ ἤθελεν, ἀλλ' ὅτι ὃν πομπήιον δεῖ ἢ πίσαν μὴ πειθαρχήσοντα αὐτῷ. καὶ ὁκ τούτου γε σκείνῳ προφάσις ἔλλογος τοῦ μὴ διϊέναι τοὺς γραικοὺς ἐδίδοτο. ὁ οὖν πομπήιος ἐπεὶ μηδὲν δίκης προφάσιν ἐπὶ τοῦτον ἔχων (οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος ἐδύνατο), προφάσει τε ὁ πραχὺ ἀποδημεῖν καλύπτως ὥρμησε, καὶ ὁκ τῶ προφανοῖς πάντα ἐς ἔλεγε καὶ ἐποιῆ κτῆ καίσαρος· οὐ μόνοι καὶ κατέπροφάσει τι. δίκης τε γὰρ σκείνῳ πολλοί, καὶ λεύκιος παῦλος ὁ τῶ μάρκελλα στρατάρχων, ὅ, τε πίσων ὁ λεύκιος πενθερὸς αὐτῆ ὑμητὴς ὤν, στυγνῶς ἰζόντε. καίτοι ὑμητὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὅ, τε κλαύδιος ὁ ἄππιος καὶ ὁ πίσων, καίτοι μὴ βουληθεὶς, ἐλύοντο. καὶ ἔτι μὴν ἀφ' τῶν συλλήψεων ὑπῆρχε τοῖ καίσαρι, ὁ δὲ δὴ κλαύδιος ἰωαννιοῦτο μόνῳ αὐτῷ (τὰ γὰρ τῶ πομπηίου ἤρεσκε) ὁκ ἐλάγιστα ἢ καὶ ἄκων ὠφέλησε. πλείστοις γὰρ καὶ τῶν ἱππέων καὶ ὧν βουλευτῶν διέχαρε, σκιαμαχῆ ὃν ζωάρχοντα. καὶ τούτου πάντας αὐτοὺς τὰ τοῦ καίσαρος φρονῆν ἐπέπεισε. ὁ γὰρ πίσων οὔτ' ἀνῶς προφάσει ἔλλογον ἐλέλειπτο, καὶ προὺς τῶν τῶ γαμβρῶν φιλίαν πολλοὺς θεραπεύων, αὐτὸς μόνος οὐδὲν ἰσοῦτον ἐποίησεν, ἐκείνῳ ἢ ὁκ ἀντέπροφαξε, πάντας μόνους ἐκ τῶν ἀπελευθέρων, συχνοὺς δὲ καὶ τῶ πάνυ ἡνιαίων, ἀνῶς τε καὶ τὸν κρίσσον τῶν Γαλατῶν ὃν τῆ ἰσοτέλειαν συλλέγοντα ἀπελαύσαντι ὁκ τῶ στρατοπέδου. τὸν μόνοι κουρίωνα μνησθέντα καὶ αὐτὸν ἀπαλλαγῆσεσθαι, ὀξυτήσαντα μᾶλλον τῶ παύλου, οὐπερ συγγενὴς ἦν. καὶ ὃς οὐ διήλλαξε μόνῳ αὐτὸν ἀφ' τούτου τῶν μόνοι γνώμων ἣν τοῖ αὐτῷ εἶχεν, ἐδημοσίευσεν ὁκ ὀφ βουλευτηρίου, ὥστε ἐκεῖνον ἀναγκαστῆσθαι, τῶν ἐαυτῆ παῖδα αὐτῷ προερρῆξαι. θαλαβὼν οὖν τοῦτον ὁ μάρκελλος, καὶ νομίσας ὅτι τε τῶν κουρίωνι καὶ δι' αὐτὸν καὶ ὅτι ὀφ καίσαρι δηνάριόν οἱ τὸ χρυσίαν ψηφίζαι, γνώμας προὶ αὐτῷ προσέθηκεν. ὁ οὖν κουρίων δὲ μόνῳ προῶτον ἰωαννιοῦτο, μηδεμίαν προὶ αὐτοῦ γνώμην δοῦναι. γνοὺς ἢ ὃ πολὺ τῶν βουλευτῶν τὸ τότε παρόντων, ὅτι μόνῳ καὶ φρονοῦντας ὄντως τὰ τῆ καίσαρος, ὅτι δὲ πάνυ αὐτὸν δεδιότας, ἐπέτρεψε σφίσι διαγνῶναι, ὁσοῦτον ὑπειπών, ὅτι σαφῶς μόνῳ ὁκ αὐτῷ τά τε ἄριστα καὶ τὰ συμφέροντα τῆ πατρίδι προφάσοντι, ὑμῖν μόνοι καὶ δῶμα καὶ τῶν ψυχῶν προδίδωμι χρήσασθαι ὅ, τι βούλεσθε. καλησπάσας οὖν αὐτὸν ὁ μάρκελλος, ὡς καὶ πάντως ἀγωσομένου, ἔπειτ' ὀπίσω προὶς τῶν πλησίον ἀφείη, δείνόν τε ἐποίησατο, καὶ ὁκ πιθόμενος ὁκ τῶ συνεδρίου, προὶς τὸν πομπήιον ὁκ ὧ προσιείῳ ὄντα ἦλθε· καὶ τῶν τε φυλακὴν αὐτῷ τῆς πόλεως καὶ δύο στρατόπεδα πολιτικὰ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν, μηδενὸς ἐνηφισμένου, ἔδωκεν (οἱ δὲ δὴ γραικῶται οὗτοι ὧδέ τε καὶ ὅτι τῷ σὺν φλεγμένοι καὶ πρόντες τότε ἦσαν) ὁ πομπήιος προότερον μόνῳ ἕως ἔτι τὸν καίσαρα δείδω φιλίας εἶχε, γραικὸν μα ἓν τῶν ὁκ τῶ καταλόγου αὐτῶν γραικομένων δέδωκεν. οὔτε γὰρ ἔστ' πολεμόν τινα διεχείριζε, ὥ σκείνῳ χρεία γραικῶτων ἐνῆν. ἐπεὶ δὲ διὼ ἐχθησαν, ἐθελήσας τοῦτό τε ἀπολαβεῖν πάλιν αὐτόν, καὶ ἔτι καὶ δηλονότι αὐτὸν προσαφελέσθαι, ἐλλογοποίησεν ὡς δὴ βιβλίου γραικῶτων προὶς τοὺς πάντας δεομένου. καὶ ἵνα γε μὴ καινοὶ δή τινες καταλογοι γράφωνται (τό, τε γὰρ προῆγμα κατεπείγεν, καὶ προὶ οἱ σφίσι γραπτοπέδων ἦν) ἔλεγε) ψηφισθῆναι ἐποίησεν. ὥστε ἐκάτερον σφῶν ἑαυτόν τε καὶ τὸν καίσαρα δεῖν αὐτῷ πέμψαι. καὶ τούτου τῶν μόνοι συγγραφομένων οἱ οὐδένα ἀπέστελε. ὃ δὲ δὴ γράτευμα ἐκεῖνο ὅπερ τῷ καίσαρι ἐδεδώκει, ἐκέλευσε τοῖς ὅτι τοῦτο παρεῖσιν αὐτῆσαι.

Corne. Lentul
C. Claudi
Cos

Crisp. Sallu
sti historio

Scribit ueftimentũ
suũ.

τῆσαι. καὶ οὕτω ὃ μόνῳ λόγῳ ἀμφότεροι, ὃ δὴ ἀληθές, ὁ καίσαρ μόνος τὰ δύο ἐπεμψεν. ἤδη μόνῳ γὰρ ὃ γνώμονον· ἐπειθάρχησε δὲ, μὴ βουληθεὶς αἰτίαν ὡς καὶ δυσκουσικῶς λαβεῖν, σώστε καὶ μόνῳ ὅτι τῆ προφάσει τούτῃ πολλῷ πλείονες γραικῶται δυτικαταλέξειν. τοῦτα οὖν τὰ γραπτοπέδα πρεσκυάσθη μόνῳ ὡς καὶ ὅτι τοὺς πρόδοτος πεμφθησόμενα. ἐπεὶ δὴ ὧδέν αὐτῶν ἐδέησεν (οὐδὲ γὰρ χρεία σφῶν ἦν) ὁ μάρκελλος προότερον μόνῳ φοβηθεὶς μὴ τῷ καίσαρι ἀποδοθῇ, ὃν τῆ ἰταλίᾳ δεῖν εἶ) ἔλεγε. τότε δὲ τῷ πομπήῳ, ὡσπερ εἶπον, ἐνεχείρισε, καὶ (ἦν γὰρ ἐπ' ἐξόδῳ τῶ ἐτοις τὰ γενόμενα, καὶ ἔμενεν ὁκ ὅτι πολύ, ἅτε μήτε τῆ βουλῆ μήτε ὃ δήμῳ δόξαντα, ἰσχύσαν) ἠπείγετο προὶς τὸ πομπήιον, χρηναῖόν τε λεντοῦλον, καὶ γαῖον κλαύδιον, τοὺς ὧ ὑστέρῳ ἔτει ὑπαλθύσαν μόνοι τας. ὃ ἐποίησε καὶ σκείνους τὰ αὐτὰ προσταξαι. ὅπῃ γὰρ καὶ γράμματα τοῖς ἀποδεδεγμένοις ἐς τὰς ἀρχὰς σκιδόμενα καὶ ἀνά τινα τῆ ἡγεμονείαν σφῶν προσηκόντων, καὶ πρὶν σύνοδον αὐτοὺ, προέττειν ἔτι καὶ τότε ἐξῶν, καὶ τούτου κύριοι νόμιζον εἶ). ὃ, τε πομπήιος, καίπερ ἐς πάντα τἄλλα ἀκριβὴς ὤν, ὅμως ὧδέν ἀφ' τῶν γραικωτῶν χρείαν ἐπολυπραγμόνησεν. οὔτε ἀφ' ὧν, οὐδ' ὅπως αὐτοὺς λαμβάνῃ, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀσμενος αὐτοὺς ἐδέξατο. οὐ μόνοι δ' ἐπροφάσθη τι, οἷ δή τις ὅτι τηλικούτων τολμήματί γε μὴν ἂν προσεδόκησεν. ἀνὰ τῶν ἔμπραν μόνον τ' προὶς τὸν καίσαρα ἐνδοξάζοντα μόνοι, αὐτοὶ μὲ ὧδὲν ἀνῶ ἰσχυρὸν προέσκυάσαντο. σκείνῳ ἢ καὶ σκ τούτου προφάσιν ἔλλογον ἐς τὰ γραπτοπέδα τὰ στυγόντα οἱ καίσαρι πρέπον. ὁ γὰρ κουρίων ὅτι τε τούτοις πολλῷ σὺν ὧ πλήθῃ καλησρεία καίπερ τε τ' ὑπάτων καὶ τῆ τῶ πομπηίου ἐποιήσατο. καὶ ὅπῃ διῆρξε, προὶς τὸν καίσαρα δύθις ἀφορμηθῆ.

Τάδε ἔνεστιν ὧ μα' τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ως καῖσαρ ἐς τὴν ἰταλίαν ἦλθε· καὶ πομπήιος σκιπίωνα αὐτὸν, ἐς μακεδονίαν διέπλευσεν.
Ως καῖσαρ ἰβηρίαν πρεσήσατο.
Ως καῖσαρ ἐς μακεδονίαν ὅτι πομπήιον διέπλευσεν.
Ως καῖσαρ ὁ πομπήιος προὶς δυρράχιον ἐπολέμησαν.
Ως καῖσαρ πομπήιον προὶ φάρσαλον σίκησεν.

Χρόνου πλῆθος ἔτη β, ὧν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,

λ. χρηναῖος π. γ. λεντοῦλος. γ. ἰούλιος γ. γ. καῖσαρ ὁ δ' ὕπ.
γ. κλ. μ. γ. μάρκελλος ὕπ. π. σερουίλιος π. γ. ἰσαυρικός.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν ὃ τεσσαρακοστὸν πρῶτον βιβλίον.

ΤΟτε μὲν δὴ ταῦτ' ἐπράξε. μετ' ὀλίγον δὲ γράμματα πρὸς τὸν κήνσορος πρὸς τὴν βουλὴν λαβών, ἦλθέ τε ἐς τὴν ῥώμην ἐν αὐτῇ τῇ νουμηνίᾳ, ἐν ᾗ ὅ, τε λεντοῦλος ὁ ὑπατικὸς, καὶ ὁ κλαύδιος ὁ γαΐου τὴν ἀρχὴν ἐνεχείριζον, καὶ οὐ πρότερον τοῖς ὑπάτοις αὐτὰ ἀπέδωκε, πρὶν ἐς ὃ στασιάσαντας ἀφικέσθαι, μὴ καὶ ἔξω που λαβόντες αὐτὰ ἀποκρύψωσιν. ὅτι πολὺ μὲν καὶ ὡς ἀνάγκην, ἐκ ἐπελήσμονες σφᾶς ἀναλέξασθαι. τέλος δὲ καὶ τὸν τε κυίντου καικίου λογίνου καὶ τὸν μᾶρκον ἀντώνιον δημαρχοῦντα τοῖ αἰκαδήμοις αὐτὰ δημοσιῶσαι. ἀντώνιος μὲν οὖν ἐν τούτῳ τότε τὸν κήνσορα ἐνεργετήσας, ἀντιλήψεσθαί τε πολλὰ, καὶ ὅτι μεγάλων καὶ αὐτὸς ἀφορμήσας ἔμελλεν. ἐν δὲ τῇ ὑπατείᾳ τά τε δημόσια ὅσα ποτὲ καλῶς ὁ κοινὸν ὁ κήνσορ ἐπεποιήκει, ἐνεγέγραπτο, καὶ ἀπολογισμὸς ὑπὲρ ὧν ἠτιάζετο, καθαλύσῃ τὰ γραπτὰ πεδία, καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκχήσασθαι ὑπισχνεῖτο, διὸ καὶ ὁ πομπήιος τὰ αὐτὰ οἱ ποιήσειν. ἐκείνου γὰρ τὰ ὅπλα ἐγγίτης, οὐδὲ ἑαυτὸν δικαίως εἶναι διαλαθεῖν αὐτὰ ἀφῆναι ἔλεγεν, ἵνα μὴ ἐς τοῖς ἐχθροῖς ἐκδοθῇ. ἐφίσεως δὲ ὅτι τούτοις οὐ κατ' ἀξίαν (μὴ γὰρ δι' αἰδῶ ἢ καὶ φόβον ἃ πρὸς τὰ δοκοῦντα σφίσιν ἀποφαίνωνται) ἀλλ' ὅτι πάντα καὶ ἐπ' ἐκείνοις τῆς βουλῆς τὸ μεταστάσῃ ἠλπιζεν, τὸν μὲν πομπήιον οὐδεὶς ἀπαλλαγῆναι ἐκ ἐῶν ὅπλων ἐνέφισατο· ἐν γὰρ ᾧ πρεσβείᾳ τὰς δυνάμεις εἶχε. τὸ δὲ δὴ καίσαρος πρώτης, πλὴν μόρκου τε λίνος καικιλίου καὶ τοῦ κυρηνίους τοῦ τὰ γράμματα αὐτοῦ κομίσαντος. πρὸς γὰρ τὴν δημοκρατίαν οὐδὲν λέγω, ὅτι μήτε ἐν ἀνάγκῃ ἔνι μεταξῆναι ἐποιήσαντο, ἅτε καὶ ὀλιγοστίαν ἔχοντες, εἴτε ἐβούλοντό τινα γνώμην συμβουλίας, εἴτε καὶ μή. ἔδοξε μὲν οὖν ταῦτα. οὐ μὴν καὶ κυρωθῆναί τι αὐτῶν οὔτε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὔτε ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ὅ, τε ἀντώνιος καὶ ὁ λογγῖνος ἐπέτρεψαν. ἀγανακτησάντων δὲ ὅτι τούτῳ τὴν δίκην, καὶ ψηφισαμένων τὸν ἐάσειν ἀναίξασθαι, κἄτος μὲν οὐδὲ ὧδε ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἔλαβεν. ἡ μέντοι γνώμη σῶσα ἐφάνη, καὶ ὃ ἔργον τὸ ἀπ' αὐτῆς ἐλπόμενον. πρῶτος γὰρ τοῦτο πρᾶγμα ἐξελθόντες ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ τὸν στρατὸν μεταβαλόντες, ἐσῆλθον αὖθις, καὶ τοῖς ὁμοίοις αὐτῶν ἐβοηθοῦντο. ἰδόντες δ' οὖν ἐκείνοι τὰ μὲν πρῶτα ἀντέπραττον, ἔπειτα δὲ φοβηθέντες, μὴ καὶ ὅπλων ὁ λεντοῦλος ὑπεξελθεῖν σφίσι, πρὶν τὰς ψήφους διενεχθῆναι, παρῄνεσεν, εἴπόν τε πολλὰ καὶ ἐμπύρα ποιησάμενοι· κἀκ τούτου μὴ τοῦ κυρηνίους καὶ μὴ τοῦ καικιλίου ἀπῆραν πρὸς τὸν καίσαρα, βεβαίως φρονίσαντες ὅτι ἐκ τοῦ βουλευτικοῦ διενεχθήσεσθαι. τότε μὲν οὖν οὕτω ἐγνώσθη καὶ τοῖς ὑπάτοις, ἢ γε δήμου ἀρχαῖς ἡ φυλακὴ τῆς πόλεως, ὥσπερ που εἰώθει γίγνεσθαι, ἐπετράπη. ὕστερον δὲ ἔξω τοῦ πωμηρίου πρὸς αὐτὸν πομπήιον ἐλθόντες, ἀφικνοῦντό τε εἰ ἔγνωσαν. ἐκείνῳ μὲν καὶ τὰ χρήματα καὶ γραμμάτων ἔδωκαν. τὸν δὲ καίσαρα τοῖς μὲν ἄλλοις ὧδε δοῦναι, καὶ τὰ γράμματα ἐς τὰς ἡμέρας ἀφῆναι, ἢ πολέμιον, ὡς ἐκ τοιαύτα τῇ πατείδι

τείδι ποιοῦντα εἶναι) ἐψηφίσαντο. πυθόμενος δὲ ταῦτ' ἐκεῖνος ἐς τε ἀρίμινον ἦλθεν, ἔξω τ' ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἤδη τότε πρῶτον προχωρήσας, καὶ συναγαγὼν τοὺς γραμμάτους, ἐκέλευσε τούς τε κυρείωνα καὶ τοὺς δήμους τοὺς μετ' αὐτοῦ ᾐτηκότας, σφίσι τὰ πραχθέντα διηγήσασθαι. ἠμείβοντο δὲ τούτου, πρὸς πρώξιωνα αὐτοὺς, ἐπειπὼν ὅσα ὁ καίσαρ ἀπήτει. καὶ μὴν τοῦτο ἄρας, ἐπ' αὐτὸν ἀνέπεμπτο ἡ ῥώμην ἤλασε, πάσας τὰς ἐν ποσὶ πόλεις ἀμαχεὶ πρὸς σφᾶς ποιησάμενος, πλὴν φερμῶν ὧν μὲν ἐκλιπόντων αὐτὰς ἀθενείᾳ, πλὴν δὲ τὰ ἐκείνου αὐτομολούντων. ἀφικόμενος δὲ ἔς τε ὁ πομπήιος, καὶ ἅμα ἐς τὴν ἀφήνοιαν αὐτὸ πᾶσαν πρὸς τὸ λαβίηνου μᾶλλον, ἔδεισεν. ἐπεὶ γὰρ ἐγκαταλιπὼν τὴν καίσαρος, ἐξηυτομόλησε, καὶ πάντα οἱ τὰ ἀπόῤῥητα αὐτοῦ ἐξήγγελε. ἐπεμάνθανε μὲν οὖν ἃ μὴ ἐς τὰ πρῶτα ἐπεποίητο τοῦτον. αἴτιον δὲ, ὅτι αὐτός τε ἐς πλοῦτον καὶ δόξαν προεκεκόμιστο, ὀλιγαρχικώτερον τῆς ἡγεμονείας ἐφήγλη ἤρξατο. ἐς ὁ καίσαρ πρὸ ἰσοῦ μάλιστα οἱ αὐτὸν ἐδίδου, ὀκνεῖν ὑποίας ἠνάπα. τήν τε οὖν μεταβολὴν μὴ φέρων, καὶ φοβηθεὶς ἅμα μὴ πάθῃ τι, μετέῤῥιψε. ὁ οὖν πομπήιος ἔκ τε τῶν πρὸς τὸ καίσαρος αὐτοῦ λεχθέντων, καὶ ὅτι ἰσχνὸν ἀξίωμα χον αὐτοῦ προσεβλαστο, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει τούς τε δήμους, καὶ αὐτοὺς μάλιστα τοὺς στασιάζας τὸν τε πόλεμον ὀκνοῦντας, μνήμην τῶν τε τοῦ μαρίου καὶ τοῦ σύλλου ἔργων, καὶ ἀπαλλαγῆναι ἀσφαλῶς αὐτοῦ βουλομένους εἶδε, μετεβάλετο. καὶ πρέσβεις πρὸς ὃν καίσαρα, λεύκιόν τε καίσαρα συλλαβὼν αὐτοῦ ὄντα, καὶ λεύκιον ῥώσκιον στρατηγοῦντα αὐτε παρέλτους ἀπέστειλεν, εἴπας τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ ἐκφυγών, ἔπειτ' ὀλίγοι τισὶ συμβαίη. ἀποκριναμένου δὲ ἐκείνου τά τε δίκαια ἀπρεπῆ ἐπαίρεσθαι, καὶ ὅτι αὐτὸς ὥ πομπήιῳ ἀμφισβητῶν ἐτύγχανε, τοῦτο μὲν οὐχ ἥδεως οἱ πολλοὶ ἤκουσαν, δείσαντες μὴ καὶ κατ' σφῶν τι στασιάσῃ. ἐπεὶ μέντοι οἱ πρέσβεις ἄγγελα τε πολλὰ ἐπαγγελοῦντες τὸν καίσαρα ἔλεγον, καὶ τέλος οὔτε τι κακὸν ἐπ' αὐτῷ πείσεσθαι, καὶ τὰ γράμματα αὐτὸν ἀφεθήσεσθαι πρεσβευομένων, ἠσθη, καὶ πρός τε ἐκείνου τοὺς αὐτοὺς πρέσβεις ἔπεμψεν, καὶ ἠξίου ὑπισχνοῦντες ἀεὶ καὶ πάντα χρὴ καὶ ἀμφοτέρους ἅμα αὐτοὺς τὰ ὅπλα καταθέσθαι. φοβηθεὶς οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ πομπήιος (καὶ γὰρ δὴ ἠπίστατο ὅτι πολὺ τοῦ καίσαρος, ἀλλ' ὅτι τοῦ δήμου γένων), ἐλπιδηθήσεται) αὐτός τε ἐς καμπανίαν, πρὶν τοὺς πρέσβεις ἐπανελθεῖν, ὡς καὶ ῥᾷον ἐκ πολεμήσων, πρεσβεύσατο, καὶ τῇ βουλῇ ἅπασαν μὴ τὴν τῶν ἀρχῶν ἐχόντων ἀκολουθῆσαί οἱ ἐκέλευσεν· ἀδίκως τε σφίσι δόγμα τι τῆς ἐκ δημίας δοὺς, καὶ πρεσβεύσαντας ὅτι τὸν αὐτομεινάντα ἔν τε ᾧ ἴσῳ καὶ ἐν ταῦ ὁμοίῳ τοῖς τὰ ἐναντία σφίσι πρεσβεύσασιν ἔξοι, πρὸς δ' ἔτι καὶ τὰ χρήματα τὰ δημόσια, τά τε ἀναθήματα τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα ἀναιρεθῆναι πρεσβεύσασθαι, ψηφίζων παμπληθεῖς ἀπ' αὐτῶν γραμμάτους ἀθεσίας. τοσαύτην γὰρ δύναμιν αὐτοῦ πᾶσαν ὡς εἰπεῖν αἱ ἐν τῇ ἰταλίᾳ πόλεις εἶχον, ὥστε ὀλίγου μὲν ἤκουσ ἀλλὰ ὀλίγον ἐμπρεσθεν ὁπτικινδύνως νοσοῦντα, σωτηρία αὐτοῦ δημοσίᾳ ψυσῇ δόξασθαι. καὶ ὅτι μὲν μέγα καὶ λαμπρὸν τοῦτ' αὐτοῦ ἔδοσθαι, καὶ δὴ εἰς αὐτὸ ἐξέβλεψεν. ἐν γὰρ ὅσῳ ὅτῳ πόλεμος ἦν, ἔξω τῶν μετὰ ταῦτα ὃ πρῶτος κρατούντων, τοιοῦτόν τι ἐνέφιστο. οὐ μὴν καὶ ἀκριβῆ πίστιν τοῦ μὴ σόν ἐγκαταλείψειν αὐτὸν πρὸς ὃν ἐκ ἂν κρείττονος φόβου εἶχον. ἐγνώσθη μὲν δὴ ταῦτα πρός τε τῶν χρημάτων ἃ πρὸς ὧν δυνάμεων. σόν ἐκινήθη δὲ

Q. Cassi Longini
M. Antonij

M. Caecilij
Curio

Arimini. V

Roma

Labien) Caesare reliqt secuty Pompeiũ & fux.

1. Caesar
2. Rosci

Pompei relicta urbe in campania profect

Qui p me nõ ↄ cõsul me est

Prouincia Pompeio decreta campania febres

σσὲ ἕτερα. πυθόμενοι γὰρ ὁ Βύτων τόν τε Καίσαρα μηκέτι εἰρωνᾶον ἐν τοῖς πρέσβεσιν ἀποκεκρίαθαι, καὶ πεσταλκέναι σφίσιν, ὡς ἢ καταλύσαι μάχην ἢ καὶ αὐτοὶ παρ' αὐτὸ, καὶ ὅτι γραμμάτας πολλοί τε ἢ θρασεῖς εἴη), καὶ πάνυ ὀπιοῦν, οἷά που φιλεῖ τὰ τοιούτων ὅπλα ὁ φοβερώτερον ἀπ' ἐλλέαθαι, καὶ κακουργήσειν, ἐφοβήθησαν, καὶ ἀσυμβήτως τὴν ἔξοδον, πρὶν ἀμφαθαί τινος αὐτῶν, ἐποιήσαντο. καὶ κ τούτου καὶ ἐς τἆλλα ὁμοίως πάντα θορυβώδης σφῶν ἡ παρασκευὴ καὶ ἀτάκτως ἐχώρει. οἵ τε γὰρ ἐξιόντες (ἦσαν δὲ πάντες ὡς εἰπεῖν οἱ πεσταὶ τῆς βουλῆς καὶ ἵππάδος, καὶ πεσελθόντα καὶ ὁ τῶ ὁμίλου) λόγῳ μὲν, ὅτι πολέμῳ ἀφορμῶντο· ἔργῳ δέ, τὰ τὴν ἐαλωκότων ἔπαρχον. τὴν τε γὰρ πατρίδα καὶ τὰς ἐν αὐτῇ θρεπτηρίας ἐκλιπεῖν, καὶ τὰ ἄλλοπεια τείχη οἰκειότερα τῶν σφετέρων νομίζειν δύαλκάζοντο, ὅπως ἐλυποιοῦντο. οἵ τε γὰρ πανοικησίᾳ ἀνιστάμενοι, τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς οἴκους τὸ, τε ἔδαφος ὃ πατρῷον, ὡς καὶ τῶν ἀντισασιωτῶν ἀλλοὺς ἐσόμενα, ἀπέλιπον. καὶ αὖτοὶ οὕτω τῇ γνώμῃ, ἀλλ' γε καὶ πεισωθῶσιν, εἶχον, ὡς καὶ τῇ μακεδονίᾳ τῇ τε θρᾴκῃ κατοικήσοντες· τὴν γὰρ τῆ πομπηίου θρέψιναν οὐκ ἠγνόουν. ἐς οἱ χώραν τούς τε παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, τά τε ἀνία τὰ ἁμιώτατα καταλιπόντες, ἔλαν μόνα τινὰ ἐλπίδα τῆς πατρίδος ἐδόκουν, πολὺ δὲ δὴ τῶν ἑτέρων, ἅτε ἐς ἀπὸ τῶν Φιλιππάτων ἀμπρατώμενοι, διτῆτε τῇ τύχῃ καὶ σφαλιαθέντι πολεμοδόκῳ μόνῳ, χαλεπωτέρως ἀπήλλαξον. τὰ γὰρ οἰκειότατα τῶν πολεμιωτάτων σφῶν ὀκνοῦντες, ἔμελλον ἐθελοκακεῖτες μὴ αὖτοὶ κινδυνεύσειν, πεσθυμεῖσθαι ἢ, ὁκείνων τερπήσεσθαι· ἐς πεσετὶ φίλον μὴ μᾶλλ' ἕτερον, ἐλπίδος δὲ ἀμφοτέρους ἔξειν· καίσαρα μὲν, ὅτι μὴ τὰ αὖτοὶ κατέμειναν· πομπήϊον δέ, ὅτι μὴ τὰ ἐκεῖνα σπεπαίνοντο. ὥστε καὶ ἐς ἀμφίβολον τὰς γνώμας καὶ τὰ δυνάμεις, ἔς τε ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσω, καὶ τοῖς τε σώμασιν ἅμα ἀπὸ τῶν οἰκειοτάτων σφίσιν ἀπεσπῶντο, καὶ ἐς ψυχὰς δίχα διηρημένοι. ἔνθα μὲν οὖν οἱ ἐξορμῶντες ἔπαρχον· οἱ δ' ἐπολεμοῦντο, διαφόροις μὲν, αὐτοπάλοις δέ ἔσι καὶ αὖτοὶ παθήμασι σπεφέροντο. οὔτε γὰρ ἀπὸ τῶν πεσπόντων σφίσιν ἀπεζεύγνυντο, οἷα ἐῶν τε πεσσατῶν τεμνόμενοι, καὶ ἐπαμύνειν αὐτοῖς ἤκιστα δυνάμενοι, ἔν τε πολέμῳ σκεδαζόμενοι, καὶ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶ τε πόλεως κρατήσαντος ἐσόμενοι, αὖτοί τε ἐπὶ τὸ φόβου καὶ τῶν ὑπέρεων καὶ τῶ σφαγῶν, ὡς καὶ γιγνομένων ἤδη, ἐπαλαμπόμενοι. καὶ πρὸς ἐκείνων οὔτε ὀργῇ σφίσιν οὐδὲν ἐπικατελείφθησαν ἔχοντες, τὰ αὐτὰ ἐπειρῶντο. καὶ οἱ συνεπόμενοι τὸ δύαλκης ποιούμενοι, τὰ αὐτὰ ἐδεδίεσαν· καὶ ὃ λοιπὸν πλῆθος σύμπαν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μηδεμία αὐτοῖς συνήθεια πρὸς τοὺς ἀφορμωμένους ἦν, ὅμως ὑποπτῶντο μὴ καὶ ἐπ' ἐκείνοις, οἱ μὲν γείτονας, οἱ δὲ ἑταίρους πολύ τε ἀπὸ σφῶν ἀφήξειν, καὶ πολλὰ καὶ ἄτοπα καὶ δράσειν καὶ πείσεσθαι ὑπίζοντες· πολλῷ ᾗ μάλιστα ἑαυτοὺς ὠλοφύροντο. τὰς τε γὰρ ἀρχὰς καὶ τὴν βουλὴν, τούς τε ἀνδρίους τοὺς τι δυναμένους πρώτους (οὐ γάρ που εἴγέ τις αὐτῶν ἀπολοφθήσεται ἢ δεσθαι) τό τε πατρίδος ἅμα καὶ σφῶν ἐξιόντας ὁρῶντες, ὃ μήτ' ἂν ἐκείνους, εἰ μὴ πάνυ πολλὰ ὃ δικαὶ αὐτῇ ἐπήρτητο, φυγεῖν ποτε ἐθελῆσαι λογιζόμενοι, καὶ αὖτοὶ ἔρημοι μὲν ἐξόντων, ἔρημοι δὲ συμμάχων γιγνόμενοι, πρὸς τε τὰ ἀνία πρῶτα παρασί τε τῖσιν ὀρφανοῖς καὶ γυναιξὶ χήραις ἐφέξεσθαι· καὶ τὰς ὀργὰς τὰς τε ὀπιθυμίας ὧν ὀπιόντων. καὶ πρὸς τῆς τῶν πρότερον παθημάτων μνήμης, οἱ μὲν αὖτοὶ πτοηθέντες, οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ὅσα καὶ οἷα ὅ, τε μάριος καὶ ὁ σύλλας ἐξεργάσαντο,

μέτειον

μέτειον οὐδὲν οὐδὲ ἐς τὴν καίσαρα ὑπώπτευον· ἀλλὰ καὶ πολὺ πλείω καὶ δυνότερα, ἅτε καὶ βαρβαρικοῦ πλῆθον τὸ γραπτοῦ αὐτοῦ ὄντος, πείσεσθαι πρόσδοκων· οὕτως οὖν δὴ πάντων αὐτῶν διαχειμώνων, καὶ μηδενὸς ἔξω τῶν πρόσθεν πω τοῦ καίσαρος δοκούντων εἶναι, ὁν ἐλαφρῷ τὸ πρᾶγμα ποιουμένων, καὶ ἐκείνων ἐς τὰς μεταβολὰς τῶν ἔργων, ἃς οἱ πλείους πρὸς τὰ παρόντα σφῶν λαμβάνουσιν, οὐ φερεγλύφως πίστ θαρσούντων, οὔτ' ὑπονοῆσαι ῥᾴδιον ὅση μὲν τὰ καίσαρι, ὅσον δὲ καὶ πόνος ἐν τῷ τῶν ὑπάτων καὶ ὧν ἀνίων τὸ στρατόπεδον ἐλθόν. τὴν τε γὰρ νύκτα πᾶσαν δύαλκάζόμενοι καὶ πρὸς φοιτῶντες ἐθορύβουν. καὶ ὅτι μὲν ἕως πολεῖ μὲν οἶκτος (καὶ γὰρ πρὸς τοῖς ἱεροῖς ἑκάστοθι πρόσιόντες δυνὰς ἐποιοῦντο) πόθεν αὐτοὺς ἐλάμβανε. τοὺς τε γὰρ θεοὺς ἀνεκάλουν, καὶ τὰ δάπεδα καλεφίλουν, ὁσάκις τὲ ἐξ οἵων πρόσιεν ἐγένοντο, ἀνεμέμνησκον, καὶ ὅτι τὸ πατρίδα, ὃ μὴ πώποτε ἐτετόλμητο σφίσιν, ἐξέλιπον, ὡδύρετο. πολεῖς δὲ καὶ τὰς πύλας ἀφῆνος εἶν. οἱ μὲν γὰρ ἀνήλοις τὲ ἅμα καὶ ἐκείνοις, ὡς ἐς τελευταῖον ὁρῶντες, ἠσπάζοντο· οἱ δὲ ἑαυτοὺς τε ἐρίτιοιον, καὶ τοῖς ἐξιοῦσι σπουδῇ προσῆγον. καὶ οἵ γε πλείους ὡς καὶ πρόσθεν ἐδόκουν κατηρῶντο. πάντες γὰρ καὶ οἱ ἀποδύοντες παμπαῖ καὶ παιδιαικὰ πρῆσαν. καὶ μέχρι τούτου οἱ μὲν ἐξορμῶντο, οἱ δὲ πρόσθεν ἐπεμπον σφᾶς· ἀνήλοι τὲ ἐχρόνιζον, καὶ πρὸς τὴν γνωρίμων κατείχοντο, καί τινες πρόσθεν ἐσόντες ἀνηλοις ὅπως πλεῖστον σωπρτῶντο. ἀκολουθοῦντές τε τοῖς ὁρμωμένοις οἱ ἀποδύοντες ὅπως μακρότατον, ἐπεδόων πότε ἅμα αὐτοὺς ἐς κατοικίζειν, ἄλλ τὲ σφᾶς ἢ καὶ ἐκείνους οἴκοι μένειν ἀξιοῦντες ἐπεθείαζον. καὶ τούτῳ ὁλολυγῇ ἐφ' ἑκάστῳ αὐτῶν πολλὴ, καὶ πρὸς τῶν ἀνίων ἐς δάκρυα ἄπλετα ἐτήνετο. τὸ μὲν γὰρ τῆς κρείττονος ἐλπίδα ἤκιστα, ἅτε ἐν τοῖς τοιούτοις ὄντες, ἐς ἢ δὴ πάνυ πρόσθεν μὲν οἱ καλλιπόμενοι, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἀφορμῶμενοι πρόσθεν ἐχοντο. εἵκασε δ' ἂν τις αὐτοὺς ἰδών, δύο τε δήμους ἐς δύο πόλεις ἐκ μιᾶς γίγνεσθαι· καὶ τὴ μὲν φύσασθαί τε ἐς φυγήν, τὴ δ' ἐγκαλείπεσθαί τε καὶ ἀπολείπεσθαι. πομπήϊος μὲν οὖν οὕτω δὴ ἀνὴ ἐξέλιπε, συχνοὺς τῶν βουλευτῶν ἐπαγόμενος. ὑπελείφθη γὰρ οὐκ ὀλίγοι οἱ μὲν, ἅτε τὰ καίσαρος φρονοῦντες, οἱ δὲ, καὶ ἐκ μέσου ἀμφοῖν ἑστῶτες. καὶ καταλόγους τε ἐκ τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐποιεῖτο, καὶ χρήματα ἐξέλεγε, φρουράς τε ὡς ἑκάστοις ἔσε ἔπεμπε. καὶ γὰρ δὴ ὅπως ταῦτα ἔμαθε, πρὸς μὲν τὸν ῥώμιλιον οὐκ ἠπείγετο. ἄθλον τε γὰρ αὐτὸν ἤδη τοῖς κρατήσουσι πρὸς χειμῶνι, καὶ οὐκ ἐπ' ἐκείνῳ ὡς καὶ πολεμίαν οἱ οὖσαν, ἀλλ' ὅτι τοὺς σασιώτας ὑπὲρ αὐτῆς δῆθεν ὅπλα ἐφάλετο ἔλεγε. γράμματα δὲ ἐς πᾶσαν τὴν ἰταλίαν πέμψας, δι' ὧν τόν τε πομπήϊον ἐς δίκην τινὰ πρόσθεν καλέσας, καὶ τοῖς δήμοις θαρσεῖν παρήνει, καὶ χώραν τε αὐτοῖς μόνον ἐκέλευσε, καὶ ὑπισχνεῖτο πολλὰ αὐτοῖς, καὶ ὅτι καὶ χερφίνιον, ἐπειδὴ οἱ ὑπὸ λουκίου δομιτίου κατειλημμένον ἦ πρόσθεν χώρᾳ, ὥρμησε. καί τινας ἀπόρρητόν τινα μάχη κρατήσας, ἐς πολιορκίαν τοῖς λοιποῖς κατέκλεισεν. ὃ οὖν πομπήϊος ὅπως οὗτοί τε ἐπολιορκεῖτο, καὶ τῶν δήμων πολλοὶ πρὸς τὸν καίσαρα ἀπέκλινον, τῆς μὲν ἰταλίας ἐπεδεμίαν ἔτ' ἐλπίδα ἔχειν, ἐς δὲ δὴ τὴν μακεδονίαν τήν τε ἑλλάδα καὶ τὴν ἀσίαν πρὸς αμαθοῦαν ἔγνω. τῇ τε γὰρ μνήμῃ ὧν ἐκ ἐπεπράκει, καὶ τῇ τῶν δήμων τῇ τε ὧν βασιλέων φιλίᾳ πολὺ ἐθάρσει. ὧν μὲν γὰρ καὶ ἡ ἴσηεία αὐτῷ πᾶσα οἰκεία· ἐκ ἠδυνάμην δὲ ἐς αὐτὴν ἀσφαλῶς, ἅτε καὶ τὸ καίσαρος τὰς γαλαδίας ἔχοντος, καὶ μαθοῦσαν. πρὸς δ' ἔτι καὶ ἐλογίζετο ὅτι μὲν ἀπὸ πλοῦσιοι, οὔτε ὁπλί-

Barbarorum magna pars in exercitu Cæsaris.

Corfiniú. V. Domitij?

Pórrei? in Macedoniá profecit rebellem Italiæ

διώξᾳ τὴς αὐτῶν, ἀφ' οὗ τε τὰ τῶν πλοίων ἀποβεία καὶ δι' ἣν ἀπώλοντο· ἤδη γὰρ ὀκ μετοπώρου ὢν. καὶ τούτῳ κῦ χρόνῳ πολλὰ μὲν ὀκ τῷ ὑπηκόου, πολλὰ δὲ κ ὀκ τῶν συμμαχικῶν κ χρήματα καὶ γραλβύματα ἀθροίσᾳ. αὐτός τε οὖν ὅπῃ τύχοις ἐς ὃ βρεντέσιον ἀφωρμήθη, ἐς ὃν δρμίσιον ὀκλιπόντα τ' κορφίνιον, ἀκλουθεῖν οἱ ἐκέλευσε. κ ὅς εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἰσχυρότατα ἦγε, κ ἐπ' αὐτῇ ἐπήπτιζε (ἐς γὰρ τὰς γραλιώτας τὰ τε δῃα ἐτεθρεμπτεύκει, ἐς χώρας εὐπορίσᾳ ὑπῆκτο· ἔτε γὰρ συλλείων ἐχρῆτο, κ πολλῷ ὀκ τῆς δυναστείας ὀκείνης ἐκέκτητο) ὅμως ἐπειδάρχησε. κ ὁ μὲν πρέσκυζετο ὅπως δι' ἀσφαλείας τινὸς ὀκ χωρήσῃ. μαθόντες οὖν τοῦτ' οἱ σωιόντες οἱ, καὶ καπκνήσαντες ἐς τὸν ἀφοδον, ὡς κ φυλῷ οὔσῃ, πρεσείσεντο ὧ καίσαρ. κ οἱ μὲ σωεγραλβοντο αὐτῷ· δρμίτιος γ' κ οἱ ἀμφὶ βιβλυτὰ ἠτιάθησαν μὲν ὑπ' αὐτ' ὅτι τῇ αὐτάξᾳ· ἀπελθηῖ δὲ, καὶ πρὸς τὸν πομπήϊον ἀπῆλθον. ὁ δ' οὖν καίσαρ ἀσυζυγίαν μὲν εἶχε συμμίξαι τε αὐτῷ, πρὶν ὀκ πλεῦσαι, καὶν τῇ ἰταλίᾳ. ἅμα πολεμῆσαι, καταλαβεῖν τε αὐτὸν ὀν τῷ βρεντεσίῳ ἔτ' ὄντα. ὅπῃ γὰρ τὰ πλοῖα σὺν ἐξήρκεσε σφίσι, πρεσέπεμψεν ἀμφοτέρους τε κ τοὺς ὑπάτους, μὴ κ νεοχμώσωσί τι κ χῶρ ὑπομείναντες. ἰδὼν δὲ ὁ δυσάλωτον ἅ χωρίον, πρεσκαλέσατο αὐτοὺς ἐς σωδηκας, ὡς κ τῷ εἰρωίῳ τῷ τε Φιλίαι ἀποκρινομένου τὰ αὐτά· σαφὲς μὲν οὖν, ἢ ὅτι τοῖς ὑπάτοις ἃ λέγᾳ κ νωώσεται, ὅπῃ ἐδέδοκτο σφίσι μηδένα τῶν πολιτῶν ἐῶν ὀκ τοῖς ὁπλοις ὄντων ἐς λόγους δέχεσθαι, πρεσείδε τῇ πόλῃ. κ αὐτὸν ὁ πομπήϊος ἡμέρας μὲν τινας ἡμείναντο, μέχρις ἃ τὰ πλοῖα ἐπληρώθη. διοικοδομήσας δὲ ὀν τούτῳ ὀκ πλέοντι, ἔπειτα νυκτὸς ἐξανήχθη. κ ὁ μὲν ἀσφαλῶς ἐς τ' μακεδονίαν ἐπεραιώθη· ὃ δὲ δὴ βρεντέσιον, δύο τε ὀν αὐτῷ πλοῖα μεσὰ διέσρωσε, ἁλὼ πομπήϊος μὲν οὖν τήν τε πατρίδα καὶ τ' ἀγορὰν ἰταλίαν οὕτως ἐξέλιπε, πόνῳ τε ὠφελιμώτατα τοῖς πρόσθεν, ὅτε ἐς αὐτὴν ὀκ τ' ἀσίας κατέπλευσε, κ ἐλόμενος καὶ πρεφάξας. ἀφ' ὧνπερ κ τὴν τύχην καὶ τ' δόξαν αὐτῆς παλαι ὀκτήσατο. τά τε γὰρ τραπέπεδα πρότερον διδοῖς ὀν ᾧ βρεντεσίῳ, ἵνα μή τι τοὺς πολίτας λυπήσῃ, ἀφεὶς, ἕτερα δι' αὐτ' τότε ὀκ τῆς ἰταλίας ἐπ' αὐτοὺς ἐζήγαγε. κ τοὺς πλούτους τῶν βαρβάρων ἐς τ' ῥώμην ἀγαγών, πρῶτ' ὅσα ἠδυνήθη τότε ἐξ αὐτῆς ἕτερος ἐκόμισε. καὶ τῶν μὲν οἴκοι πόνων ἀπέγνω· τοῖς δ' ἀμοτείοις καὶ τοῖς γε ὑφ' ἑαυ ποτὲ δουλωθεῖσι, συμμάχοις χ τῆς πατρίδος χρήσασθαι ὁμόφ. ἐς ὃν αὐτοῖς πολὺ πλείω ἐλπίδα καὶ τ' ῥητορείας ἐς τῆς δυναστείας, ἢ τοῖς ἄλλοις ἐπεποίητο. κ ἅμα ταῦτα αὐτὸ μὲν τῆς λαμπρότητος, ἵν' ὀκ τ' πολέμων ὀκείνων κτησάμενος ἀφίκετο, ἅπαντα τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀπλᾶ κ καίσαρος φόβον αὐτὸ πλαθῶν ἀπῆρεν· αὐτὸ δὲ τῆς ἐλπίδος ἵν' ὀκ τῷ τῶν πατρίδα αὐξῆσαι ἔφερε, δεσχλεέσαντος ὅπῃ τῇ πότε ἐκλείψᾳ αὐτῆς ἐλθοιτο. καὶ ἐλθὼν τε καταίρων ἐς ὃ δυρράχιον, ἔμαθεν ὅτι ὁ καίσαρ ἀπαλλάξᾳ. γραλιώτας τε γὰρ κεραυνοὶ ὀν αὐτῷ ὧ πρεσπλωε ἔφθαρε, κ τὰ σημεῖα τὰ γραλιωτικὰ ἀράγματα κατέφερον. ὀκ βαίτος τε ὀκ τ' νεὼς αὐτ', ὅφ' ἧς τὸν σίβον ὅπιτα ὠμβροι σὺν ἔχεον. ὀκείνῳ μὲ δὴ τοῦτα τὰ τέρατα ἐλθοιτο· ὁμοεβεβήκει γ' καὶ πάσῃ τῇ πόλῃ τούτῳ τε ὧ ἔτει, ἐς ὀλίγου ἔμπρεσθεν ἕτερα. ὅλως γάρ που ἀμφοτέρωθεν ὀν ταῖς πάσαις ὃ κενὸν βλαπτεται. κ δι' ὃ τοῦτο λύκοι τε καὶ βύαι πολλοὶ ὀν αὐτῷ ὧ ἀφ' ἑσπέρας ὤφθησαν, κ σφῶν σωεχεῖς μ' μυκηθμῶν ἐθλόντο, πῦρ τε ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς διῆξε, καὶ ἕτερον δῃα τε κ ὃν τῷ κυϊ-

τῷ κυϊείνου ναὸν κατέφλεξεν. ὁ, τε ἥλιος σύμπας ἐξέλιπε. κ κεραυνοὶ σκηπτοί τε δι' ὅλης κ ἀσπίδα, κρόνος τε ἄρεως, ὀν τῷ καπιτωλίῳ ἀναχείσθαι, κ πρεσέτι κ τὰς στήλας τὰς περὶ νόμους ἐχούσας ζυμήναντο. ζῶά τε πολλὰ ἔξω τῆς ἑαυτῶν φύσεως ἐλθόντα τινα, κ λόγια ἄλλα ὡς ἐς τῆς σιβύλλης ὄντα ἠδετο, καὶ τοιαῦτ' τινες γιγνόμενοι, συχνὰ ἐθεία ζον. ἐς πολίαρχος σωδεὶς ἐς τὰς ἀποχὰς, ὡς πρὸ εἴλετο, ἠρέθη. ἀλλ' οἱ γραμματεῖς πόνῳ τὰ ὀπισθεν ὄντα αὐτῷ, ὡς γέ τισι δοκεῖ, διέφθειρε· ἔτεροι γὰρ ὀν ᾧ ὑστέρῳ ἔτει φασὶν αὐτὸν τοῦτο ποιῆσαι. ἐς ἐκεῖνο μὲν καὶ αὖθις ἐλθοιτο. τοῦτο δὲ κ ὁ πρὸ πέρυσι ὑπάτευσε μ' φιλίππου ποτὲ ὑμηλθύσας ἀπέδανεν, ὡς ἔφθη, τελευταῖος πόνων τῶν ὀν τῇ ὑμετέρᾳ αὐτ' βουλευσόντων· κ ἐδόκει καὶ τοῦτο νεοχμεῖσθαι. ἐταράσσοντο μὲν οὖν ὀπῃ τοῖς τέρασιν, ὡς πρὸ εἰκὸς ἦν· οἰόμενοι δὲ δὴ καὶ βέλτιζον ἕκαστοι ἐς τοὺς αὐτίσασιν ὡς σφῶν πόνα αὐτὰ ἀποσκήψῃ, σωδὲν ἐζεθύσαντο. ὁ οὖν καίσαρ ἐς μὲν τὴν μακεδονίαν σωδὲν ἐπείγετο τότε πλεῦσαι. πλοίων τε γὰρ ἤπερ ἅμα, κ πρὸς τὴν ἰταλίαν ἐδεδίᾳ, μὴ αὐτὴν ὀκ τῆς ἰδιείας οἱ τ' πομπήϊου στρατηγοὶ ἐπελθόντες καθέλωσι. ὃ δὲ δὴ βρεντέσιον ἅμα φυλακῆς, τοῦ μὴ τίνα τ' ἀπηρκότων αἰκία πλεῦσαι, ποιησάμενος, πρὸς τε τ' ῥώμην ἦλθε, καὶ τ' ἡγεμονίας οἱ ἔξω τῆς πωμηρίου ὑπό τε τοῦ δήμου κ ὑπὸ τοῦ λεγίνου πρόθυμος ἀπεδείσθη, (ὀκπεσόντες γὰρ ἐξ αὐτῆς τότε αὐτὴν ἠθροισαν) ἐδημηγόρησε πολλὰ καὶ ὀπτίκῶς, ὅπως πρὸς τε ὃ πρὸν δύνοιαν αὐτῷ ἔ πρὸς τὸ μόνον ἔλπίδα χρηκὴν λάβωσιν. ὅπῃ γὰρ τοῖς τε γιγνομένοις ἀχθομένους, ἔ ἐς ὃ γραλιωτικὸν πλῆθος ὑποπτεύοντας αὐτοὺς ἐώρᾳ, πρόθυμους ἐσαυτοῦ ἐποιήσατο. κ ἐκ τούτου ἐπόθουν τινὰ ἡγεμόνα, ἵνα τὰ γε ὀκείνων, ἕως δὴ ὅλῳ πολεμήσῃ, ὀν ἡσυχίᾳ μείνῃ. κ ὅλως τοῦτ' ὑπ' ἠπίατό τινα, ὑπ' ἠπείλησέ τίνι σωδέν, ἀλλὰ κ καταδρομὴν τ' τῶν πολεμεῖν πολίταις ἐκλόγων ὀκ αὐτὸς ἐξῶν ἐποιήσατο. κ ὃ τελευταῖον πρέσθης ὑπὸ τ' τ' εἰρώνης κ πρὸς τ' ὁμονοίας σφῶν πρόθυμος πρὸς τε τοὺς ὑπάτους κ πρὸς τ' πομπήϊον πεμφθῆναι ἐκήκοατο. τά τε δὴ ταῦτα κ πρὸς τὸν δῆμον ὃ αὖθις ἔξω ὃ πωμηρίου ζωνελθόντα εἰπών, οἵ τε ὀκ τ' νήσων μετεπέμψατο, κ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα δραχμὰς ἑκάστῳ δώσων ὑπέσχετο. κ ὁ μὲν τούτοις αὖθις δελεάσων ἤλπιζεν· οἱ δ' ἀνθρωποι λογιζόμενοι ὅτι ἅ τε φρονοῦσιν οὐ τε πρόπουσι τὰ αὐτὰ οἵ τε ἐφιέμενοί τινων, καὶ οἱ τυχόντες· ἀλλ' ὀν μὲν ταῖς ἀρχαῖς τ' ἔργων πόνα τὰ ἥδιστα πρόσθαι τοῖς δύνασθαί τι δυναμένοις, ἐπειδὴ δὲ κατορθώσωσιν ὅσα βούλονται, οὐ τίνος αὐτῶν μνημονεύουσι, κ ἐπ' αὖθις ὀκείνοις τ' δυνάμεσιν, ἃς πρ' αὐτῶν ἔλαβον, χρῶνται· μεμνημένοι δὲ κ ὃν μάλιστα τὸν ἀντίπαλον, ὡς πολλὰ ἂν φιλανθρώπως πολλάκις σφίσιν εἰπόντες, οἷα δὴ οἴων ἔδρασαν· ἐς πρόσθεν καὶ τῷ τὰ καίσαρος χρήματα ἀναδόμενοι, καί τε ὅπλα αὐτ' πολλὰ κ πόνῳ χοῦ τῆς πόλεως ἐρῶντες ὄντα, οὔτε πιστεύειν τοῖς λεγομένοις, οὔτε ἀπαρρήσειν ἐδυνάσθη, ἀλλ' ἐναντίον τ' ὀν τῷ πρὶν φόβον ἔχοντες, κ ὀκφυον ὑπετόπουν. καὶ μάλιστ' ὅτι οἱ πρέσθεις οἱ τὰς καταλλαγὰς δῆθεν πρυτανεύοντες, ἠρέθησαν μόνῳ, ὀκ ἐξῆλθον δὲ, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐμνήσθη ποτὲ πρὸς αὐτῶν ὁ πίσων ὁ πενθερὸς αὐτ', αἰτίαν ἔφερε. τοσούτου τε ἐδέησαν τὰ χρήματα ἃ ὑπέσχετο σφίσι, τότε γε λαβεῖν, ὥστε καὶ πάλλα οἱ πόνῳ ὅσα ὀν ᾧ δημοσίῳ ἦν, πρὸς τὴν τῶν γραλιωτῶν οἷς ἐφοβοῦτο ἔφιλίᾳ ἐδόσθη. ἐ ὅτι πᾶσι τούτοις, ὡς καὶ ἀγαθοῖς οὖσι, τὴν ἑαυτῶν τ' εἰρωικὴν μετημπίσχοντο. ὠδέπω γὰρ αὐτ'

μετειλήφεσαν. ἀὐτεῖπε μὴν οὖν τοὺς τὼν θεὼν τὴν χρημάτων ἐσήγησιν χιλίους ἕξ μέτελλος δημόχος. καὶ ὅτῳ μηδὲν ἐπέραινε, τοῦτος τε τοῖς ἱππαγρέταις ἦλθε, ἓ τὰς θύρας αὐτῶν ἐν τηρήσῃ ἐποιήσατο. σμικρὸν γὰρ δὴ καὶ τῆς φυλακῆς αὐτὰ, ὥσπερ που καὶ τὰ πρόρρησίας, οἱ στρατιῶται φρονίσαντες τὸν τε βαλανάγραν διέκοψαν (τὸ γὰρ κλεῖθρον οἱ ὕπατοι εἶχον, ὡς μὴ ὅσον ἔξω ἂν τοῖς πελέκεσιν αὐτὸ χρήσαιτο) ἓ πάντα τὰ χρήματα ἐξεφόρησαν. καὶ μόνοι τὰ δημόσια τὰ αὐτὰ ἔφορον, ὡς μοι πολλαχοῦ εἴρηται, ὀνόματι μὲν ἰσονομίας (καὶ γὰρ δίκας τῶν αὐτωνίου τὰ πλείω αὐτῶν ἐσεφέρετο) ἔργῳ δὲ δυναστείας, καὶ ἐνηφίζετο καὶ ἐπράττετο. οἷς τε γὰρ αὐτίσασιάζοντας σφίσι, πολεμίους ἑκάτεροι τῆς πατρίδος ὀνομάζοντες, καὶ ἑαυτοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν πολεμεῖν λέγοντες, τά τε ἴδια μόνα κῦρον, καὶ κεῖνα ὁμοίως ἀμφότεροι ἐφθείροσαν. ὁ δὴ οὖν καὶ ὑπὲρ τῶν τὰ τε οὕτως ἐποίησε, καὶ τὴν Καρθαγένην τὴν τε συκελίαν ἀμαχεὶ κατέσχεν, οὐ χωρησάντων τῶν τότε ἐν αὐτῇ ἀρχόντων, πρίν γε Ἀριστόβουλον οἰκαδε ἐς τὴν παλαιστίνην, ὅπως ὁ πομπήιος τὴν δύναμιν ἔχῃ, ἐξέπεμψε. καὶ οἷς παροῦσι τὸ ὑπὲρ ἅπαντος σύλλογον ὑπὸ κήρυκος θέντων ἀρχὰς αἰτεῖν ἐφῆκε. καὶ τότε δὴ τὰ πάντα καὶ τὰ ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰ ἐν τῇ λοιπῇ ἰταλίᾳ τοῖς ὀπτιμάτοις ἐαυτῷ ὄντα τὸ πρόσθεν κατέστησε. καὶ ἐκεῖνα μὲν ὁ αὐτώνιος ἐπέτρεψεν· αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ἰταλίαν καὶ τὰ ἐς τὸν πομπήιον ἰόντος αἰφνιδίως ἐπανέστη, καὶ ἐς δέος αὐτὸν μὴ καὶ τὰς γαλατίας τοῖς σαπορήσῃ, καθιστάντας, ὥρμησε. καὶ τοῦτο δῆλοι τε βουλόμενος καὶ ὁ κικέρων μηδὲ ἐς ὄψιν τῷ καίσαρι ἐλθών, τοῖς τὸν πομπήιον, ὥστε καὶ τὰ δικαιότερα τοῖς πόντα, καὶ ὃ πολέμῳ κρατήσοντα, ἀπεχώρησεν. οἵ τε γὰρ ὕπατοι ὥρμουν οὐκ πλέω, καὶ ἐκεῖνος, ἅτε αὐτὸ ὑπάτου ἄρχων, πρώτας αὐτοῖς ἐκέλευσεν ἐς θεσσαλονίκην ἀκολουθῆσαι, ὡς τὸ μὲν ἄστεως τοῖς πολεμίοις ἀνδρὸς ἐρημοῦν. αὐτοὶ δὲ ἦτε ῥωμαῖοι ὄντες καὶ ὃ τῆς πολιτείας τοῖς ἀγαθοῖς μέγα, ὅπου ποτ' ἂν ὦσιν, ἔξοντες, καὶ σφίσι ἀμφοτέροις αὐτοῖς τὰ τῶν τε βουλευτῶν ἓ τῶν ἱππέων οἱ πλείους, οἱ μὲν βίᾳ τότε, οἱ δὲ καὶ ὕστερον, καὶ αἱ πόλεις πᾶσαι ὅσαι μὴ ὑπὸ ὧν τὸ καίσαρος ὅπλων κατείργοντο, τοῖς σεχώρησαν· οἱ μόνοι μαυαλιῶται μόνοι τῶν ἐν τῇ γαλατίᾳ οἰκεώντων, οὔτε στρατὸν ἔχοντες καὶ ὄντες, οὔτε ἐς τὴν πόλιν ἐσδεξάμενοι, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίσιν αὐτοῖς ἀξιομνημόνευτον ἔδοσαν. τοῖς τε γὰρ δήμοις τῶν ῥωμαίων συμμαχεῖν, καὶ μήτε πολυτρεσγμόν τι, μήτε ἰχθροὶ ἀφ' ἑκατέρων εἶναι πότερος αὐτῶν ἀδικεῖ, εἰ) ἔφασαν. ὥσθ' εἰ μόνοι τις ὡς φίλοις ἐθέλοι τοῖς σφᾶς ἐλθεῖν, καὶ ἀμφοτέροις αὐτοῖς μόνοι τῶν ὅπλων δέξεσθαι ἔλεγον. ὅτι πολέμῳ δὲ οὐδέτερον, καταγάλλες ἐς πολιορκίαν, αὐτόν τε ἐκεῖνον ἀπεκρούσαντο, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις τε βορύτων τοῖς δεκίοις τοῖς σεσβύσασι σφίσιν ὅτι πλοῦτον αὐτέρον. ὁ γὰρ καίσαρ χρόνον μόνον ἵνα, ὡς ῥᾳδίως αὐτοὺς αἱρήσων, τοῖς σεκαρτέρησε. καὶ γὰρ αὐτῷ δεινὸν ἐδόκει εἶ), ὅτι καὶ τῆς ῥώμης ἀμαχεὶ κρατήσας, ὑπὸ μαυαλιωτῶν οὐκ ἐδέχθη. ἔπειτα ὅτῳ αὐτήκοος, ἐκείνοις μὲν ἑτέροις τοῖς σέπαζεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ἴβηρίαν ἐπείχθη. ἐπεπόμφει μὲν γὰρ ἐς αὐτὴν γάιον φάβιον· δείσας δὲ μὴ καθ' ἑαυτὸν ἀγωνιστὰ μόνος παίσῃ, καὶ αὐτὸς ἐστράλευσεν. εἶχον δ' τότε τὰ τοῖς σήματα τὰ τῶν ἴβηρα, ὅ, τε ἀφράνιος καὶ ὁ πετρήιος. καὶ φυλακὴν μὲν καὶ τῆς ὑπερβορῆς τῶν ὁραν ἐπεποίητο, ὃ δὴ ὅλον ἐς εἰλέρδαν τὰς δυναμεις ἀθροίσαντες, ἐνταῦθα τοὺς ὀπιόντας ὑπεκώμουν. καὶ τὰ μὲν φάβιος τὴν τε ὅτι τὴν πυρηναίου φρουρὰν ποιησαμένου, καὶ τὸν ποταμὸν τὸν σικόριν διαβαίνοντι τοῖς σεσόντες ἐξαίφνης, πολλοὺς ἀπέκτειν ἀποφθείρας,

ἀποφθείρας. οἱ γὰρ γέφυραν μὴν διελθεῖν αὐτοῖς, καταῤῥαγεῖσαν, πλοῖον σφίσι σωτήριον. τὰ δὲ δὴ καίσαρι ἐπελθόντι τὰ οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ τὸν ποταμὸν καὶ ἑτέραν γέφυραν διαβαίνοντι, τοῖς καλουμένῳ τὰ αὐτοῖς ἐς μάχην, οὐκ ἐτόλμησαν· ὅτι πολλὰς ἡμέρας συμβαλόν, ἀλλ' αὐτίστρατοπεδευσάμενοι αὐτοῖς, ἠπύλαζον. ἁρπάσας οὖν οὐκ οὕτω, καταλαβὼν ὁ χωρίον τὸ μεταξὺ τοῦτο τάφρωμα σφῶν καὶ τῆς πόλεως κατέτρεψεν, ὡς καὶ τῶν τειχῶν αὐτοῖς ἀποκλείσαι. αἰσθόμενοι δὲ τοῦτο οἱ τοῖς τὸν ἀφράνιον τοῖς κατέχον αὐτὸ, καὶ τοῖς τε τοῖς σθενοῦσιν σφίσιν ἀπεώσαντο, καὶ φθάνουσιν αὐτοῖς ὅτι ἀπαντῶμενοι, τοῖς ἀποπεξελθόντας οὐκ τῶν ἐρύματος ὑπέστησαν, σὺν δόνιες τε ἐξεπίτηδες, ὑπήλαγον σφᾶς ἐς χωρία ἑαυτοῖς ἐπιτήδεια, καὶ πολλῷ πολλοῖς ἐφόνευσαν. καὶ τούτων ὅτι ἀπαρτήσαντες, τοῖς τε τοῖς νομεύουσιν αὐτῶν ἐπεβάντο, καὶ τοῖς ἀποσκεδαννυμένους ζῴπουν. καὶ ποτε ὅσα ἑαυτῶν ὕλην ἐς τὰ ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ, καὶ τούτῳ χαμαιόνις τε πολλοὶ ἁλισκόμενοι, καὶ τῆς γέφυρας, ἣν ἐκέχειντο, ἁψαφαρείσης, ὅτι διέβησαν κατὰ τὸν ἕτερον γέφυραν τῶν τοῖς τὴν πόλιν οὖσαν. καὶ πάντας αὐτοῖς διάλωσαν, μηδενὸς σφίσιν ἐπαμῦναι δυναμένου. ὁ οὖν καίσαρ ὡς τοῦτ' ἐγένετο, καὶ οὔτε τῶν συμμάχων τὶς ἐπεκούρει οἱ· σκιδεχόμενοι γὰρ αὐτοῖς οἱ σκιπίωνος ὡς ἑκάστοις ἀφώρηντο τοῖς σίοις ἄρχειν, τὰ ὁπτιπόδα τε * ἐν ἐλαφοτεία ὧν ἓ πάνων χαλεπῶς ἐποιεῖτο, ὃν πάντι ἐδόκει. πῶς δὲ ἀνόμενοι δὲ τοῦτ' οἱ σὺν οἴκῳ ῥωμαῖοι σκείνου τε, ὡς οὐκέτι πλείω χρόνον τοῖς οἰσοντος, ἀπέγνωσαν, καὶ τοῖς τὸν πομπήιον ἀπέκλιναν· καί τινες καὶ τότε τοῖς αὐτῶν ἀνδρὶ τε καὶ βουλευτὰ ἀπῆραν. καὶ εἴγε μὴ οἱ μαυαλιῶται σὺν τούτῳ ναυμαχίᾳ τοῖς τοῦ βρούτου τὰ τε μεγέθη τῶν νεῶν, αὐτά τε τῇ ῥώμῃ τῶν ὁπλιτῶν, καθάπερ καὶ τῷ δομιτίῳ συμμάχῳ χρώμενοι, καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ τῶν ναυτικῶν τοῖς ἐχοῦσιν, ἠπήθησαν, καὶ τούτῳ πάντως ἀπεκλείσθησαν, οὐδὲν μὴν ἐκώλυσε πάντα τὰ τοῖς σήματα αὐτὰ φθαρῆναι· νῦν δὲ ὅτι ὃ μεῖζον σὺν τοῖς σκυθῶν τοῖς ἴβηρσιν ἀληθέντα τοῦτα οὕτως ἠλόησε τινας αὐτῶν, ὥστε καὶ τὰ τὰ καίσαρος φρονῆσαι. καὶ αὐτοὺς τοῖς καλοῦν ἀπώλεσεν. ὁ οὖν ἀφράνιος ἀθυμήσας ὅτι τούτοις, καὶ τὰ ὁπλίτας ἐν εἰλέρδᾳ οὔτε ἀσφαλῶς ἔτι ὑπομένοντα τοῖς χρόνιον διατελεῖν ἰδὼν ὄντα, ἀναχωρῆσαι τοῖς τε τὸν ἴβηρα καὶ τοῖς τὰς σὺν τῆς πόλεως ἔγνω, καὶ νυκτὸς, ὡς λήσων, ἡ φθάσων τοὺς σαυίους ἄρξας, ἐπορεύετο. ἓ σὺν ἔλαθε μὲν διϊσάμενος, οὐ μέντοι καὶ δίκης ἐπεδιώχθη. ὁ γὰρ καίσαρ οὐχ ἡσύχασε ἀσφαλὲς εἶ), σκότῳ πολεμίοις ἐμπείροις τῆς χώρας μὴ ἀπείρων ἐπακολουθῆσαι. ὡς μόνοι καὶ ἡ ἡμέρα διέλαμψεν, ἐπείχθη· καὶ αὐτοῖς μὲν σὺν μέσῃ τῇ ὁδῷ καλαλαβὼν, πανταχόθεν ἐξαπίνης πόρρωθεν τοῖς εσυνεχίσατο. τῷ τε γὰρ πλήθει πολὺ τοῖς ἐίω, καὶ ὃ χωρίον κοῖλον ὂν συμμαχοῦν ἔσχεν. ὁμόσε γὰρ σὺν ἠθέλησε στρίσι χωρῆσαι, ὃ μόνοι φοβηθεῖς μὴ καὶ ἐς ἀπόνοιαν καταστάντες ὄξεργάσωνταί τι δεινόν, ὃ δὲ ἓ μήγος ἀκοντὶ σφᾶς τοῖς φήσεσθαι βίᾳσας· ὃ καὶ ἐγένετο. ὡς γὰρ πολλαχῇ πειρασάμενοι οὐδαμῇ διαπεσεῖν ἠδυνήθησαν καὶ ἔκλε τούτου καὶ σὺν τῆς ἀλυσπνίας τε τῆς πορείας ἐκεκμήκεσαν, καὶ τοῖς σίτῳ οὔτε ἐφίεσθαι εἶχον (αὐτημερὸν γὰρ τὸν σαθμὸν διατελέσαν τοῖς σδοκήσαντες, σὺν δὲν ἐπινένασαν) ἄτε τοῦ ὕδατος διαπεσόντος (τὰ γὰρ χωρία ἐκεῖνα διὰ τὸ ἄνυδρα) πρὸς δοσθαι σφᾶς ἐφ' ᾧ μήτέ τι δεινὸν πάθωσι, μήποτε ὅτι τὸν πομπήιον ἀναγκασθῶσιν οἱ συστρατεῦσαι. καὶ αὐτοῖς ἀκριβῶς ἑκάτερον ὁ καίσαρ ἐφύλαξεν. ὅτε γὰρ ἀπέκτει-

Lucan. Lib. 1. Aerarium spoliatur a cæsare

Pompeius Mag. fuit tunc primus Cæsare Rom.

Aristobulus

Libertus Scriptorum a Sylla magistratum petere vetuit Cæsar.

Trebonius Decius Brutus

C. Fabius

Afranius Petreius

Ilerda. V Sicoris. fl.

Afranius & Petreius deleti sunt a Cæsare

νε τοπαρόπαν τ̃ ἐν τούτῳ τῶ πολέμω ἀλόντων σῶμα (καίτοι ἐκείνων ποτὲ ἐν
δυοχῇ τινι ἀφυλάκτως τινὰς ὧν ἑαυτ̃ ἔχοντας φθαράντων) οὔτε ὦ πομπήϊα δύ-
τι πολεμῆσαι ἐξεβιάσατο, ἀλλὰ τοὺς μὲν λογιμωτάτους ἠφίει, τοῖς δ' ἄλλοις ἐθε-
λοντὰς συμμάχοις ἀφ' ἁ τὰ κέρδη καὶ δόξα τὰς τιμὰς ἐλάμβανε, ὁ δὲ ἐλάχιστά γε
ἐκ τούτων οὔτε ἐς τὴν δόξαν οὔτε ἐς τὰ χρήματα ἀπώνατο. τὰς τε γὰρ πόλεις
τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πάσας, καὶ τοὺς τραλλιανὰς τοὺς ἐκ τ̃ πόντου (ἦσαν δὲ ἄλλοι τε ἐν τῇ
Βαστικῇ, ὁ μὲν μόλιχος τερεντίου οὐάρωνος ὑποστρατήγου συχνοὶ) τοσοῦτοι ἐποίησατο.
ὥβδηλαμβαίων τε οὖν ἅμα αὐτοῖς καὶ καδισάβδηνος, διέδραμε μέχρι γαδείρων. ὁ
δὲ ἠύτηκε μὲν οὐδένα οὐδὲν, πλὴν ὀλίγης· ἐκλογῆς. πόλιν τὰ παμπληθῆ εἰσέ-
τοσεξεν, ἐτίμησέ τε καὶ ἰδίᾳ ὁ κοινῇ πολλοὺς, καὶ τοῖς γε γαδιρηνοῖσι πολιτείαν ἅπα-
σιν ἔδωκεν, ὡῦ καὶ ὁ δῆμος σφίσιν ὕστερον ἐπεκύρωσε. τοῦτο δὲ ἐποίησεν, ἀμείβόμενος
σφᾶς τῆς ἐξ ὀνείρου ὄψεως, δι' ἧς ἐνίκᾱ ὅτε ἐπαμίβυσι, συνέλεγον ἐναντὶ τῆ μητρὶ ἔ-
δοξε· καὶ ἐπ' αὐτῷ ὁ τὴν ἠπίδα τῆς μοναρχίας, ὡς σφ εἶπον, ἔλαβε. τοσεφξας δὲ
ταῦτα, ὁ μὲν ἔθνος ἐκεῖνο τῶν λογίνων ᾧ καιρῷ τοσέταξεν, ὅπῳ σωθῆς αὐ-
τοῖς ἐκ τῆς ἁμίας ἰών· τοσὸ τῶν πομπήϊα ἐτεταμιβύκει· αὐτὸς δὲ μέχρι παῤῥα-
κώνης πλοίοις ἐκομίσθη. ὀλίγον δὲ ἀφ' ἧ πυῤῥίωμου τοσεχώρων, ἔσπασον μὲ
σοδὲν ἐπ' αὐτ' ἔσησεν, ὅτι μήτε τ̃ πομπήϊον καλῶς ἀκούσθη τὰ ὅτι τούτῳ ἠάθε-
το· βωμὸν δὲ δὴ λίθων ξεστῶν σωμοκοδομηθὲν μέγαν οὐ πόῤῥω τ̃ ἐκείνου ἔσ-
ταῦον ἱδρύσατο· ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγίγνετο, οἱ μασσαλιῶται νεαδὶ σφίσι τοδὰ τ̃ πομ
πηίου αὐτοῖς πεμφθέντων, ἀνεκινδύνευσθη. καὶ ἠτιήθησθη μὲν ὁ τότε· διεκριτέρεων
δὲ, καίτοι τὴν ἰβηρίαν ἤδη τὸν χρόνον ἔχοντα πιῶδη τε ὄμβρους, ὁ τὰς τε τοσοδοὺς
λὰς ἰσχυρὰς ἀπεκρούοντο, καὶ δι' ἀκωλύτου ἦνα, ὡς καὶ τῶν καίσαρι, ἐπειδὴ ἦλθη,
τοσχωρήσονίες, ποιησόμενοι· τήν τε δομίτιον ὑπεξέπεμψεν, καὶ τοὺς τραλλιανὰς ἐ-
πῆλθον σφίσιν ἐν τ̃ ἀσυνδάτῳ νυκτὸς οὕτω διέδεσθη, ὥσ τε μηδὲν ἔτι ὠλμῆσαι.
ὃ μὲν τι καίσαρ αὐτ̃ ἐβουλεύσατο ὁμολόγηται. ἐκ δὲ ἐκείνων τότε μὲ τὰ τ̃ ὅπλα καὶ τὰς
ναῦς, τὰ δ' ἐκ μετὰ ἀφείλετο· ὕστερον δ' ἐκ τὰ λοιπὰ πάντα, πλὴν τ̃ ἐν βαθείας
ὀνόματος, αὐτῷ ὧν ἡ φώκαια μητρόπολις σφῶν βαθέα· τοσὸ δὲ πομπήϊα ἀφείθη,
καὶ τραλλιανῶν τινων ἐν πλαισίοις τασιασάντων, ὁ μηκέτ' ἀκολουθῆσαι οἱ ἐθε-
λόντων, τοσέφασιν μὲν, ὡς τεταλαιπωρημένων, ὁ δ' ἀληθὲς, ὅτι μήτε τ̃ χώραν διαρ-
πάζειν, μήτε πάλλα ὅσα ἐπεθύμουν, ποιεῖν αὐτοῖς ἐπέτρεπε (καὶ γὰρ ἠλπίζον σοδενὸς
ὅτου οὐ τεύξεσθαι πρ̃ αὐτ̃, ἅτε καὶ ἐν χρείᾳ τοσαύτῃ σφῶν ὄντος) οὐχ ὑπεῖ-
ξεν, ἀλλὰ συγκαλέσας καὶ ἐκείνους καὶ τοὺς ἀλλοις, τῆς τε πρ̃ αὐτῶν ἀσφαλείας ἕνε-
κα, καὶ ἵνα τῶν τε λεγομένων ἀκούσωσιν, καὶ τοὺς κοσαλομένους ἰδόντες, μηδὲν ἔξω
τ̃ καθηκόντων ἐθελήσωσι τοσᾶξαι, ἐλέξε τάδε. Λέγω, ὦ ἄνδρες τραλλιῶται, βούλο-
μαι μὲν φιλεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν, οὐ μέντοι καὶ σκιαξαμ̃τόμην δὲ ὑμῖν ὄφ' τοῦτ' ἐλοί-
μιλιν. ἀγαπῶ τε γὰρ ὑμᾶς, καὶ ἐθέλειμ' ἂν ὡς πατὴρ παῖδας, καὶ σώζεσθαι καὶ ἀ'γη-
νῆν καὶ ἀνδοξῆν. μὴ γάρ τοι νομίσητε φιλοιῶτος ἔργον εἶ, ὃ συγχαρῆν τισιν ἀ μὴ
τοσοήκει τοσᾶπθαι, ἐξ ὧν καὶ κινδυνίους καὶ ἀδοξίας ἀνάλκη πᾶσα αὐτοῖς συμβαί-
νειν· ἀνάγκη, τε τὰ ἀμείνω αὐτοῖς διδάσκειν, καὶ ὃ τῆν χλεόνων ἀπείργειν, καὶ νουθετοιῶν-
τα, καὶ σωφρονίζοντα. γιώσεσθε δὲ ὅτι ταληθῆ λέγω, ἂν μήτε τοσὲς ὃ αὐτίκα ἡδὺ ὃ
συμφέρον κρίνητε μᾶλλον, ἢ τοσὸς τὸ ἀεὶ ὠφέλιμον· μήτε ὃ τὰς ὀργὰς ἐκ-

πιμπλάναι,

πιμπλάναι, ἀνιαρὸν μᾶλλον, ἢ ὃ κρατεῖν αὐτῶν, νομίσητε εἶ). αἰσχρὸν μὲν γὰρ πα-
εσχεῖν μέ τι ἡδέντας, ὕστερον μεταγνῶναι· δῆνον δέ, ὃ τῆν πολεμίων κρατοιῶντας,
ἡδονῶν τινων ἠπῆσθαι. τοσὸς οὖν ὑμᾶς τὰ λέγω; ὅτι τὰ ὀπιτήδεα ἀφθόνως ἔχον-
τες (λέξω γὰρ μὴ πρόνοιας, μηδὲν ὑποφθάνων) τῶν τε γῆς μιαθοφορὰν ἐν-
τελῆ καὶ κτ̃ κτήσεσιν λαμβάνετε, καὶ τῆς ὄψεως ἀεὶ καὶ πάντα χοῦ πολλῆς ἐμπίπλα-
σθε, καὶ μήτε πόνου ἕνα ἀ'δοξον μήτε κίνδυνον ἀνωφελῆ ὑποδυόμενοι, καὶ τοσοσέτι
τῆς μὲν ἀνδραγαθίας πολλὰ καὶ μεγάλα ἔργα κεκρυμμένοι, τῶν δ' ἁμαρτημάτων
σμικρὸν οὐδὲ ὀπιτιμώμενοι, οὐκ ἀξιοῦτε τούτοις ἀρκεῖσθαι. λέγω δ' ὑμῖν οὐ
τοσὸς πάντας ὑμᾶς (οὐδὲ γὰ τοιοῦτοι ἐστε) ἀλλὰ τοσὸς ἐκείνους μόνους, οἵτινες τῇ
ἑαυτῶν πλεονεξίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀφαδομήσουσιν. ὑμεῖς μὲν γὰ οἱ πολλοὶ καὶ πάντ
ἀκριβῶς καὶ καλῶς τοῖς τε ἀφηγέλμασι τοῖς ἐμοῖς πείθεσθε, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς
πατρῴοις ἐμμένετε· καὶ ἁβρὸν τοῦτο καὶ χαίρων τοσαύτῳ καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ἐκτή-
σασθε. ὀλίγοι δέ τινες πολλῷ αἰσχίω καὶ ἀδοξίαι ἅπασιν ἡμῖν τοσεστεῖσθαι τα·
καίτοι ἔγωγε τοσέτερον ἀφῶς ὑπισχάμενος τοιούτοις αὐτοῖς οἵας (οὐδὲν γὰ μοι
τῶν ὑμετέρων ἀμυδές ὄντ) οὐ τοσεσποιούμην εἰδέναι, νομίζων σφᾶς ἀμείνους ἐκ
τῶ λαθεῖν δὴ δοκῆ ἀμπτόντας τινὰ, ἡμῆσθαι, τῶ μὴ πλεονάσαντας πε τε καὶ ἐφ'
οἷς σωεγνώσθησθε κολασθῶναι. ἐπεὶ μέντοι αὖτοί τε καὶ ὡς ἔξον σφίσι πάντ' ὅσα
βούλονται τοσάπθαι, ὅτι μὴ κτ̃ τοσέξας βίᾳ ἐδικαιώθησθε, ὑπερθεσμοῦνται,
καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μηδὲν πλημμελοιῶντας τοσεσιάζῃ ὅπῃ χρεῶσιν, αἰσχρὸν
ὄντ μοι θεσπεῖαν τέ τινα καὶ ὑπισροφὶν αὐτῶν ποιήσασθαι. οὔτε γὰ ἄλλο τι σύ-
σημα φιλοθέπων συμμᾶχαι καὶ ξυνωμοσίαι δυνάται, ἂν μὴ ὃ κακουργοῦν σωφρο-
νίζηται. ὃ γὰρ τοι νοσῆσθαι μὲν μὴ τῶν τοσεσηκουσθαι ἴασιν λήθη, συγκάμνῃ καὶ ὃ
λοιπὸν πᾶν, ὥσ τε ἐν τοῖς σώμασι ποιῇ· ἐν δὲ δὴ ταῖς τραπέζαις ἀχ ἥκιστα, ὅτι αὖτοί
τε ἑκόντ ἔχοντες, ὁλμηρότεροι γίγνονται, καὶ τοὺς ἀγαθοὺς τοσεσδιαφθείρουσιν, ἀλλ'
μοτέρους ποιοῦντες, ὡς οὐδὲν ὄφελος ἐν τῷ δικαιοτοσαγεῖν ἔξοντας. πρ̃ οἷς γὰ
μὲν ὃ ὑβριστικώτερον πλεονεκτῆν, τοῦτο δὲ τούτοις αἰσχίστη ὃ ὑπισχνεῖσθαι·
καὶ ἐν οἷς ἀδικία ἀτιμώρητος ἦ, καὶ ὃ ὠφελοῦν ἄβραστον γίγνεται. ἃ μὲν γὰ αὖ ὑ-
μεῖς ἀγαθὸν ποιῆν φήσετε, εἰ μηδὲν οὕτοι κακὸν δρῶσι; πῶς δ' ἂν εἰκότως ἃ μᾶλ-
λον ἐθελήσῃε, μὴ τὸν δικαίαν οὕτοι ἀμοιβὴν ὑποσχῶσιν; ἢ ἀγνοῆτε τοῦς ὅτι
αὖ ὃ μὲν τῶν φόβων τῆς δίκης ἥδιστος ἂν ἦ, ὃ δὲ τῆς ἠπίδος ὧν ἄβλων τερπνὸν,
ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν, κακὸ δὲ μυρία ἀπεργάζεται; ὥστ' εἴπερ ἀρετὴν ὄντως ἀ-
σκῆτε, μισήσατε μὲν τούτους ὡς πολεμίους· οὐ γὰρ πω φύσῃ τινὶ ὃ φίλιον ἀπὸ τῦ
ἑῴου ἀνέκριται, ἀλλὰ τοῖς τε ἤθεσι καὶ ταῖς τοσέξεσι ἀρεῖζεται. ὧν ἀγαθῶν
μὲν ὄντων, πᾶν καὶ τὸ ἀλλότριον οἰκειῶται· πονηρῶν δὲ, πᾶν καὶ ὃ συγγενὲς ἀλοτριῦ-
ται. ἀπολογήσασθε δὲ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν. ἀνάλκη γάρ τις πεῶδαν ὁμβος τό, τε
πλῆθος ἡμῶν καὶ τὸν ὁρμὸν, ἐς πόλεις ἡμᾶς καὶ τὰ τοῖς ὀλίγοις πλημμελοῦμε-
να ἀναφέρ. καὶ ὅτω τῶν πλεονεξιῶν οὐ συμμετέχοντες αὐτοῖς, τῶν ἐλκημένων ὃ ἴ-
σον φερόμεθα. ὃς γὰ ἂν οὐκ ἀγανακτήσειν ἀκούων ὄνομα μὲν ἡμᾶς ῥωμαίων ἔ-
χοντας, ἔργα δ' κελτῶν δρῶντας; ὃς δ' οὐκ ἂν ὁρῶν ὠδύρετο τὸν ἰταλίαν ὁμοίως τῇ
βρεττανίᾳ πεῤῥυμένην; πῶς δ' οὐ δηνόν, τὰ μὲν τῶν γαλατῶν ἃ καὶ πολεμηθέν-
των μηκέτ' ἡμᾶς λυπεῖν, τὰ δ' ὄντος ὧν ὀλίγεων, ὡς ὕνας ἠπειρώτας, ἢ κερκυναίους,

ἠπειρώτας

ἢ κίμβρους πορθεῖν; πῶς δ' οὐκ αἰσχρὸν σεμνύνεσθαι μὲν ἡμᾶς, καὶ λέγειν ὅτι ἡμεῖς πρῶτοι ῥωμαίων καὶ τὸν ῥῆνον διέβημεν, καὶ τὸν ὠκεανὸν ἐπλεύσαμεν, τὴν δὲ οἰκείαν ἀπαθῆ κακῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων οὖσαν διαρπάσαι· καὶ ἀντὶ μὲν ἐπαίνου μέμψιν, ἀντὶ δὲ τιμῆς ἀτιμίαν, ἀντὶ δὲ κερδῶν ζημίας, ἀντὶ δὲ ἄθλων τιμωρίας λαβεῖν; μὴ γάρτοι νομίσητε μηδ' ὅτι στρατεύεσθε, κρείττους παρὰ τοῦτο τῶν οἴκοι πολιτῶν εἶναι· ῥωμαῖοι γὰρ ἐστὲ ἀμφότεροι· καὶ ὁμοίως ὑμῖν κακουργεῖν. οὔτε γὰρ νόμοι κυριώτεροι ὑμῶν εἰσι· καὶ πάντως ποτὲ καὶ ταῦτα καταθήσεσθε. μὴ μέντοι μηδὲ τῷ πλήθει θαρσεῖτε. πολὺ γὰρ πλείους ὑμῶν οἱ ἀδικούμενοι, ἄν γε καὶ συστραφῶσιν, εἰσὶ· συστραφήσονται δὲ ἐὰν τοιαῦτα ποιῆτε. μηδ' ὅτι τοὺς βαρβάρους ἐνικήσατε, καὶ τούτων καταφρονεῖτε, ὧν οὐδὲν κατὰ γένος, οὔτε κατὰ παιδείαν, οὐκ ἐκ τῆς τροφῆς, οὐκ ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων διαφέρετε· ἀλλ' ὥσπερ που καὶ προσῆκον καὶ συμφέρον ἐστὶν ὑμῖν, μήτε βιάζεσθέ τινα αὐτῶν, μήτ' ἀδικεῖτε. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπιτήδεια παρ' ἑκουσίων σφῶν λαμβάνετε, καὶ τὰ ἆθλα παρὰ τῶν ἑκόντων προσδέχεσθε. πρὸς γὰρ δὴ τοῖς εἰρημένοις, τοῖς τε ἄλλοις ὅσα ἄν τις μηκύνων περὶ τῶν τοιούτων διεξέλθοι, καὶ ἐκεῖνο δεῖ ὑμᾶς προσλογίζεσθαι, ὅτι νῦν ἡμεῖς ἐπὶ τοῦτο ἥκομεν, ἵνα τῇ τε πατρίδι ἀδικουμένῃ βοηθήσωμεν, καὶ τοὺς κακουργοῦντας αὐτὴν ἀμυνώμεθα. ἐπεὶ εἴγε ἐν μηδενὶ κινδύνῳ ἦν, οὔτ' ἂν ἐς τὴν ἰταλίαν μετὰ τῶν ὅπλων ἤλθομεν (οὐ γὰρ ἔτ' ἔστιν) οὔτ' αὖ τά τε τῶν κελτῶν καὶ τὰ τῶν βρεττανῶν ἀτελεστα κατελίπομεν, δυνηθέντες ἂν καὶ ἐκεῖνα προσκατεργάσασθαι. οὐκοῦν πῶς μὲν οὐκ ἄτοπον, ἐπὶ τῇ τῶν ἀδικούντων τιμωρίᾳ παρόντας ἡμᾶς, μηδὲν ἧττον πλεονεκτοῦντας ἐκείνων φανῆναι; πῶς δ' οὐ σχέτλιον, πρὸς ἐπικουρίαν τῆς πατρίδος ἀφιγμένοις, συμμάχων αὐτὴν ἑτέρων ἀναγκάσαι καθ' ἡμῶν δεηθῆναι; καίτοι ἔγωγε τοσοῦτον περιεῖναι τοῖς δικαιώμασι τοῦ πομπηίου νομίζω, ὥστε καὶ ἐς δίκην πολλάκις αὐτὸν προκαλέσασθαι. καὶ ἐπειδή γε μὴ ἠθέλησεν εἰρηνικῶς ὑπὸ τοῦ συνεδρίου διακριθῆναι, πάντα μὲν τὸν δῆμον, πάντας δὲ τοὺς συμμάχους ἥγημαι διὰ τοῦτο προσθήσεσθαι. ἀλλὰ νῦν ἄν τε καὶ τοιαῦτα ποιῶμεν, οὔτ' αὐτοὶ ἐπιτήδειόν τι ἕξομεν προΐσχεσθαι, οὔτ' ἐκείνοις ἂν ἐπιεικὲς ἐγκαλέσαι. δεῖ δὲ δὴ καὶ τοῦ δικαίου πᾶσαν ἡμᾶς πρόνοιαν ποιήσασθαι. μετὰ μὲν γὰρ τούτου, καὶ ἡ παρὰ τῶν ὅπλων ἰσχὺς εὔελπίς ἐστιν· ἄνευ δ' ἐκείνου βέβαιον οὐδέν, κἂν παραυτίκα τις κατορθώσῃ τι, ἔχει. καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτω πέφυκε καὶ ὑμῶν οἱ πλείους ἐπίστανται· πάντες γοῦν τὰ προσήκοντα ἀπαράκλητοι πράττετε. ὅθεν που καὶ ἐγὼ συνεκάλεσα ὑμᾶς, ἵνα καὶ μάρτυρας καὶ ἐπόπτας τῶν τε λεγομένων καὶ πραττομένων ποιήσωμαι. ἀλλ' ὑμεῖς οὐ τοιοῦτοί ἐστε, καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἐπαινεῖσθε. ὀλίγοι δὲ δή τινες ὁρᾶτε ὅπως πρὸς τοῦ πολλάκις κακουργηκέναι, καὶ μηδεμίαν δίκην δεδωκέναι, καὶ προσαπειλοῦσιν ἡμῖν. οὐ μέντοι καὶ ἐγὼ οὔτ' ἄλλως καλὸν εἶναι νομίζω, ἄρχοντά τινα τῶν ἀρχομένων ἡττᾶσθαι, οὔτ' ἂν σωτήριόν τι γενέσθαι ποτέ, εἰ τὸ ταχθὲν ὑπηρετεῖν τινι, κρατεῖν αὐτοῦ ἐπιχειρήσειε. σκέψασθε δὲ ποῖος μὲν κόσμος οἰκίας γένοιτο, ἂν οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὄντες τῶν πρεσβυτέρων καταφρονήσωσι. ποῖος δὲ τῶν διδασκαλείων, ἂν οἱ φοιτῶντες τῶν παιδευτῶν ἀμελήσωσι. τίς ὑγίεια νοσοῦσιν, ἂν μὴ πάντα τοῖς ἰατροῖς οἱ κάμνοντες πειθαρχῶσι. τίς δὲ ἀσφάλεια ναυτιλλομένοις, ἂν οἱ ναῦται τῶν κυβερνητῶν ἀνηκουστῶσι. φύσει τε γὰρ ἀναγκαῖά τινα καὶ σωτήρια, τῷ μὲν ἄρχειν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, τῷ δὲ ἄρχεσθαι τέτακται. καὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἄνευ αὐτῶν

τῶν καὶ

τῶν καὶ ὁτιοῦν καὶ ἐφ' ὁποσονοῦν διαγενέσθαι. προσήκει τε τῷ μὲν ἐπισταμένῳ τι τινος, ἐκφροντίζειν τε τὰ δέοντα, καὶ ἐπιτάττειν· τῷ δὲ ὑποτεταγμένῳ, πειθαρχεῖν τε ἀπροφασίστως, καὶ ἐκπονεῖν τὸ κελευόμενον. ἐξ οὗ καὶ μάλιστα τό, τε ἔμφρον τοῦ ἄφρονος, καὶ τὸ ἐπιστῆμον τοῦ ἀνεπιστήμονος ἐν παντὶ προτετίμηται. οὕτω δὴ οὖν τούτων ἐχόντων, οὐκ ἄν ποτε οὔτε συγχωρήσαιμί τι τούτοις τοῖς θορυβήσασιν, ἀναγκασθείς, οὔτ' ἂν ἐπιτρέψαιμι, βιασθείς. ἢ τί μὲν ἀπό τε τοῦ αἰνείου καὶ ἀπὸ τοῦ ἰούλου γέγονα; τί δὲ ἐστρατήγησα; τί ὑπάτευσα; ἐπὶ τί δὲ ὑμᾶς, τοὺς μὲν οἴκοθεν ἐξήγαγον, τοὺς δ' ὕστερον προσκατέλεξα. ἐπὶ τί τοσοῦτον ἤδη χρόνον τὴν ἐξουσίαν τὴν ἀνθύπατον ἔχω λαβών, ἄν γε δουλεύσω τινὶ ὑμῶν, καὶ νικηθῶ τινος ὑμῶν ἐνταῦθα ἐν τῇ ἰταλίᾳ, πρὸς τῇ ῥώμῃ, δι' ὧν καὶ γαλάτας ἐχειρώσασθε, καὶ βρεττανῶν ἐκρατήσατε. τί δείσας, καὶ τί φοβηθείς; μή με τις ὑμῶν ἀποκτείνῃ; ἀλλ' εἰ μὲν πάντες ταῦτ' ἐφρονεῖτε, ἑκὼν ἂν ἀποθανεῖν εἰλόμην, ἢ τό, τε ἀξίωμα τῆς ἡγεμονίας καταλῦσαι, καὶ τὸ φρόνημα τὸ τῇ προστασίᾳ προσῆκον ἀπολέσαι. πολὺ γάρ που πλείω πολὺ κινδυνεύεται τὸν ἕνα ἄνδρα ἀδίκως ἀποθανεῖν, ἂν ἐπιθῶσιν οἱ στρατιῶται τοῖς τε στρατηγοῖς σφῶν προστάττειν τινά, καὶ τὰ δίκαια τὰ τῶν νόμων ἐν ταῖς χερσὶ ποιῆσαι. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐδὲ ἐπιχειρήκει τις αὐτῶν. καὶ γὰρ ἂν καὶ παραχρῆμα αὐτοῦ, οἶδ' ὅτι πρὸς ὑμῶν τῶν ἄλλων ἀπέσφακτο. τῆς δὲ δὴ στρατείας ὡς κεκμηκότες ἐξίστανται, καὶ τὰ ὅπλα ὡς πεπονημένοι καταθέσθαι· καὶ πάντως ἄν γε μὴ παρ' ἑκόντος μου τούτου τύχωσι, καὶ τὴν τάξιν ἐκλείψουσι, καὶ πρὸς τὸν πομπήιον μεταστήσονται, ἅπερ που καὶ παραδηλοῦσί τινες. καὶ τίς μὲν οὐκ ἂν ἐθελήσειε τοιούτων ἀνθρώπων στερηθῆναι; τίς δ' οὐκ ἂν εὔξαιτο τοιούτους ἐκείνῳ στρατιώτας ὑπάρξαι, οἵτινες μήτε τοῖς διδομένοις ἀρκοῦνται, μήτε τοῖς προστασσομένοις πείθονται, ἀλλ' ἐν ἡλικίᾳ γῆρας, καὶ ἐν ἰσχύι ἀσθένειαν προσβαλλόμενοι, δεσπόζειν τε τῶν ἀρχόντων, καὶ τυραννεῖν τῶν ἡγουμένων σφῶν ἀξιοῦσιν. ἐγὼ γὰρ μυριάκις ἂν καὶ πρὸς τὸν πομπήιον ὁπωσδή ποτε καταλλαγείην, καὶ ἄλλο ὁτιοῦν παθεῖν ἑλοίμην, ἢ τι ἀνάξιον τοῦ τε πατρίου φρονήματος καὶ ἐμαυτοῦ προαιρέσεως πρᾶξαι. ἀγνοεῖτε ὅτι οὔτε δυναστείας οὔτε πλεονεξίας ἐπιθυμῶ; οὐδέ μοι προσήκει πάντως τι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου καταπρᾶξαι, ὥστε τι ἐπὶ τούτῳ καὶ ψεύσασθαι, καὶ θωπεῦσαι, καὶ κολακεῦσαί τινας; παύσασθε μὲν δὴ διὰ ταῦτα τῆς στρατείας, ὦ, τί ἂν ὑμᾶς ὀνομάσαιμι; οὐ μέντοι ὡς καὶ αὐτοὶ καὶ βούλεσθε καὶ φατέ, ἀλλ' ὡς τῷ κοινῷ καὶ ἐμοὶ συμφέρει. Ταῦτα εἰπὼν ἐπεκλήρωσεν αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ. καὶ τοὺς μὲν θρασυτάτους (οὗτοι γὰρ ἐκ παρασκευῆς ἔλαχον) ἐδικαίωσε. τοὺς δ' ἄλλους οὐδὲν σφῶν δεόμενος, ἀφῆκε. καὶ ἐκεῖνοι μὲν μεταγνόντες ἐφ' οἷς ἔπραξαν, διαστρατεύεσθαι ἔμελλον. ἐν ᾧ δὲ ἔτ' ὄντος αὐτοῦ, μάρκος αἰμίλιος λέπιδος ὁ καὶ ἐν τῇ τετραρχίᾳ ὕστερον γενόμενος, τόν τε δῆμον συνεβούλευσε στρατηγῶν, δικτάτορα τὸν καίσαρα προχειρίσασθαι, καὶ εὐθὺς εἶπεν αὐτὸν παρὰ τὰ πάτρια. καὶ ὃς ὑπέστη μὲν τὴν ἀρχήν, ἐπεὶ πρῶτον μὲν ἐς τὴν πόλιν εἰσῆλθεν, οὐ μέντοι καὶ φοβερὸν οὐδὲν ἐν αὐτῇ ἔπραξεν, ἀλλὰ τοῖς τε ἐκπεπτωκόσι κάθοδον πᾶσι, πλὴν τοῦ μίλωνος, ἔδωκε, καὶ τὰς ἐς νέωτα ἀρχὰς ἀπέδειξεν (ἐς γὰρ τὸ πρὸ τοῦ τότε οὐδένα ἀντὶ τῶν ἀπόντων ᾕρηντο, καίτοι μηδενὸς ἀγορανόμου ἐπιδημοῦντος, οἱ δήμαρχοι πάντα τὰ ἐπιβάλλοντα αὐτοῖς διῆγον) ἱερέας τε ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ἀντικατέστη-

lz.i.

σεν, οὐ πάνυ τὰ κατ' αὐτοὺς ἐν ταῖς τοιούτῳ νενομισμένα τηρήσας. καὶ τοὺς γαλάτας τοὺς ἐντὸς τῶν Ἄλπεων ὑπὲρ τὸ ἠειδμὸν οἰκοῦσι, τὸ πολιτείαν, ἀτε καὶ ἄξας αὐτῶν, ἀπέδωκε. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ ὃ ὄνομα τῆς διπλατωείας ἀπεῖπε. τὸ γὰρ δυνάμενον τό, τε ἔργον αὐτῆς, καὶ πάνυ ἀεὶ δι' ἀκμῆς ἔχοις ἔμελε. τῇ τε γὰρ ἀσπίδι τὰ ὅπλων ἐμοῦ ἐλέγετο, καὶ ἐπεσείει καὶ ἐξοπλισίαν ἔννομον δή τινα ἐν τῇ βουλῇ ἐπεσήλασε. πάνυ γὰρ μὴ ἀδείας ὅσα δὴ βουληθῇ, ἐπράττεν οἱ ἐπετράπη. τυχὸν δὲ τούτου, μέγα δ' ὠφέλησε καὶ διάλυσιν ἐπεγένησε διώρθωσεν· ὅπλα γὰρ οὔτε δεδημοκότες ποτὲ πιχροτάτας ταῖς εἰσπράξεσι, ἀτε ἐκ πολλῶν χρημάτων δι' ἀκμῆς τε ταῖς τάσεσι καὶ διὰ τοὺς πολέμους ἐπεσδεδόμενοι, ἐποιοῦντο, καὶ τῶν ὀφλόντων συχνοὶ ἐκόντες ἐθέλοντες ἀποδιδόναί τι ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐδίδοντο (οὔτε γὰρ ἀποδίδοσθαί τι, οὔτε δημεύεσθαι ῥᾴδιον αὐτοῖς ἐλέγετο) καὶ ἐκ τούτου πολλὰ μὲν ἀπίστα, πολλὰ δὲ καὶ δόλερά ἐπὶ ἐς ἀλλήλους ἐπράττοντο, καὶ δέος ἐμοὶ μὴ ἐκ ἐς ἀνήκεστόν τι καὶ κακὸν ἐπιχορήσωσιν, ἐμιτελάθη μὲν καὶ ἐπὶ τούτου ἐπὶ δημοχρόνων ἴνα δὲ τὰ χρήματα τοὺς πόλεις· ἐπεὶ σῖτος ὡς ἀπεδίδοντο, ἀνὴ οἱ μὲν τῶν ἐνεχύρων ἐξίσαντο, οἱ δὲ καὶ ὃ ἀργαῖον ἐν ἀργυρίῳ ἀπήτουν, ἀμφοτέροις τότε ὁ καῖσαρ ὡς οἷόν τε ἐπεκούρησε. τά τε γὰρ ἐνέχυρα ἐπὶ τὴν ἀξίαν ἐναπολιμηθῆναι ἐκέλευσε, καὶ δικαιοῦ αὐτῆς τοῖς ἀμφισβητοῦσί τι ἀποκληροῦσθαι ἐπέταξεν. ἐπειδή τε συχνοὶ πολλὰ χρήματα ἐλέγχοντο, καὶ πάνυ αὖθις ἀποκρύπτειν ἐλέγοντο, ἀπηγόρευσε μηδένα πλέον πεντακισχιλίων καὶ μυρίων δραχμῶν ἐν ἀργυρίῳ ἢ καὶ χρυσίῳ κεκτῆσθαι· οὐχ ὡς ἐκ αὐτὸς τὸν νόμον θέτον τιθείς, ἀνὴ ὡς καὶ ἐπὶ τὸ πολὺ ἐσενεχθέντα ἀνευρίσκειν· εἶτ' οὖν ἵνα τοῖς τε δανείσασι οἱ ὀφείλοντες ἢ ἐκ τείνωσι, καὶ τοῖς δεομένοις οἱ μὴ δανείζωσιν, εἴτε καὶ ὅπως οἵ τε δυπορηκῶτες, ἐκδηλοι γίγνωνται, καὶ χρήματα αὐτῶν μηδεὶς ἀθεώρατα ἔχοι, μὴ καὶ ἀπόντος τι νεωτερισθῇ. ἐπῴ δέ γε ὅτι τούτῳ τῷ πλήθους, ἐκ ἐξιοῦτος καὶ τοῖς οἰκέταις μᾶλλον ἐπ' αὐτοῖς καὶ τῶν δεσποτῶν ἐπετρέπειν, οὔτε ἐπισχεῖν αὐτὸ ἐκ νόμου, καὶ ἐπεσείει καὶ ἐξώλεσαν ἑαυτῷ ἐπεσπεφύσατο, δι' ὃ τότε ἢ δούλῳ καὶ τῷ δεσπότου εἰπόντι πιστεύσῃ. καὶ καῖσαρ μὲν δὴ ταῦτα ἐπράξας, καὶ τὰ διάδημα, τά τε δῆλα καὶ τὰ ἐκ τῶν καπιτωλίου πάνυ δυελόμενος, ἐς ὃ βραχύτατον ἐπ' ἐξόδῳ τῷ ἔτους, καὶ ὥρᾳ ἐς τὴν ὑπατείαν, ἐς ἣν ἐκεχειροτόνητο, ἐσελθεῖν, ἐξώρμησε. καὶ αὐτὸς τὰ ἐκ στρατείας ποιούμενος, ἵκτινος ἐν τῇ ἀγορᾷ κλωνίου δάφνης ἐνὶ τῶν συμπρόντων οἱ ἐπέρριψε. καὶ μετ' ἐκείνου τῇ τύχῃ θύοντος, ὁ ταῦρος ἐκφυγὼν ὥρᾳν τινὰ περιῴκειτο, ἔξω τῆς πόλεως ἐξεχάρησε, ἐς τοὺς λειμῶνα τινὰ ἔξω, διενήξατο αὐτόν. καὶ ἐκ τούτου ὅτι πλέον θαρσήσας ἐπείχθη, καὶ μάλιστ' ὅτι οἱ μάντεις μόνοι μὲν αὐτῷ οἴκοι, ὄλεθρον, προαγορεύοντι δὲ τὸν θάλασσαν, ἐς ἐσβολὴν καὶ νίκην ἔσεσθαι ἔφασαν· ἀφορμηθέντος δὲ αὐτοῦ, οἱ παῖδες οἱ ἐν τῇ πόλει ὄντες διῆκτε ἐνεμήδησαν ἀλλοκέλευστοι· καὶ οἱ μὲν πομπήιοι σφᾶς, οἱ δὲ καίσαρειοι ὀνομάσθησαν, ἐμαχέσαντο ἐφ' ὅπου ἑνὶ δύο ὅπλων ἀλλήλοις, καὶ ἐπεκράτησαν ὅσοι τῆς τῶν καίσαρος στρατιᾶς χεώλωμοι. ἐν ᾧ δὴ ταῦτα ἔν τε τῇ ῥώμῃ καὶ ἐν τῇ ἰβηρείᾳ ἐλήγετο, μᾶρκος μὲν ὀκτάουιος καὶ λούκιος κρίσπινος πούπλιον κορνήλιον δολοβέλλαν τά τε τῆς καίσαρος στρατόπεδα, ἐν τῇ δαλματίᾳ ὄντα, ἐξήλασαν ὅς αὐτῆς, τῷ τῆς πομπήιου ναυτικῷ χεώλωμοι. ἐ μὴν τοῦτο γάιον δουτώνιον ἐπαμυνᾶν οἱ ἐβεβήκεσαν, ἔς τε νησίδιόν τί κατέκλεισαν. καὶ ἐπὶ τοῦτο τοὺς τε τῶν ὁπλιτικῶν

μάνυδα

Pugna puerorum Romanorum cum aliorum nocturno cæsarianos aliosque pompeianos

. M. Octauius
. L. Tribon. Libo
. P. Cornelius Dolobella
. C. Antonius

χωείων

χωείων ἐξεκλάλφθέντα, καὶ λιμῷ πιεσθέντα, παντελῶς πλείω ὀλίγων εἶλον. ἐς τε τὸ πλοῖον ἐπειρῶ ἐφθησάν τινες αὐτῶν διαφυγόντες, καὶ ἕτεροι ἐν σχεδίαις διαπλέοντες, καὶ ὀλιγοστόμοι, σφᾶς αὐτοὺς ἀπεχρήσαντο. κουείων ὁ σικελίαν ἀμαχεὶ παρεσκήσατο. ὁ γὰρ κάτων ἄρχων αὐτῆς, ὡς οὔτε ἀξιόμαχος οἱ ἰῶ, οὔτε τὰς πόλεις ἐς κίνδυνον μάτην ἐμβαλεῖν ἠθέλησε, παρεξεχάρισε μὲν αὐτὰς τῷ πομπηίου· ἐς δὲ δὴ τὸ ἀφεικὴν παραγωγεῖς, ἀπώλετο. ὁ μὲν γὰρ καῖσαρ ὁ λούκιος τὴν ἀσπίδα τὸν πόλιν, ἐν ᾗ κτὶ τύχῳ ἀνῆκε ἰῶ, παρὸς τὴν ὀπλοθυμίαν ἐξέλιπε, καὶ πούπλιος αὐτὸς ἄκρος ἄκρος, ὅτι ἐκ παράγματα τότε ἔχων, ἐν γραπτῷ τὰς συχνοὺς ἐν πόλεις, καὶ ἀπτηθεὶς ἐπ' αὐτὸν ἀπέδρα. ὁ δὲ δὴ ἰόβας ἐμοῦ παῖς ὤν, καὶ τῶν νομάδων βασιλεύων, τά τε τῆς πομπηίου, ὡς ἐν τὰ τοῦ δήμου, ἧς τε βουλῆς παρετιμᾶν, καὶ ὃν κουείωνα δέξασθαι τοῦτο, καὶ ὅτι πρὸ τὴν τῆς βασιλείαν αὐτὸν δημοχρῶν ἀφελεῖσθαι, ἐν τὴν τε χώραν δημοσιώσας ἐπεχείρησε, μισῶν, ἰσχυρὸς αὐτὸς παρεσκευάσθη. οἱ καὶ δεμὶ γὰρ ἐς τὴν νουμηδίαν ὁκ ἀνέμεινεν αὐτὸν ἐσβαλεῖν. πολιορκεῖσθαι δὲ οἱ οὐτικὴν, πάνυ μὲν ἅμα τῷ στρατῷ οὐ παρεσκεύασε, φοβηθεὶς μὴ καὶ παρὰ δόξαν ἐξαναδράμῃ (οὐ γὰρ πω ἀπώσασθαι αὐτὸν μᾶλλον τι ἢ ἡμαρτήσασθαι ἐπεθύμει) ὀλίγους δέ τινας παρεπέμψας, καὶ παρεφημίσας, ὡς ἐν αὐτὸς ἀνήσοιτο καὶ πόρρω ἀπεληλυθὼς εἴη, ἐφέσθαι τε σφίσι, καὶ οὐ διήμαρτεν ὧν ἤλπισεν. ὁ γὰρ κουείων παρέτερον μὲν ὡς ἐν αὐτῷ ἐκείνῳ παρεσιόντος, ἐς ἃ ὁ στρατόπεδον πρὸς τὴν θάλασσαν ὂν μετέῃη, καὶ γνώμην ἐποιήσατο, τῶν τε νεῶν, ἀνὴ διαζῆται, ὑπεξαιρεῖσθαι, καὶ τὴν ἀφεικὴν πάντελῶς ἐκλιπεῖν. ἐπεὶ δὲ ὀλίγους τέ τινας καὶ τούτους αὖθις τῶν ἰόβου ἀφικνεῖσθαι ἐπύθετο, ἐθάρσησε. καὶ διὰ τῆς νυκτὸς, ὡς ἐν ἐφ' ἑτοίμου νίκην, μὴ δι' ὀλιγοφυλίαν αὐλὴν, ἅρας ἐπορεύετο, καὶ ἅμα τῶν παρεσκρόμων καταδυόντας ἐν τῇ ὁδῷ φθείρας, πολὺ παρθυμότερος ἐγίγνετο. καὶ ταῦτα τοῖς λοιποῖς ὑπὸ τὴν ἕω παρεκεχωρηκόσιν ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐντυχών, εὐθέμιαν ἀνάβολὴν ἐποιήσατο, ἀνὰ καὶ τοὺς τῶν γραμμάτων καὶ ὑπὸ τῆς πορείας καὶ ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας τεταλαιπωρημένους, ἐς χεῖρας σφίσι παρελθεῖν ἦλθε. καὶ ταῦτα ἑστώτων τε αὐτῶν, καὶ διὰ τρόπους ἀγωνιζομένων, ὁ ἰόβας ἀφνιδίως οἱ ὀπιφανεὶς, τῇ τε ἀδοκήτῳ ἅμα αὐτὸν καὶ ὅτι πλήθει κατειργάσατο· καὶ ἐκεῖνον μὲν καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τοὺς πλείστους αὐτοῦ ταύτῃ ἀπέκτεινε, τοὺς τε λοιποὺς μέχρι τε τῆς ταφρείας ἐπεδίωξε, καὶ μετ' οὐ τοῦτο ἐς τὰς ναῦς καθεῖρξε. ὃ δὲ ὃν παρέχω τοῦτο πολλὰν μὲν χρημάτων ἐκράτησε, πολλοὺς δὲ ἀνδρας ἔφθειρε. συχνοὶ δὲ καὶ ἐν τῇ ἁλῶ φυγόντες αὐτὸ ἀπώλοντο, οἱ μὲν ἐν τῇ ἐς τὰ πλοῖα ἐσβάσει ὑπὸ τὸ ὠθισμὸ σφαλέντες, οἱ δὲ καὶ ἐν αὐλοῖς τοῖς σκάφεσιν ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν βαπτισθέντες. γυμνομένων δὲ τούτων, φοβηθέντες ἵνες μὴ τὰ αὐτὰ αὐλοῖς πάθωσι, παρεσχώρησε μὲν ὃν οὐάρῳ, ὡς ἐν σφησόμενοι, ἀνέσχοντο δ' οὐδὲν ὅπτι σφίσι. ὁ γὰρ ἰόβας παρεσκόμενος ὅτι αὐτὸς σφᾶς ἐνεικήκει, καὶ ἐκ εἴνοις πλείω ὀλίγων ἐφόνευσε. κουείων μὲν δὴ πλησιάσας τε τῷ καίσαρι στρατοπέδῳ, καὶ πάμπολλα ἐπ' αὐτὸν ἐπεκπίσας, οὕτως ἀπώλετο. ἰόβας δὲ παρὰ μὲν τὸ πομπηίου τῆς τε δήλων ὧν ἐν τῇ μακεδονίᾳ βουλευτῶν ὑμᾶς ἔφυσε, καὶ βασιλεὺς παρεσηγορεύθη· παρὰ δὲ καίσαρος τῶν τε ἐν τῇ πόλει, αἰτίαν εἶχε, καὶ πολέμιος ἀπεδείχθη. ὅ τε βόκχος καὶ ὁ βογούας βασιλεῖς, ὅτι ἐφροὶ αὐτῶν δυωνομάσθησ. τῷ δὲ ἐχομένῳ ἔτει διῆκοί τε τοῖς ῥωμαίοις ἄρχοντες παρῆσαν ὁ καῖσαρ καὶ μάχη μεγίστη δὴ σπουδαὶ ἐγένετο. οἱ μὲν

Curio
Cato
L. Cæsar. Afris. V
P. Attilius Varus
Juba Jempsal. f. Rex
Curio
Utica. V.

Curionis. Mors

Bocchos
Boguas

Iz.ii.

Cæsar
P. Sertili
Thessalonica. v

καὶ ὁ Καῖσαρ καὶ πρύπλιον σερουίλιον, καὶ γραπτηρούς, τά τε ἀνήλατα καὶ ὁπλα τῶν νόμων ἤρωτο· οἱ δὲ ἐν τῇ θεσσαλονίκῃ, διοῦπερ μόνου σφίσι πρὸ ἐσκυδάσθησαν, κρίνοι τῆς τε ἀνήκης ἐσχλῆς, ὡς φασί τινες, ἐς δίμοιρα ἐσοίσειν καὶ τοὺς ὑπάτους ἐχρῆσθαι, καίπερ ἐς χωρίον ἐς τὰ οἰωνίσματα, τῶν δὴ καὶ ἐν νόμῳ δή τινι αὐτὰ δοκεῖν γίγνεσθαι, δημοσιώσθησθαι, ὥστε ἐς ὃν δῆμον δι' αὐτῶν τιμὴ τε πολλὴ ἅπασιν ἐπιφέρεσθαι νομίζεσθαι. αἴτιον δὲ, ὅτι ὃν νόμον οἱ ὕπατοι τὸν φρουρικὸν οὐκ ἐσενεγκόμενοι, τοῖς ὃ δὴ αὖθις ἐκείνοις τοῖς ὕστερον καὶ πρόσθεν, ἐληλύσμενοι, ἐς ἐπανυμίας σφῶν μόνας μεταβαλόντες· καὶ τοὺς μὲν ἀνθυπάτους, τοὺς δὲ ἀντιστρατήγους, τοὺς δὲ ἀντιπαμίας ὀνομάσθησθαι· πόνου γὰρ τοῦ πατρίου αὖθις ἔμελε, τά τε ὅπλα ἀνταρσμένοις, καὶ τὴν πατρίδα ἐκλελοιπόσιν, ὥστε μὴ πόνητα ἐς ἀναίσχεια πρὸς τὸ τῶν πρόντων ἀπαίτησιν, ἐς τοῦδε τὴν ὧν τεταγμένων ἀκρίβειαν ποιῆν. οὐ μέν ἀλλὰ ὧν μὲν ὀνόματι οὔτοι σφίσιν ἑκατέροις ἦρχον· ἔρχειν δὲ, ὁ πομπήιος ἐκ τοῦ καίσαρος τῆς μὲν φήμης ἕνεκα τοῦ ἐκ νόμου, καὶ ὀπτικὴ πόσης ὁ μὲν τὴν τῶν ὑπάτου, ὁ δὲ τὸ ἀνθυπάτου ἔχοντες, πρόπλοντες δὲ οὐχ ὅσα ἐκεῖνοι ἐπέτρεπον, ἀλλ' ἴσα αὖθις ἤθελον. τοιούτων ὃ δὴ τούτων ὄντων, ἐκ δίκα τῆς ἀρχῆς μεμεσιμένης, πομπήιος μὲν δὴ ἔν τε τῇ θεσσαλονίκῃ ἐχρίμαζε, καὶ φυλακὴν οὐκ ἀκριβῆ τῶν πρόσθαλασσίων ἐποιεῖτο. ὅτε γὰρ ἐς τὴν ἰταλίαν ἤδη τὸν καίσαρα ἐκ τῆς ἠπείρου ἀφιέσθαι ὑπόμιζεν, εἴτε καὶ πρεῖν, ἀλλ' ἔν γε ὧ χρόνῳ οὐχ ὑπώπτωσεν αὐτὸν ὁλμήσειν τὸν ἰόνιον διαβαλεῖν· καίπερ ὃ τῷ ὑπὸ τοῦ βρεντεσίου ὃ ἔαρ δύαμένων. πυθόμενος δὲ ἐκεῖνόν τε πορρώ τε ὄντα, καὶ τὴν κατὰ μέσπερας ἤπειρον ἀμφὶ ὡς τηρυμένην, τό, τε χειμὼν τῷ πολέμου ἤρπασε, καὶ τοῦ δυέμου αὐτὸ ἐπέθετο. μεσοιῶντος γοῦν τοῦ χρόνου, μέρος τῶν στρατοῦ ἀπῆρεν (οὐ γὰρ ἦσαν ἱκαναὶ νῆες, ὥστε πάντας ἅμα αὐτοὺς περάσαι) καὶ λαβὼν ὃν βιβύλλιον τὸν μοῦνον, ᾧ ἡ θάλασσα φρουρεῖται προεστέτακτο, ἐπέρασεν (οὐ γὰρ ἦσαν ἱκαναὶ νῆες, ὥστε πάντας ἅμα αὐτοὺς περάσαι) καὶ τὰ ἄκρα τὰ κεραύνια ὀνομασμένα. ἔστι δὲ καὶ ἔρματα τῆς ἠπείρου πρὸς τοῦ στόματι τοῦ ἰονίου κόλπου. καὶ ἤδειν ἀνέμῳ, πρὶν ἔκπυστος ὅτι καὶ πλεῖσται, πλοίαις, τὰς ναῦς ἐς ὃ βρεντέσιον ὅτι τοὺς λοιποὺς ἔσχλε, καὶ αὖθις ὁ βίβουλος ἀναπλώσας ἐκάκωσε, καὶ τινας καὶ δυέδυσατο, ὥστε ὃν καίσαρα ἔργῳ μαθεῖν ὅτι δυτυχέστερον τὸν πλοῦν ἢ βουλόμενον ἐπεποίητο. ἐν δὲ οὖν τῇ διαπεραιώσει ταύτῃ τό, τε ὠκεανὸν καὶ τὴν ἀπολλωνίαν, σπᾶ τε τῶν ἐκείνῃ χωρίων ἐκλελοιπότα ἐπὸ τοῦ τῆς πομπηίου φρουρᾶς, πρέσησατο. ἡ δὲ ἀπολλωνία αὕτη χερσαία ἐν καλῷ μὲν τῆς, ἐν καλῷ ὃ καὶ ἥδη θαλάσσης, ποταμῶν τε ἄειστα κεῖται· ὅ, τε μάλιστα διὰ πόλεων ἐλαύνασα, πῦρ πολὺ πρὸς ὃ δύα ποταμῶ δυαδίδοται. καὶ οὔτε ὅτι πλοῦν τῆς πέριξ γῆς ἐπεξέρχεται, οὔτ' αὖτιν ἐκείνῳ, ἐν ᾗ διατάται, ἐκπυεῖ, ἢ καὶ ξηρότεραν πη ποιεῖ· ἀλλὰ καὶ πόας ἐκ δένδρα καὶ πόλυ πλησίον θαλλόντα ἔχει, πρός τε τὰς ὅτι χύσεις τῶν ὄμβρων ἐπαυξῆ, καὶ ἐς ὕψος ἐξαίρει), ἐκ διὰ τοῦτο αὖθις τῶν νυμφαῖον ὀνομάζεται· καὶ δὴ καὶ μαντεῖον ἐνθάδε τι πρέχει· λεπτῶν δὴ λαβὼν, καὶ πρὸς εὐζάμενος ὅ, τί ποτε καὶ βούλῃ, ῥίπτῃς αὐτὸν τῷ δυχνῷ φέροντα, καὶ τούτῳ ὁ πῦρ, δὺ μόνῳ τι ὅπιτελὲς εἴη ἐσόμενον, δέχεται αὖθις ἐνιέμενα, καὶ ἄρα καὶ ἔξω που πρὸς αὐτὴν, πρὸς σράμον ἤρπασε καὶ κατεμήσωσεν· δὺ δὲ ἀτέλεστον ἦ, ὅτ' ἀνήκης αὐτῷ πρὸς ἔρχεται, καὶ ἐς αὐτὸν τὸ φλόγα φέρηται, ἐξαναχρῆς τε καὶ ἐκφύγῃ. καὶ ταῦτ' οὕτως ἑκάτερα πρὶ πόντων ὁμοίως πλοῖ θαλάττου τε καὶ χάσου ποιῆ.

Massilia
Ocrisia
Apollonia colonia Corinthi
Ana- fl.
Nymphæum & mirum de eo.

πρὶ γὰρ

πρὶ γὰρ τούτων ὁπόσ' ἐξέστί τινι ἐρχλῶ αὐτὰ πυθέσθαι π. ὅτο μὲν διοῦπερ ὅστιν. ὁ δὲ δὴ καῖσαρ βραδύοντος τῶ δυτωνίου, ὃ τοὺς ὑπομείναντας ἐν τῷ βρεντεσίῳ κομίσας ἐπετέτακτο, καὶ πόσ' ἀγλείας τινὸς πρὶ αὐτῶν, ἀφ' τε ὃν χάμωνα καὶ ἀφ' τὸν βίβουλον, φοιτώσης, ὑπώπτωσε σφᾶς μεσεύφ τε ἢ ἐφεδρεύειν τοῖς πρόσθασιν, οἷά που ἐν ταῖς τάσεσι φιλεῖ γίγνεσθαι. καὶ ἀφ' τοῦτο βουληθεὶς αὐτὸς καὶ μόνος γε ἐς τὴν ἰταλίαν πλεῦσαι, ἐπέβη μὲν ἀκατίου τινός, ὡς τις δῆλος λέγων ὑπὸ τῶ καίσαρος πεπέμφθαι, ἢ τὸν κυβερνήτην αὖθ', κρίνας πυθόμενος ὄντος, ἐξελιάσατο δυαπλεῦσαι· ὡς μέντοι ἀπὸ τῆς γῆς ἐλθόντος, καὶ ὁ μὲν ἄνεμος ἰσχυρῶς κατέστερφε, ἢ ὁ κλύδων δεινὰς σφᾶς ἐξεπόρησεν, ὥστε ὃν κυβερνήτην μηδ' δυανκαζόμενον ἔτι τλαμῆσαι πρὸς τὸ πέρω πλεῦσαι, ἀλλὰ ἢ ἄκοντος αὐτῷ ἐπανιέναι ἐπεχείρησεν, ἐξέφηνεν ἑαυτὸν, καθάπερ ὁκ τοῦτο καὶ τὸν χάμωνα παύσων, ἢ ἔφη, θαρσεῖ· καίσαρα γὰρ ἄγεις. τοιοῦτον μὲν δὴ φρόνημα ἢ τοιαύτην ἐλπίδα, ἢ τοιαύτην * ἀνέμως ἢ καὶ ὁκ μαντείας τινὸς εἶχεν, ὥστε ἢ τοῦδε τὰ φαινόμενα πίστιν τῆς σωτηρίας ἐχέγγυον ποιεῖσθαι. οὐ μέντοι καὶ ἐπεραιώθη. ἀλλ' ὡς ὀπίσω πολὺ μάτην πονήσας, ἀνέπλευσε· καὶ μετ' τοῦτο τοῦ πομπηίου πρὸς τὸν ἄνεμον ἀντεστρατοπεδεύσατο. ἐκείνος γὰρ ὅπως πρῶτον τὰ ἀφίξεως αὖθις ἤκουσε, ὁκ ἀνεβάλετο, ἀνήχθη, ἐπίσας ῥᾳδίως αὐτὸν, πρὶν καὶ τοὺς ἀνήκης τοὺς μετ' τὸν ἀντωνίου ὄντας πρὸς σλαβεῖν, καὶ ἐργάσασθαι, ἀσυνδήτους πρὸς τὸν ἀπολλωνίαν διαμεῖναι τινὶ ἠλαφρῷ οὖν καῖσαρ μέχρι μὲν τοῦ ποταμοῦ ἀπήντησέν οἱ, νομίσας ἀξιόμαχος ἐκ ὡς τοῖς τότε πρόσθεν ἐνόησεν. ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν ὅτι πολὺ τοῦ πλήθους ἠλαττοῦτο, ἠσύχασε. καὶ ὅπως γε μήπ' ἐπὶ δέος τοῦτο ποιῆν, μήτε ἐξάρχειν τοῦ πολέμου νομισθεῖν, λόγους τέ τινας συμβατικοὺς σφίσι καλεῖν, καὶ πρὸς τοῦτο διῆγε. γνοὺς δ' ὁ πομπήιος συμβάλλειν μὲν αὐτοῦ ὡς ὀπιπάχισα ἠθέλησε, καὶ δίχα τοῦτο καὶ ὃν ποταμὸν ὀπιδιαβαίνειν ἐπεχείρησεν· ὡς δ' ἡ γέφυρα βάθος λαβοῦσα διελύθη, καὶ τίνες τῶν πρόσθιαβεβηκότων μονωθέντες ἀπώλοντο, ἐπέσχεν, ἀθυμήσας ὅτι πρότερον τῶν τοῦ πολέμου ἔργων ἀπόλεμος ἐπαίκει. καὶ ἐν τούτῳ καὶ τοῦ δυρραχίου ἐπελθόντος, φοβηθεὶς, ἀπεχώρησε πρὸς ὃ δυρράχιον. τέως μὲν γὰρ ὁ βίβουλος ἔζη, οὐδ' ἀπράγμων ἐκεῖνος ὁκ τῶν βρεντεσίων ἐτόλμησε. τοσαύτη που φυλακὴ αὐτῶν ἐγίγνετο. ἐπεὶ δ' αὐτὸς τε ὁκκαμὼν ὑπὸ τῆς παλαιπωρίας ἐτελεύτησε, καὶ τὴν ναυαρχίαν ὁ λίβων διεδέξατο, κατεφρόνησέ αὐτοῦ, καὶ δυνηάγετο, ὡς καὶ βιασόμενος τὸν ἔκπλουν. καταδείσας τε ἐς τὴν γλῶ, ἠμυήσατο τὴν αὐλὼν ἰσχυρὰς πρόσβολάς τοι, καὶ μὴ τοῦτο ἐπεκδιῶναί τοι βουληθέντα, οὐδαμῆ τῆς ταύτῃ ἠπείρου πρόσορμιεῖσθαι εἴασεν. ἀπορήσας οὖν ὁ λίβων καὶ ὅρμου καὶ ὕδατος (ὃ γὰρ νησίδιον τὸ πρὸ ἓν λιμένιος ὂν, ἐς ὃ μόνον πρόσχλυ ἠδυνάτο, ἐκ δύνυδρον καὶ δηλιμένιον ὄντος) ἀπέπλευσε πορρώ τοι ὅπου ἀμφοτέρων εὐπορήσῃ ἔμελλε. καὶ ὕστερος ὁ αὐτώνιος ἐξαναχθεὶς ὑστερον, πρὸς μὲν σκείνῳ, καὶ ὅπου μετεώρισε σφίσιν ὅπλα χρῆσαι δεδόκητο, ἐπῆλθε. χάμων γὰρ σφοδρὸς ὅπλα μένος ἐκώλυσε τὸν ὅπλησιν. πρὸς δὲ δὴ αὐτὸ τοῦτο ἀμφοτέροι ἐκάκπαύησαν. δίκα σωθέντων οὖν τῶν τριακοσίων, ὁ, τε πομπήιος ἐς ὃ δυρράχιον, ὥσπερ εἶπον, ἀνεχώρησε, καὶ ὁ καῖσαρ ἐπήκολούθησεν αὐτῷ, δαρσήσας ὅτι τῷ πλήθει τῶν πρότε στρατόντων οἱ πρείων ὁκ τῶν πρόσθεν μόνων ἐσόμενος. ὃ δὲ δυρράχιον ἐν τῇ γῇ τῇ πρότερον μὲν ἰλλυρικοῦ τὸ πρόπαλαι, νῦν δὲ καὶ τότε γε ἤδη μακεδονία νενομισμένη κεῖται· καὶ ἔστιν ὀπίκαιότατον. εἶτ' οὖν ἡ ὀπί-

Andacia cæsaris
Apsus. fl.
Dyrrachiú
Illyrij parthi m

δαμνος, καὶ ἡ τῶν κερκυραίων, εἴτε καὶ ἑτέρα τις οὖσα. καὶ οἱ μὲν τοῦτο χαλεπήνειαν, τήν τε κτῆσιν αὐτῆς καὶ τὸ ὄνομα ἐς δυρράχιον ἤρωα ἀναφέρεσιν. οἱ δ' ἕτεροι δυρραχίον μᾶλλον ὀνομαθῆναι τὸ χωρίον ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, ὅτι ἐς αὐτὸ τῆς ἐσχατιᾶς δυσχέρειαν, ἔφασαν, ὅτι ἡ τῆς ὑπερβάλλουσα τραχύτης ζημιώδη δήλωσιν ἐν τῇ ὧν λέγουσιν γλώσσῃ ἔχουσα, δυσοιώνιστος σφίσιν ἐν τῷ πρασσεσθαι ἐς αὐτὴν ἔδοξεν εἶναι. τοιγοῦν τοῦτο τὸ δυρράχιον ὁ πομπήιος καταφυγών, γραπτὸν τε ἔξω τῆς πόλεως ἐποιήσατο, καὶ ταφρεῖς βαθείας, σαυρώματά τε ἰσχυρὰ περιεβάλετο. ὁ δὲ αὖτις ὁ καῖσαρ ὑπερστρατοπεδεύσας, τοιαδέμιξε μὲν ὡς καὶ δι' ὀλίγου ὁ χαράκωμα τῶν πλήσιον τῶν σταλιωτῶν αἱρήσων· ἐπεὶ δὲ ἀπεκρούσθη, ἐπεχείρησεν αὖθις ἀποτειχίσαι. καὶ ἐκεῖνός τε ἅμα τοῦτ' εἰργάζετο· καὶ ὁ πομπήιος τὰ μὲν διεταράττετο, τὰ δ' ὑπετείχιζε καὶ διεπάφρυε, πύργοις τε ὅτι τῶν μετεώρων καὶ φυλακαῖς ὑπεκάθιζε, ὡς τήν τε ὁδὸν ἀπερίτειχίσματον ἀπέραντον, καὶ τὴν ἔφοδον ἐς κεφαλῆσι τοῖς σταλιώταις ἄπορον ποιήσαι. πολλαὶ μὲν οὖν ἐν τούτῳ μάχαι αὐτῶν, βεβαιότεραι δ' οὖν αὐτῶν ἐγίγνοντο· καὶ ἐν ταύταις τοτὲ μὲν οὗτοι, τοτὲ δ' ἐκεῖνοι καὶ ἐνίκων καὶ ἐνικῶντο, ὥστε καὶ ἀπέσκαψαν πύλας ἀμφοτέρων ὁμοίως. αὐτὰ δὲ δὴ τὰ δυρραχίου ὁ καῖσαρ μεταξὺ τῆς τε ἕλῳς καὶ τῆς θαλάσσης νυκτὸς, ὡς καὶ προεδεδηώσατο, τήν τε ἀμπελουμένων περιφάσας, εἴσω μὲν ὧν τειχῶν προῆλθε. προσπεσόντων δὲ οἱ ἐνταῦθα πολλῶν μὲν κατὰ πρόσωπον, πολλῶν δὲ καὶ κατόπιν, οἱ πλοίοις τοῦδε κομισθέντες, ἐξαίφνης αὐτῷ ἐπέθεντο. καὶ συχνοὺς ἀπέβαλε, τὰ δ' ὀλίγου καὶ αὐτὸς ἐφθάρη. θυομένου δὲ τούτου ὁ πομπήιος ὑπεθαρσήσας, ἐπεβούλευσε νυκτὸς ᾗ προτειχίσματι· καὶ ἐνείνου τέ τι ἀπροσδόκητος προσπεσὼν εἶλε, τὰ φόνον τῶν αὐλιζομένων πρὸς αὐτῷ πολὺν εἰργάσατο. ὁ οὖν καῖσαρ ὡς ταῦτά τε συνεβεβήκει, καὶ ὁ σῖτος αὐτῷ ἐπελελοίπει (ἦ τε γὰρ θάλασσα καὶ ἡ γῆ πᾶσα ἡ πλησία ἀνωμοτία αὐτῷ ἦν, καὶ τῖνες ἀφ' ἑαυτῶν καὶ ἀπηυτομολήκεσαν) δείσας μήποι προσεδρεύων καταπολεμηθῇ, ἢ τὰ τῶν ἵππων ἕνεκα ταλαιπωρηθῇ, πάντα μὲν τὰ ὡπλισμένα πρόσω ἐξήγαγε, τὰ δὲ ἀπόβαρη καὶ τὰ ἀχρεῖα ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατέκρυψε, πάντα δὲ τὰ προβεβλημένα προσδιέφθειρε. τὸ μὲν οὖν ἐξαίφνης ἄρας ἐς θεσσαλίαν ὥρμησεν. ὁ γὰρ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ ὁ δυρράχιον ἐπολιορκεῖτο, λεύκιός τε κάσσιος λογγῖνος, καὶ γναῖος δομίτιος καλβίνος ἐς τε τὴν μακεδονίαν καὶ ἐς τὴν θεσσαλίαν ὑπὸ αὐτῷ πεμφθέντες· λογγῖνος μὲν ἐνταῦθα ὑπὸ τε σκηπίωνος καὶ ὑπὸ σομβάλου θρᾳκὸς ἰσχυρὰς ἐσφήκη· καλβίνος δὲ τῆς μὲν μακεδονίας ὑπὸ τῷ φαύστου ἀπεώθη· λοκρῶν δὲ δὴ καὶ αἰτωλῶν προσχωρησάντων οἱ, ἐς τε τὴν θεσσαλίαν μετ' αὐτῶν ἐσέβαλε, καὶ τὸν σκηπίωνα μάχαις τῇ μὲν λοχαθεὶς, τῇ δ' ἀντενεδρεύσας ἐνέδρευσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ πόλεις τινὰς προσεποιήσατο. ἐνταῦθα οὖν ὁ καῖσαρ, ὡς καὶ ῥᾷον σφίσιν ἐκείνοις τῆς τε ἐφοδῆς ἀπορήσουσι, καὶ ὃν πόλεμον διοίσουσι, πεπείρατο. καὶ ὅπως ἂν δύνηται αὐτοῖν, ἅτε καιρῶν προσεδρεύσας ἐδέχετο, τῶν μὲν ἀγρῶν καὶ ἄκρων ἀπείχετο· τοῖς δὲ πολίχνῃ τινὶ θεσσαλικῇ προσπεσών, καὶ κρατήσας, πολλούς τε ἔκτεινε, καὶ πάντας διήρπασεν, ὅπως καὶ τοῖς ἀγροῖς ἐκ τούτου καταφοβήσῃ. αὐτίκα γοῦν μητρόπολις ἑτέρα τι πόλισμα οὐδὲ ἐς χεῖρας αὐτῷ ἦλθεν, ἀλλ' ἀμαχεὶ ὡμολόγησε. καὶ σφᾶς καιρὸν οὐδὲν δράσας, ῥᾷον καὶ ἀγροῖς τισὶν ἀφ' ἑκατέρου προσεποιήσατο. καὶ ὁ μὲν ἰσχυρὸς αὖθις ἐγίγνετο. πομπήιος δὲ οὐκ ἐπεδίωξε μᾶλλον αὐτόν. νυκτός τε γὰρ ὀξαπίναιος ἀπενέχθη, καὶ τὸν ποταμὸν ὃν γλαυσσὸν καλοῦσιν διέβη. οὕτω μὲν οὗτοι τὰ γνώμιν

γνώμιν εἶχεν, ὡς καὶ ἀφ' ἑαυτῶν πολεμικώς. καίκ τούτου ὁ μὲν τῶν αὐτοκρατόρων ὄνομα ἔλαβεν, οὐ μέντοι καὶ ἐμεγαλήνυνέ τι, ἢ ἐς δάφνιν τινὰ ταῖς ῥάβδοις ἐνέψηλε, δυσχεράνων ὅτι πολίταις τοιοῦτόν τι ποιῆσαι. ἐκ δὲ δὴ τῆς αὐλῆς ταύτης ἀφανοίας, οὐδὲ ἐς τὴν ἰταλίαν οὔτ' αὐτὸς ἔπλευσεν, οὔτ' ἄλλους τινὰς ἔπεμψε, καίτοι ῥᾳδίως ἂν πάσῃ αὐτὴν καταράξων· καὶ γὰρ ἐκ οὐ σὺν οὐ τ' ἀλλως ἦν ἤθετο, οὐ τε εἰ καὶ μάλιστα ἠλλοτρίωτο, ἀξιόμαχά γε αὐτὴν πολεμῆσαι ἐδύνατο. προῤῥωτέρω γὰρ τῆς περὶ αὐτῆς δόξης πολεμεῖν ἀφεστηκέναι ἐβούλετο, καὶ φόβον οὐδένα τοῖς ἐν τῇ ῥώμῃ ποτὲ οὖσι παρέχειν ἤθελεν. τῆς μὲν οὖν ἰταλίας ἀφ' ἑαυτοῦ οὕτω ἐπεμέλησεν· οὐ μὲν οὐδὲ ἐπέστελε τῷ κοινῷ περὶ τῶν παρόντων οὐδέν, ὅτι ἢ δὴ ὃν κήσαρα μὴ τοῦδε ὁρμήσας, ἐς τὴν θεσσαλίαν ἀφίκετο. αὐτίκα δὲ ἤκουον αὐτῶν ἀγγέλοις, ἡ μὲν ὅλη τῶν στρατοπέδων, πολέμου ἤδη εἰκότα ἔφερεν· ἡ δὲ δὴ χερσαία τῶν ὅπλων, ὡς καὶ ἐν εἰρήνῃ ἡσυχάζε. πρὸς γὰρ μέγεθος τοῦ κινδύνου ἀφασκηποιοῦντες, καὶ ὃ ἀδηλον, τοσοῦτον ἀσάθμητον τῶν παραγομένων παρορώμενοι, καὶ τινα καὶ αἰδῶ τοῦτο ὁμοφύλου καὶ τῆς συγγενείας ἔτι ποιούμενοι, διέμενον· καὶ ἐν τούτῳ καὶ λόγους περὶ φιλίας σφίσιν αὐτεπέμποντο, καὶ τισὶ καὶ συναλλαγήσεσθαι ἀφανεῖς ἐδόξαν. αἴτιον δ', ὅτι τοῦτο πρῶτος κεφάτοις ἀμφοτέροις ἐφιέμενοι, καὶ πολλὴ μὲν φιλοτιμία ἑκατέρῳ, πολλὴ δὲ καὶ φιλονεικία ὁπότερος τῷ χερὶ μένοι (περὶς τε γὰρ τὸ ἴσον καὶ περὶς τὸ οἰκειοπάτων ἥκιστά τινες ἐλαττούμενοι φέρεσιν) ὅτέ τι συγχωρήσαι ἀλλήλοις ἤθελον, ὡς καὶ ἐν ἀμφοτέροις κεφάτησαι δοκεῖν μένοι. οὐ τε πιστεῦσαι, καὶ συμβαίη τι, ἐδύναντο, μὴ οὐ τὸ πλείονός τε ἀεὶ σφᾶς ὀεργήσεσθαι, καὶ ὑπὲρ τὸ πρώτης αὖθις σασιάσειν. γνώμη μὲν γὰρ τοσοῦτον ἀλλήλων διέφερον, ὅσον πομπήιος μὲν ὁδενὸς ἀνθρώπων δεύτερος, καῖσαρ δὲ καὶ τοῖς πρώτοις εἰ) ἐπεθύμει· καὶ ὁ μὲν, πρὸς ἑκόντων τε ἁμᾶσθαι, καὶ ἐπαλθόντων περισταῖν, φιλεῖσθαί τε ἐπόθει· τῷ δὲ οὐδὲν ἔμελεν, εἰ καὶ ἀκόντων ἄρχοι, καὶ μισοῦσιν ὑπεράσοι, ἃς τε ὑμᾶς αὐτὸς ἑαυτῷ διδοίη. τὰ μὲν δὴ ἔργα ἃ ὧν ἤκτιζον πρὸ ὅσα ἐβούλοντο καὶ περάξειν ἀμφότεροι, ὁμοίως καὶ δυάλιξη ἐποίουν. ἀδυνάτου γὰρ ἦν αὐτῶν κατατυχεῖν τινι μὴ οὐ τοῖς τε οἰκείοις πολεμοῦντι, καὶ τοῖς ὀθνείοις ὅτι τοῖς ὁμοφύλοις ἀγωνιῶντι, καὶ πολλὰ μὲν χρήματα ἀδίκως συλῶντι, πολλοὺς δὲ καὶ ὧν φιλτάτων ἀνύμους κτείναντι. ὥστε εἰ καὶ ταῖς ὀπιθυμίαις διήλλαττον, ἀλλὰ ταῖς τε πράξεσι, δι' ὧν ἀποπληρώσῃ αὐτὰς ἤκτιζον, ὡμοιοῦτο. καὶ ὅμως τοῦδ' ὑφίεντό τινος ἀμήλοις, καίπερ πολλὰς δικαιώσεις περιτεινάμενοι, καὶ ἐς χεῖρας τελευτῶντες ἦλθον· ἐνίκων δὲ ὁ ἀγὼν μέγας, καὶ οἷος οὐκ ἕτερος. αὐτοί τε γὰρ ἄκιστοι πρὸς πάντα τὰ πολέμια καὶ δυσκιμώτατοι ὅμαφανεῖς οὐκ ὀπὶ τῶν ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ ὧν ἀλλων τῶν τε δυσεβῶπων ἠξιοῦντο εἶ). οἱ γὰρ ἐκ παίδων τε ἐν αὐλῇς ἠσκημένοι, καὶ ὅμα πάντες αὐλῆς ὠμιληκότες, ἔργα τε αὐξιόλογα ἀποδεδειγμένοι, καὶ πολλῇ μὲν ἀρετῇ, πολλῇ δ' ἂν καὶ τύχῃ κεχρημένοι, καὶ ἀξιοστρατηγικώτατοι καὶ ἀξιονικότατοι ἦσαν. καὶ δυνάμεις καίτοι τοῦτε πολιτικοῦ ὂ πλῆσον καὶ καθαρώτατον, καὶ ἐκ τῆς ἀνῆς ἰταλίας τῆς τε ἰβηρείας καὶ τῆς γαλατίας πάσης, τῶν τε νήσων ὧν ἐκράτει, τοῖς μαχιμωτάτοις εἶχε. πομπήιος δὲ συχνοῖς μὲν καὶ ἐκ τῆς βουλῆς τῆς τε ἱππάδος, καὶ ἐκ τῶν καλουμένων ἐπῆκτο. παμπληθεῖς δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ὑπηκόων, καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ δίμων καὶ βασιλέων ἠθροίκει. δύο γὰρ δὴ τοῦ τε φαρνάκου καὶ τὸ ὀρόδου (καὶ γὰρ δ-

Nec ferre potest ca
sar ne maneré, P
peius ne parem

Exercitus Cæsaris
& Pompeij.

Pharnaces
Orodes

τον καὶτοι πολέμιον ἀφ' οὗ τοὺς κρώσσους ἀπέκτειν' ὄντα, ὥσε σταθείσαν ἐπεχείρησε) πρώτους οἱ δῆμοι οἱ κὴ ἐφ' ὁσονοῦν οἰκειωθέντες ποτὲ αὐτῷ, κὴ χρήματά οἱ ἔδωκαν, καὶ δοκησείας οἱ μὲν ἔπεμψαν, οἱ δὲ ἤγαγον· ὁ δὲ δὴ πρῶτος ὑπέσχετο μὲν αὐτῷ, μὴ τὴν συνείαν λαβόν, συμμαχήσειν· μὴ τυχὼν δ' αὐτῆς, οὐκ ἐπήμυνε· ὥσε ὑστερος ἦλθε· οὗ πολὺ τὸ πομπήιου τῆς πλήθη, ἐξισοῦτο σφίσιν οἱ τοῦ καίσαρος τῇ ῥώμῃ, καὶ οὕτως ἀπ' ἀντιπάλου πλεονεξίας, καὶ ἰσόρροποι δημήλοις τε ἰσοκίνδυνοι ἐλήγοντο. ἔκλε οὖν τούτων καὶ ἐξ αὐλῆς τῆς αἰτίας τό τε ὑποψίσεως τοῦ πολέμου, ἀξιολογώτατος ἀγὼν σεωλωέρθη. ἥτε γὰρ πόλις ἡ τῶν ῥωμαίων, καὶ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς ἅπασα, καὶ πολλὴ καὶ μεγάλη ἤδη οὖσα ἄθλον σφίσι προυκείτο. δῆλον γὰρ που πᾶσιν ἦν, ὅτι τῷ τότε κρατήσαντι δουλωθήσεται τὸ τῶν ὅλων σκλαγιζόμενοι, καὶ προσέτι τε τῶν προτέρων ἔργων, πομπήιος μὲν, τῆς τε ἀφεικῆς καὶ ὃ σερτωείας, τοῦ τε μιθριδάτου, καὶ τοῦ ὑχαίου, καὶ τῆς ἰαλαδίας· καίσαρ δ', τε γαλατίας καὶ τῆς ἰβηρίας, τοῦ τε ῥήνου καὶ τῆς βρεπανίας, ἀμυμνησκόμενοι, καὶ κινδυνοῦν τε προσεδόκων ἐκείνοις ἡδύμενοι, καὶ προσκτήσασθαι τὴν δημήλων δόξαν ἀσυνδοῦν ποιούμενοι, ὥργων. τά τε γὰρ ἄλλα τῶν ἡτημένων τοῖς κρατοῦσι προσγίνεται, τε ἡ δύκλεια ὁτιμάλιστα. ὅσῳ γὰρ μείζω καὶ δυνατώτερον ἡς ἀνταγωνισὴν καθέλη, τοσούτῳ τε αὐτὸς ὅτι μείζων ἄρεται. καὶ ἀφ' τοῦτο καὶ τοῖς τραλιώταις πολλὰ μὲν, παρεσπλήσια σὴ οὖν δημήλοις προήνεσεν, εἰ πόντες πρῶτοι ὅσα ἐν ᾧ τοιούτῳ προσῆλε ὁ αὐτίκα τῷ κινδυνοῦ καὶ προσὸς τὸ ἔπειτα τρέπει λέγεσθαι. ἔκλε γὰρ τῆς αὐλῆς πολιτείας ὁρμώμενοι, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν λόγοις ποιούμενοι, καὶ ἀλλήλοις τε τυραίνοις, καὶ αὐτοῖς ἡδυθεραπείας αὐτῶν ὀνομάζοντες, οὐδὲν σφίσι ἀφέφορεν εἰπεῖν ἔχοι· ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἀποδανῆν, τοῖς δ' ἁλῶναι, καὶ τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις, τοῖς δὲ ἐν δεσμοῦτου μοίρα πρῶτα τε ἔχῃ, ἢ πρώτων φερηθῆναι, καὶ παθεῖν ἢ ποιῆσαι δύνοτατα ὑπάρξῃ. τοιαύτας οὖν δή τινας πραπέσεις τοῖς πολίταις ποιησάμενοι, καὶ προσέτι τῷ τῶν ὑπηκόων, ὧν τε συμμάχων προσ τε τὰς ὑπίδας τῶν κρατούντων τε προσ τοὺς φόβους τῶν χρόνων προσαγαγόμενες, στρατόδομον δημήλοις τοὺς ὁμοφύλους, τοὺς συσκήνους, τοὺς συαίτους, τοὺς ὁμοσπόνδους. καὶ ἵ δή τις τῶν δημήλων ὠδύραιτο, ὁπότε καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνοι πρῶτα τε ταῦτα δημήλοις ὅλες, τε προσέτι πολλῶν μὲ λόγων ἀπορρήτων, πολλῶν δὲ καὶ ἔργων ὁμοίων κεκοινωνηκότες, κηδός τε ποτὲ στρατιάμενοι, τε ὁ αὐτὸ παιδίον, ὁ μὲν ὡς πατὴρ, ὁ δ' ὡς πάππος ἀγαπησάμενες, ὅμως ἐμάχοντο. ὅσα γὰρ ἡ φύσις ὁ αἷμα αὐτῶν μίξασα στρέδησε, τότε ταῦτα τῇ ἀπλήστῳ τῆς δυναστείας ὁπιθυμίᾳ διέλυον τε διέσπων καὶ διερρήγνυσθαι. καὶ δι' ἐκείνου καὶ ἡ ῥώμη προσέτ' ἐαυτῇ καὶ προσὲς ἑαυτὸν ἅμα κινδυνοῦν ἐωλαμβάνετο, ὥσε καὶ νικήσασα ἡττηθῆναι. τοιούτῳ μὲν ἀγῶνι σεωλωέρθησαν, οὐ μόνοι καὶ δύο ζωὲ μιξαν, ἀλλ' οἷα ἔκλε τῆς αὐλῆς πατρίδος, τε ἐκ τ' αὐτῆς ἑστίας ὁρμώμενοι, καὶ ταῖτε ὅπλα προσπλήσια καὶ ταὐτὰ πάξας ὁμοίας ἔχοντες, ὡκροιον μὲν ἀρξαι τῆς μάχης, ὡκροιον δὲ καὶ φονεῦσαί τινας ἑκάτεροι. σιγήτε οὖν ἀμφοτέρων τε κατηφῆ πολλὴ ἦν, καὶ οὐτέ τις αὐτῶν ἐς τὰ προσσω προσῄει, οὐδ' ὅλως ἐκινεῖτο, ἀλλ' ἐκυφόμενοι ἠρέμιζον, ὡσπερ ἄψυχοι. φοβηθέντες οὖν ὅ, τε καίσαρ καὶ ὁ πομπήιος μὴ καὶ ὅπλον ἡσυχάσαντες, ἀμβλύτεροί πως γένωνται, ἢ τε στρατιῶται, προσέπεμψαν ἀσυνδοῦν τοῖς τ' σαχτικαῖς σημεῖα, καὶ ἐκείνοις συμβοῆσαι τὸ πολέμιον. καὶ ἐπράξθη μὲν

ἔθη μὲν ἑκάτερον· τοσοῦτον δὲ ἐδέησεν ὑπορρωαθῆναι, ὥσε καὶ ὑπὲρ μᾶλλον ἔκτε τῆς τῶν σαχτικῶν ἠχῆς ὁμοφωνούσης, καὶ οὐ τῆς ἑαυτῶν βοῆς ὁμογλωσσούσης, τόσε ὁμόφυλον σφῶν ἐξέφηναν, καὶ ὃ ὁμογλωσσὲς ἐξήλεγξαν. καὶ οὐ τοῦτο δὲ ἐς δάκρυα καὶ ὀδυρμὸν ἔπεσον. ὀλίγῳ δ' οὖν ποτε τῶν συμμαχικῶν προσκαπορξάντων, καὶ ἐκεῖνοι σὺν ἐμιξαν, ἔκφρονες ἐπ' αὐλῆς ὁμόφυλοι. καὶ τοῖς μὲν δήλοις οἷς πόρρωθεν ἡ ἀγκὴ ἐῶ, ἦπιον ὃ δεινὸν σεσέβαμεν. οὐδὲ γὰρ εἰδότες οὐδ' ἔβαλον, ἐπέξθυον, ἠκόντιζον, ἐσφενδόνων. οἱ δὲ δὴ ὁπλῖται οἵτε ἱππεῖς χαλεπώτατα ἀπήλασαν, ἅτε καὶ ἐξ γὺς δημήλων ὄντες, καὶ τι καὶ λαλῆσφίσι δυσάμυνοι, ἐγνώριζόν τ' ἅμα τοὺς αὐτίπαλον τεταγμένους, καὶ ἐπίτρεψαν, ἀνεκάλεσαν, καὶ ἐφόνευον· τῶν πατρικίων ἐμέμνηντο, καὶ ἐσκύλευον. ταῦτα μὲν οἵτε ῥωμαῖοι καὶ οἱ δῆμοι οἱ ἐκ τῆς ἰταλίας συγκαλούμενοι σφίσιν, ὅπου ποτὲ προστύχοιεν δημήλοις, τε ἔσφαττον καὶ ἔπασσον. καὶ πολλοὶ πολλαχῇ καὶ οἰκαδε δι' αὐτῶν τῶν σφαγέων ἐνετέλλοντο, ὃ ὑπῆκοον καὶ προθύμως τε ἀφελῶς ἐμάνετο, πολλῷ ἀσυνδοῦν, ὥσπερ πόλε ἐκτὸς τῆς σφετέρας βουλείας, οὕτω τότε τε κατὰ τῆς τῶν ῥωμαίων δουλείας ποιούμενοι, ὁπιθυμίᾳ ἅτε ἐν πᾶσιν αὐτὲ ἐλαπτούμενοι, ὁμοδούλοις σφᾶς ἔχλν. μεγίστη τε οὖν μάχη καὶ πολυτροπωτάτη δῃώ τε ταῦτα καὶ ἀφ' ὃ πλῆθος τό, τε πολυφδὲς τῆς ξυσκευῆς ἐγένετο. πάμπολλοι μὲν γὰρ ὁπλῖται, πάμπολλοι δὲ καὶ ἱππεῖς, ἐξύται τε ἕτεροι, τε σφενδονῆται δῆλοι ὄντες, τό, τε πεδίον πᾶν κατέλαβον· καὶ σκεδαζόμενες πολλαχῇ μὲν δημήλοις, οἷα ὁμόσκυθοι, πολλαχῇ δὲ καὶ ἑτέροις δυνάμεσι ἐμάχοντο· προσέχον δὲ οἱ πομπήιοι τῇ τε ἱππικῇ καὶ τῇ ἐξείᾳ, καὶ δῃῶ τοῦτο πόρρωθέν τε εἰκυκλοῦ μένοι ἵνας, προσσωλαῖς ἀφνιδίοις ἐχρῶντο, καὶ σεμπαρέξαντες αὐλοὺς ἐξανεχώρουν, εἶτ' αὖθις καὶ μᾶλ' αὖθις ἐπεπήδων τε σφίσι, τοτὲ μὲν ἀνεχῶν, τοτὲ δ' ἐκεῖσε μεθισάμενοι. οἱ οὖν καισάριοι τῶν τά τε ἐφυλάσσοντο, καὶ τὰς ἐξὰς σφῶν ἐξελίασσοντες, καὶ τι προσόσωποί τε ἀεὶ τοῖς προσβάλλουσιν ἐλίγνοντο, καὶ ὁμόσε αὐτοῖς χωρεῖν τες, τῶν τε ὑδρῶν καὶ τῶ ἱππέων ἀντελαμβάνοντο, προθύμως ἀγωνιζόμενοι. καὶ γὰρ πεζοὶ τοῖς ἱππεῦσιν αὐτῶν κοῦφοι ἐπ' αὐτὸ τοῦτο σὺν ετεπάχθησαν. καὶ τοῦτα οὐ καθ' ἕνα, ὥσπερ εἶπον, ἀλλὰ πολλαχῇ ἅμα προσεδίδου ἐλίγνετο· ὥσε τῶν μὲν πόρρωθεν μαχομένων, ὧν ὁ συτασδον ἀγωνιζομένων, καὶ τῶν μὲν παιόντων ἵνας, ὧν δὲ παπασομένων, φθυσίτων ἑτέρων, διωκόντων ἑτέρων, πολλὰς μὲν πεζομαχίας, πολλὰς δὲ καὶ ἱππομαχίας ὁρᾶσθαι. καὶ τούτῳ καὶ τῷδε δόξαν τι συχνὰ σεμένειν. καὶ γὰρ πεύθας τῆς ἵνας, ἐπεπέτο, καὶ δῆμος ἐκκλίνας τινὰ, ἀνετεπέτο αὐτῷ· πλήξας τις ἕτερον, αὐτὸς ἐτιπρώσκετο, καὶ πεσὼν ὡς δῆμος, ὃν ἐξηκόντα ἀπέκτεινε. τε πολλοὶ μὲν καὶ ἀπρωτοι ἔθνησκον, πολλοὶ δ' καὶ ἡμίθνητες ἐφόνευον· καὶ οἱ μὲν ἔχαιρον καὶ ἐπαιώριζον· οἱ δὲ ξυποιῶτο τε ὠλοφύροντο, ὥσε βοῆς καὶ στεναγμὸν πάντα πληροῦσθαι, καὶ τοῖς πλείοσι καὶ ἐκ τούτου παραχμὴ ἐπένευσε. τὰ γὰρ λεχθέντα, ἀσκεμα σφίσι ἀφ' τε ὃ ἄλλοθεν, καὶ ἀφ' ὃ ἀλλόθεν ὄντα, δῆλως αὐτοῖς ἐξέπληττε. τοῖς δὲ δὴ στωισφὶν δημήλοις, πολλαπλάσιον ὃ κακὸν συμβοῦναι· προσὲς γὰρ τοῖς ἰδίοις σφᾶν παθήμασι, καὶ τὰ τῶν πέλας καὶ ἑώρων ἅμα τε ἤκουον. τέλος δὲ ἰσορρόπων αὐτῶν ὁπὶ μακρότατον ἀγωνισαμένων, καὶ πολλὰ ἀμφοτέρωθεν ὁμοίως καὶ πεσόντων τε πρωθέντων, ὁ πομπήιος ἅτε καὶ ἀσιανὸν καὶ ἀγύμναστον ὃ πλῆθος τῆς φρατοῦ ἔχων, ἡττήθη, ὥσπερ που καὶ προ τῷ ἔργου οἱ ἐδεδήλωτο. κεραυνοί τε γὰρ ἐς ὃ στρατόπεδον

Prelium pharsalicū committitur

Vincit Pompeius

Prodigia

αὐτὸ ἐσέπεσον, καὶ πῦρ ἄφεμον ἐνέβη τῆς τοῦ κήσαρος ταφρείας φανέν, ἐς τὸ ἐκείνου κατέσκηψε, τά τε σημεῖα αὐτοῦ τὰ γραμματικὰ μόνα ἐσέσωσεν. ἐς πολλὰ τῶν ἱερείων αὐλῶν ἤδη τοῖς βωμοῖς προσαγόμενα, ἐξέδραμε καὶ οὕτω γε καὶ προὸς τοὺς δήμους δυσθεράπευτος ὁ ἀγὼν ἐκεῖνος ἔστινεν, ὥστε πολλαχόθεν αὐτῇ τῆς μάχης ἠμέρᾳ, καὶ γραπτοπέδων στενόδους καὶ ὅπλων κτύποις συμβῶσαι. ἔνθε προγάμω τυμπάνων τέ τινα καὶ κυμβάλων ψόφον ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἀρθέντα, ἅμα πάσης τῆς πόλεως χαρήσαι, καὶ ἐν πραλλέσι φοινικαῖ τε ἐν ταῖς τῆς νίκης ναοῖς ἀναφῶναι, καὶ τῷ θεῷ αὐτῷ προὸς εἰκόνα τοῦ κήσαρος, ἐν πλαγίῳ που κειμένῳ, μεταγραφῶναι, τοῖς τε σύριξι δύο πίναξ νεανίσκοις ὁ τέλος τῆς μάχης ἀγγείλασιν, ἀφανῆς γενέσθαι. καὶ ἐν παπουΐῳ τῆς νεῷ ἰταλίας, τότε δὲ ἔτι γαλατίας, ὁρμιάς τινας οὐκ ὀπίσω διαγεῖλαι αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ δεῖξαι ἔφορον τινά. γάϊος γὰρ ὁ κορνήλιος πρώτα τὰ γλυπτὰ ἀκριβῶς τε ἐξ αὐτῶν ἐτεκμήρατο, καὶ τοῖς πρώτοις ἐξηγήσατο. ταῦτα μὲν ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὡς ἤκουσα σπουδῇ ἐγένετο· καὶ τὸ μὲν ἄγαλμα μόνον ἐπεσείσθη, ὡσπερ εἰκός ἐστιν, ἀπελθόντων τῶν προσαγόντων· τὸ δὲ δὴ πομπήϊον, τὸ μὲν ἐν χερσὶ φθαρέντων, οἱ μὲν ἔφυγον ὅπου ποτὲ ἠδυνήθησαν, οἱ δὲ καὶ μετὰ τούτου. ἐκ αὐτῶν ὁ καῖσαρ τοὺς μὲν ἐν ᾧ τεταγμένῳ στρατοπέδῳ ἐσήγαγε, μηδὲν σφίσι μνησικακήσας· τῶν δὲ βουλευτῶν ὧν τε ἱππέων ὅσους μὲν προσέτερόν ποτε ἡρηκὼς ἠλέηκει, ἀπέκτεινε, πλείω δέ τινας οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐζητήσαντο (τούτοις γὰρ ἕνα ἑκάστῳ τότε σῶσαι συνεχώρησε) τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς τότε προσόντας αὐτίκα πολεμήσαντας αὐτῷ ἀφῆκεν, εἰπὼν ὅτι οὐδὲν μοὶ ἠδικήκασιν οἱ τὰ τοῦ πομπηΐου φίλου σφίσιν ὄντος ἐπιτάδε ἐπιστεύσαντες, μηδεμίαν ἐναντίαν ἐμοὶ ἔχοντες. ὃ δὴ αὐτὸ τοῦτο καὶ προὸς τοὺς δωμαίους, τούς τε δήμους τοὺς στασιαζομένους οἱ ἐποίησε. πᾶσι γὰρ αὐτοῖς σύνοιδα, συνοιδὼ ὅτι αὐτὸς μοὶ ἢ οὐδένα, ἢ ἵνα αὐτῶν ἠπίστατο. πρὸς ἐκείνου δὲ δὴ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ προσεπεπόνθεσ, καὶ πολύ γε τούτους μᾶλλον ἐπήνεσ, τὴν ἐναντίαν μοὶ ἵνα προὸς τοῦ πομπηΐου προσηκόντων, ἐν ᾗ δὴ τοῖς κινδύνοις αὐτὸν ἐγκαταλιπόντων. τοὺς μὲν γὰρ καὶ ἑαυτῷ δι' εὔνοιαν ἔσεσθαι ἠλπιζε· τοὺς δὲ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐδοξάσθη τι οἱ καὶ χρήσασθαι, ἀλλὰ προσόδους τε τοῦ νεῶ φίλου ὁμοίους, οὐδὲ ἐμοῦ πόλεμον φείσασθαι ἐνόμιζε. τεκμήριον δὲ, ὅτι καδάλου μόνου τοῦ θρᾳκὸς, καὶ δηϊοτάρου τοῦ γαλάτου, καίτοι καὶ ἐν τῇ μάχῃ ὁμοίων, ἀρχοντὸς τε τοῦ μέρους μόνου τινὸς τῆς χιλιάδος ἀναστάντος, πλῆσον δὲ αὐτοῦ προὸς τὰ ναυτικὰ βοηθήσοντος, ἐφείσατο. εἰ γὰρ δεῖ τοὺς μὴ τοὺς τοῖς συμμαχίας πέμψασθαι καταλέγειν, οἷς καὶ αὐτὸς συνῳκείωμαι ἔνεμε, χρήματα μόνον πρὸς αὐτῶν λαβών; μὴ γὰρ οὐδὲν οὔτε ἔδρασε σφᾶς, οὔτ' ἀφείλατο· καίτοι πολλῶν πολλὰ καὶ μεγάλα τὰ μὲν πάλαι, τὰ δὲ καὶ ἔτι τοῦ πομπηΐου εἰληφότων. μέρος μὲν γάρ τι τῆς ἀρχιερωσύνης τοῦ δηϊοτάρου ὁμοίους, ἀριοβαρζάνῃ τῷ τῆς καππαδοκίας βασιλεῖ ἔδωκεν. οὐ μόνον δὲ τοῦ δηϊοτάρου ἐν τούτῳ τι ἔβλαψεν, ἀλλὰ καὶ προσευεργέτησεν. οὐ γὰρ ἐκείνου τιμὴν χάραν ἀπετέμετο, ἀλλ' ἐκ τοῦ φαρνάκου πᾶσαν τὴν ἀρχιερωσύνην καταληφθεῖσαν καταλαβών, ὃ μόνον οὐκ αὐτῆς τῆς ἀριοβαρζάνῃ, ὃ δὲ δὴ τῷ δηϊοτάρῳ ἐχαρίσατο. καὶ τούτοις μὲν οὕτως ἐχρήσατο· τῷ δὲ δὴ φαρνάκῃ προσδοκωμένῳ ὅτι μὴ προσαμύνειν τῷ πομπηΐῳ, κἀκ τούτου συνῳκείωμαι, ἐφ' οἷς ἐπεποιήκει, τυχεῖν ἀξιοῦντι, οὔτε ἐνέμειν ὀπίσω ἔδωκεν, καὶ προσέτι καὶ αὐτὸ τοῦτ' ἐκάλε-

Nina Nota
Pergam. V
Tralles V
Pataui V
C. Cornelij
Sadalj Deiotarj Tarcõdomotes

σεν, ὅτι καὶ πονηρὸς καὶ δυσσεβὴς περὶ τὸν εὐεργέτην ἐγένετο. τοσαύτη μοὶ καὶ φιλανθρωπία ἐς ἀρετὴν προὸς ἀπόνοιαν τοὺς δυστυχήσαντας αὐτοῦ ἐπεστράφη. ἀμέλει καὶ τὰ γράμματα ἀποθέτα τὰ ἐν τοῖς τοῦ πομπηΐου κιβωτίοις εὑρεθέντα, ὅσα ἴσως τινὰ τῶν προὸς ἐκείνου εὐνοιαν καὶ τὴν προὸς ἑαυτὸν δύσνοιαν ἤλεγχεν, οὔτε ἀνέγνω, οὔτε ἐξεταστὰς ἔλαβε, ἀλλ' εὐθὺς κατέφλεξεν, ὅπως μηδὲν ἀπ' αὐτῶν δεινὸν ἀναζητηθῇ ποτε πρᾶσαι· ὥστε τινὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τοὺς ὀπισθουλεύσαντας αὐτοῦ μισῆσαι. ἔστω γὰρ οὖν ὅπως εἶπον, ἀλλ' ὅτι γε ὁ καπίων ὁ βεσσῆνος ὁ μάρκος ὁ μάγνος οὗτος αὐτὸς καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντωνίου ἀπεκτάνας, καὶ ἑαυτὸν ἐκὼν αὐτὸς καὶ ἑκουσίως.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ μβ' τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς πομπήϊος ἡττηθεὶς ἐν θεσσαλίᾳ, ἔφυγε, καὶ ἀπέθανεν ἐν αἰγύπτῳ.
Ὡς καῖσαρ πομπήϊον ὀπισθιώκων, εἰς αἴγυπτον ἦλθεν.
Ὡς ἠγάπησε τὰ κατ' αὐτὸν καῖσαρ καὶ πομπήϊον εἰς ῥώμην, καὶ ἐψηφίσατο ὧν καῖσαρ.
Ὡς ἐστασίασαν οἱ ῥωμαῖοι τῷ τῶν καίσαρος ἀποδημίαν.
Ὡς καῖσαρ αἰγυπτίοις πολεμήσας, καὶ ἐσῆλθε πάλιν εἰς τὴν κλεοπάτρας ἐγαμίσατο.
Ὡς καῖσαρ φαρνάκην ἐνίκησεν.
Ὡς καῖσαρ ἐς ῥώμην ἐπανῆλθε, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κατεστήσατο.
Ὡς καῖσαρ ἐς ἀφρικὴν ἐστράτευσεν.

Χρόνου πλῆθος τὰ λοιπὰ ἔτη γ'.
ἰουλίου καίσαρος τὸ β'.
καὶ ποντπλίου σερουϊλίου ἰσαυρικοῦ ὑπατείας. καὶ ἄλλο ἔτος ἀ, ἐν ᾧ ἦρχον οἱ ἀριθμυθμοὶ οἵδε ἐγένοντο,

ἰούλιος γ. γ.	φούφιος κ. γ.
καῖσαρ δικτάτωρ τὸ β', ὑπ. μ'.	κανῖνος νπ. ω.
ἀντώνιος μ. γ. ἵππαρχος,	οὐατῖνος π. γ.
ὕπατος ἡ κ'.	

Letters in scrinijs Pompeij muetæ combustæ a Cæsa
M. Brutus
Cepio

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν τὸ τεσσαρακοστὸν δεύτερον βιβλίον.

Μὲν οὖν μάχη τοιάδε τις ἐγένετο· καὶ ἀπ' αὐτῆς ὁ πομπήϊος πρώτων τῶν ἑαυτοῦ στρατευμάτων τὸ δεξιὸν ἀπέγνω, καὶ σκηνὴν σφῶν τῆς ἰδίας ἀρείας, οὔτε δι' ἄλλων τινῶν τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν πλήθους, οὔτε διὰ τὸ πολλάκις ἢ τύχῃ δι' ἁμαρτίαν τοὺς πολεμίους ἀναλαμβάνειν, λογισμόν τινα ἐποιήσατο· καίτοι οὐ πρόσθεν χρόνῳ πλῆσον τὸ δεξιὸν, πλῆσον δὲ τὸ εὐώνυμον, πρόσω πολὺ ὅσα ἐσφήλη, ἀεί ποτε καὶ αἴτιον ἦ, ὅτι οὐ μόνον οὐκ εἰνοίκους δυτίπαλος ὡς πλήθει τοῖς σκανδίοις ὤν, ἀλλὰ καὶ ἐμβαίνειν τῇ γνώμῃ τῶν νίκην, ἀλλ' ἐπ' ἀμφότερα τὰ ἔκβασιν τῶν πραγμάτων, ἔντε τοῦ θαρσοῦντι, καὶ πρὶν ἐς καλὸν πλῆξιν τινὰ ἀφικέσθαι, προσκοπῶν, οὐκ ἠμέλει τῆς τῶν χείρονος ἀπειρίας, καὶ διὰ τοῦτ' οὐδ' ὑπεῖκεν τοῖς συμφοραῖς ἰσάλκαζεν, καὶ διαμάχεσθαι ῥᾳδίως ἐδύνατο· ἥττε δὲ, πολλῷ τῷ κόσμῳ προσεῖχεν δοκῶν, οὐδὲν προσεῖδετο. οὐκοῦν οὐδὲ τὸ στρατόπεδον ὑπεπτηδείῳ ἐποιήσατο, οὐδὲ διαφυγὼν σωτηρίαν ἠτιηδέντι οἱ προσκόψασε, πέμψαι τε δυνηθεὶς διὰ τὰ προσήκοντα, καὶ τοῦτο ἀμαχεὶ κατῆσαν. στρατός τε γὰρ καὶ ἑκάστην ἡμέραι αὖτις προσεγίγνετο, καὶ τὰ ὑπηρέσια ἄφθονα, ἅτε ἔντε φιλία τῇ πλείστῃ χώρᾳ ὤν, καὶ ναυκρατῶν εἶχεν, ὅμως εἴτε ἐθελοντής, ὡς καὶ πρώτως νικήσων, εἴτε καὶ ὑπὸ τῶν συμμάχων σκιαδεὶς, ζιωέσθαι. καὶ διὰ τοῦτ' ὀλίγα σκιληθῆ, διανὼς ὀξεπλάγη, καὶ οὔτε ἔτι βουλὴ μακρὸν, οὔτε ἐλπὶς βεβαίαν ἐς τὸ διακινδυνεῦσαι ἔχειν. ὅταν γὰρ ἀπροσδοκήτως τινὶ καὶ μὴ πλείστου παρηλόγου προσπέσῃ, τό, τε φρόνημα αὐτοῦ ταπεινοῖ, καὶ ὁ λογιζόμενον σκοπεῖν ὥστ' αὖθις κάκιστόν τε καὶ ἀδυνέσατον τῶν προκειμένων κριτὴν ἑαυτοῦ γίγνεσθαι. οὐ γὰρ ἐθέλουσιν οἱ λογισμοὶ τοῖς φόβοις σώζειν, ἀλλὰ δι' αὐτὸ μὲν προκαλέσωσί τινα, καὶ μάλα ἀναγκαίως αὐτοὺς ἀπωθοῦνται· διὸ δὴ ὑφερπόντων, ἡττῶν δὲ διὰ τοῦτο καὶ ὁ πομπήϊος ὡς οὐδὲν αὐτῶν προσενόησε, καὶ γυμνὸς καὶ ἀφύλακτος ἐλήλυθε, ταῖς δὲ μὴ ταλαιπώς, εἰ ἄρα τι προσεωρᾶτο, πάντα ἀμαθαλέων ἀνακινσάμενος. τῶν τε γὰρ μεμαχημένων συχνοὶ προσεληλύθεσαν, καὶ ἕτερας δυνάμεις οὐ σμικρὰς εἶχε. τό, τε μέγιστον, τὰ χρήματα πολλὰ ἐκέκτητο, καὶ τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκράτει. αὖτε πόλεις καὶ αἱ αὐτόθι καὶ ἐν τῇ ἀσίᾳ, καὶ δεσποτήσαντα αὐτῷ ἠνάπτων . νεῶν δ' ἐπειδήπερ ἐφ' ᾧ μάλιστα ἐθάρσει, κακῶς ἀπήλαξεν, οὐδὲ ἐκείνων οὐδενὶ ὑπὸ τῆς αὐλίκα δ' φόβου προσβολῆς ἐχρήσατο, ἀμφὶ τό, τε ἔρυμα βύθις ἐξέλιπε, καὶ πρὸς λαφυσσθαι μετ' ὀλίγων ἐφυγε, καὶ ἐς μὲν τὴν πόλιν οὐκ ἐσῆλθε (καίτοι τῶν λαφυσσάντων ἐσκαλουμένων) φοβηθεὶς μή τινα ἐκ τούτου αἰτίαν ὄφλωσιν· ἀλλ' ἐκείνους μὲν ὡς κρατοῦντι προσχαρῆσαι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ τά τε ὑπηρέσια λαβών, καὶ ὑπὸ τὴν νῶτα λαφυσσθαι καταβάς, ἐς λέσβον ὁλκάδι πρός τε τὴν γυναῖκα τὴν κορνηλίαν, καὶ πρὸς ὃν ἦν τὸν υἱέα ἔπλευσε. καὶ αὖθις προσλαβών, καὶ μηδὲ ἐς τὸ μιτυλήνην ἐσελθών, ἐς αἴγυπτον ἀπῆρε, συμμαχίαν προσδοκήσας τοῦ πολεμήσοντος αὐτῷ

κήσοντι βοηθήσας. τοῦ τε γὰρ πτολεμαίου τὸν ἀδελφὸν τοῦ γαβινίου τὴν βασιλείαν πρὸ αὐτοῦ ἀπολαβόντος ἰόντος ἐπ', καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ ναυτικὸν ἐς ὁπλοσυείαν οἱ ἐπεπόμφει. ἤκουσα μὲν γὰρ ὅτι καὶ ἐς πρόδρομος φυγεῖν ἐβουλεύσατο, οὐ μέντοι καὶ πιστεύσαι ἔχω. ἐκεῖνοί τε γὰρ οἱ τε ῥωμαίους πρώτας, ἀφ' οὗ σφίσιν ὁ κράσσος ἐπεστράτευσε, καὶ τὸν πομπήϊον μάλιστα, ἅτε καὶ προσήκοντα αὐτοῖ, οὕτως ἐμίσουν, ὥστε καὶ τὰ πρεσβυτέρω αὐτοῦ πρὸς τὰ αἴτησιν τὰ βοηθείας ἠξιωμένα δῆσαι, καίπερ πρεσβυτέρω ὄντα. καὶ ὁ πομπήϊος οὐκ ἀν' πόλε τὸ πολεμιώτατον, ὅτε δὴ προσάτων οὐκ ἐτετυχήκει, ἱκέτης ὑπέμεινε δυσχήσας ἡμύεσθαι, ἀλλ' ἐς τὴν αἰγυπτίων δι' ἄκρου εἶπον ὥρμησε, καὶ ὡς ἀφ' τὴν ἥπειρον μέρει χιλιάς κομιδὴς, ἐκεῖθεν πρὸς ὃ πτολεμαῖον ἐπεραιώθη, ὅπου ὁ πτολεμαῖος τὴν ἀδελφὴν κλεοπάτρα πολεμῶν ἐστρατοπεδεύετο· τάς τε ναῦς ἀνακωχεύσας, ἔπεμψέ τινας, ἵνα τ' παρῇσαν αὐτῶν ἐργασίας ἀναμιμνήσκων, καὶ δεόμενος ὅτι ῥηνοῖς τέ οἱ καὶ βεβαίοις καταθῶαι. ἐκλιῶαι γὰρ, πρὶν ἀσφαλέσθαι τινα λαβεῖν, οὐκ ἐβάρσησε, καὶ αὖτις ὁ μὲν πτολεμαῖος οὐδὲν (παῖς γὰρ ἔτι καὶ ἀμελὴς ὤν) ἀπεκρίνατο. τῶν δὲ δὴ αἰγυπτίων τινὲς, καὶ λεύκιος σεπτίμιος ἀνὴρ ῥωμαῖος στρατηγικῶς μὲν πρὸ τῆς πομπήϊα, συνεργενῶς δ' ὦν καὶ τοῖς ἐκείνου τοῦ πτολεμαίου ἐς φυλακὴν αὐτὸ καταλελειμμένος, ἤλθαν μὲν ὡς φίλοι, ἐπεβούλευσαν δὲ φόνοισιν· καὶ ἐκ τούτου προσέσφαιρον καὶ ἑαυτοῖς καὶ τῇ αἰγυπτίᾳ πάσῃ προσέθεντο. αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐς μακρὰν ἀπώλοντο, καὶ οἱ αἰγύπτιοι ὃ μὲν προῖτον τῇ κλεοπάτρᾳ δουλεύειν, ὅσῳ ἤκιστα ἐβούλοντο, προεδόθησαν, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς ὃ τῶν ῥωμαίων ὑπήκοον ἐσῆλθον· ἐν δ' οὖν τῷ τότε σεπτίμιος καὶ ἀχιλλᾶς ὁ στρατάρχος, φήσοι τε μετ' αὐτῶν ὄντες, ἑτοίμως ἔφασαν ἐσδέξασθαι τὸν πομπήϊον, ὅπως ὡς ῥᾷστα ἀπατηθεὶς ἁλῷη. καὶ οἱς τε ἐλθόντας πρὸς αὐτὸ προέπεμψαν, διαρεῖν σφᾶς ἔνιοι κελεύσαντες. καὶ αὖτοί μὲν τοῦτο ἀκαλίων ὑπισχνοῦντο, προσέπλευσαν αὐτῷ, καὶ τά τε ἄλλα ἐφιλοφρονήσαντο αὐτὸν, καὶ ἐξίωσαν προς ἑαυτοῖς μετεκβῶαι, λέγοντες μήτε νῆα δυνάσθαι ὑπὸ τῶν μεγέθους δι' τὰ βραχὺ προς τὸ γῆν προσφέρειν, καὶ ὃν πολεμαῖον ἐν πολλῇ ὑπιθυμίᾳ εἶ), ἰδεῖν αὐτὸν ἰδεῖν. καὶ ὁ μὲν οὕτω, καίτοι πολλῶν οἱ τῶν σύμπλων ἀπαναρθρόντων, πιστεύσας
» αὖτοῖς ἐξῆλθε, τοσοῦτον μόνον εἰπών, Ὀστις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύῃ), Κεῖνα' εἶ
» δοῦλος, καὶ ἐλεύθερος μόλη. οἱ δὲ ὑπὸ ἐγίης ἐλόοντο τῆς γῆς, φοβηθέντες μὴ καὶ ἐντυχὼν τοῦ πολεμαίῳ ὀφθῇ, ἢ ἐν ὑπὸ αὐτοῦ ἐκείνου, ἢ ἐν ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ὧν στρατόντων αὖτοῖς, ἢ δὲ ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων (ἐν γὰρ δύνοιαν μεγάλην εἶχον) ἀπέκτειναν αὖτον, πρὶν καταπλῦσαι, μηδὲν μήτ' εἰπόντα, μήτ' ὀδυρόμενον· ὡς γὰρ τάχιστα τῆς γε ὑπιβουλῆς ἤσθετο, ἐν ἔγνω ὅτι οὔτ' ἀμύνασθαι σφᾶς, οὔτε διαφυγεῖν δυνήσεται, σιωπῇ καλύψατο. τοιοῦτον μὲν τότε τοῦ πομπηίου ἐκείνῳ ᾧ μεγάλῳ ὃ τέλος ἐγένετο. ὥσπε δὲ διὰ τοῦτο τὴν τε ἀδικίαν καὶ τὴν ἀτοπίαν τῶν δυσσεβεστέρου γνώμης ἐλεγχθῆναι. προσμηδίας τε γὰρ οὐδὲν ἠνείπτων, ἀλλὰ προς τὸ κακουργῆσαί τι δυνατὰ μόνον ἀσφαλέσατα ἀεί ποτε διεγνώμονος, ἠπατήθη· διὸ νικήσας πολλοὺς μὲν ἐν τῇ ἀφεικῇ, πολλοὺς δὲ διὰ τῆς ἀσίας, τῇ τε εὐρώπῃ προσδόξους καὶ κτῆνος διὰ θαλάσσης ἐκ μειρακίου δυνελόμενος, ἡττήθη προσηλόγως, ὀκτώτε διὰ πεντηκοστοῦτης ὢν· τὴν τε θαλάσσαν τὴν τῶν ῥωμαίων πᾶσαν ἡμερώσας, ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ διώλετο· καὶ χιλίων ποτὲ νεῶν, ὡς ὁ λόγος ἔχει, ἄρξας, ἐν πλοιαρίῳ τινὶ,

Ptolemæ atque fugit
pōpeij filius fint
illius Ptolemæi aga
bimo restituti in re
gnū

Pelusiū . V

L. Septim)

Achillas

Qui uenit ad tyrā
nū seruus fit tyrā

Pompeij mors āno
uitæ suæ . 58 .

Larissa . V

Lesbos

Cornelia
Sexty Pōp

ωες τε τὴ αἰγυπτω, καὶ ωες τὸ πτολεμαίου ζῆπον τινά, οὗ ποτε ὃν πατέρα ἐς τε ἐκεῖνο ἅμα καὶ ἐς τὴν βασιλείαν κατήγαγε, διεφθάρη. ὃν γὰρ τοι καὶ πότε ἔτι ζηλῶται ῥωμαῖοι ἀφ' ἑαυτῶν ἐποιήσαντο, ἀλλὰ τὸ τῆ πομπηίου χάριν, ἀλλὰ τὸ τῆ γαυϊνίου δίκη. ὃ τε αὐγυστίων ἐς τὸν πατέρα αὐτὸ μῖσος καταληφθέντες ἐφεύρεσιν, ὅτι αὐτὸν δι' αὐτῶν ἐκείνων ἑκατέρων ἀπεκτονέναι ἔδοξε. πομπηίος μὲν δὴ κρείττους ωες ἑαυτὸν ῥωμαίων νομισθεὶς, ὥσθ' καὶ ἀναμένοντα αὐτὸν ὑπὸ καταληφθῆναι, τότε καθάπερ τις ἐκ αὐτῶν τὴν αἰγυπτίων ἔρασθεὶς ωες τε τὸ καίσαρος ὄρος, καὶ ἐν τῆ ἡμέρα ἐν ἡ ποτε καὶ τὸ μιθριδάτου ἐκ τὰ τῶν καππαδοκῶν ὑπατικὰ ἠγάλλετο, ἐσφάγη, ὥσθε μηδὲν μηδὲ ἐν τούτω ὁμολογηθῆναι. ἔνθα γὰρ τῆ ἡμέρα ἐκείνη τὰ λαμπρότατα τῶν ωες αὐτὸν ἔργα, ἐν ταύτη καὶ τὰ ἀνοσιώτατα ἔπαθε. καὶ ἐς πόλεις τοὺς πολίτας τοὺς καλοὺς ἐκ γένους τινὸς ἀναπλώσας, ωες μὲν ἀνδρῶν καλοῦ ἑνὸς ἐπεβουλεύθη, ὧν δὲ δὴ τῶν ὅρκῳ ἐκ τῶν ὑπάτων τῶν ὀμόσαντα καὶ ἀπέθανε καὶ ἐταφη τῶν ὃ δὴ συμπλεόντων αὐτῷ, οἱ μὲν αὐτίκα ἐάλωσαν· οἱ δὲ ἔφυγον, ἀλλοι τε καὶ ὁ παῖς, ἥτε γυνὴ αὐτοῦ· καὶ ἡ μὲν ἐς τὴν ῥώμην μεταξὺ τα ἀδείας τυχοῦσα ἀνέσωσθη· ὁ ὃ δὴ σέξτος ἐς τὴν ἀφρικὴν ωες τὸν ἀδελφὸν τὸν γναῖον ἐκομίσθη. τούτοις γὰρ δὴ τοῖς ὀνομαστοῖς διαχειρίσασθαι, ὅπερ τὴν τοῦ πομπηίου ωεσφησιν ἀμφότεροι εἶχον· καίτοι γε δὲ ὡς ὁτὲ μὲν τὴν μάχιμον καὶ πεπειραμένην διωκήσατο, τὴν μὲν ἥλικα καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὸς τίσι καὶ ωες ποιεῖσθαι καὶ καθίστασθαι ωεσέταξεν· αὐτὸς δὲ τὸν πομπηίου ἐπεδίωξε, καὶ μέχρι μὲν τῆς ἀσίας κατ' ἴχνος αὐτῷ ωεσιὼν ἠπείχθη. ἐνταῦθα δὲ, ὅπερ μηδεὶς ὅπη πεπλευκὼς ἔτι ἥπίστατο, ἐνδιέτριψεν. οὕτω δὴ δῶν ἐν τύχη πάντα αὐτὸν ωεσηγάγετο, ὥστε καὶ τὸν ἥκιστα ὄντα ἐν πορθμείω τινὶ θρασύμυθον, ἐνέτυχε μὲν τῶν τοῦ πομπηίου ναυλικῶν μετὰ τοῦ καπίωνος τοῦ λευκίου πλέοντι· οὐ μόνον δ' οὐδὲν δίκαιον ἐπ' αὐτὸν ἔπαθεν, ἀλλὰ καὶ ωεσκαταπλήξας σφᾶς ωεσέποιήσατο. καὶ ἐκ τούτου καὶ τὰ ἀλλα τὰ ἐκείνη, μηδενὸς ἔτ' ἀντιστάντος, προὐχώρησαν καὶ διέφθειρε, χρημάτων μὲν ἐκλογὴν, ὅπερ εἶπον, ποιούμενος, ἀλλο δὲ μηδὲν μηδένα λυπῶν, ἀλλὰ καὶ ὠφελούμενος πολλοὺς ὅσα ἀνεδέχετο. τοὺς γοῦν τελώνας πικρότατα σφίσι λεωφόρους ἀπαλλάξας, ἐς φόρου συντέλειαν ὃ συμβαῖνον ἐκ τῶν τελῶν κατέγησατο. καὶ ἐν τούτω πυθόμενος ὃν πομπηίου ωεσὶ τὸ αἰγυπτον πλέοντα, ὃ δείσας μὴ ωεσκαταχὼν αὐτὸν, αὖθις ἰσχύσῃ, ἀφορμὴν τῆ χάρις. ὃ ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ωεῖόντα κατέλαβε· τῆ δ' ἀλεξανδρείᾳ αὐτῆ μετ' ὀλίγων πολὺ ωεσὶ τῶν ἀλλων, ωρὶν ὃν πολεμῆσον ἐκ τῶν πλοίσιον ἴδεῖν, ωεσαπλεύσας, καὶ τοῖς ἀλεξανδρέας θορυβουμένοις ὅτι τῶν τοῦ πομπηίου θανάτω ὑρῶν, οὐκ ἐθάρσησεν αὐθις ἐς τὴν γῆν ἐκβαίνειν, ὁρμισάμενος δὲ ἀνέσχε, μέχρις οὗ τὸν τε κεφαλὸν ὃ τὸν δακτύλιον αὐτοῦ πεμφθέντα οἱ ὑπὸ τοῦ πτολεμαίου εἶδεν, οὕτω δὴ ἐς μὲν τὴν ἤπειρον θαρσαλέως ωεσέβαλεν· ἀναγκάσεως ὄντι τοῖς ῥαδιουργοις αὐτῶν τῶν τοῦ πλήθους ἠνιμένης, αὐτὸς μὲν ἀναπτερωθεὶς ἐς τὰ βασίλεια ωεκατέφυγε· τῶν δὲ δὴ γραμματέων τινες τὰ ὅπλα ἀφηρέθησαν, καὶ ἀφ' ὧν οἱ λοιποὶ ἀνωρμίσθησαν αὖθις, ἕως πᾶσαν αἰτίαν ὑπεκστήσασθαι δοκοῦσι· τὴν δὲ τοῦ πομπηίου κεφαλὴν ἰδὼν, κατεδάκρυσε καὶ κατωλοφύρατο, πολίτην τε αὐτὸν καὶ γαμβρὸν ὀνομάζων, καὶ πολλὰ ὅσα ποτὲ ἀλλήλοις διὰ τὴν πουρηκέσθην διαιθμούμενος. τοῖς τε ἀποκτείνασιν αὐτὸν ὑχ ὅπως διεργεσίαν τινὰ ὀφείλειν ἔφη, ἀλλὰ καὶ ἐπεκάλει, καὶ ἐκείνῳ κομισάσῃ τε καὶ δυ-

Fortuna caesaris attende

Lachryme caesaris viso capite Pompei

Pompei omnes cassios ex oraculo fata suspectos habens apud cassium mo tem trucidatus est

Sextus

Cn. Pompei

θετῆσαι καὶ θάψαι ἰσον ἐκέλευσε. καὶ ὁπὶ μὲν τούτῳ ἔπαινον ἔσχεν· ὁπὶ δὲ δὴ τῆ ωεσποίησε ζῆλωτα ὠφέλησαν. τῆς γὰρ δυναστείας δῆλος ἐφιέμενος, καὶ ἐκεῖνον καὶ ὡς δυπαγωνιστὴν καὶ ὡς δυπίταλον ἀεί ποτε μισήσας, καὶ τότε ἀνδρα ἐπ' αὐτῷ ωεφυξας ἀπέφυτα, καὶ ὃν πόλεμον τόνδε οὐκ ἐπ' ἀνδρί τι ωεφασκευάσας, ἢ ἵνα ἀπολομένου αὐτὸ ωεφοβῶσι, τότε τε ἐς αἴγυπτον ὑδ' ἀνδρα τι ἐπαχθεὶς, ἢ ἵνα αὐτὸν εἰ πελεῖν, ωεσκατεργάσητο, ποθεῖν αὐτὸν ἐπλάττετο, καὶ ἀγανακτεῖν ὁπὶ τῷ ὀλέθρῳ αὐτὸ ἐσκήπτετο. καὶ ὁ μὲν μηδὲν ἔτι πολέμιον, ὑπεξηρημένου οἱ ἐκείνου, καταλιπέσθαι νομίζων, καὶ ἐν τῆ αἰγύπτῳ ἐνεχρόνισεν ἐξευρεσιλογῶν, καὶ τὰ τὸ πολεμοῦ καὶ τὰ τ' κλεοπάτρας διαφορα διακρίνων. πόλεμοι δὲ ἐν τούτῳ ἕτεροι αὐτῷ ωρεσκιδάσθησαν. ἵππε γὰρ αἰγυπτος ἐνεόχμωσε, ὃ φαρνάκης ἤρξατο μὲν ὑθὺς ὁπὸ ωεῶτον ὃν πομπηίου καὶ τ' κτίσαι ἐκ πεπολεμῶσθαι ἔμαθε, τῆς τ' πατρώας ἀρχῆς αὐτίποιεῖσθαι. χρόνῳ τε γὰρ αὐτοὺς ἐν τῆ συστάσῃ, καὶ τὰς δυνάμεις τῶν ῥωμαίων αὐτὰς ωεὶ αὐτοὺς ἀνακώσῃν ἤλπισεν· εἴλετο δὲ ἃ τότε τ' ωεχειμώνων, ὁτί τε ἄπαξ ἐχεκίνητο, καὶ ὁτι πόρρω ὃν κτίσαι ὄντα ἐπύθετο, καὶ πολλά γε χωλα ωεκατέλαβε· καὶ τούτῳ ὃ κάτων καὶ ὁ σκηπίων, οἵτε ἀμφὶ αὐτὸν σφίσι γνώμην ἔχοντες, καὶ ἐμφύλιον καὶ ὀθνεῖον ἐν τῆ ἀφεικῆ πόλεμον ἤλαραν. ἔαρ γὰρ οὕτω δὴ ὁ κάτων ἐν τοῦ δυρραχίου ωεὸς τοῦ πομπηίου τά τε ἐκ τῆς ἰταλίας ὑπιτηρῆν, καὶ τις ἀφικοῖτο, ἐκεῖς πρὸς νους κατείργων, καὶ τι ωθανοιῶσι, καταληφθεὶς, ὃ μὲν ωεῶτον ἐκείνοις ἐπολέμει· ἡττηθέντος δὲ τὸ πομπηίου, τὸν μὲν ἤπειρον ἐξέλιπεν, ἐς δὲ τὸν κέρκυραν μετ' τῶν ὁμογνωμονούντων οἱ κρμιαθεὶς, ἐνταῦθα τοὺς τε ἐκ τῆς μάχης ἀφεφυγόντας καὶ τοὺς ἀνθρους τοὺς τὰ αὐτὰ φρονοῦντας ἐδέχετο. κἀκεῖθεν μὲν δὴ καὶ ἀνδρες τινὲς τῶν βουλευτῶν ἐς τὴν ῥώμην ωρασσικὰ ἀπῆραν. οἱ δὲ δὴ πλείστοι μετά τε τὸ λαβιηνοῦ καὶ μετ' ἀφρανίου, ἅτε μηδεμίαν ἐν ὧ καθεσθεῖσι ἐλπίδα ἔχοντες, ὁ μὲν, ὅτι αὐτομολήσει, ὁ δὲ, ὅτι σωθεὶς ἐπ' αὐτ', αὖθις οἱ ἐπεπολεμήκει, ἐλέγοντων, ωεὸς τε τὸν κάτωνα ἦλθον, καὶ ἐκεῖνον ωεσπασάμενοι ἐπολέμουν· καὶ μετ' ἐκείνου καὶ ὁ ὀκταουΐος σφίσι ωεσεμίγνυτο. ὡς γὰρ τότε τὸν ἰόνιον ωεσέπλευσε, καὶ ὃν αὐτώνιον τὸν γαΐον σὺν ἐλαβεν, ἀνδρων μὲν τινων χωρεῖων ἐκράτησε, τὴν δὲ δὴ σάλωνα, καίπερ ὁπὶ πλεῖστον αὐτὴν πολιορκήσας, οὐχ εἷλε. ταῦτα γὰρ ἀνδρα ἰσχυρῶς αὐτὸν ἀπεκρύοντο, βοηθοῦντα σφίσι τὸν γαουΐνιον ἔχοντες, καὶ τέλος μετ' τῶν γναγκῶν ἐπεκδραμόντες, μέγα ἔργον εἰργάσαντο. ἐκεῖναί τε γὰρ τὰς τ' κόμας κατεῖσαι, καὶ στολὰς μελαίνας ἐνδυσάμεναι, λαμπάδας τε λαβοῦσαι, καὶ ὁ σύμπαν ωεὸς ὃ φοβερώτατον ἀνθρωπον ἀναλισάμεναι, τῷ τε γραπτέδῳ ὡς πολιορκουμένῳ σφᾶς νυκτὸς μέσης ωεσέμιξαν, καὶ τοὺς ωεφύλακας ὡς ὑ δαίμονές τινες ἐκπλήξασαι, ὃ πῦρ ἐς ὃ χαρακωμα ἀπῆψαν τε ἄμα ἐνέβαλον. καὶ αὐτοὶ ὁπτιασπίζοντοι σφίσι, πολλοὶ μὲν ταραττόμενοι, πολλοὶ δ' καὶ καθεύδοντας ἐφόνευον. καὶ ἐκεῖνό τε αὖθις κατέφυγε, ὃ ὃ ναύσταθμον ἐν ᾧ ὁ ὀκταουΐος ὑνίζετο, αὐτοῦσοεὶ εἶλον. οὐ μόνοι καὶ ἐν ῥαστώνῃ τινὶ ἐγένοντο. ἀφεφυγὼν γάρ πως αὐτοὺς, δυνάμιν τ' αὖθις ἠθροισε, καὶ μάχῃ νικήσας, ωεσεσήρθε σφίσι. καὶ τούτῳ δ' γαϊνίου νόσῳ τελευτήσαντος, ἵπ τε θαλάσσης τῆς ἐκ πάσης ἐκράτησε, καὶ ἐς τὴν γῆν ἐκβαίνων, πολλὰ αὖθις ἐκακούργει, μέχρις οὗ ἦτε ωεὸς ὃ φαρσάλῳ μάχη ἐγένετο, καὶ οἱ ζηλῶται αὐτοῦ, ὁπλοσθύτων τινῶν ἐκ τῶ ζρεντεσίου σφίσι, μετέ-

Pharnaces

Cato

Scipio

Parthini

Corcyra

Cicero

Labien?

Afran?

Octani?

Salo. V

Facin? egregiu mulier Nota

Pharsalia. V

σησθμ, μηδὲ ἐς χεῖρας αὐτῆς ἐλθόντες. τότε γὰρ ἐρημωθεὶς τῶν συμμάχων, ἐς τὴν κέρκυραν ἀπεχώρησε. καὶ ὁ πομπήϊος δὲ ὁ γναῖος ὕστερον μὲν τῶν ἀγγυπτίων ναυλοχῶ ἐπλεόνων, τὴν τ' ἤπειρον καλουμένην κατέσχε, καὶ νώειλον ὀλίγου εἶλε, μύρκου ἀκιλίου αὐτὸν κατέχοντος· καὶ τόν τε ἔσπλουν τ' ἐς ὃν λιμένα πλοίοις λίθων γέμουσι χώσαντες, καὶ ἐκ δόμα αὐτοῦ πύργους ἑκατέρωθεν ὑπὲρ τε τῆς ἠπείρου καὶ ἐφ' ὁλκάδων ἐγείραντες. ἐκεῖς τε γὰρ λίθοις ἐκ τῆς σκάφεσι συγκειμένοις κολυμβηταῖς ἐφύδρους ἀφασκεδάσας, καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα κουφιζόντα ἡχύσας, τόν τε ἔσπλουν ἠλαθήρωσε, καὶ μὴ τοῦτο ὁπλίταις ἐφ' ἑκάτερα τῆς χηλῆς ἐκβιβάσας, ἔπεισε πλεῦσαι, καὶ τὰ τε πλοῖα πάντα καὶ τῆς πόλεως ὃ πολὺ κατέκαυσεν. εἶλε δ' ἂν καὶ τὴν λοιπήν, εἰ μὴ τοῦτοις, δέος τοῖς ἀγυπτίοις μὴ καὶ ἀποθάνῃ πρὸς ἐκείνου θεραπευθεὶς δ' οὖν, νωείλου μὲν ἐκέτι ἐφίσατο, τὰ δ' ἄλλα τῶν φοινίκων ἐπόρθει, καίπερ καὶ αὐτὸς τῷ βρεντεσίου μάτλου, ὥσπερ που καὶ ἄλλοι τινές, ἐπείρασε. τέως μὲν δὴ τοῦτ' ἐποίει· ἔπειτα δὲ ὅ, τε πατὴρ αὐτοῦ ἠτιήθη, καὶ οἱ ἀγυπτίοι πυθόμενοι τοῦτο οἴκαδε ἀπέπλευσαν, ὥστε δὴ τοῖς τὸν κάτωνα ἀφίκετο, καὶ αὖθις κάσσιος ὁ γαΐος ἐμιμήσατο, πλεύσας μὲν καὶ ἐς σικελίαν καὶ τῆς ἰταλίας λυπήσας, πολλαῖς δὲ μάχαις ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἠπείρῳ συχνοὺς νικήσας. τοσοῦτον τὰ μύθοι τὸ κάτωνα ἀρετῇ σφῶν ἰδόντες, πολλοὶ τοῖς αὖθις συγκατέφυγον. ἐς αὖθις ἐκείνοις σωναγωνιζομένοις καὶ συμβούλοις πᾶσι χρώμενος, ἐς πελοπόννησον, ὡς καὶ ταληλύθμενος αὐτόθι, ἔπλευσεν· οὐ γὰρ πω ὁ πομπήϊον τεθνεῶτα ἠκηκόει. καὶ πάντας μὲν κατέσχον, καίπερ ὧν δήμοις τε πολλοῖς, καὶ τῶν πετραίων πομπηίων ὃν φαῦσον τοσοῦτον. κινήτου δὲ δὴ φουφίου καλήνου μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένου σφίσιν, ἐξαπέπεμψεν. καὶ ἐς κυρήνην ἥκοντες, καὶ ἐκ ἧς τὸν πομπηίου θάνατον μαθόντες, οὐκέτι σωεφέρησεν. ἀλλ' ὁ μὲν κάτων δι' ἀχθηδόνα τῆς τοῦ καίσαρος δυναστείας, καὶ δήμοι τινὲς δι' ἀπόγνωσιν τῆς πρὸς αὖτὸν συγγνώμης, ἐς τὴν ἀφρικὴν μὴ τὸ στρατοῦ ἔπλευσαν, καὶ ὃν σκηπίωνα τοσοσλαβόντες, πρώτα ὑπὸ τοῦ καίσαρι ἐπολέμουν. οἱ δὲ δὴ πλείους ἐσκεδάσθησαν. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν δῆμοι ἀποχωρήσαντες, ἀπήλλαξαν ὡς που καὶ σωέτυχε σφίσιν· οἱ δὲ καὶ τοῖς τὸν καίσαρα ὠφελήματα ἐλθόντες, δῆμοί τε καὶ γαΐος κάσσιος, ἀδείας ἔτυχον. ὁ γὰρ δὴ καλλίων ἐπέμφθη ἐς τὴν ῥώμην ὑπὸ τοῦ μάχης ἕνεκα τοῦ καίσαρος, καὶ εἶλεν αὖθις τε ὃν πειραιᾶ, ἅτε καὶ ἀτείχιστον ὄντα. τοῦτο γὰρ ἀνθρώπους, καίπερ πλῆσαι τὴν χώραν αὐτῶν κακώσας, οὐκ ἠδυνήθη τοσοῦτος τῆς τοῦ πομπηίου ἥττης λαβεῖν. πότε γὰρ ἐθέλοντα αὐτῷ τοσοσχωρήσθμ, καὶ αὖθις ὁ καῖσαρ μηδὲν μνησικακήσας, ἀθρόους ἀφῆκε, τοσοῦτον μόνον εἰπών, ὅτι πολλὰ ἀμαρτηκόντες, ἕνεκα τῶν νεκρῶν σώζοιντο. ὃ δὲ δὴ ἔπος τοῦτο ἐδήλου, ὅτι σφῶν αὐτῶν τε τοῖς τοσοῦτοις καὶ δῆμοι τῶν δόξαν τῶν τε ἀρετῶν αὐτῶν ἐφείσατο. ἀθῆναι μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα τὰ πλεῖστα τῆς ἥβδου λύθεις πότε ὡμολόγησε αὐτῷ. μεγαρῆς δὲ καὶ ὡς αὐτέσχον. πολλῷ γὰρ ὕστερον χρόνῳ, τὰ μὲν βίᾳ, τὰ δὲ, καὶ τοσοδοσίᾳ ἥλωσθμ. ὅθεν γὰρ φόνος τε αὐτῶν πολὺς ἐλύετο, καὶ οἱ λοιποὶ ἐτοσάθησθμ. ὁ μὲν οὖν καλλίων τοῦτο μὲν ἵνα δὴ καὶ κατ' ἀξίαν αὐτοῖς τελεμωρῆσθαι δόξῃ, ἐποίησε· φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ πόντελας ἡ πόλις ἁπόληται, τοσῶτα μὲν τοῖς ὑπτιηδείοις σφᾶς, ἔπειτα ὀλιγαρχίσου ἀπέδοτο, ἵν' ἧδθ ἡρωῶσι. καὶ ὁ μὲν τοῦτα τοσοῦξας, ὑπὸ τε τοῦ πάρδας ἐπεσραλίθυσε, καὶ ἀμαχεὶ αὐτοῦ, τόν τε κάτωνα καὶ τοὺς μετ' αὖθις τοσοσεκ-

φοβήσας,

φοβήσας, κατέχεν· ὃν δὲ τοῦτά τε ὡς ἔκαστα ἐτοσάθετο, καὶ ἡ ἰβηρία, καίπερ εἰρωμένη σα, ἐκινήθη. ὀλίγῳ γὰρ ὁ λαβιῆνος ὁ κοίντος πολλὰ καὶ τότε αὐτοῖς ξυμπένετο, ὃ μὲν τοσοῦτον ὀλίγοι τινὲς σωέφησθμ ὡς ἀποκτενοῦντες αὐτόν· ἔπειτα δὲ δὴ τοσοθεὶς διέφυγε, καὶ οὐ τούτου πολλῷ μείζω σφᾶς ἠδίκει, συχνοὶ μὲν κορδουκήσιοι, συχνοὶ δὲ καὶ γραικῶται, ἅτε καὶ τὰ τοῦ πομπηίου γεγονότες, ἐπθμέφησθμ αὐτῷ, μύριον μύριον ἀσεργύριον ὃν τοῦμὸ τοσοφασάμενοι. οὐ μὲν καὶ ὅλῃ τῇ γνώμῃ αὐτοῖς τοσοσδέξατο, ἀλλά τό, τε ἀσταθμητον τῶν τοσοφαμένων ὁρῶν, καὶ τὴν ἔκβασιν σφῶν ἐφ' ἑκάτερα τοσοδεχόμενος, ἐπημφοτέριζε, καὶ διὰ μέσου πθῶτα καὶ ἔλεγε καὶ ἔτοσαπεν. ὥστε δύ τε ὁ καῖσαρ, δύ τε καὶ ὁ πομπήϊος κρατήσῃ, ἀμφοτέροις σφίσι σωηγωνίσθαι δόξαι· πομπηίῳ μὲν γὰρ, ὅτι τοῖς μεταστᾶσι τοσὸς αὐτὸν ἐδέξατο, καὶ τῷ λαβιήνῳ τὰ τῶ καίσαρος τοσοπθὲν λέγοντι αὐτε πολέμησεν, ἐχθρίσατο· καίσαρι δὲ, ὅτι καὶ τοῖς γραικώταις, ὡς καὶ τῶ λαβιήνῳ νεωτερίζοντός τι, τοσθαλαβών, τούτοις τὲ αὐτῷ ἐτήρησε, καὶ ἐκεῖνον οὐκ εἴασε πολεμωθῆναι, ἐς γόνε ὄνομα ὃ πομπηίου τῶν γραικωτῶν ταῖς ἀσπίσιν ὑπογραψάμενον, ἀπέλθειν, ὅπως καὶ οὐ τοῦ τιούτου ὢν μὲν, τὰ ἔργα τῶν ὅπλων, τῷ δὲ, τὴν δόκησιν τοσοδοκῶν· καὶ τῶν μὲν ὑπὲρ τῶ κρατήσθμτος γεγονότων τοσοποιούμενος, τὰ δὲ συναλλία ἔστε τὴν ἀνάλυσιν καὶ ἐς ἄλλους τινὰς ἀναφέρων, ἀσφαλὴς εἶη. καὶ διὰ τοῦτο, καίτοι τοσοῦν αὐτῷ πθωτελὰς τῶ λαβιήνου ὢν πλήθη κρατήσας, οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ἔστε ἐνδοξίαν καὶ ἐς τοῦδασκεύιὰ ὧν ἐβούλετο, τοσοάγων τὰ τοσφάγματα, ἐπ' ἄλλοις τισὶ τὰ ἀμφίλογα αὐτῶν ἐποίησατο· ὥσθε καὶ οἷς ἠλαπώθη, καὶ οἷς ἐπλεονεκτήσε τι, ὑπὲρ τ' αὐτῷ ὁμοίως, τὰ μὲν ὡς αὐτὸς καὶ ἐποίησε, οὐκ ἐποίησε, τὰ δὲ ὡς ἕτερος τοσοτείναθαι δυνηθῆναι. καὶ ὁ μὲν ὕστω δίφαγαλὼν μέχρις οὗ καὶ ὁ καῖσαρ ἐνίκησε, τοῦδαχρῆμα μὲν ἐς ὀργὴν αὐτῷ ἦλθε, οὐ μὴν ὑπωπίσθη, ἔπειτα δὲ κατῆλθε καὶ ἐπιμήθη. λαβιήνος δὲ καταδοσθμτων αὐτοῦ διὰ τοσοπρεσβείας τῶν ἰβήρων, τῆς τε ἀρχῆς ἐξέπεσε, καὶ οἴκαδε ἀναχωρήσας, ἐφθάρη τοσὸς τῷ ἴβνεος ἐνδοκίας. τοῦτα μὲν ἔξω ἐλήγετο. οἱ δὲ ἐν τῇ ῥώμῃ, τέως μὲν ἐν τοῦ ἀμφιλόγου καὶ ἐν μετεώρῳ τὰ τε τῶ καίσαρος καὶ τὰ τῶ πομπηίου τοσφάγματα ἐῶν, οὐκ μὲν τοῦ τοσφανοῦς πθῶτες τὰ τῶ καίσαρος, ὑπατό τε τ' δυναμένους αὐτοῦ τῆς σϋνούσης σφίσι, καὶ ὑπατο τῶ στρατηγίου ἔστε στρατάρχοντος, ἐκαινούδαζον· καὶ εἴτέ που κρατήσας ἠγέλθη, ἔχαιρον· εἴτε καὶ πταίσας, ἐλυποῦντο, οἱ μὲν ἀληθῶς, οἱ δὲ πλαστῶς. καὶ γὰρ καλαίσχοποι σφῶν καὶ κατήκοοι πθῶς ὅτα ἐσ' αὐτοῖς ἐκ ἐλέγετο καὶ ἐλήγετο, τοῦδατηρούντες πολλοὶ τοσιενόσουν. ἰδίᾳ γὰρ καὶ ἀναλιώτατα τῶν φανερῶν οἱ τοῦ τε καίσαρι ἀχθόμενοι, καὶ τὰ τοῦ πομπηίου τοσαγαθύμενοι, ἐκ ἔλεγόν τι ἐποίουν. καὶ τούτου τά τε ἀπολόμενα καὶ ὁ τοσοφορῶν σφίσιν ἀμφότεροι λαμβανόμενοι, τοῖς μὲν δεδιότες, τοῖς δὲ θαρσοιῶντες ἐχρῶντο. καὶ οἷα πολλῶν καὶ ποικίλων ἔντε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ πολλάκις λοιδοροιουμένων, χαλεπώτατα διεβάλοντο· καὶ γὰρ ἠδόντο καὶ ἐλυποῦντο, καὶ ἐθάρσουν καὶ ἐφοβοιῶντο διὰ βραχυτάτου. ἀτελεύτησις δὲ τῆς τοσὲ φάρσαλα μάχης, ὅτι πολὺ μὲν ἠπίσουν. οὔτε γὰρ ὁ καῖσαρ τῶν κοινῷ τι ἐπέσχλεν, οὐκήσας δημοσίᾳ χαίρων ὅτι τοιαύτη νίκη φανεῖσα, διὰ τοῦ ὀπτινίκια αὐτῆς ἔπεμψε, καὶ ὁ πομπήϊος τοσοῦλος τὸν τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἐς τοσὸς τὰ ἐλπιζόμενα πολὺς ἐφάνετο. ὡς δ' οὖν ὑπεύσθμ πολε, τὰς μὲν εἰκόνας ἔ τε πομπηίου καὶ τοῦ σύλλου τὰς ὑπὸ

In Annulo Pompeÿ tria trophæa sculpta

ᾧ βή μετ' ἐξώσας ἀὖθις, ἀηὸ γ' οὐδὲν τότε ἐποιήσαντο. συχνοὶ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ βουλόμενοι ποιῆσαι, συχνοὶ δὲ καὶ τὸν πομπήιον μήπως δύναμιν λάβῃ, φοβούμενοι, ταῦτ' ἐκείνῳ ἱκανὰς ἔχειν ἐνόμιζον, καὶ ὃν πομπήιον ἀπαιτοῦντες σφίσι τοὺς στρατιώτας ἐδέοντο. ἐπεὶ μέντοι καὶ ἀπέθανεν, οὐδὲ μὲν καὶ τοῦτο, ὃ οὐ τοῦτον ἦρεν ὃν δακτύλιον αὐτῷ πεμφθέντα ἰδεῖν, ὅτι ἐστεφανώμην. ἐπεγέγλυπτο δὲ ἐν αὐτῷ τρόπαια τρία, ὥσπερ ὃ ἐν ᾧ τῷ σύλλου. ὡς δ' οὖν ἐτιμήκει, φανερῶς τε ἤδη τὸν μέν, ἐπῄνουν, ὃν δέ, ἐλοιδόρουν, καὶ πολὺ ὅ, τι πολὺ ἐξέβρηε ἐδημαίνετο, ἐσπουδάζετο δὲ θᾶττον τὰ τρόπαια τρία καθαιρεθῆναι. καὶ ἔν τε τούτῳ πολλὴ τοῦδε πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν τοιούτων ἀμιλλα, ὑφ' ἑκάστου σφῶν δημάλοις τῇ κλακείᾳ καταδαζόντων, καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ τοῦτο ἔργα αὐτῶν. τέ τε γὰρ ὑπατεύοντες ὃ τοῖς ἡμαῖσι πάντες, ὡς μὲν ὑπὸ τοῦ ὁρῶντος μὲν καθαιρεθῆναι πολὺ πλείστην καταδαπάνην ἐποιήσατο, ὃ ἐνόμιζον δύο θεῖς ἂν αὐτῶν, ὥσπερ ἡ αὐτὴ χαλκὸς ἦν, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης αὖθις ποιοῦντες, ὁ μὲν Ἀρχιλῶ, ὁ δὲ ἱεροσκύτου, ὁ δ' ἐκ καὶ χρήματα δυτικήψεσθαι. ἐγὼ δοῦν τὰ μὲν ἄλλα ὅσα ἤτοι μὲ ἑτέρωθι ποῖ ἐποίησαν ἐξηφίσαντο, εἰκόνας τε καὶ στεφάνους μὲ ἀνδριάντας, τά τε τοιαῦτα πρόπαια, ἢ καινὰ μὲν μὲ τότε ἐστησάμενα τῷ τοῦ ἰοῦ, οὐ μέντοι ὃ ἐπὶ τοῦ καίσαρος ἐβεβαιώθη, ἐᾶσαι λείψω, μὴ καὶ δι' ὄχλου γένωμαι, εἰ μὴ πάντα αὐτὰ ἐπεξίοιμι. ὃ δ' αὖθ' οὗτος καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα, μᾶλλον γε ὅσῳ καὶ πλείω μὲ ἀνεπώτερα ἀεὶ εἰσήγετο, ποιήσω, μόνα δ' ὅσα ἴδιόν τέ τι καὶ ἐξαίρετον ἔχοντα ἐκινεῖτο, καλαλέξω. οἵς τε γὰρ ἐπὶ τοῦ πομπήιου φθονήσαντες ἐπέτρεψαν αὐτῷ πᾶσι ὅ, τι ποτ' ἂν ἐθελήσῃ δράσαι (οὐχ ὅτι μὲ αὐτὸς πρῶτος ἐκεῖνος οὐ τοῦτο λαβὼν εἶχεν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἐν νόμῳ ἤδη τινὶ αὖθ' ποιῇ δόξῃ) μὲ πολέμων καὶ εἰρήνης κύριον, ὥστε φάσ' τὴν ἐν τῇ ἀφρικῇ στρατιὰν μόνων ὥστε πόλεις ἀνθεῖναι, ἀπέδοξαν αὐτ', καὶ μηδὲν μήτε ὃ δήμῳ μήτε τῇ βουλῇ ὥστε αὐτῶν κοινώσῃ). καὶ ἐκ μὲν που μὲ τοῦτο καὶ πρῶτον ἐπ' ἐκείνῳ, ἀτε μὲ δυνάμιν τηλικαύτην ἔχοντι. οἷς γοῦν πολέμους οὐκ ἐπολέμησε πόλεις, ὀλίγου καὶ ἑαυτὸν ἀπώλεσε. ὅμως δ' οὖν αὐτῷ (πολίται τε γὰρ ὃ αὖ τελεῖν ἔτι δοκεῖν ἔμελλον) ταῦτά τε οὕτως ἐψηφίσαντο, καὶ τὰ ἄλλα πάντα καὶ ἀκόντων αὐτῶν ἔλαβεν ἐδυνάτο. ὑπατός τε γὰρ ἔτη πέντε ἐφεξῆς ἠρέθη, καὶ δικτάτωρ οὐκ εἰς ἔκμηνον, ἀλλ' εἰς ἐνιαυτὸν ὅλον λεγθῆναι ἔλαβε, τιμή τε ἐξουσίαν τῶν δημάρχων ἀφ' ἑνὸς ἑκάστου, ὡς εἰπεῖν, ἐσπράξατο. συνεβεβήκει δὲ τοῦτο ἐκ τῶν αὐτῶν βάθρων, καὶ ἐς πάλαι σὺν ἐξεπάζεσθαι σφίσιν, ὃ μηδεὶ ἐξὸν, δύρατο. αἵ τε γὰρ ἀρχαιρεσίαι πᾶσαι πλὴν τῶν τῆς πλήθους, ἐπ' αὐτοῦ ἐγένοντο. καὶ ἀφ' οὗτος ἐς τὴν πρόσοδον αὐτοῦ ἀναβληθείσας, ἐπ' ἐξόδῳ τῷ ἔτους ἐτελέσθησαν. ἀφ' τε ἡγεμονείας ἀφ' ἐν ᾧ ὑπηκόῳ, τοῖς μὲν ὑπάτοις αὖθις δῆθεν ἐκληρώσαν, τοῖς δὲ δὴ στρατηγοῖς τὸν καίσαρα ἀκληρωτὶ δοῦναι ἐψηφίσαντο. ἐς ἃ γὰρ τοὺς ὑπάτους καὶ ἐς τοὺς στρατηγοὺς αὖθις ταῦτ' ἀφ' δεδογμένα σφίσιν ἐπεμνήθην. καὶ ἔτερον δέ τι εἰλισμένον μὲν γέγραπται, ὃν δὲ δὴ τῇ τοῦ καίσαρος δόξῃ φθονερᾷ, καὶ ἐπίφθονον καὶ νεμεσητὸν ὂν ἔγνωσαν. τοῦ γὰρ πολέμου τοῦ πρός τε ὃν ἰόβαν καὶ πρὸς τοὺς ῥωμαίους τοὺς μετ' αὐτοῦ πολεμήσαντας, ὃν ὁ καῖσαρ οὐδέπω πότε, οὐδ' ὅτι νικήσαντο, ἠπίστατο, πέμψαι τινὰ αὐτῷ νικητήρια, ὡς κεκρατηκότι, προσέταξαν. ταῦτ' οὖν οὕτω καὶ ἐψηφίσθη καὶ ἐκυρώθη, καὶ ὁ, τε καῖσαρ τὴν δικτατωρείαν τοῦδε χρῆμα, καίπερ ἔξω τῆς ἰταλίας ὤν, ὑπέστη, καὶ τὸν δυτώνιον μηδὲ ἐστρατηγηκότα, ἵππαρχον προσελόμενος. καὶ εἵπετο τούτῳ ὁ ὕπατος,

M. Antoni?

καίτοι τῶν οἰωνιστῶν στροβούντων μὴ τιν' ὀπτῶν μηδενὶ ἐξεῖναι πλείω ἢ ἑξαμήνου χρόνον ἱππαρχῆσαι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἴσμεν ὅτι τούτῳ πολλὰ ἀφλίσκανον, αὐτὸν μὲν τ' δικαίτωρα εἰς ἐνιαυτὸν ὅλον πάντα πάντεια λεγθῆναι γνόντες, ὡς ἢ δὴ τὰ ἱππάρχου ἀκριβολογούμενοι. ὁ δὲ δὴ κεκίλιος ὁ μέτελλος καὶ ἀπώλετο, ἐλπίσας τὰ ὡς τῶν δημάτων ἐκατὸν τοῦ καίσαρος ὀφειλόμενα, καθάπερ ἠπηλυθόν τε αὐτῷ καὶ ἐφθαρμένου, λῦσαι, καὶ δῆλα τοῦτο καὶ τὴν ῥώμιλιν ὃ τ' ἀμπρυίαν ἐκλαφύξας. οὕτω γὰρ αὐτὸς ἔφθασε τοῦτος τοῖς τῶν καίσαρος, δι' ἃ καὶ γραπτὰς ἀπεδείχθη. ὀργισθεὶς δὲ ὅτι τε μὴ ἠσυνόμησε, καὶ ὅλα ὃ δεβόνιος ὁ στρατάρχων αὐτῷ οὐ κληρωτὸς, ὥσπερ εἴθιστο, ἀλλ' αἱρετὸς ἐκ τῶν καίσαρος ἐς τὴν ἀσυνομίαν προεχρίσθη, διαναιδοῦτο τοῖς πρότερα τῷ στρατάρχοντι, καὶ οὐτ' ἀφ' οὗ τι τῶν ὑπαθηλύντων οἱ ποιήσασθαι ἐπέτρεπεν, οὔτε τὰς δίκας κατὰ τοὺς τῶν καίσαρος νόμους τελεσθῆναι προεχώρει, καὶ προσέτι τοῖς ὀφείλουσί τι βοηθοῦσαν ὅπως τοὺς δεδομένους, ὃ τοῖς ἐν δημοσίοις οἰκοῦσι τὸ οἰκεῖον ἀφῃρεῖτο ἐπηλέγετο. προσέτι μέντοι ὃ ἐκ τούτου συχνοὺς, ἐπῆλθε μετ' αὐτῶν ὃ πρεβωνίῳ. καὶ ἀπέκτεινεν αὖθις δή, εἰ μὴ τὸν ἐαθῆτα ἠλάττατο, ὃ διέφυγε σφᾶς ἐν ᾧ ὄχλῳ. διαμαρτὼν δ' οὗτος, νόμον ἰδίᾳ ἔθηκε, προεῖπέ τε πᾶσιν οἰκεῖν ἀδόξους, καὶ τὰ χρύσεα ἀποκόπτειν. ὁ δοῦν σερουίλιος γραμμάτων τέ τινας ἐς γαλατίαν τῷ τύλλῳ πρὸ ἡμέρας μετεπέμψατο, καὶ τὸν βουλὸν τῇ πρὸ αὐτῶν φερούσῃ σιταγωγῶν, προεῖπε γνώμην περὶ τῶν πρότερον. καὶ κυρωθέντος μὲν μηδενὸς (οἱ δημάρχοι γὰρ ἐκώλυσαν) συγχαφέντος δὲ τοῦ δόξαντος, ἐκέλευσε τοῖς ὑπηρέταις καθεῖναι τὰ πινάκια. ἐπειδὴ τ' ὁ κεκίλιος σκηνάς τε ἀπήλασε, καὶ αὖθις ὂν ὕπατον ἐς θόρυβον κατέστησε, σιωπῇ δὴ αὖθις φανερὰ μὲν τοῖς γραμματεῦσι, ἐς τὸν φυλακὴν τῆς πόλεως ὃ σερουϊλίᾳ, ὡσπερ δή μοι πολλάκις εἴρηται, προέδοσθαι. καὶ ὁ μὲν οὐδὲν ἐκ τούτου τοῦ κεκιλίου, ὡς ἐς γραίηρον ὦτι, προεῖπε, ἀλλὰ τά τε προσήκοντα τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ δῆλα τῶν γραμμάτων προσέταξε, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον τοῦ τε συνεδρίου εἶρξε, καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος καταβοῶντά τι κατέπαυσε, τόν τε δίφρον αὐτοῦ συνέτριψεν. ὁ δὲ ὀργὴν μὲν πολλὴν καὶ ἔκαιον αὐτῶν ἐποιήσατο, δεδιὼς ἢ μὴ καὶ κλαυθῇ (δυνάμιν γὰρ ἀξιόμαχον ἐν τῇ πόλει οὐκ εἶχεν) ἐς καμπανίαν προεῖπε μίλωνα νεωτερίζοντά τι ἀπράγα ἔγνω. ἐκεῖνος γὰρ ὀλίγῳ μόνος τῶν φυγόντων οὐ κατήλθε προεῖπε τοῦ καίσαρος, ἐς τε τὴν ἰταλίαν ἀφίκετο, καὶ πολλοὺς δὴ δεσμώτους τοὺς μὲν, βίου δεομένους, τοὺς δὲ, καὶ χρημοσίαν τινὰ δεδιότας συλλέξας, τὴν τε χώραν ἐκακούργει, καὶ τὰ πολεσιν τάς τε δῆμας καὶ τὴν καπύην προσέβαλε. προεῖπε οὖν τοῦτον ὁ κεκίλιος ἀφορμῆσαι δεήσας, ὥστε μετ' αὐτοῦ πόθ' ὅ, τι δύναιτο ὃν καίσαρα λυπῆσαι, ἔπειτ' ὀλίγῳ μήτε ἐκ τῶν προσφανοῦς ἐκδημήσας ἐδυνάτο (πρέπτηρτο γὰρ) μήτ' αὖ ἐκδρασίαν ἐτόλμα δι' ἃ τε πάλαι, καὶ ὅτι πολλῷ πλείω ἔντε ἐν ᾧ χρήματι καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῶν τ' στρατηγείας ὢν καίσαρος ἐξῆν ἤλπιζε, τάς τε ὑπάτῳ προσῆλθε, καὶ πρήτειτο αὐτὸν, λέγων προεῖπε ὃν καίσαρα ἀπελθεῖν βούλεσθαι. ἐνοτοπήσας οὖν ἐκεῖνος τὸν δρόμιον αὐτῷ, ἐπέτρεψε μὲν οἱ τοῦτο ποιῆσαι, δήλως τε καὶ ὅτι πολὺς ἐνέκειτο πόθ', τε τὸν καίσαρος ὄνομα ὑπακούσῃ, καὶ προεῖπε τὸν ἀπολογίαν δὴ ἐπείγεσθαι σκηπτόμενος. συνέπεμψε δὲ αὐτῷ δημάχον ἕνα, ἵν' εἴ τι νεοχμῶσαι βουλήσεται, κωλυθείη. ὡς δὲ ἐν τῇ καμπανίᾳ ἐγένοντο, καὶ ὅ, τε μίλων παίσας προεῖπε τῇ καπύῃ ἐς τὰ τι φάρσω ἀόρια κατεπεφύγῃ,

Μ. Cecili?

Trebon?

ἀσυνομία

Servili?

Milo in cápania novas res moh ebatur

Trphratem montes

Milonis mors in apulia

ut ait Cicero

Fortunæ populi Rom. †

καὶ ὁ κεκίλιος ὀκέτι πρωαιτέρω προεὐχάρι, δείσας ὁ δημύλχος οἴκαδε ἐπσπαγαγεῖν αὐτὸν ἠθέλησε. προεπυδώλμος οὖν τοῦτ' ὁ στρουίλιος τῷ μὴν μίλωνι πόλεμον ὠν τῇ βουλῇ ἐπήγειρε, ὃν δὲ δὴ κεκίλιον ὑπωμείναι μὴν ὠν ᾧ προεσεῖφ, μὴ καὶ ταραξίξῃ τι, ἐκέλευσεν, ἀ μὴν τοι δίχ' φυλακῆς ἀκριβοῦς, ἅτε καὶ στρατηγοῦντα, ἐποιήσατο. ἀπέδρα τε δὴ οὖν, καὶ προεὸς τὸν μίλωνα ἠπείγετο, καίπερ ἔτι ταραχῶδες, εἰ ζῶντα αὐτὸν δύρήκει. νικᾶ δὲ ὠν τῆς καμπανίας ὠκπεσόντος αὐτοῦ, καὶ ὠν ἀπουλίᾳ φθαρέντος, ἔστε τὴν βρεπταίαν ἦλθεν, ὡς ὠνόμου γέ μ' συήσων, καὶ ὠκ ἂν ἐποίησαν λόγου τι ἄξιον, ἀπώλετο. συγραφέντες γὰρ οἱ τὰ τοῦ καίσαρος προεπόντες ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἀπέθανον. οὐ μόνοι καὶ ἡσυχία τοῦτο ὠν τῇ ῥώμῃ ἐλήφετο, ἀλλὰ πολλὰ δὲ δῆτα συνέβη, ὡσπέρπου καὶ τὰ πρόσθεν προσδήλωσεν. ὠκείνῳ τε γὰρ τῷ ἔτει τελευτῶντι δηλά τε σείοντο, καὶ μόλισα ὠν ᾧ καπιτωλίῳ τοῦτο ὃν ἡραπλέα ἱδρύθησθαι. ἐτύγχανε γὰρ ἱερὰ ἵστασθαι τότε μεγάλα. ἔδοξε γνώμῃ τῶν μαντέων πάντα αὖθις τὰ ὠκείνης καὶ τὰ τοῦ καρχηδονίου τεμένισματα καθασκάψαι. μόλις δὲ τοῦτο, καὶ σεισάντων λαθών σφᾶς προεσκαφθρέθη, καὶ ὠν αὐτῷ κεφάλεια δώδεκα πείων ἀρχῶν μεσὰ δύρέθη, τὰ τε ἐχόλιβα σφισμὸς ἰχυρὸς ἐλήφετο, καὶ βύας ὤφθη. κεραυνοί τε ἐς τὸ καπιτώλιον, καὶ ἐς ὃν τύχης τῆς δημοσίας καλυμβόης ναόν, ἔστε τοὺς τοῦ καίσαρος κήπους κατέσκηψαν. καὶ τοῦτο ἵππος τὸν τῶν ὠκ ἡμέρᾳ μάχων ἀπέθανεν ὠπ' αὐτῶν, καὶ ὃ τυχαῖον αὐτόματον δύεώφθη. προεὸς δὲ τούτοις αἷμά τε ἐξ ἐργαστείου στρατιοῦ προεχυθὲν ἀφίκετο προεὸς νεὼν ἕτερον τύχης, ἵν' ὠκ τῶν πάντα τά τε ὠν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὰ κατόπιν δὲ ἐφορᾶν καὶ ὠκλογίζεσθαι, χρεῶν εἶναι μηδὲ ὁπτιλανθάνεσθαι ἐξ οἵων οἷος ἐλήφετο, καὶ ἱδρύσασθαι δὲ ἐπεκάλεσεν, ἔστ' ὅπου τινὰ ὠκ δύαφήγητον ἴχνησι. καὶ βρέφη τινὰ τοὺς ἀρίστερας ὁπὶ τῆς κεφαλῆς χεῖρας ἔχοντα ἐλήφθη. ὥστε ἔκ τε τῶν μηδὲν ὑγιὲς ὑποπτεύεσθαι, καὶ ὠκ τούτων μάλισα τῷ τῆ ὑποδεεστέρων καὶ τῶν προετελεσμένων ἐπαύασαν, τούς τε μαντεις προεφπεῖν, καὶ τὸν δῆμον προεσδέχεσθαι. ταῦτα μὲν οὕτως ὑπὸ τοῦ δαιμονίου προεσδηλούμενα ἐπάεσθεν αὐτοῖς. συνεπελάβετο δὲ σφίσι τὸ φόβου, καὶ ἡ ὅψις αὐτὴ τῆς πόλεως δύνη καὶ ἀήθης, ἔν τε τῇ νουμιλυίᾳ καὶ ἔπειτα ὅτι πολὺ ὑμοιότη. ὕπαρος μὲν γὰρ οὐδεὶς οὐδὲ γρατηγὸς οὐδέπω ἦν. ὁ δὲ δὴ δύτώνιος οὐδέπω μὲν ἐαθῆτος ἕνεκα (τῇ γὰρ προεπορφύρῳ ἐχρῆτο) καὶ ἐσθοδούχων (τοὺς γὰρ ἓξ μόνους εἶχε) τοῦ τε τὸν θρόνον ἀθροίζειν, εἰκόνα τινὰ τῆς δημοκρατίας πρείχετο. τῷ γὰρ δὴ ξίφει ᾧ πρέζωσο, καὶ ᾧ πλήθει τῶν στρατιωτῶν οἱ γραμματοῦς, τοῖς τε ἔρροις αὐτοῖς ὅτι μάλισα τὸν μοναρχίαν ὑνεδείκνυτο. καὶ ἦν οὐ τὸ πρῶτον μόνον τοῖς ῥωμαίοις χαλεπώτατον, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐς τὸν καίσαρα πολὺ πλείω καὶ δῆτε τὰ ὑπωπτεύετο. ὅπου γὰρ ὁ ἵππαρχος οὐδὲ ὠν τῇ πανηγύρει ὃ ξίφος κατεζώνετο (τοὺς γὰρ πλείους ταῖς θ' καίσαρος ᾠδαῖς ἐπετέλεσεν, ὀλίγας γάρ τινας καὶ οἱ δημύρχοι ἐποίησαν) τίς οὐκ ἂν αὐτὸν τ' δικαίτωρα ὑπετόπησεν; εἰ γάρ τις δὲ τ' χρησότητα αὐτοῦ, ὑφ' ἧς πολλῶν καὶ δύτὶ πολεμησάντων οἱ ἐπέφυσεν, ἐνενόει, ἀλλ' οὗτοι καὶ ὅπτ' τῶν ὁμοίων τοῖς τ' ἐφιελλήνοις ἀχθῆς καὶ τοῖς καλὰ προεάξασθαι αὐτὸν, κλύοντας ἰδόντες, δὲ ἐκεῖνοι δημοιωθήσεσθαι προεσεδόκων. ᾖν ποιῶτε τε οὖν, καὶ πολλὰ προεὸς δημήλους, οἷς γε καὶ ἀσφαλῆ τὶς ἦν, διελήλεκται. οὐ γὰρ που καὶ πᾶσιν ἀδεῶς συζενέσθαι ἐδώκει. κἀν γὰρ πάνυ φίλοι ἐδόκουν ἦναι

τινες εἶ), συγενῆς τε ἕτερος διέβαινον σφᾶς, καὶ μὴν τοῦτο πρέποντες, τὰ ἢ δὲ πάντα σφισὶ καλὰ ψευδόμενοι. ὅθεν οἱ λοιποὶ καὶ κτῆ τοῦτο οὐχ ἥκιστα ἐκακοπάθουν, ὅτι μήτε προεσολοφύρασθαι μήτ' ὁπτικινῶσαι ἔχοντες, οὔτ' ἀπαλλαγῆναι πόλεμος αὖθις ἐδώκει. ἢ μὴν γὰρ προεὸς τοὺς ὁμοπατρεῖς στρατιοτὰς ἔφερέ τινα αὐτοῖς κούφισιν. καί τις ἀσφαλὴς ὠκλαλήσας τέ τι, καὶ δώτακούσας οἷα ἔπαθον, ῥᾴων ἐλήγετο. ἢ ἢ δὴ προεὸς τοὺς ὁμοήθης ἀπιστία καθείργου τε ὠν τῇ ψυχαῖς αὐτῶν τὴν ἀνίαν, καὶ ὅπτ' πλῆθον αὐτοῖς ὄξέκαε, μήτε τὰ πόρρητα λεγούσας, μήτ' δώάπαυσίν τινα λαμβανούσας. πρὸς γὰρ ᾧ κατεκόλουα ἔνδον τὰ παθήματα σφᾶς τηρῶν, δὲ βύλογεῖν αὐτὰ καὶ θαυμάζων, ἑορτάζων τε καὶ βουλεύειν, ὠνυμεῖσθαί τε ἐπ' αὐτοῖς τὰ ἀγαλλιάζοντο. οὕτω μὲν οἱ ῥωμαῖοι οἱ ὠν τῇ πόλει τότε ὄντες διεῖθεντο. ὡσαῦτ' δὲ ὠκ ἀπορρεῶν αὐτοῖς ὑποδύτωνίῳ καὶ κυδαλῷ, λευκίῳ τέ τις βεβέλλιος, δὲ πούπλιος κορνήλιος δολοβέλλας δήμυρχοι ἐγενέσθην. ἔδοξε μὲν γὰρ τοῖς ὀφείλουσιν, οἷς ὧν δὲ αὐτὸς ἦν, καὶ δεῖ καὶ ὠκ τῶν δύπατειδῶν ἐς ὃ πλῆθος ὅπτ' τῇ δημυρχίᾳ μετέῃσι, στεμφανίζετο· ἐκείνοις δὲ ἔλεγε μὲν ὃν ἀμείνοσιν προεσίσεσθαι, ὠκ δὲ δὴ τῷ ὁμοίου αὖτ' καὶ γράμματα δέξεπῆ, καὶ σφαγᾶς ἐλεῆτο. ταραχή τε οὖν καὶ ὠκ τούτων πολλὴ ἐλήγετο, καὶ ὅπλα πολλὰ δὲ πόλεμον, κάπτοι τῶν βουλθυτῶν ἀπαγορθυσάντων μηδὲν προεὸς τὴν τοῦ καίσαρος ἀφίξεως καινοτομηθῆναι, καὶ τοῦ αὐτωνίου μηδένα ὠν τῷ ἀγῷ ἰδιώτιν ὁπλοφορῆν. καὶ (οὐ γὰρ ἐσήκουον, ἀλλὰ πάντα δὴ πάντως καὶ ἐπ' ἀνῆλεις καὶ ἐπ' ὠκείνοις ἐπίοιεν) τέλος πάσις τοῦ τε δύτωνίου καὶ τῆ ῥησίας ἐγένετο. ἵνα γὰρ δὲ πρὸ αὐτῆς τὰ ὅπλα, καὶ τὴν ἐξουσίαν τ' ἐπ' αὐτῷ, ἢ φθάσας ἐλεῆτο, προεσεδέσθαι νομιαθείη, γραλιώτας τε ὠντὸς τῆ τείχους πρέφῃ, καὶ τὴν πόλιν δῖχ' φυλακῆς μὴ τῶν ἀγῶν δημύρχων ποιῆσθαι ἔλαβε. κἀκ τούτου δύτώνιος μὲν ὠνόμου δὴ τινι πάντ' ὅσα ἐπεθύμει ἔδρα. δολοβέλλας δὲ καὶ βεβέλλιος ὄνομα μὲν βιαίου προεᾴξεως εἶχον, δώτηνιζοντο ἢ ὑπατο τε τῆς θρασύτητος καὶ ὑπατὸ ἦς προεσκώπτης, καὶ δημήλοις καὶ ὠκείνῳ, ὡσπέρτινα καὶ αὖθι ἠγεμονείαν προεδὲ τ' βουλῆς εἰληφότες. καὶ τούτῳ δύτώνιος πυθόμενος τὰ γρατόπεδα ἀ μὴ τῷ μάλιο ὁ καίσαρ ἐς τὴν ἰταλίαν, ὡς δὲ ἐφεφόμενος σφίσι, προεσέπεμψε, μηδὲν ὑγιὲς δρᾶν, καὶ φοβηθεὶς μή τι νεωτερίσωσι, δὲ μὲν ἄφυ τοῦ καίσαρος ᾧ λευκίῳ ἐπέτρεψε, πολίαρχον αὐτὸν ἀποδείξας, ὅ μὴ πώποτε τοῦ ἱππάρχου ἐξουσίαν ποιῆν ἐῶ· αὐτὸς δὲ προεὸς τοὺς γραλιώτας ἐξώρμησεν. οἱ οὖν δήμυρχοι οἱ δύτίσασιάζοντες σφίσι, τοῦ τε λευκίου ἀφ' ὃ γῆρυς κατεφοίνισθαι, καὶ πολλὰ δὲ δῆτα, μέχρις οὗ ὃν καίσαρα τά τε ὠν τῇ αἰγύπτῳ διῳκηκότα καὶ ἐς τὴν ῥώμην ὡρμηκότα ἐπύθοντο, καὶ ἑαυτοὺς καὶ τοὺς δήμους ἐξέφρασθαι. ὡς γὰρ οὐκέτ' αὐτοῦ ἐπαμήξοντος, ἀλλ' ἐκεῖ που προεὸς τὴν αἰγυπτίων, ὡσπέρ που ἤκουον, ἐπολυμένου, διεφέροντο· τότε ἢ χρόνον μὲν τινα ἐμετείασθαι, ἐπεὶ δὲ ὅπτ' ὃν φαρνάκην ἐκεῖνος προέτερον ἐπεγράβυσεν, ἐσασίασθαι αὖθις. ὁ οὖν δύτώνιος μήτε ὁπτιαεῖν αὐτοῖς δυνάμενος, καὶ ᾧ πλήθη ἀφ' τὴν προεὸς τ' δολοβέλλαν ἀναλύσειν προεσκρούων, τὰ μὲν προεῤῥα τούτῳ προεσέτετο, καὶ τὸν τερβέλλιον δήμα τε ἐπητιᾶτο, καὶ ὅτι τοὺς γραλιώτας σφετερίζοιτο. ἔπειτα δὲ αὖ αὐτὸς τὸν ὅμιλον ἀφ' μὲν μηδὲν προεστιμῶντα, ᾧ ᾗ δὴ δολοβέλλα μόνῳ προεσκείμενον, ἠρέθη καὶ μετεβάλετο, δήμως τε καὶ ὅτι τῆς μὲν τοῦ τὸ πλήθους χάεπτος ἐκοινώνει οἱ, τῆς δὲ τοῦ τῶν βουλθυτῶν αἰδίας ὃ πλῆσον μετελάμ-

1. Trebellij
2. P. Cornelij Dolobellæ

σασε, καὶ ὦ μὴ λόγῳ, μέσον ἀμφοῖν ἔστηκε· τῷ δ' ἔργῳ, ὃν προεβάλλετο κρύφα δι-
δέλετο, καὶ ἅ τε δῆλα αὐτῷ σωπηγωνίζετο, καὶ φανερὰς λαβὰς ἐπέτρεψε· καὶ ὁ μὴ
θεατὴς ἐκ τούτου καὶ ἀγωνοθέτης αὐτῶν ἐλέγετο· ἐκεῖνοι δὲ ἐμάχοντο, καὶ τὰ τε πό-
λεως καὶ ὁπόσα τὰ δυτικὰ ἐλάμβανον, καὶ φόνοις καὶ ἐμπρήσεσι ἐποίουν, ὡς μὲ
καὶ ἱερά ποτε ἐκ τοῦ ἑστιάτορος τοῦ τῶν ἀεὶ παρθένων ἐκκομισθῆναι. αὖθίς τε οἱ
φυλακὴν οἱ βουλευταὶ τῆς πόλεως ἀκριβεστέραν ὧν ὑπῆρχεν ἐψηφίσαντο, καὶ στρα-
τιωτῶν ἅπασα, ὡς εἰπεῖν, ἡ πόλις ἐπληρώθη, οὐ μόνοι καὶ παῦλά τις ἐγίνετο. ὁ γὰρ
δολοβέλλας ἀπογνοὺς συγχώσεως τινὸς τῷ χάρακι δόξαιτο, μέγα τι κα-
κὸν ἐπεθύμει δράσας ἀπολέσθαι, ὡς καὶ ὄνομα ἐκ τούτου ἀεὶ σχήσων (ἤδη γάρ τι-
νες καὶ τῶν κακίστων ἔργων ἔφασαν ὅτι τῇ φήμῃ χαίροντα) ὑφ' οὗπερ καὶ ἐκεῖνος θᾶ
τε δῆλα ἐτάραττε, καὶ τοὺς νόμους, τόν τε περὶ τὰ χρέα καὶ τὰ περὶ ὧν ἐποιήσαν ἐν ῥη-
τῇ τινι ἡμέρᾳ δηλόν ὑπέφαινε. ὡς οὖν τοῦτό τε περιεπυγέλετο, καὶ ὁ ὄχλος θᾶ τε
περὶ τὰ ἀγοραῖα ἀποφοβίζας, καὶ πύργους ἔσχεν ἢ ξυλίνους ἀποκλείσας, ἕτοιμος πάν-
τῃ τῶν ἐναντίων ἐμβαλεῖν ἐγίγνετο, ἐνθένδε ὁ Δυτώνιος τραπόμενος ἅμα τῇ ἡμέ-
ρᾳ πολλοὺς ἐκ τῆς καπιτωλίου καθαγαγών, θάς τε σπείρας τῶν νόμων κατέκοψε,
καί τινας καὶ μεθ' ἑτοῦτο παραχώρησε ἐπ' αὐτῷ τῆς καπιτωλίου κατεκρήμνισεν. ὃ μὲν
τοι καὶ ἐπαύσατο δρῶν τοῦτο σασαίζοντας, ἀλλ' ὅσῳ πλείους ἀπώλλυτο τούτων, τό-
σῳ μᾶλλον οἱ περιλοιποὶ ἐθορύβουν, νομίζοντες τὸν κάμνοντα μεγίστῳ καὶ δυσκρε-
σίᾳ τῷ πολέμῳ συμπεπλέχθαι, οὐδὲ ἐπέσχον, πρὶν αὖθις ἐκεῖνον ὀξαπιναίως σφίσιν
ὀφθῆναι. οὕτω δὲ καὶ ἄκοντες ἠσύχασαν, καὶ οἱ μὲν πρῶτοι, τί ποτε συνέβη, πεισό-
θαι περισσόκων, λόγος τε ἐπ' αὐτοῖς καὶ πᾶσιν ὁμοίως τοῖ πόλιν, τῶν μὲν, θᾶ,
ὧν δὲ, τὰ δικαιούντων. ὁ γὰρ δὴ κάμνων τῶν σιωπῇ οἱ ἐπὶ καὶ τότε ἐκρήσαν. τῇ
τε γὰρ προύσῃ αὐτῶν καθαστάσει ἠρκέθη, καὶ οὐδὲν τῶν περιόντων ἐπολυπραγ-
μόνησεν, ἀλλὰ πρώτων τε ἐφείσατο, καί τινας αὐτῶν ἐτίμησεν, ἀνδρός τε καὶ ὃν δο-
κοῦντα. διέρτεσιαν γὰρ ἅπασιν ὀφείλων, οὐκ ἠξίωσεν αὐτῆς ἐκλαθέσθαι. οὐ
γὰρ ὅτι ἠδικήθη, ἀφ' οὗτος ἐκείνης ὠλιγώρησεν, ἀλλ' ἐξ ὧν διέπεπόνθει, καὶ ὅτι
τοῦτῳ οἱ συνέγνω, καὶ θᾶ τε δῆλα αὐτὸν ἐκ μικροῦ ἤγαγε, καὶ ὕπατον οὐ πολλῷ ὕστε-
ρον μηδὲ στρατηγήσαντα, ἀπέδειξε. ταῦτα μὲν ἐν τῇ ῥώμῃ ὧδε τῷ δ' ἐκείνου
ἔργος ἀποίσιαν ἐλάμβανεν. χρόνιος δὲ ἐπ' αὐτῷ καὶ οὐκ ὀλίγος ὅτι ὦ τοῦ πομπηίου
θανάτου ἦλθε, ἀφ' οὗ καὶ δε· οἱ αἰγύπτιοι ταῖς τῶν χειμερῶν εἰσπλεύσεσι βαρυόμενοι,
καὶ δεινῶς φέροντες ὅτι μηδὲ τῶν ἱερῶν ὡς ἀπείχετο· δεισιδαίμονες τε γὰρ πολλὰ περ-
ιεσκόπουν, καὶ πολέμους ὑπὲρ αὐτῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπους, ἅτε μὴ καθ'
ἓν, ἀνθ' ἑνὸς καὶ οὐκ ἐπὶ σκαιρίου καὶ αὐτοῖς ἡμῶντες τινα, δυσμενεῖς ἦσαν. τύχοις τε
οὖν ἀγανακτήσαντες, καὶ προσέτι φοβηθέντες μὴ τῇ κλεοπάτρᾳ, ἅτε μέγα πα-
ρὰ τοῖ κάισαρι δυνάμενον, πρόφασιν δῶσιν, ἐπαρθήσωσιν. ἐκείνη τε γὰρ τέως μὲν δι'
ἑτέρων περὶ αὐτοῦ δεῖ τὸν ἀδελφὸν ἐδικαίζετο· ἔπειτα δὲ ὡς ἅ χρῆν τὴν φύσιν αὐ-
τοῦ κατέμαθεν, (ἐπὶ γὰρ ἐρωτικώτατος, καὶ πλείσας καὶ μόνας ὅσας ποτ' ἐκτήσατο
συνεγένετο) πέμπει πρὸς αὐτόν, καὶ προσδιδόναί τε ἑαυτὸν τῶν φίλων λέγουσα, καὶ
αὐξιοῦσα αὐτὴ δι' ἑαυτῆς ἀγαπήσασθαι. δηλῶσαι τε γὰρ περικαλλεστάτη γυναικῶν ἐ-
γένετο, καὶ τότε τῆς ὥρας ἀκμὴν πολὺ διέφερε, τό, τε φρόνημα ἀξιόπιστον εἶχε, καὶ
προσομιλῆσαι πρωτὶ τῷ δῆλα χαίρειν ἠπίστατο, ὥστε λαμπρά τε ἰδεῖν καὶ ἀκου-
σθῆναι

Caesar mulieroſperat

Cleopatra pulchritudo & mores.

σθῆναι οὖσα, κἀκ τούτου πρώτα πρὸς καὶ δυσέρωτα τὸν ἀφηλικέστερον ἐξεργάσα-
σθαι δυνατὸν ἦν, πρὸς ὃ παρ' ἑαυτῆς ἐσκόμισε ὦ κάισαρ ἐλθεῖν, καὶ πρώτα ἐν ὦ
κάλλει τὰ δικαιώματα ἔθετο. ἠτήσατό τε οὖν ἐς ὄψιν αὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ τυχοῦσα, κα-
λεκόσμησέ τε ἑαυτὴν καὶ ἐξήσκησεν, ὥστε σεμνοπρεπεστάτη τὸν οἰκ ὀφθῆ-
ναι. καὶ ἡ μὲν ὧδε τὰ μηχανήματα μόνη, ἐστε τὸν πόλιν ἅμα (ἔξω γὰρ τὸν ἐκείνη ὢν) ἐς
τὰ βασίλεια λάθρα τῷ πολεμαίου νυκτὸς ἐσῆλθεν. ὁ δὲ καίσαρ ἰδών τε αὐτὸν,
καὶ τὴ φθεγξαμένης ἀκούσας, οὕτως αὖθις ἐδουλώθη, ὥστε αὐλίκα τοῦτό τε τὸ ἔως
τόν τε πολεμαῖον μεταπέμψασθαι, καὶ συναγαγέσθαι σφᾶς ὑπισχνήσασθαι. ἧς γὰρ
δικαιοῦν περὶ τοῦτο ἠξιοῦτο εἶναι), τότε ὧδε τῇ ζωῇ χαίρειν ἐποιήσατο. ὁ οὖν παῖς ἀφ' τε τοῦτο, καὶ
ὅτι τὸν ἀδελφὸν αὐφνιδίως εἶδεν ἔνδον οὖσαν, ὀργῆς τε ἐπλήρωθη, καὶ ἐκπηδήσας
ἐς τὸ πλῆθος, ἐβόα λέγων περιδίδοσθαι, καὶ τέλος ὃ ἀφόβημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
περιασπάσας ἔρριψε. δορυφόρου δὲ ὑπὸ τούτου μεγάλου συμβάντος, ἐκεῖνον μὲν οἱ καί-
σαρειοι φρουροῦντα σωτῆρα, ὃ δὲ δὴ ἀγρύπνιον ἐπαρσάμενον, καὶ αὐθοεῖ τὰ βα-
σίλεια καὶ ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης ἅμα περισσόμενον εἶδον (ζῆς γὰρ ῥω-
μαίοις οὐδὲν ἀξιόμαχον, ἅτε καὶ φίλων σφῶν δοκούντων εἶναι), πρίν) εἰ μὴ φοβη-
θεὶς ὁ κάισαρ περισῆλθέ τε ἐς αὐθις, καὶ ἐκ ὦ ἀσφαλῆς σφᾶς, πάντα σφίσιν ὅσα μὲν ἐ-
θελήσωσι, περισάξειν ὑπέσχετο. καὶ μετ' οὐδὲν ἐς ἐκκλησίαν ἐσελθών, τόν τε πολεμαῖον
καὶ τὸν κλεοπάτραν προεκήρυξε· καὶ τὰς δίκας τῆς παρὸς αὐτῶν ἀνέγνω, ἐν αἷς
ἐκείνους μὲν σωτοικῆσαι ἀγγλους, κτῆσιν τῶν ἀγυπτίων καὶ πάτρια, καὶ βασιλεύειν,
ἀγαθὸν δὲ δὴ τῶν ῥωμαίων δῆμον τὸν ὑπὲρ εὐπείαν σφᾶν ἔχειν ἐγέγραπτο. περι-
ῆσαν δὲ οὗτοι, καὶ ἐπειπὼν ὅτι ἑαυτῷ δικαίτωσι ὄντι, καὶ πρῶτον τὸ τῷ δήμου κρίσις ἔ-
χοντι, τόν τε ὑπὲρ μνήμην τῶν παίδων ποιήσασθαι, καὶ τὰ δόξαντα τοῖ πατρὶ αὐτῶν ἐ-
πιτελεῖν περισήκειν, ἐκείνους τε τὸν βασιλείαν ἀμφοτέροις ἔδωκε, καὶ τῇ ἀρσινόῃ ὦ
τε πολεμαίῳ τοῦ νεωτέρῳ, οἷς ἀδελφοῖς σφᾶν τὸ κύριον ἐχρήσατο. τοσοῦτον γὰρ
που δέος αὐτῶν ἔσχεν, ὥστε μὴ μόνον μηδὲν τῶν τῆς αἰγύπτου περισκοπεῖν, ἀλλὰ
καὶ τὰ οἰκείων τι αὐτοῖς περισσώσαι. καὶ τότε μὲν οὕτως ἐπαύσαντο· αὖθις δ' ὕστε πολ-
λῷ ὕστερον ἐκινήθησαν, ὥστε καὶ πολεμῆσαι. ὁ γὰρ ποθεινὸς ὁ τῶν διοικησιν τῶν περὶ πο-
λεμαῖον χρημάτων περισταλμένος (δύνοῦχος δὲ οἷος, καὶ τοῖς αἰγυπτίοις μάλιστα
σώφρασι παροικῶν) δείσας μὴ ὃ δίκην ποτὲ ὑπὲρ τούτῳ δῷ, πέμπει κρύφα περὶς ὃν
ἀγχιλλαν περὶ ὃ πλούσιον ἔπὶ καὶ τὰ τότε ὄντα, καὶ αὐτὸν ἐκφοβήσας τὲ ἅμα καὶ ἐπελ-
πίσας περισταλείσατο. καὶ μετ' ὀλίγον καὶ τοῖς δήμοις τοῖς τὰ ὅπλα ἔχουσιν ὡκειώσα-
το (παῦσί τε γὰρ ὁμοίως δῆλον ἐδόκει εἶναι) ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι) ὑπονοῦντα τὸν
καίσαρα τότε μὲν ὅτι τῇ καταστάσῃ σφῶν ἀμφοτέροις δῆλον αὖθις τὴ βασιλείαν
δοῦναι· περιόντος γὲ δὴ τοῦ χρόνου, μόνῃ τῇ κλεοπάτρᾳ αὐτὸν περισθήσειν. καὶ διὰ
τοῦτο τοῦ τότε πρόντι αὐτῷ στρατῷ ὑπόμιζον εἶναι). καὶ οἱ μὲν ὅτι τῶν ἀγεξικάκειαν
βαθεῖς ἀγνῶς ἦμῶον. πυθόμενος δὲ τοῦτο ὁ κάισαρ, καὶ καταδείσας τό, τε πλῆθος
αὐτῶν καὶ τὰς τόλμας, ἐπεμέλετό τινας περὶς τὸν ἀχιλλαν, οὐτοι γε ὦ αὐτῷ, ἀλλὰ τοῦ
τοῦ πολεμαίου ὀνόματι κελεύοντος αὐτοῦ τῶν ἡσυχίαν ἄγειν. καὶ ὃς συνιεὶς ὅτι οὐ
τοῦ παιδὸς, ἀλλ' ἐκείνου ἡ περίστασις ἐστὶν, οὐχ ὅπως οὐκ ἐπήκουσεν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ
περισκαταφρονήσας ὡς καὶ φόβου μόνου, τοῖς τε γραμματεῦσι συνήγαγε, καὶ πολλὰ
μὲν ὑπὲρ τοῦ πολεμαίου, πολλὰ δὲ καὶ τοῦ κάισαρος τῆς τε κλεοπάτρας εἶπών,

Arſinoe
Ptolemaeus Junior

Photinus

Achillas

τέλος ϗ ὅτι τοὺς πεμφθέντας, καίπερ αἰγυπτίους ὄντας, προὔξενεν αὐτοῖς, ὅπως τοῦ τε φόνου σφᾶς ἀμύνασθαι, καὶ ἐς μάλιστα ἀποδύσῃ πολέμου καταστῶσι. μαθὼν οὖν ταῦτα ὁ καῖσαρ τοὺς τε ἐκ τῆς συνείας τραπομένους μετεπέμψατο, ϗ τὰ βασίλεια τά τε ἄλλα τὰ πλησίον αὐτῶν οἰκοδομήματα διεπάρθησε, καὶ ἀπετείχισε μέχρι τῆς θαλάσσης. καὶ τούτῳ ἐς ὁ ἀχιλλᾶς μετὰ τῶν ῥωμαίων ϗ μετὰ τῶν ἄλλων ὧν ἐπῆγε πολεμήσων τῷ τοῦ πομπηίου φευγόντι καταλαφθέντων ἐπελθών (ἐκ γὰρ τῆς ἐκ Δημητριάδος ϗ τοῖς ἵπποις ἐς ὀκτακόσιον μέτρον βεβληκέσαν) τῶν τε ἀλεξανδρέων ὁ πλῆθος αὖθις προσεποιήσατο, ϗ τὰ ὀπλοφόρα ἐκ τοῦ παντὸς ἐκρατύνατο. καὶ τούτου πολλαὶ μὲν μάχαι καθ' ἡμέραν ϗ νύκτωρ αὐτοῖς ἐγίγνοντο, πολλὰ δὲ καὶ κατεπίμπρατο, ὥστε ἀμφί τε τὸ ἀποθήκας καὶ ὅπου, ϗ τῶν βίβλων πλείστων δὴ ϗ ἀρίστων, ὡς φασι, ὁμολόγων, καυθῆναι. ἐκράτει δὲ τῆς μὲν ἠπείρου ὁ ἀχιλλᾶς, χωρὶς ὧν ὁ καῖσαρ ἐνετετείχιστο· τῆς δὲ δὴ θαλάσσης ἐκεῖνος, ἀφ' οὗ τοῦ λιμένος, καὶ ναυμαχίᾳ τε ἐνίκησε, ϗ ὅπῃ ἀφ' τούτου φοβηθέντες οἱ αἰγύπτιοι μὴ ἐς τὸν λιμένα σφῶν ὀπιπλεύσῃ, τὸ σῶμα αὐτοῦ πλοίῳ βραχέος, ἔχωσιν, καὶ ἐκεῖνο προσαπέφραξαν, ὁλκάδας λίθων πλήρεις προσκατακαύσαντες, ὥστ' αὐτοῖς μηδ' εἰ πάνυ τοι βούλοιντο ἐκπλεῦσαι, δυνατὸν εἶναι πορευτὸν εἶναι. ποιήσας γ' οὕτω, ῥᾴδιον τὰ ὀπιπτόμενα τά τε ἄλλα ϗ ὕδωρ ἐπήγετο· τῷ γὰρ αὐτόθεν ὑδρείαν ὁ ἀχιλλᾶς σφᾶς ἀφήρητο, ϗ τοῖς ὀχετοῖς ἀφικνεῖτο. τούτων δὲ οὕτω προσπολεμούντων, γανυμήδης τὶς δρόμου χος τῷ βρισηΐδι οὐ πάνυ φρονοῦντι ἐς τοὺς αἰγυπτίους ὑπεξῆλθε· ϗ παύτῳ ἐκεῖνοι βασιλίδα ἀποδείξαντες, προθυμότερον τῷ πολέμου, ὡς ϗ προσπάντων τινὰ ἐκ τοῦ τῶν πολεμούντων ἦσαν ἐχόντες, ἀντεπῆλθόντο. ὁ οὖν καῖσαρ φοβηθεὶς μὴ καὶ ὁ ποδεινὸς τ' πολεμῶν ἐκλείψῃ, ὃν μὲν, ἀπέκτεινε, τὸν δὲ, ὡς κατ' ὀπιχρυπόρρ, ἀκριβῶς ἐφρούρ. προὐνοήθησάν γ' καὶ ὅτι τούτοις τῶν αἰγυπτίων, καὶ ἐκείνοις μὲν πλοῦτον ἀεὶ προσηγοράζοντο, τοῖς δὲ δὴ ῥωμαίοις μηδέπω τῶν γραμματέων ἐκ τ' συνείας πρόντων, ἐς φιλίαν αὖθις ὑπαγάγεσθαι ἠθέλησε. ϗ ὃν πολεμῶν ἀναβιβάσας που ὅπου ἐξαχυωθήσεσθαι ἔμελλεν, εἰπεῖν σφίσιν ἐκέλευσεν, ὅτι οὐτέ τι κακὸν ἔχοι, οὔτε πολεμεῖν δέοιτο, προς τε τὰς ναυσὶ αὖθις πρεκάλεῖ, ϗ προσυπισχνεῖτο ἀναπροξεῖν αὐτάς. καὶ εἴγε ἐκῶν ταῦτα οὕτω διείλεκτο, ἔπεισεν ἂν σφᾶς καταλύσασθαι· νῦν δ' ὑποτοπήσαντες αὐτὰ ὑπὸ τ' καίσαρος καλεσκευάσθαι, οὐκ ἐνέδοσαν. προσιόντος δὲ τ' χρόνου, φάσις τοῖς περὶ τὸν ἀρσινόην οὖσιν ἐνέπεσε· καὶ αὐτὸν ὁ γανυμήδης ἔπεισε τ' ἀχιλλᾶ, ὡς καὶ ὁ ναυτικὸν προσδοῦναι ἀποκτείναι. ἀμυνόμενος δὲ τοῦτον, τόν τε ἡγεμονείαν τῶν γραμματέων πρέλαβε, ϗ τὰ πλοῖα ὅσα ἐν τῷ ποταμῷ ϗ ἐν τῇ λίμνῃ τῷ, συνήγαγεν, ἅμα τε προσκαλεσκεύασε, ϗ πάντα αὐτὰ ἐς τ' θάλασσαν δι' τ' διωρύχων κομίσας, τοῖς τε ῥωμαίοις μὴ προσδεχομένοις προσέβαλε, καὶ τὰς μὲν κατέφρησε τῶν ὁλκάδων αὐτῶν, τὰς δ' ἐνέδησατο· ϗ μετ' τοῦτο πάντε εἰσπλοιον τὸν λιμένος ἐξεκώλῦσε, καὶ τοῦ ναυλοχοῦντος, πολλὰ σφᾶς βλάψει. τηρήσας οὖν πόλε αὖθις ὁ καῖσαρ ἀμύνασθαι ὑπὸ τὸ κρατεῖν ἐχόντας, ἐς τὸν λιμένα ἀφνιδίως ἐπεισέπλευσε, καὶ συχνὰ πλοῖα καύσας, ἕστε τ' φάρον ἀπέβη, ϗ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἐφόνευσεν. ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ ἐν τῇ ἠπείρῳ αἰγύπτιοι, καὶ τὰ τε τὰς γεφύρας ἐπεβοήθησάν αὖθις, ϗ συχνοὺς τῶν ῥωμαίων ἀνῄρουν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς γεφύρας ἐκράτησαν, καὶ τοὺς ἐν τῷ νήσῳ ἐπολιόρκουν, ἐνταῦθα δὴ ὁ καῖσαρ ἐκινδύνευσε μάλιστα. ἐπεβοήθησε μὲν γὰρ ϗ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἐκράτησε τῶν ἐπιόντων· ἐπεβοήθησε δὲ ϗ τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ, καὶ ἐνίκησε τοὺς ἐκεῖ ἀντιταχθέντας· ἐπεβοήθησε δὲ ϗ τοῖς ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἐκείνους ἐκ τοῦ κινδύνου ἐξεσώσατο. ἐν γὰρ τῷ πλοίῳ ὑπὸ τ' ὄχλου τῶν ἀνθρώπων ἐκκλιθέντος, ἐκεῖνος ἐκολύμβησε μὲν ἐς τὸ ἐγγύτατον, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖθεν ἐς τὸ ἀντιπέρας ἐπεραιώθη, ἐπανῆλθε πάλιν ϗ τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ τοῦ κινδύνου ἐξεσώσατο. ἐν γὰρ τῷ πλοίῳ ὑπὸ τ' ὄχλου τῶν ἀνθρώπων ἐκκλιθέντος, ἐκεῖνος ἐκολύμβησε μὲν ἐς τὸ ἐγγύτατον, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖθεν ἐς τὸ ἀντιπέρας ἐπεραιώθη, ἐπανῆλθε πάλιν ϗ τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ τοῦ κινδύνου ἐξεσώσατο. ἐν γὰρ τῷ πλοίῳ ὑπὸ τ' ὄχλου τῶν ἀνθρώπων ἐκκλιθέντος, ἐκεῖνος ἐκολύμβησε μὲν ἐς τὸ ἐγγύτατον, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖθεν ἐς τὸ ἀντιπέρας ἐπεραιώθη, ἐπανῆλθε πάλιν ϗ τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἐκ τοῦ κινδύνου ἐξεσώσατο.

Bibliotheca alexandrina cōbusta

Ganymedes

δύνατο κτείναντες, τοὺς λοιποὺς ἐς τὰς ναῦς ἐσήλασαν. καὶ αὐτῶν ὁπουδήποτε ϗ ἀθρόως ἐσβαλόμενοι ἐς αὐτάς, δηλοί τε πολλοὶ ἐς τὸν θάλασσαν ἐξέπεσον, καὶ ὁ καῖσαρ. καὶ διέφθαρτο κακῶς ὑπό τε τῶν ἰμαλίων βαρυωδόμενος, ϗ ὑπὸ τ' αἰγυπτίων βαρυόμενος (ἀλυτρῶν γὰρ αὐτῶν ὄντων, ἐσυλάζοντο) εἰ μὴ ϗ ἐκεῖνα ἀπέρριψη, καὶ μετ' τοῦτο δῃωθύσας πη ἐς ἀκρίλιον ἐσεβεβήκει. ἐκ ὁ μὲν οὕτως ἐσώθη, μηδὲν τῶν γραμμάτων βρέξας, ἀ πολλὰ ἐν τῇ ἀριστερῇ χρεὶ ἀνέχων διήξατο. τ' δὲ ἐσθῆτα αὐτοῦ οἱ αἰγύπτιοι λαβόντες, προς ὃ ὕβριμον ὁ ἔρισμα τῆς ἔρπης τοῦτης, ἀνέκρεμασαν, ὡς καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ἡρηκότες. καὶ (ἤδη γὰρ ϗ τὰ τραύματα ἀπὸ τῆς συείας μετεπέμψατο, ἐπλησίασε) τάς τε καλαίρσης ἐτήρησαν, καὶ πολλὰ αὖθις ἔβλαπτον. τοῖς μὲν προς τὸν λιβύην σφῶν προσαπώλοισιν, ὁ καῖσαρ ὕβριν τινὰ ἢ μῖσος· συχνοὺς δὲ δὴ περὶ τὰς τῦ νείλου ἐκβολὰς πυρσοῖς, ὡς ϗ ῥωμαῖοι ὄντες ἐξηπάτων τε καὶ σωτελάμβανον, ὥστε ϗ τοὺς λοιποὺς μηκέτι τολμᾶν παρεκβάλλεσθαι, μέχρις ὑβρέος κλαύδιος ὁ νέρων ἐς αὐτὴν τότε τ' ποταμὸν ἀναπλεύσας, ἐκείνους τε μάχῃ ἐκράτησε, καὶ τοῖς σφετέροις ἀδετέρους ὂν προσπλουν ἐποίησε. καὶ τούτῳ μιθριδάτης ὁ περγαμηνὸς ὀπιχληθεὶς ἐπεχείρησε μὲν ἐς τὸ σῶμα τοῦ νείλου ὃ ϗ πλοῦσιον ἀναδῦναι, ἀποφραξάντων δὲ τ' αἰγυπτίων τὸν ἔσπλουν τοῖς πλοίοις, προσεκομίσθη νυκτὸς ὀπὶ τὸν διώρυχα· καὶ ναῦς ἐς αὐτὸν ὑπερενεγκὼν (οὐ γὰρ ὄξίσιν ἐς τὸν θάλασσαν) οὕτω διὰ τούτης ἐς τὸν νῆλον ἀνέπλευσε. καὶ μετ' τοῦτο ἀφνίδιον ἔκτε τῆς θαλάσσης καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἅμα τοῖς φερουσῦσι τὸ σῶμα ἀμῶς προσμίξας, τῷ τε ἐπόκλησιν σφῶν ἔλυσε, ϗ ὃ πλούσιον τ' τε πεζῷ ἅμα ϗ ὃ ναυικῷ προσβαλὼν εἶλε· προσχωρᾶσί τε ὀπὶ τὸν θάλασσαν, καὶ πυθόμενος διοσκουρίδην τινὰ ἀπάντησιν σφίσιν, ἐνήρθωσέ τε αὐτὸν ϗ κατειργάσατο. οἱ δὲ θρᾷκες δὲ τοῦτο οἱ αἰγύπτιοι, τῶν μὲν ἀπορδῶν οὐδὲν ἐφρόντιζ, ὀπὶ τ' μιθριδάτου προσχρῆμα ὥρμησαν, ὡς καὶ δι' μέγα τι ἔντε ὂν ὀνόματι ϗ ἐν τῇ τῷ πολεμίου καταρτώσονται, καὶ αὖθις προς τὸν λίμνην ἐν μέσῳ τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τ' ἑλῶν ἀπολαβόντες ἐθορύβουν. ὁ οὖν καῖσαρ ἐκείνους μὲν

m.i.

Natat Cæsar

Tiberi' Claudi' Nero Mithridates pgamen'

Dioscurides

οὐκ ἐπεδίωξε, δεδιὼς μὴ ϛαδεὶς· ἀναχθεὶς δὲ νυκτὸς ὡς τοῖς οὐκ ὀλίγοις τῶν ναυτῶν εἰπεῖν ἐδόκει, καὶ φῶς, ὅπως ὅτι πλῆσον τοῦτο τοῖς ἐσομένοις νομισθῇ, πάμπολυ καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ναῦν ἀνάγας, ὃ μόνον τοῦτον ὅτι πλῆν ὥρμητο, ἔπειτα δὲ ἀποστείσας αὖθις, ἀνεκομίσθη. καὶ τοῦτο πλύσας τὴν πόλιν, τοῖς τε τὴν χερρόνησον τὴν τοῖς τῆς λυδίης οὔσης κατῆρε, καὶ τοῦτο τοὺς ϛρατιώτας οὐκ βιάσας, τοῖς ἦλθε τὴν λίμνην· καὶ τοῖς ἀγνῶσίοις ἀνοσιωδόκητος ὅτι τὴν ἔω τοῖς ἐπεσών, λύθεις τε αὐτοῖς κατέπληξεν, ὥσλε καὶ ὑπικηρυκεύσασθαι, καὶ μὴ τοῦτο (τὴν γὰ ἱκετείαν αὐτῶν οὐκ ἐδέξατο) μάχῃ τὲ ὀξείᾳ κατεχρήτησε, καὶ παμπληθεῖς ἐφόνευσε, καί τινες καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ μὴ τῶν πολεμίων ἀσσυδὴν δι' αὐτὸ φυγόντες ἐφθάρησαν. οὕτω μὲν τὴν ἀγνῶσίον ὁ καῖσαρ ἐχρήσατο. οὐ μόνοι δὲ καὶ ὑπήκοον αὐτὸν τῶν ῥωμαίων ἐποιήσατο, ἀλλὰ τῇ κλεοπάτρᾳ ἧσσαρ ἕνεκα καὶ ἐπεπολεμήκει, ἐχαρίσατο. φοβηθεὶς μήποτε μὴ αἰγύπτιοι νεωτερίσωσιν αὖθις, γυναικὶ ἄρχειν τοσοῦδε δόντες, καὶ οἱ ῥωμαῖοι ὀλίγῳ τε ὕστερον καὶ ὅτι σεμνῶν αὐτοῖς, χαλεπήνωσι, τῷ τε ἑτέρῳ ἀδελφῷ ζωοικήσαντι δῆθεν αὐτὸν ἐκέλευσε, ἐς τὴν βασιλείαν ἀμφοτέρους σφίσιν, ὥσγε καὶ λόγῳ εἰπεῖν, ἔδωκε· τῷ γὰ ἔργῳ, ἡ κλεοπάτρα μόνη πᾶν ὃ κράτος ἐλάμβανεν. ὅ, τε γὰ δὴ πὴρ αὐτῆς παιδίον ἔτι ὢν, καὶ οὐκ εἰδὼς τοῖς τὸν τοσοῦδε τῶν καίσαρος βίνοιαν οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ἐδύνατο. ὥσλε τοσοῦδε μᾶλλον, ὡς καὶ ᾧ ἀδελφῷ συνοικοῦσα, καὶ τὴν ἀρχὴν ὁπλίκοινον αὐτῷ ἔχουσα, ἐκέκτητο· ὃ δ' ἀληθὲς, μόνη τὰ ἐβασίλευε, καὶ ᾧ καίσαρι σῶν δυνατὸν ἦν, καὶ αὐτὸν ἔτι πλῆσον δὴ ἐν τῇ αἰγύπτῳ κατέχειν, ἢ καὶ ἐς τὴν ῥώμην βίᾳ αὐτῷ συναπῆρεν, εἰ μὴ ὁ Φαρνάκης καὶ ἐκεῖθεν ἀνάγκασε ἐξήγαγε, καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν ἐπειγόμενον ἐκώλυσεν. ἐπὶ μὲν γὰ πᾶς τὸ μιθριδάτου τοῦ, καὶ τοῦ βοσπόρου τὸ κιμμερίου ἦρχεν, ὥσπερ εἴρηται. ὑπεθυμήσας ὁ πᾶσαν τὴν παλαιὰν βασιλείαν δι' ἀκτήσασθαι, ἐπῆρέσε κατ' αὐτὸ τήν τε ϛ καῖσαρος καὶ τὸ πομπήίου σάσιν· καὶ οἷα τὸ ῥωμαίων τότε μὲν τοῖς ἐμηλίοις ἀσχόλοις ἠλωμένων, αὖθις δὲ ἐν τῇ αἰγύπτῳ καλαμενθέλων, τήν τε κελτίδα ἀκουντὶ ἐπεσπαράγετο, καὶ τὴν ἀρμενίαν ἀπόνοις τὸ δηϊοτάρου πᾶσαν· ἧς τε καππαδοκίας ἐς τὴν τῶν πόντου πόλεων τινάς, αἳ τῆς τῆς βιθυνίας νόμῳ ἐπεσετάχατο, κατεσρέψατο. ἐπιφανεῖς δὲ αὐτὸ ταῦτα, ὁ καῖσαρ αὐτὸς μὲν οὐκ ἐκινήθη· οὔτε γὰ ἡ αἰγυπτίος πω καθήσκει, καὶ ϛρατιὰν τε εἶχε δι' ἑτέρων αὖθις χρώσθαι· γναῖον δὲ δομίτιον καλουνῖνον ἐπεμψε, τήν τε ἀσίαν οἱ καὶ τὰ ἐκεῖσε ϛρατόπεδα ἐπεσάξας λαβεῖν. ἐς ὃν δηϊόταρον καὶ τὸν ἀρχιοβαρζάνην ἐπεσηλθον, ἤλασεν αὖθις ὅτι τὴν φαρνάκην ἐν τῇ νικοπόλῃ ὄντα. καὶ γὰ ταύτην ἐπεκατειλήφει, καὶ καταφρονήσας ὅπῃ ἐκεῖνος τὴν πρόοισαν αὖ φοβηθεὶς, ἀνώκλω ὅτι ἀρεσβεύσῃ ἑτοίμως ἔχε ποιήσεσθαι, οὔτε ἐπείσατο αὐτοῖς, καὶ συμβαλὼν ἡττήθη. ἐς ὁ μὲν οὐκ τούτου ἐς τὴν ἀσίαν ὅπῃ μήτε ἀξιόμαχος οἱ ἦν, καὶ ὁ χάμὼν ἐπεσπῇ, ἀνεχώρησε. φαρνάκης δὲ μεγάλα δὴ φρονῶν, ἅ τε δῆϊα τὰ ἐν τῷ πόντῳ ἐπεσκατεσκάφατο, καὶ ἀμινσὸν καίπερ ὅπι πλῆσον ἀντιχοῦσαν, εἷλέ τε καὶ διήρπασε· τούς τε ἡδῶνας ἐν αὐτῇ πόλει ἀπέκτεινε· καὶ ἐς τὴν βιθυνίαν τήν τε ἀσίαν ὅλην ταῖς αὐταῖς τῷ πατρὶ ῥίψισιν ἠπείγετο. καὶ τούτῳ μαθὼν τὸν ἀσπιδοῦν ὃν ὅτι πρόπορον ϛ βοσπόρου καλαλελοίπει, νεωχμωκότα, οὐκέτι ταὐτῷ ἐπεχώρησεν. ἐκεῖνος γὰ ὅπῃ τάχιστα πόρρω τε ὁ φαρνάκης ἀπ' αὐτοῦ ἐγίγνετο, καὶ ἐδόκει εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἔνγε τῷ πόντῳ

Pharnax Rex

Cn. Domitius

Deiotarus

Nicopolis

Asiobarzanes

Aminsus

Asander

δὴ λαθοι, ἀλλ' οὔτι γε καὶ ἔπειτα καλῶς ἀπαλλάξῃ, ἐπεμέσῃ αὐτῷ ὡς καὶ τοῖς ῥωμαίοις τὰ χαλεπώτατα, τήν τε δυναστείαν τῶν ϛασιωτῶν πρὸς αὐτῶν καταλυθῆναι. τοῦτ' οὖν ὁ φαρνάκης ἀκούσας ὥρμησεν ἐπ' αὐτὸν μάτην. ὃν γὰ καίσαρα ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε, καὶ ἐς τὴν ἁρμενίαν ἐπείγεσθαι πυθόμενος, ἀνέϛρεψε. καὶ ἀναλαβὼν αὖτις τοὺς ξέλδας στρατεύσας ἐπεκράτησε. ὁ γὰ καῖσαρ τοῦ τε πομπηίου τελευτήσαντος, καὶ τῶν δομιτίου νικηθέντος, οὔτε ἀναπεπῆ, οὔτε λεσιτελῆ οἱ τὸν ἐν τῇ αἰγύπτῳ διατρίβειν νόμισεν εἶναι, ἀνῆ' ἀφορμήθη, καὶ ταχὺ πολλῷ χρησάμενος, ἐς τὴν ἁρμενίαν ἀφίκετο. ἐκπλαγεὶς οὖν ὁ βάρβαρος, καὶ πολὺ μᾶλλον τὴν ὁρμὴν ἢ τὸν ϛρατὸν αὐτοῦ καταδείσας, τοσοῦτον μὲν ἀπέσπευσεν αὐτὸν, ὥσε πλησιάσας, πολλάκις τοσοῦτον κηρυκεύσασθαι, εἴπως ὃ πρὸς ἐκείνου ὅτου δὴ σῶν ἐγκλήμασιν ἐκφύγοι. τοσοῦτον δὲ δῆϊα τε, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα, ὅτι οὐ σεμνήνατο τὴν πομπήίου. καὶ ἤλπιζεν ὑπαίξεσθαί τε αὐτὸν ἐς κοσμοδάς, ἅτε καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν τὴν τε ἀφεικὴν ἐπειγόμενον, ἐς ἐπελθόντος αὐτοῦ ῥᾳδίως αὖθις πολεμήσειν. ἐκπολεμώσας οὖν τοῦτο ὁ καῖσαρ τοῖς μὲν τοσούτοις καὶ τοῖς δευτέροις τοσοῦτος ἐφιλοφρονήσατο, ὅπως ὅτι μάλιστα ἀτοσοδόκητον οἱ τὴν τῆς εἰρώνης ἐκπίδα τοσοῦτον· τὴν δὲ τελίτων ϛόντων, ϛά τε δῆϊα ἐπεκάλεσεν αὐτοῖς, καὶ ὅτι τὸ πομπήίον ὂν ἀνῃρέτευε ἐκατέλιπε· καὶ οὐκ ἀνέβαινετο, ἀλλ' ἀνθυς αὐθημερὸν ὡς ἐπῆν εἶχεν ἐκ τοῦ ὁδοῦ σεμέμιξε· καὶ τίνα χρόνον ἐπὸ τε τῆς ἵππου καὶ ἐπὸ τῶν δρεπανηφόρων ἐκταρασσόμενοι, ἔπειτα τοῖς ὁπλίταις ἐκρότησε, καὶ ἐκεῖνον ἐκ φυγόντα ὅτι τὴν θάλασσαν, καὶ ὅτι τὸν βόσπορον μὴ τοῦτο ἐσθιαζόμενον ὁ ἀσπιδοῦρος εἵρξε λε καὶ ἀπέκτεινε. καίπερ δὲ ὅτι τῇ νίκῃ, καίπερ οὐ πάνυ δυσπαρεπεῖ γνωμένῃ, πολὺ, καὶ ὅσον ἐπ' ἐπιδεμιᾷ ἡμέρᾳ ἐφόρησεν, ὅτι ἔντε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ καὶ ἦλθε τοσοῦτον τὸν πολέμιον, ἐς εἶδεν αὐτὸν, καὶ ἐνίκησε. καὶ τά τε λάφυρα πάντα, καίτοι πλῆσα γνώμενα, τοῖς ϛρατιώταις ἐδωρήσατο, καὶ ζύγαιον ἐπειδήπερ ὁ μιθριδάτης ἀπὸ τοῦ τειχείου ἐπιφανὲς ἐγκρῆκει, διὰ τέμνεσθαι. καὶ ἐλθὼν μὲν γὰ ὃ τοῦ βαρβάρου οὐκ ἐτόλμησεν, ὡς καὶ τοῖς ἐμπολεμίοις θεοῖς ἱερωμένον, τῇ δὲ δῆ' ἰδίου παρασκευῇ ἐς ἐκεῖνο σπουδάσας, καὶ ζύγον τινὰ καὶ κατέϛρεψε. καὶ μὴ τοῦτο τὴν χώραν ὅσην τὴν τε ῥωμαίων καὶ ὧν ἐπόρκων σφίσιν ἀπολετμηνένος ὁ φαρνάκης ἐν, ἐκομίσατο, καὶ αὐτὸν πᾶσαν ὡς ἐκάστοις τοῖς ἀπολέσασιν ἔδωκε, πλὴν μέρους τινὸς τῆς ἁρμενίας, ὃ τῷ ἀριοβαρζάνῃ ἐχαρίσατο· τοῖς τε ἀμισσηνοῖς ζημίαν ἐπέθηκε, καὶ ᾧ μιθριδάτη τῷ παγαμηνῷ τετραρχίαν τὲ ἐν γαλατίᾳ καὶ βασιλείας ὄνομα ἔδωκε, τοσοῦτός τε τὸν ἀσπιδοῦρον πολεμήσας ἐπέτρεψεν, ὅπως καὶ ὃν βόσπορον κρατήσας αὐτὸν λάβῃ, ὅτι πονηρὸς ἐς τὸν φίλον ἐγένετο· τοσοῦτος δὲ ταῦτα, καὶ τὰ λοιπὰ ᾧ δομιτίῳ καλαχήσασθαι κελεύσας, ἐς τὴν βιθυνίαν ἦλθε, κἀνθένδε ἔστε τὴν ῥᾴδα ἐς τὴν ἰταλίαν ἔπλευσε, πολλὰ καὶ ὅπῃ πάσῃ τοσοῦτος φάσσα χρήματα παρὰ πάντων, ὡσπερ καὶ πρὶν, συλέγων. τοῦτο μὲν γὰ ὅσα τινὲς ᾧ πομπηίῳ τοσοῦτο πέμψαντο, ἐτοσοῦτος ἔξαντο· τοῦτο δὲ, καὶ δῆϊα ἔξωθεν τοσοῦτος καὶ τινα ἦτει, τά τε δυναθήματα τῷ ἐν τῇ τύρῳ ἡρακλέους πάντα ἀνείλετο, ὅτι τὴν τε γναῖπα καὶ τὸν παῖδα τὸν πομπηίου ὑπεδέξαντο ὅτε ἔφυγον, καὶ σεφανοῦς ὅπῃ ταῖς νίκαις συχνοὺς καὶ ταὐτὰ τὴν δυναστῶν ὧν βασιλέων χρυσοῦς ἔλαβε. τοῦτο ᾗ ἔχ ἐπὸ κακίας ἐποίῃ, ἀλλ' ὅτι ἐς ἐδαπάνημα παμπληθὲς, καὶ δυάλωσιν πολὺ πλεῖον ἔστε τὰ ϛρατόπεδα καὶ ἐς τὰ ὁπλινίκια τά τε δῆϊα ὅσα ἐλαμπρύνετο, ποιήσῃ ἔμελλε· τό, γε σύμπαν εἰ-

Zela. V

Veni. Vidi. Vici

Aminsen

Milites & pecuniae homines pouehunt ad magistratu & impia.

πεῖν, χρημάτων ποιὸς αὐτὴρ ἐλθὼν, δύο τε εἶ) λέγων τὰ τὰς δυναστείας πολλὰ σκυβάζοντα καὶ φυλάσσοντα καὶ ἐπαύξοντα, γραμμάτων τε χρήματα, καὶ τοῦτα δι' ἀλλήλων σπουδοχήσεσθαι. τῇ τε γὰρ ἑσπέρᾳ τὰ γράμματα ζυγγέγραθαι, καὶ σκεύεσιν ἐκ τῶν ὅπλων συλλέγεσθαι· καὶ ἅμα τέρατα ὁπόσα ἐθύοντο ἀυτῶν σπουδαῖς ἦ, καὶ ὃ ἕτερον συγκαταλυθήσεσθαι. πρὸς μὲν οὖν τοῦτον οὕτω καὶ ἐφοβήθη καὶ ἔλεγεν ἀεὶ ἐς ἢ τὴν ἰταλίαν, ἀπ' οὐκ ἐς τὴν ἀφρικὴν, καίπερ πεπολεμωμένην, ὅτι τὰ ἐκ πολέμου πάντα τὰ ἐν ταῖς ἀγαῖς πυθόμενος, ἐφοβήθη μὴ καὶ ἐς ἀνήκεστον προχωρήσῃ. οὐ μέντοι καὶ κακὸν οὐδὲν οὐδὲν, ὥσπερ εἶπον, εἰργάσατο, πλὴν ὅτι καὶ πολλὰ ἠργυρολόγησε, τὰ μὲν τινα ἐν δωρεᾶς μέρει, στεφάνους καὶ ἀγάλματα, καὶ ὅσα ἀπὸ τιμῆς τοιαῦτα λαμβάνων, τὰ δὲ καὶ δημοσίους δήθεν, οὐχ ὅτι παρὰ τῶν ἰδιωτῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ ὅλων πόλεων. τοῦτο γὰρ ὃ ἐνόμιζε ταῖς συλλογαῖς τῶν χρημάτων, ἐφ' αἷς μηδεμία ἀπὸ φάσις ὕλλοτο ἔσεσθαι, ἐπῆγετο. ἐπεὶ τίνι τρόπῳ καὶ διατί οὐδὲν ἦν τῶν ὀφλημένων καὶ ἐκεῖνα ἐπράττετο, καὶ ἔμελλε μηδέποτε ἀποδοθήσεσθαι. ἔλεγε μὲν γὰρ τῷ δημοσίου τὰ οἰκεῖα δεδαπανηκέναι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ δημεύεσθαι· ὅθεν καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἀξιούντων τὸν πλῆθος γενέσθαι, οὐκ ἐποίησεν, εἰπὼν ὅτι καὶ αὐτὸς πολλὰ ὀφείλω. δῆλος ἦν ἐπιγνοὺς καὶ τὰ δημόσια τῇ δυναστείᾳ πολλὰ ἀπωλόμενα. οἵτε οὖν δῆμοι διὰ ταῦτα ἠχθοντο αὐτῷ, καὶ οἱ ἐπαίροντες· τὴν γὰρ δεδημευμένων συμμαχὰ καὶ ἐπὶ τὴν ἀξίαν γε ἔστιν ἃ ἐλπίδι τῇ περὶ κα αὐτὰ ἔξω ἀπορρήσσοντες, πᾶσαν τὴν ὑμῶν ἀποτίνειν ἐπαναγκάζοντο. ἀλλὰ τούτοις μὲν οὐδενὶ λόγῳ ἐποίησε, καίτοι καὶ σκεύεσιν ἔστιν ἅπερ τινὰ ὡς ἐκάστοις ἐπεφόβησε. τοῖς τε γὰρ πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸν τόκον ὃν ἐπωφλήκεσαν σφίσιν ἐξ ὧν πρὸς τὸν πομπήϊον ἐξεπολεμώθη πάντα, καὶ ὃ ἐνοίκιον ὅσον ἐς πεντακοσίας δραχμὰς ἦν, ἐνιαυτὸν ἑνὸς ἀφεὶς, καὶ προσέτι καὶ τὰς ὑμήσεις τῶν κτημάτων, ἐν οἷς τὴν ἀπόδοσιν τῶν δημοσιωμάτων κατὰ τοὺς νόμους γίγνεσθαι ἔδει, πρὸς τὸν ἐν ᾧ χρόνῳ ἀξίαν ἐπωναγαγών. ὅτι δὲ τὰ πλήθη τῶν δεδημοσιωμένων πολὺ πόρρω ἐπεδώνισο. τούτοις τε οὖν ταῦτα προσάξας ἀνήρτησε, καὶ τῶν προσταμιευτῶν τῶν τε σϊτωναγωνιστῶν τοῖς μὲν βουλευτὰς ἱερωσύναις τε καὶ ἀρχαῖς, ταῖς τε ἐς τὸν λοιπὸν ἔτους ἐκείνου χρόνον, καὶ τὰς ἐς νέωτα. ἵνα γὰρ πλείοις αὐτῶν ἀμείψηται, γραμματεύς τε δέκα ἐς ὃ ὀπίσω ἔτος ἀποδείξας, καὶ ἱερέας ἀντὶ ὧν νενομισμένων. τοῖς τε γὰρ πονλίφιξι καὶ τοῖς οἰωνιστᾶς, ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, τοῖς τε πενταικαίδεκα καλουμένοις, ἕνα ἑκάστοις προσένεμε, καθάπερ αὖθις βουληθεὶς πάσας τὰς ἱερωσύνας λαβεῖν, ὥσπερ ἐψήφισο. τοῖς δὲ ἱππεῦσι δὲ τέλους, τοῖς τε ἑκατοντάρχοις, καὶ τοῖς χιλιομείοναρχοις, δήλοις τέ πῃσι, καὶ ᾧ ἐς ὃ στενόθριον πινακὶς ἀπ' αὐτῶν αὐτὴ τῶν ἀπολωλότων καθαλέξαι. τὰ δὲ δὴ γραπτὰ πεδία οὐχ ἥσυχῃ αὖθις ἐπάρξε. πολλὰ γὰρ λήψεσθαι ᾠήθησαν, καὶ διεφθάρθαι τῆς μὲν ἀξίας οὐκ ἐλάττω, τῆς δὲ προσδοκίας καλὰ δεύτερα, ἐθορυβήθησαν. ἐν καμπανίᾳ γὰρ οἱ πλείους αὐτῶν καὶ ἐς τὴν ἀφρικὴν προεπλευσύνθησαν. οὗτοί τε οὖν τὸ σαλεύσιον πρὸ ὀλίγου ἀπέκτειναν (στρατηγὸς γὰρ ὀπὶ ὑπὸ τὴν βουλὴν ἀναλαβὼν ἐπεδέδεκτο) καὶ ὀπίσω καὶ ἐκεῖνος ἀφυγὼν αὖθις, πρὸς τὸν καίσαρα ἐς τὴν ῥώμην ὥρμησε τὰ μνημόσυνα οἱ δηλώσων, ἐφέποντό τε αὐτῷ συχνοὶ μηδενὸς φοβούμενοι, καὶ δήμους τε τῶν ἐντυχόντων σφίσι, καὶ βουλὰς δύο ἔσπασαν. ὁ οὖν καίσαρ ὡς τάχιστα τὸ πρόσδου αὐτῶν ᾔσθετο, ἠθύμησε μὲν ὃ δορυφορικὴν ἐπ' αὐτοὺς ἀπιπέμψαι. φοβηθεὶς ὃ μὴ ἐς

Salustius

μὴ καὶ ἐκεῖνοι συστασιάσωσι σφίσιν, ἡσύχασε, μέχρις οὗ ἐς ὃ πρόσφατον ἀφίκοντο. ἀνεῴγει γὰρ ὃ δὴ οὖσιν αὖθις πρόσπεμψε, καὶ ἐπύθετο τί βουλόμενοι, καὶ τίνος χρήζοντες ἥκοιεν. ἀποκρινομένων τε σφῶν ὅτι αὐτῷ σκείνῳ ἐρῶσιν, ἐπέτρεψε μὲν αὖθις ἐς τὴν πόλιν μὴ μὰ τῶν ὅπλων, πλὴν ὧν ξιφῶν, ἐσελθεῖν· ταῦτα γὰρ καὶ σὺν ταῖς ἀγαῖς μήπως φορᾶν εἰώθεσαν, ἐκ τότε σὐκ ἐᾶν ὑπέμενον καλεῖσθαι. εἰπόντων δὲ αὐτῶν πολλὰ μὲν ὧν ἐπόμοσαν καὶ ἐκινδύνευσε, πολλὰ δὲ καὶ ὧν ἤλπισαν, ἀξίους τε σφᾶς τυγχάνειν ἔφασκον εἶ), καὶ μὴ τοῦτο ἀφεθῆναί τε τῆς τε στρατείας ἀξιούντων, καὶ δῆλα ὅτι τοῦτ' αὐτῷ ἐγκεκλημένων, οὐχ ὅτι καὶ ἰδιωλῶσαι ἐβούλοντο (ἥκιστα γὰρ, ἀτε καὶ στενὴν τὴν πλεονεξίαν σὺν πολλοῦ γε ὄντες, τοῦτ' ἤθελον) ἀλλ' ὅτι καταπλήξαι, ἀτε καὶ ἀπαγγέλου τῆς ἐς τὴν ἀφρικὴν στρατείας οὔσης, νόμιζον, πρὸς μὲν τὴν δίκην οὐδὲ σφίσι ἐπαρώπτησε ἀπεκρίνατο, αὖθις δὲ ταῦτα εἰπὼν μόνα, ἀλλ' ὀρθῶς γε, ὦ κυῖε ῖται, λέγετε, καὶ γὰρ κεκμήκατε, καὶ κατατέτρωσθε, πολίτας αὐτοὺς οὐδὲν χρῆμα ὡς μηδὲν δῆθεν αὐτῶν δεόμενος, ἀπῆκε, καὶ τοῖς τὸν τεταγμένον χρόνον ἐστρατευκόσι τὰ ἆθλα σὺν τελῆ δώσειν ὑπέσχετο. λεχθέντων δ' οὖν τούτων, καὶ πλήσαντες ἕκτε τῆς δίκης αὐτῆς ἀθηναίας, καὶ μάλιστα ὅτι κυῖεῖτας, ἀλλ' οὐ στρατιώτας αὖθις ὠνόμασε· καὶ καπειλοῦντες, φοβηθέντες τε μὴ πάθωσί τι δεινόν, μετεβάλοντο. καὶ πολλὰ μὲν ἐκεῖθεν ἰόντες αὖθις, πολλὰ δ' ἐς ἐπαγγελλόμενοι, καὶ συστρατεύειν οἱ ἐθελοντὰς, καὶ ὃν πόλεμον μόνοι ἀθανατεμήσειν ὑπέσχοντο. ὡς οὖν σφᾶς ἔπεμψαν, καί τις τῶν στρατιαρχῶν ἐν τοσούτῳ ἢ ἐς ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης χαριζόμενος τῷ καίσαρι, διελέχθη τέ τινα πρὸς αὐτῶν καὶ ἐδεήθη, ἀφίημι μὲν, ἔφη, καὶ ὑμᾶς τοὺς πρόσθεν ἐς τοὺς δήμους πρόξας ὅσοις ἐς τὰ στρατείας ἔτη ἄξηκει· τοῦτό γὰρ τοῦτό δέομαί τι ὑμῶν. τὰ μὲν οὖν ἔργα καὶ ὡς ὑμῖν ἀποδώσω, ἵνα μή ποτέ τις εἴπῃ ὅτι ἐγὼ χρησάμενος ὑμῖν ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔπειτα ἀχάριστος ἐλπόμην, εἰ καὶ μάλιστα ἐς, τοῖς σώμασιν ἐῤῥωμένοις, καὶ πολέμια καὶ λοιπὰ πρόσθια πολεμοῦσα δυναμένοις· σὺν ἠδέως ἀνήσατέ μοι συστρατεύσασθαι. ἐς ὁ μὲν ταῦτά τ' σοφιζόμενος εἶπε (πολὺ γὰρ αὐτῶν ἔλαττος) ἐς χάραν ἔκλε τῆς δημοσίας καὶ σὺν τ' ἑαυτοῦ δὴ πᾶσι σφίσιν ἐνέμενε· δήλος δὴ, ἐς πολὺ πέρρω ἀπ' ἀνηκόων ἀπῳκήσας, ὥστε μήτε τοῖς ὁμοχάρεσι σφᾶς φοβερὸς εἶναι, μήτ' αὖ πρὸς νεωτερισμὸν ἑτοίμους καθ' ἕν που στενοχωρεῖσθαι. τῶν τε ἐποφλομένων σφίσι χρημάτων, ἃ πολλὰ καὶ καθ' ἑκάστην, ὡς εἰπεῖν, προσῆκτο ὑπέσχετο δώσειν, τὰ μὲν, ἀθρόα ἀπαλλάξειν, τὰ δὲ, σὺν ἐς μακρὰν τὸ στενὸ τόκῳ δώσειν ἐπηγγείλατο. εἰπὼν τ' ταῦτα, καὶ δουλωσάμενος αὖθις ὥστε μήτε τι φρονεῖσθαι, πρὸς τὰ ἐκ τοῦ μέλλοντος εἰδέναι, πρὸς τὰ ἐπείγετε μὲν πρὸ ἐμοῦ πάντα, καὶ σὺν ἐμοὶ ὑμῶν ἀναλώσω στρατεύσασθαι. εἰ μέντοι τις ἐκτὸς ἐθέλοι ἐς τὰ λοιπά μοι συστρατεύσασθαι, ἡδέως αὐτὸν δέξομαι. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἐκεῖνοι, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ πάντες ὁμοίως ἀναστρατεύσασθαι ἠθέλησε. ὁ οὖν καίσαρ τοὺς τὰ ἐκ χώρας αὐτῶν, ἢ πόλεως, ἀλλ' ὅσοι μετοίκου πως ὄντες γεωργίας ζῶν ἐδωίαντο, ἀπολέξας, τοῖς λοιποῖς ἐχαρίσατο, ἐς ταῦτα καὶ ὅτι τῶν ἀγῶν στρατιωτῶν ἐποίησε. τοὺς γὰρ πάνυ τε θρασεῖς, καὶ ἱκανοὺς μέγα τι κακὸν δράσαι, σὺν μὲν τ' ἰταλίας ἐξήλασε, ὅπως μηδὲν σὺν καταλφθέντες νεοχμώσωσιν· ἐν δὲ δὴ τῇ ἀφρικῇ καὶ μάλα ἡδέως ἀγῶσι κατ' ἀγῶνα στρέφασιν ἀνάλωσε. τοὺς τε γὰρ ἐναντίους ἅμα δι' αὐτῶν κατειργάζετο, καὶ σὺν ἐκείνων ἀπηλλάττετο. φίλαν δὲ φ πάντος τε γὰρ ὧν, καὶ πολ-

λὰ κεχαλεισμένα τοῖς τε ἀνδρίοις καὶ τοῖς γραδιώταις μάλιστα ποιῶν, δῆλος τοῖς στασιάζουσιν σφῶν ἐμίστ, καὶ ἰσχυρότατα αὐτοὺς ἐκύκλει. ταῦτα δὲ ἐκείνῳ τῷ ἔτει ἐν ᾧ δικτάτωρ μὲν ὄντως αὐτὸς ὁ δεύτερον ἦρξεν, ὑπατοι δὲ ἐπ' ἐξόδῳ αὐτοῦ ἀποδεδειγμένοι ὅ, τε καλίππος καὶ ὁ οὐατίνιος ἐλέγοντο εἶναι, ἐποίησε. καὶ ἐς τὸν ἀφεικὴν, καίτοι τῶν χιλιάνων μεσουμένων, ἐπεραιώθη. ἐξ οὐκ ὀλίγα γ' ἐκ τούτου μηνύσεις τοῖς στασιώταις παρασκευῶν κατώρθωσε. πλῆσον γὰρ τῶν πόντα καὶ ἐν ταῖς καὶ ταῖς ἀνατολαῖς τοῦ γραδιῶν κατέπαυσεν, ὥστ' εἴτις ἐκλογίζοιτο ὅτῳ τοσοῦτον τῶν καὶ ἑαυτὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἐπαρθύνεκεν, οὐδεὶς μᾶλλον ὃν ἔμπαλιν ἀπὸ τῶν χαλκῶν ἀσπίδων ἐφοβήθη. καὶ ὁ μὲν ἀφεικὴ ἐς μὲν τοῦτο οὐδὲν ἐν ᾧ πάθει καὶ ἐκ τούτου μᾶλλον ὀργὴν φίλην τῶν καίσαρος κτήσασθαι, μὴ δὲ δὴ ὃν τὸ κινδύνου θάνατον, καὶ πόνου ἐδρᾶ ἐγίνετο. ὅ, τε γὰρ οὐάρρος καὶ ὁ ἰόβας τὰ παράγγελματα εἶχον, καὶ παρεστῶτι καὶ ὁ κάτων ἐκ ὁ σκηπίων, οἵτε δῆμοι οἱ μετ' αὐτῶν ὄντες, οὐκ ἴσοι, ὡς πρὸ εἶπον, συνκατέφυγον. καὶ οὐκ τούτου κοινωσάμενοι τὸν πόλεμον, τά τε ἐν τῇ ἠπείρῳ ἐξηρτύσαντο, καὶ τῇ τε σικελίᾳ καὶ τῇ σαρδοῖ ὁπλίτας ἐποιοῦντο· καὶ τὰς τῆς πόλεως ἐλύποιν, καὶ τὰ πλοῖα κατῆγον, καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ ὅπλα, τόν τε σίδηρον τῆς δῆλον οὗπερ που καὶ μόνον ἔνεκεν. τελευτῶντες ἐς τοῦτο καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τῆς μανίας, οἷα μήτε γραφὰς σφίσιν ἀναλίσκοντας, καὶ τὰ κτήσαρος ἔν τε τῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ χερονήσῳ, ἀφίκοντο, ὥστε καὶ ἐς τὴν ἰσπανίαν τὸν πομπηίου ἀποστεῖλαι. στασιάζειν τε γὰρ αὐτὴν πῶς δανόμενοι, καὶ ἐκεῖνον ἑτοίμως, ἅτε τῶν πομπηίου τοῦ μάγνου παῖδα ὄντα, δέξασθαι νομίσαντες, πρεσκυλάζοντο, ὁ μὲν, ὡς τε τὴν ἰσπανίαν ἀφ' βεργκέων καταστήσων, καὶ πρὸς ὃ ἄγει ἐκεῖθεν ὁρμήσων· οἱ δὲ, ὡς τὸν πλοῦν ἅμα ὃν ἐς τ' ἰταλίαν ποιησόμενοι. καταρχὰς μὲν γὰρ δημοτελή τις αὐτοῖς ἐγίνετο, ἵνα τε οὐάρου τῆς τε σκηπίωνι τῆς ἡγεμονείας ἀμφισβητήσαντος, ὅπῃ αὐτὸς ἐκ πλείονος ἐν τοῖς τούτῃ χωρίοις ἦρχε, καὶ τῷ ἰόβου τῇ νίκῃ ἐπαιρόμενος, καὶ ἅτε πρόσθεν δι' αὐτὴν ἀξιούμενος φέρεσθαι. συμφορήσαντες γὰρ ὅ, τε σκηπίων καὶ ὁ κάτων, οἷα ὁ μὲν, τῇ ἀξιώσει, ὁ δὲ, τῇ στωϊκῇ πολὺ πλούτων σφῶν πρόσηκον, ἵνα τ' δῆλοις πρόσποιήσαιντο, καὶ ἐκείνους ἔπεισαν ὧν σκηπίωνι πόντα ὑπισχνεῖσθαι. ὁ γὰρ κάτων δυνηθεὶς μὲν ἀξίωσαι αὐτὴν, ἢ καὶ μόνος ἄρξαι, οὐκ ἠθέλησε, διὰ τὸ μὴ, ὅτι βλαβερώτατον τοῖς τοιούτοις ἡγεῖτο εἶναι· τὸ δὲ, ὅλῃ ὧν πολιτικῷ ἀξιώματι ἠλαττοῦτο αὖθις. πολὺ γὰρ δῆμος τε καὶ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ἐώσης δυνάμενον ὃ, τ' ἄρχοντα καὶ νόμῳ δή τινι τῶν δήμων πρόσκειθαι. καὶ διὰ τοῦτο τῆς τε ἀρχῆς ἑκὼν αὐτὴν παρεχώρησε, καὶ πρόσθεν καὶ τὰ στρατεύματα, ἃ ἐπηγάγετο, παρέδωκε· καὶ ὁ μὲν οὐκ ἐκ τούτου τιμὴν τε οὐτικὴν ἐπανορθώσεσθαι τὰ τῆς καίσαρος φρονῶν, καὶ ὀλίγου καὶ δυάσατον ὑπὸ τῶν δήμων ὅτι τούτῳ ἡμερολύτῳ ἔξαιτησάμενος, ἐς φυλακὴν ὑπεδέξατο, καὶ τὴν χώραν τὴν τ' θαλασσαν τ' ταύτῃ πᾶσαν φρουρῶν ἐπετρέπη. τῶν δὲ δήμων ὁ σκηπίων αὐθαιρέτῳ ἦρχε, καὶ αὖθις καὶ ὃ ὄνομα πολὺ πρὸς τοὺς ὁμογνωμονοῦντας οἱ ἐπερρώννυε, νομίζοντας οὐκ οἶδ' ὅπως ἀλόγῳ τινὶ πίστει, μηδένα δὴ σκηπίωνα ἐν τῇ ἀφεικῇ κακῶς πρᾶξαι. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ καῖσαρ, καὶ ἰδὼν ὅτι ἐς οἱ μὲν ἑαυτοῦ τραδιούμενοι πεπεισμένοι τε αὖθ' οὕτως ἔχειν εἰσὶ, καὶ φοβοῦνται, μὴ σπένδεσθαι ἐκλίπῃ τὸ πλοῦτος τοῦ τῶν σκηπιώνων ὄντα, καὶ τὴν πρόσηνειαν ταύτην φέροντα (ἐπεκαλεῖτο γὰρ καίσαρ) καὶ οὕτω τόν τε πλοῦν πρὸς ἀδρύμητον ἐποιήσατο (τὰ γὰρ ἐν τῇ οὐτικῇ ἁρπαγὰς ἐφορυ-

ρᾶτο) καὶ ἔλαθεν αὖθις ἀνέλπιστος ὑπὸ τῶν χιλιάνων παραγενόμενος. ἐκβαίνει δὲ αὐτοῦ ἡ νεὼς σὺν τυχαίᾳ διαδεῖ ἐλαίᾳ, ὑφ' ἧς εἰ καὶ τι φοβερὸν ὑπὸ δαιμονίου σφίσιν ἐσημαίνετο, ἀλλὰ καὶ αὐτό γε ἐκεῖνο ἐς ἀγαθὸν ἔτρεψεν. ὅπῃ γὰρ ἅμα τῆς γῆς ἁπτόμενα, πρόσω ἐσέπεσε, καὶ αὖθις πεσόντα ὅτι τόμαι οἱ γραδιῶται ἰδόντες ἠθύμησαν, καὶ δεισαναχετήσαντες ἐφορύσσουσ', οὐδιπορήθη, ἀλλ' ἐκ τείνας τὴν χεῖρα, τὴν τε γλῶτ ὡς ἐκὼν δὴ πεσών, προσέλαβε καὶ κατέφιλησε, καὶ ἀναβοήσας εἶπεν, ἔχω σε ἀφεική· ἐκ δὲ τούτου προσέβαλε μὲν τῆς ἀδρυμήτῳ, ἀποκρουσθεὶς δὲ, ἐς προσέπι καὶ ἐκ τῆς στρατοπέδου βιαίως ἐκβληθείς, μετέσῃ προὶς πόλιν ἑτέραν ῥούσπινα. ἐξ δεχθεὶς ὑπ' αὐτῶν, χιλιάδιόν τε ἐν αὐτῇ καλεσκυλιάσατο, ἐκεῖθεν ὁρμώμενος ἐπολέμει. τότε μὲν ταῦτ' ἔπραξεν.

Ruspina. V

Τάδε ἔνεστιν ἐν ᾧ μ' τῶν τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καῖσαρ σκηπίωνα καὶ ἰόβαν ἐνίκησεν.
Ὡς νουμηδίαν οἱ ῥωμαῖοι ἔσχον.
Ὡς κάτων ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν.
Ὡς καῖσαρ ἐς ῥώμην ἐπανῆλθε, καὶ τὰ ὀπτιάνια ἔπεμψε, καὶ τἄλλα καλλεῖσάτο.
Ὡς ἥτε ἀγορὰ καίσαρος, καὶ ὁ ναὸς τῆς ἀφροδίτης καθιερώθη.
Ὡς καῖσαρ τ' ὀκταυιὰν ἐς ὃν νεῶν ἔσπον κατεστήσαν.
Ὡς καῖσαρ γναῖον πομπήιον τὸν τῶν πομπηίου υἱὸν ἐν ἰσπανίᾳ ἐνίκησεν.
Ὡς ἔσπον ὑπατοι εἰς οὐχ ὅλον ὃ ἔτος ἀπεδείχθησαν.
Ὡς καρχηδὼν καὶ κόρινθος ἀνῳκίσθη.
Ὡς οἱ κερεάλιοι ἀγερανόμοι κατεστάθησαν.

Χρόνου μῆκος ἔτη τεία, ἐν οἷς ἔσχον τὰς ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
ἰούλιος γ. υ. καῖσαρ δικτάτωρ μ' ἀμιλίου λεπίδου ἱππάρχου. ὑπ. ὃ γ' μ' ἀμιλίου υ'ω.
γάϊος ἰούλιος καῖσαρ δικτάτωρ ὃ σ' μ' ἀμιλίου ἱππάρχου. καὶ ὑπ. τὸ σ' μόνος.
ἰούλιος καῖσαρ δικτάτωρ ὃ ε' μ' ἀμιλίου λεπίδου ἱππάρχου. καὶ ὕπατος ὃ ε' μ' δὐτωνίου υ'ω.

Calenus
Vatinio
Cōss
Curio
Varro
Iuba
Cato
Scipio
Cn. Pompeio ex afra in hispaniam uenit
Vtica
Adrumetū. V.
Salatto
Scipio

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν ὃ τεσσαρακοστὸν τέτον βιβλίον.

Ὡς δὲ ἐχειμῶνα ἔτει καὶ ἐδίκασε τὸ πρῶτον ἅμα καὶ ὑπάτευσε τέτον ἑκάτερον, ὃ λεπίδου οἱ ἀμφότεροι σὺν ἀρξαντος. ὀφθεὶς γὰρ δικπάτωρ ὑπ' αὐτῆ ὁ ποσεῖτον ἐξέβη, καὶ μαχεσάμενόν τισιν, ἐτίμησε, ποσφασιν ὅτι τοῖς ὑπατικοῖς καὶ τοῦ λογγίνου καὶ τοῦ μόρκελλου ποσαχθεῖσι πρὸς ἐλῦτό τι ἐπ' ἀμηθείας πλεῖον τῆς χειμῶνος ἀ ἴσις συμμάχοις ἐσεσυλήκει. τέτοις τε οὖν αὖθις ἠγωνίσατο, καὶ μετὰ τέτου ὃ σωάρχοντα ἑκατέρωθι ποσεῖλετο. καὶ αὐτῶν ἀρχόντων ἤδη, οἵτε ἐν τῇ ῥώμῃ ἐταράχθησαν ὑπὸ σημείων. λύκος τε γὰρ ἐν αὐτῇ ὤφθη, καὶ χοῖρος ἐφάνθη, πλεῖον τῆς ποδῶν, ὅμοιος ἐλεφαντι, καὶ τῇ ἀφεικῇ ὁ λε πετρεῖος καὶ ὁ λαβιῆνος τηρήσαντες τὸν καίσαρα ποσὸς κώμας ὅτι σῖτον ἐξελεγόμενα, τῶν τε ἵππων αὐτῶ μηδέπω καλῶς ἐν τῇ θαλάσσης ἐῤῥωμένων, ἐς τοὺς πέριξ τῆς νομαῖς κατῆξαν, καὶ ταραχθείσης ποσὸς τέτου τῆς ἀσπίδος, πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐν χερσὶν ἀπέκτειναν, πολλοὶ δ' αὖ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνέχθησαν ὅτι μετέωρόν τι ἐξέκλιν, εἰ μὴ ἰσχυρῶς ἐτεώθησαν. ὅτι πλῆθον δ' οὖν καὶ ὡς τέτου συμβεβηκότος, ὃν καίσαρα κατέπληξαν. λογιζόμενος μὲν γὰρ ὡς ὑπὸ ὀλίγων ἔπαθε, ποσεδεχόμενος ἢ καὶ ὃν σκηπίωνα τόν τε ἰόβαν πάσας, ὥσπερ ἠγέλοντο, ταῖς δυνάμεσιν ὑθὶς ἀφίξεσθαι, διηπόρει, καὶ οὐκ εἶχεν ὅ,τι ποσάξει. πόλεμον γὰρ πολὺν μηδέπω καλῶς διενεγκεῖν δυνάμενος, καὶ τῷ ἐν ταυτῷ μονῷ χαλεπὸν, κἂν οἱ πολέμιοι σφᾶν ἀπέχωνται, ἀφ' ἑαυτῶν τῆς ἐφῆς ἀποείαν, τῷ τε δύάσασιν ἀδύατον, ἢ πολεμίων καὶ οὐκ τῆς ἠπείρου καὶ οὐκ τ' θαλάσσης ὀπτικειμένων οἱ, ὁρᾶν οὐσαν, ἡδύμει. ἐν ταῦτῃ δ' οὖν αὖτις ὄντι πούπλιός τις σίτλιος (εἴγε ἐκεῖνον, ἀλλὰ μὴ ὃ δαμόνιον δεῖ λέγειν) τῷ τε σωτηρίαν ἅμα καὶ τ' ὀπτικεάτησιν ἔδωκεν. ἐδοῦ γὰρ ὀξέπεσε μὲν οὐκ τῆς ἰταλίας, ποθαλαβῶν ἢ συμφυγάδας τινὰς, καὶ ποραμοὺς ἐς μακεδονίαν, χείμά τε ἤτησε, καὶ ποθὰ τῷ βόκχῳ γρατηγήσας, ἐπεχείρησε ᾧ καίσαρι, μήτε τινα δύεργεσίαν ποσέχων, μήτ' ἀνῶς ἐν γνώσῃ οἱ ὤν, ὃν τε πολέμου σῶα ἐφαλῆ, καὶ τὰ πρόντα συνκατεργάσαθαι· καὶ οὐ τέτου αὖτῳ μὲν οὐκείνῳ σὸν ἐπήμωνε· πορρῶ τε γὰρ αὐλῶν ἤκουεν ὄντα, καὶ βεβαίτι ἐφ' ἑαυτοῦ (ἀ γὰρπω μεγάλων ἰσχυὸν εἶχεν) ὠφελήσεσθαι ἐνόμιζε· τὸν δὲ δὴ ἰόβαν οὐκ ἀφαλῶς ὑπιτηρήσας, ἔστε τ' νουμηδίαν ἐνέβαλε, καὶ ταύτῃ γε ὃ τῷ ταυτουλίαν μέρος τῆς ἀρχῆς αὐτῶ οὐδ' ἡμιλίωσε, ὥστε ὃν βασιλέα τῶν τε ἐν χερσὶν ἀφέσθαι, καὶ οὐκ μέσης τ' ὁδοῦ μὴ τὸ πλείονος φανερὸν ἀναφέρεσθαι. ἔστι γὰρ ὅτε καὶ ᾧ σκηπίωνι ἀπ' αὐτῶ σωεπέμφεν, ὃς οὐδ' ἂν μόλισα διεφάνη ὅτι εἰ ὃ ἐκεῖνος ἡγηλῦθ', οὐκ ἂν ποτε αὐτοῖς ὁ καῖσαρ ἀντέσχεν. οὐκοῦν οὐδὲ μόνῳ τῷ σκηπίωνι συμβαλῶν αὐτοῖς ἐτόλμησε. τά τε γὰρ ἅμα καὶ τοὺς ἡμέφανθας, ὃ μὲν τι καὶ ὅτι τῇ μάχῃ, ὃ δὲ δὴ πλῆθον ὅτι ὃ ἱππικὸν αὐτῶ

Prodigia

Petrei)
Labren)

P. Sitti)
Sittiam
ab hoc ducti

ἀῶς ἐπάρασαν δῆλος, ἐδεδίκ. ὁ δὲ φυλακῆ οὖν ὃ γρατόπεδον ἐς ὅσον ἐδύατο ποιῶν ὁ καῖσαρ, γραλιῶντας τὲ ὁκ τῆς ἰταλίας καὶ ἡμέφανθας μετεπέμπετο, οὐχ ὡς καὶ ἀξιόμαχόν τι δ' αὐτῶν δράσων (οὐδὲ γὰρ πολλοὶ ἦσαν) ἀλλ' ἵνα οἱ ἵπποι ποσὸς τ' τ' ὄψιν καὶ ποσὸς τὸν φονὸν αὐτῶν ὁκ μυδετήσωσιν οὐδὲν ἔτι τοῖς τῶν πολεμίων φοβεῖσθαι. καὶ τέτῳ οἵ τε γετοῦλοί που ποσεχώρησαν αὐτῷ, καὶ ἕτερόί τινες τῶν πλησιοχώρων, ἃ μὲν δι' ὁκείνους, ὅτι σφᾶς μεγάλως ἠμηθέντας ἤκουσαν, τὰ δὲ, ἃ τῇ τῶ μαείῳ μνήμῃ, ὅτι ποσῆκον αὐτῷ ἦν. ὡς ἦ ταῦτά τε ἐλῦετο, καὶ οἱ ὁκ τ' ἰταλίας βεβαίως μὲν καὶ ὀπτικινδύνως ὑπὸ τε τῶ χειμῶνος ἃ ὑπὸ τῶν πολεμίων ῥαιωθέντες, ὅμως δ' οὖν ἤλθόν ποτε, ὁκέδ' ἡσύχασεν, ἀνὰ καὶ ταυτίον ἠπείγετο ποσὸς τὸν μάχλιν, ὅπως ῥᾳον ἂν ἰόβαν ἐπελθεῖν, φάσκοντα τὸν σκηπίωνα ποσκατεργασάμενος. καὶ ποσχωρήσας ἐπ' αὖθις ποσὸς πόλιν οὐΐτικα, ὅτι λόφου τινὸς ὑπὸ τε ὁκείνης καὶ ὑπὸ τοῦ γρατοπέδου ἅμα αὐτῶν ὄντος, ἱδρύθη, ποσεκρούσας τοῖς κατέχουσας αὖθις· καὶ μὴ τοῦτο ποσπεσόντα οἱ τ' σκηπίωνα ἀπό τε τῶ μετεώρου ἀπεδίωξε, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ὀπτικαταδραμὼν ἐκάκωσε. τοῦτό τε οὖν ὃ χωρίον κατέλαβε ὁ ἀνετείχισατο, καὶ ἕτερον ὅτι ἀπὸ ἕτερα τῆς πόλεως τὸν λαβιῆνον ἀπ' αὐτῷ κατήσας, ἔλαβε, καὶ ὁκ τέτου ἡ πᾶσ αὐτῷ ἀπετείχισεν. ὁ γὰρ σκηπίων δείσας μὴ ποσαναλωθῇ, ἐς μάχλιν μὲν ὁκέτ' αὐτῷ ἦλθ. ὃν ἦ δὴ ἰόβαν μετεπέμπετο, καὶ αὐτῷ, ὅπως μὴ ὑπήκουέν οἱ, πρῶτα τὰ ὁν τῇ ἀφεικῇ τοῖς ῥωμαίοις ὄντα χειρίσασθαι ὑπέταξεν. καὶ ὁ μὲν ὁκ τέτου τῷ μὲν σιτλίῳ ἀνῆκεν αὐτὸς δὲ ὅτι τὸν καίσαρα αὖθις ὥρμησεν· ὃν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐγίγνετο, ὁ καῖσαρ ἐπείρασε μὲν πρῶτα ἔστιν ἐς χεῖρας τ' σκηπίωνα ὑπαγαγέσθαι· μὴ δυνηθεὶς δέ, λόγοις τε φιλίοις ἐς τοὺς γραλιώντας κεχῆκε, ἃ βιβλία ἐσηχέα διέῤῥιψεν, ὑπισχνούμενος δ' αὐτῶν, τῷ μὲν ὀπτιχωρίῳ τά τε οἰκεῖα ἀχέραια τηρήσειν, ἃ αὖθις ἐλευθερίαν ἀφήσειν· τῷ δὲ ῥωμαίῳ, τίνι τε ἄδυα καὶ γᾶν, καὶ τἄλλα ἃ καὶ τοῖς σωούσιν οἱ ὤφελε, δώσειν· καὶ συχνούς γε ὁκ τέτου ποσεποίησατο. σκηπίων δ' ἐπεχείρησε μὲν καὶ αὐτὸς καὶ βιβλία καὶ λόγους ἐς τοὺς γραλιῶντας ἐσβαλεῖν, ὥστε καὶ σφετερομύσμους τινας, οὐ μέντοι ἃ μεταξῆσαι αὖθις ἠδυνήθη, οὐχ ὅτι ὁκ δὴ καὶ τὰ ἐκείνου τινὲς ἀνείλοντο, εἴπερ τι τῶν ὁμοίων ἐπηγέλλετο, ἀλλ' ὅτι ἄθλον μὲν σφίσιν οὐδὲν ὑπισχνεῖτο, τὸν δὲ δῆμον τῶν ῥωμαίων τίνι τε ἠρουσίαν δηλῶς ἐλευθερῶσαι αὖθις ποσεκαλεῖ· καὶ οὕτως ὃν ᾧ δὴ καὶ δύαποπέστερα ᾧ λόγῳ μᾶλλον ἢ τα χερσὶ μάχεσθαι τοῖς ποσοῦσιν ἠρεῖτο, οὐδένα αὐτῶν ἀκειώσατο. μέχρι μὲν οὖν μόνος ὁ σκηπίων ὃν ᾧ γρατοπέδῳ ἦν, ταῦτ' οὕτως ἐλίγετο· ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ ἰόβας ἐπῆλθεν, ἠλλοιώθη. ἐκεῖνοι μὲ γὰρ ὁκ ποσεκαλοῦντο τοὺς γραλιῶντας ἐς μάχλιν, ὁκ μὴ βουλομένους συμβαλεῖν ἐκάκωσιν, τῷ τε ἱππικῷ τοὺς ἀποσκεδαννυμένους σφᾶν ἰσχυρῶς ἔβλαπτον. ὁ δὲ δὴ καῖσαρ οὐδὲ ἐς χεῖρας αὐτοῖς ἐκὼν ἦλθ, καὶ τὴν ποσεπεποίθησιν ἐπέσχε, καὶ τ' ἐφφὼ ἀγαπητῶς ἤρπαζε, καὶ δυνάμεις δῆλας οἴκοθεν ποσεμελεπέμπετο· καὶ ὑφ' μὲν καὶ χαλεπῶς ἤδουσας αὐτοῖς (οὔτε γὰρ ἀθέσαι ἦσαν, ἀλλὰ ὁκ τ' βεβαίῳ σωελέγοντο, καὶ πλοίων ὡς τ' ἅμα ῥαιωθείων ἀποδεομένους ἤδουσας δ' οὖν πόλε ποσεσλαβών, ἀνεθάρσησεν αὖθις, καὶ ἐπεξαγαγὼν, πρεπάξατο ποσὸ τ' ἀφρείας. ἰδόντες ἦ τοῦτο οἱ γραλιῶντες ἀντιπαρετάξαντο μὲν, οὐ μέντοι καὶ σωέβαλον σφίσι· καὶ τοῦτο ὅτι πλείονες ἡμέρας ἐλῦετο. πλεῖον γὰρ ὅτι τοῖς ἱππεῦσιν ὅτι βεβαίῳ συμμειγνῦντες ἀνε-

VZita. V

Sitti)

χάρεσιν, οὐδὲν οὐδέτεροι μέγα προέβλεπον. ὁ οὖν Καῖσαρ συνοήσας ὅτι σὺν μὲν δυναστοῖς ἀκονιτὶ αὐτοῖς ἐπὶ τὴν χωρίων ἐς χεῖρας ἔρχεσθαι ἠναλκάσειν, πρὸς δῆμον προσέβαλλε, καὶ ἐπὶ τὸν Κάτωνα ἐξώρμησεν, ἵν' ἢ πρεσβοποιησάμενος αὐτῶν τὴν πόλιν, συμβοήθησιν σφίσιν, ἢ τοὐλάχιστον, ἐκείνῳ γε ἔλθῃ. Ἰοὶ δὲ δὴ Θάψος κεῖται μὲν ἐν χερρονήσῳ ὀλίγῃ που τινὰ, ἔνθεν μὲν τῆς θαλάσσης, ἔνθεν δὲ λίμνης προκεῖται. στενὸν δὲ δὴ τὸ ἰσθμὸν καὶ βαθὺ μέσου οὕτως ἔχει, ὥστε διχῇ μὲν, διὰ ἐλαχίστου ἢ ἑφ' ἑκάτερα τὰ ἕλεα πρὸ αὐτοῦ τὸ ἔρυμα ἀμφοτέρωθεν πρίενται. πρὸς τοιοῦτον οὖν τὸ πόλισμα ὁ Καῖσαρ εἴσω τῶν στενῶν χωρήσας, ἐπάφρυε καὶ ἐχαύρου. καὶ ἐκεῖνοι μὲν οὐδὲν προσῆγον αὐτῷ πρόσχυ. οὐ γὰρ ἠσθάνοντο ἀξιόμαχοι. ὁ δὲ δὴ σκηπίων καὶ ὁ ἰόβας ἐπεχείρησαν τὸ στόμα τοῦ ἰσθμοῦ καὶ ὃ πρὸς τῷ ἠπείρῳ τελοῦντα, φυρώμασι καὶ βαθρώμασι διχῇ βαλλαβόντες διατειχίσαι. ὡς ἔργῳ δὲ αὐτῶν ὄντων, καὶ πολὺ καὶ ἐκάστην ἡμέραν αὐξόντων, (ὅπως γὰρ τοῦ θάσσον διατειχίσωσι, τοῖς τε ξύλοις καὶ ὃ μηδέπω διεπάφρυτο, ἀλλ' αὐέφοδον ἢ τοῖς πολεμίοις ἦν, προσέταξαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντες εἰργάζοντο) ἐπέθετο ὁ Καῖσαρ αἰφνίδιον τοῖς ἑτέροις πρὸς ὃν σκηπίωνα, καὶ τοὺς ξυλοφάκας πόρρωθεν σφενδόναις καὶ τοξεύμασιν ἐκταράξας, ἐφέπετό τε αὐτοῖς ἀναχωρήσασι, καὶ προσέβαλλε τοῖς ἐρύμασι προσμίξας, καὶ ἐκείνους ἐτρέψατο, καὶ σφίσι φυγοῦσιν ἐς ὃ ἔρυμα συνεσπεσόν, αὐλοεοὶ εἶλεν. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ ἰόβας οὕτως ἐξεπλάγη, καὶ ἔδεισεν, ὡς μήτε ἐς χεῖράς τινι ἐπομεῖναι ξυμβῆναι, μήτε ὃ γρατόπεδον ὅλῳ φυλακῆς ποιήσασθαι. ἐκείνους μὲν οὖν φυγὼν, καὶ οἰκεῖα ἐπειρεθείς, ἔπειτ' ὀπίσω μηδεὶς αὐτῷ, ἀλλως τε καὶ τὰ σιτία τοῖς αὐτικα καταστάντας οἱ προενενικηκότες, ἐδέξατο, ἀπέγνω τε τὴν σωτηρίαν, καὶ τῷ πεζεῖῳ μηδεμίαν μηχ' αὐτῷ ἐλπίδα ἀδειάς ἔχοντι, ἐμονομαχήσας καὶ σωσαπέθανε. καὶ Καῖσαρ δὲ τό, τε σαῦρωμα αὐθις μὲν τῷ φυλακῷ αὐτὸ ἔλαβε, καὶ φόνον πλῆθος τῶν προστυχόντων ἀπάντων σφίσιν ἐποίησεν. οὐδὲ γὰρ τῶν μεταστάντων ἐφείσατο. καὶ κατὰ τοῦτον τὰς τε ἀλλας πόλεις μηδενὸς ἀντισταμένου, προσήσατο, καὶ τοὺς νομάδας λαβών, ἔστε τὸ ὑπήκοον ἐπήγαγε, καὶ τὰ σαλουστίῳ, λόγῳ μὲν, ἀρχὴν, ἔργῳ δὲ, ἀγὼν τὲ ἐς φέρειν ἐπέτρεψεν· ἀμφὶ δὲ τοῖς ἔδωσε δόκησε πολλὰ ἐς ἅρπασεν, ὥστε καὶ καθηγεμόνα αἰχμάλωτον αἰσχίστην ὀφλῆσαι, ὅτι τοιαῦτα συγγράμματα συγγράψας, καὶ πολλὰ ἐς πικρὰ τοῖς τῶν ἀκαρπολύτων τινὰς εἰπών, οὐκ ἐμιμήσατο ὃ ἔργῳ τοὺς λόγους, ὅθεν εἰ καὶ μάλιστα ἀφεῖτο τοῦ κτίσαντος, ἀλλ' αὐτός γε τῇ γραφῇ ἑαυτὸν καὶ πάνυ ἐσηλοκόπησε. ταῦτά τε οὖν οὕτως ἐλύετο, καὶ τὰ ἐν τῇ λιβύῃ ἔθνη τάδε, ὃ μὲν τοῖς τῶν καρχηδονίων, ὃ δὲ ἐς ἀφρικὴν καλοῦμεν, παλαιὸν, ὅτι οὐκ πολλῷ κατείργαστο· ὃ δὲ δὴ τῶν νομάδων, νέον, ὅτι νεωστὶ εἵληπτο, ἐπωνομάσθη. σκηπίων δὲ οὐκ μὲν τῆς μάχης ἔφυγε, καὶ πλοίου ἐπιτυχὼν, ἐς τὴν ἱσπανίαν πρός τε ὃν πομπήιον ἀπῆρεν. οὐκ πεσὼν ἢ ἐς τὴν μαυρουσίαν, καὶ τὸν σίτιον φοβηθείς, ἑαυτὸν διεχρήσατο. ὁ, τε κάτων ὃ μὲν πρῶτον συγκαταφυγόντων πρὸς αὐτῶν πολλῶν, πρεσκυλίζετο τῶν προγμάτων ἀντιλαβέσθαι, καὶ ὃν καίσαρα ξύπον τινὰ ἀμυνεῖν· ὡς δὲ οἵτε οὐτίκησοι, ἅτε μηδὲ ὃν ὧν ἐρρωσθαι ἔχοντες, καὶ τότε νενικηκότα αὐτὸν ὁρῶντες, οὐκ ἐπείθοντο αὐτῷ, καὶ οἱ ἐκ τῆς ἡροισίας τῶν τε ἱππέων προὔντες, ἐφοβήθη μὴ συλληφθῶσιν ὑπ' αὐτῶν, καὶ δρασμὸν ἐβουλεύσατο, αὖθις μὲν οὐτ' ἀντιπολεμῆσαι (οὔτε γὰρ οἷός τε ἦν) οὔτ' ἂν προσχωρῆσαι τῷ καίσαρι ἔγνω, οὐχ ὅτι τι ἐδεδίει (καὶ γὰρ ἂν

γὰρ δὴ ἠπίστατο καὶ πάνυ μὲν ἀσπαζόμενα αὐτὸν ἑαυτῷ, τῆς ὅτι φιλανθρωπίας δόξης ἕνεκα, φείσασθαι, ἀλλ' ὅτι τῆς ξυνθηκείας ἰσχυρὰς ἦρτο, καὶ ἠπίστατο οὐδενὸς ἐς οὐδὲν ἐβούλετο, ὃν τε θανάτου πολὺ τὸν πρὸς τῶν καίσαρος ἔλεον χαλεπώτερον ἡγεῖτο εἶναι). συγκαλέσας δὴ τοὺς πρώτους τῶν πολιτῶν, καὶ διερωτήσας ὅπη ἕκαστος αὐτῶν ὥρμηται, σκιπίωνος μὲν μετ' ἐφοδίων ἐξέπεμψε. ὃ δὲ ὑφ' ἑαυτὸν οὐ καίσαρος ξυνθήκας ἐκέλευσε. πυθομένου τε τοῦ νεανίσκου, διατί δῶν οὐχὶ καὶ σὺ τοῦτο ποιεῖς; ἀπεκρίνατο αὐτῷ, ὅτι ἐγὼ μὲν ἔντε ξυνθήκας καὶ πρόσθεν τεθειμένας, οὐ δυναμένῳ δουλείαν ἐκ μεταβολῆς ὁπότε γήρως μαθεῖν· σοὶ δ' ἐν διαύτῃ καὶ καισαρὶ καὶ γνωθέντι, καὶ τεθέντι, τὸν δαίμονα ὃν λαχόντα σε θεραπεύειν πρέπει. ταῦτ' οὖν εἰπὼν, καὶ τοῖς οὐτικησίοις τῶν τε διοικησιν ἀπολογησάμενος, καὶ τὰ λοιπὰ χρήματά τε δημόσια ὅσα αὐτῶν εἶχεν ἀποδοὺς, πρεσβευομένῳ μὲν τῆς καίσαρος ἀφίξεως ἠθέλησε· καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ μὲν οὐκ ἐπεχείρησε τοῦτο ποιῆσαι (ὅ, τε γὰρ υἱὸς καὶ οἱ φίλοι οἱ πρὸς αὐτὸν ὄντες, φυλακὴν αὐτοῦ εἶχον) ἐπεὶ δὲ ἐπύθετο, ξιφίδιόν τέ τι κρύφα ἐνέδετο, καὶ τὸ πρὸς θεσκεφθέν ὑπεδήκατο, καὶ τὸ τοῦ πλάτωνος βιβλίον ὃ περὶ ψυχῆς αὐτῷ γεγραμμένον ἠτήσατο, εἶτ' οὖν πόρρω τι ἐνθυμίας τῷ τοιοῦτον βαλλόμενος, τοὺς πρόσθεν ἀπαγορεῦσαι ἀπεδίδου, ὅπως ὡς ἥκιστα προπαρασκευασθῇ· εἴτε καὶ προμηθίᾳ τοῦ θανάτου ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτὸ λαβεῖν ὑπομνήσας. ὡς δὲ ἐκεῖνο τε ἀνελέξατο, καὶ ἡ νὺξ ἐμεσοῦτο, τό, τε ξιφίδιον ἐφείλκυσε, καὶ ἑαυτὸν ὁπότε τὸν γαστέρα παίσας, διὰ τοῦ ἐτελεύτησεν. ἐξαμος γὰρ ἐμόλυνος, εἰ μὴ καταπεσὼν ἐκ τοῦ σκιμποδίου, ψόφον τε ἐποίησε, καὶ τοὺς προσκοιτοῦντας ἐξήγρε. καὶ οὗτος ὁ, τε υἱὸς καὶ φίλοι τινὲς ἐσπεσόντες, τά τε ἔντερα αὐτοῦ ἐς τὸν γαστέρα ἀδρὰ κατέταξαν, καὶ θεραπείαν αὐτῷ προσήγαγον. καὶ οἱ μὲν τό, τε ξιφίδιον ἦραν, καὶ τὰς θύρας ἀπέκλεισαν, ὅπως ὕπνου λάβῃ. οὐ γὰρ δὴ καὶ φίλως πως ἀποθανεῖν αὐτὸν προσεδόκησαν. ἐκεῖνος δὲ ἔσθ' ὃ τραῦμα τὰς χεῖρας ἐνέδυε, καὶ τὰς ἐμφάσεις αὐτοῦ διαῤῥήξας, ἀπέψυξεν. ὁ μὲν οὖν κάτων ὁ δημοτικώτατος καὶ ἰσχυρότατος καὶ ἰσχυρογνωμονέστατος πρώτων τῶν καθ' ἑαυτὸν δυνάστων ἁλώμενος, μεγάλῳ δόξαν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ θανάτου ἔλαβεν· ὥστε καὶ ἐπωνυμίαν οὐτίκησιος, ὅτι ἔν τε τῇ οὐτίκῃ οὕτως ἐτελεύτησεν, ὅθι τε δημοσίᾳ ἐπ' αὐτῶν ἐτάφη, κτήσασθαι. ὁ δὴ καῖσαρ ἐκείνῳ μὲν ὀργίζεσθαι ἔφη, ὅτι οἱ τῆς ὅτι τῇ ξυνθήκας αὐτοῦ δικαίας ἐφθόνησε· ὃν δὲ υἱὸν καὶ τῶν φίλων τοὺς πλείους ἀφῆκεν, ὡσπερεὶ δῶρα. οἱ μὲν γὰρ δύθεις, οἱ δὲ καὶ ὕστερον, ὅπως ἀμεινότερῳ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τρόπου χωρισθῶσιν, ἐθελονταὶ προσεχώρησαν. καὶ οἱ μὲν ἐσώθησαν. ἀφράνιος δὲ καὶ φαῦστος ἐκόντες μὲν οὐκ ἦλθον πρὸς αὐτόν· καὶ γὰρ δὴ ἠδέσθη ἀπολωλυμένοι φυγόντες ἢ ἐς μαυριτανίαν, συνελήφθησαν ὑπὸ τοῦ σιτίου. καὶ ἐκείνους μὲν ἀκρίτους ὁ καῖσαρ, ὡς καὶ αἰχμαλώτους ἀπέσφαξε. τὸν δὲ δὴ καίσαρα τὸ λεύκιον καίσαρ ἐν ἡλικίᾳ οἱ ὄντα, καὶ ἐθελουσίου ἱκετεύσαντα, ὅμως ὅπως δίκαιος πρὸς ἐπολέμησε, τὸ μὲν πρῶτον ἀπέδικήσας ἐκέλευσεν, ὥστε ἐν δίκῃ τινὶ κατεψηφίσθαι αὐτῷ δόξαι· ἔπειτα ἢ οἰκήσας αὐτὸν τῇ ἑαυτοῦ φωνῇ θανατῶσαι, ἡνίκα μὲν ἀνεβάλετο, ὕστερον δὲ καὶ χρύφα ἀπέκτεινε. καὶ γὰρ τῶν ἐστωότων οἱ τοὺς οὐκ ὀπιτηδείους, τοὺς μὲν πρὸς ὧν ἐκαυλίων οὐκ ἀκουσίως ἀπεβάλετο· τοὺς δὲ καὶ δι' ἑαυτῶν τῶν σφετέρων ὅς ὅπου βούλῃς ἐν αὐταῖς ταῖς μάχαις ἀπώλεσε. οὐ γὰρ τοι καὶ φανερῶς πᾶσι τοῖς λυπήσασί τι αὐτὸν, ὡς-

Thapsus. V

Iuba & petrei) mutuo se occidut

Salustiꝰ

scipio se ipse occidit

Plato

Catonis Mors

Afraniꝰ
Faustꝰ
2 Cæsar

Anticato Liber a Cæsare scripti

C. Dicaeo

Marij Cinna Sylla

ῳσπερ εἶπον, ἐπεξῄει, ἀλλ' ὅσοις μηδενὶ ἀξιόχρεῳ ἐγκλήματι μετελθεῖν ἐδυνάτο, ἐν ᾧτῳπερ δή τινι ἀφανῆς ὑπεξῄρει. καίτοι τότε τὰ γράμματα ὅσα ἐν τοῖς ἀπορρήτοις ἔσκηπτίωνος κωφοτίοις εὑρέθη, πάντα καίσαρα ὠνείδιζον, καὶ τὴν αὐτὴν πολεμοσύνην οἱ πολλοὶ μὲν δι' αὐτοὺς ἐκείνους, πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τοὺς φίλους σώσας· τήν τε γὰρ στρατηγικὴν καὶ ὧν ἑταίρων ἑκάστῳ ἕνα ἐξαιτεῖσθαι, ὡσῳπερ εἴρηται, ἐπέτρεπε. καίτοι καὶ ὃν καίσαρα ἔσωσεν μίαν· οὕτω γὰρ δυνατὸν μάχει, ὥστε τὴν χειρόωνος ἐξαίρεσιν μετ' αὐτὰ γράψαντος, ἀγνοηκτῆσαι μὲν μηδὲν, καίτοι καὶ ἐκείνην οἱ τοῦς πολεμήσαντος, βιβλίον δέ τι γράψαι, ὃ καὶ δικαίτατον ἐκάλεσε. καίτοι μὲν ταῦτά τε τοῦς ἀξίας, καὶ τοῖς ἀφηλικεστέροις τὴν γραμματῶν ὠφελείαν, καὶ τοῦν ἐς τὴν ἰταλίαν στρατιὰν, μὴ καὶ σασιάσωσιν αὖθις, ἀπαλλάξας, τά τε ἄλλα τὰ ἐν τῇ ἀφεικῇ μάχῃ βεαχέος ὡς ἐνὶ μάλιστα καταστήσας, μέχρι μὲν τῆς ῥοδοῦ πόλεως τῆς ναυλοχῶν ἐπλεύσεν· ἔνθεν δὲ ἐκείνους μὲν ἔστε τὴν ἰβηρίαν καὶ ὅπου τὸ πομπήϊον μετὰ γάμου δικαίου ἔπεμψεν· αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ῥώμην ἐχωρίσθη, ὃ μὴ πλεῖστον τῇ τῶν ἔργων λαμπρότητι, ἤδη γὰρ ὅτε τοῖς τῇ βουλῇ δόξασι μεγαλοφρονούμενος. τεσσαρεσκαιδεκάτῃ γὰρ ἡμέρᾳ ὅτε τὴν νίκην αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ ἐγνωσθη, καὶ τὰ ὅπλα νικῶντα τὰ προσεψηφισμένα, ὅτε τε λευκοῖς ἵπποις, καὶ μετ' ἐμβόδυχων τὴν τότε αὐτῶν στεφάνων, καὶ ἑτέρων ὅσοις ἐν τῇ προφάσει δικαιότατα ἐχρήσατο, μᾶλλον τε αὖ ὅσοις ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐμάχεσε, πέμψαι οἱ ἔδοσθη. τῶν τε ἔμπων τὴν ἑκάστου ὑπεράτιμα, (ὅτῳ γὰρ πως ὠνομάσθη, ὥσῳπερ οὐκ ἀξίας αὖ τῆς τοῦ τιμητοῦ προσρήσεως ἔσης) ἐς τρία αὖθις ἔτη, καὶ δικαιότατα ἐς δέκα ἐφεξῆς εἴλητο. καὶ προσέτι ὑπάτου τε ἀρχικοῦ δίφρου μετὰ τῶν ἀεὶ ὑπάτων ἐν ταῖς συνεδρίαις καθίζειν, καὶ γνώμην ἀεὶ πρώτου ἀποφαίνεσθαι, ἕντε ταῖς ἱππασδρομίαις ἁπάσαις ἀποσημήνειν, καὶ ταῖς ἀρχαῖς τὰ τε δήμια ὅσα ἴσοιν ὁ δῆμος πρώτου ἔνεμεν, ἀποδέχεσθαι ἐψηφίσατο, ἄρμα τέ τι αὐτῷ ἐν τῷ καπιτωλίῳ φυτίπροσώπων ταῖς διὶ ἱδρυθεῖσαι, καὶ ὑπὲρ εἰκόνα αὖθις τῆς οἰκουμένης χαλκοῦν ὑπιβιβασθῆναι, γράφειν ἔχοντα, ὅτι ἡμίθεός ἐστι. ἥ, τε ὄνομα αὖθις ὑπὲρ τὸ καπιτώλιον φυτὶ τῷ κατούλου γράφεσθαι, ὡς καὶ τὸν νεὼν ἐφ' οὗ τὴν ἐκποίησιν βεβούλευτο, ἐκτελέσαντος, φυτιγράφειν ἐκέλευσεν. ταῦτα δὲ μόνα κατέλεξα οὐχ ὅτι καὶ μόνα ἐψηφίσατο (παμπληθῆ τε γὰρ ἐσεφέρετο, καὶ ἅπαν ὅλον καὶ ἐκυρώθη) ἀλλ' ὅτι τὰ μὲν μέγιστα πρήκατο, ταῦτα δὲ προσεδέξατο. δεδογμένων γ' ἤδη αὐτῶν, ἦλθέ τε ἐς τὴν ῥώμην, καὶ ἰδὼν τοὺς φυθεοπούς τὴν τε δυνάμιν αὐτῷ φοβουμένους, καὶ ὃ φέρημα ἴσα πάλαι ὄντας, καὶ τοῦτο πολλὰ καὶ δεινὰ οἷα που καὶ πρὶν ἐγεγόνει, πείσεσθαι προσδοκῶντας, καὶ ἅμα θᾶττον καὶ οἱ τιμαὶ κολακεία, μᾶλλον ἢ εὐνοίᾳ ἐψηφισμένοις, πρεμνήσατό τε αὖθις, καὶ ἐπήλπισεν, εἰπὼν ἐν τῇ βουλῇ τοιάδε· μηδεὶς ὑμῶν, ὦ πατέρες, προσδοκήσῃ μήτε ἐρᾶν με χαλεπὸν μηδὲν μήτε προέσθαι, ὅτι καὶ νενίκηκα, ἃ δυνάμην πᾶν μᾶλλον, ἵνα μὴ ἐθελήσω αὐθυμος εἰπεῖν, πᾶν σ' ὅτι μὴ βουληθῶ, μετ' ἐξουσίας εἰπεῖν τε καὶ πρᾶσαι· μὴ μέντοι μηδ' ὅτι καὶ μέχρις καὶ κίνας, ἃ συλλας, οἵτε μάλοι πάντες ὡς εἰπεῖν ὅσοι πώποτε τοῖς αὐτοκρατόρσι τοῖς αὐτοῖς ἐχρήσαντο, ἐν μὲν ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν πραγμάτων, πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα καὶ εἶπον καὶ ἔπραξαν, ἐξ ὧν οὐκ ἤκιστα προσαγόμενοί τινας, μάλιστα μὲν συμμάχοις αὐτοῖς, εἰ δὲ μή, οὐκ ἀνταγωνιστὰς γε ἐληλήσεσθαι ἐνικήσαντες· ἢ καὶ ἔπραξαν, ἐξ ὧν οὐκ ἤκιστα προσαγόμενοί τινας, μάλιστα μὲν συμμάχοις αὐτοῖς, εἰ δὲ μή, οὐκ ἀνταγωνιστὰς γε ἐληλήσεσθαι ἐνικήσαντες· ἢ

ἐπεθύμουν

» ἐπεθύμουν ἡμύμνοι, πολλὰ τοιαῦτα οἷα εἶνων καὶ λόγῳ ἐξέπραξαν· καὶ ἐμέ τις
» ἀπολαύσῃ δ' αὖθις τοῦτο ποιήσαν. οὔτε γὰρ ἀνήκως πως πεφυκώς, ἔπειτα δὲ μὴ ἔμ-
» πειρα θεν χρόνου πρὸς ποιητῶς ὑμῖν σὺν ὠμίλησα, νεῶν ἢ ὅτε ἔξεσιν, ἀσφαλῶς θρα-
» σύνομαν· οὔτ' αὖ ἀπὸ τῆς πολλῆς δυπραγίας ἐξῆλθον, καὶ τετύφωμαι, ὥστε ἐν
» τυραννῆσαι ὑμῶν ὑπεθυμῆσαι (ταῦτα γὰρ ἔμοιτε ἀμφότερα, ἢ τὸ γε ἕτερον αὐτῶν
» ἐκεῖνοι παθεῖν δοκοῦσιν) ἀλλ' εἰμί τε τῇ φύσῃ τοιοῦτος, ὁποίου μου ἀεὶ πεπείρασθε.
» ἵ γὰρ δεῖ με καθ' ἕκαστον ἐπεξιόντα, ἐπαχθῆ, ὡς ἐμαυτὸν ἐπαινοῦντα, γνώσεσθαι;
» καὶ τὸν τύχον οὐκ ἂν προπηλακίσαιμι, ἀνὴρ ὅσῳ μᾶλλον ἀγαθῆς αὐτῆς πεπεί-
» σομαι, τόσῳ μᾶλλον προὸς πάντα κρείττονι αὐτὴν χρήσομαι. οὐδὲ γὰρ οὐσί' ἐκ' ἀνὴρ
» τι τοσοῦτον τὶ ἰσχύσας, καὶ τηλικοῦτον αὐξηθῆναι ἐκαυξάσατο, ὥστε πάντας μὴ τοὺς
» δυνατοὺς πολεμήσοντας κολάσαι, πάντας δὲ τοὺς δυτίσασιάσοντας νουθετῆσαι, ἢ ἵνα
» καὶ δυσπραγεῖσθαι ἀσφαλῶς, καὶ δυτυχεῖν δικαίως δυνάμην. οὔτε γὰρ ἀνήκως
» ἢ δίκαιον, ὅσα τοῖς δισχυρωμονήσασιν ἐπεκάλεσε, ταῦτα αὖθις ποιοῦντα ἐξελεγ-
» χθῆναι· οὔτ' ἂν ἔγωτε ἀξιώσαιμί ποτε τὴν τῶν ἔργων ζηλώσαν ὁμοιωθεὶς αὖθις, μό-
» νην τὴν τῆς πάντελοῦς νίκης φήμην ἀφαλλάξαι. ἵς μὲν γὰρ πλείω καὶ μείζω τινὰς δῦ
» ποιῆσθαι ὀφείλῃ, τί μάλιστα δυναμένου; τίς δὲ ἦτον ἐζαμύρτῃ, τοῦ πλῆσαν ἰσχύον-
» τος; ἵς δὲ βουλόμενον τοῖς ἐκ τῆς δαιμονίου χρῆσθαι δοθεῖσι, τοῦ τὰ μέγιστα πρὸ'
» αὐτοῦ λαβόντος; τίς ὀρθώτερον τὰ πρόντα ἀγαθὰ μεταχειρίζεσθαι, τῆς πλῆσά τε
» ἔχοντος, καὶ μάλιστα πρὸς αὐτῶν μὴ καὶ ἀπόλητα φοβουμένου; ἵ μὲν γὰρ δυναμέ-
» νια σφαγεστοῦσι λαβοῦσα, ἁμαμύρῃ· καὶ ἡ ἐξουσία μετειάσασα, πάντα τὰ κλη-
» θέντα τηρῆ. τό, τε μέγιστον, καὶ ὅσῳπερ ἤκιστα τοῖς οὐ χρεὶς ἀρετῆς φερομένοις ὑπάρ-
» χῃ, καὶ ζῶσιν, ἀδήλως φιλεῖσθαι, καὶ τελευτήσασιν, ἀληθῶς ἐπαινεῖσθαι διδόασιν. ὁ δὲ
» δυαβόλως ἐς πάντα ἁπλῶς τῇ δυναμέι καθαιρούμενος, οὔτε βύνοιαν ἀληθῆ, οὔτ'
» ἀσφάλειαν ἀκριβῆ βυείσκεται, ἀλλ' ἐν μὲν τοῦ φανερῶ πλαστῶς κολακευόμενος. ὃν
» γὰρ τ' ἑαυτοῦ ἐξουσίας αὖθις κρείττονα οἵτε ἀνῆκοι πάντες καὶ οἱ μάλιστα αὐτοῦ χρώ-
» μενοι, καὶ ἐπιστάμενοι καὶ φοβούμενοι. ταῦτα δὲ οὐκ ἀνήκως ἐφιλοσόφησα, ἀνὴρ ἵνα
» εἰδῆτε ὅτι οὐκ ἐς ὑπόδοξιν, οὐσί' ἀπὸ ταυτομάτου νεῶν προσπεσόντα αὐτὰ, ἀλλὰ
» ἀπ' ἀρχῆς καὶ προέπειν μοι καὶ συμφέρειν κρίνας, καὶ φρονεῖν καὶ λέγειν. ὧδ' ὑμᾶς μὴ
» προὸς τὸ πρὸν μόνον θαρσεῖν, ἀνὴρ καὶ προὸς τὸ μέλλον δυέλπιδας εἶναι, ἐνθυμουμέ-
» νους ὅτι εἴπερ ἵ αὐτῶν ἐπλατόμεθα, οὐκ ἂν ἀνεβοηθόμεθα, ἀλλ' ἤδη καὶ τήμερον
» ἐζέφηνα. ἀνὴρ οὔτε προέτερον ἀνῆκως πως ἐφείσησα, ὥσπερ που καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα
» τεκμήριοί· νεῶν τε πολὺ μᾶλλον προθυμήσομαι μὴ πάσης ὑπιφείας, μᾶ δι' οὐ
» δεσπόζειν ὑμῶν, ἀλλὰ προέσατεῖν. οὐδὲ τυραννοῦσιν, ἀνὴρ ἡγεμονοῦσιν προὸς μὲ πάλ-
» λα πολὺ ὅσα ὑπὲρ ὑμῶν δεῖ προπονεῖν, καὶ ὑπατος καὶ δικτάτωρ. προὸς δὲ ὃ κα-
» κῶς ποιῆσαί τινα, ἰδιώτης ὢν. ἔστο γὰρ μόνον οὐ ῥηθῆναι καλὸν ἔστ) νομίζω. πῶς μὲ
» γὰρ ἀποκτεῖναί τινα ὑμῶν τῶν μηδέν με ἠδικηκότων, ὁ μηδένα μοῦ ὢν δυπατα-
» ξαμούων μοι φθείρας, εἰ καὶ τὰ μάλιστα προθύμως τἄλλα ποσὶ κατ' ἐμοῦ προσπά-
» ραντο· πολίτας ἢ καὶ τοὺς ἐς ἄπαν δυϊκα καταστάντας μοι ἡγεῖσας, καὶ πολλοὺς καὶ τὸ δυ-
» τερον δυτιμαχεσαμούων μοι σώσας; πῶς σ' ἂν μυησικακήσαιμί ἵσιν, ὁ καὶ τὰ
» γράμματα ὅσα καὶ ᾧδε τῶν πομπήϊῳ ἐν ᾧδε ἐν σκηπίωνι ἀπόρρητα εὑρέθη
» μήτ' ἀναγνοὺς μήτε γραφάμενος, ἀλλ' αὐθις καταικαύσας; ὥστε θαρσεῖτε,

n.i.

» ὦ πατέρες, οἰκειωθῶμὲν, σκληρὸμὲν μὲν πρὸ τῶν τ συμβεβηκότων, ὡς ἐν δυσ-
» κῃ τινὶ δαιμονίᾳ γεγενότων· ἀρξάμενοι δ' ἀνυπόπλως ἀνήλωτες, καθάπερ ἵππος κα-
» νοῖς πολίταις φιλῆν, ἵν' ὑμεῖς τε ὡς τοὺς πατέρας με τοὺς σφέτερα δε, τ μὲν τοὺ-
» νοιαν τὴν τε κηδεμονίαν τ πρ ἐμοῦ καρπούμενοι, τ δ' ὑμῶν δυσχερεστέρων μηδὲν φο-
» βούμενοι, ἐγὼ ὡς παῖδων ὑμῶν ὅπλ ὑμῶν μοι, πόλιν τὰ κάλλιστα ἀεὶ πλέονεξ
» ἐφ' ὑμῶν αὐξόμενος· φέρω δὲ ἀναλογίως τὰ ἀνθρώπινα, ἐν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς τοὺς
» τοσούτους ὑμῶν ἀγάλλων, τοῖς δ' λοιποῖς ἐπαμυνθῶν καθόσον ἐνδέχ). μὴ
» μέντοι μηδὲ τοὺς φιλιώτας δείσητε, μηδ' ἀνδρὸ τὸ αὐτοῦ, ἢ φύλακας τῆς τε ἐμῆς
» ἀρχῆς, ἐν τῆς ὑμετέρας ἅμα νομίσητε εἶ). πρέφεσθαι μὲν γὰρ σφᾶς ἀνάγκη, πολ-
» λῶν ἕνεκα. βαφήσονται δὲ οὐκ ἐφ' ὑμᾶς, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, τοῖς τε διδομένοις ἀρ-
» κούμενοι, ἐν τοῖς διδοῦσι αὐτὰ ἀγαπῶντες. ἀφ' ὧν τοῦτο καὶ τὰ χρήματα ὅπλ
» πλοῦτον τοῦ στεφάνου εἰσπέπρακται), ἵνα πόλε σασιάσωμεν ἅμα σωφρονηθῇ, ἐν ὃ κε-
» κρατηκὼς αὐτάρκη ἐφιλοῦμεν, μὴ σασιάσῃ. οὐ γὰρ πω καὶ ἰδίᾳ τι αὐτῶν ἀ-
» ποχειρόδακε, ὅσγε πρώτα μὲν τὰ ὑπ' ἐμοῦ πρόνοιά μοι, πολλὰ ἂν ἐν δημοσίᾳ τοσαύ-
» τα λάκοιμι ὑμῖν. ἀλλ' ὁρᾶτε ὅλα τὰ μὲν τινα αὐτῶν ἐς τοὺς πολεμίους δεδαπάνη), τὰ
» δὲ κ ὑμῖν τετήρηται· ὥστε ὃ μὲ ὀπίφθονον τῆς εἰσπράξεως αὐτὸς ἀνεδεξάμην,
» τῆς σ' ὠφελείας κοινῇ πρώτες ἀπολαύσετε, τά τε ἄλλα ἐν τ στρατείας. τῷ τε γὰ
» ὅπλων ἀεὶ ὑμῖν δεῖ, ὅπῳ μὴ οἷόν τ' ὄστιν ἄλλο αὐτῶν πόλιν τε τηλικαύτην οἰκεῖω-
» τας, ἐν ἀρχὴ τοσαύτην ἔχοντας, ἀσφαλῶς ζῆσαι· καὶ ἡ πρεσβεία τῷ χρημ
» κ ἐκείνα ἰσχυρὰς ὠφελῇ· μὴ μέντοι καὶ ἐκπλήξῃ τις ὑμῶν ὅτι ἢ ἐν πλουσίων
» ἀνὰ λυπήσω, κ τέλη τινὰ καινὰ καθαιρήσω. τοῖς τε γὰ πρόσθεν ἀρκεσθήσομαι, καὶ
» προσθησόμεθα σωθ' ὁρπῆσαί τί μᾶλλον ὑμῖν, ἢ ἀφ' χρήματά τινα ἀδικῆσαι.
τοιαῦτα ὁ χαῖρ ἔντε ὦ σωεδρίῳ, κ μ τοῦτο καὶ ἐν τῷ δήμῳ εἰπών, ἐπεκυφίσε μέντοι ὡς τὰ δέοις, οὐ μέντοι κ ἡδυνήθη πείσαι πάντα πάσι θαρσεῖν, πρὶν κ τοῖς ἔργοις τὰς ἐπαγγελίας βεβαιώσασθαι. μ δὲ τοῦτο τά τε ἄλλα λαμπρῶς, ὡσπερ εἰκὸς ὅτι τε τοσαύτας κ τηλικαύτας νίκας ἅμα ὠθ, ἐποίῃ, καὶ τὰ ὀπτίκια τ τε γαλατῶν, ἐν τῆς αἰγύπτου, τοῦ τε φαρνάκου καὶ τ ἰόβα, τετραχῇ χρεὼς τέσσαρσιν ἡμέραις ἐπεμψε· ἐν τὰ μὲν ἄλλα νύφρανέ που τοῖς ὁρῶσιν, ἵ σ' ἀρσινόη ἡ αἰγυπτία (καὶ γὰρ ἐκείνη ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις προήγαγε) κ ὁ πλῆθος τ ἐφοβοδούχων, κ ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἐν τῇ ἀφεικῇ ἀπολωλότων πομπεῖα δῆλος αὐτοὺς ἐλύπησεν. ὅ,τε γὰ ἀριθμὸς ὁ τῶν ῥαβδούχων, ἐπαρθέσαν σφίσιν ὄχλον, ἅτε μήπω πρότερον τοσούτους ἅμα ἑωρακότοι, πρέφε· κ ἀρσινόη γυνή τε οὖσα, καὶ βασιλὶς τότε νομισθεῖσα, ἔντε δήμοις, ὃ μήπο ἔνεκα τῆ ῥώμη ἐγεγόνῃ, ὀφθεῖσα, πάμπολλον οἶκτον ἐφέδηλε. κἀκ τούτου ὅπῃ τῇ προφάσει τούτῃ ἐν τὰ οἰκεῖα πάθη πρωδύρατο· οὐ μὲν δὴ ἐκείνη μὲν ἀφ' οἷς ἀδελφοὺς ἀφείθη, δῆλοι δὲ καὶ ὁ οὐιγκετόριξ ἐθανατώθησαν. δυσχεραῖς μὲν οὖν δῆ. τοῦτ' ἄνδρ εἶπον διετέθησαν. ἐλαχίστα γοῦν αὐτὰ τοὺς γε ὁ πλῆθος τῶν ἐαλωκότων, ἐν τοὺς τ μέγεθος ὧν κατειργασμένων ἐνόμιζον εἶ). τούτων γε οὖν ἕνεκα καὶ ἐθαύμασα αὐτὸν, κ ὅτι καὶ πρῶτα τὸ στρατοῦ τοὺς ἀπόστατα ἰδὼν ἔλιπε. τοῖς τε γὰ ἐς ὃ συνέδριον σφᾶς ἐπ' αὐτὸ καταλεχθέντας ἐτώθασα, κ τὰ τε ἄλλα, καὶ μάλιστα τόν γε τῆς κλεοπάτρας αὐτοῦ ἔρωτα, κ τὸν τοῦδε τῆ νικομήδ ὦ τῆς βιθυνίας βασιλεύσαντι ἀματειλεῶ, ὅτῖ

Arsinoe

Vercingétorix

Cleopatra

Nicomedes

πομπῆα

ἐτώθασαν

βιῶ, ὅτι μειρακίον ποτε πρ αὐτοῦ ἐγεγόνῃ, διεχερτόμησεν· ὥστε κ εἰπεῖν, ὅτι καῖσαρ μὲν γαλάτας ἐδουλώσατο, κάτωνα δὲ νικομήδης. τέλος ὃ ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς ἀθεόφοι ἀνακοίνωσμοῖες εἶπον, ὅτι αὐ μ καλῶς ποιήσῃς, κολασθήσῃ· μὲν δὲ κακῶς, βασιλεύσῃς. τοῦτο δὲ αὐτοῖς ἐβούλετο δηλοῦν, ὅτι αὖ μὲν ἀποδώῃ τοῦ δήμου τὴν αὐτονομίαν, (ὅπερ που δίκαιον ἐνόμιζον εἶναι)) κ χρήσῃ) ἐφ' οἷς ἔξω τῶν νόμων εἰργάσατο, κ δίκην ὑφέξῃ· μὲν ὃ τῆ δυναστείᾳ ἐμμείνῃ (ὅπερ που ἀδικοῦντος ἔργον ἐστί) μοναρχήσῃ. οὐ μέντοι καὶ ἐκεῖνος ἠξίωσε τοῦτο τὰ αὐτῶν λεγόντων, ἀλλά κ πάνυ ἔχαιρεν ὅτι τοσαύτη πρὸς αὐτὸν παῤῥησία, πίστις τε μὴ μὲν ὀργισθῆναί ποτε ἐπ' αὐτῇ, ἐχρῶντο. πλείω καὶ ὅσων τὴν στωικοσίαν τ πρὸς τ νικομήδη διέβαινον· ὅτι γὰ τούτῳ πάνυ τε ἐδυσκόλαινε, κ ἔνδηλος ἐστὶ λυπούμενος, ἀπολογεῖσθαί τε ἐπεχείρει, ἐν κατώμνυε, κἀκ τούτου κ ἔλεγε πρὸς πολλοὺς ὅτι οὐδεμίαν ἀπόδειξιν τῆς νικητηρίου τέρας οὐκ ἀγαθὸν ἐλάμβανεν· ὁ γὰ ἄξων τὸ ἅρματος τοῦ πομπικοῦ πρ' αὐτῷ τοῦ τυχαίῳ ὃ ἐπὶ τὸ λευκούλου οἰκοδομηθέντι σεισθείσῃ, ὥστε ἐφ' ἑτέρου αὐτὸν τὰ λοιπὰ ὅπερ τελέσαι. καὶ τότε μὲν κ τοῖς ἀνακαθαρσίοις τοῖς ἐν τῷ καπιτωλίῳ τοῖς γένασιν ἀνερρίχησατο, μηδὲν μήτε πρὸς τὸ ἅρμα τὸ πρὸς τ δία ἀνίδρυθὲν αὐτοῦ, μήτε τὸν εἰκόνα τῆς οἰκουμένης τ ἐπὶ τοῖς ποσὶν αὐτὸ κειμένην, μήτε τὸ ὀπίγραμμα αὐτῆς ἐπιλογισάμενος. ὕστερον δὲ τὸ τῆ ἡμιθέου ὄνομα ἀπ' αὐτοῦ ἀπήλαψεν. οὐτω μὲν δὴ τὰ ὀπτίκια ἐπεμελήθ· ἐπ' αὐτοῖς τὸν τε δῆμον λαμπρῶς εἰσίασε, κ σῖτον ἔξω τῶν τεταγμένου καὶ ἔλαιον προσέδωκεν αὐτοῖ. κ ὃ μὲν σιτοδοτουμένων ὄχλῳ τάς τε ἑβδομήκοντα κ πέντε δραχμὰς ἃς προσῄτήσατο, καὶ ἑτέρας πέντε κ εἴκοσι, τοῖς δὲ δὴ γραμματικοῖς, πεντακισχιλίας ὅλας ἔνεμεν. οὐ μέντοι καὶ ἁπλῶς ἐμεγαλοφρονήθη, ἀλλὰ τά τε δήμα διεκρίβου τὸ, κ τῶν πλήθους τοῦ ὄντος φέροντος ὅτι μακρόπαιον, οὐ κ' δίκην, ἀλλ' ὥσπου ἐν ταῖς στάσιν εἴωθε γίγνεσθαι, ἐπαυξηθέντος, ἐξέπεσεν ἐποιήσατο, κ τοῖς τε ἡμίσεσ ὁμοῦ τι αὐτῶν προσαπήλαψε. τὰς μὲν δὴ οὖν δήμας τῶν νικητηρίων ἡμέρας ὡς που ἐνόμισε, διήγαγε· τῇ δὲ τελευταίᾳ ὅπῃ ἐν τῷ δείπνῳ ἐθώρητο, ἐστε τὸν ἑαυτοῦ ἀγῶνα ἐσῆλθε, βλαύτας ἐνδεδεμένος, καὶ ἀνῆκε πάντοθεν ποῖς ἐστεφανωμένος, καὶ ἐκεῖθεν οἴκαδε, πάντος μὲν ὡς εἰπεῖν τοῦ δήμου προπέμποντος αὐτὸν, πολλῶν ἔ ἐφαπτῶν λαμπάδας φερόντων, ἐνομίσθη. τ γὰ ἀγορανὸ τ ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένῳ κατεσκεύασατο· κ ἔστι μὲν πρὸς κλεστένους τῆς ῥωμαίας, ὃ σ' ἀξίωμα τὸ ἐκείνης ἐπηύξησεν, ὥστε καὶ μεγάλην αὐτὸν ὀνομάζεσθαι. τοῦτον τε οὖν, ἐν ὃν νεὼν τ τῆς ἀφροδίτης, ὡς κ ἐχθηνέτιδος τῶν ῥωμαίων αὐτοῦ οὔσης, ποιήσας, καθιέρωσεν ὀλίγῳ πρότερον, καὶ πολλοί γε ἐπ' αὐτοῖς κ πάντοθεν ποιεῖ ἀγῶνας ἔθηκε, θέαν τ κυνηγετικὸν ἐκρίωσας, ὃ κ ἀμφιθέατρον ἐκ τ πέντε πάντα χόρτων ἕδρας ἐχόν, ἐν ὑπερέβη. καὶ ὅπῃ τούτῳ κ ὅπῃ τῇ θυμελεῖ ἐθηρίων σφαγάς, κ ὑδάτων ὁπλομαχίας ἐποίησεν, ὧν ἐαύ τις τὸν ἀριθμὸν χράψας ἐθέλησε, ὄχλον ἂν τῇ συγγραφῇ οὐσ' ἀληθῆ ἴσως προσάγοι. πάντα γὰ τοιαῦτα ὅπῃ ὃ μεῖζον ἀεὶ κομπούμενα. ἅττα μὲν οὖν ἐν ὅπῃ τῶν μὲν ὧν ὁμοίων τ ἔπειτα γλυκυμόων ἐάσω, πλὴν εἰ μή τι πάνυ μοι δόξειεν ἀναλεκτέον εἰπεῖν ἐστί). ἐν δὲ δὴ τῆς καμηλοπαρδάλεως ὠνομασμένης ἐρῶ, ἥν πότε πρῶτον ἐς τε τ ῥώμην ἐπ' αὐτοῦ ἐσήχθη, κ πᾶσιν ὑπεδείχθη. τὸ γὰ ζῶον τοῦτο ἐν μὲν δὴ μεμηλότης ἐστί, πλὴν καῖ ὅσον οὐκ ἐν τῷ ἴσου τῶν κώλων ἔχει.

n.ii.

Βλαύτας

ἐγκριώσας

Cæsar gallos subegit
cepit Nicomedes

Lucull

Prodigia

forú julij cæsaris

Templú Veneris genitricis & forú cõsecraut

Camelopardalis a cæsare primu roma invecta

τὰ μὲν γὰρ ὀπίσθια αὐτῶν ἀθαμαλώτερά ἐστιν· ἀρχόμενον δὲ ἀπὸ τῶν γλουτῶν ὑψοῦται τε ἐς ἀκρον, ὥστ' ἀνάβασιν ποιεῖσθαι· καὶ μετεωρισθὲν ὅτι πλῆσον, ὃ μὴ δηλον σῶμα ὅτι τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν, τὸν δ' αὐχένα ἐς ὕψος αὖ ἴδιον ἀνατείνει. τὴν δὲ δὴ χροιὰν κατέσιν), ὡσπερ πῦρ δαλός, καὶ ἀφ' οὗτο καὶ τὸ ὄνομα ὅτι κοινον ἀμφοτέρων φέρει. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτόν ἐστι. τοὺς δ' ἄνδρας σεσέβασμε μὲν καὶ ἕνα ἕνι ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὥσπερ εἴθισο· σεσέβασμε δὲ καὶ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ πλείους, ἐς ἱππέας ἱππεῦσι, καὶ πεζοῖς πεζοῖς, ἀνδρες τε ἀνδράσιν ἴσοις· καί τινες ἐς ἀπ' ἐφεφαίτων τεσσαρακόντα ἐμαχέσαντο· καὶ τέλος ναυμαχίαν ὁπλίσαντο· καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ ὁδέ ἐν λίμνῃ τινί, ἀλλ' ἐν τῇ ἠπείρῳ ἐποίησε. χωρίον γάρτι ἐν ᾧ πρὸς τῷ πεδίῳ κοιλάδας, ὕδωρ τε ἐς αὐτὸ ἔσπηκε, καὶ ναῦς ἐπήγαγε. ἐμάχοντο δ' ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσιν οὔτε αἰχμάλωτοι, καὶ οἱ θάνατον ὠφληκότες· καί τινες καὶ τῶν ἱππέων, οὐχ ὅτι τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ἐστρατηγηκότες ἑνὸς ἑκάστου ἕνεκα ἐμονομάχησε. ὁ δὲ βουλευτὴς δέ τις φολοῦϊος σέττιος ἠθέλησε μὲν ὁπλομαχῆσαι, ἐκωλύθη δέ· ἐκεῖνο μὲν δὴ ἀπηύξατο ὁ κηΐσαρ μηποτε συμβῶναι. τοῖς δ' ἱππέας ἐσέβασε μαχουμένους, τήν τε ἱππασίαν τὴν Τροίαν καλουμένην οἱ παῖδες οἱ εὐπατρίδαι καὶ ὃ ἀρχαῖον ἐποίησαν, καὶ ἐφ' ἅρμάτων οἱ νεανίσκοι οἱ ὁμότιμοι αὖθις ἡμιλλήσαντο. ἔτι μὲν οὖν καὶ ὅτι τῶν πλήθη τῶν φονδυομένων ἀξίωσαν, ὅτι μήτ' αὐτὸς ἀκρατὴς σφῶν ἐγένετο, καὶ ὃ δῆμος τὰς τοιαύτας ἀνδρείας καλῶν εἰκόνας ἐπεδείκνυε. πολὺ δ' ἂν νομίζω ὅτι ἀμύθητα χρήματα ἐς πάντα ἐκεῖνα ἀνάλωσε, ὡς καὶ ἑκάτερον ἐπεκόσμησε, ὅτι ἀδίκως αὐτῶν τὰ πλείω ξυνελέξατο, καὶ ὅτι καὶ τὰ τοιαῦτα αὖθις κατεχρήσατο. ἓν γάρτι τῆς πολιτείας τὸ τότε γνωμθὲν ἐξήμαρτον εἰπών, καὶ ἄλλα δι' αὐτὸ πάντα σημανῶ. ἵνα γὰρ μηδένα τῶν θεωμθέων ὁ ἥλιος λυπήσῃ, τὰ ἀποπετάσματα ὑπὲρ αὐτῶν σπεύδει, ὡς γέ τινες φασίν, ὑπερεπέτασε. τοῦτο δὲ ὂ ὕφασμα χιλίας βαρδάρου ἐστὶν ἔργον, καὶ πρὸ ἐκείνων καὶ ἐπὶ ἡμᾶς ἐς τὸ φοῖνιξ τῶν πάνυ γυναικῶν ἐπεφοίτησεν. ὅτι μὲν οὖν τούτοις οἱ ἀνδρες ἀνδάκῃ τὴν ἡσυχίαν ἦγον· οἱ δὲ δὴ γραῦς ἐθορύβησε, οὐχ ὅτι ἔμθγε σφίσι τῶν εἰκῆ δαπανωμθέων, ἀλλ' ὅτι οὐκ αὖθις καὶ τὰ ἐκείνων ἔλαβον. καὶ οὐ πρότερόν τε ἐπαύσαντο θορυβούμθοι, πρὶν τὸν κήρυκά τε ἄφνω αὐτοῖς ἐπελθεῖν, καὶ κελεύσαντά τινα αὖθις ἡσυχίαν, ὡς ἡμωείαν τινὰ δωρεὰν δοῦναι. οὕτω μὲν οὖν ὅλως τὰ τοιαῦτα ἐδικαιώθη. ἀνδρες δὲ δύο ἀνδρῶν ἐν ὑπατείαις ἱερουργίας ἐσφάγησαν· καὶ ὃ μὲν αἴτιον οὐκ ἔχω εἰπεῖν. οὔτε γὰρ ἡ σιβύλλα ἔχρησεν, οὔτ' ἀνδρὶ τῶν τοιούτων λόγιον ἐλήφθη. ἐν δ' οὖν τῷ ἀρείῳ πεδίῳ ὡς τε τὴν πυλαφίκων, καὶ ὡς τὸ ἱερέως τὸ ἄρεως ἐτύθησαν. ταῦτά τε ἅμα ἐταράχθη, καὶ ὁμοθετεῖτο πολλά, ὧν ἐγὼ τὰ μὲν ἀνάγκη παραλείψω, τῶν δὲ δὴ λόγου μάλιστα ἀξίων μνησθήσομαι. τά τε γὰρ δικαστήρια τοῖς τε βουλευταῖς καὶ τοῖς ἱππεῦσι μόνοις ἐπέτρεψεν, ὅπως ὁ καθαρώτατον ὁτιμάλιστα ἀεὶ δικάζοι. ὡς δὲ τότε καὶ ἐκ τῶν ὁμίλου τινὲς συνδιεγράψαντο αὖθις, τὰ ἀναλώματα τῶν τι ἐξόντων ὅτι πλῆσον ἐπ' ἀσωτίᾳ ἐξενηνεγμένα, οὐκ ἐν νόμῳ μόνον ἐμετεία σεν, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἰσχυρὰν ἐν φυλακῇ ἐποιήσατο. ἐπειδή τε ἀγὼν ὁλυμπιὰς ἄθετο, ἀφ' ὧν τῶν ἀπολωλότων πλῆθος, ὡς ἔκ τε ὧν ἀπογραφῶν (καὶ γὰρ ἐκείνας, τὰ τ' ἀνδρὶ ὥσπερ τις ἐμαντὴς, ἐποίησε) καὶ ἐκ τῶν ὄψεως αὐτῆς ἠλέγχετο, ὧν πολυπαιδίας ἆθλα ἐπέδηκεν· ὅτι τε αὖθις πολλοῖς τῶν γαλατῶν ἐφεξῆς ἔτεσιν ἀρξας, ἔστε τὴν ὀπτιμίαν ἀπ' αὐτῶν τῆς δωρεᾶς μᾶλλον ἐσῆλθε,

Naumachia

Fuluij Se Troia ludi⁹ tinus

καὶ ἐς τὸ θέατρον τῆς ἰκμάδος ἐπιπυξίδη, καὶ τέκλασε νόμῳ, τοὺς μὲν ἐστρατηγηκότας, ἐπ' ἐνιαυτὸν, τοὺς δὲ ὑπάλληλους, ὅτι δύο ἔτη τὴν ἐξῆς ἄρχειν, καὶ μηδενὶ τὸ θέατρον ὅτι πλῆον ἡγεμονείαν μιᾶς ἔχειν ἐξῆναι. ταῦτά τε ὁμολογήσας καὶ τὰς ἡμέρας τῶν ἐτῶν ἃ πρότερον ὁμολογούσας σφίσι (πρὸς γὰρ τὰς τῆς σελήνης περιόδους ἐπὶ τὸ τότε τοὺς μῆνας ἦγον) κατεχήσατο ἐς τὸν νεὼν τὸν τοῦ ἔνιαυτὸν ἐπὶ τὰ μέρας ἐμβαλών, ὅσαπερ ἐς τὸν ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς πρόσθεν ἔφερον. ἤδη μὲν γάρτινες καὶ πλείους ἔφασαν ἐμβεβληκέναι, ὃ δ' ἀληθὲς οὕτως ἔχει. τοῦτο δὲ ὂν τῷ ἐν ἀγεξανδρείᾳ ἀστρολογῆσαι ἔλαβε, πλὴν καθόσον ἐκεῖνοι μὲν τελευταίην μέρος τοὺς μῆνας λογίζονται, ἔπειτα ὅτι πρώτην τοῦ ἔτους τὰς πέντε ἡμέρας ἐξῃρίσιν. ὁ δὲ δὴ κηΐσαρ ἐς μῆνάς τε τοὺς τὰς καὶ τὰς ἑτέρας δύο, ἃς ἑνὸς μηνὸς ἀφῆλεν, ἐνήρμοσε· τῷ μηνὶ μίαν τὸν τῶν τεταρτημορίων συμπλήρωμα μῆνα, ἀφ' οὗ τεσσάρων καὶ αὐτὸς ἐτῶν ἐσήγαγε, ὥστε μηδὲν ἔτι τὰς ὥρας αὐτῶν, πλὴν ἐλαχίστου, παραλλάττειν. ἐν γοῦν χιλίοις καὶ τεσσαρακοσίοις καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑνὶ ἔτει, μιᾶς δηλονότι ἡμέρας ἐμβολίμου δέον). καὶ ταῦτα μὲν τότ' ἐς τοσοῦτο ἐπανορθώθη, οὔτε ἰδιογνωμονῶν, οὔτ' ἰδιοβουλεύσας ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντα δὴ πάντως τοῖς σοφοῖς τῆς βουλῆς, ἔστι δ' ὅτε καὶ πᾶσι αὐτῇ ἐπεκρίνου. καὶ τοῦτο οὐχ ἥκιστα, καίτοι καὶ χαλεπώτερόν τινα νομοθετήσας, ὅμως ἤρεσε σφίσι. καὶ ὅτι μὲν τοῦτοις καὶ ἐπῄνουν ἅπαντες ἐγάμεσαν. ὅτι δὲ δὴ τῶν φθονηρῶν ἐκ δικαιοπραγίας πολλοὺς δικαίως δυσμενῶς ἔσχων δή τινων κατηγορεῖ, καὶ ὅλως τοῖς δεκασμοῖς ἐπ' ἀρχῆς ἀποδείξας ἀλλοῦσιν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ διαταττόμενα ἐπέτρεψεν, ἔτι τε ἐς τὸ βουλεῖον αὖθις οὐκ ἀξίους τινὰς αὖθις ἐξεκαθαίρεσε, πολλὰ καὶ πάντοθεν ἀφυλλάδη. πλείστην δ' οὖν ὅμως αἰτίαν ὅτι τοῦ τῆς κλεοπάτρας ἔρωτι, οὐ μὲν ἐν τῇ αἰγύπτῳ (ἔτι γὰρ ἐκδύς ἠκούετο) ἀλλὰ μὲν ἐν αὐτῇ τῇ ῥώμῃ, πάντων ἔσχεν. ἦλθέ τε γὰρ ἐς ὃ ἄχρι μὲν τοῦ ἀδύρου, καὶ ἐς αὐτὸ τὸ κήπους ἐσῳκίσθη, ὥστε καὶ ἐπ' ἐκείνου ἐπ' ἀμφοτέρους σφίσι κακῶς ἀκούσαι. οὐ μὲν δὲ ἔμθγέ οἱ ἔδοξεν, ἀλλὰ καὶ ἐς τοὺς φίλους σφᾶς τούς τε συμμάχους τοὺς τῶν ῥωμαίων ἐστέργαψε· κἀκ τούτου ἐμαίνατο μὲν πάντα καθ' ἕκαστον ὧν ὁ πομπήϊος ἐν τῇ ἰσπανίᾳ ἐποίησε· καὶ μάλιστα καὶ δεξιόνηπον αὐτὸν εἶ) νομίζων, πρότερον μὲν ὁ ναυτικὸν ἐκ τῆς ῥόδου ἐπ' αὖθις ἀπέστειλεν, ὕστερον δὲ καὶ τὰ στρατεύματα ἐκ καταλόγου ἔπεμψεν, ὡς ἂν δι' ἑτέρων δορὶ πολεμήσων· ἐπεὶ δὲ ἠάθετο ἐκείνου τε ὀπτὶ μέγα προχωροῦντα, καὶ τοὺς πεμφθέντας οὐχ ἱκανοὺς ἀντιπολεμεῖν αὐτῷ ὄντας, ὅτω δὴ καὶ αὐτὸς ἐξεστράτευσεν, ὁπτησέψας τὴν πόλιν τοῦ λεπίδου, καὶ πολιανόμοις τοῖν ἐκτὸς, ὡς τισι δοκεῖ, μὴ ἔξ, ὡς μᾶλλον πεπίστευ). ὅπου γὰρ ὁπότε τε ὁ λογγίνου καὶ ὅτι τὸ μυρκέλλου τὰ στρατόπεδα τὰ ἐν τῇ ἰσπανίᾳ ἐκινήθη, καί τινες καὶ τῶν πόλεων ἐνεωτέρισαν, ἡμέρας μὲν μίνας, ὃσ τε λογγίνου ἀπαλλαγέντος, καὶ τὸ τρεβωνίου τὸ ἀφροδισιάδος λαβόντος, ἡσύχασε· ἔπειτα δὲ τῆς ἐκ τοῦ καίσαρος ἡμωείας, ἐπρεσβεύσαντο κρύφα πρὸς τὸν σκηπίωνα μεταστῆναι βουλόμενοι. καὶ ὃς μὲν τὸ σφίσι καὶ τὸν πομπήϊον ὃν γαῖον ἀπέστελε. πρόσεχον δὲ ἐκ σφῶν τοῖς γυμνασίοις νήσοις, τὰ μὲν μᾶλλα ἀμαχεί, τὸ δὲ ἔλεσον σὺν πόνῳ πρεσήσαν· καὶ μάλιστα νοσήσας, μὴ τῶν γραικῶν διέτειλε. χρονίζοντος δὲ αὐτοῦ, πυθόμενοι οἱ γραικῶται οἱ ἐν τῇ ἰσπανίᾳ τὸν τε σκηπίωνα ἀπολωλότα, καὶ τὸ δίδιον ὅτι πλέονται σφίσι, καὶ φοβηθέντες μὴ διαφθαρῶσι πρὶν τὸν πομπήϊον ἐσελθεῖν, ἐκ ἔμειναν αὐτὸν, ἀλλὰ τὸν κοίντον

Nec meus Cudoxi uincetur fastib⁹ amus -

Cleopatra cum uiro romá uenit

Bellú aduersus - Cn. Pópeiú in his pamam

Longinus Marcell⁹ Trebom⁹

Gymnasia insulae

Didi⁹

Cbusus. inf.

T. Quint⁹ Scapula

σκαπούλαν, καὶ κοῖντον ἀπώνιον δύδρας ἱππέας πρεσγενομένους, τὸν τ' γεβώνιον ἐξέβαλον, καὶ ὅ ἔθνος τὸ βαστικὸν πᾶν σὺν αὐτῇ ἐστησαν. πρεσβευόντων ἢ αὐτῶν τοῦτα, πομπήϊος ῥαίσας ἐς τὴν ἠπειρον τὴν κατ' ἀνλιπέρας διέπλευσε, καὶ δήμας μέν τινας πόλεις δίκῃ ἐκουσίας προσεποιήσατο· ταῖς τε γὰρ ὑποπτίσεσι τῶν ἐφεστηκότων σφίσιν ἀχθόμενοι, καὶ ἐς σκῆνον σὺν ὀλίγα σὺν τῆς τοῦ παντὸς αὐτῷ μυήμης φοβούμενοι, ἑτοίμως αὐτὸν ἐδέξαντο· καρχηδόνα ἢ σὺν ἐθελήσασαν μόνην ὁμολογῆσαι, ἐπολιόρκει. μαθόντες δὲ τοῦτο οἱ ἐκ τὴν σκαπούλαν ἦλθόν τε σὺν αὐτῷ, καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα αὐτῶν φόβημοι, προσεῖχόν τ' αὐτῷ τὰ μάλιστα, καὶ προσθυμοῦντο ἰσχυρότατα, τὰ κέρδη τὰ σφέτερα ἴδια, καὶ τὰς συμφορὰς οἰκείας ποιούμενοι, ὥστ' ἀφ' ἑκατέρου τὰ μὴ, ὅπως λήσωσι, τὰ δ' ὅπως μὴ πάθωσιν, ἐῤῥῶσθαι. ὁ γὰρ ὁ πομπήϊος (οἷα σὺν θιασώταις ἀρχαῖς καὶ καθαστάσεσι πάντες εἰώθασι ποιεῖν, καὶ μάλιστ' ἐπειδὴ τινες τ' ἀγορεύειν, οἷς ὁ ἰόβας σὺν τῷ πρὸς τὸν κουρείωνα πολέμου ζωγρήσας ἐδεδώκει, ὑπομνήσω) ὠδέ θ', ἃ οὐχὶ καὶ λόγῳ ἂν ἔργῳ τοῖς λοιποῖς ἐφαρίζετο. οὗτοί τε οὖν αὐτῷ καὶ τὰ περὶ τοῦτα πολὺ προθυμότεροι ἐφαίνοντο, καὶ τὴν σκαπούλαν συχνοὶ, καὶ μάλιστα ὅσοι σφῶν τῇ ἀφράτῃ ποτὲ ἐσῤῥαῖδύοντο, προσεχώρησαν· τήν τε σὺν τῆς ἀφρικῆς ἀγοὶ τε, καὶ ὁ ἀδελφὸς σέξτος, ὅ, τε οὐαερος καὶ ὁ λαβιῆνος (μισθοῦ ἂν ναυλικῷ πρὸς αὐτὸν ἦλθον. κἀκ τούτου ἂν τ' πλήθη θ' στρατοπέδου καὶ τῇ προθυμίᾳ ἀρθεῖς, τήν τε χώρᾳ διεπορθοῦτο, καὶ πόλεις τὰς μὲ ἑκούσας, τὰς δ' ἀκούσας προσετίθετο, καὶ ἐδόκει καὶ σὺν τὸν πατέρα ἰσχύειν. ἦ μὲν γὰρ σὺν τῇ ἰβηρίᾳ ἐς θ' κάσαρος στρατηγεῖ, κοῖντός τε φάβιος μάξιμος, καὶ κοῖντος πέδιος. οὐ μὴν οἱ καὶ ἀξιόμαχοί οἱ νομίζοντες εἶναι), αὐτοί τε ἡσύχαζον, καὶ ἐκεῖνον ἀσφαλῆ μᾶλλον ἐποιοῦντο. τέως μὲν δὴ τοῦτ' ἐγίγνετο. ἐπεὶ δὲ τῶν προπεμφθέντων λιπὲς σὺν τῆς ῥώμης ἀφίκοντο, καὶ προσεδοκήθη καὶ ὁ κάσαρ ἥξειν, φοβηθεὶς ὁ πομπήϊος, καὶ νομίσας οὐχ ἱκανὸς εἶναι πᾶσιν τὴν ἰβηρίᾳ κατασχεῖν, σὺν μείνειν ἐβούλετο τε μεταγνοὺς, ἀλλ' ὅθεν πρὶν πειρασθῆναι καὶ τῶν σκαπούλων, ἐς τὴν καρπίκην μετεχώρησε· καὶ αὐτῷ ἡ μὲν θάλασσα πρὸς αὐλικὰ ἠλλοτριώθη· οὐδαερος δὲ ὑπὸ δισίου προεκομίσθη, καὶ εἴγε μὴ προκαταφυγὼν ἐς τ' χλῶ, ἀλικάρας ἐς ὃ σῶμα θ' λιμένος δήμας προσεπροσβεβλήκει, καὶ προσ αὐτῷ οἱ προσῆκον τῶν διωκόντων σφᾶς, ὡσπερ προσ ἔρμα, ἐπαλαχεσθη, πᾶν δὴ ὃ ναυλικὸν ἀπολωλέκει· λίβ δὲ δὴ ἠπειρος ἡ σὺν θ' πᾶσα πλὴν οὐλίας πόλεως, σωσεμάχθ. τοιούτῳ γὰρ μὴ θελήσασθή οἱ προσχωρῆσαι, ἐπολιόρκει. καὶ τοῦτον καὶ ὁ κῆσαρ μετ' ὀλίγων ἡμερῶν ἀφίκετο, οὐχ ὅτι τοῖς προσ ὃν πομπήϊον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἑαυτοῦ σφαλιώτατα ἐπῆλθε. τοσοῦτον γὰρ τῆς πορείας τάχ ἐλαβήσατο, ὥστε καὶ τοῖς οἰκείοις ἅμα καὶ τοῖς ναυλίοις ὀφθῆναι, πρὶν ὅλως καὶ ὅλως σὺν τῇ ἰβηρίᾳ γένεσθαι, ἀκουσθῆναι. καὶ ὁ μὲν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τούτου, τῆς τε προτοσίας αὐτοῦ μόνης σὺν ἐς τὰ δήμα καταπλήξαντος τὸν πομπήϊον, καὶ ἀπὸ τῆς πολιορκίας ἀπαλλάξαι ἠνάγκασε. ὁ γὰρ πλοῦτος στράτευμα κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπελέλειπτο· σκῆνος δὲ ἕνα τε ἀνδρα ἑνὸς πολὺ διαφέρειν νομίζων, καὶ τῇ ἰσχύϊ ἑαυτοῦ πάνυ θαρσῶν, σὺν ὀλίγοις πρὸς τὴν ἀφιξιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ προσπορθοῦσι τὴν πόλιν, καὶ τὰς προσόδους ὁμοίως ὥσπερ καὶ πρὶν ἐποιεῖτο. ὁ οὖν κῆσαρ σκῆνος μὲν ὀλίγοις στρατιώταις σὺν τῶν προσαφιγμένων κατέλιπεν, αὐτὸς δ' ὅτι κορδούβαν ὥρμησε, ὃ μὴν καὶ ἀφῃρέθη αὐτοῦ σὺν προσόδοις βλάψας, ὃ δὲ δὴ πλοῦτον, ἀπάξων ἀπὸ τῆς οὐλίας τ' πομπήϊον τῶν προσ αὐτῆς

Q. Antonij

Sex. Pompeij
Varus
Labienus
Q. Fabius maximus
Q. Pedius

Cratia. V.

Vlia. V.

Corduba. V

ἐαισας

αὐτῆς φόβῳ προσδοκήσας· καὶ ἔφθην οὕτω. ὃ μὴν γὰρ προσῆκον μέρος τὸ θ' στρατοῦ κατὰ χώραν ἐάσας, ἔς τε τὴν κορδούβαν ἦλθε, καὶ κρατοῦντι μόνος αὐτῇ, οὐχ ὑπομείναντος σφᾶς τὸ κῆσαρος, τῷ ἀδελφῷ ὧ σέξτῳ προσεταξεν. ἔπειτα δὲ ὡς ἕτέ τι προσὸς τῇ οὐλίᾳ ἐπέραινεν, ἀλλὰ καὶ πύργου μικροῦ καὶ τούτου οὐχ ὑπὸ σφῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῶ πλήθους τῶν ἀπ' αὐτοῦ ἀμυνομένων καταῤῥαγέντος, ἐσῆλθον μόλις μὲν, οὐ μὴν ὃ καλῶς ἀπήλλαξαν. καὶ ὁ κῆσαρ πλησιάσας σφίσιν, σκηνοῖς τὸ βοήθειαν νυκτὸς λαθὼν ἐσέπεμψε, καὶ αὐτὸς προσ τε τὴν κορδούβαν αὖθις ἐσῆλθε, καὶ ἐς πολιορκίαν αὐτὴν μᾶλλον κατέστησεν. οὕτω δὴ τῆς οὐλίας πρωτελῶς ἀπηυτύχησε, καὶ σκῆνος πρωτῇ τῷ στρατῷ μάχῃ ἡττήθη. προσπυθόμενος γὰρ τοῦτο ὁ κῆσαρ ἀπεχώρησε· νοσῶν γὰρ ἐτύγχανε. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸς τε μᾶλλον ἐρρώσθη, καὶ τὰ στρατεύματα ἐπαναλαβόντες οἱ προσῆκοντες, ἰόβα καθαιρεθέντα καὶ ὃν τῷ χαμαίῳ πολεμήσαντα. ἔντε γὰρ σκηνιδίοις φαύλοις αὐλιζόμενοι ἐκακοπάθουν, καὶ τῆς ἐφῆς ἐνελίποντο. ἐδίκαιωτάρβε δὲ δὴ τότε, καὶ ὕπατος ὀλίγου ποτὲ ἐπ' ἐξόδῳ τῷ ἔτους ἀπεδείχθη, τῷ λεπίδου ἐν τῇ ἱππαρχίᾳ ὃν δῆμον ἐς τοῦτο σωσαγαγόντος. ἱππάρχησε γὰρ καὶ τότε αὐτὸς, ἑαυτὸν ἐν τῇ ὑπατείᾳ ἐπειπὼν ἵππαρχον, τῷδῇ τῷ πάτρᾳ. δυσκαθεὶς οὖν ὁ κῆσαρ, ὥσπερ εἶπον, καὶ ἐν τῷ χαμαῖ πολεμῆσαι, τῇ μὲν κορδούβῃ οὐ προσέσχεν· ἰσχυρὰς γὰρ ἐφυλάττετο· πυθόμενος δ' ἀπέχουσα πόλεως πολλῷ ἔτι), προς ἐκείνῳ, καίπερ καρτερὰν οὖσαν, ἐπετρέπετο, θαῤῥήσας ὧ τε πλήθῃ τῶ στρατοῦ, καὶ τῇ πρὸ ἑαυτοῦ αἰφνιδίᾳ ἐκπλήξει καταφοβήσας σφᾶς, αἱρήσειν ἐν αὐτῷ δέᾳ ἐφάκεος· καὶ ἀπεσαύρωσε, καὶ προσεπάφρωσεν. ὁ γὰρ πομπήϊος τῇ φύσει θ' χωλείου θαρσῶν, καὶ τὸν κάσαρα σὺν ὀλίγῳ πολὺ δεῖν τὸν χαμαῖνα προσπεφρόνησεν αὐτῷ νομίζων, ὡς αὐτὸν στρατιώτας μὴ βουληθεὶς ἐν τῇ ῥίγῃ κακῶσαι, προσῆλθε, καὶ σὺν ἐπημύνειν αὐτοῖς τῷ γε προθύμῳ· ὕστερον γὰρ ὡς τό, τε πόλισμα ἀπετετείχιστο, καὶ ὁ κῆσαρ αὐτῷ προσεκάθητο, δείσας ἐπεβοήθησε σφίσι, καὶ νυκτὸς ἐξαφνης ὁμιχλώδους τοῖς προφύλαξι προσμίξας, συχνοὺς ἔφθαρεν. ἐπειδή τε ἀτρατήγητοι οἱ ἔνδον ἦσαν, μοιραῖον αὐτοῖς φλάκκον ἐσέπεμψεν. ἠδυνήθη γὰρ σκῆνος ὧδε εἴσω προελθεῖν· νυκτοφυλάκων γὰρ τῶν φυλάκων τινὰς μόνος, ὡς καὶ σὺν τῷ κάσαρος ἐς ἐφοδίαν ἀπεσταλμένος, ἀνῄρητο δ' σιώπημα, καὶ μαθὼν (οὔτε γὰρ ἐγινώσκετο, δι' καταμόνας σὺν πολὺ ἦν) σὺν τοῖλθη μὴ φίλος σφίσιν ὢν τοῦτο ποιῆσαι) σκηνοῖς μὲν εἴασεν· σκ προελθὼν δ' ἑτέρωσε τῷ προτειχίσματος, ἀνοίοις τισὶ φύλαξιν ἐνέτυχε, καὶ τ', ἅτε σιώπημα αὐτοῖς εἰπών, ὅτι προδοσία τῆς πόλεως ἔη) πλασάμενος, δι' ἑκόντων τε αὐτῶν καὶ ὧδαπεμπόντων γε ἐσῆλθεν. οὐ μόνοι δ' προεποιήσατο αὐτοῦ. τὰ τ' γὰρ ἀνία πολλὰ, καὶ ποτε πῦρ ἔστε τὰς μηχανὰς καὶ ἐς τὰ χαυρώματα τῶν ῥωμαίων ἐμβαλόντες, σκοποὶ μὲν ὅ, τι καὶ ἀξιόλογον ὠδὲν ἔλαθεν· αὐτοὶ δὲ, ἀνέμου σφίσιν ὀξὺ ναυλίας ἐν τούτῳ σφοδροῦ προσπεσόντος, κακῶς ἀπήλλαξαν. τὰ τ' γὰρ οἰκοδομήματα ἐπεφλέχθη, καὶ ἀνθρωποι συχνοὶ τοῖς τε λίθοις καὶ τοῖς βέλεσι, μὴ προϊδέσθαι τὸ κατὰ τὸ καπνῷ δυνηθέντες, ἀπώλοντο. ὡς οὖν θ' τε αὐτοῖς ζωπεβεβόηκει, καὶ ἡ γῆ ἐπορθεῖτο, τοῦ τε τειχίσματος ἡ ὀξὺ κατὰ ὁμῶν ἐπίπλεον, ἐξαισιασθ· καὶ προθύμως μὲν ὁ φλάκκος ἐπ' ἀδείᾳ αὐτοῦ καὶ τῶν σιωπώντων οἱ προσ ὃν κάσαρος διεκηρυκεύσατο· ἔπειτα ἢ ὅσοι μὲν (ἐ γὰρ ἠθέλησε τὰ ὅπλα προδοῦναι) διήμυρτεν αὐτῆς· οἱ δὲ δῆμοι ὑπεχώρουν μὴ τοῦτο καὶ ἐπορέσθωσθ, καὶ σωνέβησθ

Attegua. V

Munati? flacci

ὑπονόμων cuniculis

ἐφ' οἷς ἐχελθόντο. ἐκείνης δὲ τῆς πόλεως ἁλούσης, οὐκέτ' οὐδὲν οἱ δῆμοι ἠτέμιζον. ἀλλ' οἱ πολλοὶ μὲν αὐλοὶ ποιεῖς ὃν κἀίσαρα μεθίσαντο προεσθυσάμενοι, πολλοὶ δὲ καὶ ὑποπόντια αὐλῶν, οἷς τε ὑποστρατήγοις αὐτῷ ἐδέχοντο. ὥστε τὴν πομπὴν ἀπορήσαντα ὅ, τι χρὴ ποιῆσαι, ὃ μὲ ποιῆσον δῆσαι δῆμον τὰ χάρας μεθισάμενον πλανᾶσθαι, ἔπειτα δὲ φοβηθέντα μὴ καὶ ἐξ αὐτῶ τούτου καὶ οἱ λοιποὶ αὐτὸν ἐγκαταλίπωσι, ἀφανιδωδῶσαι ἐθελῆσαι, κἄιτοι τοῦ δαιμονίου τὴν ἥτταν σαφῶς προσημήναντος. οἱ μὲν ἰσθμῶται τὴν ἀγαλμάτων, καὶ αἱ ἠχαὶ ὧν γραπτέδων, ἅ τε ζῶα πολλὰ ποδὶ τὴν ἑαυτῶν φύσιν ἐλμινθη, ἃ αἱ δᾶδες αἱ ποιεῖς ταῖς δυσμαῖς ἐκ τῶν ἀνατολῶν ἀπῆσουσαι. ταῦτα γὰρ ἐν τῇ Ἰσθμείᾳ τότε ἅμα σεισθέντα, σαφὲς οὐδὲν ὁποτέρους σφῶν ποιεφαίνοιτο, διεδήλου. οἱ δὲ δὴ λεπτοὶ τῶ γραπτέδων αὐτῶ ταῖς τε τῶ ἱερυγας σείσαντες, καὶ τοῖς κεραυνοῖς, οὓς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν τίνες χρυσοῦς ἔφερον, ἐκβαλόντες, ἐκείνῳ τὲ ὃ κακὸν δῶτορες ἐνέσκηπτον, καὶ αὐλοὶ πρὸς τὸν κἀίσαρα ἀπεπέτοντο. ἀλλ' ὅγε πομπήϊος ἔντε ὀλιγωρεία ὃ δαιμόνιον ἐποιήσατο, καὶ ὁ πόλεμος ποιεῖς μᾶλλω δὴ κατέσχη. εἶχον μὲ δὴ ποιεῖς τοῖς δήμοις τοῖς τε πολιτικοῖς καὶ τοῖς ξενικοῖς φραθύμασι, πολλοὶ μὲν τῶν ὁπλιτικείων, πολλοὶ δ' ἤ μᾶλλον ἀμφότεροι. βόκχος μὲν γὰ τοὺς ὑφ' ἑαυτῶ πομπήϊῳ ἐπεμψε, βογούας δὲ αὐτὸς τῶ κἀίσαρι συνεστράτευσεν. ὁ δὲ ἀγὼν οὐχ ὡς τῶν δήμων, ἀλλ' ὡς αὐτῶν ὧν ῥωμαίων ἐγίνετο. οἵτε γὰ καθόδοι φραθῶται ὥ τε πλήθη καὶ τῇ ἐμπειρίᾳ, καὶ ποδὶ πᾶσι τῇ αὐλῶ ἐκείνου προσοίᾳ θαρσοῦντες, ἀπαλλαγῶναί ποτε τὸν πολέμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ κακῶν ἐσπούδαζον, καὶ οἱ πομπήϊοι τούτοις μὲν ἐλαθούμενοι, τῇ δ' ἀπογνώσῃ τῆς σωτηρίας, δὲν μὴ κρατήσωσιν, ἐῤῥωμένοι, ποιεθυμοῦντο. οἷα γὰ μετά τε τῶ ἀφρανίου καὶ μετ' οὐ θαρσοῦντος οἱ πλείονες αὐτῶν καὶ ἀλόντες καὶ σωθέντες εἶχον, κἀκ τούτου ποιεῖς ἀπόνοιαν, ὡς καὶ θαρσῆσαί ποτε, ἢ πᾶσιν γε ἀπολέσθαι δεόμενοι, ποιεήθησαν. συμμίξαντες οὖν ἐμάχοντο. οὐδὲ γὰ οὐδὲ αὐδῶ τινα δηλήλων εἶχον ὅτι τοσαυτάκις δὴ πεπολεμηκότες, καὶ δι' οὐδὲ τοῦτο μηδὲ πραφέσεώς τινος δεόμενοι. κἀν τούτῳ τὰ μὲν συμμαχικὰ παχέως ἑκατέρωθεν ἐπεσάπη καὶ ἐφυλλ, αὐδοὶ δὲ ἐκ ἤνοι συστάδον ἀποκόπτοντες δηλήλοις ὅτι πλῆσον ἠγωνίσαντο. οὐδὲ γὰρ ἐνέδωκεν αὐτῶν οὐδείς, ἀλλ' ἐν χώρᾳ μένοντες, ἔσφαζον, ἐθνῆσκον, ὡς καὶ αὐτὸς ἕκαστος ἢ τῆς νίκης ἢ τῆ ἥττης καὶ τοῖς δήμοις ἅπασιν αἴτιος ἐσόμενος. ἐξ ἀφ' τοῦτο οὐδὲ ἔμελεν αὐδεῖς ὁρᾶν ὅπως οἱ σύμμαχοι σφῶν ἐμάχοντο, δηλ' ὡς ἐξ μόνοι κινδυνεύοντες ἐνεποιεθυμοῦντο. καὶ οὔτε ἐπαναίζετό τις αὐτῶν, οὔτε ἔτρεν. δηλ' τοσοῦτο μόνον ἑκάτεροι βοῶντες, πᾶσον, ἀποκτεῖνον, πολὺ ὦ ἔργῳ τὰς γλώσσας σφῶν ἐφθαρκον. ὁρῶν τε οὖν ταῦτα ἀπό τε ἵππων καὶ ἀπὸ μετεώρων τινῶν χωρίων ὅ, τε κἀίσαρ καὶ ὁ πομπήϊος, οὐκ εἶχον οὔτ' ὅπως ἀποχνῶσιν, ἀλλ' ἀμφίβολοι τὴν γνώμην γιγνόμενοι, δι' ἴσου καὶ τῶ δεῖ καὶ ὦ θάρσει ἐκακοπάθουν. αὐτίπαλον γὰρ τῆς μάχης οὔσης, πᾶς τε ὄψει δῆλος ἕκαμνον, ὅτιθυμοῦντές τι ἰδεῖν πλεονέκτημα, καὶ ὀκνοῦντες τι ἰδεῖν ἐλάττωμα. ἐξ πᾶς ψυχᾶς, δι' ὁ μένοι τέ ῥ ἅμα καὶ ἀπόλλυσθαι, καὶ ῥᾳνύμενοι καὶ φοβούμενοι· οὐσῆ ἠδωνῆς ὅτι πολὺ καρτερῆσαι, δηλ' καὶ πεδήσαντες ἀπὸ τῶν ἵππων, συμμετέσχον αὐτῆς. οὕτω που τῶ τῶ σώματος καὶ πόνῳ καὶ κινδυνῷ μᾶλλον, ἢ τῇ τῆς ψυχῆς σωτασῇ σῶν ἐναγίσαι εἴλοντο, ῥοπὴν ἅπαν τοῖς ἑαυτῶ τραθῶταις ἑκάτερος τῇ τῆς μάχης κοινωνίᾳ προέξειν βουλόμενος, ἢ εἴγε

ἐκείνης

Prodigia

Bocchi
Bogvas

Afrani
Varo

Pugna ad mvdá

ἐκείνης ἀμύστοιεν, σῶν τελευτῆσαί γε αὐτοῖς ἠθέλησθ. καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐδοὶ ἐμάχοντο. τοῖς δὲ δὴ τραπεδίοις πλεονεξία μὲν οὐδεμία οὐδετέρους ἐκ τούτου ἐγίνετο· μαχρῷ γ' δὴ πλείων, ὡς ἐκείνοις συγκινδυνεύοντας σφίσιν εἶδον, τῶ σφετέρου θανάτου καταφρόνησις, καὶ τῶ τῶν ἐναντίων ὀλέθρου ἔφεσις ἀμφοτέροις ὁμοίως ἐνέπεσε. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἔφυγόν ποτε γε οὐδέτεροι, ἀλλ' ἰσοπαλεῖς τὴν γνώμην ὄντες, ἰσοκρατεῖς καὶ τοῖς σώμασιν ἐγίνοντο. κἀν πεπτώτες ἀπέθανον, ἢ ὑπὸ τῆς νυκτὸς ἀπεχωρίσθησαν, εἰ μὴ ὅλε γε βουλόμενος ἔξω θέν που τῶν στρατοπέδων ὢν, ὅτι ὁ πομπήϊου γραπτέδον ὥρμησε· καὶ ὁ καβιῆνος ὡς τοῦτο εἶδε, τὸν τε ἵππον ἐξέλιπε, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐπεπάτησε. φόβῳ γὰ αὐτὸν οἱ πομπήϊοι νομίσαντες, ἠθύμησαν. ὁ δ' ἐμάθον μὲν ποῦ ὃ δηλῆς ὕστερον, οὐ μέντοι καὶ διαλαβεῖν αὐδεὶς ἔτ' ἠδυνήθησαν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐς τὸν πόλιν, οἱ δ' ἐς ὃ τάφρωμα ἀποφυγόντες, οὗτοί τε τοῖς προσπίπτουσι σφίσιν ἰσχυρὰς ἀπεμαχέσαντο, καὶ τὸ προτερόν γε ἔπεσον, πρὶν ἀμφίβολοι γενέσθαι. καὶ ἐκεῖνοι ὃ τεῖχος ὅτι πολὺ διέσωσαν, ὥστε μὴ πρότερον αὐτὸ ἁλῶναι, πρὶν πόλεως σφᾶς ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἀπολέσθαι. τοσοῦτον δὴ οὖν ὃ στρατὸς τῶν ῥωμαίων παῖδος ἑκατέρωθεν ἐγίνετο, ὥστ' ἀπορήσαντες ὅπως τὴν πόλιν, μὴ καὶ νυκτὸς ἀποδρᾶσωσί τινες, ἀποτειχίσωσιν, αὐτὰ τὰ σώματα τῶν νεκρῶν αὐτῆ ἐρύσαι. κρατήσας δὲ οὕτως ὁ καῖσαρ, καὶ τὴν κορδύαν διθυρεῖ ἔλασεν. ὃ, τε γὰ σέξτος οἱ προσεχώρησε, καὶ οἱ ὀπτιχώειοι, κἄιτοι τῶν δούλων διθύρια μόνον σφίσιν, ἐπειδήπερ ἠλευθέρωντο, προσεχώρησ αὐτῷ. καὶ ὃς τοὺς μὲν ὡς τοῖς ὅπλοις ὄντας ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ λοιποὺς ὀξηργυρίσατο. ὃ δ' αὐδὲ τοῦτο καὶ τοὺς τῶν ἵππων ἔχοντας ἔσωσε· καὶ ὃ μὲν προτερον ὡς καὶ ἐκεῖνοι φεύγειν ἔπεσον αὐτῷ ἐπεδέξαντο, ἔπειτα ὕστερον διαφθείραντες τοὺς ἡμίονους ἐπολέμησαν. ἐπεγράθησέ τε οὖν ἐπ' αὐδεῖς, καὶ ἀμυντέρου δῆθεν προσιόντων, πίδα σφίσιν, ὡς καὶ διαφυγεῖν δυνησομένους πρέσχε. κἀκ τούτου προῆλθον δὴ τοῖς ἐκ τῶ τείχους ἐξιόντας, ἐκείνοις τε ἐλόγιζε καὶ ἀπώλλυε, καὶ τὴν πόλιν οὕτως ἀνδρῶν κτῆ βραχὺ ἐρημωθεῖσαν εἶλε. καὶ μετὰ τοῦτο καὶ τῶν μουσῶν, καὶ πάλλα, τὰ μὲν, ἀκύσια σφῶν πολλῷ φόνῳ, τὰ δὲ, καὶ ἐλευθύσια πρὸς ἐλαβε. ὃ ἠργυρολόγησεν, ὥσθ' μηδὲν τῶν τῶ ἡσυχλέους δυάδηματων ἐν τοῖς χαλεπωτέροις ἀνακειμένων φέισασθαι· χάρας τέ τινων ἀπετέμετο, καὶ ἑτέροις ὃν φόρον προσεπηύξησε. ταῦτα μὲν τοὺς ἀντιπολεμήσαντας οἱ ἔδρασε. τοῖς δὲ δύνοιαν τινα αὐτῶ χρῦσιν ἔδωκε μὲν χωρία καὶ ἀτέλειαν, πολιτείαν τέ τισι, καὶ δήμοις, ἀπείκεις τῶν ῥωμαίων νομίζεσθαι, οὐ μὲν ὃ προσῆκα αὐτὰ ἐχειρίσατο. καῖσαρ μὲν δὴ ταῦτα ἔπραξε. πομπήϊος δὲ διαφυγών πως ἐν τῇ θεσσαλίᾳ ἦλθε μὲν ὅτι τὴν θάλασσαν, ὡς καὶ τοῦ ναυτικῶ ὃ ἐν τῇ βαρλίᾳ ὁρμοῦντι χρησόμενος. λίρων δὲ αὐδεὶς ποιεὸς τὸν κρατοῦντα ἀποκεκλικόσας, ἐπέβη μὲν πλοίου τινός, προσδοκήσας ἐπ' αὐτῶ διαδράσεσθαι. πληγεὶς δὲ ἐν τούτῳ, καὶ ἀγομένας, τῇ τε γῇ αὐδεὶς προσέσχε, κἀνταῦθ σωελθόντας τινὰς ποδὶ κάλαβον, προεὸς τὸν μεσόγαιαν ὥρμησε. καὶ αὐτός τε κεσεννίῳ χέντωνι προεῖπεσεν ἠτιᾶσθη, καὶ ἐς ὕλην τινὰ καταφυγών, ἐφθάρη. καὶ ὁ δίδιος ἀγνοῶν τε τοῦτο, ὃ πλανώμενος, ὡς καὶ συμμίξων που αὐτῷ, ξυνέτυχεν ἑτέροις τισὶ, ὃ ἀπώλετο. εἵλετο δ' δὴ καὶ ὁ κἀίσαρ ἐκ ἂ προεὸς γε τῶν ἔτι δυθεσηκότων καὶ ἐν τῇ τῶ πολέμου δόξῃ πεπολωκέναι μᾶλλον, ἢ ὅσαρ οὐκ ἐς μαχρὰν ἐπαθεν, ἔν τε τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῷ συνεδρίῳ προεὸς τῶν φιλτάτων σφαγῶναι. τοῦτον γὰ δὴ ὃν

Bogvas
Labrien?

Ispalis .V

Munda .V

Barcia .V

Cesenni? Lento
Gnei pompeij mors
Didi?

πόλεμον τελθ παῶν κατώρθωσε, καὶ τούτῳ τῷ νίκην ἑκάστῳ δυείλετο, καίτοι ὀ-
δὲν ὅ,τι οὐχὶ καὶ τῶν ἀνῶν ὧν μεγίστων κατορθώξειν ἠπίσας, ἀφ' τε τἆλλα, καὶ
οὐχ ἥκιστα ὅτι βλαστὸς ὢν ἐκ φοίνικος ἐν τῷ τῆς μάχης χωείῳ ὄντος δ' θεὶς ὅτι τῇ
νίκῃ ὄζέφυ. ἐ οὐ λέγω μὲν ὅτι σωέφερέ πη τοῦτο, ἀνῃ' ὅσον ἐκείνῳ γε ἔτι, ἀλλὰ
ὧ τῆς ἀδελφῆς αὐτ' ἐγγόνῳ τῷ ὀκταουΐῳ. σῶωεσφαλθ ετό τε γὰ αὐτῷ, ἐ ἐκ τῶν
πόνων τῶν τε κινδυνώων αὐτ' ἐκλαμ-μὴν ἔμμεν ἀγνοᾶν ἡ' οὖν τοῦτο, καὶ ἐφ'
ἑαυτῷ ἔτι πολλὰ κ μεγάλα ἠπίζων, οὐδὲν ἔωεσπεν, ἀλλ' ὡς ἐ ἀθάνατος ὤν, ὑ-
πὸ τῆς φθονήσε. τά τε γὰ ὀπτνίκια (καίτοι μηδενὸς ἀγοτείου κρατήσας, ἀλλὰ κ τοσ-
οῦτον πλῆθος πολιτῶν ἀπολέσας) ἀ μόνον αὐτὸς ἐπεμ-ψω, ἐν αὖθις πάντα τὸν δῆ-
μον, ὡς κ ὀπτ κοινοῖς τισιν ἀγαθοῖς, αὖθις ἐσιάσας, ἀλλ' κ τῷ φαβίῳ, ᾧ τε κσίντῳ,
καίπερ ὑποστρατηγήσασιν αὐτῷ, καὶ μηδὲν ἰδία κατορθώσασι, διεορτάσαν ἐπέτρεψε.
ἐ ἐῶ μὲν τοῦ ἀγῶς ὀπτ τε τούτῳ, καὶ ὅτι ξυλίναις, ἀλλ' ὀκ ἐλεφαντίναις ἅρμασι τὰ
τίνων εἰκόσιν, ἀνῆοις τὸ ἰούτοις πομπτίοις ἐχρήσατο. ἀ μὲν ἀνῆ' ἐμφανέσατα
τελτὰ τ νικητήρια ἐ τελταὶ πομπαὶ τῶν ῥωμαίων ἐπ' αὐτῶν ἐκείνων ἐποιήθη-
σαν, κ ωεσπτ κ ἱερομιλνίαν ὀπτ πεντκοντα ἡμέρας ἠγάθη. τά τε γὰ παείλια
ἱππωδρόμια ἀθανάτων, οὔτοι γε καὶ ἀφ' τοῦ πόλω, ὅτι ἐν αὖθις ἔκλιφο, ἀλλὰ ἀφ'
τοῦ τῷ κσίσαρος νίκην, ὅτι ἡ ἀτλεία αὐτῆς τῇ ωεοτεραίᾳ ωαὸς ἑαυτὴν ἀφίκετο,
ἐτιμήθη. ἐοῦτο μὲν δὴ τῇ ῥώμῃ ἔδωκεν· αὖθις δὲ τοῦ τε τοχλιοῦ τ' ὀπτνίκιον ἐν πά-
σαις ταῖς πάνηγύρεσι κτ' δόγμα ἐψεδύετο, ἐ τῷ φεφαίῳ ᾧ δαφνίῳ ἀεὶ κ πάν-
ταχοῦ ὁμοίως ἐκοσμεῖτο· καὶ ωεόφασιν μὲν ἐποιῆσθαι τοῦτο, ὅτι ἀναφανδίας ἐῶ.
ἦρξε ὃ κ ἀπ' αὐτοῦ ἐκείνου λόγον λαβά, καὶ τότε ἔτι, καίπερ πρηθικὸς, ἐς κάλ-
λος ἤσκ. τῇ τε γὰ ἐαθῆτι χαιοτέρᾳ ἐν πᾶσιν ἐνημερώετο, ἐ τῇ ὑποδέσ. καὶ
μεταξῶτα ἐνίοτε ἐ ὑληῇ καὶ ἐρυθροχρόῳ, κτ' τοῖς βασιλέασι τοῖς ἐν τῇ ἀγόρᾳ πο-
τὲ ἠμοιμένοις, ὡς κ ωεσῆκον σφίσι δόξ· ὃν ἰούλιον, ἐχρῆτο. τό, τε ὅλον τῇ γε ἀφε
δίτῃ πᾶς ἀνέκειτο· καὶ πείθ πῶς ἤθελεν ὅτι καὶ ἀῶός τι ὥρας ἀπ' αὐτῆς ἔχ.
κ ἀφ' τοῦτο καὶ ὁ γλύμμα αὐτῆς ἔνοπλον ἐφορᾷ, καὶ στμα αὐτοῦ ἐν τοῖς
πλείοσις ἐ μείοσιν ἐποιῆτο· ὃ οὖν χαῦνον τῷ σώματος αὖ ὁ μὲν σύλλας ὑπε
τόπτησεν, ὥστε ἐ ἀποκτεῖναι αὐτὸν ἐθελῆσαι, τοῖς τε ἐξαιτήσασι μόνοις εἶπεν, ὅτι ἐγὼ
μὲ χαείσμαι ὅτον ὑμῖν, ὑμεῖς μέντοι ἐ πάνυ τοῦτον τὸν κακῶς ζωννύμενον φυλάτ-
τεσθε. ὁ ἦ κιχέρων δ' στωενόησεν, ἀνῃὰ κ σφαλεὶς ἔφη, ὅτι ὀκ ἂν ποτε ωροσεδόκη-
σα τ κακῶς ὅτω ζωννύμενον ωομωπεῖον κρατήσειν. τοῦτο μὲν οὖν ἐν σκολῇ δ' λό-
γου, ὥσ|ε μηδένα μηδὲν τ ωερὶ ἃ κίσαρος λεγομένων ἀγνοῆσαι, διέρχα|α. ὅτι
δὲ δὴ τῇ νίκῃ σκῆνά τ ὅσα εἶπον, ἡ ἱροσία ἔγνω, κ ωεσέτι αὐτὸν ἐ ἀθανατῶ κ
ἐκέλοιτο, κ ἐς τὰ γράμματεῖα ἀνέγραφον, ἐ νεὼν ἀθανασίας δημοσίᾳ ἐνηφίσθη-
το. τό|ε τ αὖθις κάρες ὄνομα, ὅ κτ' ὃ ἀρχαῖον ἔτι μόνον, ὡς ωρ ἀνῆοι τε κ σκῆ-
νος ὡς πολλάκις σὺν τ πολέμων ἐπεκλήθη, οὐσὶ ὡς οἱ λινὰ αὖθις τεχῆ ἡγεμονείαν, ἡ
ἐ ἀνῆλιν τινα ἀξιοῦσ' λαβόντες, ὠνομάζοντο, ἀνῃὰ καθάπαξ ὅτο δὴ ὃ ἐ νεῶ τοῖς ὃ
κράνος ἐγγοισι διδόμενον, ἐκείνῳ τότε ωρότῳ τε κ ωρῶτον, ὡσπέρ τι κύριον, ωροσε-
θεῖ. καὶ τοσαύτη τέ ἐπιβολὴ κολακείας ἐχρήσατο, ὥστε κ τοὺς παῖδας τοὺς τε
ἐγόνους αὖ ὅτω καλεῖσθαι ψφίσασ|. μήτε τέκνον τι αὐτῷ ἔχοντος, κ γήροντος ἤδη
ὄντος. ὁθὲν ωρ κ ὀπτ ωῶς τοῖς μεταξῶτα αὖθις κάρας τῇ ὀπτικλήσῃ αὐτῇ, ὡσ-
πέρ ὡς

πέρ τἰς ἰδία τῆς ἀρχῆς αὐτῶν οὖσα, καθάωρ ἐ ἡ τῦ κίσαρος, ἀφίκετο. οὐ μέντοι
καὶ ὃ ἀρχαῖον ὀκ τούτου κατελύθη· ἀλλ' ἔστιν ἑκάτερον. καὶ ἀφ' τοῦτο κ δεύτερον
ἐπ' αὐτῶν ἐπάγεται, ὁτάν νίκην τινὰ τοιαύτην δύέλωνται. οἱ μὲν γὰ αὖθις τοῦτο αὐ-
τοκάτορες ἅπαξ τῇ ωεσπομπείᾳ τούτῳ, ὥσωερ ἐν ταῖς δήλαις, κ ωεφύτευται· οἷς δ' δὲ κ ἀφ' πολέμων ἀξιόν τι αὐτῆς κατορθωθῇ, οὗτοι δὴ κ ὀκείνῃ τῷ
ἀπὸ τῦ ἀρχαίου ωεσλαμβάνουσι· κἀκ τούτου καὶ δεύτερον ἐς τρίτον, πλεο-
νάκις τε ὁσάκις δὲ ωροῆλθεν οἱ, αὖθις κράτωρ ἐπονομάζεται. τούτά τε οὖν τότε ᾧ
κίσαρι κ οἰκίαν, ὥστε ὀν τῷ δημοσίῳ οἰκεῖν, ἱερομιλνίαν τε ἐξαίρετον, ὁσάκις δὲ
νίκην τε ἧς συμβῆ, καὶ θυσίαν ἐπ' αὐτῇ γίνεσθαι, κ μήτε συσταλθῦσαί τινα, μήθ'
ὅλως ὀπτκοινωνῆσαι τῶν καθεσταμένων, ἔδωσθ. οὐ μὲν ἀν' ὀκίνα μὲν, εἰ καὶ
ὑπέροκα, ἐξὸν τε τῷ καθεχητοῦς σφίσιν ἐδόκει εἶ), οὐ πάνυ κ ἀδημοκρατικαιῶ.
ἑτέρᾳ δὲ δὴ τοιάδε ἐνηφίσθη· δι' ὧν καὶ μόναρχον αὖθις δύτικρις ἀπεδέξαν· ταῖς
τε γὰ ἀρχαῖς αὐτῷ κ ταῖς ἄ πλήθοις δύέθεσθ, καὶ ὕπατον αὖθις ὀπτ δέκα ἔτη, ὡς
τε κ δικτάτωρα ωεσέτερον, ωεσεχρέσθη· σραιώτας τε μόνον ἔχ, καὶ τὰ δη-
μόσια χρήματα μόνον διοικεῖν ἐκέλθσθ, ὥστε μηδενὶ ἀνῆῳ μηδετέρᾳ αὐτῶν, ὁ-
τῳ μηδὲ ὀκήνος ὀπτιτρέφειν, ἐξῆναι χρᾶσθαι. κ τότ μὲν δύσριάπτα αὖ ἔφαν-
τον, ὕστερον ὃ καὶ ἅρμα ὅλον ἐν ταῖς ἱππωδρομίαις μ' τῶν θείων ἀγαλμ' πέμ
πεσθαι ἔγνωσθ, ἀνῆλιν τε τίνα, εἰκόνα ἐς τὸν ἅ κυείνου ναὸν θεῷ δικήτῳ ὀπτιχά-
λκιλες, κ ἀνῆλιν ἐς ὃ καπιτώλιον ᾧ δὲ τοῖς βασιλέουσι ποτε ἐν τῇ ῥώμῃ, δύέ-
θεθ. καὶ μοι δοκ μάσας τῆς σωτυχίας ἐπέρχεται. ὀκτὼ γὰ ἅμα αὐτῶν (ἐωὶ τὰ
μ ἐκείνοις, ὀγδόῳ ὃ τῷ τε βεούτῳ ᾧ τοῖς παρκινίοις καταλύσθαι) οὐσῶν, ᾧ δὲ
τούτῳ ωότε τῷ τῦ κίσαρος ἔσηθ· καὶ δῆτα ἐ ἐκ τούτου ὁτιμώλιστα ὁ βεοῦτος
ὁ μάρκος κιμβρικὸς ἐπεβούλθσεν αὐτῷ. ᾧ τ' ὀπτ νίκη (λέγω δὲ οὐ πάντα, ἀνῃ' ὅσα
ἀξιόλογα εἶναί μοι ἔδοξεν, ὀκ ἐν μιᾷ γε ἡμέρᾳ, ἀνῃ' ὡς που καὶ ἔτυχεν ἀνῆο ἀνῆῃ)
ἐκυρώθη. καὶ σφῶν ὁ κᾶῖος τοῖς μὲν χρῆσθαι ἤρξατο, τοῖς δὲ ἔμμεν, εἰ κ τα μελί-
τά τινα αὐτ' πρήκατο. τῷ δ' οὖν ἀχλῷ τ' ὕπατον ᾧ δαχρῆμα μὲν, κ ωρὶν
ἐς τὸν πόλιν ἐσελθεῖν, ἀνέλαβεν, οὐ μέντοι κ ἀφ' τέλους ἔχεν, ἀνῃ' ὀ τῇ ῥώμῃ γε-
νόμενος, ἀπεῖπε τ αὐτῷ, ἐ τῷ φαβίῳ ᾧ κσίντῳ, τῷ τε ωεβωνίῳ ᾧ γαΐῳ ὀνε-
χείσε. καὶ ἐπειδή γε ὁ φάβιος τῇ τελθταίᾳ τῆς ὑπατείας ἡμέρᾳ ἀπέθανεν, δύ-
θεὶς αὖτ' αὐτῷ ἕτερον ωεὸς ταῖς ωεῖλαίπους ὥραις γαΐον καννίνιον ἀνέλεγε. ωρῶ-
τον μὲν δὴ τότε τοῦτο ωρῶτ ὁ καθεχητὸς ἐγένετο, τὸ μήτε ἐτησίαν, μήτε ἐς πάντα
ὃν λοιπὸν χρόνον τοῦ ἔτους τῷ ἀρχῷ ὀκείνῳ τὸν αὐτὸν ἔχειν. ἀνῃὰ ζῶντά τινα
αὐτῆς, κ μὴ ἀναγκαζόμενα μήτε ὀκ παῤῥώνων, μήτε ἐξ ἐπιτηδείας τινὸς ὀκ ᾖναι,
κ ἕτερον ἀντ' αὐτῷ ἀντικαταξῆναι. δύτερον ὃ, ὅτι ἀπεδείχθη τε ἅμα ὕπατος, κ
ὑπάλθσε, καὶ ἐπαύσατο. ὅωερ κ ὁ κικέρων ἀφασκώωλων, τοσαύτην ἔφη τὸν ὕπατον
καὶ δύδρίαν κ φερνίδι ὀν τῇ ἀρχῇ κεχρῆσθαι, ὥστε μηδὲ ὃ ἐεαχύτατον ὀν αὐ-
τῇ κεκειμῆσθαι ὀκ ἀφ' οὖν τῦ χρόνου ὀκείνου ὀκέτι οἱ αὖθις ἀφ' πολὺ δ' ἔτους,
πλεῖω ὀλίγων πάνυ γε, ὑπάλθσθ· ἀλλ' ὡς που καὶ ἔτυχον, οἱ μὲν ὅτι πλείους, οἱ
δ' ἐπ' ἐλάττους, οἱ μὲν μιῶας, οἱ δὲ ἡμέρας. ἐπεὶ νεῶ γε ὀδεὶς οὔτε ἐπ' ὀναυτὸν
ὀδὲ ἐς πλείω διμιλοῦ χρόνου ὡς πλήθ στω ἑτέρῳ τινὶ ἀρχ. καὶ τὰ μὲν δὴ ἄ
ὀδὲν ἀφέρομεν ἀνῆῶν· τῷ δὲ ὀξαείθμησιν τῶν ἐτῶν οἱ κτ' ωρώτας αὐτῶν

Sylla occidere uoluit
cæsarē
Malecinctus Iulius cæsar
Cicero
Fabi)
Quinty
Palilia
Ippodromi - Ludi
circenses
M. Brut)
Q. fabi)
C. Trebon)
C. Caninio) ad paucas
horas cōsul creat)
Cæsaris ſcomma
in Caninū

ὑπαλθύοντες καρποῦνται. καὶ ἐγὼ μὲν οὖν τὴν δημοκρατουμένην τοῖς τοῖς τοιούτοις ὀνομάσω· τὴν δὲ δὴ τῶν ἀεὶ τοιούτων δήλωσιν, τοῖς τοιούτοις τοιούτοις καὶ ἄλλοις, καὶν μηδὲν ἔργον ἐς αὐτὰ προσφέρωνται. τοιαῦτα μὲν οὖν τοῖς ὑπάτοις τοῦτ' ἔκτων ἐλύετο. οἱ δὲ δὴ δημοι ἄρχοντες, λόγῳ μὲν, ὑπό τε τῆς πλήθους καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου κατὰ πάντα (τιμὴ γὰρ ἀποδείξει αὐτῶν ὁ καιρὸς οὐκ ἐδέξατο) ἔργῳ, ὃ ὑπ' ἐκείνου κατέστησαν, καὶ ἐς γε τὰ ἔθνη ἀκληρωτὶ ἐξεπέμφθησαν. ἀριθμὸν δὲ οἱ μὲν δημοι ὅσονπερ καὶ τοιούτους, στρατηγοὶ δὲ τεσσαρεσκαίδεκα, ταμίαι τε τεσσαρεσκαίδεκα ἀπεδείχθησαν. πολλοῖς γὰρ δὴ πολλὰ ὑπεχημένοις, οὐκ εἶχεν ὅπως σφᾶς δήμως ἀμείψεται. καὶ διὰ τοῦτο τοῦτ' ἐποίει, καὶ τοσοῦτο παμπληθεῖς μὲν ὅτι τιμὴ ἡρουσῖ, μηδὲν διακρίνων, μήτ' εἰ τὶς στρατιώτης, μήτ' εἰ τὶς ἀπελθὼν θέρου παῖς ἔτι, ἐσέγραψεν, ὥστε καὶ ἀνοήτους τὸ κεφάλαιον αὐτῶν γενέσθαι. πολλοὺς δὲ καὶ ἐς τοὺς ὑπατευκότας, τούς τε ὑπαλθυκότας, ἢ καὶ ἀρχήν τινα ἄρξαντας, ἐξήτασεν. δίκην τε νομίμους τὸ ὅτι δώσοις τινὰς ἐξελεγχομένους γε ἀπέλυσεν, ὥστε καὶ αἰτίαν δοκίας ἔχειν. τοσοῦτο γὰρ τοῦ λόγου τούτου, ὅτι καὶ τοὺς ἐξωμένους τοὺς δημοσίους, οὐχ ὅλους τοὺς βεβήλους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἱεροὺς πόλεις τὸ προστίμου, καὶ ἀπεκήρυξε τοὺς πλείονας. συχνὰ δ' οὖν ὅμως καὶ ἐν ἀγυείᾳ, τῇ τε προσόδῳ τῶν χωρίων ἔστιν οἷς ἔνεμε. καὶ λευκίῳ πινὶ Balbo ἡγεμονείαν μὲν ἔθνους οὐδεμίαν, καίτοι στρατηγοῦντι, ἐπέτρεψε, χρήματα δ' αὐτῷ πάμπολλα ἐχρημάτισε, ὥστε καὶ ὀπιβόητον αὖθις ἔν τε τούτῳ γενέσθαι· καὶ ὅτι προσπλακιαθεὶς ἐν τῇ στρατηγίᾳ ἐπ' αὐτῷ, ἀπεκαρτέρησε. ταῦτα δὴ πολλὰ τοῖς μὲν λαμβάνουσί γε, ἢ καὶ προσδοκῶσι λήψεσθαι, ἔρεσται ἐλέγετο, μηδὲν τῷ κοινῷ προσημαίνοντα ἐς ὃ ἀεὶ δι' αὐτῶν αὔξεσθαι· οἱ δὲ δὴ δημοι δίκαιοι ἔφερον. καὶ πολλά γε ἐλεγχοποίουν προσὸς τε δημότους, καὶ ὅσοις γε ἀσφαλές τις ἐῶ, παῤῥησιαζόμενοι, καὶ βιολία τε δι' ὠνυμα σκυλεύοντες. ἐν δὲ οὖν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἐκεῖνά τε ἐπράχθη, καὶ ὅτι τῆς διοικήσεως δύο τῶν πολιανομοιούντων, ὅτῳ ταμίας ὑπὸ τοῦ κελεύσαντος, ἐλύοντο. ὥσπερ γὰρ πόλεμος προσὸς τὸ τότε ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τῇ τοῦ καίσαρος οἱ πολιανόμοι πόντα τὰ ἐν ᾧ ἀεὶ προσήμαινε μὴ τὸ λεπίδου ἱππαρχοῦντος ἔσχον· καὶ αἰτιαθέντες ὅτι καὶ ῥαδιούχοις, καὶ τῇ ἐσθῆτι, τῷ τε δίφρῳ τοῖς ἀρχικοῖς, ὥσπερ ὁ ἱππαρχος, ἐχρῶντο, ἀφείθησαν· νόμον γάρ τινα προσεδημόνουν, δι' οὗ πᾶσι τοῖς προσὸς δικαίτερος ἀρχή τινα λαβοῦσι χρῆσθαι αὖθις ἐδίδοτο. ὃ δ' οὖν τοῦ διοίκησιν ἐξ ἐκείνου δι' ἄκρου εἶπον προσέπαιζεν, σκηπτοῦχος τοῖς ταμίαις ἀεὶ ἐπεδάπτη, δηλαδὴ ὃ τελευταῖον τοῖς ἐστρατηγηκόσι προσιτάζη. τοιούς τε οὖν ἡσυχαστοὺς τοὺς δημοσίους δύο τότε τῶν πολιανομοιούντων διώκησαν, καὶ τὰ ἀπολλώνια ὁ ἕτερος αὐτῶν τῇ τοῦ καίσαρος προσασκιᾷ ἐπετέλεσε, καὶ οἱ ἀγοραιόμοι οἱ ἐκ τῶν πλήθους τὰ μεγαλήσια τοῦ δόγμα ἐποίησαν. πολίαρχός τε τὶς ἐν ταῖς ἀνοχαῖς καταστὰς, ἕτερον αὐτὸς τῆς ὑστεραίας ἀνεῖλεν, καὶ ἐκ φόνος δῆλον· ὃ μήτε προσέτερον μήτ' ὕστερόν ποτε ἐγένετο. ταῦτα μὲν τότε ἐπράχθη. τῷ δ' ἐχομένῳ ἔτει ἐν ᾧ ὁ καῖσαρ ἐδίκτατώρευσέ τε ἅμα ὃ πέμπτον, σὺν ἀρχοντα ὃν ἀὐτώνιον προσεστελλόμενος, στρατηγοί τε ἐκκαίδεκα ἦσαν, καὶ τοῦτο καὶ ὅτι πολλὰ ἔτη, ἐς ὃ βῆμα ἐν μέσῳ που προσέτερον τὰ ἀγορᾶς ὂν, ἐς τὸ νεῶ τόπον ἀνεχωρίσθη· καὶ αὐτῷ ὁ τῆς σύλλου θ' τε πομπηίου εἰκὼν ἀπεδόθη, καὶ ὅτι τούτῳ δύκλαν ὁ καῖσαρ ἔφερε· καὶ ὅτι τῷ ἀὐτωνίῳ καὶ τῆς δόξης ὃ ἔργον, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῷ ὑπογεγα-

Megalesia

L. Bacily

φῆς προσεχώρησε. θέατρόν τέ τι τῷ ὂν πομπήιον οἰκοδομήσας ἐτελείωσε, προσκατελάβετο μὲν, οὐκ ἐξετέλεσε δέ· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὁ αὔγουστος μεταποιῶν τὰ οὐ ποιήσας, ἀπὸ μέρους μέρους τῷ ἀδελφιδοῦ ἐπωνόμασε. τὰς δὲ οἰκίας, τοῖς τε ναοῖς τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ὄντας ὁ καῖσαρ καθελών, αἰτίαν ἔλαβεν ὅτι τε τὰ ἀγάλματα ξύλινα πλὴν ὀλίγων ὄντα, κατέκαυσε, καὶ ἡσαυρίοις χρημάτων συχνοῖς ὑρῶν, πρίασθαι αὐτὸς ἐσφετερίσατο. ταῦτά τε ἐποίει, καὶ νόμους ἐσέφερε· τό, τε πωμήριον ὅτι πλῆθον ἐπέξήγαγε. καὶ ἐν μὲν τούτοις, δημοις τέ ὑσιν ὁμοια τῷ σύλλᾳ προσῆξαν ἔδοξεν· ἐκ δὲ τῶν, τοῖς τε προσεληφθεῖσι τῶν δυτιπολεμησάντων οἱ τάς τε αἰτίας ἀφῆναι, καὶ ἄδεια ὅτι τε τῇ ἴσῃ καὶ ὅτι τῇ ὁμοίᾳ δοῦναι, τοῖς τε πᾶσιν αὐτῶν μέρη τῆς οὐσίας ἀφείσασθαι, τιμὴ τε ὃ σύλλου μιαφονίαν μεγάλως ἤλεγξε, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπ' ἀνδρείᾳ μόνον, ἀλλὰ ὅτι χρηστότητι ἰαχυρὰς ἀποδείξεις ἐποιήσατο· καίτοι χαλεπὸν ὂν ἐν πλήθει τ' αὐτὸν καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ διαφορᾶν. τύχης τε οὖν ἐσεμνύνετο, καὶ ὅτι καὶ τιμὴ καρχηδόνα, τιμὴ τε κόρινθον ἀνέχησε. πολλὰς μὲν γὰρ καὶ ἄλλας ἐν τῇ ἰταλίᾳ καὶ ἔξω πόλεις, ἃς μὲν ἀνῳκοδόμησε, ἃς δὲ καὶ κτίσεις καλέσῃ σαν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ ἀλλοις τισὶν ἐπετράφθη· τὴ δὲ κόρινθον τιμὴ τε καρχηδόνα, πόλιν ἀρχαίαν, λαμπρὰν, ὀνησίμους, ἀποκωλύας, ἢ μὲν ἀποικίας ῥωμαίων νομισθεῖσαν, ἀπώκισεν· ἢ δὲ τοῖς ἀρχαίοις ἐτίμησεν ὀνόμασιν, ἀπέδωκε τῇ μνήμῃ τῶν οἰκησάντων ποτὲ αὐτὰς, μηδὲν διαφ' ἑκείνων ἔχθραν τοῖς χωρίοις τοῖς μηδὲν σφᾶς ἀδικήσασι μνησικακήσας· καὶ αἱ μὲν ὥσπερ ἅμα προσέτερον κατῳκίσθησαν, οὕτω τότε ἅμα ἀνέβιώσκοντο, ἐς ἔμπυον καὶ αὖθις αὐθήσῃ προσόντος δὲ αὐτῷ τοῦτο, ὀπτιθυμία τε πᾶσι τοῖς ῥωμαίοις ὁμοίως ἐσῆλθε θαυμάσαι ὧν τε κράσσω, καὶ τοῖς σπουδαστῇ φθαρῆσι, καὶ ἠλπισέ τε, εἴπερ ποτε, τοὺς πλήθους καταφρέναθαι. τόν τε οὖν πόλεμον ὃν κατέλυσε ὁμοθυμαδὸν ἐψηφίσαντο, καὶ τὰ παρασκευὰ αὐτῷ πολλὰ ἐποιοῦντο. τοῦ τε γὰρ δήμου καὶ ὅπως ἐκ φόνος πλείοσιν ὑπηρέταις χρῆσθαι ἔχῃ, ἐς ἥτε πόλις μήτ' ἀνδρῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἀποσίᾳ αὐτοῦ γένηται, μήτ' αὖ καθ' ἑαυτὸν αἰρουμένων τινὰς φασίαν, διενοοῦντο μὲν καὶ ἐς τεῖα ἔτη αὖθις προσκαταξῆσαι (τοσούτου γὰρ χρόνου προσὸς τὴν στρατείαν χρῄζειν ἐδόκουν) οὐ μέντοι ἐς πόλεις προσαπέδειξαν. ἤρξε μὲν γὰρ τῷ λόγῳ τοῖς ἡμίσεσι ὁ καῖσαρ, ἐν νόμῳ δή τινι τοῦτο ποιησάμενος· ἔργῳ δὲ, πόλεις· καὶ ἐς μὲν ὃ προσῶν ἔτος, προσέτερον καὶ ἀγορανόμοι γε τὸν, δύο μὲν ἐξ δυπατειδῶν, τέσσαρες ἐκ τῶν πλήθους, ὧν οἱ δύο τῷ ἀπὸ τῆς δημάρχου ὀπτικλησιν φέρεσιν, ὅπερ που καὶ ἐς τόδε ἐξ ἐκείνου καταδέδεται ἐμεμελήκει. στρατηγοὶ δ' ἀπεδείχθησαν μὲν ἑκκαίδεκα· ἀλλ' ὃ τοῦτο γράφω. καὶ προσέθεν ἐγεγόνεσαν δημοι τε, καὶ ὁ ποῦπλιος ὁ οὐεργίλιος ἐν αὐτοῖς ῥητὴρ ἐδόκει. τοῦτ' γὰρ ὃ μὲν ἀρχαῖον ἐκ τῶν πικηνου, ὡς εἴρηται μοι, ὧν· δυτὶ πολεμήσας δὲ τοῖς ῥωμαίοις, ὅτε οἱ σύμμαχοι σφίσιν ἐπολεμοῦντο, ἦλθο τε ἐκ τοῦ τῶν πομπηίου θ' γράβωνος, καὶ ἐν τοῖς νικητηρίοις αὐτοῦ δεδεμένος ἐπομπεύσε. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφεθεὶς, ἔστε ὃ στασιάδριον χρόνῳ ὕστερον ἐνεγράφη, καὶ στρατηγὸς τότε ὅτι τῶν καίσαρος ἀπεδείχθη. ἐς τοσοῦτόν γε προϊὼν ἐπηυξήθη, ὥστε καὶ τοὺς πρόδους νικῆσαι, καὶ ὀπτίνικια αὐτῶν πέμψαι. οἱ μὲν οὖν τῷ προσέτερον μετ' ἐκεῖνο ἔτει ἄρξαντες, πρότερον προσκατέστησαν· ἐς ὃ δὲ δεύτερον οἵτε ὕπατοι καὶ οἱ δήμαρχοι μόνοι, τοσοῦτον ἐδέησε ἐς ὃ τέλεον ἅπαντα ἀποδεχθῆναι· καὶ ἐμοῦ γε καὶ αὐτὸς δικαίτερον ἐν

o.i.

Theatrū Marcelli ab Augusto structū

P. Ventidius de eo Plutarchus Pompeio Strabo

ἀμφοτέρεις αὐτῶν ἐξέξῃ. ὃς τε ἱππαρχήσαντος μόνον ἔτι, καὶ ὃν ὀκταούιον, καίπερ μειρακίσκον ἔτι ὄντα, προσεχείρισατο· ἔστε δὲ πρὸν ἐν ᾧ ταῦτα ἐλέγετο, ὑπατόν τε δύ' ἑαυτοῦ τὸ δολοβέλλαν ἀπέδειξε, καίτοι τῷ δι' αὐτοῦ πρώτῳ ὃν συναρχόντων μόνος ἐξέξῃ· καὶ τὰ λεπίδῳ τῷ τε γαλατίαν τὴν ἐπὶ νάρβωνα, καὶ τὴν ἱσπανίαν τὸ πλησιόχωρον προσπάξας, δύο αὐτῶν ἑτέροις, ἰδίᾳ τε ἑκατέραν ἱππαρχήσαντι ἐπέτρεψεν. ὡς γὰρ εἴρηται, πολλοῖς ἀνηρεσίαν ὀφείλων, δι' ἃ τὸ τοιοῦτον αὐτῷ, καὶ διὰ τὴν ἱερωσύνην ἀπεδίδου· ἔστε τοὺς πεντεκαίδεκα ἕνα, καὶ ἐς τοὺς ἑπτὰ αὖ καὶ ἕνα μόνον, πρὸς ἑτέροις προσαποδείξας.

Dolobella

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ μετὰ τὴν δίωνος ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν.

Περὶ τῶν τὸν καίσαρα φονευσάντων.
Περὶ τῆς ἐπιβουλῆς τὴν ἐπ' αὐτὸν συστάσης.
Ὡς καὶ ὁ καίσαρ ἐσφάγη.
Ὡς δόγμα ἐγένετο, μὴ μνησικακεῖν αὐτοῖς δημόλοις.
Περὶ τῶν καίσαρος παφῶν, καὶ ὧν λεχθέντος ἐπ' αὐτοῖς λόγου.

Χρόνου πλῆθος μέχρι τῆς ἰουλίου καίσαρος δικταιωτείας ὃ πέμπτον, μετὰ μάρκου δύτωνίου.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὃ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

Μὲν οὖν καὶ ὁ μάρκος καὶ οἱ ἄλλοι τῶν πρώτων τοιοῦτοι ὡς καὶ ὁπότε τοὺς πρώτους στρατεύσων ἐπαύξησεν· οἵτινες δέ τισιν ἀμφιλεγόμενοι φόνῳ τε τῶν περὶ τὸν καίσαρα, καὶ μίσει τῶν περὶ τὸν πομπήιον, καὶ τοῦ μὲν ἀσφαλοῦς, τοῦ δὲ ἀνοσίου δέξης ὄνομα προσλαβόντες, καὶ τοὺς ἐφιαλτήσαντας διεσκέδασε· τάσεις τε αὖθις ἐς ὁμονοίας, καὶ πολέμους ἐμφυλίους τοῖς ῥωμαίοις προσκλύσας. ἐλέγομεν μόνον, καθαιρεθέντα τε τὸν καίσαρος καὶ ἥδε ἡρῶσθαι δῆμου γενόμενον. ὃ δ' ἀμφὶ τοὺς, ἐκείνῳ τε ἀσεβοῦς ἐπεβούλευσε, καὶ τὴν πόλιν ὀρθῶς ἤδη πολιτευομένην ἐξανέστησε. δημοκρατία γὰρ ὄνομα αὐχήματος ἔχει, καὶ τίνα ἰσομοιρίαν πᾶσιν ἐκ τῆς ἰσονομίας φέρειν δοκεῖ, οὐδὲ δὴ τοῖς ἔργοις ἐγγίγνεται μηδὲν ὁμολογοῦσα τῷ προσρήματι· καὶ τυραννίδων ἡ μοναρχία, δυσχερὲς μὲν ἀκοῦσαι, χρησιμώτατον δ' ἐμπολιτεύσασθαι ὄντι. ῥᾴδιόν τε γὰρ ἕνα ἀνὰ χρηστὸν, ἢ πολλοὺς ἀνάρχους· μᾶλλον δὲ καὶ τοῦτο χαλεπὸν τισιν εἶναι δοκῇ, πᾶσα μιᾶς ἰσχὺς ἐκείνου τε ἀδιάφθορον ὁμολογηθῆναι δεῖται). οὐ γὰρ προσήκει τοῖς πολλοῖς ἀρετὴν

Laus monarchiæ & vituperatio democratiæ

ἀρετὴν κτᾶσθαι. εἰ δ' οὖν καὶ φαῦλός τις αὐταρχήσειεν, ἀλλὰ τοῦ τε πλήθους τῶν ὁμοίων ἀρετωτέρους ἐστὶν· ὥσπερ που καὶ τὰ ἔργα τὰ τε τῶν ἡμιθέων καὶ τὰ τῶν βαρβάρων, τῶν τε ῥωμαίων αὐτῶν τεκμήριον· τά τε γὰρ ἀμείνω πολὺ μείζω καὶ πλείω, καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις ἐκ βασιλέων, ἢ δήμων ἀεὶ πόλεμος ἐγίγνετο, καὶ τὰ δυσχερέστατα ἐν ταῖς μοναρχίαις ἢ ταῖς ὀχλοκρατίαις συμβαίνει. εἰ γάρ που καὶ δημοκρατία τις ἐπῴδησεν, ἀλλ' ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἤκμασε, μέχρις οὗ μήτε μέγεθος μήτε ἰσχὺν ἔσχον· ὥστε ἡ ὕβρις σφίσιν ἐς δυσεφορίας, ἢ φθόνους ἐκ φιλοτιμίας ἐγγενέσθαι, πόλιν τε αὐτοῖς τηλικαύτην οὖσαν, ἐς τοῦ τε καλλίστου, τοῦ τε πλείστου τῆς οἰκουμένης ἐμφανοῦς ἐλθούσαν, καὶ πολλὰ μὲν δυνάστων ἤδη καὶ διάφορα κεκινημένην, πολλοῖς δὲ καὶ μεγάλοις πλούτοις ἐχούσαν, πᾶσίς τε προσάξεσι καὶ τύχαις πρωτοδαπαῖς καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ χρωμένην, ἀδύνατον μὲν ἐν δημοκρατίᾳ σωφρονῆσαι, ἀδυνατώτερον δὲ, μὴ σωφρονοῦσι ὁμονοῆσαι. ὥστ' εἴπερ ταῦτα ὕττως ὁ, τε βροῦτος ὁ μᾶρκος, ἢ ὁ κάσσιος ὁ γάϊος ἐξελογίσθην, οὐκ ἂν πόλει τὸν τε προστάτην καὶ τὴν κηδεμόνα αὐτῆς ἀπεκτειναν, οὐδ' ἂν μυρίων αἰτίοι κακῶν ἢ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πόλει δυσφόροις ἐγίνοντο. ἔφασαν γὰρ ὧδε, καὶ αἰτίαι τῷδε ὁ θάνατος αὐτοῦ ἔλαβεν. οὐ γὰρ δὴ καὶ ἀνάπτιον πάντα ὃ ὀπίφθονον ἐκτήσατο, πλὴν καθ' ὅσον αὐτοῖ οἱ βουλόμενοι ταῦτα τε καινότησι καὶ τῇ ὑποφθονίᾳ τῆς τιμῆς ἐξαιρεῖσθαι τε αὐτὸν, καὶ φυσήσαντες, ἔπειτα ἐπ' αὐταῖς ἐκείναις καὶ ἐμέμφοντο ἢ διέβαλλον, ὡς ἡδέως τε σφᾶς λαμβάνοντα, καὶ ὀλιγαρχικώτερον ἀπ' αὐτῶν ζῶντα. ἔστι μὲν γὰρ ὅτε καὶ ὁ κάσσιος ἡμάρτε, δεξάμενός τέ τινα τῶν ψηφισθέντων οἱ, καὶ πιστεύσας ὄντως αὐτῶν ἀξιοῦσθαι· πλὴν ὅμως ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐξεδάμνουν ὑμᾶς αὖθις ὡς ἢ ἄξιον, προσήκοντα ἐς αἰτίαν οἷς ἐψηφίζοντο. οὐ γὰρ διωθεῖσθαι πάντα αὐτὰ ἐτόλμα, μὴ καὶ ὑποφρονῆσαι νομισθεὶς. οὔτ' αὖ λαμβάνων, ἀσφαλὴς εἶναι ἠδύνατο. ὃ γὰρ ὑποφθονώτερον τῶν τε ὑμῶν καὶ ὧν ἐπαίνων, ἡσυχοτέρους πως καὶ τοὺς πάνυ σωφρονας, ὥστε καὶ τῶν ἐπαίνων ἀληθῶς γίγνεσθαι δοκῶσι, ποιεῖ. ἔλεγόν τε ἃ δοθέντα αὐτῷ μετ' ἐκεῖνα ὅσα εἴρηται, ὅσα δὲ καὶ διάδε. καθ' ἓν γὰρ εἰ καὶ μὴ πάντα ἅμα μήτε ἐκυρώθη, λεχθέντα. τὰ μὲν γὰρ προφανῆ φέρεσθαί τε αὖθις ἀεί, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τὸν στολὴν τὸ ὀπτίκιον ἐνδεδυκέναι, καὶ καθέζεσθαι ὅτι τοῦ ἐξ ἵππου δίφρου πάντα χῆ, πλὴν ἐν τῷ πομπεύουσιν, ἐψηφίσθην. τό, τε γὰρ ὅτι τε τοῦ δημοτικοῦ βάθρου καὶ μὴ τῶν ἀεὶ δημοτικῶν θεᾶσθαι ἔλαβε. σκύλα τέ τινα ὅπλα ἐς τὸν τοῦ διὸς τοῦ φερετρίου νεὼν ἀναθεῖναι οἱ, ὥσπερ τινα πολέμιον αὐτοχειρίαν αὐτὸν ἐλόντα ποιεῖ πεφονευκότι· καὶ τοῖς ἑβδομήκοντα δαφνηφορεῖσιν ἀεὶ χρῆσθαι· μετά τε τὰς ἀνοχὰς τὰς λατίνας, ἐπικλησιν ἐς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἄλβανου ἐσελαύνειν ἔδοσαν. ὡσὸς τε τοὺτοις τοιούτοις οὖσι, πατέρα τε αὐτὸν τῆς πατρίδος ἐπωνόμασαν, καὶ ἐς τὰ νομίσματα ἐνεχάραξαν. τά τε ἡμέθυα αὐτοῦ δημοσίᾳ θύειν ἐψηφίσθη· καὶ ἐν ταῖς πόλεσι τοῖς τε ναοῖς τοῖς ἐν τῇ ῥώμῃ πᾶσιν ἀνδριάντα τινὰ αὐτοῦ εἰ) ἐκέλευσε. καὶ ὅτι γε βήματος δύο, ὃν μὲν, ὡς τοῖς πολίταις σεσωκότος· τὸ ὃ, ὡς τὴν πόλιν ἐκ πολιορκίας ἐξηρημένον, μὴ τὸ σφέτερον ἔχειν ὅτι τοῖς τοιούτοις νενομισμένον ἱδρύσασθαι· νεών τε ὁμονοίας καὶ νῆς, ὡς καὶ δι' αὐτοῦ εἰρωνευόμενοι, οἰκοδομῆσαι, καὶ πομπεύειν αὐτὴν ἐτησίαν ἄγειν ἐγνωσαν. ὡς τε ταῦτα ἐδέξατο, τά τε ἔλη οἱ τὰ πόντινα χῶσαι, καὶ τὸν ἰσθμὸν ὃν τῆς πελοποννήσου διορύξαι, βουλευτήριόν τέ τι καινὸν ποιῆσαι προσέταξαν, ὅπερ ὃ

Spolia opima

ἀνοχὰς λατίνας

Templum pacis nouum

Pontinæ paludes

Isthmus peloponnesi

ὀστίλιον καὶ ἐφ' ἡμέραις δώδεκα μηνὸν καὶ ἐνιαυτὸν ἐπῆρξεν· τοσοῦτον μὲν τῷ ναῷ δυστυχίας συνέβη οἰκοδομηθῆναι, ὃν καὶ ὁ λέπιδος ἱππαρχήσας ἐξεποίησεν· ἔργῳ δ', ὅπως μήτε ὃν ἐκείνῳ τῷ σύλλου ὄνομα σώζοιτο, καὶ ἕτερον ὂν καινῆς κατασκευασθεὶς, ἰούλιον ὀνομασθείη, ὥσπερ που καὶ τὸν τε μηνᾶ ὃν ᾧ ἐγεγόνηκτο, ἰούλιον· καὶ τὴν φυλὴν μίαν τῶν κλήρῳ λαχοῦσαν, ἰουλίαν ἐπεκάλεσεν. καὶ αὐτὸν μὲν τιμητὴν καὶ μόνον καὶ δι' βίου ἐπ' ἐξουσίᾳ, τά τε τῶν δημοσίων δεδομένα καρποῦσθαι, ὅπως μή τις ἢ ἔργῳ ἢ λόγῳ αὐτὸν ὑβρίσει, ἱερόσυλός τε καὶ ὃν τῷ ἀγῶνι ὀφλήσει. ὃν δὲ δὴ τόν γε δήμαρχον ἐποίησεν, ἢ καὶ ὃν ποιήσῃ), ἀρχιερέα ἀποδεῖξαι ἐψηφίσατο. ὡς δὲ καὶ τούτοις ἔχαιρε, δίφρος τέ οἱ ὀπίσχυσος καὶ σκῆπτρον, ἢ ποτε οἱ βασιλῆς ἐκέχρηντο, φορεά τε ὃν τῷ ἱππέων καὶ ὃν τῷ βουλευτῶν ἐδόθη· καὶ προσέτι καὶ δίκεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ δημοσίᾳ κατ' ἔτος ἕκαστον. τῷ τε τύχῃ αὐτοῦ ὁμοιώσαι, καὶ τὰ προσδοκώμενα αὐτῷ πρότερα κύρια ἄξειν ὑπόμισεν. καὶ τοῦτον καὶ πενταετηρίδα οἱ, ὡς ἥρῳ, ἱερόποιός τε ἐς τὰς τῶν πόντης γυμνοπαιδίας, τετάρτῳ ἑνὶ ἑταιρίαν, ᾧ ἰουλίαν ὀνομάσαντες, καὶ τὰς ὁπλομαχίας μίαν τινὰ ἀεὶ ἡμέραν, καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ καὶ ἐν τῇ δηλίᾳ ἰταλίᾳ ἀγέσθαι. καὶ ὅπως καὶ τούτοις ἠρέσκετο, οὕτω δὴ ἔστε τὰ θέατρα, τόν τε δίφρον αὐτοῦ ὃν ὀπίσχυσον, καὶ τὸν στέφανον τὸν ἀφλίδιον καὶ δάφνινον, ἐξίσου τοῖς τῶν θεῶν ἐσκομίζεσθαι, καὶ τὰς ἱπποδρομίας ὄχλων ἐσάγεσθαι ἐψηφίσατο. καὶ τέλος ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν τὸ τρίτον ἰούλιον προσηγόρευε, καὶ ναὸν αὐτῷ τῇ ὀπτιφείᾳ αὐτοῦ τελειωθῆναι ἐγνω, ἱερέα σφίσι δὲ μύστην, ὥσπερ Ἕνα ἀφλίου, προεχειρίσαντο. καὶ ἅμα μὲν τὰ τῶν ἀφλίων αὐτῶν ἐξέφηνεν, ἅμα τε τοῦτα ἐψηφίζοντο, καὶ πάφον αὐτῷ ἐν τοῖς τῶν πομπείου ποιήσασθαι ἔδοσαν. τά τε δόγματα τὰ περὶ τούτων γιγνόμενα ἐς μὲν πλάκας ἐλεγυρᾶς χρυσοῖς γράμμασιν ἐνέγραψαν, ἐπὶ δὲ τοῖς πόδας τῶν ἀξίων τῶν καπιτωλίου ὑπέθεσαν· δηλοῦσι δὲ οἱ μάλιστα σαφῶς ὅτι μὴ ἀδελφὸς εἶη. ἤρξαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς αὐτὸν, ὡς καὶ μετεμάσσοντα· προχωροῦντες δὲ ἐπειδὴ χαίροντα τοῖς ψηφιζομένοις ἑώρων (πλεῖστα γὰρ ὀλίγων τινῶν, πάντα αὐτὰ ἐδέξατο) ἀλλ' εἴ τι μεῖζον ἀνδρὸς ἀνθρώπου καὶ ἐπιβολιώτερον ἐσήνεγκαν, οἱ μὲν ἐπικολακεύοντες αὐτῷ, οἱ δὲ καὶ ἀσκώπτοντες. ἀμφοῖν γὰρ γιγνομένοιν ὅσαις δὴ ἡλικίαις συνῆσαν οἱ ἐπίλεκτοι τινες ὀπτῆρες ἦσαν, ὅτι πολλαῖς καὶ τότε ἔτι, καίπερ πεντηκοντούτης ὤν, ἐχρῆτο. ἕτεροι δὲ καὶ οἵ γε πλείους ἔστε ὃ ὀπτίφθονον καὶ ἐς τὸ νεμεσητὸν προάγον αὐτὸν ὁπότε ἤρξατο βουλόμενοι, τοῦτ' ἐποίουν ἵνα θᾶσσον ἀπέλθῃ· ὅπερ που ἐβούλετο. καίτοι τοῦτο μὲν οὐ προσδοκήσαντες, ὡς ὅτι μὴ ποτε οὔτ' ἐκ εἴνων τοιαῦτά γε ψηφιζομένων, οὔτ' ἐκ τοῦ δήμου τινὸς δι' αὐτοὺς ὀπτιβουλευθησομένου, καὶ τοῦτον ὃ φυλακὴν οὐκέτι χρησομένου. τῷ γὰρ λόγῳ ὡς τοῦ τε βουλευτῶν καὶ τοῦ ἱππέων τηρεῖσθαι προσέμενος, καὶ τῷ ὄχλῳ τὸ φόβον ἀπαλλάξειν ἐσκευάζετο. ὅπως γὰρ ἐν μιᾷ ποτε ἡμέρᾳ τά τε πλείω καὶ τὰ μείζω σφῶν ψηφισάμενοι (πλεῖστα γὰρ τῶν καινῶν, καὶ ἅπερ ἐνόησεν, οἱ προεβούλευσαν ὅτι τοῦτο ἐγένοντο, οὐ μόνον καὶ ἔπαθόν τι, εἰς οὗ καὶ τὰ μάλιστα ἡ ὀπτιείκεια αὐτοῦ διεφάνη) τοῖς γε δήμοις ὁμοθυμαδὸν ἐγνώσθη, προσῆλθον αὐτῷ ἐν ᾧ τῷ ἀφεδρισίου προϊόντι καθημένῳ, ὡς καὶ πάντες ἅμα τὰ δεδογμένα σφίσιν ἀπαγγελοῦντες. ἀπόντες γὰρ αὐτοῦ, τὰ τοιαῦτα, ὃ μὴ δοκεῖν δικαίως, ἀλλ' ἐθέλοντας αὐτὰ ποιεῖν ἐλεγεμάτιζον, καθήμενος σφᾶς εἶτ' οὖν θεοβλαβείᾳ τινί, εἴτε καὶ ἀφελείᾳ προσεδέξατο. καὶ ὀργιῶ ὀκ

γιῶ ὀκ τούτου πᾶσιν οὐχ ὅτι τοῖς βουλευταῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς δημόταις τοσαύτῳ ἐνέβαλεν, ὥστ' ἐν τοῖς μάλιστα προέφασιν τῆς ὀπτιβουλῆς τοῖς ἀποκτείνασιν αὐτὸν παρέχειν. ἔλεγον μὲν γὰρ ἀπολογούμενοί τινες ὕστερ' αὐτὸ μεταβαλόντα, ὅτι τὸ τε κοιλίας ἀκρατὲς ὑπὸ διαῤῥοίας ἐλεγόμενον, καὶ ἀφ' οὗ τοῦτο ἵνα μὴ δέξοιδήσῃ, κατέμεινεν· οὐ μόνον καὶ πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐδύναντο, ἀφ' οὗ τοῦτο μετ' οὐ πολὺ ἔξεφθέγξατο αὐτὸν ἀποδύσασθαι οἰκαδε κομισθῆναι. δηλ' ὑπετόπουν γε αὐτὸν ὑποφαυλεῖν, καὶ διεμίσουν ὡς ὑποφήσαντα, ὃν αὐτοῖς ταῖς ὑποβολαῖς τῶ ὑμῶν ὑπέρφευγα ἐπεποιήκεσαν. τούτου δὴ τοιούτου γνωμόνου, προσεσπούδασε τιμῶν, ὅτι καὶ δικτάτωρ ἀφ' βίου μεταβαλόντα ἀποδεχθεὶς διέφερε τῶν ὅσων αὐτὸ ὄντος, οὐδὲν ἔτι ἐνδιαστῶς οἱ ὀπτιβουλεύοντες οἱ ἔπεφαντο, δηλ' ὅπως δὴ καὶ τοῖς πάνυ φίλοις ἐν μίσει γένηται, δηλα τὲ ὀπτὶ ἀφροδίτῃ αὐτὸ ἐποίουν, καὶ τέλος βασιλέα αὐτὸν προσηγόρευον, καὶ πολὺ τοῦτο τοιοῦτόμα καὶ κῦ σφᾶς διεφθύλλουν· ἐπειδή τε ἐξίσατο μὲν αὐτὸ, καὶ ἐπεῤῥώμπτο τοῖς οὕτως αὐτὸν ὀπτικαλοῦσιν, οὐ μόνον καὶ ἔπεφεξέ τι δι' οὗ δὴ ἀφεθαι τῶν προσρήματι ὡσαυτῶς ὀπτιεύῃ, τὸν εἰκόνα αὐτοῦ τὸ ὀπτὶ τῶ βήματος ἐστῶσαν ἀφαδήματι λάθρᾳ δυέδησεν. καὶ αὐτὸ γαμοῦ τὲ ὀπτιδίου καὶ λουκίου κεσπίου φλάκκου δημόσιων καθελόντων, ἰσχυρῶς ἐχαλέπηνε· καίτοι μήτε πυθεσθαι αὐτῶν εἰπόντων, καὶ προσέτι καὶ ἐπαινεσάντων αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει, ὡς μηδενὸς τοιούτου δεόμενον. καὶ τότε μὲν καίπερ ἀχαλίνων ἠσύχασεν. ὡς μέντοι μὴ τὸ ἐς ἱππεύοντα αὐτὸν μὴ τῶ ἀγαθῶ βασιλέα αὐτῆς τινες ὠνόμασαν, καὶ αὐτὸς μὴ ὀκ ἔφη βασιλεὺς ἀλλὰ καῖσαρ καλεῖσθαι, οἱ δημόσιοι ἐκεῖνοι καὶ δίκην τῷ προτοῦ αὐτὸν εἰπόντι ἔλαχον, ὀκέτι τὸν ὀργὴν κατέσχεν, ἀλλ' ὡς ἐν τοῖς ἐκείνων προσασιάζόμενος, ὑποκατάκλησε. καὶ ἐν μέντῳ τῷ πρόντι οὐδὲν δεινὸν αὐτοὺς ἔδρασεν, ὕστερον δὲ σφῶν προσγράφειν ὀκ ἠνέντων, ὡς οὔτε ἡδέως ἔτ' ἀσφαλῆ τὸν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ παῤῥησίαν ἐχόντων, προσαλγὴς ἐλύπετο· καὶ τοῦτο γὰρ ὠφελήσειν τὲ αὐτῶν ἐποίησατο, καὶ ψῆφον ἐπήγαγε. καὶ ὀκ ἀπέκτεινε μέντοι αὐτοὺς (καίτοι καὶ τούτου τινῶν ἡμισφύτων σφίσι) προσαπαχλάξας δὲ ὀκ τῆς δημαρχίας ἀφ' ἑαυτοῦ κύνου στρατηγοὺς αὐτῷ, ἀπήλλαξεν ὀκ ἀστασίας. καὶ οἱ μὲν ἔχαιρόν τε ὅτι τούτῳ, ἢ καὶ ἐπλάττοντο, ὡς οὐδεμίαν δυάλκην ἐξοντες παῤῥησιαζόμενοι κινδυνοῦσαν· καὶ ἔξω τῶν προσταγμάτων ὄντες, τὰ γνώμενα ὡσαῤῥὰ ἀπὸ σκιᾶς καθεώρων. ὁ δὲ καὶ χαίρων ὀκ ἐκ τούτου διεβλήθη, ὅτι δέον αὐτὸν τοῖς ὃ ὄνομά οἱ ἦν βασιλέως προστιθέντας μισεῖν, ὁ δὲ ἐκείνοις ἀφεὶς, τοῖς δημόταις δύ' αὐτὸ ἐνεκάλει. τούτων δὴ οὕτω γνωμόνων, τοιόνδε ἕτερον ὀκ ἐς μακρὰν σύνεγγυς, ὅτι πλέον ἐξήλεγξεν ὅτι λόγῳ μὲν διεκρύετο τὴν ὀπτικησιν, ἔργῳ δὲ ἐλαφρῶς ἐπεθύμει. ὀπτῆ γὰρ ὀν τῇ τῶν λυκαίων γυμνοπαιδίᾳ ἔσλε τὴν βασιλείαν ἐσῆλθε, καὶ ὀπτὶ ἧ ἑήματος, τῇ τε ἑαθῆτι τῇ βασιλικῇ κεκοσμημένος, καὶ τὸν θεφαίῳ ὃν ἀφεχρύσῳ λαμπρωνόμῃ, ὅτι τὸν δίφρον ὃν κεχρυσωμένον ἐκαθίζετο, καὶ αὐτὸν ὁ δημόνιος βασιλέα μὲν τῶν στρατιέων προσηγόρευσε, καὶ ἀφαδήματι δυέδησεν, εἰπὼν ὅτι τοῦτό σοι ὁ δῆμος δι' ἐμοῦ δίδωσιν, ἀπεκρίνατο μέντοι ὅτι ζεὺς μόνος τῶν ῥωμαίων, βασιλεὺς εἴη, καὶ ὃ ἀφάδημα αὐτὸ ἐς ὃ καπιτώλιον ἔπεμψεν. οὐ μέντοι καὶ ὀργὴν ἔσχεν, ἀλλὰ καὶ ἐς τὰ ὑπομνήματα ἐγγεγράφθαι ἐποίησεν, ὅτι τὸν βασιλείαν αὐτὸ τῷ δήμου ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάτου διδόμενον οἱ ὀκ ἐδέξατο. ὑπωπτεύθη

τὲ οὖν ἐκ συγκειμένου τίνος αὐτῷ πεποιηκέναι, καὶ ἐφίεσθαι μὲν ἅπαντος, βούλεσθαι δὲ ἐκβιασθῆναί πως λαβεῖν αὐτό. καὶ δηνάρια ἐμισήθη. καὶ τούτου τοῖς τε δικασταῖς τοῖς φερομένοις ἰδίᾳ πρεσβεύοντες δωρεὰν ἐπειθον, καὶ δημοσίᾳ πρεσβευτὰς ἔπεμπον. γράμματά τε γὰρ, τῇ ὁμωνυμίᾳ αὐτῷ τῇ πρὸς τὸν πόλεμον ἑαυτὸν ὂν τοῖς παρανόμοις καλαχύσμασι καταχρώμενοι, πολλὰ ἐξελέγχουσιν, φημίζοντες αὐτὸν ψευδῶς ἀπόγονον ἐκείνου εἶναι). ἀμφοτέροις γὰρ τοῖς παῖσι τοῖς μόνοις οἱ γνωρίμοις μειρακίοις ἔτι ὄντας ἀπέκτεινε, καὶ σφᾶς ἔγγονον ὑπελίπετο. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό τε οἱ πολλοὶ ὅπως ὡς καὶ γνώσῃ αὐτῷ, ἐς ὁμοίους πρᾶγμα πρᾶξαι ἐπλάττοντο, καὶ συνεχῶς ἀνεκάλουν αὐτὸν, ὦ βασιλεῦ βασιλεῦ, ἐκ τοῦ νῦν ἐπιλήσῃ, ὅλη βασιλεύσουσα ἐμοῦ. καὶ τέλος τῇ τε τῆ παλαιοῦ βασιλεύσει εἰκόνι ἐπέγραψαν, εἶδα ἔλῃς. καὶ τῷ τούτου βήματι ἐπέρριψαν (ἐστρατήγει γάρ· ἐβ βῆμα καὶ ὁ τοιοῦτον ὀνομάζεται, ἀφ' οὗ τις ἐξόμνυος δικάζῃ) ὅτι καταψεύδῃ ὦ βασιλεῦ, καὶ βασιλεὺς οὐκ εἶ. ταῦτά τ' οὖν αὐτὸν ἀνῆγε τε ἐπ' ἐκκλησίαν ὅτι πολεμήσοντα ᾧ καίσαρι, ἀνέπεισεν ὑπισχνεῖσθαι οἱ, καίπερ ἀνεγκλήτῳ μὴ τοῦτο ἐγνωκότι, καὶ ὅτι τὸν κάτωνος τοῦ οὐκ ἀκηδότος, ὡς φασιν εἶπον, καὶ ἀδελφιδοῦς ἐβ γαμβρὸς ὢν. καὶ μόνη γυναικῶν ἡ γαμετὴ αὐτοῦ ἡ πορκία τὸ ὑπισχνεῖσθαι, ὡς φασι, συνέγνω. φοβουμένῃ γάρ τι αὐτῷ ἐκ αὐτῶν τούτων, ὑπισᾶσα ἀνέπυθετο ὅτι σινόνος εἴη. καὶ ὅπως μηδὲν ἀπεκρίνατο, ὑπώπτευσέ τε αὐτὸν τὸ σώματος ἀδιάφανα ἀπιστεῖσθαι, μὴ ἄκουσά τι ἐκ βασανίων ἐξείπῃ, καὶ πρᾶγμα μέγα ἐτόλμησε· ὃν γὰρ μηδὲν τ' ἑαυτῆς κρύφα κατέτρωσεν, ὅπως πείσαιθείη εἰ δυνατὸν πρὸς ἀκρισμοὺς αὐτὴν καρτερῆσαι. καὶ ὅπως μὴ προδιήλεγξε, κατέφαγεν τὸ πρόσωπος· ἐβ πρόσελθοῦσα αὐτῷ ἔφη, σὺ μοὶ, ὦ ἄνερ, καίτοι τῇ ψυχῇ μου πιστεύων ὅτι οὐδὲν ἐκλαλήσῃ, ὅμως ἠπίστεις ᾧ σώματι, καὶ ἔπαθες γέ μ' ἀνδρεῖον· ἐγὼ γὰρ καὶ τοῦτο εὕρηκα σιωπᾷν δυνατόν. ταῦτα εἰποῦσα τόν τε μηδὲν ἐπιδέξασθαι οἱ, τῷ αἰτίαν τοῦ γεγονότος ἐκφήνασα ἔφη, λέγε τοίνυν θαρσῶν πρός τ' ὅσα συγκρύπτῃς. ἐμὲ γὰρ οὐ πῦρ, οὐ μάστιγες, ἃ κέντρα ἀναγκάσῃ τι ἐκλαλῆσαι. οὐκ οὕτω γυνὴ γεγένημαι, ὡς ἀνδρός γε ἀπιστήσης μοι ἔτι, καλῶς ἔχῃ μοι τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶν· ἢ μηκέτι με μηδεὶς μήτε κάτωνος θυγατέρα, μήτε σὴν γυναῖκα νομίζετω. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε, καὶ σαφὲς ἔτ' αὐτῇ ἀπεκρύψατο, ἀλλ' αὐτός τε ὅτι μᾶλλον ἐρρώσθη, καὶ ἐκείνῃ πρῶτα διηγήσατο. καὶ μετὰ τοῦτο τὸν κάσιον τὸ γάϊον, ᾧ θέντα μὲν καὶ αὐτὸν ἐπὶ τῷ καίσαρος, καὶ σπείσασθαι καὶ στρατηλάτην ἀμηθέντα, τῆς τε ἀδελφῆς ἀνδρα ὄντα, πρεσβεύσαντα καὶκ τούτου καὶ τοῖς ἀλλοις τοῖς ἐπὶ αὐτὰ σφίσι βουλομένοις ἤθροιζον. καὶ ἐλλιόντο μὲν σὺν ὀλίγοι. ἐγὼ δὲ τὰ μὲν τ' ἀλλων ὀνόματα οὐδὲν δέομαι καταλέγειν, ἵνα μὴ καὶ δι' ὄχλου γένωμαι. τὸ δὲ δὴ πεδίον τὸν τε βασιλέως τὸν δέκιον, ὃν καὶ ἰούνιον, ἀξιόν τε ἐπικαλεῖσθαι, οὐ δυνάμεθα παραλιπεῖν. πλάστα γὰρ καὶ οὗτοι διεργετηθέντες ὑπὸ τοῦ καίσαρος, καὶ ὄντε δέκιος καὶ ὕπατος ἐς τὸ δεύτερον ἔτος ἀποδεδειγμένος, καὶ τῇ γαλατίᾳ τῇ πλησιοχώρῳ πρὸς τεταγμένος, ἐπεβούλευε αὐτῷ. ἐ ὀλίγου γε ἐφωράθησαν ὑπὸ τε τοῦ πλήθους τῶν στρατιωτῶν (καίτοι τοῦ καίσαρος μήτε λόγον τινὰ περὶ τοιούτου γένος προσδεχομένου, καὶ πρόνοιαν ἔχοντος τοῖς ἐσαγγέλλουσί τι τοιοῦτον ὅπως κολάζοντες) καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου μάλιστα. αἰδῶ τε γὰρ αὐτοῦ καὶ ὡς ἔχοντες, καὶ φοβούμενοι, καίπερ μηδεμιᾶς ἔτι φερούσης χαλεπότητος, μὴ καὶ ὑπὸ τῶν δικῶν ὧν πρὸς αὐτὸν ἀεί

Porcia Vxor bruti filia catonis uticensis

C. Cassius

Trebon?

Deci? Brutj & Iunius alibi) ducty

τὸν ἀεὶ πολεμίων φθαρῶσι, δηλονότι. ὥστε καὶ κινδυνεύσαντες ἐλεγχθέντες ἀπολέσθαι. ἐ ἔπαθον δ' οὖν τοῦτο, εἰ μὴ συνταχυῶς ὁ ὑπιβούλευμα καὶ ἀκουτες ἐωθαγκάσθησαν. λόγου γὰρ ὄντος εἴτ' οὖν ἀληθοῦς εἴτε καὶ ψευδοῦς, οἷά που φιλεῖ λογοποιεῖσθαι, διελθόντος, ὡς τῶν ἱερέων ὧν πεντεκαίδεκα καλουμένων ἀγαθεσιῶν ὅτι ἡ σιβύλλα εἰρηκυῖα εἴη, μήποτ' ἂν τοῖς πρόσθοις ἀνῆκός πως πλεῖν τὸν βασιλέως ἀλῶναι, καὶ μηνύοντων ἀφ' οὗτου αὐτῶν τὸν ὑπόκρισιν ταύτην τοῦ καίσαρι δοθῆναι ἐσηγήσεσθαι, τοῦτό τε πιστευόμενος ἀληθὲς εἶ), καὶ ὅτι τοῖς ἄρχουσιν, ὥσπερ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ κάσιος ἦν, ἥφος, ἅτε ἐ τὸν τηλικούτου βουλεύματος, ἐπαχθήσοιτο, καὶ οὐτ' ἀντειπεῖν ὀλιγωροῦντες, οὔτε σιωπῆσαι τὸν μηνύοντες, ἐπαυεθ' τὸν ὑπιβουλεύοντα, πρὶν καὶ ὁτιοῦν πρὸς αὐτὸ χρημαθῆναι. ἐδέδοκτο δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ τὸν ὑπιχείρησιν ποιήσασθαι· τόν τε γὰρ καίσαρα ἥκιστα ἐν τῷ τὸν τοιαῦτα τι πείσεσθαι, διαλωτέρᾳ ἔσεσθαι, καὶ σφίσιν εὐπορίαν ἀσφαλῆ ξιφῶν ἐν κιβωτίοις αὐτὶ γραμματείων ἐνεγκαμένοις ὑπεξῆν. τοῖς τε ἀλλοις οὐ δυνήσεσθαι, οἷά που καὶ ἀόπλοις ὄντας, ἀμύνασθαι πρόσθεν· εἰ δ' οὖν τις καὶ ἐκμήσεταί που, ἀλλὰ τοῖς γε μονομάχοις (οὓς πολλοὺς ἐν ᾧ πομπεῖο θεάτρῳ, πρόφασιν ὡς καὶ ὁπλομαχήσοντας, πρόπαρεσκευάσαντο) ἐοικότως σφίσιν ἠλπιζον. ἐκ γὰρ που νυκτίζοντο. καὶ οἱ μὲν, ὅπως ἡ κυβία ἦκεν, ἐς τὸ βουλευτήριον ἅμα ὡς συνελεύσῃ, καὶ τὸν καίσαρα προκαλοῦσιν· ἐκεῖνο γ' πρόσελεγον μὲν καὶ μαίνεσθαι τὸν ὑπιβουλεύειν, πρόσελεγε δὲ καὶ ὀνείρατα. ἐν γὰρ τῇ νυκτὶ ἐν ᾗ ἐσφάγη, ἥτε γυνὴ αὐτοῦ τ' οἰκίαν σφᾶν συμπεπωλωκέναι, καὶ τὸν δῶρα συνειδέναι τε ἐπὶ τῶν, καὶ ἐς ὃν κόλπον αὐτῆς καταφυγεῖν ἔδοξε· καὶ ὁ καίσαρ ὑπό τε τῶν νεφῶν μετέωρος ἀωρθῆναι, ἐ τῆς δ' ὄψεως χεῖρας ἀπέσθαι. πρὸς γὰρ ὅπλα τε ἄρθρα πρὸ αὐτοῦ ἥκειν, ὡς καὶ πόδα ἀναχεῖρ καθά τι πάτειον κείμενα, φόφον τῆς νυκτὸς πολὺν ἐποίησε, καὶ αἱ θύραι δ' δωματίου ἐν ᾧ ἐκάθευδεν, αὐτόματοι ἀνεῴχθησαν. ταῦτά τε ἱερεῖα ἃ ἐπ' αὐγαῖς ἐθύσαντο, οὐδὲν αἴσιον ἀπέφηνε· καὶ οἱ ὄρνιθες δι' ὧν ἐμαντεύετο, οὐκ ἐπέτρεπον αὐτῷ ἐκ τῆ οἰκίας ἀπιέναι. ἤδη δέ τισι καὶ τῶ τῆ διόδου τοῦ ὑπιχρύσου ἐνθύμιον μετά γε τὸν σφαγὸν ἐλύετο, ὅτι αὐτὸν ὁ ὑπηρέτης, θεασάμενον τ' καίσαρος, ἐξεκόμισεν ἐκ τῆ σϊωεδρίου, νομίσας μηκέτ' αὐτῷ χρείαν ἔσεσθαι· χρονίζοντος δ' οὖν ἀφ' οὗτου τῆ καίσαρος, δείσαντες οἱ συνωμόται μὴ ἀναβολῆς γνομένης, (ἐφοβοῦντο γὰρ εἰς διῆλθεν ὅτι οἵκοι τὸν ἡμέραν ἐκείνην μένῃ) τό, τε ὑπιβούλευμα σφίσι διαπέσῃ, καὶ αὐτοὶ φωραθῶσι, πέμπουσι τὸν βασιλέα ἐν δέκιον, ὅπως ὡς τάχιστα φίλος αὐτῷ δοκῶν εἶ), ποιήσῃ αὐτὸν ἀφικέσθαι. καὶ ὃς ἅμα τε τεθέντα ἐπ' αὐτοῦ φαυλίσας, ἐ τ' χρυσίαν σφόδρα ὑπιθυμεῖν ἰδεῖν αὐτὴν ἐπειπὼν, ἔπεισε προελθεῖν. καὶ τούτῳ εἰκὼν αὐτῷ τις ἐν τοῖς προθύροις διακεκολλημένη εἶχε, κατέπεσεν ἀπὸ μέσου, καὶ συνεφράσθη. δηλ' ἔδοξε γὰρ αὐτὸν τότε μεταλλάξαι· οὐδὲν οὐδὲ τούτου ἐφρόντισεν, οὔτε τινος τῶν ὑπιβουλευόντων ἤκουσε, καὶ βιβλίον τι πρὸ αὐτοῦ λαβών, ἐν ᾧ πάντα τὰ πρὸς τὸν ὑπόθεσιν προκατασκευασμένα ἀκριβῶς ἐνεγέγραπτο, οὐκ ἀνέγνω, νομίσας δηλόν τι αὐτὸν τῶν οὐκ ἐπειγόντων ἔχειν. τό, τε σύμπαν οὕτως ἐθάρσησε, ὥστε καὶ πρὸς τὸν μαντίαν τ' τῶν ἡμέραν ἐκείνην φυλάσσεσθαί ποτε αὐτῷ προαγορεύσαντα εἰπεῖν ὑπισχνούμενον, πολλὰ δῆτα ὰ τὰ μέλλοντα; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅτι ἡ ἡμέρα ἰὼ ἐδεδίδης πρέσι, καὶ ἐγὼ ζῶ; ἐ ἐκεῖ-

Prodigia ante necem cæsaris

Antonius

νος τοσοῦτον, ὡς φασι, μόνον ἀπεκρίνατο, ὅτι πρέσειν, οὐδέπω ἦ πρελήλυθεν. ὡς δ' οὖν ἀφίκετό ποτε πρὸς τὸ στιὼ ἑδριον, βεβοώνιος μὲν ἀὐτώνιον ἔξω που ἀπεδιέτειψεν. ἐβουλεύσατο γὰρ καὶ τοῦτον καὶ τὸν λέπιδον ἀποκτεῖναι. φοβηθέντες δὲ μὴ καὶ ὂν τῷ πλήθους τῶν ἀπολεμούντων δίκαιος ἦσιν ὡς καὶ ὑπὲρ δικαιότερα, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως, προεβάλοντο τὸν καίσαρα πεφονευκότες, οὐδὲ πρᾶναι τὸ ἀὐτώνιον τῇ σφαγῇ αὐτοῦ ἠθέλησε. ἐπεὶ ὅγε λέπιδος ὀξέως ἐβούλετο, καὶ ὂν ᾧ προσαγείρῳ ἦν, ἐκείνῳ μὲν δὴ πρεβώνιος διελέγετο, οἱ δ' ἄλλοι τὸν καίσαρα ἐν τούτῳ ἀφροῖ προεστάντες (δικαιοσόδος τε γὰρ καὶ φιλοπροσήγορος ἐν τοῖς μάλιστα ἦν) οἱ μὲν ἐμυθολόγουν, οἱ δὲ ἱκέτευον δῆθεν αὐτὸν, ὅπως ἥκιστά τι ὑποπτεύσῃ· ἐπεί τε ὁ καιρὸς ἐλάμβανε, προσῆλθε μὲν αὐτῷ ὡς καὶ χάριν τινὰ γνώσκων, ἐκ δὲ ἱματίου αὖ ἀπὸ ὤμου καθείκυσε, σημεῖόν τε ἦρε τῷ συγκειμένῳ τοῖς στιὼμένοις ἀρρωκὰκ τούτου προσπεσόντες αὐτῷ ἐκεῖνοι, πολλαχόθεν ἅμα κατέρρωξ αὐτὸν, ὥσπερ ὑπὸ τῆ πλήθους αὐτῶν μήτ' εἰπεῖν μήτε προῖξαί τι τὸν καίσαρα δυνηθῆναι, ἀλλὰ συγκαλυφθέντα, σφαγῶσι πολλοῖς τρωθέντα. ταῦτα μὲν τὰληθέστατα. ἤδη δέ τινες καὶ ἐκεῖνο εἶπον, ὅτι προὸς τὸν βροῦτον ὂν ἰαχρῶς παῖξαντα ἔφη, καὶ σὺ τέκνον; θορύβου δὲ πολλοῦ πρὸς τῶν ἀλλων ἐν τε τῇ ἔδρᾳ ὄντων καὶ τῶν ἔξωθεν προσιόντων (προὸς τε τὸ ἀμφίδιον ἅπαντες, καὶ ὅτι ἠγνόουν τοὺς τε σφαγέας καὶ ὃ πλῆθος, τήν τε διάνοιαν αὐτῶν) ἠλυθμύου, πρώτους ὡς καὶ κινδυνεύσοντες ἐπαρέσαντο, καὶ τοὺς προστυχόντας σφίσιν ἐξέπληττον, ἐμφὲς μὲν οὐδὲν λέγοντες, αὐτὰ δὲ ταῦτα μόνον βοῶντες, φεῦγε, κλῆε, φεῦτε, κλῆε. καὶ αὖθις καὶ οἱ λοιποὶ πρὸς ἁμβαίνοντες πρὸς ἀλλήλων ὡς ἕκαστος διεδόων, καὶ τήν τε πόλιν ἀθρόων ἐπλήρουν, καὶ αὖθις ἔστε τὰ ἐργαστήρια καὶ ἐς τὰς οἰκίας ἐσπίπτοντες ἐκρύπτοντο. καίτοι τῶν σφαγέων ἔστε τὴν ἀγορὰν, ὥσπερ εἶχον, ὁρμησάντων, καὶ τοῖς τε ξήφοις ἐνδεικνυμένων, καὶ προσεκβοώντων μὴ φοβεῖσθαι. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τοῦτό τε ἅμα ἔλεγον, καὶ ὃν κικέρωνα σπουδαίως ἀνεκάλουν. ὁ δὲ ὅμιλος οὐδὲν ἀλλως ἐπίστευε σφίσιν ἀληθεύειν, οὔτε ῥᾳδίως καθίστατο. ὀλίγον δ' οὖν ποτε καὶ μόλις, ὡς οὔτε τις ἐφοβεῖτο, οὔτε ζωγραμβαίνετο, θαρσήσαντες ἠσύχασαν. καὶ συνελθόντων αὐτῶν ἐς ἐκκλησίαν, πολλὰ μὲν κατὰ τοῦ καίσαρος, πολλὰ δὲ καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας οἱ σφαγεῖς εἶπον· θαρσεῖν τε σφᾶς, καὶ μηδὲν δεινὸν προσδέχεσθαι ἐκέλευον. οὔτε γὰρ ὅτι δικαιοσύνῃ, ὅτ' ἐπ' ἀνδρὶ πλεονεξίᾳ ἀπεκτονέναι αὐτὸν ἔφασαν, ἀλλ' ἵνα ἐλευθερίαν τε καὶ αὐτονομίαν ὄντες, ὀρθῶς πολιτεύωσιν). τοιαῦτα ἅττα εἰπόντες τοὺς μὲν πολλοὺς κατέστησαν, καὶ μάλιστα ὅτι οὐδένα ἠδίκουν· αὖθις δὲ δὴ φοβούμενοι καὶ ὡς μή τις σφίσιν ἀντεπιβουλεύσῃ, ἀνῆλθον ἐς τὸ καπιτώλιον, ὡς καὶ τοῖς θεοῖς προσευξόμενοι, καὶ ἐκεῖσε τήν τε ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἀνδιέτριψαν. καὶ αὖθις καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν πρώτων ἀφ' ἑκατέρας, τῆς μὲν ἀντιβουλῆς οὐ συμμεταγόντες, τὸ δὲ ἀπ' αὐλῆς δόξης, ὡς καὶ ἐπαυρουμένους σφᾶς ἑώρων, καὶ τῶν ἄθλων ἃ προσεδέχοντο μεταποιησόμενοι, συνεκύρησαν. καὶ συνέβη γε αὖθις ἐς τοὐναντίον τὸ πρᾶγμα διαγενόμενα προϊέναι. οὔτε γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ ἔργου, ἅτε καὶ μηδὲν αὐτῷ προσκοινωνήσαντες, ἐλάμβανον, καὶ τῷ κινδύνου τοῦ τοῖς δράσασιν αὖθις συμβαίνοντος, ὡς καὶ ἀντιβουλεύσοντες σφίσι, μετέσχον. ἰδὼν δὲ ταῦτα ὁ δολοβέλλας ἅμα αὖθις ἧκεν τὴν ἡσυχίαν ἀγαγὼν, μὴ ἔστε τὸ ὕπατον ἀρχὴν, κἂν μηδέπω οἱ προσηκεν ἐσῆλθε, καὶ δημηγορήσας τι περὶ τῶν

Dolobella

Ctta fili

Mors Cæsaris

πρόντων, ἐς ὃ καπιτώλιον ἀνέβη. τούτων δὲ οὕτω ὄντων, ὁ λέπιδος μαθὼν τὰ γεγενημένα, τήν τε ἀγορὰν μὴ τῶν στρατιωτῶν τῆς νυκτὸς κατειλῆφθαι, καὶ μὴ τοὺς σφαγέων ἅμα ἕω ἐδημηγορηκότα. ὁ δῶν ἀὐτώνιος κάπει προσδεχόμενα μὴ τὸν τὸν καίσαρος θάνατον φυγὼν, καὶ τήν τε ἐαυτοῦ τὰ ἀρχικὴν, ὅπως διεκλαύσηται, ῥίψας, καὶ τὴν νύκτα κρυφθεὶς, ὅμως ὅπως τοὺς τε σφαγέας ἐν τῷ καπιτωλίῳ, καὶ ὃν λέπιδον ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντα ἤκουσε, τήν τε γρουσίαν ἐς ὃ τῆς γῆς τέρμους ἤθεσιε, καὶ γνώμας ὑπὲρ τῶν πρόντων προετέθηκε· καὶ εἶπον μὲν οἱ μὲν, ὡς ἕκαστος αὐτῶν ἐλάνωσκε, καὶ ὁ κικέρων τάδε, οἷς καὶ ἐπείσθησαν.

Δημηγορία τοῦ κικέρωνος.

» Ἀεὶ μὲν ἔγωγε οἶμαι χρῆναι μηδένα μηδενὸς χάριν μήτε προὸς φιλονεικίαν
» λέγειν, ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος εἶναι νομίζῃ, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι. δίκαιον γὰρ εἶναι τοὺς μὲν
» πραττομένους τοιοῦτο ὑπολαμβάνοντας πρᾶξιν ἀπ' ὀρθῆς τῆς διανοίας ποιεῖν ἀξιοῦσθαι,
» καὶ ἀδόκητος σφαλῶσιν, αἰτίους προ' αὐτῶν καὶ τὴν τύχην ἀπαντήσαι. ἐν
» δὲ δὴ τῷ βουλεύεσθαι, ἐν ᾧ κινδυνεύεται τῆς ἡμετέρας αὐτῶν γνώμης ἐσμέν, τὰ
» κοινῇ συμφέροντα τῶν ἰδίων ἕνεκα πλεονεξιῶν προσποιούμεθα. ἀεὶ μὲν δὴ διὰ ταῦ-
» τα, ὦ πατέρες, πρᾶξιν ἁπλῶς καὶ δικαίως ἡγοῦμαι δεῖν ἡμᾶς συμβουλεύειν ὑμῖν·
» μάλιστα δὲ ἐν τοῖς πρόσθεν παρήμασιν, ἐν οἷς μὴ μηδὲν πολυπραγμονήσαντες
» ὁμονοήσωμεν, αὖθίς τε ἀφικόμεθα, καὶ τοὺς μὴ ὄντας ἀκόντας ἐποιήσαμεν. δεδοικα
» δὲ μὴ κακῶς· δυσχερὴς μὲν ἀρχόμενος τῶν λόγων, εἰπεῖν βούλομαι. προέτε-
» ρον μὲν γὰρ οὐκ ὀλίγοι ἐξ οὗ χρόνου οἱ τὰ ὅπλα ἔχοντες, καὶ τῆς πολιτείας ἐγκε-
» τεῖς ὡς ὁ πολὺ ἐλάγιστοι ἦσαν, ὥστ' αὖθις ὅ, τι δεῖ βουλεύειν ὑμῖν ὑπιστάμην, ἀλλ' ἀεὶ ὑ-
» μᾶς ὅ, τι χρὴ προφάσθαι σκεπτομένους. νῦν δ' ἐς τοῦτο καιροῦ πρῶτ' ὡς
» εἰπεῖν τὰ πράγματα πρέσειν, ὥστε ἐφ' ὑμῖν τε αὐτὰ εἶναι, καὶ ἐς ὑμᾶς ἀνακεῖσθαι.
» καὶ πρὸ ὑμῶν ἤτοι τὴν ὁμόνοιαν, ἐκ μὲν ταύτης τὴν εὐδαιμονίαν, ἢ στάσις καὶ πολέ-
» μοις ἐμφυλίοις αὖθις, καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ δεσποτικὴ λαβοῦσα. ὅ, τι γὰρ ἀν τιμερον φη-
» φίσηται, τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἀκολουθήσουσι. τούτων οὖν οὕτως, ὥσπερ ἐμαυτὸν
» πείθω, ἐχόντων, φημὶ δεῖν ἡμᾶς τὰς μὲν προὸς ἀλλήλους ἔριδας καὶ φιλονεικίας, ἢ ὅ-
» πως ἀν τίς αὐτὰς ὀνομάζῃ, καταλύσασθαι, προὸς δὲ δὴ τὴν παλαιὰν ἐκείνην εἰ-
» ρήνην καὶ φιλίαν καὶ ὁμόνοιαν ἐπανελθεῖν, ἐνθυμηθέντας τὸ γε, εἰ μηδὲν ἄλλο, ὅτι
» τέως μὲν ἐκείνως ἐπολιτεύομεθα, καὶ χώρας καὶ πλούτους καὶ δόξαν καὶ συμμάχους
» ἐκτησάμεθα· ἀφ' οὗ δὲ ἐς τὰ προὸς ἀλλήλους κακὰ προήλθομεν, οὐχ ὅσον οὐκ ἀ-
» μείνους, ἀλλὰ καὶ πολὺ χείρους ἐγενόμεθα. καὶ ἔγωγε τοσοῦτον δέω ὀνομάζειν ἄλλο τι
» σῶσαν αὖ ἔνιγε τὴν πρότερον τὴν πόλιν, ὥστ' αὖ μή τι τήμερον, καὶ ἤδη γε ὁπότ' ἀν χίστα
» προβουλεύσωμεν, ὀλέσθαι δυνατὸν εἶναι. σκοπεῖτε δὲ ὡς ἀληθῆ λέγω, προὸς
» τε τὰ πρόντα ἀποδόντες, καὶ τὰ ἐρχθέντα ἀναλογισάμενοι. ἢ οὐχ ὁρᾶτε μὲν τὰ
» μεγάλα, καὶ ὅτι διαφθαρῆναί τε καὶ σωθῆναι ὁ δῆμος αὖθις; καὶ οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ
» ἐκεῖνα προσαιρούμενοι, διῃρῆσθε ἤδη νενεμημένοι), καὶ διχῆ φρονοῦντες· καὶ οἱ μὲν
» τὸ καπιτώλιον προκατειλῆφθαι, ὡσπερ τινας γαλάτας φοβούμενοι· οἱ δὲ ἐκ τῆς
» ἀγορᾶς πολιορκεῖν αὖθις προσκαθίζονται, καθάπερ καρχηδόνιοί τινες, ἀνθ' οὗ ῥω-
» μαῖοι καὶ αὖθίς ἐστε; οὐκ ἀκούετε δὲ ὅτι καὶ πρότερον πολλάκις διεχωρωμησάμε-
» των ἕνωσιν, ὥστε καὶ τὸν ἀουεντῖνον ποτε καὶ τὸ καπιτώλιον, ἔστι δ' οὗ αὐτῶν καὶ τὸ ἱερὸν

Lepidus

» ὄφις καλαμᾶξεῖν· ὁσάκις μὲν ὅτι τοῖς ἴσοις, ἢ καὶ βεβαίᾳ συλλήψει συγχωρήσαντες οἱ ἕτεροι τοῖς
» ἑτέροις κατηλλάγησαν, μισοῦντές τε ἀλλήλους διὰ ἔπαισάμενοι, καὶ ὡς εἰρήνῃ
» καὶ ὁμονοίᾳ δὴ λοιπὸν διήγαγον, οὕτως ὥστε καὶ πολλοὺς καὶ μεγάλους πο-
» λέμους κοινῇ καταπολεμῆσαι· ὁσάκις δὲ διὰ φόνους καὶ σφαγὰς ἐχώρησαν (οἱ μὲν
» δικαιοῦντες τὰ ἀμύνεσθαι τοὺς ποιήσαντας, οἱ δὲ καὶ φιλονικίᾳ τῶν μηδενὸς ἐ-
» λαττοῦσθαι δοκεῖν, ἀπατηθέντες) οὐδὲν πώποτε χρηστὸν ἐλύετο. τί γὰρ δεῖ ποὲς
» ὑμᾶς εἰδότας, τὸν οὐαλέριον, ὃν ὀράτιον, τὸν σατορνῖνον, τὸν γλαύκιον, τοὺς
» χράκχους λέγοντα διατείνειν; τοιαῦτ' οὖν παραδείγματα, καὶ τούτων οὐκ ἀμό-
» τερα, ἀλλ' οἰκεῖα ἔχοντες, μὴ μνησικακεῖτε μὲν ζηλοῦσαι, μὴ δὲ φυλάξασθαι· ἀμ' ἄ-
» τε ἀπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων τὴν πεῖραν τῆς συνδιαίτου ὧν βουλεύεσθε πρά-
» ληφότες, μηκέτι τοὺς ἐμοὺς λόγους, ὡς καὶ ῥήματα διασκοπῆτε, ἀλλὰ τοῦ χαιρῶν
» διαφέροντα, ὡς καὶ ἐν ᾧ ἔργῳ ἤδη ὄντα θεωρεῖτε. οὐδὲ γὰρ ἀσαφῆ τινι συμβάσει
» ταφανὲς τῆς ἐλπίδος μὴ ἀφίκηται, ἀμ' ἐκπλήξει πίστις ὁ βέβαιον τὸ λογισμοῦ προ-
» νοήσετε. ὑπὲρ γὰρ μὲν οὖν ὑμῶν τοσοῦτον ὅσον εἶπον οἴκοθεν ἡ παρὰ τῶν προγόνων λα-
» βοῦσιν ὀρθῶς βουλεύεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ξενικῆς παραδείγμασι χρῆσθαι
» ἠθέλησα· μυεῖα δὲ εἰπεῖν ἔχων, ἓν δὴ οὖν ὅμως τὸ ἀρίστης ἡ ἀρχαιοπατρὶς πόλεως,
» πρὸς ἧς οὐδὲν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐπαναγέσθαι λιναῖς νόμοις ἀπηξίωσαν, πρὸς ἓξομεν· ἡ
» γὰρ αἰσχρὸν μὲν εἴη τοσοῦτον ἡμᾶς ἢ τῇ ῥώμῃ ἢ τῇ γνώμῃ τῶν ἀνδρωμάτων ὑστερήκοντας,
» χεῖρον αὐτῶν βουλεύεσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν (λέγω δὲ ὃ πάντες ἴστε) σασιάσαντες πολε,
» καὶ ἐκ τούτου ἢ ἐκ τῶν λακεδαιμονίων καλὰ πολεμηθέντες, καὶ ὑπὸ ὧν δυνα-
» τωτέρων πολιτῶν τυραννηθέντες, οὐ ποτέρων ἀπηλλάγησαν τῶν κακῶν, πρὶν σω-
» θέσθαι καὶ διομολογήσασθαι, τῶν τε συμβεβηκότων σφίσι πολλῶν που ἐδεῖν ὄν-
» των ἐπιλήσεσθαι, καὶ μηδὲν ὑποδέεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν μήτε ἐγκαλέσειν ποτὲ μη-
» σικακήσειν τινί. οἱ γοῦν σωφρονήσαντες οὕτως, οὐχ ὅτι τυραννούμενοι ἢ σασιά-
» ζοντες ἐπαύσαντο, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῖς πᾶσιν διέλυσαν· ἢ τὴν πόλιν ἀνέκτησαντο,
» καὶ τῆς τῶν ἐχθρῶν ἀρχῆς ἀνέτειναν, τέλος κύριοι καὶ σῶσαι ἢ ἀπολέσαι
» καὶ τοὺς λακεδαιμονίους αὖθις τοὺς ἀεὶ ποτὲ πολλάκις ἐλύοντο. καίτοι εἰ ἐτεθνή-
» κεσαν ἐκεῖνοι οἱ τὴν φυλακὴν καταλαβόντες, καὶ ἐκ τῶν πειραιῶς κατελθόντες ἀ-
» μυνάσαντο τοὺς ἐκ τῆς ἄστεος ὑπὲρ ὧν ἠδίκηντο, ἄλυτον μὲν ἂν πρᾶγμα πε-
» ποιηκέναι ἐδεδόκεσαν, πολλὰ δ' ἂν ἐδεδράκεσαν κακά, καὶ ἐπεπόνθεσαν. ὥσπερ
» γὰρ κρείττοις αὐτῶν πᾶσι τὴν ἐλπίδα ἐλύοντο, οὐχ' ἅπερ τι καὶ ἡλαπώθησαν αὖθις.
» ἢ γὰρ ὅστις ἐν τοῖς τοιούτοις βέβαιον σοφὸν, οὔτε ἐξ ὧν ἰσχύς τις ἐσεσκέπτησεν.
» ἀλλὰ πάμπολλοι μὲν θαρσοῦντες, ἐπαγεῖ, πάμπολλοι δὲ ζητοῦντες ἀμύνασθαί
» τινα, ἐσεσάπωλοντο. οὔτε γὰρ ὁ πλεονεκτούμενον ἐν τινι πάντως δύτυχεῖ, ὅτι
» καὶ ἀδικεῖται· οὔτε ὁ δυνάμει ἐσῦχον πάντως καταρδοῖ, ὅτι καὶ ἐσήκες.
» ἀλλ' ἀμφότερα ἀπὸ τῆς ἴσης, καὶ τῷ ἐλάττονι τὸ δύσελπι, καὶ ὧ ἀσαθμή-
» τῳ τῆς τύχης ὑποκείμενα, καὶ τὴν ἐσπὴν πολλάκις ἐσεσὸ σφέτερον ἔλπει,
» ἀμὰ ἐσὲς τὸ ἀδόκητον ἐκείνων λαμβανέ. ὅθεν ἔκτε τούτων ἐκ τῆς φιλονικίας,
» (δεινὸν γὰρ ὅστιν δύσελπτος ἀδικηθεὶς, ἢ νομίσας γε ἀδικεῖσθαι) ὑπὲρ δυνάμιν θερα
» πεύσασθαι. καὶ πολλοὶ πολλάκις καὶ ἐπὶ τὴν ἰσχὺν ἐπαίσαντο δέκα κινδυνεύειν, ὡς
» καὶ κρατήσοντες, ἢ οὔτι τε καὶ δυνάμωτι διολούμενοι. καὶ οὗτοι μὲν νικῶντες, ἐκ δὲ
ἡπτώμενοι.

» ἡπτώμενοι· καὶ ὅτε μὲν δύτεπικρατοῦντες, ὅτε δὲ αὖτε καπούμενοι, οἱ μὲν πα-
» συδὶ σῶα πόλλωνται, οἱ δὲ τὴν τε καδμείαν λεγομένην νίκην νικῶντες τυγχάνου-
» σι, καὶ ἐν ᾧ χρόνῳ ὅτ' ὠφέλος ὅστιν, αἰσθάνονται· ὅτι καικῶς ἐβουλεύσαντο. καὶ
» ὅτι ταῦτ' οὕτως ἔχει, καὶ ὑμεῖς ἔργῳ μεμαθήκατε. σκοπεῖτε δὲ ἰσχυρὸν ἵνα χρόνον
» ἐν τοῖς σασιωτικοῖς ὁ μάριος, εἶτ' ἐκπεσών, καὶ δυνάμιν ἀθροίσας, ἵστε οἷα εἰργάσατο·
» ὁμοίως ὁ σύλλας (ἵνα μὴ τὸν κίννα, μηδὲ τὸν κάρβωνα, μηδὲ τοὺς ἀμφ' αὐτοὺς λέ-
» σου καταλέγω) δυνηθεὶς τὴν πατρίδα, εἶτ' ἐλαπωθεὶς· ἔπειτα δυναστεύσας, οὐδὲν
» ὅ, τί οὐχὶ τῶν δεινοτάτων ἔργασε. τί γὰρ δεῖ τὸν μάριον τὸ δεύτερον, ἢ τὸν κίννα αὖ-
» τὸν, ἢ τὸν κάρβωνα ὀνομάζειν; μεταβαίνω τὰ λεπίδου ἰδίαν τέ ἵνα, ὡς δὴ καὶ τούτοις ἐ-
» πεξιὼν, πάσιν ἦλθε, καὶ πᾶσιν ὀλίγου τὴν ἰταλίαν ἐπάργυξεν. ὡς δ' ἀπηλλάγησαν
» ποτε καὶ τούτου, μέμνησθε ὅσα αὖ καὶ οἷα ποὲς τε τὸν σερτώριον, καὶ ποὲς τὴν δημό-
» τῶν μετ' αὐτὸν φυγόντων ἐπάθομεν. τί δ' ὁ πομπήιος; τί δ' ὁ κάτλαρ αὐτὸς ὅδε; ἵνα
» μηδὲν σκοπῶ μήτε τὸν καπετωλῖνον, μήτε τοὺ κλωδίου μνημονεύσω. οὐ ποὲς τέρων ἐ-
» πολέμησεν δημόναις, καὶ ταῦτα συγγενὴς ὄντες, ἔπειτα μυείων καικῶν οὐ μόνον τὴν
» πόλιν ἠμῶν, ἢ καὶ τὴν λοιπὴν ἰταλίαν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, τὴν οἰκουμένην ἐνέ-
» πλησαν; ἆρ' οὖν μετὰ τὸν πομπήιου θάνατον, καὶ τὸν πολεμον ἐκεῖνον τῶν πολιτῶν
» ὀλεθρον, ἡσυχία τις ἐλύετο; πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. οἵδε γ' ἡ ἀφελκὴ, οἵδεν ἡ ἰδιωτεία
» ὃ πλῆθος τῶν ἑκατέρωθι ἀπολομένων. τί οὖν ὅτι γε τούτοις εἰρωνήσασθαι, καὶ πῶς;
» ὁπότε κεῖται μὲν αὐτὸς ὁ κάτλαρ οὕτω σφαγεὶς, κατέχει δὲ ὃ καπιτώλιον· καὶ πε-
» πλήρωται μὲν ἡ ἀγορὰ τῶν ὅπλων, πεπλήρωται δὲ καὶ τὰ ἱερὰ τῶν θεῶν, πᾶσα δὲ ἡ πόλις τὸ φόβου. ὅ-
» τως ἐπειδὴ ἄρξαντάς τινες σασιάζειν, καὶ τὰ βίαια ἀεὶ τοῖς βιαίοις ἀμύνεσθαι ζη-
» τῶσι, καὶ ταῖς ὑμωμοσίαις μήτε ποὲς ὃ ὀπτικὲς, μήτε ποὲς ὃ δυσθεώρητον, ἀλλὰ
» ποὲς τε τὴν ὀπτυμίαν καὶ τὸ εὐσεσίαν τὴν ἐκ τῶν ὅπλων ποιοῦνται, κύκλος τις
» ἐξ δυσάλυκτος ἀεὶ τῶν κακῶν γίγνεται, καὶ δυσαπόδοτος ἐκ δίκαδοχῆς τῶν δεινῶν συμ-
» βαίνει. τό, τε γὰρ δύτυχὲς ὑβρεῖ τε πλεονάζειν, καὶ οὐδένα ὅρον τῆς πλεονεξίας ποιεῖ-
» ται, καὶ ὃ παθὸν ὀργὴν τῆς συμφορᾶς, δυσμενὲς μὲν οὐδὲν ἐχθρὸν ἀπόλυται, δύτι-
» μωρησάσθαι τὸν ἀδικήσαντα ὀτιθυμεῖ, μέχρις δὺ τὸν θυμὸν ἐκ πλήσῃ· καὶ αὖθις
» καὶ ὃ λοιπὸν πλῆθος, καὶ μὴ συμμετάσχῃ τῶν πραγμάτων, ἀμὰ ὧ τε ἐλέῳ δ' νε-
» νικημένου, ὧ τῷ φθόνῳ τῷ κεκρατηκότος, δεῖσθαί τε ἅμα μὴ καὶ τὰ αὐτὰ ἐκ εἴνῳ
» πάθη, καὶ βέβαιόν τι αὐτὰ τούτῳ δράσῃ, σωσαίρεται. καὶ οὕτω καὶ τὰ μέσα τῶν πο-
» λιτῶν σασιάζειν ποὲς ἀγεται. καὶ δημοί τε ἐπὶ δήμοις ὃ κακὸν, ποὲς φάσθ ὑμωμοσίας τ'
» ἀεὶ ἐλαπτομένων, ὡσπὲρ τι ἔννομον καὶ ἐκύκλιον ποὲς πᾶν μα δύναμιν ὀμνύουσι δέ-
» δεγται. ὧ αὖται μὲν ὡς ἕκαστοι ἀπαλλάσσοισι, ὃ δὲ δὴ κακὸν δὲ ἄπαυστος βέβαιον
» φθείρουσιν. ἢ οὐχ ὁρᾶτε πόσον μὲν χρόνον καταστείμμεθα πολεμιῶντες δημό-
» ναις, ὅσα δὲ καὶ οἷα ἐν αὐτῷ πεπόνθαμεν; καίτοι τί τούτου δεινότερόν ὅστι, καὶ δεδρά-
» καμεν. καὶ ὡς δύτασθμήσαν δυάμτο ὃ πλῆθος τῶν χρημάτ, ἀ τοὺς τε συμμά-
» χους ποὲς δύοντες, καὶ τοὺς θεοὺς ποὲς ισυλῶντες, ὧ ποὲς σέτι καὶ αὖθις ἐξ ὧν οὐκ εἰ-
» χρῆν σώσεσφέροντες, ἐπ' ἀνηλώσεις δεδαπάνημεθα; ὡς ὃ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν
» τῶν ἀπολωλότων, οὐχ ὅτι ὧν δῆλον (ἐπεὶ τοῦτό γ' ἀνεξεύρετόν ὅστιν) ἀλλὰ καὶ τῶν
» ἱππέων ὧ ὧν βουλευτῶν, ὧν εἷς ἕκαστος καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐν τοῖς ὀθνείοις πο-
» λέμοις σῶσαι καὶ ζῶν καὶ ἀποθανὼν ἐδύατο. πόσοι μὲν γὰρ κύρτιοι, πόσοι δ' ἑκτιοι,

Cadmea victoria

Marius
Sylla
Cinna
Carbo
Lepidus
Sertorius
Catilina
Clodius

πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ

κύκλος κακῶν

» Φάβιοι, χράκχοι, μῦχκελλοι, σκηπίωνες τεθνήκασιν; οὐ μὰ δί' οὐχ ἵνα σωνίζας,
» ἢ λαβίνοις, ἢ ἵσπρας, ἢ καρχηδονίοις ἀμιλλώνται, ἀλλ' ἵνα καὶ αὖθις ἀσφαλῶς
» καὶ τῶν μὴ ἐν τοῖς ὅπλοις τετελθληκότων (εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐκ ἐκείνων ὠδύρετο δή
» τις) θηρᾶν ἥδιόν τε ἄξιόν ἐστιν ὁ λοφύρασθαι. ἔστε γὰρ τοὺς μάχας ἐθελοντὰς (εἴ γε ἐθε-
» λοντὰς τοὺς δικαίως θανάτους φόβῳ καλῷ δεῖ) ἦλθον, καὶ θάνατον εἰ καὶ ἄδικον, ἀλλὰ δύ-
» σφορόν γε ὑπέμειναν· ἔντε ἀγῶνι ἰσοπαλεῖ, καὶ ἐν ᾗ πίδι τῶ κἀν ἀσθενεῖ τὴν καὶ ἀναγκαίαν καὶ κρα-
» τῆσαι, ἔπαιον δύασθήτως. τοὺς δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐν τῇ ὁδοῖς, τῇ τε ἀγορᾷ, ᾧ τε
» βουλευτηρίῳ αὐτῷ, ᾧ τε καπιτωλίῳ αὐτῷ διαφθείροντας, οὐχ ὅπως ἀνδρας, ἀλλὰ ἐκ γυ-
» ναῖκας, οὐχ ὅπως ἀκμάζοντας, ἀλλὰ καὶ γέροντας, καὶ παῖδας οἰκτρῶς ἐξολωλότας,
» πῶς δύ τις κατ' ἀξίαν θρηνήσαι; καὶ ταῦτα μύθοι τινὰ τοιαῦτα οἷα καὶ ὅσα οὐτ' ἀνθρώ
» ποτε πρὸς πάντων ἅμα τῶν πολεμίων ἐπάθομεν, οὔτε ἐκείνοις ἐδράσαμεν, ἀλλὰ
» τετρήνεσι ἀνηλέοις, οὐχ ὅσον οὐκ ἀξιόμεθα, οὔτ' ἀπαλλαγῶναί ποτε αὐτῶν δύνησο-
» κῶν ἐθέλομεν, ἀλλὰ ἐκ χαίρομεν, καὶ ἑορτάζομεν, ἐκ ἀνέρχεται τοὺς ποιοῦντας αὐ-
» τὰ ὀνομάζομεν. καίτοι ἔγωγε οὐσῆ δύ' ἐφ' ἑπτὰν ἵνα βίον ἠρνῦμαι τοῦτον ἡμᾶς βε-
» βιωκέναι, ἀλλά τίνων θείων, ἃ δί' ἀνηλῶν φθείρεται. καὶ τὰ μὲν ἤδη συμβεβηκότα
» ἢ δύ' ὅτι πλέον ὀδυράμεθα; οὐ γάρ που καὶ ἀλλάττα αὐτὰ ποιησάμεθα. τὴν δὲ
» δὴ μελλόντων προϊδώμεθα. ἀφὰ γὰρ ταῦτα καὶ ἐκείνων ἐμνημόνευσα, οὐχ ἵνα τὰς
» κοινὰς συμφορὰς, ἃς γε μηδὲ θέλεσθαι ὠφελε, καταλέξω, ἀλλ' ἵνα ὑμᾶς ἐξ αὐτῶν
» δύ' απείσω τὰ χρεὼν λοιπὰ ἀφαιρῶσαι. τοῦτο γὰρ μόνον τῶν κακῶν ἀπόνατο, ὃ μη-
» δὲν αὖθις ὅμοιον σφίσι παθεῖν φυλάξασθαι. ἔξεστι δὲ τοῦτο ὑμῖν ἐν ᾧ πρόντι μά-
» λιστα ποιῆσαι, ἕως ἔτι ὃ δῆνον ἔχεται, καὶ οὔτε πολλοί που στασιάσαντες, οἵτε κε-
» κινημένοι ὡς τῇ ᾗ πίδι τὸ κρείττονος, ὀργῇ τοῦ καθαρωτέρου, καὶ τὰ δὲ ὃ συμφέρον
» σφίσιν ἀνεπισκέπτως κινδυνεύσαντες πρᾶξαι. καὶ τοῦτο μύθοι τηλικοῦτον κα-
» τορθώσετε, μήτε πόνον τινὰ ποιήσαντες, μήτε κινδυνεύσαντες, μήτε ζημίαν τινὰ ἀ-
» ναλώσαντες, μὴ σφαγὰς ποιήσαντες, ἀλλ' αὖθ' τοῦτο μόνον ψηφισάμενοι, μὴ μνη-
» σικακεῖν ἀνηλέως. εἰ γάρ τοι τίνα καὶ ἡμάρτηταί τισιν, ἀλλ' οὔτι γε κακρὸς ὅστις οὐ-
» τε πολυπραγμονῆσαι αὐτὰ, οὔτε ἐξελέγξαι, ἅτε ἀμαρτόντα. τοῦδὲ γὰρ δικά-
» ζεται τισιν ἀν' ἐν τῷ πρόντι, ὡς ἅτε πάνυ ἀκριβὲς δίκαιον ζητηθῆναι δεῖν, ἀλλὰ
» βουλεύεσθαι περὶ τῶν ἐνεστηκότων, ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα κατασῇ. τοῦτο δὲ οὐκ
» ἂν ὑπάρξειν ὑμῖν, εἰ μή τι προίδοιτε, ὥσπερ που καὶ ὅτι τῶν παίδων ποιῆν εἰώθα-
» μεν. οὔτε γὰρ πάνυ ἀκριβῶς ἐπ' αὐτῶν σκοπούμεθα, καὶ πολλὰ ἐκ προρώμε-
» θα ἀναγκαίως. τῶν γὰρ μετρίων ἁμαρτημάτων ἕνεκα οὐδὲν δύνηκέστως δεῖ κολάζειν, ἀλλὰ
» πρὸς ὠφελίαν. καὶ νῦν οὖν, ἅτε ἐκ κεινοὶ πάντες τῷ δήμου πατέρες οὐ μόνον ὀ-
» νομαζόμενοι, ἀλλὰ ἐκ ἀληθῶς ὄντες, μὴ καὶ πάνυ ἀκριβολογώμεθα, ἵνα μὴ καὶ
» πάντες ἀπολώμεθα· ἐπεί τοι πολλὰ μὲν δύ' τις καὶ αὐτῷ τῷ κρείσσει ἐγκαλέσειεν,
» ὥστε καὶ δικαίως αὖθ' πεφονεῦσθαι δόξαι· πολλὰ δὲ καὶ τοὺς ἀποκτείναντας αὐτὸν
» αἰτιάσαιτο, ὥστε καὶ ἀμοιρίας αὖθις ἀξίους εἶ) νομισθῆναι. ἀπὸ τοῦτο μὲν δώσομεν
» ἔργον ὅστις ἀσιάσας αὖθις ὑπομενούντων. δεῖ δὲ τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους, μὴ ὃ
» πάντη δίκαιον ἀκριβοῦσθαι βλάπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ ὑπόκειται πρὸς σῴζεσθαι.
» νοις σώζεσθαι. ὥστε τὰ μὲν γεγενημένα ταῦτα χαλάζης τέ τινος ἐκ καπακλυσμοῦ
» ζόπον συμβεβηκέναι νομίσαντες, λήθῃ πάντα δότε· γνοίσαντες δὲ νῦν γε ἀνηλέως

ἅτε καὶ

» ἅτε καὶ ὁμόφυλοι καὶ πολῖται, συγγενῆς τε ὄντες, ὁμονοήσατε. καὶ ὅπως γε μηδεὶς ὑ-
» μῶν ὑποπτεύσῃ με χαρείσασθαί τι τοῖς τὸν κάισαρα ἀποκτείνασιν, ἵνα μὴ δίκην
» δῶσιν, ὅτι ποτὲ ἐν τῇ τῶ πομπηίου μερίδι ἐνομόμιλουν, βούλεσθε ἓν τι ὑμῖν ἐρῶ; καὶ
» λάθοιτε δὲ νομίζω πάντας ὑμᾶς πεπεῖσθαι σαφῶς, ὅτι οὔτε φιλίαν, ὅτε ἔχθραν πρὸς
» οὐδένα πώποτε δί' ἐμαυτὸν αὐτόμολον, ἀλλ' ἀεὶ πάντας ὑμῶν ἕνεκα καὶ τῆς κοινῆς
» καὶ ᾗ δυθρείας καὶ ὁμονοίας, τοὺς μὲν ἐμίσησα, τοῖς δὲ ἠγάπησα. δι' οὗτοι ταῦτα, τὰ μὲ
» μὴ ἐάσω, βραχὺ δέ τι ὑμῖν μόνον φράσω. τοσοῦτον γὰρ δέω τοῦτο εἰπεῖν, καὶ μὴ τῆ
» κοινῆς σωτηρίας προσκοπεῖν, ὡς τε καὶ τοῖς ἑτέροις οὐχ ὅτι τῶν ἀδίκων ἀπεμόντων
» ὧν ὑπολαμβάνω ὅτι τῶ κάισαρος ἔξω τοῦ καθεστηκότος ἐποίησ, δοθῆναί φημι
» χρεῶναι, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑμετὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς δωρεὰς ὅσας ἔλαβον πρὸ αὐτοῦ (καί-
» τοι σὺν ἀρεσκόμενος ὑοῖν αὐτῶν) φυλαχθῆναι. προῆξαι μὲν γάρ τι, καὶ προ-
» κεῖσθαί τι τοιοῦτον, σὺκ ἀγνοῶ· ἀλλ' οὐχ ὑμῖν συμβουλεύσαιμι· ὅπῃ δ' ἔχει, οὐδὲν οὐ-
» δὲ ἐκείνων οἴομαι δεῖν ὑμᾶς πολυπραγμονῆσαι. εἰ γὰρ ἀγνοεῖτε τοσοῦ-
» τον, ἀγνοεῖτε ἢ ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα ἔξω τῆς δικαίας καὶ πρὸς τὴν ἀξίαν λαβῶν ἔχει, ὅσον ὠφε-
» ληθείητε μήτε φθόνον μήτε παραχθῆναι τοῖς γε δυνηθεῖσί τι πρὸς χάριν. ταῦτα
» μὲν ἐν ᾧ πρόντι πρὸς ὃ καιρὸς ἔχειν λέγω. ἐπειδὴ δὲ καθαρθῆ τὰ πράγματα,
» τότε καὶ περὶ τῶν λοιπῶν σκεψόμεθα. κἀκέρων μὲν ταῦτα εἰπὼν, ἔπεισε τὴν βου-
σίαν μηδένα μηδενὶ μνησικακῆσαι ψηφίσασθαι. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐλέγετο, καὶ οἱ σφα
γεῖς ὑπέφοντο τοῖς φραλιώταις μηδὲν τῶν ὑπὸ τῆ κάισαρος πραχθέντων κατα-
λύσειν. ὅπῃ γὰρ δέννας αὖθις ἀναγκαιοτάτους ἠθροντο, μὴ καὶ ὑπ' ἀσθενῶν ὑπ' αὐ-
τοῦ σφίσι περηθῶσιν, ἔπεισεν ᾧ τιν καὶ ὁποιῶ τινὶ βουλὴν ἀφανῶναι, πρὸς καλα-
λαβεῖν αὖθις. καὶ τούτου τοὺς τε πρόντας αὐτῷ κάτω προκαλουμένους, ἐς ἐπήκοον
διελέγοντο σφίσι τὰ πρόσκοντα· καὶ ἐς τινὰ ἀγορὰν γράμματα καταπέμποντες,
ἐπηγέλλοντο μηδ' ἀφαιρεθήσεσθαι μηδένα μηδὲν, μήτ' ἀνῶς λυπήσειν, τό, τε κύ-
ρος ὑπὸ πᾶσι τοῖς πρὸ τοῦ καίσαρος ἐκβεβαιοῦν· καὶ ἐς τινὰ ὁμό-
νοιαν αὖθις πρόσεδάποντο, ὅρκοις τοῖς μεγίστοις ἢ μὰν ἀψευδήσειν πάντα, πιστούμε-
νοι. ὡς οὖν ἡ βουλὴ δόξαντα διηγέλθη, ὅτε οἱ φραλιῶται ἐπὶ ᾧ λεπίδῳ πρόσειχον, οὐ τε ἐκεῖνοι δέος τι αὐτῷ ἔχον, ἀλλ' ἐς τὰς καταλλαγὰς, τῷ ἀντωνίου τὰ μάλιστα ἀνάγοντος σφᾶς, καὶ πρὸ τὰ γνώμαν αὐτῷ ὥρμησαν. ὁ μὲν γὰρ λέπιδος πρόσχημα τῷ τῷ καίσαρος ὑμοείαν ποιούμενος, νεωτέρων πραγμάτων ἐπε-
θύμει· καὶ, ἅτε ἐκ φραλῆ μάτα ἔχων, τῷ τε δυνατείαν αὐτῷ δι' ἀμφέξεσθαι, καὶ ἐν
κράτει γνήσεσθαι πρόσεδόκα. καὶ δι' ταῦτ' ἐπολεμοποίῃ. ὁ δὲ ἀντώνιος τὰ τ' ἐκεί-
νου ἐθισμὸν ὁρῶν ὄντα, καὶ αὐτὸς μηδεμίαν ἰσχὺν πρὸς βεβλημένος, οὔτε τι ἐνέμεινε
τότε γε νεοχμῶσαι, καὶ τὸν λέπιδον πιθανώσαι τῷ πλείονος, ἵνα μὴ μείζων γένηται,
προσομόσας ἔπεισε. συνέβησαν μὲν οὖν ἐφ' οἷς αὐτοὶ ἐψηφίσω· οὐ μέντοι γε οἱ
ἐν τῇ καπιτωλίῳ ὄντες κατέβησαν, πρὶν τὸν τε τῶ λεπίδου υἱὸν καὶ ὃν τοῦ ἀντωνίου
ἐν ὁμήρων λόγῳ λαβεῖν. καὶ βεσῦτος μὲν πρὸς τὸν λεπίδον (καὶ γὰρ ἐν γνῇ αὐτῷ ἦν)
κάτεισι, κάσιος δὲ πρὸς τ' ἀντώνιον, ἐπ' ἀσφαλείᾳ. σὺν δ' πνοιόντων δὲ αὐτῶν,
δηλά τε, ὡς αὖθ εἰκὸς, ἐν τῇ τοιούτῳ πολλὰ ἐλέγετο, καὶ ἐπήρετο τὸν κάσιον ὁ ἀντώ-
νιος, ᾗρά γε καὶ νῦν ξιφίδιόν τι ὑπὸ μασχάλης ἔχεις; καὶ ὅς, μάλα, ἔφη, μέγα, δῦ
γε δὲ σὺ τυραννῆσαι ὅπῃ θυμήσῃς. ὁπότε μὲν δὴ ταῦτ' ἐπὶ οὕτως ἐπράχθη. ἐ δῆνον δ-

δὲν οὔτε ἐλήγετο, οὔτε ἠπτίζετο. ἀλλ' οἵ τε πολλοὶ ἔχαιρον, τῆς τε δωμαιότητος ἅμα καὶ ἀφελείας ἅμα ἀπολαμβάνοντες, καὶ τίνες καὶ ἄπαφον τὸ σῶμα αὐτοῦ ῥίψαι ἐνόουν. καὶ ἐκεῖνοι δὲ ἠθύμουν, μήτε τοῖς στρατιώταις ἐργαζόμενοί τι, καὶ ἧττον θεραπεύοντες, τυραννοφόνοι τε ὀνομαζόμενοι. ἡ δὲ Ἀλεξάνδρεια αὐτοῦ μεταβαλοῦσα μᾶλλον ἐδουλώθη· ὁ δῆμος γὰρ ὅτι τὸν ὀκταούιον ὑὸν πεποίηται, καὶ ὃν αὐτοκράτορα, τόν τε δέκιμον, καὶ ἵνας ἀλλους τῶν σφαγέων ὑπερβάντας αὐτοῦ καὶ κληρονόμους τῆς οὐσίας, αὖθις μὴ ἐς ἐκεῖνον ἔλθοι, καταλέλοιπε· καὶ στρατιὰ δωρεὰς ἄλλοις, καὶ τῇ πόλει τοῖς τε κήπους τοὺς Ἀλεξάνδρου, καὶ θραύσματα, ὡς μὲν αὐτὸς ὁ ὀκταούιος γράφει, τεσσαράκοντα· ὡς δὲ ἕτεροι, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἑκάστῳ σφῶν δοθῆναι κεκέλευκεν, ἐπαρᾶσθαι. καὶ αὖθις ὁ αὐτώνιος ὅτι πρῶτος ἔζωσε, τὸν τε νεκρὸν ἐς τὴν ἀγορὰν ἀνενέγκατα κομίσας, καὶ στρατηγήματων μέγιστον τε, ὡς γε εἶχε, καὶ πρᾶγματα ἐκφαίνοντα, καί τινα λόγον ἐπ' αὐτῷ δήως τε στρατιὰν καὶ λαμπρὸν, οὐ μέντοι καὶ συμφέροντα τοῖς τότε πράσσουσιν εἰπών. ἔλεξε γὰρ τοιάδε.

Δημηγορία αὐτωνίου.

" Εἰ μὲν σοὶ ἰδιωτεύων ἐτετήκει, κἀγὼ σὲ ἰδιωτείᾳ ὢν ἐτύγχανον, ἵνα μὴ πολ-
" λῶν, ὦ κυρεῖται, λόγων ἐδεήθης, ἵνα δὲ πᾶσι τοῖς ἐμοὶ αὐτοῦ πεπραγμένοις ἐπεξ-
" ῆλθον, ἀλλ' ὀλίγα καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν τε καὶ τῆς παιδείας, τήν τε τῶν ἄλλων αὐτοῦ εἰ-
" πόντων, καὶ ἅπερ καὶ τῶν ἐς τὸ κοινὸν αὐτοῦ πεπολιτευμένων μνησθείς, ἠρκέσθην, ἵνα μὴ καὶ
" δι' ὄχλου τοῖς σοφοῖς οἱ πρεσβύτεροι ἦμεν· ὅπερ δὲ οὖν τότε τε καὶ μετέπειτα ἐν ὑμῖν
" ἠμεμψάμεθα ἔχων ἀπόλωλε, καὶ ἐγὼ καὶ τὴν δευτέραν ἀρχὴν λαβών, τόν τε λόγον ἀνέσ-
" και μοι διπλοῦν, τόν μὲν, ὡς κληρονόμῳ μεγαλομένῳ, ὃν δὲ, ὡς ἀρχοῦσι, ποιήσα-
" σθαι, καὶ μηδοτιοῦν τῶν λεχθέντων ὀφλόντων πρὸς ἀλλήλους, μηδ' ἅπαξ μὲν ὁ σύμπας
" δῆμος ἀπὸ μιᾶς γλώσσης (εἰ γε μίαν φωνὴν ἠδυνήθη λαβεῖν) ὕμνησεν, εἰπεῖν. ἀλλ' ἐ-
" γὼ οἶδα τοῦτ' ὅτι χαλεπὸν ἐστι τῆς ὀργῆς ὑμῶν τυχεῖν· μήτε γὰρ οὐ ῥᾴδιον τὸ
" τηλικούτων ἐφικέσθαι. ὃς γὰρ μὲν λόγος ἔργοις μεγάλοις ἀξιοπιστεῖται; σὺ δὲ ὑμεῖς τὰ θαυ-
" λήματα ἄπληστα ὄντα ἔχοιτε, οὐκ ἂν χερσὶν αὐτῶν κρατηθείητε. εἰ
" μὲν γὰρ σὺ ἀγῶσί τισιν οἱ λόγοι ἐτίθεντο, ῥᾷστον ἂν ἐμοὶ τὴν τε μεγέθει τῶν ἔρ-
" γων οὐκ ἐπιλήξαντα πεῖσαι· νῦν δ' ἐπειδὴ τὸ στεῤῥότερον ἔλαττον ἀνάγκη ἐστὶ πρὸς τὸ
" λεχθησόμενον τὰ πεπραγμένα νομισθῆναι. οἱ μὲν γὰρ ἀγῶνες καὶ ἀπιστήσουσιν
" αὐτοῖς ὡς φθόνον, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτοῦ γε οὐκείνου πρὸς ὃ ἀκουσθὲν αὐτάρκες ἡγοῦ-
" μαι. ὃ δ' ὑμέτερον ἀκόρεστον ἐπειδὴ τῆς διανοίας ἐξ ἀνάγκης γίγνεται. τῶν γὰρ ἀρετῶν
" τὰ τὰ πραχθέντα αὐτοῖς πλῆθος ἀπολελαυκότες, καὶ τὸν ἔπαινον οὐ φθονερῶς, ὡς οὐ-
" δὲν προσήκοντα, ἀλλ' ἀμέμπτως, ὡς οἰκεῖον ἀπαιτεῖτε. σωφρονίσω δ' οὖν ὅτι μα-
" κρότατον τοὺς βουλησομένους ὑμῶν ἀπλήρωτον, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι οὐ πρὸς τὸ δυνάμενόν
" μου τῶν λόγων καὶ τὸ προαίρεσιν ἐξεπάσετε, ἀλλ' ἐκ τῆς προθυμίας καὶ ὃ κατ'
" ἐκείνου ἐνδεὲς ἀναπράσσετε. λέξω γὰρ ἅπερ ἄλλοις αὐτοῦ πρῶτον, οὐχ ὅτι λαμπρότα-
" τόν ἐστι· καίτοι καὶ τοῦτο οὐ σμικρὸν ἐς ἀρετῆς φύσιν φέρει, ὃ μήτε ἀπὸ τύχης τοῦ
" του ἐνὰ, ἀλλ' ἐκ παιδεύσεως συντόνου ἀγαθὸν γίγνεσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τύχης ἀν-
" θρωποι ὄντες, δυνάμενοι μὲν ἀεί τι προπετῶς ἀναπράττειν, δυνάμενοι δὲ καὶ βίᾳ πολλὰ
" καὶ βιάζεσθαι πολλοὶ ἐς ὃ κακοήθεις ἐκ τοῦ συμφύτου· ὅσοις δὲ αὔξεται ἐκ πολλῆς
" παίδευσις ἀναπράσσειν ὑπάρχει, πᾶσα ἀνάγκη αὐτοῖς καὶ αὐτόφυτον καὶ διαρκῆ τὴν

ἀρετὴν

" ἀρετὴν ἔχειν. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε οὐ τοῦτο μάλιστα νῦν ἐπαινῶ τῆς κτήσεως, ὅτι
" τὰ μὲν νεώτατα, ἐκ πολλῶν δὲ ἡλικιῶν ἀνδρῶν ἔφυ· τὰ δ' ἀρχαιότατα, ἐκ βα-
" σιλέων καὶ θεῶν ἐλήγετο· ἀλλ' ὅτι πρῶτον μὲν τῆς πόλεως ἡμῶν ὕλης συγγενὴς ἐστιν. ἐκ
" γὰρ ὧν αὐτὴ ἐβλαστήθη, πρὸς τούτων ἡμεῖς ᾠκίσθημεν. ἔπειτ' ὅτι τῶν πατρώων αὖ-
" τοῦ ἐς θεῶν δι' ἀρετὴν ἥκειν νομισθέντων, οὐχ ὅπως ἐπηλήθευσε τῷ φήμῳ,
" ἀλλὰ καὶ ἐπηύξησεν· ὥστε εἴ καί τις ἡμφισβήτει πρότερον μήποτ' ἂν ἐκ τῆς ἀφε-
" δίτης τὸν ἀγαθὸν γένεσθαι, νῦν δὴ πιστευσάτω. θεοῖς μὲν γὰρ ἤδη λίαν ἐκ ἀξίοις παῖ-
" δες ἐπεφημίσθησαν· τούτου γ' οὖν ἕνεκα δὲ εἷς ἀπαξιώσατε θεοὺς τοὺς πρώτους γε-
" γονέναι. ἐβασίλευσε μὲν γὰρ καὶ αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς, καὶ τῶν ἐγγόνων αὐτοῦ τινες· τοσούτῳ
" γ' ἔτει ἀμείνων ἐκείνων ἐγένετο, ὅσῳ οἱ μὲν λαβίνιᾳ καὶ ἀλβῇ ἐμοναρχησαν, ἔτει δὲ τῆς
" ῥώμης ἐκ ἠθέλησε βασιλεῦσαι. καὶ οἱ μὲν τὴν πρώτιστα τῆς πόλεως ἡμῶν πρόκα-
" τεδήσαντο, ἔτη δὲ ἐς τοσοῦτον αὐτὴν ἐπῆρεν, ὥστε τὰ τε ἀνθρώπεια καὶ ἀποικίας μείζους
" ὧν ἐκεῖνοι πόλεων ἐβασίλευσαν, καταστήσασθαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἅπαντα οὕτως αὐτῷ
" ἔχει. ὅτι γ' ἀνθρώπου τε ὄφιν καὶ τὴν παιδείαν ἀκόλουθον τῇ τῆς ἀνθρώπου ὄψεως
" ἔλαβε, πῶς ἂν ἡμᾶς μᾶλλον κατάπληξαι; ἢ οἷς τὰ ἔργα πίστιν ἀναλάβοι αὐτῷ πρέ-
" πειεν; ᾧ γὰρ τὸ σῶμα διαρκέστατον, καὶ ἡ ψυχὴ πολυαρκεστάτη πρὸς πᾶν ὁμοίως
" τὰ εἰρωνεῖα καὶ τὰ πολέμια δῆλα φανερὰ ὑπῆρξε, πῶς οὐκ ἀνάγκη τοῦτον καὶ τε-
" θεάφθαι ἄεισα; καίτοι καλεπὸν μέν, θεοκαλλέστατόν τινα ἀνδρῶν ὄντα, καρτερε-
" κώτατον γενέσθαι· χαλεπὸν δ', ἰσχυριζόμενόν γε τῷ σώματι, φρενῶν μέτριον ἐκ βλά-
" ψαι· παιδαγάλεπον δ', ὃν αὖθις καὶ ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς ἔργοις διαφρέψαι. οὗτός γε
" μὲν· λέγω δὲ ἐν εἰδόσιν, ὥστε μήτέ τι ἀρχὴν ψεύσασθαι, καὶ γὰρ ἀνισχίμιλον· μήτε ὅτι ὃ μεῖζον ὀκνῶσαι, καὶ γὰρ ἐς τοὐναντίον οὐ βούλομαι καθιστά-
" μενον. αὐτός τε γὰρ ἀγαζονιεύεσθαι δικαιότατα, ἂν γέ τι τοιοῦτον ποιήσω, ἐπισπόμε-
" νον, καὶ τοῦτο ἀρετὴν ἐλάσαν τῆς ὑπερχούσης αὐτῷ πρὸς ὑμῖν δόξης φα-
" νεῖσθαι ποιεῖν νομισθήσομαι. πᾶς γὰρ λόγος ἐν ᾧ τοιάδε λεγόμενος, κἂν ὃ βεκχοῦ
" ἕνεκα ψεύδοιτο τοσοῦτον, οὐχ ὅσον ἐκ ἔπαινον αὐτῷ φέρει, ἀνὰ δὲ ἔλεγχον αὐτοῦ ἐ-
" κεῖ. ὃ γὰρ στωμύλος τῶν ἀκροωμένων οὐχ ὁμολογοῦντων τοῖς πεπλασμένοις, πρὸς τε
" τὸν ἀνήκοον φέρεται, καὶ τάχα ἀρχεῖται αὐτὴν, μανθάνων τε ἅμα ὁποῖόν τινα ἐχρεῖν
" εἶναι, καὶ πρὸς ἀμφισβήτησιν ἐκάστοις, καὶ ἀφορμὰς ὃ λόγον. ἀληθεύων οὖν λέγω τοῦτ', ὅτι ὃ
" καὶ ἐκ ἔστι τοῦτο, ἐμὲ σῶμα ἅμα ἱκανώτατον, καὶ τὸν ψυχὸν ἀνιαρώτατος ἐλήφετο. τὴν τε
" γὰρ τῆς φύσεως ἰσχὺν ἀμαυρᾷ ἐκέχρητο, καὶ παιδείᾳ πάντα δαπὴ ἀκριβῶς ἤσκηκο,
" καὶ δῆλα τοῦτο ἐκ ἀπεικότως καὶ γνώναι πρὸ ὃ δέον ἐξύπατα, καὶ ἑρμηνεῦσαι πι-
" θανώτατα, ἀληθεύειν τε καὶ διοικῆσαι φρονιμώτατα ἀεὶ ἠδυνήθη. καὶ οὔτε τις
" ἀνὴρ καιρὸς ἐφ' αἰφνιδίως οἱ προσπεσοῦσα προσκατέλαβεν, ὅτ' ἀπόῤῥητος μή-
" χανος χρονίσασα διελάθετο· πάντα ἀεὶ πρὶν ἀπόῤῥητα θαῦναι, καὶ προδιεγίνωσκε, καὶ
" πρὸς πάντα τὰ συμβαίνοντα τινι δυνάμενα προπαρεσκεύαστο· τό, γε κρυπτόμενον
" ἰχνηλατῆς ἀνεῦρεν, καὶ ὃ φανόμενον πιθανῶς ψευδαγωγεῖν· τό, τε λανθάνειν, εἰδέναι
" προσποιήσασθαι, καὶ ὃ γινωσκόμενον ἀποκρύπτασθαι· τοῖς τε καιρεῖς σφίσιν ἐφαρ-
" μόσαι, καὶ τοῖς λογισμοὺς ἐπ' αὐτῶν ἀποδοῦναι, καὶ προσέτι καὶ ὃπερ τελέσαι καὶ
" ἐπεξελθεῖν πάντ' ὡς ἕκαστα καλῶς ἠπίστατο. τεκμήριον δέ, ταῦτα ἴδια διοικήματος
" ἅμα καὶ δυναστικώτατος ἐλήφετο, ἀκριβὴς μὲν ὢν ἐς ὃ τὰ ὑπάρχοντα διαρκῶς

p.ii.

" φυλάξαι, δαψιλὴς δὲ ἐς ὃ τὰ πρόσηκοντα ἀφθόνως δύναιτο· καὶ τοῖς συμμάχοις
" πόλεσι πλεῖστα τῶν ὑποσιωπάτων ἰσχυρὰς ἠνάπτησεν. ὅτε γὰρ δυστυχήσαντά τινα αὐ-
" τῶν ἐπῆλθεν, οὔτε δυστυχήσαντι τινὶ ἐφθόνησεν, ἀλλὰ καὶ τοῦτοις τὰ πρόσφορα χορη-
" γὰ σὺν ἐπιεικείᾳ παρέσχετο, καὶ ἐκείνοις τὰ βλάπτοντα ἀνέπλήρωσε· τοῖς μὲν χρήματα, τοῖς
" δὲ χώρια, τοῖς δὲ ἀρχάς, τοῖς δὲ ἱεροπρεπείας δούς. καὶ μόνοι τοὺς φίλους, οἷς τε
" ἀνῆκεν τοὺς προσομιλοῦντας οἱ ἄνωθεν ἐπῃτεφέρετο. ὅτε γὰρ ἐπαφεθείη τι-
" νὰ αὐτῶν, ὥστε ὠφελεῖν, ἀλλ' οὐ προσήκοντα πᾶσιν ὁμοίως ὤν, τοῖς τε ὑπουργοῦσί τι
" πολλαπλασίως ἠμείβετο, καὶ τοῖς λοιποῖς δυσεργασίας ἀνῃρεῖτο. ὥστε οὔτε λαμπρυ-
" νόμενόν τινα ἐβάσκηνέ ποτε, οὔτ' αὐξανόμενον ἐταπείνωσεν, ἀλλ' ὡς καὶ αὐτὸς ἀφ'
" ἑαυτῶν σφῶν καὶ μεγαλυνόμενος, καὶ ἰσχὺν καὶ κόσμον προσκτώμενος ἔχαιρε, πλεί-
" στοις ἑαυτῷ προσιουμένοις. τοιοῦτος μὲν οὖν τοῖς φίλοις καὶ πρὸς γνωρίμους
" ὢν, τοιόσδε ἐς τοὺς ἐχθροὺς ὠμὸς, οὐδεὶ ἀπροσπάτητος ἐγένετο. ἀμυνόμενος μὲν καὶ τῶν
" ἰδίᾳ τι προσκρουσάντων οἱ ἀφῆκε, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν προσπολεμησάν-
" των ἀπέλυσε, καὶ πίστιν αὐτῶν καὶ ὑμᾶς καὶ ἀρχὰς ἔδωκεν. οὕτω που πᾶς προὸς ἀ-
" ρετὴν ἐπεφύκει, καὶ κακίαν οὐ μόνον αὐτὸς οὐκ εἶχεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν ἀνῇρ τινι ἐνῆναι
" ὑπέστεγεν. ἐπεὶ ἐς τούτους τοὺς λόγους ἀφικόμην, ἀξιόμεμπτον ἂν εἴη μοι τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ
" πολιτευμάτων λέγειν. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἐν ἡσυχίᾳ ἐβεβιώκει, ἀλλ' ἂν διὰ πολέμου τὴν ἀρε-
" τὴν ἔσχε· νῦν δὲ ὅτι πλεῖστον αὐξηθεὶς, καὶ μέγιστος οὐκ ὢν τῶν καθ' ἑαυτὸν δυνατῶν
" πάντων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνδρῶν ἀπασῶν τῶν ἀνθρώπων ὢν τὰ δυνηθέντων γνῶναι, ἐκπρεπέστερον
" αὐτὸν ἀπεδείξατο. ἐκείνους μὲν γὰρ ἔστιν ὅτε καὶ πόλεως αὐτὴ ἡ ἐξουσία διήλεγξε,
" τοῦτον δὲ ὅτι μᾶλλον ἐξέφηνε. τῷ γὰρ μεγέθει τῆς ἀρετῆς δυτιπάλοις προσέβαλε
" λαβὼν, ἰσοπάσιος αὐτοῖς εὑρέθη· καὶ μόνος δυνάστην τηλικαύτην αὐτῷ τύχῃ ἐξ
" ἀνδραγαθίας κτησάμενος, ὅτε διέβαλεν αὐτὸν, οὐδὲ ὕβρισεν. ὅσα μὲν οὖν ἀνὴρ
" γραθόμενος ἐλαμπρύνετο, ἢ ὅσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λητουργίας ἐμεγαλοφρόνησα-
" το, πρόδηλόν ἐστιν, καθάπερ ἴσασιν ὑμεῖς· ὥστε μηδεὶ τινὶ τὸ πρᾶγμα ἀπόκρυφον
" κρίσεσι. πρὸς γὰρ τοῖς τὸν ὑπατικὸν φανεῖσαν τῶν μεταξὺ πραγμάτων, συμπολιτείᾳ
" δίκῃ, μᾶλλον δὲ τὸ ἐκείνων ἀκριβῶς ἐπεξίω. ὅσα δὲ ἦρχεν ὑμῶν ἕκαστος, ἴσασιν· ἐρῶ μό-
" νον, καὶ τοῦτο μόνον πρὸς τοῦτο καὶ ἕκαστον ἀκριβῶς διηγήσομαι. ὅτε γὰρ ἐξικέ-
" σθαι ποτ' ἐμὲ αὐτῶν δυνηθείην, ἐς πάμπολυν μὲν ὑμῖν ὄχλον ἀνῄρει τε καὶ εἰδόσι
" πρόδηλον. ὁ γὰρ ἀνὴρ ἔστ' ἐκεῖνον μὲν πρώτων φρονήσας ἐν ἰδιωτείᾳ, ἐς ὕποπτον
" λον αὐτὸν ὑμῖν, οὐ πρόσθεν σφᾶς ἐπὶ τῇ εἰρήνης ὀνόματι ἀνταγωνίσεσθαι
" νομένοις, οὐδ' εἵλετο αὐτὸς ἐν ἡσυχίᾳ τὸν χρόνον διαγηρᾶσαι μᾶλλον,
" ἢ τὰ καινὰ συμφέροντα πρᾶξαι· ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς ἐκόντες οὐ μετεμέλοντο, καὶ ἄκον-
" τας σφᾶς ἐσωφρόνισεν, ὥστε καὶ τοὺς πρότερον ποτε ὑποδεξαμένους κατ' αὐτῶν,
" τοσοῦτον ἐπιβαλέσθαι, ὅσον ὃ φυλάξαι τι τῶν κτήσασθαι χαλεπώτερόν ἐστι, καὶ ὃ
" μηδ' αὖθις ποτε νεωτερίσαι τινὰς δυνηθῆναι ἐξεργάσασθαι, τῷ τῶν ἀρχῶν ὑ-
" πηκόους αὐτοὺς ἀκεραίους τῆς δυνάμεως σφίσιν οὔσης ποιήσασθαι, λεπτελέστερον. τοι-
" γαροῦν καὶ τὰ ὀθνεῖα αὐτῷ δι' αὐτοῦτ' ἐνηφίσασθε, καὶ τῶν ἀρχῶν τὴν ὑπατείαν δι-
" δοὺς ἐδώκατε. ἐξ οὗ δὴ καὶ μάλιστα διεφαίνετο τοῦτ' οὔτε ὀθνειότητος, οὔτε δυ-
" σκλείας οἰκείας ἕνεκα τὸν πόλεμον ἐκεῖνον ἐποιήσατο, καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ προσεκυδά-
" ζετο. πρὶν δὲ ὧν τῶν μέμψιν τῶν νικητηρίων, ἀφ' ὧν τὰ πρόσφορα κατεπείγων,

καὶ χάριν

" καὶ χάριν μὲν ὑμῖν τῆς ὑμῆς γνώμης, ἐρρωμένης δὲ αὐτῇ ἐκείνῃ, πρὸς τὴν δόξαν ὑ-
" πάτευσε. καὶ ὅσα μὲν πρὸ τοῦ ἐρχθῆναι ἐν τῇ πόλει διώκησεν, ἢ μυρία μὲν εἴη λέ-
" γειν. ἀλλ' ὅτι γε ἀρχὰς ἔσχε τε ἐκείνης ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν γαλατικὸν πόλεμον ἐστάλη,
" θεωρήσατε ὅσα αὖ καὶ ἡλίκα ἐν ἐκείνῳ κατειργάσατο. τοῖς μὲν γὰρ συμμάχοις οὐχ
" ὅπως βαρὺς ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ προσεβοήθησεν· ὅτῳ μήτε τι αὖθις ὑπώπτευσε,
" καὶ προσέτι καὶ ἀδικουμένους εἶδε. τοὺς δὲ δὴ πολεμίους οὐχ ὅτι τοὺς προσιοῦσιν
" τας αὖθις, ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους πρότερον τοὺς τῶν γαλατῶν νέμοντας κατεῖρξεν.
" καὶ τοῦτο μὲν, χώραν παμπληθῆ, ὅτου ἦν, καὶ πόλεις ἀναριθμήτους, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα
" προτέρων ἤδη μέν, προσεκτήσατο. καὶ ταῦτα μὲν τότε πρῶτα, μήτε δωρεὰν ἀξιό-
" χρεων, μηδὲ χρήματα αὐτάρκη πρὸς ὑμῶν λαβών, ὅτου μὲν ταχέως κατέπρα-
" ξεν, ὥστε καὶ πρίν αἰσθέσθαί τινα ὑμῶν ὅτι πολεμεῖ, νενικηκέναι· οὕτω ἦν ἀσφαλὴς
" κατεσκήσατο, ὥστε καὶ ὑπιβαλεῖν ἀπ' αὐτῶν καὶ τὴν κελτικὴν καὶ τὴν βρεττανίαν
" ποιῆσαι. καὶ νεῶν δεδούλωται μὲν γαλατία ἡ τοῖς τε ἀβέρναις καὶ τοῖς κίμβροις ἐφ'
" ἡμᾶς εἰλάσασα, καὶ γεωργεῖται πᾶσα, ὡσπερ αὐτὴ ἡ ἰταλία. πλοῦται δὲ οὐ ῥᾳδίως
" ἔτι μόνος, οὐδ' ἅραρεν, ἀλλὰ καὶ μόσας, καὶ λῆγερις, καὶ ῥῆνος αὐτὸς, ὃ ὠκεανὸς αὐ-
" τὸς. ὧν γὰρ οὐδὲν ἄλλο ἢ ὀπτικῆσαι ἀκούοντες ὀπτεύομεν αὐτὰ εἶναι, ταῦτ' ἡμῖν πρόσ-
" κατείργασαι. ἐμβατὰ μὲν τὰ πρὶν ἄγνωστα, πλωτὰ δὲ τὰ πρὶν ἀδιερεύνητα, ἀπό
" τε τῆς μεγαλοφρεπείας καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλογνωμοσύνης ποιήσας· καὶ εἴ τε μὴ φθο-
" νήσαντες αὐτῷ τινες, μᾶλλον δὲ ὑμῖν, ἐσασάκεσθε, καὶ δόξῃ αὖθις πρὸ τῶν πρόσ-
" σκοντος χαιρόντ' ἐπιμελεῖν ἐθελήσαντι, πρότερος δὲ ἐς τὴν βρεττανίαν ὅλῳ μᾶλλον
" δίκην νήσων τῶν πρὸς ἐκείνῃ μὲν αὐτῇ, καὶ τὴν κελτικὴν πᾶσαν μέχρι τῶν ἀρκτικῶν ὠ-
" κεανῶν ἐκεχείρωτο. ὡς δὲ ἡμᾶς ὅρος, μὴ χθὼν, μηδ' ἀνθρώπους τὸ λοιπὸν, ἀπ' ἀέ-
" ρος καὶ τὴν ἐξωθάλασσαν ἔχειν. ἀφ' ὧν γὰρ ταῦτα καὶ ὑμεῖς ὁρῶντες τὸ μέγεθος τῆς
" διανοίας αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα, καὶ τὴν τύχην, ὅτι πλεῖστον ἀξίαν αὐτῷ προσεπαίξατε,
" ὅπερ ἀφ' οὗ ἐδημοκρατήθημεν, οὐδενὶ ἀνδρὶ ὑπῆρξε· λέγω δὲ ὃ οἱ κατὰ ἔτεσιν ὅλοις
" ἐφεξῆς ἡγεμονεύσαι. ὅτῳ αὐτὸν πρότερα ἐκεῖνα ὑμῖν ὄντως προσκτᾶσθαι νομί-
" σατε, καὶ οὐδὲ πώποτε ἐφ' ὑμᾶς αὐξηθῆσαι ὑποπτεύσατε· ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ὅτι
" μακρότατον αὖθις ἐλευθερίαν τοῖς χωρίοις ἐκείνοις ἐπεθυμήσατε, ὃ μόνοι καὶ ἐπέ-
" τρεψεν οἱ τὴν πολιτείαν οἰκεῖαν κεκτῆσθαι; ἀλλ' ἰδίαν αὐτὴν νομίζοντες εἶναι), οὔτε τού-
" τῳ τὰ λοιπὰ προσκαταστρέψασθαι, οὐδ' ὑμῖν πρότερον αὐτῶν κυριεῦσαι· ἀλλὰ
" τῇ ἀρχαίᾳ αὐτοῦ ἀποχρησάμενοι, καὶ πολλὰ δώσια ἐπέμψατε, ὥσπερ ὑμᾶς τὸ πρὶν
" αὖθις βοηθείας δεηθῆναι. καὶ ἀφ' οὗτο καταλιπὼν τὰ προσκείμενα, τὰ χθὲς ὑμῖν ἐ-
" πεκούρησε, καὶ πᾶσαν τὴν ἰταλίαν ἐκ τῶν ἐπὶ τηθέντων αὐτῇ κινδύνων ἠλευθέ-
" ρωσε· καὶ προσέτι τὴν τε ἰβηρίαν ἀμφοτεροῦθεν ἐκομίσατο, καὶ τὸν πομπήϊον τὸν
" τε πατρίδα καταλιπόντα, ἐς βασιλείαν ἰδίαν ἐν μακεδονίᾳ καθασκευάζοντα, καὶ
" ἐκεῖσε πόντια τὰ ἡμέτερα ἀγαθὰ μεταφέροντα, τοῖς τε ὑπηκόοις ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς
" συσκευαζόμενον, καὶ τοῖς χρήμασιν ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς χρώμενον ἰδὼν, ὃ μόνον προσ-
" τον πεῖσαί πως ἠθέλησε, καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ προσπέμπτων παύσεσθαι, ἐς μεταθέσ-
" πίστις λαβόντα μεγίστας, ἢ μὲν ἐν τοῖς ἴσοις ὁμοίως αὖθις αὐτὸν ἐνῃσεσθαι· ἐπεὶ δ'
" οὐδένα ζόπον ἠδυνήθη τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλ' ἐκεῖνος τά τε ἀνῆκα καὶ τὴν συγένειαν τῆ
" προὸς ὃν κάμαρεν αὐτῷ ὑπῆρξασθαι ἀντιπολεμεῖν ὑμῖν εἵλετο, οὕτω δὴ

Rodan?
Araris
Mosas
Legros
Rhen?
flu.

» καταμαγκασθεὶς τῷ ἐμφυλίῳ πολέμου προσάψασθαι, ἵνα μὴ δι' ἐλάγιστα ὡς ἀληθῶς » μικρὰ εἰπών, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὄντα, ὀλίγα καὶ ἐπὶ πλοῦσι; ἵνα δὲ ὡς ἀβιαστότατα αὐτοῖς καὶ μετὰ » πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἔχοντι, συνέμιξε; τί δὲ ὡς ἀνδρικῶς αὖ, καθάπερ πολὺ τῆς πλήθους » τῶν στρατιωτῶν ἐλαττοῦμαι, ἐκρίθησαν; ἀλλ' ἐλάττους καὶ ἔναιον αὐτῶν ἐπεξελ- » θεῖν ἐθελήσαι, παῖδα μὲν ἀποδείξασθε τὸν θαυμαστὸν ἐκεῖνον τὸν πομπήιον ὅστις οὐ πᾶ- » σιν αὐτοῖς κατεστρατηγήθη. ἀναβαίνοντα μέν. ἐάσω. οὐδὲ γὰρ ἀσφαλὲς αὐτὸς ὁ καθαρὸς ἐσε- » μνύετό ποτε ἐπ' αὐτοῖς, μισῶν αὐτὰ τῆς ἀνάγκης. ἐπεὶ δὲ ὁ δαιμόνιος δικαιότατα » τὸν μάχιμον ἔκρινε, ἵνα μὴ τὴν τότε πρῶτον ἀλόντων ἀπέκτεινε, τίνα ἢ οὐκ ἐτί- » μησεν ὑχ ὅτι τῶν βουλευτῶν ἢ ὧν ἱππέων, ἢ καὶ ὅλως τῶν πολιτῶν, ἀναγκαῖον τῶν συμ- » μάχων, τῶν τε ὑπηκόων; οὐδεὶς γὰρ οὐδὴ' ἐκείνων τις οὔτ' ἀπέθανε βιαίως, οὔτε αἰ- » σίαν ἔλαβεν, οὐκ ἰδιώτης, οὐ βασιλεύς, οὐκ ἔθνος, οὐ πόλις. ἀλλ' οἱ μὲν καὶ σίτων » τοιαῦτα σημα αὐτῷ, οἱ δὲ τὴν γοῦν ἄδειαν σὺν ἅμιλλαν ἔχον, ὥστε δὴ τότε καὶ πόλεις ὀδύ- » ρεσθαι τῶν ἀποκλεισθέντων. τοσαύτη γὰρ εὐσταθεία φιλανθρωπίας ἐχρήσατο, ὥστε » τοὺς μὲν συναραμένους τῷ πομπήιῳ ἐπαινέσαι, καὶ πόλιν σφίσι τὰ δοθέντα ἀντ' » αὐτῶν φυλάξαι· τὸν δὲ δὴ φαρνάκην καὶ τὴν ὁρώδην μισῆσαι, ὅτι οὐκ ἐπεκύρησάν » φίλοι αὐτοῦ ὄντες. καὶ ἀφ' τούτου γε οὐχ ἥκιστα τῶν μὲν οὐκ ἐς μακρὰν ἐπολέμη- » σε, ὧν δὲ ὑπεραλθύσθη ἔμνησε, πάντως δὴ καὶ ζῶντα εἰληφὼς· τεκμήριον δὲ, ὅτι » μήτε θύβρι αὐτὸν ἐπεδίωξεν, ἀναγκὴ χρόνῳ εἶασε φυγεῖν, ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἀπη- » δῶς ἤκουσε· τούς τε φονεύσαντας αὐτὸν οὐκ ἐπῆνεσεν, ἀλλὰ καὶ δυσαπέκτειναν οὐ » πολλῷ ὕστερον· καὶ αὐτόν γε ὃν πολεμῆσον, ὅμως, καίτοι πᾶς ὢν, τὴν διεργασίαν ἀπολύ- » μενον ἔφυγε, προσέβαλε, προσωφέλησε. μεταξὺ τοῦτο ὅπως μὲν τὸ ἄγνωτον καλεσή- » σασα, καὶ ὅσα χρήματα ἐκεῖθεν ὑμῖν ἐκόμισε, παρεπὸν δὲ εἴη λέγειν. στραβῶσας δὲ » ὅτι τὸν φαρνάκην, οὐκ ὀλίγα ἤδη τοῦ τε πόντου καὶ τῆς ἠπείρου ἔχοντα, προσπε- » σόντα τε ἅμα αὐτῷ προσιόντι, καὶ ὠφθέντα πρῶτον, ἐκ στενέβαλεν αὐθημερόν, καὶ οὐ- » κέτι· ἀφ' ὧνπερ οὐχ ἥκιστα διέδειξεν ὅτι οὐδὲν χεῖρον ἐν τῇ ἀνεξικακίᾳ ἐνίκατο, ἢ ἐν » τοῖς πολέμοις ἐνικᾶτο. πῶς γὰρ μὴ ῥᾳδίως ἐκεῖνα ἔπραξε, μὴ πολλῆ » μὲν προσκαθημένῃ δυνάμει, πολλῇ δὲ καὶ ῥώμῃ χρωμένους; ὡς δὲ οὕτω ἐκ ὁ φαρνά- » κης ἔφυγε, πρέσκυ ἀζερ μὲν θύβις ὅπῃ ὃν πρόθυμον ἔσχεν· ἀσιασάντων δὲ » αὐτοῦ τινῶν, ἐκπλαγῆναι τε ἄκων, καὶ οὕτως αὖ κατὰ τοῦτο διέπεσε, ὥστε μηδ' » ὅτι ἀρχὴν ἐπαφεθῆναι πιστευθῆναι. οὔτε γὰρ ἀπέθανεν, οὔτε ἔφυγεν, ἀλλ' οὐδ' » ἠτιμώθη τοσαῦτα ἐκ ἐκείνων τῶν προγεγραμμένων ἐδεῖς· οὐχ ὅτι ἃ δικαιότατα » μὲν πολλοὶ ἐκολάσθησαν, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις ἀφειδῶς ἀπεκτείνατο, τοῖς δὲ » πολίταις σώζειν, καὶ φανεροί τινες ὦσιν, ἠκεῖτο δεῖν. καὶ διὰ τοῦτο τὴν μὲν ἀνδρεῖαν τοῖς » ἀνοφύλαξι κατηγωνίζετο, τῇ δὲ φιλανθρωπίᾳ καὶ τοῖς σασιάζουσι τῶν πολιτῶν, » καίτοι καὶ μὲν ἀξίοις πολλάκις τούτου γεγονόσι, ἀφ' ὧν ἔπραττον, διετήρει. ὃ δὴ » αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἀφεικῇ, τῇ τε ἰδιωτείᾳ αὖθις ἐπράξε, πολίτας ὅσοι μὴ ἐκ πρό- » τερόν πολε ἀλόντες ἐπ' αὐτῷ ἐλέσθαι ἀφεῖς. ὃ μὲν γὰρ τοῖς πολλάκις ὑπεξαιρεθέν- » τας οἱ ἀεὶ προϊσθαι, μωρίαν, οὐ φιλανθρωπίαν ἐνόμιζε· ὃ δὲ ἐν τοῖς προτοῖς » ἁμαρτήμασι, συγγινώσκειν ὑσὶ, καὶ μήτ' ἀκαπόλλακτον ὀργὴν ἔχειν, καὶ προσέτι ἐκ » ὑμᾶς νέμειν· μὲν ἢ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐμμένωσιν, ἀπαλλαγὴν αὐτῶν ποιεῖσθαι, ἐκ πόνου » μόρος ἔργον ἠκεῖτο εἶ) · καίτοι τί τοῦτο εἶπον; πολλοὺς γὰρ δὴ καὶ ἐκείνων ἔσωσε,

δοὺς τοῖς

» δοὺς τοῖς τε ἑταίροις ἅπασι, καὶ τοῖς συνικήσασιν αὐτοῖς, ἵνα ἐκείνῳ τῶν ἀλόντων πε- » ειποίησῃ). ἐκ μόνοι καὶ ὅτι τοῦτα πάντα ἀπ' ἐμφύτου χρηστότητος, καὶ ὅτε προσ- » ποιητῶς, οὔτε ὅτι καλασκυθῇ πλεονεξίας τινὸς (ὡσπερ ἕτεροι συχνοὶ ἐφιλανθρω- » πεύσαντό τινα) ἔπραξε, μέγιστον μὲν καὶ ἐκεῖνο μαρτύριον ὄντι, ὅτι πάντα χοῦ καὶ » ἅλα πάντων ὁμοίως ἐνόμισε. καὶ οὔτ' ὀργή τις αὐτῷ ἠλείανεν, ὅτε διέπραττεν διέ- » φθειρεν, ἢ ὃ κέρδος ἠλλοίωσεν, ὑχ ἡ ἐξουσία μετέβαλε. καίτοι χαλεπώτατον ἐν τοῖς » τοσούτοις καὶ τοιούτοις καὶ προσέτι καὶ ἐπαλλήλοις πράγμασιν ἐξεπαιδεύετα, καὶ τοῦ » μὴ κατορθοῦσθαι, τοῦ δὲ ἐν χερσὶν ἔχοντα, τοῦ ἢ ἐπιστήμονα, χρηστόν τε ἀεὶ δι' ἴσου » φυάσθαι, καὶ μηδὲν ῥᾳδίως, μηδὲ δῆλον, εἰ καὶ μὴ πρὸς ὠμοιείαν τῶν πρελιηθότων, » ἀλλὰ πρός γε φυλακὴν τῶν μονονούλων ἐθελῆσαι ποιῆσαι. ἰκανὰ μὲν καὶ τοῦτα τὰ » γε χρηστότητα αὐτοῦ τεκμηριῶσαί ἐστιν· οὕτω γὰρ ἐκ ἀγαθὸν ὄντως ἦφυ, ὥστε ἐν μό- » νον ἠπίσατο, σώζειν τοὺς γε ἐξεῆς δυναμένους. προσέτι δὲ ἐκ ἐκεῖνα, ὅτι τοῖς τῶν αὐ- » τῷ πολεμήσασι, ὃ μηδ' ἐπ' ἀνδρὸς κακοπαθῆσαι προσεκύσασε, καὶ τοὺς ἐν » ταῖς ὁρίαις ἐπαναγκάσας ἀνεκτήσατο. πᾶσι μὲν γὰρ τοῖς μὴ τὸ λεπίδου καὶ τοῦ σερτω- » είου ἀμυνομένοις ἄδειαν δοῦναι ἐποίησε, πᾶσι δὲ ἐκ τούτου τοῖς ἐκ τῶν ἐπικηρυ- » χθέντων ἐπὶ τῷ σύλλου προειλημμένοις τὴν σωτηρίαν ὑπάρξαι προσεκύσασε, καὶ » αὐτοῖς μὴ τοῦτο κατηγορεῖν· τοῖς τε παῖδας ἀποκτόνων τῶν ἐπ' ἐκείνου θανατω- » θέντων, καὶ ἀμῶν καὶ ἀρχῶν ἠξίωσε. καίτοι ὃ μέγιστον, πάντα ἁπλῶς τὰ γεγραμμέ- » να ὅσα ἢ τοῦ τῆς πομπήιῳ, ἢ τοῦ ἐκ σκηπίωνι ἀποῤῥήτα ἀνῃρέθη, καὶ κατέκαυ- » σε, μήτ' ἀναγνοὺς τί αὐτῶν, μήτε τηρήσας, ἵνα μήτ' ἀνῷ τινὶ πονηρεύσασθαί τι δι' » αὐτὰ ἐλέγηται. ὅτι ἢ τοῦτ' ἔστως ἐκ εἶπε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔπραξε, δηλοῖ τὰ ἔργα. » οὐδεὶς γοῦν ἐκ τῶν γραμμάτων ἐκείνων οὐχ ὅσον ἐκ ἔπαθέ τι δεινὸν, ἀλλ' οὔτ' » ἐφοβήθη. ἐκκοινῶ οὔτ' οἶδεν οὐδεὶς τοὺς ἐξ αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς, πλὴν αὐτῶν ἐκείνων. » τοῦτο γὰρ ὅτι τοῦ πάντων ἀνθρωπίνων, καὶ μηδεμίαν ἐκ ἐνοχλοῦν ἔχοι, ὅτι τε ἀφείδηται τῶν » αἰτιασαμένων, καὶ ὅτι ἐσώθησαν τῶν κινδυνευσάντων καὶ οὐδὲ αὐτὸς ὁ τῶν ποιήσας σφᾶς » ἔμαθεν οὐδὲ ἠλέησε. καὶ γὰρ τοι ἀφ' ἑτέρων τοῦτα, καὶ ἀφ' ἁπάντων ὅσα ἐνομοθέτησ', ἐπῃνώρ- » θωσε, μεγάλα μὲν αὐτὰ καὶ ἔαυτα ὄντα, πάνυ μικρὸν δὲ μὲν τοῖς ἐκεῖνα ἀ οὐ » χρὴ ἀκριβῶς ἐπεξιέναι, καὶ ἐφιλήσατε αὐτὸν ὡς πατέρα, καὶ ἠγαπήσατε ὡς δυνατὸν » τινα, ὑμῶν τε οἵαις οὐδένα δῆλον ἠγείρατε· καὶ προσάτιν ἀμαυτελῆ τῆς τε πό- » λεως καὶ τῆς ἀρχῆς ἁπάσης ἔχοντα ἐπεδυμήσατε, μηδὲν πρὸς τὴν ὀνομίαν διενεχθέν- » τες, ἀλλὰ καὶ πάντα αὐτῷ ὡς καὶ ἐλαττονα αὖ προσάντες· ἵν' ὅσον καὶ ἔκαστον » αὐτῶν ἐκ τὸ νομιζομένου προὸς ὃ τελεώτατον καὶ τὸ τιμᾶς ἐκ τῆς οὐσίας σπέδῃ, » τοῦτο ἐκ τῆς πάντων τὴν δῆλον στενοτελείας δύναμα πληρωθῇ. ἀφ' οὗ γὰρ τοῦτο ἀρχε- » ρὰς μὲν προὸς τοὺς θεοὺς, ὕπατος δὲ προὸς ἡμᾶς, αὐτοκράτωρ ὁ προὸς τοὺς στρατιώ- » τας, δικτάτωρ δὲ προὸς τοὺς πολεμίους ἀπεδείχθη. καὶ τί τοῦτ' ἐξαριθμοῦμαι, ὁπότ' » ἐκ ἐκεῖνα αὐτὸν ἐν ὀλίγῳ τῆς πατρίδος ἐπεκαλέσατε; ἵνα μὴ τὰς δήμας αὐτοῦ » προσηγορίας καλαλέγω. δημ' ὁ πατὴρ, ὁ ἀρχιερεύς, ὁ ἄσυλος, ὁ ἥρως, ὁ » θεὸς τέθηκεν, οἶμαι τέθηκεν, οὐ νόσῳ βιαθεὶς, οὐδὲ γήρᾳ μαρανθεὶς, οὐδὲ ἔξω » που ἐν πολέμῳ τινὶ προδεὶς, οὐδὲ ἐκ δαιμονίου τινὸς αὐτομάτως ἁρπαγεὶς, δημὰ » ἐνῷ ἐν τοῖς τῶν τείχους ὑπιουλθεὶς. ὁ καὶ ἐς ἐρετρίαν ἀσφαλῶς στρατεύσας, » ἐν τῇ πόλει ἐνεδρευθεὶς. ὁ ἢ ὃ πωμήσιον αὐτὸς ἐπαυξήσας, ἐν τοῖς βουλευτηρίῳ

.iiii.

Proscriptor liberi

» καθασφαγεὶς, ὁ καὶ ἴδιον δηλονότι καθασκευάσας· ἄοπλος, ὁ δὲ πόλεμος· γυμνὸς, ὁ εἰ-
» ρωποιός· τοὺς δικαστηρίους, ὁ δικαστής· τοὺς τῆς ἀρχῆς, ὁ ἄρχων· ὁ ὑπὸ τῶν
» πολιτῶν, ὃν μηδεὶς ὢν πολεμίων μηδὲ ἐς τὴν θάλασσαν ἐκπεσόντα ἀποκτεῖναι
» ἠδυνήθη· ὑπὸ τῶν ἑταίρων, ὁ πολλάκις αὐτοὺς βοηθήσας. ποῦ δῆτά σοι καὶ ἡ φιλαν-
» θρωπία, ποῦ δὲ ἡ ἀσυλία, ποῦ δ' οἱ νόμοι; ἀλλὰ σὺ μὲν ὅπως μηδὲ ὑπὸ τῶν ἐ-
» χθρῶν τις φονευθήσῃ, πολλὰ ἐνομοθέτησας, σὲ δὲ οὕτως οἰκτρῶς ἀπέκτειναν οἱ φί-
» λοι. καὶ νεῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ τοσούτων ἐσφαγμένος, δι' ἧς πολλάκις ἐπόμπευσας ἐ-
» στεφανωμένος· καὶ ὅτι τῶν δημάτων ἔρριψας καθάπερ ὠμόν, ἀφ' οὗ πολλάκις ἐδη
» μηγόρησας. οἵμοι πολισθημάτων, ὧν σοῦ ἕνεκα ἐπλησθημεν, ὡς ὅτι τοῦτο μό-
» νον, ὡς ἔοικεν, ἔλαθες, ἵν' ἐν τούτῳ σφαγῇς. τοιαῦτα τοῦ δυτωνίου λέγοντος, ὁ δῆ-
μος καὶ μᾶλλον τοῦτα ἠρεθίζετο· ἔπειτα δὲ ὠργίζετο· καὶ τέλος οὕτως ἐφλέγμηνεν, ὥστε
τοὺς μὲν φονέας αὐτοῦ ζητεῖν, καὶ τοῖς δημόταις βουλευταῖς ἐγκαλεῖν, ὅτι οἱ μὲν ἀπέ-
κτειναν, οἱ δὲ ἐπεὶ δὸν ἀπεδήμησαν τὰ δύο ἔτη ἀφ' οὗ δημόσια κατ' ἔτος δύο ἀρχεῖα
ἐψηφίσατο, ἐν οὗ τῶν τε ὑγείαν, τῶν τε τύχην ὠμνυσαν, καὶ ὃν ὀξ ἴσου τοῖς δημό-
ταις ἄσυλον ἐποιήκεσαν. κἀκ τούτου τοι, λέγω σῶμα αὐτοῦ ἐκπάσαντες, οἱ μὲν ἐς
ὃ οἴκημα ἐν ᾧ ἀπέσφακτο, οἱ δὲ ἐς τὸ καπιτώλιον κομίσαι τε ἐβούλοντο, καὶ ἐκ
κωλυόντων ὑπὸ τῶν γραμματέων, φόβῳ μὴ καὶ ὁ θεὸς ὀργὴν τοῖς τε ναοῖς
συγκαταφλεχθῆναι αὐτοῦ, ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὡς ἔφη εἶπον, ὅτι πυρὰν ἐπέθηκαν. πολλάκι
μὲν καὶ ὡς τὸ πρῶτον οἰκοδομηθὲν ἐφθάρη, εἰ μή τε γρατιῶται ἐμποδὼν ἐλθόντες, καὶ
τινας τῶν θρασυτέρων οἱ ὕπατοι κτείναντες τῶν καπιτωλίου πετρῶν ὧσαν. οὐ μέντοι ἐ
ἐπαύσαντο ἀφ' οὗ τοῦτο οἱ λοιποὶ ὠδάκτυλοι. ἀεί τε ἐκ τῆς οἰκίας τῶν σφα-
γέων ὥρμησε, καὶ δήμους τὲ ἐν τούτῳ, καὶ ἐλευθέρων κίνναν δημοχοῦντα μάτην ἀπέ-
κτειναν. ὃ γὰρ ὅπως ἐπεβούλευσε τῷ καίσαρι, ἀλλὰ ἐν τοῖς μάλιστα αὐτὸν ἠγά-
πα· ἐπλανήθησαν γάρ, ὅτι κορνήλιος κίννας ὁ στρατηγὸς συμμετέσχε τῆς ὑβρεως.
καὶ μὴ τοῦτο ἀπειπόντων τῶν ὑπάτων μηδένα ἔξω ὧν στρατιωτῶν ἔνοπλον εἶναι,
τῶν μὲν φόνων ἀπέσχοντο, βωμὸν δέ τινα ἐν ᾧ τῆς πυρᾶς χοιρίῳ ἱδρυσάμενοι (τὰ
γὰρ αὖ οἱ ἐξελεύθεροι προσανείλοντο, καὶ ἐς ὃ προῆκτον μνημεῖον κατέθεντο) θύσ-
τε ἐπ' αὐτῷ, καὶ καταρᾶσθαι τῷ καίσαρι, ὡς καὶ θεῷ, ἐπεχείρησαν. οἱ οὖν ὕπατοι ἐκεῖ-
νόν τε διέτρεψαν, καὶ τινας ἀναγκάσαντες ὅτι τοῦτο ἐκόλασαν. καὶ νόμον ἐπέ-
θηκαν, μηδένα αὖθις δικαίαν ἢ ἄδικον ἀγορεύειν, ἢ ἀναγνῶναι τοιοῦτόν τι ἐπιτρέ-
ψαντες δῶ τισι ἐσηγήσασθαι) τοῦτο, δεύτερον, καὶ τοιοῦτοι καὶ ἄλλοι ἐς τὸν τάφον
ἐσκομισθέντες. τοῦτο μὲν οὖν ἐς ὄπειτα τοιοῦτον ἐγένετο, ὥστε ἐν τοῖς ὀνόμασι τῶν
ἔργων δυνάμενον οὖσης, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ ὅπλῳ, καὶ ἐκ τῶν ἐκείνου τρόπων ἐκ γεγο-
νότων αὐτῶν, ἐκ τῆς ἐξουσίας ἐν ᾗ ποτ' ἂν τύχῃ δρώμενα τοιοῦτον ἐσήσεσθαι δεδη-
λώκαμεν. ἐν δὲ τῷ τότε πρόντι τούς τε κληρούχους τοὺς ὑπὸ τοῦ καίσαρος τοιου-
χθέντας, ἐς τὰς ἀποικίας αὖθις, μὴ καὶ νεοχμώσωσί τι, ἐξέπλαν, καὶ τῶν σφα-
γέων τοὺς μὲν ἄρξαι τινῶν εἰληχότας, ἐς τὰ ἔθνη, τοὺς δὲ λοιποὺς, δήλον δὲ ὅσοι ὅτι
τοιοῦτόν τι ἐξεπεμψάμεν, καὶ αὖθις ὡς καὶ ἀνδρεῖας σφῶν πολλοὶ ἐτιμῶ. ὅτω
μὲν ὁ καῖσαρ μετῆλαξε. καὶ ὅτῳ ἔντε τῷ τοῦ πομπηίου οἰκοδομήματι, καὶ τοῦδε
τῶν ἀνδριάντι αὖθις ὃ τότε ἐκεῖ ἑστῶτι ἐσφάγη, ἔδοξέ τινα ὑμωσίαν αὐτῷ δεδω-
κέναι, δήλως τε ὅτι καὶ θεοῦται ἄπλετοι, καὶ ὑετὸς λίθεος ἐπεγένετο. ἐν δὲ οὖν ὃ δο-
ρύβῳ

Cai) Crima

Corne. Cima

Notanda res

ρύβῳ ἐκείνῳ καὶ τοιόνδε τι οὐκ ἀπάξιον μνήμης σεσωσμένον ἐστί. γαΐος γάρ τις τῶν
τῶν στρατηγῶν * ὁμωνυμίας ἀπώλετο, ἐφοβήθη μὴ καὶ αὖθις ἀποθάνῃ. ὅτι πούπλιος
σερουίλιος καίσας ἔκτε τῶν δημάρχων καὶ ἐκ ὧν σφαγέων ἐλεύθερος, καὶ γράμματα δέξε-
σθαι ἔκε, τῶν τε κοινωνίαν σφῶν ἐκ τῆς μιᾶς τοσαυτηρείας, καὶ τοῦ διαφοράν τ' γνώ-
μης δηλῶν. καὶ ἔπαθε μὲν οὐδέτερος οὐδὲν δεινόν· καὶ γὰρ ὁ σερουίλιος ἰσχυρὰς ἐφυ-
λάξατο· λόγον δέ δή τινα ὁ γαΐος, ὥστε καὶ μνημονεύεσθαι, ἔσχε. τότε μὲν δὴ ταῦτα
τοσούτου τε τῶν δημάτων καὶ τοσούτων ὑπάτων ἐλήλυθε. καὶ γὰρ ὃν δολοβέλλαν ὁ δυτώνιος,
καίτοι μὴ φοβηθεὶς ἐς τοσοῦτα ἐς τοῦτο ἀγαγών, ὡς οὐδέπω καθήκουσάν οἱ, τοσού-
λαβεν, ὅμως τοσούτου, δείσας μὴ σασιάσῃ. ὡς μὲν οὖν ὁ τε γόρυος κατέσχε, καὶ αὐ
τὸς ὁ δυτώνιος τό, τε ἐξεπάσας ἐς διοικηθέντα ὑπὸ τοῦ καίσαρος, καὶ ὃ πούπλιος ἐς
δόξαντα αὐτῷ ποιήσας ἐπετράπη, οὐκέτ' ἐσωφρόνησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἐς ἄκρα ἐξεκα-
τὴς τῶν γραμμάτων αὐτῷ ἐλήλυθε, πολλὰ μὲν ἀπήλθε, πολλὰ δὲ δυτερέγρα-
ψεν, δήμα τε καὶ νόμους, καὶ τοσούτους καὶ χρήματα καὶ ἀρχάς, ἃς μὲν ἀφείλετό τι-
νων, ἃς δὲ ἔδωκεν δήμοις, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐκείνῳ δίχα γραμμάτων αὐτὰ ποιῶν. κἀκ
τούτου συχνὰ μὲν αὐτόθεν ἥρπασε, συχνὰ δὲ ἠργυρολόγησε πρὸς ἰδιωτῶν τε καὶ δή-
μων. καὶ τῶν βασιλέων τοῖς μὲν χώραν, τοῖς δὲ ἡγεμονίαν, δήμοις πολιτείαν, δήμοις ἀ-
τέλειαν πωλῶν, καίτοι τῆς βουλῆς ὃ μὲν τοσοῦτον ψηφισαμένης μηδεμίαν χάριν, ὡς
ὃ καίσαρος συλλειτουργόντος τι, δυσαλειφθῆναι. ἐς γὰρ χάλκας πολλὰς καὶ ἰσαυ-
τὰ ἐστρέφετο. ἔπειτα δὲ ὡς ἐκεῖνος ἐκέκειτο, λέγων πολλὰ καὶ δυσχερῆ ὑπὲρ αὐ-
τοῦ τοσούτου βεβουλῆσθαι, κελεύσαντος πολλοὺς τοὺς τοσούτους κοινῇ αὐτὰ διακρίναι,
ἀλλ' οὔτε τι τούτων ἐφοβήθη, καὶ ὃ σύμπαν τὸ ὀκταούιον, ἄτε καὶ μειρακίου, καὶ
τοσούτου ἀπείρου, τῶν τε κληρονομίαν, ὡς καὶ χαλεπὴν καὶ δυσμεταχείριστον
οὖσαν, ἀπωθουμένου κατέφρονησεν. αὖθις δὲ ὡς καὶ κληρονόμος οὐ μόνον τῆς οὐσίας,
ἀλλὰ καὶ τῆς δυναστείας ἧς τοῦ καίσαρος ὢν, πολλὰ διεχείρισε. καί τε γὰρ δῆμα καὶ
φυγάδας τινὰς κατήγαγε. ἐπειδή τε ὁ λέπιδος ἰσχυρός τε μεγάλων εἶχε, καὶ φόβον
αὐτῷ πολὺν ἐπήρτα, τῷ τε θυγατρὶ τῆς ὑῆς αὐτοῦ σῶφρονι, καὶ ἀρχιέρεα αὐ-
τὸν ἀποδεδειγμένῳ πρεσβύτατον, ἵνα μηδὲν ὢν ἔτι πολυτελὲς μονοείη. ὅπως
γὰρ δὴ ῥᾳδίως αὖθις ποιήσῃ, ἔστε τοὺς ἱερέας αὖθις ἀπὸ τοῦ δήμου τῷ αἱρεσιν ἐξ ἀρ-
χιερέως ἐποιήσατο· καὶ ἐν τούτοις αὖθις, οὐδὲν ἧττον τῶν νενομισμένων τοσούτων,
ἐτέλεσε, δωρεὰς δὲ αὖθις ἱερώσασθαι.

Cai) P. Sernili) Casias

Lepidi

Τάδε ἔρεσιν ἐν τῷ μετ' τῶν Δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Γερεὶ γαΐου ὀκταουίου τῦ μεταζῶτα αὐγούσου ὀπτικληθέντος.
Περὶ σέξστου τῦ πομπηίου, καὶ πομπηίου υἱέος.
Ὡς καῖσαρ καὶ δρύτωνιος στασιάζειν ἤρξαντο.
Ὡς χικέρων τῷ δρυτωνίου ἐδημηγόρησε.

Χρόνου πλῆθος, ἀφ' λοιπὰ ἔτη τεία ἰουλίου καίσαρος δικτατωρείας δ' ε', μῦ μῦρίκου αἰμιλίου λεπίδου ἱππάρχου, καὶ ὑπατείας δ' ε' μῦρίκου, μετὰ δρυτωνίου.

Πατὴρ αὐγούστου ὀκταουίος, μήτηρ ἀλλὰ ἀτία, ἡ ἀδελφὴ καίσαρος. ὡς εἶ δὲ αὔγουστον, ἀδελφιδοῦν ἰουλίου καίσαρος.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ὃ τεσσαρακοστὸν πέμπτον βιβλίον.

Velitrae V.

C. Octauius

Ixpias

L. Philipp)

Ἀντώνιος μὲν δὴ ταῦτ' ἐποίει. ὁ δὲ δὴ γάϊος ὁ ὀκταούιος καπίας (οὕτω γὰρ ὁ τῆς ἀτίας τὸ τῦ καίσαρος ἀδελφῆς υἱὸς ὠνομάζετο) ἐμὲν δὴ οὐαμελίτης τὴν ὁλοσκίδων, ὀρφανὸς ὢν ἔτι τῦ ὀκταουίου τοῦ πατρὸς καὶ παλλφθεὶς, ἐτράφη μὲν ὑπὸ τε τῆ μητρὶ, καὶ ὑπὸ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς λουκίῳ φιλίππῳ. αὐξηθεὶς δὲ, σπουδαιότερόν ὁ καίσαρι. ἅπασί τε γὰρ ἐκείνοις ὢν, καὶ μεγάλας ἐπ' αὐτῷ ἐλπίδας ἔχων, ἠγάπα τε καὶ πεῖσήν αὐτὸν, ὡς καὶ τῦ ὀνόματος, καὶ τῆς οὐσίας, ἧς τε μοναρχίας Δημόσχον καταλείψων, δηλῶσαί τε καὶ ὅτι ἡ ἀτία δῆθεν ἰσχυρίζετο ἐκ τοῦ ἀπόλλωνος αὐτὸν γεγενῆσθαι· ὅτι καὶ παλαιόθεν ποτε ἐν ναῷ αὐτοῦ, δράκοντί τινι μίγνυσθαι ἐνόμισε· καὶ Δημόστου τῷ ἰκνουμόνι χρόνῳ ἔτεκε. πρίν τε ἢ εἰς φῶς ἐξιέναι, ἔδοξεν ὄναρ τὰ σπλάγχνα ἑαυτῆς ἐς τὸν οὐρανὸν διαφέρεσθαι, καὶ ὅτι πᾶσι τῇ γῇ ἐπεκτείνεσθαι· καὶ τῇ αὐτῇ νυκτὶ καὶ ὁ ὀκταούιος ἐν τῷ αἰδοίου αὐτῆς τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν ἐνόμισεν. ἔτι τε ὁ παῖς ἐγεγόνετο, καὶ νιγίδιος φίγουλος βουλευτὴς Δαχρῆμα αὐτῷ τὴν αὐταρχίαν ἐμαντεύσατο. ἄρτι γὰρ καθ' ἑαυτὸν τήν τε τῦ πόλου Δακόσμησιν, καὶ τὰς τῶν ἀστέρων Δαφορὰς, ὅσα τε καθ' ἑαυτοὺς γιγνόμενοι, καὶ ὅσα συμμιγνύντες ἀλλήλοις ἔντε ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἐν τοῖς Δαφάσεσιν ἀποτελοῦσι, διέγνω. καὶ τῦτο τὴν αἰτίαν, ὡς λίνας ἀποῤῥήτους Δατείας ποιούμενος, ἔλαθεν. ἐξῆν οὖν τότε ἐν ὀκταουίου βεβαιότερον ἐς τὸ σωέδριον Δαγαγόντα τῦ παιδὸς τὸν ἔπαινον (ἔτυχε γὰρ βουλὴ οὖσα) ἀποδυτήσας αὐτὸν ἀπήρετο δῆθεν ἐβεβαίωσε· καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν, ἀνεβόησεν ὅτι δεκαπλάσιον ἡμῖν ἐληλύθασι. καὶ αὐτὸν ἐκλαβόμενος ὅτι τοιοῦτόν τι αὐτὸν παθεῖν. τότε μὲν δὴ ταῦτ' ἐλέχθη. ῥεφορμόμου δὲ ἐν ἀγορᾷ αὐτοῦ, ἀετὸς ἐκ

Attia ex Apolline genuisse Octauium asserebat

Nigidi figulus

τῆς ἐκ τῆν χέρδαν αὐτοῦ ἐξαρπάσας ἄρτον, ἐμετεωρίσθη, καὶ μετ' ὀλίγον καταπλαδμθὺς, ἀπέδωκεν αὐτόν. παιδίσκου τε αὐτῷ ὄντος, καὶ τῶν δημοτελῶν ἐν τῇ ῥώμῃ ποιουμένου, ἔδοξέ ποτε ὁ χικέρων ὄναρ, θηλάσεσί τε αὐτὸν γεγυσᾶς ἐς τὸ καπιτώλιον ἐκ τῦ οὐρανοῦ κομισθῆναι, καὶ μάστιγας παρὰ τοῦ δῆμου εἰληφέναι· καὶ (οὐ γὰρ ἠπίστατο ὅστις ἦν) ῥαδιούργησέ τε αὐτῷ τῆς ὑστεραίας ἐν αὐτῷ τῷ καπιτωλίῳ, καὶ γνωρίσας αὐτὸν, διηγήσατο τοῖς προῦσι τὸ ὄψιν. ὁ, τε καπῦλος θηλὴ αὐτὸς που ἑωρακὼς ὂν ὀκταούιον, ἐνόμισε τοὺς παῖδας ἐν τοῖς ὕπνοις τοὺς θηλυφὰς πολίτας ἐν τῷ καπιτωλίῳ ῥᾳδίως δὴ τοὺς θεοὺς παιδεύεσθαι, καὶ ἐν αὐτῷ τὸν θεὸν εἰκόνα τινὰ τῆ ῥώμης ἐς ὃν ἐκείνου κόλπον ἐμβεβληκέναι. ἐκ πλαγείς δὲ ὅτι τοῦτο, ἀνῆλθεν ἐς τὸ καπιτώλιον ῥᾳδίως συζύλωμος τῷ θεῷ. καὶ ἐκεῖ τὸν ὀκταούιον ὑρῶν μήπως ἀναβεβηκότα, πόθεν εἶδος αὐτῷ ῥᾳδίως τὸ ἐνύπνιον ῥᾳδίσμισε, καὶ τῶν δηλῆσαν τὸ ὄψεως ἐβεβαιώσατο. μεμεγακιωμένος δὲ μῦ ὅτο αὐτῷ, καὶ ἐς τοὺς ἐφήβους ἐσιόντος, τῶν τε ἐαθητὰ τὸ δύσρικον ἐνδυσάμενος, ὁ χιτὼν ῥᾳδιεῤῥάγη τε ἑκατέρωθεν ἀπὸ τῆν ἐπωμίδων, καὶ μέχρι ὧν ποδῶν κατερῥύη. τοῦτο αὐτῷ μὲν καθ' ἑαυτὸ οὐχ ὅπως τεκμήριόν τινα ὡς καὶ ἀγαθόν τι ῥᾳδίσημήν ἔφερεν, ἀλλὰ καὶ ἰουλίαν τοὺς πρόντας, ὅτι ἐν τῇ ῥᾳδίστῃ δύσρικου χιτῶνος ἐνδύσῃ σωεβεβήκει. ἐπελθὼν δὲ τῷ ὀκταούίῳ εἶπεν, ὅτι ὁ ἀξίωμα τὸ βουλευτικὸν πρῶ ἐπὶ τοὺς πόδας μου φίσω ἑκάσιν ῥᾳδίς ὃ λεχθὲν ἔλαβεν. ἐξ οὖν τούτων ὁ καῖσαρ μεγάλα ἐπ' αὐτῷ ἤλπισας, ἔστε τοὺς ὑπατείδας αὐτὸν ἐσήγαγε, καὶ ὅτι τὸ ἀρχεῖν ἤσκῃ, καὶ πρῶτ' ὅσα ῥᾳδίσκει τῷ μέλλοντι καλῶς καὶ κατ' ἀξίαν τηλικοῦτον κράτος διοικήσειν, ὑπῆρχεν, ἀκριβῶς ἐξεπαίδδυσε. λόγοις τε γὰρ ῥητορικοῖς οὐχ ὅτι τῇ τῶν λαλίνων, ἀλλὰ καὶ τῇδε τῇ γλώττῃ ἤσκητο. καὶ ἐν ταῖς στρατείαις ἐῤῥωμένως ἐξεπονήθη, τά τε πολιτικὰ καὶ τὰ πολεμικὰ ἰσχυρῶς ἐδιδάσκετο. ἐξῆν οὖν ὁ ὀκταούιος ἔτυχε μὲν ποτε ὅτε ὁ καῖσαρ ἐσφάγη, ἐν τῇ ἀπολλωνίᾳ. ἔτι ῥᾳδὸς τῶν ἰονίῳ ὢν κόλπῳ, ὅτι παιδεία. καὶ γὰρ τὰ στρατείαν αὐτὸν τῷ ὅτι τοῖς πρόσοις ἐκεῖσε ῥᾳδσεπέμπετο. πυθόμενος δὲ ὁ συμβεβηκὸς, ἤλγησε μὲν, ὡς ἐκεῖ εἰκὸς ἦν· οὐ μέντοι καὶ νεωτερίσας τι βίᾳ ἐπέλυμηνεν. ὅτε γὰρ ὅτι υἱὸς, οὔπω ὅλη κληρονόμος κατελέλυπτο ἠκηκόει. καὶ ῥᾳδέτι καὶ ὁ δῆμος ὁμονοῶν ὅτι τῶν γεγονότι ἠγάλλετο τῷ ῥᾳδίτῳ. ῥᾳσαθεὶς δὲ ἐς ὃ βρεντήσιον, καὶ τὰς τε Δαθήκας ἅμα καὶ τῷ γνώμῳ τῦ δήμου τῷ δευτέραν παθών, οὐκέτ' ἀνάβολας ἐποήσατο, καὶ μάλιθ' ὅτι ἐκ χρήματα πολλὰ καὶ τραπέζας συχνοὺς συμῥᾳπεμφθέντας εἶχεν, ἀλλὰ τό, τε ὄνομα τῦ καίσαρος ῥᾳδαχρῆμα ἀνέλαβε, καὶ τῦ κλήσου αὐτὸν διεδέξατο, τῶν τε ῥᾳγμάτων εἵλετο. ἐκ τότε μὲν ῥᾳπετῶς τέ τισι τοῦτο καὶ ὀλιγωρῶς πεποιηκέναι ἔδοξεν· ὕστερον δὲ ἔκτε τῆς ἀνυτυχίας καὶ ἐξ ὧν ὀπτικατώρθωσε, καὶ ἀνδρείας ὄνομα ῥᾳσεκτήσατο. πολλοὶ γὰρ ἤδη τινὲς οὐκ ὀρθῶς ὀπτιχρησάμενοι, δόξαν, ὅτι ὀπιτυχεῖς αὐτῶν ἐγένοντο, ἀνδρείας ἔσχον· καὶ ἕτεροι ἀεισά τινα ῥᾳσελόμενοι, μωρίαν, ὧν μὴ κατέτυχον αὐτῶν, ὤφλον. καὶ ἐκεῖνος σφαλερῶς μὲν καὶ ὀπικινδύνως ἐποίησεν, ὅτι τῶν τε ἡλικίαν τῶν ἄρτι ἐκ παίδων ἄγων (ὀκτωκαιδεκέτης γὰρ ἦν) καὶ τὸ Δαδοχὴν καὶ τῦ κλήσου καὶ τοῦ γένους καὶ ὀπιφθονον καὶ ἐπαίτιον ὁρᾶν οὐσαν, ἔπειτ' ὅτι τὰ τοιαῦτα ὥρμησεν, ἐφ' οἷς ὁ, τε καῖσαρ ἐπεφόνθη, καὶ ἡμωρία οὐδεμία αὐτῷ ἐλήγετο. καὶ οὔτε τοὺς σφαγέας, οὔτε τὸν λέπιδον, τόν τε λυτώνιον ἔδεισεν. οὐ μέντοι καὶ κακῶς βουλεύσασθαι ἔδοξεν,

Ciceronis somnium

Catulus

Virilis toga

Doctus graece & latine dictauit

Apollonia

11

ὅτι ⸂δ᾽⸃ κατώρθωσε. ὃ μὴν τοῖς δαιμόνιον πᾶσιν οὐκ ἀσαφῶς τὴν αὐτόθεν μηνυσιν σφίσι παρεσχεν· ἔσεσθαι γὰρ ἐμελλε τοιαῦτα, οἷα καὶ πρότερον οὐκ ἐπὶ μικρὸν ἐγεγόνει. ἐς γὰρ τὴν ῥώμην ἐσιόντος αὐτοῦ, ἵππος πτερὰ ὑπὸ ἡλίου πολλὴ καὶ ποικίλη περιέσχεν. ὅτω μὲν ὁ πρότερον οὐκ παυούσης, τότε γ᾽ ἤδη καὶ ⸂δι᾽⸃ ἐμοῦ δὲ τοῦτο αὔριον ὑπεκληθείς, ἤψατο τῶν παραγγελμάτων· καὶ αὐτὰ καὶ κατέπαυσε καὶ κατειργάσατο, πρωτὸς μὲν ἀνδρὸς νεανικώτερον, πρωτὸς δὲ πρεσβυτέρου φρονιμώτερον. πρῶτον μὲν γὰρ ὡς καὶ ὑπὸ μήνη τῇ τοῦ κλήρου ⸂δι᾽⸃ ὁδοῦ, καὶ ἰδιωτικῶς καὶ μετ᾽ ὀλίγων ἀνέβη ὄγκου τινὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσηλθεν· ἔπειτ᾽ ἀεὶ ἐπείλῃ οὐδενὶ οὐδὲν, ὅτε ἐνεδείκνυτο ὅτι ἀληθοίτο τε τοῖς γεγονόσι, καὶ ὑμωμοίαν αὐτῶν ποιήσοιτο· τόν τε ἀνιτώνιον οὐχ ὅσον οὐκ ἀπήτει τὴν τῶν χρημάτων ὧν ἐπεπράκει, ἀλλὰ καὶ ἐπηρέπτυε, καίτοι καὶ ἐπιπλακιζόμενος ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀδικούμενος. ἅ τε γὰρ ἐκεῖνος καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ αὐτὸν ἐκάκιζε, καὶ τὸν νόμιν ὃν φερετριλικὸν ἐσφερόμενον, καθ᾽ ὃν τὴν ἐς ποίησιν αὐτοῦ τὴν ἐς τὰ τοῦ καίσαρος ἠμέλησε, αὐτὸς μὲν ἐσπουδαζε δῆθεν ἐσενεγκεῖν, ⸂δι᾽⸃ ἐμοῦ δὲ δημάρχων τινὰ ἀνέβαινε, ὅπως ὡς μηδέπω παῖς αὐτοῦ ὢν τὴν νόμων ὢν, μήτε τι τῆς οὐσίας πολυπραγμονοίη, καὶ πρὸς τἄλλα ἀσθενέστερος εἴη. ἐπ᾽ οὖν τούτοις ὁ καίσαρ ἤχθετο μὲν, ἀνέμιμνε δὲ τὸν ἀνιτώνιον, ὡς ἀσφαλῶς τὴν ἐξουσίαν ἐπιδείξοντα, εἰ μὴ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπαρθείη· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐπήρθη, ἐνταῦθα ἤδη καὶ ἐπεκηρύκευσε, καὶ ἐπέστειλε, καὶ ἐπρέσβευσε, καὶ ἐπεκάλεσε, καὶ ἐπεβούλευσε, καὶ ἐπολέμησε. καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ καίσαρος ἀπωλείᾳ ἐπεκράτησε, καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ καίσαρος ἐπεκράτησε. καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ καίσαρος ἀπωλείᾳ ἐπεκράτησε, καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ καίσαρος ἐπεκράτησε.

Tib. Canutios

Cometa apparuit

ἔσεσθαι· καὶ μάλιστα ὅτι ὁ ἀνιτώνιος αὐτὸν ἐν ᾧ δικαστηρίῳ ἀπὸ μετεώρου καὶ ἀπὸ πρεσβύτου τινὸς, καθάπερ ὅτι τῇ παλαιᾷ εἰώθει ποιεῖν, ἐντυγεῖν τι ἐβεβλήσθαι οὐ προσεδέξατο, ἀλλὰ καὶ κατέπαυσε καὶ ἐξέβαλε ⸂δι᾽⸃ ὧν ῥᾳδίως ἐδύνατο. δηλοῖ γὰρ δὴ πάντες ἠγανακλησαν, καὶ οὐχ ἥκιστα ὅτι ὁ καίσαρ οὐδὲ ἐς τὴν ἀγορὰν ἔτι προῆλθε τὸ ἐκείνου ὑπόφθονον καὶ προσέτι τὸ τῆς πλήθους ἐπαγωγὸν ἐφοίτησε. φοβηθεὶς οὖν ὁ ἀνιτώνιος διελέξατό ποτε τοῖς πρώτοις, ὅτι οὔτε τινα ὀργὴν ταῖς καίσαρι ἔχοι, ἀλλὰ καὶ δύνοιαν αὐτῷ ὀφείλῃ, καὶ ἕτοιμος εἴη πᾶσαν τὴν ἰσοψίαν ἀπολύσασθαι. ἀγελεθέντων δὲ τούτων ἐκείνῳ, στωμύλτερον μὲν ἐς λόγους, καὶ κατηλλάχθαι πως ἔδοξαν. ταῖς τε γὰρ γνώμαις σφῶν ἀκριβῶς εἰδότες, καὶ ἐξελέγξαι ποτὲ αὐτὰς ἀκμὴν ἔτι) νομίσαντες, ἀνύποπτοί ἅμα ἀλλήλοις συμβιβαζόμενοι· ἐν ἡμέραις μὲν τισι πάσυχασαν. ἔπειτα δὲ ἀνύποπτοι ὄντες ἀλλήλοις, εἴτ᾽ ἐξ ἀμηχάνου ὑπὸ βουλῆς, εἴτε καὶ ἐκ ψευδοῦς ⸂δι᾽⸃ ὀργῆς (οἷα ἐν ᾧ τοιούτῳ φιλεῖ γίνεσθαι) διὼ ἐξέπεσον αὖθις. ὅταν γὰρ ἵπποι ἐκ μεγάλης ἕξεως στωμυλιῶσι, πολλὰ μὲν μηδὲν δῆλον ἔχοντα, πολλὰ δὲ καὶ ἐκ στωμυλίας λαμβάνοντες ἀποστομοῦσι. πάνυ γὰρ ἐνὶ λόγῳ ὡς καὶ ἐξεπίτηδες ὑπὸ τοῦ καὶ ἐμοῦ τινι γιγνόμενον, πρὸς ὃ ὑπῆρξαν ἔχθος λαμβάνουσι, καὶ αὖθις ἐν τούτῳ καὶ οἱ δι᾽ μέσου ὄντες στωμυλιῶνται). διαλεγόμενοι γὰρ ἅμα, πρὸς ποίησιν δύνοιας, ὅτι προξυνοίσουσιν αὖθις. πλησίον τε γὰρ ὄντι ὃ βουλόμενον πάντας τοῖς δικαιοῦσιν ἀληθοῖς ⸂δι᾽⸃ ἀφέρεσθαι, καὶ δι᾽ ὃ τοῖς ὑπεναντίοις ⸂δι᾽⸃ τὴν ἔχθραν αὐτῶν, καὶ στωμυλιῶνται ὑπὸ σφίσι, ἐν ῥᾴστου ἀπατηθῆναι λόγοις ὑπὸ τετηδολόμενοις ἐκ φιλίας δυνάστου ὃ πρόσθεν διαβεβλημένον. ἐκ μὲν οὖν τούτου καὶ ἐκεῖνοι οὐδὲν ἐν τῷ πρὶν πιστεύοντες ἀληθοῖς, ὅτι πλέον ἠλοτεμώθησαν, ὁρᾶν οὖν ὁ ἀνιτώνιος ὃν καίσαρα αὐξανόμενον, ἐπεχείρησε δελεάσας ὃ πλῆθος, εἴπως ἐκ εἴνου τε αὖθις ἀποπασθείη, καὶ ἑαυτῷ πρὸς ποιήσαιτο. καὶ χώραν δῆλον τὸ πολλὸν, καὶ τὸ ἐν τοῖς ἥσσι τοῖς πομπηΐοις, ὡς κεχωσμένοις ἤδη, καίπερ γεωργεῖσθαι δοκοῦσι, κληρουχηθῆναι ⸂δι᾽⸃ Λευκίου ἀνιτωνίου ἀδελφοῦ δημάρχοντος ἐποίησατο. πρὸς γὰρ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἀνιτώνιοι οὗτοι ὄντες ἀρχαὶ ἅμα πάντες ἦρχον· ὁ μὲν γὰρ μάρκος ὑπατεύων, ὁ δὲ Λευκίος δημάρχων, ὁ δὲ γαΐος γραμματεύων. ὅθεν οὐχ ἥκιστα ἐδυνήθησαν τοῖς μὲν πρότερον τῶν συμμάχων καὶ ὧν ὑπηκόων ἦρχον, πλεῖον τῶν σφαγέων τὸ πλῆθος, δηλοῦν τε ἴσων, οἷς πίστεις σφίσιν εἶναι) νομίζον, παῦσαι· ἕτερος δὲ αὖτ᾽ αὐτῶν ἀνέλεγε, καὶ τίσιν ὅτι μακρότερον τῶνδε τὰ νενομοθετημένα τῶνδε ἓν καίσαρος ἦρξεν ἐπιτρέψαι· καὶ τὸν μακεδονίαν τὸ τοῦ μάρκου ἐκ τοῦ κλήρου δεδομένον, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γαΐος σφετερίσαιτο· τὸν δὲ γαλατίαν τὸ ἐντὸς τῶν ἄλπεων, ἢ ὁ βρεττιος ὁ δεκιος προστέτακτο, ἀνίως ἐκεῖνος μὴ ὧν γραμματεὺς ἐς τὸν ἀπολλωνίαν προπεμφθέντων, ὡς καὶ ἰσχυροτάτου καὶ τοῖς γραμματεῦσι καὶ τοῖς χρήμασιν οὖσιν, ἀντιλαβεῖν. τοιοῦτοι οὖν ἐνεφύοντο. καὶ τοῦ πομπηΐου τοῦ σεξτου δυνάμεων ἤδη πολλὴν ἔρημον ἤντε ἄδικα, καίπερ ἐπὶ τοῦ καίσαρος, ὡς καὶ τοῖς ἀνδράσι, δοθεῖσα, ἐβεβαιώθη, ὃ τὰ χρήματα ὅσα ἔντε ἀργυρίᾳ καὶ ἐν χρυσίῳ ὃ δημόσιον ἐκ τῆς παρεφάς αὐτοῦ οὐσίας εἰληφέναι, ἀποδοῦναι ἐγνώσθη. τὸ γὰρ χωρίον αὐτῆς τὰ πλεῖστα αὐτωνίου ἔχων, ἀδεμίαν ἀπόδοσιν ἐποίησαν. ἐκεῖνοι μὲν δὴ τοῦτ᾽ ἔπραξαν διηνεκῶς καὶ τὰ κατὰ τὸν σέξτον ἡμύθησαν. ὡς γὰρ ἤντε ἀπὸ τῆς κορδούβης ἔφυγε, ὃ μὲν πρῶτον ἐς λακητανίαν ἐλθὼν ἐκρύφθη· ἐπειδὴ δὲ ἐμηνύθη μὲν γάρ· διέλαθε δὲ, ἀνοικείως τῶν ὅπλων

L. Antonij

Potinæ paludes exsiccatæ

Redit ad res Pompeij

ἐίων οἱ, διὰ τὴν τοῦ πατρὸς μνήμην, ἐχόντων. ἔπειτα δὲ ἐπειδὴ ὅ, τε καῖσαρ ἐς τὴν ἰταλίαν ἀπῆρε, καὶ ἐν τῇ βαιτικῇ στράτευμα οὐ πολὺ ὑπελείφθη, συνέστησαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐκεῖνοι, καὶ οἱ ἐκ τῆς μάχης διασωθέντες· καὶ οὕτω μετ' αὐτῶν ἔς τε τὴν βαιτικὴν ὡς καὶ ἐπιτηδειοτέραν οὖσαν, αὖθις ἀφίκετο. κἀνταῦθα καὶ στρατιώτας καὶ πόλεις, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ὁ καῖσαρ ἀπέθανε, τὰς μὲν ἑκούσας, τὰς δὲ καὶ βίᾳ προσλαβὼν (ὁ γὰρ ἄρχων αὐτῶν γάϊος ἀσίνιος πολίων οὐδὲν ἰσχυρὸν εἶχεν) ὥρμησε μὲν ἐπὶ τὴν καρχηδόνα τὴν ἰβηρικήν. ἐπιθεμένου δὲ ἐν τούτῳ τοῦ πολίωνος, τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ κακώσαντός τινα, ἐπανῆλθε χειρὶ πολλῇ· καὶ συμβαλὼν, αὐτόν τε ἐτρέψατο, καὶ τοὺς λοιποὺς ἰσχυρῶς ἀγωνιζομένους, ἔπειτ' ἐκ συντυχίας τοιᾶσδε ἐξέπληξε καὶ ἐνίκησεν. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνος μὲν τὴν χλαμύδα τὴν στρατιωτικὴν ἀπέρριψεν, ὥστε ῥᾷον τῇ φυγῇ λαθεῖν, ἕτερος δέ τις ὁμώνυμός τε αὐτῷ καὶ ἐπιφανὴς ἱππεὺς ἔπεσε, καὶ ὁ μὲν ἔκειτο, ἡ δὲ ἑαλώκει, οἱ μὲν ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται, οἱ δὲ ἰδόντες, ἠπατήθησαν ὡς καὶ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν ἀπολωλότος, καὶ ἐνέδοσαν. καὶ οὕτως ὁ σέξτος νικήσας, πάντα ὀλίγου τὰ ταύτῃ κατέσχε. δυνατοῦ δὲ ἤδη αὐτοῦ ὄντος, ὁ λέπιδος τῆς τε ὁμόχωρου ἰβηρίας ἄρξων ἀφίκετο, καὶ ἔπεισεν αὐτὸν ἐς ὁμολογίαν ἐλθεῖν, ἐπὶ τῷ τὰ πατρῷα κομίσασθαι. καὶ οὕτω καὶ ὁ ἀντώνιος διά τε τὴν τοῦ λεπίδου φιλίαν, καὶ διὰ τὴν τοῦ καίσαρος ἔχθραν ψηφισθῆναι ἐποίησε. καὶ ὁ μὲν οὕτω τε καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκ τῆς ἰβηρίας ἀπηλλάγη.

C. Asinius Pollio

Carthago hispaniae

Lepidus

καῖσαρ δὲ καὶ ἀντώνιος πάντα μὲν ἐπ' ἀλλήλοις ἔπραττον· οὐ μέντοι καὶ φανερῶς πω συνερρώγεσαν, ἀλλὰ καίπερ τῷ ἔργῳ ἐκπεπολεμωμένοι, τῇ γοῦν δοκήσει ἐπεκρύπτοντο. κἀκ τούτου καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ πόλει πάντα ἔν τε ἀκρασίᾳ πολλῇ ἦν, καὶ συνεκέχυτο. εἰρήνουν ἔτι, καὶ ἐπολέμουν ἤδη. τό, τε τῆς ἐλευθερίας σχῆμα ἐφαντάζετο, καὶ τὰ τῆς δυναστείας ἔργα ἐγίγνετο. καὶ ἐν μὲν τῷ ἀφανεῖ ὁ ἀντώνιος, ἅτε καὶ ὑπατεύων, ἐπλεονέκτει· ἡ δὲ δὴ σπουδὴ τῶν ἀνθρώπων ἐς τὸν καίσαρα ἐπῄει· τὸ μὲν, διὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸ δὲ, καὶ διὰ τὰς ἐλπίδας ὧν ὑπισχνεῖτο. μέγιστόν τε, ὅτι τῷ τε ἀντωνίῳ πολὺ δυναμένῳ ἤχθοντο, καὶ τῷ καίσαρι μηδέπω ἰσχύοντι συνήροντο. ἐφίλουν μὲν γὰρ οὐδέτερον· νέων δὲ δὴ ἀεὶ πραγμάτων ἐπιθυμοῦντες, καὶ τὸ μὲν κρεῖττον ἀεὶ πᾶν καθαιρεῖν, τῷ δὲ πιεζομένῳ βοηθεῖν πεφυκότες, ἀπεχρῶντο αὐτοῖς πρὸς τὰ σφέτερα ἐπιθυμήματα. ταπεινώσαντες οὖν τότε διὰ τοῦ καίσαρος τὸν ἀντώνιον, ἔπειτα κἀκεῖνον καταλῦσαι ἐπεχείρησαν. τοῖς γάρ τοι ἀεὶ δυναμένοις βαρυνόμενοι, τούς τε ἀσθενεστέρους προσελάμβανον, καὶ διὰ τούτων αὐτοὺς καθῄρουν· ἔπειτα καὶ ἐκείνοις ἠλλοτριοῦντο. κἀκ τούτου ἀντικαθιστάντες σφᾶς ἐς τὸ ἐπίφθονον, τοὺς αὐτοὺς καὶ ἐφίλουν καὶ ἐμίσουν, καὶ ηὖξον καὶ ἐταπείνουν. οὕτως οὖν αὐτῶν καὶ περὶ τὸν καίσαρα καὶ περὶ τὸν ἀντώνιον ἐχόντων, ἀρχὴν τήνδε ὁ πόλεμος ἔλαβεν. ὁ καῖσαρ (τοῦ ἀντωνίου ἐς τὸ βρεντήσιον πρὸς τοὺς στρατιώτας τοὺς ἐκ τῆς μακεδονίας περαιωθέντας ἀφορμήσαντος) ἐκεῖσε μὲν ἑτέρους τινὰς μετὰ χρημάτων, ὅπως σφᾶς σφετερίσωσι, παραπέστειλεν· αὐτὸς δὲ μέχρι καμπανίας ἐλθὼν, πλῆθος ἀνδρῶν ἐκ τῆς καπύης μάλιστα, ἅτε καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ᾧ τιμωρεῖν ἔλεγε, τήν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν εἰληφότων, ἤθροισεν. ὑπισχνεῖτό τε σφίσι πολλά, καὶ ἔδωκεν εὐθὺς τότε κατὰ πεντακοσίας δραχμάς. ἐκ τούτων δὲ δὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν ἠουοκάτων ἢ οὐοκάτων σύστημα (οὓς ἀνακλήτους ἄν τις ἑλληνίσας, ὅτι πεπαυμένοι τῆς στρατείας, ἐπ' αὐτὴν αὖθις ἀνεκλήθησαν, ὀνομάσειεν) ἐνομίσθη. καὶ

Anacleti

αὐτοὺς

Evocatos

αὐτοὺς παραλαβὼν ὁ καῖσαρ ἠπείχθη τε ἐς τὴν ῥώμην, πρὶν τὸν ἀντώνιον ἀνακομισθῆναι, καὶ ἐς τὸν ὅμιλον ὑπὸ τοῦ καννουτίου παρασκευασθέντα αὐτῷ ἐσελθὼν, πολλὰ μὲν τοῦ πατρὸς αὐτοὺς ἀνέμνησεν, ἐπεξιὼν ὅσα καλῶς ἐπεποιήκει, πολλὰ δὲ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ μέτρια διελέχθη· τοῦ τε ἀντωνίου κατηγόρησε, καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀκολουθήσαντάς οἱ ἐπῄνεσεν, ὡς καὶ ἐθελοντὴν πρὸς ἐπικουρίαν τῆς πόλεως προσιόντας, καὶ ἑαυτόν τε ἐπ' αὐτῇ προκεχειρισμένους, καὶ δι' ἑαυτοῦ πᾶσι ταῦτα δηλοῦν. ἐπαίνων τε ἐπὶ τούτοις ἔκ τε τῆς ἄλλης παρασκευῆς, καὶ ἐκ τοῦ συνόντος αὐτῷ πλήθους τυχὼν, ἀπῆρέ τε ἐς τὴν τυρσηνίαν, ὅπως καὶ ἐκεῖθεν δύναμίν τινα προσλάβῃ. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔπραττεν· ἀντώνιον δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν φιλοφρόνως οἱ στρατιῶται ἐν τῷ βρεντησίῳ ἐδέξαντο, προσδοκήσαντες πλείω παρ' αὐτοῦ τῶν προτεινομένων σφίσιν ὑπὸ τοῦ καίσαρος λήψεσθαι, ἐπειδὴ καὶ πολλῷ πλείω κεκτῆσθαι αὐτὸν ἐκείνου ἐνόμιζον. ὡς μέντοι ἑκατόν τε ἑκάστῳ δραχμὰς δώσειν ὑπέσχετο, καὶ αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ θορυβησάντων, σφαγῆναι ἄλλους τε ἑκατοντάρχους ἔν τε τοῖς ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς τῆς γυναικὸς ὀφθαλμοῖς ἐκέλευσε, τότε μὲν ἡσύχασαν, πορευόμενοι δὲ ἐς τὴν γαλατίαν, καὶ κατὰ τὸ ἄστυ γενόμενοι, ἐνεωτέρισαν· καὶ καταφρονήσαντες τῶν ὑποστρατήγων τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσι, συχνοὶ πρὸς τὸν καίσαρα μετέστησαν, καὶ τό γε ἄρειον καὶ τὸ τέταρτον στρατόπεδον ὠνομασμένον ὅλον αὐτῷ προσεχώρησε. παραλαβὼν οὖν αὐτοὺς, καὶ ἀργύριον καὶ ἐκείνοις ὁμοίως δοὺς, προσέθετο καὶ ἄλλους ἐκ τούτου πολλούς. καὶ τούς τε ἐλέφαντας τοὺς τοῦ ἀντωνίου πάντας ἔλαβεν ἐξαπίνης, παρακομιζομένοις σφίσιν ἐντυχών. ἐπειδή τε ἐκεῖνος ἄλλα τέ τινα καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ διοικήσας, καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς λοιπούς, τούς τε βουλευτὰς τοὺς σὺν αὐτοῖς ὄντας ὁρκώσας, ἐς τὴν γαλατίαν ἐξώρμησε, φοβηθεὶς μὴ καὶ αὐτή τι νεοχμώσῃ, οὐδ' ὁ καῖσαρ ἀνεβάλετο, ἀλλ' ἐπηκολούθει αὐτῷ. ἦρχε μὲν δὴ τότε τῆς χώρας ἐκείνης ὁ βροῦτος ὁ δέκιος, καὶ αὐτοῦ ὁ ἀντώνιος ἐλπίδα πολλὴν εἶχεν, ἅτε καὶ τὸν καίσαρα ἀπεκτονότος. ἐπεστράφθη δὲ ὧδε· ὁ δέκιος οὔτε τι ἐς τὸν καίσαρα ὑποπτεύων (οὐδὲ γὰρ ἐπηπείλει τι τοῖς σφαγεῦσι) καὶ τὸν ἀντώνιον οὐδὲν μᾶλλον ἐκείνου πολέμιον, ἢ καὶ ἑαυτοῦ, τῶν τε ἄλλων τῶν τι δυναμένων ὑπ' ἐμφύτου πλεονεξίας ὁρῶν ὄντα, οὐχ ὑπεῖξεν αὐτῷ. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ καῖσαρ ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπόρησεν ὅ, τι πράξει· ἐμίσει μὲν γὰρ ἀμφοτέρους αὐτοὺς, οὐ μέντοι καὶ εἶχεν ὅπως ἂν ἑκατέρῳ ἅμα μάχοιτο. οὐδὲ γὰρ τῷ ἑτέρῳ σφῶν ὁποτερῳοῦν ἀντίπαλος ἤδη ἦν· πρὸς δὲ καὶ ἐδεδίει, μὴ τοῦτο τολμήσας συστήσῃ τε αὐτοὺς ἀλλήλοις, καὶ καθ' ἓν ἀμφοτέροις πολεμήσῃ. λογισάμενος οὖν ὅτι ὁ μὲν πρὸς τὸν ἀντώνιον ἀγὼν ἤδη τε ἐνέστηκε καὶ ἐπείγει, τῆς δὲ τιμωρίας τῆς τοῦ πατρὸς οὐδέπω καιρὸς εἴη, τὸν δέκιον προσεποιήσατο. καὶ γὰρ εὖ ἠπίστατο ὅτι τούτῳ μὲν, ἂν τῶν καθεστηκότων δι' αὐτοῦ κρατήσῃ, οὐδὲν μέγα ἔργον μετὰ τοῦτο οἱ προσπολεμήσαι ἔσται, ἐκεῖνον δὲ ἰσχυρὸν αὖθις πολέμιον ἕξοι. τοσοῦτόν που ἀλλήλων διέφερον. πέμψας οὖν πρὸς τὸν δέκιον, φιλίαν τε αὐτῷ ἐπηγγείλατο, καὶ συμμαχίαν, ἂν μὴ τὸν ἀντώνιον δέξηται, προσυπέσχετο. καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐν τῷ ἄστει τὴν χάριν τὴν τοῦ καίσαρος συνήροντο. τότε μὲν οὖν (ἤδη γὰρ ὅ, τε ἐνιαυτὸς ἐξῄει, καὶ ὕπατος οὐδεὶς παρῆν· ὁ γὰρ δολοβέλλας ἐς τὴν συρίαν ὑπὸ τοῦ ἀντωνίου προεξεπέμπετο) ἔπαινοι ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῖς τε ἐκείνοις καὶ τοῖς στρατιώταις τοῖς τὸν ἀντώνιον ἐγκαταλιποῦσι, τῶν δημάρχων ἐπιψηφισάν-

Carnuti

Martia legio

Quarta legio

Decius Brutus

τῶν, ἐλλιόντο. καὶ ὅπως γε μὴ ἀδείας τῷ νέου ἔτους ἐστάντος βουλεύσωνται περὶ τῶν πρότερον, φρουρᾶς σφίσι γραπτῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ χρῆσθαι ἔδοξε. ταῦτα γὰρ ἥρεσκε μάλιστα τοῖς δήμοις τοῖς πλείοσι τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ τότε ὄντων· ὃν γὰρ δυνατώτατον δύναμις ἐμίσουν· μάλιστα δὲ δὴ τὰ χειρώνακτα. διὰ γὰρ τὸ τοὺς ἀεὶ ἔρρωσθαι σφοδρότατα ὑπ' αὐτῶν, τήν τε κτῆσιν ἐπεφόβητο, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, τοῦτο τὲ ἐβοήθει, καὶ ἐκεῖνον ἐκάκου. καὶ διὰ τοῦτο, καίτοι ἐκ χωρήσας ἐκ τῆς πόλεως, ὡς καὶ ὃν μόνον ἀδικάζειν ὅτι παιδεία πρεσπεμφων, ἐπεμψῆλθεν ἐπειδή περ ἐκ πολεμουμένους σφᾶς ἤκουσε. ἐκείνῳ μὲν οὖν ᾧ ἔτει ταῦτ' ἐπράχθη, καὶ ὁ συλλήκιος ὁ ἱσαυρικὸς ὑπέργηρως ἀπέθανε. διά τε οὖν τοῦτο ἐμεμνήσθησάν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἄτως οἱ πρότερωμαῖοι τοὺς τῷ ἀξιώματι προσήκοντας ἠδοῦντο, καὶ τοὺς δυναστείας τινὶ χρωμένους καὶ ὅτι τοῖς ἐλαχίστοις ἐμίσουν, ὥστε ὅπως ἐκείνου τινα ἐν ὁδῷ ἀπαντήσαντά οἱ καθίζοντι ἱππεύοντα, μήτε ἀποπηδήσαντα, καὶ προσέτι ἰσχυρῶς προσεξελάσαντα, ἐγνωείσθαί τε μὴ τοῦτο ἐν δικαστηρίῳ κριθόμενον· καὶ εἰπόντος τοῖς δικασταῖς τοῦ ἡλιόμενον, οὐτε λόγον ἐπ' αὐτῷ ἔδοσαν, καὶ καλέψηφίσαντο πάντες. αὖθις δὲ ἡ ἱρτίου μὴ γάμου ὑπαλλάσσοντος, (οὗτος γὰρ, καίτοι τῶν παίδων αὐτοῦ ἐς τὰ λυκώμαια τὰ σύλλα ἐγγεγραφότων, ὕπατος τότε ἀπεδείχθη) βουλή τε ἐγένετο, καὶ γνώμαι ὅπως πρὸς ἑφεξῆς ἡμέρας ἀπ' αὐτῆς ἴσης νουμηνίας ἀρξάμενα προσετέθησαν. ἔκτε γὰρ τῷ πολέμου ἐν χερσὶν ὄντες, καὶ ἐκ τῶν προτέρων, ἃ πλάστα καὶ ἐξαισιώτατα ἐγεγένητο, ταραττόμενοι, οὐδὲ τῆς ἀποφάσεως ὁ μὴ ἐν ἐκείναις βουλεύσαί τι τῶν συμφερόντων σφίσιν, ἀπέτρεπον. κεραυνοί τε γὰρ παμπληθεῖς ἔπεσον, καὶ τινες αὐτῶν καὶ ἐς τὸν νεὼν τὸν τοῦ διὸς τοῦ καπιτωλίου ἐν τῷ νικητηρίῳ ὄντα κατέσκηψαν. καὶ πνεῦμα μέγα ὑπερβάλλον τάς τε σπίλας τὰς τοῦ χρόνου καὶ τὸν τοῦ πίστεως νεὼν προσπεπτωκυίας ἀπέρρηξε καὶ διεσκέδασε, καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ τῆς ἀθηνᾶς τὸ φυλακίδες, ὃ πρὸ τῆς φυγῆς ὁ κικέρων ἐς τὸ καπιτώλιον ἀνέθηκε, κατέβαλε καὶ κατέθραυσε. καὶ τοῦτο μὲν ἐκ αὐτῷ τῷ κικέρωνι τὸ ὄλεθρον προεδήλωσε. τοῖς δὲ ἀνδράσιν ἐκεῖνά τε ἐτάραξε, καὶ σῆμα μέγας γλυόμενος. ταῦτά τέ τις τυθεὶς τε δι' αὐτῶν ἐν τῷ ἑστίᾳ, καὶ ἀναπηδήσας μετὰ τοῦ ἱεροσυλίαν. πρὸς δὲ δὴ τούτοις τοιούτοις οὖσι, λαμπὰς ἀπ' ἀὔριον τοῦ ἡλίου πρὸς δυσμὰς διέδραμε, καὶ τὶς ἀστὴρ κομήτης ὀφθεὶς ἡμέρας ὠφθη. τό, τε φῶς τοῦ ἡλίου ἐλαττοῦσθαί τε καὶ σβέννυσθαι, τότε δὲ ἐν τοῖσι κύκλοις φαντάζεσθαι ἐδόκει· καὶ ἕναγε αὐτῶν στέφανος σκιῶν πυρώδης περιέσχεν, ὥσπερ τι φῶς ἐκ ὂν ἀναργέστατα αὐτοῖς ἐκλιπῶν. οἵτε γὰρ ἄνδρες οἱ πρὸς ἑσπέραν ἀστυ ἀφεύγοντες· λέγω δὲ τὸν κασσάρα, καὶ ὃν λέπιδον, ἐς τὸ μὺτιλήνιον· καὶ ἐξ αὐτῶν ὁ κασσὰρ μὴ τοῦτο τὸ νίκην ἔλαβε. τότε δὴ οὖν ταῦτά τε ἐγένετο, καὶ λόγια πρὸς καθάρσιον τῆς δημοκρατίας φέροντα πομπεῖα ἤδετο. κόραξ τε ἐς τὸ δημόσιον ἐσπτώμενοι, τὰ τῶν ὑπάτων τοῦ τε μὺτιλήνιου καὶ τὸ δολοβέλλου ὀνόματα ἐν τῷ πινακίῳ ἐγγεγραμμένα ἐξεκόλαψαν· ἐς κύνες πολλοὶ νυκτὸς κατὰ τὸν ἀστυ πόλιν, καὶ πρὸς τὴ τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεπίδου οἰκίᾳ μάλιστα συρφετώδεις ὠρύοντο. ὅ, τε ἠελίδιος ὅτι πολὺ τὸ πέρας τῆς πελαγίσας, ἐξαίφνης ἀνέχρησε, καὶ παμπληθεῖς ἐν τῇ ξηρῷ ὄφεις ἐκπατέλιπε. καὶ ἰχθῦς ἐκ τῆς θαλάσσης ἀμυθητοι κατὰ τὰς τοῦ ὑδέρεως ἐκβολὰς ἐς τὴ ἤπειρον ἐξέπεσον. ἐπεγένετο μὲν οὖν καὶ ὁ λοιμὸς ἐπ' αὐτοῖς πᾶσι, ὡς εἰπεῖν, τῇ ἰταλίᾳ ἰσχυρός· καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦτο τό, τε

τό, τε βουλευτήριον ὃ ὀστίλιον λύσικοδομηθῆναι, καὶ τὸ χωρίον ἐν ᾧ ἡ ναυμαχία ἐγεγόνει, συγχωθῆναι ἐψηφίσθη. ἃ μὲν τοῖς ἀνθρώποις ἔσεσθαι ἐκ ἔδοξεν, ἀλλ' ὡς τε καὶ ὄντως τῷ ἰουλίου τοῦ ἐσπτηρία τῇ νεμεσσία γένοντος, ἐφοβοῦντό τινες αὐτὸ ἔπεσεν ἐξαίφνης, καὶ ἀπέθανε. ἐξ ἀρχῆς μὲν οὖν ταῦτα καὶ ἐν ἐκείναις τῇ ἡμέραις ἐβουλεύσαντό τε καὶ εἶπον ἄλλοι τε ἐφ' ἑκάτερα πολλοί, καὶ ὁ κικέρων ὧδε,

Δημηγορία κικέρωνος.

„ Ὧν μὲν ἕνεκα τὴν ἀποδημίαν ὡς καὶ ὀλίγον ἐκ ἀνεμείναμεν ἐσπλάμενος, τοῦ
„ ἐξ αὐτοῦ δῆς τὴν ἐπάνοδον, ὡς καὶ πολλὰ ὑμᾶς ὠφελήσων, ἐποιησάμην, ἠκούσατε
„ τε πρώτων, ὦ πατέρες, ὅτι ὑμῖν τοῦ αὐτῶν τούτων ἀπελογησάμην. οὔτε γὰρ ἐν
„ δυναστείᾳ τοῦ τυραννίδι ζῶν ἐπομείναμι· δύ, ἐν ᾗ μήτε πολιτεύσασθαι, μήτε πρό-
„ ρησιάσασθαι ἀσφαλῶς, μήτε τελευτῆσαι χρησίμως ὑμῖν δυνάμην, ὅτ' αὖ πρότε-
„ των δέον τι πρᾶξαι, κατοκνήσαιμ' ἂν καὶ μὴ κινδυνεύσαι τοῦτο ποιῆσαι. νομίζω γὰρ
„ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ὁμοίως ἔργον εἶναι, τοῖς τε τῆς πατρίδος συμφέρουσι τηρεῖν ἑαυτὸν,
„ φυλακτὸν ὄμνυον μὴ μάτην ἀπόλλυται, καὶ τοῦτο μηδὲν ὠφελεῖν τῶν προσηκόντων
„ μήτε λέγοντα μήτε πράττοντα, κἂν ἄρα τι καὶ παθεῖν σῴζοντα αὐτὸν ἀναγκαῖον
„ ἦ. ὅτω δὴ τούτων ἐχόντων, ὦ μὲν που πολλὴ καὶ πρόδηλος ἡ κάθοδος καὶ ἐμοὶ καὶ ὑ-
„ μῖν ἀσφάλεια πρὸς τὰ δέοντα βουλεύεσθαι· ἐπεὶ δὲ καὶ μὴ φρουρᾶς σῶν ἐλ-
„ θεῖν ἐψηφίσασθε, πρόφ' ἡμᾶς οὕτω δεῖ καὶ εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι τήμερον, ὥστε καὶ τὰ
„ πρόντα κατασήσασθαι, καὶ τὸ μόγοντος προϊδέσθαι, ὡς τε μὴ καὶ αὖθις ἀναγκασθῶ-
„ μὲν ὁμοίως ὑφ' αὐτῶν δίκην γῶναι ὅτι μὴ χαλεπὰ καὶ δύνατ, καὶ πολλῆς ὑπιμελείας
„ καὶ φρονίδος δεόμενα τὰ πράγματα ἡμῖν ὄστ, καὶ ὑμεῖς αὖθις δῆλον εἰ καὶ μη-
„ δενὸς μόγου, ἀλλ' οὖν ἐκ τούτου γε πεποιήκατε. οὐ γὰρ ἐψηφίσασθε φυλακὴν τοῦ
„ βουλευτηρίου ἀρεῖν, εἴ γε ἐξεῖν ὑμῖν ἔντε τῷ εἰωθότι κόσμῳ καὶ ἐν ἡσυχίᾳ ἀδεῶς
„ τὰ βουλεύσαι. δεῖ γ' ἡμᾶς καὶ δίκην τοὺς γραπτώτας τοὺς πρότους ἀξιόλογόν τι πρᾶ-
„ ξαι, ἵνα μὴ καὶ αἰσχύνω ὀφλωμεν· αὐτόσφυλες μὲν αὖθις, ὡς καὶ φοβούμενοί τινας·
„ ἀμυνήσαντες γ' τῶν πραγμάτων, ὡς ἐν σθένει δῆνῳ καθεσηκότες. ὥσπερ δέον αὖ-
„ τὸν πρὸς τοῖς μόγοις γραπτώμασιν, ἃ κτ' τῆς πατρίδος συγχρωτεῖ, καὶ αὖθις τούτοις
„ προσλαβόν, ἵνα μηδὲν μηδὲ τήμερον κατ' αὐτὸ ψηφίσησθε. καίτοι τίνες ἐς τοῦτ'
„ ἀναιδείας ἥκηλύθασιν, ὥστε τολμᾶν λέγειν ὡς οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει. καὶ τοσαυτὶ μὲν γε
„ δίκηφαν ὑμῶν κατεγνώκασιν, ὥστε καὶ νομίζειν τοῖς λόγοις ἑαυτῶν πείσειν ὑμᾶς
„ προσέχειν μᾶλλον, ἢ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐκείνου. καὶ τίς αὖ ἀφεὶς ὃ τὰς προῖξις αὐτοῦ
„ σκοπεῖν, ἐς τὴν γρατείαν ἰὼ ὅτι τοὺς συμμάχους ἡμῶν, μήτε τῆς βουλῆς, μήτε
„ τοῦ δήμου προσάξαντος, πεποίηται, καὶ τὰς χώρας αἷς καθατέχει, καὶ τὰς πόλεις αἷς
„ πολιορκεῖ, καὶ τὰς ἀπειλὰς αἷς πᾶσιν ἡμῖν ἀπειλῇ, καὶ τὰς ᾗπίδας ἐφ' αἷς ἅπαντα
„ τοῦτα ποιεῖ, τοῖς τε ῥήμασι τούτων, ἐς ταῖς ψευδολογίαις αἷς ἀναδοήσουσιν ἡμᾶς,
„ σκήψεις καὶ προφάσεις λέγοντες, ἐθελήσετε πειθεῖς ἀπολέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ τοσού-
„ του δέω τοῦτα ποιοῦντα αὐτὸν, ἐνομόν τι καὶ πρὸ πολὺ καλὸν προῆγμα φαίνα πράτ-
„ τειν, ὥστε καὶ ὅτι τὸν τῆς μακεδονίας ἀρχὸν ἐκ ἔᾳ κλήρου προσαρεῖσθαι αὐτῷ
„ κατέλιπε, καὶ ὅτι τὸν τῆς γαλατίας ἀρχὸν μηδὲν αὐτῷ προσήκουσ' αἱρεῖται,
„ καὶ ὅτι γραπτώματα, ἃ ὁ καῖσαρ ὅτι τοῖς πρόδοις προσῦπεμψε, συλλαβών, ἐκ αὐ-
„ τὸν μηδενὸς ἐν τῇ ἰταλίᾳ δήμου ὄντος, ἔχει, καὶ ὅτι τὴν πόλιν ἐν τῷ τῆς ὑπατείας χρόνῳ

» σκληπῶν, σκῶς ἐέρχεται τὼ χώραν πορθῶν καὶ λυμαινόμενος, πάλαι φημὶ πολέ-
» μιον αὐτὸν ἀπάντων ἡμῶν ἔι). εἰ δὲ μὴ τοῦτο χρῆμα τότε ἠθαύνεσθε, μηδὲ ἐφ' ἑ-
» κάστῳ αὐτῶν ἠγωνακτεῖτε, ἐκεῖνον μᾶλλον μισεῖν ἄξιον
» ὄντα, ὅτι τοιούτοις ὄγκοις ὑμᾶς ἀδικῶν οὐ παύεται· καὶ δυνηθεὶς δι' ἴσου συγκρώμενος
» ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ ἠμῶν τε, τυχεῖν, ἐς τοσοῦτον τῇ συνεχείᾳ τῆς πονηρίας προελή-
» λυθεν, ὥστε καὶ ὑπὲρ ἐκείνου χρεῖαν δίκην ὑποσχεῖν. ὑμῖν δὲ ἐς ὑπερβολὴν ἐ-
» πιμεμνῆσθαι δίκαιον τῶν πραγμάτων, ὁρῶσι καὶ λογιζομένοις τοῦτ' ὅτι τὸ τοσουτάκις
» ὑμῶν ἐν τοσούτοις πράγμασι καταπεφρονῆσθαι, ἀδύνατόν ἐστιν ἐκούσιον ὑπὸ
» τε τῆς αὐτῆς ὑπερφυείας καὶ τῆς αὐτῆς φιλανθρωπίας ὑμῶν σωφρονεῖσθαι· ἀλλ' ἀ-
» ναίσχυντον καὶ ἄκοντα ποιῶν, εἰ καὶ μὴ πρότερον, τοῖς ὅπλοις κωλυθῆναι. μὴ γὰρ ὅτι καὶ ὑπ-
» φίσασθαί τινα αὐτῷ τὰ μὲν δύνατο πεῖσαι ὑμᾶς, τὰ δὲ ἐξεβιάσατο, ἢ τὸν τί πρᾶγμα τοῦ-
» το ἀδικεῖν αὐτὸν, ἢ ἐλάττονος ἀξίωμα τοῦτο ἄξιον ὑμετέρας εἶ) νομίσητε. πρὸ γὰρ τού-
» των ἅπαντων, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς τούτου μάλιστα δίκην ὀφείλει δοῦναι, ὅτι πολλὰ καὶ δεινὰ πρὸς ἐ-
» μὲ λόγους φράσας, δι' ὑμῶν τέ τινα αὐτῶν ἐποιήσατο, καὶ ταῖς πρὸς ὑμῶν ἀφορμαῖς,
» ἃς οὔτε εἰδότας, οὔτε προορωμένους τὴν τοιοῦτον ἐξαπατήσας, ἐπὶ κακῷ ἔσχεν αὐτῷ ὑπ-
» φίσασθαι, ἐφ' ὑμᾶς ἄνοιξε ἀπεργάσασθαι. πρὸ γὰρ ἐκόντες ὑμεῖς τὰ μὲν πρὸ τοῦ
» κάμψαι τὸν τοῦ κήρυκος δόξαντα ἐκάστοις ἡγεμονείας κατελύσατε, οὕτω δ' ἐπε-
» τρέψατε τά τε σώματα πολλὰ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἑταίροις ἀναδοῦναι; καὶ ἐς μὲν τὸν
» μακεδόνιαν τὸν ἀδελφὸν ὃν γαῖον πέμψαι, τὸν δὲ δὴ γαλατίαν ἑαυτῷ μὴ τὸ γρα-
» τευτὴν, οἷς σαφὲς ὑμῖν χρῆσθαι εἶχε, προσάξαι; ἢ δ' μέμνησθε τὰ φρατ-
» τομένους ὑμᾶς ὅπως τὴν τοῦ κάμψαι τελευτὴν λαβών, πόσ' ὅσα ἐβουλήθη διεπρά-
» ξατο· τὰ μὲν ὑπικοινὰ ὑμῖν ὑπούλως καὶ ἀκαίρως, τὰ δ' αὖθις ἐφ' ἑαυτῷ προσκατευρ-
» γῶν, πόσα δὲ βιαζόμενος; γραμμάτων μοῦ καὶ βύσεις βαρβάρεις καὶ ὑμῶν
» ἐγχρήσατο. καὶ τοῦτο θαυμάσειν δ' τις, εἰ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐνηφίσθη τι
» οἷ σὺν ἐχρεῖω, ὁπότε μηδὲ νεῦν πρόρρησιν δικαίως εἰπεῖν τι καὶ προῖξαι τῶν δεόν-
» των, εἰ μὴ μετὰ φρουρᾶς, ἐφ' ἁμαξῶν, ὡς εἰ ἦτε πρὸς βεβλημένοι ἦλθον, οὔτ' δ' ἐκεῖ-
» νος ὢν φήσῃ τις αὐτὸν τυχεῖν ἔτυχεν, οὔτ' δ' μεταξὺ τὰ αὐξηθεὶς ἐξ αὐτῶν, ἐ-
» πρᾶξεν ὅσα δῆτα καὶ ἔπραξε. μὴ οὖν ὅσα κελεύόμενοι καὶ κατηναγκάζόμενοι καὶ
» θρίωσιν τες δεδοκέναι αὐτῷ ἐδόξαμεν, τοῦτό τις ὡς καὶ νομίμως ἐξ δικαίως γε-
» γονότα πρὸς ἐμὲ σκοπείτω. σκέψεσθε γὰρ ἐν τοῖς ἰδίοις ὅσα δ' τις ἕτερος ὑφ' ἑτέρου βια-
» σθεὶς πρᾶξη, κύρια τοῦτα τηρῆται. καίτοι τοῦτα μὲν ὅ γε ἐνηφίσασθε, δοκεῖτε
» καὶ βεκαία ἐξ οὐ πάνυ ἔξω τῶν καθεστηκότων ὄντες δύρήσετε. ἢ γὰρ δῆτ' εἰ ἕτερος
» δ' ἕτερου μακεδονίας ἢ γαλατίας ἄρξειν ἔμελλεν; ἢ τί γαλεπὸν, εἴ τις γραμμάτας
» ὑπαλθών ἔλαβεν; ἀλλ' ἐκεῖνα γαλεπὰ ἐξ ἀγύμια, ὃ τὸν χάραν ἡμῶν κακουργεῖ-
» σθαι, ὃ τὰς πόλεις τὰς συμμαχίδας πολιορκεῖσθαι, τὸ τοὺς γραμμάτας τοὺς ἡμετέ-
» ρους ἐφ' ἡμᾶς ὁπλίζεσθαι, ὃ τὰ ἡμέτερα καὶ ἡμῶν αὐαλίσκεσθαι, ἃ μήτε ἐνη-
» φίσασθε, μήτε ἐμοῦ ἠσατε μὴ τοῖνυν ὅτι ἐδώκατε αὐτῷ, δίκ' τοῦτ' αὐτὸν ἔᾶτε καὶ
» τὰ μὴ δοθέντα προσπῆν· μηδ' ὅτι τινὰ σωσεχωρήσατε, πρὸ τοῦτο οἴεσθε δεῖν τὰ
» τὰ μὴ συγχωρηθέντα αὐτῷ ποιῆν ἐξῆναι. πολὺ γὰρ τοὐναντίον, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο τὰ μι-
» σεῖν τὰ ἁμαρτεῖσθαι αὐτὸν ὀφείλετε, ὅτι καὶ τῇ ἡμῇ τὰ τῇ φιλανθρωπίᾳ τῇ πρὸ ὑμῶν
» οὐκ ἐν τούτοις μόνοις, ἀλλὰ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ ὑμῶν ἐτόλμησε χρήσασθαι.

σκοπεῖτε

» σκοπεῖτε δὲ· ἐνηφίσασθε τὸ τε εἰρηνεῖν καὶ τὴν ὁμόνοιαν τὸ πρὸς ἀλλήλους, καὶ
» ἐμοὶ πειθέντες. τοῦτο ἔστ' φρυτόμενοι καλὸν ἦν, οὕτω δίκην, πρόφασιν τὴν
» δ' κάσαρος ἀφεῖναι ποιησάμενος, ὥστε πᾶσαν μὲν τὸ πόλιν ὀλίγου καταφθεῖ-
» ναι, πάμπολλοις ἄλλοις φόνοις ἀθῶοι. ἐβεβαιώσατε πρῶτα μὲν δοθέντα τοῖς ἐξ νο-
» μοθετηθέντα πρὸς τὴν κάσαρος, οὐχ ὡς καλῶς πρᾶτα ἔχοντα (πολλοῦ γε καὶ δεῖ)
» ἀλλ' ὅτι μηδὲν αὐτῶν μεταχινηθῆναι σπουδαίως φέρειν, ὅπως μὴ ὑποπτέως χρῆς ὑποῦ-
» λου τινὸς ἀνθρώποις σπουδάζειν. τούτων ἐξεταστὴς ἔστ' ὁμόμνυος, πολλὰ μὲν τὴν πρα-
» χθέντων ὑπ' αὐτοῦ καταλέλυκε, πολλὰ δὲ ἕτερα διέτεινε φέρε. καὶ γὰρ χάρας ἐξ πο
» λιτείας καὶ ἀτελείας ἐξ ἀνθρώπινας ὑμᾶς τοῖς τε ἔχουσας ἀφῄρηται, καὶ ἰδιώτας, ἐξ
» βασιλείας καὶ πόλεις ἐξ τοῖς μὴ λαβοῦσι δέδωκε, πρᾶγμα ποιησάμενος τὰ τὴν κάσαρος
» ὑπομνήματα· καὶ τοῖς μὲν μηδὲν ἐπελπίσαντας αὐτῷ προσέσθαι, καὶ τὰ δοθέντα αὐ-
» τοῖς ἀφελόμενος. τοῖς δὴ ὧν αἰτήσας ἔλαβε, καὶ ἐκεῖνα καὶ πάλλα πάντα πωλήσας.
» καίτοι ὑμεῖς αὐτὰ τοῦτα προορώμενοι, ἐνηφίσασθε μηδεμίαν ἐπὶ μὴ τὸν τὴν
» κάσαρος θάνατον, ὡς καὶ πρὸ ἐκείνου ὃ δεδομένον τι ἔχουσ', ἔσεσθαι. καὶ μέντοι ἐξ με-
» τὰ τοῦτα οὕτω πολὺ θαῦτ' ἐνίκησε. καὶ ἔλεγεν ἀναίσχυντον εἶναί τινα τῶν ἐν τοῖς χάμ-
» μασι τὴν τὴν κάσαρος ἀνῃρεθέντων ἐκλελοιπέναι τε καὶ προσῆκον. ὑμεῖς μὲν οὖν
» μὴ τὴν προτέρων ἀνδρῶν προσεταξάτε αὐτῷ τοῦτα διαλέξαι· ἐκεῖνος δὲ σοφὸν
» αὐτῶν φρονήσας, πόσ' ὅσα ἐβούλετο μόνος ἐξ τοῖς νόμοις, καὶ προῖξι τοῖς φυ-
» λάσας, καὶ προῖ πάλλα ἀ μικρῷ προέσθαι εἶπον, ἐξηρήσατο. οὕτω πόντα τὰ δο-
» κοῦντα ὑμῖν ποιῆν βούλεται. ἆρ' οὖν ἐν τούτοις μόνον τοιοῦτος γέγονε, τὰ δὴ δῆμα
» ὀρθῶς διώκηκε; ποῦ; πόθεν; οὐ τὰ χρήματα τὰ κοινὰ καλαληφθέντα ὑπὸ τὴν κά-
» σαρος ὑπιζητῆσαι ἐξ ἀποδεῖξαι κελεύσαντες, ἥρπακε, καὶ τὰ μὲν τοῖς δεομένοις ἀπο-
» δέδωκε, τὰ δὲ εἰς τυφλὸν καταμάλωκεν, ὥστε μηκέτ' αὐτῷ μηδὲ τούτων τὴν προσέ-
» ναι; οὐ δ' ὄνομα τὸ τὴν δικαίτορος μισησάντων ὑμῶν, ἀλλ' τὸ ἐκείνου δωμασείαν,
» ἢ πανταχῶς ἐν τῆς πολιτείας ἐναλόντων, τοῦτο μὲν, ὥσπέρ τι αὖθ' ἑαυτοῦ
» ἀδικήσασα δωμάμενον, οὐκ ὑπιτέθηται, τὰ δὲ ἔργα αὐτῷ καὶ τὴν πλεονεξίαν ἐν ᾧ
» τῆς ὑπατείας προσῆκεν ἐνεδείξατο; ἢ χ ὑμεῖς μὲν παρυτῶν αὖθ' ἐκ τὸ ὁ-
» μονοίας ἀπεδείξατε, ἔστ' δὲ πόλεμον αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ τηλικοῦτον, οὔτε προσήκον-
» τα, οὔτε ἐγνωσμένον δύνηται πρὸς κάσαρα καὶ δίκαιον, οἷς ὑμεῖς ἐπαινῆτε; μυρία
» δ' ἂν εἴη λέγειν εἴ τις ἐπεξιέναι καθ' ἕκαστον ἐθελήσειεν ὧν ὑμεῖς μὲν ἐπετρέψατε
» αὐτῷ ὡς ὑπάτῳ διοικῆσαι, ἐκεῖνος δ' οὐδ' ὁτιοῦν εἰς δέον ἔπραξεν, ἀλλὰ ἐξ πάντα τὰναντία καθ' ὑμῶν τῇ πρὸ ὑμῶν δόξουσίᾳ δοθείσῃ χρώμενος πεποίηκεν. ἀφ' οὗ
» ἐς ὑμᾶς αὖθις αὖ ἀδέξεσθε καὶ ταῦτα κακῶς ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένα, καὶ αὖθ'
» πάντων σφᾶν αἰτίοι γεγενέναι φήσετε, ὅτι τὴν διοίκησιν αὐτῶν καὶ ὃν ἐξεπασμὸν
» αὐτῷ προσετάξατε; ἀλλὰ ἄτοπον. οὐδὲ γὰρ δὴ στρατηγὸς ἢ καὶ πρεσβυτής τις αἱ-
» ρεθεὶς μηδὲν τῶν δεόντων δράσῃ, τούτου τὴν αἰτίαν ὑμεῖς οἱ πέμψαντες αὖθις ἔ-
» ξετε. καὶ γὰρ δὴ εἴη δίκαιον, εἰ πάντες οἱ προχρείζόμενοί τι πράξαι, τὰ μὲν κέρδη καὶ
» τὰς τιμὰς αὖθις λαμβάνοιεν, τὰ δὲ ἐγκλήματα καὶ τὰς αἰτίας ἐφ' ὑμᾶς ἀναφέροιεν.
» ἄκουε οὐδὲ τούτου πρόσεχε· πρόσηκει λέγοντι. ὑμεῖς γὰρ τὴν γαλατῖδ' ἀρχὴν ἐπε-
» τρέψατε, ὑμεῖς τὰ χρήματα τὰ κοινὰ διοικῆσαι ἐκελεύσατε, ὑμεῖς τὰ στρατεύ-
» ματα ἐκ τῆς μακεδονίας ἐδώκατε. ἐψηφίσθη μὲν γὰρ ταῦτα οὕτως· εἴ γε δεῖ τοῦτο

» εἰπεῖν. ἀλλὰ μὴν κ᾽ ὑπὲρ τούτου δίκην πρὸ αὐτοῦ λαβεῖν δεῖ, ὅτι τοῦτ᾽ ὑμᾶς ἠδί-
» κησε γνῶναι. οὐ μόνοι κ᾽ ὃ τοὺς φυγάδας καθῆγε, οὐδὲ τὸ τοὺς νόμους πρεσ-
» βεύφ, οὐδὲ ὃ τὰς πολιτείας καὶ τὰς ἀτελείας πωλῶ, οὐδὲ ὃ τὰ κοινὰ κλέπτω,
» οὐδὲ ὃ τὰ τῶν συμμάχων ἁρπάζω, οὐδὲ ὃ τὰς πόλεις κακουργεῖν, οὐδὲ τὸ τὴ πα-
» τρίδος τυραννῆν ὑπεχόμενον ἐδώκατέ πού μοι αὐτό. οὐδὲ γὰ οὐσὴ δήμῳ τινὶ, καίτοι πολ-
» λοῖ πολλοῖς ψηφίσμασι, συνεχωρήσατε ὅσα ἐβούλοντο, ἀλλὰ καὶ δίκην ἀεί ποτε
» τῶν τὴν τοιούτων ὅσην γε κ᾽ ἐδυνήθητε, ἐλάβετε· ὥσπερ που καὶ πρὸ αὐτοῦ τού-
» του λήψεσθε, εἰ τοῖ ἐμοὶ νῦν πειθῆτε. καὶ γὰ οὐδὲ ὅτι τούτων μόνον τοιοῦτος γέγο-
» νεν ὁ ποῖος αὐτὸν ἴστε κ᾽ ἐωρᾶκατε, ἀλλὰ κ᾽ ὅτι πρώτων ἁπλῶς ὅσα πώποτε ἐπὶς
» τὰ κοινὰ παρεσκεύασε. τὸν γὰ δὴ ἴδιον αὐτοῦ βίον, τάς τε ἰδίας ἀσελγείας
» καὶ πλεονεξίας ἐκὼν παρελείψω, ὀχ ὅτι οὐχὶ πολλὰ καὶ δεινὰ ἔστ᾽ ἐν ἐκείνοις εὑρεῖ-
» τις αὐτὸν πεποιηκότα, ἀλλ᾽ ὅτι αἰδοῦμαι νὴ τὸν Ἡρακλέα ἀκριβῶς καὶ ἕκαστον, ἀλλ᾽ ὡς
» τε παρὲς οὐδὲν ἧττον εἰδότας ὑμᾶς λέγειν, ὅπως μὲ τὴν ὥραν τῶν παισὶν ὑμῖν διέ-
» θετο, ὅπως δὲ τὸν ἀκμὴν τὸν ἐφ᾽ ἥβῃ ἀπεκήρυξε, τὰς ἑταιρήσεις αὐτοῦ τὰς λαθραίας,
» τὰς πορνείας τὰς ἐμφανεῖς· ὅσα ἔπαθεν ὡς ἐνεδέχετο, ὅσα ἔδρασεν ὡς ἠδυνήθη, τοὺς
» κώμους, τὰς μέθας, πάλλα πώποτε τὰ τούτοις ἑπόμενα. ἀδυνάτου γὰρ ὄντος ἀλ-
» λοτρίου ἐντὸς ἀσελγείᾳ καὶ ἐν ἀκολασίᾳ τοσαύτῃ τραφέντα, μὴ οὐ πάντα ὃν
» ἑαυτοῦ βίον μιαίνειν. ὁθένπερ κ᾽ ὅτι τὰ κοινὰ ἀπὸ τῆ ἰδίων κ᾽ τῶν κινδύνων καὶ τὴ
» πλεονεξίαν παρῆκαγε. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, κ᾽ νὴ δία καὶ τὴν ἐς ἀγχιστῖνον αὐτοῦ
» παρὲς γαμετὴν ἀποδημίαν, τήν τε ἐς γαλατίαν παρὲς κόσαρα ἀπόδρασιν, ἵνα
» μήμε τίς φῇ πώποτε ἀκριβολογεῖσθαι, αἰσχυνθεὶς ὑμῶν, ὅτι τοιοῦτον αὖθ᾽
» ὄντα εἰδότες, καὶ δήμαρχον, κ᾽ ὑπαρχον, καὶ μὴ τοῦτο κ᾽ ὕπατον ἀπεδείξατε. ἀλ᾽
» ἐπ᾽ αὐτοῖς τούτοις πρόοιμαι, ὃ ἐκακούργησε, μόνα νῦν ἐρῶ. σοὶ τοίνυν δημάρχη-
» σας, παρὸν μὲν ἀπόντων ἐκώλυσεν ὑμᾶς τὰ τότε παρεισάντα παράγματα δι᾽
» ἡσθαι, βοᾶν κ᾽ κεκραγώς, καὶ μόνος ἐξ ἁπάντων σκανδιούμῃ τὴν κοινὴν τῆς πόλεως
» εἰρήνην. ἔπειτα δὲ ὅτ᾽ ἀγνανακτήσαντες ἐψηφίσασθε δι᾽ αὐτὸν ἅπαξ ἐψηφίσασθε,
» τοῦτο μὲν ὃν τ᾽ πόλεως ἐξέσθρα, τὸ ἀρχεῖν ἑκκαιδεκαλιπῶν, ᾧ μηδεμίαν νύκτα ὃν τὸν
» νόμων ἀποδημῆσαι ἐξεῖν· ὃ δὲ, ἐς τὰ τῆς καίσαρος ὅπλα αὐθημολήσας, ἐκεῖνόν τε
» ὅτι τὸ πάτριδα ἐπήγαγε, κ᾽ ἡμᾶς ἔκτε τὸ ῥώμης κ᾽ ὃν τῆς ἀνῆς ἰταλίας ὅλης ἐξέ-
» λασε· ἐν ὀλίγῳ πώποτ᾽ τὰ κακὰ ὧν ἐμφυλίων τὸ μεταξὺ ὑμῖν συμβαόντων
» αἰτιώτατος ἐγένετο. εἰ γὰ μὴ τότε τοῖς βουλήμασιν ὑμῶν ἀντεπεπορεύθη, οὐκ ἂν
» ποτε ὁ καῖσαρ ἔσχ᾽ σκῆψιν οὐδεμίαν τῶν πολέμων ἄρξαι· οὔτε εἰ καὶ τἀ μάλιστα
» ἀπειλημμένος, δικαίαν τέ τινα ἀξιόχρεων ἔδωκε τὰ δόγματα ὑμῶν ἠθροίκει,
» ἀλλ᾽ ἤτοι ἔχων οὐκ ἂν τῶν ὅπλων, ἢ καὶ ἄκων ἐσεσωφρόνισε. νῦν γ᾽ οὖτός ἐστιν ὁ ἐκεί-
» νῳ τὰς παρεφάσεις ἀνελών, καὶ ὃ τῆς βουλῆς ἀξίωμα καθαλύσας, τό, τε ἀφάσος τὸ
» στρατιωτῶν ἐπαυξήσας· ἔστ᾽ ὁ δὲ αὖθ᾽ μὲν τῶν κακῶν ὧν μεταξὺ τὰ σκφιώτων
» ἐμβαλών, ἔστ᾽ ὁ κοινὸς ἀγχιτήκιος οὐχ ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ὁλίγου
» πάσης ληϊστὴς ὅλος, ὡσπερ ἐκ᾽ ὃ δαιμόνιον σκαφέσατα ἐσήμηνεν. ὅτε γοῦν τοὺς ἀπο-
» μαχητὰς σκείνοις νόμοις εἰσέφερε, βεβροτῶν πώποτ᾽ κ᾽ ἀστραπῶν ἐπλήρωσ᾽. ὧν οὐδὲν
» ὁ μαθὼς ἔστ᾽, καίτοι οἰωνιστὴς εἶ) λέγων, φεύγουσας, μεγάλων κακῶν ἐκ πολλοῦ, ὡσ-
» περ εἶπον, οὐ τὴν πόλιν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴ οἰκουμένην ἐπλήρωσε. μεταξὺ τα τοί-
» νυν τὴ μὲν δεῖ λέγειν ὡς ἐπ᾽ σκιαυτὸν ὅλον ἱππάρχησεν, ὃ μήπω παρότερον ἐγεγόνη.

» εἰ δὴ ὅτι καὶ τότε μὲν ὑμῶν τε ἐπεφρόνησε, καὶ τὰς σκκλησίας τὴν κραπάλην ἐπ᾽
» αὐτοῦ τοῦ δήματος μεταξὺ δημηγορῶν ἐξήμει; εἰ δὴ ὅτι καὶ πόρνους κ᾽ πόρνας, καὶ
» γλυκοποιοὺς οὐχ ὅτι ἀνδρας, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας μὴ τὴν ῥαδδούχων δαφνηφο-
» ρικῶν ἐπαγόμενος, τὴν ἰταλίαν παρῆκε; τί δὴ ὅτι τὸ πομπήου οὐσίαν μόνος ἀν-
» θρώπων ἀγοράσας ἐπρίατο, μήτε τὸ ἑαυτοῦ ἀξίωμα, μήτε τὸ ἐκείνου μεγέθους
» αἰδεσθείς, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ οἷς πάντες ἔτι κ᾽ τότε ἐθρήνουν μόνον, τούτοις μόνος ἡδονῆς ἐπλή-
» σας. καὶ γὰ ἐπ᾽ ἐκείνᾳ κ᾽ ἐπ᾽ ἀνῇ πολλὰ ἐπεπήδησεν, ὡς μηδεμίαν αὐτῶν ὑμῖν
» ἀποδώσων, ἀλλὰ καὶ τούτῳ μὴ πάσης ὕβρεως κ᾽ βίας ἐσεσωφρόνηται. οὕτως αὖθ᾽
» καὶ ὁ καῖσαρ κατέγνω, κ᾽ πάντ᾽ ὅσαπερ ἐκτήσατο, παμπληθῆ γυμόμενα, καὶ ἐκ
» πάντης Ἕλλου ἀργυρολογηθέντα καταπεκύβωκε, κ᾽ καταπεπόρνωκε, κ᾽ κατα-
» βέβρωκε, καὶ καταπέπωκεν, ὥσπερ ἡ χέρυβδις. ταῦτα μὲ ἐάσω. τὰς δ᾽ ὕβρεις αὖ
» τὸ κοινὸν ὕβεσε, κ᾽ τὰς σφαγὰς αἷς κτ᾽ πᾶσιν ὁμοίως τὴν πόλιν εἰργάσατο, πῶς ἀν
» τις σιωπήσειεν; ἢ οὐ μέμνησθε πῶς μοι χαρὶς ὑμῖν καὶ αὐτῇ τῇ ὀλιγαρχίᾳ, βαρύτατος ἦ
» τοῖς ἔργοις ἐγένετο. ὅς τις, ὦ γῆ καὶ θεοί, παρῆκεν μοὶ ἐπόλμησεν ἐν ἄλλῳ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ ἐν τῷ καπιτωλίῳ, τό, τε ἔδαφος ἅμα
» τὸ παρεπόρφυρον ἐνδύεσθαι, καὶ ξίφος παρὰ γόνυ ἀναζώννυσθαι, ῥαδδούχοις τε χρῆσθαι,
» καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν δορυφορεῖσθαι· ἔπειτα δυνηθεὶς μοὶ κ᾽ τοὺς τῶν μόνων δορυφόρους
» καταπαῦσαι, οὐ μόνον οὐκ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλὰ κ᾽ ὁμονοοῦντας ὑμᾶς ἐταράξατε, τῇ
» μοὶ αὐτὸς, τῇ δὲ καὶ δι᾽ ἑτέρων. κ᾽ μόνοι καὶ αὖθις ἐκείνους ἐν τῷ μέρει παρεσ-
» κεμάσαν, κ᾽ τότε μοὶ σωφρονοῦντος, αἰτιώτατος μοὶ ἐγένετο παμπληθεῖς σφα-
» σφαγῆναι, αἰτιώτατος δὲ τὸ μὴ πώποτε τὰ τῶν πόντου τῆν τε πρὸς ἕω ἀνθρ᾽ ὑπὸ τὴν κ᾽ τὸ φαρνάκου νίκην χειρωθῆναι. παρὲς γὰρ τοῖ μὲν παρεπόμενα ἐπ᾽
» αὐτοῦ δοῦρε Δαμασκηνὸν ὁ καῖσαρ ἐπεισθεὶς, οὐδὲν ἐκείνων ὥστε κ᾽ ἡδυνήθη πάν-
» τελῶς κατειργάσατο. καὶ οὐδὲ ταῦτα μοὶ αὐτὸν ἐσωφρόνισεν· ἀλλ᾽ ὑπαλθύσας,
» γυμνὸς, ὦ πατέρες, γυμνὸς, καὶ μεμυελισμένος ἔστε τὴν ἀγορὰν ἐσῆλθε, παρῆσα-
» σιν τὰ λυκαῖα ποιησάμενος, καὶ ταῦτα παρὲς τὸ ἔθνος μὴ τὴν ῥαδδούχων παρεσ-
» ῆλθε, κ᾽ ἐκεῖ κάτωθεν ἐδημηγόρησεν· ὅσαπερ ἀφ᾽ οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδένα δήμον οὐκ
» ὅτι ὕπατον, ἀλλ᾽ οὐδὲ στρατηγὸν, οὐδὲ δήμαρχον, οὐσὴ ἀγοραίομον οὐδεὶς οἶδε πε-
» ποικότα. τὰ γὰ λυκαῖα ἰῶ, καὶ ὅτι τῷ ἑταιρικοῦ τοῦ ἰουλίου ἐτέτακτο. ταῦτα γὰ
» ὁ σέξτος αὐτὸν ὁ κλώδιος τὴν διαχιλίων πλέθρων τὸν ἐν τῇ λεοντίνων γῇ δοθέντων ἐξε-
» παίδευσεν. ἅμα δὲ ὑπάτευες, ὦ χρηστέ (ἐρῶ γὰ ὡς παρὲς τὴν ὀπτασίαν) κ᾽ ὅτε ἔπρε-
» πε σοι, οὔτε ἐξέω τοιοῦτο ὄντι, τῇ ἀγορᾷ παρὲς τὰς βήματι πάντων ἡμῶν πρόν-
» των τοιαῦτ᾽ εἰπεῖν, ἵνα ἅμα τὸ θαυμαστόν σου σῶμα καὶ δύσορκον καὶ βδελυρὸν
» θεωρῶμεν, καὶ τῆς μιαρᾶς σου φωνῆς τὰ μεμυελισμένης τὰ δῆτα ἐκεῖνα λεγούσης
» ἀκούωμεν. τοῦτο γὰ παρὲς τὸ στόματός σου μᾶλλον ἤτοι ἕτερον εἰπεῖν βουλόμεν. τὰ
» μὲν γὰ λυκαῖα κ᾽ δήλως δὴ τῆς παρεσπουδάσης θρησκείας σὸν ἔτυχε, σὺ πᾶσιν ὁ-
» μοῦ τὴν πόλιν καταῆκμας· ἵνα μηδὲν μηδέπω παρὲ τὴν τότε λεχθέντων εἴπω. τίς
» γὰ σὸν οἶδεν ὅτι ἡ ὑπατεία δημοσία τὸ δήμου πάντος ὄστι, ὃ δεῖ τὸ ἀξίωμα αὐ-
» τῆς πάντα χορὸν σώζεσθαι, κ᾽ μηδαμοῦ μήτε γυμνᾶσθαι, μήτε ὑβρίζεσθαι; ταῦτα γ᾽
» μὲν ἔστ᾽ ἢ τὸν ὀρθιον ὃν παλαιὸν ἐκεῖνον, ἢ καὶ τὴν κωκλίαν τὸ ἀρχαίαν ἐμιμήσα-
» το. ὧν ἡ μὲν τὴν ἐαθῆτα παῖσμ᾽ ἐνδεδυκυῖα, τὸν ποταμὸν διενήξατο· ὁ δὲ μὴ τὸ

πάντα καθαπέπωκε
ὧν ἡ χάρυβδις

Lupcalia a quo & quando inuenta

Sex. Clodii

Oratio Cochlis

" ὅπλων ἐς ὃ ῥᾴδιόν με ἑαυτὸν ἐπέδωκεν. ἀξιόν γε οὖν ἦν καὶ τοῦτο τινὰ εἰκόνα ζῆσαι,
" ἵν' ὁ μὲν καὶ ἐν ταῖς πυέλοις ὡπλισμένος, ὁ δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ γυμνὸς ὁρᾶτο; καὶ
" γὰρ τοι Δημάδου ταῦτα ἐκεῖνοι μὲν ἡμᾶς καὶ ἔσωζον καὶ ἠλευθέρουν· σοὶ δ' οὐ πάσην μὲν
" τὴν ἡδυπάθειαν ἡμῖν ὅσον ἐπ' αὐτοῖς ἀφείλετο, πάσην δὲ τὴν δημοκρατίαν κα-
" τέλυσε· καὶ δεσπότην μὲν οὐ τὸν ὑπάτου, τύραννον δ' οὐ τὸν δικαίτερος ἡμῖν ἀντικα-
" τέστησε. μέμνησαι γὰρ οἷα μὲν προελθὼν προὸς ὃ δῆμα εἶπεν, οἷα δ' ἀναβὰς ἐπ'
" αὐτοῖς ἔπραξε. καίτοι ὅστις ἐτόλμησε ῥωμαῖός τε ὤν, καὶ ὑπάλληλον, βασιλέα δι' ἀ
" ῥωμαίων, ἔντε τῇ ἀγορᾷ τῇ ῥωμαίᾳ, ἔνθ περ τοῖς τῶν βημάτων ἡδυπάθειαι, πάντες μὲν
" τὸν δῆμον, πάσης δὲ τῆς βουλῆς πρεσβύτερον, ἀνέχεσθαι, καὶ τό, τε Δημάδην μὲ δι' ὑβρεως ὀνο-
" μάζειν κεφαλὴν αὐτοῦ ὀνειδίζειν, καὶ προσκαταγελᾶσθαι πάντων ἡμῶν ἀκουόντων,
" ὁτιὴ αὐτοῖς ταῦτα αὐτὰ καὶ εἰπεῖν καὶ προάξαι ἐπεσκήπτετο, ἢ μὴ ὅτι τῶν δυνατῶν
" πολιτῶν; ἵνος δῆτ' ἀνθρώπων ἀπόρητος; ἡμεῖς, ὦ πάντων, ἡμεῖς σοι ταῦτ'
" ἐνετειλάμεθα, οἱ τοὺς ταρκυνίους ἐξελάσαντες, οἱ δι' βραῦτον ἀναπτόμενοι, οἱ τὸν
" καπιτωλῖνον καταχρημίσαντες, οἱ δι' ἀπόρρητον ἀποκτείναντες; ἡμεῖς βασιλέα
" τινὰ ἀπάσασθαί σε προσεταξάμεθα, οἱ δὲ αὖ τὴν ἐπωνυμίαν αὖ, καὶ προσέτι δὲ
" τὴν δικτάτορος δι' ἐκεῖνα, ἐπάρατον ποιησάμενοι; ἡμεῖς τύραννόν τινα ἀποδεῖ-
" ξαί σοι ἐκελεύσαμεν, οἱ τὸ πύῤῥον ἐκ τῆς ἰταλίας ἐκβαλόντες, οἱ τὸν δυτίοχον τὸν
" ταῦρον ἀπελάσαντες; οὐ μὰ τὰς ῥάβδους τὰς οὐαλερείου, καὶ τὸν νόμον τὸν πορκίου·
" οὐ μὰ τὸ σκέλος τὸ ὁρατίου, καὶ τὴν χεῖρα τὴν μουκίαν· οὐ μὰ τὸν δόρυ τὸ δεκίου, καὶ τὸ
" ξίφος τὸ βρούτου. σὺ δὲ, ὦ παγκάκιστε, καὶ ἐδέου δ' ἱκέτευες ἵνα δουλεύσῃς, ὡς ποσύ-
" μος· ὅπως σαυνίταις ἐκδοθῇς, ὡς ῥηγούλῃ· ὅπως καρχηδονίοις ἀποδοθῇς, ὡς
" κυρτίος, ἵνα ἐς τὸ χάσμα ἐμπέσῃς. καὶ ποῦ τοῦτο γεγραμμένον εὕρες, ὥσπερ καὶ τὸ
" τοὺς κρῆτας ἡδυπάθειαν μὴ τὴν τῶν βρούτου ἐκχυλίσαι ἡδυπάθειαν, ὧν ἡμεῖς μὴ ὄν τε
" κάσαρος θάνατον ἔρξαι ἐψηφισάμεθα. εἶτ' ἐν τοσούτοις καὶ τηλικούτοις πρά-
" γμασι τὴν δημιτριάδη γνώμην αὐτοῦ πεφωραικότες, οὐ τιμωρήσεσθε αὐτόν, ἀλλὰ
" ἀναλήψεσθε καὶ ταῖς ἔργῳ μαθεῖν ἃ δὴ δράσειν ὑμᾶς ὡπλισμένους, ὁ τοιαῦτα γυ-
" μνὸς εἰργασμένος; ἢ οἴεσθε ὅτι οὐκ ὀπτιμεῖ τὸ τυραννίδος, ὅτι οὐκ ἤυχεταί ποτε
" αὐτῆς τυχεῖν, ἀλλ' ἐκβαλεῖ ποτε ἐκ τῆς Δαναΐδος τὴν ἔφεσιν ταύτην ἣν ἄπαξ
" ἐς τὸν νοῦν ἐλάτ' ἔθετο, καὶ καταβαλεῖ ποτε τὴν ἐλπίδα ἧς μοναρχίας, ἐφ' ἧς τοι-
" αῦτα καὶ τοιῶν καὶ ποίησας ἀτιμώρητος ἐλήλυθε; καὶ τίς δὴ θεράπων σὴν τῷ συμ-
" πρᾶξαι τῆς φωνῆς ἧς αὐτῇ μόνης κυριεύων ὀπτιχρήσεται, ταῦτ' οὐκ ἀν αὐτὸς
" ἑαυτῷ δυνηθεὶς κατειργάσατο; ἧς δὴ ἕτερον τύραννον ἐκ ὅπτι τὴν πατρίδα καὶ τὴν
" ἐφ' ἑαυτὸν ἅμα ἀποδεῖξαι τολμήσας, οὐκ ἂν αὖθις μοναρχῆσαι θελήσειεν; ὥστε εἰ
" καὶ πότε αὖθις ἐφείσασθε, ἀλλὰ νῦν δὲ καὶ δι' ἐκεῖνα αὐτὸν μισήσατε, μηδ' ἐθελή-
" σητε μαθεῖν τί καταρτήσας, οἷα βούλεται δράσειν· ἀλλ' οὐκ ἤδη πεπτεπλη-
" κόσιν αὐτοῦ, ὃ μηδὲν ἔτι παθεῖν δεινὸν πεπονήκατε. καὶ γάρτοι τί ἐκ φήσεν ἂν ὑμᾶς
" ὀρθῶς πότε τι κάσαρα ποιῆσαι, μὴ πεσόντα δεξάμενον μήτε τὸ ὄνομα τῆς βασιλέως,
" μήτε τὸ Δημήτριος; οὐκοῦν ὀπτὸν καὶ καλῶς ταῦτα αὐτῷ πεπύτευκεν, ἃ μηδὲ ἐκεῖνον
" ἤρεσεν, ἀλλ' ἁμαρτεῖν * ὅτι καὶ τὴν ἀρχὴν τοιοῦτόν τι ἀκούσας καὶ ἰδών, ἐνέγκετο.
" οὐκοῦν εἴπερ ἐκεῖνος εἰκότως ὀπτὸν τοῦτο τέθνηκε, πῶς οὐ καὶ ὀπτὸν ὁμολογῶν ζῆ-
" πον τινὰ τυραννῆσαι ὀπτιμεῖν, δικαιότατός ὀστιν ἀπολέσθαι. ὅτι γὰρ ταῦτ' οὕτως ἔ-

καίσαρος, δῆλον

" δηλον μὲν ὅτι δ' ἐκ τούτων ὧν προείρηκα, φανερώτατα δὲ ἐξ αὐτῶν ὧν με-
" τὰ ταῦτ' ἔπραξεν, ἐλέγξεται. ἵνος μὲν γὰρ δήμου ἕνεκα (ἐξὸν αὐτῷ τὰ πάντα ἀ-
" σφαλῶς ἀγαν) παρεσκεύασε τὰ πρόγματα, ἢ πολυπραγμονῆν ὀπτικεχείρηκε; τίνος
" δὲ (πρὸν αὐτὸ ἀκινδύνως οἴκοι μένοντ') στρατεύεσθαι ἢ πολεμεῖν ἐπεμήνατο); δέσποτά
" πολλῶν μηδὲ ἐς τὰς ὀπτιβαλούσας αὐτοῖς ἀρχὰς βουληθέντων ἐξελθεῖν, ὅτι οὐχ
" ὅτι τῆς γαλατίας ὑπὲρ αὐτοῦ προσηκούσης ἀντὶ ποιήσατο, ἀλλὰ καὶ ἀνύσαντα αὐ-
" τὰ βιάζεται; Δημητρίου τοῦ δεκίου ἢ ἑαυτὸν ἢ τοὺς στρατιώτας ἢ τὰς πό-
" λεις ὑμῖν προδιδόντος, ὅτι οὐχ ὅπως οὐκ ἐμιμήσατο αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ πολιορκεῖ
" καὶ κλείσας, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπ' ἀνδρὶ τί ἢ ἐφ' ὑμᾶς κἀκεῖνα ἢ τἄλλα πάν-
" τα προδιασκευάζεται. ταῦτ' οὖν ὁρῶντες, μὴ μαλακιζώμεθα, ἢ τηλικοῦ-
" τον ἐφ' ἡμᾶς αὖθις τύραννον ἀσκῶμεν; καὶ πῶς οὐκ αἰσχρὸν, τοὺς μὲ προγόνους ἡ-
" μῶν ἐν δουλείᾳ πεφεύγας, ὀπτιμήσαι ἡδυπάθειας· ἡμᾶς δὲ ἐν αὐτονομίᾳ πολι-
" τευθέντας, ἐθελοδουλῆσαι; ἢ τὴ μὲ μοναρχίας τὴ καίσαρος ἡδέως, καίπερ πολλὰ ἢ
" ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὰ προπαθόντας, ἀπαλλαγῶμεν, τοῦτον δὲ δεσπότην αὐθαίρε-
" τον ἀνθελέσθαι, ὃς τοσοῦτον σκείνου χείρων ὀστιν, ὅσον ὁ μὲν ἐν τοῖς πολεμίοις κρα-
" τήσας, πολλῶν ἐφείσατο· ἔστ' ἢ φρὴν ἢ δυνηθεῖσά μι, τελευτοίοις στρατιώταις, ἢ ἐν
" αὐτοῖς καὶ ἑκατονταέτεσι γυναιξὶ μηδὲν ἀδικήσασθαι, οἴκοι πρὸ ἑαυτῷ προύσης τῆς
" γυναικὸς ἢ βλεπούσης, ἐφόνευσεν, ὥστε ἢ τῷ αἵματος αὐτὸ αὐτὰ πλῆσαι; καίτοι
" τὸν ὕστως ὡμῶς ἐκείνοις, ὅτε ἢ θεσσαλίᾳ αὐτοὺς ὠφέλε, χρησάμενον, τί οὐκ οἴε-
" σθε τὴν δυνατάτην πόλεως ἡμᾶς, δὴ ἢ νικήσῃ, ποιήσῃ; καὶ τ' ἀσελγῶς οὕτω μέχρι
" νῦν βεβιωκότα, πῶς οὐκ ὀπτὶ πολὺ ὕβρεως, δὴ καὶ τὸ ἐκ τῶν ὅπλων ἐξουσίαν
" προσλάβῃ, χωρήσαν νομίζετε; μὴ τοίνυν δυναμένοντε παθόντες τι τοιοῦτον μετα-
" γνῶναι, ἀλλὰ πρὶν παθεῖν φυλάξασθε. ἀρέτιον γὰρ, ἐξὸν προκαταλαβεῖν τὰ δυ-
" ναὶ, εἶτα προϊδόντας αὐτὰ ἡμύνασθαι, μετεμέσασθαι. μηδὲ ἐθελήσητε προελθοῦσι τὰ
" πρόντα, καιροῦ τινος αὖθις δεῖν καὶ βεβούτων τινῶν δεῖν δεινῶν. χρεῖον γὰρ,
" ἐξὸν αὐτοῖς ἑαυτοῖς τὰ κατ' καιρὸν βοηθῆσαι, ζητεῖν μεταταῦτα τοὺς ἡδυπαθοῦντας
" ἡμᾶς, οὓς ἴσως ὀρθὲ ἀρήσομεν, ἀνάγως τε καὶ οὕτω τοῖς πρόσθεν χρησώμεθα. τίς
" γὰρ ἀν ἰδίᾳ τῆς δημοκρατίας κινδυνεύσας ἐθελήσειεν, ὁρᾶν ὑμᾶς δημοσίᾳ
" προὸς τὴν δουλείαν ἔχοντας. καὶ μὲν ὅτι γε οὐ σπεύσετά ποτε ταῦτα ποιῶν, ἀνάγκη ἐν
" τοῖς πόῤῥω καὶ ἐλάττοσιν ἐφ' ἡμᾶς αὐξάνεται, πάντι δῆλόν ὀστιν. οὐ γάρ που δεκίῳ δι'
" ἀνάγκη τὸ πολεμεῖ, καὶ μουτίναν πολιορκεῖ, ἢ ἵνα νικήσας ἀνδρὶ, καὶ λαβὼν, ἐφ' ἡμᾶς
" συσκευάσηται. οὐτε γὰρ ἠδίκηταί τι ὑπ' αὐτῶν, ὥστ' ἀμύνεσθαι δοκεῖν· οὔτ' ἀφ'
" ἧς μὲν ἀγαθῶν ὧν πρὸς ἐκείνοις ὀπτιμεῖ, καὶ Δημήτριος καὶ πόνοις καὶ κινδύνοις
" ὑπομένοντες, τὰ μὲν ἡμετέρων, οἱ δ' ἐκεῖνα καὶ ἀνάγκαι πολλὰ κεκτήμεθα, ἐθελοντὴς ἀφέ-
" ξεται. τοῦτ' οὖν ἀναμένουμεν, ἵνα καὶ ταῦτα καὶ ἀνάγκαι ἄγωσι προσλαβών, ὅτις ποχέ-
" μητος γένηται; καὶ πιστεύσομεν ὅτι πατῶντι αὐτοῦ, καὶ λέγοντι οὐ πολεμεῖν τῇ πόλει; καὶ
" τίς οὕτως ἀνήκοος ὀστιν, ὥστε τοῖς ῥήμασι μᾶλλον ἢ τοῖς ἔργοις ὃν πολεμοῦντα ἡμῖν,
" ἢ μὴ, σκοπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ νῦν πρῶτον ὅτε ἐκ τῆς πόλεως ἐκ δέδρακε, καὶ ὅπτι
" τοῖς συμμάχοις ἐστράτευκε, καὶ βρούτου προσδοκᾷ, καὶ τὰς πόλεις πολιορκεῖ, καὶ κα-
" νοῦν αὐτὸν εἶναί φημι· ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν προέτερόν ποτε, οὐχ ὅτι τελευτήσαντος τοῦ
" καίσαρος, ἀνὰ ζῶντες ἔτι, καὶ κακῶς καὶ ἀσελγῶς ἐπράξε, ἐξ ἐχθρὸν καὶ ὀπίσθ-

Tarquinij Brutj assurgios Pyrrhj Antiochj

Decius Mutinae ob sessus ab Antonio

» λην καὶ τῆς πολιτείας καὶ τ' ἠθ̣ουθείας ἡμῶν γεγονέναι διοείζομαι. Ὃς γὰρ αὖ τὸν
» πατείδα φιλῶν, ἢ τὶς τυραννίδα μισῶν, ἔν γέ τι τούτων ἐποίησεν, ἃ πολλὰ καὶ πάν-
» τοδαπὰ ἔστ' δέδρακε; πολέμιος μὲν δὴ πάλαι καὶ πάνυ παρῆν ὧν ἡμῖν ἐλέγχεται.
» ἔγὼ δὲ ὅτως· αὖ μὲν ἤδη καὶ τὸν ἀκούειν ἀμείνω μεθα αὐτὸν, πάνυ καὶ τὰ πρᾶ-
» γμάτα διαληφόμεθα· αὖ δ' ἀμφησάμενος τοῦτο ποιῆν, πρὸς μὲν ὠφελίαν ἡμῶν αὐ-
» τὸς ἐκεῖνος ὑπεβουλεύθη ὁμολογήσῃ, πάντων ἀμφ̣ισβητησόμεθα. τοῦτο μὲν γὰρ, οὐδ'
» αὖ πρὸς αὐτὸν τὸν πόλιν πρᾶσελαύνῃ, ποιήσῃ· ὥσπερ οὐδ' ὁ μάγειος, δοῦ' ὁ κύων,
» οὐδ' ὁ σύλλας. ἀλλ' ὃ ἂν ὦ κρήτει τῶν πραγμάτων γένηται, οὐκ ἔστιν ὅ, τί γ' ἀράσῃ
» τῶν αὐτῶν ἐκείνοις, ἢ καὶ χαλεπώτερον. ἀνθ' ὧν γὰρ λέγειν οἱ πρᾶξαι γλιχόμενοι, ἐς
» ἀνθ' ποιῆν οἱ κατορθώσαντες εἰώθασι. πρὸς μὲν γὰρ ὃ κρατῆσαι τούτου, πάντα
» πλάττονται· τυχόντες δὲ αὐτοῦ, σφᾶς νὸς ὧν ὑπεθυμοῦσιν ἀπέχονται, καὶ πρᾶσπαίσαι
» τὰ τετολμημένα πᾶσιν οἱ ὑπεργαόμενοι νικᾶν ἀεὶ ἐθέλουσι· ὃ μὲν ὅμοιον, ὡς καὶ σμι-
» κρὸν ἐκ τοῦ πρᾶσπεπρᾶξθαι νομίζοντες· ὃ δὲ ἄτοπον, ὡς καὶ μόνων σφῶν ἄξιον,
» ἐκ τοῦ πάντα δόξου πρᾶσαιρεῖσθαι. ταῦτ' οὖν ὁρῶντες, ὦ πατέρες, μηκέτι μέλλω-
» μεν, μηδ' ὑπὸ τῆς ἐκ τοῦ πάροντος ῥᾳστώνης δελεαζώμεθα, μηδὲ τ' πρὸς ὃ μέλ-
» λον ἀσφαλείας πρᾳϊδώμεθα. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, καίσαρα μὲν, ἔτι ζῶντα παῖ-
» δων πρᾶσελημμένον, καὶ οὐ πολιτὸν ὄντ' οὐδὲ γένους ἐς ποιὸς ἐφήβους ἐγγεγραμμένον, τὸ-
» σαύτην τοῦ κοινοῦ πρόνοιαν ποιῆσθαι, ὥστε καὶ τὰ μέλλοντα ὑπὲρ τῆς ἐκείνου
» αὐτοῦ μᾶλλον, καὶ φραιότερα αὐθρίζειν· ἡμᾶς δὲ μήτ' αὐτοὺς τι τῶν δεόντων πρᾶ-
» ξαι, μήτε ἐκείνῳ συμάρεσθαι πρᾶσελέσθαι, καίπερ πεῖραν ἐρρωτῆς διανοίας αὐτοῦ
» εἰληφότας; Ὃς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὡς εἰ μὴ μετ' ἐκ τῆς καμπανίας φραιωτῶν ἐπῆλθ̣ε
» ἀφικτο, πάντων ἀνθρώπων ἐκ τοῦ βρεντεσίου ἀθεῖς, ὥσπερ εἶχεν, ἐς τὸν πόλιν ἡμῶν
» μετ' πάντων τ' φραιθ̣ερῶν, ὡσπερ τ' χειμάρρους, ἐσεπετωλώκει; καὶ μὲν καὶ ἐκεῖνο δῆ-
» νόν, τοὺς μὲν πάλαι ἐφραιθ̣ερώτους, ἐκ τοσούτου ἑαυτοὺς ὑμῖν πρὸς τὰ πρόντα πρᾶ-
» γματα ὑπεδεδωκέναι, μήτε τὸν ἡλικίαν, μήτε τὰ πεύματα, ἃ πρότερόν ποτε
» πολεμιώτατος ἐκ' ὑμῶν ἔλαβον, ἐκπολεμισαμένους· ἡμᾶς δ' μηδὲ ὑπικυρῶ-
» σαν τ' πόλεμον ἐθελῆσαν ὃν ἐκ' αὐτῶν ἐκείνων πρεσχέσεσπουδόν, ἀλλὰ τὰ-
» σάτῳ χείρεσι καὶ τῶν κινδυνευόντων αὐτῶν γήνεσθαι, ὥστε ἐπαινῆν μὲν τοὺς φρα-
» ιωτὰς τοῖς τὸν μαείαν τῶν αὐτονίου καπιδόντας, καὶ ἐκείνου μὲν καὶ ὑπατεύον-
» τος ἀποστάντας, τῷ δ' καίσαει, τοῦτ' ἔστιν ὑμῖν δι' αὐτὸ πρεσθεμένους. ἃ δ' ὀρ-
» θῶς αὐτοὶ πεποιηκέναι φατὲ, ταῦτ' ὀκνεῖτε ψηφίσασθαι; καὶ μὲντοι καὶ τῷ βεβού-
» τω χάειν ἴσμεν, ὅτι μήτε ὃ κατ' ἀρχὰς ἐσεδέξατο τ' αὐτονίου ἐς τὸν γαλατίαν,
» καὶ νεῶν ὑπισρατεύσαντα ἀπωθεῖται. Εἰ ποτ' οὖν οὐχὶ ἐξ αὐτοῦ τὰ αὐτὰ ποιοῦμεν;
» τί δὲ οὐ τοὺς δήμους, οἷς ὀρθῶς φρονοῦντας ἐπαινοῦμεν, οὐ μιμούμεθα; καίτοι δυοῖν
» ἡμᾶς ἀνάγκη θάτερον· ἢ τοὺς πάντας, τ' καίσαρα λέγω, τ' βεβοῦτον, τοὺς πάλαι φρα
» ιωτὰς, τὰ στρατόπεδα αὖ κακῶς τε βεβουλεῦσθαι φάναι, καὶ ἀμωείαν δεῖν ἐπαι-
» νεῖν, ὅτι μήτ' ἡμῶν, μήτε τῆς δήμου ψηφισαμένων, ἐτόλμησαν οἱ μὲν ὃν ὑπατον
» σφῶν καταλιπόντες, οἱ δὲ ἐπ' αὐτὸν ἀθρόοι ἰόντες πρόσπολεμῆσαι αὐτῷ· ἢ τ' αὖ-
» τόνιον πάλαι τε καὶ ὑφ' ὑμῶν τοῖς ἔργοις αὐτοῖς πολέμιον ὁμολογεῖν δεῖ) κεχρῆσθαι,
» τὰ χρῶμα καὶ κοινὴ γνώμη πρὸς πάντων ὑμῶν κεκαθῦσθαι. καὶ μὲν ὅτι τοῦτο δ'
» μόνον δικαιότερον, ἀλλὰ τὰ λοιπὰ ἐλεύθερον ὑμῖν ὅτιν, σαφὲς ἀγνοῦ. ὁ μὲν γε δ' τ' αὖ-

τὸς

» τὸς ἐκήσασθαι πρᾶγμασιν ὑπῆρξαται (πῶς γὰρ, ἢ πόθεν, αὖ δεσπότης ὢν μέτριος καὶ
» κύριος ζῶν;) οὔτε τ' σωόντων τινὰ ἕνα οἷ ἄξιον ἔστ' εἶναι λόγου ἔχειν. τοὺς γὰρ τοιούτους
» ἑαυτῷ μόνους καὶ ἀγαπᾶν, καὶ κοινωνοὺς ἀπάντων καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων ἔχειν. καὶ μάλ-
» τοι καὶ δῆλόπατος ὢν τοῖς μεγίστοις τῶν κινδύνων, καὶ ἀπιστότατος καὶ πρὸς τοὺς πάνυ
» φίλους ὄντ', ὧν τοσούτου γε πρατηρίᾳ καὶ πολέμῳ πρόσηκεν. Ὃς μὲν γὰρ οὐκ οἶδεν
» ὅτι αὖθις ἡμῖν πάντα τὰ ἐμφύλια καινὰ πρᾶφασκευάσας, ἔπειτ' ἐπ' ἐλάχιστον τῶν
» κινδύνων μετέσχεν, ὅτι πολὺ μᾶλλον τοῦ βρεντεσίου καταμείνας τοσούτου δῆλος, ὥστ' ὀλί-
» γου τὸν καίσαρα μονωθέντα δι' αὖθις πᾶσαι, πάντας δὲ τοὺς μεταξὺ τούτων πολέμους,
» τ' πρὸς αἰγυπτίους, ὃν πρὸς φαρνάκην, τὸν ὃν ἀφρικῆ, ὃν ὃν ἰβηρία ἐκίνησας. Ὃς
» δ' οὐκ οἶδεν ὅτι τὸν τε κλῶδιον πρόσποιησάμενος, καὶ τῇ δημοκρατίᾳ αὐτὸ πρὸς
» πάντα τὰ δῃνότατα ἐπιχρήσαμενος, καὶ ἀπέκτεινεν αὖθις ἀνδρείαν, εἰ γε ἐγὼ τοῖς
» τότε ἐπαχθεσιν αὐτοῦ τούτοις ἐδεδέγμην; καὶ ὃ καίσαρ, τοῦτο μὲν τὰ μιθύων στρατη-
» γοῦντι ὑπὸ ἰβηρία σῶν ἐξεταθεὶς, τοῦτο δὲ ὑπὸ τῇ δημοκρατίᾳ πρὸ τοῖς ἀπάντων
» γνώμῃσι πρόσθεν, καὶ μὴ τοῦτο καὶ χρήματα πρὸ αὖθις ἀμύητα, καὶ ὑμᾶς
» ὑπερόγκους λαβὼν, ἐπεχείρησεν αὖθις ἐς τε μοναρχίας ὀπτυμίαν, καὶ ὀπὲ τούτῳ καὶ
» ἐς δῃμοκοπῖν ἐμβαθῆν, ὑφ' ὧν περ καὶ τὰ μάλιστα ἀπέθανε. καίτοι εἶπέ ποτε, ὅτι
» ἐγὼ τοῖς σφαγέας ἐπ' αὖθις πρεσεβύασα· οὕτω γὰρ δύνατός ὅστιν, ὥστε μου κα-
» ταψεύδεσθαι τοσούτους ἐπαίνους· ἐγὼ δὲ αὐτόχρημα μὲν αὖθις οὐ λέγω γε-
» γονέναι τῷ καίσαρος, οὐχ ὅτι σὺκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ὅτι ὁ τοῦτο κατέθυσε, τοῖς μὲντοι
» πρᾶγμασιν αὖθις φημὶ ἐκεῖνον ἐπ' αὖθις ἀπολωλέναι. ὁ γὰρ τὸν αἰτίαν αὐτῷ δ'
» δικαίως ὑπιβεβουλεῦσθαι δοκεῖν πάντων, οὗτός ὅστιν ὁ βασιλέα αὖθις πρόσα-
» γορεύων, ὁ τὸ δῃάδημα αὐτῷ δοὺς, ὁ δ' τοῖς φιλοῦσιν αὖθις πρότερον δῃμοδηλών. ἢ
» ἐγὼ μὲν χαίρω ὦ θανάτῳ τ' καίσαρος, ὁ μηδὲν ἔξω τῆς ἡθ̣ουθείας ἐπ' αὖθις
» ἀπολαύσας, φιλότιμος δὲ ἀληθέστατα ὁ πᾶσαν μὲν τ' ἐκείνου οὐσίαν διαρπάσας, πάμ-
» πολλα δὲ ὅτι τῇ τῶν γραμμάτων πρᾳφάσει κακουργήσας, καὶ τέλος πρὸς τοῦ
» δῃμοδοκοῦ τῆς διωαρείας αὖθις ἐπειγόμενος. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανήξω μι, ὅτι οὔτ' αὖ-
» τὸς ἀξιοστρατήγητον οὐδ' ἀξιόνικον ἔχει, οὔτε φραιθ̣ερώτατα πολλὰ, ἢ ἀξιόμαχα
» κέκτηται. οἱ μὲν γὰρ πλῆστοι, οἵτε ἄριστοι τ' στρατιωτῶν ἐκπαπελελοίπασιν αὖθις, καὶ
» νὴ δία τ' τῶν ἡγεφανίων ἑτέρηται· οἱ δὲ δὴ λοιποὶ ὑβείζῃ καὶ ἀρπάζῃ τὰ τῶν συμ-
» μάχων μᾶλλον ἢ πολεμεῖν μεμνητήκασι. τεκμήριον ὅ γε μὲν ὅπου τ' πρεσαιρέ-
» σεως αὐτῶν, ὅτι καὶ νῦν αὐτῷ συφραίδουσι· τῆς ὃ δυανδρίας, ὅτι μυρίων τοσούτων
» ἤδη ἐκόντων πολιορκουμένων, οὐχ ἥρηκασι. Τ' τὰ μὲν τῶν αὐτονίου, τῶν τε ζωόντων
» αὐτῷ, ἰδιώτατα ὄντα διείσκε). Τὰ δὲ δὴ καίσαρος, τοῦτε βεβούτου, καὶ τ' ζωόντων
» ζοιθίων σφίσι, δεύμαχα μὲν καὶ καθ' ἑαυτὰ εἰσιν (ἀμβλῆ καίπερ μὲν καὶ τῶν φραιω-
» τῶν αὐτῷ συχνοὶ ἐσφετέεισται, βεβοῦτος δὲ ἐκ τῆς γαλατίας αὖθις ἐξείργε) ἀλλ' ὃ
» δὴ καὶ ὑμεῖς ὑπικουρήσητε αὖθις, πρῶτον μὲν ἐπαινέσαντες σφᾶς ἐφ' οἷς ἰδιογνω-
» μονήσαντες ἐποίησαν, ἔπειτα δὲ τὰ πρᾳχθέντα ὑπ' αὐτῶν βεβαιώσαντες, πρὸς
» τε τὸ μέλλον ἐξουσίαν ἔννομον αὖθις δόντες, ἔπειτα τοὺς ὑπάτους ἀμφοτέρους ὑπὲ τ'
» πόλεμον ἐκπέμψαντες, ὅκ ἔστιν ὅπως βοηθήσουσί τινες αὐτῷ τῶν νῦν σεωόντων· οὐ
» μὲν οὖν' ἀλλὰ τὰ μάλιστα συμμείνωσιν, ἀνύσαιμεν γε πρὸς πάντας ἅμα τοῖς ἀνδρείοις
» δωήσονται, ἐπεὶ ἤτοι ἑκών, ἐπειδὴ πρῶτον πύθηται τοῦθ' ὑμᾶς ἐψηφισμένους, τάχ' ἂν

r.i.

" ὅπλα καταθήσεται, καὶ ἐφ' ὑμῖν ἑαυτὸν ποιήσεται, ἢ ἢ ἄκων ἐκ μιᾶς μάχης ἀλώ-
" σεται. ἐγὼ μὲν δὴ τοῦτο ὑμῖν προαγορεύω, καὶ εἴγε ὑπατεύων ἔτυχον, πολίτας μὲν καὶ
" ἐποίησα, καθάπερ καὶ πρότερόν ὅτε καὶ ὃν κατέλιπον, καὶ ὃν λεντοῦλον αὖτις τοῦτον
" προσήκοντα, ὅπλα συλλαβόντας ὑμῖν ἠμύναμεν. εἰ δέ τις ὑμῶν τοῦτα μὲν ὀρ-
" θῶς ἠγεῖται λέγεσθαι, πρέσβεις δὲ πρότερον ἡμᾶς πρὸς αὐτὸν ἀποστεῖλαι δεῖν οἴε-
" ται, καὶ ἔπειτα μαθόντας τὴν γνώμην αὐτοῦ, εἰ μὲν ἐκὼν ἀπαλλάττηται τῶν ὅ-
" πλων, καὶ ὑμῖν αὐτὸν ὑπηρέτην, τὸ ἡσυχίαν ἄγειν· εἰ δὲ ὑπὸ τῆς αὐτῶν ὑπερηφ,
" τότε καὶ ὃν πόλεμον αὐτοῖς ψηφισθῆναι (τοῦτα γὰρ πεπυθάνομαί τινας παραινέσαι
" ὑμῖν ἐλθόντι) λόγῳ μὲν ὑπερεπαίτῳ, ταῖς δὲ ἔργῳ καὶ αἰσχρὸν καὶ ὑπικίνδυνον τῇ
" πόλει πρᾶγμα ποιεῖ· πῶς μὲν γὰρ οὐκ αἰσχρὸν κήρυξιν ὑμῖν καὶ πρεσβείαις πρὸς
" τοὺς πολίτας χρῆσθαι; τοῖς μὲν γὰρ ἀμυνομένοις καὶ ὑπικηρυκεύεσθαι καὶ διαπρεσβεύε-
" σθαι δεῖ πρότερον, καὶ μαλακῶν ἔργ. τοῖς δὲ δὴ πολίταις τοῖς ἀδικοῦσί πω πρόσχρη-
" μα τὸ μιμεῖσθαι ἐπάγλ., μὴ μὲν οὖν ταῖς ψήφοις αὐτοὺς λάβητε, δικάζοντας,
" μὴ δὲ τοῖς ὅπλοις, πολεμοῦντας. δοῦλοι γὰρ εἰσι πάντες οἱ τοιοῦτοι καὶ τῆς
" δήμου, καὶ τῶν νόμων, μὴ τε ἐθέλουσιν, μήτε τι καὶ μὴ· καὶ οὔτε ἀφῦσθαι αὐτοῖς, οὔτε ἀξί-
" σου τοῖς ἄλλοις πρωτάρχοις ἄρχειν προσῆκόν ἐστιν, ἀλλ' ὥσπερ τοῖς οἰκέταις τοῖς ἀποδι-
" δράσκουσι καὶ μεμίσηται καὶ κολάζεται ἐκ ἂν ἄκων φρονοῖ. πῶς γὰρ οὐ δεινὸν μὲ
" μὴ μνησθῆναι ἡμᾶς ἀδικεῖν, ἡμᾶς γε δὴ μνησθῆναι ἀμύνασθαι; καὶ ἐκεῖνον μὲν ἐκ πολλῶν τὰ
" ὅπλα ἐν χερσὶν ἔχοντα, πόλιτα τὰ δὲ πολέμου πρόσθεν, ἡμᾶς δ' ἐν ψηφίσμασι καὶ
" πρεσβείαις τοὺς χρόνους κατατρίβειν, ἐξὸν ἐκείνοις ἀδικοῦσι πάλαι πεφω-
" ρᾶσθαι μᾶλλον, τῶν συλλαβεῖν καὶ ῥήμασι μόνοις μεταχαρίζεσθαι; πῶς οὐ δόξομεν; ἢ
" ὅτι ὑπάρχοῦσά ποτε ἡμῖν, καὶ αἰδεσθήσεταί ποτε ἡμᾶς; καὶ πῶς, ὅταγε ἐς τοῦτ' ἤδη
" προκεχώρηκεν, ὥστε μηδ' ἂν βούληται, δύνασθαι δημοκρατικῶς ἡμῖν συμπο-
" λιτεῦσαι. εἰ μὲν γὰρ ἴσως ἐξ κοινῶς ζῶν ἠθέλετο, οὐδ' ἂν ἀπ' ἀρχῆς τοιούτοις προσέλ-
" θασιν ἐπεχείρησεν· εἴτε καὶ ὑπ' ἀνοίας, ἢ ἐξ προπετείας τοῦτ' ἐποίησε, πάντως αὖ ἐ-
" κὼν ἀνθ' οὗτων ἀπηλλάγη· νῦν δ' ἅπαξ ἐκ τῶν νόμων καὶ ἐκ τῆς πολιτείας ἐκ-
" βας, καὶ ἵνα καὶ δύναμιν ἐκ τούτου ἐξ ἐξουσίαν προσλαβών, οὐκ ἔστιν ὅπως ἀν
" ἐθελούσιος μεταβάλοιτο, καὶ τῶν δογμάτων τι τῶν ὑμετέρων προσιμήσεν, ἀλλ' ἀνάγ-
" κη ὃν τοιοῦτον αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις, οἷς περ ἡμᾶς ἀδικεῖν ἐτόλμησε, καὶ κολασθῆναι.
" καίμοι νῦν μάλιστα ὃ λεχθὲν ποτε ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνα μνημονεύσατε, ὅτι οὐκ οἷόν τέ
" ἐστιν ὑμῖν, ἀλλὰ μὴ κρατήσητε, σωθῆναι. οὐδὲν οὖν ἀλλ' οἱ ποιοῦσιν οἱ κελεύοντες ὑμᾶς
" πρεσβεύσασθαι, ἢ ὅπως ὑμεῖς μὲν βραδύνητε, κἀκ τούτου καὶ τὰ τῶν συμμα-
" χούντων ὑμῖν ἀσθενέστερα καὶ ἀθυμότερα γένηται, ἐκεῖνος δ' ἐν τούτῳ καθ'
" ἡσυχίαν πλέον ὅσ' ἂν βούληται προσθῆται, καὶ τόν τε δέκιον ἀξέλῃ, καὶ τὸ μουτίναν
" ἐκ πολιορκήσῃ, τό τε γαλατίαν πᾶσαν λάβῃ, ὥστε μηκέτ' ἡμᾶς ὅπως αὐτῷ
" χρησώμεθα δύνεῖν δυνηθῆναι, ἀλλ' ὑποδεδιέναι τε καὶ θεραπεύειν αὐτόν, καὶ προσ-
" κυνεῖν ἀνάγκην ἔχειν. ἓν δὲ ἔτι τοῦτο περὶ τῆς πρεσβείας εἰπών, παύσομαι· ὅτι οὐ-
" δὲ ὁ ἀντώνιος λόγον τινὰ ὑμῖν ἔδωκε περὶ ὧν προσῆκεν ἐμοῦ σε, ἵνα καὶ ὑμεῖς τοῦτο
" ποιήσητε. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ διὰ ταῦτα καὶ διὰ τἄλλα πάντα συμβουλεύω ὑμῖν μὴ
" μνησθῆναι, μηδὲ διαπεῖσθαι, ἀλλ' ὁτιπάντα αὐτῷ πολεμῆσαι, λογισαμένοις ὅτι τὰ πλείω
" τῶν πραγμάτων τοῖς χερσὶν ἢ ταῖς δυνάμεσι κατορθοῦται, καὶ πάντως που καὶ
ἐκ τούτου

" ἐκ τούτου ζηνίαν ὅτι οὐκ ἀν ποτε πλέω εἰρήνην, ἢ ἢ καὶ πλείστον ἰσχύω, ἐξ πλέ-
" τον καὶ δόξαν ἐκτησάμην, ἀφεὶς (εἴγε καὶ ὡς ἔργῳ εἰρηνεῖν) πολεμεῖν ὑμῖν, εἰ μήγε
" καὶ συμφέρον ἠνόμιλον, προαμυνέσαιμι. καὶ σοὶ δέ, ὦ καλῆνε, τοῖς τε ἀνδράσι τοῖς ζωλά
" σοι φρονοῦσι συμβουλεύω καὶ ἡσυχίαν ὑπηρετεῖν τῆτε χρουσία τὰ προσήκον-
" τα ψηφισαμένῃ, καὶ μὴ τ' ἰδίας ὑμῶν πρὸς ἀντώνιον χάριτος εἵνεκα τὰ κοινὴ πᾶσιν
" ἡμῖν συμφέροντα καταπροδοῦσαι· ὡς ἔγωγε οὕτω γνώμης, ὦ πατέρες, ἔχω,
" ὥστ' ἀν μὲν πειθῆτέ μοι, καὶ πόλιτα ἀν ἥδεως καὶ τῆς ἀδυσείας καὶ τῆς σωτηρίας
" μετ' ὑμῶν ἀπολαῦσαι· ἀν δ' ἄρα ἀν ἄλλως ψηφίσησθε, τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῆν ἡδέσθαι.
" οὔτε γὰρ ἀνάγκης ὃν θανάτου ποτὲ ὃν ἐκ τῆς πρὸς ἐμοῦ φοβηθήτω (καὶ δι' ἐμὲ τοῦτο καὶ
" κατώρθωσε πλεῖστον· τεκμήριον δέ, ὅτι καὶ θῦσαι καὶ ἑορτάσαι ἐφ' οἷς ὑπατεύων
" ἐποίησα, ἐψηφίσασθε· ὥσπερ οὐδενὶ πώποτε ἀνθρώπω μὴ ὄντι ἐν πολέμῳ γέλῳ καθα-
" πρόσθεν ἐψηφίσασθε) νῦν δὲ καὶ ἥκισα. καὶ ὁ μὲν γὰρ θάνατος ὄντι ἀνθρώπῳ, ἀνάγκης τε
" καὶ προσῆκον ἐστὶν ὑπατευκότι μοι γένοιτο. καίτοι μεμνησθῆτε ὅτι τοῦτο ἐν
" αὐτῇ τῇ ὑπατείᾳ ὑμῖν εἶπον, ἵνα μοι πρὸς πόλιτα ὡς καθαρφονοῦντι αὖθις προσέ-
" χητε. ὃ δὲ δι' φοβηθῆναί ἵνα καθ' ὑμῶν, καὶ τὸ δουλεῦσαί ἵνα μὲν ὑμῶν, καὶ πόλι
" ἀν μοι δόκησιν συμβαίη· ὅθεν γὰρ τοῦτο μὲν καὶ συμφορὰν καὶ ὄλεθρον οὐ τῷ σώ-
" ματος μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς, τῆς τε δόξης, ὑφ' ἧς που καὶ μόνης αἴδιοι ζῶμεν
" ἵνα γιγνόμεθα, εἰ νομίζω· ὃ δὲ δι' ἐλευθερίαν τε καὶ προσῆκόν ἐστιν ὑμῶν ἀπο-
" θανεῖν, ἰσοστάσιον ἀθανασίαν ἄγω· καὶ εἴγε καὶ ἀντώνιος ζῶν τ' ἐνίκησεν, οὐκ ἂν πο-
" τε ἐς τοιαῦτα πρᾶγματα προὐχώρησεν, ἀλλὰ καὶ ἀποθανὼν μὲν, ὡς πάντ' ὁ πάππος
" αὖθις, μᾶλλον ἢ τι τῶν ὁμοίων ὡς κίννᾳ ὡς οὐκ ἦν ἀποκτεῖναι ποιῆσαι προείλετο.
" πρὸς γὰρ αὖ τοῖς δήμοις ὁ μὲν κίννας οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτεσφάγη δι' ἃ τε τοῦτο, καὶ
" ἄλλα τἄλλα ἀ κακῶς ἐπραττε. διόπερ ἐξ τοῦτο δ' ἀντωνίου τεθαύμακα, ὅτι τὰ
" ἔργα αὖθις μιμούμενος, οὐ φοβῆται μή ποτε ὁμοία καταστροφῇ περιπέσῃ· οὐκ ἦνος
" δὲ ἐξ αὐτοῦ τούτου ὃ δοκεῖν ἵνι κατέλιπεν, ἀλλ' οὔλιγε καὶ σώζεσθαι δι' ἃ τοῖς συγγενέσ
" ἔτι δίκαιός ἐστι, μήτε ὃν πάππων αὖθις ζηλώσας, μήτε ὃν πατέρα τῆς οὐσίας κλη-
" ρονομήσας. ὡς γὰρ οὐκ οἶδε τοῦτ', ὅτι πολλοὺς φθονήσαντας καὶ ὑπὸ τοῦ καίσαρος, καὶ
" μὴ τοῦτα ἐκ τῶν γραμμάτων δὴ τῶν ἐκείνου ἀναγνών, οὐκ ἐπεκούρησε τῷ θείῳ, Lenticulis
" ἀλλ' ὃν μὲν συγκυβεύτην ὃν λεντίκυλον ὃν ὑπὸ τῆ τοῦ βίου ῥαδιουργία φυσήσας Bambalio
" ἐπεμήκυνε, καὶ ὃν βαμβαλίωνα ὃν καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐπωνυμίας ὑπερόγκον ἀνα-
" πᾶ, τοῖς δὲ δὴ συγγενέσι οὕτως ὡς πρόσθεν κέχρηται, καθάπερ τινὰ ὀργὴν αὐ-
" τοῖς ἔχων, ὅτι τοιοῦτος ἐλπυνήθη; τοιγαροῦν τῶν μὲν ἐκείνου χρημάτ' οὐκ ἐκλη-
" ρονόμησεν, ἀλλ' ὧν δὲ δὴ καὶ πάνυ πολλοῖς, τοῖς μὲν μήτ' ἰδὼν μήτ' ἀκούσας πώπο-
" τε, τοῖς δὲ καὶ νεωστὶ ἔτι ζῶντας. οὕτω γὰρ αὐτοῖς ἀπεδέδυκε καὶ στέγηκεν, ὥστε μηδὲ
" σφᾶς νεκρῶν ἀφέρειν.

r.ii.

Bambalionē

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ μζ΄ τῶν Δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καλῆνος ὑπὲρ αὐτωνίου κιχέρωνι διετέτηπτο.
Ὡς δὐτώνιος πρὸ τοῦ καίσαρος καὶ τῶν ἄλλων πρὸς μουλίναν ἠτιάθη.
Ὡς καίσαρ ἐς ῥώμην ἦλθε, καὶ ὕπαλος ἀπεδείχθη.
Ὡς καίσαρ καὶ αὐτώνιος καὶ λέπιδος ξυνώμοσαν.

Χρόνου πλῆθος ἔτος αʹ, ἐν ᾧ ἄρχοντες οἱ ἀριθμοῦ μένοι οἵδε ἐγένοντο,
Λύκιος ὕπαλος ὁ αὐθύσας καὶ ἀφρανιανός.
Αὖλος ὔρτιος, καὶ αὔλου υἱός.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ειῶν ὃ τεσσαρακοστὸν ἔκτον βιβλίον. Δημητρεία καλεῖται.

Q. Ruffus Calenus

ΟΙαῦτα μὲν τῷ κιχέρωνος εἰπόντος, ὁ καλῆνος ὁ κοΐντος ἐφούφιος ἀνέστη, καὶ ἔλεξεν· ἀνῆκα μὲν οὐδὲν οὔπω ὑπὲρ αὐτωνίου τι ἀπολογησάμενος, οὔτε κιχέρωνος καθαλλαγὰς ἐδεόμην (οὐδὲ γὰρ ἡγοῦμαι δεῖν ἐν ταῖς τοιαύταις σκέψεσιν, οἵα ἡ παροῦσά ἐστιν, οὐδέτερον αὐτῶν ποιεῖν, ἀλλ' ἁπλῶς ἃ πέφανται ἀποφαίνεσθαι· σκέψια μὲν γὰρ δικαστηρίου, τοῦτα δὲ συμβουλίας ἔργα ἐστίν) ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε τόν τε αὐτωνίου καὶ κῶν τῷ ἔλθραν τινὰ ὑπόχρυσον σφίσι, λέγειν ἐπεχείρησεν, οὐκ ἐχρῆν εἴπερ τι ἠδικήκει, εἰσηγεῖσθαι, καὶ πρεσβεύειν ἐμοῦ διαβόλως ἐμνημόνευσεν, ὡς σὺν αὐτῷ τὸν ἑαυτοῦ δυνάστην διαβεβαίας, εἰ μή τινας αἰτιάσεως πρεπούσας ἐπλημμέλησε, πρεσβεύσει καὶ ἐμοί· καὶ μὲν ἀπολύσασθαι, καὶ δὲ αὖ ταλιάσασθαι, ἵνα μήτε τοῦτο ἡ τε οἰκεία θρασύτης αὐτίλογίας ἀμοιρήσασα, καὶ ἡ ἐμὴ σιωπὴ πονηροῦ σωφρόνος ὑποψίαν λαβοῦσα ὠφελήσῃ, μήθ' ὑμεῖς ἀπατηθέντες ὑφ' ὧν εἶπε, χεῖρον βουλεύσησθε, τό τε ἰδίαν αὖ πρὸς ὃν αὐτώνιον ὀργὴν αὐτὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων αὐτίκα καταλλαξάμενοι· οὐδὲ γὰρ ἀνήκουστόν γε οὐδὲν αἰτῆσαι βούλεται, ἢ ἵνα ἡμεῖς τὰ ἀσφαλέσατα τῇ κοινῷ ἀφέντες προϊδεῖν, σασιάσωμεν αὖθις· τοῦτο γὰρ οὐ νῦν πρῶτον ποιεῖ, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς ἀφ' οὗπερ πρὸς τὴν πολιτείαν προσῆλθεν, ἀεὶ ὧν κάτω ταραχῶν διατετέλεκεν· ἢ γὰρ οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τὸν τε καίσαρα τῇ πομπείῳ συγκρούσας, καὶ ὃν πομπήιον τῷ καίσαρι καταλλαγῆναι κωλύσας; ὁ πείσας μὲν ὑμᾶς σκῆνα κτῆσθαι αὐτωνίου ὑφίσασθαι, δι' ὧν πρῶτον ἔσχε τὸν καίσαρα· πείσας δὲ τὸν πομπήιον τήν τε ἰταλίαν σκληρεῖν, καὶ ἐς τὴν μακεδονίαν μεβικῆσαι, ὅπερ που αἰτιώτατον πάντων μεταξὺ τὰ συμβαίντων ἡμῖν κακῶν ἐγένετο; οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τὸν τε κλωδιον ἀφ' ἑνὸς ἀποκτείνας, καὶ ὃν καίσαρα ἀφ' ἑτοίμου ἀπολέσας; ὅ, τε τὴν καιλίνειαν σκοπελισμὸν ἡμῖν, καὶ τὴν λεντοῦλον ἀκριβῶς ἀποκτείνας; ὅθεν ἔγωγε καὶ πάνυ μὴν ὑμῶν θαυμάσαιμι, εἰ ποτε ἐπ' ἐκείνοις μεταγνόντες, καὶ δίκην πρὸ αὐτοῦ λαβόντες, εἶτα καὶ νῦν ὅμοια αὐτῷ ἐξενοῦν καὶ προσπονεῖν πειαθήσεσθε. ἢ οὐχ

» οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ μὴ ὂν τὸ καίσαρος θάνατον, ὅτε μοὶ τὰ πράγματα ὑμῶν δι' αὐ-
» τωνίου ἔτι μάλιστα, ὡς οὐσὶ αὐτὸς ἀσφαλῶς διώκειν, κατέστη, ἀπεδήμησε, καὶ ἀμείνονα τὸν ἐμοῦ βίον ἢ τὸν ἐπιχίνδυνον ἑαυτῷ ὂν τῆς ὁμονοίας ἡμῶν βίον εἶ νομίζων· ἐπεὶ δὲ τὰ πράγματα αὖθις αὐτὰ ἠθέλησε, μαχῶν χαίρων τὰς τε ὑεῖ καὶ τὰς ἀδελφὰς φεύσας, ἐπῆλθε· καὶ ὃν μοὶ αὐτώνιον, ὃν τέως ἀγαπᾶν ἔφην, ὑβρίζει καὶ λοιδορεῖ· τὰν δὲ δὴ καίσαρι, οὗ καὶ ὃν πατέρα ἀπέκτεινε, καὶ μάρκ, καὶ οὕτω τύχῃ, καὶ κεῖνα σὺν ἐς μάχην ὑπιδήσεται· ἀπιστός τε γὰρ φύσει καὶ ταραχώδης ἐστί, καὶ οὔτε ὅρκια ἐν τῇ ψυχῇ ἔχει, καὶ πάντα ἀεὶ κυκᾶ καὶ τρέφει, πλείονας μοὶ δοκᾶς τοὺς ἐπόμνυσθαι τοῦ πορθμοῦ τοὺς ὃν ἔφυλλον, ἐφ' ᾧτε καὶ αὐτόμολος ἐπωνομάσθη, πολίτας δὲ ἡμᾶς ἀξιῶν καὶ φίλον καὶ ἐγγρὸν νομίζειν ὃν μὰ αὐτὸς κελεύσῃ. ἀφ' μοὶ δὴ τοῦτα φυλάττεσθε δὲ ἀνθρωπον· τρόπος γάρ ἐστι ἐκ μόνος· καὶ ἐκ μοὶ τὰ κακὰ τῶν ἀμοτείων καὶ πλουτεῖ ἐξ αὖθις, συνεφάντης, ἔχων, ἀπαρέτητον τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας, ὡς ἔφη οἱ κύνες· ἐν δὲ δὴ τῇ κοινῇ ὁμονοίᾳ ἀπορρᾶς καὶ φθονῶ. οὔτε γὰρ ἡ φιλία, οὔτε ἡ εὔνοια ἡμῶν ἡ πρὸς ἀμητόλους τοιοῦτον δύναται τι φέρειν ῥήτορα· ἐπεὶ πόθεν ἀνήκοον πλουτικήσαι αὖθις οἴεσθε; πόθεν μέγα γενέσθαι; οὐ γάρ που τὰ πατρῷ αὐτῷ κυαφός, ὃς τὰς τε σαφυλὰς τὰς ἔχαις ἀεί ποτε ἐρρολαβῶν, ἡ ἔλυος ἡ πλοῦτον κατέλιπεν, ἀνθρωπος ἀγαπητῶς ἔκτε τούτων τὰ οὐκ ἂν πλιῶν διαφθορούς, τὰ καὶ ἐκόμην ἡμέραν τὰ νύκτα τὰ αἰχίστων ἀναπιμπλάμενος· ἐν οἷς αὐτὸς πρᾶος σὺν ἀπεικότως τοῖς κρείσσονας αὐτοῦ τὰ παῖς καὶ πλιώς, λοιδορίαις πισὶν ἐξ ἐργαστηρίων καὶ τελωδῶν ὑπερτετηδυλμένος χορός. εἶτα τοιοῦτος αὖθις ὤν, καὶ γυμνὸς ὢν γυμνοῖς αὐξηθείς, τὰ οἰκοφθορίας καὶ ἀπαιλίας συλλέγων, ἐπήλπισας, ὦ μιαρώτατε, πρῶτον μὲν τὰ τοῦ αὐτωνίου ὧραν διαβαλεῖν, ἀνθρώπου τὰ παιδαγωγῖς καὶ διδασκάλοις χρῆ πρὸ τὰ ἥλιος αὖξειν κεχρημένου· ἔπειτα δὲ κατηγορῆσαι, ὅτι μὲν λυκαῖα τὰ πάτριον ἑορτὴν ποιῶν, γυμνὸς ἐς τὰ ἀγορὰν ἐσῆλθεν; ἀλλὰ τί (ὦ πάσας μὲν τὰς ἀμοτείας ἐαθῆσι, ἀφ' πρὸ τοῦ παρῆσαν τέχνῃ ἀεὶ χρησάμενος, ὑφ' ἁπάντων δὲ τῶν ἀπαντώντων καὶ γνωριζόντων αὐτὰς ἀποδυθεὶς) ἐχρῆν ποιῆσαι ἀνθρωπον μὴ μόνον ἱερέα, ἀλλὰ καὶ ἡγεμόνα τῶν συνιερέων ὄντα; μὴ πέμψαι πρὸ τοῦ πομπῆν; μὴ ἑορτάσαι πρὸ τοῦ ἑορτήν; μὴ χῦσαι χρὴ τὰ πάτρια; μὴ γυμνωθῆναι; μὴ ἀγρεῖψαι; ἀλλ' οὐ τῦτ' αὐτὰ, φησὶν, ἐγκαλῶ, ἀλλ' ὅτι τὸ γυμνὸς ὢν τῇ ἀγορᾷ, καὶ ὅλα τοιαῦτα ἐδημηγόρησε. πολὺ γὰρ πολύτα τὰ προσήκοντα ἀκριβῶς ὢν τὰ κυαφείῳ μεμάθηκεν, ἵνα καὶ ἀμυρτήματός τινος ἀγαθαίνηται, καὶ ὀπτικῆς αὐτῷ δικαίως δύνηται. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ μὲν ἐκείνων μελησάτω τὰ προσήκει πολύτα ἐρᾶ· τῶν δὲ ὧν τὰ πρόντι ἀνέρεσθαί τι βούλομαι. οὐ σὺ μόνος οὔτε τοῖς ἀλλοτρίοις κακοῖς οὔτε θρασύ, καὶ ὧν τὰς τῶν πέλας συμφορὰς σκῆπτα βαδυσας, καὶ ἀφ' τοῦτο ἥδιστον μὲν μάθημα οὐδὲν ὀπίσασαι, σὺν ἔσθριον δέ τι καθασκευάσας σὺν ἑαυτῷ, ὡς ἀπόρρας, ὃν δώσοντά τι ἀεὶ ἀναμένῃς; καὶ προσαγωγέας τὰ κλημμάτων ἀεὶ ἔχων, πολυπροσκλητοῖς τίς τινα ἠδίκηκεν, ἢ δοκεῖ τε ἠδικηκέναι· τίς τινα μισεῖ· τίς ὑπὸ ὀπιβουλεύῃ; καὶ τούτοις συναίρῃ, καὶ ἀφ' τούτων τρέφῃ, πτωχὸν μὲν αὖθις ἀπὸ τῆς τύχης ἐλπίδας, ἐρρολαβῶν δὲ καὶ τὰς τῶν δικαίων ἀποφάσεις; καὶ φίλων μὲ μόνον ὃν ὃ πλέον ἀεὶ διδόντα, ἐχθροὺς δὲ ὃν πάντας τοὺς ἀπροσκλήτους, ἢ καὶ ἀνῆκον υἱὸν συμπηγόρῳ χρεωμένους νομίζων; καὶ τοὺς μὲν

Pater Cæsaris xna φοῦς.

ὁ ἰπατολας σπελέθους ἀπαλίας

ἐρρολαβῶν

ἐρμολαβῶν

Bambalio

Memoriæ infirmæ

Ciceronis Orationes
alter dictæ alter
scriptæ

Verres

Cabirii

» ἐν χερσὶν ἤδη ὄντας οὐδ' εἰδέναι δοκῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ὀχλου ποιοῦμενος, ὡς δῆθεν
» τι τοιοῦτον σαίνων καὶ γλαφυρίζων, ὥσπερ αἱ πόρνοι δοκεῦσιν. καὶ πόσου χρεὼν ἦν καὶ σὲ
» βαμβαλίωνα γενέσθαι (εἰ γέτις ὁ βαμβαλίων οὗτός ἐστιν) ἢ τοιοῦτον ἐπιμυρῆσθαι
» βίον, ἐν ᾧ πᾶσα δυάλκη ἦν; οὐ γὰρ τὰ δικαίου λόγου πωλεῖν, ἢ καὶ τοῖς ἀδικουμένοις
» ἅμα σώζειν. καίτοι γε οὐδὲ ταῦτα καλῶς ποιῆς, καίπερ τέλος ἐν ἀδήλοις ἔτη κα-
» τατείνας· δυάσας που; πόθεν; ὅσοις ἐπιβουλεύων ἀεὶ τοὺς τὰ δικαιότατα προσέρ-
» χοι, καθάπερ ὁπλομαχεῖν μέλλων, καὶ φενακίζοντος τι καὶ τερετίζοντος, ἀ-
» παλάττῃ, μήθ' ὧν οἴκοθεν ἐσκεμμένος ἥκεις μεμονδύων, μήτε ἐκ τοῦ παραχρῆ-
» μά τι εἰπεῖν δυείσκων· ἐς μὲν γὰρ τὸ φῆσαι καὶ ἐπιορκέσθαι τι, θρασύτητι πόρρω
» ἀνθρώπους ἐπερβάλλῃς, ἐν ᾗ δὴ τοῖς ἀγῶσιν αὐτοῖς, ἔξω δ' λοιδορῆσαί τινα καὶ κακῶς
» εἰπεῖν, καὶ ἀσθενέστατος καὶ ἀδηλότατος εἶ. ἢ οἷς τινὰ ἀγνοεῖν ὅτι μηδένα τῶν θαυμαζῶν
» σου τούτων λόγων οὐκ ἐκδέδωκας, εἴρηκας, ἅμα πόρρω ἀπὸ τοῦ μὴ ταῦτα συλλέ-
» γεσθαι, ὥσπερ οἱ τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ τοῖς ἱππάρχοις τοῖς πολίταις πλάττοντες·
» εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἀναμνήσθητι πῶς μὲν τῆς οὐέρρου κατηγόρησας, καίπερ καὶ οὐκ τῆς
» τέχνης τι ἦν παρόντος αὐτοῦ παραχρῆν, ὅτε ἐκάτησας. ἅμα γὰρ οἶκαδε μὴ ταῦτα σύν-
» τα σοι ἀκριβῶς λέγων, αὖθις οὐ πεπόνηκας ἐμαυτῷ λόγους ποιήσασθαι δόξω.
» ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, καὶ νὴ Δία ἐν γαυΐνιον, ὦ τοὺς καλλιγόνους παιδοποιοῦντας,
» ἔπειτα ὅτου στωμύλλεσθε ὥστ' αὖθις καταδικασθῆναι, ταῦτα συλλεγόμενα ἀνεῖ τῆν
» φίλων συλλεγόμενος, ἐφ' οἷς ὅτου αὐτοῦ ἀδικοῦσθαι ζωόσθα, ὥστε μηδὲ δημοσιεύειν
» αὐτὰ ἐλπίζων. καὶ τοι ἐν ἀπιθανώτατον καὶ ψεῦδος ὅτι ἐστίν, μὴ δυνάσθαι ταῦτα ἀρνή-
» σασθαι, ἃ πόρρωθεν ἀγνοῦν ὅστις ὁμολογήσαι. ἅμα ἐγὼ ταῦτα μὲν παραλείψω, τὰ
» δὲ δὴ λοιπὰ ἐπεξελέγξω. ἡμεῖς μὲν γὰρ, καίπερ δισχίλια ἔτη διδασκάλῳ πλέθρα τῆ
» λεοντίνων γῆς, ὡς φῆς, δεδωκόσι, οὐδὲν ἄξιον αὐτῶν ἐμάθομεν. τὰ δὴ σὰ παιδεύ-
» ματα ἵνα σὸν μὴ θαυμάσωμεν; ἵνα δὴ ἔστι ταῦτα; φθονῆς ἀεὶ ᾧ κρείττονι, βασκαί-
» νῃς ἀεὶ τὸν προσήκοντα, παραδηλῆς δὲ προσλεμμηνύων, συκοφαντεῖς τὸν δεδωκό-
» τα, καὶ μισεῖς μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ὁμοίως πόρρωθεν, προσαποῖ δὲ φιλεῖ σε οὐδένος μᾶλ-
» λον δι' ὧν δὴ κακουργήσειν τι προσδοκήσεις· καὶ παρὰ ταῦτα τοὺς τε νεωτέρους ἀπὸ
» τοῖς πρεσβυτέροις ἀεὶ προξενῶν, καὶ τοὺς πιστεύοντάς σοι ἐς ὁτιοῦν, ἐς κινδύνους
» προάγων προλείπεις τεκμήριον δὲ προῆξιν μὲν οὐδεμίαν πώποτε ἠργάσω δι-
» δρὸς ἀξίαν οὔτ' ἐν πολέμῳ, οὔτ' ἐν εἰρήνῃ πέπραχας. ποίοις μὲν γὰρ πολέμοις
» ἐνίκησαμεν σῶ στρατηγοῦντος; ποίαν δ' χώραν ἐκλησόμεθα σοῦ ὑπατεύοντος; ἔξα
» πατῶν δὲ ἀεὶ ἵνας τῶν πρώτων καὶ σφετερίζόμενος, ἰδίᾳ μὲν ἀφ' ἑαυτῶν πολι-
» τεύῃ, καὶ πόθεν; ὅσα βουλῇ διοικεῖς, δημοσίᾳ δὲ βοᾶς ἀνῆκος κεκραγὼς τοῖς μαρους
» ἐκ εἴνοις λόγοις, ἐγὼ μόνος ὑμᾶς φιλῶ, καὶ εἰ ὅτου τύχοι, καὶ ὁ δεῖνα, οἱ δ' ἄλλοι πάντες
» μισοῦσι· καὶ ἐγὼ μόνος βούλομαι ὑμῖν, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ὑπερβουλεύουσι· καὶ τὰ ἄλλα
» τὰ τοιαῦτα, ἐξ ὧν τοῖς μὲν ἐπαίρων καὶ φυσῶν πρόδηλος, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐκ πλήτ-
» των προσβλέπεσαι. κἂν μέν τι χρηστὸν ὑφ' ὁτουδὴ τῶν πολιτῶν γένηται, δι' ἐμοῦ τε
» αὐτὸ, καὶ σαυτὸν ἐπ' αὐτῷ ὑπερᾴδῃς ἀφυλλαν, ἐγὼ γὰρ εἶπον, ἐγὼ γὰρ ἐπέτρα-
» ψα, καὶ δι' ἐμὲ ταῦτα πέπραχται οὕτω· δι' ὃ δέ τι συμβῇ οἷ σὸν ἔδος, σαυτὸν μὲν
» ἐξαίρῃς, τοῖς δὲ δι' ἄλλους πάντας αἰτίᾳ, λέγων, μὴ γὰρ ἐπρατήρουν ἐγώ; μὴ γὰρ ἐ-
» πρέσβευον; μὴ γὰρ ὑπάτευον; καὶ λοιδορῇς μὲν ἀεὶ πάντας πάντα χρόνον, τὸν δὲ θρα

σέως

» σέως παῤῥησιάζεσθαι δοκεῖν δυνάμην, ὥστε πλείονός τι τῶν δεόντων εἰπεῖν ποιοῦ-
» μενος, ἔργον δὲ δὴ ῥήτορος οὐδὲν ἄξιον λόγου πῶς ἔχει. τί γὰρ τῶν κοινῶν ἢ σέσωσται ἢ
» ἐπανώρθωται δι' ἐμέ; ἵνα δὲ ἀδικουῦτα ὅλως τὴν πόλιν ἐσπέλεκας; τίνα ὑπεδου-
» λώσαντα ἀνηθῶς ἡμῖν ὑπεδέδεχας; ἵνα γὰρ τἄλλα ἐάσω, αὐτὰ τοῦτ' ἀπὸ τοῦ μὺτω-
» νίου νεῦσαι ἔκλαγξ, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε μηδένα μὴ δίκην ἀξίαν αὐτῶν
» ὑποσχεῖν. εἰ ποτ' οὖν ὁρᾶν ἡμᾶς ἀπόρρητος ἦσθ' αὖθις, ὥσγε κἀ φῆς, ἀδικουμένους,
» οὐδὲ ποτε ἐπεξῆλθες αὐτοῖ προθαλλόμενα, οὐδὲ καλητόρησας, ἀλλὰ νεῦν ἡμῖν λέ-
» γῃς ὅσα δημοῤῥήσας πόρρωθεν ἐμισε, καὶ ὅσα ἱππαρχήσας ἐπλημμέλησε, καὶ ὅσα ὑπα-
» τεύσας ἐκακούργησεν; ἐξὸν σοι τότε δίκης καὶ ἔκασον αὐτῶν τοῦ προσήκουσαν
» πόρρω αὐτοῦ δίκην εἰληφέναι, ἵνα αὖθις τε φιλόπολις ὡς ἀληθῶς ὢν ἐπεφώνεις, καὶ ἡμεῖς
» καὶ ἀβλαβῆ καὶ ἀσφαλῆ τοῦ ἀμοιβὴν πόρρω αὐτὰ τὰ ἀδικήματα ἐπεποιήμεθα.
» καὶ μὲν δὴ δίκαιος δυοῖν θατέροιν, ἢ πεπισευκότα σε τότε τῶν δ' οὕτως ἔχειν, καθυφέ-
» κεναι τοῖς ἀεὶ ἡμῶν ἀγῶνας, ἢ μὴ δυνηθῆναι τινὰ αὐτῶν ἐξελέγξαι, μάτην νεῦν
» συκοφαντεῖν. οὐ γὰρ τοῦτ' ἔστιν ἔχειν, καὶ ἕκασον ὑμῖν, ὦ πάλερες, διεξιόντ' ὑπεδείξω.
» ἔλεγε ἵνα σὺν τῇ δημοῤῥαχίᾳ αὐτώνιος ἀεὶ τοῦ καίσαρος; καὶ γὰρ κικέρων καὶ σήμοι ἡ-
» νίκ' ἀεὶ τοῦ πομπηίου. τί ποτ' οὖν τοῦτον μᾶλ' αἰτιάσασθαι, ὅτι τὴν φιλίαν τὴν ἐκείνου
» προείλετο, ἑαυτὸν ἢ, καὶ τοὺς σήμους τοὺς τοιαῦτα αὐτοῦ παρασκάσαντας ἀφίησιν; ἐκώ-
» λυσέ ἵνα ἐκεῖνος ψηφισθῆναι τότε χὴ τοῦ καίσαρος; καὶ γὰρ ἐξὸν πᾶσι ὡς εἰπεῖν, ὅσα
» ἀεὶ τοῦ καίσαρος ἐγνώσκετο. ἀπ' ἐμποδὼν, φησὶν, ἐγίγνετο τῇ κοινῇ τῆς βουλῆς γνώ-
» μῃ. καὶ προῆτον μὲν πῶς δὴ εἷς δυὴρ τοσοῦτον ἴσχυσεν, ἔπειτα δὲ εἰ καὶ ἐφιλοτιμήθη δίκῃ
» τοῦ, ὥσπερ λέγῃ, πῶς σὸν αὖ καὶ ἐκωλύθη; ἔφυγε γὰρ, ἔφυγε προῆς τ' καίσαρα ἀπελ
» θόν. οὐκοῦν καὶ σύ, ὦ κικέρων, σὸν ἀπεδήμησας νεῦν, ἀλλ' ἔφυγες, ὥσπερ καὶ προότε-
» ον. ἅμα μήτοιγε καὶ ὅτι πόρρω ὑμᾶς τὰ σεαυτοῦ ὀνείδη προπετῶς οὕτως ἀγε·
» φυγεῖν νῦν γὰρ ὅτι τοῦτο ὃ συ πεποίηκας, τό, τε δικαστήριον φοβηθεὶς, καὶ τὴν ὑμω-
» είαν αὐτὸς ἑαυτοῦ προκαλεσάμενος. ἀμέλει καὶ ἐγεάφη σοι κάλοδος, πῶς μὲν, καὶ δίκῃ
» ἵνα, οὐ λέγω, ἐγεάφη σ' οὖν. καὶ οὐ πρίν γε ἐπέβης τῆς ἰταλίας, πρὶν ἐκείνῃ σοι δο-
» θῆναι. αὐτώνιος δὲ καὶ ἀπῆλθε προὸς τὸν καίσαρα, μιαιφόνων ἀπ' αὐτοῦ τὰ προσαγμέ-
» να, καὶ ἐπεμπήλθε, μηδενὸς ψηφίσματος δεηθείς, καὶ τέλος τὴν τε εἰρήνην, τήν τε φι-
» λίαν τὴν προὸς αὐτὸν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ ἰταλίᾳ τότε διαρρεῖσιν ἐπαρυτήρυσεν, ἧς καὶ
» οἱ λοιποὶ δι' μετεσχήκεσαν, εἰ μή σοι πειαθέντες ἐπεφθόγγεσ. εἶτα τούτων οὕτως ἐ-
» χόντων, θαλμᾶς λέγῃ ὅτι πάντε καίσαρα ὑπὲ τὴν πατρίδα ἐπήγαγε, καὶ τ' ἐμφύλιον
» πόλεμον ἐκίνησε, καὶ ὧν μεταῤῥᾳ τα κακῶν αἰτιώτατος ἡμῖν ἐγένετο; ὅμοιον. ἅμα
» σὺ, ὅσις πομπηίῳ μὲν καὶ γρατεύμαλα ἀνδρεία τε ἡγεμονείαν ἔδωκας, καίσαρα δὲ
» καὶ τῶν δεδομένων ἀποστερῆσαι ἐπεχείρησας· ὅσις τῶν τε πομπηίῳ καὶ τοῖς ὑπάτοις
» συνεβούλευσας τὰ μὲν προτεινόμενα ὑπὸ τοῦ καίσαρος μὴ προσίεσθαι, τὴν δὲ
» δὴ πόλιν, τήν τε ἰταλίαν ὅλην ἐκλιπεῖν· ὅσις καίσαρα σὸν ἐς ῥώμην ἥδονται εἶδες,
» προὸς δὲ τὸν πομπήιον καὶ ἐς τὴν μακεδονίαν ἀπέδρας, καὶ σὸν ἐκείνῳ μὲν τοι οὐ-
» δὲν συνῆρω, ἀλλὰ προϊδὼν τὰ μεγόμενα, ἔπειτ' ὀπῆ ἐδυσύχησεν, εἰ καὶ τελίπες
» αὐτόν· οὕτως οὐδὲ ἀπόρρητος ὡς δικαιότερος αὐτοῦ προήκοντι ἐβοήθησας, ἀλλὰ
» τὴν τε φάσιν κινήσας, καὶ τὰ προφάσματα παραίξας, εἶτ' ἐκ τῶν ἀσφαλοῦς αὐτοῖς
» ἐφήδρυσας· καὶ τῶ μὲν παίσμιλος, ὡς καὶ ἀφικοιῶτός τι δῆτ' τοῦτ' ἀθυὲς ἀπέσης,

" ωεὸς δὲ τὸν κρατήσαντα, ὡς ϗ δικαιότερον, ἀπέκλινας. ϗ οὕτω γε ωεὸς τοῖς ἀλ-
" λοις κακοῖς, κἀ ἀγάειστος εἶ· ὥστε οὐ μόνον οὐκ ἀγαπᾶς ὅλη ἐσώθης ἀπ' αὐτοῦ, ἀ-
" ναγκτεῖς ὅτι μὴ ζ ἱππάρχησας. εἶτα ταῦτα σαυτῷ ζυμφδὼς, θλιμᾶς λέγ-
" ὅτι οὐκ ἐγχεῖω ὃν ἀντώνιον δι' ἔτους ἵνα ωρχήσας; οὐδὲ γὰ τὸν κάθαρα δι' ἔτους δι-
" κλα τωρθῶσαι. ἀλλ' εἴτε καλῶς, εἴτε ϗ ἀναγκαίως ταῦτ' ἐλήλυθεν, ἐψηφίσθη τε ὁμοίως
" ἀμφότερα, ϗ ἤρεσε ϗ ὑμῖν ϗ ζ δήμῳ. Τούτοις οὖν ὦ κικέρων ἐκκλῆ, εἰ ἄ ωρέπει ὑ-
" μησθαι, μὴ μὰ δία μὴ τοῖς ὑπ' αὐτῶν τεθνηκόσιν, ὅτι ἀξίοις ἑαυτοῖς κἀ τῶν
" τηλικούτων ωρέχον τυγχεῖν· ὡς εἴγε ὑπὸ τῶν ωεπραγμάτων τῶν τότε ἡμᾶς ωει-
" σάντων ἐναγκάσθητε αὐτὰ οὕτω κἀ ωᾶσι δόξαι ποιῆσαι, τί τοῦτο ἀντω-
" νίῳ νεῷ ὀπιφέρῃς, ἀνὴ οὐ τότε ἀντέλεγες, εἴτ' ἐφ' ἑδωίασο· ὅτι ἐφοβοῦ, μὰ δία. εἶτα σὺ
" μὲν τότε σιωπήσας, συνῳώμενος δίχ' ἧ δίκαια τεύξῃ, σοῦ δὲ ὅσιος σοῦ ωεσετιμήθη,
" δίκην δίχα τῶν ἀρετῶν ὑφέξῃ; ϗ ποῦ ταῦτα ἃ δίκαια ἐμάθες; ἢ ποῦ ταῦτα τὰ
" νόμιμα ἀνέγνως; ἀνὴ οὐκ ὀρθῶς τὴν ἱππαρχίαν ἐχρήσατο. δίχα τί; ὅλη τὰ ὑπάρχοντα,
" φησί, τὰ ἧ πομπήου ἠνήρεσε. πόσοι δὲ ἄλλοι πόσα ἄλλα ἐκτήσαντο, ὧν οὐδεὶς αἰτίαν
" ἔσχε; ϗ γὰρ που δίχα τοῦτο ϗ ἐδημεύθη ἄνα, ϗ ἐς ὃ ωεσατῆμον ἐξετέθη, ϗ τῇ τῶ
" κοινοῦ κήρυκος φωνῇ ἀπεκηρύχθη, ἵνα ὑμῖς αὐτὰ ἀνῆσθαι. ἀλλ' οὐκ ἐγχεῖω τὰ τῶ
" πομπήου κτήματα ωεσῆσθαι. οὐκοῦν ἡμεῖς ἡμῶν τοῦτο, ϗ κακῶς ἐποίησα-
" μὲν δημεύσαντες αὐτὰ, ἢ ἵνα σε ϗ ἡμᾶς τὶς ἀπολύσῃ, πάντως που ὁ κᾶθαρ ἐπλημ
" μέλησεν, ὁ τοῦτο γλυέσθαι κελεύσας, ᾧ οὐδὲν ἐπεκάλεσας. ἀλλ' ὃν μὲν τούτω ϗ πά-
" νυ μαραίνων ἐξελέγεται. δύο γοῦν ἀναντιώματα τῶ ἀντωνίου κατηγόρηκεν· ἓν μέ,
" ὅλη πλάσα τῷ κάθαρι συμωεφάξας, ϗ πάμπολλα ἄλλα τοῦτο ωρὸς αὐτοῦ λαῶν,
" ἔωειτα τὸν ὑμέτερον αὐτῶν βιαίως ἀωηγήθη· ἕτερον δὲ, ὅλη μήτε τῶ ωαρόντος αὐτοῦ
" κληρονομήσας, ϗ ωᾶσι ὅσα ἐβούλετο κατωμοσώσας, ὡς ἄρ' ἡ χάρυβδις (ἀεὶ γὰρ ἂ
" ἡμῖν ὀκ τῆς σικελίας, καθάωερ ὑπολειφθέντες ὅλη ἐς αὐτὸν ἔφυγε, ωᾶσα φέρῃ)
" τὸν ὑμέτερον ωᾶντων ὧν ἐκράτησε ἀωέδωκεν. ὀκ μὲν οὖν τούτοις οὕτω τὰ ἀναιδώ-
" τατα αὐτὸς ἑαυτῷ λέγων ὁ ζαν μασὸς σοῦ ἤλεγχεται. ϗ μὴ δία ϗ ὀκ ἐκείνοις, ὅλη ποτὲ
" μὲν, ωᾶντα τὰ τοῦ κάθαρι ωεφεῦχθαι σωάραθαι, ϗ ωᾶντων δίχα τοῦτο τῶν ἐμ
" φυλίων κακῶν αἰτιώτατον γεγονέναι λέγῃ· ὑπὸ δὲ, ἐκκλῆ αὐτοῦ δίκαιον ὀφλίζων, ὅλη
" μηδενὸς ἀνήου πλὴν τῶν ὀκ τῇ θετταλίᾳ ωεφευγότων μετέσχε· ϗ ὀκ ἐκκλήματι
" αὐτοῦ ποιῆται, λέγων ὅλη τῶν φυγόντων ἄνας κατήγαγε· ϗ μέμφεται αὐτῷ ὅλη μὴ
" ϗ τοῦ θείου τὸν καθοδοῦ ἔδωκεν, ὥσπερ ἄνος πιστεύοντος ὅτι ὀκ ἂν ἐκεῖνον ωεφῶν,
" εἴπερ γε ζ ὀλυμωιῶν, ἐδωκήθη καταγαγεῖν, ἐπεμνήσθη ἄν, μήτε τι ἐκάλεσ' αὐτοῦ, μή-
" τε ἐκάλεσ' ἄνος, ὡς ϗ αὐτὸς ἴσθ' οἶδεν. ἀμοιβῇ πολλάκις ἀγέπλια αὐτοῦ καταψευ-
" σάνθρος, οὐδὲν τοιοῦτον εἰπεῖν ἐκώλυσεν. οὕτω μὲν οὖν οὐδαμῶς αὐτοῦ διαφέρῃ
" πᾶν ὅ, τί ποτ' αὖ ὅτι τ' γλῶτταν αὐτοῦ ἐπέλθῃ, καθάωερ ἡ πνεῦμα, ὀκ χίλια. ἀνὴ ἃ
" ταῦτα μὲν τί δ' τις ὅτι πλοῦν ἐπεξίοι; ἐπεὶ ὁ τραγῳδεῖ ωεῖσιν, ϗ νεῶ γε εἶπέ που
" λέγων ὅτι βαρυπάτιδι τὴν τῆς ἱππαρχίας ὅλην πρέαγε πάντα χορός, ϗ δίχ' ἑνὸς
" των τοῦ τε ξίφους ἅμα ϗ τῇ πορφύρᾳ, τοῖς τε ῥαβδούχοις κἀ τοῖς γραπιώταις χρώ-
" μενος, εἰ πάντ' μοι ζαφῶς, ζ τί ὀκ τούτων ἠδικήμεθα; ἀλλ' οὐδὲν δ' εἶπεῖς ἔχει. εἰ
" γὰ εἶχεν, οὐδὲν δ' τούτου ωρότερον ἐξελάλησε. πᾶν γὰ τοὐναντίον, οἱ μὲν γαπά-
" σμιες τότε, ϗ πάντα τὰ κακὰ ἐργασάμενοι, ωεβέλλιός τε ϗ δολοβέλλας ἦσθ'. ἀντώνιος

" τώνιος δὲ ϗ οὕτως οὐτέ τι ἠδίκησε, ϗ πρῶτος ὑπ' ἡμῶν ἔωεσε πεσεῖν, ὥστε ζ τ' φυ-
" λακὴν τῆς πόλεως ωᾶσι ὑμῖν ἐωὶ αὐτοῖς ἐκείνοις, οὐχ ὅπως ἀντιλέγοντος τῶ ζαν-
" μασοῦ τούτου ῥήτορος (ωᾶσιν γὰ) ἀλλὰ ϗ σωφρονοῦντος, ἐωεβάλετο. ἢ δίχα τινα
" φωνὴν ἔῤῥηξεν, ὁρῶν ὃν ἀσελγῆ ϗ μαρὸν, ὡς αὐτοῦ λοιδορῆ, ωρὸς ὃ μηδὲν αὐτὸν
" τ' δεόντων ποιῆν, ζ ὀξοισίαν τοσαύτην ωᾶσι ὑμῖν ωροσλαμβάνοντα. ἀλλ' ὀκ
" ἀνέχρι δεῖξαι. ὅτου που ὁ μέγας σοῦ ϗ φιλόπολις ῥήτωρ, ὁ ωάντα δ' ἀεὶ ἀφυλ
" λῶν κἀ λέγων, ἐγὼ μόνος γὰρ τῆς ἀληθείας ἀγωνίζομαι, ἐμὲ οὔτε χάρις φίλων,
" οὔτε φόβος ἐχθρῶν ἀωειράγ τῶ μὴ οὐ τὰ συμφέροντα ὑμῖν ωροσκωωεῖν· ἐγὼ κᾶν
" ἀωοθανῶν ὀν τοῖς γὰρ ὑμῶν λόγοις δεῖται, ϗ μάλα ἡδέως τελευτήσω, ἀνὴ ὁποίοις
" τούτων ὧν νεῶν ζοᾶ, ωότε εἰωεῖν ἐτόλμησε· ϗ μάλα εἰκότως. λογίζεται γὰ αὐτῷ ἐωὶ
" τοῦτο, ὅτι τοῖς μὲν ῥαδδούχοις κἀ ὃ ἔαθη μὰ ὃ ωρεωόρφυρον, χῖ τὰ πάντα τὰ
" ωρὸς ὧν ἱππάρχων νενομισμένα εἶχε, τῶν δὲ δὴ ξίφει, ϗ τοῖς γραπιώταις χῖ τῶν
" σασιαζόντων αἰσχρῶς ἐχρῆτο. τί γὰ οὐκ ἀν τῶν δεινοτάτων ἐποίησε, εἰ μὴ τούτοις
" ὀκηρος ἐπέφερκτο, ὁπότε ϗ οὕτως αὐτοῦ καλεφόγησάν τινες. ὅτι τίνιν κἀ τῶν-
" τα, ϗ τἄλλα πάντα ὀρθῶς κἀ χῖ τῶν γνώμην ὁτιμάλισα τῶν τῆς κάθαρος ἐγέ-
" νετο, δηλοῖ τὰ ἔργα· ὅτε γὰ σάσις οὐ ωᾶν αὐτέρω ωεσεχώρησε, ϗ ὁ ἀντώνιος ἀχ ὅσον
" οὐ δίκην ἐπ' αὐτοῖς ἔδωκεν, ἀνὰ ϗ ὕπατος μεταῤῥῶτα ἀπεδείχθη. κἀ μοι ζ τοῦ-
" τῶν αὐτοῦ τ' ἀρχῶν θεάσασθε, ὡς διέθετο. ὑρήσετε γὰ αὐτῶν, ἀνὴ τἀκριβὲς σκο-
" πῆτε, πάνυ πολλοῦ ἀξίαν ὀν τῇ πόλῃ γεγενημένων, ὅθεν που ϗ αὐτοῖς εἰδὼς, οὐκ ἐῶσ'
" κε ὃν φθόνον, ἀνὴ ἐτόλμησεν ὅτι τούτοις αὐτὸν διαβοηθῆν, ἃ ϗ αὐτὸς ἀνὴ πεποιηκέναι
" ὐΐξατο. ϗ δίχ' ἑαυτοῦ γε ϗ τῶν γνώμωσιν αὐτοῦ, τίνυτε ἀμοιφῶν, τοιές τε μύθοις τοιὲ
" παλαιοῖς ὀκείνοις ἐπεισήγαγεν, οὐχ ὅτι τι ωεσῆκε νεῶν αὐτῷ, ἀνὴ ἵνα τίνυτε ὀπι-
" τέλεσιν αὐτὸν ϗ τῶν καθάρωσιν τοῖς ἐξωθεν ψήφοις συσκιάσῃ. ὃς τις, ὦ γῆ ϗ θεοί,
" (μεῖζον γὰρ σου βοήσομαι, ϗ δικαιότερον αὐτοὶς ὀπικαλέσομαι) τυραννικὸν ἤδη
" τῶν ἔργων τῶν πόλιν ἰδών, ᾧ πάντα μὲν τὰ γρατόπεδα ἀκούῃ τῶ κάθαρος, πάντα
" δὲ αὐτῷ ὃν δῆμον μᾶ τῆς βουλῆς εἶκεν οὕτως ὥστε τά τε ἄλλα ϗ δικτάτωρα αὐ-
" τὸν ἔχειν βίου εἶ), τῇ τε σκιᾷ τῇ τῶν βασιλέων χρῆσθαι ψηφίσασθαι, ϗ ἐξήλεγξε
" ωφώτατα, κἀ ἐπέσχεν ἀσφαλέστατα· ὡς τε ϗ αἰδεσθέντα, κἀ φοβηθέντα μή τε ὃ
" ὄνομα ὃ τῶ βασιλέως, μήτε ὃ διάδημα, ἃ κἀ ἀκόντων ἡμῶν αὐτοὶς ἑαυτοῖς δώ-
" σειν ἔμελλε, λαβεῖν. ἀνὴς μὲν γὰρ τὶς ὑπό τε ὀκείνου τῶν τ' ἔφη ποιῆσαι κεκελεῦ-
" σθαι, ζ τὸν τε φόβον ἠναγκάσθη· ϗ τοῦτο τεύξατο, κἀ συγνώμης ἐπ' αὐτῇ ἔτυχε. πῶς γὰ
" οὐ, τοιαῦτά τε ἡμῶν τότε ἐψηφισμένων, κἀ τοσοῦτον τῶν γραπιωτῶν δεδωκημέ-
" νων, ἀντώνιος δὲ ἄτε ϗ τῆς διανοίας τῆς τῶ κάθαρος διαπεφοιτηκώς, κἀ πάντα ἀ-
" κριβῶς ὅσα ωρεσκεύαζετο ζυνοῶν, φεῦ μάτην αὐτὸν ϗ ἀπέστρεψεν ἀπ' αὐ-
" τῶν, ζ ἀπέπεμψε· τεκμήριον δὲ, ὅτι οὐδὲν ἔτι ὃ ωᾶσθ' ὡς κἀ δωμαζεύων ἐ-
" ωεσχε, ϗ ωεσθετι κἀ κοινῶς ϗ ἀφυλάκτως πᾶσιν ἡμῖν συνῆν, ἀφ' οὗπερ κἀ
" τὰ μάλιστα ἠδυνήθη παθεῖν ἃ ἔπαθε. τοῦτ' οὕτως, ὦ κικέρων, ἢ κικέρχυλε, ἢ κικε-
" ράκιε, ἢ κικέριθε, ἢ γράκχυλε, ἢ ὅ, τί ποτε κἀ χαίρῃς ὄνομα ζ μῦθος, ἔωεσχεν ὁ ἀ-
" παίδευτος, ὁ γυμνὸς, ὁ μεμυελισμένος· ὧν οὐδὲν σὺ ἐποίησας, ὁ δῆνος, ὁ ζφὸς, ὁ πο-
" λὺ πλείονι τοῦ ζαίῳ τῶ οἴνου χρώμενος, ὁ κἀ μέχρι τῶν σφυρῶν τὶν ἐσθῆτα ζῶ-
" ρων. οὐ μὰ δί' οὐχ ὥσπερ οἱ ὀρχησταὶ οἱ ζᾶ ποικιλίας τ' ὀνυμνῆν διδάσκοντές σε

Ciceron
Cicerule
Ciceracie
Cicerithe
Crascule

Cereatia

Vxoris leno · filiæ adultor Cicero

» τοῖς ἀμήμασιν, ἀλλ' ἵνα τὰ αἴσχη σου τῶν σκελῶν συγκρύπτῃς. ἀ γὰρ ποτ' ἂν ἐν τῷ σο-
» φρονιστηρίῳ ποιῇς, ὁ τὰ πολλὰ σκῆνα τοῦτ' ἐν τῷ αὐτωνίου διαίτῃ εἰρηκώς. ὃς μὲν
» γὰρ ἀνὴρ ὁρᾷ σου τὰ λεπτὰ τοῦτα χλανίδια; τίς δ' οὐκ ὀσφραίνεται τῶν πολιῶν σου
» τῶν κεκλεκτενισμένων; ὃς δ' οὐκ οἶδεν ὅτι τὴν μὲν γυναῖκα τὴν τερεντίαν τὴν
» τεκοῦσάν σοι δύο τέκνα ἐξεδόμενος, ἑτέραν δ' ἐπεισηγάγου πρὸ γήνου ὑπέργηρως ὤν,
» ἵν' ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῆς τὰ δημεύσιμα ἀποτίσῃς· καὶ οὐδ' ἐκείνῃ μέντοι κα-
» τέσχες, ἵνα κερδαλέαν ἔτ' ἀδείας ἔχῃς, ἀλλ' ἐσούτῳ φρενοβλαβέστερον σαυτοῦ οὕσῃ ἐ-
» μοίχευσας, ὅσῳ νεωτέραν τὴν κόρην ἔγημας, τοσοῦτῳ καὶ αὐτὴν διαύγας ὑπισο-
» χνεῖς γεγάφθαι, οἵας δὴ γεγάλεν ἀνὴρ σκοπιώτης, ἀθυρόστομος τοῖς γυναῖκα ἐβ-
» δομηκοντούτιν πληκτιζόμενος. καὶ ταῦτα μὲν δὴ ὡς ἔξεστιν, ὦ πατέρες, εἰπεῖν,
» ἵνα μηδὲν ὑπὲρ τούτου ἔλαττόν τι ἔχων ἀπέλθῃ· καίτοι καὶ συμποσίου τι ἐπελθόντος τῷ
» αὐτωνίῳ τοιούτου ἔλαχε γενέσθαι, αὐλός μοι ὕδωρ, ὡς φησι, πίνων, ἵνα τοῖς καθ' ἡμᾶς λόγοις
» νυκτερινοῖς συγγράφῃ, ὃν δὲ ἡμῖν ὁ τοσαύτη μέθῃ τρέφων, ὥστε μήτε νύκτωρ
» μήτε μεθ' ἡμέραν σωφρονῆσαι. καὶ τοιγαροῦν καὶ ὁ τόμος αὐτοῦ διαδοθεὶς ἐπεχείρησε,
» τοσαύτη ἀσελγείᾳ καὶ ἀκαθαρσίᾳ τοῦτ' πάντα τὸν βίον κεχώσθαι, ὥστε μηδὲ
» τῶν συγγενεστάτων ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ τὴν τε γυναῖκα τοιγαροῦν, καὶ τὴν θυ-
» γατέρα μιγεῖσαν. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω, ἐπιδράμω δὲ ὅθεν ἐξέβην. ὁ γὰρ αὐτώνιος
» ἐκεῖνος οὗτος καλαδεσράμηκεν, ἰδὼν ὃν καίσαρα ἐπὶ τὴν πολιτείαν ἡμῶν αἰ-
» ρόμενον, ἐποίησεν αὐτὸν μηδὲν ὧν ἐνεκά τοιούτου ἐξαίρεσιν, δι' αὐτῶν ὧν χειρίζεσθαι αὐτῷ
» ἐδόκει. οὐδὲν γὰρ ὅτων ἀποδέπει τινὰς ὧν αὐτὸν μὴ ὀρθῶς ὑπιθυμοιώτες τυγχεῖν δέκα-
» τοσάτανται, ὡς ὃ τοῖς φοβουμένοις αὐτὰ μὴ πάθωσιν ἐλεεινοῖς δὲ δοκεῖν ἐπιτο-
» μώτατον. τοῦτο μὲν γὰρ ἐξ ὧν ἀδικεῖν αὐτοὺς ζωίασιν οὐ πιστεύοντι· πεφωρᾶσθαι
» δὲ νομίζοντες, καὶ αἰσχυνόμενοι τὰ φοβοῦνται, τὰ μὲν λεγόμενα σφῶς, ὡς καὶ κολα-
» κείαν, μετ' ἠλέγχου λαμβάνοντες, τὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἀποδεικνύμενα, ὡς καὶ ὑπιθου-
» λεύειν μετ' αἰσχύνης ἐπιτιθέμενοι. ἀλλ' ἆρ' που τὰ ὁ αὐτώνιος ἀκριβῶς εἰδὼς, τοῦ-
» τον μὲν τὰ τε λυκάβαντα τὸν πομπῆνα ἐκείνῳ ἐπελέξατο, ἵν' ὁ καίσαρ ὡς τε ὢν ἀνδρὸς
» τῆς γνώμης καὶ ὢν παῖς παγκλιώδη ὧν γιγνομένων ἀσφαλῶς ἀφεστήξῃ, ἔπειτα δ'
» καὶ τὴν ἀγορὰν, τὸ δὲ βῆμα, ἵνα ἐξ αὐτῶν τῶν χωρίων αἰσχυνθῇ, ἃς τε σπλὰς ἃς
» ἀνδρὶ τῷ δήμου σωτῆρι ἐπλασεν, ἵν' αὐτὰς λογίσηται ἀκούσας, οὐχ ὅσα πότε αὐτώ-
» νιος ἔλεγεν, ἀλλ' ὅσα αὖ ὁ δῆμος ὁ ῥωμαίων εἰπεῖν τὴν σπουδὴν ἐποιεῖτο. πόθεν γὰρ αὖ ὀπί-
» σευσε τὸν δῆμον ταῦτ' ἐπεσαχέναι, μήτε ἐψηφισμένον τι τοιοῦτον αὐτῷ εἰδὼς, μήτε
» ὀπιθοῶντα αὐθόρμητος; ἀλλ' ἔδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ ῥωμαίᾳ, ἐν ᾗ πολλὰ
» πολλάκις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐβουλευσάμεθα, ἐς τοιοῦτο βήματι ἀφ' οὗ μυ-
» εία ὀπὶ μυείοις ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἐπολιτευσάμεθα, ἐν τε τῇ ἑορτῇ τῶν λυ-
» καίων, ἵνα δυναμηνᾷ τῷ ῥωμύλου, καὶ ὑπὸ δ' ὑπάτου, ἵνα ἐννοήσῃ τὰ τῶν ἀρ-
» χαίων ὑπάτων ἔργα, ἃ ὀπὶ τῷ τοῦ δήμου ὀνόματι ταῦτα ἀκηύσαν, ἵν' ἐνθυμηθῇ
» τοῦδ' ὅτι οὐκ ἄφρων, οὐδὲ ἀλαλητῶν, οὐδὲ ἀγυπτίων, ἀλλ' αὐτῶν ῥωμαίων τυραν-
» νὴν ἐπεχείρᾳ. ταῦτα αὐτὸν τὰ ῥήματα ἐπέστρεψε, ταῦτ' ἐτάπεινωσε. καὶ τάχα δὴ
» τὸ ξυμβούλιμα εἴκαρ τις δῆμος αὐτῷ τοσοῦτον ἔλαβε βοηθῶν, ἔπειτα δι' ἐκεῖνα ἃ ἐκελεύσθη,
» καὶ ἔφειξε, καὶ κατέδυσε. τὰ μὲν οὖν δυτωνίου ἔργασι ταῦτα ὅστι, οὐ σκέλος δῆμος
Porsena » κατάξαντος, ἵνα αὐτὸς φύγῃ, οὐδὲ χεῖρα κατακαύσαντος, ἵνα πορσέναν φοβήσῃ,
ἀνὰ

Deci) Brutus

Catilina Lentulus Pompei) Milo

πρακλήτων

Tulliano · carcere

» ἀνὰ τὴν τυραννίδα τὴν τῶν καίσαρος σοφίαν καὶ τοσοῦτο τεχνήσαι, καὶ ὑπὸ δ' ὁ δόρυ ὃ
» δεκίου, καὶ ὑπὸ δ' ξίφος τῷ βρούτου παύσαμενος. σὺ δ', ὦ κικέρων, τί ἐν τῇ ὑπα-
» τείᾳ σου οὐχ ὅτι σφὼν ἢ ἀγαθὸν, ἀνὰ καὶ μωρίας τῆς μεγίστης ἄξιον ἔπραξας;
» οὐχ ἡσυχάζουσάν μὴν καὶ ὁμονοοῦσαν τὴν πόλιν ἡμῖν καὶ ἐπάραξας καὶ ἐταράξας;
» τὴν ἀγορὰν καὶ ὃ καπιτώλιον ἀνῶν τε τίνων καὶ δούλων πανδημήτων πληρώσας;
» ἃ δὴ καλιάναν ἀσυνδαρχήσαμεν μόνον, ἀνὸς ἢ μηδὲν δεῖνα ποιήσαμεν καικῶς ἀπώ-
» λεσας; οὐ τὸν λεντοῦλον, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ μήτ' ἀδικήσαμεν τί, μήτε κριθέντας,
» μήτε ἠλεγχθέντας, οἰκρὰς διέφθαρας; καίτοι πολλὰ μὲν τῶν νόμων, πολλὰ δὲ καὶ
» τῶν δικαστηρίων ἀεὶ ἐν πάντα χοῦ θρυλλῶν, ἃ εἴ τις ἀφέλοιτο τῶν σῶν λόγων,
» ὃ λοιπὸν οὐδέν ὅστι. πομπήϊα μὲν γὰρ ἐνεκάλεις ὅτι ᾧ μίκωνι πανδαὶ τὰ νενομισμέ-
» να τὴν κρίσιν ἐποίησε, σὺ δὲ οὔτε μικρὸν οὔτε μεῖζον οὐδὲν ἐκ τῶν τοῦτε
» τεταγμένων λεντούλῳ πρέπαξας, ἀλλ' ἀνὰ λόγου καὶ κρίσεως ἐνέβαλες ἐς ὃ δεσμω-
» τήριον ἀνύδρα ὀπιφκῆ, γέροντα, πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα τοῖς τῶν πατρίδα ἐκ
» τοσούτων ἐπέχρεα φιλίας ἔχοντα, μηδὲν ᾗ μήτ' ἐκ τῆς ἡλικίας, μήτ' ἐκ τῶν
» ὄπιθεν νεωτερίσαι δυνάμενον. τί μὲν γὰρ αὐτῷ κακὸν πρῶτον, ὃ τῇ μεταβολῇ αὐτῶν
» τοσαυμάτων ἐξιάσατο; τί δ' οὐκ ἀγαθὸν εἶχε, πρὶν οὐ πάντως αὖ νεοχμώσας
» τι ἐκινδύνευσε; ποῖα ὅπλα ἠνέσχει, ποίους συμμάχους προσεκτήσατο, ἵν' ὥτως
» οἰκρὰς καὶ δυσίως δυνάμενον ὑπατεύκως, στρατηγῶν, μήτε τι εἰπὼν, μήτ' ἀκούσας,
» ἐς τε ὃ οἴκημα ἐμπέσῃ, καὶ ἐκεῖ ὥσπερ οἱ κακοῦργότατοι φθαρῇ; τοῦτο γάρ ὅστιν ὃ
» μάλιστα ὁ καλὸς κάτων ὁ τύλιος ἐπεθύμησεν, ἵν' ἐν ᾧ ὁμωνύμῳ αὐτοῦ χωρίῳ τὰ τυ-
» λιείᾳ δὴ ἔλεγον τὸν λεντούλου ἐκείνου τὸν πρόκριτον ποτὲ τῆς βουλῆς γνωμένου
» ἀποκτείνῃ. καίτοι τί ποτ' δὴ ἐποίησεν ὁ νοπλίου ἐξουσίας λαβόμενος, ὁ τοιαῦτα καὶ
» τοσαῦτα ἐκ μόνων τῶν λόγων εἰργασμένος; ταῦτα γάρ σου τὰ λαμπρὰ ἔργα ὅστι,
» ταῦτα τὰ μεγάλα στρατηγήματα, ἐφ' οἷς οὕτως οὐχ ὅπως ὑπὸ τῶν ἀνόων καλε-
» γωάθης, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ κατεψηφίσω, ὥστε καὶ πρὶν κριθῶαι φυγεῖν. καί
» τοι ὡς αὐ ἑτέρα μείζων ἀπόδειξις τῆς σῆς μαιφονίας ἦν οὐτοῦ, ἢ ὅτι καὶ ἐκινδύνευ-
» σας ἀπολέσθαι ὑπὸ αὐτῶν ἐκείνων ὑπὲρ ὧν ἐσκήπτου ταῦτα πεποιηκέναι, καὶ ἐφο-
» βήθης αὐτοὺς ἐκείνους οὓς ἔλεγες σὺν τούτων βουλευτηκέναι, καὶ οὐχ ὑπέμεινας οὔτ'
» ἀκοῦσαί τι αὐτῶν, οὔτ' εἰπεῖν τι αὐτοῖς, ὁ δῆνος, ὁ πρεσβύτης, ὁ καὶ τοῖς ἀνοῖς βοηθῶν,
» ἀλλὰ φυγῇ τὴν σωτηρίαν, ὥσπερ ὀκ μάχης, ἐποίσω; καὶ οὕτω γε δυαίχμωτος εἶ,
» ὥστε καὶ συγγράφαι ταῦτα τοιαῦτα ὄντα ἐπεχείρησας, ὃν ἐχρῆν δύχεσθαι μηδὲ
» τῶν ἀνῶν τινὰ αὐτὰ σιωπῆναι, ἵνα ἀνὰ τοῦτό γε κερδάνῃς, ὃ σιωπᾶν πολέσθαι σοι
» τὰ πεπραγμένα, καὶ μηδεμίαν αὐτῶν μνήμην τοῖς ἔπειτα παραδοθῆναι. καὶ
» ὅπως γε καὶ γελάσητε, ἀκούσατε τὴν σοφίαν αὐτοῦ· πρῶτόν μὲν πάντα τὴν πό-
» λιν πεπραγμένα συγγράψαι (καὶ γὰρ σοφιστὴς καὶ ποιητὴς καὶ φιλόσοφος καὶ ῥήτωρ ὢν
» συγγραφὰς εἶπ) πλάττεται) ἔπειτ' οὐκ ἀπὸ τῆς κλίσεως αὐτῆς, ὥσπερ οἱ ἀνῶι οἱ τοῦτο
» ποιοῦντες, ἀνὰ ἀπὸ τῆς ὑπατείας τὴν ἑαυτοῦ ἤρξατο, ἵνα δυάπαλιν πρόχωρον, ἀρ-
» χὴν μὲν δὴ λόγου ἐκείνην, τελευτὴν δὲ τὴν τῶν ῥωμύλου βασιλείαν ποιήσηται. λέγε
» δίνυν τοιαῦτα γράφων καὶ τοιαῦτα προφέρων, οἷα δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ λόγῳ δη-
» μηγορῆν, καὶ ἔργῳ ποιῆν· ἀμείνων γὰρ εἰ ἑτέροις τίσιν ὁτιοῦν πράγῃν, ἢ αὐτὸς τὰ
» προσήκοντα προφέρῃ, καὶ τοῖς ἀνοῖς ὁπότε μάχῃ, ἢ σεαυτὸν ἐπαμφοτεροῖ. καίτοι πόσῳ

" σε χρῆσθον ἑῶ αὐτὶ μοὶ τ̃ δηλίας ἑῶ αὐτωνίῳ ὀνηδίζῃς, αὖθις τ̃ μαλακίαν καὶ τῆς ψυ-
" χῆς καὶ τ̃ σώματος ἀποθέσθαι· αὐτὶ δ' τ̃ ἀπιστίας ἑῶ ἐκείνῳ τοσοφέρῃς, αὖθις μήτ' ἀπι-
" στόν τι ποιῆν, μήτ' αὖ τολμᾶν· αὐτὶ δ' τ̃ ἀναισχυντίας ἑῶ ἐκείνῳ καλὴν ὀρῆς, αὖθις μὴ αἰσ-
" χεῖν ἑαυτὸν ἐργάζεσθαι. ἓν γάρ τοι τ̃ τοῦτο τ̃ κακῶν ἑῶν ἐμφύτων αὐτοῖς ἐστιν, ὅτι μισεῖ
" μάλιστα πάντων τοὺς τι αὖθις αὖ πεποιηκότας, καὶ τ̃ μὴ ὀφλῶν ἀεί τινας ἀναπτόμενος,
" τούτοις δὲ ὑπιδουλόμενος. ἵνα γοῦν τἆλλα ἐάσω, ἡγεμὼν ὑπὸ τῶν καίσαρος καὶ σοφὸς,
" ἐς τε τοὺς δυπατείδας ἐγλεφθεὶς, ἀπέκτεινεν· οὐκ αὖθις ἐμέλησε (πόθεν, δῆλός τε οὖ-
" τω καὶ γνώνις ὤν;) ἀλλ' ἀναπείσας καὶ πάνυ σκυθάσας τοὺς τοῦτο ποιησάντας. καὶ ὅτι
" τἀληθῆ λέγω, αὖθις ἐκεῖνοι ἐδήλωσαν. ὅτε γοῦν γυμνοῖς τοῖς ξίφεσιν ἐς τὸ ἀ-
" γορᾶν ἐσέδραμον, ὀνομασὶ αὖθις αὐτεκάλεσάν σωτῆρα, εἰπόντες, ὦ κικέρων, ὡς σὺ
" πάντες ἠκούσατε. ἐκεῖνον τ̃ δῶν ἀναιρετέον ὄντα ἐφόνευσε, καὶ πάλ' αὖθις δ' αὐτω-
" νίῳ καὶ τ̃ ἱερωσυνῆς καὶ τ̃ σωτηρίας, ὅτ' ἀπολέσθαι σὺν τῷ βρεντησίῳ κατὰ τ̃ γραπτῶν
" ἐκινδύνευσε, τυχών, διαύσας αὐτὰ χαρίσασθαι αὐτὰ ποδίδωσι, καὶ κήρυκα τε αὐτὸν
" ὅτι τούτοις ἀ μήτ' αὖθις, μήτ' ἄλλος τὶς πώποτε ἐμέμψατο, καὶ καταδέχων ἐφ' οἷς
" ἄλλος ἐπαινῶ. δι' ἃ τοίνυν κἀγὼ τοῦτον μήτε ἡλικίαν ἄρχειν τι τ̃ πολιτικῶν πραγμά-
" των ἔχοντα, μήτε ὑφ' ἡμῶν πεκχειρισμένον ὁρῶν, καὶ δυνάμιν πεποιησμένον,
" καὶ πόλεμον μήτε ἐψηφισμένων ἡμῶν, μήτε πεστεταχότων αὐτῷ, ἀνῃρημένον,
" οὐ μόνον οὐκ αἰτιᾶται τί, ἀλλὰ καὶ ἐγκωμιάζει· οὕτως οὔτε τὰ δίκαια πρὸς τοὺς νό-
" μους, οὔτε τὰ συμφέροντα πρὸς τ̃ κοινῶ χρήσιμον ἐξετάζει, ἀλλὰ πάντα ἁ-
" πλῶς πρὸς τὸν ἑαυτοῦ βουλήσιν μέτρα, καὶ ἐφ' οἷς ἄλλοις ἀποσεμνύεται, τοῦτ'
" ἐτέροις ἐγκαλεῖ, καὶ καταψευδόμενος ὑμῶν, καὶ προσδιαβάλλων ὑμᾶς. σύμπαντα
" γὰρ τὰ μ̃ τὸν τ̃ κήρυκος τελευτὸν ὑπ' αὐτωνίου πεπραγμένα, διήρισεται
" ὑφ' ὑμῶν κεχελυσμένα. καὶ ὃ μὲν πρὸς τε τῆς τ̃ χρημ̃ διοικήσεως, καὶ πρὸς
" τῆς τῶν γραμμάτων ἐξετάσεως λέγω, πρεσβὺν εἶ νομίζω μέμφεσθαι; ὅτι τοῦ μὲν
" κληρονομοῦντι αὐτὸ τῆς οὐσίας προσῆκον δὴ εἴη πολυπραγμονεῖν· ὃ δ' εἴπερ τι-
" να δημόσιαν κακουργίας εἶχε, τότε ἐχρῆν πρᾶγμα κεκωλύσθαι. οὔτε γὰρ ὑπὸ
" μάλης τι αὐτῶν, ὦ κικέρων, ἐπορεύθη, ἀλλ' ἐς φῆλας, ὡς καὶ αὖθις φῄς, πάντ' ἀνε-
" χάφη. εἰ δὲ ἐκεῖνος φανερῶς οὕτω καὶ διαρρήδην τἆτε δῆμα ἐκκεκύρηκεν, ὡς
" λέγεις, καὶ τὸν κρητῆρα ὅλον ἥρπασεν, ὡς καὶ ἐκ τῶν τ̃ κήρυκος γραμμάτων ἔδυ-
" θέραν μ̃ τὸν τ̃ βεβούτου ἐχρῆν ἀφαιρεῖσθαι, ἵν' ὕστερον ἐκεῖνος πρὸς ἡμῶν ἐπε-
" τράπη, πῶς μὴ αὖ ἐσιώπησας, πῶς δ' αὖ τῶν δήμων ὃς ἰὼν ἐχετο; δῆμα τοῦτα μὲν,
" ὡς γε εἶπον, πάνυ λείψω· οὔτε γὰρ ὀνόμασι τἆ πολλὰ αὐτῶν εἴρηται, οὔτ' αὐτωνίου
" ὁ δωυάμενος ὑμᾶς ἀκριβῶς καθ' ἕκαστον ὧν πεποίηκε διδάξαι, πάρεστι. δεῖ δ' δὴ
" τῆς μακεδονίας, τῆς τε γαλατίας, καὶ τῶν δήμων ἑκάστων τῶν τε γραπτοπέδων ὑμέτε-
" ρα ἐστίν, ὦ πάτερες, ψηφίσματα, καθ' οἷς τε δήμοις ὡς ἔκαστα πεπράξατε, καὶ
" ἐκείνῳ τὸν γαλατίαν μ̃ τῶν γραπτῶν ἀνεχρείσατε. καὶ τοῦτο μὲν κικέρων οἵδε,
" (πάρεσμεν γὰρ) καὶ πάντα τε αὐτὰ ὁμοίως ὑμῖν ἐψηφίζετο. καί τοι πόσῳ χρῆσθον ἑῶ τότ'
" αὖθις αὐτειπεῖν, εἴπερ τι αὐτῶν μὴ δεόντως ἐγίγνετο, καὶ διδάξαι ὑμᾶς ταῦτα ἀνιῶ
" πεσίαγε, ἢ πάνυ χρῆμα μὲν σιωπῆσαι, καὶ πεϊδεῖν ὑμᾶς ἀμπρεπόντως, νῦν
" δὲ λέγω μὲν αὐτωνίῳ ἐγκαλῶν, ἔργῳ δ' τῆς βουλῆς καλήτορσιν; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο
" δυάμαι' ἂν τις σοφρονῶν εἰπεῖν, ὅτι ἐκεῖνος ταῦτ' ὑμᾶς ψηφίσασθαι ἐβιάσατο. οὔτε

γὰρ

" γὰρ αὖθις ἰαμὼ τινα γραπτὸν εἶχεν, ὥστ' πάντ' γνώμιλλον ὑμᾶς ποιῆσαί τι κατὰ μαι
" κάσαι, ἢ δ' πεῦπεμπε τὰ γραμ
" τεύματα, καὶ σωθήκει (δέος γὰρ ἦν μὴ πυθόμενα πάντ' τ̃ τῆς κήρυκος σφαγῆς, κα-
" σιάσῃ, καὶ ἵνα φλαῦρον πεσησάμενα αὖθις, πολεμήσῃ) ἔδοξεν ὑμῖν ὀρθῶς καὶ κα-
" λῶς ποιῆσαι, τ̃ αὐτώνιον ἐπ' αὐτὰ ὁπλίσασθαι, τ̃ ὕπατον, ὃν τ̃ ὁμόνοιαν πάντα μόνα
" τ̃ τῆ δικαιοσύνη πάντα ὡς τ̃ πολιτείας ὄκνον τ̃ κήφαρος καὶ ὄγκον. καὶ ὅτι τοῦτό γε ἀ τ̃ γα-
" λατίαν αὐτῷ αὐτὶ τ̃ μακεδονίας αἰτεδώκατε, ἵν' ἐκεῖ ὢν ἐν τῇ ἰταλίᾳ ὢν μήτε τί κα-
" κουργήσῃ, καὶ τ̃ πεσταλθεὶς δύθεις ὑφ' ὑμῶν ποιήσῃ. ταῦτα μὲν οὖν πεὸς ὑμᾶς εἰ-
" πον, ἵν' εἰδῆτ̃ ὀρθῶς βαλόμενοι. πεὸς δ' κικέρωνα καὶ ἐκεῖνός μοι ὁ λόγος ἐξήρκει,
" ὅτι καὶ τ̃ πρὶν πᾶσι τούτοις ὅτε ἐλήγετο, ἀ μὴν ὑμῶν αὐτὰ ἐψηφίσατο, μήτε γραπτὸ
" τὶν τινὰ αὐτωνίᾳ ἔγραπτο, μήθ' ὅλως ἀδείξαθαί τι φοβερὸν ἡμῖν δυναμένῳ, δι' ὃ
" καὶ τ̃ συμφερόντων αὖ τι πρείδομεν. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτ' ἐσιώπησας, νῦν τε εἰπέ, τί ἐχρῆν
" ἡμᾶς ποιῆσαι τούτων ὕστερον ἐγίγνετο; ἀφῆναι τὰ γραπτὰ μὴ ἀναγνῶναι; ἀ πῶς οὐκ
" ἀν μυρίων κακῶν καὶ τ̃ μακεδονίαν καὶ τ̃ ἰταλίαν ἐνέπλησε; ἀλλ' ἑτέρῳ τινὶ πεσπέ-
" ξαι; καὶ τίνα ἀν ἀναγκαιότερον καὶ ὑπιτηδειότερον τ̃ αὐτωνίᾳ ὑπεμενον, ἢ ὕπατον, ἢ
" πάντα τὰ τ̃ πόλεως διοικητῶτος, ἢ τοσαύτην φυλακὴν τ̃ ὁμονοίας ἡμῶν πεποιη-
" μένην, ἢ μυρία ὑπιδείγματα τ̃ πεὸς ὃ κοινὸν ὑπάρχειν μένην; ἵνα τ̃ σφα-
" γέων; οἷς οὐδ' ἀλλως ἐν τῇ πόλει ὑπερτείθεν ἀσφαλὲς ἐλήγνετο. ἵνα τ̃ ἐναντία αὖθις
" φρονοιοῦντας; οἷς πάντες ὑπώπτευον. ὧς ἀξιώσῃ πεσέχων, ὧς ἐμπειρίαν πεσ-
" φέρων πάντα τοῦτον ἀλλως ἐῶ; ἀλλ' ἀναναγκαίως ὅτι μάλιστα πεσφλόμεθα; καὶ τίνα
" μᾶλλον ἐγκλῆσιν εἶχες, ἢ σ' ἐκ αὖ ἔδρασας, ὅπλα καὶ γραπτὰ ἐκ τῶν λαῶν, ὁ τοσαῦτα καὶ
" τηλικαῦτα ἐν τῇ ὑπατείᾳ καθεῖλας ἐκ τῶν ὑπιτετηδευμένων σου τούτων αὐτὶ τε-
" λούντων, ὧν μόνων ἧς κύριος; ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπαύσω, ὅτι καὶ πρῆξις τούτοις ὅτε ἐψηφί-
" ζετο, καὶ σοὶ αὐτεῖπες, ἀλλὰ καὶ συγκατέδου πᾶσιν ἄλλοις, ὡς καὶ ἄρίστοις καὶ ἀλη-
" θέσιν ἀληθῶς οὖσιν. οὐ γὰρ που ἐκ παῤῥησίας ἐνδεὴς ἦθα· πολλαχοῦ καὶ μάτην
" ὑλακτεῖς. οὐ μὴν οὐδὲ ἐφοβήθης τινά· πῶς γὰρ ἂν ἔδυσας ὃν γυμνόν, ὁ μὴ φο-
" βούμενος ὃν ὡπλισμένον; πῶς δ' μόνον, ὁ μὴ φοβούμενος ὃν τοσούτοις στρατιώ-
" ταις ἔχοντα; καίτοι σύ γε καὶ ὅτι τούτῳ σεμνοῖ, ὅτι πάνυ θ' ἡανάτου, ὡς γε καὶ φῄς,
" καταφρονῆς. ὅτω δὴ τούτων ἐχόντων, πότερος ὑμῖν ἀδικεῖν δοκεῖ; αὐτώνιος ὁ ταῖς
" δυναμένοις ταῖς δοθείσαις αὐτῷ πρὸ ὑμῶν διοικῶν, ἢ καίσαρ ὁ τοσαύτην ἰαμὼ ἰδίαν πε-
" ελεβληκὼς, ὁ πεσὲς τ̃ ὑπαρπεῖς αὐτῷ πρὸ ὑμῶν ἀσχολῶ ἀπεληλυθὼς, ἢ βεβοῦτος
" ὁ κωλύων αὐτ̃ τ̃ χάρας ὑπιδιῶναι; αὐτώνιος ὁ τοῖς συμμάχοις ὑμῶν αἰσχύνας θέ-
" λων τοῖς ψηφίσμασιν ὑμῶν πειθαρχῆσαι, ἢ ἐκεῖνοι οἱ ὃν μὲν πεμφθέντα ὑφ' ὑμῶν ἄρ-
" χοντα μὴ πεσδεδεγμένοι, ᾧ δ' ἀπεψηφισμένῳ πεσστεῆλθον; αὐτώνιος ὁ τοὺς
" γραπτὰς τοῖς ἡμετέροις σωτῆρας, ἢ οἱ γραπτὰ τὰ τ̃ ἄρχοντα αὐτῶν ἐκκαλε-
" λοιπότες; αὐτώνιος ὁ μηδένα τούτων τ̃ γραπτῶν ὧν ὑφ' ὑμῶν αὐτῷ δοθέντων
" ἐς τὴν πόλιν ἐσαγαγών, ἢ καίσαρ ὁ τοῖς πάλαι ἐγραπτὰ μένοις αἰσχύνας χρήμασι
" δοῦναι ἐγχεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ λόγου τινὸς ἔτι δεῖν ἡγοῦμαι, πεσὲς δ' μὴ ὄκνον ἐχεῖ-
" νον μὲν πάντα τὰ πεσστα χθέντα αὐτῷ ὑφ' ὑμῶν ὀρθῶς δοκεῖν διοικεῖν, τούτοις δ' ἂν
" δίκην ὧν αὖθις καθ' αὐτοὺς ἐτόλμησαν ὑπέχειν, ὀφείλειν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὴν
" πάντ' τῶν γραπτῶν φυλακὴν ἔχετε, ἵν' ἀσφαλῶς ὑπ' τῶν πρόντων (ὄκνο

» αὐτωνίου ἕνεκα, τῦ μήτε ἰδίᾳ τι πεποιηκότος, μήτ' ἐν τινι ὑμᾶς πεφοβηκότος, ἀλλ'
» ἐκείνου τῦ καὶ δυνάμιν ἐπ' αὐτὸν συμφληχότος, καὶ πολλοὺς τραλιώτας καὶ ἐν αὐτῇ
» τῇ πόλῃ πολλάκις ἐφηκότος) ἐκελεύσατε. ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν ἐγὼ κιχέρωνα εἶπον, ἐπει-
» δὴ περ ἀδίκως ἐς ἡμᾶς λόγων ἐπῆρξεν. οὔτε γὰρ ἀνῆκος φιλαπεχθήμων εἰμί, ὡς περ
» οὗτος, οὔτ' ἐμοὶ μέλῃ ταλλότρια πολυπραγμονεῖν, ὅσα περ οὗτος ἀεὶ ποιῶν σεμνύεται·
» ἀλλ' ὑμῖν προαγορεύω, μήτ' αὐτωνίῳ τινὶ χαριζόμενος, μήτε καίσαρα ἢ βεβαίαν ἀμα-
» θίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς κοινῆς συμφερόντων, ὡς περ που προσήκει, βουλεύων, νῦν
» ἢδη φράσω. φημὶ γὰρ δεῖν μήτε ἐξόν πω μηδένα τούτων τῶν τὰ ὅπλα ἐχόντων
» ποιήσασθαι, μήτ' ἀκριβῶς ἐξετάζειν τί καὶ πῶς ὑπ' αὐτῶν πέπραγται. οὔτε γὰρ
» ὁ πρῶτα κακὸς ὀπτιπάθους ὅτι περὸς τοῦτο, καὶ πολιτῶν αὐτῶν ἡμετέρων πρώτων
» ὁμοίως ὄντων, ἀνύτε τις πάλαιον σφῶν, ἡμῖν ἀπολέσθαι. ἀντὶ καταρχῆσιν, ἐφ' ἡμᾶς
» αὐξηθήσε). δι' οὗπερ τοῦτα δὲ πολιτικῶς καὶ φιλικῶς αὐτοὺς ἡγούμην χρῆναι μετα-
» χειρίσασθαι, καὶ πέμψαι μὲν περὸς πρώτας ὁμοίως, κελεύσαντας αὐτοῖς ἐκ τε τῶν ὅπλων
» ἀπαλλαγῆναι, καὶ ἐφ' ὑμῖν δὲ ἑαυτοὺς καὶ τὰ στρατόπεδα ποιήσασθαι, πόλεμον δ' μη-
» δέπω περὸς μηδένα αὐτῶν ἐξενεγκεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἀπαγγελθησομένων τοῖς μὲν δε-
» κήσασθαι ἡμῖν πειθαρχῆσαι, ἐπαινέσαι, τοῖς δ' ἀπειθήσασι πολεμῆσαι. τοῦτο γὰρ καὶ
» δίκαιον καὶ συμφέρον ὑμῖν ὄτι, μήτε ἐπειχθῶναι, μήτε περπετῶς τι περάξαι,
» ἀλλ' ὀπτιρεῖν, καὶ κατὰ μικρὸν καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις δὲ τοῖς στρατιώταις εἰς ὃ μετάνοησαι
» δόντας, ἔπειτ' οὕτως, μὲν τῷ πολέμου δεήσῃ, τοῖς ὑπάτοις αὐτὸν περοσάξαι. καὶ σοὶ δέ,
» ὦ κικέρων, πραϋνῶ, μήτε γυναικείως φρασσώμεθα, μήτε τὸ βαμβαλιώνα μιμεῖ-
» σθαι, μηδὲ πολεμοποιῶν, μήτε δι' ὀργὴν τὴν ἰδίαν περὸς ὃν αὐτωνίου ἔχθραν δημοσίᾳ πᾶσι
» τὴν πόλιν ἐς κίνδυνον αὖθις καθιστάναι. καλῶς μὲν γὰρ ποιήσεις, μὲν καὶ ἐκεῖνον σωφρονι-
» σῇς, μᾶλλον οὐ πολλὰ δὴ πολλάκις φιλικὰ ἔπραξας. εἰ δ' οὖν ἀκαταλλάκτως αὐτοῦ
» ἔχεις, ἀλλ' ἡμῶν γε φρόνησον, μηδὲ εἰσπηγητὴς ἡμῖν τῆς περὸς ἀνήλους φιλίας γενοῦ,
» νῦν αὐτὸν καταλύσῃς, ἀλλ' ἀναμνησθεὶς τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ τῶν λόγων οὓς ἐν ᾗ
» τῆς γῆς τελούσῃ ἐποιήσω, χάρισαί τι καὶ τῇ ὁμονοίᾳ ταύτῃ πρὸ ἢ νῦν βουλεύομέ-
» θα, ἵνα μὴ καὶ σκῆνα ἀβαθῆς, ὡς σὺκ ἀπ' ὀρθῆς διανοίας, ἀλλ' ὑπό τινος
» ἀνίας λεχθέντα. τοῦτο γὰρ τῇ πόλει συμφέρει, καί σοι πλείστην δόξαν οἴσει. μὴ γάρ τοι
» νομίσῃς ὅτι ὃ φρασσώμεθα, ἢ ἀκλεές ὅσιν ἢ ἀσφαλές· μήτ' ἀνύπω ὅτι ἃ φα-
» νάτου καταφρονῆς, καὶ ἐπαγγέλλεται ὀπτὶ τούτῳ πιστεύσῃς. τοὺς μὲν γὰρ τοιούτους ὡς τὸ
» καλὸν ἀνύτι ὑπὸ δυοῖας ὀλιγωρήσαντας, καὶ ὑποπτεύουσι πάντες καὶ μισοῦσιν· οὓς
» δ' ἀνύπω ἴδωσι περιπλείστου τὼν ἑαυτῶν σωτηρίαν ποιουμένους καὶ ἐπαμυνοῦσι, καὶ ἐγκω-
» μιάζουσιν, ὡς μηδὲν ἀνύτως ἀξίων θανάτου ποιήσαντας. καὶ σὺ οὖν, εἴπερ ὄντως
» σώζεσθαι τὼν πατρίδα θέλῃς, ταῦτα καὶ λέγε καὶ πρᾶττε, ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς σωθήσῃ,
» μὴ μὰ δι' ὃς ὧν καὶ ἡμᾶς σὺν ἀπολέσῃς. ταῦτα τοῦ καλίου εἰπόντος, ὁ κικέ-
ρων σὸκ ἠνέσχετο. αὐτὸς μὲν γὰρ καὶ καθαρσίῳ καὶ καθαρσίῳ τῇ παῤῥησίᾳ ἀεὶ περὸς πάν-
τας ὁμοίως ἐχρῆτο, πρὸς δὲ δὴ τὸν μέγαν σὸκ ἠξίου τὸ ὁμοίαν ἀντιλαμβάνειν. καὶ τότε
οὖν ἀφεὶς τὰ δημόσια διαλεχθῆναι, ἐς λοιδορίας αὐτῷ κατέστη, ὥστε τὼν ἡμέραν
ἐκείνων καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἥκιστα μάτην καταπεπλῶσθαι. τῇ δ' οὖν ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ
οἱ μὲν ἄλλοι καίσαρος περὶ πολίους, καὶ τοῦτο μὲν αὐτῷ ἐκείνῳ καὶ εἰκότα καὶ ὁ βουλεύων ἐν τοῖς
τεταμιεύκοσι, τό, τε τὰς μέγας ἐκκλησίας ἄτακτον ποιοῦν καὶ τὸ νενομισμένον αἰτήσαν, ἐξ ὃ τὰ
χρήματα ἀπὸ τοῖς στρατιώταις ἐδεδώκει, πρὸς τὴν πόλεως (ὅπερ δὴ καὶ βέαιόν τι ὑπὲρ αὐτὸν δὴ

πρεσκύασε σφᾶς) λαβεῖν. τοῦτο δὲ καὶ τοῖς στρατιώταις, καὶ ἐκείνοις καὶ τοῖς τὰ αὐτωνίου ἐκπαλείποισι, ὃ μήτ' ἄγαν ἀνὰ πόλεμον αὖτι πολεμῆσαι, καὶ χάριν ἀμύθητ' ὀφλῆναι ἐψηφίσατο. περὸς τε τὸν αὐτώνιον περεσβείαν ἔπεμψαν, κελεύουσαί οἱ τά τε στρατόπεδα καὶ τὴν γαλατίαν ἀφεῖναι, καὶ ἐς τὴν μακεδονίαν ἀπελθεῖν, καὶ τοῖς στρατευομένοις αὐτῷ περεσπον οἰκαδε ἐντὸς ῥητῆς ἡμέρας ἀναχωρῆσαι, ἢ εἰδέναι ὅτι ἐν πολεμίων μοίρᾳ ἥξουσιν. καὶ περοσέτι καὶ τοῖς βουλευταῖς τοῖς ἀρχαῖς τῶν ἐθνῶν πρὸ αὐτοῦ λαβόντας καταλύσαι, ἑτέρους αὖτ' αὐτῶν ἀντιπεμφθῆναι ἔγνωσαν. πρότε μὲν τοῦτ' ἐκυρώθη. ὕστερον δὲ οὐ πολλῷ ὑρίν καὶ τῇ γνώμιν αὐτοῦ μαθεῖν, καὶ περσεχώρησέ τε εἰ ἐψηφίσατο, καὶ τὴν ἐαθῆτα τὴν βουλευτικὴν ἀπέδυσαν. τόν τε πόλεμον ὃν περὸς αὐτὸν τοῖς ὑπάτοις, καὶ τοῦ καίσαρι, τραληπτοῦ ἀνὰ ἀρχὴν δύντες περοσέταξαν, καὶ σφίσι καὶ ὃν λέπιδον, λευκιόν τε μουνάτιον πλάγκον ἐν μέρᾳ τῆς ὑπ' αὐτοῦ γαλατίας ἄρχοντα βοηθῆσαι ἐκέλευσε. οὕτω μὲν ὃ αὐτωνίῳ καὶ ἀγῶνος πολεμησείοντι αὐτοῖ τὴν περόφασιν τῆς ἔξοδος περέφερον. ἀσμενος γὰρ τὴν ἐψηφισμένων λαβόμενος, αὐτίκα τε τοῖς παρέσεσιν ἐζωνείδισεν, ὡς οὔτ' ὀρθῶς, οὔτ' ἴσως οἱ περὸς ὃ μειρᾴκιον (τὸν καίσαρα λέγων) ἐχρήσαντο, καὶ ἀντιπέμψας ἑτέρους, ὅπως ἐς ἐκείνους τὴν αἰτίαν περοίσηται τῦ πολέμου, περοσετείνατο ἀνὰ χεῖρα, ἀ αὐτοῦ μὲν ἀναπρέπειαν ἔφερεν, ἀδύνατα δ' ἦν καὶ τοῦ τῦ καίσαρος καὶ τοῦ τῦ ἄλλων ὧν σωμαχομένων οἱ περαγίνεσθαι. ἔμελλε μὲν γὰρ ὁσονοῦν τῦ περοσταχθέντων ποιήσειν, ἀλλ' ὀπτιπάθους ὅτι ὁσονοῦν ἐκεῖνοι τι τῦ περοβληθέντων τοῦ αὐτοῦ περάξοιεν, ὑπιχνεῖσθαι δῆθεν πρόπαν τὰ δεδεγμένα σφίσι ποιήσειν, ὅπως αὐτὸς τε φυλάξῃ, ὡς ἀνὰ περάξας αὐτά, ἔχῃ, καὶ τὰ ὧν ἐναντίων ἀρπασαμένων ἀπήλεγχεν, αἰτίας δ' πολέμου φθάσῃ γενόμενα. τῷ τε γὰρ γαλατίαν σκεδάσαι, καὶ τὰ στρατόπεδα ἀφήσειν ἔλεγεν, ἀνὰ τούτοις τε τὰ αὐτὰ, ἅπερ τοῖς τῦ καίσαρος ἐψηφίσατο, δῶσι, καὶ ὃν κάλιστον, τόν τε βεβαίαν ὑπάτοις ἔλωσαν. καὶ γὰρ τοῦτ' ἤτησε, περοσυνοῦμος τοῖς ἀνδράσι, ἵνα μηδεμίαν αὐτῷ ὀργὴν τὴν περὸς ὃν δέκιμον τὸν συνομώτην αὐτοῦ περαπομένων ἔχοιεν. αὐτώνιος μὲν τοῦτα περοίετο, ὡφελῆς εἰδὼς μηδέτερον αὐτῶν ἐσόμενον. ὁ γὰρ καίσαρ σὸκ ἀνὰ ποτε ὑπέμενεν οὔτε τοῖς σφαγέας τοῖς τῦ παῤῥὸς ὑπαλῦσαι, οὔτε τοῖς στρατιώταις ἃ αὐτωνίου τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῦ λαβόντας, περοσφιλεστέροις αὐτοῦ μᾶλλον γενέσθαι. οὐκοῦν οὐδὲ ἐκυρώθη τι αὐτῶν, ἀλλὰ πρότε μᾶλλον αὐτωνίῳ ὃν πόλεμον πάλιν ἐπήγγελλαν, καὶ τοῖς συνοῦσιν οἱ περοηγόρευ αὖθις ἑλέσθαι ἀντὶ ἐκείνου, ἑτέραν τινὰ ἡμέραν θέμενοι, ἧς τε χλαμύδας καὶ στρατιωτικὰς πομπὰς καὶ οἱ μὲν σὺν στρατεύσοντες ἠμπέχοντο, καὶ τοῖς ὑπάτοις τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως ἐπέτρεψαν. ἐκεῖνο δὲ ὃ εἰθισμένον τοῦ δόγματι περοσγράφεσθαι, ὃ μηδὲν ἀπ' αὐτῆς ἀποτεμεῖσθαι, ἐπειδή τε πολλῶν χρημάτων ἐς ὃν πόλεμον ἐδέοντο, πομπὰς μὲν τὸ πέμπτον καὶ εἰκοστὸν τῆς ὑπαρχούσης σφίσιν οὐσίας ἐπέδωκαν, οἱ δὲ δὴ βουλευταὶ καὶ τέσσαρας ὁβολοὺς καθ' ἑκάστην μερίδα τῶν ἐν τῇ πόλει οἰκιῶν ὅσας ἢ αὐτοὶ ἐκέκτηντο, ἢ ἄλλων οὔσας ἤκουον, καὶ χωρὶς ἕτερα σὸκ ὀλίγα οἱ πάνυ πλούσιοι συνετέλεσαν, τά τε ὅπλα, καὶ τὰ ἄλλα τὰ περὸς τὴν στρατείαν ἀναλωτικὰ συχνὰ μὲν πόλις, συχνοὶ δὲ καὶ ἰδιῶται περοῖκα ἐξεποίησαν. τοσαύτη γὰρ ἀργυρία ὁ δημόσιον τότε ἦεν, ὥστε μηδὲ τὰς πομπηγύρεις τὰς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὀφλούσας γενέσθαι, ὅπως τελεσθῶσιν, ὀξὺν βεβαίων τινῶν,

Bambalio

Lepidus
L. Munati Plancy

ὁσίας ἕνεκα. τῶν τε δὲ ὅσοι μὴ τοῦ κοίλου ἐχρῶντο, καὶ ὃν αὐτῶν ἐμίσουν, τοσοῦτοι ἔ τοσοῦτον· οἱ δὲ πλείους, ἅτε καὶ τοῖς στρατείαις ἅμα καὶ ταῖς εἰσφοραῖς βαρούμενοι, ἐδυσχέραινον, μάλιστα δ' ὅτι ἀδηλον μὲν ἦν ὁποτέρους αὐτῶν κρατήσαι, τοσοῦτον δ' ὅτι ὧν νικήσαιμι δουλεύσουσι. συχνοὶ δ' οὖν καὶ τῶν αὐτόνομα βουλόμενοι, οἱ μὲν αὐτίκρυς τοῖς αὐτῶν, ἀνῆγοί τε καὶ ἀνήμποροι, σφαλησοί τε ἦσαν ἀπῆλθον· οἱ δὲ καὶ χώραν μείναντες (ὧν ὁ κακλιῶς ἦν) ἔτοιμον· σφᾶς αὐτοὺς πολὺ ὅσα ἐδύναντο, τοῦ μὴ ὑπικρυπτόμενοι, τοῦ δὲ καὶ φανερῶς δίκαια ποιοῦντες. οὕτω τοῦ δὲ τοῦ ἐναντία βουλεύσαντο, ἀνηγάγοντο ἔπεισαν αὐτοὺς τοῦ γερουσίαν πρέσβεις πρὸς τὸν αὐτόνομον ἀνῆγες τε ἵνας καὶ τὰ κιγέρωνα πέμψαι, πρέσβεις μὲν, ὡς δὲ πείσοντα αὐτὸν ὁμολογῆσαι, ἔργῳ δ', ἵν' ὑπεξαιρεθῇ σφίσι συνωμοσίας οὗ τοῦτ' ἐκεῖνος ἐφοβήθη μὴ, ὡς τὸν ἐτόλμησεν ἑαυτὸν ἐς τοῦ τῶν αὐτόνομον ὅπλα ἐκδοῦναι, καὶ κατ' οὐδεμίαν ἀνῆγες τὸν πρεσβευτῶν ἀπῆρεν. ἐν ὅσῳ δ' ταῦτ' ἐπράττετο, τέρατα οὐδὲν ἀνῆγες τὸν πρεσβευτῶν ἀπῆρεν. ἐν ὅσῳ δ' ταῦτ' ἐπράττετο, τέρατα αὖθις οὐ σμικρὰ καὶ τὴν πόλιν καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑπάτου τοῦ βιβλίου οὐσίαν ἐλύετο. ἐν γὰρ τῇ ἑκάτῃ ἐκκλησίᾳ, μὴ ἐν ἐς ὃν πόλεμον ἐξορμήσειν, ἀνθρώπους τις τὸν νόσον τοῦ ἱερὰν καλουμένην ἔχων, δημηγορεῖν τοῦ ἐν αὐτοῦ κατέπεσε, καὶ ἀνδριὰς αὐτοῦ χαλκοῦς ἐν τοῦ τῆς οἰκίας πρόθυρα ἑστὼς, ἀνέβαπτε αὐτόματος τὴν ἡμέραν, τήν τε ὠμὴν ἐξεφράτευσε, καὶ τὰ ἱερὰ τὰ πρὸς πολέμια οἱ μάντεις ἐκ ἠδυνήθησαν ποιεῖσθαι· ὑπὸ δὲ πλήθους αἵματος ἐξαγνῶναι. καί τις ἐν τούτῳ φοίνικα αὐτοῦ πρὸς φέρων, ἐν τε τοῦ ἄμματι τοῦ πρὸς κεχυμένῳ ὤλισθε, καὶ πεσὼν τὸν φοίνικα ἐμίανεν. ἐκείνῳ μὲν δὴ ταῦτα ἐλύετο. ἀνῆγ' εἰ μὲν ἰσιωθύοντι οἱ στρατιῶται ἐκτο, ἐς μόνον αὐτοῦ ἔτεινεν· ἐπεὶ δ' ὑπάτευε, ἐς πολλὰς ὁμοίως ἰὼν ἔσχεν, ὡς τὸν τοῦ μηδὲν θεῶν ἄγαλμα ἐν τοῦ παλατίῳ ὄν (πρὸς γάρ τοι τοῦ ἥλιον ἀνατολὰς πρότερον βλέπον, πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τούτου μέτρα φη) καὶ τὸν ἀληθινὰς ὁ πρὸς τῇ μουλίνῃ, πρὸ ἧ καὶ μάλιστα ἐμαχέσαντο, ἵνα μὴ μόνον, ἀλλὰ τοῦ πολὺ, καὶ μὴ τοῦτο καὶ γαλᾶ διῆκε, καὶ πρὸς τοῦ ἀπὸ τοῦτο μάτου μέτρα φη) καὶ τὸν ἀληθινὰς ὁ πρὸς τῇ μουλίνῃ, πρὸ ἧ καὶ μάλιστα ἐμαχέσαντο, ἵνα μὴ μόνον, ἀλλὰ τοῦ πολὺ, καὶ μὴ τοῦτο καὶ γαλᾶ διῆκε, καὶ πρὸς τοῦ τι ἐξοδον πρὸς τῶν καλίνων αὐτοῦ ποιησαμένους. οὐ γὰρ ὅστις ὁπότε τοῦτον ἠμυνάθη καλῶς ἀπήλλαξαν. ἀμφὶ δὲ τότε οἱ ὑπατοι ἀμφότεροι, καὶ ὃν τῶν ὁμίλου πάμπολυ πλῆθος ὃ μὲν ὃν τῷ πρόντι, ὃ δὲ καὶ μεταβουλῶται, τῶν τε ἱππέων καὶ τῶν βιβλιοτῶν πολλοὶ, καὶ οἱ μάλιστα διὰ τοὺς πρόσθεν ὄντες, ἀπώλοντο· τοῦτο μὲν γὰρ αἱ μάχαι, τοῦτο δ' καὶ αἱ οἴκοι σφαγαὶ τὸν σύλλογον ὃν τοῦτον αὖθις ἠμύναντο, πᾶν ὅ, τι πρὸς αὐτῶν, ἔξω τῶν ὁρώντων σφᾶς, ἔφθαρτο. αἴτιοι δὲ τῶν κακῶν τούτων αὐτοὶ ἑαυτοῖς οἱ βιβλιοταὶ ἐγένοντο. δέον γὰρ αὐτοὺς ἕνα ἵνα τὸν ἀμείνω φρονοῦντα πρὸς τῆσαι, καὶ ἐκείνῳ σφᾶσιν ὡς συναίρεσθαι, τοῦτο μὲν ὃν ἐποίησε, ὑποπτεύοντες δὲ δή ἵνας, καὶ ὅτι τοῖς ἑτέροις ἐπαυξήσουσιν, ἔπειτα δὲ ἐκείνοις αὐτίκα δελφὸν ἐπεχείρησε· καὶ τούτου φίλον μὲν σοβένα, ἐχθρὸς δ' πολλὰς ἔχρη. καὶ δὴ τὸν αὐτοῦ τοῦτον πρὸς τε τοῖς λυπήσουσιν ἵνες καὶ πρὸς τοῖς διεργετήσουσιν σφαλεῖν), ἀμφὶ τὸν μὲν ὀργῆς δὲ ἀκούσης μνημονεύουσι, τὸν δ' δὴ χάριτος καὶ ἐκείνης ὑπιλανθάνου), ὃ μὲν τι ἀπαξιοῦντες δὴ πεποιηκέναι δοκεῖν ὑπὸ ἵνων, ὡς καὶ ἀδενέστεροι σφᾶν δόξαιεν εἶ). ὃ δ', ἀγανακτοῦντες, εἴ τοῦ αὐτοκακῶς νομισθήσον) πρὸς ἵνος, ὡς καὶ δύναδρείαν ὀφλήσοντες. καὶ ἐκείνοι οὖν ἕνα μὲν μηδένα προσδεξάμενοι, ἀνῆφ δ' καὶ ἀνῆφ ἐν μέρει προσδεξάμενοι, καὶ τὰ μὲν ὑπὸ αὐτῶν, τοῦ δ' ἐκ κατ' αὐτῶν ψηφισάμενοι καὶ προσδεξάμενοι, πολλὰ μὲν δ' αὐτοῖς, πολλὰ δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔπαθον. ἡ μὲν γὰρ ὑποθεσις τοῦ πολέμου μία πᾶσι σφίσιν ἦν, τόν τε δῆμον καταλυθῆναι, καὶ δυναστείαν

Prodigia Sacer morbus
Bibulo Bibi cōsul.
feriæ latinæ. ἀνοχαί

ἵνα ἡμέδαν. μαχόμενοι δὲ, οἱ μὲν ὅτῳ δουλεύσουσιν, οἱ δὲ, ὅστις αὐτῶν δεσπόσῃ, τὰ μὲν πρόγματα αὐτῶν ὁμοίως ἔφθειρον, πρὸς δὲ δὴ τὴν τύχην διάφορον ἑκάτεροι δόξαν ἐκτήσαντο. οἱ μὲν γὰρ δῆ πρόβαλες, καὶ βέβουλοι καὶ φιλοπόλιδες ὀνομάσθησαν· οἱ δ' δὴ παίσωνες, καὶ πολέμιοι τῆς πατρίδος, καὶ δημοτικοὶ ὠνομάσθησαν. ἐς τοῦτο μὲν δὴ τότε τὰ τῶν ῥωμαίων πρόγματα προῆλθεν· λέξω δὲ καὶ ἑκάσων ὧν ἠμυνάμην. καὶ γὰρ καὶ παίδευσις ἐν τούτῳ τὰ μάλιστα ἔνι) μοιδοκεῖ, ὅταν δή τις τὰ ἔργα τοῖς λογισμοῖς ἐπανθέλῃ, τήν τε ἐκείνων φύσιν ἐκ τούτων ἐλέγχῃ, καὶ τούτοις ἐκ τῆς ἐκείνων ὁμολογίας τεκμήριοῖ. ἐπολιόρκει μὲν ὁ αὐτόνιος ὃν δέκιμον ἐν τῇ μουτίνῃ ὄντα, ὡς μὲν τὰ κριβὲς εἰπεῖν, ὅτι οὐ προῆκεν αὐτοῦ τὴν γαλατίαν· ὡς δ' αὖθις ἐπλατύνετο, ὅτι τῶν καίσαρος σφαγέων ἐγεγόνει. ὅπως γὰρ οὔτε κόσμον ἡ ἀγνὴς τοῦ πολέμου αἰτία ἔφερε, καὶ ἅμα ἐν τὰ τοῦ δήμου πρὸς ὃν καίσαρα ὅτι τῇ τοῦ παρὸς αὖθις ὑμωμοσία ἀποβλέποντα ἐγεώρα, τοῦτο πρόσχημα τοῦ πολέμου προσεβάλετο. ὅτι γὰρ ἐσκήπτετο αὖθις, ἵνα τὴν γαλατίαν καταθέσῃ, καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε, τήν τε κάπουν καὶ τὸν βοῦν ὃν μὴ χρὴ ὑπάτους ἀποδύεσθαι αἰτήσας. πρὸς γὰρ τοι τὰ ἑαυτοῦ συμφέροντα, ἑκάτερον ἐκ ἂν ἀναιδεστάτου προσεποιεῖτο καίσαρ δὲ ἐστρατεύετο μὲν ἐπ' αὖθις πρὶν ἢ ψηφισθῆναί οἱ ὃν πόλεμον, οὐ μὴν ἐπεποιήκει λόγου ἄξιον οὐδέν. μαθὼν δὲ δὴ τὰ δεδογμένα, τὰς μὲν ἅμας ἀπεδέχετο, καὶ ἔχαιρεν ὅτῳ τε ἐκ ὅτι θύοντι αὐτοῦ, ὅτε ὃν κόσμον ἐν τὴν ἐξουσίαν τῆς στρατηγοῦ ἔλαβε, διπλᾶ τὰ ἥπατα ἐν πᾶσι τοῖς ἱερείοις δώδεκα οὖσιν διρέξῃ· τοῦ δὲ ἐν τοῦς τῶν αὐτόνιον τὸν πρέσβεις ἐν λόγοις πεμφθῆναι, ἵνα μὴ οὐκ ἀκήρυκτον διθεῖς αὐτοῦ ὃν πόλεμον ἐπαγγελθῆναι, ἠξίωσε, καὶ μάλιστα ὅτι ἐν τοῖς ὑπάτοις ἐκείνῳ τε ἰδίᾳ τὰ πρὸς τὸν ὁμονοίας ἐπεσταλκότας, καὶ γράμματα πρὸς αὖθις τοῦς ἵνας τῶν βιβλιοτῶν πεμφθέντα ἐν ἠγόντα, τούτοις τε ἀποδόντας, καὶ ἑαυτὸν ἀποκρυψαμένους, τόν τε πόλεμον μήτε ἀσουδῆ, μήτε πρόσχημα τῆς τοῦ χλμῶνος προφάσεως ποιουμένους ἠθετο. ὃ μὲν τοι ἔχων ὅπως ἐκφήνειεν αὐτὰ (οὔτε γὰρ ἀνοτειῶσαι σφᾶς ἤθελεν, οὔτ' αὖ πεῖσαι τι ἢ καὶ βιάσασθαι ἐδυνάτο) ἡσυχίαν ἐν αὖθις ἐν τῇ κορνηλίου ἀγορᾷ χάριζων ἦγε, μέχρις οὗ ὃν δεκίμῳ ἐφοβήθη. ἐκεῖνος γὰρ ἰσχυρὸς πρότερον μὲν ὃν αὐτόνιον ἠμύνετο, καὶ ποτε ἐκποτοπήσας ἵνας ἐς τὴν πόλιν ἐπ' αὖθις ὅτι ἀφθορᾶ τὴν γραπτῶν ἐσπεπέμφθαι, στρωσκάλεσε μὲν τοὺς πρόγας, καὶ βεφχέα ἀτία ὑπειπών, ἐκήρυξε, δείξας τι χρεῖον, τοὺς μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις ὅτι τάδε, τοὺς δὲ ἰδιᾶς ὅτι θατέρα αὖθις ἀπελθεῖν, καὶ οὕτως ἀπορήσοντας τοὺς τῶν αὐτόνιον ὅπη τραπωνται, καὶ μονωθέντας κατεφώρασε καὶ στρωσκάλεσεν· ἔπειτα πρόλεχος ἀπετειχίσθη. δείσας οὖν ὁ καίσαρ μὴ καὶ βίᾳ ἀγῇ, ἢ ἐν ἀπορίᾳ τῶν ὁπλιτικῶν ὁμολογήσῃ, λύσαι σπουδὴν ἔσχεν. ὁ γὰρ οὐϊούϊος ἐν τῇ ῥώμῃ ἔτι τοῖς τε καταλόγοις ἐποίφτο, καὶ τοῖς νόμοις ὡς αὐτόνιῳ κατέλυεν. ὁρμήσαντες οὖν, βωνονίαν μὲν ἐκλιφθεῖσαν ὑπὸ τῶν φρουρῶν, ἀμαχεὶ πρὸ ἔλαβον, καὶ τοῖς ἱππεῖς τοῖς μὴ τοῦτο ἀποστήσαντας σφίσιν ἐξέψηφτο· ὑπὸ δὲ τῶν πρὸς τῇ μουτίνῃ ποταμοῦ, τῆς τε ἐπ' αὐτοῦ φυλακῆς, οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο προαγτέρω χωρῆσαι. βιβλόμενοι οὖν καὶ ὡς τὴν τε πρόσοιαν σφῶν τῶν δεκίμῳ, μή τι φθάσῃ τι συμβαῖς, δηλῶσαι, ὃ μὲν πρῶτον ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων δένδρων ἐφρυκτώσιον· ἐπεὶ δὲ οὐ σαφὲς, ἐς ἵππασμὸν μοχλόδου λεπτὸν ἐγλεφάντου ἵνα, ἀπείλιξαν αὖθις, ὥσπερ τι χάρτιον, καὶ κο-

n

Bina secora in ultimis

forú Cornelij

Iterú? Consul

Bononia. V

ἑλασμόν

λυμβητῆ νυκτὸς ὑφύδρῳ διενεχεῖν ἔδωκαν. καὶ οὕτως ὁ δέκιμος τὴν τε πρόοισιαν ἅμα αὐτῶν, καὶ τὴν ἐπόρκευσιν τῆς ὀπτικουείας μαθών, ἀντεπέστελε σφίσιν ὃν αὐτὸν ἔφην. καὶκ τούτου σπουδαίως ἤδη πάντα ἀγγέλοις διεδήλωται. ὁ δὲ ἀντώνιος ἰδὼν ὅτι ὁ δέκιμος οὐκ ἀνδώσει, ἐν ἐκείνῳ μὲν λούκιον τὸν ἀδελφὸν ἀπολιπὼν κατέλιπεν, αὐτὸς δ' ὅπῃ τε τὴν χήραν, καὶ ὅπῃ τὸ ἵρτιον ἐχώρησε. ἐκ δὲ αὐτῶν ἀντιστρατοπεδευομένων, ὅτι πολλὰς ἡμέρας, ἱππομαχίαι τινὲς βραχεῖαι καὶ ἰσοπαλεῖς ἐγίγνοντο, μέχρις οὗ οἱ κελτοὶ ἱππεῖς, οἷς μὴ πρὸ ἕωθεν ὁ χήτας προσεπεποίητο, πρός τε τὸν ἀντώνιον αὖθις ἀπεκλιναν, καὶκ τοῦ στρατοπέδου μὴ τὰ σῖτα ἐξελθόντες, προσεξώρμησάν μοὶ ὡς καὶ καθ' ἑαυτοὺς τοῖς ἀντιπροσελάσασι προσμίξοντες, ὑπέστρεψάν δὲ δι' ὀλίγου, καὶ πρὸς δόξαν μὴ προσδεχομένοις τοῖς ἐφεπομένοις σφίσι προσπεσόντες, συχνοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν, καὶ μεταξὺ τὰ προσνομεύοντες ἵππους ἀπ' ἀμφοτέρων, ἐς χεῖρας ἦλθον. καὶκ τούτου καὶ τῶν λοιπῶν ὀπτικουμένων ἑκατέρωις, μάχη τε ὀξεῖα ἐγήνετο, καὶ ἐκράτησεν ὁ ἀντώνιος. τούτοις τε οὖν ἐπαιρόμενος, καὶ ὃν οὐϊουΐου πλησιάζοντα αἰσθόμενος, προσέβαλε πρὸς ὃ ἔρυμα τῶν ἀντικαθεζομένων, εἴπως προσεξελῶν αὐτὸ, ῥᾴον τῶν λοιπῶν πολεμήσῃ. καὶ ὅπῃ τά τε σῖτα συμφοράς καὶ πρὸς τὴν χήτιδα τὸ πρὸ ὃ οὐϊουΐου ὀξὺ φυλακῆς ἐποιοῦτο, καὶ οὐκ αὐτεπεξῆλθον, κατέλιπε καὶ ἐκεῖ μέρος τι τῆς φρατοῦ, καὶ προσμιγνύναι τε σφίσι κελεύσας, ὅπως καὶ αὖθις ὁτιμάλιστα πρόφασιν δοκοίη, καὶ φυλάττειν ἅμα μή τινες κτῆνώτου οἱ προσαπέσωσι, διαπάξας τὰ σῶτα, ἀπῆρε νυκτὸς λαθὼν ὅπῃ ὃν οὐϊουΐου ἀπὸ βωνονίας προσιόντα, καὶ αὐτόν τε ὑποδρύσας κατέζωσε, καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν φρουρῶν ἀπέκτεινε, φυγὰς δὲ ἐς τὰ ταφρεύματα κατέκλεισε, καὶ μὴ ἐξέφλεν αὖθις εἰ μὴ ἐφ' ὁπόσον οἷόν τε προσπορεύεσθαι σφίσι· καὶ ὅπῃ τῇ προτέρᾳ προσοδολῇ ὑπὸ νύκτα ἐπέραιναν, ἐφοβήθη μὴ καὶ χρονίσῃ, καὶ ἡ ἐν τούτῳ προσὸς ὃ χήτας καὶ προσὸς τῶν ἀλλων πλεονεκτηθῇ, καὶ ἐπ' ἐκείνοις αὖθις ἐπαίρηται. καὶ αὐτὸς ὁ ἵρτιος ἔκ τε τῆς πορείας ἑκατέρας, καὶ ὑκ τῆς μάχης πεπονηκότι οἱ ἀπεμπτήσας, πολὺ ἐφέστησεν. ὡς γὰρ ἔγνωσαν ὃ γιγνόμενον, καὶ χήτας μὲν ὅπῃ τῇ τοῦ στρατοπέδου φυλακῇ κατέμειναν, ἐκεῖνος δ' ὅπῃ ὃν ἀντώνιον ὥρμησεν. ἠτιημένος δὲ αὖθις, αὐτοκράτορες οὐ μόνον ὁ ἵρτιος, ἀλλὰ καὶ ὁ οὐϊουΐος, καίπερ κακῶς ἀπαλλαξας, ὅ, τε χήτας, καὶ τοι μηδὲν μαχεσάμενος, καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς ὠνομάσθησαν, τοῖς τε στασιαζομένοις σφίσι καὶ τελευτήσασι, ταφήν τε δημοσίαν, καὶ ὃ τοῖς παυσὶ, τοῖς τε παῖδασιν αὐτῶν πάντα τὰ γένη ὅσα δὴ αὐτοῖ ἐκεῖνοι ζήσαντες ἔλαβον, ἀποδοθῆναι ἐψηφίσθη. ὡς οὖν ταῦτ' ἐγένετο, καὶ πόθεν ἀκύλας ἔκ τε ὧν σφαγέων ὢν, ὃ τῆς δεκίμου ὑποστρατηγῶν, πῶτον μουνάτιον παλάντιον ἀντιπολεμοῦντα αὐτῷ μάχαις ἐνίκησεν, ὅ, τε δέκιμος βουλόμενός τινος αὐτομολήσαντος πρὸς τὸν ἀντώνιον, οὐχ ὅσον οὐκ ὀργῇ αὐτῷ ἔσχεν, ἀλλὰ καὶ τὰ σκηνήματα ὅσα ἐν τῇ μουτίνῃ ὑπελέλειπτο, πάντα ἀπέπεμψε, καὶκ τούτου οἵ τε στρατιῶται οἱ ἀντωνίου ἠλαττοῦντο, καὶ δ' δήμου τινὲς τὸ ὁμοφρονοῦντων οἱ πρότερον ἐστασίαζον. ὁ μὲν χήτας ὅ, τε ἵρτιος ἐπήρθησάν τε ὅτι τούτοις, καὶ πρὸς ὃ ἔρυμα τῶν ἀντωνίου προσιόντες προσεκαλοῦντο αὐτὸν ἐς χεῖρας· ἐκεῖνος δὲ τέως μὲν κατέπληκτο, καὶ ἡσύχαζεν· ἔπειτα ὅπῃ δυνάμις τε αὐτῷ πρὸς τὴν λεπίδου πεμφθεῖσα ἦλθεν, ἀνεθάρσησεν. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ λέπιδος οὐκ ἀπεσάφησεν ὁποτέροις ὃ στράτευμα πέμψει· τὸν τε γὰρ ἀντώνιον

Sόti Acylas
T. Munati plá
cus

Lepidy

αὐτὸν συγγενῆ ὄντα ἠγάπα, καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπ' αὐτὸν ἐκέκλητο, καὶ ἅμα τε ταῦτα καὶ ἅμα ἀναχώρησιν ἑαυτῷ πρὸς ἀμφοτέρους σφᾶς ποιούμενος, οὐδέν' ἁφὲς μᾶλλον ἢ σκληρὸν ἐπέτελλε. ἐκείνος δὲ ἀκριβῶς που τὴν γνώμην αὐτοῦ εἰδώς, πρὸς τὸν ἀντώνιον αὐτίκα ἐβεβήκει. τούτου οὖν ὀπτικουρήσοντος αὐτῷ, θαρσήσας, ἐπεκδρομὴν ἀφνιδίαν ἐποιήσατο, καὶ φόνου πολλοῦ ἀμφοτέρων γενομένου, πρὸς ἀπεῖς ἔφυγε. μέχρι μὲν οὖν τούτων ὁ χήτας πρὸς τὸν δῆμον ἐς πρὸς τῆς βουλῆς ἠύξετο, καὶκ τούτου τά τε δῆλα ἐμηνύετο, καὶ ὑπατος ἀποδεδεῖχθαι προσεδόκα· σῶς γὰρ τὸν τε ἵρτιον ἐν τῇ τοῦ ἀντωνίου στρατοπέδου καταλήψῃ, καὶ ὃν οὐϊούϊον ἐκ τῶν πραμμάτων οὐ πολλῷ ὕστερον φθαρῆναι, ὅθεν αἰτίαν τοῦ θανάτου αὐτῶν πρὸς τὴν τῆς ἀρχῆς δόξαν ἔσχεν. ἡ δὲ γερουσία πρῶτον μὲν ἕως ἔτι ἄδηλον ἦν ὁποτέρους σφῶν κρατήσῃ, πάντ' ὅσα ἐν ταῖς ὥραις δυνατείας ἦσιν ἔξω ὧν πατείων δοθέντα προσεκαλέσατο, προσκατέλυσεν· ἐπ' ἀμφοτέροις μὲν που τοῦτα ψηφισαμένοις, ὡς καὶ προσκαταληψομένοις δ' αὐτῶν ὃν νικήσαντα, τὴν δὲ αἰτίαν ἐς ὃν ἕτερον ὃν ἡττηθησόμενον μᾶλλον ἀναφέρειν. τοῦτο μὲν γὰρ ἀπεῖπον, μηδένα ὅτι πλείω χρόνον σεαυτοῦ ἄρχειν. τοῦτο δὲ ἀπηγόρευσαν, μή τε ἴνα σίτου ὑπιμνητὴν, μήτε ὄψων ὑπισάτην ἕνα αἱρεῖσθαι· ὅπῃ δὲ τὰ προσηδέντα ἔμαθον, τῇ μὲν τοῦ ἀντωνίου ἥττῃ ἔχαιρον, καὶ τὰς τε σχολὰς μετενέδυσαν, καὶ ἱερομηνίας ὅτι ἑξήκοντα ἡμέρας ἤγαγον. τοῖς τε σῶν ἐξεπαθενταις αὐτῷ πάντας σὺν τε πολεμίων μοίρᾳ σὺν μισθῷ, καὶ τὰς οὐσίας, ὡς πρὸ που καὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ, ἀφείλοντο. ὃν γ' ὃ δὴ χήτας ἔχ ὅτι μεγάλου ἀνδρὸς ἔτ' ἠξίωσαν, ἀλλὰ καὶ καταλῦσαι ἐπεχείρησαν πάντ' ὅσα ἐκείνος ἠλπιξε λήψεσθαι, ὡς δεκίμῳ δόντες. οὐ γὰρ ὅτι βουλυσίας, ἀλλὰ καὶ ὀπτινίκια αὐτῷ ἐψηφίσαντο. τά τε λοιπὰ τοῦ πολέμου καὶ τὰ στρατόπεδα, δῆλά τε καὶ τὰ οὐϊούϊου προσεταξαν τοῖς στρατιώταις τοῖς συμπολιορκηθεῖσιν, οἳ καὶ ἐπαίνους, καὶ ὅσα τοῖς τοῦ χήτας πρότερον προσεπήγγελτο, χήτας μηδὲν ἐς τὴν νίκην συμβαλομένοις, ἀλλ' ἀπὸ τῶν τειχῶν αὐτὴν ἰδοῦσι, δοθῆναι ἐγνωσαν· καὶ ὃν ἀκύλαν ἀποθανόντα ἐν τῇ μάχῃ, εἰκόνι ἐτίμησαν, ἵνα τε χρήματα ἀὲ ἐς τὴν τοῦ σκηνὴν τῶν τοῦ δεκίμου στρατιωτῶν οἴκοθεν δώσωσι, τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ ἀπέδωκαν, τό, τε σύμπαν ὡς εἰπεῖν, ὅσα ἐν χήτας ὅτι ὃν ἀντώνιον ἐτελοῦ, ταῦτα ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἤδη ἐψηφίσθη. καὶ ὅπως γε δὴ μηδ' ἀναμάλιστα βλαβῇ, δεινῆ, πρὸς αὐτὰ τοῖς ἐναντίοις ἐπήσκηνται. ἐν τε γὰρ πομπηίῳ τῷ σεξτῳ ὃ ναυλικὸν, καὶ ἐν βεβούτῳ τῷ μάρκῳ τὸ μακεδονίαν, ἐν τε καισίῳ τὸ συρίαν καὶ ὃν πόλεμον ὃν πρὸς δολοβέλλαν ἀνεχείρισαν· πρότερος δ' αὖ καὶ δυνάμεις ἀξείας προσεπρείχοντο, εἰ μὴ σφᾶς ἐφοβήθησαν φανερὰς ψηφίσασθαι, ἀλλὰ ὃ δύνος οἱ τοῖς φρουροῦσιν ὀπίσω ἀφ' ὧν σφᾶς ἐς καὶ πρὸς ἀγγέλους καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐπεχείρησε. οὔτε γὰρ ἐπαινέσαι τε καὶ μισῆσαι πρόφασιν αὐτοῖς ἠθέλησαν, μὴ καὶ ὃ φθόνημα αὐτῶν ὅτι μεῖζον ᾖ φανῇ· οὔτ' ἀτιμάσαι καὶ προδεῖναι πρόφασιν, μὴ ἐς μᾶλλον αὐτοῖς ἀγοτειώσωσι, καὶ κτ' οὖν τοῦτο καὶ συμφορὰν ἀναλαβόντες. ἀφ' ἑαυτοῦ οὖν ἐποίησαν, καὶ τοῖς μὲν ἐπαινέσασιν αὐτῶν, τοῖς δὲ οὔ· καὶ τοῖς μὲν φέρειν χάριν τὰς πρόνοιαν φορὰν δόντες, τοῖς δ' οὔ· καὶ τοῖς μὲν ἐς χρήματα, τοῖς μὲν δισχιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς, τοῖς δὲ, ὥσπερ χαλκοῦν ψηφισαμένοις, συγκρούσῃ τε αὐτοῖς ἀγῶσι, καὶκ τούτου καὶ ἀσθενώσῃ ἤλπισαν. ἐς τοὺς

f.iiii.

M. Silan')

Antoni') uictus fu
git

Sex. Pompei')
M. Bruti')
Cassi')
Dolabellæ

τε Ἀμφιτελωνῶας σφίσι ταῦτα, οὐ πρὸς ὃν κάϊσαρα, ἀλλὰ πρὸς ἐκείνους ἔπεμψαν. πρεσβυτής οὖν ἡ ὀπτὴ τούτοις ἠμύνατο, ἐπέτρεψε μὲν ὃ λόγῳ τοῖς προσβύταις δίκας ἑαυτοῦ τῷ στρατεύματι συμμίξαι, πρὸ πολλοῦ κείλας μήτ' ἀποκρίσιν τινα αὐτοῖς δοῦναι, ἡ ἑαυτὸν πολλαχῆ μεταπεμφθῆναι· ἔβδομος ἢ ἐς ὃ στρατόπεδον, καὶ σιωπήσας σφίσι τὰ ἐπεσταλμένα, πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς ἐξ αὐτῶν ἐκείνων ὠκειώσατο. οἵ τε γὰρ πρεσβευτὴ μηνύοι οὐ τοσοῦτον τὴν πλεονεξίαν ἔλαυνον, ὅσον ὑπώπτευον ὃ μηνύοιντο, τῷ κάϊσαρος σφᾶς ὀπιμήλισα σιάζοντος· καὶ οἱ ἠπιμεσμένοι ἐκείνοις μὴ σφᾶς ὠρίζοντο, πρὸς διαβαίνοντες δὲ τὸν Ἀμφίονιαν τὴν ἐψηφισμένων, τόν τε ἀτιμίαν σφῶν ὅτι πόλλας ἦσαν, καὶ τὸν ὀργὸν αὐτοῖς ἐκινοῦντο. μαθόντες οὖν ταῦτα οἱ ἐν τῇ πόλει, καὶ φοβηθέντες, ὕπατον μὲ οὐσῆ ὡς αὐτὸν ἀπέδειξαν, οὐ γὰρ που μᾶλλα ἐλίλητο, ταῖς δὲ δὴ ὑμετέραις ταῖς ὑπαλκαῖς ἐκόσμησαν, ὥστε καὶ γνώμων ἐν τοῖς ὑπατευκόσιν ἤδη λίθεσθαι. ἐπειδή τε ἐν σεσῆνι λόγῳ τοῦτ' ἔαλε, στρατηγόντε αὐτὸν ἐν τοῖς πρώτοις, καὶ μετ' τοῦτο καὶ ὕπατον αἱρεθῆναι ἐψηφίσαντο, καὶ οἱ μὲν οὕτω ὃν κάϊσαρα, ὡσπερ ὡς ἀληθῶς μειρόκιον τέ τι, καὶ παῖδα (ἄπερ που διεθρύλλουν) ὄντα, σφᾶς μετακεχειρίσαι ἔδοξαν. ἐκεῖνος δὲ ὅπως τε τοῖς δήμοις, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ὅτι παῖς ἦκουε, δι' ὡς ἀναγκαίων, σχεδὸν ἐς σαπροσολας ἐποιήσατο, ἀλλ' ὅπως τε τὰ ὅπλα καὶ ὅτι τὸν ἰσχὺν αὐτῶν ἐβράβευτο. καὶ πρὸς τε ὃν δωτώνιον κρύφα διεκηρυκεύσατο, καὶ τοὺς Ἀμφιονήτας ἐκ τῆς μάχης, οὓς αὐτὸς ἐνεκήκει, καὶ ἡ βουλὴ πολεμίους ἐψηφίσατο, στιγθησιζε, τε καθηρείας πρὸ αὐτοῖς καὶ κτῆς γεφυρίσας τε κτῆ δ' δήμου πολλὰς ἐποιῆτο. ἀκηύοντες δὲ ταῦτα οἱ ἐν τῷ ἄστει, τέως μὲν ἐν ὀλιγωρείᾳ αὐτὸν εἶχον· ἐπεὶ δὲ τόν τε δωτώνιον καὶ ὃν λέπιδον συμπεφευγότας ἤαθον, δεσπότην τε ἤρξαντο αὖτις, ἀγνοοῦντες τοὺς λόγους οὓς πρὸς ὃν δωτώνιον ἐπεπόιητο, καὶ τῷ πολέμῳ ὧ πρὸς ἐκείνους πρεσβεύσαν. ὁ δὴ καὶ γὰρ καὶ τοῦτον μὲν, ὅπως δι' αὐτὸν ὕπατος ἀποδειχθείη, ὑπεδέξατο (πόθου γάρ τοι ἔπρασσε δίκη τε δικῶν, καὶ Ἀμφὶ τῷ κικέρωνος, ὅπως χρεστονηθείη, οὕτως ὥστε καὶ σιωπάτων ὑποδέσθαι οἱ ποιῆσαι) ἐπεὶ δ' ἤδη οὕτως ἠρέθη, ἡτοιμάζετο μὲν ὡς καὶ πολεμήσων, καθάπερ ἐδέδοκτο· πρασκευάσας δὲ ἐν τούτῳ τοὺς στρατιώτας αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῶν δῆθεν ὁμόσαι ἀφριδίως πρὸς μηδὲν τῶν στρατοπέδων ὧν τῷ κάϊσαρος ἠμομόων πολεμήσειν (ὅπερ που πρὸς ὃν λέπιδον καὶ πρὸς ὃν δωτώνιον ἔφερον· ὃ γὰ πλῆστον τῶν στρατευομένων σφίσιν ἐξ ἐκείνων ἦν) ἀνέγε, καὶ πρέσβεις ὅπως τούτῳ πρὸς τὸν βουλὴν ἐξ αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν τετρακοσίους ἔπεμψε. τοῦτο μὲν δὴ πρόσχημα τῆς πρεσβείας αὐτοῖς ἦν, ὃ δ' ὅλον, ταῦτα χρήματα ἐψηφισμένα σφίσιν ἀπήτουν, καὶ ὕπατον κάϊσαρα ἀποδειχθῆναι ἐκέλευον. διαβαινομένων οὖν αὐτῶν τὴν ἀπόκρισιν, ὡς καὶ σκέψεως δεομένην, ἀδόλως τινα τῶν πρὸ τοῦ δωτωνίου πρασσάντων ἐκ τῆς δ' κάϊσαρος ἐνόχλης ἤτησαν, ὡσπερ εἰκὸς ἦν· οὐχ ὅτι καὶ ἐβούλοντο αὐτῆς τυχεῖν, ἀλλ' ἵνα ἀποπειραθῶσί τε αὐτῶν, εἰ τῷ τὸν γε δώσουσι σφίσιν, ἢ καὶ ἀφορμὴν ὀργῆς λάβωσι, τοῦ καὶ δι' ἐκείνην δοκεῖν χαλεπαίνειν. ἀποτυγόντες γοῦν αὐτῆς (δύτειπε μὲν γὰ οὐδείς, πολλοὶ δὲ ὃ αὐτὸ τοῦτο ἐπ' ἐτέρων ἅμα ἀξιωσάντων, καὶ ὃ κατ' ἐκείνους ὡς πολὺ ἐγήνετο) δι' ἀπρεπῶς διεκρούσθησ, οἵτ' δῆμοι φανερῶς ὠργίζοντο, καὶ εἷς τις αὐτῶν ἔξηλθέ τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, τε ὃ ξίφος λαβὼν (ἄοπλοι γὰ εἰσεληλύθεσαν) ἤλατό τε αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ὅτι μὲν ὑμεῖς τὴν ὑπατείαν μὴ

μὴ δῶτε τῷ κάϊσαρι, τοῦτο δώσω· καὶ αὖτις ὁ κικέρων ὑπολαβών, αὖθ' ὕστως, ἔφη, ποιήσαιτε, λήψεται αὐτόν. ἐκείνῳ μὲν καὶ τοῦτο ὃν ὅλε, δεῖν προσκύσαν. ὁ δὲ δὴ κάϊσαρ ὃ μὲν ὑπὸ τῶ στρατιώτου πρασχὼν οὐκ ἐμέμψατο, ὅτι δὲ ταῦτ' ὅπλα ἐς ὃ σωνέδριον ἐσιόντες ἀποθέσθαι ἰώαλκάθησαν, καὶ τις αὐτῶν ἐπύθετο πότερον πρὸς τὴν στρατοπέδων, ἢ πρὸς τὸ κάϊσαρος ἐπέμφθησαν, ἐξέκλημα ἐποιῆτο, καὶ τότε δύτιον, καὶ ὃν λέπιδον (καὶ γὰ ἐκεῖνον κτῆ τῷ φιλίαν αὖθ' τῷ πρὸς ὃν δύτιον πρασετέθητο) ἀσυδὴν μετεπέμψατο, καὶ αὐτὸς ὅτι τῷ ῥώμῃ οὐκ βιαθεὶς δῆθεν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, μὴ πόλιτων αὐτῶν ὥρμησε· καὶ τὴν τε ἱππέων ἴλαν ὃ δήμου ὑπολειπομένης ὅτι καταστρεπῆ σφῶν πρόφασιν, ἐσφάξαν, καὶ τὰ χωρία ὧν δύτιον γνωμονιούντων σφίσιν ἠμύναντο, ὅτι τε τῇ πρόφασι ταύτῃ καὶ δημία πολλὰ ἐκακούργουν πυθόμενοι οὖν οἱ βιαθέντες τῷ ἔφοδον αὐτῶν, τὰ τε χρήματα αὐτῶν, ὡς ἐν πλησίασαν σφᾶς, ἔπεμψαν, εἴπως λαβόντες αὖθ' ἀναχωρήσαν, καὶ ὅπῃ καὶ ὡς ἠπείροντο, ὕπατον ὃν κάϊσαρα ἀπέδειξαν. καὶ σὺν μόνοι σὺν τούτου ἀπώναντο. ὧν γὰ οὐχ ἑκόντες, ἀνάγκαζόμενοι ἔπρασξαν, σὺν ἐμίαν σφίσι χάριν οἱ στρατιῶται ἔχον, ἀλλὰ καὶ ὅπῃ πλῆσον, ἅτε καὶ σκηπτοφόροις κότε αὐτοῖς, ἐθρασύνοντο. μαθοῦσα οὖν ταῦτ' ἡ γερουσία μετεβάλετο, καὶ ἐκείνοις τὲ ἀπηνῶς μὴ πελάσαι τῇ πόλει, ἀλλ' ἴσως πεντήκοντα καὶ ἑπτακοσίους σταδίους ἀπ' αὐτῆς ἀποσχεῖν· καὶ αὖθι τῷ τε ἐαθῆται αὖθις ἠλλάξαντο, καὶ τοῖς στρατιώτοις τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως σνεχείρισαν, ὡσπερ εἴθιστο, τε τότε δὴ τὰ σὺν φεύγειν ἐποιήσαντο, καὶ ὃ ἰαπύκυλον μετὰ τε τῶν αὖθι στρατιωτῶν, καὶ μὲν' ἕτερον σὺν τῆς ἀφεικῆς ἐπελθόντων πρὸς κατέλαβον· ἕως μὲν δὴ σὺν ὁδῷ ἦσαν ὁ κάϊσαρ ἰῶν, ταῦτά τε οὕτως ἐλίγετο, καὶ ὁμοθυμαδὸν αὐτῶν πόλιτοι οἱ σὺν τῇ ῥώμῃ τότε ὄντες ἀντελαμβάνοντο (ὡσπερ που φιλοῦσιν οἱ πολλοὶ, πρὶν ἐς τε τὸ ὄψιν καὶ ἐς τὸν πεῖραν τῶν δικῶν ἀφικέσθαι, θρασύνεσθαι·) ἐπεὶ δὲ σὺν τῷ γεφυρίῳ ἐγένετο, ἐφοβήθησαν, τε πρῶτον μὲν βουλευτῶν ἵνες, ἔπειτα δὲ καὶ δ' δήμου συχνοὶ πρὸς αὖθι μετέστησαν, κἀκ τούτου τε οἱ στρατιῶται ἐκ τε τῶ ἰαπυκύλου κατέβησαν, καὶ τοῖς τε στρατιώταις, καὶ ἑαυτοῖς αὖθις πρέσβεις ἦκον. τὸν τε οὖν πόλιν οὕτως ὁ κάϊσαρ ἀμαχεὶ κατέσχε, καὶ ὑπατος καὶ πρὸς τῶ δήμου ἀπεδείχθη, δύο τινῶν δυτίυπάτων πρὸς τὰς ἀρχαιρεσίας αἱρεθέντων, ὅπῃ ἀδυνατον ἦν μεσοβασιλέα δι' ὀλίγου οὕτως ἐπ' αὐτὰς κτὴ τὰ πάτρια γένεσθαι, πολλῶν δυνάμεων τῶν τὰς δυπατείδας ἀρχὰς ἐχόντων ἀποδημούντων. τοῦτο γὰ τῶν δύο δυνάμεων ἀφ' τῶ στρατηγοῦ τῶ ἀσυνόμου ψηφισθῆναι μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑπάτοις δι' αὐτοῦ χρεστονηθῆναι ὑπέμειναν, ὅτι μηδὲν πλέον τῶν ἀρχαιρεσιῶν ποιήσειν ἔμελλον, καὶ κτὴ τοῦτο μηδ' ἀρχὴν τινα ἰσχυροτέραν ἐχηκέναι δόξειν. καὶ ἐλήγετο μὲν που τοῦτ' ἀπὸ τῶ ὅπλων. ὁ δὲ δὴ καὶ ἵνα δὴ μὴ βεβιάσθαι τι αὐτοῖς δόξῃ, οὐκ ἀπήντησεν ἐς τὴν ἐκκλησίαν, ὡσπέρ τινων τῶν προυσίαν, ἀλλ' οὐ τὴν δυνάμιν αὐτοῦ φοβουμένων. οὕτω μὲν οὖν ὕπατος ἠρέθη, καὶ αὖθις δ' σωναρχων (εἰ γε τοῦτο δεῖ, δεῖ δὲ μὴ ὑπὲρ χοῆ αὖθ' εἰπεῖν) ὁ πέδιος ὁ κοίντος ἐδόθη· καὶ ὅτι τε τούτῳ μέγιστον ἐφέρθη, ὅτι σὺν ἐκείνῃ τῇ ἡλικίᾳ, ὃ μὴ πω ποτε τις ἐγενήθη, ὑπατεύσῃ ἔμελλε, δ' ὅτι πρὸς τῶν ἀρχαιρεσιῶν ἐς ὃ πεδίον ὃ ἄστυ ἐσελθών, γύπας ἓξ, καὶ μεταξὺ τὰ δημηγορῶν τι πρὸς τοὺς στρατιώτας, δῆμους δώδεκα εἶδε. πρός τε γὰ τὸ ῥωμύλου, δ' πρὸς ὃ οἰώνισμα ὃ ἐκείνῳ ἡμόμοσον ἀναφέρων,

Ismiculá

Q. Pedius

ἀπὸ τοῦ ἱππάρχου

καὶ τὴν μοναρχίαν αὐτοῦ λήψεσθαι προσεδόκησεν. οὐ μὴν οὐδ' ὡς δεύτερον ὑπατεύων, ὅτι ταῖς ὑμετέραις ταῖς ὑπατικαῖς ἐχεκόσμητο, ἐσεμνύνατο· καὶ τοῦτο καὶ ἔπειτα ὅτι πάντων τῶν ὁμοίων μέτρον ἡμῖν ἐτηρήθη. σεβῆρος γὰρ αὖθις αὖτερ προσέτος πλατιανὸν ὑπατικαῖς ὑμετέραις ὑμετέρας, καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τε τὸ βουλευτικὸν ἐσαγαγών, καὶ ὕπατον ἀποδείξας, ὡς καὶ δεύτερον ὑπατεύσοντα μυεκήρυξε. καὶ ἀπ' ἐκείνου, καὶ ἐφ' ἑτέρων δὴ αὖθις ἐγίνετο· ὃ δὴ οὖν καὶ ἐγὼ τότε καὶ ἐν τῇ πόλει προσὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ κατεχήσατο, καὶ χρήματα τοῖς στρατιώταις τοῖς μὲν ὅσα τε καὶ ὅθεν ἐψηφισο, τοῖς δὲ λοιποῖς ὡς ἑκάστοις, λόγῳ μὲν οἰκοθεν, ἔργῳ δὲ ἐκ τῶν κοινῶν ἔδωκε. τότε μὲν οὕτω τε καὶ ἐκ τοιαύτης αἰτίας οἱ στρατιῶται τὸ ἀργύριον ἔλαβον· ὕστερον δὲ ἀκούσαντες δέ τινες τοῦτο, ἔδοξαν ἀεὶ πᾶσιν ἁπλῶς τοῖς πολιτικοῖς στρατοπέδοις ὅσα μὴ ἐς τὴν ῥώμυλον μὴ ὅπλων ἀφίκηται, ταῦτα δισχιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς ἀναλαμβάνειν δεῖν) δίδοσθαι, καὶ δῆθεν τὰ τοῦ οἱ μὴ τὸ σεβήρου ὅτι τῇ τοῦ ἰουλιανοῦ καθαιρέσει ἐς τὸ ἄκρον ἤλθοντες, φοβερώτατοι αὐτοῦ τε ἐκείνῳ καὶ ἡμῖν ἐγένοντο, ἅπαντα ὠνοῦντες αὐτοῖς· καὶ σφᾶς οὐσῶν εἰδότων τὰ δήμων ὅ, τί ποτε ἠξίουν, ἐθεράπευεν ὁ σεβῆρος πεντήκοντα καὶ διακοσίας δραχμὰς ὁ δὴ οὖν καὶ ἐγὼ τοῖς μὲν στρατιώταις τοῖς τε χρήματα ἔδωκε, καὶ πάντων ἐγὼ. μάλιστα γὰρ καὶ πλείστην καὶ ἀκριβεστάτην ἔγνων. μάλιστα γὰρ τὰ πρὸς αὐτῶν φερουσᾶς, οὐδὲ ἐς ὃ βουλευτήριον ἐσφοιτᾶν ἐτόλμα· τῇ δὲ γερουσίᾳ χαίειν μὲν που, πλατῶς γὰ δὴ καὶ προσποιητῶς ἔφερεν. ἀ γὰρ βιασάμενος σφᾶς βίᾳ ἥρητο, ταῦτ' ὡς καὶ πρὸς ἑκόντων αὐτῶν εἰληφὼς, ὠνείρτησίας μέρη δῆθεν ἐτίθετο. ἐκείνοι οὖν ὅτι τε τούτοις ὡς καὶ ἔθελοντὰ αὐτὰ δεδωκότες, ἐσεμνύνοντο, ἐπροσέτι ὃν δὴ ὕπατον ἤδη προσέτερον ἐθελήκεσ, τούτῳ καὶ μετ' ἀρχὴν πάντων ἀεὶ ὑπάλευόντων, ὁσάκις δὴ ὁ γραμματεὺς ἥκοι, προσημᾶς ἔδοσ· ᾧ τε δίκας ἐπάξῃ, ὅτι δυνάμεις καθ' ἑαυτὸν μηδενὸς ψηφισαμένου στρατεύσειεν, ἠπειλήκεσ, τούτῳ δὲ ἑτέρας προσκαταλέξαι προσέταξαν· ἐφ' ᾧ τῇ τε ἀλυμία ἐπὶ τῇ καταλύσει τῶν δεκίμων προσὸς τὸν δυτώνιον πολεμήσαι ἐκεκελεύκεσ, τούτῳ καὶ ἐκείνα γραπτὰ προσέθεσθαι, καὶ τέλος τὴν τε φυλακὴν τῆς πόλεως, ὥστε πρὸ ὅσα βούλοιτο, καὶ ἐκ τῶν νόμων ποιεῖν ἔχειν, προσέλαβε, καὶ ἐς ὃ τὸ καίσαρος γένος κατὰ νομιζόμενα ἐσεποιήθη. καὶ ἐφ' οὗπερ ἐπὶ τὴν ὑπόκλησιν μετέθετο. ὠνόμαζε μὲν γὰρ καὶ πρότερον αὐτὸς ἑαυτόν, ὡς γέ τισι δοκεῖ, καίσαρα, ἐξ οὗ ὄνομα αὐτοῦ τοῦτο κατὰ τὸ κλήρου κατελήφθη· οὐ μέντοι οὔτ' ἀκριβῶς τὴν προσηγορίαν, οὔτε ὅτι πρώτας εἶχε, πρὶν δὴ καὶ ἐκ τῶν πατρικίων αὐτὴν τότε ἐβεβαιώσατο, ἐπ' οὕτως ἐξ ἐκείνου γαῖος ἰούλιος καίσαρ ὀκταουϊανὸς ἐπεκλήθη. νενόμιστο γὰρ, ἐξ οὗ ἂν εἰσποιηθῇ, τὴν μὲν ἀρχὴν αὐτὸν προσρησιν ἀπὸ τοῦ εἰσποιήσαντος μέντοι λαμβάνειν, ἐν δὲ τῷ προτέρων ὀνομάτων χρηματίζειν πως τηρεῖν. τοῦτο μὲν οὖν οὕτως ἔχει. ἐγὼ δὲ οὐκ ὀκταουϊανὸν, ἀλλὰ καίσαρα αὐτὸν, ὅτι πᾶσι τοῖς ἐπὶ τῶν ῥωμαίων κράτος λαμβάνουσιν ἡ προσηγορία αὕτη ἐκ νενίκηκεν, ὀνομάσω. προσεκλήσατο μὲν γὰρ καὶ ἑτέραν τὴν τοῦ αὐγούστου, καὶ αὐτὴν δῆθεν τοῦτο καὶ οἱ ἔπειτα αὐτοκράτορες ἔλαβον· ἀλλ' ἐκείνη μὲν ὕστερον τὴν συγκλήτου ἔλαβε, λέξεται· μέλλει δὲ δὴ τότε ἐκπεσούσης ἡ τοῦ καίσαρος ὑπόκλησις τὴν τοῦ ὀκταουϊανοῦ δήλωσιν ἀποπληρώσ. τοῦτ' οὖν ὁ καίσαρ ὑπὲρ ταῦτα ἰσχυρὰ τοῖς τε στρατιώταις ὠφελημένος ἐβεβαιώσατο, καὶ τὴν βουλὴν ἐδουλώσατο, τούς τε τὴν τοῦ πλήθους ὑμῶν εἰρήνην ἔβλαπτεν, καὶ φοβηθεὶς μήπω ὃν ὅμοιον ἀφ' αὑτοῦ ἐκκαφάξῃ, οὐ πρότερον τὴν ἑαυτοῦ γνώμην

Seuer. Imp. Platiam

Seuer. Imp. Julian

. C. Julius Cæsar Octauianus

γνώμην ἐξέφηνε, πρὶν τὴν ἀπόδοσιν τῶν καταληφθέντων σφίσι ποιήσασθαι. ὡς γὰρ καὶ ἐκείνοι τοῖς χρήμασι, καίπερ ἔκτε τῶν κοινῶν οὖσι, καὶ ὅτι τῇ τοῦ πολέμου προφάσει σωσαθεῖσι, κατελείφθησαν, οὕτω δὴ τοῖς σφαγέας μετῆλθε· καὶ ἵνα γε μὴ βιαίως, ἀλλ' ἐν δίκῃ τινὶ ποιῇ αὐτὸ δίξῃ, νόμον τέ τινα περὶ τῆς κρίσεως αὐτῶν ἐσήνεγκε, καὶ δικαστήρια καὶ ἀποῦσι σφίσιν ἐκάθισεν. οἵ τε γὰρ πλείους αὐτῶν ἀπεδήμουν, καὶ τινες καὶ ἡγεμονείας ἐπῆσαν εἶχον, καὶ οἱ πρόντες οὔτ' ἀπήντησάν τοῦτο τὸ δέος, καὶ προσέτι καὶ μαλθόνιες ἐξεχώρησαν. ἐρήμου οὖν οὐκ ὄντος οἵ τε αὐτόχθονες τοῦ καίσαρος γνώμονες, καὶ οἱ συνομόσφυλες σφίσιν, ἀγαθοί καὶ μάλα πολλοί, οὐκ ὄντι μὴ ὅτι βουλομένους τοῦ καίσαρι, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ πόλει τότε ὄντες, ἥλωσαν. τοῦτο δὲ ὅτι ὃν πομπήιον ὃν στέξον μάλιστα καλεσκεύαθη· καὶ γὰρ ἐκείνος ἥκιστα τῆς ὅτι θέσεως μεταχών, ὅμως κατὰ τὸ πολέμιον αὐτοῦ καλεψηφίαθη. καὶ αὖθίς τε πρὸς καὶ ὕδατος εἴργεσθαι, καὶ αἱ οὐσίαι αὐτῶν ἐδημεύθησαν· καίτε ἔθνη οὐκ ἐκείνα μόνον ὧν γνώς αὐτῶν ἦρχον, ἀγαθὰ δὲ καὶ λοιπὰ πάντα τοῖς δ' καίσαρος φίλοις ἐπεδάπαν· ἐν τούτοις δὲ τοῖς ὑπαμτίοις ἡ ὁκάσκας ὁ πούπλιος ὁ σερουίλιος ὁ δημήτριος ἐγένετο. καὶ ὅπως προσποτησάσ τε καίσαρα, ὑπεξῆλθε πρίν καὶ ἐς τὴν πόλιν αὖθις ἐσελθεῖν, τῆς τε ἀρχῆς, ὡς καὶ πρὸ τὰ πάτρια ἀποδημήσας, ἐπαύσθη, ἅ πλήθους τοῦτο πουπλίου λικίου στασιάζοντος αὐτοῦ ἀναδεικτέντος, καὶ οὕτως ἐσίγα, ἐπειδή τε ὁ τίτιος ὀκ ἐς μακρὰν ἐτελεύτησεν, ἐβεβαιώθη ὁ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τετηρημένον. οὕτω δὲς γὰρ ἐς ἐκείνο τὸ χρόνου ζωαρίοντά τινα καταλύσας ἀπενικώτισεν, ἀγαθὰ τοῦτο μὲν ὁ βροῦτος ὅτι τὴν τοῦ κολλατίνου καταπαύσασ ἐπαπέθανε, τοῦτο δὲ ὁ γράκχος ὅτι τὴν τοῦ ὀκταουίου καταλύσασ ἀπεσφάγη. ὅ, τε κίννας ὁ τότε μόνυλλον, καὶ ὃν φλαούιον ἀπαλλάξας, ὀκ ἐς μακρὰν ἀπεφθάρη. ταῦτα μὲν οὕτω τετήρηται. τῶν δὲ δὴ τοῦ καίσαρος φονέων συχνοὶ μὲν ἐς τὸν τοῦ παῖδος αὖθις χάειν, συχνοὶ δὲ καὶ τῶν ἀλλων προσαπειθόμενοι καὶ ἡρέσθη· χρήματά τε γὰρ ὀκ τῆς τοῦ ἀγόντος οὐσίας, καὶ τὴν ὑμῶν, ἡ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐκείνου, εἰ ἵνα ἄρα ἔχαν ἔσω, τό, τε μηκέτι μήτ' αὖθις, τούς τε ἰδίους, τούς τε ἐπὶ ὀνους αὖθις προστατεύεσθαι, βάμβαιον. τῶν γὰρ μὲν δικαστῶν σφίσιν, οἱ μὲν πλείους τῇ τε χάριτι καὶ τῷ δέει τοῦ καίσαρος καλεψηφίζοντο αὐτῶν, ὀλίγοι μέντοι πη ὡς δικαίως αὖθις ποιοῦντες. εἰσὶ δὲ οἱ προσὶ τὴν ψῆφον οἱ μὲν τῷ νόμῳ τοῦ προσὶ τῆς ὑμετέρας σφῶν γεγραμμένῳ, οἱ δὲ καὶ τοῖς ὅπλοις τοῖς τοῦ καίσαρος ἔδοσθαι. καὶ ὡς σικίλιος κορωνᾶς βαλβῖνος δίκαιος τὸ βραδύτερον ὃν μέγιστον ἀπέλυσε. καὶ τότε μὲν αὖθις τε ὅτι τοῦτο μέγα ἤυχε, καὶ προσὰ τῶν ἀνῶν ἐπαίνους κρύφα βάμβανε· τῷ τε καίσαρι ὅτι μὴ δίθεις ἀπέθανε, δόξαν ὅπλισκείας προσέφερεν. ὕστερον δὲ ὀκ προσγραφῆς ἐθανατώθη. τοῦτ' οὖν προσέξας ὁ καίσαρ ὅτι τε ὃν λέπιδον καὶ ὅτι ὃν δυτώνιον δῆθεν ἐστράτευσεν. ὁ γὰρ δυτώνιος ὡς τότε ὀκ τῆς μάχης ἔφυγε, καὶ αὖθις οὐδὲ ὁ καίσαρ, μᾶλλον δὲ τῷ δεκίμῳ ὃν πόλεμον ἐξηλειωθῆναι, οὔτε ἐκεῖνος, βᾶλλον δὲ μὴ βούλεσθαι τὸ δυτίπαλον τῷ καίσαρι ὑπεξαιρεθῆναι, ἐπεδίωξε, σὺν ελέξατο ὅσους ἠδυνήθη ὧν ὀκ τῆς μάχης προσωθούντων, ἐς τοὺς ὃν λέπιδον ἀφίκετο, τοὺς μὲν σκυθικοὺς μάλιστα μὲν ὡς καὶ αὖθις ἐς τὴν ἰταλίαν κατὰ δόγματα στρατεύσοντα, προσταξάντα δὲ αὖθις κατὰ χώραν μεῖναι. οἱ γὰρ βουλευταὶ δῆθεν ἐπύθοντο ὃν σιλανὸν καὶ τὸ δυτωνίου προσέξαντα, ἐφοβήθησάν τε τὸν λέπιδον καὶ ὃν πλάγκον καὶ τὸ λούκιον, μὴ καὶ ἐκεῖνος αὐτοῦ σὺν αρηται, καὶ πέμψαν-

Sex. Pompei

P. Seruili Casca

P. Titi

Brutus Collatin Gracch Octauii Cinnas Maxyll Flacci

Sicilii Coronas

M. Brut

Silanus Lepidus Plancus Lucius

τες τοῖς αὐλοῖς, ὡσθὲν ἔτι δεῖσθαι σφῶν ἔφασαν. ἵνα τε μηδὲν ὑποστοπήσωσι, καὶ κατὰ τούτου τι κακουργήσωσιν, ἐκέλευσαν αὐλοῖς τοῖς ὀκτὼ ἡμιόλιον τῆς ναρβωνησίας ὑπὸ τῶν ἀμοιβείων ποτὲ ὑκποσίδας, καὶ ἐς ὃ μεταξὺ Ἀρμενίου τε καὶ Ῥοδάνου καὶ Ἀράεδος, ἢ συμμίγνυται ἀκήλοις, ἱδρυθέντας στοιχίσαι. καὶ οὕτως ἐκεῖνοι ὑποπειναῖς, ὃ λουτρόδουον μὲν ὀνομάσθη, νῦν δὲ λούσδουον καλούμενον ἔκτισε, οὐχ ὅτι οὐ καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν σπὺ τοῖς ὅπλοις ἠδυνήθησαν ἐνελθεῖν, εἴπερ ἠθελήκεσαν, (ἀαθενέστατα γὰρ ἤδη τὰ ψηφίσματα τοῖς τοῖς δυνάμεις ἔχοντας ἦγετο) ἀλλ' ὅτι τὴν ἐκβασιν ἣν αὐτοῖς πολέμου ποιούμενοι, τῇ τε βουλῇ πειθαρχήσειν δόξαι, καὶ τὰ σφέτερα ἅμα κρατύνασθαι ἐβούλοντο. ἀμβλὺ τὸν τε σιλανὸν ὁ λέπιδος ὅτι τῇ τοῦ αὐτωνίου συμμαχίᾳ διεμέμφατο, καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἤδη ὄντι οὐκ ἀνθὺς ἐς λόγους ἀφίκετο, ἀλλὰ καὶ τῇ γερουσίᾳ προσκαλουμένῃ αὐτὸν ἐπέσχεν, ὥστε καὶ ἐπαίνους οὐκ εὐτου, καὶ τὴν ἀτιμωρίαν ἣν ποιοῦσιν πολέμου λαβεῖν. ὃν μὲν δὴ ἀῆλον χρόνον ἀμφὶ ταῦτα οὐτε προσίετο ὁ αὐτώνιος, οὔτε ἀπεωθεῖτο, ἀλλὰ προσιόντα μὲν ἐᾶτις ὄντα, καὶ τοῖς συστρατευομένοις οἱ προσομιλοῦντα, οὐ μέντοι γε ἐς λόγους αὐτῷ ἠξί· ὅτε δὲ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ τὴν ποιοῦ ὃν καίσαρα ἐπύθετο, τότε καὶ αὐτὸς ἀμφοτέρωσε σφίσι σωτηρίαν. μαθὼν δὲ ὁ μνιόμβιον μὴ ἔκος οὐδέντιος ὑποστράτηγος αὐτοῦ, τὰ μὲν προσφατα ἀποδέχεσθαι αὐτὸν ἐπειρᾶτο· ὡς δ' οὐκ ἔπεισεν, αὐτὸς ἑαυτὸν, τῶν στρατιωτῶν ὁρώντων, καθεῖρξησεν. καὶ ἐκείνῳ μὲν ἐπαίνους τε ὅτι τοῦτῳ ἡ βουλὴ καὶ αὐθριαίτατα, τήν τε ἀφίλιαν τὴν δημοσίαν ἐψηφίσατο· ὃν δὲ δὴ λέπιδον, τήν τε εἰκόνα τὴν ἐν τῷ βήματι ἱδρυμένην ἀφείλαντο, καὶ πολέμιον ἐποιήσαντο, καί τινα καὶ ἡμέραν τοῖς στῶνοῦσιν αὐτῷ προσέθεντο, πολεμεῖν σφίσιν ἀπειλήσαντες, μὴ μὲν σφᾶς ἐκείνης ἐξικαταλείπωσιν αὐλοῦ. προσὸς δὴ ἔτι τήν τε ἐαθῆτα αὖθις μετέβαλον (ὅτι γὰρ τῇ τοῦ καίσαρος ὑπατείᾳ τὴν ἀσκητικὴν αὐξηθέσαν) καὶ ὃν βοῦτον ὃν μῶκον, τόν τε καίσαρα, καὶ ὃν σέξτον ἐπ' αὐτοῖς μετεπέμψαντο. ἐπειδή τε ἐκεῖνοι χρονίζειν ἐδόκουν, τῷ καίσαρι ἀγνοίᾳ τῆς σῶν ωμοσίας αὐτῶν ὃν πόλεμον ἐπέξελθον, καὶ ὃς ὦ μὲν λόγῳ ὑπεδέξατο αὐτὸν, καίτοι τοῖς στρατιώταις συμβοῶσαν ποιήσας ἀπὸ εἰρηναι, ἔργον δ' οὐδὲν ἐχόμενον αὐτοῦ ἔπραξεν, οὐχ ὅτι καὶ ἐκεκωλύητο ὦ τε αὐτωνίῳ, καὶ δι' ἐκεῖνα καὶ ὦ λεπίδῳ (βεβαίως γὰρ τούτου ἐφεόντι ζειν) ἀλλ' ὅτι ἰσχυρὰς τε αὐτοῖς ἑώρα ὄντας, καὶ συμφρονοῦντας ὑπὸ τῆ συγγενείας ἠδαίνετο· καὶ οὔτε βιάσασθαί σφας ἐδύνατο, καὶ ἤλπισε τὸν τε καίσαρα ἐκ τὸν βοῦτον μέγα ἤδη δυναμένους, δι' αὐτῶν καὶ ἐργάσεσθαι, καὶ μεταβοῦτο ἐκείνους δι' ἀκήλων χρώσεσθαι. ὅθεν μὲν δὴ ταῦτα καὶ ἄκων τοῖς σῶν ἡκας τοῖς αὐτοῖς ἐφύλαξε, καὶ σφισι ἐκ καταλλαγὰς τοῖς τε τῷ βουλῇ καὶ τοῖς ὃν δῆμον ἐπορυπάνυσεν, οὐκ αὐτὸς ἐσπησάμενος (ἵνα μὴ καὶ ὑποπλαγεῖν τι τῶν γεγονότων) ἀλλ' ὁ μὲν ὀξεστράτευσεν ὡς καὶ πολεμήσων αὐτοῖς, ὁ δὲ δὴ κοῖντος τῷ τε ἄδραι καὶ τῷ καθοδον σφίσιν, ὡς καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ γνώμης, δοθῆναι ψηφισαμένου· οὐ μέντοι καὶ ἔλαβον αὐτῷ, πρὶν τῷ τε καίσαρι τὴν χειροτονίαν, ὡς ἐ ἀγνοοῦντί ὃ μνιόμβιον, κοινώσασθαι, καὶ ἐκεῖνον ἄκοντα δῆθεν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν δυσκαθαίρεσιν συστήσασθαι· ὧν ὦ δὲ ταῦτ' ἐπραττέτο, ὁ δέκιμος ὃ μὲν πρῶτον ὡς καὶ πολεμήσων αὐτοῖς ὥρμησε, καὶ πόντε πλάτκον ὃν λούκιον, ὃς καὶ ψυπατος οἱ ἐς ὃ ὀπτίον ἔτος προαπεδέδεκτο, προσπαιείσατο. μαθὼν δὲ δὴ τῷ τε ἑαυτοῦ κατα-

ψηφισιν,

Vrema .V

Rhodan) — fl

Araxis - ros.

Lugdunú - postea Lugdunũ dicta quado & a quibus conditã

M . Vuenti)

M . Brutus

C . Cass.)

Sex . Popei)

Quintus

Decim) Brut.

ψήφισιν, καὶ τῷ ἐκείνων στρωθηναι, ἠθέλησε μὲν ὅτι ὃν καίσαρα ὑπεξαλθῶσαι, ἐξαπαλφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν πλαίτκου, ταῦτα τῶν λεπίδου καὶ τῶν αὐτωνίου φρονήσαντος, τῷ τε γαλατίαν σκλιπεῖν, ἐς τῷ μακεδονίαν προῆν βοῦτον πεζῇ δι' ἰλλυριδος ἐπειχθῶαι ἔγνω, καὶ πίνας γραμμάτων ἐν ᾧ δὴ τὰ ἐν χερσὶ καθίσαντο, προέπεμψεν. ὡς δὲ ἐκεῖνοί τε τὰ τῶν καίσαρος ἀνθείλοντο, καὶ τοῖς λοιποῖς ὅ, τε λέπιδος καὶ ὁ αὐτώνιος ὑπεδιώξαντες δι' ἑτέρων προσέθεντο, συνεκλήφθη τε μονωθεὶς ὑπὸ ἐμπρούλιος, καὶ μόνων σφαγήσεσθαι, ἐδέησεν ἀῆλος, μέχρι οὗ γοῦνός τις βλασίων δυνοϊκῶς οἱ ἐν συστρατείας ἔχων, ἑαυτὸν ἐκὼν ὁρῶντος αὐλοῦ προπέκτεινε. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἀπέθανεν. ὁ δὲ δὴ αὐτώνιος, ὅ, τε λέπιδος ἐν μὲν τῇ γαλατίᾳ ὑποστρατηγοὶ κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἰταλίαν προῆν ὃν καίσαρα ὥρμησαν, τό, τε πλῆσον καὶ ὃ κρατιστον τῶν στρατοῦ ἐπαγόμενοι. οὔτε γὰρ ἀκριβῶς πω ὑπίστευον αὐτῷ, οὔτε διαιρετέαν ἔνα ὀφείλειν ἤθελον, ὡς καὶ δι' ἑαυτοὺς, τήν τε σφετέραν ἰσχύν, ἀλλ' οὐ δι' ἐκεῖνον καὶ τὴν ἀδείας καὶ τῆς καθόδου τετυχηκότες, καὶ προσέτι καὶ ἥκιστ' ἐν πόνῳ ὅσα ἐβούλοντο, καὶ ὃν καίσαρα καὶ τοὺς ἀῆλους τοὺς ἐν τῷ ἄρχῃ τῶν στρατοπέδων σφῶν προσιόντας ἐξεργάσεσθαι. τοιαύτη μὲν οὖν γνώμη ὡς καὶ ἀφ' Φιλίας τῆς χώρας ἦεσαν. ἐκακουργεῖτο δὲ ὑπὸ τῶν πλήθους, τῆς τε θρασύτητος αὐτῶν ὀδενὸς πολέμου βεαχύτερα. καὶ αὐτοῖς καὶ ὁ καίσαρ μὴ πολλῶν στρατιωτῶν ἀπήντησε πρὸς βονωνίαν, μάλα δὴ προεσκευασμένος ἀμύνασθαί σφας, μήτι βίαιον πάσῃ. οὐ μέντοι καὶ ἐδεήθη τότε τῶν ὅπλων ἐπ' αὐτοῖς ὀδὲν. ἐμίσουν μὲν γὰρ σφᾶς ἀῆλοι, τῷ δὲ δὴ τάς τε δυναμεις αὐτιπάλους πως ἔχειν, καὶ τοὺς ἀῆλους ἐξόρους προσαμυρήσασθαι δι' ἀῆλων βουλεαῖς, προσποιητῶν ὁμολογίαν ἐποιήσαντο. συνῆλθον δὲ ἐς τοὺς λόγους οὐ μόνοι, ἀλλὰ στρατιώτας ἰσαρίθμους ἔχοντες, ἐν νησίῳ τινὶ τῷ ποταμοῦ τῷ ὁμῷ τὴν βονωνίαν περαρρέοντος, ὥστε μηδένα ἀῆλον μηδ' ἑτέρωσε προσχωρεᾶν. καὶ οὕτω πολὺ ἀπὸ τῶν προὐντων σφίσιν ἀποστάντες, ἀῆλοις τε διηρθρώθησαν, μὴ καὶ ξιφιδίου ὡς ἐποὺ μάχης ἔχοι, καὶ ἀλλεξάμενοί τινα ἡσυχῇ, ὃ μὲν σύμπαν ὅτι τε τῇ δυναστεία, καὶ κτῇ τῶν ἐμφρόνων σωώμοσαν· ἵνα δὲ δὴ μὴ καὶ τῆς ὀλιγαρχίας αὖτις ἐφίεσθαι δόξωσι, καί τις αὐτοῖς φθόνος κἀκ τούτου, καὶ ἀναπίωσις ὁμόσε τῶν ἀῆλων γένηται, τάδε διωμολογήσαντο. καὶ τῇ μὲν τοὺς πρὸς τε διοίκησιν καὶ τὰς κατάσασιν ὧν πραγμάτων ὅτι μάλιστα τέλιναι καὶ διορθῶσαι, καὶ τοῦτο οὐκ ἐς ἀεὶ δῆθεν, ἀλλ' ἐς ἔτη πέντε αἱρεθῆναι, ὥστε τἄλλα πάντα, κἀν μηδὲν ὑπὲρ αὐτῶν μήτε ὦ δήμῳ μήτε τῇ βουλῇ κοινώσωσι, διοικεῖν, καὶ τὰς ἀρχὰς, τάς τε ἀῆλας ὑμᾶς οἷς μὴ ἐθελήσωσι, διδόναι· ἰδίᾳ γὰ δή, ὅπως μὴ καὶ πᾶσιν τὴν ἀρχὴν σφίλειείζεσθαι νομισθῶσι, καίσαρι μὲν τῷ τε λιβύῃ ἑκατέραν, καὶ σαρδὼ καὶ σικελίαν, λεπίδῳ δὲ τῇ ἰβηρίαν πᾶσαν, καὶ τὴν γαλατίαν τὴν ναρβωνησίαν, αὐτωνίῳ δὲ τὴν λοιπὴν γαλατίαν, τήν τε σὺν τῶν ἀῆλων καὶ τὴν ὑπὸ αὐτοῖς οὖσαν ἀρχὴν δοθῆναι. ἐκαλήθη δὲ ἐκείνη μὲν τότε πα, ὡς γὰρ εἶπον, ὅτι τε εἰρηνικωτέρα τῶν τοῖς ἀῆλοις ἐδόκει εἶ), καὶ ὅτι καὶ τῇ ἐαθῆτι τῇ ῥωμαϊκῇ τῇ ἀστικῇ ἐχρῶντο ἤδη. αὐτὴ γὰ δὴ κόσμα, ὅτι οἱ γαλάται οἱ ταύτῃ ἐς κόμην τὸ πλῆσον τοῖς τείχεσι δυιέντες, ὀπίσθιοι τοῦτο τῶν τοῖς ἀῆλοις ἦσαν. ταῦτά τ' οὖν οὕτω διέλαχον ἵνα αὐτοί τε τὰ ἰσχυρότατα λάβωσι, καὶ τοῖς ἀῆλοις δόξαι τὸ μὴ καὶ τῶν πάντων ὀεργᾶσθαι τῶν ἔχωσι, καὶ τοῖς σῶν ἐγένετο τῶν τε ἐχθρῶν σφῶν

Elui) Blasio

Decim Brutí mors

Bonoma .V

Cõuratio tuũ ni ros

Togata gallia unde fic dicta .

σφαγὰς ποιήσασθαι, καὶ λέπιδον μὲν ἐς τὴν τῶ δεκίμου χώραν ὕπατον ἀποδεχθέντα, τὴν τε ῥώμην καὶ τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν δι' ἀφυλακτίας ἔσχεν· ἐκείνους δὲ ὅτι τε τὸ βεβοῦνον καὶ ὅτι νέον καίσιον γραφόμενα ἐψηφίσαντο, καὶ αὐτὰ καὶ ὅρκοις ὑπεστώσαντο, καὶ μετατοῦτο τοὺς γραφέας, ὅπως καὶ ἐπήκοοι δηθεν καὶ μάρτυρες τῶν ὁμολογημένων σφίσι γένωνται, συγκαλέσαντες, ἐδημηγόρησε ὅσα καὶ δυσαρεπῆ καὶ ἀσφαλῆ τοῖς αὐτοῖς εἰπεῖν. καὶν τούτῳ οἱ τὸ δυτωνίου γραφιῶται τὴν θυγατέρα τῆς Φουλουίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἣν ὁ τὸ κλωδίου εἶχε, τῷ καίσαρι κήνσι ἑτέραν ἐγγεγυημένῳ συνεξένησαν, τὸ δυτωνίου δηλονότι τοῦτο κατασκευάσαντες. ὁ δὲ οὐκ ἀπηρνήσατο. οὐδὲ γὰρ ἐμποδιοῦσθαί τι ἐκ τῆς ἐπιγαμίας τοῖς ἀμφὶ τὸ δυτωνίου προσήκειν ἠμύγει, ὁμόσας τά τε γένη καὶ ὃν πατέρα ὃν καίσαρα οὐδέν τι ἧττον ἐκ τῆς πρὸς τὸν πομπήϊον συγγενείας πρὸς ὅσα ἠθέλησε κατ' αὐτὸ προέσθαι ἠπίστατο.

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ μζ' τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καίσαρ καὶ δυτώνιος καὶ λέπιδος ἐς ῥώμην ἐβούλευσάν τε καὶ ἔπραξαν.
Περὶ βεβούνου καὶ καλατίου, καὶ ὧν ἐνεώτερα ταῦτα τοῖς περὶ Φιλίππους μάχης.
Ὡς βεβοῦτος καὶ κάσιος κατὰ καίσαρος ἠτιήθησαν, καὶ ἀπέθανον.
Χρόνου πλῆθος, ἐν ᾧ λοιπὰ τῆς γαΐου βιβίου πράσσου, καὶ αὖλου ἱρτίου ὑπατείας, καὶ ἐνιαυτὸς ἕτερος, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμοῦ μένοι οἵδε ἐγένοντο,
Μάρκος ἀμύλιος ὕπατος, καὶ λέπιδος ὁ δεύτερος ὕπατος.
Λούκιος μόρκος συϊνάτιος, καὶ λέντιος γάδος αὖλος πλάγκος.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

Prodigia triúmuiratus et lamentationes portédétia

ΤΑΥΤ' ΟΥΝ ΣΦΩΝ ΘΕΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΟΜΟΣΑΜΕΝΟΙ, ἐς τὴν ῥώμην, δόξῃ μὲν, ὡς καὶ πάντες ἀπὸ τῆς ἴσης ἀξιοῦντες, γνώμῃ δ', ὡς ἑκάστου πᾶν ὃ κράτος ἔχων, ἠπείλουν· καίτοι ἐναργέστατα μὲν καὶ πρότερον, ἀφέστατο δὲ ἐκ τότε ὃ μᾶλλον ἔσεσθαι προμαθόντες. τῶν μὲν γὰρ λεπίδῳ ὄφις τέ τις ξίφει ἑκατονταρχου προσπλακείς, καὶ λύκος ἔς τε ὃ γρατόπεδον, καὶ ἐς τὴν σκηνὴν δι' πνοποιουμένου αὐτοῦ ἐσελθών, καὶ τὴν τράπεζαν καταλαβών, τήν τε ἰαμὼ ἅμα καὶ τὴν δισκόφαν τὴ ἐπ' αὐτῇ προσηνέχθη ἔδοξε. ὧν δ' ἀντωνίῳ γάλα τε πεῖν προεῖπε καὶ τὰ φάρμακα προεῖρυεν, ἐν σώματα τὴν προεκήρυσσε, τάς τε θυμηδίας, ἐν ὅλεθρον τὸν ἀπ' αὐτῶν προέδειξεν. ἐκείνοις μὲν οὖν ταῦτα, πρὶν ἐς τὴν ἰταλίαν διαβῆναι, ἐγένετο. ὧν δὲ δὴ καίσαρι τότε δῆθεν ὅτι ταῖς σωθήκαις ἀετὸς ὑπέρ τε τῆς σκηνῆς αὐτοῦ ἱδρυθεὶς,

ἱδρυθεὶς, ἐν δύο κορακας προσπεσόντας οἱ ἄλλοι τε τῶν στρατιωτῶν πειρωμένους ἀποκτεῖναι, τὴν νίκην κατ' ἀμφοτέρων αὐτῶν ἔδωκε. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐς τὴν ῥώμην, προτέρους μὲν ὁ καίσαρ, ἔπειτα δὲ καὶ ἐκεῖνοι, χωρὶς ἑκάτερος, μετὰ τῶν γραπτῶν ἀπόντων ἦλθον. καὶ προσαγόρευμα τὰ δίκαια σφίσι παρὰ τῶν δημάρχων ἐνομοθετήθη. ἃ γὰρ ἐπροσῆκον καὶ ἐβιάζοντο, τό, τε ὄνομα ὃ τοῦ νόμου βάμβανε, καὶ προστέτι καὶ προσκλησιν αὐτοῖς ἔφερε. πάνυ γὰρ ἐκέλευον σφᾶς ἔδικα, ἵνα αὐτὰ ποιήσωσι, ἐν ὅπλοις τοῦτο καὶ θυσίαις ἐπ' αὐτοῖς, ὡς καὶ ἐπ' δυτυχήμασι λύσιν, ἐνέφαινον, καὶ ἡ ἐάθης, ὡς καὶ δύσμενοι ὄντων σφῶν, μετεβάλλετο, καίπερ πολλοῦ μὲν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν προπολεμούντων, πολλῷ δὲ ἔτι πλείονος ἐκ τεσσάρων δέους αὐτοῖς ὄντος. τά τε γὰρ σημεῖα τὰ γραβόμενα τὴν τὴν πόλιν φυλάττοντας, ἐξαίφνης ἀνέπλησε, καὶ ὅπλα ἐκ τῆς γῆς ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνιόντα ὤφθη, κτύπος τε ἀπ' αὐτῶν πολὺς ἠκούσθη, καὶ ἐν τοῖς ἀσκληπείοις μάλιστα ἐς τὸ ἄκρον πολλαὶ σεισεσράφησε, γύπες τε ὅτι τε τὸ νεὼς τοῦ ἰκίου τοῦ δήμου, καὶ ὅτι τῆς ὁμονοίας παμπληθεῖς ἱδρύθησαν. καὶ αὐτῶν ἐνταῦθα ἔτι, ὡς εἰπεῖν, ὄντων, αἱ τε σφαγαὶ ἐκεῖναι, ἃς ποτε ὁ σύλλας ἐκ τῶν προγραφῶν ἐκέλευσε, ἐποιήθησαν, καὶ ἡ πόλις ἅπασα νεκρῶν ἐπλήσθη. πολλοὶ μὲν γὰρ ἐν ταῖς οἰκίαις, πολλοὶ δὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἔν τε ταῖς ἀγοραῖς, καὶ προτοῖς ἱεροῖς προσφόδρα ἀπεκλίνοντο· καὶ αἵ τε κεφαλαὶ αὐτῶν ὅτι τὸ βῆμα αὖθις ἀνετέθεντο, καὶ τὰ λοιπὰ σώματα, τὰ μὲν αὐτοῦ τε ἐρρίπτητο, καὶ ὑπὸ κυνῶν ὀρνίθων τε ἠσθίετο, τὰ δὲ ἐς ὃν ποταμὸν ἐνεβλήθη. τά τε δίκαια ὅσα ὅτι τῷ σύλλᾳ προτέρως ἐπέπρακτο, καὶ τότε συνεφέρετο, πλὴν ὅτι δύο μόνα λευκώματα, χωρὶς μὲν, ὧν βουλευτῶν, χωρὶς δὲ, τῶν δημάρχων, ἐξετέθη. καὶ ὃ μὲν αἴτιον δι' ὃ τοῦτ' ἐγένετο, οὔτε πρὸς ἑτέρου τινὸς μαθεῖν, οὔτ' αὐτὸς δύρφην ἠδυνήθην. ὁ γάρ τοι μόνον δι' τις, τό γε βάθος θανατωθῆναι, ἐνενόησεν, ἤκιστα δηλῆς ὅτι· πολλῷ γὰρ πλείους, ἅτε καὶ ὑπὸ πλόων, ἐσεγράφησαν, τοῦτο δὲ οὐ προσῆκας σφαγὰς τὰς ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ πρήλαξεν, ἐπεὶ ὅτί γε ἐκ δυνάμεως τὰ ὀνόματα τῶν προτέρων τοῖς πολλοῖς, δηλαδὴ χωρὶς ἐξετέθη, λήθου που πολλὴ τοῖς τε ἐκ τῆς ὁμοίου σφαγησομένοις ἔφερεν· αὖτ' ἐκείνου δὲ δὴ ἕτερα ἐκ πόλυ δυσχερῆ, καίπερ μηδεμίαν τῶν προτέρων ὑποβολὴν, ὡς γε καὶ ἐδόκει, λιπόντων, ἐκ ὀλίγα αὖθις συνελέχθη. ὅτι μὲν γὰρ τῆς σύλλου οἵ τε ὁρῶντες, ἅς τε πόλεμος προέθηκε, ἅτε καὶ προτοῦ τῆς τοιούτου πειρώμενοι, καὶ ἐκ ἐκ προβουλῆς, ἐποιοῦντο, καὶ διὰ τοῦθ' ἧττον ἐκ πλείω κακοῦσθαι, οἷα ἐκ ἐκ προνοίας, ἀλλ' ἐκ συντυχίας, ἔπασχον, καὶ οἱ πάροντες ἐξαπιναίως τε καὶ δυσχύτοις συμφοραῖς προεπίπτοντες, ῥᾳδίως ἂν ἐκ τῆς ἀνελπίστου τὸ παθεῖν ἐβάμβανον· τότε δὲ πολλὰ μὲν τὰ προτολμηθέντα, οἱ μὲν αὖθι καὶ ἐσυρησόμενοι, οἱ δὲ ἰδόντες, οἱ δ' ἀκοῇ μαθόντες· ὑπογύῳ ἀκριβοῦντες, πολλὰ δὲ καὶ ἐν τῷ μέσου τῇ προσδοκίᾳ ὧν ὁμοίων, οἱ μὲν ὡς φράσοντες προσεπινοήσαντες, οἱ δ' ὡς πεισόμενοι προσδεισάμενοι, ἐκεῖνοί τε πλείστην ἀπορίαν τῇ τε ζηλώσει τῶν προτέρων ἔργων, καὶ τῇ ἀπ' αὐτῶν, ἐς ὃ καινῶσαί πως τὰ ὑπεναντία ἐξ ὑπερτερήσεως προέφερον, καὶ οἱ ἕτεροι πόθῳ ὅσα παθεῖν ἐδύναντο λογιζόμενοι, πολὺ ταῖς ψυχαῖς καὶ προ τῆς ὁρμῆς, ὡς καὶ ἐν αὖθις ἤδη ὄντες, διεκυμαίνοντο, καὶ τοῦτο χαλεπωτέρως ἢ πρὶν ἀπήλασαν, καὶ διότι τότε μὲν μόνοι οἱ τῆς σύλλου, τῶν τε ἀνῶν ἀνθεσπέσιοι ὄντες, ἐκείνου γε κελεύσαντος, ἐφθάρη. ὥστε ἔξω ὧν πάνυ πλουσίων,

Prodigia
Gemitj dem tépti
Vrbis Strages miseranda
λευκώματα

λευκώματα alba proscriptorú

(τούτοις γὰρ οὐκ ἔστιν ὅτε εἰρὴν πρὸς τὶ ἰσχυρότερον ἐν τοῖς τοιούτοις γίγνεται) οἵ γε λοιποὶ ἐθάρσουν. ἐν ᾧ δὴ ταῖς δυτέραις ταύταις σφαγαῖς, ὀχ ὅπως οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, ἢ καὶ οἱ πλούσιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ πάνυ φίλοι καὶ πρὸς δόξαν ἐκτείνοντο. ἀλλ' ὡς μὲν γὰρ ἤ τις, ἢ οὐδεὶς ἐς ἔχθραν ἀπ' ἰδίας τινὸς αἰτίας τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις, ὡς καὶ σφαλῆναι πρὸς αὐτῶν, ᾔνυττε· τὰ δὲ δὴ κοινὰ πρόσχημα, καὶ αὐτὸ δυνασταλὲν διήλαυνε καὶ τὰς φιλίας τάς τε ἔχθρας τὰς σφοδρὰς αὐτοῖς ἐπεποιήκεσαν. πρώτας γὰρ τοὺς τῶν πέλας στρατηλάτους τέ τι καὶ συμπροέξαντας, ἐν πολεμίου μοίρᾳ οἱ ἕτεροι ἐτίθεντο, ὡς οὕτω στερέσαιντο τοὺς αὐτοὺς καὶ φίλους τινὰ αὐτῶν καὶ ἐχθροὺς πάντως γενησόμενα. ὥστε ἐν ᾧ ἰδίᾳ ἕκαστος τοὺς ὑποβαλλόμενος ἐφυλάσσετο, καὶ τοὺς φιλτάτους κοινῇ ξυναπώλλυσαν. ὀκ γὰρ τὰ πρὸς ἀνθρώπους πραγμάτων τε, τε οἰκειοῦσθαι σφισι, καὶ ὃ ἀμοτερωθῆναι ἐν λόγῳ τινὶ ἀφέλιμοι, οὔτε ὃν ἑαυτοῦ τις ἐχθρὸν ὑμωμοσάσθαι, φίλων ἑτέρου ὄντα ἐδύναντο, μὴ ἀντιδιδοὺς ἀνδρὸν, καὶ ὀκ τῆς τῶν γεγονότων ὀργῆς, τῆς τε ἔπειτα ὑποψίας, πρὸ οὐδενὸς τὸ τῶ ἑταιρικοῦ ἀσφαλὲς πρὸς τινὰ τῶ ἀμφοῖν ὑμωμοσίαν ποιούμενοι, ἐφιδίως σφᾶς ἀντεδίδοσαν. καὶ τοῦτο τοὺς τε φιλτάτους ἀντὶ ὧν ἐχθίστων ἀνθρώπων πρόσθεν, καὶ τοὺς πολεμιωτάτους ἀντὶ τῶ ἑταιροτάτων, τοῦτο μὲν ἴσους πρὸς ἴσους, τοῦτο δ' ἀνὸς πλείονας, ἢ καὶ ἀντὶ πλόνων βάπονας ἠλλάττοντο, τά τε ἀνδρὰ ὀν ἀγορᾷ ὕβριν ποιούμενοι, καὶ ὑπερθαυμάζοντες, ὡς ἂν ὀν πρατηρίῳ. εἰ μὲν εἷς τις ἑνὸς ἕνος ἀντάξιος, ὥστ' ἰσομοιρῆν, ἀνείσκετο, ἁπλῆ ἡ ἀντίδοσις ἐλήγετο· ὅσους δ' ἂν ἀρετή τις, ἢ ἀξίωσις, ἢ καὶ συγγένεια ἀνέτιμα, αὐτὴ πλόνων ἀπώλλυτο. ἅτε γὰρ ὀν ἐμφυλίοις πολέμοις, καὶ πολλῶ μᾶλλον χρόνῳ, πολλαῖς δὲ καὶ πρόφασι ἡμερωμέναις, συχνοὶ καὶ τοῖς πάνυ συγγενέσι κατ' ὀλιγωρίαν πρὸς ἀπεκεκρούκεσαν. ἀμέλει τῆ τε ἀντωνίᾳ καὶ ὁ θεῖος λούκιος ἀντώνιος καίσαρ, καὶ ὃ λεπίδῳ ὁ ἀδελφὸς λούκιος παῦλος ἐπεπολέμωντο, ἀλλ' οὗτοι μὲν ἐσώθησαν· τῶν δὲ δὴ ἀλλων πολλοὶ καὶ πρὸ αὐτοῖς τοῖς τε φίλοις, καὶ τοῖς ἀναλκέσι, ὑφ' ὧν πρὸ καὶ μᾶλλον ἐφυλάσσοντο καὶ ἠμύνοντο * τὸ ἄθλων φοβηθεὶς ὅτι τοὺς ὅτι τῶ σύλλου φονεύσαντας ἄνας ὁ κάτων ὁ μύρκος ἀμύσας, ἀπήτησε πρὸς ὅσα ἐπ' αὐτοῖς εἰλήφεσαν, * ἢ τὸν τινα ἀποκτείνη, πρεσηγόρευσεν ὅτι οὐδένα αὐτῶν ἐς τὰ δημόσια γράμματα ἐσγράφοισι. τοὺς τε οὖν ἀλλους ἐτοιμότερον ἀφ' οὗτ' ἔσφαζον, καὶ τοὺς δυπόρους, εἰ καὶ μηδενὶ αὐτῶν ἀπήχθοντο. παμπόλλων τε γὰρ χρημάτων δεόμενοι, καὶ ὀκ ἔχοντες ὁπόθεν ἀλλοθεν τὰς ἐπιθυμίας ὧν γραλιωτῶν ἀποπληρώσωσι, κοινῇ τινα κατ' αὐτῶν πλοισίων ἔρραν πρεσέθεντο. καὶ ἀλλά τε ἀφ' οὗτο πολλὰ προυωμόκη, καὶ παιδίσκην τινὰ ἐς ἐφήβους ἐσήγαγον, ἵν' ὡς φ' ἡδονὰς ἥδη τελῶν ἀποθάνῃ. ταῦτα δὲ ἐπρεσφέρετο μὲν καὶ τοῦ τε τῆ λεπίδου καὶ τοῦ δ' ἀντωνίου μᾶλλα. πρὸς τε γὰρ τῆ χαίρος δ' πρότερον ὅτι μακρότατον ἀμυνθέντες, ἐν ταῖς ἀρχαῖς ταῖς τε ἡγεμονείαις ὅτι πλῆσον ἠμύνθησαν, πολλοὶ ἐχθροὶ εἶχον· ἐδόκει δὲ καὶ καὶ τοῦ χαίρος, κατὰ τὴν τῆς δυναστείας κοινωνίαν, γίγνεσθαι, ἐπεὶ αὐτός γε οὐδέν τι συχνοὺς ἀποκτεῖναι ἐδεήθη· τῆ τε γὰρ φύσει ὀκ ὠμὸς ἦν, καὶ ἐν τοῖς τῶ πάλαι ἤθεσιν ἐνετέθραπτο· πρὸς δ' ἔτι νέος τε ὢν, καὶ ἅτε ἐς τὰ πρόσφατα πρὸ ἰών, οὔτ' ἀνθρώπως ἀν ἀνάλκην πολλοὺς σφοδρὰς μισεῖν εἶχε, καὶ φιλεῖσθαι ἤθελε. σημεῖον δὲ, ὅτι ἀφ' οὗ τῆς τε πρὸς ἐκείνους στρατηλασίας ἀπηλλάγη, καὶ ὃ κράτος μόνος ἔσχεν, οὐδὲν ἔτι τοιοῦτον ἔπραξε, καὶ τότε δὲ οὐχ ὅσον πολλοὺς ὀκ ἐφήρ-

ρεν,

1. Antoni) 1. Paulus

ρεν, ἀλλὰ καὶ ἔσωσε πλείστους, τοῖς τε πρεσβυτοῖς τοὺς δεσπότας ἢ τοὺς φίλους, χαλεπώτατα, καὶ τοῖς στρατηλάταις ἀνίοις, ὑπεξέσαντα ἐχρήσαντο. τεκμήριον δὲ· τὴν μουσίαν γυνὴ ὑπεφαίνης ὃν ἀνδρα πίνον οὐίνιον ὑπεκηρυχθέντα, ὃ μὲν πρῶτον ἐς κιβωτὸν πρὸς ἀπελθοῦσαν ἀνὶ φιλοπαίμενι κατέκρυψεν, ὥστε καὶ πίσιν τῆ τεθνηκέναι αὐτὸν πρὸς φρονεῖν· μετὰ δὲ τοῦτο δημοτελῆ ἑορτὴν, ἣν συγενὴς τις αὐτῆς ποιῆσθαι ἔμελλε, τηρήσασα, ἅμα τε καὶ ὥρα ἀφ' τῆς οἰκουσίας τῆς ἀδελφῆς ἐς ὃ θέατρον μόνον τῶν πυλῶν ἐσελθεῖν διεπρέξατο, κἀκεῖθα οἰκπηδήσασα, πρός, τε πρὸς τὴν ἀγοροσῶπί οἱ ἐμέλουσε, καὶ τὸ κιβωτὸν αὐτικὰ ἐσκομίσασα, ἐκεῖθεν τὸν ἄνδρα ἀνέηλθον, ὥστε τὸ καίρα θαυμάσαντα, πῶς μὲν αὐτὸν ἀφεῖναι (καὶ γὰρ τοῖς συνκρύψασί νιν, θανάτου πρόκειτο) τὸν δὲ δὴ φιλοπαίμενα ἐς τὸν ἱππάδα καταπάξαι. ἐκείνους μὲν οὖν πολλοὺς ὅσους γε καὶ ἐδυνήθη, διεσώσατο. ὁ, τε λέπιδος τοῦ τε ἀδελφῶ ὃ παῦλος ἐς μίλητον ὀκ δραπέτην ἐπέδεμε, ὃ πρὸς τοὺς ἀνδρὸς οὐκ ἀπόβατος ὤν. ὁ δὲ ἀντώνιος ὡμῶς καὶ ἀνηκέστως οὐχ ὅτι τοὺς ὀκ τεθνεῶτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπεχυρήσαντάς νιν αὐτῶν ὑπεχρήσθησαν ἐκτεινε, τάς τε κεφαλὰς σφῶν, εἰ καὶ συμβόλους ἐτύχομεν, ἐπεσκόπει, καὶ ὅπῃ πλῆσον τῆς τε μυσιωτάτης καὶ τῆς οἰκειοτάτης αὐτῶν ὅπως ὀκεπίμπλατο. καὶ ἡ τε φουλουία πολλοὺς μὲν καὶ αὐτὴ καὶ κατ' ἔχθραν, καὶ ἁρπάγματα, καὶ ἔστιν οὓς οὐδὲ γνωσκομένους ὀκτὼ τῆ ἀνδρὸς ἐθανάτωσεν· ἑνὸς γοῦν ἕνος κεφαλὴν ἰδὼν, εἶπεν, ὅτι τοῦτον ὀκ ἠπιστάμην. ὡς δ' οὖν καὶ ἡ τοῦ κικέρωνός ποτε ἐκομίσθη σφίσι (φθύγων γὰρ, καὶ καταληφθεὶς ἐσφάγη) ὁ μὲν ἀντώνιος πολλὰ αὐτῷ καὶ δισχερῆ ὀξωφλήσας, ἔπειτ' ἐκέλευσεν αὐτὸν ὀκ φανέσεσθαι τῶν δικῶν ἐν ᾧ βήματι πρεσλεγόμενον, ἵν' ὅθεν κατ' αὐτὸ δημηγορῶν ἠκούετο, ἐνταῦθα μὴ τῆς χεῖρας τὰ δεξιὰς, ὥσπερ ἀπετέτμητο, ὁρῷτο. ἡ δὲ φουλουία ἔς τε τὰς χεῖρας αὐτὸν, πρὶν ἀποκομισθῆναι, ἐδέξατο, καὶ ἐμπικραναμένη οἱ καὶ ἐμπτύσασα, ὅτι τὰ ῥήματα ἐπέφθηκε, καὶ ὃ σῶμα αὐτὸ διοίξασα, τὸν τε γλῶσσαν ὀξείλκυσε, καὶ ταῖς βελόναις ἃς ἐς τὴ κεφαλὴν ἐνῆκε, καθεκέντησε, πολλὰ ἅμα ὃ μαρὰ πρεσεπισκώπτουσα· καὶ οὕτω σ' οὖν ὅμως ἐσωσάν τινας, πρὸ ὧν γε καὶ πλείω χρήματα ἔλαβον, ἢ τελευτησάντων ἀνήρπασαν ἢλπισαν· καὶ ἵνα γε μὴ κενὰ ὀν ταῖς λυκώμοσι χώραν τῶν ὀνομῶν αὐτῶν ὦσιν, ἑτέρους ἀντενέγραψαν. πλεῖόν γε ὅτι ὃν θεῖον ὁ ἀντώνιος, πολλὰ τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ τῆς ἰουλίας ἰκεϊδυσάσης, ἀφῆκεν, οὐδὲν ἀνῆκον χρηστὸν εἰργάσατο. πολύποι μὲν οὖν ἀνδρὸ τοῦτα αἱ σφαγαὶ, πολυφθεῖς δὲ καὶ σωτηρίαι τισὶν ἐλπόνητο· συχνοὶ δὲ καὶ πρὸς τῶν φιλτάτων ἀπώλοντο, καὶ συχνοὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐσώθησαν· ἀνῆκον σφᾶς αὐτοῖς ἀπέκτειναν, ἀνῆκον αὐτοὶ οἱ ἐπελθόντες, ὡς καὶ φονεύσοντες ἀπέλυσαν. πρεσδόντες δέ τινες δεσπότας ἢ καὶ φίλους, ἐκολάσθησαν, καὶ ἕτεροι δι' αὐτοῦτο ἐτιμήθησαν· οἵτε πρεποιησάμενοί τινας, οἱ μὲν δίκην ἔδοσαν, οἱ δὲ καὶ χέρσα ἔλαβον. οἷα γὰρ οὐχ ἑνὸς ἀνδρὸς, ἀλλὰ τειῶν, πρεσβύτου τε τιὼ ὑπεθυμίαν τὸν ἑαυτοῦ ἑκάστου καὶ πρὸς ὃ ἴδιον συμφέρον πάντα ποιούντων, καὶ μήτε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς ἢ φίλους ἡγουμένων, ἀφθόνως πολλάκις γε ὃν ὁ ἕτερος ἀπολέσθαι, καὶ φθαρῆναι αὖ ὃν ὁ ἕτερος πρεσῆλθε, κατοῦ δικαζόντων, πολλὰ καὶ ποικίλα συνέβαινεν, ὡς που καὶ διανοίας ἢ μίσους πρὸς ἕνα ἐχθρὸς ἦσαν. ἐγὼ δὲ οὖν ὃ μὲν πάντα αὐτὰ ἀκριβῶς καθ' ἕκαστον ἐπεξελθεῖν, πρόθυμός εἰμι· πάμπολύ τε γὰρ ἔργον ἂν εἴη, καὶ οὐδὲν μέγα τῆ συγγραφῆ πρόσεστι. ἃ δὲ ἀξιομνημό-

Tanusia Tullii) Philoperné Octauia

Paulus frater lepidi Miletus

fuluiæ crudelitas

Ciceronis caput

Cicero

O facinus indignum fuluiæ in ciceronis caput

Iulia Antonij mater

νδυα μάλιστα εἶ) νομίζω, διηγήσομαι. Τοῦτο μὲν γὰρ, ἐς ἀπλαγὸν τὶς ὂν δεσπότιν καπακρύψας, εἶτ' ὀπῶ ὡς καὶ ἑτέρου ἵππος μιμήσεσιν ἐπολεδαν ἔμιμε, τιὼ τε ἐαθῆτα ποὸς αὐτὸν ἠλλάξατο, καὶ μετ' αὐτῆς τοῖς ὀπτιοῦσιν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὤν, ποοσαπήντησε, καὶ ἐσφάγη· καὶ οὕτως οἱ μὲν ἀπεδάποντο, νομίσαντες οὐ ἐβούλοντο πεφονδυκέναι, ὁ δ' ἀπελθόντων αὐτῶ ἑτέρωσε διέφυγε. Τοῦτο δ', ὅπερ ὁ Σκυλλῖνος ὁμοίως ἄπαξ ποὸς τὸν δεσπότιν διαπλάξας, αὐτός τε ἐς φορδον καπέφερεν ἑσπλαγέντα, καὶ ἐκεῖνον διεφορδῆ ἐποίησε· καὶ τοῦτον καταληφθέντες, ὁ μὲν οὐδὲν ὀφθεὶς ἐφονδώθη, ὁ δὲ, ὡς ἦν σκυλοφόρος, διεσώθη. καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι, διεργασίας τινὸς ποοϋποκχούσης σφίσι, τοῖς δὲ ποιήσασιν δύνατα πέδοσθαι. σιγματίας δέ τις οὐχ ὅσον οὐ ποοεπέδωκε τὸν σίξαντα, ἀλλὰ καὶ πάνυ ποοθύμως ἔσωσεν· ὡς γοῦν ὑπεκκομίζων ποι αὐτὸν ἐφωράθη, καὶ ἐδιώκετο, ἀπέκτεινέ τε τινα σὺτυχόντα οἱ κατὰ τύχην, καὶ τιὼ σωλῆ αὐτοῦ ὡς δεσπότην διεῖς, τὸν μὲν ὑπὸ πυρὰν ἐπέθηκεν, αὐτὸς δὲ τιὼ τε ἐαθῆτα, καὶ τὸν δακτύλιον τῆς δεσπότου λαβών, ἀπήντησε τοῖς διώκουσι· καὶ πλασάμενος ὡς καὶ φθύρον τε αὐτὸν ἀπεκτονώς, ὑπεσπεύδη ἔκτε τῶν σκύλων καὶ σὺν ὧν σιγμάτων, καὶ ἐκεῖνόν τε ἅμα ἔσωσε, καὶ αὐτὸς ἐτιμήθη. Ταῦτα μὲν οὖν ἐς σεδεμίαν ὀνόματος μνήμιλιν ἀφῖκται. ὁσιαῖον δ' ὃν γέτην ὁ ὑός, σὺκ φορᾶν δή τινα αὐτῷ ὡς καὶ τεθνηκότος σκυλάσας, ἀξέσωσε. ⸢Ὃ κλίντον κικέρωνα τὸν⸣ μάρκου ἀδελφὸν ὁ παῖς ἐξέκλεψε, καὶ ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ἔσωσεν. ἀλλὰ μὲν καὶ κατέκρυψε τὸν πατέρα, ὥστε μὴ ἀνευρεθῆναι, καὶ στρεβλωθεὶς ὑπὲρ τούτου πάσας βασάνους, σοφὸν ἀξελήλυθε. μαθὼν δ' ἐκεῖνος ὃ γιγνόμενον, ⸢ὃ⸣ φιλιππίσας τε ἅμα τὸν παῖδα, ⸢ὃ⸣ κρίσπος, ἦλθεν ἐθελοντὴς ἐς ὃ ἐμφανὲς, καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν τοῖς σφαγεῦσι παρέδωκεν. ἀρετῆς μὲν δὴ ⸢ὃ⸣ δυσεβείας τοσαῦτα πότε ὀπτιφανῆ ἔργα ἐλήλυθε. πόπλιος δ' δὴ λαγιὰς ὃν κικέρωνα τὸν μάρκου ἀπέκτεινε, καίπερ διεργέτιν αὐτοῦ ⸢σὺκ⸣ σεσωφρήματος ὄντα· καὶ ἵνα γε μὴ ἀκουσίως μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁρωμένως, πίστιν δὲ πεφονδυκέναι αὐτὸν λαβῆ, εἰκόνα ἑαυτοῦ πλησίον τοῦ ἐκείνου κεφαλῆς ἐστεφανωμένην ἔθηκε, ⸢ὃ⸣ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὀπτιγεγραμμένον ἔχουσ. ⸢ὃ⸣ οὕτω γε καὶ ⸢ὃ⸣ ἀντώνιος δι' αὐτοῦ ἤρεσεν, ὥστε ⸢ὃ⸣ χρήματα πλείω τῶν ἐπηγγελμένων λαβεῖν. μάρκες δὲ τερέντιος οὐάρρων ἠδίκησε μὲν οὐδὲν ὁμώνυμος δὲ δή τινι τῶν ὀπτικηρυγμένων, πλὴν μιᾶς ποσηρείας, ὧν καὶ δείσας μήτι καὶ τοῦτο, οἷα ⸢ὃ⸣ κίννας, πάθῃ, ἐξέθηκε γράμμα αὐτὸ τοῦτο δηλῶν (ἔδη μάρκος δὲ) καὶ ὁ μὴ διφθερεῖται καὶ γέλωτα ὀπτὶ τούτῳ ὠφλίσκανε. ὃ δὲ δὴ ἀγαθύμητον τὸν βίου καὶ ἐξ ἐκείνου ἐτεκμηρεώθη, ὅτι λουσκιος μὲν φιλούσκιος ⸢σὺκ⸣ ἀπὸ τε τῆς σύλλου ποοθύτερον ὀπτικηρυχθείς, ⸢ὃ⸣ διαφυγών, ἔστε ὃ λούκωμα αὖθις τότε ἐσεγράφη, καὶ ἀπέδανε· μάρκος δὲ οὐδήεριος μεσαλᾶς ⸢σὺκ⸣ ἀπὸ δ' ἀντωνίου θανατωθεὶς αὖ, οὐχ ὅπως ⸢σὺ⸣ ἀσφαλείᾳ διεβίω, ἀλλὰ ⸢ὃ⸣ ὕπατος ὢν ἐκείνῳ αὐτῷ ὕστερον ἀπεδείχθη. οὕτως ἔκ τε τῶν ἀπορωτάτων πολλοὶ ποοεγίγνονται, ⸢ὃ⸣ ⸢σὺκ⸣ τῶν θαρσουντως ἐχόντων ⸢σὺκ⸣ ἄπιστοι ἀπόλλυνται· καὶ ἀφ' τούτου χρὴ μήτε ἐς ὃ ἀπέχτιστον ποοῖς αὐλικὰ συμφορὰς ⸢σὺκ⸣ πλήπεσθαι ἵνα, μήτε ἐς ὃ ἀφρόντιστον ⸢σὺκ⸣ τὸ τῶν θεῶν χρῆμα ποοεχθροῖς ἐπαίρεσθαι, ἀλλ' ἐς ὃ μέσον ἑπ' ἀμφότερα τὴν ἐλπίδα τῶν μόγων ἐς ἡμῶν, ἀσφαλῆς ἐφ' ἑκάτερα ταῖς λογισμοῖς ποιεῖσθαι. καὶ τότε οὖν ταῦτα τε οὕτως ἐγένετο, ⸢ὃ⸣ πλῆστοι μὲν ὧν μὴ ποοεγραφέντων, ἀφῖκτο τε ἔνδραν ⸢ὃ⸣ ἀφ' χρήματα πάνυ πάνυ πλούτων· πλῆστοι δὲ τῶν ὀπικηρυχθέντων οὐχ ὅτι ποοεωμένοντο, ἀλλὰ καὶ κατῆλθον αὖθις. καὶ ἵνες αὐτῶν

- Q. Cicero
- P. Laenas Cicero
  mis occisor
  Ingratitudi
  mis eximiu exemplu
- M. Terentius Varro
- L. Philusci)
- M. Valerij Messala
- Pulcherrima Sététia

αὐτῶν καὶ ἀρχὰς ἔσχον. ἡ δὴ διάκρισις σφίσι ποὸς τε τὸν βεσῦτον, ⸢ὃ⸣ ποὸς τὸν κάσιον, πόντε σέξτον ἐλίγνετο. καὶ οἵ γε πλείους ποὸς τοῦτον συνκατέφυγον. ναυαρχεῖν τε γὰρ ποοτέρων αἱρεθεὶς, καὶ χρόνον τινὰ ⸢σὺ⸣ τῇ θαλάσσῃ διωνθεὶς, ἱκανῶ τε οἰκείαν, καίπερ τῆς ἀρχῆς μὴ τοῦ ⸢σὺ⸣ πάνυ τῶν καίσαρος χρηθεὶς, ποοεβεδήκετο, καὶ τιὼ σικελίαν καπαχὼν, ἔπειτ' ὡς καὶ ἐκείνῳ ἐπεκηρύχθη, αἵ τε δῆμαι σφαγαὶ ἐλίγνοντο, πλῆσαι τοῖς ὁμοίοις σεωήεσαν. τῇ γὰρ ἰταλίᾳ ἐγγύθεν ἐφορμῶν, διέπεμπεν ἐς τιὼ ῥώμιλιν, καὶ ἐς ταῖς δῆμας πόλεις, ὁπότε δῆμα τοῖς ὑπὰ ποοεισώσασι διαπλάσια τῶν τοῖς φονδύσασι ποοχειμένων ἐπαγγελλόμενος, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις καὶ ⸢σὺ⸣ ποοδοχιὼ καὶ ὀπτικυείαν καὶ χρήματα καὶ ὑμαῖς ὑπισχνούμενος. ὅθεν δὴ συχνοὶ ποοὸς αὐτὸν ἦλθον. ἀριθμὸν γὰρ οὔτε τῶν ποοεγραφέντων, οὔτε ὧν φονδυόντων, ἢ καὶ διαφυγόντων σόδε νῦν ἔγραψα, ὅτι πολλοὶ μὲν τῶν ὃ ποοῦτον ἐς ταὐλοκώματα ἐγγεγραφέντων, ἀπειλήφασμ, καὶ τούτων γε σὺκ ὀλίγοι διεσώθησαν, καὶ δῆλοι συχνοὶ διεφθάρησαν. καὶ αὖθις σόδε πεντηκοντῖσιν ὀξυσία ἴσῳ, δῆλα πολλοὶ καὶ σὺν τούτου πάνυ πάνυ πλούτησαν. καὶ τέλος ὡς τότε πεπλασμένον αὐτῶν πᾶν αἴσυμφορα ὀξενίκων, καὶ σόδεὶς σόδὲ τῶν πάνυ ἀνδρικῶν αὐτικαρίερσν ποοὸς αὐτὰς ἐδυνάτο, ἀλλ' ὁ τε τοῖς δῆλοις πᾶσι ⸢ὃ⸣ ἔργοις καὶ λόγοις ἔσκυθρώπαζον, καὶ σὺ τῇ ἀρχῇ δ' ἔτους οὐ ἤμυνον, ὡς πάνυ εἰώθασιν, ἐορτάσῳ, ἐκελεύσθησμ ⸢ὃ⸣ ἀφ' ποοεγραφῆς, ἀνδυμεῖσθαι, θάνατον ὀφλήσοντες δ' μὴ πειθαρχήσωσιν. οὕτω που ὡς ⸢ὃ⸣ ἐπ' ἀγαθοῖς τοῖς κοινοῖς κακοῖς χαίρων ἰώαλκάζοντο. καὶ ἃ τοῦτο εἶπον, ὁπότε ⸢ὃ⸣ ἐκείνοις, τοῖς τεσὶν ἀνύσραισι λέγω, δῆλα τε, ὡς διεργέταις καὶ σωτῆρσι τῆς πόλεως γεγονόσι, καὶ τοὶς ⸢σ⸣εφαίοις τοὶς πολιτικοὶς ἐψηφίσμτο· οὐ γὰρ ὅτι τινὰς ἐφόνευον, αἰτίαν ἔσχον ἠξίουν, δῆλ' ὅτι μὴ πλείονας, ποοσεπαμύνασθαι ἤθελον· καὶ ποοὸς γε τὸν δῆμον φανερῶς τότε εἶπον, ὅτι οὔτε τιὼ τῶ μύριον τῶ τε σύλλου ὠμότητα, ὥστε καὶ μισητιὼν ἄγαν, οὔτ' αὖ τιὼ τῶ καίσαρος ὀπτιείκειαν, ὥστε ⸢ὃ⸣ καταφρονητιὼν, καὶ ἀπ' ἀμφοῖν ⸢ὃ⸣ ὀπτιβαλλιὼν, ἐζηλώκασι. τοιαῦτα μὲν ποὸς ταῖς σφαγὰς ἐλίγνετο· πολλὰ δὲ δὴ καὶ ἄτοπα ⸢ὃ⸣ ποὸς ταῖς τῶν δήλων οὐσίας συνέβαινε. κἠπτοι ταῖς τε γυναιξὶ ταῖς ὧν φονδυομένων ταὶ ποοῖκας, καὶ τοῖς τέκνοις τοῖς μὲν ἀφῆρεσι ὃ δέκατον, ταῖς δὲ δηλείαις ὃ εἰκοσὸν τῆς ἐκάστου σφῶν οὐσίας δώσων, ὡς καὶ δῆλοι φιλανθρωποί τ' ὄντες, ἐπηγγείλαντο. δῆλ' οὔτε ταῦτα πλιὼ ὀλίγων ἐδόθη, ταί τε τῶν λοιπῶν καὶ πάνυ ἀδεῶς ἐπορθεῖτο. Τοῦτο μὲν γὰρ, οἰκίοιον οἰκαύσιον πασῶν τῶν τε σὺν ταῖ ἄγῃ καὶ ὧν σὺν τῇ δήλῃ ἰπαλίᾳ οἰκιῶν, ὧν μὲν ἐμεμισθώκεσμ ἵνες, ὅλον, ὧν δὲ αὐτοὶ ᾤκουν, ὀξ ἡμισείας, ποοὸς τιὼ τῆς καπαγωγῆς ἀξίαν ἐσέποαξαν. Τοῦτο δὲ, τοὶς τὰ χωρία ἔχουσας, ὃ ἥμισυ τῶν ποοσόδων αὐτῶν ἀφείλοντο, καὶ ποοσέτι καὶ τοὶς γραμμάτας, τιὼ τε ⸢σ⸣φίσι τῶν ἀπὸ ὧν πόλεων, σὺν αἷς ἐχείμαζον, ποοσῖκα λαμβάνειν ἐποίησμ. ⸢ὃ⸣ χρὴ τιὼ χάραν ὡς ὅτι τὰ δεδημευμένα, τά τε ὧν δήσα μὲν ἔτι δῆμπέμποντες (καὶ γὰρ ἐκείνους, ὅτι μὴ σὺν τῆς ποοῤῥηθείσης σφίσιν ἡμέρας μετέσησμ πολεμίους ἐποιήσαντο) πάνυ καὶ τὰ λοιπὰ ποοσδιήρπαζον. ἵνα γὰρ καὶ τῶν ἔργων τοὶς μισθοὶς ἔχοντες πᾶν ὃ ποοσθυμον σφίσι ποὸς ἔχωνται, ταῦτά τε αὖθις ποοσῆκεν ἐπέδεπον, καὶ πόλις χάρας τε δώσειν ὑπισχνοῦντο, καὶ ὀπτὶ τούτῳ καὶ γεωνόμους ὁμοῦ καὶ οἰκιστὰς αὖθις ποοσαπέδειξαν. ὃ μὲν δὴ πλῆθος τῶν γραμμάτων τούτοις δυνηρτῶν· ὧν δὲ δὴ λοιμωτέρων τοιὼ μὲν, τοῖς κτήμασι τοῖς τῶν ἀπολλυμένων ἐδελέαζον, τὰ μὲν ἐπιδωνίζοντες, τὰ δὲ καὶ

P. Ventidi)

Coss { M. Lepidus / L. Plancus

ποιῆσα. σφίσι χαριζόμενοι, τοὺς δὲ, καὶ ταῖς ἀρχαῖς, ταῖς τε ἱερωσύναις αὐτῶν ἐτίμων. ὅπως γὰρ ἀδεῶς αὐτοί τε τὰ κάλλιστα τῶν οἰκοδομημάτων λαμβάνωσι, καὶ ἐκείνοις ὅσα βούλονται διδῶσι, τοσοῦτον μηδένα τῶν ἀλλων μὴ ὠνησόμενα ἐς ὃ τοσαυτήριον ἀπεδυτᾶν· εἰ δὲ μή γε, ζημιοῦσθαι ὃν τοῦτο ποιήσωνται· καὶ ἐκείνους γε οὕτω μετεχειρίζοντο, ὥστε τι καταφωρᾶν καὶ πλείστου ὅσου ἀγοράζειν ὧν ἔλεγεν, καὶ δίχα τούτου μηδ' ὠνητίαν ἔτι. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κτήματα τοῦ θείου ἐγένετο. τὰς τε ἀρχὰς, τάς τε ἱερωσύνας τῶν θανατωθέντων, οὐ τοσοῦτο νομιζόμενον ἐκ τῶν νόμων, ἀλλ' ὡς που καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς, ἔδοσθαι. καὶ ὑπάτοις τοῦ μὲν καίσαρος τὸν ἀρχιμάγειρον ἀπειπόντος (ἦν γὰρ οὕτως ἐπεθύμησεν, ὥστε καὶ πολεμῆσαι δι' αὐτὸν, ζῶντος ἐκὼν ἐξέφη) τὸ δὲ στεναρχοντος αὐτοῦ μεταλλάξαντος, δῆλον τέ τινα, καὶ ὃν οὐεντίδιον ὃν πούπλιον, καίπερ στρατηγοῦντα, ἀπέδειξαν, ἐς τε τὸν στρατηγὸν αὐτὸν τῶν ἀρτοπωλούντων τινὰ ἐσήγαγον. καὶ πρώτας μὲν τοῦτο τοὺς στρατηγοὺς πέντε ἡμέρας ἐπὶ ἀρχοντας παύσαντες, ἐκείνους μὲν ἐς τὰς ἡγεμονείας τὰς ἐνδον ἔσχαλαν, ἑτέρους δὲ αὖτ' αὐτῶν ἀντικατέστησαν· νόμους τε τοὺς μὲν ἀπήλειψαν, τοὺς δὲ ἀντενέγραψαν, καὶ στεναχόντι εἰπεῖν, ἐς τἄλλα πάντα ὅπως ποτε ἐδόκει αὐτοῖς ἔπραξαν. τῶν μὲν γὰρ ὑπεκκλήσεων ὧν ὑπεφθόνουν, καὶ διὰ τοῦτο καταλυθησῶν οὐκ ἀντεποιήσαντο, τὰ δὲ δὴ πραχθέντα πρός τε ὃ βουλόμενον ἐς τε ὃ ὑπεθύμουν ἐς ἑαυτοὺς δίκην, ὥστε χρυσοῦν τὸν τοῦ καίσαρος μοναρχίαν φανῆναι. ὃν μὲν οὖν σιωπῶν ἐχεῖνον τοῦτά τε οὕτως ἐποίησαν, καὶ νεὼν τῷ τε Ῥαπίδι καὶ τῇ ἴσιδι ἐνεψφίσαντο· ὃ δὲ δὴ λεπίδου τοῦ μάρκου, τοῦ τε πλάγκου θ' λουκίου ὑπατευσάντων, λόγχαι μὲν αὖθις ἐζετέθη, θάνατον μὲν μηδενὶ ἔτι φέροντα, τὰς δὲ οὐσίας τῶν ζώντων ἀποσυλῶντα. τοσοῦτόν γὰρ ἐχρῆσε, ἅτε πολλὰ μὲν καὶ πολλοῖς τραπόμενος τοσοσφαλήσαντες, πολλὰ δὲ καὶ ὑπὸ τοῖς γνωρίμοις δι' αὐτῶν δαπανῶντες, πολλῷ δὲ ἔτι πλείω ἐς τοὺς τοσοδοκωμένους πολεμίους δαπανήσοντες, ἠργυρολόγουν· οὐ μέντοι ἀλλὰ ὅ τ' τῶν ὧν τοσούτου μὲν ποτε καταλυθέντων, τότε δὲ αὖθις ἐπανατεθέντων, ἢ καὶ ἐκ κενῆς τοσοκαταστάντων, τό, τε τῶν στεφανηφόρων, ἃς πολλὰς μὲν ὑπὸ τῆς γῆς, πολλὰς δὲ καὶ ὑπὸ τοῖς οἰκέταις ἐποιήσατο, μετρίως πως τοῖς ἀνθρώποις χρῆται· ὃ δὲ δὴ τοῖς καὶ ἐφ' ὁποσονοῦν ἔτι οὐ μόνον τῆς βουλῆς τῶν ἢ καὶ ὧν ἱππέων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλευθέρων καὶ ἀνδρῶν ὁμοίως καὶ γυναικῶν ὑποδεικνῦσιν ἐς λιμένα τὰ ἐσχατιαῖς καὶ κατὰ δεκατευθῆναι, σφόδρα πολλοὺς ἐλύπασε. τῆς μὲν γὰρ λόγῳ ὃ δέκατον τῆς οὐσίας τῆς ἑκάστου σφῶν ἐποιήθη, ἔργῳ δὲ οὐδὲ ὃ δέκατον τινι καλελείφθη. ὅπου γὰρ οὐ ῥητόν τι ἀργύριον τοῖς τῶν κτημάτων ἀξίαν ἐσενεγκεῖν ἐκελεύσθησαν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς αἱ τιμήσεις ὧν σφετέρων ἐγίνοντο, καὶ οὐ τοῦτο ὡς οὐκ ὀρθῶς αὐτὰ τεπιμημένοι διεβοῶντο, καὶ τὰ λοιπὰ τοσοσαπόλυσθαι· εἰ δ' οὕτω τινὲς τοῦτό πως διέφυγον, ἀλλ' ὑπό τε τῶν πάλαι ἐς γένος καὶπακλήσεως, καὶ ἀργυρίου δῆτα ἀσωνίζοντες, πολλῶν καὶ αὐτοῖ τοῦ ποτὲ τινὰ ἀπεσταθῆναι. ὃ μὲν οὖν καὶ ἕτερόν τι τοιόνδε, βαρὺ μὲν καὶ ἀκοῦσαι, βαρύτατον δὲ τοσαχθῆναι ἐγένετο· τῆς γὰρ βουλευομένης σφῶν ἐδόθη πάσης ἢ οὐσίας ὁκτωστῆναι, ὃ τέταρτον μεταξὺ τοῦτα αὐτῆς ἀπαιτῆσαι, τουτέστι μήτε τι λαβεῖν, καὶ τοσήμαται ἀγεῖν. ὁπότε γὰρ βίᾳ τὰ δύο μέρη φανερῶς ἐσυλῶντο, πῶς ἂν ὃ τέταρτον ἀπέλαβον, ἢ πῶς τε καὶ ὁλίγου αὐτῶν πωλουμένων; τοῦτο μὲν γὰρ, πολλῶν

πολλῶν ἅμα ἀποκηρυττομένων, καὶ τῶν ἀνθρώπων ὧν πλεόνων καὶ ἀργύσων ἃ δυαργύρων ὄντων, τῶν γ' ἀνίου μὴ ὠνωμένων, ὡς καὶ ἐξόντων τι ἀγορεάσαι, ἵνα μὴ ἃ ἐκείνῳ τοσαπολέσωσιν, αἱ τιμαὶ ἀνῆντο. τοῦτο δὲ, τοῖς στρατιώταις πολὺ πλεῖστ' ἀξίαν πέμπα ὑπετοσάσκετο, ὥστε τῶν μὲν ἰδιωτῶν οὐδεὶς οὐδέν ὅ, τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν διεσώσατο. τοσὸς γὰρ αὖ τοῖς ἀνδράσι, ἔς τε ὃ ναυτικὸν οἰκέτας, εἰ καὶ μὴ εἶχόν τινες, ὠνούμενοί γε ἐδίδοσθε, ἃ τοὺς ὁδοὺς οἰκείοις οἱ βαλόντα δαπανήμασιν ἐπεσκεύαζον. μόνοι δὲ δὴ οἱ τὰ ὅπλα ἔχοντες ὑπερεπλούτησε. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐξήρκει σφίσιν οὔτε ἡ μιαθοφορία καὶ ὑπερβελὴς οὖσα, οὔτε αἱ ἔξωθεν ὑπιφοραί, καίτοι παμπληθεῖς γιγόμεναι, οὐ τὰ ἆθλα τῶν φόνων μέγιστα δὴ δοθέντα, οὐχ αἱ κτήσεις τῶν χωρίων τοσοικιμαῖαι ἔς που γινὰ αὐτοῖς ὑπερέξασαν. δηλαὶ τοσοῦτοι οἱ μὲν τὰ οὐσίας ὧν τελευτώντων ὅλας καὶ ἥτοιμον καὶ ἕτοιμον, οἱ δὲ καὶ ἐς τὰ τῶν ζώντων ἔτι τεθνώντων τε καὶ ἀτέκνων γιγὴν ἐσεδιάζοντο. ἐς τοσοῦτον γὰρ τῆς τε ἁπλησίας καὶ τῆς δυαχωστίας ἐχώρησαν, ὥστέ γινα καὶ τοῖς τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ καίσαρος μηδὲς οὐσίαν ἀποθανούσης, πρότερ' ἢ δημοσία τὰ ἀφῆ τιμηθείσης, πρὸ αὐτοῦ τοῦ καίσαρος αἰτῆσαι. τοιαῦτά τε οὖν οὕτως οἱ τρεῖς οἱ ἀνδρες ἐκεῖνοι ἐποίουν, καὶ ἅμα καὶ ὃν καίσαρα ὃν τοσότερον ἐσεμνυνον ὅτι πλεῖστον. ἅτε γὰρ τῆς μοναρχίας ἐφιέμενοι, ἐς τοσὲς αὐτοῖ ἐπειγόμενοι, τοῖς τε σφαγέας αὐτοῦ τοῖς λοιποὺς ὀργῇ μετήεσαν, ὡς καὶ οὐ τοῦτου τοῖ τε ἄδικα σφίσιν ὧν ἐποίουν, καὶ τὰ ἀσφάλειαν πόρρωθεν τοσοδασκευάσοντες, καὶ πολλὰ ὅσα ἐς ἁμιλλᾶ αὐτῷ ἔφερε, τοσοθύμως ἐτοσαπτον ἐς τὴν τοσοδοχὴν τοῦ ἀοῖοῖ ποτε τῶν ὁμοίων ἀξιωθεῖσαν. καὶ δίχ' οὖν τοῦτο τοῖς τε ἐνψφισμένοις ἠγαλλον αὐτῷ, καὶ ἑτέρους αὐτοσε τοσοέθεσθαι. οὐ τε γὰρ τῇ τοσότῃ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ αὐτοί τε ὠμόσθη, καὶ τοὺς δήμους ὥρκωσε βέβαια νομιεῖν πάντα τὰ ὑπ' ἐκείνου γινόμενα. καὶ τοῦτο καὶ νῦν ὅτι πᾶσι τοῖς ὃ κράτος ἴσχουσιν, ἢ καὶ ἐπ' αὐτῷ ποτε γινομένοις, καὶ μὴ ἀτιμωθεῖσι γίγνεται. καὶ ῥᾴδον οἱ οὐ τε τῇ ἀγορᾷ καὶ οὐ τῷ τόπῳ οὐ ᾧ ἐκέκαυτο, τοσκαλεδήμοντο. καὶ τί καὶ ἄγαλμα αὐτοῦ ἐν ταῖς ὑποσκρομίαις μεθ' ἑτέρου ἀφεσθίσιου ἔπεμπον. εἴτε νίκη τις ἠγέλθη ποθέν, χωεὶς μὲν τῷ κρατήσαντι, χωεὶς δὲ ἐκείνῳ καὶ τεθνεῶτι ἁμιλλᾶ ἱερομιλιάς οἴεμον. ταῦτε γινόμενα αὐτοῦ διαφυηφορεῖσθαι καὶ δύγμα μόρους πολίταις ἑορτάζειν ἰὼ παίκασθαι, νομοθετήσαντες τοῖς μὲν δήμοις τοὺς ἀμβλήσαντας αὐτῶν, ἐ τοσότους τῷ τε διὶ καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἔτι, τοῖς δὲ δὴ βουλευταῖς, τοὺς τε ὑῆς σφῶν, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ὀφλισκάνειν. καὶ (σεμνέσαγε γὰρ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ τὰ ἀπολλώνια γίγνεσθαι) ἐνψφίσαντο τῇ τοσοτεραίᾳ τὰ γινόμενα ἀγάλλεσθαι, ὡς καὶ λογίου τινὸς σιβυλλείου ἀπαγορεύοντος μηδενὶ θεῶν πότε, πλὴν τῷ ἀπόλλωνι, ἑορτάζεσθαι. ταῦτα μὲν οὖν αὐτῷ ἔδοκεν. ἐς τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐφονεύθη, κυρίαν ἀεί ποτε ἔδραν βουλῆς ἔχουσαν, ἀποφαίνειν ὀμόσθαι. τό, τε οἴκημα ἐν ᾧ ἐσφάγη, τοῖς χρήματα τε ἔκλεσθαι, καὶ ὃ βουλευτήριον ὃ ἰούλιον ἐπ' αὐτοῦ κληθέν, τοῖς ὃ κομιτίῳ ὠνομασμένῳ ὡς κεδόμοιν, ὥσπερ ἐνψφισο. τοσὸς γ' τούτοις ἀπεῖπον μὲν μηδεμίαν εἰκόνα αὐτοῦ, καθάπερ θεοῦ τινος ὡσαληθῶς ὄντος, ἐν ταῖς τῶν συγκλήτων αὐτοῦ ἐκφορᾶς πέμπεσθαι· ὅπερ ἐκ τοῦ πάνυ ἀρχαίου καὶ ποτε ἔτι ἐγίγνετο. ἀπηγόρευσαν δὲ μηδένα ἐς ὃ ἡρῷον αὐτοῦ καταφυγόντα ἐπ' ἀδείᾳ, μήτε ὑδρίλατεῖσθαι, μήτε συλᾶσθαι, ὅπερ οὐδενὶ οὐδὲ τῶν θεῶν, πλὴν τῶν ὅτι τοῦ ῥωμύλου ἡγεμόνων, ἐδεδώκεσαν· καί τοι καὶ ἐκεῖνο ὃ χωεῖον ὀνό-

Attia matris Cæsaris mores

Curia Julia apud comitiū

μητὶ τὼ ἀσυλίαν, μ᾽ τ᾽ ἰδῶν ἀνδρῶν ἀ. ἀθεσιν, ἀλλ᾽ ὃ ἔργου αὐτῆς ἔφερεν. οὕτω γὰρ εὐεφόβητο, ὥστε μηδένα ἔτι τῶν ἐξελαύνειν ἐς αὖθις δίωνησθῶναι τῶν μὴ δὴ καὶ χωρὶς τούτων ἔδωκαν τοῖς δὲ ἀεὶ πρὸ θύροις, ῥᾳδίως ἐνίεσθαι χρῆναι, ὅτι τὶς αὐτῶν ἀπὸ δείπνου πρὸς ἑσπέραν οἴκαδε ἐπανιοῦσα, ἠγνοήθη τε καὶ ὑβρίσθη. ταῖς τε ἀρχαῖς ταῖς ἐν τῇ πόλει ὀπτὶ πλείω ἔτη προσαπέδοξαι, τοῖς τε ὀπτιματίοις σφίσιν ἅμα δι᾽ αὐτῶν μισθοῖς, καὶ τὰ προάγματα ὀπτὶ μακρότερον ταῖς τ᾽ ἀρχόντων διαδοχαῖς κρατοῦντα. προσέξαντες δὲ τούτοις, λέπιδος μὲ αὐτὸ τὼ τε πόλιν καὶ τὼ δήμου ἰταλίαν διαφέροντα, ὡς πρῶτον εἶπον, ὑπέμεινε· καίσαρ δὲ ὁ δυτώνιος ἐξεστράτευσαν, ὅτε γὰρ βρεῦτος καὶ ὁ κάσιος ὃ μὲν πρὸς τὸν μ᾽ τὼ ὁμολογίαν τὼ πρὸς ὃν δυτώνιον τοῖς τε δήμοις σφίσι λυσιτελοῦν, καὶ ἐς τὼ ἀγορὰν ἐσηκέσθαι, καὶ ταῖς στρατηγίαις ἐν ᾧ αὐτῷ ᾧ καὶ πρὸν κόσμῳ διοικεῖν. ἐπεὶ δ᾽ ἤρξαντο λυσιτελοῦντα τῇ δ᾽ καίσαρος σφαγῇ χαλεπαίνειν, ἐξεχώρησαν ὡς ὀπτὶ ταῖς ἔξω ἀρχαῖς ἀφ᾽ ἑστερτέρατο ἐπειγόμενοι (καίτοι καὶ ἀσυνόμως ὁ κάσιος ἐῶν, ταῦτε ἀπολλώνια σφίσι πω διεορτάκει· ἀλλ᾽ ἐκεῖνα μὲν δι᾽ δυτωνίου τὸν συστρατηγοῦ καὶ ἀπὼν ἐκπρεπέστατα διετέλεσεν, αὖθις δὲ οὐκ αὖθις ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπέπλευσεν, ἀλλ᾽ ἐν τῇ καμπανίᾳ μ᾽ τ᾽ βρεύτου χρονίσας, ἐπετήρα (καὶ γὰρ ἐνόμιζεν) καί τινα καὶ γράμματα ἐς τὼ ῥώμιν, ἅτε καὶ στρατηγιῶντες, πρὸς τ᾽ δῆμον ἔπεμπον, μέχρις ὁ καίσαρ ὁ ἐκ παυσιανὸς τῶν τε προγμάτων δυτίλαμβάνεσθαι, ἐς ὃ πλῆθος σφίσι ἐξείλκεσθαι ἤρξατο. τότε γὰρ τῆς τ᾽ δημοκρατίας ἅμα ἀπογνόντες, καὶ ἐκεῖνον φοβηθέντες, ἀπῆραν, καὶ αὐτοῖς οἱ ἀθηναῖοι λαμπρῶς ὑπεδέξαντο. ἐπιμῶντο μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ τῶν δήμων ἐφ᾽ οἷς ἐποίησαν· ἐκεῖνοι δὲ ἐς εἰκόνας σφίσι χαλκᾶς προθέτε τὼ τῶν ἁρμοδίου καὶ ἀριστογείτονος, ὡς καὶ ἡλωτᾶς αὐτῶν δημοκρίνοις, ἐψηφίσαντο. καὶ οὕτω πυθόμενοι ὃν καίσαρα ὀπτὶ μεῖζον ἀρεᾶς, κρητῶν μὲν καὶ βιθυνῶν ἐφ᾽ οἷς ἐτέλουντο, ἠμύνησαν, ὑπερμίαν δὲ αὐτοῖς ἀξιόχρεων ὠφέλειαν ὁρῶντες οὖσαν, πρὸς τ᾽ δὴ τὼ τε συρίαν καὶ τ᾽ μακεδονίαν, καίσαρ μηδὲν σφίσι προσηκούσας, ἀλλ᾽ ὅτι τῷ χαιρῷ καὶ τοῖς χρήμασι, ταῖς τε δυνάμεσιν ἤκμαζον, ἐῤῥάποντο· καὶ κάσιος μὲν πρὸς τοὺς σύεσις, ὡς καὶ στυνήθεις οἱ καὶ φίλοις ἐκ τῆς μ᾽ τὸ κράτου στρατείας ὄντας, ὥρμησε· βρεῦτος δ᾽ τὼ τε ἠλλάδα καὶ τ᾽ μακεδονίαν στυίγη. δηλῶς τε γὰρ ἔκτε τῆς δόξης τῶν πεπραγμένων, καὶ ὅτι ταῖς ἡπίσι ὧν ὁμοίων προσεῖχον αὐτῷ, καὶ ὅτι ἐς γραικίαν συχνοὺς τοὺς μὲν ἐκ τῆς πρὸς φαρσάλῳ μάχης ἐκεῖ που καὶ πρότε ἐπιπλανωμένους, τοὺς δὲ ἐκ τῶν τῷ δολοβέλλᾳ σῶν ἐξελθόντων ὑποληφθέντας ἢ δι᾽ νόσον, ἢ δι᾽ ἀταξίαν προσηκούσας εἶχε. καὶ οἱ καὶ χρήματα ἐκ τῆς ἀσίας τῶνδε τὸ πρεβωνίου ἦλθε. ὃ μὲν οὖν ἡβωικὸν ἀπονητότατα ἐκ τούτων, ἅτε μηδὲ δυνάμιν τινὰ ἀξιόλογον ἔχον, προσεποιήσατο. ἐς δὲ δὴ τὼ μακεδονίαν ἦλθε μὲν ἐν ἐκείνῳ τῷ χαιρῷ ἐν ᾧ ὅ, τε δυτώνιος ὁ γαΐος ἀπὸ ἀφῖκτο, καὶ κύϊντος ὀρτήσιος ὁ προσάρξας αὐτῆς, ἀπαλλαγήσεσθαι ἐμέλλησεν, οὐ μέντοι καὶ προῖγμά τι ἔσχεν. σφᾶς γὰρ αὖθις αὐτῷ προσεχώρησε, καὶ ὁ δυτώνιος κωλυθεὶς κτ᾽ τὼ τῶν καίσαρος ἐν τῇ ῥώμῃ ὀπτικράτησιν, προέσειν τι τῶν τῇ ἀρχῇ προσηκόντων, ἀσθενὴς ἔτι· ὅ, τε οὐατίνιος ἦρχε μὲν ἰλλυριῶν τ᾽ πλησιοχώρων, καὶ τό, τε δυῤῥάχιον ἐκεῖθεν ἐπελθὼν προσκατέλαβε, καὶ ἔτι αὐτῷ κτ᾽ ὃ σασιωτικὸν διάφορος. οὐ μέντοι ἠδυνήθη τι αὐτῶν βλάψαι. οἱ γὰρ στρατιῶται ἀχθόμενοί τε αὐτῷ, καὶ προσκαταφρονήσαντες αὐτοῦ ἀφ᾽ νόσου μετέχησαν. καταλαβὼν οὖν καὶ τούτους, ὅτι τε ὂν δυτώνιον ἐν τῇ ἀπολλωνίᾳ ὄντα ἐστράτευσε, καὶ προσαπαντήσαντές οἱ αὐτοῦ, τούς τε στρατιώτας ὠφελήσατο, ὃ ἐκεῖνον ἐς ὃ τεῖχος προσκαταφυγόντα ἀπετείχισε μὲν καὶ ἐζώγρησεν ἐκ προδοσίας, κακὸν ἢ οὐδὲν εἰργάσατο. προσάξας ἢ ταῦτα, καὶ τὼ τε μακεδονίαν μ᾽ τοῦτο πᾶσαν καὶ τὼ ἤπειρον προσελαβὼν, ἐπέστλε τῇ γερουσίᾳ, τά τε προαχθέντα οἱ δηλοῦν, καὶ ἑαυτὸν, τά τε ἔθνη ὃ τοῖς στρατιώταις ἐπ᾽ αὐτῇ ποιήμενος. οἱ δὲ (ἔτυχον γὰρ ὑποπίπτωσ ἤδη προσὸν καίσαρα ἔχοντες) ἱκανῶς τε αὐτὸν ἐπῄνεσαν, καὶ πάντων τῶν ἐκεῖ χωρίων ἀρχὴν ἐκέλευσ᾽. ὡς οὖν ὃ ἐκ τῶν δόγματος τὼ ἡγεμονείαν ἐβεβαιώσατο, αὖθις τε ὅτι πλῆθον προσεθυμήθη, καὶ ὃ ὑπῆκοον ἀπροφασίστως στωαιρόμενον ἔσχε, καὶ τέως μὲν τῶν τε καίσαρι πέμπων ὅτε ἐδόκει ὦ δυτωνίῳ πολεμεῖν, πρῶτ᾽ ἐκείνῳ τε δυτίσασθαι, καὶ ἑαυτῷ σῶσθ᾽ αγλῶναι. καὶ αὖθις ἐς τ᾽ ἰταλίαν πλεῦσαι πρέσβυς ἔπεμψεν, ὅθεν ἡ γερουσία μετέπεμψεν αὐτόν· ἐπεὶ δὲ ὁ καίσαρ ταῦτε ἐν τῇ ῥώμῃ ἀκριβῶς κατέῤῥε, καὶ τοῖς τῶ παῖδος φονέας φανερῶς ἐτιμωρεῖτο, κτ᾽ χάραν ἔμενε, καὶ διεσκήπει ὅπου ποτὲ ὀπτιόντα αὖθις καλῶς ἀμείψαιτο, ὃ ταῦτε δῆτα ἄρισα δή, τὼ τε μακεδονίαν δίηγαγε, καὶ τὰ γραίβυμαπασια θέντα οἱ ὑπὸ τῶ δυτωνίου καλεῖσθαι. ἐκεῖνος γὰρ καίτοι ὑπὸ τῶ στρατιωτικοῦ κόσμου φερηθείς, οὐκ ἠνάσχετο τὼν ἡσυχίαν ἐν τε ἀδείᾳ, καὶ ἐν ὑμῖν ἔχων, ἀλλ᾽ ἐς τοὺς τῶ βρεύτου στρατιώτας ἐπρεσβεύσατο ἀπόσασιν. φωραθείς τε ὀπτὶ τοῦτο, πρὶν μέγα τι κακὸν δράσαι, καὶ τῶν ὀπτισημοτάτων τῆς στρατηγίας ἀφαιρεθείς, ὃ φυλακῇ τινι ἀδέσμῳ, ἵνα μηδὲν νεοχμώσῃ, ἐπιτραφείς, οὐδ᾽ ὡς ἡσύχασεν, ἅμα καὶ ὀπτὶ μᾶλλον ἢ πρὶν ἐνεωτέρισεν. ὥστε ὃ τῶν στρατιωτῶν τοῖς μὲν ἀνηλοις ἐς χεῖρας ἦγεν, τοῖς δὲ καὶ ἐπ᾽ ἐκεῖνον ἐς τὼ ἀπολλωνίαν, ὅπως ἐξαρπάσωσιν αὖθις, ὁρμῆσαι. καὶ τοῦτο μὲ οὐκ ἠδυνήθησαν ποιῆσαι. ὁ γὰρ βρεῦτος ἐκ γραμμάτων τινῶν ἀπόντων προσμαθὼν ὃ ἀνησόμενον, ὑπεξήναγεν αὖθις ὡς ὃ νοσοῦντα τινα ἐς δίφρον καπάστερον ἐμβάς. οὔτε ἢ ἐκεῖνον δίῤῥᾳ δυνάμενοι, καὶ ὂν βρεῦτον φοβούμενοι, λάθρα τ᾽ πόλεως κατέλαβον. καὶ αὖθις ὁ βρεῦτος ἐς τε ὁμολογίαν ὑπαγαγόμενος, καὶ ὁλίγους τῶν φρασυτάτων, τοὺς μὲν θανατώσας, τοὺς δὲ ἀπαλλάξας ἐκ τῆς συστρατείας, οὕτω διέθηκεν, ὥστε σφᾶς τούς τε ἀποπεμφθέντας, ὡς καὶ τῆς σάσεως ἀπιστοτάτους, συλλαβεῖν, καὶ ὃν ἀποκτεῖναι, καὶ ὃν ἀμείαν, τοῖς τε συστρατήγοις τῶ δυτωνίου ἐξαιτῆσαι. ὁ οὖν βρεῦτος ἐκείνων μὲν οὐδένα σφίσιν ἐξέδωκεν, ἀλλ᾽ ἐς πλοῖα αὖθις ἐμβάντων, ὡς ὃ ἀποπεμφθέντας, ἐς ὃ ἀσφαλὲς ἀπέπεμψεν φοβηθεὶς δὲ μὴ καὶ αὖθις τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ προπολιτῶν ὅτι ὃ φοβερώτερον ἀπελλομένων πρωϊανόμενοι μεταβάλωνται, ὃν μὲν δυτώνιον ἐν τῇ ἀπολλωνίᾳ κατέλιπε, γαΐῳ τινὶ κλωδίῳ προσθοδοὺς φυλάσειν· αὖθις δὲ τό, τε πλῆθος καὶ ὃ ἰσχυρότατον τῶ στρατῶ λαβὼν, ἐς τε τὼ δύω μακεδονίαν δυνεχώρησε, κἀντεῦθεν ἐς τὼ ἀσίαν ὕστερον ἔπλευσεν, ὅπως σφᾶς ὅλα τε πορρωτάτω τῆς ἰταλίας ἀπαγάγῃ, καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖ ὑπηκόων ἀσφαλέστερ. καὶ δήμους τε ἐν τούτῳ συμμάχους προσεποιήσατο, καὶ ὃν δικιόπαγον, καίτοι ὑπηγητῶν τε ὄντα, καὶ τῷ καισαρι ἀπειπόντα τὼ βοηθειαν. διαπεσόντος δὲ αὐτοῦ ταύτῃ, ἐκείνῳ τε ἥλιος πολιχίας ἐπεβούλευσε, καὶ ὃν δυτώνιον ὁ ἀδελφὸς ὁ μύρκης ἐξαρπάσαι, πέμψας τινάς, ἐπεχείρησε· καὶ τοῦτο μὲ ὁ κλώδιος, ὡς οὐκ ἠδυνήθη σῶον φυλάξαι, ἀπέκτεινεν, εἴτ᾽ αὐθαιρωμοσίας, εἴτε καὶ ἐξ ἐντολῆς τῶ

Brutus
Cassius
Brutus & cassius Magnifice ab athenienſibus excepti
Harmodij & Ariſtogitō
Caſſius
Brutus
Dolobella
Trebonius
C. Antonij
Q. Ortenſij
Vatinij
Dimiſſe
C. Clodij
Decimi
Caſſij
P. Gellij publicola
M. Antonius

βεσύτου. καὶ γὰρ λόγος ἔχει ὅτι πρότερον μὲν ὁ πάππος τῆς Φωτηείας αὐτῆς ἐποίητο, ὕστερον δὲ μαθὼν ὃν δέκιμον ἀπολωλότα, πρὸς ὃν αὐτὸς ἤγαγε. ὁ δὲ δὴ δῆμος ἐφορᾷ μὲν, ἔπαθε δὲ δεινὸν οὐδέν· ὁ γὰρ βεσῦνος ἐκεῖνόν τε ὡς τῶν φιλτάτων ἀεὶ νομίσας ἔτι, καὶ ὃν ἀδελφὸν αὐτοῦ μᾶλλον μεταλαβὼν πάνυ τοῦ καισίωνος ἐπιμεμελημένον εἰδὼς, ἀφῆκεν αὐτόν. καὶ ὃς ἐπέθετο μὲν καὶ τῷ καισίωνι, οὐδὲν ἧττον ἢ τότε κακὸν ἔπαθεν. αἴτιον δὲ, ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ πάλαι προμαθοῦσα τὴν βιβουλίου, δείσασα περί τε τοῦ καισίωνος, μὴ προκαταληφθῇ (σφόδρα γὰρ αὐτὸν ἠγάπα) καὶ περὶ ᾧ ὑφ', μὴ καταφωραθῇ, τό, τε βιβουλίου μοιχὸν αὐτὴ ἐκοῦσα ᾧ καισίωνι προεμιμύσατο, καὶ τὴν Φωτηείαν τῷ παιδὸς ἀντέλαβεν, οὐ μάτην καὶ βελτίω αὐτὸν ἐποίησε. πρὸς τε γὰρ ὃν καίσαρα καὶ πρὸς τ' αὐτόνομον ἀπὸ τῶν διερετῶν ἀπηντομόλησεν. ὁ δὴ οὖν βεσῦνος ὡς τάχιστα τήν τε τοῦ αὐτόνομου τοῦ μοιχοῦ πείσασιν, καὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ σφαγὴν ἔμαθεν, ἔδεισε μὴ καὶ ἀμφ' αὐτὸ τι ὁ τῇ μακεδονίᾳ προδῷ τὴν ἀποστασίαν αὐτοῦ νεωτερισθῇ· καὶ βιάσασθαι ἐς τὴν αὐρώπην ἐπειχθείς, τήν τε χώραν τὴν τοῦ ἀδάλου ῥωμαίων προσέλαβεν (ἅπαντα γὰρ τελευτῶν, τοῖς ῥωμαίοις αὐτὴν κατέλιπε) καὶ ἐς ἕνωσιν ἐμβοηθῶν, εἴ πως ἀμείνω τὰ ἅμα αὐτοῖς ὢν ἐκακούργουν, καὶ ὄνομα, ἀξιώματά τε αὐτοκρατορος, ὡς καὶ πολεμήσων ῥᾷον ὑπ' αὐτοῦ τοῦ καίσαρος ᾧ ὑπὸ αὐτονοίᾳ, προσεδοκήθη, ἀμφότερα διεπραξάτο, ῥᾳδιουργὸς οἱ δυναστὴς υἱὸς ἐς τὰ μάλιστα βοηθήσαντος. ἐντεῦθεν γὰρ ἐς τὴν μακεδονίαν ἦλθεν, καὶ πάντα τὰ ἐκεῖ κεκτημένα μάλιστα ἐς τὴν ἀσίαν αὖθις ἀνεκομίσθη. βεσῦνος μὲν οὖν τά τε ἔπραξε, καὶ ἐς τὰ νομίσματα ἃ ἐκόπτετο, εἰκόνα τὲ αὐτοῦ καὶ πίλιον, ξιφίδιά τε δύο ἐνετύπου, δηλαδὴ ἔκ τε τούτου καὶ ἀφ' ὧν γράμμασιν, ὅτι τὴν πατρίδα μὲν καίσαρος ἠλευθερωκὼς εἴη. ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς χρόνοις ἐκείνοις ὁ καῖσαρ ἐς τε τὴν ἀσίαν πρὸς τὴν πρεσβείαν Φθάσας τὸν δολοβέλλαν ἐφάνη, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ χρήματα, τήν τε ἱππέων συχνοὺς, οὓς ὁ δολοβέλλας ἐς τὴν συρίαν προεπεπόμφει, καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν τε ἀσιανῶν καὶ ὧν χιλίαρχον προσέθετο, κἀκ τούτου καὶ ὃν καρκονδίμοτον, ὃς τε καρσέας καὶ ἀκοντίας ἐς ὃ συμμαχικὸν προσηγάγετο. οὕτω γὰρ προσφιλὴς τοῦ καίσαρος ᾧ προτέρῳ, ἐς δ' [illegible] καὶ τοῦ δευτέρου οἱ καρσεῖς εἶχον, ὥστε καὶ ἰουλιόπολιν σφᾶς ἀπ' αὐτοῦ μετ[illegible]σαι, τοῦτ' οὖν ὁ καῖσαρ προέμενος, ἐς τὴν συρίαν ἦλθε, καὶ ἀμαχεὶ πάντα τὰ τῶν δήμων καὶ τὰ ὧν γραῖδι μὴ προσεποιήσατο. ἡ δὲ δὴ καπάδοκία ἡ ἐν τῇ συρίᾳ τότε διάδελφον κεκίλλιος βάσσου ἱππεῖ γραῖδι σας τὲ ᾧ πομπηΐῳ, καὶ ἀναχωρήσας ἐς τύρον, ἐκεῖ ἐν τοῦ ἐμπορείου τὰς ἀγαθείδας λαθὼν ἐποίητο. ἦρχε δὲ τῶν σύρων σέξτος. τοῦτον γὰρ καὶ τὰμίαν καὶ συγενῆ αὐτοῦ ὄντα ὁ καῖσαρ πάντα τὰ τῇ δε κτῇ τοῦ ἐν τῆς ἀγύπτου κτῆ τὸν φαρνάκην ἔλασιν ἐπέτρεψεν. ὁ οὖν βάσσος τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίαν ἦγε, ἀγαπῶν εἰ τὴν ὠὴν ζωὴν εἴασεν· ὡς δὲ τῶν τε ὁμοίων λύσεις ἐς αὖθις συνελέγησαν, καὶ ἃ τῆς σέξου γραπτῶν ὀλίγοι ἐς φυλακὴν τῆς πόλεως φοίτων τὰς ὑπηρέτησαν, πρός τε τῆς καίσαρος πολλὰ καὶ δεινὰ ἐκ τῆς ἀφεικῆς ἠγέλετο, οὐκέτι τοῖς παροῦσιν ἔστρεξεν, ἀλλ' ἤ τοῖς ἀμφὶ τὸν σκηπίωνα τόν τε κάτωνα καὶ τοὺς πομπηΐους συναγόμενος, ἢ καὶ ἑαυτοῦ δυναστείαν τινὰ προσδοκώμενος, ἐνεώχμου. φοβηθείς τε [illegible]τὸ τῆς σέξου, πρὶν προσισθάνασθαι, ἔφη τὲ τοῦ μιθριδάτη ᾧ πραγμάτων τὸν ὀπτικυείαν ὅτι ὃν βάσσον ἀνθείλῃ, καὶ πιστευθεὶς ἀπελύθη· καὶ οὕτω μεταξὺ τὰ γράμματα

ματά τινα συνέπλασεν, ὡς καὶ πρὸς τῆς σκηπτίωνος οἱ πομφήνται. καὶ ὅς αὐτῶν τόν τε καίσαρα ἐν τῇ ἀφεικῇ πίστιν ἔχειν καὶ ἀπολωλέναι διήγγελλε, καὶ ἑαυτῷ τὸν ἀρχηγὸν τῆς συείας προστετάχθαι ἔλεγε. καὶ ἐν τούτῳ τῷ τεύχει μὲν ὧν προσβεσιλασμένων κατέλαβε, καὶ ἐντεῦθεν πρὸς τὰ τῆς σέξου γραπτὰ πρόσχωρα, προσέπεσεν αὐτοῖς, καὶ ἡττηθεὶς ἐπρώθη. πολλῶν δὲ τοῦτο, καὶ μᾶλλον ὃ ἰσχυρὸν ὀλίγου ἐπεῖπεν αὐτῷ ἐπείσθησε, τοῖς δὲ καὶ γραπτώταις προσπέμπων ἵνα ἐς τόπον, ὅπου ἵνας αὐτῶν ἐσφείσατο, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἄνδρας τῆς σέξου ἡμύνθαι. ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου, τό, τε στράτευμα πᾶν, πλὴν ὀλίγων, προσεταιρίσατο (τοῖς γὰρ ἀπαμείαν χαμαίζοντας ἐπεδίωξε μᾶλλον ἐς κιλικίαν προαποχωρήσαντας, οὐ μᾶλλον καὶ προσεποιήσατο) καὶ ἐς τὴν συείαν ἐπαμελητὴν, στράτηγόν τε αὐτοκράτορα, καὶ τὴν ἀπάμειαν ἐκατέστησε, ὅπως ὁρμητήριον οἱ πολέμου ᾖ πάντα. τὴν τε κιλικίαν οὐχ ὅτι τὴν ἡμετέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν δούλων κατέλεγε, καὶ χρήματα ἠθροίζε, καὶ ὅπλα παρεσκεύαζε. προσέτι τε ἡ αὐτὸν ζῶντα χρῆσίς τις αὐτίσιος ἐς πολιορκίαν κατέκλασε. καὶ μετὰ τοῦτο ἀζηχῆ μάλα ἀγωνιζόμενοι, καὶ μηδέτερα ἰσχυρόν τι προσλαβόντα δυνάμενοι, ἀσπόνδῳ ξυμπαρακωχῇ πρὸς συμμάχων ἐπαγωγὴν διελύθησαν. καὶ αὐτίσιος μὲν ἔκ τε τῶν προχώρων οἱ τὰ τῆς καίσαρος φρονοῦντες, καὶ ἐκ τῆς ῥώμης στρατιῶται ὑπ' αὐτοῦ πεμφθέντες προσεχώρουν. ὃν δὲ βάσσον ὁ ἀλεξανδρεὺς ὁ ἀράβιος. σφᾶς γὰρ τῷ τε λευκυλλῳ πρότερον, ὡσπερ εἰρήκαμεν, ὁμολογήσας, καὶ τοῖς παροῦσι μᾶλλον τοῦτο τῷ κρίσπου στρατοπέδου, τότε προεκλήθη μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων, ἔχων δὲ ἐς ὃ μέσον τῆς τε πόλεως καὶ τῶν στρατοπέδων, πρίν τι ἀποκρίνασθαι σφισι, τὸν τε συμμαχίαν ἀπεκήρυξε, καὶ ὅτῳ ὁ βάσσος ὑπεφέρετο τοῖς χρήμασιν, ἐπεκηρύσσετό τε αὐτῷ, καὶ ἐν τῇ μάχῃ πολὺ τοῖς ὁπλομάχοις ἐπεκράτησεν. οἱ δὲ δὴ παροῦσι ἦλθον μὲν καὶ αὐτοὶ ᾧ βάσσῳ ὁπλῖται, οὐ μᾶλλον τοι ἐς ὅτι πολὺ αὐτῷ ἔχρῆσαν, σὺν ἐλπίσι γὰρ ἐνεγένοντο, καὶ ἀφ' οὗ τοῦτο οὐδὲν ἐπράξαν τι ἀξιόλογον. καὶ ὁ μὲν δυνατὸς ἵνα χρόνον, ἔπειτα ὑπὸ τε μοίρκου κρίσπου, καὶ ὑπὸ λευκίου γαλλίου μούρκου αὐτοῖς κατέβη. τοιούτων δὲ δὴ τῶν πραγμάτων αὐτοῖς ὄντων, ὁ καῖσαρ ἐπεληλύθει, ἅς τε πόλεις πάσας ἀθρόως ἐπὶ τε τὸν ὀμφὶ, ὧν ἐν τῇ καμιείᾳ ἐπεποιήκει, καὶ ἐπὶ τὸν λοιπὸν ὄκλαν ὡκειώσατο, καὶ τὰ στρατόπεδα τά τε τοῦ βάσσου καὶ τὰ τῶν ἑτέρων ὡδὲν ὅτι ποιήσας προσέθετο· καὶ αὐτῷ καθ' ἓν μὲν πάντων αὐτῶν αὐλιζομένῳ ὕδωρ ἐκ τῆς οὐρανοῦ ἀφθόνιον πολὺ ἐπεληλύθει· καὶ οὕτω σύες ἄγριοι ἐς ὃ στρατόπεδον κατὰ πάσας ἅμα τὰς πύλας ἐπαισόντες, πάντα τὰ ἐν αὐτῷ ὄντα συνέχεαν καὶ συνεστάραξαν· ὥστε τινὰς ἐκ τούτων τῷ τε ἰσχυρῷ αὐτοῦ τῷ αὐτίκα καὶ τῷ μεταξὺ τὰ καταστροφὴν τεκμήρασθαι. προσλαβὼν οὖν τὴν συείαν, ἐς τὴν ἰουδαίαν ὥρμησε, πυθόμενος τοὺς γραπτώτας τοὺς ἐν τῇ ἀγύπτῳ ὑπὸ τῆς καίσαρος καταλαφθέντας προσιέναι, καὶ ἐκείνοις τε ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς ἰουδαίους πρέσβεσαν. καὶ μεταξὺ τοῦτο ὃν μὲν βάσσον καὶ ὃν κρίσπον, τούς τε ἄλλους τοὺς ὑπ' ἐκείνοις ὄντας, ἐπιστρατεύσας ἐδήωσε, καὶ ἐκείνους τε ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς ἰουδαίους προσεποιήσατο. καὶ μεταξὺ τοῦτο ὃν μὲν βάσσον καὶ ὃν κρίσπον, τούς τε ἄλλους τοὺς ὑπ' ἐκείνοις ὄντας, ἀπέπεμψε μηδὲν ἀδικήσας· τῷ δὲ δὴ σατίῳ τῷ τε ἀξιώματι, μᾶλλον οὖ ἀφίκετο, ἐτήρησε, καὶ προσέτι καὶ ὃ ναυτικὸν ἐπέτρεψεν. οὕτω μὲν καὶ ὁ καῖσαρ ἰσχυρὸς ὑπὸ ταχέων ἐγένετο, καὶ τῷ τε καίσαρι πρὸς ὧν σωθησομένων, καὶ τῇ γερουσίᾳ πρὸς τῶν πρόντων ὁμοίως ᾧ βεσύτῳ ἐπέστειλε. καὶ αὐτῷ ὑπὸ τοῦτα ἡ βουλὴ τὸν τε ὄρκιον τῆς συείας ἐβεβαίωσε, καὶ ὃν τῷ δολοβέλλου πόλεμον

M. Messala
Palla
Cellij puerfitate nota.
Adalus
Besi po
Rhascyporis
Trebon.)
Dolobella
Tarcodimotus
Cecilius Bassus)
Sextus
Scipio
Cato
Mithridates
Apamea. V.
C. Antistius
Bassus
Alchaudom.) Arabs
Lucull)
M. Crisp.)
L. Stathi.)
Dolobella

ἐψηφίσατο. ὧν δὲ ἐτέτακτο μὴ ἐν συείᾳ ἄρχειν, καὶ τὴν ἔξοδον ὑπαλθύων ἐποίητο, χρόνιος δὲ διὰ τε τῆς μακεδονίας καὶ τῆς θρᾴκης ἐς τὴν ἀσίαν ὃ ἔθνος κομιζοίς, ὡς ἐκεῖ ἐνδιέτριψεν, ἐπειδή τε ἐνεωθθα ἔτι ὄντι αὐτῷ ὃ δόγμα ἠπέλθη, ποιεῖς μὴν τὴν συείαν οὐ προσεχώρησεν, αὐτὸς δὲ διὰ καταμείνας, ὃν πρεβώνιον οὕτω μελετήσαντο, ὥστε δόξαν οἱ δυνάσας πλείστην παρασχεῖν, καὶ τὴν τοῦ φίλου τοῖς φραλιώταις πρὸς ἑκόντος αὐτὸ λαβεῖν, ὡς τὴν διαγνώμην ἀδεῶς σφὶν αὐτοῖς ποιήσασθαι· ἐπειδή τε ὁ τοῦ θαρσυνῶτι δόμῳ παῦτ' ἐλθεῖν, καὶ φυλακὴν ὁσοδεμίαν ἑαυτοῦ ἐποίητο, τὴν τε σμύρναν ἐν ᾗ ἦσθα, νυκτὸς ἐξαπιναίως κατέλαβε, καὶ ἐκεῖνον ἀποκτείνας, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ καίσαρος εἰκόνα ἐρρίψε· κἀκ τούτου πᾶσαν τὴν ἀσίαν κατέσχε. πυθόμενοι δ' αὖτα οἱ ἐν οἴκῳ ῥωμαῖοι πόλεμον αὐτῷ ἐπήγειραν· ὁσοδὲ πω ὁ καίσαρ οὔτε ὃν δυτώνιον ἐνενικήκει, οὔτε τὰ ἐν ᾧ ἄστει ἀμφὶ κράτους ἐπεποίητο. καὶ τοῖς τε στρατιώταις οἱ ῥητὴν ἡμέραν ἐς ἔκλειψιν τῆς φιλίας αὐτοῦ πρόσθεν, ἵνα μὴ ἐν ἐκείνοις ἐν ἔργοις μοῖρα γλίωνται, καὶ τὴν δυτώνιον, τὸν τε πόλεμον τὸν πρὸς αὐτὸν ὃ μὲν σύμπαν τοῖς ὑπάτοις προσέταξαν, ἐπειδὰν τὰ πρόντα κατορθώσωσι, ποιήσασθαι (ὃν γὰρ κάσιον οὐδέ πω τὴν συείαν ἔγνωσαν ἠδέσθη) ἵνα δὲ ὅτι μεῖζον ἐν ᾧ μεταξὺ χρόνῳ μὴ αὐξηθῇ, τοῖς τῶν προσόρων ἔθνεσι πρέσβεσιν ἐνεχείρισαν, καὶ μεταξὺ τούτου μαθόντες τὰ κατ' τὸν κάσιον, ὅτιν καὶ ὁμοίως ἐπ' ἐκείνων προσχωρῶσι, τοῦ δ' ἄρ' εἶπον ἐψηφίσαντο. ὁ δ' οὖν δολοβέλλας ἐξεκρατήσατο οὕτω τῆς ἀσίας γηθόμενος, ἐς τὴν κιλικίαν ἦλθε, ἧ κασίου ἐν τῇ παλαιστίνῃ ὄντος, καὶ τοὺς ταρσέας ἐκουσίους προσλαβών, φρουρεῖς ἵνας αὐτοῦ ἐν αἰγέαις ὄντας νίκησε, καὶ ἐς τὴν συείαν ἐνέβαλε. καὶ τῆς μὲν δυτιοχείας ἐπὶ τῶν ἐμφρουρουμένων αὐτὴν ἀπεχρούσθη· τὴν δὲ λαοδίκειαν ἀμαχεί, διὰ τὴν φιλίαν αὐτῶν τῶν πρὸς ὃν κάσσα ὃν πρότερον εἶχον, προσεποίησαντο. κἀκ τούτων ἡμέρας ἵνας ἰσχύσας (ἅτε γὰρ ἀνὴρ καὶ ὁ ναυτικὸν αὐτῷ διαταχέων ἐκ τῆς ἀσίας ἐπῆλθε) διέβαλεν ἐς ἄραδον, ὅπως καὶ πρὸς ἐκείνων καὶ χρήματα καὶ ναῦς λάβῃ. κἀν τῷδ' ἀποληφθεὶς μεθ' ὀλίγων ἐκινδύνευσε. διαφυγὼν δ' ὦν, ἀπήντησέ τε ᾧ καισαρι προσπλαώντι, καὶ συμβολῶν αὐτῷ ἡττήθη. καὶπακληθεὶς τε ἐς τὴν λαοδίκειαν ἐπορθεῖτο, καὶ μὴ ἠπείρου πόλεως εἰσρόμνος (δηλοῖ τε γὰρ ᾧ καισαρι, καὶ πρόσθοι ἵνες ἐβοήθησαν) ταῖς ὁ δὴ ναυσὶ ταῖς τε ἀσιαναῖς καὶ ταῖς αἰγυπτίαις, ἃς ἡ κλεοπάτρα αὐτῷ ἐπεμψε, καὶ προσέτι καὶ τοῖς χρήμασι τοῖς πρὸς αὐτῆς ἐλθοῦσιν ἰσχύων, μέγεις οὐ ῥᾳδίως τε ναυλοχὸν στενοχρότησε, καὶ ἐς ὃν τὴν λαοδικέων λιμένα ἐσπλεύσας, τοὺς τε δυτώνιανοὺς ἐκρατήσε, καὶ ἀπέκλεισεν οἱ καὶ τὴν θάλασσαν. τότε γὰρ ἀμφοτέρωθεν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ὁπλιτηδείων εἰργθεὶς, ἐπεκδρομὴν μὲν ποιεῖσθαι ὧν δυνάλλων ἐποιήσατο, καταπροχθεὶς δὲ διὰ ταχέων ἐς ὃ τεῖχος, καὶ προσδιόρμενον αὐτὸ ἰδών, ἐφοβήθη μὴ ζωὸν ἁλῷη, καὶ ἑαυτὸν κατεχρήσατο. ὅπερ που καὶ μάλιστα ὀκταυΐους ὑποστράτηγος αὐτοῦ ἔπραξε. καὶ οἱ μὲν λαοδικῆς ὑπὸ καισαρι, καθ' ὃν τὸ πρεβώνιον ἄταφον ῥίπτοντες, ἠξιώθησ· οἵτε συμβαλόντες σφίσι, καὶ προσπολεμοῦντες, καὶ ὑποτέλειαν καὶ ἀδειαν, καίτοι πολέμιοι ὑπὸ τῶν οἴκοι ῥωμαίων νομισθέντες, ἔτυχον. οὐ μόνοι δ' οἱ λαοδικεῖς κακόντι, πλὴν στυτελείας χρημάτων, ἔπαθον. δηλ' ὁσοδὲ δήλος ὁσοδεὶς συχνῶν μεταξύτου τῷ καισαρι ὁπλιτικὸν ἐκπολεμούντων ἐκπολέμωθη. ὃν ὃ τοῦτ' ἐλήγετο, οἱ ταρσεῖς πλείονι κίνδυνον φονέα τε τῆς χάριτος ὄντα, καὶ τότε βιαίως ἄρξαντα, πρὸς τε τὴν τῆς καισαρος ὀπτικουείαν

Smyrna .V

Aegeae .V.

Laodicea .V

Aradus .V

Cleopatra

M Octauius

Tullius Cimber

είαν ἐπειρῶμενον ἐπεχείρησε τὴν τῆς τοιούτου δόξαν εἰρξαι, πρεσβεκλιπόντες τε αὐτὰς ὑπὸ δέους, πρόφασιν μὲν ἐπεποίηντο αὐτῷ, νομίσαντες ἰσχυρὸν αὐτὸν εἶ). μὴ δὲ τοῦτο τὴν ὀλιγότητα τῶν στρατιωτῶν κατεμηνύσαντες, οὔτε τῇ πόλει αὐτὸν ἐδέξαντο, οὔτε τὰ ὁπλιτικὰ οἱ παρέσχον. ὅπερ ἢ φρούριόν τι ὑπερτειχίσας σφίσιν, ἐς τὴν συείαν ἀπῆρε, πρεσβυμότερον τὸ τῶν καισίων βοηθῆσαι τῇ τὴν πόλιν αὐτοῖς ἐξελθεῖν, ποιησάμενος, τοῦτο τε ὑπισταλθύσαντες αὐτῷ παρεσκεύασμενο, καὶ πρὸς τὰ ἀδηλα ὁμοροῦντα τε σφίσι καὶ διάφορα ἀεὶ ὄντα ἁρμηθῆ, πρόφασιν ὡς καὶ τὰ τοῦ καισίου πρόσωπα, ποιησάμενοι. πυθόμενος ὃ τοῦτα ἐκεῖνος, πρότερον μὲν ὡς ἔτι ὁ δολοβέλλας ἔζη, λεύκιον ῥοῦφον ἐπ' αὐτοὺς ἐπεμψεν· ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸς ἦλθε, καὶ (ἤδη γὰρ ἀμαχεὶ ταῖς ῥούφῳ προσεκεχωρήκεσαν) ἀμφὶ μὲν σφᾶς οὐδὲν δεινὸν εἰργάσατο, τὰ δὲ δὴ χρήματα τὰ τε ἴδια καὶ τὰ δημόσια πάντα ἀφείλετο. καὶ τούτου χαρσεῖς ἐπαίνους τε παρὰ τῶν τειῶν ἀνδρῶν (ἐκεῖνοι γὰρ τὰ προσάγματα ἤδη τὰ ἐν τῇ ῥώμῃ εἶχον) καὶ ἐλπίδα μὴ τιμηθεῖσθαί τι μὴ τῶν ἀπολωλότων ἔλαβον· ἥτε κλεοπάτρα διὰ τὸν συμμαχίαν ᾧ ὃν δολοβέλλᾳ ἔπεμψεν, ἄῤῥητο ὃν ὑόν, ὃν πολεμοῦντα μὲν ὠνόμαζεν, ἁπλαΐστερο δὲ ἐκ τῆς καίσαρος τεκνοχέναι, καὶ τοῦτο καισαρίωνα προσηγόρευε, βασιλέα τῆς αἰγύπτου καλοῦσα. καίσιος δὲ ὅπερ τὰ τε ἐν τῇ συείᾳ καὶ τὰ ἐν τῇ κιλικίᾳ καλεσήσατο, ἐς τὴν ἀσίαν πρὸς ὃν βροῦτον ἀφίκετο. ὡς γὰρ τὴν τε στυγωμοσίαν τῶν τειῶν ἀνδρῶν ἔμαθον, καὶ τὰ προσπτώματα ὑπ' αὐτῶν τοῦ σφῶν ἠσθοντο, στυγῆλθόν τε ἐκεῖ, καὶ τὰ προσάγματα ἔτι ὃ μᾶλλον ἐκοινώσαντο. τήν τε γὰρ αἰτίαν τὴν τῆς πολέμου τὴν αὐτὴν ἔχοντες, καὶ ὃν κίνδυνον ὃν αὐτοῖς προσδεχόμενοι, τήν τε ὑπὲρ τῆς τῆς δήμου ἐλευθερίας γνώμην μηδὲ τότε ἐξισάμενοι, καὶ ἐκείνοις, ἅτε καὶ τοῖς ὅπλοις καὶ διαῦτα δρῶντας, προσκαταλῦσαι γλιχόμενοι, πολλῷ προθυμότερον κοινῇ πάντα καὶ ἐβουλεύοντο καὶ ἐποίουν. ὃ δὲ μὲν σύμπαν ἔγνωσαν ἐς τὴν μακεδονίαν ἰέναι, καὶ παραπωθῶσαι αὐτοὺς ὑπὸ κῆφος κωλῦσαι, ἢ καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν προσδιαβῶσαι· ἐπεὶ δὲ ἅτε ἐν τῇ ῥώμῃ καθίσασθαι ἔτ' ἐγένοντο, καὶ πρὸς ὃν σέξτον, ἅτε ὃ ἐκ τούτου ἐφεδρεύοντα σφίσιν, ἀφορίαν ἔξειν νομίζοντο, οὐκ ἀπὸ τοῦτ' ἐποίησαν, ἀλλ' αὐτοί τε πρεσβεύσαντες, καὶ ἑτέρους διαπέμποντες, τοῖς τε μηδέπω ὁμοφρονοῦσι σφίσι προσεκτῶντο, καὶ χρήματα καὶ στρατιώτας ἠθροίζον. καὶ αὐτοῖς οἱ μὲν δηλοῖ τοῦτ' πρότερ οἱ πρόσθεν πρὸς ῥώμην, πολλὰ δὲ καὶ διάφορα ἐπεκαλοῦντο· ὁ δὲ δὴ χρυσόγονος, οἵτε ἐφίλοι ὃ οἱ λύκιοι δηλοῖς μὲν οὐκ ἀπέστησαν, οὐ μὴν τοι καὶ συμμαχήσαι ἤθελον. ὑποπτεύσαντες οὖν αὐτοῖς τὰ τῶν ἐναντίων, ὅπερ δὴ ὑπὸ τὸ καίσαρος ἔτι πρότερον ἐπεποίηντο, φρουρὰν, καὶ φοβηθέντες μὴ ἀπελθόντων σφῶν προσέξωσί τι, καὶ τοῖς δηλοῖς στυναπίσησι, γνώμην ἐποιήσαντο ἐπ' ἐκείνοις πρῶτον τραπέσθαι, ὑπισχνούμενοι σφᾶς, ἅτε καὶ τοῖς ὅπλοις πολὺ αὐτῶν ὑπερέχοντες, καὶ ταῖς διεργασίαις ἀφθόνως χρώμενοι, ῥᾳδίως χρέος πείσειν, ἢ καὶ βιάσεσθαι. καὶ καίσιος μὲν ἐθέλοις (καίτοι τοσοῦτον ὅτι τῶν ναυλικῶν φρονοῦντας, ὥστε ἐς τε τὴν ἤπειρον ἐπ' αὐτὸν προσβιαπλῦσαι, καὶ τὰς πέδας ἃς ἐκόμιζον, ὡς καὶ ζῶντας πολλοὺς αἱρήσοντες, ὑπὸδῆναι σφίσι) ναυμαχίᾳ πρότερον μὲν ἀπεμίμησθον, ἔπειτα δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐόδω ᾗ τὰ πάτου τῶν τε πλοίων καὶ ᾧ μεγέθει τῶν νεῶν τὸ ἐμπειρίαν σφῶν κρατήσας, ἐνίκησε· καὶ μετὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐς τὴν νῆσον πραιωθεὶς, δηλοῖ μὲν οὐδέν κακὸν αὐτοὺς ἔδρασεν

Adama .V

Dolobella

L. Ruffo

Cæsarió Cleopatræ & Julij cæsaris. f.

Antonius

Myndus .V

Stati

(οὔτε γὰρ δυτέρησθμὸ οἱ, ἢ δύνοιαν αὐτῶν, ὁκ τῆς δξιοτελοῦς τῷ ὁκῇ χρὴ παιδείαν ἐπεποίητο, εἶχε) ἅς ὅ δὴ ναῦς ἢ τὰ χρήματα, ἢ τὰ ὅσια ἢ τὰ ἱερὰ, πλὴν ὀλίγα τῶν ἀρμάτων τῶ ἡλίου, παρεσκάσαντο· ἐς μεταξὺ τα ἢ ὃν ἀριοβαρζάνην συλλαβὼν ἀπέκτεινε. βροῦτος ὁ πρ, τ κοινὸν τ λυκίων γράτευμα ἀπαντῆσθμ αὐτῷ πρὸς τὰ μέθεια μάχη τε ἐκράτησε, ἢ συγκαταφυγὼν ἐς ὀ ἔρυμα, αὖθις ἐπολιόρκει εἶλε, καὶ τὴν πόλεων τὰς μὲν πλείστας ἀμαχεὶ προσηγάγετο, ξάνθον δὲ ἐς πολιορκίαν κατέστησε· καὶ αὐτῶν ἐξαίφνης ὁκ δραμόντων, ἢ πῦρ ἐς τὰς μηχανὰς ἐμβαλόντων, τά τε ἄλλα μηχανήματα ἢ ἀκόντια ἅμα βαλόντων, ἐς πᾶν κινδυνῶδ ἀφίκετο· καὶ παντὶ ἀπόρει, εἰ μὴ δι' αὐτὸ τῶ πυρὸς ὡσάμενοι οἱ γραπῶται προσέμιξαν αὐτοῖς ἀπροσδόκητοι γυμνήτοις, ἐς ἐκείνους τε ἐς ὀ τεῖχος καθήκαξαν, ἐς αὐτοὶ σὺν ἑαυτοῖς σφίσι, τῶ τε πυρὸς ἐς οἰκίας ὑλὰς ἐνέβαλον, καὶ τοὺς μὲν ὁρῶντας ὀ γιγνόμενον προσκατέπληξαν, τοῖς δ' ἄπωθεν οὖσι, δόξαν ὡς ἢ πόλις ἁλοῦσα ἤρηκότες πρέσβυ. ὁκ γὰρ τοῦτο ἢ οἱ ὀπιτώμοροι τὰ λοιπὰ ἐθελονταὶ συγκατέφρηξ, ἢ ἀγχίλοις οἱ πλείους ἀνέχρησθμο. μὴ ὁ τοῦτο πρὸς τὰ πάπαρα ὁ βρῦτος ἦλθε. ἐ προσκαλέσατο μὲν αὐτοὺς ἐς Φιλίαν, ὡς δ' οὐκ ὑπήκουσθμ (οἵ τε γὰρ δοῦλοι καὶ τὴν ἐλευθέρων οἱ πένητες, οἱ μὲν ἐλευθερίας, οἱ δὲ χρεῶν ἀποκοπῆς προσδεχόμενοι, ἐκώλυόν σφας συμβῶναι) ὀ μὲν πρῶτον τοὺς αἰχμαλώτους τῶν ξανθίων (ἢ γὰρ ὁν ἐν ὑμῖ αὐτοῖς κατ' ὀπτιλαμίαν πολλοὶ ἦσθμ) ἐπέμψε σφισιν, ἐλπίδα ἔχων δι' ἐκείνων αὐτοὺς προσάξασθαι· ἐπεὶ δ' οὐδὲν μᾶλλον ἐνέδοσθμ, καθάπερ εἰκὸς αὐτῷ τοὺς δυαλκέσους ἐκάστω διδόντος, προσετήλιόν τι ὑπ' αὐτῷ ὀ τεῖχος ὁν ἀσφαλῶς καθεῖσαντο, καὶ πολλὰ γῶν ἕνα ἕκαστον τ προτῶν ἀπεκήρυττεν, εἴ πως ἅμα γε τοῦτο τοὺς παπαρέας ὑπαγάγοιτο· ὡς δ' οὐδὲ ἡνίκα αὐτῷ προσεχώρησθμ, ὀλίγους ἀποδόμενος, τοὺς λοιποὺς ἀφῆκεν. ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ ὀνδον οὐκέτ' δυτήραν, ἀλλ' αὖθις αὐτῷ ὡς καὶ πρότερον ἐλθοντι προσέβαλον, μηδὲν ἔξω τῶν χρημάτ ζημιωθέντες. ἢ τοῦτο καὶ οἱ μυρῆς ἐποίησθμ, ὃ δὴ ὃν γρατηγὸν αὐτῶν ὁν τῷ ὀπτικῷ λαβὼν ἀπέκτεινε, ἢ οὕτω καὶ τἄλλα δι' ὀλίγου καλεῖσθαι. τῶν τ' οὖν ἀμφότεροι προσξάνθιοι ἐς τ τὴν ἀσίαν αὖθις ἦλθον, καὶ πρῶτ' ὅσα ὁκ ἀβουλῶν, οἷα ὁ τοῖς τοιούτοις συμβαίνει φίλοις, ὑποπτα προὸς ἀλλήλους εἶχον, ἔς τε ὀ μέσον ἢ καταμόνας προσενεκόντες, ἢ ἀλλοσυμάμενοι, ἐς τ μακεδονίαν ὑπεῖχοντο. ἢ αὖθις χαῖός τε νωρβανὸς ὁ δεκίμιος σέξας ἔφθησθμ τόν τε ἰόνιον, πρὶν ὃν κάτιον βῆναι, προαμῶντες, καὶ πᾶσθμ τὴν μεσόγειαν τῶ παγγαίου γῆν προσκατόντες, ἢ προὸς τοῖς φιλίππιοις στρατοπεδευσάμενοι. ὃ δὲ δὴ ἄλλο τοῦτο πρῶτόν τε ὅ παγγαῖον ἢ πρὸς τῷ σύμβολῳ κεῖται· σύμβολον γὰρ ὀ χωρίον ὀνομάζοισι, καθ' ὃ ὁ ὄρος ἐκεῖνο ἑτέρῳ ἁνὶ ἐς μεσόγαιαν διατείνοντι συμβάλλει, ἢ ἔστι μεταξὺ νέας πόλεως ὁ τῶν φιλίππων. ἡ μὲν γὰρ προὸς τῇ θαλάσσῃ, κατ' ἀντίπερας θάσου ἴδρ, ἡ δὲ ἐντὸς τῶν ὀρῶν, ὅτι τῷ πεδίῳ πεπόλισται. καὶ (ἔτυχον γὰρ τὸν στομωτάτην αὐτῷ ὑπερβολὴν ὁ, τε σέξας ἢ ὁ νωρβανὸς προσκαταλαβόντες) τοῦτο μὲν ὁ βρῦτος ὁ, τε κάσιος σὺν ἐπείρασθμ διαβῆναι, ἑτέραν δέ τινα μακροτέραν ὑπ' αὐτὰς κριὸς ὀνομασμένας προσελθόντες, φυλακῇ μὲν ἢ ἐκεῖ ὐπέτυχον, βιασάμενοι δὲ αὐτὴν, εἴσω τε ἐῶν ὁρῶν ἐλθόντο, καὶ προὸς τὴν πόλιν ὑπ' αὐτὰ μετέωρα ὀπτῶν ἐλθόντες, ὑπῆν δα χωρὶς ἑκάτερος, ὥστε τῷ λόγῳ εἰπεῖν, ἑτρατοπεδεύσθμο. ᾧ γὰρ ἔργῳ καλὸν ἠυλίσθητο. τὰ μὲν γὰρ στρατόπεδα, ὡς καὶ ὕστερον οἱ γραπῶται

στρατῶται ἢ βάοις ἐχυρὸν ὦσι, διχῇ κατέσχ. πρῶτος δὲ δὴ ὁ τῆ δξιῷ μέσου αὐτῶν ὁ ὑφρῦ ἢ σαυρώματι περιληφθέντος, εἷς τ ὁ πᾶς περίβολος ἀμφοτέρων ἐλάχιστος, καὶ ὁν χαλεπῷ τῷ ἀπ' αὐτῆ ἀσφαλείᾳ εἶχον. ἦσθμ δὲ πολὺ ὧ πλήθ τῶν ὀναντίων ὧν ποτε πρόντων καθυπέρτεροι, ὁ ἀφ' οὗτο ὃ σύμβολον ὁκ κρούσθμενοι, αὐθις κατέλαβον, ἢ τὰ ὀπτιδέξια τοῦτο τε δι' ὑάπτονος ὁκ τῆς θαλάσσης ἐπῆνον το, καὶ ὁκ τῆ πεδίου καταβεβηκότες ὑάμβαινον. ὁ γὰρ νωρβανὸς, ὅ, τε σέξας πρῶτα μὲν ὡδὲ ἐπολμησθμ αὐτοῖς προσμῖξαι, ὁκ πέμπουσι δ' ἱππέας ὁκ δρόμους ὅπη πρήκοι, ὡδὲν ἐπέραινον, ἀλλ' αὐτοί τε ἀφ' ὑφλακῆς μᾶλλον ἢ δξῷ κινδυνῶν ὃ γραπτὸν ἐποιοῦντο, καὶ ὃν καῦρα, ὁπότε δύτινιον ἀπουδὴ μελεπέμποντο. οὗτοι γὰρ τέως μὲν πρός τε τοὺς ἐρδίους καὶ τοὺς λυκίους, ὁπότε κάσιον ἐς ὃν βρῦτον ἀφίκοιντο, ὄντας ἐπεπώθανοντο, ὅτι πλῆθόν τε αὐτοὺς ἔδοξαν σφίσι προσπολεμήσ, καὶ ὁκ ἠπείχθη ἐ, ἀλλ' ὁπότε σέξας ἢ ὃν νωρβανὸν ἐς τὴν μακεδονίαν προσ ἐπεμψθμ· αἰσθόμενοι δὲ αὐτοὺς ἐδυωκότας, τοῖς μὲν λυκίοις καὶ τοῖς ἐρδίοις ἐπαίνους τε ἔδοσθμ ἐ χρήματα χρεῖσθαι ὑπέρογον· αὐτοὶ δὲ ὁκ μᾶλλον τῆς πόλεως δύθεν ὁξώρμησθμ, ἐγχρονίσθμενοι δὲ, δύτινιος μὲν πρὸς βρεντέσιον (ἔστω γὰρ τῷ σατίου καθεῖργετο) καῦρ ὑ πρὸς ῥήγιον (προὸς γὰρ ὃν σέξιον τὴν τε σικελίαν ἔχοντα, ἢ τῆς ἰταλίας πειρῶντα προσαπεβάπτετο) διετέλεσ. · ὡς δ' οὖν οὕτός τε ὁκ δικαιάρετος ἔδοξεν εἶναί σφισι, ἐ τὰ τῷ κασίου ᾧ τε βεβύτου μᾶλλον αὐτοὺς ἠπείξε, μέρος μὲν τι τῷ γρατοῦ προὸς φεβυραν τῆς ἰταλίας κατέλιπον, τῷ δὲ δὴ πλείονι ὃν ἰόνιον ἀσφαλῶς ἐφαμιῶσθμ· ἢ καῦρ μὲν ὁν δυῤῥαχίᾳ νοσήσας ὑπελείφθη, δύτινιος δὲ προὸς τοὺς φιλίππους ἤλασε· ἢ πρωτίκα μὲν ῥώμυλον ἁνὰ τοῖς σφετέροις πρέσβεν, ὁδρύσας δέ τινας τ ὀναντίων σιταγωγοὺς ὧς, ἐ σφῆσι, ὁκέτ' οὖσ' αὐτοῖς ἐθάρσ. ὁ δὴ οὕτω καῦρ πυθόμενος τοῦτο, καὶ δείσας ἑκάτερον, εἴτέ τι ὑπατιωτῆν καταμόνας συμβολῶν, εἴτε καὶ κρατήσειεν (ὁκ μὲν γὰρ τῷ, τότε βεβῦτον ἐ ὃν κάσιον· ὁκ δὲ τῷ, ὃν δύτινιον πόντος ἐφ' ἑαυτὸν ἰσχύσειν ὑπόμισεν) ἠπείγθη, καῦρ ἐ τότε ἔτι ἀρρώστων. κἀκ τούτου ἀνεθάρσησ μὲν οἱ προὸς τ δύτινιον· ἐπεὶ δ' ὁκ ἀσφαλὲς ἐφαίνετο ὃ μὴ οὐχ ἅμα πόντος αὐτοὺς αὐλίζεσθαι, ἔς τε χωμίον ἓν, καὶ ἔρυμα ἓν ἐ τεία γράβυματα συνήγαγον. δύτινα δ' ἡμῶν ἢ αὐτῶν ἀνθρώπων, ὁκ δρομὴ μὲν καὶ δύτεπέξοδοι πρὸ ἀμφοτέρων ὡς ἔτυχεν ἐλίγνοντο· μάχη δὲ ὁκ ἀπὸ τάξεως οὐδεμία χρόνον τινὰ συνῆλθε, καίτοι ἐ ὑ καῦρος καὶ τὰ δύτινίου πάνυ συμβαλόν τα πουδαζόντων. ταῖς τε γὰρ δυνάμεσι μᾶλλον τῶν ὀναντίων ἔῤῥωντο, καὶ ὧν ὑπερβολὰς οὐχ ὁμοίως ἠυπόρουν, ἀφ' ὧ τῆς θαλάσσης, ἅτε ὑ ναυτικοῦ σφῶν ὧ σέξου προσπολεμοῦντος, μὴ κρατεῖν. οὕτω μὲν οὖν δὴ ὁξέως τοῦτα, καὶ ὁξῷ ὃν σέξον τὴν τε ἰκελίαν ἔχοντα, ἢ τῆς ἰταλίας πειρῶντα, καὶ μὴ χρονισθέντων αὐτῶν τὴν τε ἰταλίαν καταλαβεῖν, καὶ ἐς τὴν μακεδονίαν ἔλθη, ὥρων. ὁ ὑ δὴ κάσιος, ὁ, τε βεβῦτος μᾶλλον μὲν ὁκ ὠκνουν τὴν μάχην· ὅσον γὰρ τῇ ῥώμῃ τῶν γραπτῶν ἠλαττοῦντο, τοσοῦτον τῷ πλήθ ἐπλεονέκτουν· ὁκ λογιζόμενοι δὲ ἐπὶ τε ἐκείνων ἐ τὰ σφέτερα (σύμμαχοί τε γὰρ αὐτοῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν προσεγίγνοντο, καὶ τὴν ξυφίαν ἄφθονον ὁπόθεν ἔχοιεν) ἐνεθυμοῦντο εἴπως μᾶλλ κινδύνου ἢ φόβου ἁνὰν ὁπτικρατήσαν. ἅτε γὰρ δημερόσιαι τε ἀκριβῶς ὄντες, ἢ προὸς πολίτας ἀγωνιζόμενοι, ἐκείνων τε ὡδὲν ἧττον ἢ τῶν συόντων σφίσι διεσκόπουν, ἢ ἐπεθύμουν

Pamphylia

ἑκατέρεις ὁμοίως καὶ τὼ σωτηρίαν καὶ τὼ ἡβουλεσθαι παρασχεῖν. χρόνον μὲν οὖν
τινα ἀβλαβῶς τὰ δύο ἔσχον, οὐκ ἐθέλοντες σφίσιν ἐς χεῖρας ἔρχειν. ὡς μέντοι τὰ σταθμὰ-
ματα, ἅτε ἐκ τοῦ ὑπηκόου τοῦ πλῆθος ὄντα, τῇ τε τειχῆ βαρυνόμενα, καὶ τῶν δυτι-
πολεμιούντων καταφρονήσαντα, ὅτι δὲ καθάρσιον ὃ τοῦ ὧν ἀγώνων γιγνόμενον,
οὐτὸς τῶ ἐρύματος, ὡς καὶ δεδιότες, ἐποιήσαντο, ἐς τε τὸ μάχιμον ἄρμησαν, καὶ δι-
ελάθοιεν ὅτι μὲν ὀπὶ πλείω ἀβλαβεῖς ἔσονται, τό, τε στρατόπεδον ἐκλείψουσι, καὶ ἀβλαβε-
δαθήσονται, οὕτω δὴ ἐς ἀκοντας σωτέμιξαν. μέγιστον δὴ τ' ἀγῶνα τοῦτον, ἐς ὑπὲρ
πόλεως τοῖς ἐμφυλίοις τοῖς τῆς ῥωμαίοις γεγενῆσθαι ἐσκ ἀπεικότως μὲν τις συμβῆ-
ναι νομίσειεν, οὐχ ὅτι καὶ τοῖς πλήθεσιν ἡ ἐς ταῖς ἑρεπαῖς τῶν μαχεσαμένων διώμεθ-
καν αὐτῶν (πολλῷ γὰρ καὶ πλείους καὶ ἀμείνους σφῶν πολλαχῆ ἠγωνίσαντο) ἀλλ'
ὅτι τοῦ τε τῆς ἡβουλεσθαι ἐς τῆς δημοκρατίας πότε ὡς οὐ πώποτε, ἐπολέμησαν.
σωέπεσον μὲν γὰρ καὶ αὖθις ἀμιλλαις, ὥσπερ καὶ πρότερον, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν τοῖς
ἀγῶνας ὑπὲρ δ' τίνος ἐπακούσοισιν, ἐποιήσαντο, πότε ἢ οἱ μὲν ἐς δυναστείαν αὖθις
ἦγον, οἱ δὲ ἐς αὐθονομίαν ἐξηρεῖτο, ὅθεν οὐσὶ' ἀνέκυψεν ἔτι πρὸς ἀκριβῆ παρρη-
σίαν ὁ δῆμος, καίπερ ὑπὸ ἀμοτείας σθένους ἠτιμένος (ὃ γὰρ τοι ὑπῆκοον, τό, τε συμ-
μαχικὸν ὃ τότε αὖθις πρὸς ἀμφότερα μέρη δ' πολιτικοῦ ἦν) ἀλλ'
αὐτός τε ἑαυτῷ χρείπων τὰ ἄμα καὶ ἡττῶν ἀμύνομενος, καὶ ἔσφηλεν ἑαυτόν, ἐς ἐσφάλη,
καὶκ τούτου τό, τε δημοκρατικὸν συμπαρανάλωσε, καὶ ὁ μοναρχικὸν ἐκρώτωσε, καὶ
οὐ λέγω ὡς οὐ στωλώσεκεν αὖθις ἡττηθεῖσι τότε. τί γὰρ μὴ τις ἀμφὸ τοῦ αὐτῶν ἀμ-
φοτέρωθεν μαχεσαμένων εἴποι, ἢ ὅτι ῥωμαῖοι μὲν σικήθησαν, καθ' ὃ ἐκράτησεν;
ὁμοφρονῆσαι μὲν γὰρ σὺν ταῖς καθεστῶσι ξύπω τῆς πολιτείας σκέσι οἷοί τε ἦσαν·
οὐ γὰρ ὅστιν ὅπως δημοκρατία ἄκρατος ἐς τοσοῦτον ἀρχῆς ἵκεν τοσχωρήσασα,
ὥφρονῆσαι δυναται. πολλοὶ σ' ἀν' ὅτι πολλοῖς καὶ αὖθις ἀγῶνας ὁμοίους δυέλο-
μενοι, πρώτως μὲν ποτε ἐδουλώθησαν, ἢ καὶ ἐφθάρησαν. πρέπει δὲ καὶ σὺν τῶν σημείων
ὧν τότε συμβαντων σφίσι τεκμήρασθαι ὅτι μέγιστος ὄφαφαλὸς ὁ ἀγὼν αὖθις
ἐγένετο· ὃ γὰ δαιμόνιον, ὥσπερ που καὶ ἀεὶ τοῦ τῶν ἀνοπωτάτων φιλεῖ τοσσημαίνειν, πρώτα σφίσιν ἀκριβῶς καὶ σὺν τῇ ῥώμῃ καὶ σὺν τῇ μακεδονίᾳ τὰ σύμβαντα
ἀπ' αὐτῶ τοσεμαρτύσαν. σὺν γὰ ᾧ ἄρχῃ ὁ, τε ἥλιος τοτὲ μὲν ἠλαττοῦτο, καὶ ὑπάμ-
μιγος ἐγίγνετο, τοτὲ δὲ ἐς μέγας καὶ τειχὺς ὤξεφαίνετο, καί ποτε ἐς νυκτὸς ὤξέλαμ-
ψε, καὶ κεραυνοὶ σὺν ὁσέ τε πολλαχόσε, καὶ ἐς τ' ὑπὲρ νικῆσον ὅλης βωμὸν ἐφέρεντο, λαμ-
πάδες τε σὺν τῶν καὶ κεῖσε ἵππον, καὶ ὁπλίτων ἠχαὶ, ὅπλων τε κτύποι, καὶ στρατο-
πέδων βοαὶ νυκτὸς ἔκ τε τῶν ὑπὲρ καθαρος καὶ σὺν ὧν τῶ αὐτοῦ κήπων ὁμοχώρων
ἀνθρώπων τοῦ ἐς ὑδέεσθαι ὄντων ἠκούοντο· καὶ τοσέτι καὶ κύων κυνὸς σῶμα τοῦς
ὃ δημήτειον τοσεληλύσας, τῷ τ' χλῷ τοῖς ποσὶν ὤρυξε, καὶ κατέχωσεν αὐτό· καὶ τὶ
παιδάριον δεκαδακτύλοις χεῖρας ἔχον ἐλεγνήθη. ἡμίονός τε διφυὲς τέρας ἔτεκε·
τὰ μὲν γὰ τοφάδια ἵππων, τὰ δὲ λοιπὰ ἡμίονῳ ἐώκει. καὶ ὁ τῆς αὐθενίας ὀχὸς
τοῦς ὃ καπιτώλιον ἐξ ἱπποδρομίας λίνος ἐπεμνίων σὺν ετέλεσε· τό, τε ἄγαλμα ὃ
τοῦ δῆος ὃ σὺν τῷ ἀβανῷ ὄν, αἷμα πρὸ αὐτοῦ ἀνοχαὶ ἔκ τε ὃ δεξιοῦ ὤμου, καὶ σὺκ
ἐ δεξιᾶς χθεὸς ἀνέδυκε. καὶ ταῦτα μὲ σὺν ὃ δαιμονίᾳ σφίσι τοσεδείχθη. ποτα-
μοί τε σὺν τῇ χώρᾳ αὐτῶν, οἱ μὲν πανταπασιν ἐξέλιπον, οἱ δ' ἀνάπαλιν ῥῦν ἤρξαντο.
σωλιωέσθαι δέ πως ἐς ταυτὸ καὶ ὅσα τοῦ ἀνθρώπων κτ' ξωτυχίαν ἐτοσφέρθη,
ἐδοξεν.

Prodigia

Nicæus Jupiter

Latialia

ἔδοξεν. ἔν τε γὰ ταῖς μυριαρχίαις ὁ πολίαρχος τὰ λατίαρια οὐτ' ἀνῶς τοσσήκοντα
αὐτὰ, ὅτ' σὺν τῶ καιρῷ ἐκείνῳ γίγνεσθαι εἰωθότα, ἐποίησε· καὶ οἱ ἀγορανόμοι δ' πλή-
θους ὁπλομαχίας ἀγῶνας ἀντὶ τῆς ἱπποδρομίας τῇ δήμητρι ἐπετέλεσ. σὺν μὲν
οὖν τῇ ῥώμῃ τοῦτ' ἐγίγνετο, καὶ ἵνα καὶ λοιπὰ καὶ τοσὲ αὐτῶν καὶ ἐπ' αὖθις ἐς
τὸν καταλεισιν τ' δημοκρατίας συμβαίνοντα ἠδέτο. σὺν δ' δὴ τῇ μακεδονίᾳ (ταύτης
γὰ τό, τε παλαιὸν, καὶ ἡ τοσὲ αὖθ γὴ νομίζεται) μᾶλλον τ' πολλαὶ ὃ δ' καισίου στρα-
τόπεδον τοσιέφον, καὶν τῷ καθαρσίῳ αὐτῷ ὃν στέφανον ὃς περαπέντα πάλιν αὐτῷ
ἐπέθηκε, παὶς τ' ὢν πομπῇ ὢν, οἷας οἱ στρατιῶται ἄγουσι, νίκην φέρων ἔπεσε· καὶ ὅγε
μάλιστα ὃν ὅλε, θεὸν σφίσιν ἐσήμαινεν, ὥστε καὶ τοῖς ἀναιμίοις ἔκδηλον γενέσθαι,
πολλοὶ μὲν γύπες, πολλοὶ δὲ καὶ ἀλλοι ὄρνιθες νεκροφάγοι σὺν τε ἐκείνων μόνων
διεφοίτων, ὃ ἐς αὐθεὶς κατέβλεπον, δῆνόν τέ τι ὃ φοικώδες κλάζοντές τε καὶ τοί-
ζοντες. τοῦτοις μὲ δὴ ταῦτα ὃ κακὸν ἔφερε. τοῖς δ' δὴ ἑτέρεις τέρας μὲ οὐδὲν, ὅσα γε
ἡμεῖς ἴσμεν, ἐγένετο, ὅ γε δὲ δὴ ὀνείρων τοιάδε ἐφάνησεν· ἀνὴρ θεσσαλὸς ἔδοξέν οἱ
ὃν καθαρὸν τοσέτερον κεχελυκέναι εἰπεῖν ὃ καθαρὶ, ὅτι τε ἐς ἓν ἡ στὴ μάχη γε-
νήσοιτο, καὶ ἵνα ἀνδάδη τι ὧν δικπατωθέντων αὐτὸς ἐφορᾷ. καὶ δραβ τοῦτο τ' δακτύλιον
αὐτοῦ τότε τὲ ἀνθρὶς τοσιέθετο, καὶ ἔπειτα πολλάκις ἔφερεν. οὗτ' μὲν δὴ τοῦτ' εἶδεν.
ὁ δ' ἰαμβλιχος ὁ στῶν ὃ καθαρὶ σὺν ὁμίσεν οἱ τ' ἀνθρώπων τοσεστάσειν, ἐκ τ' τῆς σκη-
νῆς αὐτὸν, καίτοι καὶ τότε ἔτι κακῶς ἀρρώστων τα, ἐξαγαγεῖν, καὶ ἐς τὸ τοῦ φά-
ξιν καταστῆσαι· ὑφ' οὗσπερ ὃ ἐσώθη. ὁ γὰρ τοι τοῖς μὲν ἄλλοις, σὺν μὲν τῶν στρατοπέδων, ὃ
τε ἐρύματι αὐτ' μᾶλλοισι σωτηρίαν, ἐς δὲ δὴ τὰ ὅπλα, ταύτε μάχας ἰοῦσι κίνδυνον
φέρῃ, τοῦτο τότε ὅπῃ δ' καίκρος διηλλάγη. ἔκ τε γὰ τῆς ἐξόδου τῆς σὺκ δ' ἀφρύ-
ματος, καὶ σὺκ τῆς τοσὲς τοὺς μαχομένους ὁμιλίας, τοσεφανέστατα, καὶπερ χαλεπῶς
καὶ μόλ ὧν ὅπλων σὺν τῆς ἀσθενείας ἑκτὸς, τοσιεμένετο. ἐτοσέβη δὲ ὧδε· οὐχ
ὁμολόγησεν μὲν ὁπότε τῷ μάχῳ ποιήσονται, ὥσπερ δὲ ἀπὸ συγκειμένου λιτὸς
πρώτες ἅμα ἕω ἐξωπλίσαντο· ὡς σ' ἀντικατέστησεν, πρᾳνέσθς τοῦτο μὲν ἀ-
θρόοις, τοῦτο δὲ καὶ καθ' ἑκάστους ἀμφοτέρωθεν ἀπὸ τε τῶν στρατηγῶν, καὶ ἀπὸ ὧν
ὑποστρατήγων, τῶν δ' ὑπομειόνων ἐλέγοντο, πολλὰ μὲν τοῖς ὃ αὐτίκα τὸ κιν-
δυνῶου ἀναλαβία, πολλὰ δὲ καὶ ἐς ὃ ἔπειτα ἀρμόζοντα αὐτῶν λεγόντων, οἷα δ' λίνες
ἔν τε ὧ τοδαχρῆμα κινδυνεύσοιλες, καὶ τῷ μέλλοντι τοσκαμνοῖες εἴποιεν. καὶ
τὰ μὲν δὴ ἁμοιόξυπώταπα, ἅτε καὶ ῥωμαίων ἀμφοτέρωθεν ὁμοίως μ' τῶν συμ-
μάχων σφῶν ὄντων, ἐρρέθη· διήλαξε δὲ, ὅτι οἱ μὲν τοσὶ ὃν βεσῦτον, τῷ τε ἡβου-
λεσθαι ὃ τῷ δημοκρατίαν, τό, τε ἀτυραννόθυτον καὶ ὃ ἀδέσποτον τοῖς σφετέρεις
τοσεβεδήκοντο, καὶ τὰ τε ὃν ἰσονομίᾳ χρηστὰ, καὶ τὰ ὃν μοναρχίᾳ ἄτοπα ὅσα αὖθις
ποτέ γε ἐπεπόνθεσαν, καὶ τοσὶ ἑτέρων ἀκηκόεσαν, τοσεφέρεσαν, τοῦδε δηλωσώτες τε
καθ' ἓν ἕκαστον ἑκάτερα, καὶ ἰκέτευσάν σφας, τῶν μὲν ἀπεχήσασθαι, τὰ δὲ σὺκλίναι, ὃ
τῶν μὲν ἔρωτα λαβεῖν, τὰ δὲ μὴ παθεῖν φυλάξασθαι. οἱ δὲ ἕτεροι ὃ σφετέρῳ στρα-
τῷ· τοιές τε σφαγέας ὠμωρήσασθαι, καὶ τὰ τῶν ἀντικαθεστώτων ἀπὸ ἀρῖν, ἀξίαν τε πάν-
των ὧν ὁμοφύλων ὑπομεῖναι, πρὸ ἡνοιω· καὶ ὅγε μάλιστα αὖθις ἐπέρρωσε, καὶ κ'
πεντακισχιλίας σφίσι δραχμὰς δώσειν ὑπέσχετο, κἀκ τούτου τοσῶτον μὲν τὰ σεω-
θήματα αὖθις διῆλθεν (ἷῶ δὲ τοῖς μὲν ἀμφὶ ὃν βεσῦτον ἡβουλεσία, τοῖς δὲ ἑτέροις
ἴ, τί ποτε καὶ ἐδόθη) ἔπειτα σαλπιγκτὴς εἷς ἐκαλέρωθεν ὑπεστήμηνε, καὶ οὕτω καὶ οἱ λοι-

ποὶ ἐπήχησθμ, ϖοῆτοι μὲν οἱ ἥττε ϛάσιμοι, καὶ ὃ ϖᾶϛ σκυασικὸν ὂν ἥπτῳ ὑπὸ κυκλοτερῆϛ σαλπίγϛων μᾶγωδοῦντες, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν τῆϛ γραμματέων ἐπεγείροντες, καὶ ὅπῃ τὴν στρατὸν αὐτοὶ ἐξορμῶντες· καὶ ἐκ τούτου σιωπή τε ἐξαπίνης πολλὴ ἐγένετο, καὶ μικρὸν ὕπερθεν, αὐτοί τε ἀμφότεροι ἐξεφώνησθμ, καὶ αἱ τάξεις ἑκατέρωθεν στρεβόησθμ. καὶ κ τούτου ἀναλαβόντες οἱ ὁπλῖται τάς τε ἀσπίδας τοῖϛ δορατίοις ἔκρουσθμ, καὶ ἐκεῖνα ἐπ' ἀμφότεροις ἐξεκόντισθμ· καὶ οἱ σφενδονῆται, οἵ τε τοξόται βέλη τε λίθους ἧκαν, καὶ μεταξὺ τά, τε ἱππικὸν ἀντεξήλασε, τὸ δ' ἀμφοτερόθεν στρεπτῶν ὑπὸ τῶν ἵππων ἐνεχθέντων ἐκυκᾶτο· καὶ πολλῷ μᾶλλον ὠθισμῷ, πολλῷ δὲ καὶ ξιφισμῷ ἐχρήσθμτο, τά μὲν πρῶτα πρόσκοποι ὄντες ὅπως τε τρώσωσί τινας, καὶ ὅπως αὐτοὶ μὴ τρωθῶσι. ὁπότε τε γὰρ ἀνθεκτικὸς ἄμα ἀποκτεῖναι, καὶ ἑαυτοὺς σῶσαι ἐβούλοντο. ἔπειτα ὡς ἡ τε ὁρμὴ σφῶν πύξηθη, καὶ ὁ θυμὸς ἐφλέγμαινεν, ὁμόσε ἀπροσκέπτως χωροῦντες, καὶ μηδεμίαν ἔτ' ἀσφάλειαν ἑαυτῶν ποιούμενοι, ἀλλ' ὁλοθυμίᾳ τῇ ὑπὲρ τῶν ἀνθεστώτων ἀπολέσαι, ἢ ἑαυτοὺς προϊέμενοι, καὶ ἵνες τάς τε ἀσπίδας ἀπερρίπτουν, καὶ ἀνθιλαμβανόμενοι τῶν ἀντιτεταγμένων, οἱ μὲν ἐκ τε τῶν κεφάλων αὐτοὺς ἤγον, ἢ κατὰ νώτου ἔπαιον, οἱ δὲ κατὰ τὰ προβλήματα ἀπέκαιον, καὶ ἐς τὰ σήθη ἔτυπτον· ἀμφοτέρων τῶν ξιφῶν αὐτῶν λαμβανόμενοι, τὰ σφέτερα, ὡς καὶ ἀσπίδος σφᾶς ἐῴζοντο· καὶ ἕτεροι προωθοῦντες τινὲς τῶν ὁμοφύλων σφῶν προσβοηθοῦντας, ἐποιμότεροι ὂν λοιπὸν ἐληλύθεσαν· συμπλεκόμενοί τε ἵνες, ἢ μὲν πολὺ ἀμφοτέρωθεν ἐκ τῶν ξιφῶν καὶ ὧν ὁμοφύλων διώλλυντο· καὶ οἱ μὲν μᾶϛ πληγῆϛ, οἱ δὲ πολλᾶϛ ἔδωσαν. καὶ οὔτε τῆ ὁμοφύλων ἀμαθείᾳ εἶχον· ὃ γὰρ ἀγνῶσον ὁ θάνατος προσεπελάμβανεν· οὔτε τῇ ὀλέθρου σφῶν ὀλοφυρμὸν ἐποιοῦντο, ἐς γὰρ ὃ λυπῆσον οὐκ ἐξικνοῦντο. ἀνήρ τις ἀποκτείνας ἵνα, οὐκ ἀποθανεῖσθαί ποτε ὑπὸ τῆϛ αὐτίκα προκειμένης ἤλπιζε· καὶ ὁ ἀεὶ πίπτων, ἐς τε ὃ ἀνάμαθτον καθίστατο, καὶ στύεσιν τῇ πάθους οὐκ ἐγάμβανεν. ἔλυον δὲ καὶ χάραν ἀκριβῶϛ ἀμφότεροι, καὶ ὕβϛ ὑπαγωγαῖϛ, ὅτε διώξεσιν οὐδέτεροι ἐχρήσθμτο, ἀνὴρ αὐτῶν ὡσαύτως εἷς ἐπιβώσκοντο, ἐφόνευον, ἐφονεύοντο μέχρι πάρρω τῆ ἡμέρας. καὶ εἴτε πάντες πᾶσιν, οἷα ἐν ᾧ τοιούτῳ συμβαίνει, συνεμείχεσθμ, ἢ βραχύτες μὲν καὶ ἀντίον, καίπερ δὲ καὶ καθ' ἑκάτερα ἀντετάκτο, ἰσοπαλεῖϛ δὲ ἐγένοντο· νικᾶν δὲ ὅ, τε βραχύτες τὸν τῆ καθ' ἕρρωσίαν ἐξεδιάσατο, καὶ ὁ ἀντίον ὂν κάπιον οὐδὲν οἱ ὅμοιον ἐν τῷ παρόντι ὄντα ὀξενίκησε, καὶ τότε δὲ ὃ μὴ πάντας ἅμα τοὺς ἑταίρους, ἀλλ' ἐν ᾧ μέρει ἀμφοτέροις καὶ ἡττηθῆναι καὶ κρατῆσαι, ταὐτὸν ὡς εἰπεῖν ἐγένετο. ἐν γὰρ νίκῃ ἀμφότεροι, καὶ ἡττήθησθμ. ἔβλεψέ τε τοὺς ἀντιτεταγμένους σφίσιν ἑκάτεροι, καὶ ἐξέπεσε, καὶ αἱ τε διώξεις, καὶ αἱ φυγαὶ ἀμφοῖν μίαϛ ζωὲ ἐποίησθμ, καὶ τὰ τραπέδα ἀμφοτέρωθεν ἐφύη. τῆ τε γὰρ πεδίᾳ ὅπῃ πλῆσον, ἅτε καὶ πολλοὶ ὄντες, ἐπέβαν, ὥστε μὴ καθορᾶν ἀλλήλους, καὶ οὔτε ἐν τῇ μάχῃ πλεῖον ὃ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος ἔγνω. ἐπεί τε ἤδοξεν ἐληλύθεσαν, ἔς τε τὰ οἰκεῖα ἐρύματα πολὺ ἀπ' ἀλλήλων ἀφεστηκότα τῇ ἐναντίαν ἑκάτεροι ἀμεταστρεπτοὶ ἐφύγον, καὶ ἀπό τε τούτου, καὶ ἐκ τῆ χειροτονηθείϛ ἀπλέτου ὀλοφυρμὸν, ἠγνόησθμ ὃ τέλος τῆϛ μάχηϛ, καὶ οἵτε νενικηκότες πάντα κεκρατηκέναι, καὶ οἱ ἡττηθέντες πάντα νενικῆσθαι ὑπώμισθμ, καὶ οὐ πρότερον ὃ γεγονὸς ἔμαθον, πρὶν τά τε ἀφροδύματα διαπορηθῆναι, καὶ ἀλλήλοις τοὺς νενικηκέναϛ πρὸς ὃ οἰκεῖον ἑκατέρους ἀναχωρησάντας σωτυχεῖν. τῆϛ μὲν δὴ οὖν μάχηϛ ἕνεκα, καὶ ἐκράτησθμ

ἐκράτησθμ οὕτως ἀμφότεροι, καὶ ἠττήθησθμ. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐς χεῖρας ἔτι πότε ἀφίκοντο· ἀλλ' ὅπῃ τάχιστα ἰδόντες ἀλλήλους, καὶ ὃ συμβεβηκὸς ἔγνωσαν, αὐτίκα ἐξέπλησαν, μηδὲν μηδέτεροι βλαπτόμενοι. ἐπλεονέκτησθμ δὲ καὶ ἡλαττώθησθμ ἀλλήλων, τῷ τό, τε ἀφροδύμα ὃ τῆ καθαρᾶϛ, οὗτ' αὐτῶν ἐστὶν, καὶ τὰ ὄντα αὐτῷ πάντα ἀλῶναι· ἀφ' οὗπερ καὶ τὰ μάλιστα τέκμηρσιν ὃ ὅναρ ἔφανεν. εἰ γὰρ οἱ καὶ χώραν ὁ καθαρὸϛ ἐμεμενήκει, πάντως ἂν ἅμα τοῖϛ ἀλλοις ἀπολώλη, καὶ ᾧ ὃν κάστον ὀκ ἂν τῆϛ μάχηϛ φροντῶναι, τῆ τε ἐρύματος ἐρημίᾳ, ἀλλοσέ ποι ἀφυγεῖν, ἐπιστοπήσθμτα δὲ καὶ ἂν βραχύτον ἐσφαλῆναι, καὶ ἵνας τῶν κεκρατηκότων ἐφ' ἑαυτὸν ὀπτέναι, ἐπεὶ ἀλλῶαι τοὺς θάνατον· ἐπεμψε μὲν γὰρ ἑκατόνταρχον κατασκεψόμενον, καὶ ἀναγγελοῦντα αὐτῷ ὅπου τέ ὁ βραχύτος εἴη, καὶ ὅ, τι ποιοίη· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος συμβαλὼν ἱππεῦσιν οὓς ὁ βραχύτος ζητήσοντας αὐτὸν ἀπεστάλκει, ἀνέστρεψε, καὶ σχολῆ μετ' αὐτῶν, ὡς οὐδενὸς ἐπείγοντος, ἅτε μηδενὸς ὄντος, ἢ, ὑπώπτευσέ τε αὐτοὺς πόρρωθεν ὁρᾶν πολεμίους ἔτι), καὶ πανδαρῷ νικᾶν ἐξελαθέρῳ ἀποκτεῖναι ἑαυτὸν προσέταξε. καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἑκατόνταρχος, μαθὼν ὅτι ἀφ' τῶν βραδυτῆτα αὐτοῦ διώκετο, ἐπαπεθανεν· ὁ δ' οὖν βραχύτος ὃ μὲν τῷ κάστου σῶμα ἐς θάσον λίθεις κρύφα ἔπεμψεν, ὀκνήσας αὐτὸ καὶ χώραν θάλαν, μὴ τῶν στρατῷ πένθος τε ἅμα καὶ ἀθυμίαν ἐκ τῆϛ ὧν ποιουμένων ὄψεως ἐμβοθήσῃ. τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν στρατιωτῶν αὖ ϖᾶσαν ἀναλαβὼν, καὶ λόγοις τε σφᾶς ϖᾶσαμυθούμενος, καὶ ὅσα χρημᾶ αὐτῷ ὢν ἀποκωλύεσθμ ἀναπτησάμενος, ἐς τε τὴν ἀφρείαν αὐτῶν ὑπιτηδεσέραν οὖσαν μεταστρατοπεδεύσατο, καὶ ἐκεῖθεν ὁρμώμενος, κατὰ τε σκέλη τοὺς ἀναντίους ᾔπτει, καὶ τῶν στρατοπέδων σφῶν νυκτὸϛ ϖροσέμισγε. μάχη μὲν γὰρ αὖθις ὀκ ϖροσπάζεως οὐδενοῦτο ἀοῦσι σωνενεχθῆναι, πολλὴ δὲ δὴ ᾔπίδα ἀκινδύνως ὂν ᾧ χρόνῳ κατεργάσεσθαι σφᾶς ἔχων, θορυβῶν τε αὖθις ἀνῶς καὶ ταραχὴν νύκτωρ ἐπιφέρων, καὶ ποτε καὶ ὃν ποταμὸν ϖροβαλόμενος, πολὺ τῷ ἐρύματος αὐτῶν κατέκλυσεν. ὁ δὲ δὴ καθαρὸϛ, ὅ, τε ἀντώνιος ἐσανθίζον μὲν τῆϛ ὄψεως, καὶ χρημᾶ, ὅθεν οὐδὲ τοῖϛ στρατιώταις τὶ ἀντὶ τῶν διαρπαθέντων ἔδωκαν· καὶ ϖροσέτι ἐπὶ τῶν δυνάμιν τῶν ὀκ τῷ βρενδεσίου ὁπλιζαπλέουσαν ἐν ὁλκάσιν ἀπώλεσαν· ἀλλὰ τῷ στατίου, οὐ μὲν τοι καὶ ἀσφαλῶϛ οὔτε ἀνόσε ποι μεταναστῆναι, οὔτ' ἐς ἰταλίαν ἀναχωμαθῶαι δυνάμενοι, ἀλλ' ἐν τοῖϛ ὁπλοις καὶ τότε ἔτι μόνον τὰϛ ἐλπίδας οὐχ ὅτι τῆϛ νίκηϛ, ἀλλὰ καὶ τῆϛ σωτηρίας ποιούμενοι, ὥρμιζτο καὶ ἀσφαλισθῶσαι ϖρὶν ἔκπυστον τοῖϛ τε σφετέροις καὶ τοῖϛ ἐναντίοις ὃ ἀληθέστατον πάθος γενέσθαι. μὴ βουλομένου δὲ τῷ βραβύτου συμμίξαι σφίσι, βιβλία ἐϛ ὃ χαράκωμα ἀνὰ ϛόμα ἐνέβαλον, ϖροσκαλούμενοι τοὺς στρατιώτας ἢ τὰ σφέτερα φρονῆσαι (καὶ γὰρ ὑπισχνοῦντό ἵνα αὐτοῖϛ) ἢ ἐϛ χεῖρας ἔρχεσθαι, ἀνὴρ γε καὶ ὃ βραχύτατον ἰσχύοσι. καὶ τῇ ἑξηκοστῇ ταύτῃ ἡμέρᾳ μόλις μὲν καὶ ϖρὸϛ ἐκείνων ϖροϛ τὸν βραβύτον ὀκ τῷ κελτικοῦ τινες, νικηθέντες ὑπὸ καὶ ϖροϛ αὐτοὺϛ ἀμείψαντας τὲ ὁ τῷ δικαιοτάτου στρατηγὸϛ, καὶ ἀρασκύπορις, καὶ σὺν μὲν οἱ καὶ δὶϛ, ὡϛ ἵνές Φασιν, ἀπεχώρησε. δείσας δὴ ὁ ὧν ὀκ τούτων ὁ βραβύτος μὴ καὶ ὅπῃ πλῆον ἢ νεωλεμαθῇ, συμμίξαι σφίσιν ἔγνω, ἐπειδὴ πολλοί τε αἰχμάλωτοι ἐν ᾧ στρατοπέδῳ ἀνῶν ἦσθμ, καὶ ὀκ εἶχεν οὐδὴ ὅπως ϖρὸϛ φυλακῆϛ αὐτοὺϛ ἐν ταῖ τῆϛ μάχηϛ χωρᾷ ποιήσονται, οὐδ' ὅπως πιστεύσῃ σφίσι μηδὲν λυμανθαι, διέφθρε τοὺς πλείστους, τῇ ἀνάγκῃ ἐκ ϖροφανοῦϛ γνώμῃ δουλώσας, ἀνῶς τε καὶ ὅτι

Pindar?

Amyntas Deiotare? Rascypolis

Prodigia

Brutus vincitur

Herculeæ epiphonema ὦ πλῆμον ἀρετή. λόγος ἄρ' ἦσθα ἄλλως

Bruti caput Romæ missum

Porciæ Brutæ uxoris mors

famosius

οἱ σὺν αὐτοῖς τοὺς ζωγρηθέντας τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ ἀπέκτειναν. ποιήξας δὲ τοῦτο ἐξωπλίσατο. καὶ αὐτῶν δυτι πολεμησάντων ἤδη, ἀεὶ τοὶ δύο ὑπὲρ ἀμφοτέρων ὑπερπλήθυνον, ἀμηχάνοις τε ἐμαχέσαντο, καὶ ἐκείνοις ὁ τέλος τῆ πολέμου ποιήσειν. ὡσπερ γὰρ ὁ ἀετὸς ὁ κατ' ὄνειρον ὢν ἠλαπώθη τε καὶ ἔφυγε, οὕτω πῃ, τε ὁπλιτικὸν αὐτῷ ἀγώνισμα ὅτι πλῆθος ἀγωνισάμενον ἡττήθη, καὶ τούτου πεσόντων πολλῶν, ὁ δ' ἱππικὸν, καίτοι θυμῷ μαχόμενον, ἐνέδωκε, καὶ μεταξὺ τοῦτο φυγόντας αὐτοὺς δηλος δὴν ἐπεδίωξαν μὴ οἱ ἱππεῖς ἀπεκτειναν, οὔτε γὰρ εἶλον ἄνα, δηλα ποιησάμενοι αὐτοῖς τὴν νύκτα, ὡς ἑκάστοις, οὐκ εἰασθη αὐτοὺς σφᾶς συγγραφῶσαι. ὁ οὖν Βροῦτος ἐπεχείρησε μὲν ἐς ὃ γραπτὸν πεδὸν πη διαφεύγειν (ἐς γὰρ χωρίον τι ἐρυμνὸν δυσπερίβλητον ἦν) μὴ δυνηθεὶς δὲ, καὶ ποιήσειν δοκῶν ὅτι ἄνες τῶν στρατιωτῶν τοῖς νικήσασιν ὁμολογήκασιν, οὐδὲ μίαν ἔτ' ἐλπίδα ἔχειν, δὴν ἀπογνοὺς μὲν τὴν σωτηρίαν, ἀπαξιώσας δὲ τὴν δίωσιν, ἐς ὃν θάνατον καὶ αὐτὸς κατέφυτε, καὶ δυσαποήσας τοῦτο δὴ ὃ ἠρέικλεον, ὦ πλῆμον ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθα ἄλλως,
» ἐγὼ δέσε ὡς ἔργον ἤσκεον, σὺ δ' ἄρ' ἐδούλευες τύχῃ. πρὸς ἐκάλεσέ τινα τῶν στρατιωτῶν ἵνα αὐτὸν ἀποκτείνῃ· καὶ αὐτοῦ ὃ μὲν δηλος σῶμα ἀφῆς ἐστώθ δυτωνίου ἔτυχεν, ἡ δὲ δὴ κεφαλὴ ἐπέμφθη μὲν ἐς τὴν ῥώμην, χλιῶνι δὲ ὧ ἀπὸ τῆ δυρραχίου ἀφάπλω ποιησαμένη, ἐς τὴν θάλασσαν ἐρρίφη. τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ, ὃ μὲν πλῆθος τῶν στρατιωτῶν αὐτίκα ἀδείας σφίσι κηρυχθείσης, μετέσχε· ἡ δὲ δὴ πορκία δύθεσκα διαφυγοῦσα καταπιοῦσα ἀπέθανε. ὧν γὰ ὑδραὶ τῶν ποιήσειν ὧν ἀρχαί τινας ἀνόντων, ἢ δὲ ἐκ τῶν σφαγέων ὧν τε ὑπεκκηρυγμένων ἔτι ὄντων, οἱ μὲν πλείους ἑαυτοὺς ἀπέκτειναν, ἢ ἀγόμενοι, ὥσπερ καὶ ὁ Φαβώνιος, ἐφθάρησαν· οἱ δὲ λοιποὶ ποτε ὅτι τὴν θάλασσαν διέφυγον, καὶ μεταξὺ ὧ σεξτῳ ποιησείσθαι.

Τάδε σύνεστιν ἐν τῷ μηῶ τῶν Δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καῖσαρ φουλουΐα καὶ λευκίῳ δυτωνίῳ ἐπολέμησεν.
Ὡς σέξτος πομπήϊος σικελίαν κατέσχεν.
Ὡς πόπλιοι οἱ μέσσαλαι τὸν ὑπατοῦντα κατέσχον.
Ὡς καῖσαρ καὶ δυτώνιος ποιησὶ σέξτον σωσθῆναι.
Ὡς πούπλιος οὐεντίδιος πόπλιον σύλλαν ἐνίκησε, καὶ τὴν ἀσίαν ἐκτήσατο.
Ὡς καῖσαρ σέξτῳ πολεμήσων ἤρξατο.
Περὶ βαίαν.

Χρόνου πλῆθος ἔτη πέντε, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
Λούκιος δυτώνιος μ. γ. πέλας.

π.	σερουίλιος. π. γ. ἰσαυρικὸς ὕπατος ὃ β.	γ.μ.	ὠρβανὸς γ. γ. φλάκκος.
γ.	δομίτιος μ. γ. καλουϊῶνος ὃ β ὕπατος.	μ.	οὐϊψάνιος λ. γ. ἀγρίππας.
γ.	ἀσίνιος γ. γ. γαλλος ὕπατος.	λ.	καινίνιος λ. γ. γάλλος.
	ἄππιος κ. λ. γ. γ. πουλχρος ὕπατος.		

ΤΩΝ

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ριῶν ὃ τεσσαρακοστὸν ὄγδοον βιϐλίον.

ΟΜΕΝ οὖν Βροῦτος ὅ, τε καῖσαρ ὅτως ἀπώλοντο, ταῖς ξίφεσιν οἷς τε καὶ σφᾶς ἀπεχρήσαντο σφαγῶτες· οἵτε δηλοι οἱ τῆς ἐπ' αὐτὸν ὑποβουλῆς μεταλάχοντες, οἱ μὲν πρότερον, οἱ δὲ ὕστερον, οἱ δὲ μεταξὺ τοῦτο, πλεῖστοι πάνυ ὀλίγων, ἐφθάρησαν. ὡς που τό, τε δίκαιον ἔφερε, καὶ ὃ δαιμόνιον ἦν, αὐτὰ αὐτοῖς ὑπεργάσασθαι σφᾶς ἐς τοσοῦτον καὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τύχης προχωρήσαντα ἀποκτείναντας παθεῖν. ὁ γὰ δὴ καῖσαρ καὶ ὁ δυτώνιος τῷ μὲν λεπίδου προδοχεῖμα, ἅτε μὴ συνοικήσαντος σφίσιν, ἐπλεονέκτησαν· ἔμελλον δὲ καὶ ἐπὶ δηλίοις οὐκ ἐς μακρὰν τρέψασθαι· χαλεπὸν γὰ, αὐτὰ πρὸς ἢ καὶ δύο ὁμοτίμοις ἐχρῆσθαι τηλικούτων οὐ πολέμου πραγμάτων γενομένους ὁμονοῆσαι· καὶ διαβοῦτο ὅσα τέως ὅτι τῇ τῶν αὐτοκρατόρων σφίσι καταλύσαι συμφορήσασθαι κατέπραξαν, ταῦτα ποτὲ ἄθλα τῆς πρὸς δηλίοις φιλοτιμίας ἤρξαντο ποιεῖσθαι. τὼ τε γὰ ἀρχὼ αὐτίκα διέδασθαντο, καὶ καίσαρι μὲν ἥ τε ἰβηρία καὶ ἡ νουμιδία, δυτωνίῳ δὲ ἥ τε γαλατία καὶ ἡ ἀφρικὴ ἐγένετο. καὶ στρατὸν, ὥστ' αὖ ἄνα ἀγωνιστὴν ὁ λεπίδος ὅτι τοῦτο ποιήσασθαι, τὰ ἀφρικῆς αὐτῷ ἐκτῆναι. ταῦτα δὲ δὴ μόνα διέλαχον, ὅτι καῖσαρ μὲν καὶ σικελίαν ὁ σέξτος ἔτι κατεῖχε, καὶ σὺν δηλα τὰ ἔξω τῆς ἰταλίας ὑπὸ καίσαρι ἔτι ἦν. ἐκείνης γὰ δὴ πέρι οὐδὲν δέομαι λέγειν, ὅτι ὀξάμενος ἀεί ποτε ὑπὸ τοῖς τοιούτοις ἔμενεν. οὐδὲ γὰ οὐδὲ ὡς καῖσαρ αὐτῆς ἀγωνιζόμενοι, τοὺς λόγους ἐποιοῦντο· κοινῷ οὖν ταῦτα ἀφέντες, δυτώνιος μὲν τῷ τε κατάσασιν τῶν δυτιπολεμησάντων σφίσι, καὶ τὴν ἀργυρολογίαν τὴν ἐς τὰ χρήματα τοῖς στρατιώταις ἐπαγγελθέντα ὠνεδέξατο· καῖσαρ δὲ τόν τε λεπίδον δυτιπροδοκίαν κολάσας, καὶ ὧ σέξτῳ πολεμήσας, τήν τε χώραν ὧν τοῖς συστρατιώταις σφίσιν ὑπέσχητο, καὶ ἀνδράσι τοῖς ἔξω τῆς ἡλικίας αὐτῶν οὖσιν, οἷς καὶ δίθεις δέδωκεν. καὶ ποιήσειν δοκῶν μὲν δύο ὧ δυτωνίῳ στρατόπεδα ὧν σὺν οἱ συνέπεμψεν· ἐκεῖνος δὲ ἕτερα ἐκ τῶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ τότε ὄντων ἴσα δυτιδώσειν αὐτῷ ἐπηγγείλατο. ταῦτ' οὖν οὕτω καταμόνας συνθέμενοι, καὶ χρήμασιν, καὶ καταπομπαῖς, ἅτε γραμματεῖα ἀνδράσι δυτέδοσαν, ἵν' δή τι προδιαβαίνῃ, ἐξ αὐτῶν ἀγείρῃ, καὶ μεταξὺ τοῦτο δυτώνιος μὲν ἐς τὴν ἀσίαν, καῖσαρ δὲ ἐς τὴν ἰταλίαν ἀφορμήσειν καὶ αὖθις ἡ νόσος ὃν τε τῇ πορείᾳ καὶ ἐν ᾧ πλῷ ἰσχυρῶς ἐπέσεσεν, ὥστε καὶ θανάτου δόξαν τοῖς ἐν τῇ ῥώμῃ προδοκεῖν. οὐ μόνον καὶ ἐπὸ τῆς ἀῤῥωστίας τοσοῦτον, ὅσον ὅτι προδοκηθῆναι κακοῦ τινος, χρονίζων αὖθις ὑπομίζον, καὶ οὐκ οὖν τούτου πάνυ ὅσα ἐνεδέχετο σφᾶς παθεῖν, ὑπετόπουν, καίτοι δηλα τε ὅτι τῇ νίκῃ πολλὰ αὖθις ἐψηφίσαντο, ἄλλα που καὶ τοῖς ἑτέροις δῶ, εἰ ἐκεκρατήκεσαν, ἐδέδοτο (ἐν γὰ δὴ τοῖς τοιούτοις τό, τε ἀπολωλὸς πάντες ἀεὶ καταβέχουσι, καὶ ὃ κρατῆσαν μισοῦσι) καὶ δὴ καὶ ἱερομηνίας ἐν ἀπόρρητοι, ὡς εἰπεῖν, τισὶ ἔτει καὶ ἀκτῖνες ἄλλαι ἔγνωσαν. τοῦτο γὰρ σφίσιν ὁ καῖσαρ ὅτι τῇ τῶν σφαγέων μισοῦσα δύτυχίς ποιῆσαι ἐκέλευσε. χρονίζοντος δ' οὖν αὐτοῦ, λόγοι τε πάντοθεν ἐφυλλοῦντο, καὶ πα-

θήματα ἀπ' αὐτῶν πάμπολλα συνέβαινε. τά τε γὰρ ἄλλα, καὶ οἱ μὲν ὡς τέθνηκε διεθρόουν, καὶ ἡδονὴν πολλοῖς ἐνέβαλλον· οἱ δὲ ὡς κακόν τι βουλεύοιτο, καὶ φόβον συχνοῖς ἐνεποίουν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ μὲν τὰ σφέτερα συνέκρυπτον, καὶ ἑαυτοὺς ἐν φυλακῇ ἐποιοῦντο, οἱ δὲ καὶ ποῖ ποτε ἀποδράσοιντο διεσκόπουν· ἄλλοι, καὶ οἵ γε πλείους, οὐδ' ἐπινοῆσαί τι ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ δέους δυνάμενοι, παρεσκευάζοντο ὡς καὶ πάντως ἀπολούμενοι, βραχύ τέ τι καὶ κομιδῇ σμικρὸν τὸ θαρσοῦν ἦν. ἐκ γὰρ δὴ τῆς πρόσθεν πολλῆς καὶ ποικίλης καὶ τῶν χρημάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων φθορᾶς οὐδὲν ὅ,τι οὐχὶ καὶ τῶν ὁμοίων καὶ τῶν χειρόνων, ἅτε καὶ παντελῶς κεχειρωμένοι, προσεδέχοντο. ὅθεν περ καὶ ὁ Καῖσαρ φοβηθεὶς μή τι, ἄλλως τε καὶ τοῦ Λεπίδου παρόντος, νεοχμώσωσιν, ἐπέστειλε τῇ γερουσίᾳ θαρσεῖν τε αὐτὴν παραινῶν, καὶ προσυπισχνούμενος πάντα καὶ πρᾴως καὶ φιλανθρώπως κατὰ τὸν παρόντα ποιήσειν. τότε μὲν δὴ ταῦτ' ἐγίγνετο. τῷ δὲ ἐχομένῳ ἔτει, ὀνόματι μὲν ὅ,τε Σερουίλιος ὁ Πούπλιος, καὶ ὁ Ἀντώνιος ὁ Λούκιος, ἔργῳ δὲ, οὗτός τε καὶ ἡ Φουλουία ὑπάτευσαν. τοῦ τε γὰρ Καίσαρος πενθερὰ, καὶ τοῦ Ἀντωνίου γυνὴ οὖσα, τόν τε Λέπιδον ὑπὸ νωθείας παρ' οὐδὲν ἦγε, καὶ αὐτὴ τὰ πράγματα διεχείριζεν, ὥστε μήτε τὴν βουλὴν, μήτε τὸν δῆμον ἄλλο τι παρὰ τὸ ἐκείνῃ δοκοῦν χρηματίζειν. τοῦ γοῦν Λουκίου αὐτοῦ σπουδάζοντος ἐπινίκια τινὰ ἐν ταῖς Ἄλπεσιν οἰκούντων, ὡς καὶ νικήσαντός σφας, πέμψαι, τέως μὲν ἡ Φουλουία ἀντέλεγεν, οὐδεὶς οἱ συνεχώρησεν· ἐπεὶ δὲ ἐκείνη θεραπευθεῖσα ἐπέτρεψε, πάντες ἐψηφίσαντο. ὥστε τῷ μὲν λόγῳ τὸν Ἀντώνιον καθ' ὧν περ κεχειρωκέναι ἔλεγεν (οὔτε γὰρ ἔπραξέ τι νικητηρίων ἄξιον, οὔτε ὅλως ἡγεμονείαν ἐν τοῖς χωρίοις ἐκείνοις εἶχε) τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν Φουλουίαν καὶ τιμηθῆναι καὶ πομπεῦσαι. πολὺ γοῦν πλεῖον ἐκείνου, ἅτε καὶ ἀληθέστερον, ἐσεμνύνετο. τὸ γὰρ δοῦναί τινι ἐξουσίαν τῆς τῶν νικητηρίων πέμψεως, μεῖζον τοῦ διεορτάσαι αὐτὰ παρ' ἑτέρου λαβόντα ἦν· πλήν γε ὅτι τήν τε σκευὴν τὴν ἐπινίκιον ὁ Λούκιος ἐνεδύσατο, καὶ τοῦ ἅρματος ἐπέβη, τά τε ἄλλα τὰ καθήκοντα ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἔπραξεν, αὐτὴ ἡ Φουλουία τὴν πανήγυριν ὑπηρέτῃ ἐκείνῳ χρωμένη ποιεῖν ἔδοξεν. ἤδη δὲ ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ καὶ ἐπί τε τούτῳ ὁ Λούκιος ἐξίσου τῷ Μαρίῳ ἐσεμνύνετο, ὅτι ἐν τῇ νουμηνίᾳ αὐτὴν, ἐν ᾗ ὑπατεύειν ἤρξατο, ἐπετέλεσε, καὶ προσέτι καὶ ὑπὲρ ἐκεῖνον ἠγάλλετο, λέγων αὐτὸς μὲν ἐθελοντὴς τά τε τῆς πομπῆς κοσμήματα ἀποτεθεῖσθαι, καὶ τὴν βουλὴν ἐν τῇ ἀγοραίῳ στολῇ ἠθροικέναι· τὸν δὲ δὴ Μάριον ἄκοντα αὐτὰ πεποιηκέναι· προσετίθει τε, ὅτι ἐκείνῳ μὲν ἤ τις ἢ οὐδεὶς στέφανος ἐδόθη, αὐτὸς δὲ ἄλλοις τε καὶ παρὰ τοῦ δήμου κατὰ φυλὴν (ὃ μηδενὶ τῶν προτέρων ἐγεγόνει) διά τε τὴν Φουλουίαν, καὶ διὰ τὰ χρήματα ἃ λάθρα τισὶν ἀνάλωσεν, ἔλαβεν. ἐν δ' οὖν τῷ ἔτει τούτῳ ἔς τε τὴν Ῥώμην ὁ Καῖσαρ ἀφίκετο, καὶ τὰ νομιζόμενα ἐπὶ τῇ νίκῃ ποιήσας, πρός τε τὴν διοίκησιν καὶ πρὸς τὴν διαγωγὴν τῶν πραγμάτων ἐτράπετο. ὅ,τε γὰρ Λέπιδος τὰ μὲν τῷ φόβῳ αὐτοῦ, τὰ δὲ καὶ τῇ τῆς γνώμης ἀσθενείᾳ, οὐδὲν ἐνεωτέριζε, καὶ ὁ Λούκιος, ἥ τε Φουλουία, ὡς καὶ συγγενεῖς καὶ κοινωνοὶ τῆς ἡγεμονείας αὐτοῦ ὄντες, ἡσύχασαν τήν γε πρώτην. προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, διηνέχθησαν· οἱ μὲν, ὅτι τοῦ μέρους τῆς τῶν ἀγρῶν νομῆς τοῦ τῷ Ἀντωνίῳ προσήκοντος οὐ μετεῖχον· ὁ δὲ, ὅτι τὰ στρατεύματα παρ' αὐτῶν οὐκ ἀντέλαβε. κἀκ τούτων ἥ τε συγγένεια αὐτῶν ἡ ἐκ τῆς ἐπιγαμίας διελύθη, καὶ πρὸς πόλεμον ἐμφανῆ προήχθησαν. ὁ γὰρ Καῖσαρ τὴν χαλεπότητα τῆς πενθερᾶς μὴ φέρων

(ἐκείνη

Coss
P. Seruili
L. Antoni

Marius

τὴν γε πρώτην - in ipsis initiis

ἐκείνῃ γὰρ μᾶλλον ἢ τῷ Ἀντωνίῳ διαφέρεσθαι δοκεῖν ἐβούλετο) τὴν θυγατέρα αὐτῆς, ὡς καὶ παρθένον ἔτι οὖσαν (ὃ καὶ ὅρκῳ ἐπιστώσατο) ἀπεπέμψατο, οὐκ ὀκνήσας οὔτε εἰ τοσοῦτον ἄλλως ἡ γυνὴ πεπαρθενεῦσθαι παρ' αὐτῷ χρόνον νομισθείη, οὔτε πρὸς τὴν παρασκευὴν τῶν ἐσομένων, εἰ ἐκ πολλοῦ δόξειεν αὐτὸ προβεβουλευκέναι. γενομένου δὲ τούτου, οὐδὲν ἔτι φίλιον ἐποίουν· ἀλλ' ὅ,τε Λούκιος μετὰ τῆς Φουλουίας τῶν τε πραγμάτων, ὡς καὶ ὑπὲρ τοῦ Μάρκου τοῦτο δρῶν, ἀντελαμβάνετο, καὶ οὐδενὸς αὐτῶν ὑφίετο. διὰ γὰρ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν εὐσέβειαν, καὶ ἐπωνυμίαν ἑαυτῷ Πίεταν ἐπέθετο. καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν μὲν Μάρκον οὐδὲν δῆθεν ᾐτιᾶτο, μὴ καὶ ἐκπολεμώσειεν αὐτὸν τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνη διέποντα· ἐκείνοις δὲ δὴ καὶ ἐπεκάλει καὶ ἀντέπραττεν, ὡς καὶ παρὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ πάντα ποιοῦσι, καὶ δυναστείας ἰδίας ἐπιθυμοῦσιν. ἦν δὲ ἐν τῇ κληρουχίᾳ ἀμφοτέροις ἡ πλείστη τῆς δυνάμεως ἐλπὶς, καὶ διὰ τοῦθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πρῶτον ἀρξάμενοι διεφέροντο. ὅ,τε γὰρ Καῖσαρ αὐτὸς πᾶσι τοῖς τε ἑαυτῷ καὶ τοῖς τῷ Ἀντωνίῳ συστρατευσαμένοις ἤθελεν αὐτὴν, κατὰ τὰς συνθήκας τὰς μετὰ τὴν νίκην αὐτοῖς γενομένας, ὅπως ἐς εὔνοιαν σφᾶς ὑπαγάγηται, ποιήσασθαι, καὶ ἐκεῖνοι τήν τε ἐπιβαλλοῦσαν τοῖς σφετέροις κληρουχῆσαι, καὶ τὰς πόλεις αὐτοὶ ἀποικῆσαι ἠξίουν, ἵνα τὴν ἰσχὺν αὐτῶν σφετερίσωνται. καὶ γὰρ ἑτοιμότατον ἀμφοτέροις ἐδόκει εἶναι, τὰ τῶν ἀόπλων τοῖς συμπολεμήσασι χαρίσασθαι. ὡς γοῦν παρὰ τὴν δόξαν αὐτῶν πολλὴ ταραχὴ ἐγίγνετο, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐς πόλεμον προήγετο (πᾶσαν γὰρ κατ' ἀρχὰς τὴν Ἰταλίαν, πλὴν εἴ τις τῶν ἐστρατευμένων ἐν δωρεᾶς μέρει λαβὼν, ἢ καὶ ἐκ τοῦ δημοσίου πριάμενος εἶχε, μετά τε τῆς δουλείας, καὶ μετὰ τῆς ἄλλης κατασκευῆς τοὺς δεσπότας ὁ Καῖσαρ ἀφῃρεῖτο, καὶ ἐκείνοις ἐδίδου) καὶ διὰ τοῦτο τῶν κτημάτων ἀποστερούμενοι δεινῶς πρὸς αὐτὸν ἠγανάκτουν, μελεδαίνοντο. ἥ τε Φουλουία καὶ ὁ ὕπατος πλείω δύναμιν ἐν τοῖς ἑτέροις τοῖς ἀδικουμένοις χρήσειν ἐλπίσαντες, καὶ τῶν μὲν ληψομένων τοὺς ἀγροὺς ἠμέλησαν, πρὸς δὲ ἐκείνους, ἅτε καὶ πλείονας ὄντας, καὶ ὀργὴν δικαίαν ὑπὲρ ὧν ἀπεστεροῦντο ποιουμένους, ἐτράποντο, κἀκ τούτου ὑπολαμβάνοντες αὐτοὺς ὡς ἑκάστους καὶ συνῄροντο καὶ συνίστων, ὥστε καὶ τοὺς ἐν τῷ πρὶν τὸν Καίσαρα φοβουμένους, τότε προστατῶν ἐπιλαβομένους, ἀναθαρσῆσαι, καὶ μηδενὸς ἔτι τῶν οἰκείων ἀφίστασθαι. καὶ γὰρ καὶ τῷ Μάρκῳ ταῦτα συνδοκεῖν ἐνόμιζον. τούτους τε οὖν ὅ,τε Λούκιος καὶ ἡ Φουλουία προσεποιοῦντο, καὶ τοῖς ἑτέροις τοῖς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα οὐδὲν προσέκρουον· οὐ γὰρ ὡς δέον αὐτοὺς κληρουχῆσαί τινα προεβάλλοντο, ἀλλ' ἀρκοῦντα αὐτοῖς τὰ τῶν ἀντιπολεμησάντων σφίσιν ἀπέφαινον, καὶ μάλισθ' ὅτι καὶ χωρία καὶ ἔπιπλα, τὰ μὲν ἔτι τότε ὄντα, καὶ πεπραγμένα ἀπεδείκνυσαν, ὧν τὰ μὲν, αὐτὰ, τῶν δὲ τὴν τιμὴν ἔφασκον αὐτοῖς δοθῆναι χρῆναι. εἰ δ' οὖν μηδὲ ταῦτά σφισιν ἀρκέσειε, ταῖς γε ἐκ τῆς Ἀσίας ἐλπίσι πάντας αὐτοὺς ἀνηρτῶντο. ὥστε ταχὺ ἐκ τούτων συνέβη, Καίσαρα μὲν, ἅτε καὶ βίᾳ τῶν κεκτημένων τι ἀφαιρούμενον, καὶ πόνους ὑπὲρ αὐτῶν καὶ κινδύνους πᾶσιν ὁμοίως προστάττοντα, ἀμφοτέροις αὐτοῖς προσκροῦσαι· ἐκείνους δὲ δὴ, οἷα μήτε τι ἀποστεροῦντάς τινας, καὶ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σφίσι τὴν πλήρωσιν τῶν ἐπαγγελιῶν ἀμαχεὶ τοῖς ληψομένοις αὐτὰς ὑποδεικνῦντας, ἑκατέροις προσθέσθαι. ἔκ τε οὖν τούτων, καὶ ἐκ τοῦ λιμοῦ (ὃς τότε τῆς θαλάσσης τῆς μὲν κατὰ Σικελίαν, ὑπὸ τοῦ Σέξτου, τῆς δ' ἐν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ, ὑπὸ Γναίου Δομιτίου Ἀηνοβάρβου κατεχομένης, δεινῶς αὐτοὺς ἐπίεσεν)

M. Antoni

C. Domiti Aenobarb

ἔπιπλα

Plus offensæ cõtrahit ſi aliquẽ lędas q̃ benevolentiæ ſimules

ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ὁ καίσαρ ἐγίγνετο. ὁ γὰρ δομίτιος ἔτι μᾶλλον τῶν στρατιωτῶν, οὐκ δὲ δὴ τῆς μάχης τῆς πρὸς φιλίππους ἡμερῶν ἀφ' ἑσπέρας, ναυλόχου τινὸς συνεκρότησε, καὶ τὸ κόλπου μέρος ἀνὰ ἐκράτησε, καὶ τὰ τῶν ἀναυλίων ὑπὸ πλῆθους ἐφθάρη. τοιοῦτά τε οὖν ὂν καίσαρα δῆλον ἦν ὅτι καὶ ἐν ταῖς διαφοραῖς ταῖς πρὸς τοὺς βουλευτὰς, καὶ πρὸς ὃ λοιπὸν πλῆθος ὃ τοῖς ἀγορὰς κεκινημένον τοῖς ἐστρατευμένοις συμβαινούσας, πλῆσαι δὲ δὴ ἅτε καὶ ὑπὸ τῶν μελίσσων ἀγωνιζομένοις σφίσιν ἐγίγνοντο, ῥᾳδιέτερον ἀκινδύνως προσετίθετο· ἀμφοτέρωσε μὲν γὰρ ἀδύνατον ἦν αὐτῷ συμφέρεσθαι· οἱ μὲν γὰρ ὑβρίζειν, οἱ δὲ ἀπαθεῖς εἶναι· καὶ οἱ μὲν τὰ ἀκρότατα λαβεῖν, οἱ δὲ τὰ ἑαυτῶν ἔχειν ἤθελον. ὁσάκις δὲ δὴ τὰ τούτων, ἢ τὰ ἐκείνων, ὡς που καὶ ἐώθασι γίγνεσθαι, προέλοιτο, τοῖς ἑτέροις ἀπήχθετο, καὶ οὐ τοσαύτης τε χάριτος ἄξιον ἦν τοσούτῳ μισῶν, ὅσης ὀργῆς ἄξ' ὢν μὴ σωφρονεῖν, ἐτύγχανεν. οἱ μὲν γὰρ ὡς καὶ ὀφθαλμοὺς ἀφαιροῦντα τὰ μεγάλα καμόντες, ἐν οὐδεμιᾷ αὐτὰ ἀνεργασίᾳ ἐπίθεντο· οἱ δὲ ὡς καὶ τῶν οἰκείων τεθρεμμένοις, ἐχαλέπαινον. ἐκ δὲ τούτου διετέλει ἢ τούτοις ἢ ἐκείνοις προσκρούων, καὶ ποτὲ μὲν ὡς φιλόδημος, ποτὲ δὲ ὡς καὶ φιλοστρατιώτης ἐκαλούμενος, καὶ ὅλως ταῦτα ὅπῃ μήτε ἁμαρτάνειν, ἐκ προσέτι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ἔμαθεν ὅτι οὐδὲν τὰ ὅπλα πρὸς ὃ τοῖς ἀδικουμένοις δυνοϊκῶς οἱ ἔχειν ἐδυνάτο, ἀλλ' ἀπολέσθαι μὲν πᾶν ὃ μὴ ὑπεῖχεν δι' αὐτῶν οἷόν τε ἦν διαγκαθιᾶναι, ἀνὰ δὲ φιλεῖν οὐ μὴ βούλεται, ἀδυνάτως ὑπῆρχεν, οὕτω δὴ καὶ ἄκων ἐπανεκτείνετο, καὶ οὐκέτ' οὐδὲν τῶν βουλευτῶν τι ἀφείλετο· πρότερον γὰρ καὶ τὰ ἐκείνων πρόπατα καταψήφου ἠξίου, διερωτῶν σφᾶς, πόθεν οὖν τοῖς ἐστρατευμένοις ἀποδώσομεν; ὥσπερ ἴυνος αὐτῷ πολεμεῖν, ἢ καὶ τοσαῦτά ἴυσιν ὑπισχνεῖτο κεχειρωκότος, πρῶτα μὲν ὅσα ἢ γεωργίαις ἐς τὰς προῖκας ἐντετιμημένα, ἢ καὶ ἕτερά τινες γάτῳ τῆς κατ' ἀνδρα τοῖς ἐστρατευμένοις διανεμήσης γῆς ἐκέκτηντο ἀπέχετο, προσέθετο δ' αὐτοῦ, ἢ μὴ γεγενῆσθαι, καὶ οἱ μηδὲν οἱ μηδενὸς στερόμενοι, πρόφασιν πρὸς αὐτὸν ἔχοντες· οἱ δὲ ἐστρατευμένοι, τήν τε φιλίαν καὶ τὴν ὁμιλίαν τὴν ἐς ἐκείνους, ἀπιμίαν τε ἅμα καὶ ζημίαν ἑαυτῶν, ὡς καὶ γάτῳ ληφομένων, νομίζοντες εἶναι, ἐδυσχέραινον, καὶ τῶν τε ἑκατονταρχῶν καὶ ὧν μηδὲν τῶν ὀπιτηδείων τε τοῦ καίσαρος ἐχόντων, καὶ θορυβῶν αὐτοῖς κωλυόντων, συχνοὺς ἀπέκτειναν, αὐτόν τε ἐκεῖνον πρὸ ὀλίγου ἦλθον ἀποχρήσασθαι, πᾶσαν αὐτάρκειαν προφασιν τῆς ὀργῆς ποιούμενοι· καὶ οὐ πρότερόν γε ἐπαύσαντο χαλεπαίνοντες, πρὶν τοῖς τε συγγενέσι σφῶν, καὶ τοῖς τῶν ἐν ταῖς μάχαις πεσόντων παῖσι καὶ παισὶ τῶν χώραν ὅσην τινὲς αὐτῶν εἶχον, ἀφεθῆναι. ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν τῶν στρατιωτῶν ὀπιηδρότερά οἱ αὖθις ἐγίγνετο, ὁ δὲ δῆμος κατ' αὐτὸ δὴ τοῦτο πάλιν ἠγριαίνετο, ἐς τε χεῖρας αὐτοῖς ἤεσαν, καὶ μάχαι σφῶν συνεχεῖς ἐγίγνοντο, ὥστε καὶ διαρπάσκεσθαι καὶ ἀποθνήσκειν πρὸς ἀμφοτέρων πολλούς. οἱ μὲν γὰρ δὴ τῇ τε τῶν ὅπλων ῥᾳδιουργίᾳ, καὶ τῇ ἐκ πολέμων ἐμπειρίᾳ, οἱ δὲ τῷ τε πλήθει καὶ ἐκ τῶν τειχῶν αὐτοῖς βοηθεῖν, ἐπεκράτουν, ὥστε ἐκ οἰκίας ἀφ' οὗ τοῦτο συνέβαινε καταρραθῆναι, καὶ ὃ οἰκοῖεν, τοῖς μὲν ἐν τῷ ἄστει, μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν οἰκοῦσι πᾶσι, τοῖς δ' ἐν τῇ λοιπῇ ἰταλίᾳ, κἂν ὃ τέταρτον οἰκίας ἐνὸς ἀφεθῆναι. ἐν πάσαις γὰρ δὴ ταῖς πόλεσιν ὁμοίως ὅπη ποτὲ συντύχοιεν ἀλλήλοις ἐμάχοντο. ὡς οὖν ταῦτά τε ἔτως ἐγίγνετο, ἐκ γραπτοῦ ἐς ἰδιωτείαν ἐκ τοῦ καίσαρος προσπεμφθέντες, θόρυβον τέ τινα ἐν πλατείᾳ ἐποίησαν, καὶ οὐ πρότερον πρὶν χρήματα τοῖς

Placentia V

Calen? ventidi?

τῶν ὀπτιωνείων λαβεῖν, κατέπεισαν, καὶ προσέτι καὶ ἐκ τοῦ καπιτωλίου, τό τε οὐεντιδίου τοῦ γαλατίαν τοῦ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀγῆναι ἐκωλύησαν ἐκβαλεῖν αὐτούς, ἐφοβήθη τε ὁ καίσαρ μὴ καὶ σφᾶς τι, ἐς καταλλαγὴν αὖ τὴν τε φουλουΐαν ἐς ὃ ὑπάτων ἠθέλησεν· ἐπειδή τε ἐκ ἐδύνατο ἰδίᾳ ἐς καὶ ἑαυτὸν προσπέμπων σφίσιν ἐπέραινεν, ὅπῃ τοῖς ἐστρατευμένοις ὥρμησε, καὶ δι' αὐτῶν τὰς σωτηρίας ἐποιεῖτο· ἐκεῖνοι δὲ τούτοις ἐπαγρόμενοι, καὶ τοῖς προσμένουσι τῆς χάρας προσποιούμενοι, λούκιος μὲν πομπηΐους στρατιάς τε αὐτοῖς, καὶ ἀπὸ τῆς καίσαρος ἀποστάσεως, ἐποίησε· φουλουΐα δὲ ἡ, τε πραινέστε κατέλαβε, καὶ προσπαίσειν, τοῖς βουλευτὰς τε καὶ ὑπάτους ἔχουσα, ἅτε δὴ πάντα μετ' αὐτῶν ἐβουλεύετο, καὶ τὰς παραγγελίας ὡς ἑκάστοις ἐχρῆν ἔπεμπε. καὶ τί ταῦτα θαυμάσειεν ἄν τις, ὁπότε ἐς ξίφος προεχώρησε, καὶ ζωγρήματα τοῖς στρατιώταις ἐδίδου, ἐδημηγόρει τε ἐν αὐτοῖς πολλάκις, ὥστε καὶ ἐκείνα τὴν καίσαρι προσίσασθαι. οὐ μόνον δ' εἶχον ὅπως αὐτοὺς καταλύσῃ (οὐ γὰρ μόνον τῇ δυνάμει, ἀλλὰ καὶ τῇ τοῦ δήμου δυνοίᾳ πολὺ αὐτῶν ἠλαττοῦτο· αὐτὸς μὲν γὰρ πολλοὺς ἔμυτε, ἐκείνοι δὲ πάντας ἐπήλπιζον) πολλάκις μὲν σφᾶς ἰδίᾳ. ἀφ' ὧν φίλων ἐς τὰς καταλλαγὰς προσεκαλέσατο, ὡς δὴ οὐδὲν ἔμυτιεν, ἐκ τῶν ἐστρατευμένων τροφοὺς προῖξ ἀπέστελε· μάλιστα μὲν γὰρ τεύξεσθαί τε αὐτῶν, καὶ τὰ πρόπατα καταθήσεσθαι, ἐς τε ὃ ἔπειτα δυνατὸν ἐκ τούτου ἤλπισεν· δι' ὃ δὴ καὶ ἀφ' ἑσπέρας τῇ σφῶν, τῷ γοῦν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς, οὐκ αὐτὸς, ἀλλ' ἐκείνους ἔξω ὠμόσαν· ὃ καὶ ἐγίγνετο. ὅπῃ γὰρ οὐδὲν οὐδὲ ἀφ' ὧν τραυμάτων ἐπέρανε, βουλευτὰς ἔστειλε, τάς τε στρατιάς σφίσι τὰς πρὸς ὃν δυνατώτατον αὐτῷ ἡμερώσας οὐκ φίλους, καὶ δικαστὰς ὧν ἀφορᾶν δῆθεν αὐτοῖς ποιήσας. ὡς δ' οὐδὲν οὐδὲ τότε ἐπράσσετο, (καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τοῦτο μὲν, πολλὰ καὶ ὅσα ὁ καίσαρ οὐκ ἔμελλε ποιήσειν, ἀντιπροσετείνοντο, τοῦτο δὲ, πρὸς ὅσα ἐποίουν, οὐκ τῆς τοῦ δυνατίου ὕβρεως ὑπερφυοῦς ἐλεγον) οὕτω δὴ πρὸς τοὺς ἐστρατευμένους αὖθις ἀπέκλινε, καὶ μὴ τοῦτο ἐς τὸ ῥώμυλον ἐκεῖνοι πλήθη πολλῷ, ὡς καὶ τῷ δήμῳ τῇ τε βουλῇ κοινωσόμενοί τι, συμελθόντες, τούτων μὲν οὐδὲν ἐφεῖσαν, ἀθεμιτώτατοι δὲ ἐς ὃ καπιτώλιον, τάς τε σωτηρίας ἃς ὅ, τε δυνατώτατος ἐκ ὁ καίσαρ ἐπεποίητο, ἀναγκαιοτάτας σφίσιν ἐκέλευσαν, καὶ ἐκείνας τὲ ἐπεκύρωσαν, καὶ πρὸς ὧν διεφέροντο ἑαυτοῖς δικαστὰς ἠρέσθαι ἐψηφίσαντο, καὶ ταῦτά τε ἐς δέκατος χειροτονίας καὶ κατασημηνάμενοι, ταῖς ἀφ' ἑστίας φυλακῇ ἔδοσαν· καὶ ὃς μὲν καίσαρι, πρόντι, τοῖς δὲ ἑτέροις, ἀφ' ὧν προσδοκίας ἐς χαίρους ἐν ῥητῇ τινι ἡμέρᾳ προς τὴν δίκην ἀπαντῆσαι προσετάξαν. ἐπειδή τε ὁ μὲν καίσαρ ἕτοιμος ἀφ' ἃ δικασθῆναι ἐγίγνετο, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέσχοντο μὲν ἀφίξεσθαι, ἐκ ἦλθον δὲ, φοβηθέντες, ἢ καὶ ἀπαξιώσαντες (διέσκωπτον γοῦν σφᾶς, δίκην τε καὶ βουλὴν καλλίαν ἀπὸ τῆς τῶν στρατιωτικῶν ἐπιδημίας χρήσεως ἀποκαλοῦντες) τό τε λουκίου καὶ τῆς φουλουΐας, ὡς καὶ ἀδικουμένων τι, καλεσφήσαντο, ἐς τὰ τοῦ καίσαρος ἐπρέσβευσε, κἀκ τούτου πολλάκις αὖθις βουλευσάμενοι, τόν τε πόλεμον αὖθις ἀνείλοντο, καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν οὐχ ἧσυχῇ ἦτοι μᾶλλον· τάττε γὰρ δήμα, καὶ χρήματα ἀπεσταλχόσαν καὶ ἐκ ὧν ἱερῶν ἢ θεσίσμ. τὰ γὰρ ἀναθήματα ὅσα τε καὶ ὁπόσα ἀργυρᾶ ἐποίησαν, ταῖς τε ἐν τῇ δήμῃ ἰταλίᾳ τῇ ἐν τῇ ὀπικρατείᾳ αὐτῶν οὔσῃ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ ῥώμῃ ἀνακείμενα καθεῖλον, καὶ αὖθις καὶ ἐκ τῆς γαλατίας τῆς τογάτης, ἣ καὶ ἐς ὃν τῆς ἰταλίας ἤδη νομὸν, ὥστε μηδένα δῆλον προφάσει ὑπὲρ ἀφ-

Prenestę. V. fulvia pugionẽ gestabat

Calligá uo cátes a ge nere calciamẽti mil tares.

Caliia togata

χῆς γραλιώτας ἐντὸς τῶν ἡλπεων τρέφῃ, ἐσενέγκαιτο) καὶ χρήματα καὶ γραλιῶται ἦλθον. ὅ,τε οὖν καῖσαρ πρεσκυάζετο, ὡς ἡ φουλουία, καὶ ὁ λούκιος ἴσως τοσοῦτο ἐφορᾶ ἐποιεῖτο, ὡς τὰς δυνάμεις σὺν ἐκρότοις, καὶ οὗτω καὶ αὐτὸ προσδιδόντο, καὶ διέπεμπον ἑκάτερος καὶ γραλιάρχους ἑκάτερος, ὡς τὰ μὲν προσκαλεσόμενοι, ὧν οἱ ἀπεκρούοντο. καὶ αὐτῶν ἐγὼ τὰ μὲν πολλὰ, ὡς ἐν οἷς οὐτέ τι μέγα, οὔτ' ἀξιόλογον ἐπροσῆλθε, παρήσω. τὰ δὲ δὴ λόγου μάλιστα ἄξια συντόμως διηγήσομαι. ὁ καῖσαρ ὅτι νουρσίαν ἐς τοὺς σαβίνους γραλιώτας, τὴν μὲν φερουρὰν τὴν προσκαθημένην σφῶν ἐξέψαλε, τῆς δὲ δὴ πόλεως ὑπὸ ὑπισιλίου γάλλου ἀπεκρούσθη· μεταξὺ οὖν ἐς τὴν ὁμόνοιαν, συνιόντας ἐπολόρκησε μὲν, οὐ μέντοι καὶ εἶλεν αὐτοί· τῷ γὰρ λευκίου ἐν τούτῳ τὸ μὲν πρῶτον γραλιώτας λάθρᾳ κατ' ἀνίην καὶ ἀνίην προσφασιν ἐς τὴν ῥώμην προσεποιήσατο, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτοῦ ἐξαίφνης ἐπελθόντος, ὃ τό, τε ἱππικὸν ἀπεωθήσατό οἱ κραλίσθη, καὶ τοῖς πεζοῖς ἐς τὸ τεῖχος καταφύξαντος, καὶ ὃ τοῦτου καὶ ὃ ἄλλου, συνεπιθεμένων τοῖς ἔνδοθεν ἀμύνουσι τῶν προσαφιγμένων, λαβόντος (οὔτε γὰρ ὁ λέπιδος ὁ τὴν φυλακὴν αὐτῆς ὑπολειφθεὶς μεμένοντος αὐτόθεν ἔξω τι, ὑπὸ τῆς ἐμφύτου νωθείας, οὔτε ὁ σερουίλιος ὁ ὕπατος, ἡσυχαίτερός πως ὢν) πυθόμενος ταῦτα ὁ καῖσαρ, τοῖς μὲν σενιανάταις κύνην σαλουϊδίλιον ἐρυθρὸν παρακατέλιπεν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὴν ῥώμην ὥρμησε. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ λούκιος προϋπεξῆλθε, καὶ προεξαναλώσας οἱ ὡς ὅτι πολέμου ἐνὶ σκραλιῶσαι, καὶ ἐν γε τῇ γραλιωτικῇ σκευῇ ἐδημηγόρησεν, ὁ μηδεὶς πώποτε ἐποίησε. καὶ οὕτως ὁ καῖσαρ ἀμαχεί τε ἐς τὸ ἄστυ ἐσεδέξατο, καὶ ὅπως ὅτι δι' ὀλίγων ἀνδρῶν οὐ κατέλαβεν, ἀνέστρεψε, καὶ φερουρὰν τῆς πόλεως ἀκριβεστέραν ἐποιήσατο· καὶ τοῦτο ὁ ἐρυθρὸς, ὡς ἐλάχιστα ἐκείνός τε ἀπὸ τῶν συνιόντων ἀπεχώρησε, καὶ γαΐος φάβιος ὁ τὸ τεῖχος φερουρῶν ἐπεξῆλθε· ὅτι πολὺ διώκων αὐτὸν, προσέβαλέ τε ἀπροσδοκήτοις τοῖς ἔνδον οὖσι, καὶ βίᾳ τὴν πόλιν διήρπασε καὶ κατέκαυσε. νουρσινοὶ δὲ ἐς μὲν ὁμολογίαν μηδὲν κακὸν παθόντες ἦλθον· ἐπεὶ μέντοι τοι τοῖς ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς τὸν καῖσαρα σφίσι γνωμοθήσ πεσόντας ἀνῃρέθησαν, ἐπέγραψαν τοῖς μνημείοις αὐτῶν, ὅτι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζόμενοι ἐτελεύτησαν, πάμπολλοις χρήμασιν ἐζημιώθησαν, ὥστε καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἅμα πᾶσαν ἐκλιπεῖν. καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἔπραττον· ὁ δὲ δὴ λούκιος, ὡς τότε ἐκ τῆς ῥώμης ἀπῆρεν, ὥρμησε μὲν ἐς τὴν γαλατίαν, εἰρχθεὶς δὲ τῆς ὁδοῦ, πρὸς περουσίαν τυρσηνίδα πόλιν ἀπέβαλε, καὶ αὖθις ἐκεῖθεν πρότερον μὲν οἱ ὕπαρχοι τοῦ καίσαρος, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος, ἀπολαβόντες ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ δὴ τῆς προσεδρείας σφίσι γνγνομένης (τό, τε γὰρ χωρίον τῇ τε φύσει καρτερὸν ὂν, καὶ τοῖς ὑπερμενέσιν ἱκανῶς προσκαθήμενος, καὶ ἵππεῖς προσεκπεμφθέντες ὑπ' αὐτοῦ, πρὶν πανστρατιᾷ προσκαθίζειν, ἀνάγκας ἀφθόνους παρεῖχον, καὶ ἄλλοι τινὲς ἐπικουρίαν ἐποιοῦντο, καὶ ἐπιμήκη τὴν πολιορκίαν ἐποίησε) πολλὰ μὲν προὔτεινε σφίσιν ὡς ἑκάστοις, πολλὰ δὲ καὶ προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν ἐρρωμένως, μέχρις οὗ κρήτων πλεονεκτοῦντες τὰ πλεῖστα οἱ περὶ τὸν λούκιον, ὅμως ὑπὸ λιμοῦ ἐδαμάσθησαν, καὶ αὐτὸς μὲν, δήλοι τέ τινες ἄδηλα θέσθαι, οἱ δὴ πλείστους τῶν τε βουλευτῶν καὶ ὧν ἱππέων ἐφθάρησαν. καὶ λόγος τὲ ἦν, ὅτι οὐκ ἁπλῶς τοῦτο ἔπαθον, ἀλλ' ὅτι ὃν βωμὸν ὃν τῷ καίσαρι ὁ προτέρῳ ὡσιωμένον ἀνέθεσαν ἱππεῖς τεσσαράκοσιοι, καὶ βουλευταί δήλοι τὲ καὶ ὁ χαμαύτιος ὁ πῖπος, ὃς ποτε ἐν τῇ δημοκρατίᾳ

Nursia. V

Titisienus Sentinates. po.

Lepidus segnis & ignau

Q. Salvidien Rufus

C. Furnius

Perusia. V.

Perusina fames

T. Camitius

μοκρατίᾳ ὁ πλῆθος ὁ καίσαρι τὰ ὀκταουϊανῷ ἠθροισεν, ἐτύφωσεν· τῶν δ' ἀφροσινῶν, καὶ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐκεῖ ἀνδρῶν οἱ πλείους ἀπώλοντο, καὶ ἡ πόλις αὐτὴ πλὴν ὀλίγου ἐφλεγείου, ὅ τε τῆς ἥρας ἕδους, πᾶσα κατεκαύθη. τοῦτο δὲ (ἐσώθη γὰρ πως τύχῃ) μόνῳ τε ἐς τὸν ῥώμυλον ἐξ ὄψεως ὀνείρου ἰδὼν ὁ καίσαρ εἶδε, καὶ προέβλεψε καὶ τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν βουλομένων σωφρονισθῆναι, πλὴν ὅτι τῆς χάρας σφόδρα ἐπὶ πολὺ ἐφείσατο ἡμῖν ἑκατόνσημος. ἐκείνης δ' οὖν ὅτι τε γυμνοῦ καλουμένου δεύτερον, καὶ ἐπ' ἀσινίου πωλίωνος ὑπάτων ἀγούσης, καὶ τἄλλα τὰ ἐν τῇ ἰταλίᾳ, τὰ μὲν, βίᾳ, τὰ δ', ἐθελοντῇ τῷ καίσαρι προσεχώρησε, ὡς λαβὼν οὗτος ἤτε φουλουία πρὸς ὃν ἀνδρα μὴ ὢν τέκνων ἀπέδρα, καὶ τῶν ἀνδρῶν ὧν προφύτων συχνοί, οἱ μὲν πρὸς ἐκείνον, οἱ δὲ πρὸς ὃν σέξτον ἐς τὴν σικελίαν ἀπεχώρησαν· ἥ τε ἰουλία ἡ τῶν ἀντωνίων μήτηρ ὃ μὲ προσῶπον σωθῆναι ἦλθε, ὡς πάνυ φιλικῶς ὑπὸ τοῦ σέξτου ὑπεδέχθη, ἔπειτα δ' ὑπὸ τοῦ τόν τε μόνον μὴ κτανεῖν αὐτὴν ἐπέμφθη, λόγους τέ οἱ ὑπὲρ φιλίας καὶ θρασείας ἀγούσα. μετὰ τούτων τῶν τότε πρὸς ὃν ἀντώνιον ἐκ τῆς ἰταλίας ἐκχωρησάντων, καὶ κλαύδιος νέρων ἔφυγε· φερουρὰν γὰρ λίνα ἐν τῇ καμπανίᾳ εἶχε, καὶ ὅπως καθυπέρτερος τοῦ καίσαρος ἐλθὼν, ἀπῆρε σὺν τε τῇ γυναικὶ λιουΐᾳ δρουσίλλῃ, καὶ σὺν ᾧ υἱεῖ τιβερίῳ κλαυδίῳ νέρωνι, ὥστε καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πρὸ δοξοτάτοις συμβῶναι. ἥτε γὰρ λιουΐα αὕτη ἡ ὂν καίσαρα τότε φυγοῦσα, μεταξὺ τὰ αὖτις ἐγήματο, καὶ ὁ τιβέριος αὖτ' ὁ σὺν τοῖς ὀκτὼ τότε σκηπτοῦχος, τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν αὖθις διεδέξατο. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον ἐγένετο· τότε δὲ τὴν εἰρηνικὴν ἐσθῆτα οἱ ἐν τῇ ῥώμῃ ὄντες ἐνέλαβον (οὐ δεδυκότες γὰρ αὐτὴν οὐδ' ὅλως ἐφόρουν) καὶ αὐτοί τε ἐώρταζον, καὶ ὃν καίσαρα ἐν τε τοῖς ὀπτιμικίοις ἐς τὸ ἄστυ ἐσεκόμισαν, καὶ δαφνίνῳ στεφάνῳ ἐτίμησαν· ὥσπερ ὅσάκις οἱ τὰ νικητήρια πέμψαντες εἰώθεσαν αὖτοῖς χρῆσθαι, καὶ ἐκεῖνόν οἱ κοσμῆσαι καίσαρ δὲ ὅπως τότε ἐν τῇ ἰταλίᾳ κατειργάσατο, καὶ ὁ κόλπος ὁ ἰόνιος ἠλθυέρωτο (ὁ γὰρ δομίτιος ἀπόγονος μηκέτι καθ' ἑαυτὸν ἰσχύσῃ, ἀπέπλευσε πρὸς τὸν ἀντώνιον) προσεκυάζετο μὲν ὡς ὅτι ὃν σέξτον ὁρμήσων· αἰσθόμενος δὲ τὸν τε δυνάμεων αὐτοῦ, ὡς ὅτι τοῖς ἀντωνίῳ ξυμφέροντες ἐκ τῆς μήτρος καὶ ἀδελφῶν ὧν προσόντων ἐκεκοινολόγητο, ἔδεισε μὴ ὡς ἀμφοῖν ἅμα πολεμήσῃ· ὡς δὲ ὃν σέξτον ὡς καὶ πιστότερον ἢ κατ' ἰσχυρότερον τοῦ ἀντωνίου προσῳμόσας, τὸν τε μητέρα αὐτοῦ μουκίαν ἔπεμψε, καὶ τὴν τοῦ πενθέρου αὐτοῦ λουκίου σκειβωνίου λίβωνος ἀδελφὴν ἔγημεν, εἴπως ἔκ τε τῆς εὐσεβείας καὶ ἐκ τῆς συγγενείας φίλον αὐτὸν ποιήσαιτο. ὁ γὰρ σέξτος ὡς τότε ἐκ τῆς ἰδιωτείας καὶ ὡς πρὸς τὸν λέπιδον στρατηγὸς ἀπηλλάγη, καὶ μεταξὺ τοῦτο ναύαρχος οὐ πολλῷ ὕστερον κατέστη, τῆς μὲν ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ καίσαρος προὐλύθη, ὃ δὲ δὴ ναυικοῦ καὶ ὡς ἀντεχόμενος, ἐτόλμησε μὲν ἐς τὴν ἰταλίαν πλεῦσαι, ὑπὸ καισώνων δὲ ἠδὴ τῶν ἀμφὶ τὸν καίσαρα αὐτῆς, μαθὼν ὅτι ἐν τοῖς σφαγεῦσι τοῖς τοῦ παπεῖ αὐτοῦ ἐδήωσε, τῆς μὲν ἠπείρου ἀπέσχετο, χρῆ δὲ δὴ τὰς νήσους πλεῖν πλεόντων, ἅτε γνγνόμενα σκαραδόκει, καὶ τὸν ζοφὸν ὅλον ἐξ ἀδικημάτων ἐποιεῖτο (ἅτε γὰρ μὴ μεμεγηκὼς τοῦ φόνου, καὶ ὑπ' αὐτοῦ δ' καίσαρος ἠπειλῆσθαι) ἐπεὶ μόνοι καὶ ὃν ὃ λεύκομα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξετέθη, ὡς ἔγνω καὶ ἐπ' αὐτῷ ὑπεκηρυγμένον, ἀπέγνω τε τὸν δι' αὐτοῦ κάθοδον, καὶ πρὸς πόλεμον ἠτοιμάζετο. ναυπηγίαν τε γὰρ τεκμηρῶν ἐποιεῖτο, καὶ τοῖς αὐτομολοῦσιν ἐδέχετο, τούς τε καταπονουμένους προσεταιρίζετο, καὶ τοὺς σκιπίωνος-

x.iii.

Perusia cõbusta

Cn. Caluen) Cõss.
Asin) Polio

Iulia Antonii uxor mater

Claudi) Tiberi) Nero
Liuia Drusilla.

Paradoxũ Nota

Mucia mater Sexti Põ.

L. Scribonij) Libo

Mylæ .V
Tyrrhenis .V
Messene .V

Ῥόρειβι thymo)

Syracusæ

Q. Cornificius

Ruffus Sulmo

τας ὑπελάμβανε. καὶκ τούτων οὐκ ὀλίγῳ τε ἰσχυρὸς ἐγίγνετο, καὶ τῆς τοῦ τῆ Ἰταλίᾳ θαλάσσης ἐκράτησεν, ἔς τε τοὺς λιμένας αὐτῆς ἀπέβαινε, καὶ τὰ πλοῖα ἀπέσωσε, ἁρπαγάς τε ἐποιεῖτο· τοσοῦτον δὲ αὐτῷ τῶν τοσημάτων, ὥστε καὶ γραμμάτας καὶ χρήματα ἀπ' αὐτῶν προείδη, ἐς σικελίαν ἔπλωσε, καὶ μύλας μ̄, τήν τε τυρρηνίδα ἀμαχεὶ κατέσχε, τῆς δὲ μεσσήνης ἐπὶ τοῦ πομπηίου βιβλίου τῷ τότε τῆ σικελίας ἄρχοντος ἀπεκρούσθη· οὐ μὴν οἱ καὶ πάνυ ἐκ τοῦ αὐτῆς ἀπέτη, ἀλλὰ τήν τε χάραν καταλέχων, καὶ τῶν ἐσκομιδῶν ὧν ὀπλιτικῶν κωλύων, τῶν τε τοσσοδοσπούντων σφίσι τοῖς μὲν φόβῳ μὴ ἐς τὰ αὐτὰ πάθωσι, τοῖς δὲ καὶ ἐξ ἀνέσεως ἀνὸς κακώσῃ τοσοδέλθοιεν, τόν τε ταμίειαν σὺν τοῖς χρήμασι τοσεσεποίησατο, καὶ τέλος ἐς τὴν μεσσήνην, τότε βιβλικῶν ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἴσης οἱ ἀξίοντα καὶ ὁμολογίαν ἔλαβε· ἐς δὲ τοῦτον μὲν οὐδὲν τότε γε κακὸν εἰργάσατο, ἐκείνους δὲ τάχ' ὅπλα καὶ τὰ χρήματα ἀφείλετο. καὶ μεταξὺ τούτου τάς τε συρακούσας καὶ δήμας ἄνας πόλεις ὑπηγάγετο, καὶ στρατιώτας τὲ ἀπ' αὐτῶν πλείους καὶ κυβίστους κορνουφίκιος ὁκ τῆς ἀφελικῆς ἐπεμψε. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἠυξετο· καίσαρ δ' ἐς τέως μὲν οὐδεμίαν ἐπιστροφὴν αὐτῷ τῆ τε ἐκείνου καταφρονήσῃ, καὶ τῆ τῶν ὲν χερσὶν ἀσχολίᾳ ἐποιήσατο· ἐπεὶ δ' ἐπὶ τε τὸ λιμοῦ φθορὰ πολλὴ ὲν τῷ ἄστει ἐγίγνετο, καὶ ὁ σέξτος καὶ τῆς ἰταλίας ἐπείρασεν, οὕτω δὴ ναυτικὸν τέ τι κατασκευάζεσθαι ἤρξατο, καὶ ὃν ἐροῦφον ὃν καλουϊδιῶνον σὺν δυνάμει πολλῇ ἐς ῥήγιον τοσέπεμψε. καὶ ὃς μὲν ὁκ τῆς ἰταλίας ὃν σέξτον ἀπεώσατο, ἀλλὰ χρήσιμος δὲ αὐτῷ ἐς τὸν σικελίαν, δερμάτινα πλοῖα κ' τοῖς ὲν ᾧ ὠκεανῷ πλέουσιν ὁκ ποιῆσαι ἐπεχείρησεν, ἐν δὲ τοῖς μὲν ἐράβδοις αὐτὰ κούφαις ἀφελαμβάνων, ἔξωθεν δὲ βοὸς δέρμα ὠμὸν ἐς ἀσπίδος κυκλοτερεῖς ζῦπον τοσετεινέων· ὡς δ' ἤγνωτά τε ὠφρίσκαινε, καὶ κινδυνώδη ἦν, εἰ πειρασθείη αὐτοῖς ἀφὶ τῶ πορθμοῦ χρήσασθαι, ὀλίγους ἐπέστευσεν, ἐκείνων μὲν ἀφέστο, τῷ δὲ δὴ ναυτικῷ ᾧ κατασκευαζομένῳ τε καὶ ἤδη ἐπετέλμησε μὲν ἀφαπλοῦσαι, ὁκ ἠδυνήθη δέ. τό, τε γὰ πλῆθος καὶ ὁ μέγεθος τ̄ νεῶν αὐτῷ πολὺ τῆς ὧν ἐναντίων καὶ ἐμπειρίας καὶ τόλμης ἠλαττώθη. αὐτόπλης οὖν τῆς ναυμαχίας ὁ καίσαρ ἠμύνετο (κ' γὰ τ̄ στρατείαν αὐτῷ τὴν ἐς τὴν μακεδονίαν τοιοῦτος οὐτως ἐτοσεχάθη) χαλεπῶς ἰὼν ἔσχε, καὶ μάλιστ' ὅτι τότε τοσῶτον συμβουλῶν ἤτητο, καὶ ἀφ' οὗτο κ' μὲν ὁ ἰσχυρὸς οὐκέτι (καί τοι ὃ πλείονος ναυτικοῦ ἐφόδους οἱ) ἀφαιρεθεῖσα ἐπόλμησε, λάθρα ὃ πολλάκις ὀπτιχρήσας, ὡς πρώτως, ἀὺ τῆς νήσου ὀπτιδεῖν, πολὺ τῷ πεζῷ κρείσσοσι, ἔπειτ' ὡς οὐδὲν, ἄτε κ' ἰσχυρᾶς πρυτανεῖον Φυλακῆς αὐτ' ὄσης, ἐπέραινε, τῇ μὲν σικελίᾳ δήμους ἄνας ἐφεδρεύειν τοσέταξεν, αὐτὸς δὲ τοσὸς τε ὃν αὐτώνιον ἐς ὃ βρεντέσιον ἀφίκετο, κἀνθεῦθεν τῇ τῶν νεῶν βοηδείᾳ ὃν ἰόνιον διέβαλε. ῥωμαίους δὲ τούτου, τῷ τε νῆσον πᾶσαν ὁ σέξτος κατέσχε, κ' τ̄ βιβλικῶν ὡς καὶ ὀπιβεβλήσθαι αὐτῷ, ἀπέκτεινε, θέας τε ὀπινικίους ἤγαγε, καὶ ναυμαχίαν ὧν ἀκμαλώτων ὲν ᾧ πορθμῷ πρὸς αὐτὸ ῥήγιον, ὥστε ἐς τοὺς ἐναντίους ὁρᾶν, ἐποίησε, πλοιαρίά τινα ξύλινα τοσὸς ἕτερα βύρσινα ἐς ὃν τῆ ῥούφου καταβάντων συμβουλῶν, καὶ μεταξὺ τοῦτο ναῦς πλείους ἐναυπηγήσατο, καὶ τῆς πέρυξ θαλάσσης ἐκράτησε, δόξαν τέ τινα καὶ φόβημα, ὡς καὶ τῶ ποσειδῶνος παῖς ὢν, ὅτι πάσης ποτὲ ὁ πατὴρ αὐτῷ τῆς θαλάσσης ἦρξε, τοσεσέβετο. ταῦτα μ̄ ἔως ἔτι τάχ' τ̄ καισίου καὶ πὰ τ̄ βεσούιου σῖωξήκει, ἔπραξε. φαρέντων ὃ ἐκείνων, δήμοι τε τοσὸς αὐτὸν * τὰ μὲν τοσσσεῖα ἀσμένως ἐδέξαν· (καὶ γὰ τ̄ δυάμιν

Sex. Pompei) Neptuni f.

δυάμιν ἧς ἦρχεν, ἐπηγάγετο) ἔπειτα ὃ καὶ σραξήιον ὲ φερμαπώδη ἰδὼν ὄντα ἀπέκτεινεν, ἔκλημα αὐτῷ τοσοδοσίας ἐπενεγκών. καὶκ τούτου τό, τε ἐκείνου ναυτικὸν καὶ ὃ τῶν δούλων ὧν ὁκ τ̄ ἰταλίας ἀφικνουμένων πλῆθος τοσοσλαβών, πάμπολυ ἠυξήθη· τοσοῦτοι γὰ δὴ ἠυτομόλουν, ὥστε καὶ τὰς ἀφ' ἑστίας καὶ ἱερὰν δύξαθαι ὀπιφερεθῶναι σφᾶν τὰς αὐτομολίας. ἀφ' ὧν τε οὖν τοῦτα, καὶ ἀφ' ὃ τοὺς φόβους αὐτῶν ὑποδέχεσθαι, τῷ τε τῆ δυτωνίου φιλίαν τοσεσῆφθαι, καὶ τῆς ἰταλίας πολλὰ πορθεῖν, καταλαγχάνουσί οἱ ὁ καίσαρ ἐπεθύμησε. ἀφ' ὧν τοῦτου, ἐκείνῳ μὲν οὐκ ἦρχεν οὐδὲν ἀμείνων ἀλείππαν πολεμῆσαι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἐς γαλατίαν ἀπῆρε. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ σέξτος ἐτήρησε ὃν ἀλείππαν τοσὶ τὰ ἀπολλώνια ἔτοντα· ἐσραλήκει γὰ, καὶ ἀφ' ἃ τε πολλὰ ἄτε καὶ πάνυ φίλος ὢν ᾧ καίσαρι ἐμαστρώατο, καὶ τῷ ἱπποδρομίαν ὀπτὶ δύο ἡμέρας ἐποίησε, τῇ τε ὑγίᾳ καλουμένῃ ἀφ' ἧς τῶν δύλωσαν παίδων ἐλαυρώθη. ταῦτ' οὖν αὐτῷ τοσεπόνους, ἐσραμώθη τε ἐς τ̄ ἰταλίαν, καὶ ἐνέμενεν ὲν αὐτῇ λεπιατῶν, μέχρι οὗ ἐκεῖνος ἀφίκετο· τότε γὰ φερυραὶ ὲν χωρίοις ὑσί καταλιπὼν, ἀνέπλωσεν· ὁ δὲ δὴ καίσαρ τ̄ γαλατίαν τοσέτρεψε μὲν δι' ἑτέρων, ὡς σφ εἴρηται, καταλαβὼν ἐπεχείρησε· μὴ δυνηθεὶς ὃ, ἀφ' τε ὃν καλιῶν, καὶ ἀφ' τοὺς δήμους τοὺς τὰ δυτωνίου τοσεπόνους, αὐτὸς τότε κατέσχε· τότε καλιῶν τεθηκότα νόσῳ δύρων, ὲ ὃ στράτευμα αὐτῷ ἀκοντὶ τοσοδέμῳ, καὶ τούτῳ τ̄ λεπίδου ἀλαναλουῶντα τῇ τῆς ἀρχῆς τ̄ ὀπιβουλούσης αὐτῷ τερήσῃ ἰδὼν, ἐς τ̄ ἀφελικὴν ἔπεμψεν, ἵν' ὡς πρὸς ἑαυτοῦ μόνου αὐτοῦ, ἀλλ' οὐ καὶ ἀφ' τῶ δυτωνίου λαοῦ, οἰκειότερόν οἱ τοσοφέρηται δύο μὲν δὴ ἔθνη τοῖς ῥωμαίοις ὲν τῇ λιβύῃ ἐκείνῃ ὡς πρὸ εἶπον, ὧν ἦρχον ὃ τοσὸς τ̄ τειρὰν δυδρὰν σεωμωσίας, ἃ μὴ νομαδικοῦ, τῖτος σέξτος, τῶ δὲ ἑτέρου, ὅ, τε κορνουφίκιος, καὶ δέκιμος λαίλιος, ὁ μὲν ἀφ' τῶ δυτωνίου, ὁ δὲ ἀφ' ἃ καίσαρος φερνοιωτες. καὶ τέως μὲν ὁ σέξτος ἀνέμενεν, ὡς καὶ ἔκ τινων, (πολὺ γὰ πλείω δυάμιν εἶχον) ἐς τ̄ ἀχελῶ αὐτῷ ἐσβαλοιούτων, καὶ πρεσκευάζετο ὡς καὶ σὺν ὧσι αὐτοῖς ἀμϋνούμενος· ἐπεὶ δὲ διέμβυον, καὶ λεφέρηνσέ τε αὐτῶν, καὶ τοσεσπρᾶξεν· ἐπὶ τε βοὸς φθεγξαμένης, ὡς φασιν, ἀνθρωπίνη φωνῇ, καὶ κελευσάσης αὐτῷ τῶν τοσειμένων ἔχεσθαι, ὲ ἐξ ὑπνίου, δι' οὗ τῶν ἐός τις καλορωρυγμένος ὲν τῇ πόλῃ τύχῃ, πρηνεχέναι οἱ ἔδοξε τ̄ κεφαλῇ αὐτῷ ἀμβῆσθαι, καὶ ὅτι κάμακος, ὡς καὶ τοῦτου νικήσοντι, τοσεφέρῃν, οὐκ ἐμνήσην, ἀλλ' ὡς τὸ καὶ ὅτι ὃν τῶνεσν ὲν τῷ χωείῳ ὲν ᾧ ὃ ὑπνίον ἔλ) ἔφη, ἁῦρεν, ἀλλ' αὖθις ἐς τ̄ ἀφελικὴν τοσεσέβαλε, καὶ ὃ μὴ τοσῶτον τό, τε ἀδρυμηνὸν, καὶ ἀφ' ἅπα χωεία, ἀνέλπιστος σφίσι τοσεσπεσὼν, κατέχεν· ἔπειτα δὲ ἀφυλάκτως δι' αὖθ' τοῦτ' ἔχων, ᾗ ὁχλήσῃ τε ἐπὶ τῶ ταμείου, καὶ πολὺ μέρος τῶ στρατοῦ ἀποδρᾶναι, ἐς τὴν νουμιδίαν ἀνεχώρησε, καὶ (ἔτυχε γὰ δὴ τῆς τῶ τοιούτου κεφαλῆς δισταχήσας) τῷ τε ἥβαι ἐς τοῦτο ἀνέφανε, καὶ πρεσκευάζετο ὡς ὲ αὖθις στραβύσων. καὶ τοῦτῳ φθάσαντες οἱ ἐναντίοι αὐτεισέβαλον ἐς τὴν ἀχελῶ αὐτοῦ· καὶ οἱ μὲν δήμοι κίρτην ἐπολιόρκουν, ὁ δ' δὴ ταμιείας ἐπ' ἐκεῖνον σὺν τοῖς ἱππεῦσιν ὥρμησε, καὶ ἵσην ἵππου μαχίαν κεφλήσας, ὃν σωταμείαν τοσεσεποίησατο. τοσαθέντων δ' τούτων, ὁ σέξτος νεφλῆ ἵνα ὀπιχειρείαν τοσοσλαβὼν ἀνεκινδύνευσε, καὶ τότε ταμείαν ἀντενίκησε, καὶ τὸν λαίλιον καταδέχοντα τῷ χώραν, ἐς ὃ ἔρυμα κατέκλησε· τότε κορνουφίκιον ἐπαμύνοντα, ἀποθλίσας ὡς καὶ ἐνωκότος ἐκείνου, καὶ ἐς ἀθυμίαν ἐμβαλών, ἥττησε, καὶ

x.iiii.

Μ. Vrsam) Agrippæ

Calen)

T. Sextus Cornificius)

Decimus Lælius)

Tuca .V

Adrumetu .V

Tamigas

Cirta .V

+ Χιλιοχίαθη .ff

C. Fusicí fágo

Fulvia

ἀὖθίν τε ἐν τῇ μάχῃ ἀπέκτεινε, καὶ ὃν λαβὼν ἐπεξελθόντα ὡς καὶ κτίστην τοῦ στρατοπέδου ἐκόλασε. προσάξας δὲ τοῦτα, τιμή τε ἀφειλὴν κατέλεξε, καὶ ἑκατέρου τῶν ἐθνῶν ἀδεῶς ἦρχε, μέχρι οὗ ὁ καῖσαρ ἐκ τῆς συμβάσεως ἣν πρὸς τὸν δυτῶνιον καὶ τὸν λέπιδον οἱ ὁμολόγουν, τὴν ἀρχὴν αὐτῶν λαβών, καίπερ σφισὶ φουφίκιον φάλαννα προσέταξε· τότε γὰρ ἐκὼν δὴ τὴν ἐξουσίαν εἶξεν. ὡς μέντοι τοι καὶ τὴν μάχην καὶ τὴν βρεττανὸν ἅπαντα ἐκράτησε, καὶ ὁ καῖσαρ ὅ, τε δυτώνιος ἅπαντα μᾶλλον ἀνεδασάσθην, καὶ τῆς λιβύης καίσαρι μὲν τὴν νουμιδίαν, δυτώνιος δὲ τὴν ἀφρικὴν ἔλαχεν (ὁ γὰρ λέπιδος ἐν τοῖς ὀνόμασι μόνον, ὡς γε εἶπον, ἦρχε, καὶ πολλάκις γε οὐδὲ τοῦτο ἐν τοῖς γράμμασι προσενεγράφετο) ὡς οὖν ταῦτά τε οὕτως ἐγένετο, καὶ ἡ φουλουία τὴν ἀφρικὴν αὐτῷ ὡμολόγησεν ἐκβαλεῖν (ἐν γὰρ τῇ λιβύῃ καὶ ὁπότε ἔτι προσφασιν μὲν, ἅμα δὲ καὶ μῶναν, ἔργῳ δὲ, οὐκ εἰδὼς ὅτι νεωστὶ ἀποθανόντι τινὶ, συνδιετέτριφε) ὁ μὲν φάλαννα οὐκ ἔπεισε τῆς χώρας ἐκστῆναι, τοῖς δὲ ὁπλίταις ἀμφοτέροις οἱ (ἔν τε γὰρ τῷ μακεδονικῷ ἐστράτευντο, πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν τοιούτων ἐς τὸ βουλευτήριον, ὡσπερ εἴρηταί μοι, καλεσάμενοι, καὶ κακῶς αὐτῶν ἦρχε) προσπαρεῖσαν· ὁμολόγου δὲ τούτου, ὁ φάλαννα ἐς τὴν νουμιδίαν ἀνεχώρησε, καὶ τοῖς τε κληρούχοις καθεσταμένοις αὐτῷ, πρὸς τὰ πάτρια κακῶς μεμελημένοις, καὶ ἀραβίωνά τινα δυναστεύοντα ἐν τοῖς προσοικοῦσι σφίσι βαρβάροις, καὶ πρότερον μὲν ὡς λαληθὲν στασιάσαντα, ὕστερον δὲ τὴν σέξτῳ προσθέμενον, ἐξέβαλεν ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι οἱ μὴ ἠθέλησε συμμαχῆσαι· καταφυγόντα τε αὖθις πρὸς τὸν σέξτον ἐξαιτήσας, καὶ μὴ λαβών, ὀργήν τε ἐποιήσατο, καὶ ἐς τὴν ἀφρικὴν ἐμβολὴν, τῆς μὲν χώρας τι ἐκάκωσεν, δυτιστρατοπεδοῦσαν μὲν δὲ αὐτῷ τὸν σέξτον, μάχαις βεβαιείας μὲν, πολλαῖς δ' οὖν ἠτήθη, καὶ δίχα τοῦτ' ἐς τὴν νουμιδίαν αὖθις ἀνεκομίσθη, καὶ αὐτῷ ὁ σέξτος δυτεπελθών, ἵππιδα μὲν ὡς καὶ δίκαιος τὴν ἀραβίωνος μᾶλλον ἱππεία νικήσων ἔσχεν, ὑποστρέψας δέ τι, καὶ δολοφονήσας ἐκεῖνον, οὐδὲν ἔτι τότε γε ἐπράξεν. οἱ γὰρ ἱππεῖς χαλεπῶς ὅτι τῷ ὁλέθρῳ αὐτοῦ ἀχθόμενοι, ἐγκατέλιπον αὖθις, καὶ οἵ γε πλείους σφῶν καὶ ἐς φάλαννος ἀφείλοντο. ἀλλ' ὁμῶς ὅμως πρόσθεν φιλίαν, ὡς καὶ τὴν προσφάσεως σφισὶ τοῦ πολέμου ὑπεξῃρημένης, σπεύδοντες μὴ ἂν τοῦτα τηρήσας ὁ φάλαννα ἐν σέξτου ἀδεῶς ὑπὸ τῶν ἀσυνδέτων ἔσχοντα, ἐς τὴν ἀφρικὴν ἐσέβαλε. καὶ νικῶσθαι συμμίξαντες ἀμηχάνοις, ὁμολογίαν μὲν προσῆκον ἐνίκησαν ἀμφότεροι, καὶ ἡττήθησαν (ὁ μὲν γὰρ, τῇ ἱππικῷ ὡς νομαδικῷ, ὁ δ', τῇ ἀσπίδι τῇ πολιτικῇ ἐχρήτησεν, ὥστε καὶ τὰ γραπτὰ αὐτοῖς τὰ ἀμηχάνοις διαρπάσαι, μηδὲν μηδετέροις πρὸς τὴν συμβαλοῦσαν εἰδότας) ὡς δ' ἐπαναχωρεῖν ἤθελον ὅ γε σέξτος, ἐς χεῖρας αὖθις ἦλθον, καὶ ἕως τῶν νομάδων ὁμολόγησε, ὁ φάλαννα τότε μὲν ἐς τὰ ὄρη ἀνέφυγε, τῆς δὲ νυκτὸς βουβαλίδων διαδραμουσῶν, ὠήθη τε τὴν πολεμίαν ἵππον πρόσω, καὶ ἑαυτὸν καλέσαντα. ἐς ὕστερος ὁ σέξτος τὰ μὲν δηλα ἀπόνως ἔλαβε, ζώνην δ' ὅτι πλέον αὐτοῦ τὸν ἀποσκευὴν, λιμῷ καθεῖρξε. καὶ τούτου ἀμφοτέρων αὖθις τὴν ἐπιμονὴν ἠνείκατο, μέχρι οὗ ὁ λέπιδος ἐπέμφθη. ἐκείνῳ γὰρ ὡς καὶ τοῦ δυτωνίου στασιάσοντι, ἢ καὶ ὅτι ταῖς δυνάμεσι πολὺ αὐτοῦ ἠκαπιοῦτο, οὐδὲν ἀντεπράξεν, ἀλλ' ὡς καὶ ἑαυτῷ χάριν τὴν ἀνάληψιν ἀθρόᾳ ἡσύχασε. ἐς οὕτως ὁ λέπιδος ἀμφότερα τὰ ἔθνη κατέσχε. τοῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο· ἐν δὲ τοῖς αὖθις τούτοις χρόνοις μετὰ τὴν μάχην τὴν πρὸς φιλίππους συμβᾶσαν, ὁ δυτώνιος ὁ μέγιστος ἐς τε τὴν ἀσίαν τὴν ἤπειρον ἦλθε, καὶ ἅπαντα τὰ

ἐς τὴν ἀσίαν τὴν ἤπειρον - mediterranea pars

Bubalides animalia

Zone. V

ἅπαντα τὰ μὲν αὖθις πρὸς ἑῴους, ἐς δὲ τὰ ἑσπέρια πέμπων, τάς τε πόλεις ἠργυρολόγει, καὶ τὰς δυναστείας ὑπεστρώσατο. καὶ τούτῳ τῆς κλεοπάτρας ἐν χιλιοστῷ ὀφθείσης οἱ ἐρασθείσης, οὐκέτ' ἀδεμίαν τὴν καλοῦ φρονήσεως ἐποιήσατο, ἀμφὶ τῇ τε ἀγυπτίᾳ ἐδούλωσε, καὶ τὰς ἐκείνης ἔρωτι ἐρρωμένως ἐχρήσατο, καὶ δηλα τε ὅσα τοῦτο πολλὰ καὶ ἄτοπα ἔστρατεύσατο, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἐν ἐφέσῳ ἀρτεμισίου ἀποσπάσας ἀπέκτεινε, καὶ τέλος πλάτωνα μὲν ἐν τῇ ἀσίᾳ τῷ ἔθνει, σέξαν δὲ ἐν τῇ συρίᾳ καταλιπών, ἐς τὸν ἀγυπτον ἀπῆρεν. ὅθεν δὴ καὶ καμάλισσα δηλα τε καρχηδὼ πολλὰ ἐπεγράφετο, ὥστε καὶ τοῖς ἀρχαίοις τοῖς νησιώταις μήτ' ὑπακοῦσαί τι τοῖς ἐκ αὐτοῦ προσφάτως ὀφθὲν χρήματα πεμφθεῖσι, καὶ προσέτι καὶ φθεῖραι λυπαῖς αὐτῶν· καὶ οἱ πρῶτοι καὶ πρὸ κινούμενοι, τότε δὴ καὶ μᾶλλον τοῖς ῥωμαίοις ἐπέθεντο. ἦλθον δὲ αὐτοῖς λαβιηνὸς καὶ πάκορος, ὃν πρώην τοῦ βασιλέως, ἐκείνος δὲ τοῦ λαβιηνοῦ τὸν πατὴρ ὤν· ἦλθε δὲ ὧδε ἐς τοὺς πάρθους, καὶ ταῦτα σὺν ᾧ πακόρῳ ἐπράξεν. ἐτύγχανε μὲν τοῦ τε καισαρος καὶ τοῦ βρούτου συμμαχῶν, πεμφθεὶς δὲ πρὸς ὃν ὁρῶν τὴν μάχης, ὅπως ἂν βοηθήσαι λάβοι, συχνὸν ἐπ' αὐτοῦ χρόνον διετρίβη παρορωμένου, καὶ κινούμενος μὲν σπουδαῖα οἱ, δεδιότος δὲ ἀπρονήσαθαι· καὶ μεταβούτου ὡς ἡ τε ἀγγελία τῆς ἥττης ἀφίκετο, καὶ οἱ κρατήσαντες ἐδόκουν μηδενὸς τῶν δυτιπολεμησάντων φείσασθαι, κατέμεινε παρὰ τοῖς βαρβάροις, ὃν μετ' αὐτῶν βίον πρὸς οἶκον ὁλέθρου τρόπου μιᾶς ἐδόκει μὲν οὖν ὁ λαβιηνὸς ὅπως τάχιστα τιμὴν τὸν τε ἔκλεισιν τὸν δυτωνίου, καὶ ὃν ἔρωτα, τιμὴν τε ἐς τὴν ἀγυπτον ὁδὸν ἠνύετο, ἔπεισε δὲ πρῶτον τοῖς ῥωμαίοις ὑπαχθῆναι· τάχιστα γὰρ τραῦμάτα αὐτῶν, τὰ μὲν πρωΐθεν ἐφθάρθη, τὰ δὲ κεκακωθαι, καὶ τοῖς λοιποῖς ἐν σάσι τε εἶ), καὶ πολεμήσειν αὖθις ἔφη. κἀκ τούτου πρήνεσεν αὐτῷ τιμὴν τε συρίαν καὶ τὰ ὅμορα αὐτῇ καταστρέλλαθαι, ἐν ᾧ καῖσαρ μὲν ἔν τε τῇ ἰταλίᾳ καὶ τῇ ὠδὲ ἐν σέξτου ἀσχολίαι δὴ ἦν, δυτώνιος δὲ ἐν τῇ ἀγυπτίῳ ἦρα, ἡγεμόνι δ' ὑπέκειτο τὸ πολέμου γνήσεσθαι, καὶ πολλὰ καὶ τῆς τοῦτο τὴν ἐξουσίαν, ἅτε ἐν ἀγοστείοις τοῖς ῥωμαίοις ὀφθὲν τιμὴν ἔχοντα, μετασήσειν ἐπηγγείλατο. τοιαῦτ' οὖν εἰπών, ἐν πείσας αὖθις πολεμῆσαι, καὶ δυνάμεων πολλῶν, καὶ ὃν ὑὸν αὖθις ὃν πάκορον ἐπέδραπε, καὶ μετ' αὐτῶν ἐς τε τὴν φοινίκην ἐνέβαλε, καὶ πρὸς τὴν ἀπάμειαν προσελάσας, τὸ μὲν τεῖχος ἀπεκρούσθη, τοῖς δὲ ἐν τῇ χώρᾳ φρουροῖς ἐθελονταὶ προσέθετο· ἐκ γὰρ τῆς τε καισαρος καὶ τοῦ βρούτου στρατιᾶς μόνων ἦσαν. ἐς τε γὰρ ἑαυτὸ τραπέδα δυτώνιος αὐτοῖς καλέταξε, καὶ ποτὲ τὴν συρίαν, ὡς ἐμπείρως αὐτῆς ἐχόντας, φρουρὸν ἐκέλευσε. τούτοις τε οὖν ὁ λαβιηνὸς ῥᾳδίως, ὡς καὶ στρατηγὸς οἱ ὄντας, πλὴν ὅ σέξου ὅ ποτε αὐτῶν ἡγουμένου, ἐσφείσατο. ἐκεῖνος γὰρ καὶ ἀδελφὸς ὅ τραλιαρίου ὢν, καὶ ταμιεύων, μόνος αὐτῷ οὐ προσεχώρησε, καὶ ὃν σέξαν ὃν ἄρχοντα μάχῃ τε ἐκ παρατάξεως, καὶ ὃ πλήθει καὶ τῇ ἀρετῇ τῶν ἱππέων νικήσας, καὶ μεταβούτου ἐκ δραπέτα νυκτὸς ἐκ τῆς ταφρείας ἐπεδίωξεν. ὁ γὰρ σέξας φοβηθεὶς μὴ καὶ οἱ στρατιῶται οἱ τοῦ λαβιηνοῦ ὑπαγομένου σφᾶς ἀφῶ βιβλίων ἀναλῶν ἃ ἐς ὃ τραπέδον ἐνέβαλε, φρονήσωσιν, ἔφυτε. καταλαβὼν οὖν αὐτοὺς ὁ λαβιηνὸς, τοὺς μὲν πλείους ἔφθειρε, τῷ δὲ δὴ σέξου ἐς δυτίοχαν ἀφυγόντος, τιμή τε ἀπάμειαν σὺν ἔτι, ὡς ἐς τεθνεῶτος αὖθις, δυτάρεσθαι, ἐλαβε, καὶ μεταβούτου καὶ τὴν δυτίοχαν ἐκλιφθεῖσαν ἐπ' αὐτῷ πρέσησατο, καὶ τέλος καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ἐς χιλικίαν φυγόντα ὑπεδιώξας, καὶ συλλαβών, ἀπέκτεινε. τελευτήσαν-

Cleopatra vifa & amata a M. Antonio

Planc?

Sexas

Arady

Labien? f. Parthi

Labienem f.

Pacor?

Apamia. V

τος δὲ αὖ, ὁ μὲν πάχερος τὴν συμαχίαν ἐλέξυτο, καὶ πᾶσάν γε αὐτὴν, πλὴν τούτου, καλεξρέφατο. τῶν τὴν γὰρ οἵ τε ῥωμαῖοι οἱ ἐκλειπεῖς, καὶ οἱ ὀπτιχάδιοι οἱ ὁμοφρονιοῦντες σφίσι ἐσκατέλαβον, καὶ οὔτ' ἀναπειθῆναι, οὔτε βιασθῆναι (ναυτικὸν γὰρ οὐδὲν εἶχον) ἠδυνήθησαν. οὕτοι μὲν οὖν ὡδέ πως ἐμειναν. ὁ δὲ μάρκος ὁ πάχερος λαβών, ἐς παλαισίνιον ἐσέβαλε, ἔνθα τὸν τε ὑρκανὸν, ὃς τότε τὰ ἐσελήματα αὐτῶν ἐκεῖ ῥωμαίων ὀπτιβαπεὶς εἶχεν, ἔπαυσε, καὶ τὸν ἀριστόβουλον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἔρρηνται τε ὃ ἐκείνων ἔθος ἀνατέσησεν. ὁ δὲ γαβίνιος ἐν τούτῳ τῷ τε χιλιάσι κατέβη, καὶ τὰ ἀσίας τὰς ἠπειρωτίδας πόλεις (ὁ γὰρ πολίτικος φόβητεὶς αὐτὸν ἐς τὰς νήσους ἐφυγάδευσε) προσεποιήσατο, πλὴν φρονικείας, τὰ μὲν πλεῖστα ἀνευ πολέμου, μύλασσα δὲ καὶ ἀλάβανδα ὀλίγα κινδύνων ἔχοντα. οὗτοι γὰρ ἐδέξαντο μὲν πρὸς αὐτοῦ φευγοντες, φρονήσαντες δὲ αὐτοὺς ἐν ἑορτῇ τινι ἀπέσησαν· καὶ ὀλίγα τούτων τοὺς μὲν ἀλαβανδεὰς αὐτὸς λαβὼν ἐκόλασε, τὰ δὲ δὴ μύλασσα ἐκλιπόντα κατέσκαψε· τὴν φρονικείαν δὲ πολιν μὲν προσώρθωσε χρόνον, οὐδένα δὲ αὐτὴν ὀχυρὸν ἔτι ἔθηκεν. καὶ ὁ μὲν χρήματά τε ὅπου ἦν τούτοις ἐκόμισατο, τὰ ἱερὰ ἐσύλα, αὐτοκράτορά τε αὐτὸν, καὶ προθυμότατά γε ἐν τῷ ἐνδυναστάτῳ τοῖς ῥωμαίοις ἔθνει ὠνόμαζεν. οὐδὲν δὲ κατ' αὐτῶν ἐπῆλθε, ἀπὸ τούτων ἑαυτὸν, ὡς καὶ ἐκείνοις, ἀλλ' οὐ τοὺς πολίτας νικῶν, ἐπεκάλει. δυτώνιος δ' ἐπεπυθάνετο μὲν καὶ ταῦτα, ὥσπερ που καὶ τὰ ἀμφὶ τὰ ἐν τῇ ἰταλίᾳ δρώμενα (οὐδὲν γὰρ αὐτῶν λανθάνειν ἠνώει) οὐ μέντοι καὶ κατὰ κράτος οὐδετέροις ἤμυνεν, ἀλλ' ἐπὶ τε τῷ ἔρωτος, καὶ ἐπὶ τῇ μέθῃ οὔτε ὧν συμμάχων τι, οὔτε τῶν πολεμίων ἐφρόντισε. τέως μὲν γὰρ κάτω τὰ ἐπέπτωκο, καὶ τῶν πραγτείων ἐφίετο, ἐπόνως τοῖς πραγμασι παρεσείχεν· ἐπεὶ δὲ ἐν ᾧ κράτει ἐγένετο, οὐκέτι οὐδενὸς αὐτῶν ἀκριβῶς ἐπεμελήθη, ἀλλὰ τῇ τε κλεοπάτρᾳ καὶ τοῖς ἀνδράσιν αἰγυπτίοις συνέζυφα, μέχρι οὗ πομπήιος καλεκλύθη. ὁλίγα δ' οὖν ποτε δυσκαθαίρετος ἔζδυασῆναι, ἐπλευσε μὲν πρὸς τὴν τύρον, ὡς καὶ βοηθήσων σφίσιν· ἰδὼν δὲ δὴ τὰ ἀμφὶ παρεσκευασμένα, ἐνεκατέλιπεν αὐτοῖς, παρέφασιν ὃν τῷ σέξου πόλεμον ποιησάμενος. καί τι καὶ τῆς πρὸς ἐκείνους βεβαιότητος τὰ πρῶτα σκηπτόμενος παρεβάλετο. καὶ οὕτως οὔτε τοῖς συμμάχοις ἅμα ὃν σέξου δῆθεν, οὔτε τὴν ἰταλίαν ἐπ' ἐκείνοις ἐπεχείρησεν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἤπειρον μᾶλλον τὰ ἀσίας προκομιδεὶς ἐς τὴν ἑλλάδα διέβαλε. καὶ ταῦτα τῇ τε μητρὶ καὶ τῇ γυναικὶ συμμίξας, τόν τε χάρα πολέμιον ἐποιήσατο, καὶ ὃν σέξῳ φιλίαν ἐπαύσατο· καὶ μεταξὺ τὰ ἐς τὴν ἰταλίαν πραγματεῖς, σφφοῦτα μὲν ἔαχε, βρεντέσιον δὲ μὴ ἐδεξήσατο οἱ πρόσχωρῆσαι, ἐπολιόρκει. προσάντους δὲ αὐτῷ τοῦτα, ὁ χάρα τάς τε δυνάμεις (οὐ γὰρ τῆς γαλατίας ἦν τὰ πρῶτα) ἠθροισε, καὶ πολύπλιον μὲν στρατύλιον ἐξῦλλον πρὸς βρεντέσιον, ἀπέλιππε δὲ ὅπως σφφοῦτα ἔπεμψε· καὶ τοῦτ' μὲν βία τὴν πόλιν εἶλε· τῶν δὲ δὴ στρατυλίων ὁ δυτώνιος ἐξαίφνης προσπεσών, πολλοὺς μὲν ἔφθειρε, πολλοὺς δὲ καὶ προσεποιήσατο. σὺν ἐρρωμένοις τε οὖν αὐτῶν ἐς ὃν πόλεμον, καὶ ἅμα πεμπόντων πρός τε τὰς πόλεις καὶ πρὸς τοὺς ἐσραήλου μύλους, ὁπόθεν σφίσιν ὠφέλειαν προσοφλήσαι ἐνόμιζον, ἥ τε μὴν ἰταλία αὖθις ἐταράσσετο, καὶ ἡ ῥώμη ὁ τί μάλιστα. καὶ οἱ μὲν ἤδη πρὸς ἑκάτερον μετέστησαντο, οἱ δὲ ἔμενον· μελεάρων τε αὐτῶν καὶ ἐκείνων καὶ τῶν συμπολεμησόντων σφίσιν ὄντων, ἡ φουλουία ἐν σικυῶνι ἐν ᾗ * ἐτελεύτησε. καὶ αἰτίαν μὲν ὁ δυτώνιος τοῦ θανάτου αὐτῆς πρός τε ὀνῆσιν κλεοπάτρας ἔρωτα καὶ πρὸς τὸν ἐκείνης

ἐκείνης ἀσέλγειαν ἔσχεν. ὡς δ' οὖν οὕτω ἠγέλθη, τά τε ὅπλα ἀμφότεροι κατέθεντο, καὶ συνηλλάγησαν, εἴτ' οὖν ὄντως ἐκπολεμοῦντες πρότερον ὑπὸ τῆς φουλουίας, εἴτε καὶ πρόφασιν ὃν θανάτου αὐτῆς πρὸς ὃ πρὸ ἀνηλίων δέος, ὥστε καὶ δυτὶ πάλαι καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἡμέρας ἑνῶσαι, ποιησάμενοι. καὶ οὕτω καὶ ἐγένοντο μὲν ἀρδυὼ καὶ δαλματίαν, τήν τε ἴσπειραν καὶ τὴν γαλατίαν, δυτώνιος δ' ἄλλα πολλὰ τὰ ὑπὲρ ὃν ἰόνιον, ἅπερ ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ τὰ ἐν τῇ ἀσίᾳ τοῖς ῥωμαίοις ὅπλα ἀπέλαχε· ταῦτα γὰρ ἐν τῇ λιβύῃ ἔθνη ὀλέπιδος, καὶ τὴν σικελίαν ὁ σέξτος εἶχε. τὴν μὲν οὖν ἐγκλὼ οὕτως αὖθις διεδάσαντο, ὃν δὲ δὴ πόλεμον ὃν πρὸς ὃν σέξτον ἔκνιωσαντο, καίτοι τὰ δυτωνίου ὅρκοις πρὸς αὐτὸν δι' ἀγγέλων ὅτι τῷ καίσαρι πεποιημένου. καὶ ὀλίγα τοῦτό γε οὐκ ἠκίσα ὁ καίσαρ ὑπέμενε πρόφασις μὲν τοῖς ἐν ᾧ πολέμῳ τῷ κ' ὃν λευκίου ὃν τὰ δυτωνίου ἀδελφὸν μεταπέμψας πρὸς αὐτὸν, καὶ οἷς αὐτῶν γε τὴν σφαγέων ἔσιν οὓς ὄντας μητρός τε καὶ ὃν δημήτιον, πρόφασις δ' ἐς τοὺς ἐκτεθέντας ἐν τοῖς λοκρώμασιν, ἢ καὶ μήνως πως ὧν τε βεργύτων καὶ τῷ καισίῳ συμπολεμησόντων, καὶ μεταξὺ τὰ τὰ δυτωνίου πρόξαντας, καταδέξασθαι ἐπ' ἀδείᾳ. τοσοῦτος μὲν δὴ καὶ τῶν σάσεων καὶ ὧν πολέμων πρόληπτός ἐστι, δίκη μὲν οὐδὲν τῶν τὰ πρόσφατα ἐχόντων νομιζόντων, πρὸς δὲ δὴ τὰς τε ἀεὶ χρείας καὶ τὰ συμφέροντα σφῶν, ὃ, τε φίλιον καὶ ὃ πολέμιον ὀζεταζόντων. καὶ ἅμα διὰ τοῦτο τοῖς αὐτοῖς, ποτὲ μὲν ἥρωες, ποτὲ δ' ὀπτιτηδείοις σφίσι πρὸς ὃν καισᾶ ἠνευμένων. συνθέμενοι δ' οὖν ταῦτ' ἐν γραπτέδοις τοῖς πρὸ ὃ βρεντέσιον, εἰσίασαν ἀναλῆς, καίσαρ μὲν γραπτωλικῶς τε καὶ ῥωμαϊκῶς, δυτώνιος δὲ ἀσιανῶς τε καὶ αἰγυπτίως. καταλλαγμένων δὲ αὐτῶν, ὡς γε ἐδόκουν, πρεσβεῖαι ὃν δυτώνιον οἱ γραπτῶται οἱ τότε τῷ καίσαρι συνόντες, ἀπήτουν πρὸ αὐτοῦ τὰ χρήματα ἃ ἀπὸ τῆς μάχης τῆς πρὸς τοῖς φιλίπποις ἠμυνόμην ὑπέσχετο σφίσι, δι' ἃ καὶ ἐς τὴν ἀσίαν ὅπως ὁπλίσασα ἀθρόισθεν, ἔσαλτο· κἂν ἐξέφρασάν τί αὐτὸν μηδὲν διδόντα, εἰ μὴ σφᾶς ὁ καίσαρ ἐπελπίσας πῆ κατέσχε, καὶ μεταξὺ τοὺς τε ἀφηλικεστέρους ὧν γραπτωτῶν ἐς τὰς ἀποικίας, μικρὰ ὅπως πλῆθος σασάσωσιν, ἐξέπεμψεν, καὶ ἅ πολέμου ἤπλοντο. ὁ δὲ σέξτος ἦλθε μὲν ἐς τὴν ἰταλίαν κ' τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ὃν δυτωνίου οἱ ἡμόμενας, ὡς καὶ ὧν καίσαρι μετ' αὐτοῦ πολεμήσων· μαθὼν δὲ τὴν σύμβασιν σφῶν, αὖθις μὲν ἐς τὴν σικελίαν ἀνεχωμίαθη, μῆνᾶ δὲ ἐξελθόντος οἱ, ὧ πάνυ προσέκειτο, ἐκέλευσε μέρη τοῦ ναυτικοῦ πρὸς πλέοντι, καὶ συναγεῖν τὰ τ' ἀνταίων. καὶ ὃς τῆς τε τυρσηνίας πολλὰ ἐκάκωσε, καὶ μέχρι τίτιον λιτίου τῆν τε ὀπτικηρυχθέντων καὶ τότε ὧν σέξτῳ σιωνόντων ὑὸν ὄντα, καὶ ναῦς ὀπτὶ ἰδίᾳ δυναστείᾳ συγκροτοῦντα, καὶ ὧν ναρβωνησίῳ ἔθνει ναυλοχοῦντα ἐζώγρησε· καὶ ὃς ἔπαθε μὲν κακὸν οὐδὲν (δεῖ γὰρ τὸν πατέρα, καὶ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ σέξτου ἐν ταῖς ἀσπίσιν οἱ γραπτῶται αὐτὸ ἔφερον, ἐσώθη) οὐ μέντοι καὶ καλῶς ὃν διεργέτιο ἠμείψατο, ἀλλὰ καὶ καλεπολέμησεν αὐτῷ, καὶ καλεφόνθυσεν. ὥστε καὶ τοῦτ' ἐν τοῖς μάλιστα τῶν ὁμοίων μεμονῶθαι. ὁ δ' οὖν μῆνᾶς τοῦτά τε οὕτως ἔπραξε, καὶ ὀπτὶ ῥᾳδιὼ πλεύσας, σικελίαν μὲν κολουείῳ τῷ ἄρχοντι αὐτῆς, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐξάπεστο, ἔπειτα δ' ὧν δόξαν αὐτὸν ἀπειροπόλεμον ὀπτιδιώκοντα ὑποστὰς δυτεπεκρότησε, καὶ μεταξὺ τοῦτο ἐκλιπόντος αὐτὸ τὴν νῆσον, κατέσχε τὰ μὲν δῆλα ὁμολογία, τὴν δὲ ἄρασιν πολυορκία· συχνοὶ γὰρ ἐκ τῆς μάχης ἐς αὐτὸν καλεπεφεύγεσαν. τῶν γε μὲν ἀγόντων δῆλοι τὸ

ἐξεταζόντων metientiú

ω legendú ueor caesarem

Helius

καὶ ἔλεον ἐξελθόντες τε τῆς κώμης ὄντα, καὶ ἐπισχόντα αὐτὰ καμάλιστα, ἀφῆκεν ἀῦθις λύσων. διεργεσίαν τε ἐς ὃν κώμαν πόρρωθεν ποιησάμενος, καὶ καταφυλακὴ ἑαυτῷ ποιησάμενος σκυλάζων, εἴ τι πρὸς αὐτὸ δεηθείη. καὶ ὁ μὲν ταῦτ' ἐποίει. οἱ δὲ ἐν τῇ ῥώμῃ, ὡς ἤ τε ὁρδὼ εἴχετο, καὶ ἡ πομπεία ἐπορεύετο, τῆς τε σιτοπομπείας ἐξέρρωτο, καὶ ὁ λιμὸς, ἀφ' οὗ τε τέλη πολλὰ καὶ πρωτεῖα καθισάμενα, καὶ ποιησάμενοι καὶ στεφανώσαντες τοῖς τοὺς δούλους ἔλαβον ποιησάμενοι δῆλοι αὐτοὺς ἀῦθις ἔχουσιν, οὐκέτι ἠσύχαζον, ἀλλ' ὅσον ὅπως τὸ τῶν ἀνιόντων καὶ τοῦ κώμης καταλλαγὰς (ὡς δὲ σφετέρας εἰρήνης τῆς ἐκείνων ὁμονοίας οὔσης) ἤκουσαν, ἔσεσθαι, ἢ δὲ πλέον ὅπως τοῦ ποιεῖσθαι πολέμου ἢ μᾶλλον. ἐν οἷ οὖν ἐκ τότε ὅπως τε ἵππων αὐτοῖς, ὥσπερ ἐν ὀπτικίοις ὢσιν, ἐσαναβάλλες, καὶ τὰ νικητήρια σχολῇ ἐξίσου τοῖς πέμψασιν αὐτὰ κοσμήσωμεν, ἔς τε τὰς πομπὰς μηνύρας ὅπως τὸ ἀρχικὸν δίφρον θεωρῇ ποιήσωμεν, καὶ τὴν οἰκειοῦσαν τὸ τῆς κώμης ἀδελφὸν, γυναῖκα τοῦ αὐτοκράτορος, ὅπως ὁ αὐτὸς αὐτῆς ἐτελευτήσει, καὶ κύουσαν ποιησαμένους, τοσαύτην μεταβολὴν ἐλεήσωμεν, ὥστε τὸ μὲν ποιῆσαι τοῦ συσάσης μηνύσωμεν, ἢ καὶ ὅπως ἥδιον καὶ ἀθορυβήσωμεν, πρὸ ἐκάλεσαν σφᾶς εἰρήνησαν, καὶ πολλὰ ὅπως ταῦτα ἐπεβόων· ὡς δὲ οὐκ ἔπειθον, ἠλλοτριώθησάν τε αὐτοῖς, καὶ ποιῆσαι ἐν σέξτον ἀπέκλιναν, καὶ δῆλα τε ὅτι θεραπεία αὐτοῦ διεθρόουν, καὶ ὃν ταῖς ἱππαδρομίαις κρότῳ τὸ πολλῷ ὃ τοῦ ποσὶ δῶνος ἄγαλμα πομπεῖον ἐτίμων, καὶ ἡδονὴν ἐπ' αὐτοῦ πολλὴν ἐποιοῦντο, ὅπως τε ἡμέρας ὢσιν οὐκ ἐσήκουσι· τοῖς τε ὃν ταῖς ἀρχαῖς ὅτως λίθοις οὐκ τῆς ἀγορᾶς ἐξῆλασαν, ἐς ἐκείνων τὰς εἰκόνας κατέβαλον, καὶ τέλος, ὅπως μηδ' ὡς τι ἐφαίνετο, ἀσυδὴν ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ἐποκλενοῦντες σφᾶς ὥρμησαν· καὶ ὁ μὲν κώμης, κἀκεῖνοι τεθνεώτων τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὄντων, τὴν τε ἐαυτοῦ πρεσβεῖαν ἔλαβε, καὶ τοὺς ἱκετείαν αὐτῶν ἐδέξατο· ὁ δὲ τὸν αὐτοκράτορα βιαιότερον σφίσι ποιησόμενος, καὶ δῆλα τοῦτο ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντων τὸ σφῶν, καὶ ὅπως τοῦτο ὃ δῆμόν τι προσέξειν προσδοκηθέντων, ἀναλήψεσθαι ὃ σέξτῳ καὶ ἀκύλες ὅπως κηρυκεύσασθαι. καὶ τοῦτο τοῖς τε στρατηγοῖς καὶ τοῖς ὑπάτοις, καίπερ ἐπ' ὀξόδῳ ἤδη ὄντος, παύσασθαι, δῆμος δυσκατέχητος, βεβαίῳ φρονήσασθαι εἰ ὃ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας ἔρξουσι. καὶ εἰς γε ὧν τότε ὑπαλλαγέντων λούκιος κορνήλιος βάλβος ἐλέγετο, γαδειρεύς τε ὤν, καὶ πλούτῳ καὶ μεγαλονοίᾳ τοσαύτῃ τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώποις ἐκπρεπέσχων, ὥς τε καὶ δωρεὰν τοῖς ῥωμαίοις δυὰ πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς τελούντων καταλιπεῖν. τοῦτό τε οὖν ἐποίησαν, καὶ ὃν τῇ τελευταίᾳ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ ἀγοραίου λύκος ἀποθανόντος, ἕτερον ἐς τὰς λοιπὰς ὥρας ἀνθεῖλαντο· καὶ τὴν αὐτὴν τοῦτο χρόνῳ τό, τε ὕδωρ τὸ ἰούλιον ὀνομασθὲν ἐς τὴν πόλιν ἐπηγάγοντο, καὶ ἡ πανήγυρις ἡ ὅπως τῷ πολέμῳ τῆς ποδὸς τοῖς σφαγέας ἀνῃρέθησαν ἀπὸ τῶν ὑπάτων ἐποιήθη. ταῦτα τοῖς ἐπὶ δυνάμεσιν ὀνομασμένοις ποσήκοντα οἱ ποντίφικες, ὅπως μηδὲς ἐκείνων πρῶτος, ἐπετέλεσαν· καὶ τοῦτο καὶ ἀνύοτε πολλάκις ἐγένετο. ταῦτά τε οὖν ὕστως ὃν τῷ ἔτει ἐκείνῳ ἐποιήθη, καὶ σφᾶς ὁ κώμης παυδαγωγήν τε καὶ ἐξελθόντες αὐτὸ ἡμόμνυον, δημοσίᾳ ἔθαψε. τότε ἐρῦφον ὃν Galeidiliōn, ὡς δ' ὅπως ἐβουλεύσαντό οἱ ἀπέκτειναν· ἐσθῆτα δὲ τὸν μὲν ὃς ἀφανεσάτων, καὶ αὐτῷ ἡ κεφαλὴ ποιμένοντι φλόγα ἐνέδυκεν, ἐς τοσοῦτον δὲ ἐκ τοῦ κώμης ποσήκοντα, ὥστε αὐτὸν τε ὑπατον, μηδὲ βουλόμενα ἀποδεῖξαι, καὶ ὃν ἀδελφὸν αὐτὸ ποιησάμενα δῆμος τῆς Ὑβέειδος, κεφύρας ἐπ' αὐτῷ τοῦτο ποιηθείσης, ἐξενεχθῆναι.

I. Cornelius Balbus gaditanus

Aqua Iulia

Sphærus

Ruffus salmdrenus

flámma ex capite pastoris excitata.

ἐξενεχθῆναι. ἀλλ' (οὐδὲν γὰρ τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιόν ὅστι) καὶ ληστρικὴ τέ οἱ ὃ βουλὴ ἐπ' αὐτῷ τῆς κώμης, καὶ ὡς πολέμιος ἐκείνῳ καὶ τῆς δήμου πομπὴς ἐσφάγη, ἱερομηνία τε ἐπ' αὐτοῦ ἐγένοντο, καὶ ποσεστὶ ἡ φυλακὴ τῆς πόλεως τοῖς τείσιν ἀνάρσιος μὴ τῆς εἰθισμένης ποσαθήκης, τῆς μηδὲν ἀπ' αὐτῆς ἀποτελεσθῆναι, ἐπεβάπη. οἵ τε ὃ ποσὸ τούτου ἔτει ἡλία τὸ οἱ τῇ ὧν ἀπολλωνιείων ἱππαδρομία ἀνδρες ἐς τὴν ἱππάδα τελοιῶντες κατέβαλον, καὶ ἡμέρα ἐμβόλιμος ποδὸς ἀγαθὴ καθεσηκότα ἐνεβλήθη, ἵνα μὴ ἡ νουμηνία τῆ ἐχομένῃ ἔτους τὴν ἀγοραὶ τὴν δῆλ. τῶν ἐνέα ἡμερῶν ἀγομένῳ λαβεῖν· ὅθεν ἀπὸ τῆ πάνυ ἀρχαίου σφόδρα ἐφυλάσσετο. καὶ ὅτι μὴ ἐνυφηρέθη αὖθις, ὅπως ὁ χρόνος χρὴ ἀγαθὴ τῆς ποσεστέρᾳ δόξαντα συμβῆ. κάσσει τέ τινι ἢ τε τοῦ ἀπόλλου καὶ ἡ ἕ διοσκόρου ἀρχὴ ἐν τῇ γαλατίᾳ τελεσθήσεσθαι ἐδόθη, καὶ ὁ νόμος ὁ φουφίδιος ὠνομασμένος (πλείσην καὶ νέᾳ ἔτι ἰσχύϊ ἐς τὰς τῶν κλήρων δίκας δοχὰς, ὥστε ἵνα ὃ τεταρτον τῆς καταλειφθείσης οἱ οὐσίας, δυνάπη βαρυνόντας, λαβόντα, ὃ λοιπὸν ἀφῆναι, ἔχων) ἐστὸ τοῦ πουπλίου φουφιδίου δημαρχεύοντος ἐτέθη. ταῦτα μὲν ὃν τοῖς δύο ἔτεσιν ἐγένετο. τῷ δὲ ὑπατικῷ νόμῳ, ὃν ᾧ λουκιός τε μάρκιος, καὶ γαῖος σαβῖνος ὑπάτευσαν, ἐάτε ἐστὸ τῶν τειῶν ἀνδρῶν ποσεγραφέντα ἀφ' οὗ ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν ἐσῆλθον, κύριος ποδὸ τῆς βουλῆς ἔλαβε, καὶ τέλη ἵνα ἐστ' αὐτῶν ποσεκατέστη, δῆλ. ὃ τὰ ἀνάγκαια πολλῷ πλείως, ἢ ὥσπερ ὅτι τῷ ποσετέρου καίσαρος ἐτέτακτο, γίγνεσθαι. πάμπολλα γὰρ αὖθις ἐμέλησε ἐς τοὺς στρατιώτας δαπανῶντες, ἠναγκάζοντο μόνοι ποδὸ ὃ καθεσηκὸς ἀνάλισκοντες ἀμύνεσθαι ὃν πόλεμον ὁ καίσαρ τότε ποσῶν ξυρέμενος, αὖθίς τε μεγάλως ἐώρτασε, καὶ τοῖς δήμοις ἅπασι δημοθοινὴν ἑορτικὴν παρέσχε. ὃ ὁ μὲν ἐς ἔπειτα ἐπελπόμενος ὃ ἠνέσθη, ὡσπερ οἱ δήμοι· ἤδη γὰρ ἐς τῆς λιουΐας ἑορᾶν ἤρχετο, καὶ δῆλ. τοῦτο καὶ τῶν σκευωρίαν τεκνῦσθαί οἱ δυνάμενον ἀπεπέμψατο αὐθημερόν. τῷ δ' οὖν ἀνάγκαι πολὺ μειζόνων ἢ ποσέτερον γιγνομένων, καὶ ὧν ποσεδόκων οὔτ' ἀνθρώπους ἀκούσων, ὃ τότε ἀγαπήσαντα δῆλ. τὰς σπονδὰς ποσιοῦσθαι, καμνά ἵνα τέλη ἐσήγαγον, ἔς τε ὃ βαλβῖνον πλείστοις ὅσοις οὐχ ὅτι τῶν συμμάχων, ἢ ὃ γραικοῖς παῖδάς τε ἀπελευθέρων, ἀλλὰ καὶ δούλοις ἐνέγραψαν. μάξιμον γοῦν τινα ἀναμίσθαν μνήσονται ἐγνώσεσθέ τε ὁ δεκαόντης καὶ ἀπήγαγε. ὃ τοῦτο μὲν ἀδεὲς ἐγένετο ἀναμισθῆσαι τῷ ἀρχῇ αἰτῆσαι. ἕτερος δὲ ὃν τοῖς γραικυλιμνίοις φωσφόροις, χρὴ τὸ τῶν καπιτωλίου πεδάλ ἐώαθη, ποσεγενεθερωθείς, ἵνα ἀξίωμα ἡ τίμωρεία αὐτοῦ λάβῃ. ποσέφασιν δὲ σφίσι τῶν βουλευόντων πλήθους ἡ τῶν αὐτωνίου γρατεία, ὡὶ ὅτι τοὺς πρόσθεν ἤτοι μάζερ, πρέχειν, ἀφ' οὗ ποσ καὶ ἀρχὰς δῆλ. τε ὅτι πλείω ἔτη, καὶ τὴν ὧν ὑπάτων ἐς ὀκτὼ ὅλα ποσεκλεῆσθαι, τοὺς μὲ ἀμείβοντας τῶν σωφρονούντων σφίσι, τοὺς δὲ ὑπαγομένους. ὑπάτους δὲ οὐδὲ δύο ἐτησίους, ὥσπερ εἴθισο, ἀλλὰ πλείους τότε ποσῶν λύθη ὃν ταῖς ἀρχαιρεσίαις εἵλοντο. καὶ ποσέτερον μὲν οὐδὲ μὲν ἑτέροις ἵνας μήτ' ἀποδαινόντας, μήτ' ἐπ' ἀτιμίᾳ, μήτε δῆλ. πως παυσάντας, εἶρξαν· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ὡς που τοῖς ἐς ὅλον ὃν ἐνιαυτὸν χρηστομαθείσιν ἔδοξε, κατέσησαν, τότε δὲ ἐνιαύσιοι μὲν οὐδεὶς ἠρέθη, ποσὸς δὲ δὴ τὰ τῶ χρόνου μέρη δῆλ. καὶ δῆλ. ἀπεδείχθησαν. καὶ οἱ μὲν ποσῶτοι καὶ ὃ ὄνομα τῆς ὑπατείας διὰ πάντος τῶ ἔτους, ὥσπερ ὃ νεῶ γίγνεται, ἔσχον· τοῖς δ' ἑτέροις αὐτοῖ μὲ οἱ ὃν τῇ πόλῃ τῇ τε δῆλ. ἰταλίᾳ ὃν ἑκάστῳ ὃ τῆς ἀρχῆς αὐτῶν χρόνῳ ὠνόμαζον· ὃ καὶ νεῶ ποιεῖται. οἱ δὲ λοιποὶ ἢ ἵνας αὐτῶν,

Castor
Attalus
Deiotar)
P. falcidi)

lex falcidia a quo lata

L. Martius
C. Sabin)

Cos II

Tonsus pono cessat festos dies matut

Scribonia

Maxim)

ἢ οὐδένας ἥδεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο σμικροτέροις σφᾶς ὑπάτοις ὑπεκάλουν. οὕτω μὲν δὴ ταῦτ' ἐπέπρακτο. τῷ δὲ δὴ Σέξτῳ πρῶτον μὲν διὰ τῶν ἑταίρων, καὶ ὅπως, καὶ ἐφ' οἷς καταλλαγήσοιντο, συνέβησαν· ἔπειτα δὲ καὶ αὐτοὶ πρὸς Μισηνῷ ἐς λόγους ἦλθον. εἱστήκεισαν δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ ἠπείρῳ, ὁ δὲ ἐν χώματί τινι ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο περιερρύτῳ οὐ πόρρω σφῶν, πρὸς ἀσφάλειαν αὐτῷ πεποιημένῳ· καὶ παρῆν πᾶς μὲν ὁ τούτου ναυτικός, πᾶς δὲ ὁ ἐκείνων πεζικὸς ὄχλος, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' οἱ μὲν ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν ἐξωπλισμένοι παρετετάχατο. ὥστε καὶ ἀπ' αὐτοῦ τούτου δῆλον πᾶσι γενέσθαι, ὅτι ἔκ τε τοῦ φόβου τῆς παρασκευῆς σφῶν, καὶ ἐξ ἀνάγκης, οἱ μὲν διὰ τὸν δῆμον, ὁ δὲ διὰ τοὺς συνόντας οἱ ἐσπείσαντο. αἱ δὲ δὴ συνθῆκαι ἐπὶ τοῖσδε ἐγένοντο, τούς τε αὐτομολήσαντας τῶν δούλων ἐλευθέρους εἶναι, καὶ τοὺς ἐκπεσόντας, πλὴν τῶν σφαγέων κατελθεῖν· τούτους γὰρ δὴ ὑπεξείλοντο, ἐπεὶ τῷ τε ἔργῳ καὶ ἐκείνων τινὲς κατιέναι ἔμελλον. καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Σέξτος εἷς ἐξ αὐτῶν γεγονέναι ἐδόκει. ἀλλ' ἐγράφη γε, τοὺς ἄλλους πλὴν τούτων πάντας, ἐπί τε ἀδείᾳ καὶ ἐπὶ τῷ τετάρτῳ τῆς δημευθείσης σφῶν οὐσίας ἐπανελθεῖν, καὶ ἐκείνων μέν τισι καὶ δημαρχίας καὶ στρατηγίας, ἱερωσύνας τε αὐτοῖς δοθῆναι, αὐτὸν δὲ τὸν Σέξτον ὕπατόν τε αἱρεθῆναι, καὶ οἰωνιστὴν ἀποδειχθῆναι, ἔκ τε τῆς οὐσίας τῆς πατρῴας χιλίας καὶ ἑπτακοσίας καὶ πεντήκοντα μυριάδας δραχμῶν κομίσασθαι, καὶ Σικελίας καὶ Σαρδοῦς, τῆς τε Ἀχαΐας ἐπὶ πέντε ἔτη ἄρξαι, μήτ' αὐτομόλους δεχόμενον, μήτε ναῦς ἐπικτώμενον, μήτε τινὰ φρουρὰν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἔχοντα, ἀλλὰ τήν τε εἰρήνην αὐτῇ τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης πρυτανεύοντα, καὶ σῖτον τοῖς ἐν τῇ πόλει τακτὸν πέμποντα. τὸν δὲ δὴ χρόνον αὐτῷ τοῦτον προσέγραψαν, ὅτι καὶ αὐτοὶ πρὸς καιρὸν δή τινα τὴν ἐξουσίαν, ἀλλ' οὐκ ἀΐδιον ἔχειν δοκεῖν ἤθελον. ταῦτά τε οὖν συνθέμενοι καὶ συγγραψάμενοι, τά τε γραμματεῖα ταῖς ἱερείαις ταῖς ἀειπαρθένοις παρακατέθεντο, καὶ μετὰ τοῦτο δεξιάς τε σφίσιν ἔδοσαν, καὶ ἐφίλησαν ἀλλήλους. γενομένου δὲ τούτου, πολλὴ καὶ ἄπλετος βοὴ καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ἅμα καὶ ἐκ τῶν νεῶν ἠγέρθη. πολλοὶ μὲν στρατιῶται γάρ, πολλοὶ δὲ καὶ ἰδιῶται παρόντες ἀθρόον, καὶ ἀχθόμενοι, καὶ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμοῦντες ἰσχυρῶς, ἐξαπιναίως, ἅτε καὶ τῷ πολέμῳ δεινῶς ἔχοντες, ἐξέκραγον, ὥστε καὶ τὰ ὄρη συνηχῆσαι, κἀκ τούτου καὶ φρίκην σφίσι καὶ ἔκπληξιν μεγάλην ἐγγενέσθαι, καὶ πολλοὺς μὲν ὑπ' αὐτῶν τούτων ἐκθανεῖν, πολλοὺς δὲ καὶ συμπατηθέντας, ἢ καὶ ἀποπνιγέντας ἀπολέσθαι. οἵ τε γὰρ ἐν τοῖς σκάφεσιν ὄντες, οὐκ ἀνέμειναν τῇ γῇ αὐτῇ προσελθεῖν, ἀλλ' ἐξεπήδων ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ ἕτεροι ἐς αὐτὸν τὸν βυθὸν ἐπεισέβαινον. κἀν τούτῳ ἠσπάζοντό τε ἀλλήλους ἅμα νηχόμενοι, καὶ περιεβάλλον κολυμβῶντες, ὥστε ποικίλην μὲν αὐτῶν θέαν, ποικίλην δὲ καὶ ἀκοὴν συμβῆναι. οἱ μὲν γὰρ τούς τε συγγενεῖς καὶ τοὺς ἑταίρους ζῶντας ἰδόντες, καὶ τότε παρόντας ὁρῶντες, ἀπλήστῳ τῇ ἡδονῇ ἐχρῶντο· οἱ δὲ ἀπολωλέναι τέ σφας πρότερον νομίζοντες, καὶ τότε παρὰ δόξαν θεωροῦντες, ἄποροί τε ἐπὶ πολὺ ἐγίγνοντο, καὶ ἀφασίᾳ συνείχοντο, ἀπιστοῦντές τε ἅμα τῇ ὄψει, καὶ εὐχόμενοι ἀληθῆ ταύτην εἶναι· καὶ οὐ πρότερόν γε ἐγνώριζόν σφας, πρὶν τά τε ὀνόματα αὐτῶν ἀνακαλέσαι, καὶ φθεγγομένων τι ἀκοῦσαι. οὕτω δὲ ἔχαιρον μέν, ὡς καὶ ἀναβιωσκομένων σφῶν, ἀναγκαζόμενοι δὲ ἀθρόως ἥδεσθαι, οὐκ ἀδακρυτὶ διῆγον. καὶ ἕτεροι ἀγνοοῦντές τε τοὺς φιλτάτους ἀπολωλότας, καὶ ζῆν, παρεῖναί τε αὐτοὺς ἡγούμενοι, ἐζήτουν τέ σφας ἅμα περιφοιτῶντες, καὶ πάντα τὸν προστυγχάνοντα

περὶ

Misen)

περὶ αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ τέως μὲν οὐδὲν ἀκριβὲς ἐμάνθανον, μαινομένοις τε ἐῴκεσαν, καὶ ἐν ἀπόρῳ καθειστήκεσαν, ἐλπίζοντές τε ἅμα αὐτοὺς εὑρήσειν, καὶ φοβούμενοι μὴ τεθνήκασι, καὶ μήτ' ἀπογνῶναι πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, μήτ' ἀπαλγῆσαι πρὸς τὴν ἐλπίδα δυνάμενοι· μαθόντες δὲ τὴν ἀλήθειαν, τάς τε τρίχας ἐσπάραττον, καὶ τὰς ἐσθῆτας περιερρήγνυντο, ὀνομαστί τε αὐτοὺς ἀνεκάλουν, ὡς καὶ ἐπακοῦσαί τι δυναμένους, καὶ πένθος, ὡς καὶ τότε τελευτώντων, ἄλλως τέ που κειμένων σφῶν, ἐποιοῦντο. καὶ εἴ γέ τισι μηδὲν αὐτοῖς τοιοῦτον παρῆν, ἀλλ' ἐπί γε τοῖς τῶν ἄλλων παθήμασιν ἐταράττοντο. ἢ γὰρ χαίροντί τινι συνήδοντο, ἢ πενθοῦντι συνελυποῦντο. καὶ οὕτως εἰ καὶ ἔξω οἰκείου πάθους ἦσαν, ὅμως οὐκ ἠδύναντο διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἄλλους ὁμιλίαν ἡσυχάζειν. καὶ ἐκ τούτου οὔτε χαρᾶς, οὔτ' αἰσχύνης, ἅτε καὶ τοῖς αὐτοῖς συμφερόμενοι, ἐλάμβανον, ἀλλὰ τήν τε ἡμέραν ὅλην καὶ τῆς νυκτὸς τὰ πλείω ἐς ταῦτα κατηναλώσαντο. μετὰ δὲ ταῦθ' οἵ τε ἄλλοι ὑπεδέχοντο ἀλλήλους, καὶ ἀντειστίων, καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνοι· πρότερος μὲν ὁ Σέξτος τῇ δυνάμει σφῶν πλείω, ὥστε μὴ πρότερον αὐτοὶ ἐς τὴν ἤπειρον ἐκβῆναι, πρὶν ἐκείνους ἐς τὴν ναῦν ἐσελθεῖν. καὶ τοῦτο μέντοι ποιήσας, δυνηθείς τ' ἂν ἀμφοτέρους ἐν τῷ σκάφει σὺν ὀλίγοις παρόντας, ὥσπερ που καὶ ὁ Μηνᾶς αὐτῷ συνεβούλευε, φονεῦσαι, οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπέσκωψε πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἐπειδὴ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ τὴν πατρῴαν τὴν ἐν ταῖς Καρίναις κατεῖχε (τόπος γάρ τις τῆς Ῥωμαίων πόλεως οὕτω καλούμενός ἐστιν) ἀποσκώψας τρόπον τινὰ ἥδιστον· ταῖς γὰρ τρόπισι τῶν νεῶν τῆς αὐτῆς ὀνομασίας οὔσης, ἐν ταῖς Καρίναις αὐτοὺς ἑστιᾶν ἔφη, ὅμως οὐδὲν ὡς καὶ μνησικακῶν ἔπραξεν, ἀλλὰ τῇ τε ὑστεραίᾳ ἀνθειστιάθη, καὶ τὴν θυγατέρα Μάρκῳ Μαρκέλλῳ τῷ τοῦ Καίσαρος ἀδελφιδῷ ἐνεγγύησεν. οὕτω μὲν οὖν ὁ πόλεμος ἀνεβέβλητο. τὰ δὲ δὴ τοῦ Λαβιηνοῦ, τῶν τε Πάρθων, ὧδε διεπολεμήθη. ὁ Ἀντώνιος αὐτὸς μὲν ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας ἐπανελθών, συχνὸν ἐπὶ πλεῖστον ἐνεχρόνισε, τάς τε ἐπιθυμίας ἅμα ἀποπιμπλάς, καὶ τὰς πόλεις κακῶν, ἵνα ὅτι ἀσθενέστατα τῷ Σέξτῳ παραδοθῶσι, καὶ ἄλλα τε ἐν τούτῳ πολλὰ ἔξω τῶν πατρίων ἐξεδιῃτήθη, καὶ Διόνυσον ἑαυτὸν νέον αὐτός τε ἐκάλει, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὀνομάζεσθαι ἠξίου. ἐπειδή τε οἱ Ἀθηναῖοι πρός τε τοῦτο καὶ πρὸς τὰ ἄλλα τὴν Ἀθηνᾶν αὐτῷ κατηγγύησαν, δέχεσθαί τε τὸν γάμον ἔφη, καὶ προῖκα μυριάδας ἑκατὸν παρ' αὐτῶν ἐξέπραξεν. αὐτὸς μὲν οὖν περὶ ταῦτα εἶχε. τὸν δὲ δὴ Οὐεντίδιον τὸν Πούπλιον ἐς τὴν Ἀσίαν προϋπέμψε. καὶ ὃς ἦλθέ τε ἐπὶ τὸν Λαβιηνόν, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, καὶ καταπλήξας αὐτὸν τῷ τε αἰφνιδίῳ τῆς ἐφόδου, καὶ τοῖς στρατεύμασιν (ἄνευ γὰρ τῶν Πάρθων, μετὰ τῶν αὐτόθεν στρατιωτῶν μόνων ἦν) ἐκεῖθέν τε μηδὲ ἐς χεῖράς οἱ ὑπομείναντα εὐθὺς ἐξέωσε, καὶ φεύγοντα ἐς τὴν Συρίαν ἐπεδίωξε, τὸ κουφότατον τοῦ στρατοῦ λαβών. καὶ αὐτὸν πρὸς τῷ Ταύρῳ καταλαβών, οὐκέτι περαιτέρω προχωρῆσαι εἴασεν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐπὶ πλείους ἡμέρας καταστρατοπεδευσάμενοι ἡσύχαζον. Λαβιηνὸς μὲν γὰρ τοὺς Πάρθους, Οὐεντίδιος δὲ τοὺς ὁπλίτας ἀνέμεινεν. ὡς οὖν καὶ οὗτοι ἐν ταῖς αὐταῖς ἅμα ἀμφότεροι ἡμέραις ἦλθον, Οὐεντίδιος μὲν δέει τῆς ἵππου τῶν βαρβάρων ἐν τῷ μετεώρῳ, οὗπερ ηὐλίζετο, κατέμεινεν· οἱ δὲ δὴ Πάρθοι ἔκ τε τοῦ πλήθους σφῶν, καὶ ἐκ τοῦ προνενικηκέναι ποτὲ καταφρονήσαντες, πρός τε τὸν γήλοφον ἅμα τῇ ἕῳ, πρὶν καὶ τῷ Λαβιηνῷ συμμῖξαι, προσήλασαν, καὶ ὡς οὐδείς σφισιν ἀντεπεξῄει, καὶ πρὸς τὸ ὄρθιον αὐτοῦ προσέβαλον· καὶ αὐτοὺς ἐνταῦθα ἤδη ὄντας οἱ Ῥωμαῖοι ἐπιδραμόντες ῥᾳδίως πρὸς τὸ

Menas

Carinæ loc) q dn Roma

Marc' Marcell)

Antonij expeditio in Parthos

Antoni) Bacchu' numore se uocabat

P. Ventidi)

Labien)

κατοπλίες ἐρέμψυτο. καὶ σφῶν πολλοὶ μὲν ὑπ' ἀλλήλων ἀπέθανον, ὃ δὲ δὴ πλῆθος ὑπὸ τῆς ἀφορίας τῆς τε λοιμώξεως, οἱ μὲν ἤδη τεταλαιπωρημένοι, οἱ δὲ ἔτι μᾶλλον ἐσπεσόντες, ἐφθάρησαν. οἵ τε ἀδελφοὶ τοῦ Δημητρίου, οὐ μόνον τὴν Λακωνικὴν ἀλλὰ καὶ ἐς χιλιοστὸν ἔφυγον. ὁ δ' οὖν Δημήτριος ἐπεδίωξε μὲν αὐτοὺς μέχρι τῆς Θρᾳκίας, ἰδὼν δὲ ὑπερῳδακότα τὸν λοιμὸν, ὑπῆγε. καὶ ὃς παρεπέμπετο μὲν ὡς καὶ ἐς χεῖρας αὐτῷ ἥξων, αἰσθόμενος δὲ τοὺς στρατιώτας ἀθύμως διὰ τὸν τῶν βαρβάρων φυγὴν, ἔσχεν, οὔτε τότε ἐθαρσησεν οἱ δυτᾶραι, καὶ τῆς νυκτὸς ἀποδρᾶναι τοὺς ἐπεχείρησε. τοῖς γοῦν δοῦλοις τοῦτο ἐξ αὐτομόλων ὁ Δημήτριος πολλοὺς μὲν ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἀνεῖρξε καὶ ἔκτεινε, πολλοὺς δὲ τοὺς λοιποὺς ἐξανδραποδίσας ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ παρεσήσατο. καὶ ἐκεῖνος δὲ τότε μὲν τὸν ἐαυτοῦ μέλεον διέφυγε, καὶ χρόνον τινὰ ἐν τῇ χιλιοστῇ διέλαθεν· ὕστερον δὲ ὑπὸ Δημητρίου ἑάλω. σὺν γὰρ ἐξελαυνόμενός τε ὢν τοῦ καιροῦ ὕστερος παρῆν, καὶ τότε τῇ κώμῃ παρῆν ὑστερίζων, καὶ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸν Δυντώνιον παρεσκευασμένος, ἀνέζητησέ τε αὐτὸν, μαθὼν ὅτι κρύπτοιτο, καὶ σπεύσας ἐλαβε. μετὰ δὲ τοῦτο ὁ Δυντώνιος τὸν τε χιλιοστὸν ἐξημίωσατο, καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω καθίστατο, οὐπώποτε δὲ σίλωνα μόνον ἵππων παρὸν ἐμαυτῷ παρυπεμψε. τοῦτο δὲ ὅρος ἐστὶ τε τῆς μεθοδείας τῆς τε χιλιοστύος καὶ τῆς συνείας ἐστὶ, καὶ γενοπορίαν δή τινα τοσαύτην ἔχει, ὥστε καὶ πύλας ποτὲ ἐν αὐτῇ μετὰ τείχους ἐνοικοδομηθῆναι, καὶ ὃ χωρίον ἀπ' αὐτῶν ἐπονομασθῆναι. οὐ μόνοι καὶ καταλεῖν αὐτὸ ὁ σίλων ἠδυνήθη, ἀλλὰ καὶ ἐκινδύνευσεν ὑπὸ Φραναπάτου ὑπερῆσθαι τε τῆς παρόδου ὄντος, καὶ τὴν ὁδὸν Φυλακήσοντος ἀπολέσθαι· καὶ ἐπαθε τοῦτο, εἰ μὴ ὁ Δυντώνιος μαχόμενός αὐτῷ κατὰ τύχην ὀπίσας ἐπήμυνεν. ἀνελκύσας τε γὰρ ἅμα καὶ βάψας τοῖς βαρβάροις σφῶν οὓς προσπεσών, τόν τε Φραναπάτην καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐφόνευσε, καὶ ὅτε τήν τε ὑσίαν ἐκλαφεῖσθαι ὑπὸ τῶν πρώτων ἀμαχεί, πλὴν ὧν ἁρπασίων, προέλαβε, καὶ μεταξὺ τοῦτο τὴν παλαιστίνην, Δυτήρνιον ὄν βασιλέοντα αὐτῆς οὐ φοβήσας, κατέσχεν ἄπονος. καὶ ὁ μὲν τοῦτά τε δίκην, καὶ χρήματα πολλὰ μὲν παρὰ τῶν ἀλλων ὡς ἑκάστων, πολλὰ δ' ἂν καὶ παρὰ τοῦ Δυτηρνίου, τῆς τε Δυτηρνίου, καὶ μάλιστα τῆς Ναβαταίου, ὅτι τῷ παιδὶ αὐτοῦ συνήρατο, εἰσεπράξατο. καὶ αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς παρὰ τῆς βουλῆς, ἅτε οὐκ αὐθαιρέτως ὤν, ἀλλ' ἑτέρῳ ὑποστρατηγῶν, ἔπραττε· ὁ δ' Δυτώνιος ἐπαίνους τε καὶ ἱερομηνίας ἔλαβεν. οἱ γειμὼ ἀραβάριοι δεισθέντες μὴ καὶ δίκην ὧν ἐς τὸν Δυτώνιον ἐτετολμήκεσαν ὑποσχωσιν, ἐκείνῳ μὲν καί τι χρόνον ὑπ' αὐτοῦ πολιορκηθέντες, προσεχώρησαν, ὕστερον δὲ ὑπὸ σφῶν μόλις ποτὲ ἐδαμάσθησαν. ἔτη δὲ τὰ αὐτὸν τοῦτον χρόνον ἐλύετο μὲν καὶ σταυείοις τοῖς πρώτοις κίνησι· καὶ αὐτῷ ὁ πωλίων μάχαις ἔπαυσεν. ἐλύετο δὲ καὶ ἰδίᾳ κερτομοῦσι· καὶ αὐτοῖς ὁ καλουλίππος καλεσρέφας, προκατορθώσας τέ τι καὶ προδυσχήσας ἀφ' τοῦ ὑποστρατήγου, λοχαθέντος τε ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ ἐξαπολφθέντος ὑπὸ ὧν στρατιωτῶν· καὶ οὐ πρότερόν γε ἐπεχείρησε τοῖς πολεμίοις, πρὶν ἐκείνους ἀμωρήσασθαι. συγκαλέσας γὰρ αὐτοὺς ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι, ὅπλοις τῷ στρατῷ προσέβαλε, καὶ δύο τε ἑκατονταρχίας ἐδεκάτευσε, καὶ ἑκατοντάρχους συχνούς, ἄλλους τε ὃν ἐν τῷ προσθέτῳ πίλῳ καλουμένῳ στρατιώτην ἐκόλασε. ταῦτα δ' ποιήσας, ὥστε καὶ ὄνομα τοῦ ὄνου κρείττον ὂν μᾶλλον ὅτι τῇ τοῦ στρατοῦ διαιωσῇ λαβεῖν, προσῆς τε τοῖς ἀνατίοις ὥρμησε, καὶ οὐ χαλεπῶς αὐτοῖς κατειργάσατο. τυχών τε τῶν ὀπτικίων, καίτοι τῆς ἰδιωτείας ὢν κατεσταλμένης· προσὸς γὰρ τὰς τῶν κρατούντων

συμφορὰς adhesissent. Jussit

τιμῶν βουλήσεις, καὶ αἱ τιμαὶ τοῖς ὑποστρατηγοῦσι σφισιν ἐγίγνοντο, τό, τε χρυσοῦν ὃ πρὸς τῶν πολεμίων ἐς αὐτὰ εἰωθὸς δίδοσθαι, οὐκ μόνον ὧν ἱππεικὸν ἔλαβε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ὃ μόνοι ἐς τὸν ἑορτὸν δύνανται, ὃ δὴ πλῆθος ἐς ὃ βασίλεον. καὶ κατακαυθὲν γὰρ αὐτὸ δυσκοδόμησε καὶ διέρωσεν, ἀνδριάντάς τέ τισι καὶ κοσμήσας, καὶ εἰκόσιν αὖ πρὸς τῷ καιρῷ, ὡς καὶ ἀποδώσων, ἠτήσατο, καὶ αὐτὰς ἀπαιτηθεὶς ὕστερον οὐκ ἀπέδωκεν, δι' ἀπελπία χρεοκάλπιος. ὡς γὰρ οὐκ ἔχων ἱκανοὺς ὑπηρέτας, πέμψον ἵνας, ἔφη, καὶ χρυσᾶς. καὶ ὅτως ἐκεῖνος ὀκνήσας τὴν ἱερουσίαν, ἀνακεῖσθαι φάσας εἶασε. τοῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἐγένετο· ὅτι δ' ἀπαίου τε κλαυδίου, καὶ γαΐου νορβανοῦ ὑπάτων, οἷς ἀφ' ἑτοίς δύο ἑκατέρωις ἁμιλλαι συνεγένοντο, τό, τε πλῆθος τῶν ἐς τοὺς τελῶνας βαρυτάτα σφισιν ἐλκεινόμενοι ἔστασε, καὶ αὖθις τε ἐκείνοις καὶ τοῖς ὑπηρέταις τοῖς τε στρατιώταις τοῖς σωφρονεστάτοισί σφισι τὰ χρήματα, ἐς χεῖρας ἤεσθαι, καὶ στρατηγοὶ ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα ἄνδρες ἐπ' ἀνδράσι ἀποδεχθέντες ἦρξαν. ταμιεύσαι τέ τις ἐν παισὶν αἱρεθείς, ἔπειτα τῆς ὑστεραίας ἐς ἐφήβους ἐσῆλθε, καὶ ἕτερος ἐς ὃ βουλευτικὸν ἐσγραφεὶς μονομαχήσαι ἠθέλησε· καὶ ἐκεῖνός γε ἐκωλύθη τοῦτο ποιῆσαι, καὶ προσαπηγορεύθη μήτε δουλευτικὸν μονομαχεῖν, μήτε δοῦλον ῥαβδουχεῖν, μήτε τὰς καύσεις τῶν νεκρῶν ἐντὸς πενταισκαίδεκα ἀπὸ τῆς πόλεως σταδίων ποιεῖσθαι. πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἐκείνου τοῦ χρόνου τρεπτὰ ἐν τῷ πολιτεύματι ἐγένετο (ἀλλὰ τὰ γὰρ, καὶ ὅτι ἔλαφόν τι τοῦ τιθέναι δυέλυσε) πολλὰ δὲ καὶ τότε· ἤ τε γὰρ σκηνὴ τοῦ ῥωμύλου ἐξ ἱερουργίας τινὸς, ἣν οἱ πανυίφικες ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκεσαν, ἐκαύθη, καὶ ἀρετῆς ἄγαλμα πρὸ πυλῶν τινῶν ἕστως, ἐνέπεσεν ὅτι σῶμα, κάτοχοι τέ τινες ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ μηδὲν ἠνόμωνοι, ὀργίζεσθαι σφισι τὴν θεὰν ἔλεγον. καὶ ἀνεγνώσθη μὲν ὅτι τούτῳ τῷ σιβύλλᾳ ἔπη· ὡς δὲ καὶ ἐκείνων τοῦτά τε εἰπόντων, καὶ ὅ ἄγαλμα ὅτι τε τὴν θάλασσαν καταχθῆναι, καὶ τοῦ ὕδατι αὐτῆς καθαρθῆναι προσταξάντων, ἡ θεὸς πλῆθός τε ὅσον ἀπὸ τῆς γῆς ἐς ὃν βυθὸν ἐχώρησε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐνεχρόνισε, καὶ μόλις ὀψέ ποτε ἀνεκομίσθη, φόβος αὖ καὶ ἐκ τούτου οὐ σμικρὸς τοῖς ῥωμαίοις ἔλαβεν, οὐδὲ ἀνεθαρσησάν, πρὶν Φοινίκας τέσσαρας πρὸς τὸν νεὼν αὐτῆς καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀναθῆναι. τοῦτά τε οὖν τότε ἐγένετο, καὶ ὁ καίσαρ τὴν λουσίαν ἔγημεν. ἦν δὲ θυγάτηρ μὲν λιουίου δρούσου, ὃς ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσιν ἐν ᾧ λουκρωματι ἐτελεύτησε, καὶ ἑαυτὸν μὲν τῷ ἐν μακεδονίᾳ ἦτται καλέσαντος· γυνὴ δὲ τοῦ νέρωνος, πρὸ οὗ συνδιέφυγεν, ὡσπερ εἴρηται, καὶ ἐκύει γε ἐξ αὐτοῦ μῆνα ἕκτον. διαζόντος οὖν τοῦ καίσαρος, καὶ πυθομένου τῶν πανυίφικων, εἰ οἱ ὅσιον, ἐν γαστρὶ ἔθυσθαι αὐτῷ ἀγαγέσθαι εἴη, ἀπεκρίναντο, ὅτι εἰ μὲν ἐν ἀμφιβόλῳ ὁ κύημα εἴη, ἀναβληθῆναι ἂν γάμον ἐχρῆν· ὁμολογουμένου δὲ αὐτοῦ, οὐδὲν κωλύει ἤδη αὐτὸν γενέσθαι· τάχα μού που καὶ ὄντως ἐν τοῖς πατρίοις τοῦτο διῄρηνται, πρότερος δ' ἀν, εἰ ἐξ μὴ ἔσται αὐτὸ, εἰ πόλεις. ἐξέδωκεν οὖν αὐτῷ αὐτὸς ὁ πατήρ, ὥσπερ τις πατήρ. καί τι καὶ τοιοῦτον ἐν τῇ ἑστιάσει σφῶν συνέβη. παιδίον τι τῶν ψιθύρων οἷα αἰ γυναῖκες γυμνὰ, ὡς πλήθει ἀθύρουσαν, προέφεσιν, ἰδὼν χρεὼς μὲν τῷ λουσίᾳ μὴ τὰ καίσαρος, χρεὼς δὲ ἐν νέρωνα μὴ ἑτέρου τινὸς καταχείμενον, προσῆλθέ τε αὐτῇ, καὶ ἔφη, ἵ ποιῆς ἐν τοῦτο κυρία; ὁ γὰρ πατήρ σου (δείξας αὐτὸν) ἐκεῖ κατάκειται. τοῦτα μὲ οὖν οὕτως ἐπράχθη. συνοικήσασα δὲ ἡ γυνὴ ᾧ καίσαρι, τίκτει κλαύδιον δρούσον νέρωνα. καὶ αὖθις ὁ καίσαρ ἀνέλεγε, καὶ τῷ πατρὶ ἐπεμψεν· αὐτὸ τοῦτο ἐς τὰ

Demetri) vpedi) Silo
Amamótis stus
Pylae Amamótis
Phranapaty
Antigonus
Antioch) Malchus nabatiei
Cmauri) Parthini
Polio Caluen)
Ceretani
Primipili Centurio
M Crassi)
Lucia Augusti uxor
Liui) Drusus
Claudi) Drusus Nero
Appi Claudi) Cos
C Norbanus
Prodigia
Antrapia urba nitate

ἐπομνήματα ἐγεφύρας, ὅτι καίσαρ ὁ γλυκὺθυμος λιουΐα τῇ ἑαυτοῦ γυναικὶ παιδίον νέρωνι ᾧ πατρὶ ἀπέδωκε. καὶ ἐκεῖνος τελευτῶν πολλῷ ὕστερον, ὅπερ ἔδρων καὶ τοῦτῳ καὶ τοῖς πλείοσιν αὐτῶν τὸν καίσαρα κατέλιπεν. ὁ δὴ οὖν ὅμιλος ἀληθὲς μὲν τὸ ὅτι τοῦτο πολλὰ διεθρύλλει, καὶ ὅτις δύτυχοῦσι τεκμήρια παιδία γλυκὺθαι ἔλεγεν, ὥστε καὶ ἐς προοιμίαν ὃ ἔπος προσχρῆσαι. ἐν μὲν δὴ τῇ πόλει ταῦτα ἐλήγετο. ἐπεὶ δὲ ὃν αὐτὸν τοῦτον χρόνον ὁ βοηδρόμος ὁ μαῦρος ἐς τὴν ἰβηρίαν, εἶτ' οὖν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ δρύτωνίου, εἴτε καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης πλεύσας, πολλὰ μὲν ἐχρημάτισε, πολλὰ δὲ καὶ δρύτερα. καὶ ταῦτα ὧν οἵκοι τῷ μὲν τὰ ἴσα ἐπιφυλαττόντων αὐτῷ, τῆς τε ἰβηρίας ἐξέπεσε, καὶ τὴν οἰκείαν οὐκ ἐκομίσατο. οἵ τε γὰρ τὰ τοῦ καίσαρος ἐν τῇ ἰβηρίᾳ προσπολεμήσαντες, καὶ ὁ βόκχος προσεπολέμησε σφίσι, κρείττους αὐτοῦ ἐγένοντο. καὶ ἐκεῖνος μὲν πρὸς τῶν δρυτώνιον ἀπέθανε· ὁ δὲ βόκχος τὴν βασιλείαν αὐτοῦ αὐτίκα κατέσχε, καὶ μεταβαλόμενος ἐς τοὺς τοῦ καίσαρος ἐβεβαιώσατο, τοῖς τε λατίνοις πολιτείαν ἐδόθη. ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἐπὶ πλείστον ὁ σέξτος, ὅ, τε καίσαρ ἐπολέμησε. οἷα γὰρ οὐκ ἐθέλοντα, οὐδὲ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλὰ ἀναγκαστὰ τὴν ὁμολογίαν ποιούμενα, χρόνον οὐδένα αὐτῇ, ὡς εἰπεῖν, ἐνέμειναν, ἀλλ' ἀθρόαι αἱ σπονδαὶ λυσθεῖσαι διὰ ἔριδος ἐγένοντο· ἔμελλον μὲν γάρ που καὶ δηλονότι, εἰ καὶ μηδεμίαν σκῆψιν δόσιν, πολεμήσειν. αἰτίαι δὲ οὖν αἵδε αὐτοῖς ἐγίγνοντο. ὁ μηνᾶς ἐν τῇ Σαρδοῖ καὶ τότε ἔτι, καθάπερ τις τύραννος, ὢν, ὑπωπτεύθη τε ὡς τοῦ σέξτου, ἅμα τιμὼ τοῦ ἔρυκος ἄφεσιν, καὶ ὅτι καὶ τὰ τοῦ καίσαρος ἐκεκωλύκητο, καί πη καὶ ὡς τοῦ τῶν ὁμοίων φθόνῳ τὰ δυνατὰ διεβλήθη· καὶ ἐκ τούτου μεταπεμφθεὶς ὡς αὐτόν, ἐφάσθη ὅπως μὴ τὸν σῖτον καὶ μὴ τῶν χρημάτων ὧν διῳκήκει ἀπολογήσηται, οὐκ ὑπήκουσεν, ἅμα τοῖς μὲν ἅ τοῦτο πεμφθεῖσι συλλαβὼν ἀπέκτεινε, πρὸς δὲ ὃν καίσαρα πρεσβεύσας μόνος, τιμὼ τε νῆσον αὐτῷ καὶ ὃ ναυτικὸν, τό, τε ἄλλο στράτευμα, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκε. καὶ αὐτὸν ἐκεῖνος ἀσμένως ἰδὼν (ὅπερ καὶ ὃν σέξτον τοῖς τε ἄλλοις ὁμολογοῦσι τὰ συγκείμενα ἐπιδέχεσθαι, καὶ ναυπηγίαν τεσσαρῶν ποιεῖσθαι, ἓν τε τῇ ἰταλίᾳ φερούσας ἔχειν ἔλεγεν) οὔτε ἐξέδωκεν ἐξαιτηθέντα, καὶ προσέτι καὶ ἐν τιμῇ μεγάλῃ ἦγαγε, δακτυλίοις τε χρυσοῖς ἐκόσμησε, καὶ ἐς ὃ τῶν ἱππέων τέλος ἐσέγραψε. ὃ γὰρ δὴ τοὺς δακτυλίους τοιόνδε ἐστίν· οὐδένα τῶν παλαιρωμαίων οὐκ ὀπὶ ὧν δουλοδούλων ποτέ, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐν ἤθει γεγενημένων, δακτυλίοις χρυσοῖς, πλὴν ὧν τε βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων, χρῆναι, ὡς καὶ εἰρηταί μοι, ἐξεῖναι, καὶ ἀεὶ οὗτοι τοῖς ἐξελευθέροις οἷς ἂν ὁ κρείττος ἔχων ἐλευθώσῃ, καί τοι καὶ μὴ ὡς χρυσοφορῆσιν, ὅμως ἐν τιμῆς μέρει, ὡς καὶ βελτίοσιν ἢ κατ' ἀπελευθερίαν, ἱππεύειν τε δυναμένοις δίδοσθαι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ γὰρ δὴ σέξτος τοῦτά τε ὧν καίσαρι ἐκάλεσε, καὶ ὅτι ἡ ἀγαθὴ ἐκεκάκωτο, καὶ οὔτε αὐτῷ, οὔτε τοῖς καλεσθεῖσι τὰ ὁμολογηθέντα ἐλήγετο, ἔπεμψε μηνεκράτη ἐς τὴν ἰταλίαν, ἐξελεύθερον καὶ αὐτὸν ἑαυτοῦ ὄντα, καὶ δι' ἐκείνου δῆλά τε τὴν καμπανίας, καὶ βόκτουριον ἐπόρθησεν. ὁ οὖν καίσαρ μαθὼν τοῦτο, τά τε γραμματεῖα τὰ τῆς συμβάσεως ἀνείλετο πρὸς τῶν ἀφ' ἑστίας, καὶ ὃν δρύτώνιον τότε λέπιδον μᾶλλον ἐμίσησε. καὶ αὐτῷ λέπιδος μὲν οὐκ ἀθρόως ὑπήκουσεν· δρύτώνιος δὲ ἦλθε μὲν ἐς ὃ βρεντέσιον (ἐν γὰρ τῇ ἡμᾶς ὢν ἐτύγχανεν ἔτι) πρὶν δὲ ἢ συμμίξαι τοῖς καίσαρι ἐν τυρσηνίᾳ ὄντι, δείσας ὅτι λύκος ἐς τὸ τρατηγικὸν αὐτοῦ ἐσῆλθε, καὶ τρατιώτας ἔφθειρεν, ἐς τὴν ἡμάδα αὖθις προσέφασιν τῶν πρόσθεν ὡς καλλιεπείᾳ τινὶ ποιησάμενος

μενος, ἀνέπλευσε. πρὸς οὖν τοῦτο ὁ καίσαρ, εἰ καὶ μάλιστα ἐξηπατημένος ἐτύγχανεν αὐτοῦ, ὅπως μόνος τῶν πολεμίων συλλεγῇ, ἐνόμιζεν, ἀλλ' οὔτι γε ἐς φανερὰς ἀφίξεσθαι. ὁ δὲ δὴ σέξτος ἐφρύαττε μὲν ὡς μὴ δικαιοῦντος δρύτωνίου αὐτῷ, καὶ προθυμότερον τῶν προσκεχωρηκότων εἴχετο, καὶ τέλος τῆς τε ἰταλίας ἐπέπλει, καὶ ἀποβάσεις ποιούμενος, πολλὰ μὲν ἐκάκου, πολλὰ δὲ καὶ δρύτέπαγε· καὶ τοῦτων ναυμαχίᾳ πρὸς κύμῃ τῇ τε μηνεκράτους καὶ καλουϊσίου σαβίνου γίγνεται. καὶ ἐν αὐτῇ νῆες μὲν πλείους ἔφθειρον, ἄτε πρὸς θαλασσουργοὺς δρύτικα ἰσταμένου, ἀπώλοντο· ὁ δὲ δὴ μηνεκράτης ὡς μηνᾶ συμπεσὼν ἐν φιλοφρίᾳ, καὶ φθαρείς, δρύτίρροπον τὴν συμφορὰν τῷ σέξτῳ προέβαλε. καὶ ἅμα τοῦτο οὐτε ἐκεῖνος προσεποιήσατό τι τῆς νίκης, καὶ ὁ καίσαρ προεμηθεῖτο ἑαυτὸν τῆς ἥττης. καὶ (ἔτυχε γὰρ ἐν ᾧ ῥηγίῳ ὢν χρόνον τοῦτον ὤν) δείσαντες οἱ σέξτιοι μὴ καὶ ἐς τὴν οἰκείαν προαγωσθῶσι, καὶ προσὸν τῶν μηνεκράτους θάνατον ἀθυμήσαντες, ἀπῆραν ἐκ τῆς κύμης. ὁ δὲ καίσαρ ὑπιδιώκων αὐτοὺς, μέχρι μὲν σκυλλαίου τοῦ τῆς ἰταλίας ἀκρωτηρίου ἀπόπους ἦλθε, προσβαλόντι δ' αὐτῷ ἐκείνου ἄνεμος μέγας προσπεσὼν, πολλὰς τῶν νεῶν τοῖς μὲν προσὸς τὴν ἄκραν προσῆξε, τὰς δὲ καὶ μεταίωρος κατέδυσε, πάσας δ' τὰς λοιπὰς διεσκέδασε. πυθόμενος οὖν τοῦτο ὁ σέξτος ἔπεμψεν ἐπ' αὐτὰς ὃ ναυτικὸν ἀπολλωφάνη προσπλέοντας· καὶ ὃς ὑρῶν ὃν καίσαρα τούτῳ που προσπλέοντα, ἵνα μὴ τοῦ καβίνου ἐς τὴν σικελίαν διαβαίη, ἐπ' αὐτὸν ἦξε· καὶ τούτου ἐκεῖνος τὰς τε ναῦς συνορμίσας, καὶ τοὺς ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν προσπλέξας, ὃ μὲν προσῶν πάνυ γλυκέως αὐτὸν ἀπεκρούσατο (αἵ τε γὰρ νῆες δρύτίπροσφοροι τεπαγμέναι, οὐδεμίαν οἱ ἀσφάλειαν ἐμβολὴν ποιήσασθαι ἐπέτρεπον, ἀλλ' οἷα καὶ παχύτεραι καὶ ὑψηλότεραι οὖσαι, πλῆθος τοῖς πλησιάσασι ἔβλαπτον, ἅ οἱ ὁπλῖται ἐς χεῖρας σφίσιν ἰόντες, πολὺ κρείττους ἐγίγνοντο) ἔπειτα δὲ τῷ ἀπολλωφάνει, τοῖς μὲν πραυμαχίας, τοῖς τε ἀεὶ πονουμένοις ἐς ἑτέρας ναῦς ὑπιτεπαγμένας οἱ μελεκιβιάζοντες ἐξ ἀνακροίσεως, οἷς δὲ ἀκραιφνῆς μεταλαμβάνοντος, καὶ τοῖς τε προσπλοις συνεχεῖς ποιουμένου, καὶ πυρφόρεις βέλεσι χρωμένου, ἐς πάπετο, καὶ πρὸς τὴν γῆν καταφυγὼν, καθορμίσατο. καὶ ὅπερ καὶ ὡς οἱ ναυτίοι σφίσιν ἐνέκειντο, ταῖς τε αἰκύραις λίνεσι ἐξαίφνης ἀπέκοπτον, καὶ ἐς αὐλεῖς ἀπροσδόκητοι δρύτεξώρμησαν. καὶ τοῦτό τε ἐπέσχε μὴ πάσας ταῖς ναῦς ὃν ἀπολλωφάνη ταῖς μὲν καταφρήσαι, ταῖς δ' ἀναδήσασθαι, καὶ ὅτι νύξ ᾧ ἔργῳ ἐπεγένετο. τούτου δὲ τοιούτου συμβάντος, ἀνέμου τις τῇ ὑστεραίᾳ ἐξαίσιος ᾧ τε καίσαρι καὶ τῷ καβίνῳ καθ' ἓν ὁρμοῦσιν ὀπίπεσὼν, σμικρὸν ὃ προτερον πάθος αὐτῶν ἀπέφηνε, καὶ ὃ μὲν τοῦ καβίνου ναυτικὸν ἦπτον ἐπόνησεν. ὁ γὰρ μηνᾶς, ἅτε ὢν πολλοῦ θαλαττουργὸς ὤν, τόν τε χειμῶνα προεῖδετο, καὶ ἐς ὃ πέλαγος δρύθυς ταῖς ναῦς δρύώρμισε, καὶ αὐταῖς ἀγκύραις χαλαραῖς, ἵνα μὴ τὰ σχοινία τεινόμενα διαῤῥαγῇ, ἐξεθαλασσώσατο· ὃ δὲ ἀνεμος δρύτῆρέ τε, καὶ οὕτως ἅτε τί χρυσίον ἔτεινε, καὶ ὧν ᾧ αὐτῷ ἀεὶ ἔμενε, πᾶν ὅσον ἐπὶ τοῦ πνεύματος ἀπεωθεῖτο, οὐκ τῆς εἰρεσίας δρυαχωκυῶν. οἱ δ' ἕτεροι, ἅτε τῇ προσηραίᾳ δρυῶς τε θαλαττωρηκότες, ἐς τὰ θαλάττια μηδέπω ἀκριβῶς εἰδότες, πρὸς τε τὴν γῆν ἐγγὺς οὖσαν ἐξεφοβήθησαν, καὶ πολλὰς ναῦς ἀπέβαλον. ἡ τε νὺξ ὡς τάχος προτερον οὐκ ἤμελλεν αὐτοῖς ἐπιγενήσεσθαι, οὕτω τότε ἐς θαλάσσης ἤμελλεν ἄνεμος. ὁ γὰρ ἄνεμος καὶ δι' αὐτῆς πολὺς ἠνέμωσε, ἀπερρήγνυ τε ἀπὸ τῶν ἀγκυρῶν τὰ σκάφη, καὶ πρὸς τὰς πέτρας ἐξεώθη. καὶ ἐκεῖνά τε οὕτω διώλλυτο, καὶ

οἱ ναῦται, οἵ τε ὁπλίται μήτε τοῖς ἱδρῶσι σκότους, μήτ' ἐπαχθοῦσαν, ἀφ' ὧν ὄρυγον, καὶ ἀφ' ὑπὸ τοῦ ἡλίου τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ πυθμένος διὰ παντὸς ἀμυδρῶς σφίσι, διὰ μέσου, μάτην προσπαίλλοντο. καὶ ἀφ' οὗπερ ὅ, τε καθαρὸς τῆς μὲν σικελίας ἀπέγνω, τῆς δ' ἠπείρου τῆς προσθαλασσίας φυλακὴν ἀναπεπταμένως ἐποιήσατο, καὶ ὁ στόλος ἔτι καὶ μᾶλλον ἤρθη, ὡς τοῦ τε ποσειδῶνος υἱὸς ὄντως ὑπάρχειν εἰ), καὶ σοβαρὸν κυανοῦν ἐνεδύσατο. ἵπποις τε, ὡς γέ τινες φασι, καὶ δράκουσι ἐς ὃν πορθμὸν ζῶσιν ἐνέβαλε· ὡς αὐτὸς μὲν τὴν ἰταλίαν ἦγε καὶ ἔφερεν, ἐς δὲ λεύκιον ἀπόλλωνα ἔπεμψε. καὶ οὕτω μὲν ὁ μηνᾶς ὑποδιδοὺς καὶ καταλαβὼν ἐκάκωσε· μεῖζον μέντοι τὸ σικελίαν νησιωτῶν ποιῆσαι ὃν στόλον, ὁ καθαροὺς λῃστάρχους ποιήσας ἐτέλεσε, καὶ ἔκ τε τῆς νήσου ἐξανέστησε, καὶ ἐς καμπανίαν ἐκόμισε, καὶ ἐκεῖ ἐν νεαπόλει κατοικεῖν μέχρι οὗ δι' πολέμου ἦν, ἐνιδίαιτησε. καὶ οὕτω πλοῖά τε πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, τὴν ἰταλίαν ἐναυπηγεῖτο, καὶ ἐρέτας τὰ μὲν ἀπὸ τῶν φίλων, ὡς καὶ ἐκόντων διδόντων, ἔπειτα δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δήμων ὧν τε βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων, ὧν τε δημοτῶν τῶν εὐπόρων δούλους στρατολογῶν, ὁπλίτας τε καὶ ἐλαφρούς, καὶ χρήματα παρ' αὐτῶν τε τῶν πολιτικῶν, καὶ παρὰ τῶν συμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων τῶν τε ἐν τῇ ἰταλίᾳ καὶ ὧν ἔξω πόντου ἦρχε συνελέγετο. καὶ τόν γε ἐνιαυτὸν τοῦτον τε καὶ ὕστερον ἐς τε τὸν ναυπηγίαν τῶν νεῶν, καὶ ἐς τὸν ἄθροισιν τούτων τε ἀσκησιν ὧν ἐρετῶν κατεμηχανήσατο, αὐτὸς μὲν ἐφορῶν καὶ διατάττων ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἐν τῇ ἰταλίᾳ καὶ τὰ ἐν τῇ θαλαττίᾳ (κίνησις γάρ τις περὶ αὐτοῖς ἐγένετο) τὰς δὲ ἀγελείππας τὸν ναυτικὸν τοῦτον ἀσκοῦντας ἐπῆγε, τοὺς γὰρ θαλάσσας αὖ τοὺς νεωλεεισμένους προσπολεμοῦντας, ὅτε καὶ ὃν ῥοῦν δεύτερος δὴ ῥωμαίων ὅτι πολέμου διέβη, μετεπέμψατο, καὶ τὴν τε δόσιν τῶν νικητηρίων ἐτίμησε, καὶ ἐκ ποινῆς, ἐξασκησάσας τὸ ναυλικὸν ἐκέλευσε. καὶ ὃς (ὑπάτευε δὲ μ' λευκίου γάλλου) τὰ μὲν ὁπλιτικὰ οὐκ ἐπεμψεν, αἰσχρὸν εἶ) νομίσας, τὸν καθαρὸν κακῶς πεπρασμένον, γαυρωθῆναι, ὃ δὴ ναυτικὸν πάνυ προθύμως ἐξεφοίτησε. ἐλήγουν μὲν γὰρ ἐν πάσῃ τῇ προσθαλασσίῳ ἰταλίᾳ τὰ σκάφη· ὡς δ' ἐσθεὶς ἀγαθοὺς ἐκαθορμίσαντο αὐτοῖς ἀσφαλῆς διείσκετο (δηλημα γὰρ ἔτι καὶ τότε τὰ πλείω τῆς ἠπείρου ταύτης ἦν) ἔργον μεγαλοπρεπὲς καὶ ἐνενόησε καὶ ἐξεποίησεν, ὃ ἐγὼ ἀφ' πλόων ἐξηγησάμενος, ἐκεῖνό τε ὑποδείξω τοῦ λόγου, καὶ τἄλλα τὰ κατ' αὐτὸ νῦν ὄντα ἐν τῇ κύμῃ τῇ καμπανίδι, χωρίον τι μεταξὺ μισηνοῦ καὶ πουτεόλων μυχοειδὲς ὄν· ὄρεσι τε γὰρ σμικροῖς καὶ ψιλοῖς πλὴν βεαχέων προείληπται, καὶ θαλάσσῃ τειχίῳ κολπώδη ἔχει· ἡ μὲν γὰρ ἔξω τε καὶ πρὸς ταῖς πόλεσίν ἐστιν, ἡ δ' ὀλίγη διαφυὴ ἀπ' αὐτῆς διήρηται· ἀνὴρ δὲ αὐτοῦ ὧδε μυχὸν λιμνώδη ὁρᾶται· καὶ καλεῖται αὕτη μὲν ἀουερνὶς, ἡ δὲ μέση λευκρινίς. ἡ γὰρ ἔξω τῶν τυρσηνικοῦ οὖσα, ἐς ἐκεῖνο καὶ τὸ ἐπωνυμίαν τελεῖ. ἐν ταύτῃ δὴ τῇ θαλάσσῃ τῇ ἑκατέρας γενοῖς ποτε εἴσοδος ὁ διῆρον τὸν λευκρινίδα ἀπὸ τῶν πελαγίων ἐπ' ἀμφότερα πρὸς αὐτὸν τὸν ἤπειρον ὁ ἀγελείππας σωρήσας, λιμένας ναυλοχοτάτους ἀπέδειξεν ἐργαζομένων δ' αὐτῶν, εἰκών τις ἐπὶ τῆς ἀουερνίδος (εἴτ' οὖν τῆς καλυψοῦς, ἢ ὃ χωρίον δυνατὴ θέασιν, ἐς ὃ καὶ ὃν ὀδυσσέα ἐσπλεῦσαι λέγουσιν, εἴτε ἐς ἑτέρας τινὸς ἠρωίνης οὖσα) ἱδρύσατο, ὥσπερ τι σῶμα δυσεφθιτον, δυσεπλήσθη· καὶ τοῦτο μὲν ὅπη ποτὲ συμβαίνει, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· τὰ δ' ἄλλα ὅσα ἐν τῷ τότε ἐκείνῳ ἀξιαφήγητα ἐθεασάμην, φράσω. τὰ ὄρη τοῦτα πρὸς ταῖς

ἀγαπήτως ἐποιήσατο

Sextus Pompeii? Neptuni filium se credebat

Liparaei

Agrippas

Colles — L. Gallo

Cumae

Misenus

Puteoli

Auernus

Lucrinus

Calypsus simulacrum in auerno

ταῖς ἔνδον θαλάσσαις ὄντα, πηγάς τε ἅμα πολλοῦ καὶ ὕδατος συμμιγοῦς ἔχει, καὶ αὐτὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ ἑκάτερον οὐδαμοῦ διείσκεται· οὔτε γὰρ πῦρ αὐτὸ, οὔθ' ὕδωρ ψυχρὸν αὐτὸ φαίνεται, ἐκ δὲ δὴ τῆς ὁμιλίας σφῶν τό, τε ὕδωρ θερμαίνεται, καὶ ὁ πῦρ ὑγραίνεται· καὶ ἐκεῖνο μὲν πρὸς τὴν θάλασσαν ἀφ' ὧν προσπόδων ἐς τὰς δόξαν μὲν ἀφ' ὑμᾶς χωρεῖ, τὸ δ' ἀτμίδα αὐτὸ ἔς τε οἰκήματα μετέωρα ἀφ' ἑαυτῶν δύσαρσι, καὶ ἐνταῦθα αὐτῇ πυρίωνται. ὅσα γὰρ ἀπὸ τοῦ πλόου ἀπό τε τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀναδραμόμενα, ξηρότερα γίγνεται. καὶ ἀσκοῦσιν αὐτὰ οὕτω πρὸς ἀμφότερον πολυτελῶς ἠσκημένα, καὶ ἔστιν ἐς τε βίου ἀφθονωτάτη καὶ ἐς ἄκεσιν ὁπωσοῦν ἐπιτηδειότατα. ταῦτά τε οὖν ὃ ὄρος ἐκεῖνο, καὶ προσέτι καὶ γῆς φύσιν τοιάνδε προὔχεται· τὸ πυρὸς μὲν καθ' ἑαυτὸ οὐκ ἔχοντος (ἀπὸ γὰρ τῆς τοῦ ὕδατος στύσεως πᾶν ὃ φλογῶδες αὐτοῦ σβέννυται) ἀφανίζειν δὲ δὴ καὶ ἀφανίσειν τὰ προστυγόντα οἱ ὡς δυναμένου, συμβαίνει τῆς γῆς ὃ μὲν λιπαρὸν οὐκ εἶναι ἀπ' αὐτοῦ, ὃ δ' ἀραχνῶδες καὶ ὀστώδες, ὡς εἰπεῖν, ἀπολείπεσθαι· σπεραγώδης τε οὖν οἱ ὄγκοι ἐξ ἀνάγκης γίγνονται, καὶ αὐχμῷ μὲν δοθέντες, ἐς κόνιν διαλύονται, ὕδατί δ' αὖ κονία φυρασθέντες, στυῖσιν, καὶ ἐφ' ὅσον γ' ἀν' ὑγρῷ ὦσι, πήγνυνται τε καὶ πεζοῦνται· αἴτιον δ', ὅτι ὃ μὲν κραῦρον αὐτῶν, ἀπὸ μὲν τοῦ πυρὸς ὁμοφυοῦς ὄντος ἐπιτείνεταί τε καὶ θραύεται, τῇ δὲ δὴ συμμίξει τῆς ὑγρίδος ἀνάψυχεται, καὶ κατὰ τοῦτο εἴσω ἀφανισμὸς συμπιληθὲν, ἀγνὸν γίγνεται. τοιαῦτα μὲν αἱ βαῖαι (οὕτω γὰρ ὁ χῶρος καλεῖται) τυγχάνουσι. καὶ ἐς αὐτὰς τότε ὁ ἀγελείππας ὁπλῖτας ἔχοντα τοῖς εἰάσιν ἐξεποίησε, τάς τε ναῦς καὶ τοὺς ἐρέτας ἤθροισε· καὶ τὰς μὲν κατέφρακτε, τοὺς δὲ ὅπλα ἐκρίνων ἐρέτῃν ἤσκει. οἱ δὲ ἐν τῇ ῥώμῃ ἐταράττοντο μὲν ἀπὸ σημείων (ἀνάγκη τε γὰρ συχνὰ σφίσιν ἐσηγγέλθη, καὶ ὅτι δελφῖνες πολλοὶ πρὸ τὸν αἰσιδα τὸν τῆς ἀφεικῆς πόλιν ἐμαχέσαντό τε ἀνηλίοις, καὶ διεφθάρησαν, καὶ τὸ αὐτὸ πρὸς ὦ ἀφ' ἑαυτῶν ἅμα ἐν ᾧ οὐραποῦ ῥυὲν ὄρνιθες διεφόρησαν) ἐπειδή τε ἐν τῇ πανηγύρει τῇ τῶν ῥωμαίων τοῖς τε βουλευτῶν ἐν ᾧ καπιτωλίῳ, ὡς ἀφ' εἰδισμένοις, εἰσιέναι, ἐν τέρατος λόγῳ τοῦτ' ἔλαβον· ἥ, τε τῆ λιουΐα συμβαὶ, ἐκείνῃ μὲν καθ' ἡδονὴν ἐγένετο, τοῖς δ' ἀνδράσι δέος ἐνεποίησε. λευκὴν γὰρ ὄρνιθα κλώνιον δάφνης ἐκ καρπου φέρουσαν ἀετὸς εἰς ὃν κόλπον αὐτῆς ἐνέβαλε, καὶ (ἐδόκει γὰρ οὐ σμικρὸν ὃ σημεῖον εἶ)) τῷ τε ὄρνιθα ἐν ὑπομονείᾳ ἦγε, καὶ τῷ δάφνῃ ἐφύτευσε. καὶ ἡ μὲν ῥιζωθεῖσα ἠύξησεν, ὥστε καὶ τοῖς τὰ ὑπηνίκια μεταξὺ τοῦτο πέμψασιν ὑπὲρ πλῆθος ἐξαρκέσαι, ἥ τε λιουΐα ἐγκοιμηθεῖσα ἀφ' ἧς τῷ τῷ καθαρῷ ἱερῷ, καὶ ἐν πᾶσιν αὐτὸ κρατήσαν ἔμεινε· τοῖς δὲ δὴ ἀνδράσι τοῖς ἐν τῇ πόλει ταῦτά τε καὶ αἱ διαμαχαὶ ὧν ἠρίθμητον ἰσχυρῶς ἐτάραξαν· οὐ γὰρ ὅπως οἵ τε ὕπατοι καὶ οἱ στρατηγοὶ, ἀμαχὰ ἦν, οἱ ταμίαι ἐπ' ἀνηλίοις αὐτίκα ἐδίκαζον. καὶ τοῦτ' ὀφειλόμενον ἐγένετο. αἴτιον δὲ, ὅτι πρώτιστοι οὐχ οὕτως ἵν' οἶκοι ὅτι πλῆθος ἔρξωσιν, ὡς ἵνα ἐν τοῖς ἔρξασιν ἀριθμῶνται, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὰς ὑμὰς καὶ τὰς δυνάμεις τὰς ἔξω λαμβάνῃ ἐπισυνδιάζον. οὔκουν οὐδὲ ἐς ῥητὸν ἔτι τινὲς χρόνον ἠρωῶντο, ἀλλ' ὥστε ὑπιδιῶναί τι τῷ ὀνόματος τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀποφῆναι ὅτου τοῖς ὃ κράτος ἔχουσι δόξῃ. καὶ πολλοί γε ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἑκάτερον ἐστρατήγησαν, εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρωτάπασι τὰς ἀρχὰς ἀπὸ πενίας ἐκατέλιπον. τῶν γὰρ σεμνῶν ὧν στέξῃ πρότερον ὄντων, ὡς ὃ καταδίκην δίκην δῆλα ἀπὸ μεθειτῶν, οὐ μνημονεύσω. βυκθομηδοῦ δ' ἐν τῷ μύκου λινὸς ὀπωσοῦν ἀγοραπομίας ἀπ' ἀποδείας (οὐ γὰρ ὧν ὑπεκηρυγμένων καὶ αὖθις, ὃ

τερπόδων λεξαμενάς

Puteolanus pulvis

Baiae Lon)

Aspis .V.

Prodigia

Liuia

Nota ϕ & nostro tempore temere

M. Oppi)

Camp. Martius locus erat sacer.

Antonius

Antyll.

Menæchmi dia

ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔφη) σκῆψαι, ὃ πλῆθος σὺν ἐπέρρεψεν, ἀλλ' ἐς τε τὰ δημόσια τὰ τοῦ βίου δυαλλαγέα, καὶ ἐς ὃ τῆς ἀρχῆς ἀνδήλωμα ἀργύριον αὐτοῦ σῖτον ἐσήνεγκε, καὶ λόγος τε ἔσχε καὶ τῶν κακούργων τινὰς ἐς αὐτὸ θεάδην ἐν τοσοσωπείοις, ὡς καὶ ὑποκρινομένους τι, ἐσελθόντας συνηπαδημήσαν τὰ χρήματα. καὶ ὁ μὲν οὕτω ζῶν τε ὑπὸ τοῦ ὁμίλου ἠγαπήθη, καὶ ἀποθανὼν οὐ πολλῷ ὕστερον, ἐς τε τὸ ἄστυ πεζὸν ἐκομίσθη, καὶ ἐκεῖ τε ἐτάφη καὶ θεὶς τοσούτερον. ἡ δὲ δὴ βουλὴ ἀγανακτήσασα τῇ πάσῃ δι' πλήθους τοσὶ αὖθις ἀσυδόην, τά τε ὁσᾶ αὐτοῦ ὡς οὐχ ὁσίως ἐν τῷ ἱερῷ χωείῳ κείμενα ἀνείλετο, πειαθεῖσα τοῖς πονηφιξι, καίπερ πολλοὺς δήμους ἐν αὐτῇ καὶ τοσούτερον καὶ μεταζῶντα θάψασα. κἀν τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ καὶ ὁ ἀντώνιος ἦλθε μὲ ἐς τὴν ἰταλίαν αὖθις ἐκ τῆς συρίας, τοσόφασιν μὲ ὡς καὶ τὸ στρατιοῦ πολέμου δίχα τοσὶ τὸ καίσαρος συμφορὰς μεθέξων, οὐ μέντοι καὶ παρέμεινεν αὐτῇ, ἀλλ' ἅτε ἐς καταστοπὴν αὐτοῦ μᾶλλον, ἢ καὶ ἔργου τινὸς ἕνεκα ἀφιγμένος, ἐκείνῳ μὲν ναῦς ἔδωκε, καὶ δήμας πέμψαν ὑπέσχετο, μόνῃ ὧν ὁπλίσας ἀντέλαβεν· αὐτὸς δὲ ὡς καὶ ὅπῃ τοῖς παρθοις τραπόμενον ἀπῆρε. πρὶν δὲ ἢ ἀποπλῆν αὐτοῖς, ἠπιάσθη τε δημήλοις, τοσότερον μὲν δίχα τῶν ἑταίρων, ἔπειτα δὲ καὶ δι' ἑαυτῶν. καὶ (οὐ γὰρ πω σχολὴ πολεμῆσαι σφίσιν ἦεν) στυπλαίησθαι ἔμελλον τινά, τῆς ὀκταουίας ὅτι μάλιστα τοῦτο τοσασούσης· καὶ ὅπως γε πλείοσι τοῖς τῆς συγγενείας στυδέσμοις στυέχοιτο, ὅ, τε καὶ καίσαρ ἀντύλλῳ τοῦ ἀντωνίου υἱῷ τὴν θυγατέρα, καὶ ἐκεῖνος τὴν δομιτίῳ, καίτοι τοῦ καίσαρος σφατεῖ τε ἀμυομένῳ, καὶ ἐν τοῖς ἀπολουμένοις ἐκτεθνηκότι, τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐκ τῆς ὀκταουίας οἱ μνηστεῖσαν συνεζύσατο. ταῦτά τε ἅμα τοσὸς δημήλοις ἐπλάσαντο· οὐ γὰρ πω καὶ ποιησάν τι αὐτῶν ἠμύνοντο, ἀλλ' ἐς τὴν χρείαν τῶν παρόντων σφίσι τοσχημάτων ὑπεκρίναντο. ἀμύνῃ δὲ τὴν ὀκταουίαν αὐτὴν λύθις ἐκ τῆς κερκύρας ὁ ἀντώνιος ἐς τὴν ἰταλίαν, ἵνα δὴ μὴ συγκινδυνεύσοι οἱ τοῖς παρθοις πολεμοῦντι, ἀπέπεμψεν. οὐ μὴν ἀλλ' ἔν γε τῷ τότε ἐκεῖνά τε οὕτως ἔτοξαν, καὶ ὃν μὲν σέξτον τῆς τε ἱεροστυπίης ἄμα καὶ τῆ ὑπατείας ἐς λίβα ἀπεδέδεκτο, ἔπαυσαν, ἑαυτοῖς δὲ τὴν ἡγεμονείαν ἐς δήμα ἔτη πέντε, ὅπῃ τὰ τοσότερα ἐξελυθῇ, ἐπέτρεψαν. καὶ μεταζῶντα ὁ ἀντώνιος μὲν ἐς τὴν συρίαν ἠπείγετο, καίσαρ δὲ ἐς ὃν πόλεμον καθίστατο· καὶ τὰ μὲν δήμα κατὰ γνώμην αὐτῷ ἐχώρει. ὁ δὲ δὴ μηνᾶς ἄπιστός τε φύσιν ὤν, καὶ τὰ τῆς κρείττονος ἀεὶ θεραπεύων, καὶ τοσότι καὶ ἀγανακτήσας ὅτι μηδεμίαν ἀρχὴν εἶχεν, ἀμὰ ᾧ ἐβούλετο ὑπετέτακτο, τοσὸς ὃν σέξτον αὖθις ἀντομόλησεν.

Τάδε σύνεστιν ἐν τῷ μθ' τῶν διώνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καίσαρ σέξτον σύστησε, καὶ λέπιδον καθεῖλεν.
Ὡς οὐεντίδιος πάρθους νικήσας ἀπέκτεινε, καὶ τοὺς πάρθους ὑπὲρ ὧν δι' ἐφόρτιον ἐξήλασεν.
Ὡς ἀντώνιος ὑπὸ πάρθων ἡττήθη.
Ὡς καίσαρ πομπώνιον καθεστρέψατο.
Ὡς ἀντώνιος Ἀρταουάσδην τὸν Ἀρμενίων βασιλέα ἀπατήσας εἷλεν.
Ὡς ἡ παύλου στοὰ κατεπρώθη.
Ὡς μισθοτομία ἡ τοῖς καίσαρος ῥωμαίων ἐγένετο.

Χρόνου πλῆθος ἔτη ϛ, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
λ. γλύκων λ. υ. ποπλικόλας. μ. κόκκιος νερούας ὕπ.
λούκιος κορνουφίκιος λ. υ. σέξτος.
πόπλιος σέξτου υ.
μ. ἀντώνιος μ. υ. ϐ ὕπ.
λ. σκειϐώνιος λ. υ. λίϐων καίσαρ ϐ. οὐολκάκιος λ. υ. ϐοῦλλος.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΝ ἔΝΝΑΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

L. Gelli? Coccius Nerua → Coss.

Ἐν μὲν οὖν τῷ χειμῶνι, ἐν ᾧ λούκιός τε γλύκων καὶ κόκκιος νερούας ὑπάτευσαν, τοιοῦτοι οὗτοι ἐγένοντο. καίσαρ δὲ ὡς τό, τε ναυτικὸν ἡτοίμαστο, καὶ ὃ ἔαρ ἐγένετο, ἦρέτε ἐκ τῶν βαΐων, καὶ τοῦδε τὴν ἰταλίαν ἐκόμιζεν, ἐλπίδα σὺν βίᾳ λαχεῖν ἔχων ἀπόμαχόν γε πέρειξ τὴν σικελίαν τοσελήσων. αὖθίς τε γὰρ πολλαῖς ναυσὶν ἐπέπλει, καὶ αἱ δ' ἀντωνίου ἐς ὃν πορθμὸν ἤδη πρῆσαν. ὅ, τε λέπιδος ἄκων μὲν, ὑπέσχητο δ' οὖν αὐτῷ βοηθήσειν. μέλιτον δὲ ὡς τε ὕλῃ τῶν σκαφῶν, καὶ τῇ παχύτητι ὧν ξύλων ἐθάρσει· σαφῶς γὰρ καὶ σαφῶς μεγέθη καλεσκευάσθη, ὥς τε ὁπλοβάτας τε πλείστους ὅσους ἄγειν· καὶ γὰρ πύργους ἔφερεν, ὅπως ὥσπερ ἀπὸ τείχους ἐξ ἀσφαλείας ἀγωνίζωνται, καὶ αὐτὰ τοσός τε τὰς ἐμβολὰς τῶν ἀντίων ἀντέχῃ, καὶ τοῖς ἐμβόλοις αὐτῶν, ἅτε καὶ βιαιοτέραν τὴν σύγκρουσιν ποιουμένων, ἀποχρέφῃ. τοιούτοις μὲν λογισμοῖς ὁ καίσαρ ἐς τὴν σικελίαν ἠπείγετο. καὶ αὐτοῦ ὃ ἀκρωτήριον ὃ παλίνουρον ὀνομαζόμενον σαφῶς ἐκείνοντι χειμὼν μέγας ἐπέπεσε, καὶ οὗτός τε πολλὰς ναῦς ἔφθειρε, καὶ ὁ μηνᾶς τὰ μὲν τοσοπτομένας τῆς λοιπῆς ὁπλιτομένους, συχνὰς τὰς μὲν ἔκαυσε, τὰς δ' ἀνέδησατο. εἰ δὲ μὴ αὖθίς τε ὁπλίτας τε τῇ ἀδείᾳ καὶ ἐπ' ἀνδράσι ἔσιν ἔχοντι μετέσχη, καὶ τειήρης ψευδαυτομόλοις δεξάμενος πᾶν ὃ ναυτικὸν ὃ ἦρχε, τοσέδωκε, θαρσαλέως ἂν καὶ τότε ὁ ὁπλίτης τὴν καίσαρι ἐγένετο. τοῦτο δὲ ἔτοσέσχεν ὅτι

Palinuri promontorium

Liparа insula

Preliũ nauale inter sextũ Pom. & Cæsarẽ augustũ.

σοῦδὲ ὧν λεπίδῳ πολεμήσαι· τοῦτο δ' σέξτου ἐπεδάπη, καὶ τοὺς πόντα τἄλλα ὑπωπλώετο· καίτοι γ' οὐ τοσοῦτο μὲν αὐτῷ καὶ τότε ἀσμενέστατα, οὐ μὴν τοι ὁ ὀπτέυσεύη ἔτ' αὐτῷ. ὡς δ' οὖν τάς τε πεπονημένας ναῦς ἐπεσκεύάσατο, καὶ τοῖς δούλοις τοῖς πειθέσι ἠλευθέρωσε, τοῖς τε ἐφείπεως (πολλοὶ γὰρ φθορημένων ἐν τῇ ναυαγίᾳ ὧν σκαφῶν ἀπεχειρώμεθησαν) ἐς ὃ τὸ δυτικοῦ ναυλικὸν ὁλιγανδροῦν κατέταξεν, ἐς τε λιπάραν ἦλθε· κἀν τοῦτα τόν τε ἀλείππου καὶ τὰς ναῦς καταλιπών, ἐς τὴν ἤπειρον ἐκομίσθη, ἵνα καὶ ὁ πεζὸν ἐς τὴν σικελίαν, ὅτεμ καιρὸς γένηται, διαβαίῃ. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ σέξτος, αὖθις μὲν ἐν μεσήνῃ ὑφώρμει, ὃν δ' στόλου αὐτοῦ τηρῶν, ὡς σ' ἀλείππα δημοφόρῳ δυνάμεῖν ἐν μυλαῖς ἐκέλευσεν. οὗτοι οὖν ὁ μὲν πλεῖστον τοῦ χρόνου, ἀποπειρώμενοι μὲν ἀεὶ ἡμῶν καὶ ὁ πρῶτον, οὐ μέντοι καὶ ἐναποκινδυνεύσαι πω τοῦ ὅλου ἐθελήσαντες, κατεμηχάσαντο· ὅτε γὰρ τὰς δυνάμεις ἀεὶ ἡμῶν ἤδεσαν, καὶ πόντα τοῦ μεῖζον καὶ τοῦ ὁ φοβερώτερον πρὸς ἀμφοτέρους τοῦ ἑτέρων ἔργον ποιοῦντο· τέλος δὲ ὁ ἀλείππας σῶσαι ὅτι οὐ συμφέρῃ οἱ διαπολεμεῖν (οἱ γὰρ τοῦ σέξτου ἅτε ἐν τῇ οἰκείᾳ ναυλοχοῦντες, οὐδὲν ἐδέοντο ἀπεύδειν) τάς τε ἀρχὰς τῶν νεῶν ἔλαβε, καὶ τοὺς κατασκοπὴν δ' ὧν ἀναπτίων πλῆθος ὅτι τὰς μυλαῖς ὥρμησε, καὶ ὅπως μήτε πόντα αὐτοῖς ἰδεῖν ἐδυνήθη, μήτ' ἀναζυγὰς αὐτῶν ἠθέλησε, καὶ ἐφρούρησεν αὐτῶν, καὶ ἐπιπλεύσαντα πρόσχαλάζει ὡς καὶ πάσας τὰς ναυσὶ τὰ ὑστεραίας ὅτι τὰς μυλαῖς ὅτι πλεῖστον ἐσεπλεύσαμεν, ὃ δὴ αὖθις ὁ δημοφόρης ἔπαθε· μόνας τε γὰρ τὰς ἀφικομένας ναῦς ἀποστοπήσας ἐπ', καὶ βεβαίως τὰ αὐτὰς ἐπὶ τοῦ τὰ μεγέθους πλευούσας ἰδών, τήν τε σέξτου τῆς νυκτὸς μελεπέμφατο, καὶ ἠτοιμάζετο ὡς καὶ αὐτῇ τῇ λιπάρᾳ προσμίξων· ἡμέρα τε ὑπέφαινε, καὶ ἀμφότεροι ἅμα ὡς καὶ ἐπὶ βάθους σφῶν ἀναπλοις ὄντας ἔπλεον· ἐγγὺς δὲ δὴ γιγνόμενοι, καὶ πολλὰ δόξαν πολὺ πλείους τοῖς ἀναπτίοις ὧν ἦσαν τὸ πρὶν ἐπ'), ἰδόντες ἐκάτεροι, τὰ μὲν πρῶτα ἐταράχθησαν ὁμοίως ἀμφότεροι, καὶ ἴυγξ καὶ ῥυμὴν ἐκρούσαντο· ἔπειτα δὲ τοῦ φυγὼ τῆς μάχης μᾶλλον φοβηθέντες, καὶ ἐν μὲν τούτῃ καὶ κατίσχυν δυτελπίσαντες, ἐν δὲ ἐκείνῃ παντὶ ἀπολέσθαι προσδοκήσαντες, δυτεξώρμησαν, καὶ συμμίξαντες ἀναμάχησαν. ἦσαν δὲ οἱ μὲν, τῷ πλήθει τῶν νεῶν, οἱ δὲ, ταῖς ἐμπειρίαις ὧν ναυλοχοῦν προφέροντες, ἐν τοῖς μὲν τὸ, τε ὕψος τῶν σκαφῶν, καὶ ὁ πάχος ὧν ἐπωτίδων, οἵ τε πύργοι σωπήσαντο, τοὺς δ' ἑτέροις οἵ τε δίεκπλοι δυέφερον, πρός τε τοῦ ῥώμου τῶν τῶ καιροῦ ὀπτεατῶν, ἡ τάχος αὐτῶν δυτήρκει· αὐτόμολοι γὰρ οἱ πλείους ἐκ τῆς ἰταλίας ὄντες, ἀπονοίᾳ πολλῇ ἐχρῶντο. καὶ ἐκ τούτου πλεονεκτοῦντες ἅμα ἀναπλων, καὶ ἅτε πούμενοι οἷς εἶπον, ἴσην τοῦ ἰσχυὸ ἐκ ὧν τ' ὑπαρχόντων σφίσιν δυτιπάλου εἶχον. καὶ ἀμφὶ τοῦτο χρόνῳ ἐς ἀλγώμαλα ὅτι πλεῖστον ἠγωνίσαντο· οἵ τε γὰρ σέξτιοι τοῖς μὲν δύσρας τοῖς ἀναπτίοις τῷ ἐρέτῃ ἐξέπλεον, καὶ ἴυγας ναῦς ῥύμητε σφισι προσπίπτοντες, καὶ τὰς πρεξέρεσίας αὐτῶν ἀναῤῥηγνῦντες, ἐπέρρωσκον· ἀπὸ ὃ δὴ τῶ πύργων ἐκ τῆ προσμίξῃ βαλλόμενοι, ἐκ χερῶν ὀπτεολαῖς σιδηρῶν προσφερτοῦ ὄντες, οὐδὲν ἔλαττον ὧν ἔδρων ἔπασχον. ἐκ οἱ καιρίοι ἐς χεῖρας μὲν σφισιν ἰόντες, καὶ ἐς τὰς ναῦς σφῶν μελεκαίνοντες, κρείττους ἐγίγνοντο· ἐκ πηδώντων ὃ αὖτ' ἐς τ' θάλασσαν ὁπότε βαπτίζοιντο, καὶ ἑτέρων σκαφῶν ῥᾳδίως ἔκ τε τῶ καλῶς ἔχ, καὶ ἐκ τῶ κούφως ἐσκαθάλλ, ὀπτεαιώντων, ἀντιῤῥόπως ἠλαπτομῶντο. καίν τοῦτω καὶ τῶν νεῶν ἡ τε τῆς ναυλίας ὧν ἑτέρων ὀξύτης ἰσοπαλὴς τῇ τῶν ἀναπτίων βεβαιότητι, καὶ ἡ τούτων βαρύτης

Agrippæ historia

Tauromeniũ

Auguriũ Sex Augusto oblatũ

Cornificius

βαρύτης ἰσοῤῥοπία τῇ ἐκείνων λεπτότητι ἐλήγετο. ὀλίγῃ δ' οὖν ποτε καὶ πρὸς νύκτα ἤδη οἱ τῶ καιροῦ ἐκρότησαν· οὐ μόνοι καὶ ἐπεδίωξαν ἄνα, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ὃ εἰκὸς συμβάντα, ὅτι μή τε καταλαβεῖν αὖθις ἐδύναντο, καὶ ἐς τὸν γλῶ βεβαίᾳ ὧν ἀπειρεσι ἦσαν ἔχουσαν, ἐφοβήθησαν ὀξωκείᾳ· ὡς δέ τινες λέγουσιν, ὁ ἀλείππας, ἅτε καὶ ὑπὸ τῶ καιροῦ, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ ἑαυτῷ μαχόμενος, ὀξαρκεῖν οἱ ὃ πρόφαση τοῖς δυτιπάλοις ἠνείτο. καὶ γὰρ εἰώθη λέγειν πρὸς τοὺς πάνυ ἑταίρους, ὅτι οἱ πλείους ὧν ἐν ταῖς δυναστείαις ὄντων, οὐδένα ἐθέλουσι χρείπω σφῶν εἶ), ἀμφὶ τὰ μὲν πλείω, ὅσα γε καὶ πρόχειρον τοῦ νίκην ἔχῃ, αὖτοὶ δ' ἑαυτῶν ποιοῦνται, τὰ δὲ δὴ χείρω καὶ ἀποπτότερα δήοις πρόσπαίουσι· κἀν ἄρα ποτὲ τῶν ἀμεινόνων τι φύσηκαθῶσι σφίσιν ὑπάρξαι, βαρυόντα τε καὶ ἀχθόνται τῇ δυσδοξίᾳ αὐτῶν. ἡπιᾶλος μὲν γὰρ σφας καὶ κακῶς πρόσφηφ οὐκ ἀχόνται, οὐ μέντοι καὶ πολεμίους τι καταπροάξαντας, τοῦ δόξαν αὖτοῖς λαβεῖν αἰρουμένους. δυοῖν οὖν πρήγ ὄν, ἀνδρα τ' ἀφοσόμενον, τῆς μὲν δισχερείας αὐτὸν τῶν πραγμάτων ἀπαλάττῃν, τὸ δὲ δὴ κατόρθωσιν σφῶν ἐκείνοις φυλάσσειν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν τοῦτ' οὕτω πέφυκε, καὶ ὅτι ὁ ἀλείππας ἐπεμέλητο αὐτῶν, οἶδα, οὐ μὲν ἔν γε τῷ τότε πρόντι τοῦτ' αἴτιον τῆς οὐδιώξεως αὐτοῦ γεάφω· οὐδὲ γὰρ οὐδ' εἰ πάνυ ἐβούλετο, οἷός τε ἦν' ὅπτασθαι σφισιν. ἐν ᾧ δ' οὖν ἡ ναυμαχία ἐλήγετο, ὁ καίσαρ ὡς τάχιστα τὸν τε σέξτον ἐκ τῆς μεσήνης ἀπεκεκλυδότα, καὶ ὃν πορθμὸν φυλακῆς ἔρημον ὄντα ἠάετο, τὸν μὲν καιρὸν τῶ πολέμου οὐ προέλιπεν, ἀλλ' αὖθις ὅπτασας τῶν ἀντωνιείων νεῶν, πρὸς τὸ μεσσηνιον ἐπραμώθη, οὐ μέντοι καὶ ἐν τύχῃ αὐτῷ ἐληλύθησαν. πλέονται μὲν γὰρ, οὐδ' ἀποβαίνοντα αὖθις ὁρᾶσι ἐκάλυσεν, ἀμφὶ καὶ πάνυ καθ' ἡσυχίαν· ἅτε δὴ καὶ ὁ στρατόπεδον ἐποιήσαντο· ἐπεὶ δ' ἤ τε ναυμαχία ἐλήγετο, καὶ ὁ σέξτος ἐς τε τὸν μεσσήνιον ἀσφυδὴν ἀφίκετο, καὶ μαθὼν πρόντα αὖθις, δήοις τε ἀμφ' ἀμφὶ ἀκραφνῆς ἐς τὰς ναῦς δυτενεβίβασε, καὶ ἐκείνας τε αὖτῷ ἅμα καὶ τοῖς ὁπλίταις χῦ γλῶ προσέμιξε, τούτοις μὲ οὐδ' ἐπεξῆλθεν, δυτεμαζθεὶς δὲ, καταφρονήσαντες τῆς τε ὀλιγότητος τῶν ἀναπτίων νεῶν, καὶ ὅτι καὶ προσήπλωτο, τῷ τε ναυτικοῦ ὃ πλῆθον ἀπέβαγε, καὶ αὖθις ὀλίγου προσδιεφθάρησαν· οὕκουν οὐδ' ἠδυνήθη πρὸς τοὺς ἑαυτῷ τοὺς ὅλους ἐν σικελίᾳ διαφυτεῖν, ἀλλ' ἀναπεπτῶς ἐς τὸν ἤπειρον ἀπεσώθη, καὶ αὖθις ἐν ἀσφαλεῖ ἦν. ἐρᾶν δὲ ὃ φάτευμα ἐν τῇ νήσῳ ἀπειλημμένον, διὰ τοῦ ἠάετο, καὶ οὐ προέτερον ἀνέβαρσησε, πρὶν ἐξαῦ ἴυγα ἐκ τῆς θαλάσσης αὐτόμενον ἀναδοθέντα πρὸς τοὺς πόδας αὐτῷ προσπεσεῖν. ἐκ γὰρ τούτου πιστεύσας τοῖς μαίτεσιν εἰποῦσιν οἱ ὅτι δουλώσεται αὖτοῦ, ἀνερῥώσθη. καὶ ὁ μὲν ἀλείππας ἀσυδὴν πρὸς τοῦ ὀπτικουείαν αὐτῶν μείεπέμπετο, ἐκείνοι δὲ ἐπολιορκοῦντο. καὶ ὀλίγῳ τάτε ὀπτιπόθα ὀπτιλείπειν σφᾶς ἤρχετο, καὶ βοήθα σοὶ ἐμία πω ἐφαίνετο, φοβηθεὶς ὁ κορνουφίκιος (σοῦτε γὰρ αὐτῶν ἦρχε) μὴ καὶ τοῦ λιμοῦ ὧν χεόνῳ τῇ χώραν μὲν ὧν πολιορκηθῇ, καὶ νομίσας ἁλωτεῖσοντι μὲν οἱ αὖτῷ τούτῃ μηδένα τῶν πολεμίων ἐς χεῖρας, ἅτε καὶ κρείττονι τοῖς ὁπλίταις ὄντι, ἠξέν· αὖ δέ πη προχωρῇ, δυοῖν θάτερον, ἢ προσμίξαντας σφίσιν αὖθις κρατήσειν, ἢ μὴ βουληθέντων αὐτῶν τοῦτο ποιῆσαι, πρός τε ὃ ἀσφαλὲς ἀποχωρήσειν, καὶ τῶν ὀπιτηδείων εὐπορήσειν, καὶ ἵνα ὠφέλειαν πᾶσιν τῶ καιροῦ ἢ τῷ ἀλείππου γένοιτο, ταῦτα σκάφη ὅσα ἔκ τε τῆς ναυμαχίας ὑπελέλειπτο, καὶ πρὸς ὃ τἄφρου μα ἐξεπεπλώκει, κατέκαυσε, καὶ αὖθις ἄρας ὡς πρὸς τὰς μυλαῖς ἐπορεύετο. καὶ αὖτῷ προσ-

ἀγαπτῶς

ξομόνλες καὶ ἱππεῖς καὶ ψιλοὶ πόρρωθεν (οὐ γὰρ δὴ ἐς ὁμόσε χωρῆσαι ἐτόλμων) ἄπορει δῆνος ἐλήγνοντο. αὐτοὶ μὲν γὰρ καὶ ἐπήεσθαι, ὁπότε χειρὸς εἴη, καὶ ἀνέστρεφοντο ἀφ' ἁβεσχέος· οἱ δ', ὡς γε ὁπλῖται, ἅτ' ἀήθως ὑπεδιώκειν σφᾶς· τοὺς δὲ βαρεῖς ἐδίωκον, καὶ τοὺς ἀόπλους τοὺς ἐκ δὲ ναυτικοῦ ξυλλέγας ἐπέστελλον· καὶ κατὰ τοῦτον ἔπαχον μὲν πολλὰ καὶ δῆια, ἀνύτεδρον δὲ οὐδέν· εἰ γάρ που ἐς ἐπαύξησίν τισιν, ἔτρεπον μὲν αὐτοὺς, πέρας δ' οὐ δυνάμενοι διώκειν, χαλεπωτέρους σφᾶς ἐν τῇ ἀναστροφῇ, ἅτε καὶ μονούμενοι παῖς ἐκ δρομῆς, εἶχον. ἔν τε δὴ τῇ ἀπορείᾳ, καὶ ἐν παῖς δίκαις σεσι τῶν ποταμῶν μάλιστα ἐμύρους ἐπαλαπώρησιν. ἀφεστικιζόμενοι γὰρ αὐτοὶ οἱ ἐναντίοι, καὶ κατ' ὀλίγους, οἷα ἐν τῷ τοιούτῳ, ἀπουδῇ ἀπάκτως χωρησάντας, ἐς τε τὰ κήπεια ἀδιαγνωμονοῦντας ἔπαιον, καὶ ἐς τὰ πηλώδη τάτε ἐρώδη ἐπιπίπτοντας, ὡς ἐν ἐνοχλοῦντας ἢ καὶ ἀδιαφεροῦντας, ἔδεισον· ἐν τοῦτ' ὅτι τρεῖς ὅλας ἡμέρας ἐποίησαν, καὶ τῇ γε τελευταίᾳ πανυπερβολῇ αὐτοὺς ἐκάκωσαν, ἀήθως τε καὶ τῷ σίξου ὡς ὁπλιτικῷ τρεσσηνομένου σφίσιν, ὥστε τῶν μὲν ἀπολλυμένων ἐδένα ἔτι λόγον ἐποιοῦντο, ἀγᾶ δὲ ἐν κέρδει ὃ μηκέτ' αὐτοὺς κακοπαθεῖν ἐτίθεντο, ἐν ἤθελον καὶ αὐτοὶ ὧν ἤδη τεθνηκότων ὑπὸ τῆς ἀνελπιστίας εἶεν). οἱ δὲ δὴ τραυματίαι πολλοί τε καὶ πλείους τῶν τελευτώντων ὄντες (ἅτε γὰρ ἐν λίθοις καὶ ἀκανθίοις πόρρωθεν βαλλόμενοι, ἐν μηδεμίαν ἐκ χερὸς πληγὴν ὑπομένοντες, πολλαχῇ τε καὶ οὐ πάντη καιρίαν ἐτιτρώσκοντο) αὐτοί τε ἀδυνάς ἐπαλαπώρησαν, ἐν τοῖς τρεσλοίποις πολὺ πλείω πόνον ἢ οἱ πολέμιοι παρέσχον· εἴ τε γὰρ φέροιντο, καὶ τοὺς ἀνέχοντας σφας τρεσσαπώλλυσαν, εἴτε ἐν καὶ ἐλείποντο, ὃ γράτευμα πᾶν ἐς ἀθυμίαν ὁλοφυρόμενοι καθίσασαν· καὶ παυσὶ διεφθάρησαν, εἰ μὴ τῷ οἱ πολέμιοι ἐν ἀκνίλες σφῶν ἀπέχοντο. ὁ, τε γὰρ ἀλείσπας ὁτὲ μὲν νικήσας τὴν ναυμαχίαν τρεὸς τὴν λιπάραν ἀνέπλευσεν ἔνθα δὴ ἐν μεθ' ὧν τὸν τε σίξου ἐς τὸ μεσαίτιον πεφυγότα, ἐν τ' ἀνημελῶς ἀνήσαι πη ἀπεληλυθότα, ἐφαμαώθη ἐς τὴν σικελίαν, καὶ καταλαβὼν τάς τε μύλας ἐν τὴν τῶν δαρείδα, οἶτον τέ σφισι καὶ γρατίωτας ἔπεμψε. ἐν ὁ σίξος οἰηθεὶς καὶ αὐτῶν ἐκεῖνον ἥξειν, ἐφοβήθη, καὶ ταυδῇ τρεσαπεχώρησεν, ὥστε ἐν σκιὰν ἵνα καὶ ὑπτιάδα ἐν τῷ ἐρύματι καταλιπεῖν, ἐξ ὧν τὴν ὑφὼ ἄφορον οἱ τρεὶ ὃν χορτουφίκιον ἔχοντες, τρεὸς τ' ἀλείσπαν ἀπεσώθησαν· καὶ αὐτοὶ ὁ κήφαρ καὶ ἐπαίνοις καὶ δωρεαῖς ἀνεκτήσατο, κήφαρ· ἐπιστολικώτατά σφισιν ὅτι τῇ τῶν ἀλείπαυν ναυκρατίᾳ, ὡς καὶ ἀμπεπολεμηκότες, χρησάμενος. τοσοῦτον γὰρ που καὶ ὁ χορνουφίκιος ὑπὸ τῇ τῶν γρατιωτῶν φιλείᾳ ἐφορᾶτο, ὥστε καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ ὅτι ὑφάντος, ὁσάκις ἔξω τῆς οἰκίας ἐδείπνη, ἀνακομίζεσθαι. τῷ δ' οὖν κήφαρι ἐς τὴν σικελίαν μεταβοῦτ' ὑβρίστι ὁ σίξος τρεὶ ὃ ἀρτεμίσιον αὐτεσγρατοπεδεύσατο, καὶ μάχην μὲν οὐδεμίαν ἀνθεὶς μεγάλην ἐμαχέσαντο, ἱππομαχίας δὲ ἵνας βραχείας ἐποιοῦντο. ἀνίκα δηλῶν δὲ αὐτῶν ἀγῆλοις, ᾧ μὲ σίξος ὁ γάλλος ὁ πισιῶος, ᾧ δὲ κήφαρι ὁ λέπιδος σὺν ταῖς δυνάμεσι τρεσεγένοντο. οὗτός τε γὰρ τρεὶπεσὼν τῷ χάμῶνι, οὗ τρὸ ἐμεμηνύθυσα, καὶ ᾧ δημοφόρῳ, ναῦς τε συχνὰς ἀπέδαλε, καὶ οὐκ ἀνθεὶς τρεὸς ὃν κήφαρα ἦλθεν, ἀλλ' εἰ τε δὴ ὀφὼ ὃ παῖος, εἴθ' ὅπως καθ' ἑαυτὸν ἐκείνος πονοῖτο, εἴτε καὶ ἀπαγαγεῖν ὃν σίξον ἀπ' αὐτοῦ βουληθείς, λιλυβαίῳ τρεσέβαλε. καὶ ὁ γάλλος ὀνόμα αὐτῷ πεμφθεὶς ὑπὸ τῶ σίξου τρεσεπολέμει, καὶ οὕτως ἐκεῖθεν ἀμφότεροι, ὅπῃ μηδὲν ἐπέραινον, τρεὸς ὃ ἀρτεμίσιον ἀφίκοντο. καὶ ὁ μὲν γάλλος

Tyndaris. V.

Artemisiũ

Gall Pisien

Lepidus

Lilybæũ

Artemisiũ

γάλλος ἐπέρρωσε ὃν σίξον· ὁ δὲ δὴ λέπιδος ὧ τε κήφαρι διέωξθη (αὐτός τε γὰρ ἐν τῷ ἴσου πόντα αὐτῷ διοικεῖν, ὡς καὶ στρατάρχων, ἠξίου, καὶ ἐκεῖνος ἐς πόντα αὐτῷ ὡς καὶ ὑποστρατήγῳ οἱ ἐλέγετο) κἀκ τούτου τρεὸς τε τ' σίξον ἀπέκλινε, καὶ ἐκοινολογεῖτο αὐτῷ δι' ἀπορρήτων. ὑποστρέπησας οὖν τοῦτο ὁ κήφαρ, ἐ μήτ' ἐκ φιλίας ἐλομένῳ, μήτ' ἐκ τῷ φανερῷ αὐτὸν πολεμώσηται, μήτ' αὖ ἀποκρύψαθαι ἀσφαλὲς δυνάμενος (ὕποπτον μὲ γὰρ ἐνόμιζεν, εἰ μὴ συμβουλεύοιτό τι αὐτῷ, δῆνόν θ' εἰ πόντα ἀνακοινοῖτο) δέκα κινδυνεύουσαν ὁπιπάλιστα, τρὶν νεοχμωθεῖσάν τι, ἔγνω, καίτοι τῶν δήων ἕνεκα ἥκιστα ἐπειγόμενος· οὔτε γὰρ σῖτος, οὔτε χρήματα ὧ σίξῳ ὑπῆν, ἐξ ὧν ἠλπιζεν αὐτὸν ἀμαχεὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καταλύσθαι. ἐπεὶ δ' οὖν ἔκρινε τοῦτο, αὐτός τε κἀγὼ ὃν γράτων ἐξάγων τρεὸ τῷ γραπιπέδου τρεσπρέπαστε, καὶ ὁ ἀλείππας ἅμα ὑπιπλέων ἀπεσάλθεν (ὁ γὰρ σίξος τῇ δυνάμεσιν αὐτῶν βατρυάλμενος πολύ, ἐδετέρωσε μὴ τεπτεξῄη) καὶ τοῦτο ἐν ὑπὸ πλείους ἡμέρας ἐλύετο· τέλος δὲ δείσας μὴ καὶ καταφρονηθεὶς ἀφ' ὧν τὸν τρὸ τῶν συμμάχων εἶκαπαλάθη, δύτομα ἀθῶαί ποτε ταῖς ναυσὶ τρεσέταξε· καὶ γὰρ ἵνα ἐλπίδα ἐν ἐν τούταις μᾶλλον εἶχεν. ὡς οὖν τό, τε σημεῖον ἤρθη, καὶ ἡ σάλπιγξ ὑπεσήμηνεν, ἐκεῖναί τε αἱ πᾶσαι τρεὸς τὴν γῆν σεωέμιξαν, ἐν ὁ πεζὸς ἀμφοτέρων ὁμοίως ἐπ' αὐτῆς τῆς ῥαχίας πρέπαξατο, ὥστε τὶν θέαν ἀξιολογωτάτην ἐλθεῖσθαι. ἥ τε γὰρ θάλασσα ἡ ἐκεῖ πᾶσα τῶν νεῶν ἐπεπλήρωτο (πολλαὶ γὰρ ἔσαν ὑπιπλέουσαν ἑπέρων) καὶ ἡ χώρα ἡ μὲν ἐγγὺς αὐτῆς, ὑπὸ τῶν ὡπλισμένων, ἡ σ' ἀπὸ τρεσεχής, ὑπὸ τῶ λοιποῦ ἑκατέρων ὁμίλου κατείχετο. ὁθενπερ ἐν ὁ ἀγὼν ἔδοξε μὲν ὧν ναυμαχούντων μόνων εἶ), τῇ σ' ἀληθείᾳ καὶ τῶν ἀπὸ γῆν ἐλύετο. οὔτε γὰρ ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντες τρεθυμότερον ἐς τὴν τῶν ὁρώντων σφᾶς ὑπίδεξιν ἠμιλλῶντο, καὶ ἐκεῖνοι εἰ ἐν ἁμάλιστα ἀπέκροντο ἀπὸ γῆν, ἀγᾶ ἐν τρεὸς γε τὴν τῶν ὁρωμένων ὄψιν καὶ αὐτοὶ ἑπόμενοι ἵνα ἀγωνίζοντο. αὐτίπαλον γὰρ ὅτι πολὺ τῆς μάχης ἐλομένης (ὁμοιοτρόπωτατα γὰρ τοῖς τρεσθένεναυμαχήσαν) ἰσορρόπῳ ἐν αὐτοὶ συστάσ τῆς γνώμης σεωέχοντο. μάλιστα μὲν γὰρ ἐν ὃν πόλεμον πόντα ἐν αὐτῇ καταλυθήσεσθαι ἠλπιζον· εἰ δὲ μή, οἱ μὲν εἰ καὶ ὁτὲ κρατήσαεν, σθένεν ἔτι μέγα ὑπονοήσαν· οἱ δ' εἰ ὁτέ νικήσαεν, σὐκ ἔδ' ἡτῆσθαι τρεσδοκῶντες, ἐρρώντο. καὶ δι' οὗτο ἐν σιωπῇ, ὅπως αὐτοὶ τὰ τρεὸς τὰ γινόμενα ἀποβλέπωσι, ἐν τοῖς ἐν τῷ ἔργῳ μὴ ἀποτείθωσι, καὶ κραυγῇ μικρᾷ ἐχρῶντο, τοῖς τε ναυμαχοῦσας ἀνακελοιῶντες, καὶ τοῖς ἤδη ὑπιδοώμενοι, ἐν τοῖς μὲν κρατοῦσας σφᾶς ἐπαινοῦντες, τοῖς δ' ἡττωμένοις λοιδορησῶντες, καὶ πολλὰ μὲν ἐκείνοις ἀντιφθεγγόμενοι, πολλὰ δ' ἐν ἀμηλοις αὐτίβοῶντες, τά τε τοῖς σφετέροις ῥᾴονα καὶ λεγόμενα ἀκούειν, καὶ οὗτος τοῖς ἐναντίοις ἦπον τῶν οἰκείων ἐπαίειν. τέως μὲν οὖν ἰσοπαλὲς ἦσαν, οὕτω τε τοῦτα πρὸ ἀμφοτέρων ὁμοίως ἐλήγετο, καί τι καὶ τοῖς σώμασιν, ὡς καὶ ἰδεῖν καὶ νοῆσαι δυναμένοις σφίσιν ἐνεδείκνυντο· ἐπεὶ δὲ ἐξάποντο οἱ τὸ σίξου, ἐνταῦθα ἤδη ἀ. θεοί, καὶ ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς οἱ μὲν ἐπαγώνησαν, οἱ δὲ ὠλοφύροντο· καὶ οὗτοι μὲν ὡς ἐν αὐτοὶ σῶνενικημένοι, τρεὸς τ' μεσαίτιον φύγει τρεσχώρησαν· ὁ δὲ δὴ κήφαρ τοῖς τε ἐκπίπτοντας ὧν ἡτῆωμένων ἐς τὴν γῆν ἐξεδέχετο, καὶ ἐς αὐτὴν τὴν θάλασσαν ἐπεσβαίνων, πόντα τὰ σκάφη, ἐ τε ὃ τενα γῶδες ὀκέλλοντα καλεπίμορφα, ὥστε μήτε τοῖς ἔτι πλέουσιν ἀσφάλειαν εἶ) (τρεὸς γὰρ τῷ ἀλείπαυν ἐκόντο) μήτε τοῖς τρεσίχουσί πη (τρεὸς γὰρ τῷ κήφαρος διώλλυτο,

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

πλὴν ὀλίγων ὅσοι ἐς τὴν Μεσσήνην προκατέφυγον. κἀν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ μὲν Δημοχάρης ἁλισκόμενος, ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν· ὁ δ' Ἀπολλοφάνης ἄθραυστον τὴν ναῦν ἔχων, καὶ δυνηθεὶς ἂν φυγεῖν, προσεχώρησε τῷ Καίσαρι. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἄλλοι, ὅ, τε Γάλλος, καὶ οἱ ἱππεῖς οἱ σὺν αὐτῷ πάντες, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ πεζοί τινες ἐποίησαν. ἀφ' οὗπερ οὐχ ἥκιστα ὁ Σέξτος ἀπογνοὺς τὰ παρόντα, φυγεῖν ἐβουλεύσατο, καὶ παραλαβὼν τήν τε θυγατέρα, καὶ ἄλλους, τά τε χρήματα, καὶ τὰ λοιπὰ πλείστου ἄξια, ἐς τὰς ναῦς τὰς ἄριστα τῶν σωθεισῶν πλεούσας ἐσθέμενος, νυκτὸς ἀπῆρεν, οὐδὲ ἐπεδίωξέ τις αὐτόν.

Sexti fuga

ἐκεῖνός τε γὰρ λάθρα ἐξέπλευσε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐν μεγάλῃ ταραχῇ παραχρῆμα ἐγένετο. ὁ γὰρ Λέπιδος τῇ τε Μεσσήνῃ προσέπεσε, καὶ ἐσδεχθεὶς ἐς αὐτὴν, τὰ μὲν ἐνεπίμπρη, τὰ δ' ἥρπαζεν· ἐπειδή τε ἐκεῖνος αἰσθόμενος τοῦτ' ἐπῆλθέ τε οἱ διὰ ταχέων, καὶ ἐμποδὼν ἐγένετο, τῆς μὲν πόλεως ὑπεξῆλθε φοβηθεὶς, ἐπὶ δὲ λόφον τινὰ καρτερὸν ἀναστρατοπεδευσάμενος, ἐγκλήματα ἐποιεῖτο, καταλέγων πάνθ' ὅσα ἐλαττοῦσθαι ἐνόμιζε, καὶ τά τε ἄλλα ἀπῄτει, ὅσα αὐτῷ κατὰ τὴν προτέραν σφῶν συνωμοσίαν ἐδέδοτο, καὶ τῆς Σικελίας, ὡς καὶ συγκαταστρεψάμενος αὐτὴν, ἀντεποιεῖτο. καὶ ὁ μὲν ταῦτά τε τῷ Καίσαρι πέμπων τινὰς ἐπεκάλει, καὶ ἐς δίκην αὐτὸν προὐκαλεῖτο· εἶχε δὲ τάς τε δυνάμεις ἃς ἐκ τῆς Λιβύης ἐπῆκτο, καὶ τοὺς ἐγκαταλειφθέντας ἐν τῇ Μεσσήνῃ πάντας, ἐπειδὴ καὶ πρώτως ἐς αὐτὴν ἐσεληλύθει, καί τινα καὶ ἐλπίδα νεωτέρων σφίσι πραγμάτων ὑποβεβλήκει. Καῖσαρ δὲ πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἀντεῖπε, νομίσας δὲ δὴ πάντα τὰ δίκαια παρά τε ἑαυτῷ καὶ παρὰ τοῖς ὅπλοις, ἅτε καὶ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ὢν, ἔχειν, εὐθὺς ἐπ' αὐτὸν μετ' ὀλίγων τινῶν ὥρμησεν, ὡς καὶ ἐκεῖνόν τε ἐκ τοῦ αἰφνιδίου, οἷα μηδὲν δραστήριον ἔχοντα, καταπλήξων, καὶ τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ προσποιησόμενος, ἐσῆλθε μὲν ἐς τὸ στρατόπεδον, δόξας σφίσι διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν συνακολουθούντων εἰρηνικόν τι πράξειν· ὡς δ' οὐδὲν κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἔλεγε, προεξωθήσαν, καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ, καί τινας τῶν ἄλλων καὶ ἀπέκτειναν, ἐκεῖνος ἐν τάχει βοηθείας τυχὼν, ἐσώθη, καὶ μετὰ τοῦτ' ἐπῆλθέ τε αὖθις αὐτοῖς μετὰ παντὸς τοῦ στρατοῦ, καὶ κατακλείσας σφᾶς ἐς τὸ τάφρευμα, ἐπολιόρκει. φοβηθέντες οὖν τὴν ἅλωσιν, κοινῇ μὲν οὐδὲν διὰ τὴν τοῦ Λεπίδου αἰδῶ ἐνεόχμωσαν, ἰδίᾳ δὲ κατ' ὀλίγους ὡς ἕκαστοι ἐγκατέλιπον αὐτὸν, καὶ μεθίσταντο, καὶ οὕτω καὶ ἐκεῖνος ἀναγκασθεὶς ἐθελοντὴς ἐν ἐσθῆτι φαιᾷ ἱκέτης αὐτοῦ ἐγένετο.

Lepidus Supplex ad cesarē confugit

καὶ ὁ μὲν ἐκ τούτου τῆς τε ἐξουσίας πάσης παρελύθη, καὶ δίαιταν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ οὐκ ἄνευ φυλακῆς εἶχε· τῶν δὲ δὴ τὰ τοῦ Σέξτου πραξάντων, οἱ μὲν ἱππεύοντες ἢ καὶ βουλεύοντες ἐκολάσθησαν, πλὴν ὀλίγων· τῶν δὲ ἐν τῷ τεταγμένῳ ὄντων, τὸ μὲν ἐλεύθερον ἐς τὰ τοῦ Καίσαρος στρατόπεδα κατελέχθη· τὸ δὲ δεδουλευκὸς τοῖς δεσπόταις πρὸς τιμωρίαν ἀπεδόθη· εἰ δέ του μηδεὶς κύριος εὑρίσκετο, ἀνεσκολοπίζετο. τῶν τε πόλεων αἱ μὲν ἑκούσιαι αὐτῷ προσχωρήσασαι, συγγνώμης ἔτυχον· αἱ δ' ἀντάρασαι, ἐδικαιώθησαν. πράσσοντι δ' αὐτῷ ταῦτα, οἱ στρατιῶται ἐστασίασαν· ἄλλως τε γὰρ οὐκ ὀλίγοι ὄντες, πρὸς τὴν ὄψιν τοῦ πλήθους σφῶν ἐθρασύνοντο, καὶ τοὺς κινδύνους, τάς τε ἐλπίδας τὰς ἐπ' αὐτοῖς ἐκλογιζόμενοι, πρός τε τὰ γέρα ἀπλήστως εἶχον, καὶ συλλεγόμενοι κατ' ἀλλήλους ἤτουν ὅ, τι τις ἐπόθει, ἐπειδή τε μάτην ἐθρύλουν (ὁ γὰρ Καῖσαρ, ἅτε μηδενὸς ἔτι πολεμίου οἱ παρόντος, ἐν ὀλιγωρίᾳ αὐτοὺς ἐποιεῖτο) ἐθορύβουν, καὶ αὐτῷ καὶ προσφέροντες πάνθ' ὅσα ἐτεταλαιπώρηντο, καὶ προσβάλλοντες εἴ τί που ὑπέσχητό σφισι,

Tumulty exercit

πολλά

πολλὰ ἐπηπείλουν, καὶ ἐνόμιζον καὶ ἄκοντα αὐτὸν καταδουλώσεσθαι. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπέραινον, τῆς γοῦν στρατείας, ὡς καὶ κεκμηκότες, ἀφεθῆναι ἠξίουν, θυμῷ καὶ βοῇ ἀπλέτῳ χρώμενοι, οὐχ ὅτι καὶ ἐβούλοντο αὐτῆς ἀπαλλαγῆναι (καὶ γὰρ ἤκμαζον σφῶν οἱ πλείονες) ἀλλ' ὅτι τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς τὸν Ἀντώνιόν οἱ ἐσόμενον ὑπετόπουν, καὶ διὰ τοῦτο ἑαυτοὺς ἀντετίμων· ὧν γὰρ ἀπαιτοῦντες ἀπετύγχανον, ταῦτ' ἐγκαταλείψειν αὐτὸν ἀπειλοῦντες, λήψεσθαι προσεδόκων. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο σφίσι προὐχώρησεν· ὁ γὰρ Καῖσαρ εἰ καὶ τὰ μάλιστα τὸν πόλεμον ἀκριβῶς ἤδη γενησόμενον, καὶ τὰ ἐκείνων βουλήματα σαφῶς συνῄδει, ἀλλ' οὔτοι καὶ ὑπεῖξεν αὐτοῖς, νομίζων μηδὲν δεῖν τὸν ἄρχοντα παρὰ γνώμην ὑπὸ τῆς τῶν στρατιωτῶν βίας ποιεῖν, ὡς καὶ ἄλλο τι αὖθις σφῶν διὰ τοῦτο πλεονεκτῆσαι ἐθελησόντων. προσποιησάμενος οὖν εὔλογά τε αὐτοὺς ἀξιοῦν, καὶ ἀνθρωπίνων δεῖσθαι, ἀφῆκε πρώτους μὲν τοὺς ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον πρὸς τὴν Μουτίναν στρατευσαμένους αὐτῷ, ἔπειτα δὲ ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἐνέκειντο, καὶ τοὺς ἐξ ἐκείνων ἅπαντας τοὺς δέκατον ἔτος ἐν τῇ στρατείᾳ ἔχοντας· καὶ ἵνα γε τοὺς λοιποὺς ἐπισχῇ, προσανέκραγεν ὅτι οὐδενὶ ἔτ' αὐτῶν, οὐδ' ἂν τὰ μάλιστα ἐθελήσῃ, χρήσεται. ἀκούσαντες δὲ τοῦτο, οὐδὲν ἔτ' ἐφθέγξαντο, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσέχειν αὐτῷ ἤρξαντο, ὅτι τοῖς τε ἀφειμένοις οὐ πᾶσι πλὴν τῶν προτέρων, ἀλλὰ τοῖς ἀξιωτάτοις τά τε ἄλλα ὅσα ὑπέσχητο, δώσειν, καὶ χώραν νέμειν ἐπηγγείλατο. καί σφισι πᾶσι μὲν πεντακοσίας δραχμὰς, τοῖς δὲ δὴ ναυκρατήσασι καὶ στέφανον ἐλαίας ἔδωκε, κἀκ τούτου τούς τε ἄλλους πολλὰ ὡς ἑκάστους, καὶ τοὺς ἑκατοντάρχους, ὡς καὶ ἐς τὰς βουλὰς αὐτοὺς τὰς ἐν ταῖς πατρίσι καταλέξων, ἐπήλπισε, τοῖς τε ὑποστρατήγοις ἄλλοις τε ἄλλα, καὶ τῷ Ἀγρίππᾳ στέφανον χρυσοῦν ἐμβόλοις ἠσκημένον ἐδωρήσατο· ὃ μήτε πρότερον, μήτ' αὖθις ἄλλῳ τῳ ἐγένετο· καὶ ὅπως γε διαπαντὸς ὁσάκις οἱ τινὰ ἐπινίκια πέμψαντες τὸν στέφανον τὸν δάφνινον * ἐκεῖνος τούτῳ τῷ ναυτικῷ χρῷτο, δόγματι ὕστερον ἐβεβαιώθη.

Agrippa donatus ab Augusto

οὕτω μὲν τότε τοὺς στρατιώτας κατέστησε, καὶ τὸ μὲν ἀργύριον αὐτίκα, τὴν δὲ χώραν οὐ πολλῷ ὕστερον αὐτοῖς ἔδωκεν. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἐξήρκεσεν ἡ ἐν τῷ δημοσίῳ τότε οὖσα, προσεξεπρίατο ἄλλην τε, καὶ παρὰ Καμπανῶν τῶν ἐν τῇ Καπύῃ οἰκούντων συχνήν (καὶ γὰρ ἐποίκων ἡ πόλις πολλῶν ἐδεῖτο) καὶ αὐτοῖς τό, τε ὕδωρ τὸ Ἰούλιον ὠνομασμένον, ὑφ' οὗ καὶ τὰ μάλιστα διὰ πάντων ἀγάλλονται, τήν τε χώραν τὴν Κνωσίαν, ἣν καὶ νῦν ἔτι καρποῦνται, ἀντέδωκε.

Capua

Julia aqua

Cnosia regio

ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον ἐγένετο. τότε δὲ τά τε ἐν τῇ Σικελίᾳ διῴκει, καὶ τὴν Λιβύην ἑκατέραν ἀμαχεὶ διὰ Στατιλίου Ταύρου παρεστήσατο, τῷ τε Ἀντωνίῳ τὸν ἴσον ἀντὶ τῶν ἀπολομένων νεῶν ἀριθμὸν ἀντέπεμψε.

Statilius taur.

κἀν τούτῳ τά τε τῶν Τυρσηνῶν στασιάσαντα, ἔπειτα ἅμα τῷ τῆς νίκης αὐτοῦ πυθέσθαι, κατέστη, καὶ οἱ ἐν τῷ ἄστει ἐπαίνους τε αὐτῷ ὁμοθυμαδὸν καὶ εἰκόνας καὶ προεδρίαν, ἁψῖδά τε τροπαιοφόρον, καὶ τὸ ἐφ' ἵππου ἐσελάσαι, τό, τε στεφάνῳ δαφνίνῳ ἀεὶ χρῆσθαι, καὶ τὸ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἐνενικήκει, ἱερομηνίᾳ ἀϊδίῳ οὔσῃ, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Καπιτωλίου μετά τε τῆς γυναικὸς καὶ μετὰ τῶν παίδων ἑστιᾶσθαι, ἔδωκαν. ταῦτα μὲν εὐθὺς σφίσι μετὰ τὴν νίκην ἔδοξεν. ἤγγειλαν δ' αὐτὴν πρῶτον μὲν στρατιώτης τις τῶν ἐν τῇ πόλει τότε ὄντων, κάτοχος ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐκ θεῶν δή τινος γενόμενος, καὶ ἄλλα τε πολλὰ καὶ εἰπὼν καὶ πράξας, καὶ τέλος ἔς τε τὸ Καπιτώλιον ἀναδραμὼν, καὶ τὸ ξίφος πρὸς τοὺς τοῦ Διὸς πόδας, ὡς μηκέτ' αὐτοῦ χρείας οὔσης, θείς. ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παραγενόμενοί τε αὐτῇ, καὶ πεμφθέντες ἐς τὴν Ῥώ-

μένην ὑπὸ τοῦ Καίσαρος. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτὸς ἀφίκετο, καί σφας συναγαγὼν ἔξω τοῦ πωμηρίου κατὰ τὰ πάτρια, τά τε πεπραγμένα οἱ ἀπελογήσατο, καὶ τῶν ψηφισθέντων τινὰ παρῃτήσατο, τόν τε φόρον τὸν ἐκ τῶν ἀπογραφῶν, καὶ εἰ δή τι ἄλλο ἔτι τῷ δημοσίῳ ἐς τὸν πρὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου χρόνον ἐπωφείλετο, ἀφῆκε, τέλη τέ τινα κατέλυσε, καὶ τὴν τοῦ Λεπίδου ἱερωσύνην διδομένην οἱ οὐκ ἔλαβεν· οὐδὲ γὰρ ἐξῆν ζῶντά τινα ἀφελέσθαι· καὶ ἄλλα πολλὰ αὐτῷ προσεψηφίσαντο. ἤδη μὲν γάρ τινες διεθρόησαν, ὅτι ἐπί τε τῇ τοῦ Ἀντωνίου καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ Λεπίδου διαβολῇ, καὶ ὥστε τὴν αἰτίαν καὶ τῶν πρότερον ἀδίκως γενομένων ἐς ἐκείνους μόνους ἀπώσασθαι, ταῦθ' οὕτω τότε ἐμεγαλοφρονήσατο· ἄλλοι δέ, ὅτι ἐπειδὴ μηδένα τρόπον ἀπολαβεῖν τὰ ὀφειλόμενα ἐδύνατο, χάριν τινὰ ἑαυτῷ ἀζήμιον τῆς ἐκείνων ἀδυναμίας ἐποιήσατο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἄλλως ἐθρυλεῖτο. τότε δὲ οἰκίαν τε αὐτῷ ἐκ τοῦ δημοσίου δοθῆναι ἔγνωσαν. τὸν γὰρ τόπον, ὃν ἐν τῷ Παλατίῳ, ὥστ' οἰκοδομῆσαί τινα, ἐώνητο, ἐδημοσίωσε, καὶ τῷ Ἀπόλλωνι ἱέρωσεν, ἐπειδὴ κεραυνὸς ἐς αὐτὸν ἐγκατέσκηψε. τήν τε οὖν οἰκίαν αὐτῷ ἐψηφίσαντο, καὶ τὸ μήτε λόγῳ, μήτε ἔργῳ τι ὑβρίζεσθαι· εἰ δὲ μή, τοῖς αὐτοῖς τὸν τοιοῦτόν τι δράσαντα ἐνέχεσθαι, οἷσπερ ἐπὶ τῷ δημάρχῳ ἐτέτακτο. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν βάθρων συγκαθέζεσθαί σφισιν ἔλαβε. τῷ μὲν οὖν Καίσαρι ταῦτα παρὰ τῆς βουλῆς ἐδόθη. αὐτὸς δὲ τόν τε Μεσσάλαν τὸν Οὐαλέριον ὃν τρόπον ἐν ταῖς προγραφαῖς ἐτεθανατώκει, ἐς τοὺς οἰωνιστὰς ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ἐσέγραψε, καὶ τοὺς Οὐτικησίους πολίτας ἐποιήσατο, τήν τε ἐσθῆτα τὴν ἁλουργῆ μηδένα ἄλλον, ἔξω τῶν βουλευτῶν τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντων, ἐνδύεσθαι ἐκέλευσεν· ἤδη γάρ τινες καὶ τῶν τυχόντων αὐτῇ ἐχρῶντο. κἀν τῷ αὐτῷ τούτῳ ἔτει οὔτ' ἀγορανόμος τις, ἀπορίᾳ τῶν αἱρεθησομένων, ἐγένετο, ἀλλ' οἱ στρατηγοί, οἵ τε δήμαρχοι τὰ προσήκοντα αὐτοῖς ἔπραξαν. οὔτε πολίαρχος ἐς τὰς ἀνοχὰς ἀπεδείχθη, ἀλλ' ἐκ τῶν στρατηγῶν τινες τὰ ἐπιβάλλοντα αὐτῷ διήγαγον· τά τε ἄλλα τὰ ἐν τῇ πόλει, τῇ τε λοιπῇ Ἰταλίᾳ Γάιός τις Μαικήνας ἀνὴρ ἱππεὺς καὶ τότε καὶ ἔπειτα ἐπὶ πολὺ διῴκησεν. ὁ δὲ δὴ Σέξτος ἔκ τε τῆς Μεσσήνης ἐξαναχθείς, καὶ τὴν δίωξιν φοβηθείς, προδοσίαν τέ τινα ἀπὸ τῶν συνακολουθούντων οἱ ὑποτοπήσας, προεῖπε μέν σφισιν ὡς διὰ πελάγους τὸν πλοῦν ποιησόμενος, ἀποσβέσας δὲ τὸ φῶς ὃ ἐν τοῖς νυκτερινοῖς πλοῖς αἱ στρατηγίδες νῆες, ὅπως καὶ αἱ λοιπαὶ κατὰ πόδας αὐτῶν ἐφέπωνται, προδεικνύουσι, παρά τε τὴν Ἰταλίαν παρέπλευσε, καὶ διαλαβὼν ἐπὶ Κέρκυραν, ἐς Κεφαλληνίαν ἐκεῖθεν ἦλθε. κἀνταῦθα καὶ ἄλλοι κατὰ τύχην ὑπὸ χειμῶνος ἐκπεσόντες, αὖθις αὐτῷ συνελέγοντο. συγκαλέσας οὖν αὐτούς, τήν τε σκευὴν τὴν στρατιωτικὴν ἀπεδύσατο, καὶ εἰπὼν ἄλλα τέ, καὶ ὅτι ἀθρόοι μὲν ὄντες, οὔτε ὠφέλειάν τινα ἀλλήλοις διαρκῆ παρέξουσιν, οὔτε λήσουσι, σκεδασθέντες δέ, ῥᾷον τὴν διάφευξιν ποιήσονται, παρῄνεσέ σφισιν ἰδίᾳ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστον τῆς σωτηρίας προσκοπῆσαι. κἀκ τούτου πεισθέντων οἱ τῶν πλειόνων, καὶ ἄλλων ἄλλοσε ἀποχωρησάντων, αὐτὸς ἐς τὴν Ἀσίαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπεραιώθη, γνώμην ἔχων πρὸς τὸν Ἀντώνιον εὐθὺς ὁρμῆσαι. γενόμενος δὲ ἐν Λέσβῳ, καὶ ἐκεῖνόν τε ἐπὶ Μήδους ἐστρατευκέναι, καὶ τὸν Καίσαρα καὶ τὸν Λέπιδον πεπολεμῶσθαι μαθών, διενοεῖτο μὲν κατὰ χώραν χειμάσαι· τῶν δὲ Λεσβίων προθυμότατα αὐτόν, διά τε τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μνήμην, καὶ δεξαμένων καὶ κατεχόντων, ἐπειδὴ τόν τε Ἀντώνιον δυστυχήσαντα ἐν τῇ Μηδίᾳ ἐπύθετο, καὶ Γάιος Φούρνιος ὁ τῆς Ἀσίας τότε ἄρχων οὐκ εὐνοϊκῶς

εὐνοϊκῶς οἱ ἐχρῆτο, οὐ κατέμεινεν, ἀλλ' ἐλπίσας τὴν τοῦ Ἀντωνίου ἀρχὴν διαδέξασθαι, ὅτι τε ἐκ τῆς Σικελίας συχνοὶ πρὸς αὐτὸν ἀφίκοντο, καὶ ὅτι καὶ ἕτεροι, οἱ μὲν κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ δόξαν, οἱ δὲ καὶ βίου δεόμενοι συνελέγησαν, τό, τε σχῆμα τὸ στρατηγικὸν ἀνέλαβε, καὶ παρεσκευάζετο ὡς καὶ τὴν Συρίαν καταληψόμενος. κἂν τούτῳ τοῦ Ἀντωνίου ἔς τε τὴν φιλίαν ἀποσωθέντος, καὶ τὰ πραττόμενα ὑπ' αὐτοῦ μαθόντος, τήν τε ἄδειαν αὐτῷ καὶ τὴν εὔνοιαν, ἂν τὰ ὅπλα καταθῆται, ὑποσχομένου δώσειν, ἀντέγραψε μὲν ὡς καὶ πεισθησόμενός οἱ, οὐ μέντοι καὶ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἔκ τε τῶν συμφορῶν αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὴν Αἴγυπτον αὐτίκα ἀπῆρε, καταφρονήσας, τῶν τε προόντων εἴχετο, καὶ πρὸς τοὺς Πάρθους διεκηρυκεύετο. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἀνέστρεψεν, ἀλλά τό, τε ναυτικόν, καὶ τὸν Τίτιον τὸν Μάρκον μεταστάντα τε πρὸς αὐτὸν πρότερον ἀπὸ τοῦ Σέξτου, καὶ τότε συνόντα οἱ, ἐπ' αὐτὸν ἔπεμψε. καὶ ὃς προαισθόμενός τε τοῦτο, καὶ φοβηθείς (οὐδέπω γὰρ ἱκανῶς παρεσκεύαστο) καὶ προχωρῶν ᾗ μάλιστα διαφεύξεσθαι ἐδόκει, ἔς τε Νικομήδειαν ἀφίκετο, κἀνταῦθα καταληφθείς, ἐπεκηρυκεύσατο μὲν αὐτῷ, ἅτε καὶ ἐλπίδα αὐτοῦ ἐκ τῆς εὐεργεσίας ἣν εὐεργέτητο, ἔχων· ὡς δὲ ἐκεῖνος οὐκ ἔφη οἱ πείσεσθαι, ἂν μὴ τάς τε ναῦς καὶ τὴν λοιπὴν δύναμιν αὐτοῦ παραλάβῃ, τῆς τε κατὰ θάλασσαν σωτηρίας ἀπέγνω, καὶ τὰ σκεύη τὰ βαρύτερα ἐς τὰς ναῦς ἐμβαλών, ταύτας τε κατέκαυσε, καὶ ἐς τὴν μεσόγαιαν ὥρμησε. καὶ αὐτὸν ἐπιδιώξαντες ὅ, τε Τίτιος καὶ ὁ Φούρνιος, ἔν τε Μιδαείῳ τῆς Φρυγίας κατέλαβον, καὶ περισχόντες ἐζώγρησαν. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ Ἀντώνιος, εὐθὺς μὲν ὑπ' ὀργῆς ἐπέστειλε σφίσιν ἵνα ἀποθάνῃ· αὖθις δ' οὐ πολλῷ ὕστερον μετανοήσας, ἔγραψεν ἵνα σωθῇ. τοῦ οὖν δευτέρου γραμματοφόρου τὸν πρότερον φθάσαντος, ὕστερον τὰ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ γράμματα ὁ Τίτιος λαβών, καὶ νομίσας ὄντως δεύτερα εἶναι, ἢ καὶ γνοὺς μὲν τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἐθελήσας δὲ αὐτῇ πιστεῦσαι, τῇ τάξει τῆς κομιδῆς αὐτῶν, ἀλλ' οὐ τῇ γνώμῃ προσέσχε. καὶ οὕτως ὅ, τε Σέξτος ἐπί τε τοῦ Κορνουφικίου τοῦ Λουκίου, καὶ ἐπὶ Σέξτου τινὸς Πομπηίου ὑπάτων ἀπέθανε. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ Καῖσαρ ἱπποδρομίαν τε ἐποίησε, καὶ τῷ Ἀντωνίῳ ἅρμα τε ἔμπροσθεν τοῦ βήματος καὶ εἰκόνας ἐν τῷ Ὁμονοείῳ ἔστησε, τό, τε ἐξουσίαν σύν τε τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς τέκνοις ἑστιᾶσθαι ἐνταῦθα ἔχειν ἔδωκεν, ὥσπερ ποτὲ καὶ αὐτῷ ἐψήφιστο. φίλος γὰρ ἔτι οἱ εἶναι ἐπλάττετο· καὶ ἐκεῖνόν τε ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν Πάρθων συμφοραῖς παρεμυθεῖτο δῆθεν, καὶ ἑαυτοῦ τὸ ἐπίφθονον πρός τε τὴν νίκην καὶ πρὸς τὰ ψηφισθέντα ἐπ' αὐτῇ ἐξηγεῖτο. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔπραττε. τὰ δὲ δὴ τοῦ Ἀντωνίου τῶν τε βαρβάρων ὧδε ἔσχεν. ὁ Οὐεντίδιος ὁ Πούπλιος τὸν Πάκορον στράτευμά τε ἀθροίζειν, καὶ ἐς τὴν Συρίαν ἐμβαλεῖν μαθών, ἔδεισεν, ἐπειδὴ μήτε αἱ πόλεις πω καθειστήκεισαν, καὶ τὰ στρατόπεδα ἐν τοῖς χειμαδίοις ἔτι διέσπαρτο· καὶ τοιόνδε τι ἔς τε τὴν διατριβὴν αὐτοῦ, καὶ ἐς τὴν βραδυτῆτα τῆς στρατιᾶς ἐποίησε. Χανναῖόν τινα δυνάστην γνωρίμως μὲν καὶ αὐτῷ ἔχοντα, τὰ δὲ δὴ τῶν Πάρθων μᾶλλον φρονοῦντα εἰδώς, τά τε ἄλλα ὡς καὶ πιστότατόν οἱ ὄντα ἐτίμα, καὶ σύμβουλον ἔστιν ὧν ἐποιεῖτο, ἐξ ὧν αὐτὸς μὲν οὐδὲν βλαβήσεσθαι, ἐκείνῳ δὲ δὴ πίστιν τοῦ καὶ τὰ ἀπορρητότατα δῆθεν αὐτῷ συνειδέναι, παρέξειν ἔμελλεν. ἐπειδή τε ἐνταῦθα ἦν, φοβεῖσθαί τε ἐπλάσατο, μή πως οἱ βάρβαροι τὴν συνήθη σφίσι διάβασιν τοῦ Εὐφράτου, παρ' ἣν τὸ Ζεῦγμα ἡ πόλις ἐστί, παραλιπόντες, ἑτέρᾳ τινὶ ὁδῷ κάτω τοῦ ποταμοῦ χρήσωνται· τῇ μὲν γὰρ πεδία τοῖς πολεμίοις ἐπι-

τήδια, τῇ δὲ γηλόφοις ἑαυτοῖς προέποντας εἶ) ἔλεγε· καὶ τοῦτο αὐτὸν ἀνέπεισε πιστεῦσαι, καὶ ὃν πάκορον δι' αὐτοῦ προσεξηπάτησε. τὼ γὰρ πεδιάδα τῷ προσποιήσασθαι μὴ βουλεσθαι αὐτὸν ζῆν, μακροτέραν τῆς ἑτέρας οὔσαν πρασπεῖς, πρὸς ἑκὸν οἱ χωρεῖν ἅς δυνάμεις ἀθροίσαι, καὶ οὕτως ἐν τῇ συρίᾳ αὐτοῦ τῇ κυρησιχῇ γηλοφώδει συμβολὰς ἐνίκησεν. ὅθεν γὰρ ἅτε τὰ ποταμὼν διαβεβῶσαι σφᾶς ἐκώλυσεν, οὐτ' αὖ διαβᾶσιν αὐτοῖς ἐπέθετο, μαλακίαν τέ τινα καὶ ἀῤῥωστίαν τῶν ῥωμαίων κατέγνω, καὶ τοῦτο τοῖς ὃ ἔρυμα αὐτῶ χάραξ ὢν μελεώρᾳ ὢν, προσπλασαν, ὡς δὴ αὖθις σφᾶς αἱρήσοντες· ἐπεκδρομῆς τε αἰφνιδίου γηλοφώδους κατά τε τὰς ῥαγοὺς οὐ χαλεπῶς, ἅτε καὶ ἱππεῖς ὄντες, ἀπεώσθησαν, καὶ ἐνταῦθα διὰ ῥείους μὴ ἀμυνόμενοι (κατάφοβοι γὰρ οἱ πλείους αὐτῶν ἦσαν) ἀναπηδήσαντες δὲ προς τε τὸ διέκπεσον, καὶ προὶ ἀγήλοις ἀπό τε τῶν ὁπλιτῶν καὶ ἀπὸ ὧν σφενδονητῶν μάλιστα ἠτιήθησαν· πρόῤῥωθεν γὰρ σφοδρᾶς ταῖς βολαῖς ἐξικνούμενοι, χαλεπώτατοι αὐτοῖς ἐγίγνοντο. καὶ τῇ πόνῳ τούτῳ ὁ πάκορος πεσών, πλῆξον αὐτοὺς ἔβλαψεν. ὡς γὰρ τάχιστα ὃν ἔχοντα σφᾶν ἀπολωλότα ἠσθοντο, ὀλίγοι μὲν προὶ σώματος αὐτῷ προθύμως ἠγωνίσαντο. φθαρέντων δὲ καὶ τούτων, πάντες οἱ λοιποὶ ἐνέδοσαν. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἐξ τῆς γεφύρας οἴκαδε ἐξαφυγεῖν ἐθελήσαντες, οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀλλὰ προσκαταληφθέντες ἀπώλοντο, οἱ δὲ καὶ προὶς ὃν αὐτίοχον ἐς τὸ χαρακωμάτιον κατέφυγον· ἀντίδιος γὰρ μὲ ἀλλὰ τὰ ἐν τῇ συρίᾳ μετέωρα προὶς τὸ τῶ πολέμου ἔκβασιν ἠνώμοκα (ὃν γὰρ πάκορον ὁμοια ταῖς μάλιστα τῶ πώποτε βασιλευσάντων καὶ ὅτι δικαιοσύνῃ καὶ ὅτι προθυμίᾳ καὶ ἀνδρηλατῶν) ῥᾳδίως τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ κατὰ τὰς πόλεις προεπέμψας καλεῖσθαι, αὐτὸς δὲ ὅτι ὃν αὐτίοχον, προσέφασιν μὲν, ὅτι τοῖς οἰκείας οἱ ὧν ἔξεδωκε, τῇ δ' ἀληθείᾳ, ἅμα τὰ χρήματα ἃ πάμπολλα εἶχεν, ἐπεραίτερον· συνεῖδε δὲ ἤδη αὐτὸ ὄντι ὁ αὐτῶνιος ἐξαίφνης ὑπισχνούμενος, οὐ μόνον οὐχ ἥδη, ἅμα καὶ ἐφθόνησεν, ὅτι ἔδοξέ τι καὶ ἑαυτὸν ἠνδραγαθηκέναι· καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῆς ἀρχῆς αὐτὸν ἔπαυσε, καὶ ἐς οὐδὲν ἔτι οὐτ' αὐτίκα, οὔθ' ὕστερον αὐτῷ ἐχρήσατο, καίπερ καὶ ἱεροσυλίας ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς ἔργοις, καὶ ὑπατικία δι' αὐτὸν λαβών. οἱ γὰρ μὲν ὧν ὃς ἀξιῶ ῥωμαῖοι ἐψηφίσαντο μὲ ὃν αὐτώνιον τοῦτο, προς τε τὸ προσῦχον αὐτῷ, καὶ ὃν τῷ νόμου, ὅτι ἡγραλησία ἐκείνου ἦν· ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τῇ οὐεντιδίῳ, ἅτε καὶ τὼ συμφορὰν τὼ ὅτι τῷ κράσσου σφίσι γηλοφώου ἰσχυώτατα προὶς τοῖς πάρθοις ἀφ' ὧν πακόρου, καὶ μάλιστα ὅτι ὃν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐκατέρου τῷ ἔτους ἀμφοτέρα συνέλαβε, νομίζοντες δύο τὰ πεδεδωκέναι. καὶ συνέβη γε τῷ οὐεντιδίῳ μόνῳ τότε νικητήρια ἑορτάσαι, ὥσπερ καὶ μόνος ἐνίκησεν (ὁ γὰρ αὐτώνιος προσπόλεμος καὶ δόξαν ἀπὸ τούτου, καὶ ὃν τῷ πολέμου ἅμα τῆς τύχης μείζω λαβών· ὃν γὰρ τοῖς τῷ πομπηίου τῷ γραβίωνος ὑπατικίοις πομπεύσας ποτὲ μὴ τῶν ἡλίων αἰχμαλώτων, αὐτὸς ὑπατικία ὧν πρῶτον προσῶτος ῥωμαίων ἤγαγε. τοῦτο μὲν χρόνῳ ὕστερον ἐγένετο.) ποτὲ δὲ ὁ αὐτώνιος προσέβαλε μὲν ὃν αὐτίοχῳ, καὶ κατακλείσας αὐτὸν ἐς σαμόσατα ἐπολιόρκει· ὡς δ' οὐδὲν ἐπέραινεν, ἀλλ' ὁ, τε χρόνος ἡλίως αὐδυοῦτο, καὶ τῶν γρατιωτῶν ἀνοτείως οἱ ἅμα τῷ τῷ οὐεντιδίου ἀτιμίαν ἔχοντ ὑπώπτευσε, διεκηρυκεύσατο αὐτῷ κρύφα, καὶ πλαστὰς προὶς αὐτὸν συνθήκας, ὅπως δι' ὀλίγου ἀπράκτως ἀπράξῃ, ἐποιήσατο· ἀμφὶ αὐτὸς μὲν ὅτε ὁμήρους πλείω δύο, ὃ τούτων οὐκ ὑπεφαίνοντο, οὔτε τὰ χρήματα ἃ ἤτησεν ἔλαβε. ὃν δ' αὐτίοχω θάνατον

μετέωρα. suspensa & dubia

Syria Cyrestica

Ventidij Victoria cõtra parthos

Pacori Mors

Antonij Invidia in ventidiũ

Antioch) Cõmagene

Crassi Stragé ultus est abunde Ventidij

Samosata Syriæ

θάνατον ἀνεξανδρου τινὸς αὐδομηλήσμενος πρὸς αὐτὸν προσέτερον προὶς τοὺς ῥωμαίους ἐχθρίσατο. καὶ ὁ μὲν τοῦτα προσέξας, ἐς τὴν ἰταλίαν ἀφορμήθη. γαίος δὲ ὁ ἡσσοπος τὴν ἀρχὴν τῆς συρίας καὶ τῆς κιλικίας πρὸς αὐτὸν λαβών, τοὺς τε ἀραβίους πολιορκηθέντας τὸ μέχρι τότε, καὶ λιμῷ ἐς νόσον καταπαρηθέντας ἐχρώσατο, ἐς τὸν δυτίοχον τοὺς φρυγοὺς τοὺς πρὸς ἑαυτὸν τῶν ῥωμαίων ὄντας ἀποκτείναντα, μάχῃ τε ἐνίκησε, καὶ καταφυγόντα ἐς ἱεροσόλυμα, πολιορκίᾳ καθεῖρξε. πολλὰ μὲν δὴ καὶ ἄλλα καὶ οἱ ἰουδαῖοι τοῖς ῥωμαίοις ἔδρασε (ὃ γὰρ ἔθνος τοῦτο ἀνυμωδὲν, πικρότατον ὄφι) πολλῷ δὴ πλείω αὐτοὶ ἔπαθον· ἐδήωσε μὲ γὰρ, προέτεροι μὲν ὑπὸ τῶν τεμένους δὲ θεοῦ ἀμυνόμενοι, ἔπειτα δὲ καὶ δηίοι ὄντες τῇ δὲ χρόνῳ ὃν ὁτὲ ἡμέρα ὠνομασμένην· καὶ τοσοῦτόν γε τὸ δρησκείας αὐτοῖς προεῖλε, ὥστε τοὺς προτέρους τοὺς μὴ δὲ ἱεροσυλήσαντας πρὸς αὐτήσασθαί τε τὸ σόσιον, ὅθεν ἡμέρα αὖθις ἡ δὲ χρόνου ὑστέρᾳ, ὃν ἀνελθόντας ἐς αὐτὸ, πάντα μὴ τὰ λοιπῶν τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι. ἐκείνοις μὲν οὖν ἠρώδη τινὶ ὁ αὐτώνιος ἐχρήσατο, ἐπέβρεψε, τὸ δὴ αὐτήρονον ἐμαστίγωσε, ζαυρῷ προσδήσας (ὁ μηδὲις δηίος βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἐπεπόνθη) καὶ μὴ τοῦτο ἐξαπέσφαξεν, ὅτι μὲν δὴ δὲ τε κλαυδίου, δὲ τε νωρβανοῦ τοῦτο οὕτως ἐγένετο. τὸ δὲ ὑπατικὸν μὲν ἔτει, οἱ μὲν ῥωμαῖοι ὑπὸ ἐκείνῳ τῇ συρίᾳ λόγου ἄξιον ἐπράξαν· αὐτώνιος μὲν γὰρ ἐς τε τὴν ἰταλίαν ἀφικνούμενος, καὶ ἐκεῖσε αὖθις ἐπαμυνῶν, πάντα ὃν ὀνιαυτὸν κατέτειλε· σόσιος δὲ, ἅτε τὰ ἐκείνου, ἀλλ' οὐ τὰ ἑαυτοῦ ἐπαύξων, καὶ διὰ τοῦτο δὲ ὃν φόνον, τῷ τε ὀργῷ αὐτοῦ φοβούμενος, διετέλεσε διασκοπῶν οὐχ ὅπως προσκαθορθώσας τι, ἀπεχθήσοιτό οἱ, ἀλλ' ὅπως ἡσυχίαν ἄγων ζημείσαιτο· τὰ δὲ δὴ τῶν πρὸς ἀγρας αὐτὰ καὶ ἑαυτὰ ὀκνηθὲν τοιοῦδέ τινος ἐνεωτερίσθη· ὁ ὁρώδης ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ὅπερ τῇ τε ἡλικίᾳ καὶ ὧ πένθει τῷ τῶ πακόρου ἐκαμνε, φρενάτῃ ὧν παίδων ὧ προσφυτάτῳ τῷ ἀρχῷ ζῶν ἔτι ἐνεχείρισε· καὶ ὃς προσλαβὼν αὐτὸν, ἀνοσιώτατος ἀνθρώπων ἐγένετο· τοὺς τε γὰρ ἀδελφοὺς τοὺς ἐκ τῆς τῶ ἀντιόχου θυγατρὸς γεγονότας ἐδολοφόνησεν, ὅτι καὶ τῷ ἀρετῷ καὶ ὃ ἡλικία ὃ μηδὲν ἀμείνους αὐτοῦ ἦσαν, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον δυσφορητοῦντα ὅτι τοῦτο ἀπέκτεινε, καὶ μεταξὺ τα καὶ τῶν ἀλλων τοὺς ἡγεμονοτάτους ἔφθειρε, καὶ πολλὰ ἕτερα δὲ δεινὰ ἐποίᾳ, ὥστε συχνοὺς τῶν προσόντων ἐγκαταλιπόντας αὐτὸν, τοὺς μὲν ἀπόσε, τοὺς δὲ δὲ προὶς ὃν αὐτώνιον ἀποχωρῆσαι, ἐν οἷς καὶ ὁ μναισῆς ἦν. τοῦτο μὲν ὅτι τῷ ἀγελίππου καὶ ὅτι τῷ χάλκου ὑπαλθύοντος ἐλθετο. ἐν δὲ δὴ ὃ λοιπῷ χρόνῳ τῶν τε ἡλίου καὶ τῶ νεφέλα ἀρχόντων, πούπλιος χαιρίδιος κράσσος ὅτι ἴβηρας τοὺς τοῦτο γραλβύσας, μάχῃ τε ὃν βασιλέα αὐτῶν φαρνάβαζον ἐνίκησε, καὶ ἐς συμμαχίαν προσηγάγετο, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐς τὴν ἀρμενίαν τὴν ὁμορον ἐμβαλὼν, καὶ ἐκείνους, τόν τε βασιλέα αὐτῶν ζωπυρον κρατήσας, ὁμοίως αὖθις ὑφεισάμενος. τοῦτοις τε οὖν ἐπρᾶξεν ὁ αὐτώνιος, καὶ προσέτι δὲ ὅτι τῶν μοναίσῃ πολλὰ ὑπέσχετο αὐτῷ τῆς τε γρατίας ἡγήσεσθαι, δὲ τὰ πλείω ἢ πρᾶξεως ἀκοντὶ προσποιήσειν) τὸν τε πόλεμον ὃν προὶς αὖθις ἐς χεῖρας ἦτετο ὧ μοναίσῃ, ἅμα τε καὶ τεῖς τῶν ῥωμαίων πολλὰς, μέλλει δὴ ὑφ' ὁμοπολεμήσῃ, νέμεσθαι ἔδωκε, καὶ προσέτι δὲ τῶν ὧν πρῶτον βασιλείαν ὑπέσχετο. προσπιόντων δὲ αὐτῶν τοῦτα, δείσας ὁ φραάτης, μήπως τε καὶ τῶν πρῶτον χαλεπῶς ὅτι τῇ τῶ μοναίσου φυγῇ φερόντων, ἐπεχηρυκεύσατό τε αὐτῷ, ὑφεῖναί ὅ, τι σὺν ἐπαγγέλμασι, καὶ ἔπεισεν αὖθις ἐπάμαχον χωρῆσαι. γνοὺς δὴ τοῦτο ὁ αὐτώνιος ὀργῷ μὲν, ὥσπερ εἰκὸς, ἐποιήσατο, οὐ

Antiochus Magnus
Alexander
C. Sosii) Antigonj)
Aradij
Judæorũ gen) in vra acerbissimũ est
Herodes
Claudi) Cõss.
Norbani)
Orodes Rex
Phraates scelestissimus hominũ
Agrippa Cõss
Gallus
Monæses
Gellij) Cõss
Nervæ
P. Canidij) Crassi)
Pharnabazj)
Zober

μὴν τοι ἀπέκτεινε ὃν μοναίσιν, καίπερ ἐν τῇ αὐτῇ ὑπατείᾳ ἔτ' ὄντα· οὔτε γὰρ δῆλον ὅπως τὴν βαρβαρόφωνον, ἀλλά γέ τι τοιοῦτον ποιήσῃ, σφετερίσασθαι προσεδόκησε, καὶ ἵνα ἀπάτιλιν ἐπ' αὐτοῖς πρέσκηται λέξετο. ἐκεῖνόν τε οὖν ἀφῆκεν, ὡς καὶ τοὺς πρόσθεν οἱ προσποιήσοντα, καὶ πρέσβεις μετ' αὐτοῦ πρὸς ὃν Φραάτιλιν ἔπεμψε· καὶ λόγῳ μὲν τὴν εἰρήνην ἐπαγγέλλεσθαι, ὅτι ὅροι τε σημεῖα, καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις τοῖς ἐν τῇ τοῦ κράτους συμφορᾷ ἁλόντας κομίσασθαι, ἵνα ἀποδέξηται ὃν βασιλέα δι' αὐτὴν συμβάσεως ἐλπίδα λάβῃ· ἔργῳ δέ, καὶ ὃ πολέμου πρόφασιν ἤντινα μάλιστα ἐποιήσατο, καὶ ἦλθε μέχρι τοῦ Εὐφράτου, νομίζων ἔρημον αὐτὸν φρουρᾶς εἶναι· ἐπεὶ μέντοι καὶ πρότερα τὰ αὐτὰ Ἀλβανῷ Φυλάκης ἀκριβοῦς ὄντα εὗρεν, ἐκεῖθεν μὲν ἀπεδράπετο· ἐπεὶ δὲ ὃν τὸν μήδων βασιλέα Ἀρταουάσδην τῆς Ἀρμενίας τὸ μεῖζον βασιλεὺς ὁμωνύμωτέ οἱ καὶ ἐξόρκῳ ὄντι πειθεὶς ἐγκαθῦσαι, πρὸς τὴν Ἀρμενίαν εὐθὺς ὡσαύτως εἶχεν ἐχώρησε, καὶ μαθὼν ἐνταῦθα ὃν μῆδον πολλῷ ἀπὸ τῆς οἰκείας ὅτι τῇ τῶν Πάρθων συμμαχίᾳ ἀπηρκότα, τὰ μὲν σκυλοφόρα, καὶ τὸ γραπτὸν μέρος μετ' ὀπαδοῦ τινὸς ἀπιόντος ὑπελείπετο, ἐπαχολουθεῖν σφας κελεύσας· αὐτὸς δὲ τοὺς ἱππέας, καὶ τὸ πεζὸν ὃ κράτιστον λαβών, ἠπείγετο ὡς καὶ αὐτὸς οἷός τε πρὸν τὴν ἐναντίων αἵρησιν, καὶ τοῖς προσάντεσι τῶν βασιλείων αὐτῶν προστεθεν, χώματά τε ἔχον, καὶ προσβολὰς ἐποιεῖτο. πυθόμενοι δὲ ταῦτα ὅ, τε Πάρθος καὶ ὁ μῆδος ἐκεῖνον μὲν μάτην εἶναι πονεῖσθαι (ἅτε γὰρ τείχη ἰσχυρὰ ἔχοντα, καὶ συχνοὶ ἀπ' αὐτῶν ἠμύνοντο) τὰς δὲ δὴ σατραπείας ἀπροσδοκήτως τε ἐν τῇ πορείᾳ καὶ κεκμηκότι προσπεσόντες, πρίν τινας πλοῦ τὸν πολέμαρχον τῶν ἐν τοῖς πόντῳ βασιλεύοντος, καὶ τότε συσταλέντας αὐτοῖς, ἐφόβησαν· τοῦτον γὰρ δὴ μόνον δὲ ἐζώγρησαν καὶ ἀπέκτεινάν, χρήματα λαβόντες. ἠδυνήθησαν δὲ ταῦτα προσάξαι, ὅτι ὁ μὲν Ἀρμένιος οὐ προσέμενε τὴν μάχην, ἀλλὰ δὲ διωκτὸς ἦν, ὡς φασί τινες, ὅτι κεκυρῶσαι τοῖς ῥωμαίοις, οὔτε τοῦτο ἐποίησεν, οὔτε πρὸς τὸν Πάρθον ἀφίκετο, ἀλλ' ἐς τὴν οἰκείαν ἐχώρησεν· ὁ δὲ Πάρθος ἠπείγετο μὲν πρὸς τὸν προφθάσαντα προσελθοῦσθαι οἱ ὑπὸ τῶν σατραπῶν ἀγγελίαν, ὡς καὶ βοηθήσων αὐτοῖς, ὑστέρησε δὲ· ἔξω γὰρ τῶν νεκρῶν, οὐδένα εὗρε, δὲ κτείνουτ' ἐφοβήθη, ὅτι δὲ οὐδεὶς ὧν βαρβάρων ἐπέτυχεν, ὑπεπτόησέ τε ἀπελπισθέντας τοὺς αὐτοὺς ὑπὸ δέους, δὲ ἀνέθαρσησε. καὶ ἐκ τούτου συμβάντων σφισιν οὐ πολλῷ ὕστερον, ὕστερον μὲν αὐτῶν ἐποίησατο· οἱ γὰρ σφενδονῆται πολλοί τε ὄντες, καὶ μακροτέρων τῶν τόξων ἰέντες, πάντα δὲ ὃν κατάφορκτον ἰσχυρῶς βυμαίνοντο· οὐ μόνον τοι καὶ ἀξιόλογόν τι πλῆθος ἔφθειρον· οἱ γὰρ βάρβαροι διὰ ταχέων ἵππευον. τοῖς τε οὖν προσάπτοις αὖθις προσέμιξε, δὲ ἐκεῖνα ἐπολιόρκει, τοὺς μὲν πολεμίους μηδὲν μέγα λυπῶν (οἵ τε γὰρ ὁδὸν ὄντες, ἰσχυρῶς αὐτὸν ἀπεχρούοντο, δὲ οἱ ἔξωθεν, οὐ ῥᾳδίως αὐτοῖς συνέμισγον) ὧν ὅ δὴ σφετέρων, πολλοὺς μὲν ὑπὸ τῆς τῶν ὁπλιδείων καὶ ζητήσεως καὶ ἐπαγωγῆς ἀποδρήναι, συχνοὺς δὲ δὲ αὐτὸς κολάζων. ὃ μὲν γὰρ πρῶτον ἕως ἔτι αὐτόθεν πρὸν τὸν Εὐφρώτην διαβαίνων, ἐξήρκουν ἐς ἀμφότερα, ὥστε καὶ τὸν προσιόντα καὶ τὸν λῆψιν αὐτῆς ἀσφαλῆ ποιεῖσθαι· ἐπεὶ δὲ ἐκ τε ἐγγὺς πόντα κατεμαλώτο, καὶ πόρρω ποι οἱ στρατιῶται προσχωρεῖν ἠναγκάζοντο, σπανίζοντο αὐτοῖς, εἰ μὴ ὀλίγοι ποι πεμφθεῖεν, μὴ μόνον μηδὲν φέρειν, ἀλλὰ καὶ προσαπόλλυσθαι· εἰ δὲ δὴ πλείονες, ἔρημον ὃ τεῖχος τῶν πολιορκουμένων καταλείπειν, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἐν τούτῳ, πολλὰς δὲ καὶ μηχανὰς ἐπεξιόντων σφίσι τῶν βαρβάρων, ἀποδρήναι. καὶ Δημ. Θρᾷξ ὁ Δυτώνιος καὶ κριθεὶς πᾶσιν αὐτοῖς

Artuasdes

Oppius Stra tianus

Proaspa. V.

Polemō

Praaspa. V

τοῖς δυτὶ ὃ σίτου ἔδωκε, δὲ ἐδεκάτευσε ἵνας, ὁ, τ' συμπάσῃ πολιορκεῖν δοκοῦν, καὶ τὸ πολιορκουμένων ἔπαγεν. οἵτ' γὰρ ἐν ᾧ τείχη τοῖς χωρίοις τὸ ἐπεκδρομῶν ἀκριβῶς ἐτήρουν, καὶ οἱ ἔξω τοῖς τε κατ' χώραν μόνοισιν αὐτοῖς, ὁπότε δίχα ἠμύνοντο, δῆλοι καὶ προσπελαύοντες ἐξαπίνης, δὲ ἀποστρέφοντες, δι' ὀλίγου ἐνέκειντο, καὶ τοῖς σιταγωγοῦσιν, ὅτι μόνας κώμας ἀπῆσαν, οὐκ ἠνόχλουν, σπεδαννυμένοις ὅ δὴ καὶ αὐτομολίζοντο προσέπιπτον αὐτόθεν. προσκαθημένων δ' οὖν καὶ ὡς αὐτὸ τὴν πόλιν, δείσας ὁ Φραάτης μὴ καὶ κακόν τι αὐτοῖς ἐν ᾧ χρόνῳ, ἢ δὲ καθ' ἑαυτὸν τόπον λιμὸς, ἢ καὶ συμμαχίαν ποθὲν προσλαβόντες, ἐπέσειν αὖθις ἀποπέμψας ἵνας ὑπεκηρυκεύσατο οἱ, ὡς καὶ ῥᾷστα ὧν ἀπορῶν τευξόμενον. καὶ τούτου τοῖς τε πεμφθεῖσιν ἀπεκρίνατο, ὅτι τε χρυσοῦ δίφρου καθήμενος, καὶ τὴν ὑδραν τοῦ τόξου φάλλων, καὶ καταδραμὼν αὖθις πολλά, τέλος τὴν εἰρήνην, ἀλλ' γε ἐθέλοι μάχεσθαι ὑποστρατοπεδοῦσονται, δώσων ὑπέσχετο. ἀκούσας δὲ τοῦτο ὁ Δυτώνιος, καὶ φοβηθείς τε ἅμα τὴν μεγαλαυχίαν αὐτοῦ, καὶ πιστεύσας ὅτι ἀληθῆ μετασῇ, ἀπείσατο, ἀπωμύνεσθαι, μηδὲν τῶν ἐς τὴν πολιορκίαν προσκαθασμένων, ὡς δὲ ἐν φιλίᾳ φθείρας. ποιήσαντος δὲ αὐτοῦ τοῦτο, καὶ τὰς ἀπορίας προσδεχομένου, οἵ τε μῆδοι δὲ τὰ μηχανήματα κατέκαυσαν, καὶ τὰ χώματα διεσκέδασαν, καὶ οἱ πρῶτοι λόγου μὲν οὐδένα ἐν τῆς εἰρήνης αὐτοῦ ἐπεμνήσθη, προσπεσόντες δὲ ἀφνίδιοι, πολλὰ καὶ δεινὰ εἰργάσαντο. ὡς δὲ ἔμαθεν ὅτι ἠπάτηται, προσκαθεζόμενος μὲν οὐκέτ' ἐνόμισεν, (ἅτε γὰρ ὅτι μετέωρος ἦσαν καταλύσεσθαι προσδόκησε, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐς ἀθυμίαν ἐκ τῆς τῶν ἀπορίας ἐμβληθὲν οὐκ ἠθέλησεν) ἐπειγόμενος δὲ, ἐπειδὴ ἅπαξ ἐξαναχθήσεσθαι, ἐς τὴν Ἀρμενίαν ἔγνω, καὶ ἑτέραν ἵνα ὁδὸν· ἐν γὰρ ἦλθον ἀποκεκλῆσθαι σφίσι πανταχόθεν νομίζοντες, διερχόμενοι, πολλὰ καὶ ἄτοπα ἔπαθον. ἐς τε γὰρ χωρία ἄγνωστα ἐσπίπτοντες, καὶ προσέτι καὶ οἱ βάρβαροι τὰ γενόμενα αὐτῶν προκαταλαμβάνοντες, τὰ μὲν ἀπέκαπτον, τὰ δὲ ἀπεσάλευον, τὸν τε ὑδρείαν πανταχοῦ ἐδυσχέραινον, καὶ τὰς νομὰς ὀξέτερον, καὶ εἴγε που κατὰ τύχην δι' ὀπλιτοτέρων ἵνων πόντων χωρήσειν ἔμελλον, ἐκείνων μὲν σφας, ὡς καὶ προκατειλημμένων ψευδαγγελίαις, ἀπέτρεπον, ἑτέρας δ' ὁδοὺς προσελέγοντο μένας ἰέναι ἐποίουν· ὥστε πολλοὶ μὲν ἐν ταῖς τοιούταις, πολλοὶ δὲ καὶ ὑπὸ λιμοῦ ἐφθείροντο. καὶ ἐκ τούτου καὶ αὐτομολία τις ἐγίνετο· κἀν πάντες μετέσχομεν, εἰ μὴ ὅτι οἱ βάρβαροι τοὺς ἑλληνίσαντας αὐτῶν ποιησάμενοι, ἐν τοῖς τῶν ἀνδρῶν ὀφθαλμοῖς κατεπόξευσαν. τούτου τε οὖν ἕνεκα, καὶ τι καὶ τοιόνδε προσέτι τῇ τύχῃ ἐβούλετο· ἐπαναστάντες ποτὲ ἐς ἐνέδραν, καὶ πυκνοῖς τοξεύμασι βαλλόμενοι, τὸν τε χελώνην ἐξαπιναίως συνανασπάσαντες ἐποίησε, καὶ τὰ πρόπαντα σφῶν τὰ ἐρίσπεφ προσεῖχε τὸν χελώνην ἤρεισαν. νομίσαντες οὖν οἱ βάρβαροι (οὐ γὰρ πω τοιοῦτόν τι ἑωράκεσαν) καταπεπληγέναι τε ὑπὸ τῶν τραυμάτων, καὶ μιᾶς ὀπτικοπῆς εἶναι, τὰ μὲν τόξα ἀπέρριψαν, καὶ ἀπὸ τῶν ἵππων ἀπεπήδησαν, τοῖς δὲ ἀκινάκας ἀνασπάσαντες, ἐξῆλθόν σφισιν ὡς δὲ ὀπισθάξοντες αὖθις προσῆλθον. κἀν τούτῳ ἐξαναστάντες οἱ ῥωμαῖοι, πᾶσάν τε ἀπὸ παντὸς τέλους τὴν φάλαγγα ἅμα ἀνέπτυξαν, καὶ τοῖς πλησίοις ἀντιπροσώποι ὡς ἕκαστοι προσπεσόντες, παμπληθεῖς, οἷα γυμνοῖς ὡπλισμένοι, ἀπροσδοκήτως προσκαθεσθέντες, τοξόται ὁπλῖται, βαρβάροις ῥωμαῖοι κατέκοψαν, ὥστε τοὺς λοιποὺς πάντας τραχηλοκοπήσαι, καὶ μηκέτι μηδὲν αὖθις ἐπακολουθῆ-

χελώνην ἐποίησαν

χελώνη. 1. testudo gm fiebat

σαν. ἡ δὲ δὴ χελώνη αὕτη διάδετις ὅστις, καὶ τόνδε τὸν τρόπον γίγνεται· τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ οἱ ψιλοί, οἵ τε ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῷ στρατεύματος τετάχαται· τῶν δὲ ὁπλιτῶν οἱ μὲν ταῖς πλευμονίαις ἀσπίσι ταῖς κοίλαις ταῖς ἐκλίνουσι σφόδρα χρώμενοι, καὶ τὰ ἔμπροσθεν, ὥστε ἐν πλινθίῳ λίθῳ, ἢ ἄλλῳ τοιούτῳ, τὰ ἄνω), καὶ τοὺς ἀμφὶ τοὺς ἔξω τε ἕστηκότας, καὶ τὰ ὅπλα πλείστοις ἐκαλύπτουσι· οἱ δὲ ἕτεροι οἱ τὰς πλατείας ἀσπίδας ἔχοντες, ἔν τε τῷ μέσῳ συνασπίζονται, καὶ ἐκείνας καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀμφὶ αὐτοὺς ὑπερασπίζουσιν, ὥστε μήτ' ἀμφὶ τι πλεῖον ἀσπίδων δέχεσθαι πάσης ὁμοίως τῆς φάλαγγος οὔσης, καὶ οὐ σκέπειν τῶν βελῶν πάντως αὐτοὺς ὑπὸ τῆς πυκνότητος τῆς συντάξεως γίγνεσθαι. οὕτω γὰρ τοι ἀσφαλὴς ἰσχυρίζεται, ὥστε καὶ βαδίζειν ἔνιας ἐπὶ πολὺ ἐπὶ αὐτῆς, καὶ τοὺς ἵππους, καὶ ὀχήματα, ὁσάκις δὴ οὐ κοίλῳ ἔνι καὶ τεναῷ χωρίῳ γένωνται, ἐνελαύνεσθαι. τοιοῦτον μὲν δὴ τὸ σχῆμα τῆς τάξεως τοῦτ' ἐστί, καὶ ἀσφαλοῦσθαι καὶ τὴν τῆς χελώνης ἐπίκλησιν τοὺς τε ἰσχυρὸν καὶ τοὺς ὀλιγόπαυστον αὐτῆς εἴληφε. χρῶνται) ἢ αὐτῇ διχῇ· ἢ γὰρ τοὺς φρουρεῖόν τι τοὺσμισόγειος τοὺσπορεύονται, καὶ πολλάκις καὶ ἐπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος ἀναβιβάζουσί τινας, ἢ ὑπὸ τοῖξοτῶν ποτε τοὺσιχαδέλες, κυπαίζουσι πόρτες ἅμα (καὶ γὰρ οἱ ἵπποι ὀκλάζειν τε καὶ κατακλίνεσθαι διδάσκονται) καὶ τοῦτο δόκησιν σφισιν, ὡς καὶ κεκμηκότες τοῦδε σχόλες, ἀξεγείρονταί τε, πελασθέντων αὐτῶν ἐξαίφνης, καὶ ἐς ἔκπληξιν σφᾶς καθιστᾶσιν. ἡ μὲν οὖν χελώνη αὕτη τοιοῦτός ἐστιν. Δυτώνιος δὲ ὑπὸ μὲν τῶν πολεμίων οὐκέτ' ἐπόνει δεινόν ἔπαθεν, ὑπὸ δὲ δὴ τῶ ὑγρῶν δεινῶς ἐπαλαιπώρησε. χειμών τε γὰρ ἤδη ἦν, καὶ ἡ ἀρμυρία ἡ ἐν τοῖς ὄρεσι, δι' ὧν τὸν ἐκ μόνων ἀναπηρῶς ἐπορεύθη, χρυσαλλώδης ἀεί ποτε ὄντι, ἅτε πεδία πολλὰ εἶχον, ἐνταῦθα δὴ καὶ μάλιστα αὐτοῖς συνεπέθετο· ὅθεν τὸν συχνὸν μὲν ἀπολυμένων, συχνὸν δὲ καὶ ἀπομάχων γινομένων, οὐκ ἐῶν εἶχε τὴν καθ' ἕκαστον αὐτῶν πύσιν, ἀλλ' ἀπηνόρθωσε μηδὲν τοιοῦτον μηδέν᾽ α οἱ ἀγγέλλειν· καὶ τόν τε ἀρμυρίον, καὶ τοι ἐν ὀργῇ τε ὅτι ἐλαττέλιπε σφας ἔχων, καὶ ἀμωρήσασθαι ὀπιθυμῶν, καὶ ὑπῆλθε καὶ ἐθεράπευσεν, ἵνα τά τε ὀπίσθια καὶ χρήματα πρὸς αὐτὸν λάβῃ, καὶ τέλος ὡς οὔτ' ἐρχέσαι τοὺς πλείω πορείαν οἱ στρατιῶται, καὶ τῶν ἐν χειμῶνι, ἐδυσάρεστο, καὶ ἅμα καὶ μᾶτιν ταλαιπωρήσειν ἔμελλον, (ἐπισφρέψαι γὰρ ἐς τὴν ἀρμυρίαν οὐκ ἐς μακρὰν ἐνενόει) πολλὰ μὲν ἐξεθώπευσεν αὐτόν, πολλὰ δὲ καὶ καθυπέσχετο αὐτῷ, ὅπως σφίσι χειμάσαι καὶ χάραν ὀπιδρέψῃ, λέγων ὅτι ὧ ἦει ὀπίσω τοῖς πρώτοις αὖθις ὀπισταλεύσῃ. καὶ οἱ καὶ τῆς κλεοπάτρας χρήματα ἦλθεν, ὥστε τοῖς τε ὁπλίταις καὶ ἕκαστον δραχμὰς πέντε καὶ τεσσαράκοντα, καὶ τοῖς ἀλλοις ὃ ἱκανοὺς μισθὸν δοθῆναι. ἐπειδή τε οὐκ ἐξήρκεσέ σφισι τὰ πεμφθέντα, τοσοσπεδωκε τοῖς λοιποῖς οἴκοθεν, ὃ μὲν ἀνάλωμα ἑαυτῷ, τὸν δὲ δὴ τῆς χάριτος δόξαν, τῆς κλεοπάτρας τοσοποιούμενος. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ τοῖς φίλοις ἤρανισε, πολλὰ δὲ καὶ τοὺς τῶν συμμάχων ἠργυρολόγησε. καὶ ὁ μὲν ταῦτα τοσεξάς, ἐς τὸν αὖγυστον ἀπῆρεν. οἱ δὲ δὴ οἴκοι ῥωμαῖοι ἠγνόουν μὲν οὐδὲν τῶν γεγονότων, οὐχ ὅτι γε καὶ ἐκεῖνος ἐπέσχε σφισι (πάντα γὰρ δι' ἀγγέλων διεχρῆ σαν ἐκρυπτε, καὶ ὅστις ἄγε αὐτῶν καὶ ἐς ὃ ἐναντιώτατον, ὡς καὶ Βιτρουβίων ἔγραφεν) ἀλλ' ὅτι ἤπτε φήμη τὸν ἀμήχανον ἐσήγαγε, καὶ ὁ καίσαρ οἵ τε ἀμφὶ οἱ στωνῖες αὐτῷ, καὶ ἐπολυτοσαγμόνουν ἀκριβῶς αὐτά, καὶ διεθρύλλουν, οὐ μόνοι τοι καὶ ἐν ὧ κοινῷ διήλεγον, ἀλλὰ καὶ ἐβουθύτουν, καὶ ἐώρταζον· τῷ γὰρ καίσαρος τοὺς σέξτον ἔτι καὶ τότε τοσοσταλάοντος, οὔτε

οὔτε δυσαρεπὴς, οὔτε ὀπίκωμος ὁ ἔλεγχος αὐτῶν γίγνεσθαι ἐδύνατο. ὁ δ' οὖν δυτώνιος ταῦτά τε οὕτως ἐτοσεξξε, καὶ δυναστείας, ἀμύντα μὲν γαλατίας, καὶ Amyntas
χαμματεῖ τὸν δηϊοπάτορα ἡγεμόνα, ἔδωκε, καὶ λυκαονίας, παμφυλίας τέ τινα αὐτῷ Deiotari
τοσοδεῖς· δεχελάῳ δὲ καππαδοκίας, ἐκβαλὼν τὸν ἀριαράθην. ὁ δ' ἀρχέλαος Archelai
ἦν τοῖς μὲν παῦρος, ἐν δὲ τοῖς ῥωμαίοις διὰ πολεμησόντων ἐν, ἐκ δὲ μηδὲς ἑταίρας γεγενήμενος. οὐ μέντοι ἀλλ' ὅτι μὲ τούτοις ἦτον ὁ αὐτώνιος (ἐν γὰρ τοῖς ἀμφοτέροις ἐμεγαλοφρονήθη) κακῶς τοῦδε Axiarathes
τοῖς πολίταις ἤκουεν· ὅτι δὲ δὴ τὴν κλεοπάτραν μεγάλως διεβλήθη, ὅτι τε παῦδας ἐξ Cleopatra
αὐτῆς, πρεσβυτάτους μέν, ἀλέξανδρον καὶ κλεοπάτραν (ἦν γὰρ δίδυμοι) νεώτατον δὲ τοῦλεμαῖον ὃν καὶ Φιλάδελφον ὑπικλήθεντα, ἀνείλετο, καὶ ὅτι πολλὰ μὲν Ptolemæum philadelphi
τῆς ἀραβίας, τῆς τε μάλιτου, καὶ τῆς τῶν ἰτυραίων (ὃν γὰρ λυσανίαν ὁ αὐτὸς βασιλέα Malchi
σφῶν ἐπεποιήκει, ἀπέκτεινεν ὡς τὰ τοῦ παύρου πρεξάντα) πολλὰ δ' ἐκ τῆς φοινίκης, τῆς τε παλαιστίνης, κρήτης τέ τινα, καὶ κυρηναίου, πλήν τε κύπρου αὐτοῖς ἐχαρίσατο. τότε μὲν τοῦτα ἔπρασσεν· ὁ δ' ἐρμόδωρος ἔτει ὕστερον πομπηίου καὶ ὁ κορνουφίκιος ὑπάτευσαν, τραπόμενος ὅπῃ ὃν ἐρμόδιον ἐπεχείρησεν, ἐλπίδα τοῦ μηδὲν οὐκ ἐκ μαχίης ἔχων, ὅτι πρὸς τε τὸν φαρνάκην ἀναναικήσας, ὅτι τῶν μήτε τῶν λαφύρων πολλὰ τῶν αὐτοῦ, μήτ' ἀλλου τινὰ τιμὴν λαβών, καὶ ὃν ἐρμόδιον ὑμωρήσασθαι τῆς τῶν ῥωμαίων ἐπαγωγῆς ἐθελήσας, ὃν πολέμιόν αὐτῷ προσεπέμψε, καὶ φιλίαν καὶ συμμαχίαν αὐτῶν. οὕτω γὰρ που ὑπὸ πάσης τῆς προφάσεως, ὥστε καὶ ἐκείνῳ πείσασθαι, καὶ ὧ πολέμιον μισθὸν τῆς κηρυκείας τὴν μικροτέραν ἀρμενίαν μεταξῶτα δοῦναι. ὃν δ' οὖν ἐρμόδιον προτερον μὲν ἐς τὴν αἴγυπτον, ὡς καὶ φίλον, καὶ ὡς ἐνταῦθα αὖθις ἀπόνως προσλαβεῖν καλεργάσηται, μελεπέμψατο· ἐπεὶ δ' ὑποτοπήσας ταῦτ' οὐχ ὑπήκουεν, ἕτερόν τινα ζῆτον ἐξαπατῆσαι ἐπετούλλυσε. φανερῶς μὲν γὰρ οὐκ ὠργίζετο αὐτῷ, μὴ καὶ πολεμωθείη, ὡς δ' ὅτι τοὺς πρώτους καὶ τότε στρατεύσων, ἵνα ἀποδράσκυον αὖθις ἥρῃ μὲν γὰρ ὃν τῆς αἰγύπτου μαθὼν δὲ καὶ ὁδὸν τὴν ὀκλαουΐαν ἀπὸ τῆς ῥώμης ἀφικνεῖσθαι, οὐκέτι προαιτέρω προσεχώρησεν, ἀλλ' ἀνεκαμίσθη, καίτοι πρὸς αὐτὸν οἰκαδε αὐτῇ ἐπεμελεῖτο χελώνας, καὶ μεταξῦτα τὰ δῶρα τὰ πεμφθέντα πρὸς αὐτῆς, τότε δή, ὃ τοὺς στρατιώτας οἷς προσῆδ' ἀδελφῷ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἠτήκει, λαβών. καὶ ὁ μὲν ἕλα καὶ μᾶλλον τοῦ τε ἔρωτι καὶ τῇ ἀνοητείᾳ τῇ τῆς κλεοπάτρας ἐδούλευε· καίτοι γε δὲ ἐν τούτῳ ὑπῆν ὅ, τε σέξτος ἀπολώλη, καὶ τὰ ἐν τῇ λιβύῃ καταστάσεως ἐδεῖτο, ἦλθε μὲν ἐς τὴν σικελίαν, ὡς καὶ ἐκεῖσε πλουσούμενος, ἐλεγονίσας δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ χειμῶνος, οὐκέτι ἐπεραιώθη. οἵτε γὰρ σάλασσοι καὶ οἱ ταυρίσκοι, λιβυρνοί τε καὶ ἰάπυγες οὐδὲν μὲν οὐδὲ ἐκ τῶν μέτειον ἐς τοὺς ῥωμαίους ἐσέπρασσον, ἀλλὰ τήν τε στρατηλάσιν τῶν φόρων ἐξέλιπον, ὡς ἐσοδωσόντα ἔσεν ὅτε ἐς τὰ ὁμοσπόντα σφίσιν ἐκακούργουν· τότε δὲ φανερῶς πρὸς τὴν ἀποστασίαν αὐτῶν ἐπεμένησθε. δι' οὖν τοῦτ' ἀναστρέψας, τάχα δή ἐπ' αὐτοὺς πρεσβεύσασθαι, καὶ ἐπειδή τινες τῶν ἀφεθέντων τε ἐσασίασθε, καὶ μηδὲν λαβόντων, στρατεύσασθαι αὖθις ἠθέλησθε, ἐς ἓν σφας στρατόπεδον καλέσαι ἐθέλησεν, ἵνα ἰδίᾳ καὶ καθ' ἑαυτοὺς ὄντες, μήτε προσδιαφθείρωσί τινα, καὶν ἄρα νεωτερεῖσαί τι βουληθῶσιν, ἐκδηλοι πᾶσι γένωνται. ὡς δ' οὐδὲν μᾶλλον ἐσωφρονίσθησαν, ὀλίγους ἐξ αὐτῶν τοὺς πρεσβυτάτους ἐς γαλατίαν κλεουχήσοντας ἔπεμψε, νομίσας

Octauia uenit ad Antonium

Salassi
Taurisci
Liburni
Iapyges

καὶ τοὺς ἄλλους ἐκ τούτου καὶ ἐπίστευε καὶ κατεστήσατο. ἐπεὶ δὲ καὶ ὡς ἐθρασύνοντο, δίκην τινὰς αὐτῶν ἔδωκε. προεξωσθέντων τε ἐπὶ τούτῳ τῶν λοιπῶν, συνεκάλεσέ τε αὐτοὺς ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι, καὶ περισχὼν τῷ στρατῷ, τά τε ὅπλα ἀφείλετο, καὶ τῆς στρατείας ἔπαυσε. καὶ οὕτω τήν τε ἑαυτῶν ἀσθένειαν ἅμα καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος φρόνημα μαθόντες, ἀληθῶς τε μετεβάλοντο, καὶ πολλὰ αὐτὸν ἱκετεύσαντες, ἀνεστρατεύσαντο. ὁ γὰρ Καῖσαρ στρατιωτῶν τε δεόμενος, καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ ὁ Ἀντώνιος αὐτοὺς σφετερίσηται, συγγινώσκειν τέ σφισιν ἔφη, καὶ χρησιμωτάτους πρὸς πάντα αὐτοὺς εἶχε. τοῦτο μὲν ὕστερον ἐγένετο. τότε δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἑτέροις τισὶ καταστρέψασθαι προσέταξεν, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοὺς Ἰάπυγας ἐστράτευσε. καὶ τοὺς μὲν ἐντὸς τῶν ὀρῶν, οὐ πάνυ πόρρω τῆς θαλάσσης οἰκοῦντας, ἀπονώτερον προσηγάγετο, τοὺς δὲ ἐπί τε τῶν ἄκρων, καὶ ἐς τὰ ἐπιθάτερα αὐτῶν, οὐκ ἀταλαιπώρως ἐχειρώσατο. τὴν γὰρ Μέτουλον τὴν μεγίστην σφῶν πόλιν κρατυνάμενοι, πολλὰς μὲν προσβολὰς τῶν Ῥωμαίων ἀπεκρούσαντο, πολλὰ δὲ μηχανήματα κατέφλεξαν, αὐτόν τε ἐκεῖνον ἀπὸ πύργου τινὸς ξυλίνου ἐπιβῆναι τοῦ περιβόλου πειρώμενον κατέτρωσαν, καὶ τέλος ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον ἀπήμυναν, ἀλλὰ καὶ δυνάμεις προσμετεπέμπετο, συμβῆναί τε βούλεσθαι ἐπλάσαντο, καὶ φρουροὺς ἐς τὴν ἄκραν ἐσδεξάμενοι, ἐκείνους τε τῆς νυκτὸς ἅπαντας ἔφθειραν, καὶ τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν. καὶ οἱ μὲν ἑαυτούς, οἱ δὲ καὶ τὰς γυναῖκας, τά τε παιδία προσαπέκτειναν, ὥστε μηδοτιοῦν ἀπ' αὐτῶν τῷ Καίσαρι περιγενέσθαι. οὐ γὰρ ὅτι ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ζωγρηθέντες σφῶν ἑκούσιοι οὐ πολλῷ ὕστερον ἐφθάρησαν. ἐπεὶ δ' οὖν οὗτοί τε ἀπωλώλεσαν, καὶ οἱ ἄλλοι κατεστράφατο, μηδὲν ἀξιόλογον πράξαντες, ἐπὶ Παννονίους ἐστράτευσεν, ἔγκλημα μὲν οὐδὲν αὐτοῖς ἐπιφέρων (οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἠδίκητό τι ὑπ' αὐτῶν) ἵνα δὲ δὴ τοὺς στρατιώτας ἀσκῇ τε ἅμα, καὶ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων τρέφῃ, πᾶν τὸ τῷ κρείττονι τοῖς ὅπλοις ἀρέσκον, δίκαιον ἐς τοὺς ἀσθενεστέρους ποιούμενος. οἱ δὲ δὴ Παννόνιοι νέμονται μὲν πρὸς τῇ Δαλματίᾳ, παρ' αὐτὸν τὸν Ἴστρον, ἀπὸ Νωρικοῦ μέχρι τῆς Μυσίας τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ· κακοβιώτατοι δὲ ἀνθρώπων ὄντες, οὔτε γὰρ γῆς, οὔτε ἀέρων εὖ ἥκουσιν, οὐκ ἔλαιον, οὐκ οἶνον, πλὴν ἐλαχίστου, καὶ τούτου, γεωργοῦσιν, ἅτε ἐν χειμῶνι πικροτάτῳ τὸ πλεῖστον διαιτώμενοι, ἀλλὰ τάς τε κριθὰς καὶ τοὺς κέγχρους καὶ ἐσθίουσιν ὁμοίως καὶ πίνουσιν, ἀνδρειότατοι δ' οὖν τῶν πάντων ὧν ἴσμεν νομίζονται· θυμικώτατοι γὰρ καὶ φονικώτατοι, οἷα μηδὲν ἄξιον τοῦ καλῶς ζῆν ἔχοντες, εἰσί. ταῦτα δὲ οὐκ ἀκούσας, οὐδ' ἀναγνοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ μαθών, ὥστε καὶ ἄρξας αὐτῶν, οἶδα. μετὰ γάρ τοι τὴν ἐν τῇ Ἀφρικῇ ἡγεμονείαν, τῇ τε Δαλματίᾳ, ἧς ποτε καὶ ὁ πατήρ μου χρόνον τινὰ ἦρξε, καὶ τῇ Παννονίᾳ τῇ ἄνω καλουμένῃ προσετάχθην, ὅθεν ἀκριβῶς πάντα τὰ κατ' αὐτοὺς εἰδὼς γράφω. ὀνομάζονται δὲ οὕτως, ὅτι τοὺς χιτῶνας τοὺς χειριδωτοὺς ἐξ ἱματίων τινῶν ἐς πάννους ἐπιχωρίως πως καὶ κατατέμνοντες καὶ προσαγορεύοντες συρράπτουσι. καὶ οἱ μὲν εἴτ' οὖν διὰ τοῦτο, εἴτε καὶ δι' ἄλλο τι οὕτως ὠνομάδαται, τῶν δὲ δὴ Ἑλλήνων τινὲς τὸ ἀληθὲς ἀγνοήσαντες, Παίονας σφᾶς προσεῖπον, ἀρχαίου μέν που τοῦ προσρήματος τούτου ὄντος, οὐ μέντοι καὶ ἐκεῖ, ἀλλ' ἔν τε τῇ Ῥοδόπῃ, καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τῇ νῦν μέχρι τῆς θαλάσσης· ὑφ' οὗπερ καὶ ἐγὼ ἐκείνους μὲν Παίονας, τούτους δὲ Παννονίους, ὥσπερ που καὶ αὐτοὶ ἑαυτούς, καὶ Ῥωμαῖοι σφᾶς καλοῦσι, προσαγορεύσω. ἐπὶ δ' οὖν τούτους ὁ Καῖσαρ τότε στρατεύσας, τὸ μὲν πρῶτον οὐκέτι ἥρπαζε, καίπερ καὶ τὰς κώμας αὐτῶν τὰς ἐν

τοῖς

Metulū .V.

Pannonij ubi

Noricū

Mysia Europæ

Pannoniæ sterilitas & penuria necessariorū

κέγχρους

Pannonij unde dicti

Pannonia Supior

Pæones a græcis dicti pannonij

Rhodope Mons

τοῖς πεδίοις ἐκλιπόντων· ἤλπιζε γὰρ ἐθελοντὰς αὐτοὺς ἐπάξεσθαι. ὡς δὲ καὶ προσχωροῦντα αὐτὸν πρὸς Σισκίαν ἐλύπησαν, ὠργίσθη, καὶ τήν τε χώραν σφῶν ἔκαιε, καὶ πάνθ' ὅσα ἐδύνατο λείαν ἐποιεῖτο. πλησιάσαντος δὲ αὐτοῦ τῇ πόλει, οἱ ἐπιχώριοι παραυτίκα μὲν ὑπὸ τῶν δυνατῶν ἀναπεισθέντες, ὡμολόγησάν τε αὐτῷ, καὶ ὁμήρους ἔδοσαν· μετὰ δὲ τοῦτο τάς τε πύλας ἀπέκλεισαν, καὶ ἐς πολιορκίαν κατέστησαν. εἶχον μὲν γὰρ καὶ τείχη ἰσχυρά, τὸ δ' ὅλον ποταμοῖς δύο ναυσιπόροις ἐθάρσουν. ὁ γὰρ Κόλοψ ὀνομαζόμενος παρ' αὐτὸν τὸν περίβολον παραρρέων, ἐς τὸν Σάουον ὀλίγον ἀπέχοντα αὐτοῦ ἐμβάλλει, καὶ νῦν πᾶσαν τὴν πόλιν ἐγκεκύκλωται, Τιβερίου τάφρῳ τινὶ μεγάλῃ ἐς τοῦτο αὐτὸν κατασκευάσαντος, δι' ἧς ἐς τὸ ἀρχαῖον αὖθις ῥεῖθρον ἐπανέρχεται. τότε δὲ τῇ μὲν τοῦ Κόλοπος παρ' αὐτὰ τὰ τείχη παρεξιόντος, τῇ δὲ τοῦ Σαούου ὀλίγον ἄπωθεν παραρρέοντος, διάκενόν τι κατελέλειπτο, ὃ καὶ σταυρώμασι καὶ ταφρεύμασιν ὠχύρωτο. ὁ οὖν Καῖσαρ πλοῖα παρὰ τῶν ταύτῃ συμμάχων ποιηθέντα λαβών, καὶ διά τε τοῦ Ἴστρου ἐς τὸν Σάουον, καὶ δι' ἐκείνου ἐς τὸν Κόλοπα αὐτὰ ἀνάγων, προσέβαλλέ σφισι τῷ πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς ναυσί, καί τινας καὶ ναυμαχίας ἐν αὐτῇ ἐποιήσατο. καὶ γὰρ οἱ βάρβαροι μονόξυλα πλοῖα ἀντικατασκευάσαντες, διεκινδύνευον, καὶ ἔν τε τῷ ποταμῷ ἄλλους τε πολλούς, καὶ τὸν Μηνᾶν τὸν τοῦ Σέξτου ἐξελεύθερον ἀπέκτειναν, καὶ ἐν τῇ γῇ ἐχυρῶς αὐτὸν ἠμύνοντο, μέχρι οὗ τῶν συμμάχων τινὰς ἐνεδρευθῆναί τε καὶ ἐφθάρθαι ἐπύθοντο· τότε γὰρ ἀθυμήσαντες ἐνέδοσαν. καὶ οὕτως ἁλόντων ἐκείνων, καὶ τὸ ἄλλο Παννονικὸν ὁμολογίᾳ προσηγάγετο. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκεῖ μὲν Φούφιον Γέμινον σὺν δυνάμει τινὶ κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Ῥώμην ἀνεκομίσθη· καὶ τὰ μὲν ἐπινίκια ψηφισθέντα οἱ ἀνεβάλετο, τῇ δ' Ὀκταουίᾳ, τῇ τε Λιουίᾳ καὶ εἰκόνας, καὶ τὸ τὰ σφέτερα ἄνευ κυρίου τινὸς διοικεῖν, τό τε ἀδεὲς καὶ τὸ ἀνύβριστον ἐκ τοῦ ὁμοίου τοῖς δημάρχοις ἔδωκεν. ὁρμημένου δὲ αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν Βρεττανίαν, κατὰ τὸν τοῦ πατρὸς ζῆλον, στρατεῦσαι, καὶ ἤδη καὶ ἐς τὴν Γαλατίαν μετὰ τὸν χειμῶνα, ἐν ᾧ ὅ, τε Ἀντώνιος τὸ δεύτερον καὶ Λούκιος Λίβων ὑπάτευον, προκεχωρηκότος, τῶν τε νεοαλώτων τινὲς καὶ Δαλμάται σὺν αὐτοῖς ἐπανέστησαν, καὶ Παννονίους μὲν ὁ Γέμινος, καίτοι τῆς Σισκίας ἐκπεσών, ὅμως μάχαις ἀνεκτήσατο· τούς τε Σαλάσσους, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ' αὐτῶν νεωτερίσαντας, ὁ Μεσσάλας ὁ Οὐαλέριος ἐχειρώσατο. ἐπὶ δὲ δὴ τοὺς Δαλμάτας πρότερος μὲν ὁ Ἀγρίππας, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπεστράτευσε, καὶ τοὺς μὲν πλείους σφῶν αὐτοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες, ὥστε καὶ τὸν Καίσαρα τρωθῆναι, καὶ τῶν στρατιωτῶν τισὶ κριθὴν ἀντὶ τοῦ σίτου δοθῆναι, καὶ ἑτέρους τὴν τάξιν ἐκλιπόντας δεκατευθῆναι, κατεστρέψαντο· τοῖς δὲ δὴ λοιποῖς ὁ Ταῦρος ὁ Στατίλιος ἐπολέμησεν. Ἀντώνιος δὲ ἐν τούτῳ τῆς μὲν ἀρχῆς αὐθημερὸν ἐξέστη, Λούκιον Σεμπρώνιον Ἀτρατῖνον ἀντικαταστήσας· ὅθεν εἰσὶν οἳ τοῦτον, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον ἐν τῇ τῶν ὑπάτων ἀπαριθμήσει ὀνομάζουσι. πράττων δ' ὅπως ὡς ὅτι ἀπονώτατα τὸν Ἀρμένιον τιμωρήσηται, τήν τε θυγατέρα αὐτοῦ ὡς καὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τῷ υἱεῖ συνοικίσων ᾔτησε, Κύιντόν τινα Δέλλιον, παιδικά ποτε ἑαυτοῦ γενόμενον πέμψας, καὶ πολλά τινα αὐτῷ δώσειν ὑπέσχετο. καὶ τέλος ἔς τε τὴν Νικόπολιν τὴν τοῦ Πομπηίου ἀφίδιον ἅμα τῷ ἦρι ἦλθε, κἀνταῦθα αὐτὸν ὡς καὶ συμβουλεύσοντα καὶ συμπράξοντά τινα κατὰ τῶν Πάρθων μετεπέμψατο. ἐπειδή τε οὐκ ἀφίκετο, τὴν ἐπιβουλὴν ὑποπτεύσας, τόν τε Δέλλιον αὖθις ἐς λόγους οἱ προσέπεμψε, καὶ αὐτὸς οὐ-

Tuscia .V.

Colops fl.

Saums fl.

Menæ Sexti Pō. liberti mors

Fufius geminus

Antoni 2 — Coss

L. Libo

Valeri Messala

Agrippa

Statili taur

L. Semproni atratin

Q. Delli

Nicopolis .V

Artaxata .v.

δὲν ἦπιον ἀσυνδήτως τοὺς Ἀρταξάτας ἤλασε, καὶ ὅτως αὐτὸν ὀλίγα ποτὲ τοῖς μὴ πείθων
δι' ἑαυτὸν ἐταίρων, τοῖς δὲ καὶ διὰ τῶν γραπτῶν καταπλήκτων, πόλιν τε ἁπλῶς ὡς
τοὺς φίλον καὶ γράφων καὶ προσάπτων, ἐπηγάγετο ἐς ὃ γραπτὸν δεδιέναι. καὶ
τοῦθ' συλλαβών, τοῖς μὲν ποσὶν ἀδετον τεῖχε, καὶ τὰ φρούρια, ἐν οἷς οἱ ἦσαν
ἐφρούρησε, πρεῖπεν, εἴ πως ἀμαχεὶ σφας λάβοι, σκηπτόμενος δι' ὧνδε αὐτὸν
στυφληφέναι, ἵνα τοῖς Ἀρμενίοις καὶ ὅτι τῇ Ῥωμαίᾳ καὶ ὅτι τῇ βασιλείᾳ αὐ-
τοῦ δασμολογήσῃ. ὡς δ' οὔτε οἱ χρυσοφύλακες προσεῖχον αὐτοῖ, καὶ οἱ τὰ ὅπλα
Artaxes ἔχοντες, Ἀρτάξιον ὃν πρεσβύτατον τῶν παίδων αὐτοῦ βασιλέα ἀνέδειξεν,
αὐτὸν ἀγχυρᾶς ἠνύσεσιν· ἀμαχὸν γάρ, ὡς ἔοικεν, τοῦτο βασιλέα αὐτὸν γενόμενα, σιδηρᾶς
δεδιῶσι. καὶ τοῦτο τοῖς μὲν ἐθελοντῆ, τοῖς δὲ καὶ βίᾳ λαβών, πᾶσαν τὴν Ἀρμενίαν
κατέσχεν. ὁ γὰρ Ἀρτάξης ὅτῳ συμβουλῶν ἠλαπόυτο, πρὸς ὃν πρότερον ἀπεχώρησε.
πρὸς ἃ δὲ τοῦτα, ἐς τὰς ὑὸς τὸν τοῦ μήδου θυγατέρα, ὅπως ἔτι καὶ μᾶλλον αὐτὸν
προσεταιρίσηται, μηνεύσας, τὰ τε γραπτὰ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ κατέλιπε, καὶ ἐς
τὸν ἄγυπτον ἀνεκομίσθη, τόν τε ἀνδρα λείαν πολλὴν, καὶ ὃν Ἀρμένιον μετά τε τῆς
γυναικὸς καὶ μικρῶν παίδων ἄγων· καὶ σφας σὺν τοῖς ἀνδρικοῖς αἰχμαλώτοις καὶ ἐν θρι-
νικίοις ὕσιν ἐς τε τὸν ἀγεξανδρέαν προπέμψας, αὐτὸς ἐφ' ἅρματος ἐσήλασε, καὶ
τὰ τε ἀνδρα πρῶτα τῇ κλεοπάτρᾳ ἐχαρίσατο, καὶ ὃν Ἀρμένιον μικρὸν τῶν εἰκείων ἐν χρυ-
σοῖς δεσμοῖς προσήγαγε· προσεκάθητο δὲ ἐν μέσῳ τῷ πλήθει ὅτι τε βήματος
ἐπροῦσου, καὶ ὅτι δίφρου ὑπηχρύσου· οἱ γὰρ βάρβαροι ἅδην ἱκέτευε αὐτῷ, ὅτε
προσεκύνησθε, καίτοι πολλὰ μὲν καὶ ἀναισχυλόμενοι, πολλὰ δὲ καὶ βίᾳσιν ἀναπει-
θόμενοι, ἀλλ' ὀνόματι ἐ προσαγορεύσαντες, δόξαν μὲν φρονήματος ἔλαβον, κα-
κουχίαν δ' πολλὴν δίδωσι τοῦτο συνέφερετο. μικρὸν δ' τοῦτο ὁ ἀντώνιος τοῖς ἀγεξανδρεῦσι εἰ-
στίασε, καὶ τὸν κλεοπάτραν, τοῖς τε παῖδας αὐτῆς ἐν ἐκκλησίᾳ προεκάθισεν, δη-
μηγορήσας τέ νινα, ἐκείνῳ τὲ βασιλίδα βασιλέων, καὶ ὃν πτολεμαῖον, ὃν καὶ Φοίνικα
ἐπωνόμαζον, βασιλέα βασιλέων καθίσθαι ἐκέλευσε, καὶ αὐτοῖς τὸν ἄγυπτον,
τὸν τε κύπρον, δῆλον διανομὴν ἵνα ποιησάμενος, ἔδωκε. τῷ τε γὰρ πρεσβυτέρῳ
καίσαρος τὸν μὲν, γναῖκα, ὃν δὲ, υἱὸν ὄντως γεγονέναι ἔλεγε, καὶ ἐς τὸν ἐκείνου δὴ
χάριν τοῦτα ποιῆσαι ἐσκηπτετο, ὅπως τὸ καίσαρος ὂν ὀνομαζόμενον ὂν τούτου ὅτι ποιη-
τὸς, ἀλλ' οὐ γνήσιος αὐτοῦ παῖς εἴη, δηλώσῃ. ἐκείνοις μὲν δὴ τοῦτα ἔνεμε· τοῖς δὲ
αὐτοῦ παισὶ τοῖς ὀκ τῆς κλεοπάτρας οἱ γεγονόσι, πτολεμαίῳ μὲν, τὸν τε συρίαν καὶ
τὰ ὀντὲς τοῦ δυφράτου μέχρι τοῦ ἰνδικοῦ πόντου, κλεοπάτρᾳ δὲ, τὸν λιβύην
τὸν πρὸς κυρήνην, ταῦ τε ἀδελφῷ αὐτῶν ἀγεξάνδρῳ τὸν τε ἀρμενίαν, καὶ τὰλλα
τὰ πέραν τοῦ δυφράτου μέχρι ἰνδῶν, δώσειν ὑπέσχετο· καὶ γὰρ ἐκείνα ὡς ἔχων ἤδη
ἐνεμερίζετο. καὶ τοῦτα ὀκ ἐν τῇ ἀγεξανδρείᾳ μόνον εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἐς τὴν ῥώμην,
ἵνα καὶ πρὸς ἐκείνων ὃ κῦρος λάβῃ, ἐπέστειλεν. οὐ μὴν τοι καὶ ἐν ταῦ κοινῷ τι αὐτῶν
ἀνεγνώσθη. ὅ, τε γὰρ δομίτιος καὶ ὁ σόσσιος ὑπαλθύοντες ἤδη ποτε, καὶ ἐς τὰ μάλιστα
αὐτῷ προσκείμενοι, ὀκ ἠθέλησαν, καίτοι τοῦ καίσαρος ἐγκειμένου σφίσιν, ἐς πόλε-
μον αὐτὰ ἐκφῶναι. νικησάντων δὲ ἐν τούτῳ ἐκείνων, ἀντεποιήσατο ὁ καίσαρ,
μηδὲν τῶν περὶ τὸν Ἀρμένιον γεγραμμένων δημοσιεύσαι. τοῦτον γὰρ ἠλέει, ἅτε καὶ
λαθέσθαι προὸς αὐτὸν ὅτι ἐν ἀντωνίῳ κεκοινολογημένος, καὶ ἐκείνῳ τῶν νικητηρίων
ἐφθόνει. τοιαῦτα μὲν οὖν ὁ ἀντώνιος προέπλευ, ἐτήσια τῇ βουλῇ γράφων, ὅτι τῆς τε
Ἀρχῆς

Venus genitrix

Pauli regia

Aemilius lepidus Pauli

Marcia aqua

Agrippa

Agrippæ munificentia in p. ro

Astrologos & fabricatores semper urbe expulit

L. Allus

L. Asyllius

Bocchi mors

Mauritania Romanorum facta

Bibliothecæ octauianæ

ἀρχῆς παύσασθαι, ἐπ' ἐκείνῃ τῶν τε δήμων πόνται τὰ προάγματα ποιήσασθαι
θέλειν, οὐχ ὅτι τι καὶ προέξειν αὐτῶν ἔμελλεν, ἀλλ' ὅπως τοῖς περὶ αὐτὸν ἥκιστα ὂν
χάρις ἦτοι ἀναλήψεσθαι, ἅτε ἐκ πρόντα, τῶν ὅπλων προαποξηναι, ἢ καὶ ἀπει-
θήσαντα μισήσουσι. τότε μὲν δὴ τοῦτά τε ἐλύετο, καὶ τὴν πομπήιον τιμὴν τῇ ἀφρο-
δίτῃ τῇ γλυκωνίᾳ τελουμένῳ οἱ ὕπατοι ἐποίησαν, ἐν τε τοῖς ὠνίοις, ἀριστοὶ ὄντων
τῶν καίσαρος πολίαρχοι παῖδες δήμιοι ἐξ ἱππέων, ἀλλ' ὀκ ἐκ βουλευτῶν γεγο-
νότες ἦρξαν, ἐ τὴν σοαὶ τὴν παύλου καλουμένην αἰμιλίου λεπίδου παῦλος ἰδίοις
τέλεσιν ἐξωκοδόμησε, καὶ τῇ ὑπατείᾳ καθιέρωσεν· ὑπάτευσε γὰρ ὁ μὲν πρεσβύτατος τῶν ἐκείνου παίδων
τούτου· ὅ, τε ἀγρίππας τὸ ὕδωρ τὸ μαρκιον ὠνομασμένον ἐκλιπὸν φθορᾷ τῶν ὀχε-
τῶν, καὶ ἀνεκτήσατο δαπάνῃ οἰκείᾳ, καὶ ὅτι πολλὰ τῆς πόλεως ἐπωχέτευσεν. οὗτοι
μὲν οὖν καίπερ ἐξ ἰδίων χρημάτων φιλοτιμούμενοι, καὶ ὑπερεξέλοντο, καὶ ἐμετείαζον.
δῆμοι δὲ καὶ βραχίστην τινὰ ἀργὴν ἔχοντες, ἐ ὅτινικα διεπράττοντο σφισιν, οἱ μὲν
ὅπως τῶν ἀντωνίου, οἱ δὲ ὅπως τῶν καίσαρος ψηφίζεσθαι, καὶ ὅτι τῇ προφάσει ταύτῃ
χρησίου πολὺ πρὸ ὧν δήμων ἐς τοὺς φανοὺς ἐσέπραττον· ὧ δὴ ὑστέρῳ ἔτει ἀγρ-
ραμόμος ὁ ἀγρίππας ἑκὼν ἐγένετο, καὶ πόντα μὲν τὰ οἰκοδομήματα τὰ κοινὰ,
πάσας δὲ τὰς ὁδοὺς, μηδὲν ὀκ ἐκ δημοσίου λαβών, ἐπεσκεύασε, τοῖς τε ἀγωνόμοις
ὄζεκάδρε, καὶ ἐς ὃν πλεῖστον δι' αὐτῶν ὑπεπλοῦσε. καὶ ὧ ἱπποδρόμῳ σφόδρα
μὲν μοῖς τοῖς δυσθέσποις πρὸς ὃν τῶν διαύλων ἀριθμὸν ὁρᾶν, τοῖς τε δελφῖνας καὶ τὰ
ὠοδὲν δημιουργήματα καθιερῆσαι, ὅπως δι' αὐτῶν αἱ περίοδοι τῶν περιδρόμων
ἀναδηλωύωνται, καὶ προσέτι ἔλαιον καὶ ἅλας πᾶσι διέδωκε, τά τε βαλανεῖα προσοι-
κοδόμησε δι' ἔτους καὶ τοῖς δυσὶ καὶ ταῖς γυναιξὶ λουέσθαι παρέσχε, καὶ τοῖς κουρεῦσι ὃν
ταῖς πομπηγύρεσιν, ἃς πολλὰς καὶ πομποδαπὰς ἐποίησε, ὥστε καὶ τοῖς τῶν βουλευτῶν
παῖδας τὴν ἐξίαν ἱππεύσαι ἐμιαθώσατο, ἵνα μηδεὶς μηδὲν αὐτοῖς δυσηδήσῃ, καὶ
τέλος, σύμβολα τέ νινα ἐς τὸ θέατρον κατὰ κορυφὴν ἐρρίμμε, ὧ μὲν ἀργύριον, τῶν
ἐν ἑδῆται, ὧ δὲ μῆλα τὴ φερόμενα, καὶ δῆλα πάμπολλα ὠνια ἐς τὸ μέσον καταθεὶς, διαρ
πάσαι σφίσιν ἐπέτρεψεν. ἀγρίππας μὲν οὖν τοῦτά τε ἐποίῃ, καὶ τοῖς ἀστρολόγοις
καὶ τοῖς γόησι ὀκ ἐκ πόλεως ἐξήλασεν. ἐπεὶ γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς ἡμέρας δύγμα ἐξήνετο,
μηδένα τῶν ἐς τὴν γεγενῆσιαν τελουμένων ὅτι λῃστεία κρίνεσθαι, καὶ οὕτως οἵ τε πρότε
ἐν ἰουδαίᾳ νινὶ αἰτίᾳ ὄντες ἀφεθῆσαν, καὶ ἐς ὃ ἔπειτα ἀδικίαι κακουργεῖν ἐδόθη.
ὁ δὴ οὖν καίσαρ τὴν τε ὑπατείαν (ἦρξε γὰρ μετὰ λευκίου σὐλλου δεύτερον) τῇ πρώ-
τῃ βιθυνὶ ἡμέρᾳ κατ' ὃν τῶν ἀντωνίου τόπον ἀπεῖπε, καὶ ἐς ὃ τῶν ὑπατευδόντων ὄχλος
ὀκ ἦν πλήθους ἵνας ὑφισαμένης τῆς βουλῆς ἐσήγαγε. ἐπειδή τε λεύκιος πὶς
ἀσύλλιος γραπτῶν τὴν ἀρχὴν ἀφ' ἡμέρας ἀρρώστιαν ἀφῆναι ἠθέλησε, ὃν ὑὸν
αὐτοῦ ἀντεπέδυξε· καὶ γραπτοῦ ἑτέρου τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ ἀποθανόντος, μῆνα ἐς
τὰς προειλημμένας ὥρας ἐφείλετο· τῷ τε βόκχου τελευτήσαντος, τόν τε βασιλείαν
αὐτοῦ ἔδωκεν, δῆλ' ἐς τὰ τῶν ῥωμαίων ἔθνη αὐτὴν ἐσεγράψεν· ἐπειδή τε οἱ δαλμάται
πόλεμόν τε ἐκεκείρωντο, τάς τε σοὰς ἀπὸ τῶν λαφύρων αὐτῶν, καὶ τὰς ἀποθήκας ὧν
βιβλίων τὰς ὀκταουίανὰς ὅτι τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ κληθείσας κάλεσθαι ἐποίησεν. ἀντώ-
νιος δὲ ὧν τούτῳ ἦλασε μὲν μέχρι τοῦ ἄξου, ὡς καὶ ὅτι τοῖς πρόσθοις γράβουσιν,
ἠρκέσθη δὲ τῇ πρὸς ὃν μῆδον ὁμολογίᾳ. συμμαχήσειν τε γὰρ ἀνήκοις, ὁ μὲν ὅτι
τοῖς πρόσθοις, ὁ δὲ ὅτι ὃν καίσαρα, στυφέλεγκτο, καὶ ὅτι τούτῳ γρατιώτας τέ νινας ἀν-

τέδοσθμ σφίσι, καὶ ὁ μὲν τῆς Ἀρμενίας τῆς νεοκτήτου τινὰ ἔλαβεν, ὁ δὲ τὸν θυγατέρα αὐτῷ ἐωτάπην, ὡς καὶ ἔφ' ἁπάσῃ σωνοικήσουσαν, ἔδωκε· σημεῖα τὰ γραμματικὰ καὶ ἐν τῇ τῶν Γαττιανῶν μάχῃ ἠγόνται. καὶ κατὰ τοῦτον ὁ μὲν Δυτώνιος τὴν τε πολέμων τὸν μακροτέραν Ἀρμενίαν, ὥστε εἰπεῖν, Ἀρμενόμηδος, καὶ λευκὸν χλανίδιον ποιησάμενος τε ἅμα ὑπατον, καὶ παύσας (σπουδῇ γὰρ αὐτῷ) ἔς τε τὸν ἰωνίαν, καὶ ἐς τὸν Ἑλλάδα ὅτι ἔφ' ἅρματος πολέμῳ ὥρμησεν· ὁ, τε μῆδος τὰ μὲν πρῶτα συμμάχοις τοῖς ῥωμαίοις χρώμενος, τοῖς τε Πάρθοις καὶ ὃν ἐπαίζειν ἐπελθόντας οἱ σύνεσε· τῶν δ' Δυτωνίου τοῖς ἑαυτῷ στρατιώτας μεταπεμψάμενος, καὶ πρεσβεύσαντος, καὶ τοῖς ἐκείνου καταφόντος, Δυτώνιόν τε καὶ ἐνίκησε. καὶ οὕτως ἡ Ἀρμενία μὲν τῆς μηδίας ἀπώλεσε.

Iotapa Alexander Statian) Polemō I. chlamy)

Τάδε συνέγραψε τὰ τῶν Ρωμαίων πράγματα.

Ὡς καῖσαρ καὶ Δυτώνιος πολεμεῖν ἀλλήλοις ἤρξαντο.
Ὡς καῖσαρ Δυτώνιον πρὸς ἄκτιον σύνεσε.

Χρόνου πλῆθος ἔτη δύο, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
γν. δομίτιος γ. μ. γαιάνη. γ. ἀμιόβαρβος υπ. γ. σόσιος γ. μ. γε. γγ. καῖσαρ ὃ γ'.
μ. οὐδηγέριος μ. μ. μεσσαλᾶς ὑπ. λεκοκυρσύνιος.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

ΟΔΕ δῆμος ὁ τῶν ῥωμαίων, τὴν μὲν δημοκρατίας ἀφῆρητο, οὐ μέντοι καὶ ἐς μοναρχίαν ἀκριβῆ ἀπεκέκριτο, ἀλλ' ὅ γε Δυτώνιος καὶ ὁ καῖσαρ ἐξίσου ἔτι τὰ πράγματα εἶχον, τότε πλείω σφῶν διαληπτῆτες, καὶ τὰ λοιπὰ τῷ μὲν λόγῳ κοινὰ νομίζοντες, ᾧ γ' ἔρχω, ὥς που πλεονεκτῆσαί τι ἑκάτερος αὐτῶν ἐδύνατο, ἰδιούμενοι· μὴ δὲ δὴ τοῦτο ὡς ὅ, τε σέξτος ἀπολώλῃ, καὶ ὁ Ἀρμένιος ἐδηώκει, τότε πρεσπολεμήσαντα τῷ καίσαρι ἠσύχαζε, καὶ ὁ πρῶτος οὐδὲν πρεκινῆ, καὶ ἐκείνοι φανερῶς ἐπ' ἀλλήλοις ἐβάδιζον, καὶ ὁ δῆμος ἀκριβῶς ἐδουλώθη. αἰτίαι γ' ἦσαν πολέμου καὶ σκήψεις αἵδε αὗται ἐλέγοντο· Δυτώνιος μὲν καίσαρι ἐπεκάλει, ὅτι τὸν τε λέπιδον τῆς ἀρχῆς ἐπεπαύκει, καὶ τὴν χώραν τήν τε δυνάμιν τήν τε ἐκείνου καὶ τὴν τοῦ σέξτου, κοινὴν σφῶν ὀφείλουσαν εἶναι, ἐσφετερίσατο, καὶ τούτων τε τὴν ἡμίσειαν ἀπῄτει, καὶ τῶν γραπτῶν τοὺς ἐκ τῆς ἰταλίας τὰ ἀμφοτέρων σφίσι πρεσπομπούσης κατειλέκτο· καίσαρ δὲ ἐκείνῳ, ὅτι μήτε, τὸ ἄγυμνον μὴ λαχὼν εἶχε, τόν τε σέξτον ἀπεκτόνοι (αὐτὸς γὰρ ἐκὼν πεφάσθαι αὐτὸν ἔλεγε) καὶ τὸ Ἀρμένιον δόρατα πατήσας, καὶ συλλαβών, καὶ δήσας, πολλῷ τῷ δήμῳ κακοδοξίαν πρεσετέτειπτο, τότε

Causæ & prætextus belli inter Cæsarē & Antonium

τότε ἠμίσεα καὶ αὐτὸς τὴν λαφύρων ἀπῄτει, καὶ τοὺς πόλιτα ἐπέφερεν αὐτῷ τήν τε κλεοπάτραν, καὶ τοὺς παῖδας οὓς ἐξ αὐτῆς ἐγήνητο, τότε δωρηθέντα σφίσι, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα, ὅτι δὴ καὶ βρίσωνα ἐπωνόμαζεν οὕτω, καὶ ἐς ὃ τῶν καίσαρος ἦλθε. ταῦτά τε οὖν ἀνήλωτα αὐτενεκάλεσεν, καὶ ὅπη καὶ αὐτὰ πελοποιοῦτο, καὶ μὲν ἰδίᾳ σφίσιν ἐπιστέλλοντες, τὰ δὲ καὶ ἐν τῷ κοινῷ, λέγων μὲν ὁ καίσαρ, γράφων δ' ὁ Δυτώνιος· πρέσβεις τέ ὅτι τῇ πρεσφάσει τούτῃ συνεχῶς Δυτεπέστελλον, ὅπως ὅτι μάλιστα τότε ἐγκλήματα δικαιότατα ποιήσαθαι δόξωσι, καὶ ἀνήλωτα ἅμα καταλαχηπῶσι. καὶ τούτων χρήματα ὡς καὶ ἐπ' ἀμφότεροι, καὶ τὴν λοιπὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν ὡς καὶ ἐφ' ἑτέρους ὑπαὶ ἐποιοῦντο, μέχρι οὗ ὅ, τ' δομίτιος ὁ γναῖος, καὶ ὁ σόσιος ὁ γαΐος ἀμφοτέροις τῆς τοῦ Δυτωνίου μερίδος ὄντες ὑπάτευσαν· ὁπότε δὴ οὐδὲν ἔτι ἐπεκρύφθη, ἀλλ' Δυτικρὺς ἐπολεμήθησαν. ἐπροφάνη γὰρ ὧδε. ὁ μὲν δομίτιος οὐδὲν φανερὰς, ὡς γε καὶ συμφορὰν πολλῶν πεπειρημένος, ἐνεόχμωσεν· ὁ δὲ δὴ σόσιος, οἷα κακὸν ἄπειρος ὤν, πολλὰ μὲν Δυτώνιον ἐν αὐτῇ Δύθις τῇ νουμηνίᾳ ἐπῄνεσε, πολλὰ δὲ καὶ ὃν καίσαρα κατέδραμε· κἀν πρόσχημα ἐπ' αὐτῷ τι ἐγκεκμάτισεν, εἰ μὴ νώνιος βάλβος δημύρων ἐκώλυσεν. ὁ γὰρ καίσαρ ταυτοπτήσας ὃ μόνον ἐπ' αὐτὸν ἠμύνεσθαι, καὶ μήτε πρεϊδεῖν αὐτὸ, μήτ' αὖ σπαντίως πρεσκαταρχὴν τοῦ πολέμου δόξαι ἐθελήσας, τότε μὲν οὔτε ἐς ὃ βουλευτήριον ἐσῆλθεν, οὔθ' ὅλως ἐν τῇ πόλει διητᾶτο, ἀγρά τινα αἰτίαν πλασάμενος ἐξεδήμησε, δῆθέν τε ταῦτα, καὶ ἵνα καὶ σχολὴν πρὸς τὰ ἀγγελθέντα οἱ βουλευσάμενος, ὃ δέον ἐκ πλείονος λογισμοῦ πρόφαξη· ὕστερον δὲ ἐπανελθών, τήν τε χειροτονίαν ἤθεσε, καὶ φρουρὰν τοῦ τε στρατιωτῶν, καὶ ὧν φίλων ἐγκείδια κρύφα ἐχόντων πρεσδοκώμενος, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ὑπάτων ὅτι δίφρου ἐκάθισε, πολλὰ μὲν αὐτόθεν ἐκ τῆς ἕδρας καὶ μέτεισι ὑπὲρ ἑαυτοῦ διελέχθη, πολλὰ δὲ καὶ τὰ σοσίου τά τε Δυτωνίου καλὴν ὑρήσεν. ἐπειδή τε οὔτ' ἀνὴρ τὶς οὐδεὶς αὐτῶν τῶν ὑπάτων ἀσθενέστερος φθέγξασθαί τι ἐτόλμησεν, ἐκέλευσέ σφας ἐν ῥητῇ ἡμέρᾳ αὖθις συνελθεῖν, ὡς καὶ δίκην γραμμάτων ἰδίων ἀδικούμενα τὰ Δυτωνίου ἐξελέγξων. οἱ δὲ ὕπατοι μήτ' Δυτειπεῖν αὐτῷ θαρσοῦντες, μήτε σιωπῆσαι ἀσφαλούμενοι, λαθόντα πρεσεξεχώρησαν, καὶ μεταξὺ πρὸς ὃν Δυτωνίου ἀπῆλθον, καὶ σφίσι καὶ τῶν ἀνδρῶν βουλευτῶν σὺν ὀλίγοι συνεφέποντο. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ καίσαρ, ἐκὼν τε αὐτοὺς σκῆπτόμενα ἔφασκεν, ἵνα μὴ καὶ ὡς ἀδικοῦντί τι ἐγκαταλεχθῇ ἀπ' αὐτῶν δοκῇ, καὶ ὑπερβαίνειν καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἐθέλουσι πρὸς ὃν Δυτώνιον μὴ ἀδείας ἀπῇσαν. τοῦτο δ' οὖν τοιοῦτον ἀπ' ἐκείνων ἀνδρῶν Δυτεσήκωσθαι πρὸς τὸ Δυτώνιον αὖ φυγόντες, καὶ πρὸς ὃν καίσαρα ἥκοντες ἀνδρες τε καὶ ὁ πόπλιος καὶ ὁ πλάγκος, καὶ σφᾶς δύο πρόσωπα τὰ ἀπ' αὐτοῦ τι μόνοι, καὶ τὰ ἀπόρρητα αὐτοῦ πάντα εἰδότες. ὅθεν γὰρ τοῦτα ἅπαντα τῶν ὑπάτων ἐπέπρακτο, καὶ πρεσέτι καὶ ἐν τῇ ἀποστολῇ αὐτῶν ὁ καίσαρ τήν τε χειροτονίαν σῶσαι, καὶ Δυέγνω, καὶ εἶπεν ὅσα ἠθέλησε, καὶ αὐτὸς ὁ Δυτώνιος ἀκούσας, βουλὴν τέ ἔνα ἐκ τῶν πρόντων ἤθεσε, καὶ λεχθέντων ἐφ' ἑκάτερα πολλῶν, τόν τε πόλεμον Δυέλεγε, καὶ τὴν τῆς ὀκταουίας συνοίκησιν ἀπεῖπε, πρεσκρούσαντές τι αὐτῷ ἐκεῖνοι, ἢ καὶ τῇ κλεοπάτρᾳ τι ἀρεσθένδες, ἠνεμόλησαν. καὶ σφᾶς ὁ καίσαρ ἀσμενέστατα δεξάμενος, τότε μὲν τὰ τοῦ Δυτωνίου πρὸς αὐτῶν πόμπτα καὶ ἀπέστεγε καὶ ἀνεῴγε, καὶ τὰ ἐν ταῖς διαθήκαις αὐτοῦ γεγραμμένα, τόν τε ἔχοντα αὐτὰς ἔμαθε· καὶ γὰρ σεσημασμέ-

Titius Plancꝰ

νοι σφᾶς ἦσαν. κἀκ τούτου περιοργὴς ἔτι καὶ μᾶλλον γενόμενος, οὐκ ὤκνησεν οὔτ' ἀναζητῆσαι αὐτάς, οὔτε λαβεῖν, οὔτε ἐς τὸ βουλευτήριον, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἐς ἐκκλησίαν καὶ ἐσκομίσαι καὶ ἀναγνῶναι. τοιαῦτα γάρ που ἐν αὐταῖς ἀνεγέγραπτο, ὥστε μηδ' αἰτίαν τινὰ παρ' αὐτῶν, καίτοι παρανομώτατον πρᾶγμα ποιήσας, σχεῖν. τῷ τε γὰρ Καισαρίωνι, ὡς καὶ ἐκ τοῦ Καίσαρος ὄντως γεγονότι, ἐμεμαρτυρήκει, καὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκ τῆς Αἰγυπτίας οἱ τρεφομένοις ὑπερόγκους δή τινας δωρεὰς ἐδεδώκει, τό, τε σῶμα τὸ ἑαυτοῦ ἔν τε τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ σὺν ἐκείνῃ ταφῆναι ἐκεκελεύκει. δι' οὖν ταῦτα ἀγανακτήσαντες, ἐπίστευσαν ὅτι καὶ τἆλλα τὰ θρυλούμενα ἀληθῆ εἴη, τουτέστιν ὅτι ἂν κρατήσῃ, τήν τε πόλιν σφῶν τῇ Κλεοπάτρᾳ χαριεῖται, καὶ τὸ κράτος ἐς τὴν Αἴγυπτον μεταθήσει. καὶ τοσαύτῃ γε ἐπὶ τούτοις ὀργῇ ἐχρήσαντο, ὥστε πάντας οὐχ ὅπως τοὺς διαφόρους αὐτοῦ, ἢ καὶ ἐκ μέσου ἀμφοῖν ὄντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάνυ φίλους ἐκείνους αὐτὸν αἰτιάσασθαι. τοῖς τε γὰρ ἀναγνωσθεῖσιν ἐκπλαγέντες, καὶ πρὸς τὴν τοῦ Καίσαρος ὑποψίαν ἀνταγωνιζόμενοι, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἔλεγον, καὶ τήν τε ὑπατείαν αὐτόν, ἐς ἣν προεκεχειροτόνητο, καὶ τὴν ἄλλην ἐξουσίαν πᾶσαν ἀφείλοντο, πολέμιόν τε λόγῳ μὲν οὐκ ἀπέφηναν, φοβηθέντες τοὺς συνόντας αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐκείνους ἐν ἐχθρῶν μοίρᾳ, ἂν μὴ λείπωσιν αὐτόν, νομισθῆναι ἐχρῆν, ἔργῳ δὲ πάντως μᾶλλον ἀπέδειξαν. τοῖς μὲν γὰρ συνεξεταζομένοις οἱ τήν τε ἄδειαν καὶ ἐπαίνους, ἂν ἐγκαταλείπωσιν αὐτόν, ἐψηφίσαντο· τῇ δὲ Κλεοπάτρᾳ τὸν πόλεμον ἄντικρυς ἀπήγγειλαν, καὶ τάς τε χλαμύδας, ὡς καὶ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ὄντος, μετημπίσχοντο, καὶ πρὸς τὸ Ἐνυεῖον ἐλθόντες, πάντα τὰ προπολέμια κατὰ τὸ νομιζόμενον διὰ τοῦ Καίσαρος, ὡς καὶ φητιαλίου, ἐποίησαν, ἅπερ που λόγῳ μὲν πρὸς τὴν Κλεοπάτραν, ἔργῳ δὲ καὶ πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἔτεινεν. οὕτω γὰρ αὐτὸν ἐδεδούλωτο, ὥστε καὶ γυμνασιαρχῆσαι τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι πεῖσαι, βασιλίς τε αὐτὴ καὶ δέσποινα ὑπ' ἐκείνου καλεῖσθαι, στρατιώτας τε Ῥωμαίους ἐν τῷ δορυφορικῷ ἔχειν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς πάντας σφᾶς ταῖς ἀσπίσιν ἐπιγράφειν. ἔς τε τὴν ἀγορὰν μετ' αὐτοῦ ἐσεφοίτα, καὶ τὰς πανηγύρεις οἱ συνδιετίθει, τάς τε δίκας συνεξήταζε, καὶ συνίππευε, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκείνη μὲν ἐν δίφρῳ τινὶ ἐφέρετο, ὁ δ' Ἀντώνιος αὐτοποδὶ αὐτῇ μετὰ τῶν εὐνούχων ἠκολούθει. καὶ τό, τε στρατήγιον, βασίλειον ὠνόμαζε, καὶ ἀκινάκην ἔστιν ὅτε παρεζώννυτο, ἐσθῆτί τε ἔξω τῶν πατρίων ἐχρῆτο, καὶ ἐπὶ κλίνης ἐπιχρύσου, δίφρου τε ὁμοίου, καὶ ἐν τῷ κοινῷ ἑωρᾶτο, συνεγράφετό τε αὐτῇ καὶ συνεπλάττετο, αὐτὸς μὲν Ὄσιρις καὶ Διόνυσος, ἐκείνη δὲ Σελήνη τε καὶ Ἶσις λέγοντες εἶναι. ἐξ οὗπερ καὶ τὰ μάλιστα ἔκφρων ὑπ' αὐτῆς ἐκ μαγγανείας τινὸς γεγονέναι ἔδοξεν. οὐ γὰρ ὅτι ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τούς τι παρ' αὐτῷ δυναμένους οὕτω καὶ ἐγοήτευσε καὶ κατέδησεν, ὥστ' αὐτὴν καὶ τῶν Ῥωμαίων ἄρξειν ἐλπίσαι, τήν τε εὐχὴν τὴν μεγίστην, ὁπότε τι ὀμνύοι, ποιεῖσθαι, τὸ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ δικάσαι. τῇ μὲν οὖν Κλεοπάτρᾳ διὰ ταῦτα τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο· τῷ δ' Ἀντωνίῳ οὐδὲν δῆθεν τοιοῦτον ἐποίησαν, εὖ γε εἰδότες ὅτι καὶ ἄλλως πολεμωθήσοιτο. οὐ γάρ που προδοὺς ἐκείνην, τὰ τοῦ Καίσαρος πράξειν ἔμελλε, καὶ βουλόμενοι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐγκαλέσαι οἱ, ὅτι τὸν ὑπὲρ τῆς Αἰγυπτίας πόλεμον ἑκὼν κατὰ τῆς πατρίδος, μηδενὸς αὐτῷ δεινοῦ οἴκοθεν ἰδίᾳ συμβάντος, ἀνείλετο. ἥ τε οὖν ἡλικία ἁπανταχόθεν συνελέγετο παρ' ἀμφοτέρων σπουδῇ, καὶ χρήματα συνήγετο, τά τε ἐμπολέμια πάντα κατὰ τάχος ἠθροίζετο, καὶ ἐγίγνετο ἡ παρασκευὴ πᾶσα πολὺ τῶν πρὶν αὐτῆς μεγίστη

Enyeú .i. Enyus téplu

μεγίστη. ἔθνη γὰρ τοσάδε ἑκατέρῳ τόνδε τὸν πόλεμον συνήρατο. Καίσαρι μὲν ἥ τε Ἰταλία· πάντας γὰρ τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου ἀποικισθέντας, τὰ μὲν ἐκφοβήσας, ἅτε ὀλίγους ὄντας, τὰ δὲ καὶ εὐεργετήσας, προσεταιρίσατο. τά τε γὰρ ἄλλα, καὶ τοὺς τὴν Βονωνίαν ἐποικοῦντας, αὐτὸς αὖθις, ἵνα δὴ καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ ἀπῳκίσθαι δοκῶσι, προσκατεστήσατο. ἥ τε οὖν Ἰταλία καὶ ἡ Γαλατία, τό, τε Ἰβηρικὸν καὶ τὸ Ἰλλυρικόν, καὶ Λίβυες, οἵ τε ἐκ τοῦ πρὶν ῥωμαΐζοντες, πλὴν τῶν περὶ τὴν Κυρήνην, καὶ οἱ τοῦ Βογούου τοῦ τε Βόκχου γεγονότες, Σαρδώ τε καὶ Σικελία, καὶ αἱ ἄλλαι νῆσοι αἱ ταῖς εἰρημέναις ἠπείροις προσεχεῖς, συνεμάχησαν· τῷ δ' Ἀντωνίῳ τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, τῇ ἠπείρῳ τῶν Ῥωμαίων ἀκούοντα, καὶ ἐν τῇ Θρᾴκῃ, ἥ τε Ἑλλὰς καὶ ἡ Μακεδονία, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ οἱ Κυρηναῖοι μετὰ τῶν περιχώρων, καὶ οἱ νησιῶται οἱ προσοικοῦντες σφίσιν, οἵ τε βασιλῆς καὶ οἱ δυνάσται πάντες, ὡς εἰπεῖν, οἱ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ τότε ὑπ' ἐκείνων οὔσῃ γειτνιῶντες, οἱ μὲν αὐτοί, οἱ δὲ δι' ἑτέρων. καὶ τοσαύτῃ γε προθυμίᾳ ἀμφότεροι ὁμοίως ἐχρήσαντο, ὥστε καὶ ἐνόρκους τὰς συμμαχίας σφῶν ἑκατέρω ποιήσασθαι. οὗτοί τε οὖν οὕτως ἔρρωντο, καὶ ὁ Ἀντώνιος τοῦτο μέν, ἀντώμοσε τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις ἀκηρυκτὶ πολεμήσειν, τοῦτο δέ, ὑπέσχετο τήν τε ἀρχὴν ἐντὸς δύο μηνῶν μετὰ τὴν νίκην ἀφήσειν, καὶ τὸ πᾶν αὐτῆς κράτος τῇ γερουσίᾳ καὶ τῷ δήμῳ ἀποδώσειν. μόλις τε δὴ θέν τινες ἔπεισαν αὐτὸν ἐκ τῷ μηνὶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα δὴ κατὰ σχολὴν τὰ πράγματα καταστήσηται. καὶ ὁ μὲν εἰ καὶ τὰ μάλιστα μὴ ἤμελλεν αὐτὰ πράξειν, ἀλλ' ὡς πάντη γε πάντως κρατήσων ἐπηγγέλλετο. τά τε γὰρ ἑαυτοῦ πολὺ τοῖς πλήθεσιν ἰσχυρότερα ἑώρα ὄντα, καὶ τὰ τῶν ἐναντίων ἀσθενώσειν δωροδοκίαις ἤλπιζε. χρυσίον γὰρ ὡς ἑκασταχόσε, καὶ οὐχ ἥκιστα ἔς τε τὴν ἄλλην Ἰταλίαν, καὶ ἐς τὴν Ῥώμην ἐσπέμπων, διεκίνει τὲ ὡς ἕκαστα, καὶ σφετερίζεσθαι ἐπειρᾶτο. ὅθεν περ καὶ ὁ Καῖσαρ τά τε ἄλλα δι' ἀκριβεστέρας φυλακῆς ἐποιήσατο, καὶ χρήματα τοῖς στρατιώταις ἔδωκε. τοιαύτης δ' οὖν τῆς τε ὁρμῆς καὶ τῆς παρασκευῆς αὐτῶν οὔσης, πολλὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ποικίλα ἐθρυλεῖτο, πολλὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν θεῶν καὶ ἐναργῆ προεδείκνυτο. πίθηκός τε γὰρ ἐς τὸ Δημήτριον ἐν ἱερουργίᾳ τινὶ ἐσελθών, πάντα τὰ ἔνδον συνέχεε, καὶ βύας πρῶτον μὲν ἐς τὸν τῆς ὁμονοίας ναόν, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους πάντας ὡς εἰπεῖν τοὺς ἁγιωτάτους ἐπέπτατο. καὶ τέλος ἐπὶ πολὺ πανταχόθεν ἀπηλαύνετο, ἐπί τε τοῦ ναοῦ τοῦ Γενίου τοῦ δήμου ἱδρύθη, καὶ οὔτε ἑάλω, οὔτ' ἐξανέστη πρὶν ὀψέ ποτε. ὅ, τε ὀχὸς ὁ τοῦ Διὸς ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων ἱπποδρομίᾳ συνετρίβη, καὶ λαμπὰς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης αἰωρηθεῖσα, ἐς τὸν αἰθέρα ἀνέδραμε, καὶ συχνὰ μὲν ὑπὸ χειμῶνος ἐπόνησεν, ὥστε καὶ τρόπαιόν τι ἐν τῷ Αὐεντίνῳ ἑστός, καὶ Νίκης ἄγαλμα ἀπὸ τῆς τοῦ θεάτρου σκηνῆς πεσεῖν, τήν τε γέφυραν τὴν ξυλίνην πᾶσαν καταρραγῆναι· συχνὰ δὲ καὶ ὑπὸ πυρὸς ἐφθάρη, καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς Αἴτνης πλεῖστόν τε ἐρρύη, καὶ πόλεσι καὶ χώραις ἐλυμήνατο. ταῦτ' οὖν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ μὲν ὁρῶντες, τὰ δ' ἀκούοντες, ἀνεμιμνήσκοντο καὶ τὸ τοῦ δράκοντος, ὅτι ἄρα καὶ ἐκεῖνος ἐς τὰ τότε παρόντα σφίσιν ἐσήμαινεν. ἐν γὰρ τῇ Τυρσηνίδι ὀλίγον πρὸ τούτων πρότερον δράκων δικέφαλος μέγας ὥστε καὶ ἐς πέντε καὶ ὀγδοήκοντα πόδας ἐξικνεῖσθαι, αἰφνίδιον ἀνεφάνη, καὶ πολλὰ κακώσας ἐκεραυνώθη. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ πάντας αὐτοὺς ἔφερε. Ῥωμαίοις τε γὰρ τὸ προμαχόμενον ἀμφοτέρωθεν ὁμοίως ἦν, καὶ ἔμελλον ἐν τῷ τότε παρόντι πολλοὶ ἑκατέρωθεν φθαρή-

Prodigia

Concordiae t.

Genij po. Ro. t.

σεσθαι, καὶ ὅτι τὰ τῶν κρατησάντων πρῶτοι οἱ ἀδελφοὶ φθόνου ἠλπίσθαι. τῷ δὲ δὴ
Ὀθωνίῳ τὴν μὲν ἡδονὴν οἱ παῖδες οἱ ἐν τῇ ῥώμῃ ὄντες προεμαθήσοντο· δίκαι
γὰρ μόνοις, μηδενὸς κεκλύσοντος, καὶ οἱ μὲν Ὀθωνιείους, οἱ δὲ καισαριείους σφᾶς
ὑπεκλέψοντες, συνέμιξαν ἀλλήλοις ὅτι δύο ἡμέρας, καὶ ἠπίησαν οἱ τὸ ἐκείνου
ὄνομα φέροντες· τί δ' ὀλέθρου, εἰκών τις αὐτοῦ ἐν ᾧ ἀλβανῷ πρὸς τῷ διὶ ἀνα-
κειμένη. λίθου γὰρ οὖσα, ἅμα πολὺ ἀνῆκε. μετεώρων δ' οὖν πάντων ὁμοίως ὄντων,
ἐν μόνῳ τῷ ἔτει ἐκείνῳ πλέον ὠφέλησεν ἐλπίδι. ὁ, τε γὰρ καῖσαρ τὰ ἐν τῇ ἰταλίᾳ, ἀλλως τε
καὶ ὅπως τὰ χρήματα πρὸς τῶν Ὀθωνίου παρόντα ἠλθετο, καὶ λιτὰ μόνος, οὐκ
ἠδυνήθη προσέτι τῶν χιλιάνων ἀποστῆσαι, καὶ ἐκεῖνος ὥρμησε μόνος ὡς καὶ ἐν τῇ ἰτα-
λίᾳ τὸν πόλεμον ἀδοκήτως σφίσι ποιησόμενος, ἡγῶν δὲ ἐς κέρκυραν, καὶ πυθόμενος
τὰς ναῦς τὰς προσαπολωλεκὰς ἐς τὴν προσκτῆσιν αὐτοῦ πεμφθείσας, πρὶν τὰ κε-
ραύνια ὄρη ναυλοχεῖν, ὑπερόπτησεν αὐτὸν ὃν καίσαρα μὴ πάντως τῶν ναυτικῶν ἀφῖ-
χθαι, καὶ σὺν ἑπτὰ μὲν ἁμάξαις προσεχώρησεν, ἀπὸ δὲ τὴν πελοπόννησον (ἤδη γὰρ ὁ χει-
μὼν ἦν) διαπλεῦσας, αὖθις μὲν ἐν πάσαις προσχείμασε, τοὺς δὲ δὴ στρατιώ-
τας πάντας ἐκεῖθεν διέπεμψεν, ἵνα τά τε χωρία φυλάττωσι, καὶ τὴν ὁπλιτικὴν ῥᾶον
διπορῶσι. καὶ οὕτω ἦλθον μὲν καὶ ἐβουλοντο πρὸς ἀμφοτέρων αὐτῶν πρὸς ἑκα-
τέρους καὶ βουλευταὶ καὶ δημόσιοι, ἐδίδου δὲ καὶ κατάσκοπος ὑπὸ τοῦ καίσαρος
λούκιος μέσσιος. ὁ αὐτὸν, καίπερ τὴν ἐν τῇ χρεοσίᾳ προτέραν δόντων ὄντα, ἀφῆκε,
πᾶσαν οἱ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν προεπιδείξας, τά τε Ὀθωνίῳ ἐπέσχλεν, ὅπως ἡ
δύναχώρησιν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἵππου δρόμων ἡμερήσιον, καὶ ἔφη οἱ ἀδεῶς προσαπολῦ-
σαι ὅτι τὰ ἐντὸς πέντε ἡμερῶν συμμίξαι σφᾶς, ἢ αὖθις ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἐς τὴν ἰτα-
λίαν παραιωθῆ, οὐχ ὅτι τι ἡμύνεσθαι σφῶν ὑπόμιζεν (ὁ δὲ οὖν Ὀθωνίους πολλὰ
αὐτὸ κατεβλάσε, καὶ εἶπε, καὶ τίς ἡμῖν δικάσει, δύο γε πρὸς τὰ συγκείμενα προσῆλθε;)
ἀλλ' ὅτι τοῖς τε ἑαυτοῦ στρατιώταις θάρσος, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἔκπληξιν ἐμβαλεῖν ὑπὲρ
τούτου προσεδόκησε. μὴ δὲ δὴ τῶν τότε ἥσσω μὲν ὑπάτοι ἐς τὸ ἐνιαύσιον ἔτος ὅ, τε
καῖσαρ καὶ ὁ Ὀθωνίους προαποδεδεγμένοι ἦσαν, ὅτε ἐς τὰ ὀκτὼ ἔτη τὰς ἀρχὰς ἐσά-
παξ προσκατεστήσαντο, καὶ τό γε τελευταῖον ἐκεῖνο ὠφελήθησαν. πρὸς δὲ τῶν Ὀθω-
νίου, ὡς γε εἶπον, ὁ μεσσαλᾶς οὐδενέος ὁ προσχαφεὶς ποτε ὑπ' αὐτῶν ὑπάλ-
λυσε μὴ τῶν καίσαρος κακῶν τούτῳ δῶρόν τε ὁποῖος τέ τις μανιώδης ἐς ὃ ἥκασιν ἐν
πανηγύρει τινὶ ἐσπηδήσας, τόν τε ξένιον τὸν τῶν προτέρου καίσαρος ἀνείλετο, καὶ
προεῖλετο, ἐς διεσπάσθη ὑπὸ τῶν προσεληλύθοτων· καὶ λύκος ἐς τε τὸ τυχὸν ἐσπί-
πτων, συνεκύφθη καὶ κατεσφάγη· κύων τε κύνα ἐν τῇ ἱππασθρόμῳ πρὸ αὐτοῦ
τοῦ ἁμίλλαν τῶν ἵππων κατειργάσατο καὶ κατέφαγε. καὶ πῦρ δηλα τὲ ὀλίγα,
καὶ αὐτὸ τὸ ἱππασθρόμου πολύ, τό, τε δημόσιον, καὶ ἕτερον ναὸν ἐλπίδος ἐφθαρεν.
ἔδοξαν μὲν γὰρ οἱ ἐξελθόντες αὐτὸ πεποιηκέναι· πᾶσι γὰρ τοῖς ἔντε τῇ ἰταλίᾳ αὖτ'
οὖσι, καὶ πέντε μυριάδων δόσιν ἢ καὶ πλείω κεκτημένοις, ὃ ὄλβον αὐτὸ σωτελέσαι
ἐκελεύσθη· καίτοι τούτου καὶ φθόνοι ἐμπρήσεις ἀπ' αὐτῶν πολλαὶ ἐγίγνον-
το, καὶ οὐ προτέρου γε κατέσησθαι, πρὶν ἢ τοῖς ὅπλοις καταδαμασθῆναι· ἀφ' οὗ
καὶ οἱ ἡδύνεροι οἱ ἐν χρείου ἐν τῇ ἰταλίᾳ κεκτημένοι φοβηθέντες, ἠσύχασαν.
καὶ γὰρ ἐκείνοις τὸ τέταρτον τῆς ἐπετησίας προσόδου δοῦναι προσετάχθη· μελλόσαν-
τές τε ὅπως τούτῳ κινήσεσθαι, οὐδὲν ἔτι νεοχμῶσαι ἐτόλμησαν, ἀλλ' ἀμαχεὶ καὶ
ἀκινδύνως

Valer. Messalᾶ
Cóss
Cæsar

Prodigia

Spei. t.

1. Mesius

ἀκίνδυνος αὐτὸ σῶς ἐσώθησαν. ἔδοξε μὲν οὖν καὶ τοῦτο τῶν ἀπελθόντων ὁ
πῦρ ἐξ ὑποβουλῆς γενέσθαι, οὐ μόνον τοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐς τὰ πάνυ τέρατα ἀφ' ὧν
καὶ θέντων πλῆθος ἐσενηνόχασιν. τοιούτων δὴ σημείων προφανέντων σφίσιν, οὔτε
ἐφοβήθησαν, ἤ γε ἧττόν τι ἐπολέμησαν, ἀλλὰ τὰ μὲν χαλκᾶνα κατασκευάς τε χρώ-
μενοι, καὶ προσαλυποῦντες ἀλήλοις διετέλεσαν. ὁ μὲν καίσαρ ἐξεδυήθη μὲν οὐκ ὀλίγῳ
βρενδεσίᾳ, καὶ ἔπλευσε μέχρι τῆς κερκύρας, ὡς καὶ ἀπροσδοκήτοις τοῖς περὶ ἐκεῖνον
ἀκτίῳ ὁρμοῦσιν ὑπιδησόμενος, χαλκᾶνι δὲ προπεσών, καὶ πονηθείς, ἀνεχώρησε. τῷ δὲ
δὴ ἥττονι ὁ μὲν Ὀθωνίους οὐδαμοῦ ἐκινήθη· οἵ τε γὰρ τειρείται, ἅτε καὶ σύμμικτοι οὐκ
ἀπροσδοκήτων ἐθνῶν ὄντες, καὶ πόρρω ἀπ' αὐτοῦ χαλκάζοντες, οὔτε ἵνα ἀσκησιν ἐπε-
ποίωντο, καὶ νόσῳ ἀνδρολίας τε ἠλαττοῦντο, καὶ ὁ ἀγέτας τὴν τε μοθωνίαν οὐκ
προσεδοκήσε λαβεῖν, καὶ τὴν βοργουάνα ἐν αὐτῇ κτείνας, ἅς τε καπάρσεις τῶν ὁπλιτῶν
ὑπεστρωσεν, καὶ ἀποβάσεις μήποτε μὴ τῆς ἠϊόνος ποιοῦμεν, ἰσχυρὰς αὐτοῖς ἐπέφηνεν.
ὁ δὲ δὴ καίσαρ ὅπως τε τούτοις θαρρήσας, καὶ βουληθεὶς ὁτιτάχιστα τὴν τοῦ στρατεύματος
ὁρμὴν λαμπρῶς ἠσκημένου χρήσασθαι, τόν τε πόλεμον καὶ ἐν τῇ ἠϊόνι, καὶ προσ
τοῖς ἐκείνου μᾶλλον, ἢ ἐν τε τῇ ἰταλίᾳ καὶ προσ τῇ ῥώμῃ ποιήσασθαι, πρῶτος μὲν
τοῖς στρατιώταις, ὧν τὸ φέλος ἦν, πρῶτος δὲ τοῖς τὰ δυνάμενοις καὶ τῶν βουλευτῶν
καὶ τῶν ἱππέων, ἐς ὃ βρεντέσιον σημήναι, τοῖς μὲν, ὅπως τὰ συμπροθύμως αὐτοῦ,
τοῖς δὲ, ὅπως μηδὲν μονωθέντες νεοχμώσωσι· τό, τε μέγιστον, ὅπως ἐνδείξηται τοῖς
δυνατοῖς, ὅτι ἐς ὃ πλῆσον ἐς ὃ κρατήσειν τῶν ῥωμαίων ὁμογνωμονοῦντες ἔχοι. καὶ
τευθεν τακτόν τε τῶν οἰκετῶν ἀριθμὸν πᾶσιν ἐπαναγκάζει, καὶ τοῖς ὑφ' αὐ-
τοῖς ἑαυτοῖς, πλὴν τῶν στρατιωτῶν, ὁπτικομίσασθαι κελεύσας, ἀθρόᾳ τῇ προσκυνήσει
ὃν ἰόντων διέβαινεν. ἦγε δὲ αὐτοὺς οὐκ ἐς τὴν πελοπόννησον, οὐδὲ ὅπως ὃν Ὀθωνί-
νιον, ἀλλὰ πρὸς ὃ ἄκριον, ἐν ᾧ ὃ πλῆσον αὐτοῦ τῶν ναυτικοῦ ὥρμει, εἴ πως σφᾶς ἐθε-
λοντὰς ἢ καὶ ἄκοντας προσπαρασκήσαιτο. καὶ ἀφ' οὗτο τόν τε πεζὸν ἐπὶ τὰ ὄρη
τὰ χερσόνησα ἐκβιβάσας, ἐκεῖσε ἔπεμψε, ἐς αὐτὸς ταῖς ναυσὶ τὴν κέρκυραν ἐκλεί-
φθεισαν ὑπὸ τῶν ἐμφερευσιωτῶν λαβών, ἐς ὃν λιμένα ὃν γλυκὺν ὠνομασμένον
κατέβη (καλῆται δὲ οὗτος, ὅτι πρὸς τῷ ποταμῷ τῷ ἐς αὐτὸν ἐσβαίνοντες γλυ-
κύνεται) καὶ ναύσταθμόν τε ἐν αὐτῷ ἐποιήσατο, καὶ ἐκεῖθεν ὁρμώμενος, ὅπως ὃ ἄκτιον
ἀπέπλει. ὡς δ' οὐδεὶς οἱ Ὀθωνιήσετο, οὔτ' ἐς λόγους ἦλθ (καίτοι δυοῖν αὐτῷ θατέρου,
ἢ πρὸς ὁμολογίαν σφᾶς, ἢ πρὸς μάχην προσκαλουμένου· τὸ μὲν γὰρ τῇ πίστει,
τὸ δὲ τῇ δέει οὐκ ἐδέχοντο) κατέλαβε ὃ χωρίον τοῦτο, ἐν ᾧ νῦν ἡ νικόπολίς ἐστι, καὶ
ἐν αὐτῷ ὅτι μελεώτερον, ὅθεν ὅτι πόντια ὁμοίως τῆς πρὸς πάξοις θαλάσσης, καὶ τῆς
ἔσω τῆς ἀμφιαχικῆς, τῆς τε ἐν ᾧ μέσῳ αὐτῶν, ἐν ᾧ οἱ λιμένες οἱ πρὸς τὴν νικο-
πολὶ εἰσίν, ἀπόπλουν ὀλίγον, ἰδρύθη, ἐς αὖθις τε ἐκρατιώσατο, καὶ τείχη ἀπ' αὐτοῦ ἐς ὃν λι-
μένα ὃν ἔξω ὃν κόλπον καθῆκε. καὶ τούτου καὶ ἐφήδρευε καὶ ἐφώρμει τῷ ἀκτίῳ
καὶ ἐς γῆν ἐς θάλασσαν. ἤδη μὲν γὰρ ἤκουσα ὅτι τελήρης ἐκ τῆς ἔξω θα-
λάσσης ἐς ὃν κόλπον διὰ τοῦ τειχίσματος ἐπορθμεύετο, βύρσαις νεοδάρτοις ἀντὶ ὁλ-
κάδων ζεύξας ἐπαλληλόμενος ἑνὸς χερσαίου μόνου. ἔγωγε δ' οὐδὲν ἔργον τῶν νεῶν τούτων ἐν ᾧ
κόλπῳ γιγνόμενον εἰπεῖν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ πιστεῦσαι τῷ μυθολογήματι δυνάμενος.
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ σμικρὸν ὃ περᾶγμα ἐστίν, ἀφ' χωρίου οὕτως ὀλίγου καὶ ὠμαλοῦ
τελήρης ὅτι βυρσῶν διαγαγεῖν. τοῦτο μὲν οὖν οὕτω λέγε) γενέσθαι. ὃ δ' ἄκτιον

Actiú promó

Agrippa Mothone. V
Baguas.

Ceraunij Montes

Chycys portu Corcyræ
unde hic dicty

Nicopolis

Paxoe

Ampracia

Comarus portus

Actiũ Apollinis sacrũ

Ampraciq; Sinꝰ os angustũ

ἀπόλλωνος ἱερὸν ὄθι, καὶ ᾗπερ τῆ γόμφος ὃ πορθμοῦ τὴν κόλπου τῆ ἀμπρακικοῦ κατ' ἀντιπέρας τῆν ᾗπειρόν τε τὴν νικοπόλιν λιμένων κεῖται. ὅ, τε πορθμὸς ἴσος ὀλίγῳ ὅτι πολὺ ἀφ' ἑνὸς τείνει, καὶ ἔστι καὶ αὐτὸς ὃ τὰ ᾗπερ αὐτὸν πόντια καὶ ὁρμίσασθαι καὶ ἀναυλοχήσασθαι * ταῦτ' οὖν ᾗπεκαταλόντες οἱ ἀντωνίοι ὅτι τε τῆ γόμφος πύργοις ἑκατέρωθεν ἐπωκοδόμησαν, καὶ ὃ μέσον ναυσὶ διέλαβον, ὥστε σφισι καὶ τοὺς ἔκπλους καὶ τὰς ἀναχωρήσεις ἀσφαλεῖς εἶ). αὖλίς τε ὅτι λατέρου πορθμοῦ κτῖ ὃ ἱερὸν ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ μὲν καὶ πλατεῖ, ἐμμαχέσασθαι δὲ ἧ ἐνεστραπεδεύσασθαι ὅπῃτινδιοῦν ἑτέρῳ εὐπυλίζοντο· ἐξ οὗ δὴ οὐκ ἠνίκα τὴν νόσον καὶ ἐν τῷ χειμῶνι καὶ ἐν ᾧ θέρει πολὺ μᾶλλον ὑπεξεθησαν ὁ δ' ἰοῦλιος ἀντώνιος ὅπῃ τάχιστα τὴν τῆ καίσαρος ἀφιξιν ἐπύθετο, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλ' ἐς ὃ ἄκτιον μὴ τὸ στενοῦντων οἱ ἠπείρων· καὶ ἦλθε μὲν οὐ πολλῷ ὕστερον, οὐ μέντοι γε ἐς ἀγῶνα ἀθρόις κατέστη, καί τοι ἐκείνου τὸν τε πλοῦν ᾗπερ τῆ στραπεδοῦ στενοχῶς ᾗπερῳδηκότος, καὶ ταῖς ναυσὶ πολλάκις σφίσιν ὅτι πλέοντες, ἃς τε ὁλκάδας αὐτῶν καταίροντος, ὅπως ᾗρὶν πᾶσαν τὴν δυνάμιν αὐτὴ στωελθεῖν, μόνοις τοῖς τότε πρόσουσιν οἱ συμμίξη. ὁκ γὰρ αὖ τοῦτον ὁκ ἠθέλησεν ἐς αὐτὸν διαφέρεσθαι, ἀγαθὰ πείρας καὶ ἀκροβολισμοῖς ὅτι πολλὰς ἡμέρας ἐσχήσατο, μέχρι οὗ τὰ στραθύματα στωελέξατο. τούτοις ᾗ ἀνῶς τε καὶ ὃ καίσαρος μηκέτ' ὁμοίως ἐξικνοῦτο, τόν τε πορθμὸν ὅπῃδιέβη, καὶ οὐ πόρρω αὐτὴ ἐστρατοπεδεύσατο. καὶ κ τούτου καὶ ἱππικὴν ᾗπερὶ ὃν κόλπον ἀμφοτέρωθεν αὐτὴ ᾗπεσήρθησεν. ὁ δὴ καίσαρ, αὐτὸς μὲν ἠσύχαζε, καὶ σφέτερα ἔτι κίνδυνον αὐθαίρετον δυήρητο, ἐς δὲ δὴ τὴν θάλασσαν τήν τε μακεδονίαν ἔπεμπέ τινας, ὅπως ὃν ἀντώνιον ᾗπεὶς ἐκεῖνα ἀπαγάγῃ. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπραττον ἀλλ' ὀκτὼ ᾗ ἐννέα μὲν τὴν τε λευκάδα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ σκάφη αἰφνιδίως ὅπῃπλεύσας ἔλαβε, καὶ πάντας εἶλε, κοίλων δὴ σφίσιν ναυμαχία νικήσας· ὕστερον δὲ καὶ τὴν κέρκυραν ᾗπρεσήσατο. ὡς οὖν ταῦτα στωέβη, ὃ τε τίτιος ὁ μάρκος, ὅ, τε ταμῶνιος ὁ σατίλιος τό, τε ἱππικὸν τῆ ἀντωνίου ἐξαίφνης ἐπεκδραμόντες ἐκρύτησαν, καὶ φιλάδελφον βασιλέα παφλαγονίας ᾗπεποιήσαντο, καίπερ τούτῳ ᾗ ὁ δομίτιος ὁ γναῖος ἀχθεσθεὶς τι τῇ κλεοπάτρᾳ μετέσχη, καὶ χρήσιμος μὲν ὃ ᾗπὶ τὰ καίσαρι ἐγένετο (νοσήσας γὰρ ὁκ ἐς μακρὰν ἐτελεύτησεν) ἔδοξεν οὖν ὡς ᾗ καλλιγραφικὸς τῶν ᾗπεγμάτων ᾗπῃ οἷς ἦν, ἠντομολησκέναι (ᾗ γὰρ καὶ δῆλοι αὖλαι συχνοὶ ἐμιμήσαντο) ὁκέτι ὁμοίως ὁ ἀντώνιος ἐθάρσει, ἀλλ' ὑπετόπει τε ᾗπρᾶξαι, ᾗ ἀπέκτεινεν ὁκ τούτου δήλους τε, ὃ ἰάμβλιχον ἄραβίων ἴνων βασιλέα βασημίσας, κυίντον τε ποσούμιον βουλευτὴν ἀφαπάσασθαί σφισιν ὑπῃρέψας· καὶ τέλος φοβηθεὶς μὴ ὃ ὁ δέλλιος ὁ κοίντος, ὅ, τε ἀμυντᾶς ὁ γαλάτης, (ἔτυχον δὲ ὅπῃ μισθοφορεῖς ἐς τε τὴν μακεδονίαν καὶ ἐς τὴν θρᾴκην πεπεμμένοι) τὰ τῆ καίσαρος ἀθέλωνται, ὥρμησε ᾗπὸς αὐτοὺς, ὡς καὶ ὑπικουρήσων σφίσιν, ἀλλ' τι πολέμιον ᾗπεσπέσῃ· καὶ τούτῳ ναυμαχία τις ἐγένετο. ὁ γὰρ σόσιος λευκίου καρησίου ναυσὶν ὀλίγαις ἐφορμιῶντος σφίσιν, ᾔτησας ἄξιόν τι λόγου ᾗπαθεῖν, ἀλλ' ᾗρὶν τ' ἀγείτωπον ἐπελθεῖν, συμβολὴν αὐτῷ (τὴν γὰρ ἀγείτωπα ἄπρακτον ὃ ναυτικὸν ἐπετέτραπτο) ἐξαπήγαγε τε ἀξαπινάιως ὑπὸ τὸν ἕω, ὁμίχλῃ βαθείᾳ τηρήσας, ἵνα μὴ ὃ πλῆθος σφῶν ᾗπεῖδὼν φύγῃ, καὶ ῥᾳδιεργήματι τῇ ᾗπέρᾳ ᾗπεσβολῇ ᾗπεψαύσωσιν αὐτὸν, ἐπεδίωξε μὲν, οὐχ εἶλε δέ. τὸ γὰρ ἀγείτωπον κτῖ τύχῃ ἀπόπτησθαι οἱ, οὐ μόνον ὑπὸ τῆς νίκης ἀπώναστο, ἀλλὰ καὶ ᾗπεσδιεφθάρη μετά τε τὴν ταρκυνδιμότου

Leucas
Patræ
Q. Aſidi)
V.
M. Titius
Statili) taur)
Cn. Domiti)
Iamblich)
Q. Poſthum)
Q. Delli)
Amyntas
Soſſi)
Tarcondimot)

ταρκυνδιμότου, καὶ μὴ δῆλον πολλῶν ὃ οὖν ἀντώνιος ἀφό τε τούτου, καὶ ὅτι καὶ αὖθις ἐπῃμελῆτο ἱππομαχίᾳ τινὶ ᾗπερὶ τὰς τῆ καίσαρος ᾗπεφυλακυίας ἠτιήθη, οὐκέτ' ἔγνω στρατοπεδεύεσθαι, ἀλλ' ὁπλιτῶν τῆς νυκτὸς ὃ πλησίον τῆν ἐναντίων ταφρεύμασιν ἐνεχώρησεν· ὅτι θάλερα τὸ πορθμοῦ, ἔνθα αὐτῷ ὃ πλέον ἦν στρατὸς ἠυλίζετο, καὶ ὅπῃ καὶ ὅτιπερ ἀῦλαι, ἅτε καὶ τῆς σιτοπομπείας εἰρημένου, ὅπῃλείπειν ἤρχετο, ἀφαγνώμως ἐποιήσατο, πότερον κτῖ χάραν μείναιεν ἀφ' ἧ κινδυνεύσωσιν, ἢ μεταστάντες που, χρόνῳ τ' πόλεμον διενέγκωσιν. εἰπόντων ᾗ δῆλον ἦν, ὁ ἴκανσεν ἡ κλεοπάτρα, ἅτε ὅπῃκηρότατα τῆν χρείων φερουρᾶς ᾗπεπεδωκυῖα, καὶ τοῖς λοιποῖς ἐς τὸ ἀγυιπλον μᾶλ' ἑαυτῶν ἀπάραι συμβουλεύσασα. τοῦτο γὰρ γνώμῃ ἔμελλεν, ὅπῃ ὁπόσα σημείων ἐπαφήξῃ· χιλιόνες τε γὰρ ᾗπερὶ τὸ σκηνυὶ αὐτῆς, καὶ ὁ τῇ νηῒ τῇ στρατηγίδι ἐφ' ἧς ἐπέπλει, ὀνειόπλους ᾗ χάλκα ἄμφ' τε ὁκ κηρου ἐῤῥύη. ἅς τε εἰκόνας αὐτῶν, ἃς οἱ ἀθηναῖοι ὁ τῇ ἀκροπόλῃ ὃ τῶν θεῶν ἕδρυμα ἔχουσας ἔστησαν, κεραυνοὶ ἐς ὃ θέατρον κατήνεγκαν. ἔκ τε οὖν τούτων, καὶ ὁκ τῆς τῆ στρατεύματος καὶ ἀθυμίας ἐπ' αὖθις ὃ ἐρρωστίας, ἡ κλεοπάτρα αὐτὴ τε ἔδεισε, ὃ ὃν ἀντώνιον ἐξεφόβησεν· οὐ μὲν τι καὶ κρύφα, ἡ ὃ φανερῶς, ὡς καὶ φυγοῦσα, ὁκ ἔπλευσαν, μὴ καὶ ἐς δέος τοῖς συμμάχοις ἐμβάλωσιν, ἠθέλησεν, ἀλλ' ὡς ὅτι ναυμαχίαν ᾗπεδέξασθαι δοκοῦσα, ἵνα ἅμα μὲν τι διαδῶσιν, διάσωσιν τ' ἔκπλουν· καὶ ταῦτα ᾗπεῖπεν μὲν τὰ ἔρεσσε τῆν σκαφῶν, ὅπῃ ᾗ κάτοχοι οἱ ναῦται ἐκ τε τῆς φθορᾶς καὶ ὁκ τῆς ἀθυμίας ἐγεγένεσθαι, ὅπως ἐξαίφνης ἐκπλεύσωσιν, τὰ λοιπὰ κατέφρησθαι· ἔπειτα δὲ νύκτωρ πρῶτα τὰ ἀμείνω λάθρᾳ ὡς ἐς αὐτὰς ἐσεφόρησαν, ἐπειδή τε ἔπιμπλεῖν, συνεκάλεσεν ὁ ἀντώνιος τοὺς στρατιώτας, ὃ ἔφη τοιάδε,

Δημηγορία ἀντωνίου.

» Ὅσα μὲν ὁπ' ἐμοῦ ᾗπεσῆκον ἐς ὃν ἐκπολεμοῦσαν ᾗπερὶ ὃν πόλεμον, πρὸς ἱκανῶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ᾗπέρεσκεύασαν. καὶ γὰρ πλῆθος πολὺ ὑμῶν ὅσον » πᾶν ὅ, τι ᾗπ' ἀνδρὸς ἢ ᾗπὸ τῶν ὑπηκόων ἢ ᾗπὸ ὧν συμμάχων ἐξήλεγμένον, καὶ » πλυθὺς εἴδους μάχης, ὅσα γε ἢ ᾗπ' ἡμῖν νομίζεται, καὶ ὁσουῦν χρεοτέχαι ἐστὲ, » ὡς τε ἢ καὶ ἐαυτοῖς ἕκαστοι φοβεροὶ τοῖς ἀντιπάλοις εἶ). ὁρᾶτε δέ που καὶ αὖθις » ὅσον μὲν ἢ οἷ ναυτικὴν ἔχομεν, ὅσοις ὃ ἢ οἵοις ὁπλίταις, ἱππεῦσι, σφενδονήταις, πελ» ταταῖς, ξυστοφόροις, ἱππακοντισταῖς· ὧν τὰ μὲν πλείω ἤδη ὑπ' ἐμοῦ ᾗπερχθέντα τοῖς ἐναντίοις, » ὅσα δὲ κέκτηται, πολὺ βέλτιονα καὶ ἀσθενέστερα τῶν ἡμετέρων ὄστ. καὶ μὲν καὶ τὰ » χρήματα ἐκείνοις μὲν ὀλίγα, ὃ τοῦτα ὁκ στωλεχείας βιαίου πεποιημένα, οὔτ' » ἂν ὅτι πολὺ ἐξαρκέσειεν ἂν, καὶ τοῖς στωφρονέστερον ᾗχθεῖσιν αὖθις, οἰκειοτέροις ἡμῖν ἢ τοῖς » λαβοῦσι πεποίηκεν εἶ), ὥστε μήτ' ἂν ὡς δικαίως σφᾶς αὖθις ἔχειν, ὃ ᾗπὸ τοῦτο » καὶ ὁκ τῶ φανερῶ στασιάζειν· ἡμῖν δὲ ὁκ ᾗπεισούσης ᾗπρεσκευασμένα, οὔτε λελύ» πηκέ τινα, καὶ πρῶτας ἡμᾶς ὠφελήσει. ᾗπὸς δὲ τούτοις τοσούτοις τέ καὶ τοιούτοις οὖσιν, » ὡκνησα μὲν ὅπῃ ὡς αὖθις ᾗπὸ ἐμαυτοῦ σεμνόν τι εἰπεῖν, ὅπῃ ἢ καὶ τοῦ ἐν τῶν ᾗπὸς » ὃ τῶ πολέμου κρίτος φερόντων ὄστ, καὶ μέγιστόν τε ᾗπᾶσι δρῶσι ἀνθρώποις εἶ) πε» πίσευται (λέγω δὲ καὶ ὃ γαλήνου τινὸς ᾗσίσου τοῖς καλῶς πολεμήσουσι τυχεῖν) » δύσκαμπτόν μοι ὃν ᾗπὸ ἐμαυτοῦ λόγον αὐτὴ ἡ χρεία πεποίηκεν, ἵν' ἔτι μᾶλλον » ἰδῆ τε οὖν ὅτι αὖθίς τε τοιοῦτοι ἐστὲ, οἷοι καὶ ἀνῶθ' ἄρχοντος ἀγαθοῦ νικᾶν, καὶ ἐγὼ » τοιοῦτος, οἷος ἢ μὴ κακῶν στρατιωτῶν κρατεῖν δύνασθαι. τιμή τε γὰρ ἡλικίαν τῶν-

Prodigia

» τὶω ἄγω, ὃν ἥ κὴ μάλιστα δὴ θρωποι ⸀τοῖ σώματι κὴ τῇ διανοίᾳ ἀκμάζουσι, κὴ
» μήτε τῇ τ̃ νεότητος ⸀προπετείᾳ, μήτε τῇ τ̃ γήρως σκληρύσῃ κακύνονται, ἀλλ' αὖθ
» ὃ μέσον ἑκατέρου ἔχοντες, ἐῤῥῶσ) ⸀τὰ μάλιστα· κὴ ⸀προσέτι διαύτῃ μὲ φύσῃ, διαύτῃ
» δὲ κὴ παιδείᾳ κέχρημαι, ὥστε κὴ γνῶναι πολλὰ τὰ ⸀προσήκοντα, κὴ εἰπεῖν ῥᾴδια
» δυνάσθαι· τὶω τε ἐμπειρίαν, ἥκιστ' ἂν ⸀τοῖς ἀξυνέτοις ⸀τοῖς ἀπαιδεύτοις λόγου
» ὑνὸς ἀξίους δοκεῖν εἶ) ποιῇ, ἀφ' ὧν πόνων μὲν τ̃ πολιτικ̃ν, πόνων δὲ ὧν γρα-
» πτῶν ⸀προσείληφα. ἐκ τε γὰ μειρακίου δὴ ⸀ἐμ αἰεὶ ἐν αὐλῖς ἀξήτασμαι, κὴ πολ-
» λὰ μὲν ἤρξθω, πολλὰ δ' ἤρξα· ἀφ' ὧν τοῦτο μὲν, ὅσα τε κὴ οἷα χρὴ ⸀προπάσειν,
» ζῶν τ̃ ᾖ, ὅσα κὴ οἷα χρὴ πειθαρχεῖν τα ⸀παθεῖν, μεμάθηκα. ἐφοβήθην, ἐθαρσησα·
» ἐξ ὧν ἕ μ', ὃ ῥᾳδίως τι μὴ δεδιέναι, ἕ ᾖ, ὃ μὴ ⸀προχείρως, εἰδισμαι. δὐτύχησα,
» ἐπαισα· πρ̃ ὧν ὃ μήτ' ἀπομνώσκειν τι, μήτ' ⸀παραφρονεῖν ἔχω. λέγω δὲ ⸀ταῦτα
» ὐν εἰδόσι, μ̃ρτυρας ὑμᾶς ⸀τοὺς ἀκούοντας αὐτῶν ποιούμενος, οὐχ ἵνα δή̃ως τι ⸀περὶ
» ἐμαυτοῦ κομπάσαιμι (ἱκανόν γὰ μοι ⸀πρὸς δόκλειαν ὃ σωφρόνως ὑμ̃ν ὑπ̃ρχ̃ι)
» ἀλλ' ἵνα κὴ ὐκ ταύτων καταμάθητε, ὅσῳ βέλτιον τ̃ ἐναντίων πράσσειν ἀσμεθα.
» βατεύομοι γὰ ἡμ̃ν κὴ ⸀ὃ πλήθ τ̃ν τε γραπτῶν ἅμα κὴ ⸀χρημ̃τ', κὴ τ̃ν
» πολυφδεῖ τῆς ⸀ξυσκευ̃ς, ⸀ὀλεθρί τ̃ν πόνων ⸀ὑπείπουσιν, ὅσον τῇ τε ἡλικίᾳ
» κὴ τῇ ἀπειρίᾳ τ̃ γραπτηρί̃των αὐτῶν, ⸀ᾗ οὗ τὰ μὲν δὴ̃λα ⸀ὀρθῶν δέομαι καὶ
» ἔκαζον ἀκριβ̃ς εἰπεῖν, κεφθεγμάσας δὲ ἅπαξ ⸀τοῦτο ὃ κὴ ὑμεῖς ὀλίγα ἀκούσαθε, ὅτι τε ἀλ-
» ῥωστότατος ⸀ὢν σώματί ὀστι, ⸀ὃ ὅτι ⸀ὀρθμίαν πώποτε ὐπέφηνα μάχ̃ι οὔτε ἐν τῇ
» ἠπείρῳ, οὔτε ἐν τῇ θαλάττῃ αὖθ̃ς νενίκηκεν· ἀμ̃ψθ κὴ ὐν ⸀τοῖς Φιλίππου ἐν ᾧ αὐτῷ
» ἀγ̃νι, ἐγὼ μὲν ἐκράτησα, ἐκεῖνος δὲ ἠττήθη· ⸀τοσοῦτον μὲν ἀνῆλων δίαφέρομεν. ⸀τὰ
» δὲ δὴ πολλὰ, τ̃ν ἄμεινον ⸀πρεσθυασμένων κὴ αἰ νίκαι γίνονται. εἰ σ' οὖν ἵνα κὴ
» ἐκεῖνοι ἰσμὼ ἔχοισιν, ἀλλ' ἔν τε τῷ ὁπλιτικῷ κὴ κτ' τὶω γλ̃ῶ δύοιτ' ἂν αὐτὼ
» οὖσθ, ταῖς ᾗ δὴ ναυσὶν οὐσ' ἀνάραι ὃ ⸀πρᾶσθ ἡμ̃ν δυνήσοιτ). ὁρᾶτε γὰ που
» κὴ αὖθὶ κὴ ὃ μέγεθος κὴ ὃ πάχος τ̃ν ἡμετέρων σκαφ̃ν, ὥστε εἰ κὴ ὃν ἀριθμὸν
» ἰσοπαλῆς αὐταῖς ἐκείναις ἦσθ, ἀλλ' ⸀ὑπό γε ταύτων ⸀ταῦτ' ἂν αὖθ οὔτε ταῖς ἐμβολαῖς,
» οὔτε ταῖς ⸀προβολαῖς ἐκακούργησθ. ὃ μὲν γὰ ἥπαχύτης τ̃ν ξύλων, ὃ δὲ αὖθ ὃ
» ὕλος ὧν νεῶν, κὴ εἰ μηδὲ ἀπ' αὐτ̃ν ἡμιύετο, πάντως ἂν ἐπέσχε. τὰ δὲ δὴ κὴ το-
» ξοτῶν ⸀ὀφενδονητ̃ν ⸀τοσούτων ὀπλιπλεόντων, κὴ ⸀προσέτι κὴ ἀπὸ τ̃ν πύργων
» ἀνωθεν αὐτ̃ν ἐφικνουμ̃ων, δυνήσεταί τις σφίσι ⸀προσμίξαι; εἰ δὲ δὴ κὴ πλησιά-
» σέ τις, πῶς μὴ ἂν οὐχ ⸀ὑπ' αὐτὰ τὰ πλήθους τ̃ κωπ̃ν βαπτιαθείη; πῶς δ' οὐκ
» δὴ ⸀ὑπὸ πάντων ὧν τε ἀπὸ τ̃ν καταστρωμ̃τ' ⸀ὀ ὧν ἀπὸ τ̃ν πύργων βαμ̃όμενος
» καταπονηθείη; μὴ γὰ ὅτι ⸀ἐκείσε ἀγελίπτας ἀναγκάσῃ, ⸀ἀλλὰ τοῦτο ⸀ὀ
» ἀρετὴ αὐτοῖς ναυτικὴν ἔχειν ἠναιδε. ὥστε γὰ ⸀πρὸς τ' σέξσον, ἀλλὰ ⸀πρὸς τοῖς δου-
» λεύουσιν αὐτῷ, οὔτε ⸀πρὸς ὁμοίαν ἡμῖν δύτ' ⸀ἀσκευ̃ν, ἀλλὰ ⸀πρὸς πολὺ δίαφο-
» ρον ἠγωνίσμητο· εἴ τέ τις τὶω δύτυχίαν ἐκείνῳ ὡ μεγάλῳ τίθείη, δίκαιός ὀστ κὴ τ'
» ἦτταν τὶω αὐτῷ ὃ χάρος, ὡ ⸀ὑπ' αὐτῷ σέξσου ἐνικήθη, δύτιθυγήσασ. κὴ ὥττων
» οὐχ ὅπως ἴσα ⸀πρὸς ἴσα, ἀλλὰ κὴ πολὺ πλείω κὴ κρείττω πάντα τὰ ἡμέτερα τ' ἐκεί-
» νοις ὑπ̃ρχόντων δίρησθ, ὃ δ' ὅλον, πόσην μ' ἡ σικελία μεείδα τ' δήμης ἀρχ̃ς, πό-
» σην ᾗ ἡ τ' σέξσου δυνάμις τ' ἡμετέρας ⸀ξυσκευ̃ς εἶχεν. ὥστε ἵνα εἰκότως δὴ τὰ
» τῷ χάρος τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα ὄντα, κὴ μήτ' πλείω μήτ' ἀμείνω γεγονότα καταδεῖσαι

μᾶλλον

» μᾶλλον ἐξ ὧν ἠυτύχησεν, ἢ θαρσῆσαι ἐξ ὧν ἐπ̃αισεν. ὅθεν που κὴ ἐγὼ ταῦτα λογιζό-
» μενος, οὐκ ἠθέλησα τ̃ πεζ̃ ⸀προαποκινδυνεῦσαι, ἐν ᾧ δὴ δοκοῦσι ζ̃ῆν ἵνα
» ἰσχύν, ἵνα μηδεὶς ὑμ̃ν πλάσματός τινος ἐν ἐκείνῳ ἡγεμονεύσ, ἀθυμήσῃ, ἀηδ' τ̃ ναυσὶν
» αἷς κράτιστοί τ̃ ἐσμ̃, κὴ παμπληθεῖς αὐτ̃ ⸀προίεσμεν, ἵν' ἐν ταύταις κρατήσωμεν, κὴ
» ἕ πεζ̃ σφ̃ν καταφρονήσωμ̃. δῦ γὰ δὴ τοῦτο ἴστε, ὅτι πᾶσα ἡ τ' πολέμου ῥοπὴ ἐν-
» τεῦθεν ὁκ ἕ ναυτικοῦ ἀμφοτέροις ἡμῖν ἤρτη), κὰν ἐν τούτῳ ⸀προηττώμεθα, οὐ-
» δὲν ἕτι δ̃νὸν ἕ̃ξ'; ⸀ὑπὸ τ' ἀηττων πειστόμεθα, ἀλλ' ὥσπερ ἐν νησιδίῳ τινὶ αὐτοὶ, ἃ τε πρὸ-
» των τ' πέριξ ἡμετέρων ὄντων, ἀπειληφότες, ἀχειρωτὶ, κὰν μηδενὶ ἀηττ̃, ᾧ τε λιμ̃ῷ κὴ
» ῥωσθμῷ. κὴ μὲν οὐχ ὅλῳ ⸀ὑπὸ μικρ̃ν, οὐδ' ⸀ὑπὸ φαύλων τινῶν ἀγωνούμεθα,
» ἀλλ' ὡς τε ⸀προθυμηθέντες μὲν, τ̃ν μεγίστων τυχεῖν, ἀμηχάνητοι δὲ, ⸀τὰ δ̃νάτα
» παθεῖν, σὺδὲ λόγου ⸀προσδεῖν ἡγούμεθ. τί γὰ σὺκ ἀν ἡμᾶς, ἀν τε κὴ κρατήσωσιν,
» ἐργάσαιντο, πάντως μὲν ὡς εἰκὸς τοὺς μ̃ τ' σέξου ὧν ἡγεμόνων ἡμεμυῖους ἀπε-
» κτονότες, πολλοὺς δὲ κὴ τ̃ν μ̃ τ' λεπίδου στασιαρχ̃ν σφίσιν ⸀ἀπολωλεκότες;
» κὴ τί λέγω ταῦτα, ὁπότε κὴ αὐτὸν τὸν λεπίδον μηκέτι ἀδικήσαντα, κὴ ⸀προσέτι κὴ
» συμμαχήσαντα αὐτοῖς, τ̃ς τε ἡγεμονείας ἀπάσης ⸀ἀφαιρεθέντα, κὴ ὥσπερ τινα
» αἰχμάλωτον ἐν φρουρᾷ ἔχοισι, κὴ τοὺς τε ἐξελθ̃όρους πάντας τοὺς ἐν τῇ ἰταλίᾳ,
» ⸀ὃ ⸀προσέτι κὴ τοὺς ἀηττους τοὺς ⸀τὰ χωρία κεκτημ̃νους ἠρυεθρολογήκασιν οὕτως, ὥστε
» κὴ ἐς ὅπλα τινὰς αὐτ̃ν βῆναι δυνατὰ ποιῆσαι, κἀκ τούτου συχνοὺς φθεῖραι; ἀλλ' ἔστιν
» ὅπως φείσονται ἡμ̃ν, οἱ τ̃ν συμμάχων μὴ πεφσμένοι; ἀφεέζω) τ̃ν ἡμετέρων,
» οἱ ⸀τὰ τ̃ν οἰκείων δεδασμολογηκότες; φίλαν θεσπτόσονταί τινι νικήσαντες, οἱ κὴ ⸀πρὶν
» κρατῆσαί τι πεποιηκότες; ⸀ὃ ἵνα γε μὴ πάντα τὰ ὧν ἀηττων λέγων ⸀ψευδεύω, ἀηττ̃
» αὐτὰ ⸀τὰ εἰς ἡμᾶς ἀνθρ̃ποις ἱστολμημένα καταλέξω, τίς μ' ὐκ οἶδεν ὅτι κοινωνὸς ἐγὼ κὴ
» στρατηγὸς τ̃ κήσαρος ⸀ἀποδειχθείς, κὴ τὶω τε ⸀προτασίαν τ̃ν κοινῶν ὐκ τ̃ ἴσου
» αὐτῷ λαθὼν, κὴ τιμ̃ν κὴ ⸀ἀρχ̃ν ὧν ὁμοίων τυχὼν, κὴ τοσοῦτον ἤδη χρόνον ἐν αὐ-
» ταῖς ὢν, πάντων αὐτ̃ν ὅσον ἐπ' ἐκείνῳ ὀστ ἀπεστέρημαι, κὴ ἰδιώτης μὲν ὢ ἡγεμό-
» νος, ἄτιμος δὲ ὢ ὑπάτου γέγονα· οὐχ ⸀ὑπὸ τ' δήμου, ᾧσ' ⸀ὑπὸ τ̃ς βουλ̃ς (πῶς
» γὰ, ὁπότε ⸀ἔφυγον δύτιχρις ὐκ τ̃ς πόλεως κὴ οἱ ὕπατοι, κὴ δήμοι λύκες, ἵνα μηδὲν
» τοιοῦτον ψηφίσωνται;) ἀλλ' ⸀ὑπὸ λεαυ̃ ἐκείνῳ, ⸀ὃ ⸀ὑπὸ ὧν ⸀πρὶ αὐτὸν ὄντων, οἱ πι-
» νες ὁκ ἀμαθάνοντα μόναρχον αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῖς ⸀προτοτε ἀσκηθ̃ντες. ὁ γὰ τλ-
» μήσας ⸀τὰς δίαθήκας μου ζῶντος, δυνάμιν τοσαύτ τὶω ἔχοντος, ἀριθμίους νικ̃ντος,
» ⸀ὃ ζητ̃σαι, κὴ βία τοὺς λαβόντας αὐτὰς ἀφελέαι, ⸀ὃ δύοιξαι, ⸀ὃ δημοσία δύαγνῶ-
» ναι, πῶς δὴ ἡ ὑμ̃ν, ἢ δήμου τινὸς φείσαιτο; ⸀ὃ ὅ γε τοιοῦτος εἰς ἐμὲ τὸν φίλον, τ' ὁμο-
» τραπεζίον, ὃν συγγεν̃ῆ γεγονὼς, πῶς δὴ φιλανθ̃πον ἢ ⸀πρὸς τοὺς δήμους ⸀πρὸς οὓς
» ⸀ὀδὲν αὐτοῖ συμβόλαιόν ὀστ, ποιήσῃ; κὴ μὲν εἰ δεῖ τι τοῖς ἐψηφισμένοις ⸀ὑπ' αὐτ'
» ἐκμήρεαι, ὑμῖν μὲν κὴ φανερ̃ς ἀπειλῇ, πολεμίοις γὰ ὧν δύτιχρις τοὺς πλείονας
» ὑμ̃ν πεποίηται· ἐμοὶ δ' ⸀ὀδὲν αὐτοῖ τοιοῦτον ἐπήγγελκε, καίτοι κὴ πολεμ̃ν μοι, ⸀ὃ
» πάντα οὐχ ὅπως τὰ τ̃ κεκρατηκότος, ἀλλὰ κὴ τὰ τ̃ πεφονευκότος με ἤδη ποιῇ.
» ὡς δ' ὁπότε ἐμέ, ὃν μηδὲ πω κὴ νεῶ πολέμου ἔχθ ⸀προποίηται, τοιαῦτα δέδρα-
» κεν, ἥκιστα μὲν ὑμ̃ν ἀπόρροις, οἷς κὴ αὐτὸς ὐκ πεπολεμ̃σθαι ⸀ἀφ̃ς ὁμολογεῖ. ὃ
» ποτ' οὖν αὐτοῖ βούλεται τὰ μὲν ὅπλα πᾶσιν ὁμοίως ἡμῖν ὀπιφέρῃ, ἐν δὲ δὴ ᾧ
» ψηφίσματι, τοῖς μὲν πολεμεῖν, τοῖς δὲ μὴ φάσκῃ, οὐ μὰ δί' οὐχ ἵνα δίαφορότητα

» τινα ὀν ἡμῖν ἐργάσηται, οὐδ' ἵνα τοῖς μὲν ἀνῶσι, τοῖς δὲ ἀνῶσι, δύ' γε κρατήσῃ, χρὴ-
» σηται, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἐς ἀεὶ διαφορὰς συγκρούσῃ, ἐς ἃς τοῦτο ἀδυνατέρους ποιήσῃ. οὐ γὰρ
» ἀγνοεῖτε ὅτι ὁμοφρονούντων μὲν ἡμῶν, καὶ ἓν πρὸς ἅπαντα τοσαῦτα ὄντων, οὐδαμοῦ
» οὐδαμῶς κρείττων ἂν γένοιτο· διενεχθέντων δὲ, ἐς ὃν μὲν τοῦτο, ὃν δὲ ἐκεῖνα ἐλο-
» μένων, ῥᾴδιον καὶ κρατῆσαι, καὶ ἅμα τοῦτο τοῦτον ἡμῖν τὸν τρόπον προσφέρεται. ὡς γὰρ
» ἐγὼ καὶ οἱ συνόντες μοι ῥωμαῖοι τόν τε κίνδυνον, καθ' ὃν ἀδικεῖσθαί τινα ἐφ' ἡμῖν ἐλη-
» φισμένων ἕνεκα ἐχρῆν, προεωρῶμεν, καὶ τὼ ὑπεβουλεύω αὐτῷ ἐνεμείναμεν, καὶ οὔτε
» προεῖμεθα ἡμᾶς, οὔτ' αὖ ἰδίᾳ τὸ συμφέρον ἡμῖν αὐτοῖς προσκοπῶμεν, οὕτω
» που καὶ ὑμᾶς, οἷς οὐδὲν αὐτὸς ἐγκαλῶ μὴ οὐκ ἐχθροὺς δὲ ἐξίστησι γε ἡλικίαν, χρὴ
» πάντα τοῦτο ὑπομηνύειν καὶ κοινοῦν μὲν τοῖς κινδυνεύουσι, κοινὰς δὲ τὰς ἐλπίδας
» ποιησαμένους, καὶ σωφρονεῖν τὰ προσήκοντα πᾶσιν, ἐς συμπονοῦντας προ-
» θύμως, ὑπομηνύοντας προδήλοις, καὶ ἃ πείσομαι, ὡς γὰρ εἶπον, ἡτημένοις, καὶ ὧν
» ἰδεῖν ἀξιῶ κρατήσωμεν. μέγα μὲν γὰρ τὸ μηδὲν μὴ ὑφεῖσι κὸν, μήτε πλεονε-
» κτικὸν ἐλαττωθέντας πω ἡμᾶς παθεῖν, μέγιστον δὲ, τὸ νικήσαντας πάντ' ὅσα τις δὺ
» δύξαιτο προσδέξαι· αἴτιον δὲ, τοσούτοις καὶ τοιούτοις ὄντας, ἐς ὅπλα καὶ χρήματα καὶ
» ναῦς καὶ ἵππους ἐλθόντας, ἐκ χείρονα δύνασθαι ἐλάσθαι, ἐς παρὸν ἐς ἐκείνοις
» τὴν ἡγεμονίαν προσκτᾶσθαι, σὺν δουλεύσαι μᾶλλον αὐτοῖς ἐθελήσαι. τοσοῦτον γὰρ που
» ἅπαντα ἀνθρώπων ἀνηλώκαμεν, ὡς τὸ μὲν καὶ ὑμᾶς μοναρχῆσαι ὑπτιάσαι, ἐγὼ δὲ καὶ ἐκεί-
» νοις ἐκ ὑπερῶσαι βούλομαι, καθάπερ που καὶ τοῖς ὅρκοις πεπίστωμαι. ὡς οὖν ἅπαν
» ἀμφοτέρων ὁμοίως ἀγωνιούμενοι, καὶ κινδυνεύοντα πᾶσι κατακτησόμενοι, ἀσυν-
» δάστως, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἓν τε τοῦ προκειμένου κρατήσαι, καὶ ἅπαντας
» ὑδαιμονῆσαι. τοιαῦτά τινα ὁ ἀντώνιος εἰπὼν, πάντας μὲν τοὺς προσόντας τῷ στρατο-
πέδῳ τῶν οἰκετῶν ἐς τὰς ναῦς ἐσβιβάσαι, μή τι νεωτερίσωσι καθ' ἑαυτοὺς ἠμύρμοι, ὡς γὰρ, ὁ, τε
Dellius δέλλιος καὶ ἀηδόνες αὐλομοιήσωσιν, παμπληθεῖς ὄντες καὶ ἐξόπλους καὶ σφενδονῆτας καὶ
ὁπλίτας ἐνεβιβάσατο. ὅπερ γὰρ τοῦ τε μεγέθους τῶν τοῦ κάμφορος νεῶν, καὶ ᾧ πλήθει
τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ ὁ ἐξέπος οὐχ ἥκιστα ἤπιστο, τά τε σκάφη κατεσκεύασε πολὺ τῶν
σκαφῶν ὑπερέχοντα· τετήρης μὲν γὰρ ὀλίγας, τετρήρης δὲ, καὶ δεκήρης, καὶ τὰ λοιπὰ
τὰ ἀπὸ μέσου πάντα ἐξεποίησε, καὶ ἐπ' αὐτὰ πύργους τε ὑψηλοὺς ὑπεκατεσκεύ-
ασε, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐπῳκοδόμησεν, ὥστε καθάπερ ἀπὸ τειχῶν αὐτοὺς μάχε-
σθαι. καὶ ἦρε δὲ καὶ πάνυ μεγάλα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ διεπέπλεστο· μαθὼν δὲ
καὶ τοῦ διαφοίσειν σφᾶς ἀπὸ τε γῆς καὶ ἀπὸ τοῦ δελφίνος, ξυνῆγε καὶ αὐ-
τὸς ὁ στράτευμα, ἐς ἔλεξεν ὧδε,

Δημηγορία καίσαρος.

» Ὁρᾶν, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ ἐξ ὧν ἀκοῇ μεμάθηκα, καὶ ἐξ ὧν ἔργῳ πεπεί-
» σμαι, τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα τῶν πολεμικῶν, μᾶλλον δὲ πάντων ὧν ἂν ἀνθρώ-
» ποις πράγματα ἐς τὰ δικαιότερα καὶ τὰ ἀσεβέστερα καὶ φρονοῦσι καὶ πράτ-
» τουσι καταρρυέντα, τοῦτό που καὶ αὐτὸς οὐχ ἥκιστα ἐπίσταμαι, ἐς ὑμῖν πρᾶγμα προσκε-
» πτεῖν. καὶ γὰρ ὅτι μάλιστα ἐς πολλῷ καὶ μεγάλῳ ἰσχύω, ἀφ' ἧς ἀνάγκη τινὰ ἦπιον δίκαια
» προσχρώμενος, κατασταθῆναι ἔσχεν, ὅμως πολὺ μᾶλλον ὅτι τῇ πολέμου ἐπιστή-
» θεσι, ἢ ὅτι ταύτῃ δικαιοῦ. ὃ γὰρ τοι ῥωμαίους τε ὄντας, καὶ τῆς πλείστης καὶ ἀρίστης
» οἰκουμένης ἄρχοντας καταφρονεῖσθαι καὶ καταπατεῖσθαι πρὸς γυναικὸς ἀγυ-
πίας,

» πίας, δυάξιον μὲν ὧν πατέρων, ὧν ὃν πύρρον, τὸν φίλιππον, τὸν περσέα, τ' ἀντίοχον
» καθελόντων, ὧν τοὺς νουμαυρίους, τοὺς καρχηδονίους ἀνασησαμένων, ὧν τοὺς κιμ-
» βρους, τοὺς ἀμβρονας καταπεφευγότων· ἀνάξιον δὲ καὶ ἡμῶν αὐτῶν, ὧν τοὺς γαλά-
» τας κατεστραμμένων, ὧν τοὺς παννονίους κεχαρωσμένων, ὧν μέχρι τοῦ ἴστρου προ-
» κεχωρηκότων, ὧν ὃν ῥᾳδίως ἀμυνουμένων, ἐς βρεττανίαν πεπεραιωμένων. πῶς μὲν
» γὰρ οὐ μέγα δύνασθαι πάντες ἐκεῖνοι οἱ τὰ προσφρονοῦντα κατειργασμένοι, εἰ αὖ-
» θις ἡμᾶς ὀλεθρίῳ γναμπὶ ὑποπεπωκότας; πῶς δ' οὐκ ἀνδρεῖς μεγάλως
» ἀναμενοῦμεν, εἰ πάντων ἀρετὴ πάντα γοῦν προθύμους, ἔπειτα τὰς αὐτῶν ὕβρεις
» προφάσει φέροιμεν, οἵτινες, ὦ ἡράκλεις, ἀλεξανδρεῖς τε καὶ αἰγύπτιοι ὄντες (εἰ γὰρ δύ'
» ἀνὴρ τὴς αὐτοῦ χεῖρον ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν ἔχοι) καὶ τὰ μὲν ἑρπετὰ καὶ τἄλλα θηρία ὡς-
» πέρ τινας θεοὺς σεβόμενοι, τὰ δὲ σώματα τὰ σφέτερα ἐς δόξαν ἀθανασίας τα-
» μιευόμενοι, καὶ θρασυνόμενοι μὲν προπετέστατοι, ἀνδρίσασθαι δὲ ἀσθενέστατοι
» ὄντες, καὶ τὸ μέγιστον, γναμπὶ αὖτ' ἀνδρὸς δουλεύοντες, ἐτόλμησαν τὴν τε ἡμετέ-
» ρων ἀγαθῶν αὐτοῖ ποιήσασθαι, καὶ δι' ἡμῶν αὐτὰ κατακτήσασθαι, ὡς τε σφίσιν ἐκου-
» σίοις ἡμᾶς τῆς ὑπαρχούσης ἡμῖν ἀνδαιμονίας ἀφαιρῆσαι. τίς μὲν γὰρ οὐκ ἂν
» ὀδύραιτο, ὁρῶν στρατιώτας ῥωμαίους δορυφορουμένους τὴν βασιλίδα αὐτῶν; τίς δ'
» οὐκ ἂν ἀνάξειεν, ἀκούων ἱππέας καὶ βηλίτας ῥωμαίων κηλαχεύοντας αὐτῇ, ὡς-
» περ ἀνοήτους; τίς δ' οὐκ ἂν ὀργισθείη καὶ ἀκούων καὶ ὁρῶν αὐτὸν ὃν ἀντώνιον, τὸν
» δὶς ὕπατον, τὸν πολλάκις αὐτοκράτορα, ὃν τῷ προσασίαν μετ' ἐμοῦ τῶν κοινῶν
» ὑπερπεπέντα, τὸν τοσαύτας μὲν πόλεις, τοσαῦτα δὲ στρατόπεδα ἐχειρωθέντα, νῦν
» πάντα μὲν τὰ πάτρια τοῦ βίου ἤδη ὀκλελοιπότα, πάντα δὲ τἀλλότρια καὶ βαρ-
» βαρικὰ ἐζηλωκότα, καὶ ἡμῶν μὲν, ἢ τῶν νόμων ἢ ὧν θεῶν τῶν προγονικῶν μηδὲν
» προτιμῶντα, τὴν δ' ἀνθρωπον ἐκείνην, καθάπερ τινὰ ἴσιν, ἢ σελήνην, προσκυ-
» νοῦντα, καὶ τοῖς τε παῖδας αὐτῆς, ἥλιον καὶ σελήνην ὀνομάζοντα, καὶ τὸ τελευταῖον, ἐς
» ἑαυτὸν, ὅσιον καὶ διόνυσον ὑπικεκλημκότα· καὶ οὐτων καθάπερ πάσης μὲν τῆς γῆς,
» πάσης δὲ τῆς θαλάσσης κυριεύοντα, καὶ νήσους ὅλας, καὶ τῶν ἠπείρων τινὰ κεχαρι-
» σμένον; ἄπιστα μὲν δὴ οἶδ' ὅτι ἐς θαυμαστὰ τοῦτα ὑμῖν, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, φαί-
» νεται, καὶ τοῦτο δὲ δὴ μᾶλλον ἀγανακτεῖν ὀφείλετε. εἰ γὰρ ἃ μηδ' ἀκούσμυτες
» πιστεύετε, τοῦτ' ὄντως γίνεται, καὶ ἐφ' οἷς οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν δύ' ἀγνοήσαι μαθών,
» τοῦτ' ἐκεῖνος ποιῇ πυθόμενος, πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπορροιαθείητε; καίτοι ἔγωγε κὴ
» τὸ καπαρχὰς οὕτω πρὸ αὐτὸν ἐκαινύδασα, ὥστε αὐτῷ κὴ τῆς ἡμετέρας ἡγεμονείας
» μεταδοῦναι, κὴ τὼ ἐμαυτοῦ ἀδελφιδῶ συνοικίσαι, κὴ γραῖβύμματα χρείσασθαι·
» κὴ μὴν οὕτως ὑπὲρ αὐτοῦ, οὕτω φιλικῶς πρὸς αὐτὸν ἔχον, ὡς γ' ὅτι μήτε τὸν ἀδελ
» φιδοῦν μου ὑβρεισε, μήθ' ὅτι τῶν ἐμυηθέντων οἱ ἐξ αὐτῆς τεκνωθέντες ἠμύησε, μήθ' ὅτι τὴν
» ἀγυπτίαν αὐτῆς προσεθέμησε, μήθ' ὅτι τοῖς ἐκείνης παισὶ πάνθ' ὡς εἰπεῖν τὰ ὑ-
» μέτερα ἐδωρήσατο, μήτε δι' ἐμοῦ μηδὲν, ἐθελήσαι αὐτῷ πολεμῆσαι· αἴτιον δὲ, ὅτι
» προῶτον μὲν ὁμόζον οὐ πάνυ αὐτὸν δεῖν ἔβραν προσῆς τε τῷ κλεοπάτρᾳ καὶ προσ-
» ὃν ἀντώνιον προσφέρεσθαι· ἐκείνῳ μὲν γὰρ κὴ ὑπὸ τῷ ἀμφιφύλου πολεμίαν
» ἀνθεὶς οἷς ἐπρεσβεύσατο εἶ). τοῦτον δὲ, ἅτε καὶ πολίτην, ἀνδέχεσθαι σωφρονιστέον.
» ἔπειτα δὲ ἠλπιζον ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐθελούσιος, ἀλλ' ἄκων γε ὢν τῷ ἐπ' ἐκείνῃ ψηφι-
» σάντων μετάγνωσε). διὸ μὲν δὴ τοῦτα οὐδένα αὐτῷ πολεμον ἐπήγγελκα· ὅπῃ δὲ

Pyrrh
Philipp
Perseus
Antioch

Aegyptiorū foeditas

» ὑμᾶς ἀφιδὼν αὐτὰ ϗ καταφρονήσας, οὔτ' ἀφιέντων αὐτὴν ἡμῶν, ἀφεθῆναι, οὔτ' ἐλε-
» οιώτων, ἐλεηθῆναι βουλόμενος, ἀλλ' εἴτε ὡς ἀλόγιστος, εἴθ' ὡς μανιόμενος (καὶ γὰρ τοῦτ'
» ἐγὼ ἀκριβῶς πεπίστευκα, οὐδὲν ὑπὸ ἐκείνης τῆς καταφθορᾶς μεμαλθαγμένος) τῆς μὲν
» ἡμετέρας ἀνεργεσίας, ϗ τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλανθρωπίας οὐδὲν προσποιούμενος, τῇ δὲ γυ-
» ναικὶ δουλεύων, τόν τε πόλεμον καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἀναιρετοὺς καὶ
» καλοὺς ἡμῖν καὶ ϗ τῆς πατρίδος ἀναιρῆσθαι, ἅ λοιπὸν ἐμοῦ, πλὴν ἀμύνασθαι καὶ
» τοῦτον μὴ τῆς κλεοπάτρας ἡμῖν προσήκει; μήτ' ὠμότητι εἶναί τις αὐτὸν νομι-
» ζέτω, ἐμοὶ γὰ τίνα αἰχμάλωτον· μήτ' ἀνάνδρου ὀνομαζέτω, ἀλλὰ τίνα σαρκοπίωνα· μὴ
» ὕπατον, μὴ αὐτοκράτορα γενέσθαι ποτὲ ἠνείδω, ἐμοὶ γυμνασίαρχον. ταῦτα γὰρ
» αὐτ' ἐκείνων αὐτὸς ἐπελεντῆς ἀνέδειξεν, καὶ πάντα τὰ πάντεια σεμνολογήματα
» ἀπορρίψας, εἰς τὴν ἀπὸ καμώδου κυμβαλιστῶν γέγονε. μὴ μόνον μηδὲ δίκη τις αὐ-
» τὸν, ὡς ϗ ῥοπὴν τῷ πολέμῳ προέξοντα. ἐὼ μὲν γὰρ οὐδὲ ὢν τῷ ὄντι ἄξιός ἦνος,
» ὡς που σαφῶς ἴστε οἱ περὶ μουτίναν αὐτὸ κεκραγότες· εἰ δ' ὅμως ποτε ϗ ὢν τῆς
» σεμνῆς ἡμῖν φρατείας ἀρετήν τινα ἔσχεν, ἐμοὶ δ' ἴσως ὅμως πᾶσαν αὐτὴν νῦν ὢν τῇ τοῦ
» βίου μεταβολῇ διέφθαρκεν. ἀδύνατον γὰρ ὅστις, βασιλικῶς τέ τινα τρυφῶντα, καὶ
» γυναικείως θρυπτόμενον, ἀνδρώδες ἢ φρονῆσαι ϗ πρᾶξαι, δίχα ὃ πᾶσαν ἀνάγ-
» κην ἔχει), οἵοις δή τις ὑπετηδεύκαμεν στρωῇ, τοιούτοις αὐτὸν ἐξομοιοῦσθαι. τεκμήριον
» δὲ, ἕνα πόλεμον ὢν πρωτίστου τοῦ χρόνου πεπολεμηκὼς, καὶ μίαν φρατείαν πε-
» ποιημένος, παμπόλλοις μὲν ὢν ταῖς μάχαις πολίτας ἀπολώλεκεν, ἀίδρεια δὲ ἀπὸ τῶν
» πραγμάτων ἀποκεχώρηκε, πλείστοις δὲ καὶ ὢν τῇ φυγῇ πρόσταται βεβλήκειν. ὥστ'
» εἰ μὲν ἡδύ τίνα τρόπον ὀρχεῖσθαι καὶ κροκαλίζειν τινὰ ἡμῖν ἐχρῆν, πάντως δὲ ἔλατ-
» τον αὐτὸ ἰὼ ἐλέγετο (ταῦτα γὰρ μεμαθήτηκεν) ὅπῃ δὲ ὅπλων καὶ μάχης δεῖ, τί πρὸς
» ἀὐ αὐτὸ φοβηθείη; τίνι ἀκμὴν τῷ σώματος; ἀλλὰ πρόηκε ϗ ὢν τὸ ἐθέλειν. τὴν
» ῥώμην τῆς γνώμης; ἀλλὰ γυναικίζῃ ϗ ὢν κεκινημένος. τίνι δύσεβέσιν τίνι πρὸς
» τοὺς θεοὺς ἡμῶν; ἀλλὰ πολεμεῖ ὃ ἐκείνοις ϗ τῇ πατρίδι. τίνι πιστότητα τίνι πρὸς
» τοὺς συμμάχους; ὃ τίς οὐκ οἶδεν ὅπως ὃν ἀρίθμιον ἐξαπατήσας ὤχετο; τίνι δὲ
» ὑπειρεσίαν τίνι πρὸς τοὺς φίλους; ϗ τίς οὐχ ἑώρακε τοὺς ὑπ' αὐτὸ κακῶς ἀπο-
» λωλότας; τίνι δόξαν τίνι πρὸς τοῖς γραμμάτοις; ὃ ὃς οὐχὶ καὶ ἐκείνων αὐτὸ
» κατέγνωκε; σημεῖον δὲ, ὅτι συχνοὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς ἡμᾶς μεθίστανται. νο-
» μίζω δὲ ἔγωγε, ὅτι καὶ πάντες οἱ πολῖται ἡμῖν τοῦτο ποιήσουσιν, ὥσπερ ποτε καὶ
» πρότερον, ὅτε ὢν τὸ βρεντεσίου πρὸς τὴν γαλατίαν ἦλθ. μέχρι μὲν γὰρ πλουτή-
» σῃ ἀκινδύνως ἤλπιζον, καὶ μάλα ἀσμένοις ἂν αὐτῷ συνῆσθε· μάχεσθαι δὲ δὴ
» πρὸς ἡμᾶς τοῖς ὁμοφύλοις ὑπὲρ τῶν μηδὲν σφίσι προσηκόντων (δήλως τε καὶ
» ἐξὸν αὐτοῖς ἀδεῶς σὺν ἡμῖν καὶ σώζεσθαι καὶ διδάσκεσθαι) οὐκ ἐθελήσουσιν. ἀνθ' ἑρᾷ
» τις ὅτι ϗ συμμάχοις πολλοὶς ϗ χρήματα πολλὰ ἔχει. οὐκοῦν ὅπως μὲν τοῖς τῶν
» ἀσίαν τῶν ἤπειρον οἰκοῦσιν νικᾶν εἰώθαμεν, οἶδε μὲν ὁ σκηπίων ἐκεῖνος ὁ ἀσια-
» νικὸς, οἶδε δ' ϗ ὁ σύλλας ὁ φίτυχὴς, ὁ λουκυλλος, ὁ πομπήϊος, ὁ καίσαρ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς,
» ἡμεῖς αὐτοί, οἱ τοῖς μετὰ τε τῶν ϲεβούτου ϗ τῶν καπίου συγκαθυσαμένοις κεκραλη-
» κότες. τοῦτον δὲ δὴ οὕτως ἔχοντος, ϗ τὸν πλοῦτον σφῶν ὅσῳ πλείονα ἑτέρων νομί-
» ζετε εἶναι), τοσούτῳ μᾶλλον ἀπωδάσατε σφέτερα εἰσαθαι. καὶ γὰρ τῶν μεγίστων
» ἄθλων μεγίστοις ϗ τοὺς ἀγῶνας ἄξιον ποιεῖσθαι. καίτοι μεῖζον οὐδὲν δήπου φήσαιμι
ὑμῖν

Canobi Cymbalistae

Praaspes

Scipio
Sylla
Lucullus
Pompeius
Caesar

» ὑμῖν προσήκειν, τῷ, δ' ἄξιόν ἐστι τῶν προγόνων ἀμαυρῶσαι, τῷ, ὃ φεύγειν ἅπαν
» οἰκεῖον φυλάξαι, τῷ, τοὺς ἀφεστηκότας ἀφ' ἡμῶν τιμωρήσασθαι, τῷ, τοὺς ὑβρίζον-
» τας ὑμᾶς ἀμύνασθαι, τῷ, πόλεων καὶ ἀνθρώπων νικήσαντας ἄρξαι, τῷ μηδεμίαν
» γυναῖκα προῖσθαι μηδενὶ ἀνδρὶ παρεσυμβούλῳ. ἢ προσῆς μὴ προσοίσοντες ϗ ἀπυ-
» γας καὶ δαλμάτας καὶ πομπωνίους προθυμότατα αὐτοὶ ὑμεῖς οἱ νῦν πρόντες ὑπὲρ
» ὀλίγων λίνων τειχῶν, καὶ γῆς ἐρήμου πολλάκις ἐμαχέσασθε, καὶ πόλεις αὐτοὺς, καίτοι
» πολεμικωτάτους ὁμολογουμένως ὄντας, ἐχειρώσασθε, καὶ νὴ δία καὶ προῆς σέξτον
» ὑπὲρ σικελίας μόνης, καὶ προῆς αὐτὸν τοῦτον τὸν ἀντώνιον ὑπὲρ μουτίνης μόνης
» ὁμοίως ἠγωνίσασθε, ὥστ' ἀμφοτέρων αὐτῶν κρατῆσαι· προῆς δὲ δὴ γυναῖκα πᾶσι
» τοῖς ὑμετέροις ὑπερβουλεύουσαν, καὶ προῆς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ὃν ὑμέτερον τοῖς
» ἐκείνης παισὶ διαδεδωκότα, ϗ προῆς τοὺς καλοὺς αὐτῶν ἑταίρους ϗ τραπεζίτας, οὓς
» αὖθις ἐκεῖνοι κωμῳδίας ἀποκαλοῦσιν, ἢ τίνου ἂ προθυμηθήσεσθε; δίκῃ τι; δίκῃ ὃ πλῆ-
» θος αὐτῶν; ἀλλ' οὐδὲν πλῆθος ῥωμάτων ἀρετῆς κρατεῖ. δίκῃ ὃ ὄχλος; ἀλλ' ἀνάθε
» φορᾷ μᾶλλον ἢ πολεμεῖν μεμελετήκασι. δίκῃ τινὶ ἐμπειρίαν; ἀλλ' ἐρετῇ μᾶλλον
» ἢ ναυμαχεῖν ἴσασιν. ἐγὼ μὲν καὶ ἀγανακτῶ ὅτι προῆς τοιούτους ἀνθρώπους ἀγω-
» νίζεσθαι μηδόμενον, ὧν καὶ κρατήσαντες οὐκ ἀνέδοκιμήσαμεν, καὶ ἡττηθέντες ἀγα-
» μονήσαμεν. μὴ γὰρ που ὃ μέγεθος τῶν σκαφῶν αὐτῶν, ἢ ὃ πάχος τῶν ξύλων ἀν-
» τίπαλον ταῖς ἀρεταῖς ὑμῶν ἔχει) νομίζετε. ποία μὲν γὰρ ναῦς αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν
» ἢ ἔπρωσέ τινα, ἢ ἀπέκτεινε; πῶς δ' οὐ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς τε ὕψους ϗ τῆς πάχους, καὶ
» δυσκινητοτέρας ἔσονται τοῖς ἐλαυνοῦσιν αὐτὰς, ϗ ἀπειθεστέρας τοῖς κυβερνῶσι; τί δ' ἀν
» ὄφελος τοῖς ἀπ' αὐτῶν μαχομένοις γένοιτο, μήτε διεκπλῆν, μήτε περίπλουν (ἀ-
» πέρ που ναυμαχίας ἔργα ἐστὶ) δυναμένοις; οὐ γὰρ που πεζομαχεῖν ὑμῖν ὑπὸ τῆ
» θαλάττῃ μένουσιν, οὐδ' ἂν ὡσαύτως ὑπὸ τείχεσίν τισι κατακεκλεισμένοις πολιορκηθῆναι
» προσκαθᾶσθαι). ἐπεὶ τοῦτό γε ϗ πάνυ προσῆκεν ἂν εἶναι, λέγω δὲ ὃ προς ξύλινα
» ὑπερφυῆ πρόσωπα προσμῖξαι. ἂν τε γὰρ ὑπὸ τῇ αὐτῇ καθάπερ ἐμπεπηγῶσι αἱ
» νῆες αὐτῶν μένουσιν, ἐξέσται μὲν ἡμῖν τοῖς ἐμβόλοις αὐτὰς διαφρήγνυσθαι, ἐξέσται δὲ
» καὶ μηχαναῖς πόρρωθεν τιτρώσκειν, ἐξέσται δὲ καὶ πυρὶ ϗ πυρφόροις βέλεσι κατα-
» πιμπρᾶναι· ἂν τε ὑπὸ κινεῖσθαί πη κελεύσωσιν, οὔτ' ἂν διώκυσαί τινα καταλά-
» βοιεν, οὔτ' ἂν ῥαπεῖσαι ὑπέφυγεν· ἐξεύρηται μὲν ὑπὸ τῆς βαρύτητος, εἰς ὃ
» δρᾶσαί τι, ἑτοιμότατα δὲ ὑπὸ τῶν μεγέθους, ἐς ὃ παθεῖν οὖσαι. ϗ τί δεῖ πλείω λέ-
» γοντα περὶ αὐτῶν δίκαιον εἶναι, ὁπότε πολλάκις ἤδη σφῶν πειραθέντες, καὶ περὶ
» λυκάβα, ϗ ὑπὲρ ὧν προῄρημαι, οὐχ ὅσον οὐκ ἡττηθήσεσθε αὐτῶν, ἀλλὰ ϗ πάντα
» χρεὼν ἔσεσθαι ἐλπίζομεν. ὥστε μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις μᾶλλον, ἢ τοῖς ὑμετέροις αὐ-
» τῶν ἔργοις ὑπερῥωσθέντες, ὑπερθυμήσασθε πρὸ τοῦ ἤδη τῷ πολέμῳ τέλος ὑπερθεῖναι.
» δῆ γὰρ ἴστε δήπου ὅτι δὴ ὃ τὴν μεγίστην ἀνθρώπων ἡμῖν νικήσωμεν, οὐδὲν ἔτι προσῆκον ἔξομεν·
» ὅπως τε γὰρ φύσει πρῶτον ὃ ἀνθρώπειον, ὅταν ὑπὸ τοῖς προσοῦσιν ἀγῶσι σφαλῇ, καὶ
» πρὸς τὰ λοιπὰ ἀθυμότερον γένηται), ὃ ἡμεῖς ἀνάμαχοι ὑπὸ τῇ γῇ ἀμείνους αὐ-
» τῶν ἐσόμεθα, ὥστε καὶ ἀκροκαίων σφῶν ὅλων κρατῆσαι· ϗ τῶν δ' οὕτω ὃ ἀνθρώπειοι ἐκείνοι
» ἴσασιν, ὥστε (οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι ὑμᾶς ὅσα ἀκήκοα) ἀθυμεῖν τε ὅπου τοῖς ἤδη γε-
» γόνασι, ϗ ἀπογινώσκειν κτῆ χώραν μόνους σωθήσεσθαι, ϗ δίκῃ τοῦτα διαδραίαν τέ-
» πη ὑπιχθρὸν, καὶ ὃν ἔκπλουν τοῦτον, οὐχ ὡς ὑπὲ ναυμαχίαν, ἀλλ' ὡς ἐς φυγὴν

» ποιῆσθαι, ὃ ταῦτε ὥρισε καὶ ὑμιώτατα τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς κτημάτων ἐς τὰς
» ναῦς ἐκτέθεικεν), ἵνα μὴ δυνηθῶσι, μετ' αὐτῶν διαφύγωσιν. ὡς οὖν καὶ ὁμολογοῦν-
» τας αὐτοὺς ἀδυνατεστέρους ἡμῶν εἶναι), καὶ τὰ ἆθλα τῆς νίκης ἐν ταῖς ναυσὶ φέροντας
» μὴ προϊδωμεν, ἀλλ' ὅσοί πη πλούσιοι ἦσαν, ἅμα αὐτοὶ ταύτην κατήσομεν, πάντα αὐ-
» τὰ ἀφελώμεθα. τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Καῖσαρ εἶπε· καὶ μέντοι βουλόμενος μὴ πρόφασιν
αὐτοῖς, ὅπως φύγωσι σφίσι κατὰ νώτου ὀπίσηται. αὐτός τε γὰρ ταχυναυτῶν,
διαβεβηκέος σφᾶς ἀρήσειν ἤλπισε, καὶ ἐκείνων ἐνδήλων ὄντι ἐνδραμεῖσθαι πη ὀπισθε-
ούσι ἠμυνόμενον, ἀμαχεὶ τοὺς λοιποὺς ἐκ τούτου προσάξεσθαι προσεδόκησε·
κωλυθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν ἀλείπτων φοβηθέντος μὴ ὑγρείσωσιν αὐτῶν, ἱστίοις χρήσεσθαι
μηνύοντων, καί τι καὶ θαρσήσας, ὡς οὐ ῥαδίως κρατήσων, ὅτι ὑετός τε ἐν τούτῳ λά-
βοιτο καὶ ζάλη πολλὴ ἔς τε ὃ τῶν ἀντιπάλων ναυτικὸν μόνον εἰσέπεσε, καὶ πᾶν ἀῦθ' ὁπωσ-
παρασχὸν, τοῦτο μὲν ἐπέσχε, παμπόλλους δὲ καὶ ἀῦθις πεζοὺς ὀπίσω τὰς ναῦς ὀπισθιβά-
σας, καὶ πᾶσαν τοῖς ἑταίροις ἐς ὑπηρεσίαν ἐμβολῶν, ὅπως ἐν ταχεῖ προσπλέοντες,
τοῖς τε ναυμαχοῦσι τὰ δέοντα παρανέσωσι, καὶ ἑαυτῷ τὰ προσήκοντα διαγγέλλω-
σι, ὃν ἔκπλουν σφῶν ἐπετήρει. καὶ αὐτῶν διαβάντων τε ὑπὸ σάλπιγγος, καὶ πυ-
κνὰς ταῖς ναυσὶν ὁλίγον ἔξω τῶν τειχῶν παρατεταγμένων, καὶ μηδαμῆ προϊόντων,
ὥρμησε μὲν ὡς καὶ ἐς ὦσιν σφίσι προσμίξων, ἢ καὶ διαχωρήσαντας σφᾶς ποιήσων· ἐπεὶ
δ' οὔτ' ἀντεξώρμησαν, οὔτ' ἀνέστρεψαν, ἀλλὰ κατὰ χώραν ἔμενον, καὶ προσέβη ἱκυ-
ρὰς τῇ στρατιᾷ ἐπεπύκνωντο, ὑπό τε ἀπορίας ἔλεγτο, καὶ ταῖς κώπαις ἐς ὃ ὕδωρ τοῖς
ναύταις καθεῖναι κελεύσας, ἀνέσχε χρόνον τινά, καὶ μετὰ ταῦτα κέρατα ἐξαίφνης
ἀμφότερα ἀπὸ σημείου ἐπεξαγαγὼν ἐπεκαμψεν, ἐλπίσας μάλιστα μὲν προσισχή-
σεσθαι σφᾶς, εἰ δὲ μή, τῷ γοῦν τῶν ἔξω αὐτῶν ἅμα κυκλούσῃ ὁ οὖν ἀντώνιος φοβη-
θεὶς τὸ τε ὀπισκαμφὲν αὐτοῦ καὶ τὸ προσέχεσιν, ἀνταπεξηγάγετο ὅσον ἐδυνάτο,
καὶ ἐς χεῖρας οἱ καὶ ἄκων ἦλθε· καὶ οὕτω συμπεσόντες ναυμαχήσαν, πολλὰ μὲν
προσκελεύματα ἐν ἑαυτοῖς ἑκάτεροι καὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς προθυμίας ποιούμενοι,
πολλὰ δὲ καὶ κελεύματα προὐβάλλον ἐκ τῆς ἠπείρου σφίσιν ὀπιβοώντων ἐσακούον-
τες. ἠγωνίζοντο δὲ οὐχ ὁμοιοτρόπως, ἀλλ' οἱ μὲν τῷ κάσεως, ἅτε καὶ μικροτέρας
καὶ ταχυτέρας ταῖς ναυσὶ ἔχοντες, ῥᾳδίως τε ἐλέγοντο, καὶ ἐνέβαλλον προφυλάσσοντες
ἅμα μὴ ὑποσκελίζωσι, καὶ ἢν μέν που κατέδυσάν τινα, εἰ μὴ, ἀνεχρούοντο πρὸς ἐς χεῖρας ἰέ-
ναι. ὁ δ' ἔτι τοῖς αὐτοῖς ἀδιαφθόροις ἐξαίφνης ἐνέβαλλον, ἢ τοῖς μὲν εἴων, ἐπ' ἄλλους δὲ ἐτρέ-
πετο. καί τι καὶ τούτου ὡς ἀληθῶς ἐργασάμενοι, πρὸς ἄλλους, ὃ πάλιν μά-
λα ἄλλους ἐχώρουν, ὅπως ὡς μάλιστα ἀπροσδοκήτοις ἅσι προσφέρωνται. οἷα γὰρ
φόβου μέν μοι μᾶλλον τῶν ἐκ παλαιοῦ ἀγκὴν, φόβου μέντοι δὲ καὶ τὸ ἐν χερσὶ μάχῃ,
οὔτε ἐν τῷ προσπλῷ, οὔτε ἐν τῇ συμμίξει ἐνεχώρησαν, ἀλλ' ἐκπροδραμόντες ἀῦ
ἀφνίδιον, ὥστε τὴν ἐξείαν σφῶν φθεῖραι, καὶ περιπλεύσαντές τινα, ἢ καὶ συνταράξαν-
τες μόνον, ὥσθ' οἱ μὲν κάθεξιν ἐκ φυγεῖν, ἀνέχωρουν ἔξω βέλους· οἱ δ' ἕτεροι τοῖς τε
προσπλέουσί σφισι, πολλοῖς καὶ πυκνοῖς ἐκ λίθοις ἐκ ἐξοδύμασιν ἐβαλλον, ἐκ ἐς πυκ
προσμιγνύοντας χεῖρας σιδηρᾶς ἐπερρίπτουν. καὶ εἰ μὲν ὑπετύγχανον αὐτῶν, κρείτ-
τοις ἐγίνοντο· εἰ δ' ἀμύνοιεν, προῳθοῦντο· δύο δὲ ἢ τρεῖς ἅμα τῇ αὐτῇ νηὶ προσπίπτουσαι, αἱ μὲν ἕδρων ὅσα
ἐδυνάντο,

ἐδυνάντο, αἱ δὲ ἔπαγον. ἐπονοιῶτο δὲ καὶ ἔκαμνον, τοῖς μὲν οἵ τε κυβερνῆται
καὶ οἱ ἐρέται μάλιστα, τοῖς δὲ οἱ ὀπισθάται· καὶ ἐφίκεσθαι οἱ μὲν ἱππεῦσι, τοτὲ μὲν
ἐπελαύνοντες, τοτὲ δὲ ἐξαναχωροῦσι, ἅμα δ' οἱ τε ὁπλῖται καὶ οἱ ἀκροῦσται ἐπ' αὐτοῖς ἦσαν)· οἱ δὲ ὁπλῖται τοὺς τε πλησιάζοντας σφίσι φυλασσομέ-
νοις, καὶ κατέχειν αὐτοὺς ὅτι μάλιστα πειρωμένοις. καὶ οὐκ τούτου ἐπλεονέκτουν τὲ
ἀμηχάνων, οἱ μὲν, ἐς τ' τοὺς ἵππους τῶν νεῶν ἐκπίπτοντες, καὶ τὰς κώπας συναράσ-
σοντες, οἱ δὲ δῶθεν αὐτοὺς καὶ πέραν καὶ μηχανήμασι βαπτίζοντες· καὶ ἠλαττοῦντο
οὐ οἱ μὲν, ὅτι τοὺς μὲν προεσιόντας σφίσιν, ὡσεὶ κακουργεῖν ἐδυνάντο· οἱ δ', ὅτι εἰ καὶ
μὴ κατέδυσάν τινας ἐμβολῇσι, ὡκέτ' ἐξίσου σφίσιν ἐν τῇ σεσυρξῇ ἠγωνίζοντο.
ἀλλὰ μάλιστα οὖν ὅτι πολὺ τῆς ναυμαχίας οὔσης, καὶ μηδετέρων ἐκφεύγειν πη
δυναμένων, τέλος τοιόνδε τι ἐγίνετο. ἡ κλεοπάτρα κατόπιν τῶν μαχομένων ἀποσα-
λεύουσα, οὐκ ἠνέσχετο τὸ πολλὸ καὶ ἄκριτον καὶ ἀδήλου μάχης, ἀλλ' ἀποκναισθεῖσα
ἀπό τε τοῦ γυναικείου καὶ ἀπὸ δ' αἰγυπτίου, τῇ τε ὀπὶ πολὺ μελεωρᾷ ἀγωνίᾳ, καὶ τῇ
ἀεὶ ἐφ' ἑκάτερα προϊδεῖ προσδοκίᾳ, αὐτή τε ἐς φυγὼ ὥρμησε, καὶ
τοῖς ἀμφὶ αὐτὴν ὑπηκόοις σημεῖον ἤρε· καὶ οὕτω ταῦτα ἱστία αὐτῶν ἀθρόα ἐφαλμύων, καὶ
ἐς ὃ πέλαγος ἀφέντων, ἀνέμου τινὸς τύχῃ φοβερῷ συμβάντος, νομίσας ὁ
ἀντώνιος οὐχ ἧττον τῆς κλεοπάτρας αὐτοῖς ἐκ προδεδόσθαι, ἅμα καὶ ἧττον δέους,
ὡς καὶ νεωστὶ μάχοις φόβῳ, ἐφέπετό σφισι. ἡμυνόμενον δὲ τοῦτον, καὶ οἱ λοιποὶ τρα-
πῆσθαι καὶ ἠθύμησαν, καὶ ἐπαφέθησαν, καὶ πως ἀποδραίναι καὶ αὐτοῖς ἔδοξεν τινὰ ἐξε-
λήσεσθαι, οἱ μὲν τὰ ἱστία ἤραντο, οἱ δὲ τοῖς τε πύργοις, καὶ τὰ ἐπίπλα ἐς τ' θάλασσαν
ἐῤῥίπτουν, ὅπως κουφίσωσι διαφύγωσι. καὶ αὐτοῖς περὶ ταῦτα ἔχουσιν οἱ ἀνάντιοι
προσπεπτώκεσαν (τοῖς γὰρ φεύγουσι καὶ αὐτὰ ἱστία ὅλα, καὶ πρὸς τὴν ναυμαχίαν
μόνην προσκευασμένοις, οὐκ ἐπεδίωξαν) πολλοί τε ἐκύρησαν καὶ ἐν χερσὶ
ἐμαχέσαντο, ὥστε καὶ ποικιλώτατον καὶ ὀξύτατον ἀπ' ἀμφοτέρων ὁμοίως τὸν ἀγῶνα
γενέσθαι. οἱ μὲν γὰρ τὰ κάτω τῶν νεῶν πάντα πέριξ ἐκακοῦργουν, καὶ τὰς κώπας
συνέθραυον, τὰ τε πηδάλια ἀπήρτητον, καὶ ἐπιναβαίνοντες ὅτι τὰ καταῤῥώμενα,
τοῖς μὲν κατέπιπτον αὐτίπαλα βαινόμενοι, τοῖς δὲ ἐώθουν, τοῖς δὲ ἐμάχοντο, ἅτε καὶ ἰσο-
πληθεῖς αὐτοῖς ἤδη ὄντες· οἱ δὲ τοῖς τε κοντοῖς σφᾶς διωθοῦντο, καὶ ταῖς ἀξίναις ἐκο-
πτον, πέλεκυς τέ, καὶ ἄκρις ἀνὰ ὕσσεις ἐπ' αὐτῷ τούτῳ προεσκευασμένοις ὑπεκατέ-
βαινον, καὶ τοῖς τε ἀναβαίνουσι ἀπεκρούοντο, καὶ τοῖς ἐς χεῖρας ἰοῦσι συνεφέροντο. εἴ-
κασεν δ' τις ἰδὼν τὰ γιγνόμενα (ὡς μικρὰ μεγάλοις ὁμοιῶσαι) τείχεσί σιν, ἢ καὶ
νήσοις πολλαῖς καὶ πυκναῖς ἐν θαλάσσῃ πολιορκουμέναις. οὕτως οἱ μὲν ὑπισθῶ αἱ τε
τῶν σκαφῶν, ὡσεὶ ἐπ' ἠπείρου καὶ ἐρύματός τινος, ἐπειρῶντο, καὶ πάντα τὰ ἐς τοῦτο
φέροντα ἀσυδὴ προσῆγον, οἱ δὲ ἀπεωθοῦντο αὐτούς, ὅ, τι ποτε ἐν ᾧ τοιούτῳ φι-
λὴ δρᾶσθαι μηχανώμενοι. διὰ παλὸς οὖν αὐτῶν μαχομένων, ὁ καῖσαρ ἀπορήσας
ὅ, τι προέξῃ, πῦρ ἐκ τῶν τραπεζῶν μεμηχάνητο. προτερον μὲν γὰρ οὐκ ἠθέλη-
σεν αὐτοῖς, ὅπως τὰ χρήματα προποιήσηται, χρήσασθαι, τότε δὲ ἰδὼν ὅτι ἀδυνά-
τον οἱ εἴη σῴως προσκρατῆσαι, ἐπ' ἐκεῖνο ὡς καὶ μόνον σφίσιν ὑπικουρῆσον κατέ-
φυγε. καὶ ταῦτα δὴ αὖ εἶδος μάχης συνεκύδη. οἱ μὲν γὰρ πολλαχῇ ἅμα προσ-
πλέοντες τισὶ, βέλη τε πυρφόρα ἐπ' αὐτοὺς ἐξεφέδυον, καὶ λαμπάδας ἐκ χερὸς
ἐπικόντιζον, καὶ ἴυγας καὶ χυτρίδας ἀνθρακων καὶ πίττης πλήρεις πόῤῥωθεν μηχαναῖς

ἐπερρίπτουν· οἱ δὲ ταῦτά τε ἕκαστα διεκρούοντο, καὶ ἐπειδή τινα αὐτῶν διεκπίπτοντα τῶν τε ξύλων ἥπτετο, καὶ φλόγα αὐτίκα πολλὴν ἅτε ἐν νηῒ ἤγειρε, ὃ μὲν πρῶτον τῷ ποτίμῳ ὕδατι ᾧ ἐπεφέροντο, ἐχρῶντο, καί τινα κατέσβεσαν· ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνο καταναλώθη, ἠύτλουν ὃ θαλάττιον. καὶ εἰ μὲν πολλῷ τε καὶ ἀθρόῳ αὐτῷ ἐχρῶντο, ἐπεῖχόν πως τῇ βίᾳ ὃ πῦρ, ἀδύνατοι δὲ πανταχῇ τοῦτο ποιεῖν ὄντες (οὔτε γὰρ πολλὰ ἢ καὶ μεγάλα τὰ ἀντλητήρια εἶχον, καὶ ἡμίσεα αὐτὰ, ἅτε ταραττόμενοι, ἀνέφερον) οὐχ ὅσον οὐκ ὠφελοῦντό τι, ἀλλὰ καὶ προσπαρώξυνον αὐτό. ἡ γὰρ ἄλμη ἡ θαλαττία ἂν κατ' ὀλίγον ἐπιχέηται φλογὶ, ἰσχυρῶς αὐτὴν ἐκκαίει· ὡς οὖν καὶ ἐν τούτῳ ἥττους ἐγίγνοντο, τά τε ἱμάτια αὐτῶν τὰ παχέα, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐπέβαλλον· καὶ χρόνον μὲν τινα ἐκολούσθη τε ὑπ' αὐτῶν ὃ πῦρ, καὶ ἔδοξέ πη λωφᾶν· ἔπειτα δὲ ἀλλώς τε καὶ τοῦ ἀνέμου σφοδρῶς ἐπισπέρξαντος, ἐπὶ πλεῖον ἐξέλαμψεν, ἅτε καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων αὐξανόμενον· καὶ μέχρι μὲν μέρος τι νεὼς ἐκαίετο, προσίσταντο τέ τινες αὐτῷ, καὶ ἐς αὐτὸ ἐσεπήδων, καὶ τὰ μὲν ἀπέκοπτον, τὰ δὲ διεφόρουν, καὶ αὐτὰ οἱ μὲν ἐς τὴν θάλασσαν, οἱ δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐρρίπτουν, εἴπως καὶ ἐκείνους τι λυμήναιντο, καὶ ἕτεροι πρὸς ὃ ἀεὶ ὑγιὲς αὐτῆς μεθιστάμενοι, ταῖς τε χερσὶ ταῖς σιδηραῖς, καὶ τοῖς δόρασι τοῖς μακροῖς τότε δὴ καὶ τὰ μάλιστα ἐχρῶντο, ὅπως τινὰ ἀντίπαλον ναῦν προσαρτήσαντές σφισι, μάλιστα μὲν προσεκβῶσιν ἐς αὐτὴν, εἰ δὲ μὴ, καὶ ἐκείνην καταφλέξωσιν· ὡς δ' οὔ τινες ἐπέλαζον σφίσιν, αὐτὸ τοῦτο φυλασσόμενοι, καὶ ὃ πῦρ τοὺς τε τοίχους πέριξ ἐπενέμετο, καὶ ἐς ὃ ἔδαφος κατῄει, ἐν ταῦθα τὰ δεινότατα αὐτοῖς ἐπεγένετο. οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, καὶ μάλιστα οἱ ναῦται, πρὶν καὶ πλησιάσαι σφίσι τὴν φλόγα, ἐφθείροντο, οἱ δὲ καὶ ἐν αὐτῇ μέσῃ ὥς πρὸ ἐν καμίνῳ ὠπτῶντο, ἄλλοι ὑπὸ τῶν ὅπλων πυρουμένων κατετήκοντο, ἄλλοι πρίν τι τοιοῦτον παθεῖν, ἢ καὶ ἡμίκαυτοι, οἱ μὲν ἀπορρίπτουντες τὰ ὅπλα, ἐπιτρώσκοντο ὑπὸ τῶν πόρρωθεν βαλλόντων, οἱ δὲ, ἐς τὴν θάλασσαν ἐκπηδῶντες, ἀπεπνίγοντο, ἢ καὶ παιόμενοι ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἐβαπτίζοντο, ἢ καὶ ὑπὸ θηρίων ἐσπαράττοντο, μόνοι τε ἀνεκτῶς ὡς ἐν τοιούτοις παθήμασιν ἀπήλλαξαν ὅσοι πρίν τινι αὐτῶν συνενεχθῆναι, οἱ μὲν ἀλλήλοις, οἱ δὲ καὶ ἑαυτοὺς ἀπέκτειναν, οὔτε κολαστήριόν τι ὑπέμειναν, καὶ νεκροὶ ὥς πρὸ ἐν πυρᾷ ταῖς ναυσὶ συγκατεκαύθησαν. ὁρῶντες δὲ ταῦτα οἱ καισάρειοι, πρότερον μὲν ὡς ἔτι ἀμύνεσθαί τινες αὐτῶν ἐδύναντο, οὐ προσέμισγον σφίσιν· ἐπεὶ δὲ τὰ σκάφη ὃ πῦρ συνῄρει, καὶ οἱ ἄνθρωποι οὐδὲ ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἔτι, μὴ ὅτι πολέμιόν τινα λυπῆσαί τι ἐδύναντο, σπουδῇ τε προσέπλεον αὐτοῖς, εἴπως τὰ χρήματα περιποιήσαιντο, καὶ κατασβεννύναι ὃ πῦρ ὃ αὐτοὶ παρεσκεύασαν, ἐπειρῶντο· κἀκ τούτου συχνοὶ καὶ ἐκείνων καὶ ὑπὸ τῆς φλογὸς καὶ ὑπὸ ὧν ἁρπάγων, αὐταῖς τελέως ναυσὶ συναπώλοντο.

Victus Antonius & Cleopatra

Τάδε

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ ναῷ τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ως καίσαρ νικήσας περὶ ἄκτιον τὰ παρόντα διέθετο.
Περὶ ἀντωνίου καὶ κλεοπάτρας, καὶ ὧν ἔπραξαν μετὰ τὴν ἧτταν.
Ως ἀντώνιος ἡττηθεὶς ἐν αἰγύπτῳ, ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν.
Ως καίσαρ αἴγυπτον ἐχειρώσατο.
Ως καίσαρ ἐς ῥώμην ἦλθε, καὶ τὰ ἐπινίκια ἤγαγεν.
Ως ὃ βουλευτήριον ὃ ἰούλιον καθιερώθη.
Ως μυσία ἑάλω.

Χρόνου πλῆθος τὰ λοιπὰ τῆς καίσαρος ὃ γ', καὶ μέρκου οὐαλερίου κορουΐνου μεσσαλοῦ ὑπατείας, καὶ ἀλλὰ ἔτη β', ἐν οἷς οἱ ἀριθμούμενοι ἄρχοντες οἵδε ἐγένοντο, καίσαρ ὃ δ' ὕπατος. μέρκος λικίννιος μ.υ. καίσαρ ὃ ε'. σέξστος ἀπουλήϊος σέξστου υ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟριῶν ὃ πεντηκοστὸν πρῶτον βιβλίον.

Τοιαύτη τις ἡ ναυμαχία αὐτῶν τῇ δευτέρᾳ τοῦ σεπτεμβρίου ἐγένετο. τοῦτο δὲ οὐκ ἀλλώς εἶπον (οὐδὲ γὰρ εἴωθα αὐτὸ ποιεῖν) ἀλλ' ὅτι τότε πρῶτον ὁ καίσαρ ὃ κράτος πᾶν μόνος ἔσχεν, ὥστε καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν τῆς μοναρχίας αὐτοῦ ἐτῶν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀκριβοῦσθαι, καὶ ἐπ' αὐτῇ τῷ τε ἀπόλλωνι ᾧ ἀκτίῳ τριήρη τε καὶ τετρήρη, τά τε ἀλλὰ τὰ ἑξῆς μέχρι δεκήρους, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων νεῶν ἀνέθηκε, καὶ ναὸν μείζω ᾠκοδόμησεν, ἀγῶνά τέ τινα καὶ μουσικὸν καὶ γυμνικὸν, ἱπποδρομίας τε πεντετηρικὸν ἱερὸν (οὕτω γὰρ τοὺς τὴν σίτησιν ἔχοντας ὀνομάζουσι) κατέδειξεν, ἄκτια αὐτὸν προσαγορεύσας, πόλιν τέ τινα ἐν τῷ στρατοπέδου τόπῳ, τοὺς μὲν σύναγείρας, τοὺς δ' ἀναστήσας τῶν πλησιοχώρων, συνῴκισε, νικόπολιν αὐτῇ ὄνομα δούς· τό, τε χωρίον ἐν ᾧ ἐσκήνησε, λίθοις τετραπέδοις ἐκρηπίδωσε, καὶ τοῖς ἀλοῦσιν ἐμβόλοις ἐκόσμησεν, ἕδος τι ἐν αὐτῷ τοῦ ἀπόλλωνος ὑπαίθριον ἱδρυσάμενος. ταῦτα μὲν ὕστερον ἐγένετο. τότε δὲ μέρος ἕν τι ὧν νεῶν ἐς δίωξιν τοῦ τε ἀντωνίου καὶ τῆς κλεοπάτρας ἔστειλε· καὶ ἐκεῖνοι ἐπεδίωξαν μὲν αὐτοὺς, ἐπεὶ δ' οὐκ ἐν καταλήψει ἐφαίνοντο, ἀνεχώρησαν. ταῖς δὲ λοιπαῖς ὃ τάφρευμα αὐτῶν, μηδενὸς ἐναντίου μένου δι' ὀλιγότητα, ἔλαβε, καὶ μεταταῦτα καὶ ὃν λοιπὸν στρατὸν ἐς μακεδονίαν ἀπιόντα καταλαβὼν, ἀμαχεὶ παρεστήσατο. ἤδη δὲ καὶ διέφυγον ἄλλοι τε καὶ τῶν πρώτων, οἱ μὲν ῥωμαῖοι πρὸς ὃν ἀντώνιον, οἱ δ' ἕτεροι οἱ συμμαχήσαντες αὐτῷ, οἴκαδε· οὐ μέν τοι γε καὶ ἀντεπολέμησαν οὗτοί γε ἔτι ᾧ καίσαρι, ἀλλὰ κατὰ ἡσυχίαν καὶ ἐκεῖνοι καὶ οἱ δῆμοι πάντες ὅσοι καὶ πρότερον ἐρωμαΐζον, οἱ μὲν εὐθὺς, οἱ δὲ καὶ μετατοῦθ' ὡμολόγησαν· καὶ ὃς τὰς μὲν πόλεις χρημάτων τε εἰσπράξει,

Monarchiae Cesaris anni a secundo die septembris numerantur quo die eam adeptus est victo Antonio

Actij Apollinis

Nicopolis

καὶ τῆς λοιπῆς ἐς τοὺς πολίτας σφῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐξουσίας πᾶν ἀφαιρέσῃ μετῆλθε. τοῖς δὲ δυνάσταις, τοῖς τε βασιλέας, τὰ μὲν χωρία ὅσα πρὸς τῷ Δουνωνίου εἰλήφεσαν, πάντας, πλὴν τοῦ τε Ἀμυντόου καὶ τῆς Ἀρχελάου, ἀφείλετο, Φιλοπάτορα δὲ Ταρκονδιμότου, καὶ Λυκομήδην ἐν μέρει τῆς Παφλαγονίας ἔχοντα, τόν τε Ἀλέξανδρον ὃν τῆς Ἰαμβλίχου ἀδελφὸν καὶ τῶν δυναστῶν ἔπαυσε, καὶ τοῦτον, ὅτι μαθὼν αὐτὸν τῆς ἐκείνου καθηγεμονίας εἰλήφει, καὶ ἐς τὰ Βιθυνίκια πρὸς Λαγαγὸν ἀπέκτεινε· τὴν δὲ τῆς Λυκομήδους μοῖραν Νίνῃ ἔδωκεν, ὅτι τοῖς τε μυσοῖς ἐν τῇ ἀσίᾳ ἀπὸ τοῦ Δουνωνίου τοῦ τῆς ναυμαχίας ἀπέστησε, καὶ μετ' αὐτῶν τοῖς ἐν τῇ μεσογείᾳ αὐτοῦ οὖσιν ἐπολέμησε· κυδωνεάτας τε καὶ Λαμπαγοὺς ἡδονῇ ἔρεως ἀφῆκεν, ὅτι τινὰ αὐτῷ συνήραντο· καὶ τοῖς τε Λαμπαγοῖς καὶ τὴν πόλιν δυσεπῶσαν συγκατῳκισε, τῶν τε βουλευτῶν ἐς ὧν ἱππέων, τῶν τε ἀνδρῶν ὧν κορυφαίων τῶν συμπροαξάντων τι τοῦ Δουνωνίου, πολλοὺς μὲν χρήμασιν ἐζημίωσε, πολλοὺς δὲ καὶ ἐφόβωσε, καὶ ἔνιων καὶ ἐφείσατο· καὶ ἐν μὲν τούτοις ὅ, τε σάσιος ὑπατικὸς ἐνήνεπο (πολλάκις τε γὰρ Δουνωνίου πολεμήσας αὐτῷ, καὶ ποτὲ Φυγὼν, καὶ καταπροφθεὶς, χρόνῳ τε ὕστερον δυρεθεὶς, ὅμως ἐσώθη) καὶ μύρκος τὶς σκαῦρος ἀδελφός τε τοῦ σέξτου ὁμομήτριος ὢν, καὶ θανατωθῆναι κελευσθεὶς, εἶτα ὑπὸ τοῦ μητέρα τοῦ μυκίαν ἀφείθη· τῶν δὲ κολασθέντων, ἀκύλιοί τε Φλῶροι, καὶ κουρίων ὄνομα μάλιστα ἔσχον· ἔστι μὲ, ὅτι ὁ κουρίωνος ἐκείνου τοῦ ποτὲ τῆς Καίσαρος θυγατρὸς πολλὰ σωφρονήσαντος υἱὸς ἦν· οἱ δὲ δὴ Φλῶροι, ὅτι ὃν ἕτερον ὃν λαχόντα κελεύσαντος αὐτοῦ σφαγῶναι, ἀμφότεροι διεφθάρησαν· ἦσαν μὲν γὰρ πατρίκιοι τε καὶ παῖς. ὡς δ' ἔστι ῥᾴδιον λαχεῖν, αὖθις ἑαυτὸν τῇ σφαγεῖ ἐκὼν παρέδωκε, θεοκήρυκά τε ἐκεῖνος, καὶ αὐθάδεια αὐτῷ ἐπαπέθανεν. οὗτοι μὲν οὕτω ἀπήλλαξαν· ὁ δ' ὅμιλος τῶν Δουνωνιείων στρατιωτῶν ἐς τὰ τοῦ καίσαρος στρατόπεδα καλεπάγη, καὶ ἔπειτα τοῖς μὲν πολίταις τοῖς ἔξω τῆς ἡλικίας ἀπ' ἀμφοτέρων, μηδὲν μηδενὶ δοὺς, ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ δὴ λοιποὺς διέσωσεν. ὀλίγῳ γὰρ ἐν τῇ σικελίᾳ φόβερεοί οἱ μὴ τὴν νίκην ἐλάμοντο, ἔδεισε μὴ καὶ αὖθις θορυβήσωσι, καὶ δι' αὐτοῦτ' ἔσπευσε, πρὶν καὶ ὁτιοῦν νεοχμωθῆναι, τοὺς μὲν πανοπλίαις ἐκ τῶν ὅπλων ἀπελάσας, ὧν ἦν ὁ πλοῦτος δι' ἀπάτας· τοὺς δὲ ἐξελθεῖν ἠνάγκασε· καὶ ἐλευθερίας ἔτι καὶ τότε ἔχων, τὴν τεταρτὴν αὐτοῖς ἐσφορὰν ἀφῆκεν, ὡς ἐκ τῶν προσταχθέντων σφίσι χρημάτων ἐπωφελοῦν· καὶ οὕτω μὲν οὐχ ὅτι ἐξέρριπτο ὑπ' αὐτοῦ, ἐμνησικάκουν ἔτι, ἀλλ' ὡς καὶ λαβόντες ὅσα μὴ στέρεσθαι εἶχον, ἔχαιρον. οἵ τε ἐν τῷ Πεταμένῳ ἔτι καὶ τότε ὄντες, ὃ μόνον τι τοῦ ὠνὸν γραμματέων κατεῤῥύησαν, ὃ δὲ δὴ πλῆθος τῆς ἀγυιπίου πλούτου ῥᾳδίως, ὥσθ' ἑκόντα σφᾶς αὐτοὺς οἰκοφθορῆσαι, καὶ τῆς στρατείας ἀφεθέντες, ἡσθησαν, ἅτε μηδὲν ὑβρισμένοι, καὶ σασιάζειν οὐκ ἐς μακρὰν ἤρξαντο· καίτοι ὁ καῖσαρ ταῦτα ποιήσας τε ἀδίκως, καὶ φοβηθεὶς μὴ τῷ μυκίνᾳ, ᾧ καὶ ποτὲ ἡ Ἑρώμη καὶ ἡ λοιπὴ Ἰταλία προσετέτακτο, καταφρονήσωσιν, ὅτι ἱππεῖς ἦσαν, τὴν ἀγελαιότητα ὡς καὶ κατ' ἀλλό τι ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπέμψε, καὶ τοσαύτην γε ὅτι πρώτη καὶ ἐκείνῳ καὶ ᾧ μυκίνᾳ ἐξουσίαν ἔδωκεν, ὥστε σφᾶς καὶ τὰς ὑπατείας, ἃς τε τῇ βουλῇ καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἔγραφε, πρεσβευομένους κρίνεσθαι, καὶ μεταγράφειν ὅσα ἐβούλοντο. καὶ ἅμα τοῦτο καὶ δακτύλιον ἔλαβον πρὸς αὐτοῦ, ἵνα ὑπισφραγίζεσθαι αὐτὰς ἔχωσι· διπλοῦν γὰρ δὴ σφραγίδα, ἣ μάλιστα τότε ἐχρῆτο, ἐπεποίητο, σφίγγα ἐν ἑκατέρᾳ ὁμοίαν ἐκτυπώσας. ὕστερον γὰρ τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτοῦ

Amyntas
Archelaus
Philopator
Tarcodimotos
Lycomedes
Alexander
Iamblichus
Medeus
Sossius
M. Scaurus
Sex. Pompeius
Mucia
Aquilius Florus
Curio

Cyclonedes
Lampsi

Βιθυνίκια. forte triumphum scribendum

Mæcenas

ἑαυτοῦ ἐγλύψας, ἐκείνῃ τὰ πρώτα ἐσημήνατο, καὶ αὐτῇ καὶ οἱ μεταγράφοντες αὐθεκάστορες, πλὴν γάλβου, ἐχρήσαντο. σφῶν γὰρ τῷ ὀνομαστικῷ ἕνι σφραγίσματι, κύνα ἐκ τοιᾶσδε νεὼς τοιοῦτόν τι ἔχοντι ἐνόμισεν. ἐπέστειλε δὲ καὶ ἐκείνοις, καὶ τοῖς δήμοις τοῖς πάνυ φίλοις, ὁπότε τι δέοιτο δι' ἀπορρήτων σφίσι δηλώσων, ὃ δύτερον ἀείσοιχεῖον τῆς τοῦ ῥήματι τοιούτου δύτ' ἐκείνου δύτε γράφων. καὶ ὁ μὲν ὡς σφόδρα ἐπὶ δόξῃ τοῦ ἐγκρατεῦσθαι ἐσωθοῦ, ταῦτα ἐν τῇ ῥᾳδίᾳ διῴκησε, καὶ ὧν τοῖς θεοῖς μυστηρίοις μετέλαβεν· ἐς τε τὴν ἀσίαν κομισθεὶς, καὶ ἐκεῖνα τοιαῦτα ἐποιήσατο, ταῦτα δ' ἀυτωνίᾳ ἅμα ἐκαρφοδόκει. οὐ γάρ πω σαφές τι ὅπῃ διεπεφοίτηκε ἐπέπυστο, καὶ προσκυάζετο ὡς καὶ ἐπ' αὐτῷ ὁρμῶσιν, μήτι ἀκριβῶσιν. θορυβησάντων δ' αὐτῶν ἐν τούτῳ φανερῶς, ἅτε καὶ πολὺ ἀπὸ σφῶν ἀπεστώντος αὐτοῦ, ἐφοβήθη μή τι κακὸν τοιοῦτον λαβόμενοι δράσωσι, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο δυτῶνιον μὲν δήμοις δυαζητῆσαι τοιούτοις, αὖθις δὲ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἠπείγθη, μεσοῦντος τοῦ χειμῶνος, ἐν ᾧ ὁ τέταρτον μὲν μύρκου κόσσου ἦρχεν. ἔστι γὰρ, καθάπερ τὰ τοῦ σέξτου καὶ τὰ τοῦ δυτῶνίου πρᾶξαι, τότε μηδὲ στρατηγήσας σωφρονέστερον αὐτοῦ· ἦλθε δὲ ἐς ὃ βρεντέσιον, οὐκ ἔτι πρᾴτερον τοῦ χρόνου. ἐπεὶ γὰρ ἡ τε οὐσία πυθομένη ὃν τοιοῦτον αὐτὸν, πᾶσα ἐκεῖσε, πλὴν τῶν τε δημοκρατικῶν καὶ στρατηγῶν δύο καὶ δέκα μεινάντων, ἀπήντησε, καὶ ἡ ἵππας, τό τε δῆμου ὃ πλῆθον, καὶ ἕτεροι, οἱ μὲν καὶ προσδοκίας, οἱ δὲ ἐθελοντοῦ πολλοὶ συνῆλθον, οὐκ ἔτ' ὀλίγοι ὄντες τοιούτοις προσέτι τε τὸν ἀφιξιν αὐτοῦ, καὶ προσ τὸν τῶν πλοίων ἀπουσίαν ἐνεοχμώθη. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, οἱ μὲν φόβῳ, οἱ δὲ πίστιν, οἱ δὲ καὶ μεταπεμπτοὶ προσ ὃ βρεντέσιον ἀφίκοντο· ἐν αὐτῶν ὁ καῖσαρ τοῖς μὲν δήμοις χρήματα ἔδωκε, τοῖς δὲ στρατιώταις συστρατεύσασι καὶ γῆν προσκατένεμε. τοὺς γὰρ δήμους τοὺς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τοὺς τοῦ δυτωνίου φρονήσαντας ἐξοικίσας, τοῖς μὲν στρατιώταις τά τε πόλεις καὶ τὰ χωρία αὐτῶν ἐχαρίσατο, ἐκείνων δὲ δὴ τοῖς μὲν πλείοσι τό, τε δυρράχιον, καὶ τοὺς Φιλίππους, σὺν τὲ ἐποικεῖν δυτέδωκε, τοῖς δ' λοιποῖς ἀργύριον δυτὶ τῆς χώρας, ὃ μὲ ἔνεμε, τὸ σφ' ὑπέγετο. συχνὰ μὲν γὰρ ἐν τῷ νίκης ἐκτήσατο, πολλῷ δὲ ἔτι πλείω δυνήλισκε, καὶ δι' αὐτοῦτο καὶ προσέγραφεν ἐν ᾧ προτιθείᾳ τὰ ἑαυτοῦ κτήματα, καὶ τὰ τῶν ἑταίρων, ἵνα δύτε πρίασθαί τι αὐτῶν, μὺ τε ἐν δυνήλασθαι τις ἐθελήσῃ, τοῦτο ποιήσῃ. καὶ ἐποίησε μὲν οὐδέν, οὔτε δύτε δόξῃ οὐδέν (τίς γὰρ δὺ καὶ ἐτόλμησεν ὁπλοφορουῖῶν αὐτῶν δι' ἀγορᾶς;) τό γ' ἐν δὴ ἀπαγορείας δυαδοκιμῶ ἐκ τούτου δυσεπῆ λαβών, ὕστερον αὐτὸν ἐκ τῶν ἀγυπτίων λαφύρων ἀπήλλαξε. ταῦτά τε οὖν καὶ τὰ δῆμα τὰ ἐπείροντα διοικήσας, τοῖς τέ νικα ἄδεαν λαβοῦσι καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ διαπρᾶξαι (ἃ γὰρ ἐξιῶν) δοὺς, ἐς τὸ δῆμον τὸ ἐν τῇ ῥώμῃ ἐσωφθόντα πρέμῳ, ὅτι μὴ προσ αὐτὸν ἦλθεν, ἐς τὸ τὴν ῥᾳδίαν αὖθις τελεσθῆναι μὴ τὸ ἀφιξιν ἡμέρᾳ ἀπῆρε, καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἰάδμονος δ' τῆς πελοποννήσου τὰς νεῶς ἐκ τοῦ χειμῶνος ἐσφερομένας, οὕτω ταχέως ἐς τὸ αἰσαν ἀνεκομίσθη, ὥστε καὶ τὸ δυτώνιον, τήν τε κλεοπάτραν ἑκάτερον ἅμα, καὶ ὅτι ἀφορμήθη, καὶ ὅτι ἐπανῆλθε, μαθεῖν. ὡς γὰρ τότε ἐκ τῆς ναυμαχίας ἔφυγον, μέχρι μὲν τοῦ πελοποννήσου ὁμοῦ ἀφίκοντο, σὺν δὲν δὲ καὶ ἀκόντων αὐτῶν ἀπεχώρησαν, κλεοπάτρα μὲν ἐς τὸ ἀγυπτίων, μή τι τὸ συμφορᾶς σφῶν προπυθόμενοι νεωτερίσωσιν, ἠπείγθη, καὶ ὅπως τε καὶ τὸ προσπλοῦν ἀσφαλῆ ποιήσῃ), ταύς τε προῴρας ὡς καὶ κεκαλπικυῖα κατέσχε, καὶ φάδας τινὰς ὀπωπικοῖς ἐκ αὐτῶν ἤδεν· ἐπεὶ δ' ὃν ὡς ἀσφαλὴς ἐγέ-

M. Crassi Augusti → Coss

νετο, πολλοὺς μὲν τῶν πρώτων, ἅτε καὶ ἀεί οἱ ἀχθομένων, καὶ τότε ἐπὶ τῇ συμφορᾷ αὐτῆς ἐπηρμένων, ἐφόνευσε, πολλὴν δὲ καὶ πλοῦτον ἔκ τε τῶν ἐκείνων κτημάτων, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων καὶ ὁσίων καὶ θείων, μηδενὸς μηδὲ τῶν πάνυ ἀβάτων ἱερῶν φειδομένη, ἤθροιζε, δυνάμεις τε ἐξηρτύετο, καὶ συμμαχίας περιεσκόπει. τόν τε Ἀρμένιον ἀποκτείνασα, τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τῷ Μήδῳ ὡς καὶ ἐπικουρήσοντί σφισι διὰ τοῦτο, ἔπεμψεν. Ἀντώνιος δὲ ἔπεμψε μὲν ἐς τὴν Λιβύην πρός τε Πινάριον Σκάρπον, καὶ πρὸς τὸ στράτευμα τὸ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ τῆς Αἰγύπτου φυλακῇ ἐνταῦθα προσσυνειλεγμένον· ἐπεὶ δ' οὔτε προσδέξεσθαι αὐτὸν * καὶ προσέτι καὶ τοὺς προπεμφθέντας ὑπ' αὐτοῦ ἔσφαξε, τῶν τε στρατιωτῶν ὧν ἦρχεν ἀγανακτήσαντάς τινας ἐπὶ τούτῳ διέφθειρεν, οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Ἀλεξάνδρειαν μηδὲν περάνας ἐκομίσθη. καὶ τά τε ἄλλα ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ παρεσκευάζοντο, καὶ τοὺς υἱεῖς, Κλεοπάτρα μὲν Καισαρίωνα, Ἀντώνιος δὲ Ἄντυλλον, ὃν ἐκ τῆς Φουλουίας γεννηθέντα οἱ εἶχεν, ἐς ἐφήβους ἐσέγραψαν, ἵν' οἵ τε Αἰγύπτιοι ὡς καὶ ἀνδρός τινος ἤδη βασιλεύοντός σφων προθυμηθῶσι, καὶ οἱ ἄλλοι προστάτας ἐκείνους, ἄν γέ τι δεινὸν σφίσι συμβῇ, ἔχοντες καρτερήσωσι. καὶ τοῖς μὲν μειρακίοις καὶ τοῦτο αἴτιον τοῦ ὀλέθρου ἐγένετο. οὐδετέρου γὰρ αὐτῶν ὁ Καῖσαρ, ὡς καὶ ἀνδρῶν ὄντων, καὶ πρόσχημά τι προστασίας ἐχόντων, ἐφείσατο.

In ephebos retulerunt Nota — *Caesario Antylly*

ἐκεῖνοι δ' οὖν παρεσκευάζοντο μὲν ὡς καὶ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ πολεμήσοντες, καὶ ἐπὶ τοῦτο καὶ τὰ ἔθνη τὰ ὁμόχωρα, τούς τε βασιλέας τοὺς φιλίους σφίσι προσπαρεκάλουν, ἡτοιμάζοντο δ' οὐδὲν ἧττον ὡς καὶ ἐς τὴν Ἰβηρίαν, ἄν τι κατεπείξῃ, πλευσούμενοι, καὶ τὰ ἐκεῖ ἄλλως τε καὶ τῷ πλήθει τῶν χρημάτων ἀποστήσοντες, ἢ καὶ πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μεταστησόμενοι. καὶ ὅπως γε ἐπὶ πλεῖστον βουλευόμενοι ταῦτα διαλάθωσιν, ἢ καὶ ἐξαπατήσωσί πῃ τὸν Καίσαρα, ἢ καὶ δολοφονήσωσιν, ἔστειλάν τινας, ἐκείνῳ μὲν λόγους ὑπὲρ εἰρήνης, τοῖς δὲ συνοῦσιν αὐτῷ χρήματα φέροντας. κἀν τούτῳ καὶ ἡ Κλεοπάτρα σκῆπτρόν τέ τι χρυσοῦν, καὶ στέφανον χρυσοῦν, τόν τε δίφρον τὸν βασιλικόν, κρύφα τοῦ Ἀντωνίου, ὡς καὶ τὴν ἀρχήν οἱ δι' αὐτῶν διδοῦσα, ἔπεμψεν, ἵνα ἂν καὶ ἐκεῖνον ἐχθαίρῃ, ἀλλ' αὐτήν γε ἐλεήσῃ. ὁ δὲ τὰ μὲν δῶρα ἔλαβεν, οἰωνὸν ποιούμενος, ἀπεκρίνατο δὲ τῷ μὲν Ἀντωνίῳ οὐδέν. τῇ δὲ Κλεοπάτρᾳ φανερῶς μὲν, ἄλλα τε ἀπειλητικά, καὶ ὅτι ἂν τῶν τε ὅπλων καὶ τῆς βασιλείας ἀποστῇ, βουλεύσεται περὶ αὐτῆς ὅσα χρὴ πρᾶξαι. λάθρα δέ, ὅτι ἐὰν τὸν Ἀντώνιον ἀποκτείνῃ, καὶ τὴν ἄδειαν αὐτῇ καὶ τὴν ἀρχὴν ἀκέραιον δώσει. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίγνετο, τάς τε ναῦς τὰς ἐν τῷ Ἀραβικῷ κόλπῳ πρὸς τὸν ἐς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν πλοῦν ναυπηγηθείσας οἱ Ἀράβιοι, πεισθέντες ὑπὸ Κυίντου Διδίου τῆς Συρίας ἄρχοντος, κατέπρησαν, καὶ τὰς ἐπικουρίας καὶ οἱ δῆμοι καὶ οἱ δυνάσται πάντες ἀπηρνήσαντο.

Q. Didi9

καί μοι θαυμάσαι ἐπέρχεται, ὅτι ἄλλοι μὲν συχνοί, καίπερ πολλὰ παρ' αὐτῶν εἰληφότες, ἐγκατέλιπόν σφας· οἱ δ' ἐπὶ ταῖς ὁπλομαχίαις ἐν τοῖς ἀτιμοτάτοις τρεφόμενοι, προθυμίᾳ τε ἐς αὐτοὺς πλείστῃ ἐχρήσαντο, καὶ ἀνδρειότατα ἠγωνίσαντο. οὗτοι γὰρ ἐν Κυζίκῳ πρὸς τοὺς ἐπινικίους ἀγῶνας, οὓς ἐπὶ τῷ Καίσαρι ἄξειν ἤλπιζον, ἀσκούμενοι, τότε ἐπειδὴ τάχιστα τῶν γεγονότων ᾔσθοντο, ὥρμησαν ἐς τὴν Αἴγυπτον ὡς καὶ βοηθήσοντες αὐτοῖς, καὶ πολλὰ μὲν τὸν Ἀμύνταν ἐν τῇ Γαλατίᾳ, πολλὰ δὲ καὶ τοὺς τοῦ Ταρκονδιμότου παῖδας ἐν τῇ Κιλικίᾳ, φίλους μὲν σφίσιν ἐς τὰ μάλιστα γενομένους, τότε δὲ πρὸς τὰ παρόντα μεταστάντας, πολλὰ δὲ καὶ τὸν Δίδιον κωλύοντά σφας

Cyzic9 — *Amyntas* — *Tarcodimoti*

κωλύοντά σφας

κωλύοντά σφας τῆς διόδου, ἔδρασαν, οὐ μέντοι καὶ διαπεσεῖν ἐς τὴν Αἴγυπτον ἠδυνήθησαν, ἀλλ' ἐπειδὴ πανταχόθεν περιεστοιχίσθησαν, λόγον μὲν οὐδ' ὡς οὐδένα, καίτοι τοῦ Διδίου συχνὰ σφίσιν ὑπισχνουμένου, προσεδέξαντο, τὸν δ' Ἀντώνιον μεταπεμψάμενοι, ὡς καὶ ἐν τῇ Συρίᾳ ἄμεινον μετ' αὐτοῦ πολεμήσοντες, ἔπειτ' ἐπειδὴ ἐκεῖνος μήτ' αὐτὸς ἦλθε, μήτ' ἀγγελίαν τινὰ αὐτοῖς ἔπεμψεν, οὕτω δὴ νομίσαντες αὐτὸν ἀπολωλέναι, καὶ ἄκοντες ὡμολόγησαν ἐπὶ τῷ μηδέποτε μονομαχῆσαι, καὶ τήν γε Δάφνην παρὰ τοῦ Διδίου τὸ τῶν Ἀντιοχέων προάστειον ἐνοικεῖν, μέχρι ἂν τῷ Καίσαρι ταῦτα δηλωθῇ, ἔλαβον. καὶ οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ Μεσσάλου ὕστερον ἠπατηθέντες ἐπέμφθησαν ἄλλος ἄλλοσε, ὡς καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα καταλεχθησόμενοι, καὶ ἐκ τρόπου δή τινος ἐπιτηδείου ἐφθάρησαν.

Ἀντώνιος δὲ καὶ Κλεοπάτρα ἀκούσαντες τῶν πρέσβεων τὰ παρὰ τοῦ Καίσαρος σφίσιν ἐπισταλέντα, ἔπεμψαν αὖθις, ἡ μὲν χρήματα αὐτῷ πολλὰ δώσειν ὑπισχνουμένη, ὁ δὲ τῆς τε φιλίας καὶ τῆς συγγενείας αὐτὸν ἀναμιμνήσκων, καὶ προσέτι καὶ περὶ τῆς συνουσίας τῆς πρὸς τὴν Αἰγυπτίαν ἀπολογούμενος, ὅσα τε συνηράσθησάν ποτε, καὶ ὅσα συνενεανιεύσαντο ἀλλήλοις ἐξαριθμούμενος. καὶ τέλος Πούπλιον Τουρούλλιον βουλευτήν τε ὄντα, καὶ σφαγέα τοῦ Καίσαρος γεγονότα, τότε δὲ φιλικῶς οἱ συνόντα, ἐξέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἑαυτόν, ἄν γε καὶ διὰ τοῦτο ἡ Κλεοπάτρα σωθῇ, καταχρήσεσθαι ἐπηγγείλατο.

P. Turulli9

Καῖσαρ δὲ τὸν μὲν Τουρούλλιον ἀπέκτεινε, καὶ (ἔτυχε γὰρ ἐκ τῆς ἐν Κῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ὕλης ξύλα ἐς ναυτικὸν κεκοφώς) δίκην τινὰ καὶ τῷ θεῷ, ὅτι ἐκεῖ ἐδικαιώθη, δοῦναι ἔδοξε. τῷ δ' Ἀντωνίῳ οὐδὲν οὐδὲ τότε ἀπεκρίνατο. τρίτην τε οὖν πρεσβείαν ἔστειλε, καὶ τὸν υἱὸν τὸν Ἄντυλλον μετὰ χρυσίου πολλοῦ αὐτῷ ἔπεμψεν. ὁ δὲ τὰ μὲν χρήματα ἔλαβεν, ἐκεῖνον δὲ διακενῆς ἀνταπέστειλε, μηδεμίαν ἀπόκρισιν δούς. τῇ μέντοι Κλεοπάτρᾳ πολλὰ ὥσπερ τὸ πρῶτον, οὕτω καὶ τὸ δεύτερον, τό, τε τρίτον καὶ ἐπηπείλησε καὶ ὑπέσχετο. φοβηθεὶς δ' οὖν καὶ ὥς, μήπως ἀπογνόντες συγγνώμης παρ' αὐτοῦ τεύξεσθαι, διακαρτερήσωσι, καὶ ἤτοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς περιγένωνται, ἢ καὶ ἐς τὴν Ἰβηρίαν τήν τε Γαλατίαν ἀπάρωσιν, ἢ καὶ τὰ χρήματα, ἃ παμπληθῆ ἤκουεν εἶναι, διαφθείρωσιν (ἡ γὰρ Κλεοπάτρα πάντα τε αὐτὰ ἐς τὸ μνημεῖον ὃ ἐν τῷ βασιλείῳ κατεσκεύαζεν, ἠθροίκει, καὶ πάντα, ἄν γέ τινος καὶ ἐλαχίστου διαμάρτῃ, κατακαύσειν μεθ' ἑαυτῆς ἠπείλει) Θύρσον ἐξελεύθερον ἑαυτοῦ ἔπεμψε, ἄλλα τε πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα αὐτῇ ἐροῦντα, καὶ ὅτι καὶ ἐρῶν αὐτῆς τυγχάνει, εἴ πως ἔκ γε τούτου, οἷα ἀξιοῦσα πρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐρᾶσθαι, τόν τε Ἀντώνιον ἀναχρήσαιτο, καὶ ἑαυτήν, τά τε χρήματα ἀκέραια τηρήσειε. καὶ ἔσχεν οὕτω.

Thyrsus libert9 Augusti

πρὶν δὲ ἤδη ταῦτα γίνεσθαι, μαθὼν ὁ Ἀντώνιος ὅτι Κορνήλιος Γάλλος τό, τε τοῦ Σκάρπου στράτευμα παρείληφε, καὶ μετ' αὐτῶν τὸ Παραιτόνιον ἐξαίφνης παρελθὼν κατέσχηκεν, ἐς μὲν τὴν Συρίαν, καίτοι βουληθεὶς κατὰ τὴν τῶν μονομάχων μετάπεμψιν ὁρμῆσαι, οὐκ ἐπορεύθη, ἐπὶ δὲ ἐκεῖνον ἐχώρησεν, ὡς μάλιστα μὲν ἀκονιτὶ τοὺς στρατιώτας προσθησόμενος (ἦσαν γὰρ εὔνοιάν τινα αὐτοῦ ἐκ τῆς συστρατείας ἔχοντες) εἰ δὲ μή, βίᾳ γε χειρωσόμενος, ἅτε καὶ δύναμιν πολλὴν καὶ ναυτικὴν καὶ πεζὴν ἐπαγόμενος. οὐ μέντοι οὐδὲ διαλεχθῆναί τι αὐτοῖς ἠδυνήθη, καίπερ πρός τε τὸ τεῖχος προσελθών, καὶ γεγωνὸν βοήσας (ὁ γὰρ Γάλλος τοὺς σαλπιγκτὰς συνηχεῖν κελεύσας, οὐδὲν οὐδενὶ ἐσακοῦσαι ἐπέτρεψε) καὶ προσέτι καὶ ἐπεκδρομῇ αἰφνιδίῳ ἔπταισε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ταῖς ναυσὶν ἐσφάλη. ἁλύσεις γάρ τινας ὑφύδρους νύκτωρ διὰ τοῦ στόματος τοῦ λιμένος ὁ

Cor. Gall9 — *Paraetoniũ*

γάλλος δ᾽ἀμφοτέρας, οὐδεμίαν αὐτῶν φανερὰν φυλακὴν ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀ-
δεῶς εἶσω μὴ καταφρονήμασιν ἐσπλέουσάς σφας ἐσδεξάμενοι· ἐπεὶ μόνοι ἔνδον ἐγέ-
νοντο, ἅς τε ἀμύνασθαι μηχανὰς δύνασθαι, καὶ πόρπαξ ὅθεν ἅμα ταῖς ναυσὶν αὐτῶν ἔκτε
τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς οἰκίας, τῆς τε θαλάσσης ἐσεχών, ταῖς μὲν κατέφρησε, ταῖς δὲ
κατεπόντωσε. καὶ τοῦτο δὴ τὸ πλούσιον ὁ Καῖσαρ, λόγῳ μέν, καὶ ὃ ἰσχυσεν, ἔργῳ δέ,
ἐσδοθὲν ὑπὸ τῆς κλεοπάτρας ἔλαβεν· ἐκείνη γὰρ ὡς οὔτε ὑπὸ τοῦ ἐβουλήθη σφίσι, καὶ
ὃν Καίσαρα ἀναταγώνιστον ὄντα ἠδύνατο, τό, τε μέγιστον, ἀκούσασα τοὺς Ἀμβ᾽ Ὑρ-
σιον πεμφθέντας οἱ λόγους, ὑπέστευσεν ὄντως ἐρᾶσθαι, ἐσῆκτο μὲν ὅτι καὶ ἐβούλετο,
ἔπειτα δὲ ὅτι δι᾽ τὸν πατέρα αὐτοῦ, τόν τε Ἀντώνιον ὁμοίως ἐδεδούλωτο, καὶ κατὰ τοῦτο
οὐχ ὅπως τὴν τε ἀδελφὴν, δι᾽ τὴν τῶν Αἰγυπτίων βασιλείαν, ἀλλὰ καὶ ὃ τῶν Ῥωμαίων
κράτος ἔξω ἐσεσώκησε, τό, τε πλούσιον λύθις αὐτῷ ἐσῆκατο. καὶ μὴν τοῦτο
ἐσελαύνοντι ἐς τὴν πόλιν ἐκώλυσε δι᾽ Ἀλεξανδρέας λάθρα ἐπεξελθεῖν, ἐπεὶ
ὅσον τε ἀπὸ βοῆς, καὶ πάνυ σφας ἐσεβέβλητο τοῦτο ποιῆσαι. ὁ δ᾽ οὖν Ἀντώνιος ἐκ
τοῦ Πραιτωνίου ἐς τὴν τῶ πλουσίου πίστιν ἐπάνοδον, ἐσεφάπτησε μὲν
τῆς Ἀλεξανδρείας τῷ Καίσαρι, δι᾽ αὐτὸν κεκμηκότα ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ὑπολαβών,
δι᾽ ἱππεῦσιν ἐκίνησεν. Ἀλλαθαρσήσας τε ἐκ τοῦ εὐτυχοῦς, δι᾽ ὅτι βιβλία ἐς ὃ στρατόπεδον
αὐτοῦ δεξάμασιν ἑσπέμψε, πεντακοσίας σφίσι καὶ χιλίας δραχμὰς ὑπισχνούμενος,
σῖτόν τε ἄλλο καὶ ὃ ἵππος ἠπίστη. ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτὸς τὰ βιβλία ἐθέλοντὶ δεῖς στρα
τιώτας Ἀλέξωνα, τὸν τε Ἀντώνιον Ἀλλοβήγα, δι᾽ ἐκείνους ἐς τε τὴν τῆς ἐσδοσίας
ἀμοιβὴν, καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ ἑαυτῦ ἐσευθυμίαν ἀντικαθίστας, ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦτο αὖθις
τῆ τε τῆς πείρας ἀναγκαιότητος, δι᾽ τῆ τὸ μὴ ἐθελοκακεῖν δόξαι ἐνδεῖξαι ἀσυδάσαν.
καὶ ὁ μὲν, ὅπῃ ἐσεδέξαντο ἠλαπάθη, ἐς τε ὃ ναυτικὸν ἀπέκλινε, καὶ πρόσω
ἄξειν ὡς καὶ ναυμαχήσων, ἢ πόλιτος γε ἐς τὴν ἰδίαν πλουσιότητα· ἰδοῦσα δὲ τὰ
ἡ κλεοπάτρα, ταῖς τε ναῦς ἀθρόως ἐσεπήσαι ἐποίησε, καὶ αὐτὴ ἐς ὃ ἠῖον ἐξαίφνης ἐσεπή-
δησε, λόγῳ μὲν, ὡς ὃν Καίσαρα φόβου μὲν, καὶ ἐσεδιαφθεῖραι ὅπου καὶ ἑαυτῆ
βουλομένη, ἔργῳ δὲ, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐκεῖσε ἐσελθεῖν ἐσεκαλουμένη. ὑπερόπτει μὲν
γὰρ ἐσεδίδοσθαι, οὐ μόνοι καὶ ὀπτεύειν ἐσῳδὲ ἔρωτος, ἀμφὶ καὶ μᾶλλον, ὡς εἰπεῖν,
ἐκείνῳ ἢ ἑαυτὸν ἠλέφ. ὅθεν που ἡ κλεοπάτρα ἀκριβῶς εἰδυῖα, ἦλπισεν ὅτι δὴ πύθη-
σθαι αὐτῷ τε τελθυτηκέναι, σὺν ὀπτεύεσθαι, ἀμφὶ ἐσεδεξῆσθαι, ἀποθανεῖσθαι.
Ἐξ᾽ ἀφ᾽ τοῦτο ἔς τε ὃ μνημεῖον σφῶ τε Ἀντωνίῳ καὶ σφῶ θεραπαίνας δύο ἐσέ-
δραμε, καὶ ἐκεῖθεν ἀγγελίαν αὐτῷ ὡς καὶ ἀποθανούσης ἔπεμψε. καὶ ὃς ἀκούσας τοῦτο,
σὺν ἐμβήσεσθαι, ἀμὴ ἐπαποθανεῖν αὐτῇ ἐπεθύμησεν. ἔνθα δὴ ὃ μὲν ἐσεῖτον τῶν πα-
ρόντων τινὸς ἐδεήθη ἵνα αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος ἀπρασάμενος ὃ ξίφος ἑαυ
τὸν κατειργάσατο, ζηλώσας τε αὐτὸν ἠθέλησε, καὶ ἑαυτὸν ἔβυσε, καὶ ἐπεσέ τε ὀπτὶ σῶμα,
καὶ δόξαν τοῖς πρόσθεν ὡς καὶ τεθνηκὼς πρέσβυς. θορύβου τε ὀπτὶ τούτῳ γενομένου,
ἠάθετό τε ἡ κλεοπάτρα, καὶ ἐκφέκυψεν ἀπὸ ὃ μνημείου. αἱ μὲν γὰρ θύραι αὐτοῦ συν-
κλῃσθεῖσαι ἄπαξ, οὐκέτ᾽ ἀνοίγεσθαι ἐκ μηχανήματός τινος ἐδυνάντο, ταῖς δ᾽
ἀνὼ ἐσεσῆ ὀρυφῆ οὐδέ πω πάντελῶς ἐξείργασο. ἐκ δὲ τοῦδεν οὖν ἐκφύασθαι
αὐτῷ ἰδόντες πινὲς ἀνεβόησαν, ὥστε τὸ τὸν Ἀντώνιον ἐσαιχοῦσαι. καὶ ὃς μαθὼν ὅτι
ἐσέκεισιν, ἐξανέστη μέν, ὡς καὶ ζῆσαι δυνάμενος, ἐσεχυθέντος δ᾽ αὐτοῦ πολλοῦ αἵματος,
ἀπέγνω τε τὴν σωτηρίαν, καὶ ἱκέτευσε τοὺς παρόντας ὅπως ἐσές τε ὃ μνῆμα
αὐτὸν

αὐτὸν κομίσωσι, καὶ δι᾽ ὧν θυρίων τῶν ἐσὲς τὴν ἀνοικὴν τῶν λίθων κρεμαμένων
ἀνιμήσωσι. ἐς ὁ μὲν δὴ οὕτως ἐν τοῖς τῆς κλεοπάτρας κόποις ἐναπέθανεν.
ἐκείνη δὲ ἐθάρσησε μὲν πως τὸν κάματον, καὶ βύθις αὐτῇ ὃ γεγονὸς ἐδήλωσεν, οὐ
μὴν ἐς πάνυ ὀπτίστευε μηδὲν κακὸν πείσεσθαι· κατεῖχεν οὖν ἑαυτὴν ἔνδον, ἵν᾽ εἰ καὶ
δι᾽ μηδὲν ἄλλο σωτείη, τά γε φίλα τῶν χρημάτων, καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν βασι-
λείαν ἐκπορίσηται. οὕτω που καὶ πρότερόν ἐν τηλικαύτῃ συμφορᾷ οὖσα, τῆς δωμαϊείας
ἐμέμνητο, καὶ μᾶλλόν γε ἔν τε ᾧ ὀνόματι ἐς ᾧ χρήματι αὐτῆς ἀποθανεῖν, ἢ ἰδιω-
ἰδύσασα ζῶσ᾽ ἠρᾶτο. ἀμηχὴ εἶχε μὲν καὶ ὃ πῦρ ὀπτὶ τοῖς χρήμασιν, εἶχε δ᾽ καὶ ἀσπί-
δας, καὶ ἄλλα τε ἑρπετὰ ἐφ᾽ ἑαυτῇ, ὥστε πειρᾶσθαι αὐτῶν ἐν ἀνθρώποις, ὁπότινα ζῆ-
τον ἔκαισον σφῶν ἀποκτείνοιεν· καὶ Καῖσαρ δὲ ἐπεθύμει μὲν καὶ τῶν θησαυρῶν ἐγκρα-
τὴς γενέσθαι, ἐς ἐκείνῃ ζῶσάν τε συλλαβεῖν, καὶ ἐς τὰ νικητήρια ἀναγαγεῖν· οὐ μόνοι
καὶ ἀνδρὸς πίστιν τινὰ αὐτῇ δοῦναι, ἀπατεῶν δόξαν γενομένην ἠθέλησεν, ἵν᾽ ὡς καὶ αἰχμα-
λώτῳ καὶ ἀκουσίᾳ ὅπον τινὰ χλιδοποίησιν χρήσῃ). ἐς διὰ τᾶτ᾽ ἔπεμψε πρὸς αὐ-
τὴν ταχύν τε πρόκυλον ἱππέα, καὶ ἐπαφρόδιτον ἐξελθόντα, ὑπτιαλόγους
σφίσιν ὅσα καὶ εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι ἐχρῆν. καὶ οὗτος ἐκείνοι συμμίξαντες τῇ κλεοπά-
τρᾳ, καὶ μετειά τινα διαλεχθέντες, ἔπειτ᾽ ἐξαίφνης σωπήσαντα αὐτὸν, ὥρίν τι
ὁμολογηθῆναι, κἀκ τούτων ἐκ ποδῶν πεσόντα, ἀφ᾽ ὧν ἀποθανὼν ἐδώσατο, ποιησά-
μενοι, ἡμέρας μὲν τινας χῦ χώραν αὐτῇ ὃ τῶ Αὐτωνίου σῶμα ταριχευούσῃ Ἀλε-
ξειάφᾳ ἐπέβλεψαν· ἔπειτα δὲ ἐς τὰ βασίλεια αὐτὸν ἤγαγον, μήτε τῆς ἀκολουθίας
τι, μήτε τῆς θεραπείας τῆς σῶν ἕνεκα ὀλιγωρήσαντες, ὅπως ἔτι καὶ μᾶλλον ἐπίσῃ
τε ὅσα ἐβούλετο, καὶ μηδὲν κακὸν ἑαυτὴν δράσῃ. ἀμηχὴ δὲ καὶ ὀφθῆναι καὶ διαλεχθῆναί
τι τῷ Καίσαρι ἐθελήσασα, ἐπέτυχε, ἵν᾽ ἔνα γε ὀπτὶ πλῆθον ἀπατηθῇ, αὐτὸς ἀφίξεται
πρὸς αὐτὴν ὑπέσχετο. οἶκόν τε οὖν ἐκπρεπῆ καὶ κλίνην πολυτελῆ Ἀραβικὰ ἀσ-
σασα, καὶ πρόσθεν καὶ ἑαυτὴν ἠμυημένως πως κοσμήσασα (καὶ γὰρ ἐν τῷ πενθί-
μῳ σχήματι δῆθεν ἐνέκρεπτεν) ἐκαθέζετο ὀπτὶ τῆς κλίνης, πολλὰς μὲν εἰκόνας δ᾽ πα-
τρὸς αὐτοῦ καὶ πάντα δαπὰς Ἀραβικὰς, πάσας δὲ τὰς ὀπτιστολὰς τὰς πρ᾽ ἐκείνου οἱ
πεμφθείσας ἐς τὸν κόλπον λαβοῦσα. καὶ μὴ τοῦτο ἐσελθόντος τοῦ Καίσαρος, ἀνεπήδη-
σέ τε ἐρυθεισμένη, καὶ εἶπε, χαῖρε, ὦ δέσποτα. σοὶ μὲν γὰρ τοῦτο θεὸς ἔδωκεν, ἐμὲ δὲ
ἀφείλετο· ἀλλ᾽ ὁρᾷς μὲν που καὶ αὐτὸς ὃν πατέρα σου τοιοῦτον, οἷος πολλάκις πρὸς
ἐμὲ εἰσῆλθεν, ἀκούσῃς δὲ ὅπως τᾶτε ἀμήχανά ἐλίμησέ με, καὶ δὴ καὶ βασιλίδα τῶν Αἰγυ-
πτίων ἐποίησεν· ἵνα σῇ· οὖν τι καὶ αὐτοῦ ἐκείνου πρὸς ἐμοῦ πύθῃ, λάβε ὃ δύλιγωτι τὰ
γράμματα ἃ μοι αὐτοχείρια ἐπέστελε. Τοιαῦτά τε ἅμα ἔλεγε, καὶ πολλὰ ἐρωτικὰ
αὐτοῦ ῥήματα ἀνελίνωσκε, ἐς τοτὲ μὲν ἔκλαιε, ἐς τὰς ὀπτιστολὰς καταφιλῶ, τοτὲ δὲ
πρὸς τὰς εἰκόνας αὐτοῦ προσέπιπτε, ἐς ἐκείνας προσσκύνῃ, τάτε βλέφαρα ἐς ὃν
Καίσαρα ἐπενέκλα, καὶ ἐμμελῶς ἀνωλοφύρετο, θρυπτιχόντέ τι προσεφθέγγετο, ἀνή-
ροτε μὲν λέγουσα, ποῦ μοι καὶ Καῖσαρ τοιαῦτά σου τὰ γράμματα; ἀνήροτε δὲ, ὅτι ἄλλ᾽ ἐν
τούτῳ καὶ σύ μοι ζῇς. εἶτα αὖθις, εἰ δὲ σου προσετεθνήκειν. καὶ μάλα αὖθις, ἀμφὶ καὶ
τοῦτον ἔχουσα, σὲ ἔχω. τοιαύτῃ δὴ ποικιλίᾳ ἐς τὴν ῥημάτων καὶ ὧν σημῆν ἐχρῆτο,
μηχανὰ ἄπτα ἐς προσβλέπουσα αὐτῇ ἐς λαλοῦσα. ὁ οὖν Καῖσαρ συνίς μὲν αὐ-
τὴν καὶ παθαμόνης καὶ πλακιζομένης, οὐ μόνοι καὶ προσεπιδίστο, ἀλλ᾽ ἐς τὴν γνῶ
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐρείσας, τοῦτο μόνον εἶπε, θάρσει, ὦ γυναῖ, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν. ὃδὲν

Antonij Mocs

νικητήρια. 1. triúphi

C. Proculeij Cæsaris Libertus

γὸ κακὸν πείσῃ. πρεσβυήσασα οὖν ἐκείνη ὅτι μήτε πρεσβεῖδεν αὐτὸν, μήτέ τι ἢ πρὸς τῆς βασιλίδας, ἢ καὶ ἐρωτικόν τι ἐφθέγξατο, πρός τε τὰ γόητα αὐτὸ πρεσβέπεσε, καὶ ὠακλαύσασα, ζῶν μὲν (ἔφη) καίσαρ, οὔτε ἐθέλω, οὔτε δύναμαι, τοιοῦτον δέ σε τὸν χάριν ἐς τὸν τῆς παῖδός μνήμιον αὐτῶν, ἵν' ἐπειδή με δυτωνίῳ μετ' ἐκεῖνον ὁ δαίμων πρέδωκε, μετ' αὐτὸ καὶ ἀποθάνω. εἰθε μὲν γὰ ἀπολώλη βίᾳ πρότερον, ἢ τοιαῦτα ἐπαθεῖν ἐπέπρεσμαι, πέμψον με πρὸς δυτώνιον, μηδέ μοι τῆς σεαυτοῦ καίσαρος φροντίσῃς, ἵν' ὥσπερ σὺ ἐκεῖνον ἀποδυήσκω, οὕτω κὰ ἐγὼ ἄδυ αὐτὸ σεωοικήσω. κὰ ὁ μὲν πρὸς τοιαῦτα σοβερὸν ἀπεκρίνατο, φοβηθεὶς ὁ μὴ ἑαυτὸν βλαβῆσηται, θαρσεῖν τε αὐτῇ ἀδύς προσελθὼν ἐκέλευσε, καὶ οὔτε τὸν θεραπείαν αὐτῆς ἀφείλετο, καὶ ἐν ὀπτικῇ εἰα αὐτὸν ἐποιῆτο, ὅπως οἱ τὰ ὀπτήνια λαμπρύνῃ. τοῦτο οὖν ὑποστησαμένη, καὶ μυείων θανάτων χαλεπώτερον αὐτὸ νομίσασα εἶ, ὄντως τε ἀποθανεῖν ἐπεθύμησε, καὶ πολλὰ μὲν καίσαρος, ὅπως ἔτοιμόν τινα ἀπόληται, ἐδεῖτο, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὴ ἐμηχανᾶτο· ἐπεὶ σ' οὐδὲν ἐπέραινε, μεταγνώσκειν τὲ ἐπλάσατο, ὡς καὶ ἐλπίδα πολλὴν μὲν καὶ ἐς ἐκεῖνον, πολλὴν δὲ καὶ ἐς τὴν μοῦσαν ἔχουσα, καὶ ἑκουσία τὲ πλουσεῖσθαι ἔλεγε, καὶ κόσμους τινὰς ἀποδέτους ἐς δῶρα ἡδιμάζετο, εἴπως πίστιν ἐκ τούτων μὴ τεθνήσων λαβοῦσα, ἥδιόν τε τηρηθείη, καὶ ἑαυτὸν ἐξεργάσαιτο· ὃ καὶ ἐγίνετο. ὀπτὴ γὰ οἵ τε δημόται, καὶ ὁ ἐπαφρόδιτος, ὥσπερ ἐπετέτραπτο, πιστεύσαντες τοῦτ' ὡς ἀληθῶς φρονεῖν, τῆς ἀκριβοῦς φυλακῆς ἠμέλησαν, πρεσκυάζετο ὅπως ὡς ἀλυπόστατα ἀποθάνῃ, καὶ γραμματεῖόν τι, ἐν' οὗ ἐδεήθη καίσαρος, ἵνα αὐτὸν μὴ τῶ δυτωνίου ταφῶσι κελεύσῃ, αὐτὴ τῷ ἐπαφρόδιτος σεσημασμένον (ὅπως πρόφασιν τῆς ἀποχωμιδῆς αὐτῶ, ὡς καὶ δημόσιόν τι ἔχοντος, σκοπῶν οἱ ᾖπται) δοῦσα, ἔργου εἶχετο. τὸν τε γὰ ἑαυτῆς τὸν πρεσκαλλεστάτων ἐνδῦσα, καὶ ἑαυτὸν κόσμιωτέρως τα κοσμήσασα, τό, τε σῆμα ὃ βασιλικὸν πᾶν ὠαλαβοῦσα, ἀπέβανε. καὶ ὃ μὲν καίσαρ οὐδεὶς οἶδεν ὡς ἔζησεν διεφθάρη· κεντήματα γὰ λεπτὰ πρὸς τὸν βραχίονα αὐτῆς μόνα κύρεῖν. λέγουσι δέ οἱ μὲν, ὅτι ἀσπίδα ἐν ὑδρίᾳ, ἢ καὶ ἐν κύλικι πίνειν ἐσκομισθεῖσάν οἱ πρεσθείη· οἱ δὲ, ὅτι βελόνῃ ἢ ῥάβδῳ τινὶ χρησαμένην διαυτίκα ἔζευξε, ὥστε σῆμα μὲν μηδὲν ὃ σῶμα βλάψαι, ἀλλ' ἢ ἄμαυρον καὶ βραχύπαυστον ἀῦπαι, καὶ ῥᾳδίως καὶ ἀνυπόπτως αὖθις φθεῖραι, χρῆσαι, τέως μὲν αὐτὴν ἐν τῇ κεφαλῇ ἐφορᾷ, ὡσπερ εἰώθει, ὁπότε δὲ πρὸς καταυξασά τινι ὃν βραχίονα, ἐς ὃ ἅμα ἐνέδυεν. ὅτω μὲν, ἢ ὅ, τι ἐγίνετο, μετ' ὀλίγον ἀπύετο. ὁ γὰ δυῶχος ἅμα ᾧ συλληφθεῖσαι αὐτῇ, τοῖς τε ἑρπετοῖς ἐαυτὸν ἐθελοντὴς προέδωκε, καὶ δηλητὴς ἐν αὐτῷ, ἐς σοφὸν πρεσπαρεσκευασμένῳ οἱ ἐσπεπεδήκει. ἀκούσας δὲ ὁ καίσαρ τελευτὴν αὐτῆς, ἐξεπλάγη, ἐς τό, τε σῶμα αὐτῆς εἶδε, ἐς φάρμακα αὐτὸ, καὶ ψύλλους, εἴπως δύασφήλοε, πρεσπένεγκεν· οἱ δὲ ψύλλοι ὅτι, δύοδρες μὲν εἰσι (γυνὴ γὰ οὐ γίνεται ψύλλα) δυῶσαι) ἢ πρώτα τὲ ἰὸν πρώτος ἑρπετοῦ πρόσχεσμα, φρὴν δηλήσηται νιν, ἐκμυζᾶν, ἐς αὖθὶ μηδὲν ἕτερον μηδενὸς αὐτῶν δηλήσαντες βλάπτεσθαι. φύουσι δὲ ἢ ἐς ἀηλῶν, καὶ δοκιμάζουσι τὰ γλυκέα ἤτοι μετ' ὄφεών που δύθεις ἐμβληθέντα, ἢ ἐς τῶν ἀπαργμῶν αὐτῆ ὑπολειφθέντων τισίν. ὅτε γὰ ᾧ παιδίῳ τελευτήσαντι, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐαυτοῦ αὐτὸ ναρκῶσι. τοῦτο μὲν τοιοῦτόν ἐστιν· ὁ δὲ καίσαρ μηδένα ζῶντα αἰτιασάμενος τὸν κλεοπάτρᾳ δυνηθεὶς, ἐκείνῳ μὲν καὶ ἐθαύμασε, καὶ ἠλέησε, αὐτὸς δὲ ἰσχυρῶς ἐφυπτήθη, ὡς ἐς πάσης τὸ ὑπὲρ τὴν νίκην δόξης ἐξερημοῦσθαι.

ρημένῳ. δυτώνιος μὲν δὴ καὶ κλεοπάτρα, πολλῶν μὲν τοῖς αἰγυπτίοις, πολλῶν δὲ καὶ τοῖς ῥωμαίοις κακῶν αἴτιοι γενόμενοι, οὕτω τε ἐπολέμησαν, καὶ οὕτως ἐτελεύτησαν, ἔν τε τῷ αὐτῷ ἔτει ἐπαειχεύθησαν, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐτάφησαν. ἔρον δὲ τὸν τε φύσιν τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ τυχὸν τοῦ βίου τοιόνδε· ὁ μὲν σωφρονέστατός τε ὃ δέον, καὶ ἐνδεὴς ἥκιστα ἐγένετο, καὶ πολλὰ ἀφρόνως ἐπράξεν· ἀνδρίας τε ἔντοσι διέφερεν, καὶ ὑπὸ δειλίας πολλὰ ἐσφάλη· τῇ τε μεγαλοψυχίᾳ καὶ τῇ δουλοπρεπείᾳ ἐξίσου ἐχρῆτο, καὶ τοῦτε ἀνθρώπεια ἥρπαζε, καὶ τὰ οἰκεῖα προΐετο· ἠλέει τε ἀνθρώπους συχνοὺς, καὶ ἐκόλαζεν ἀδίκως πλείονας· καὶ κατὰ τούτων ἰσχυρότατός τε ἐξ ἀσθενεστάτου, καὶ πλουσιώτατος ἐξ ἀπορωτάτου γενόμενος, σοβερώτερον αὐτῶν ἀπώλετο, ἀνὰ γὰ ὃ κράτος ὃ τῶν ῥωμαίων μόνος ἐξέφυ βίᾳ πίσας, αὖθις ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. κλεοπάτρα δὲ, ἄπλουτος μὲν ἀφροδίτης, ἄπλουτος δὲ χρημάτων γενομένη, καὶ πολλὴ μὲν φιλοτιμίᾳ φιλοδόξῳ, πολλῇ δὲ καὶ προφυσήσει θρασείᾳ χρησαμένη, τοῦ τε βασιλείου τῶν αἰγυπτίων ἐπ' ἔρωτος ἐκτήσατο, καὶ τῶν τῶν ῥωμαίων λήψεως δι' αὐτὸ βίᾳ πίσασα, τοιούτης τε ἐσφάλη, καὶ ἐκείνῳ προσαπώλεσε, δύο τε ἀνδρῶν ῥωμαίων τὸν καθ' ἑαυτὸν μεγίστων κατεκράτησε, καὶ δι' αὐτὸν τέκνον ἐαυτῶν καλλιχρήσατο. οὕτω μὲν δὴ τοιοῦτοί τε ἐγένοντο, καὶ οὕτως ἀπώλεσαν. τῶν δὲ δὴ παίδων αὐτῶν, δύτυλλος μὲν, κἀπὶ τῷ τε ἑαυτοῦ καίσαρος θυγατέρα ἐπεγεγυημένος, καὶ ἐς ὃ τῆς παῖδος αὐτὸ ἥρῳον, ὃ ἡ κλεοπάτρα ἐπεποιήκει, καταφυγὼν, δύθεις ἐσφάγη· καὶ καίσαρίων ὃ ἐς αἰτιοπίαν φθύγων, καὶ τελήφθη τε ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ διεφθάρη. ἡ τε κλεοπάτρα ἰόβα τὸν τῆς ἰόβου παιδὶ σεωφώνησε. τοῦτο γὰ ὁ καίσαρ πρεφέντι τε ἐν τῇ ἰταλίᾳ, καὶ συσπαθύσαι μόνῳ οἱ, ἑαυτῷ τὲ καὶ τῷ βασιλείαν τῷ παῖδα ἔδωκε, καὶ αὐτῷ καὶ δῶρα ἐξανδρον, τόν τε πολεμᾶον ἐνεγείσατο· πᾶς τε ἀδελφιδᾶς, ἃς ἐκ τῆς δυτωνίου ἡ ὀκταουία δύρητο τε καὶ ἔτεκε θυγατέρα, χρήματα ἀπὸ τῶν πατρώων ἀπένειμε. καὶ τῷ ἰούλλῳ ὃ τῆς δυτωνίου τῆς τε φουλουίας υἱᾷ, τοὺς ἐξελθόντας αὐτῷ πρώτους ὅσα τελευτῶντας σφᾶς καταλιπεῖν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους ἔδωκε, πρόσχρημα δοῦναι ἐκέλευσε. τῶν τε δημίων ὧν τὰ τῆς δυτωνίου μέχρι τότε πρεχάντων, τοὺς μὲν ἐκέλευσε, τοὺς δὲ ἀφῆκεν, ἢ δι' ἑαυτὸν, ἢ δι' ἐκείνους φίλους. ἐπειδή τε συχνοὶ πρὸς αὐτῷ καὶ δωρεῶν τὲ βασιλέων παῖδες, οἱ μὲν ἐφ' ὁμηρείᾳ, οἱ δὲ καὶ ἐφ' ὕβρει προφόμενοι δύρέθησαν, τοὺς μὲν οἰκαδε αὐτῶν ἀπέστειλε, τοὺς δὲ δημόλοις συνώκισεν, ἑτέρους τε κατέσχεν· ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν δημόσιους ἐάσω, δύο δὲ δὴ μόνου ὀνομαστὶ μνησθήσομαι. τὸν μὲν γὰ ἰωτάπην τῷ μήδῳ καταφυγόντι μετ' ἤπιαν πρὸς αὐτὸν, ἐκὼν ἀπέδωκε, τῷ δ' ἀρταξῆ τοὺς ἀδελφοὺς καίσαρ αἰτήσαντι, οὐκ ἐπεμψεν, ὅτι τοὺς συναδελφιδοῦς ῥωμαίους ἐν τῇ ἀρμενίᾳ ἀπέκτονε. πρὸς μὲν δὴ τοὺς δημόσιους τοιαῦτα ἐνήγετο. τῶν δ' αἰγυπτίων τε τοὺς ἐξανδρέων πρώτους ἐφείσατο, ὥστε μηδένα ἕνα, ὃ μὴ δημόσιος, ὅτι οὐκ ἠξίωσε τοσούτους τε αὐτοὺς ὄντας καὶ χρησιμωτάτους τοῖς ῥωμαίοις ἐς πολλὰ δῶ ὁμοιοῦσθαι, ἀπήχεσόν τι δράσαι, πρόφασιν δὲ ὅμως πρεύδοντο, τόν τε θεὸν τὸν καίσαρα, καὶ ὃν ἐξανδρον ὃν οἰκιστὴν αὐτῶν, ἐς τεῖτον ἔδρον ὃν πολίτην, ᾧ που φιλοσοφοῦντί τε ἐς σπουδήν οἱ ἐχρῆτο. καὶ τὸν τελεύτην, δι' οὗ σωθῆναι σφίσιν, ᾠήθησαν, ὅπως σωθῶσιν αὖθις, εἶπε. καὶ μεταξὺ τὸ μὲν τοῦ ἐξανδρου σῶμα εἶδε, ἐς ἀυῖ καὶ πρόσωπα τοιαῦτα, ὥστε τί τοῦ βίου, ὡς φασι, θρασυθῆναι. τὰ δὴ τῶν πολεμίων, κἀκεῖνοι τῶν ἐξανδρέων ἀπόδηβουληθέντων αὐτῷ δεῖξαι, οὐκ ἐθελήσατο, εἰπὼν ὅτι βασιλέα, ἀλλ' οὐ νεκροὺς ἰδεῖν

Antonij ingenium & mores

Aliena rapiebat, Sua profundebat.

Cleopatræ mores

Antyllus

Cæsarion

Iuba filij Iubæ cæsarismici Mauritaniæ Rex

Iullus Antonij & Fuluiæ f.

Iotape

Artaxes

Areus philosophus alexándrinus Augusti præceptor

κοινίκια

Epaphroditus

Cleopatræ mors

De Phyllis Nota

κοινίκια triumphi

ἐπεθύμησε. καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης αἰτίας, οὐδὲ τῷ ἄπιδι ἐντυχεῖν ἠθέλησε, λέγων θεοὺς, ἀλλ' οὐχὶ βοῦς προσκυνεῖν εἰθίσθαι. ἐκ δὲ τούτου τήν τε αἴγυπτον ὑποτελῆ ἐποίησε, καὶ τῷ γάλλῳ τῷ κορνηλίῳ ἐπέτρεψε. πρός τε γὰρ τὸ πολυάνδρον καὶ τῶν πόλεων καὶ τῆς χώρας, καὶ πρὸς τὸ ῥᾴδιον τό, τε κοῦφον τῶν τρόπων αὐτῶν, τήν τε σιτοπομπείαν καὶ τὰ χρήματα, οὐδενὶ βουλευτῇ οὐχ ὅπως ἐγχειρίσαι αὐτὴν ἐτόλμησεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐνεπιδημεῖν αὐτῇ ἐξουσίαν ἔδωκεν, ἂν μή τινι αὐτὸς ὀνομαστὶ συγχωρήσῃ. οὐ μέντοι οὐδ' ἐκείνοις βουλεύειν ἐν τῇ ῥώμῃ ἐφῆκεν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἄλλοις ὡς ἑκάστοις, τοῖς δ' ἀλεξανδρεῦσιν ἄνευ βουλευτῶν πολιτεύεσθαι ἐκέλευσε· τοσαύτην που νεωτεροποιίαν αὐτῶν κατέγνω. καὶ σφῶν οὕτω τότε ταχθέντων, τὰ μὲν ἄλλα καὶ νῦν ἰσχυρῶς φυλάσσεται, βουλεύουσι δὲ δὴ καὶ ἐν τῇ ἀλεξανδρείᾳ, ἐπὶ σεουήρου αὐτοκράτορος ἀρξάμενοι, καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ, ἐπ' ἀντωνίου τοῦ υἱέος αὐτοῦ πρῶτον ἐς τὴν γερουσίαν ἐσγραφέντες.

Cor. Gallus

Seuer. Imperator.

Αἴγυπτος μὲν οὕτως ἐδουλώθη. πάντες γὰρ οἱ ἀντισχόντες αὐτῶν, χρόνον τινὰ ἐχειρώθησαν, ὥς που καὶ τὸ δαιμόνιον σφίσιν ἐναργέστατα προεδήλωσεν. ὗσε τε γὰρ οὐχ ὅπως ὕδατι, ἔνθα μηδὲ ἐψέκασέ ποτε, ἀλλὰ καὶ αἵματι, ταῦτά τε ἅμα ἐκ τῶν νεφῶν ἐξέπιπτε, καὶ ὅπλα προεφαίνετο· κτυπήματά τέ τινα ἑτέρωθι καὶ τυμπάνων καὶ κυμβάλων, καὶ βοήματα καὶ αὐλῶν καὶ σαλπίγγων ἐγίγνετο. καί τις δράκων ὑπερμεγέθης ἐξαίφνης σφίσιν ὀφθεὶς, ἀμήχανον ὅσον ἐξεσύρισε. κἀν τούτῳ καὶ ἀστέρες κομῆται ἑωρῶντο, καὶ νεκρῶν εἴδωλα ἐφαντάζετο, τά τε ἀγάλματα ἐσκυθρώπασε, καὶ ὁ ἆπις ὀλοφυρτικόν τι ἐμυκήσατο, καὶ κατεδάκρυσε. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἐγένετο. χρήματα δὲ πολλὰ μὲν ἐν τῷ βασιλικῷ εὑρέθη (πάντα γὰρ, ὡς εἰπεῖν, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἁγιωτάτων ἱερῶν ἀναθήματα ἡ κλεοπάτρα ἀνελομένη, συνεπλήθυσε τὰ λάφυρα τοῖς ῥωμαίοις, ἄνευ τινὸς οἰκείου αὐτῶν μιάσματος) πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἑκάστου τῶν αἰτιαθέντων τι ἠθροίσθη, καὶ χωρὶς οἱ λοιποὶ πάντες, ὅσοι μηδὲν ἴδιον ἔγκλημα λαβεῖν ἐδύναντο, τὰ δύο μέρη τῶν οὐσιῶν ἠτήθησαν. καὶ ἀπ' αὐτῶν πάντες μὲν οἱ στρατιῶται τὰ ἐποφειλόμενα σφίσιν ἐκομίσαντο, οἱ δὲ δὴ καὶ τότε τῷ καίσαρι συγγενόμενοι, πεντήκοντα καὶ διακοσίας δραχμὰς, ὥστε μὴ διαρπάσαι τὴν πόλιν, προσεπέλαβον. τοῖς τε προδεδανεισασί τι, πάντα ἀπηλλάγη, καὶ τοῖς συμμετασχοῦσι τοῦ πολέμου καὶ τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ἱππέων, πάμπολλα ἐδόθη. τό, τε σύμπαν, ἥ τε ἀρχὴ ἡ τῶν ῥωμαίων ἐπλουτίσθη, καὶ τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἐκοσμήθη.

Prodigia

Ὁ δ' οὖν καῖσαρ ὡς τά τε προειρημένα ἔπραξε, καὶ πόλιν καὶ ἐκεῖ ἐν τῷ τῆς μάχης χωρίῳ συνῴκισε, καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὸν ἀγῶνα ὁμοίως τῇ προτέρᾳ καὶ αὐτῇ δοὺς, τάς τε διώρυχας, τὰς μὲν ἐξεκάθηρε, τὰς δὲ ἐκ καινῆς διώρυξε, καὶ τἆλλα τὰ προσήκοντα προσδιῴκησεν, ἔς τε τὴν ἀσίαν τὸ ἔθνος διὰ τῆς συρίας ἦλθε, κἀνταῦθα παρεχείμασε, τά τε τῶν ὑπηκόων ὡς ἕκαστα, καὶ τὰ τῶν πάρθων ἅμα καθιστάμενος. στασιασάντων γὰρ αὐτῶν, καί τινος τηριδάτου τῷ φραάτῃ ἐπαναστάντος, πρότερον μὲν, καὶ ἕως ἔτι τὰ τοῦ ἀντωνίου * καὶ μετὰ τὴν ναυμαχίαν αἰτησάντων, ἀλλ' οὐδὲ ἀπεκρίνατο ἄλλο οὐδὲν, ἢ ὅτι βουλεύσεται, προφάσει μὲν, ὡς καὶ περὶ τὴν αἴγυπτον ἀσχολίαν ἔχων· ἔργῳ δὲ, ἵν' ἐκτρυχωθεῖεν ἐν τούτῳ μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους. τότε δὲ ἐπειδὴ ὁ ἀντώνιος ἐτελεύτησε, καὶ ἐκείνων ὁ μὲν τηριδάτης ἡττηθεὶς, ἐς τὴν συρίαν κατέφυγεν, ὁ δὲ φραάτης κρατήσας, πρέσβεις ἔπεμψε, τούτοις τε φιλικῶς ἐχρημάτισε, καὶ τῷ τηριδάτῃ βοηθήσειν μὲν οὐχ ὑπέσχετο, διαιτᾶσθαι δὲ ἐν τῇ συρίᾳ ἐπέτρεψεν,

Teridates

Phraates

ἐπέτρεψεν, υἱόν τέ τινα τοῦ φραάτου ἐν εὐεργεσίας μέρει παρ' αὐτοῦ λαβὼν, ἔς τε τὴν ῥώμην ἀνήγαγε, καὶ ἐν ὁμηρείᾳ ἐποιήσατο. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἔτι πρότερον, συχνὰ μὲν καὶ ἐπὶ τῇ τῆς ναυμαχίας νίκῃ οἱ ἐν οἴκῳ ῥωμαῖοι ἐψηφίσαντο. τά τε γὰρ νικητήρια αὐτῷ ὡς καὶ τῆς κλεοπάτρας, καὶ ἀψῖδα τροπαιοφόρον ἔν τε τῷ βρεντεσίῳ, καὶ ἑτέραν ἐν τῇ ῥωμαίᾳ ἀγορᾷ ἔδωκαν· τήν τε κρηπῖδα τοῦ ἰουλιείου ἡρῴου τοῖς τῶν αἰχμαλωτίδων νεῶν ἐμβόλοις κοσμηθῆναι, καὶ πανήγυριν οἱ πενταετηρίδα ἄγεσθαι, ἔν τε τοῖς γενεθλίοις αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ τῆς ἀγγελίας τῆς νίκης ἡμέρᾳ, ἱερομηνίαν εἶναι, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐσιόντι αὐτῷ τάς τε ἱερείας τὰς ἀειπαρθένους, καὶ τὴν βουλὴν, τόν τε δῆμον μετά τε τῶν γυναικῶν καὶ μετὰ τῶν τέκνων ἀπαντῆσαι ἔγνωσαν. τὰς γὰρ εὐχὰς, τάς τε εἰκόνας, καὶ τὴν προεδρίαν, καὶ τἆλλα τὰ τοιουτότροπα, περιττόν ἐστιν ἤδη λέγειν. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἐκείνῳ τε ταῦτ' ἐψηφίσαντο, καὶ τὰ τοῦ ἀντωνίου κοσμήματα, τὰ μὲν καθεῖλον, τὰ δ' ἀπήλειψαν, τήν τε ἡμέραν ἐν ᾗ ἐγεγέννητο, μιαρὰν ἐνόμισαν, καὶ τὸ τοῦ μάρκου πρόσρημα ἀπεῖπον μηδενὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ εἶναι. ὡς μέντοι καὶ τεθνεῶτα αὐτὸν ἐπύθοντο (ἠγγέλθη δὲ τοῦτο κικέρωνος τοῦ κικέρωνος παιδὸς ἐν μέρει τοῦ ἔτους ὑπατεύοντος) τοῦτό τέ τινες οὐκ ἀθεεὶ δὴ συμβαῖναι ἐλάμβανον, ἐπειδήπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀντωνίου ὅτι μάλιστα ἐτεθνήκει, καὶ προσεψηφίσαντο τῷ καίσαρι καὶ στεφάνους καὶ ἱερομηνίας πολλὰς, καὶ αὖθις καὶ ἕτερα καὶ ἐπινίκια, ὡς καὶ τῶν αἰγυπτίων ἀγαγεῖν ἔδοσαν. τὸν γὰρ ἀντώνιον, καὶ τοὺς ἄλλους ῥωμαίους τοὺς σὺν ἐκείνῳ νικηθέντας, οὔτε πρότερον, οὔτε τότε, ὡς καὶ ἑορτάζειν σφᾶς ἐπ' αὐτοῖς δέον ὄν, ὠνόμαζον. τήν τε ἡμέραν ἐν ᾗ ἡ ἀλεξάνδρεια ἑάλω, ἀγαθήν τε εἶναι, καὶ ἐς τὰ ἔπειτα ἔτη ἀρχὴν τῆς ἀπαριθμήσεως αὐτῶν νομίζεσθαι, καὶ τὸν καίσαρα, τήν τε ἐξουσίαν τὴν τῶν δημάρχων διὰ βίου ἔχειν, καὶ τοῖς ἐπιβοωμένοις αὐτὸν, καὶ ἐντὸς τοῦ πωμηρίου καὶ ἔξω μέχρι ὀγδόου ἡμισταδίου ἀμύνειν (ὃ μηδενὶ τῶν δημαρχούντων ἐξῆν) ἔκκλητόν τε δικάζειν, καὶ ψῆφόν τινα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς δικαστηρίοις ὥσπερ ἀθηνᾶς φέρεσθαι, τούς τε ἱερέας καὶ τὰς ἱερείας ἐν ταῖς ὑπέρ τε τοῦ δήμου καὶ τῆς βουλῆς εὐχαῖς, καὶ ὑπὲρ ἐκείνου ὁμοίως εὔχεσθαι, καὶ ἐν τοῖς συσσιτίοις οὐχ ὅτι τοῖς κοινοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδίοις, πάντας αὐτῷ σπένδειν ἐκέλευσαν. τότε μὲν δὴ ταῦτ' ἐγνώσθη. Ὑπατεύοντος δ' αὐτοῦ τὸ πέμπτον μετὰ σέξτου ἀπουληίου, τά τε πραχθέντα ὑπ' αὐτοῦ πάντα ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ ἰανουαρίου νουμηνίᾳ ὅρκοις ἐβεβαιώσαντο, καὶ ἐπειδὴ καὶ τὰ περὶ τῶν πάρθων γράμματα ἦλθεν, ἔς τε τοὺς ὕμνους αὐτὸν ἐξίσου τοῖς θεοῖς ἐσγράφεσθαι, καὶ φυλὴν ἰουλίαν ἐπ' αὐτῷ ἐπονομάζεσθαι, τῷ τε στεφάνῳ αὐτὸν τῷ ἐπινικίῳ διὰ πασῶν τῶν πανηγύρεων χρῆσθαι, καὶ τοὺς συννικήσαντάς οἱ βουλευτὰς ἐν περιπορφύροις ἱματίοις τὴν πομπὴν αὐτῷ συμπέμψαι, τήν τε ἡμέραν ἐν ᾗ ἂν ἐς τὴν πόλιν ἐσέλθῃ, θυσίαις τε πανδημεὶ ἀγαλθῆναι, καὶ ἱερὰν ἀεὶ ἄγεσθαι, ἱερέας τε αὐτὸν καὶ ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ὅσους ἂν ἀεὶ ἐθελήσῃ, προαιρεῖσθαι προσκατεστήσαντο. ὅπερ που ἐξ ἐκείνου παραδοθὲν, ἐς ἀόριστον ἐπηυξήθη, ὥστε μηδὲν ἔτι χρῆναί με περὶ τοῦ πλήθους αὐτῶν ἀκριβολογεῖσθαι. ὁ οὖν καῖσαρ τὰ μὲν ἄλλα πλὴν βραχέων ἐδέξατο, τὸ δὲ δὴ σύμπαντας αὐτῷ τοὺς ἐν τῇ πόλει ἀπαντῆσαι, παρῃτήσατο ἄντικρυς μὴ γενέσθαι. πλεῖστον δ' ὅμως ὑπὲρ πάντα τὰ ψηφισθέντα οἱ ὑπερήσθη, ὅτι τάς τε πύλας τὰς τοῦ ἰανοῦ, ὡς καὶ πάντων σφίσι τῶν πολέμων πεπαυμένων αὖθις, ἔκλεισαν, καὶ τὸ οἰώνισμα τὸ τῆς ὑγιείας ἐποιήσαντο· καὶ γὰρ τότε δι' ἅπερ εἶπον διελέ-

Cicero. Ciceronis F. Consul

Syssitia

Augustus sex. Apulei? Coss

Iam portæ clausæ

Salutis Augurium

νουμηνία - calendæ

λφπο. ὅσῃ μὲν γὰρ ἐν ὅπλοις ἐπὶ τὲ τῃ οὖσι κελτοὶ ἐπαγαλόμενοι, καὶ καὶ παθεσι, καὶ οὐ ἀκχῇοι, καὶ ἄγυρες, καὶ οὗτοι μὲν τοῦ τῶν Γαύεσου καὶ Γατιλίου, ἐκεῖνοι δὲ τοῦ νωνίου γάλλου κατεγράφησαν, ἀλλ' ὅπῃ μηδὲν μέγα ἀπ' αὐτῶν στωιωέχθη, οὔτε ἐκεῖνοι πότε πολεμεῖαθαι ὠνόμιζον, ὅτε ἐγὼ ὅπιφανές τι πρὸς αὐτῶν χράφαι ἔχω. καίτοι ἐν τούτῳ τε ἀλλα ἐχρημάτιζε, τὲ τελμὴν τῃ τε ῥώμῃ, καὶ ταῦ παντὸς τῷ καίσαρι, ἥρωα αὐτὸν ἰούλιον ὀνομάσας, ἔν τε ἐφέσῳ καὶ ἐν νικαίᾳ γλυέαθαι ἐφῆκεν· αὖται γὰρ πότε αἱ πόλεις ἔν τε τῇ ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ βιθωιᾳ τοσοῦτε τίμιῳτο· καὶ τούτοις μὲν τοῖς ῥωμαίοις τοῖς πρὸς αὐτοῖς ἐποικοῦσι ὁμαῖν τοσοῦτε ἔζε· τοῖς δὲ δὴ ξένοις (ἐλλίνας σφας ὀπικαλέσας) ἑαυτᾶ γυνὰ, τοῖς μὲν ἀσιανοῖς ἐν καγάμῳ, τοῖς δὲ βιθωιοῖς ἐν νικομηδείᾳ τε μυσίᾳ ἐπέτρεψε. καὶ τοῦτ' ἐκεῖθεν ἀξιάμενον, καὶ ἐπ' ἀνδρῶν αὐτοκρατόρων οὐ μόνον ἐν τοῖς βιθυνικοῖς ἔθνεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὅσα τῶν ῥωμαίων ἀκούᾳ, ἐγίνετο. ἐν γὰρ τοι τῷ ἄρᾳ αὐτῷ, τῇ τε ἀνῃ ἰταλίᾳ, οὐκ ἔστιν ὅστις τῶν καὶ ἐφ' ὁποσουοῦν λόγου ὑνὸς ἀξίων ἐτόλμησε τοῦτο ποιῆσαι. μεταλλάξασι μὲν τοι καὶ ὧδε τοῖς ὀρθῶς αὐταρχήσασιν ἀνῃ τε ἰσόθεοι τιμαὶ δίδονται, καὶ δὴ καὶ ἥρωα ποίηται. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χρόνῳ ἐγίνετο, ἐ ἔλαβον καὶ οἱ καγαμενοὶ ὃν ἀγῶνα ὃν ἱερὸν ὠνομασμένον ὅπῃ τῇ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ τιμῇ ποιῶν. τοῖς δὲ δὴ θεοῖς ἐς τε τὸν ῥᾴαδα ἐ ἐς τὸν ἰταλίαν ὁ καίσαρ ἐκαθαιρώθη, καὶ αὖτ' ἐς τὸν πόλιν ἐσελθόντος, οἵ τε ἀνῃοι ἔθυσάν, ὡς καγ εἴρηται, καὶ ὁ ὕπατος οὐδενέρως πόπτος· ἐκεῖνος μὲν γὰρ καὶ τοῦτο πᾶν ὃ ἔτος, ὡς καγ ἐ τὰ δύο τὰ ποότερα. ὑπατεύσε τ' δὲ δὴ σέξτον ὁ πόπτιος διεδέξατο. ὅθ' οὕτω ὁ δημόσια ἐ αὐτὸς ὑκαγ τε τοῦ δήμου καὶ ὑκαγ τῆς βουλῆς ὅπῃ τῇ τοῦ καίσαρος ἀφίξῃ ἐβουλεύτησεν, ὁ μή πω ποότερον ὅπῃ μηδενὸς ἀνῃου ἐγενήθη. μὴ δὲ τοῦτο, τοῖς τε ὑποστρατήγοις καὶ ἐπήνεσε καὶ ἐτίμησεν, ὡς καγ εἴθισο, καὶ ὃν μὲν ἀλείπταν ἀνῃοις τε ὕσι καὶ σημείῳ κυανοῦδεῖ ναυκραγτικῷ ποσοπεσέμνωσε, καὶ τοῖς γραπίωναις ἐδωκέλινα, τῷ τε δήμῳ κατ' ἑκατὸν δραχμαὶ, ποότερον μὲ τοῖς ἐς ἀνῦδρας τελοῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς παισί, ἀφ' ὃν μὴ κελλοι ὃν ἀδελφιδοῦν, δέκμε, ἐ ὅπῃ τε τούτοις καὶ ὅτι καὶ τῶν πόλεων ὧν ἐν τῇ ἰταλίᾳ ὃ χρυσίον τὸ τοῖς τεφανίοις ποοσῆκεν οὐκ ἐδέξατο, καὶ ἔτι καὶ πόντα ἅτε αὐτὸς ὤφλε πίσιν ἀπέδωκε, καὶ ἃ οἱ ἀνῃοι ἐπώφλον, οὐκ ἐσέποαξεν, ὡς καγ εἴρηται· τῶν τε δυσχερῶν πόντων οἱ ῥωμαῖοι ἐπελάθοντο, καὶ τὰ ὅπτινίκια αὐτῷ ἡδέως, ὡς ἐ ἀνηφύλων ἀπόντων τῶν ἡτιημένων ὄντων, εἶδον. τοσοῦτον γὰρ τὸ πλῆθος τῶν χρημῦ. ἀφ' πάσης ὁμοίως τῆς πόλεως ἐχώρησεν, ὡς τε τὰ μὲν κτήματα ὅπιτιμηθῆναι, τὰ δὲ δωρείσματα ἀλάπητῶς ὅπῃ δραχμῇ ποότερον ὤλα, τότ' ὅπῃ ὧ τειτημορίῳ αὐτῆς ἐγωέλ. ἑώρτασε δ' τῇ μὲ ποότῃ ἡμέρᾳ, ταῦτ' τῶν πανηγύρεων καὶ πὰ τ' δαλματῶν, τῆς τ' ἰαπυγίας, καὶ τ' ποσχώρων σφίσι, κελτῶν τε καὶ γαλατῶν ὑνῶν. γάιος γὰρ καρίνας ὑνὸς μοεῖνος, καὶ ἀνῃοις ὑνὰς στωεπωασάνας αὐτοῖς ἐχρώσατο, καὶ τοῖς συνήθοις, πόντε ῥῶν ὅπῃ πολλῷ ἀφαβαίας ἀπεώσατο· καὶ ἀφαιρῶντα ἦγαγε μὲν καὶ ἐκεῖνος τὰ νικητήρια, καίτοι τῷ τε παθεῖς αὐτῷ ὑκαγ τοῦ σύλλου θανατοθέντος, καὶ αὐτὸς ἄρξας ποτὲ μὴ τ' ἀνῶν ὧν ὁμοίων οἱ κωλυθείς· ἦγαγε δὲ καὶ ὁ καίσαρ, ὅπῃ ἡ διαφορὰ τῆς νίκης τῇ αὐτοκράτορι αὐτοῦ ἀρχῇ ποοσήκουσα ἦν. ἐν μὲν οὖν τῇ ποότῃ ἡμέρᾳ ταῦτα διεωρτάσθη. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἡ ποὸς τῷ ἀκτίῳ καυκραγτία. καὶ τῇ τείτῃ, ἡ τῆς αἰγύπτου καταφορά.

Ephesus. V
Nicæa. Bithyniæ
Pergamus. V
Nicomedia. V
Val. Potitus
Marcellus nepos Augusti
C. Carinas
Mix ἀγαπητῶς

καταφορά. ὅτι φανεῖς μὲν δὴ καὶ αἱ ἀνῆαι πομπαὶ, δι' ἃς ἀπ' αὐτῶν λάφυρα ἐγένοντο, ἐγίνοντο γὰρ ἠθροίαθη, ὥστε πάσας ἐπέρχέσαι. πολυτελεστάτη δ' οὖν καὶ ἀξιοθρεπεστάτη αὕτη ἡ αἰγυπτία. καὶ τε γὰρ ἀνῆα, καὶ ἡ κλεοπάτρα ὅτι κλίνης ἐν ᾧ ἔθανάτου μιμήματι προεκομίαθη, ὥστε ἔτι που τινὰ καὶ ἐκείνῳ μετὰ τε τῶν ἀνῆων αἰχμαλώτων, καὶ μετὰ τῶ ἀλεξάνδρου τῶ καὶ ἡλίου, τῆς τε κλεοπάτρας ἐ τῆς σελήνης τῶν τέκνων, ὡς πομπεῖον ὀφθῆναι. μετὰ δὲ δὴ τοῦτο ὁ καίσαρ ἐφ' ἅπασιν αὖθις ἐσελάσας, καὶ μὲν ἀνῆα κατ' ἀ νομιζόμενον ἐποιήσατο, τὸν δὲ δὴ σεῦν ὑπατον, τοῖς τε λοιποῖς ἀρχοῦσι ποεῖσθε ποῶτα ὃ καθεστηκὸς ὅπῃ ἀπεφαίνετο οἱ μετὰ τῶν λοιπῶν βουλευτῶν τῶν στωνενικηκότων· εἰώθεσαν γὰρ οἱ μὲν ἡγεῖαθαι, οἱ δὲ ἑπέσθαι. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διετέλεσε, τό, τε ἀνδιώμενον καὶ ὃ χαλκιδικὸν ὠνομασμένον, καὶ ὃ βουλευτήριον ὃ ἰουλίῳ ὃ ὅπῃ τῇ τοῦ παῦλος αὐτὸ τιμῇ γλυόμενον καθιέρωσεν. ἐνέζησε δὲ ἐς αὖθις ὃ ἄγαλμα ὃ τῆς νίκης καὶ ὃ νεὼ ὢν, δηλαδὴ, ὡς ἔοικεν, ὅτι ποῦ αὐτῆς τὸ ἐρχεῖον ἐκτήσαντο. ὧ δὲ δὴ τῶν ταραντίνων, καὶ ἐκεῖθεν ἐς τὸν ῥώμην κομισθέν, ἔντε ταῦ στωεδρίῳ ἱδρύθη, καὶ αἰγυπτίοις λαφύροις ἐκοσμήθη. ἐ τοῦτο καὶ ὧ τοῦ ἰουλίου ἠρώῳ ὁσιωθέντι πότε ὑπῆρξε. συχνὰ γὰρ καὶ ἐς ἐκεῖνο ἀνετέθη, καὶ ἕτερα τοῦ τε διὶ ὧ καπιτωλίῳ καὶ τῇ ἥρᾳ τῇ τε ἀθηνᾷ ἱερώθη, πεύτων τ' ποότερον ὑκαγ ἀναιρεῖαθαι δοκούντων, ἢ καὶ ἔτι κειμήλιον, ὑκ ὀδόματος τότε καθαιρεθέντων, ὡς καὶ μεμαμμένων· καὶ οὕτως ἡ κλεοπάτρα, καγ καὶ ἡτιημένη καὶ ἡγοῦσα, ἐδοξάαθη, ὅτι τοῦ τε κοσμήματα αὐτῆς ὑκ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἠμῶν ἀνάκειται, καὶ αὐτὴ ὑκ ἐν τῷ ἀφροδισίῳ χρυσῆ ὁρᾶται. ὑκ ὀλίγῳ τῇ τῶ ἡρώου ὁσιώσει, ἀγῶνές τε πεμπόσιοι ἐγένοντο, καὶ ἡ τοῦ ἵππου ἄγαλμα δύπατείδαι παῖδες ἵππευσαν, ἀνδρες τε ὑκ τῶν ὁμοίων σφίσιν ὅτι τε κελήτων καὶ ὅτι στωωείδων, τῶν τε τεθεϊππων δύτηγωνίσαντο, κυίντος τε Q. Vitelius
τις οὐιτέλιος βουλευτὴς ἐμονομάχησε, καὶ θηρία καὶ βόταν ἀνῆα τε παμπληθῆ, καὶ ῥινόκερως, ἵππος τε ποταμιος, ποῶτον τότε ὑκ τῇ ῥώμῃ ὀφθέντα ἐσφάγη. καὶ ὁ μὲν ἵππος ὁποῖός ὅσι, πολλοῖς τε εἴρηται, καὶ ποὺ πλείοσιν ἑώραται. ὁ δὲ δὴ ῥινόκερως τὸ μὲν ἀνῆα γένανεῖ πη ποοσοικε, κέρας δὲ τί κατ' αὐτὸ τὸ ῥῖνα ποόσεσι, καὶ Ἀφ' οὗτο οὕτω κέκληται. ταῦτά τε οὖν ἐσήχθη, καὶ ἀθρόοι ποὸς ἀνῆλοις δακοί τε καὶ συνῆθοι ἐμαχέσαντο· εἰσὶ δ' οὗτοι μὲν κελτοὶ, ἐκεῖνοι δὲ δὴ σκύθαι ζόπον τινά· καὶ οἱ μὲν πέραν τοῦ ῥοώου, ὡς γε ἀκριβὲς εἰπεῖν· πολλοὶ γὰρ καὶ ἀνῆοι τούτων τῶ συνήθων ὀνόματος ἀλλοιοῦνται· οἱ δ' ἐπ' ἀμφότερα τοῦ ἴστρου νέμονται. ἀνῆ· οἱ μὲν ὅτι τοῦ δὲ αὐτοῦ καὶ ποὸς τῇ τελδικῇ οἰκοῦντες, ἔς τε τὸν τῆς μυσίας νομὸν τελοῦσι, καὶ μυσοὶ πλέον ποὸς τοῖς πάνυ ὅπι χωρίοις ὀνομάζον). οἱ ζ' ἐπέκεινα, δακοὶ κέκλιντα, εἴτε δὴ γέναι τινὲς, εἴτε καὶ θρᾷκες τοῦ δακικοῦ γλώσσης τοῦ τῶν ῥοδόπην ποτὲ οἰκησάντος ὄντες· οὗτοι οὖν οἱ δακοὶ ἐπρεσβεύσαντο μὲν ποὸς τοῦ χρόνου τούτου ποὸς τὸν καίσαρα, ὡς δ' ὐδενὸς ὧν ἐδέοντο ἔτυχον, ἀπέκλιναν ποὸς ὃν ἀντίον, καὶ ἐκεῖνον μὲν ὐδὲν μέγα ὠφέλησαν, στασιάσαντες δ' ἀνῆλοις, ἀλόντες δὲ ὑκ τούτου τινὲς, ἔπειτα τοῖς συνήθοις στωεβλήθησαν. ἐγλώσθη δὲ ἡ θεωρία ἅπασα ὅτι πολλὰς, ὡς καγ εἰκὸς ἦν, ἡμέρας, ὐδὲ διέλιπε, καίτοι τοῦ καίσαρος ἀρρωστήσαντος, ἀλλὰ καὶ ἀπόντος αὐτοῦ, δι' ἑτέρων ἐποιήθη, ἐ ὑκ αὐτοῖς οἱ βουλευταὶ μίαν τινὰ ὡς ἔκαστοι ἡμέραν ὑκ τοῖς τῶν οἰκιῶν σφῶν ποοθύροις εἰσιὰθησαν, ὁκ εἰσῆ' ὅθεν ἐς τοῦτο ποοαχθέντες· οὐ γὰρ ποοσδεδόχθη. ποότε μὲν δὴ τῶν ὑπὸ τοῦτο ἐπράχθη. τὸ

Athenæum chalcidicum
Curia Julia
Rhinoceros, ejus & unde dicta
Daci Scythæ fuêre quodámodo
Suevi multiplices
Triballi

δὲ δὴ καὶ ἄφορος τὸ τέταρτον ἔτι ὑπαλθύοντος, ὁ τῶν ἐργος ὁ σαβῖλιος ἡᾳδόν τι ἐν τῷ ἀρείῳ πεδίῳ κυνηγετικὸν λίθινον καὶ ἐξεποίησε τοῖς ἑαυτοῦ τέλεσι, καὶ διήρωσεν ὁπλομαχία, καὶ ἀφ' οὗτο γρατηνὸν ἕνα τῷ τῆς δήμου κατ' ἔτος αἴρεσις ἄγμα ἔσαν. ἔτι δὲ δὴ τοῖς αὐτοῖς τούτοις χρόνοις ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο, ὁ κρᾶσσος ὁ μάρκος ἐς τε τὴν μακεδονίαν ἐς τὴν ἡβαίδα πεμφθεὶς, τοῖς τε δακοῖς καὶ βαστάρναις ἐπολέμησε. καὶ τοὺς μὲν ἐκείνων οἵτινες τε εἰσι, καὶ ὅθεν τὸ ἐπολεμώθησαν, εἴρηκα. βαστάρναι δέ, σκύθαι τε ἀκριβῶς νενομίδαται, καὶ τότε ὂν ἱστρον διαβαίντες, τήν τε μυσίαν τὴν κατ' ἀμφότερα σφῶν, καὶ μέχρι τούτου καὶ πελαδονοὺς ὁμόρους αὐτῇ οὔσας, τούς τε δαρδάνους ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐκείνων οἰκισθέντας ἐλεηλάτησαν. τέως μὲν οὖν τοσοῦτ' ἐποίουν, ὥσθ' ἕν σφίσι πρᾶγμα πρὸς τοὺς ῥωμαίους ἦν· ἐπεὶ δὲ τόν τε αἷμον ὑπερέβησαν, καὶ τὴν θρᾴκην τὴν δενθελητῶν ἔναντον αὐτοῖς οὖσαν κατέδραμον, ἐνταῦθα ὁ κρᾶσσος ὃ μὴ τί ᾧ οἷτα ᾧ τ' δενθελητῶν βασιλῆ τυφλῷ ὄντι ἀμυῶν, ὃ δὲ δὴ πλῆθον πρὸς τῇ μακεδονίᾳ φοβηθεὶς, δύτερπλῆθε σφίσι, καὶ αὐτοῖς ἐκ τῆς προσόδου μόνης καταπλήξας, ἐξέωσεν ἀμαχεὶ τῆς χώρας· κἀκ τούτου οἰκαδε ἀπαχωρήσαντας ὁπισθιώκων, τήν τε συγετικὴν καλουμένην προσεποιήσατο, καὶ ἐς τὴν μυσίδα ἐνέβαλε, καὶ τὴν τε χώραν σφῶν ἐκάκωσε, καὶ πρὸς τεῖχός τι καρτερὸν προσελάσας, τοῖς μὲν προσφόμοις ἔπαυσε (μόνοις γὰρ αὐτοῖς οἱ μυσοὶ οἰκοδεῖν ἐῶσι, ἐπέξοδον ἐποιήσαντο) προσβοηθήσας δὲ σφίσι πρὸς τῷ γραλθύματι, καὶ διέκοψεν αὐτοῖς, καὶ προσεδρεύσας ἐξεῖλε. θεράποντος δὲ αὐτοῦ τοῦτα, οἱ βαστάρναι τῆς τε φυγῆς ἐπέζυν, καὶ πρὸς τῷ κέδρῳ τῷ ποταμῷ κατέμειναν, προσορῶντες τὰ γλυπτόμενα, ἐπειδὴ τε νικήσας τοὺς μυσοὺς, καὶ ἐπ' ἐκείνους ὥρμησε, πρέσβεις ἔπεμψαν, ἀπαγορεύοντες αὐτῷ μὴ διώκειν σφᾶς, ὡς οὐδὲν τοῖς ῥωμαίοις ἠδικηκότες. καὶ αὐτοῖς ὁ κρᾶσσος κατανοήσας, ὡς καὶ τὴν ὑστεραίαν τῶν ἀπίκρισιν δώσων, τά τε ἀνδρα ἐφιλοφρονήσατο, καὶ κατεμέθυσεν, ὥστε πρὸ τὰ τῶν βουλεύματα αὐτῶν ἐκ μαθεῖν. ἁπλήστως τε γὰρ ἐμφορῆται πρὸς τὸ σκυθικὸν φῦλον οἴνου, καὶ ἀφθόνως χορηγούμενοι αὐτὸ (καὶ γὰρ). κρᾶσσος δὲ ἐν τούτῳ τῆς νυκτὸς ἐς ὕλην τινὰ προεχώρησας, καὶ προσκόπους προὐπέστησε, καὶ μὴ τοῦτο τὸ βασταρνῶν μόνοις τὲ ἐκείνοις εἶ) νομισθέντων, καὶ ὑπισταμένων σφίσιν, ἐς τε τὰ κάσια διαχωρεῖσιν ἑπακολουθησάντων, πολλοὺς μὲν ἐνταῦθα, πολλοὺς δὲ καὶ φυγόντας ἔφθειρεν. ἀπό τε γὰρ τῶν ἁμαξῶν καπόπιν αὐτοῖς ὠσῶν ἐνεπόδισε, καὶ προσέβαλε καὶ τοὺς παῖδας τάς τε γυναῖκας σῶσαι ἐβουλήσαντας, ἐπόλεμησε, καὶ τὸν γε βασιλέα αὐτῶν δέλδωνα αὐτὸς ὁ κρᾶσσος ἀπέκτεινε, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ ὃν φερετρίῳ διί, ὡς ἐν ὅπλοις ἐνίκησεν, εἴκασε. ἀλλὰ κρᾶσσος γρατηνὸς ἐγεγόνει· ἐκεῖνά τε οὖν οὕτως ἐπράχθη, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μυσοὶ ἐς ἄλσος τι καταφυγόντες, προεπορεύθησαν, οἱ δὲ ἐς τεῖχός τι ἐσπηδήσαντες, ἐξηρέθησαν, δηλοῖ ἐς ὃν ἱστρον ἐμπεσόντες, δηλοῖ κτὶ τὴν χώραν σκεδασθέντες, ἐφθάρησαν. προελφθέντων δ' οὖν καὶ ὡς τινῶν, καὶ χωρίον ἰσχυρὸν καταλαβόντων, ἡμέρας μὲν τινας μάτην σφίσιν ὁ κρᾶσσος προσήρθωσεν, ἔπειτα ῥώλου οἱ γετῶν τινὸς βασιλέως ὀπτευρήσαντος, ἐξέφλεν αὐτοῖς, καὶ ὅ, τε ῥώλης προὔς ὃν κρᾶσσα ᾖγεν, φίλος τέ ὁπτῇ τούτῳ καὶ σύμμαχος αὐτῷ ἐνομίσθη, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι τοῖς στρατιώταις διεδόθησαν. προφάσας δ' οὖν τοῦτα ὁ κρᾶσσος ὅπῃ τοῖς μυσοῖς ἐβάπτετο, καὶ τὰ μὲν πείθων τινὰς, τὰ δὲ οὐ φοβῶν, τὰ δὲ

Statili taur
Theatrú Venatoriú
in campo Martio
M. Crassꝰ
Bastarnæ
Triballi
Daroland
Dentheletæ
Sita.
Segetiæ
Cedrus fl.
Scythica natio nimiosa
Deldon
Optimatspolia rom. fere
trio sacrata
Rholes

τὰ δὲ καὶ βιαζόμενος, πῇ μὲν πλεῖ πάνυ ὀλίγων, ὅπῃ πόνως δὲ δὴ καὶ ὀπτικινδύνως κατεσκέλαντο. ἐς τότε μὲν (χαλεπὸν γὰρ ἦν) ἐς τὴν φιλίαν διέχαρησε, πολλὰ μὲν ἀπὸ τῶν ψύχρων, πολλῷ δὲ ἔτι πλείω ἀπὸ τῶν θρᾳκῶν, δι' ὧν ὡς φίλων ἐπῄει, παθὼν· ὅθεν καὶ γνώμην ἔσχεν ἀρκεσθῆναι τοῖς κατειργασμένοις. καὶ γὰρ ἐς θυσίαν καὶ νικητήρια οὐ χόλῃ τῶν καίσαρι, ἀλλὰ καὶ ἐκείνῳ ἐνηφίαστο. οὐ μόνον δὲ καὶ ὁ τῶν αὐτοκρατόρων ὄνομα, ὡς γέ τινες φασὶν, ἔλαβεν, ἀλλ' ὁ καίσαρ μόνος αὖθ' ἑαυτοῦ ἐγένετο. ἐπεὶ δ' οἱ βαστάρναι τῇ τῶν συμφορᾶς ἀχθόμενοι, καὶ μηκέτ' αὐτὸν ὑπερφαλθύσειν σφίσι πυθόμενοι, πρός τε τοὺς δενθελήτας καὶ πρὸς τὸν σιτᾶν αὖθις, ὡς καὶ αἰτιώτατον αὐτοῖς τῶν κακῶν γεγονότα, ἐξάπορον, οὕτω καὶ ἄκων ἐξανέχη, καὶ σπουδὴν χορήσας, μόλις τε αὖθις ἐπέπεισε, καὶ κρατήσας σπονδὰς ὁποίας ἠθέλησεν ἔδωκεν. ὡς δ' ἀπαξ τῶν ὅπλων αὖθις ἥψατο, ἐπεθύμησεν ἀμύνασθαι τοὺς θρᾷκας τοὺς ἐν τῇ διακομιδῇ τῇ ἐκ τῆς μυσίας λυπήσαντας αὐτόν. ἐς μὲν τότε χωλεία τε ἐνετείχιζόμενοι καὶ πολεμησείοντες ἠγέλλοντο. καὶ σφᾶν μέρδοτες μὲν καὶ σέρδοτες μάχας τε καταικρατῶν, καὶ τὰς χεῖρας τῶν ἁμισκομένων ἀποτέμνων, ὄκνῳ ἀπόνως μὲν, ἐχρήσαντο δ' οὖν· τὰ δ' ἀπ' ἀκρα, πλεῖ τῆς τῶν ὀδρυσῶν γῆς, κατέδραμε. τούτων γὰρ, ὅτι τῶν τε ὀδρυσῶν προέσκειτο), καὶ τότε μὲν τῶν ὅπλων ἀπήντησάν οἱ, ἐφείσατο, καὶ αὖθις καὶ τὴν χώραν ἐν ᾗ ἐς ἓν θεὸν ἀγαλλοισιν, ἐνεμείσατο, βήσσοις τοῖς κατέρχεσθαι αὐτοῖς ἀφθόνως ἐθέλουσι. προέσοντα δὲ αὐτὸν τοῦτα ὁ ῥώλης δάπυγι γετῶν τινῶν καὶ αὐτῷ βασιλῆ πολεμωθεὶς, μετεπέμψατο· καὶ ὃς ὀπτικουρήσας οἱ, τήν τε ἵππον τῶν ἐναντίων ἐς τοὺς πεζοὺς ἐσήραξε, καὶ συμφοβήσας ἐκ τούτου καὶ ἐκείνους, μάχῃ μὲν οὐδεμιᾷ ἔτ' ἐποίησαν, φόνον δὲ δὴ φθονούντων ἑκατέρων πολεμῶ εἰργάσαντο, καὶ μέχρι τούτου ὂν δάπυγα πρὸς φρούριόν τι καταφυγόντα ἀπολαβών, ἐπολιόρκει· καὶ τῇ προσεδρείᾳ ἔλπισί τις αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποσπάσειν, ἐς τε λόγους οἱ ἦλθε, καὶ προέδοσιαν συνέθετο. ἁλισκόμενοι οὖν οὕτως οἱ βάρβαροι ἐπ' ἀγκύλας ὥρμησαν, καὶ ὅ, τε δάπυξ ἀπέθανε, καὶ ἀγκύλ πολλοί. τὸ μὲν τοῦτοι ἀδελφὸν αὐτοῦ ζωγρήσας ὁ κρᾶσσος οὐχ ὅτι τι κακὸν ἔδρασεν, ἀγαθὰ δὲ ἀφῆκε. ποιήσας δὲ τοῦτα, ὅπῃ τὸ ἀσήμαον τῷ χείρῳ καλουμένῳ ἐγράλθυσατο. τοῦτο γὰρ μέγιστόν τε ἅμα καὶ ἐχυρώτατον οὕτως ὄν, ὡς καὶ τοὺς τιτθοῦας ἐς αὖθ μὴ τὴν ἥτταν τῶν ἀπὸ τῶν θεῶν δὴ σφισι γλυκυθύμῳ συγκαταφυγεῖν μυθολογοῦντας, καταλαβόντες οἱ ὀπτιχώριοι πλήθη πολλῷ, τά τε ἄλλα τὰ τιμιώτατα, καὶ τὰς ἀγέλας ἐς αὐτὸ πάσας ἐσεκομίσθησαν. ὁ οὖν κρᾶσσος τά τε χρήματα αὐτοῦ πάντα σκηλὰ καὶ δυσδιέξοδα ὄντα ἀναζητήσας, ἀπωκοδόμησε, κἀκ τούτου κἀκείνους λιμῷ κατεστρέψατο. ὡς δὲ τοῦτα αὐτῷ προεχώρησεν, οὐδὲ τῶν ἀνδρῶν γετῶν, καίπερ μηδὲν τῶν δάπυγι προεσκηκότων, ἀπέφευγε, ἀλλ' ὅπῃ ἡμοῦν κλα τὸ δυερκέστατον τῆς ζυραξοῦ ἀρχῆς τεῖχος ἦλθεν, ὅθι τὰ σημεῖα ἀπὸ τῶν αὐτωνίου τῷ γαίου οἱ βαστάρναι προεσ τῇ τῶν ἱστρίων πόλει ἀφήρηντο, ἐνταῦθ' ἤκμαζεν ὄντα, καὶ αὖθ' πεζῇ τε ἅμα καὶ ἀφ' ὕδατος ἱστρου (προεσ γὰρ τῷ ὕδατι ἐπεπόλιστο) προσβολῶν, οὐκ ἐν πολλῷ μὲν χρόνῳ, σεὼ πολλῷ δὲ δὴ πόνῳ, καίτοι τῶν ζυραξοῦ μὴ πρόντος, εἷλεν. ἐκείνος γὰρ ὡς τὰ χίστα τῆς ὁρμῆς αὐτοῦ ἤσθετο, προεσ τε τοὺς σκύθας ὅπῃ συμμαχίαν μετ' αὐτῶν ἀπῆρε, καὶ οὐκ ἐφθη δυνασταμενεῖς. ταῦτα μὲν ἐν γέταις ἐπράχθη. τῶν δὲ δὴ μυσῶν τοὺς μὲν ἐκ τῶν κελτορωμαίων ἐπιμαχάσαντας, δι' ἑτέρων αἰνέκτησατο, ὅπῃ δὲ δακίους, δήμους τέ τινας οὔτ' ἀλόντας ποτὲ, οὔτ' αὖ

dd.i.

Merdi
Serdi
Po. thra
Odrysæ
Besi
Dapyx
Circe Antrú maximũ
Genucias
Zyraxes
Istriam
Artaciꝰ

προσχωρῆσαί οἱ ἐθέλοντας, καὶ αὖθίς τε μέγιστον ὅπλον τούτῳ φρονοῦντας, καὶ τοῖς ἀλλοις ὀργίλον τε ἅμα καὶ νεωτερισμὸν ἐμποιοῦντας, αὐτός τε ἐπεστράτευσε, καὶ σφας τὰ μὲν βίᾳ, δράσμασι δὲ οὐκ ὀλίγα, ἐκ δὲ καὶ φόβῳ τῶν ἁλισκομένων, προσηγάγετο. ταῦτα μὲν ἐν χρόνῳ ἐγένετο. γράφω δὲ ἕκαστα ἅπερ που καὶ ἄλλα δέδοται, καὶ αὐτὰ ὀνόματα. ὅ μὲν γὰρ πάλαι μυσοί τε καὶ γέται πᾶσαν τὴν μεταξὺ τοῦ τε ἄιμου καὶ τοῦ ἴστρου οὖσαν ἐνέμοντο· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, καὶ ἐς ἄλλα τινὲς αὐτῶν ὀνόματα μετέβαλον. καὶ μέχρι μὲν τούτου τὰ τῆς μυσίας ὄνομα, πολλῷ ὅσα ὁ Σαοῦος ἐς ὃν ἴστρον ἐμβαλὼν, ὑπὲρ τε τῆς θαλαττίας καὶ ὑπὲρ τῆς μακεδονίας, τῆς τε θρᾴκης ἀπὸ τῆς παιονίας ἀφορίζει, συνεχώρησε. καὶ ἔστιν οἳ αὖθις ἄλλα τε ἔθνη πολλὰ, καὶ οἱ τριβαλλοί ποτε προσαγορευθέντες, οἵ τε σαρδηνιοι καὶ νῦν οὕτω καλούμενοι.

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ βʹ τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς καὶ ἐβουλεύσατο τὴν μοναρχίαν ἀφεῖναι.
Ὡς αὐτοκράτωρ καλεῖσθαι ἤρξατο.
Χρόνου πλῆθος καὶ λοιπὰ τῆς καθόδου ὃ ἐς τὸ ἑξῆς ἀπουλκίου ὑπατείας.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ πεντηκοστὸν δεύτερον βιβλίον.

Αὖτα μὲν ἔν τε τῇ βασιλείᾳ, καὶ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ, ταῖς τε δωρεαῖς, πέντε τε καὶ εἴκοσι καὶ ἑπτακοσίοις ἔτεσι, καὶ ἔπρεξαν οἱ ῥωμαῖοι καὶ ἔπαθον. ἐκ δὲ τούτου μοναρχεῖσθαι αὖθις ἀκριβῶς ἤρξαντο, καίτοι τοῦ καίσαρος βουλευσαμένου ταῦτα ὅπλα κατατίθεσθαι, καὶ τὰ πρόσφορα τῆ τε χρυσίᾳ καὶ τῷ δήμῳ ἐπιδέξαι. ἐποιήσατο δὲ τὴν ἀφαίρεσιν μετά τε τοῦ ἀγρίππου καὶ τοῦ μαικήνου· τούτοις γὰρ πρῶτα τὰ ἀπόῤῥητα ἀνεκοίνου. καὶ αὐτῷ ὁ ἀγρίππας πρότερος εἶπε τοιάδε.

Δημηγορία ἀγρίππου.

" Μὴ θαυμάσῃς, ὦ καῖσαρ, εἰ μέλλων σε ἀποτρέπειν ἀπὸ τῆς μοναρχίας, καίπερ πολλὰ " καὶ ἀγαθὰ ἀπολαύσας ἀφ' αὐτῆς, σοί γε αὐτῷ ἔχοντος. εἰ μὲν γὰρ καί σοι ὠφέ- " λιμος γνώσεσθαι ἔμελλε, καὶ πάνυ ἂν αὐτῷ ἐσπούδασα· ὁπότε δ' οὐδὲν ὅμοιον τοῖς " τε αὐταρχοῦσι καὶ τοῖς φίλοις σφῶν πρέπει, ἀνεπιφθόνως τε ἀκινδύνως πάντ' ὅσα ἐθέλουσι καρποῦνται, τοῖς δὲ καὶ φθόνοι καὶ κίνδυνοι συμβαίνουσιν, " οὐ τὸ ἐμαυτοῦ ἴδιον, ὡσπερ οὐδὲ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ τὸ σόν, τό, τε κοινὸν προϊδέσθαι ἐδί- " κησα. σκεψώμεθα δὲ καὶ ἡσυχίαν πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ, τό τε ὅπως ποτ' ἂν ὁ " λογισμὸς ἡμᾶς ἀγάγῃ, περαιώμεθα. οὐ γάρ που καὶ δεῖ ἄπαντος ζήτου φησί τις δεῖν

" δεῖν ἡμᾶς ἐλέσθαι αὐτὰ, κἂν μὴ λυσιτελοῦσα ᾖ· εἰ δ' ὄ μὴ, δόξομεν ἅπαντα τῆς τε βου- " λαίας ἡττῆσθαι, καὶ ὑπὸ τῶν καταδεεστέρων ἐκπεφευγηκέναι, ἢ καὶ πάλαι αὐ- " τῆς ἐφιέμενοι, τόν τε πατέρα καὶ τὸν ἐς αὐτὸν εὐσέβειαν ἐσκῶφται, καὶ τὸ δῆμον τὸν " τε ἱππικὸν προσβεβλῆσθαι, οὐχ ἵνα αὐτοὶ τῶν ἐπιβουλευσάντων σφίσιν ἀπαλ- " λαξώμεθα, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς δουλωσώμεθα. ἑκάτερον δὲ ὑπαίτιον. τίς μὲν γὰρ οὐκ ἀ- " γανακτήσειεν, ὅτι μὲν ὁρῶν ἡμᾶς εἰρηκότας, ὅτι δ' ἀγαθὸν ὁ μὸς πεφευγηκότας; " πῶς δ' οὐκ ἂν μᾶλλον νῦν μισήσειεν ἡμᾶς, ἢ εἰ καταρχὰς εὐθὺς τὸ ἐπιθυμεῖ' " ἀπεγυμνώσαμεν, καὶ ὅτι τὴν μοναρχίαν αὐτίκρις ὡρμήσαμεν; ὃ μὲν γὰρ εἰαμὸν " τι θελήσῃ, πρόσεστι πως τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει, κἂν πλεονεκτικὸν εἶναι δοκῇ, " πεπίσευται· πᾶς γὰρ ὁ προφέρων ἐν μέσῳ, πλέον ἀξιοῖ τῶν καταδεεστέρων ἔχειν, καὶ " καπηλεύσας τέ τι, ἐς τὴν τῆς τύχης ἐλπίδα ἀναφέρεται, καὶ ἁμαρτών τινος, τῇ " τοῦ δαιμονίου φορᾷ προστίθεται· ὁ δὲ ἐξ ὑποβουλῆς καὶ κακουργίας τοιοῦτόν τι ποιῶν, " πρῶτον μὲν δολερὸς καὶ σχολιός, καὶ κακοήθης καὶ κακόζηλος εἶναι νομίζεται, ἄπορ δὴ " οἶσθ' ὅτι πρός σου οὐδένα δύνασθαι εἰπεῖν, ἢ φρονῆσαι, ὥστε εἰ πάσης ἐκ τοῦ- " του τῆς οἰκουμένης ἄρξας ἔπειτα δὲ καὶ καπηλεύσας, ἀδικεῖν τὴν πλεονεξίαν πε- " ποιῆσθαι, καὶ σφαλεὶς, δικαίαν κακοπραγίαν εἰληφέναι δοκεῖ. τοῦτο δὴ οὕτως ἔ- " χοντος, οὐδὲν δύνῃ ἧττον ὑποκαλέσασθέ τις ἡμῖν, καὶ εἰ μηδὲν τοιοῦτον ἀπὸ προτέρας ἐνθυ- " μηθέντες, ἔπειτα νῦν ὑπεθυμήσαμεν αὐτό. ὃ γάρ τοι τῶν τε πρότερον νικᾶν, " καὶ μήτε ἑαυτοὺς κατέχειν, τοῖς τε πρὸς τῆς τύχης δοθεῖσι μὴ καλῶς χρῆσθαι, " πολὺ χεῖρόν ἐστι καὶ κακοπραγίας ἀδικεῖν ἀνάγκη. οἱ μὲν γὰρ ὑπ' αὐτῶν τὸ συμφο- " ρὸν πολλάκις διαλαβόντα πρὸς τὸ τῷ συμφέροντος σφίσι χρείαν, καὶ ἀκον- " τες πλημμελῆσαι· οἱ δ' ἐθελοντὰ ἀκεραίτορες ἑαυτῶν καὶ πρὸς ὃ λυσιτελοῦν γί- " νονται. τοῖς δὲ δὴ μήτ' ἀπλότητά τινα ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι, μήτε τὰ δοθέντα σφί- " σιν ἀγαθὰ μετειδάσαι δυνάμενοις πῶς δ' ἂν οὗτος προσδοκήσειεν ἢ τοὺς ἀνθρώπους κα- " λῶς ἡγεμονεύσειν, ἢ ταῖς συμφοραῖς ὀρθῶς χρήσεσθαι; ὡς οὖν μηδέτερον αὐτῶν πε- " πονθότες, μηδ' ἀλόγως ἃ προέξαι ὑποπτεύοντες, μή ὅ, τι ποτ' ἂν βλαβερὸν ἐμέ- " νοις ἡμῖν ἄρισον φανῇ τοῦτο αἱρησόμενοι, τὸν ἀφανισμὸν αὐτῶν ποιησώμεθα. λέξω δὲ " μεθ' παρρησίας· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἀνθρώπου ἄπιστα εἰπεῖν δυνάμενον, οὔτε σοὶ συμφορὰν " ψευδῆ μετὰ κολακείας ἡδέως ἀκούοντι. ἢ μὲν γὰρ νῦν ἰσονομία τό, τε προσρημα δυσ- " νυμον, καὶ ὃ ἔργον δικαιότατον ἔχει. τὸν τε γὰρ φύσιν τοῦ αὐτοῦ ἅπαντας εἰληχότας, καὶ " ὁμοφύλους ἀνθρώπους ὄντας, ἐν τε τοῖς αὐτοῖς ἤθεσι τεθραμμένους, καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις νό- " μοις πεπαιδευμένους, καὶ κοινοῦ καὶ τοῦ τῶν σωμάτων καὶ τοῦ τῶν ψυχῶν χρῆ- " σιν τὴν πατρίδα πρέχοντας, πῶς μὲν οὐ δίκαιον καὶ ἄλλα πάντα κοινοῦσθαι, πῶς " δ' οὐκ ἄδεισον ἐν μηδενὶ πλεῖόν σε πρὸ ἀρετῆς προτιμᾶσθαι; ἥ τε γὰρ ἰσονομία ἰσο- " μοιρίας ὀνειγμάτων, καὶ τυχοῦσα μὲν αὐτῆς, χαίρει, δίκαιον μαρτοῦσα δὲ, ἀγάλλεται· καὶ ὃ " δυσφόρητον πᾶν ἅτε ἐκ τε θεῶν γεγονὸς, καὶ ἐς θεοὺς ἀφῆκον, ἀνω βλέπει, καὶ " οὔτε ἐθέλει ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ἄρχεσθαι, οὔθ' ὑπομένει, τῶν μὲν πόνων " καὶ τῶν κινδύνων τῶν τε δαπανημάτων μετέχον, τῆς δὲ κοινωνίας τῶν χρημάτων στε- " ρόμενον· ἀλλὰ κἂν διαλαθῇ τι τοιοῦτον· ὑποζήσαν, μισεῖ ὃ βεβιασμένον. ἄρχειν " τε γὰρ πάντες ἀξιοῦσι, καὶ ἀφ' οὗτο καὶ ἄρχεσθαι ὧν ὧν μέρος ὑπομένουσι· καὶ " πλεονεκτεῖσθαι οὐκ ἐθέλουσι, καὶ ὑφ' οὗτο καὶ ἄρχεσθαι ὧν διαλαθόντα.

Tyrannidos mala

» ταῖς τε τιμαῖς ὧνδὲ τῶν ὁμοτίμων χαίρουσι, καὶ ταῖς ὑμωμοσίαις ταῖς ὑπὲρ τῶν νόμων
» ἐπαμυνοῦσι· καὶ οὕτω πολιτεύωνται, ὥστε κοινὰ μὲν τὰ ἀγαθὰ, κοινὰ δὲ καὶ τὰ ἐναντία
» νομίζοιεν ἔχειν), οὔτε τι κακὸν ὑπὲρ τῶν πολιτῶν γίνεσθαι βούλονται, καὶ πάντα τὰ
» χρήσιμα πᾶσιν αὐτοῖς σωθήσονται, ὥστε μηδέ τις αὐτὸς ἀγαθόν τινα ἔχῃ, καὶ ταῦτα
» φανερὰ αὐτῷ ποιήσειεν, καὶ ἀσφαλῶς, καὶ δημοσίᾳ, καὶ ὑπὲρ εἰκότων ἀσμένως πάντα· οὔτε
» καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, καὶ ταῦτα ἑτοίμως, καὶ ζημιωθῆναι ἀσυδαίως, ὥστε τιμᾶν λαμπρότα-
» τα. καὶ μηδένα κἂν κακόνοιαν τις, πᾶς αὐτὸν μισεῖ· κἂν δυσχερῆ, πᾶς ἥδεται, κοινὸν
» τῆς πόλεως καὶ τὴν ζημίαν καὶ τὴν αἰσχύνην τὴν ἀπ' αὐτῶν εἶναι νομίζων. αὐτὴ μὲν
» ἡ τῶν δήμων κατάστασις. ἐν δὲ ταῖς τυραννίσι πάντα ταῦτα ἐναντία συμβαίνει. καὶ τὰ μὲν
» πολλὰ οὐ δεῖ μηκύνειν λέγοντα· ὃ δὲ δὴ κεφάλαιον, ἔστιν μὲν οὐδεὶς οὐδὲν οὔτε
» ἔχειν δοκεῖν βούλεται (πολέμιον γὰρ αὐτῷ πᾶν ὅτι τοῦτο τὸ κράτιστον ὡς πλήθει γί-
» νεται) ὃν δὲ ἐκείνου τις ἔχοι τόπον, κανόνα τῆς βίου ποιησάμενος, ὅ, τί ποτ' ἂν ἥδιστα δι'
» αὑτῷ πλεονεκτήσας ἀκινδύνως κερδάνειεν, μετέρχεται), καὶ ὅλως τὰ μὲν οἱ πλείστοις σφῶν
» τό, τε καθ' ἑαυτοὺς μόνον ἀπεύθυνοι, καὶ πάντας τοὺς δήμους μισοῦσι, ταῖς τε δυνάμε-
» σιν αὐτῶν, οἰκείας ζημίας, καὶ ταῖς συμφοραῖς, ἰδίαις κέρδη ποιούμενοι. τοιούτων δὴ τού-
» των ὄντων, οὐκ ὀρῶ τί ποτ' ἂν εἰκότως ἐπάρασε μοναρχῆσαι ὑπεθυμήσαν. πάσης γὰρ
» ὧν τοῖς δήμοις χαλεπὸν ἔστι) ὁ πολίτευμα, πολὺ δυσχερέστερον αὐτῷ σοι φαίνοιτο ἄν. ἢ
» οὐχ ὁρᾶς ὅπως ἡ τε πόλις καὶ τὰ πράγματα αὐτῆς ἔτι καὶ νῦν παράκειται), καὶ χαλεπὸν
» μὲν οὖν, ὃ τὸν ὅμιλον ἡμῶν τοσούτοις ἔτεσιν ἔθη θεῖα βεβιωκότα, καταλῦσαι· χα-
» λεπὸν δὲ καὶ ὃ τοῖς συμμάχοις, τοῖς τε ὑπηκόοις, τοῖς μὲν ἀπὸ παλαιοῦ δημοκρατου-
» μένοις, τοῖς δὲ ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν ἠλευθερωμένοις, εἰς δουλείαν αὖθις καταξῆσαι, τοσ-
» σούτων πρὸς πολεμίων ἡμῖν προσκειμένων· καὶ ἵνα γε ἀπὸ τοῦ βραχυ-
» τάτου ἀρξώμεθα, χρήματά σοι πολλὰ καὶ πάντα χρήσιμον ἀναλῶσαι ἔστι ποιεῖσθαι. ἀ-
» δύνατον γὰρ ταῖς νῦν οὔσαις προσόδοις πρός τε τἆλλα, καὶ πρὸς τὴν τῶν στρατιω-
» τῶν ἔφοδον ἐξαρκέσαι. τοῦτο δὲ ἔστι μὲν ὅτι ἐν ταῖς δημοκρατίαις (οὐ γὰρ οἷόν τε πολι-
» τείαν τινὰ μὴ δαπάνης συζῆναι) ἀλλ' ἐν μὲν ἐκείναις, μάλιστα μὲν ἐκόντες πολλοὶ
» πολλὰ ὑπὲρ σώσαντες, ἐν φιλοτιμίας μέρει τὸ πρᾶγμα ποιούμενοι, καὶ ὑμᾶς αὐτ'
» αὐτῶν ἀξίας ἀποτιμησάμενοι· ἀφ' ὧν δὲ που τὰ ἀναλώματα πᾶσιν εἰσφορᾷ
» γίγνονται, ἑαυτοὺς τε πείθοντες, καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν στοχαζόμενοι ἀναίσχυντα· ἐν δὲ
» δὴ ταῖς δυναστείαις τό, τε ἄρχον πάντες μόνον, ὡς καὶ ὑπὲρ πλουτοῦσι, ἀξιοῦσι δα-
» πανᾶσθαι, ταῖς μὲν προσόδοις αὐτὸ ἑτοίμοις ὑπερφυῶς οὖσι, τὰ δ' ἀναλώματα
» ὁμοίως ὑπολογιζόμενοι, καὶ οὐτ' ἰδίᾳ ἡδέως, ἢ καὶ ἑκόντες ὑπιδιδόασί τι, οὔτε
» ταῖς κοιναῖς στρατείαις αὐθαιρέτους ποιοῦνται. ἐκεῖνο μὲν γὰρ οὐτ' ἂν ἐθελήσαί τις,
» (ὥσθ' ἅμα γὰρ οὐδὲ ὁμολογήσειν ἂν ῥᾳδίως πλουτεῖν) οὔτε συμφέρει τῷ κρατοῦντι
» γίνεσθαι. αὐτίκα γὰρ ἂν δόξαι τοῖς πολλοῖς ὡς καὶ φιλόπολις, ἔχων, ὅ τι καθεῖν
» καὶ νεωτερεῖσαι. ὃ δ' ἕτερον πάνυ τοῖς πολλοῖς βαρύ, καὶ μάλιστ' ὅτι τὸν μὲν ζη-
» μίαν αὖθις ὑποθήσουσι, ὃ δὲ δὴ κέρδος ἕτεροι λαμβάνουσιν. ἐν μὲν γὰρ ταῖς δη-
» μοκρατίαις, καὶ τραπόμενοι ὡς πλήθη οἱ τὰ χρήματα συνδιαφέροντες, ὥστε ἐφ-
» ποιν μὲν αὖθις αὐτὰ ἀπολαμβάνουσιν· ἐν δὲ ταῖς μοναρχίαις, δήμοι μὲν ὡς ὃ πολὺ
» καὶ γεωργοῦσι, καὶ ναυτίλλονται, καὶ πολιτεύονται), πρὸς ὧν τὰ καὶ ἡ λήθη μάλιστα γί-
» νονται· δήμοι δὲ τὰ ὅπλα ἔχουσι, καὶ ὃν μισθὸν φέρουσιν. ἓν μὲν δὴ τοῦτο τοιοῦτον ὂν

πράγματα

» πράγματά σοι παρέξῃ· ἕτερον δὲ ἐκεῖνο· πάντως μὲν τίνα δεῖ δίκην τὸν ἀεὶ κακουρ
» γοῦντα διδόναι. ὅτε γὰρ ἐν ἀναρχίαις, ὅτε ἐν πολλῇ δυσμενείᾳ· οἱ πολλοὶ σωφρονίζονται,
» ἀλλὰ δυάλκη πᾶσα αὐτοῖς καὶ ἀτιμία καὶ φυγὴ καὶ θανάτου ζημιοῦσθαι, οἷα
» ἔν τε ἀρχῇ τηλικαύτῃ, καὶ ἐν πλήθει δυσθεράπευτον τοσούτων, ἄλλως τε καὶ ἐν
» μεταβολῇ πολιτείας φιλῇ συμβαίνειν. τύπους δή τινας μὲν ἑτέρους δικαίας καθί-
» ζης, ἀπολούοιντό τε ἂν δι' ἀσεβείας δυσμενοῦς, καὶ μᾶλλον ὅσους μὲν ἐδράσαντο νομίσθης. καὶ
» τὸ πρόσπτοιησιν ἵνα ἀξιοπίστους οἱ δικάζοντες λαμβάνοιεν, ὅτου τι πρὸς τὸ δο-
» κοῦν τῷ κρατοῦντι ποιήσουσι, κἂν ἄρα τινὲς ἀγνώμονα ποιῶσι, ἀλλ' ὅμως σε δόξουσιν ἐκ κα-
» τασκευάσματος καλεπτιφίαν. μὲν δὴ αὖθις δικάζῃς, πολλοὺς ἀναγκασθήσῃ τῶν
» ὁμοτίμων κολάζειν (οὗτος δὲ ὅσοι ἀτυχεῖς) καὶ πάντως ἵνας αὐτῶν ὀργῇ μᾶλλον, ἢ
» δικαιώσει δόξεις ἀνδρῶν. τοὺς δὲ βιαίαξεσθαι δωσαμένους ὀρθῶς δικάζοντας δικαιο-
» πραγεῖν πιστεύσῃ, ἀλλ' οἴονται πάντες αὖθις χῆμα καὶ σκιαγραφίαν πολιτείας
» ἀρχμὴν πρὸς τῆς ἀληθείας προπετανυώσας, ὀνόματι ἐννόμου δικαστηρίου τὸν
» ἑαυτῶν ὑπερθυμίαν ἀποτιμπλάναι. ἐν μὲν οὖν ταῖς μοναρχίαις τοῦτο γί-
» γνεται. ἐν δὲ δὴ ταῖς δημοκρατίαις, ἀνὴρ ἰδίᾳ τὶς ἀδικεῖν αἰτίαν λάβῃ, ἰδίαν δίκην
» πάσῃ δικαστῶν ἴσοις φόβοις· μὲν τε δημοσίᾳ, καὶ ἐκείνῳ δικασταὶ καθίζουσιν ἐκ τῶν
» ὁμοίων οὐσῶν, ὁ κλῆρος ἀποδείξῃ. ὥστε ῥᾷον τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν τοῖς μὲ-
» θεφόποις φέρῃ, μήτ' ἰσχὺν δικαιοῦ, μήτε χάριτι δυάλκαθῆναι νομίζοντας τί πε-
» πονθέναι. ἔτι γοῦν πολλοὶ χωλεῖς τῶν τι ἀδικούντων, οἱ μὲν χρῄ, οἱ δὲ πλούτῳ, οἱ δὲ ἑτέ
» ρῳ τινὶ ἐπαμύνοντες, δήλως μὲν οὐ κακοὶ ἀνδρες, τῇ δὲ δὴ πρὸς αἵρεσιν τῆς μοναρ-
» χίας ἐναντίοι φύονται, καὶ αὐτοῖς οὔτ' αὐξεσθαί τις ἐᾷν, ἀσφαλῶς δύνανται ζῆν,
» οὔτ' αὖ κολούειν ὑπερβαλῶς, δικαίως τοῦτο ποιῆν. τί ποτ' οὖν τούτοις χρήσῃ; πῶς αὐ-
» τοῖς μεταχειρίσῃ; αὐτὸν μὲν γὰρ τὰ τῆς σφῶν καθέλῃς, ἐς τοὺς πλουτοῦς ἐλαύνῃς,
» τά τε φορτήματα ἐπαυξήσῃς, εὐθενίαν αὖ ὑπολοιπὸν πᾶσι τῶν ἐχομένων λά-
» βοις· πῶς γάρ, εἰ μήτε χρηματίσαι τῷ καλῶς, μήτε πλουτῆσαι δικαίως, μήτ' ἰσχυ-
» ρῷ, μήτ' ἀνδρείᾳ, μήτε σωφρονεῖν ἐλευθέρως ἐξεῖναι; ἀν δὲ ἐάσῃς τοῦτ' ὡς ἔκαστα αὖ-
» ξῆν, οὐκ ἀν ῥᾳδίως αὐτὰ ἐλέγξεις. καὶ γὰρ εἰ αὐτὸς μόνος ἐν πᾶσι τὰ πολιτικὰ καὶ
» πρὸς τὰ πολεμικὰ καλῶς ἐν τῷ κατὰ πρόσωπον ἐξήρκεις, καὶ μηδενὸς συνεργοῦ
» πρὸς μηδὲν αὐτῶν ἔχοις, ἕτερος ἂν ἴσως λόγος· νῦν δὲ πᾶσά σε ἀνάγκη συνα-
» γωνίσασθαι πολλοῖς ἅτε τοσαύτης οἰκουμένης ἄρχοντας ἔχῃ, καὶ πρόσκειται πάν-
» τας αὐτοὺς καὶ ἀνδρείους ἐν φρονίμους εἶναι). οὐκοῦν ἂν μὲν τοιούτοις ἐν τε τραπέζ-
» μασι ἐν τῇ πολιτείᾳ καταχρῆσθαι. οὐ γὰρ ὅστις οὐτ' ἀνδρα φρονήματος ἀξιόλογον ἀνδρα φύσαι, οὐτ' αὖ φρόνημα
» μέγα λαβεῖν, ἐκ δουλοπρεποῦς ὑπερηφανίσεως, οὐ μᾶλλον ὅσον φρονηματίαν γνώ-
» μονα, μὴ ὄκνῳ ἀγαθείας ὑπερθυμῆσαι, ἐν παῖ ὃ δεσπόζον μισῆσαι. ἂν δὲ δὴ τού-
» τοις μὲν μηδὲν ὑπερβέπῃς, τοῖς δὲ δὴ φαύλοις καὶ τοῖς τυχοῦσι τὰ πράγματα πρὸς σ-
» πάσῃς, τάχιστα μὲν αὖ ὀργὴν πρὸς ἐκείνων ὡς ἀπίστου πολλῶν λαβοῖς, τάχιστα δ' αὖ
» ἐν τοῖς μεγίστοις σφαλῇς. τί μὲν γὰρ αὖ ἀγαθὸν ἀνασχῇς ἢ ἀγαθὸς αὖ θρωπος ἐρ-
» γάσαιτο; τίς δ' οὐκ ἂν καταφρονήσειεν αὐτοῦ τὸ πολεμίων; τίς δ' αὖ πειθαρχήσειέν οἱ
» τῶν συμμάχων; τίς δ' οὐκ ἂν καὶ αὐτῶν ὧν στρατιωτῶν ἀπαξιώσειεν ὑπὸ τοιού-
» του ἡγεμόνος ἄρχεσθαι; καὶ μὲν ὅσα ἐκ τούτου κακὰ γίγνεσθαι πέφυκε, τὰ μὲν δὴ ἄλ-

dd.iii.

Φρονηματίας insolés, arrogans

» σοῦδὲν δέομαί σοι ζάφλς εἰδότι διηγεῖσθαι· ἐκεῖνο δὲ δὴ μόνον ἀνάγκαίως ἐρῶ, ὅτι
» ἀὖ μοὶ μηδὲν δέον ὁ τοιοῦτος πρᾶξαι, πολὺ πλείω ἀὖ σε τῶν πολεμίων βλάψει.
» ἀὖ δέ τι τῶν πρασσόντων ποιῇ, ἐς αὖθίς σοι φοβεροὺς ἐκ φρονήσας ἰὼν ἀπαν-
» δησίας ἡμῖν. οὐ μοὶ τοι ἡ ταῖς δημοκρατίαις διοιοῦτόν τι πρόσεστιν, ἀλλ' ὅσῳ μᾶ
» πλείοις καὶ πλουτοῦσι καὶ ἀνδρίζωνται, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτοί τε φιλοτιμοῦνται,
» καὶ τὴν πόλιν αὔξουσι, καὶ σφισι ἡ ἐκείνη κέχρηται καὶ χαίρει, πλὴν ἀὖ τὶς τυραν-
» νίδος ὑπιθυμήσῃ. τοῦτον γὰρ ἰσχυρὰς κολάζουσι. καὶ ὅτι ζῶς οὕτως ἔχει, ἡ πολλῷ
» κρείττους αἱ δημοκρατίαι τῆς μοναρχίας εἰσι, δηλοῖ μοὶ καὶ ὁ ἡμέτερος· τέως μοὶ
» γὰρ οὕτως ἐπολιτεύοντο, οὐδὲν μέγα κατέπραξαν, ὅπῳ δὲ ἐκείνως ζῆν ἤρξαντο,
» ὀνομαστότατοι ἐγένοντο· δηλοῖ δὲ ἡ τῶν ἓξ ἡμῶν ἀνθρώπων, ὧν οἱ μοὶ ὑπ τυραννίσι
» καὶ νεῶν ἔτι διαφθορμένοι, ἀεί τε δουλεύουσι, καὶ ἀεὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑπιθουλεύουσιν· οἱ
» δὲ δὴ πρὸς στατείας ἐπετηδείοις, ἢ ἡ ὑπὲ πλείω χρόνον χρώμενοι, ἡ ἥδιστοι
» καὶ ἀὖθημοι διατελοῦσιν ὄντες. ἀμὰ τί δεῖ ἡμᾶς ἀμοτείοις πράγμασιν,
» οἰκεία ἔχοντας, χρῆσθαι; ἡμεῖς γὰρ αὖτοὶ οἱ ῥωμαῖοι ἀνῆς τὸ πρῶτον πολιτευόμενοι,
» ἔπειτα ὑπῳ πολλὰ καὶ δεινὰ ἐπάθομεν, τῆς τε ἐλευθερίας ἐπεθυμήσαμεν, καὶ λα-
» βόντες αὐτὴν, πρὸς τοσοῦτον ὄγκον πρόηλθομεν, ὥστ' ἀνῆσι μὲν ἡμῖν ἢ τοῖς ἐκ τῆς δη-
» μοκρατίας ἀναδοῖς ἰσχύσαντες, ἐξ ὧν ἥ τε γερουσία πρόβουλος, καὶ ὁ δῆμος ἐπε-
» κύρου, τό, τε γραφόμενον πρόσταττε καὶ ὁ γράτηγῶν ἐφιλοτιμεῖτο· ὧν οὐδὲν
» ἂὖ ἐν τυραννίδι πρᾶξαι. ἀμφὶ τοσοῦτον αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῶν τὰ μίσος οἱ πάλαι ῥω-
» μαῖοι ἔσχον, ὥστε καὶ ἐπάρατον ὃ πολίτευμα ποιήσασθαι. χωρὶς δὲ τούτων εἰ δεῖ τι
» καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν σοὶ αὐτῷ συμφερόντων εἰπεῖν, πῶς μοὶ ἂὖ ἐπομείνας τοσαῦτα
» καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ διοικῶν; πῶς σ' ἀὖ μὴ ὑγιαίνων ἐξαρκέσας; πῶς σ'
» αὖ ὧν ἀναλῶν τὰ ἀνθρωπίνων ἀπολαύσας; πῶς σ' ἀὖ τεθνάμενος αὐτῶν, ἀνδρα-
» μοῆσας; πῶς σ' ἀὖ ἀκριβῶς ἡδεῖς; πότε σ' οὐκ ἂὖ ἰσχυρὰς λυπηθείς; πᾶσα γὰρ
» ἀνάγκη ὃν τηλικαύτην ἀρχὴν ἔχοντα, ἐς φθονεῖσθαι πολλὰ, καὶ δεδιέναι πολλὰ, καὶ
» ὧν μοὶ ἡδίστων ἧττον ἀπολαύειν, ἐπὶ δὲ δυσχερέστατα ἀεὶ καὶ πάντα χρῆ ἀκούειν,
» καὶ ὁρᾶν, καὶ ποιεῖν, καὶ πάσχειν. ὅθεν, οἶμαι, καὶ ἕλληνες καὶ βάρβαροι ἅπαντες οὐδὲ δι-
» μοὰς σφίσι βασιλείας ἐδέξαντο. τοῦτ' οὖν πρόσθεν, πρόβουλόν σοι πρὶν ἐν
» αὐτοῖς γνῶναι· αἰσχρὸν γὰρ, μᾶλλον δὲ ἐς ἀδύνατόν ὅστι, πάντα μὲν ἀνθρώπους
» ἐς αὐτὰ, μὴ δυνατὰ μὴ δὲ σε ἄξια πατῆσαι μήτε ὁ μέγεθος τῆς οὐσίας, μήτε ἡ πε-
» ουσία τῆς κτήσεως, μήτε τὸ πλῆθος ὧν σωματοφυλάκων, μήτ' ὄχλος ὧν θεραπόντ-
» των. οἵ τε γὰρ πολὺ δυνάμενοι πολλὰ πράγματα ἔχουσι, καὶ οἱ συχνὰ κεκτημένοι,
» συχνὰ ἀὖπίσκῃ ἀνάγκαζονται, ὥστε πλῆθη τῶν δορυφόρων, ὅσῳ τὰ πλήθη ὧν ὑπι-
» βουλούντων αὐθρίζεται, καὶ οἱ κολακεύοντες ὑπιτείνειαν αὖ ἵνα μᾶλλον ἢ σώ-
» σαιεν, ὥσῳ ἕνεκα μοὶ τούτων οὐδὲν ἂὖ εἰς ἀὖ φρονῶν αὐταρχῆσαι ὑπιθυμήσειεν· εἰ
» δ' ὅτι καὶ πλουτίζῃ καὶ σώζῃ ἅνας, δῆλα τε πολλὰ καὶ ἀγαθὰ ὁρᾶν οἱ τοιοῦτοι δυ-
» νανται, καὶ νὴ δία ἐς ὑβρίζῃ σφίσι, καὶ κακῶς ποιῇ ὃν ἀὖ ἐθελήσωσιν, ἐξεστιν, ἀξίαν
» τῆς δίκης τούτων ἀπωδῆς τῇ τυραννίδι ἐστὶ νομίζῃ, τῷ πάντες ἀμύρτηκέ. ὃ μοὶ γὰρ
» ἀσπληγάνῳ, καὶ κακόν τι ποιῇ, οὐδὲ ὡς αἰσχρὰ, οὐδὲ ὡς σφήλερὸ, ἐς μεμισημοὶα καὶ
» πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων ὅστις δέομαί σοι λέγειν· οὔτε γὰρ δικαίως τοιοῦτος εἶ, οὔτ'
» ἂὖ δίκῃ τούτων μοναρχήσας ἔλσιο, πρόρημοί τ' ἐγὼ νῦν οὐ πάνυ ὅσα ἂὖ τις κακῶς

ὃ πρᾶγμα

ζῆφος ὠνή. ἐς τί

Lege - Lege

τοῦτον τοὺς ἁμαρτάνειν

» ὃ πρᾶγμα μεταχειρίζόμενος ἐξεργάσαιτο εἰπεῖν, ἀλλ' ὅσα καὶ οἱ πάνυ ἄριστα
» αὐτοῦ χρώμενοι ἢ ποιῇ καὶ πάσχῃ ἀνάγκαίζονται. ὃ σ' ἕτερον, ὃ νὰ ἀφθόνως
» διεργετεῖν ἔχῃ, ἀξιοπαθούμενος μᾶλλον, ἀλλ' ἐν μοὶ ἰδιώτῃ γιγνόμενον, ἢ καλὸν καὶ
» σεμνὸν ἢ ἀνλεὲς ἐς ἀσφαλές ὅστιν· ἐν ᾧ δὴ ταῖς μοναρχίαις, πρᾶγμα μοὶ οὐκ ἀνά-
» ξιον τῶν ἀνῶν ὧν ἀποπρωτέρων, ὡστε νὰ δι' ἐκείνα ἐς τοῦτο βίᾶσθαι, ἀνῆς τε
» ἢ μηνύοντα τὴν μοὶ ἐκ τούτου ἀπόλαυσιν ἑτέρους δώσῃ, τὴν δὲ ἐξ ἐκείνων ἀπόλειαν
» αὐτῷ ἑξῆς ἔπεσθαι σ' οὐσῆ ἁπλοῦν, ὡς ἅς οἴεται. οὔτε γὰρ αὖ πᾶσι τοῖς δεσπόταις ἀ-
» νὸς ἐπιχείρησις. οἱ μοὶ γὰρ ἀξιοῦντές τι παρ' αὐτοῦ λαμβάνῃ, πρᾴτες ὡς εἰπεῖν
» εἰσὶν ἀνθρωποι, καὶ μηδεμία ἀνθρὶς ἀνάγκαια αὐτοῖς ὀφείληται· πᾶς γὰρ τὶς φύσῃ
» ἐς αὐτὸς ἑαυτοῦ ἀφέσκῃ, καὶ καλόν τι ἐπαύρεσθαι τῶν τῷ δοῦναι δυναμένου βού-
» λεται· ἃ ὃ σὺ δέχεται αὐτοῖς δίδοσθαι, ὑμᾶς τε ἢ ἀρχὰς λέγω, καὶ ἔστιν ὅτε ἢ χρή-
» ματα, πάνυ μὲν ἀναρίθμητα ὡς πρὸς τοσοῦτον πλῆθος ἀνρεῖν. τούτου τε οὕτως
» ἔχοντος, ἔξεστι αὖ αὐτῷ πρᾶγμ' ὧν ἁμαρτανόντων ὧν χρήζοντες, μᾶλλον ἢ φιλία
» πρᾶγμ' τῶν τυγχανόντων ὑπάρξειν. οἱ μοὶ γὰρ ὡς ἢ ὀφλισθήμενόν τι χαμβάνοντες, οὔτ'
» ἂὖ ἐς μεγάλων οἴονται δεῖν τῷ διδόντι αὐτὸ χάριν ἔχειν, ἅτε μηδὲν πρᾶγμ' δόξαν
» ἀνεσκευμένοι, ἢ πρόσθεσι ἐκ ὀκνοῦσι τοῦτο ποιῆν, ἵνα μὴ ἢ ἀνάξιοι ἐν τούτῳ σφᾶς
» τῶ καλῶς πάσχειν ἀποφαίνουσιν· οἱ δὲ ὧν βίᾳ πιζόντες ἀτυχοῦντες, λυποῦνται κατ'
» ἀμφότερα, τοῦτο μὲν, ὡς οἰκείου ἀνὸς πρεσκεύμενοι· πάντες γὰρ ἔχειν ἤδη νομίζουσιν
» ὧν αὖ ὑπιθυμήσωσι· τοῦτο δὲ, ὡς ἢ αὐτοὶ ἑαυτῶν ἀδικίαν νὰ καταγνώσκοντες αὖ,
» ῥᾳδίως ὑπὲ τὸ μὴ τυχεῖν ὧν αὖ πρόσδοκήσωσι, φέρωσι. ἢ γὰρ ὀρθῶς δίδοτε τὰ δικαιῶ
» τα, τό, τ' κατ' ἀξίαν ἑκάστου δηλονότι πρὸ πάντων πρόσκειται, ἢ τοῖς μὲ ὑμᾶ, τοῖς
» δὲ πρόρᾳ, ὡς τε καὶ ἐκ τῆς ἐκείνου γνώμης, τοῖς μὲ φρόνιμα, τοῖς σ' ἀγνοοῦσι
» σιν ὑπ' αὐτοῦ τῶ σωφρόνως πρόσγίγνεσθαι· ὡς αὖ γέ τις τοῦτ' διδάσκου-
» μενος, ἀνωμάλως αὐτὰ διανέμειν ἐθελήσῃ, ὃ σύμπαν ἀμύρτήσεται. οἵτε γὰρ πονη-
» ροὶ πρὸς ὃ πρόσῃκον τιμώμενοι, χείρους αὖ, ἤτοι ἢ ἐπαυρέσθαι ὡς ἀγαθοὶ, ἢ πάν-
» τως γε θεραπεύεσθαι ὡς φοβεροὶ, δοκοῦντες, λήγουσι· καὶ οἱ χρηστοὶ μηδὲν πλέον
» αὐτῶν διεισκύμενοι, ἀλλ' ἐξίσου σφίσιν ἀγόμενοι, μᾶλλον αὖ ἐκ τῆς πρὸς ἐκείνους
» ἰσομοιρίας λυποῖντο, ἢ ἢ αὐτοὶ ἅνος ἀξιοῦσθαι χαίρσιεν, κἀκ τούτου τὴν τε ὑπιτη-
» δευσιν τῆς χρῄζόντων ἐᾷσεν αὖ, ἢ τὴν ζήλωσιν ὧν χρεόντων μετέρχοιντο· ἢ οὕτω καὶ
» ἐξ αὐτῶν τῶν ὑμῶν οὐδὲ οἱ διδόντες αὐτοῖς ἀγαθόν τι καρποῖντο, ἐς οἱ λαμβάνοντες
» κακόιος γίγνοιντο, ὥστέ σοι τοῦτο ὃ μάλιστα δὴ πσιν ἐν ταῖς μοναρχίαις ἀρέσκει, δυς-
» μεταχειριστότατον συμβῶναι. ταῦτά τε οὖν, ἐς ἄλλα δ' μικρῷ πρόσθεν εἶπον ἐν-
» θυμηθείς, φρόνησον ἕως ἔξεστί σοι, ἢ ἀπόδος τῷ δήμῳ καὶ τὰ ὅπλα, ἐς τὰ ἔθνη, καὶ
» τὰς ἀρχὰς, ἢ τὰ χρήματα. ἀὴ μὲν γὰρ ἤδη τέ ἢ ἑκὼν αὐτὸ ποιήσῃς, εὐδοξότατός τ'
» ἅμα ἀνθρώπων ἔσῃ, ἐς ἀσφαλέστατος· αὖ δ' ἀνάμεινῆς βίᾳν νὰ σοι πρόσαχθῆ-
» ναι, τά χ' ἂὖ τι δῆνον μᾶ κακοδοξίας πάσοις. τεκμήριον δὲ, μύριος μὲν ἢ σύλλας καὶ
» μέτελλος ἢ πομπήϊος, ὧν πρόσθεν ὐκ κράτει τῶν πρασσομένων ἑκόντων μοὶ, οὔτ' ἠθέ-
» λησέν δίκαιος εὖ, οὔτ' ἔπαθον τοῦτο δῆνον σοὶ· κίννας δὲ δὴ ἢ γράδων,
» ὁ, τε μύριος ὁ ἕτερος, ἢ ὁ σερτώριος ὁ ἕτερος, ὁ, τε πομπήϊος αὖθις μετὰ ταῦτα τῆς
» δίκαιος ὑπιθυμήσαντες, κακῶς ἀπώλοντο. δύσχερές γ' ὅστι, τὴν πόλιν τοιού-
» τοις τε ἔτεσι δεδημοκρατημένην, ἢ τοσούτων ἀνθρώπων ἄρχεσθαι, δου-

dd.iiii.

Marius ocdm ab eo q offendebatur sum ab eo q iuuat bene volentia

Marius
Sylla
Metell
Pompei
Cinnas
Strabo
Marius alter
Sertorij

Camillus.

Scipio

Sylla

Filio puero & infamenti gladiũ prebet

» λῦσαι ἅπαντα ἐθελῆσαι. καὶ ἀκούσας μὲν ὅτι οὐ κάμιλλον ὑπεῖδε σφᾶς, ὅπως
» ἵππους ἐς τὰ ὀκτώνικια ἐλθήσαιτο· ἀκούσας δ' ὅτι οὐ σκιπίωνα κατέλυσαν, ἐπειδὴ ἅπαντα
» πλεονεξίαν αὐτῷ κατεγνώσαν· μέμνησαι γὰρ ὅπως τῷ πατρὶ σου προσηνέχθης,
» ὅτι μοναρχίας ἐς αὖθις ἰσωμίαν ἐς αὖθις μοναρχίας ἔχοι, καίτοι τούτων μὲν ἀμείνους ἄνδρες οὐ-
» δένες ἂν γένοιντο. οὐ μέντοι τοι καὶ ἁπλῶς οὕτω συμβουλεύω σοι τῷ ἀρχικῷ ἀ-
» φεῖναι, ἀλλὰ πάντα τὰ συμφέροντα τῷ δημοσίῳ προσποιεῖσθαι, καὶ δίκαιος καὶ νόμιος
» ἂν προσήκει καταικλείσαι, καθάπερ που καὶ ὁ σύλλας ἐποίησε. καὶ γὰρ εἴ τινα αὐτῶν
» μεταπαίων ἀνέδαπτη, ἀλλὰ τά γε πλείω καὶ μείζω ἀμφιβόλου. καὶ μὴ εἴπῃς ὅτι ὡς
» σασιάσουσί τινες, ἵνα μὴ ὡς ἐγὼ αὖθις εἴπω, ὅτι πολλῷ μᾶλλον οὐκ ἀνασκολοῦσι μο-
» ναρχούμενοι. ὡς εἴ γε πάντ' ὅσα ἀνθέξεται ἀεὶ στασιάζειν προσκοπούμεθα,
» ἀπογώτατα ἂν τὰς διχοστασίας τὰς ἐκ τῆς δημοκρατίας συμβαινούσας φοβηθεί-
» ημεν μᾶλλον, ἢ τὰς τυραννίδας τὰς ἐκ τῆς μοναρχίας ἐκ φυσικῆς, ἐφ' ὧν τὸ
» δυνάστου σῶζε ἐπεχείρησά τι εἰπεῖν. οὐ γὰρ δὴ καὶ καταδραμεῖν ἀνθρώπου δικαίου
» ῥητὸν οὕτω πρᾶγμα ἠθέλησα, ἀλλὰ δεῖξαί σοι ζοῦ ὁποῖόν τινα ὄντα τὴν φύσιν, ὥστε
» μηδὲ τοῖς χρηστοῖς ἀνδρὶ * *
» οὔτε πεῖσαί τι ῥᾳδίως ἐπὶ παῤῥησίᾳ τοῖς οὐκ ὁμοίοις δυνάμενα, καὶ πᾶς προ-
» ξενεῖν ἅτε μὴ ὁμογνωμονούντων σφῶν κατορθοῦσιν· ὥστε εἴτι κἀγὼ τῆς πατρίδος,
» ὑπὲρ ἧς τοσούτοις πολέμοις πεπολέμηκας, ὑπὲρ ἧς καὶ τῷ ψυχρῷ ἡδέως ἀνθρω-
» δοίης, μεταῤῥύθμισον αὐτῷ καὶ κατακόσμησον πρὸς τὸ σωφρονέστερον. τὸ γὰρ ἐξῆναι
» τοῖσι πᾶσί τ' ὅσα ἁπλῶς βούλονται καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν, αὖ μὲν ὅτι τὸ δι' ὀφθαλμῶν
» ἐξετάζης, δι' ἀναμονίας ἅπασιν αἴτιον γίγνεται· ἀφ' ὧν δ' ὅτι τῶν αἰσθητῶν, συμφορᾶς. καὶ
» δεῖ τοῦτο ὁ μὲν τοῖς τοιούτοις τῷ ἐξουσίαν διδοὺς, παιδὶ δή τινι καὶ μανιώδει ξίφος
» ὀρέγει· ὁ δὲ ἐκείνοις, ἅτε ὄντα, καὶ αὖθις τούτοις καὶ μὴ βουλομένοις σώζει. διόπερ καὶ σε
» ἐξιῶ μὴ πρὸς τὰς διαφορὰς τῶν ὀνομάτων ἀποβλέψαντα ἀπατηθῆναι, ἀλλὰ τὰ
» γιγνόμενα ἐξ αὐτῶν προσκοπήσαντα, τῷ τε ἀφανεστάτῳ τῆς ὁμιλίου παῦσαι,
» καὶ τῷ διοικησιν τῶν κοινῶν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἀρίστοις προσθεῖναι, ἵνα βου-
» λεύσῃ μὲν οἱ φρονιμώτατοι, ἀρχωσι δ' οἱ γρατηγικώτατοι, γραβεύωσι δὲ καὶ μιαθο-
» φορῶσιν οἵτε ἰσχυρότατοι καὶ οἱ πενέστατοι. οὕτω γὰρ τάχ' ἂν ὀπτιδαίμονά σφισιν ἕκαστοι
» προθύμως ποιοῦντες, καὶ τὰς ὠφελείας ἀμηλίως ἑτοίμως ἀποδιδόντες, ἅτε τῆς βατ-
» τωτικῆς ἐν οἷς καταδέοιτό τινων, ἐπαμβησόμενοι, καὶ τῷ δημοκρατίαν τῷ ἀληθῆ,
» τῷ τε βασιλείαν τὴν ἀσφαλῆ κτήσονται· ἐκείνη μὲν γὰρ ἡ τῆς ὄχλου βασιλεία, τῆς τε
» βελτίστου δουλεία πικροτάτη γίγνεται, καὶ κινδυνώδη ἀμφοῖν ὄλεθρον φέρει· αὕτη δὲ ἡ, τε
» σῶφρον πάντας τοῦ θυμοῦσα, καὶ ὃ ἴσον ἅπασι καὶ τὸ δίκαιον ἀπονέμουσα, πάντας
» ὁμοίως εὐδαίμονας τοῖς χρωμένοις αὐτῇ ποιεῖ. μὴ γὰρ οἰηθῇς ὅτι τυραννῆσαί σοι
» τὸν τε δῆμον καὶ τὴν βουλὴν δουλωσαμένῳ πρᾶγμα· τοῦτο μὲν γὰρ οὔτ' ἂν ἐγὼ ποτε
» εἰπεῖν, βέλτιον ἂν σὺ προέξας τολμήσας. ἐκεῖνα δὲ καὶ καλὰ καὶ χρήσιμα καίτοι καὶ τῇ πό-
» λει γένοιτο ἄν, τό, τε πάντα τὰ προσηκοντα αὐτῇ σε μὲν τὸν ἄριστον ἀνδρῶν νομοθετεῖν,
» μηδενὸς τὸ παράπαν μήτ' ἀντιλέγοντος αὐτοῖς, μηδὲ ἀναιδικομένου, καὶ ὃ τοῖς πολέμοις
» πρὸς τὰ ὑμέτερα βουλήματα διοικεῖσθαι, πάντων αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα τὸ κεκλιόμενον
» ποιούντων, τό, τε τὰς τῶν ἀρχόντων αἱρέσεις ἐφ' ἡμῖν εἶναι, καὶ ὃ τὰς ὑμᾶς τάς τε
» ὑμετέρας ἡμᾶς ὀείζειν, ἵνα καὶ νόμος ἀθετῇ ἢ πᾶν ὅ, τι ἂν βουλεύσαμενόν σοι μὴ
τῶν

» τῶν ὁμοτίμων ἀρέσῃ, καὶ οἱ πολέμιοι κρύφα καὶ τὰ κατὰ πολεμῶνται· οἵ τε τὰ ἐξ
» εἰρήνου, ἀπ' ἀρετῆς, ἀνὰ μὲν κλήρῳ καὶ ἀσυνδαρχίᾳ ἀποδεικνύωνται· καὶ οἱ μὲν
» ἀγαθοὶ ἀΰδν φθόνου ἀμοῦνται, οἱ δὲ κακοὶ ἀΰδν συστάσεως κολάζωνται. οὕτω γὰρ ἂν
» μάλιστα τά τε πρακτόμενα ὀρθῶς διοικηθείη, μήτ' ἐς τὸ κοινὸν ἁμαρτάνοντα, μήτ'
» ἐν τοῖς φανερῷ βουλευόμενα, μήτε ἐν τοῖς ἀπορρήτοις ὑποπεπόμενα, μήτε
» ἐκ φιλοτιμίας κινδυνεύόμενα· καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἡμῖν ἀγαθῶν ἡδέως ἀπο-
» λαύσαιμεν, μήτε πολέμοις ὀπτικινδύνοις, μήτε σάσεσι δυσίαις ποιούμενοι. ταῦτα
» μὲν πᾶσα γὰρ δημοκρατία ἔχει. οἱ γὰρ δυνατώτεροι τῶν τε ἀσθενῶν ὀρεγόμενοι,
» καὶ τοῖς ἀσθενεστέροις μισθούμενοι, πάντα αὖν κατὰ φέρουσι. πλῆσαι δὲ δὴ πῶς
» ἡμῖν γένοιτ', καὶ ὅπως ἔστιν ὅπως ἂν ἧς παύσεται. τεκμήριον δὲ· πάμπολυς ἐξ οὗ
» χρόνος καὶ πολεμοῦμεν καὶ στασιάζομεν· αἴτιον δ' τό, τε πλῆθος τῶν δυσθεμάτων, καὶ ὃ
» μεγέθος τῶν ἀναγκαιμάτων. ἐκεῖνοί τε γὰρ πανταχοῦ καὶ τὰ ἡμῖν καὶ τὰς φύσεις ὄν-
» τες, καὶ ποικίλας καὶ τὰς ὀργὰς καὶ τὰς ὀπτιθυμίας ἔχουσι, καὶ ταῦτα ἐς ὑσσοῦτον προσῆ-
» κται, ὥστε καὶ πάνυ δυσχερῶς ἂν διοικηθῆναι. καὶ ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω, μάρτυρά
» τὰ γεγονότα· τέως μὲν γὰρ οὔτε πολλοὶ ἦμεν, οὔτε μεγάλῳ τινὶ τῶν πλησιοχώρων
» διεφερόμεθα, καλῶς τε ἐπολιτευόμεθα, καὶ πᾶσαν ὀλίγου τὴν ἰταλίαν κατεπρα-
» μεθα· ἀφ' οὗ δὲ ἔξω αὐτῆς ἐξήλθομεν, καὶ ὅτι πολλὰ καὶ τῶν ἠπείρων καὶ τῶν νήσων
» ἐπεραιώθημεν, καὶ πᾶσαν μὲν τὴν θάλασσαν, πᾶσαν δὲ τὴν γῆν καὶ τὸ ὄνόματος
» καὶ τῆς δυνάμεως ἡμῶν ἐπλήσαμεν, οὐδενὸς χρηστοῦ μετεσχήκαμεν, ἀλλὰ δὴ
» μὲν τὸν οἶκον καὶ ἐντὸς τοῦ τείχους καὶ συστάσεις ἐστασιάσαμεν, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς
» τὰ γραπτὰ δὴ νόσημα τοῦτο προσηγάγομεν. καὶ ὅθεν ταῦτα ἡ πόλις ἡμῖν ὥσπερ
» ὁλκὰς καὶ μεγάλη πλήρης ὄχλου παντοδαποῦ, χωρὶς κυβερνήτου, πολλὰς ἤδη γε-
» νεὰς ἐν κλύδωνι πολλῷ φερομένη, σαλοῦ τε καὶ ἀπλοΐας οὐδενὸς κακείσε, καθάπερ ἀνέρ-
» μάτιστος οὖσα. μήτ' οὖν χαλεπαίνωμεν ἔτ' αὐτῇ προειδῆς· ὁρᾶς γὰρ ὡς ὑπέραν-
» πλος ὄστ· μήτε πρόσταγμα προερρᾳθῶμεν ἐάσης· σαθρὸς γὰρ ὄστ, καὶ οὐδένα ἔλπ χρό-
» νον ἀντισχεῖν δυνήσεται· ἀλλ' ἐπειδὴ καθ' οἱ θεοὶ βεβήκαμεν αὐτῷ, καὶ ὑπιγνώμονά
» σε καὶ ὑπισχνούμενα αὐτῆς ἐπέσπεσθαι, μὴ πρὸς τῷ παρεῖδα, ἵν' ὡσπερ νεῶ ἀφ'
» σε μικρὸν ἀναπεπνεύκει, οὕτω καὶ ὃν λοιπὸν αἰῶνα μετ' ἀσφαλείας διάγῃ. ὅτι μὲν
» οὖν ὀρθῶς σοι παῤῥαινῶ, μοναρχεῖσθαι τὸν δῆμον ἀξιῶν, πάλαι σε ἠπιστεῖμεν πεπεῖσθαι.
» τούτου δὲ δὴ οὕτως ἐχόντος, καὶ ἐπίμως καὶ προθύμως τῷ προστασίαν αὐτῷ ἀνα-
» δέξαι, μᾶλλον ἢ μὴ πρόθυμος. σοὶ γὰρ οὐδὲ ἔτ' ἔλαβεν ἡ βουλόμεθα, ἀλλ'
» ὑπὲρ τῶν μὴ ἀπολέσαι, καὶ προσέτι καὶ κινδυνεῦσαι. τίς γὰρ σου φείσεται, ἀΰτε ἐς
» ὃν δῆμον τὰ πράγματα, ὡς ἥσθη τε καὶ ἑτέρῳ τινὶ ὁπτιτρέψῃς, παμπόλλων μὲν ὄν-
» των τῶν ὑπὸ σοῦ λελυπημένων, πάντων δ' ὡς εἰπεῖν τῆς μοναρχίας αὐτῆ ποιησα-
» μένων, ὧν σοὶ οὔτε μὴ ἀμείνασθαι σε ἐφ' οἷς πεποίηκας, οὔτ' ἀντίπαλον
» ὑπολείπεσθαι ἐθελήσῃ; τεκμήριον δ', ὅτι καὶ ὁ πομπήιος ὑπὲρ τῆς δυναστείας, καὶ
» κατεφρονήθη καὶ ἐπεβουλεύθη· καίτοι τούτου μηκέτ' αὐτῷ ἀνάλαβεν δυνηθείς, ἐ-
» φθάρη. καὶ ὁ καίσαρ ὁ πατὴρ ὁ σὸς ὃ αὖθ' τοῦτο ποιήσας ἐθελήσας, πρὸς σπάσετο.
» πάντως δ' ἀν καὶ ὁ μάριος καὶ ὁ σύλλας ὁμοια αὖθις ἐπεπόνθεσαν, εἰ μὴ πρὸς ἐτε-
» θνήκεσαν. καίτοι τ' σύλλαν φασί τινες αὖθ' τοῦτο φοβηθέντα φθῆναι, καὶ ἑαυτὸν ἀνα-
» χρήσασθαι. συχνὰ γοῦν τῶν νομοθετηθέντων ὑπ' αὐτοῦ, ζῶντος ἔτ' αὐτοῦ λύεσθαι

Pompeii Caesar

Sylla

σαλοῦ
ὄπτ
πρέσβυα

» ἤρξατο. ὥσθ' ἃ σὺ πολλοὺς μὲ λεπίδους, πολλοὺς δ' στρατηγίους, βεβούτους, καὶ τοὺς ὅλους
» σεσωκας σοι τοσοῦτοι. ταῦτα δ' οὖν ἰδὼν, καὶ ἄλλα πολλὰ λογισάμενος, μὴ τοσοῦτο καὶ
» σεαυτὸν ἀπ' πατρίδα, ἵνα μὴ δόξῃς ὑπὸ τῶν ἐλευθερίων τὴν ἀρχὴν ἐφεθαι· τοσοῦτον μὲν
» γὰρ δὴ καὶ ταῦτό σε ὑποπτεύσῃ, ὅτ' ἀπὸ δὴ τοσοῦτου ἐφ' ὅπου δ' ὅτι τὴν μεγαλοφυΐαν
» ἃ καλὸς ὁ κίνδυνος αὖ· ἔπειτα δ', ὡς ὃν οἶδε τὴν δύναμιν, ὑφ' ἧς εἰς τὰ τοσαῦτα
» τοσήχθης; ὥσπερ τι αἰτίαμα αὐτῆς ὄντ, οἷς τὸ πάθος σου σφαλῶσι
» δικαιότατα δὴ τις αὐτὸ ἐγκαλέσειεν· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μήτ' ἀδίκως, μήτ' οἰκτρῶς οὕτως
» αὐτὸν ἀπεκτόνεσαν, οὔτ' δὴ τὰ ὅπλα δύτηρω, οὔτ' αὖ τὰ στρατεύματα συνελέξω,
» οὔτ' δύτωνίῳ καὶ λεπίδῳ σὺν ἔθου, οὔτ' δὴ αὖθις ἐκείνους ἡμῦν ω. καὶ ὅτι μὲν ὀρθῶς καὶ
» δικαίως πάντα ταῦτα ἐποίησας, σαφεῖς ἀγνοῶ· εἰ δ' οὖν καὶ πεπλημμέληται,
» ἀλλ' οὗτοι καὶ μεταθέσθαι ἔτ' ἀσφαλῶς δυνάμεθα. ὥστε καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἕνεκα
» καὶ τῆς πόλεως, πειθῶμεν τῇ τύχῃ τῇ σῇ μοναρχίαν σοι διδοῦσῃ, καὶ χάριν γε με-
» γάλην αὐτῇ ἔχωμεν, ὅτι μὴ μόνον τῶν κακῶν ὧν ἐμφυλίων δυὲπλησεν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ
» τὴν καπάσασιν τῆς πολιτείας ὅτι σοι πεποίηται, ἵν' ὅτι μηδεὶς αὐτῆς ὥσπερ τοσοῦ-
» κει, δείξῃς ἅπασιν ἀν' θεφ̄πος ὅλη ἐκείνα μὲν ἀηδῶς καὶ ἐπαρθέξας καὶ ἐκακούργησεν,
» σὺ δὲ δὴ χρηστὸς εἶ· καὶ μήμοι τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς φοβηθῇς· ὅσῳ τε γὰρ πλῆθος ὑ-
» πῆρχε, τόσῳ πλείω καὶ τὰ σώζοντα ἔχει, καὶ μακρῷ τὸ φυλάξαι τι τῶν κτήσασθαι ῥᾴον
» ὄν· τοσοῦτο μὲν γὰρ τὰ ἀλλότρια τοσοποιήσασθαι, καὶ πόνων καὶ κινδύνων δεῖ· τοσὸς
» δὲ τὰ ὑπάρχοντα σῶσαι βεβαίᾳ φρονῆσαι ἀρκεῖ. μὴ μέντοι μηδὲ δείσῃς ὅτι ἀχλὲ
» καὶ ἀσφαλέστατα ἐν αὐτῇ βιώσῃ, καὶ πάντων τῶν ἐν θεφ̄ποις ἀγαθῶν ἀπολαύ-
» σῃς, ἢν γε ἐθελήσῃς αὐτὰ ὡς πραγμένα σοι διοικῆσαι· καὶ με μὴ νομίσῃς ἀπρεπῆ
» ἀπὸ τῆς παρούσης ὑποθέσεως ὄν λόγον, ἀν' ὅτι πλοῦτόν σοι τοσεῖ αὐτῆς διαμεμῦθ.
» οὐ γὰρ που τὸν ὑπ' ἀδολεσχίας μηδὲς τοῦτο ποιήσω, ἀλλ' ἵνα ἀκριβῶς κατα-
» μάθῃς ὅτι καὶ δυνατὸν καὶ ῥᾴδιον τῷ γε ἐμφρονι, ὃ καὶ καλῶς καὶ ἀκινδύνως ἄρ-
» ξαι δύνῃ. φημὶ δ' οὖν χρῆναί σε πρῶτ' τοσεῖσθαι βουλευτικὸν πᾶν καὶ φιλοκρι-
» νῆσαι καὶ ἀφελέξαι, ἐπειδή τινες οὐκ ὀπιτήδειοι ἀφ' ὧν τὰς πάσης βεβουλεύκασι, καὶ
» τοὺς μὲν ἀρετήν τινα αὐτῶν ἔχοντας καταφρονεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπαλλάξαι. μὴ
» μέντοι καὶ ἀφ' πενίαν τινὰ ἀναδόν γε δύρα ὄντα ἀπαλλάξῃς, ἀλλὰ καὶ χρήματα
» αὐτοῖς καὶ ἀναλώματα δός· ἀπὸ δὲ δὴ τῶν ἀλλων τοὺς τὰ γλυκυπάτους καὶ τοὺς ἀρίστους, τούς τε
» πλουσιωτάτους δύτεισάγαγε, μὴ μόνον ἐκ τῆς ἰταλίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ τῶν συμ-
» μάχων τῶν τε ὑπηκόων ὁπιλεξάμενος. οὕτω γὰρ οὔτε πολλοῖς στρατιώταις χρήσῃ, καὶ
» τοὺς χρυσοφόρους ἐξ ἀπόντων τῶν ἐνταῦθ' ἐν ἀσφαλεῖ ποιήσῃ, καὶ ὅτε ἐκεῖνα νεοχμώ-
» σῃ τι, μηδένα ἡγήσιμον τοσεσόμενον ἕξοντα, καὶ οἱ τοσελθόντες πρὸς αὐτοῖς φιλή-
» σουσί σε, ἅτε καὶ κοινωνοί σοι τῆς ἀρχῆς γεγενότες. τὰ δὲ αὐτὰ ταῦτα καὶ ὅτι τῶν ἱπ-
» πέων ποίησον. τοὺς γὰρ δευτέρους ἑκασταχόθι καὶ πλούτῳ φερο-
» μένους, ἐς τὸν ἱππάδα καταλέξον, τοσούτους ἑκατέρους δύτελεσφορίας, ὁπόσοι ποτ'
» ἀν' δύνήσωσί σε, μηδὲν τοσεὶ τὸ πλήθους αὐτῶν ἀκριβολογούμενος. ὅσῳ γὰρ δὴ πλείους
» εὐδόκιμοι ἄνδρες σεσωσμένοι σοι, τοσούτῳ ῥᾴον αὐτός τε ἐν δέοντι πράσσοις διοικήσῃς,
» καὶ τοὺς ἀρχομένους πείσῃς ὅτι οὔτε ὡς δούλοις σφίσιν, οὔτε ὡς χείροσί που ἡμῖν
» οὖσι χρῇ, ἀλλὰ τὰ τε ἄλλα ἀγαθὰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν
» αὐτοῖς κοινῇ, ὅπως ὡς οἰκείαν αὐτὴν σωσυδαίζωσι. καὶ τοσοῦτόν γε δέω τοῦ ὡς οὐκ
ὀρθῶς

Multo facilius cōseruare parta qm acquirere

» ὀρθῶς εἰρηκόν δύναθέσθαι, ὥστε καὶ τῆς πολιτείας πᾶσι σφίσι μεταδοθῆναί φημι
» δεῖν, ἵνα καὶ ταύτης ἰσομοιρωθῶντες πιστοὶ σύμμαχοι ἡμῖν ὦσιν, ὥσπερ ἵνα μίαν πᾶν
» ἡμετέραν πόλιν οἰκιῶντες, καὶ ταύτην μᾶλλον ὄντως πόλιν, ἃ ὃ δὴ σφέτερα, ἀγρεῖς καὶ
» κώμας νομίζοντες εἶναι). ἀλλὰ τοσεὶ μᾶλλον τούτου αὖθις ἀκριβέστερον σκεψόμεθα ἀ
» χρὴ τοσθῆναι, ἵνα μὴ καὶ πάντα ἀθεβαία αὐτοῖς χαρισώμεθα. καταλέγεσθαι δὲ χρὴ
» ἐς μὲν τὴν ἱππάδα, ὀκτωκαιδεκέτεις. ἐν γὰρ ταύτῃ ἡλικίᾳ μάλιστα ἥ τε τῶν σωμά-
» των αὐτῶν εὐεξία, καὶ ἡ τῶν ψυχῶν ὁπιτηδειότης ξυμφαίνεται· ἐς δὲ τὸ βουλευτήριον,
» πεντεκαιεικοσαετέτεις. πῶς γὰρ οὐκ ἀμφοῖν καὶ σφόδρα ἐστί, τὰ μὲν οἰκεῖα μηδενὶ
» τοσεταύτης τῆς ἡλικίας ὁπιτηδεπεσθαι, τὰ δὲ δημόσια καὶ νεωτερεῖς τισὶν ἐγχειρεῖζε-
» σθαι; ταμιεύσαντές τε καὶ ἀγορανομήσαντες, ἢ δημαρχήσαντες, στρατηγεύσαντα
» τεσσαρακοντοῦται γὰρ μάλιστα. ταύτας τε γὰρ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς τῶν ὑπάτων μόνας οἵκοι,
» τῆς τε τῶν πατρίων μνήμης ἕνεκα, καὶ τοῦ μὴ πάντελῶς τὴν πολιτείαν μεταλλάτ-
» τειν δοκεῖν, ἀποδεχτέον σε φημὶ χρεῶναι. αὐτὰς μέντοι σὺ πάσας αὐτοῖς αἰροῦ, καὶ
» μήτε ὅτι τῶν πλήθει ἢ καὶ τῶν δήμῳ ἔτι τινὰ αὐτῶν ποιήσῃς· σασιάσουσι γάρ·
» μήτε ὅτι ὧν στρατηγίῳ· δέκα που δύσασθαι δώσουσιν γάρ. μὴ μέντοι καὶ τὰς δυνάμεις σῶν
» τὰς ἀρχαίας τηρήσῃς, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ αὖθις πάθητε, ἀλλὰ τὴν μὲν ὁμιλίαν φύλα-
» ξον, τῆς δ' ἰσχύος ἀφαίρεσιν ποιήσαι τοσοῦτον, ὅσον μήτε τὸ ἀξίωμά τοι αὐτῶν ἀφαι-
» ρήσῃ, καὶ τοῖς νεωτερίσαι βουλομένοις ἐπιτηρεθῇ. ἔσται δὲ τοῦτο, ἂν τὰ τε δῆλα,
» καὶ ἀνδήμους αὐτοῖς ἀποφήνῃς, καὶ μήτε ἐν ταῖς τῆς ἀρχῆς καιροῖς ὅπλα τινὶ αὐ-
» τῶν ἐγχείρισης, μήτε δύθεις, ἀλλὰ χρόνου διελθόντος, ὅσον δὲ αὐτάρκη ἐκείνῳ σφῶν
» εἶναι). οὕτω γὰρ οὔτε τινες νεοχμώσουσι, στρατοπέδων κύριοι ἐν ταῖς τῶν ὀνομάτων
» φερωνύμοις ἡγεμόσι * καὶ χρόνου τινὰ ἰδιωθύσαντες πεπαθηκόσονται. καὶ οὗτοι μὲ
» ταῖς τε πανηγύρεσι, οἵ γε καὶ τοσοικέντες σφίσιν, ὁπιτελείτωσαν, ἐς ταῖς δίκαις πάν-
» τες ὡς ἕκαστοι, πλὴν τῶν φονικῶν, ἐν ταῖς τῆς ἀνδήμου ἀρχῆς χρόνῳ δικαζέ-
» τωσαν. σωφρονείσθω μέντοι γὰρ δικαστήρια καὶ ἐκ τῶν δήμων βουλευτῶν, τῶν τε ἱπ-
» πέων, ὃ δ' ὅλον εἰς ἐκείνους ἀνακείσθω. πολίαρχος δὲ δή τις ἐκ τῶν τοσηκόντων, καὶ
» ἐκ τῶν πάντα τὰ καθήκοντα τοσπεπολιτευμένων ἀποδεικνύσθω, οὐχ ἵνα ἀποδη-
» μοσθένων τὴν ἱππαρχον ἀρχὴν, ἀλλ' ἵνα τὰ τε δῆλα ἀεὶ τῆς πόλεως τοσεσταθῇ,
» καὶ τὰς δίκας, τάς τε τῶν πάντων ὧν εἶπον ἀρχόντων ἐφεσίμους τε καὶ ἀναπομ-
» πίμους, καὶ τὰς τὸ θανάτου τοῖς τε ἐν τῇ πόλει, πλὴν ὧν δύ εἶπω, καὶ τοῖς ἔξω αὐτῆς
» μέχρι πεντήκοντα καὶ ἑξακοσίων σταδίων οἰκοῦσι, κρίνῃ. ἕτερος τέ τις ἐκ τῶν ὁμοίων
» καὶ αὖθις αἱρείσθω, ὥστε τὰ τε ἴδια καὶ τὰς οὐσίας, τούς τε ἴδιους καὶ τῶν βουλευτῶν καὶ
» τῶν ἱππέων, ἀνδρῶν τε ὁμοίως καὶ παίδων, γυναικῶν τε καὶ τῶν τοσηκόντων αὖ-
» τοῖς ἐξεπίζειν τε καὶ ὁπισκοπεῖν, καὶ αὐτὸν μὲν ἐπιμορφοῦν ὅσα μήτε τινος τιμωρίας
» ἀξιά ὄντ, καὶ πρόφασιν, πολλῶν δὲ μεγάλων κακῶν αἴτια γίνεται· τὰ δὲ δὴ μείζω σοὶ ὁπικοινοῦσθαι. βουλευτὴ γὰρ τινι, καὶ τῶν γε ἀρίστων μὴ ὄν πολίαρχον μᾶλ-
» λον, ἢ τινι τῶν ἱππέων τοσοστεπαχθὲς τοῦτο δεῖ· καὶ πόγε ὄνομα ἀπὸ τῆς σῆς ἁμάρ-
» τιας (πάντως γὰρ σε τοσεσεσάναι τῶν τιμήσεων τοσοήκει) εἰκότως δύ λαβοι, ὥστε
» ἀποτιμητὴς καληθῆναι. ἀρχέτωσαν δὲ δὴ οἱ δύο οὗτοι ἀφ' βίου, δύ γε δὴ μὴ
» κακουργῆς τις αὐτῶν ἔπειτα τινά, ἢ καὶ νοσώδης, ἢ καὶ ἀσθενέστερος γένηται. ἐκ μὲν γὰρ
» τῆς χρόνου ἀρχῆς ἀσφαλὲς δύ δένον, ἅτε ὁ μὲν πάντελῶς ἄοπλος ὤν, ὁ δ' ὀλίγους

κακῶν ἐπῆ

Aetas xvm. animo ad robur corporis xxv. aute ad cōsu me

» τὲ γραλιώτας ἔχων, ἢ ἐν τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς ὃ πλῆσον ἄρχων, ἐργάσαιντο· ὃν δὲ
» δὴ τῦ ἑτέρου, ἢ ὀκνήσαιεν μὴ τοσοσκροῦσαί τινι, ἢ φοβηθεῖεν ἐρρωμένως τι τοσᾶ-
» ξαι, τὴν τε ἑαυτῶν ἰδιωτείαν, ἢ τὴν δημοτικὴν τινῶν δυναστείαν τοσορώμενοι· ἢ μι-
» σθὸν γέλωτα φερέτωσ ἢ τῆς ἀρχολίας ἕνεκα ἢ τῆς ἀξιώσεως. τοσοῦ μὴν δὴ τούτων
» τοιούτων σοι τὰ γνώμιν δίδωμι. οἱ δὲ δὴ γρατηγήσαντες ἀρχέτωσαν γέλωτα ἀρ-
» χὴν ἐν τοῖς ὑπηκόοις· ὁρᾶν γὰρ γρατηγῆσαί σφας, οὐχ ἡσυχῦ μὲν δεῖν τοῦτο γέλειος.
» ἐκεῖνοι δ' ἐπὶ γρατηγείτωσαν, οἷς μὴν εἶπω, καὶ ἅπαξ ἐς δεύτερον, εἶτ' οὕτως
» ὑπάλληλοι ἔτωσαν, μὴν τε ἢ ὁρᾶν διάρξωσι, ἐς μὴ τοῦτο τοῖς μείζοις ἡγεμονείας λαμ
» βανέτωσαν· ὧδε γὰρ συμβουλεύω σοι διδάξαι. τὴν τε ἰταλίαν πᾶσαν τὴν ἐπὶ
» πεντήκοντα καὶ ἑπτακοσίοις ἀπὸ τῆς πόλεως σταδίοις οὖσαν, ἢ τἆλλα πάντα τὰ τε
» ἐν ταῖς νήσοις ἐγγὺς ἐν ταῖς ἠπείροις ὁμολογοῦντα ἡμῖν, καὶ πάνυ μὲν ἐκόσμησα χρόνῳ κα-
» τά τε χώραν ἐς ἔθνη, τὰς πόλεις ἁπάσας, ὅσας γε καὶ αὐταρκές ἐστιν ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς
» αὐτοτελοῦς ἄρχεσθαι, καὶ νῦν τοσᾶ γρατιώτας εἰκαπάξησον, ἢ ἄρχοντας καθ' ἑκάστους,
» ἕνα μὴν ἐν τῶν ὑπαλλήλων· ὅπως πᾶσι πέμπε, δύο δὲ ἐν τῶν ἐγρατηγηκότων. ὃν
» μὴν ἄρχειν ἐν τῆς πόλεως ἀξιόντα, καὶ αὖτως τὰ τε ἰδιωτικὰ τοσάγματα, καὶ ἡ τῶν
» ὑπατικῶν ἀρχαιοσκοπὴ τοσοσκείσθω. ὃν δὲ ἐν τῶν τοῦτο πεποιηκότων, ὃς τὰ τε
» κοινὰ τῶν πόλεων διοικήσῃ, καὶ ὧν γρατιωτῶν ἄρξῃ, πλεῖν ὅσα ἀπ' μίας ἢ θανά-
» του ἔχεται. τοιαῦτα γὰρ ἐς μόνον ὃν ὑπάλληλον πάντα ἀρχόντα ἀνήκετον, πλεῖν τοσί τε
» τῶν ἑκατονταρχῶν τῶν ἐν τοῖς καταλόγοις ὄντων, ἢ τοσὶ ὧν ἰδιωτῶν τῶν πρὸ ἑκά-
» στοις τοσώτων. τούτοις γὰρ δὴ ἑκατέροις μηδενὶ ἀνῆκε κελεύειν ὑπερβένης, ἵνα μὴ οὕτω
» τινὰ αὐτῶν φοβῶνται, ὡστέ ποτε καὶ κῦ τοῦ τι τοσᾶξαι. ὃ δ' εἶπον, ὅτι ὃν ἕτερον
» τῶν ἐγρατηγηκότων ὑπὸ τοῖς γρατιώταις ὑπατεύεσθαι δεῖ, τοιοῦτόν ἐστιν· ἀν μὲν ἐλί-
» γοι τινὲς ἐν ξενικοῖς τείχεσιν, ἢ καὶ ἐν ἐνὶ πολιτικῷ γραλλώνται, καλῶς ἔχ' τοῦτο
» γίνεσθαι· ἀν δὲ δύο πολιτικὰ γραλλώματα ἐν ταὐτῷ ἔωσι χιλιάζη (πλείω γὰρ
» τούτων οὐκ ἀν συμβουλεύσαιμί σοι τῶν αὐτῷ ἄρχειν ὑπατεύεσθαι) δεήσῃ που τοιοῖς
» δύο τοιοῖς ἐγρατηγηκόσι ἐν ἐκείνων, ἰδίᾳ ἑκατέρου, καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν τε πολιτικῶν καὶ
» ἐν ἰδιωτικῶν ὁμοίως τοσίσασθαι. ὅσῳ γὰρ οὖν ὑπαλλήλοιν τοῦτο τε καὶ τοσοσεῖ καὶ
» ταῖς δίκαις ταῖς τε ἐκκλήτοις καὶ ταῖς ἀναπομπίμοις ταῖς ἀπὸ τῶν γρατηγῶν αὐτῶ
» φοιτώσαις κρινέτω· καὶ μὴ θαυμάσῃς εἰ καὶ τινὶ ἰταλίαν τοιαῦτα μέρη νέμω σοι
» πραγῶ. πολλή τε γὰρ καὶ πολυανθρωπος οὖσα, ἀδυνάτος ἐστὶν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ
» ἄρχῃ ἀρχόντων καλῶς διοικεῖσθαι. δεῖ γὰρ τοῖς τε δήμοις ὃν ἄρχοντα ἀεὶ πρόφαιναι,
» καὶ τοῖς ἄρχουσι τὰ δυνατὰ τοσοπάσασθαι. λαμβανέτωσαν δὲ μισθὸν πόλεις
» οὗτοι οἱ τᾶς ἔξω τῆς πόλεως ἀρχὰς ὑπατεοπόμενοι, πλείω μὲν οἱ μείζους, ἧττω δὲ οἱ
» καταδεέστεροι, μέσον δὲ οἱ μέσοι. οὐτε γὰρ ἀπὸ τῶν οἰκείων οἷς τέ ἐστιν αὐτοῖς ἐν τῇ λη-
» λατεία ἀποζῶ, οὐτ' ἀοείσω καὶ ἀσαθμήτῳ δυνάμαπι, ὥσπερ νῦν, χρῆσθαι. καὶ
» ἀρχέτω μήτε ἔλαττον ἐτῶν τεσσάρων (εἰ μή τις ἀδικήσαιέ τι) μήτε πλῆσον πέντε.
» ὃ μὴν, ὅτι αἱ συναύσιοι καὶ ὁμηγερόμενοι ἀρχαὶ διδάξασαί τινας τὰ δυαλκῆα, ἀπο-
» πέμποισι πρίν τι αὐτῶν ἀποδεχθῆναι· ὃ δὲ, ὅτι αἱ μακρότεραι ἐς πολυχρονιώτε-
» ραι ἐπαυρεσιοι πως πολλοῖς, ἐς ἐς νεωτεροποιΐαν ἐξάγοισι. διόπερ οὐδὲ ἐπαλλήλας
» τὰς μείζους ἡγεμονείας οἰμαί τισι τοσῆκον δίδοσθαι. οὐτε γὰρ διαφέρῃ τι, μήτε
» ἐν τῷ αὐτῷ ἔσθ', μήτε ἢ ἐν πλείοσιν ἐφεξῆς ὅτι μακρότερον ἢ δέοντος ἄρχωσι,
ἢ ἀμείνονες

De Annuis magistratib⁹ & longioris moræ. ad bonum malum afferant

» καὶ ἀμείνονες γίγνονται, ἐπειδὴν διαλειπτοί τέ τινα χρόνον, ἢ οἷκαδε ἐπανέλθωσι,
» ἢ ἰδιωτεύσωσι. τοῖς μὲν δὴ συμβαλέσθαι ταῦτά τε ἐς οὕτω διέπειν φημὶ χρεῶν.
» τῶν δὲ δὴ ἱππέων δύο τοῖς ἀρίστοις τῆς τοσεί σε φερουρᾶς ἄρχειν. τό, τε γὰρ ἑνὶ ἀνδρὶ
» αὐτὸ ὀπτρέπεσθαι, σφαλερόν, καὶ ὃ πλείοσι, ταραχῶδες ἐστί. δύο τε οὖν ἑτωσὶν
» οἱ ἔπονται οὗτοι, ἵνα μὴ ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐπαύσηταί τι ἢ σώματι, μήτοι γε καὶ
» ἐνδεὴς τῦ φυλάξοντός σε εἴης. ἢ καλισάθωσαν ἐκ ὧν πολλάκις ἐγραλώμενοι,
» καὶ πολλὰ ἐς δηΐα διωκηκότων. ἀρχέτωσαν δὲ δὴ τῶν τε δορυφόρων ἐς τῶν λοιπῶν
» γρατιωτῶν τῶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ πεμπτῶν, ὥστε καὶ θανάτου τοιᾶ ἀδικουῦσας αὐτῶν,
» πλεῖν τῶν τε ἑκατονταρχῶν καὶ ὧν δηΐων τῶν τοῖς ἐν ἑβουλευτικοῦ ἄρχουσι
» τοσεστεταγμένων. τούτοις μὲν γὰρ αὖθι ἐκεῖνοι δικαιούτωσαν, ἵνα ἀτοσφασίστως
» σφίσι χρῆσθαι, ἅτε ἢ κολάσαι ἐς τιμῆσαι σφᾶς τῆν ἐξουσίαν ἔχοντες, δεινῶν).
» τῶν δ' δηΐων τῶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ γρατιωτῶν οἱ ἑπόμενοι ἐκείνοι τοσεστεταγμένοι, ὑπάρχοις
» ἔχοντες, ἢ τοσεστῆ καὶ τῶν καθ' ἡμέραν τῶν τε ἐν τῇ θεραπείᾳ σου ὄντων, ἢ τῶν δηΐων ὧν
» λόγου τινὸς ἀξίων. ταῦτα γὰρ καὶ τοσοήκοντα ἢ αὐτάρκη αὐτοῖς ἀμφήγεσθαι, ἵνα
» μὴ ἢ πλείω τοσάγματα ὧν καλῶς φέρῃ δυνήσοι) ὀπτραφθέντες, ἀργολι τοσὸς
» τὰ δυαλκῆα, ἢ ἢ ἀδυνάτοι πρώτων αὐτῶν τοσίσασθαι γλίωνται· καὶ οὗτοι μὲν
» δίκῃ βίᾳ, ὥσπερ που ἢ ὁ πολίαρχος, ὅ, τε ἐπιστήμητης, τὴν ἀρχὴν ἐχέτωσαν. νυ-
» κτοφυλακὲς δὲ ἕτερος, καὶ ὀπτὶ τῦ σίτου τῆς τε ἀγορᾶς τῆς λοιπῆς ἕτερος, ἕκ τε τῶν
» ἱππέων τῶν τοσόντων μετ' ἐκείνους, καὶ ἐς ταὐτὸν χρόνον ἀποδεικνύσθωσαν, καθά-
» περ οἱ ἐν τῇ βουλευτικοῦ τοσεχρεμένοι, ἅς τε διοικήσῃς τῶν χρημάτων, τῶν
» τε τῦ δήμου ἢ ὧν τῆς ἀρχῆς λέγω, ἢ ἃς ἐν τῇ ῥώμῃ τῆτε ἀλλῃ ἰταλίᾳ πάσας οἱ
» ἱππεῖς δίκαιεύξέτωσαν, ἐς μισθὸν οὗτοί τε καὶ οἱ ἀλλοι πρῶτοι οἱ ἐν τῇ αὐτῇ τέ-
» λους διοικοῦντές τι, οἱ μὲν πλείονα, οἱ δὲ ἧττονα, τοσεῖς τε ὃ ἀξίωμα ἢ τοσεῖς ὃ
» μέγεθος τῆς τοσάξεως φερέτωσαν· τοῦτο μὲν, ὅτι οὐχ οἷόν τέ ἐστιν, αὖθις, ἅτε καὶ
» πενεστέρους τῶν βουλευτῶν ὄντας, ἀπὸ τῦ οἰκείων οὐδὲν ἐν τῇ ῥώμῃ τι τοσάπονταις,
» ἀνδρίσκῳ· ἐκεῖνο δ', ὅτι μήτε δυνατὸν μήτε συμφέρον ἐστὶ σοι, τοῖς αὖθις τῶν δυνά-
» μεων ἢ τῶν χρημάτων κυρίοις γίγνεσθαι. τοεῖς δ' ἔτι καὶ καλῶς ἔχῃ δίκῃ πλό-
» νων πρώτα τὰ τῇ ἀρχῇ τοσοήκοντα δίκαιεσθαι, ὅπως καὶ ὠφελῶνται μάλα συ-
» χνοί, ἢ ἔμπειροι ὧν τοσαγμάτων γίγνωνται· οὕτω γὰρ οἵ τε ἀρχόμενοι μᾶλλον
» δυνησοισί σοι, πολυφδῆ ἀπόλαυσιν τῆ χειμῶν ἀγαθῶν καρπούμενοι, ἢ σὺ ἀφθονώ-
» τατα τοῖς ἀεὶ ἀείσοις τοεῖς πρώτα τὰ δυαλκῆα χρήσῃ. ἀπόχρη δὲ ἐν μὲν τῇ πό-
» λῃ, καθ' ἕκαστον χρηματίσεως εἶδος, ἔξω δὲ, καθ' ἕκαστον ἔθνος εἷς ὃς ἐν τῶν ἱππέων,
» ἐπιμελίονας ὅσοις δὲ ἡ χρεία ἀπαρτῆ, ἔκ τε ὧν ἱππέων ἢ ἐν τῶν ἐξελευθέρων
» ὃν ἔχων. δεῖ γὰρ ἢ τοιούτους τινὰς συζυγιώσαι σφίσιν, ἵνα ἤτε θεραπεία ὃν ἄθλον
» τι ἀρετῆς ἔχῃ, καὶ σὺ μὴ ἀπορῇς πῶς ἂν ἢ ἀκόντων τῶν ἀληθῆναι, δὲ γέ τι πλημ
» μεληθῇ, μαθεῖν δυνήσῃ. ὅστις δ' δὲ ὧν ἱππέων ἀφ' πολλῶν διεξελθὼν ᾠόγμος,
» ὥστε καὶ βουλεῦσαι γλίνηται, μηδὲν αὐτὸν ἡ ἡλικία ἐμποδιζέτω τοσὸς ὃ μὴ οὐ καὶ
» ἐς ὃ σῶν ἑδρίων καταλεχθῆναι, ἀλλ' ἐσγραφέσθωσάν καὶ οἵδε ἐκείνων, κἂν λελοχα-
» γηκότες ἴωσιν ἐν τοῖς πολιτικοῖς γρατοπέδοις ὧσι, πλεῖν τῶν ἐν τῇ τεταγμένῳ ἐ-
» γραλωμένων. τούτων μὲν γὰρ ὧν καὶ φορμοφορησόντων, ἐς λαρκοφορησόντων, ἢ
» αἰσχρὸν ἐς ἐπονείδιστόν ἐστιν ἐν τῇ βουλευτικῷ τινας ἐξεταζέσθαι. ἐκ δὲ δὴ ὧν ἀπ'

ee.i.

φορμοφορησόντων
λαρκοφορησόντων

ἐξετάζεσθαι ei
gr

» ἀρχῆς ἑκατονταρχησάντων σφῶν κωλύσῃ τοὺς βουλομενωτάτους αὐτῷ μεταλαμβάνειν.
» τοῦτ' μὲν οὖν τὴν βουλὴν τῶν, τήν τε ἱππάδα, ζῶντά σοι συμβουλεύω, ἐ νὴ δία καὶ
» ἐκείνα, ἵνα ἕως τε ἔτι παῖδές εἰσιν, ἐς τὰ διδασκάλια συμφοιτῶσι, καὶ ἐπειδὴ ἐς
» μειρακία ἀκμάσωσιν, ὁπότε τοὺς ἵππους καὶ ὁπότε τὰ ὅπλα τρέπωνται, διδασκά-
» λοις ἑκατέρων δημοσίᾳ μανθάνωσιν ἐμμίσθοις ἔχοντες. ὕστω γὰρ ἂν ἐκ παίδων πρὸς
» ὅσα χρὴ ἄνδρας αὐτοὺς γιγνομένους ὑπάρχειν καὶ μανθάνοντες καὶ μελετῶντες, ὑπάρ-
» χοντά σοι ἥδιστα ποιήσουσιν. ὧν γὰρ ἄρχονται τ' ἄρχειν, οὐτέ τι ὄφελός
» ἐστι, δεῖ μὴ μόνον αὐτὸν σοὶ ἃ προσήκει ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν ὅπως ὡς ἄρι-
» στα ἔχουσα γίγνωνται, προνοεῖν. τοῦτο δ' ὑπάρξειεν ἂν σοι, ὅταν μὴ ἐάσῃς αὐτοὺς ὅσα
» βούλονται προάγειν, ἐπειτ' ὑπὲρ μικρῶν τοῖς ἁμαρτάνουσιν, ἀλλ' ἀνδρῶν τε πλημ-
» μελήσαντα, προδιδάσκῃς πρῶτον ὅσα ἀσκήσαντες, χρῆσι μᾶλλον καὶ σοὶ καὶ
» ἑαυτοῖς καὶ
» μήτε δι' ἀνήλωσιν, μήτε δι' ἀνάγκην τινὰ ἀναγκαίαν ἐπιφέρῃς, μήτε πλοῦτον,
» ὑπὲρ ἃ χρὴ ἀνδρὸς προφάσιν παρέχῃς, μήτε δι' ἀνάγκην τινὰ κίνδυνον προσποιήσῃ. πολλοὶ γὰρ φοβούμενοι μὴ καὶ σοὶ τοιού-
» τον τι καὶ φθονηθῶσι καὶ κινδυνεύσωσι, πολλὰ καὶ δύαξια ἑαυτοῖς ποιοῦσιν, ὡς καὶ ἀσφα-
» λέστερον ἀπ' αὐτῶν βιωσόμενοι. κἀκ τούτου ἐκείνοι μὲν θεοιῶνται, ὡς καὶ αὐτὸ τοῦτο
» ἀδικούμενοι, ὃ μὴ δοκεῖν ἐξῆναι σφίσιν ὀρθῶς ζῶν· παρ' ἀρχόντων αὐτῶν καὶ ξυ-
» μία ἅμα, ἀγαθῶν ἀνδρῶν προσιόντων, ἐ κακοδοξία τῆς αἰτιάσεως συμβαίνει. μήτ'
» οὖν προΐδης ποτὲ τοῦτο προσιὸν, μήτ' αὖ δείσῃς, ὅτι ζαφεὶς τέ τις καὶ παιδευ-
» θεὶς, ὡς ἐγὼ λέγω, νεώτερόν τι ἐκμήσῃ. πολὺ γὰρ τοὐναντίον, τοὺς τε ἀμαθεῖς καὶ τοὺς
» ἀσελγεῖς κατοστοτεῖν δεῖ. οἱ μὲν γὰρ τοιοῦτοι πόνοι ἁπλῶς καὶ τὰ αἴσχιστα καὶ τὰ δύ-
» νατα προῆγον μὲν ἐς σφᾶς αὐτοὺς, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τοὺς ἀνδρίους ῥᾳδίως ποιοῦν προσά
» γειν. οἱ δὲ δὴ καλῶς τραφέντες τε ἐ παιδευθέντες ὅτ' ἀνδρὸν τινὰ ἀδικεῖν προσα-
» ισθωνται, καὶ πρώτων ἥκιστα ὃν τῆς τε ζωφῆς καὶ τῆς παιδείας αὐτῶν ὑπομνήσεται.
» μὴ οὖν τις καὶ κακὸς καὶ ἀλάστωρ γένηται, μηδὲν αὐτῷ τοιοῦτον ὑπάρξῃς, ἐξ οὗ
» δόνον τι δράσαι δυνήσεται· καὶ γε καὶ ὡς νεοχμοῦσθαί τι, καὶ βιάζεσθαι καὶ κλαπῆναι.
» μὴ γὰρ δὴ φοβηθῇς ὅτι σε αἰτιάσεται ὡς ὑπὸ σοῦ τοῦτο, μὴ γε πρὸ ὧν ἔρηκα προσή-
» κῃς. σὺ μὲν γὰρ σοῦ ἀμαρτήσῃ, τὰ ἀδικήσαντα τιμωρησάμενος, ὥστε σὸν τὸ ἁμάρτη-
» μα ἐξ καίσας ἀνὰ τὸ μόνον· ἐκεῖνον δὲ δὴ πάντες δικαιώσουσιν, ὅτι καὶ ζωφῆς ἐ παι-
» δείας τῆς αὐτῆς τοῖς ἀνδράσι μεταχών, ἐπεβούλευσέ σοι. ταῦτ' μὲν οὖν τοὺς βουλευ-
» τὰς τοὺς τε ἱππάδας ζῶντα μενέσθω. τοὺς δ' δὴ στρατιώτας ἀθανάτους ἔκτε τὸ πολι-
» τῶν καὶ τὴν ὑπηκόων τὴν τε συμμάχων, τὴ μὲν πλείστης, τὴ δὲ ζάπλοις, καὶ ἑκά-
» στου ἔθνους, ὅπως μὴ ἡ χρεία τῶν προσταγμάτων ἀπαιτῇ, δέφεσθαι προσήκει, καὶ αὖ-
» τοὺς ἀεί τε ὄντας τοῖς ὅπλοις ἔτι), καὶ τὴν ἄσκησιν τὴν πολεμικὴν διαπαντὸς ποιεῖσθαι
» δεῖ, καὶ μάλιστά τε ὄντας τοῖς ὀπτικωτάτοις χωρίοις κατεσκευασμένους, καὶ χρόνον
» ἄκπον στρατευομένους, ὥστέ τι αὐτοῖς καὶ τοῦ γήρως τῆς ἡλικίας προϊέναι. οὐ-
» τε γὰρ ὅτι τὴν καιρὸν βοηθείαις ὑσὶν ἔτι χρῆσθαι δυναίμεθα, αὐτοί τε τοσοῦτον
» ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἑκατίων ἀπέρτημενοι, καὶ πολεμίοις ἑκασταχόθι προσοικοῦν-
» τας ἔχοντες· δύ τε ὑπιζέφωμεν πᾶσι τοῖς ὄν τῇ ἡλικίᾳ οὖσι καὶ τὰ ὅπλα κεκτῆ-
» σθαι, καὶ τὰ ἐμπολέμια ἀσκεῖν, σάσεις καὶ πολέμους ἀπ' αὐτῶν ἐμφύλιοι ἀεὶ γιγνή-
» σονται· καὶ μᾶλλον καὶ κωλύσαντές σφας ζῶντα ποιεῖν, ἔπειτα συμμαχίας ὑπ' αὐτῶν

» ὑπ' αὐτῶν δεηθῶμεν, κινδυνεύσομεν ἀπείρεσις τε καὶ ἀγυμνάστοις στρατιώ-
» ταις ἀεὶ χρώμενοι. ἀφ' μὲν δὴ τοῦτα γνώμης ποιοῦμαι, τοῖς μὲν ἡμῖν πόνους
» μὲν τε ὅπλων καὶ μὲν τειχῶν ζῶν· τοῖς δὲ ἐρρωμενεστάτοις καὶ βίου μάλιστα δεο-
» μένοις καταλέγεσθαί τε καὶ ἀσκεῖν. αὐτοί τε γὰρ ἄμεινον πολεμήσουσι, τοῦτο μόνῳ
» τῷ ἔργῳ σχολάζοντες, καὶ οἱ λοιποὶ ῥᾷον γεωργήσουσι, ἐ ναυτιλιῶνται, ἐάτε δημό-
» τῃ εἰρήνῃ προσήκοντα προάξουσι, μήτε ἐκβοηθεῖν ἀναγκαζόμενοι, καὶ προφύ-
» λακας σφῶν ἑτέρους ἔχοντες· τό, τε ἀκμαιότατον καὶ ἰσχυρότατον, ἐ ἐκκλησίας μά-
» λιστα ζῶν ἀναγκαζόμενον, ἁπλούστατα προφήσεται, καὶ ὃ λοιπὸν πᾶν ἀκινδύνως βιώσε-
» ται. ἀπόδεν οὖν χρήματα καὶ ἐς τούτους καὶ ἐς τὰ ἄλλα τὰ ἀναγκαιότατα ἔσται ἐγὼ καὶ
» τοῦτο διδάξω, συμβὰν ἐκεῖνο ὑπειπών, ὅτι κἀν δημοκρατηθῶσι, πρώτους που χρη-
» μάτων δεησόμεθα. οὐ γὰρ οἷόν τε, οὔτ' ἀνδρὸς στρατιωτῶν ἡμᾶς σώζεσθαι, οὔτ' ἀμαθεῖ
» νας τραφῆναι. μὴ οὖν ὡς καὶ τῇ μοναρχίᾳ μόνῃ τῆς ἀναγκαίας τὴν χρημάτων
» ἀθεσίσεως προσηκούσης βαρυνώμεθα, μηδὲ δι' αὐτὸ καὶ ἀπ' ἐκείνης ἀποδεπτώ-
» μεθα, ἀλλ' ὡς καὶ πάντως ἀναγκαῖον ὂν ἡμῖν, ὅπως ποτ' ἂν πολιτευώμεθα, καὶ ἀρ-
» γυρίζεσθαί τινα, οὕτω βαλλώμεθα. φημὶ τοίνυν χρῆναί σε, πρῶτον μὲν ἀπάν-
» των τὰ κτήματα τὰ ὄν ὦ δημοσίᾳ ὄντα (πολλὰ δὲ ταῦτα ὁρᾷ ἀφ' τοῖς πολέμοις
» γεγονότα) πωλῆσαι, πλεῖστα ὀλίγων τ' καὶ πάνυ χρησίμων σοι καὶ ἀναγκαίων, ἐ ὃ ἀρ-
» χαῖον τοῦτο πᾶν ὅτι μετοίκοις ὑσὶ πολίοις ἐκδεδώκασι. οὕτω γὰρ ἡ τε γῆ ἐνεργὸς
» ἔσται, δεσπότας ἀνυπευθύνους δοθεῖσα, καὶ ἐκεῖνοι ἀφορμὴν λαβόντες, ἀνπορώτεροι γε-
» νήσονται), τό, τε δημόσιον διαρκὲς καὶ ἀθάνατον προσοδον ἕξῃ. εἶτα συλλογίσασθαι
» ζῶντά τε καὶ τἄλλα ὅσα ἐκ τε μεταλλείας, καὶ εἰ δηπόθεν ἀνόθεν βεβαίως δυνατὰ
» προσιέναι, καὶ μετατοῦτο ἀντιλογίσασθαι μὴ μόνον τὰ στρατιωτικὰ, ἀνυπὰ καὶ τἄλλα
» πρῶτα δι' ὧν πόλις καλῶς οἰκεῖται, καὶ προσέτι καὶ ὅσα ἐς τε τὰς αἰφνιδίους στρατείας,
» καὶ ἐς τὰ λοιπὰ ὅσα εἰώθεν ὀπτὰ χαιρὸν συμβαίνειν, ἀναγκαῖον ἔσται δαπανᾶσθαι,
» καὶ ἐκ τούτου προὸς πᾶν ὃ λῆπον φόρον τε ὀπιτάξαι πᾶσιν ἁπλῶς τοῖς ὀπικαρ-
» πίαν τινὰ ὧν κεκλημένῳ αὐτὰ πρέχοισι, καὶ τέλη καταξῆσαι πρὸς πᾶσιν ὧν ἄρ-
» χομεν. καὶ γὰρ καὶ δίκαιον καὶ προσῆκόν ὅστι, μηδένα αὐτῶν ἀτιμον εἶ), μὴ ἰδιώτην,
» μὴ δῆμον, ἄτε καὶ τῆς ὠφελείας τῆς ἀπ' αὐτῶν ὁμοίως τοῖς δήμοις ἀπολαύσοντας, καὶ
» σφῶν ἐκλογέας τοὺς ὀπτιθησομένους ἑκάστοτε ποιῆσαι, ὡστε αὐτοὺς πᾶν ὃ τῶν
» τῆς ὀπιθησείας αὐτῶν χρόνῳ προσῆκον ἐς ἁπάντων τῶν προσόδων ἐσπροσφέρειν.
» τοῦτο γὰρ καὶ ἐκείνοις ῥᾴω τὸν εἰσπραξιν ποιήσῃ, καὶ τοῖς διδοῦσί τι ὠφέλιμον ὂν
» χαλεπὴν πρέξῃ, λέγω δὲ ὃ κατ' ὀλίγον σφᾶς ἐν ταῖς ἐξέσεσιν ὅσα ὀφείλουσιν εἰσ-
» φέρειν, καὶ μὴ βραχὺ ῥᾳδυμήσαντας χρόνον, ὀπιχεφάλαιον θέντα πρῶτα ἐσάπαξ
» ἀπαιτεῖσθαι. καὶ ὂν ἀγνοεῖ μὲν ὅτι τινὲς τῶν τε φόρων ἐ ὧν τελῶν καθῆσαι μόνων
» ἀφεθήσονται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο οἶδα, ὅτι ἂν μήτε προσεπηρεάζωνται, καὶ τῷ ἔργῳ
» πειθῶσιν, ὅτι πρῶτα ζῶντα καὶ ὑπὲρ τῆς ζωτηρίας σφῶν, καὶ ὑπὲρ τὰ λοιπὰ
» ἀδεῶς καρπεῖσθαι, σωφρονίσουσι, καὶ προσέτι τὰ πλείω αὐτῶν οὐχ ἕτεροί τι-
» νες, ἀλλ' αὐτοὶ ἐκεῖνοι, οἱ μὲν ἄρχοντες, οἱ δὲ ὀπιθησόμενοι, οἱ δὲ τραφησόμενοι λή-
» ψονται, καὶ πάνυ πολλῷ χαίρειν ἐίσονται σοι, βεβαίᾳ ἀπὸ πολλῶν ὧν ἂν μηδὲν ἐπη-
» ρεαζόμενοι καρπῶν), διδόντες, δῆλός τε καὶ ὁρῶσί σε σωφρόνως τὸ διαιτώμενον, καὶ
» μηδὲν μάτην πράσσοντα. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἰδὼν σε προὸς μὲν τὰ οἰκεῖα φιλοπό-

Vetustissimi oraculi

Exuberat lanus

De Ingratis Nota

Multes immortales

τὰ χρήματα τῶν καὶ ἀπὸ τούτων ξ

ἐπιπρεαζόμενοι

» ζαντον, ωσ̓ες δὲ ζὰ κοινὰ ἀφῃδέσατον ὄντα, ἐθελοντεὶ σωλελέσθέ τι, καὶ ἀσφάλειαν κὴ
» δ̓ποδείαν ἑαυτ̃ ὃ σὲ πλουτεῖν εἶ) νομίζων; χρήματα μὲ δὴ κ̓ πάνυ πολλὰ ὑπ̓ρ-
» ξδεν δ̓ν. ζὰ δὲ δὴ λοιπὰ τόνδε ὃν τ̃ρόπον διοικεῖν σοι π̓ραγῶ. ὃ μὲν ἄρχων τοῦτο κὴ
» κατακόσμ̃ πάσῃ πολυτελείᾳ, κὴ ὀπτιλάμπρως πρωτεύειν ἐδ̓ῃ πρωτηγύρεων. ωσ̓ε σήκει
» τὲ γὸ ἡμᾶς πολλῶν ἄρχοντας, ὃν πᾶσι πρώτων ὑπ̓αρξέχειν, καὶ φέρῃ πως κὴ ζὰ τοι-
» αῦτα ωσ̓ός τε τοὺς συμμάχους αἰδῶ, κὴ ωσ̓ὸς τοὺς πολεμίους καταπλῆξιν. ζὰ δ̓
» δὴ τ̃ ἀνῆων ὧδε δ̓ιέπε. ωσ̓ῶτον μὲν οἱ δ̓ῆμοι μήτ̓ κύριοί τινος ἔστωσαν, μήτε ἐς ὄχ-
» λησίαν τὸ ωσ̃ῶπον φοιτάτωσαν· ὅτε γὸ ἀγαθὸν οὐδὲν φρονήσασι μὲν, ὃ συχὰ
» αὖ ἀεὶ ζαραίξδαι. ὅθεν οὐδὲ ὃν π̓ῤ ἡμῖν δ̃ημον, οὔτε ἐς δικαστήριον, οὔτε ἐς ἀρχαι-
» ρεσίας, οὔτε ἐς ἀνῆον τινὰ τοιοῦτον σύλλογον, ὃν ᾧ τι ὃ χρηματιδῶαι δεῖ, σωτέσαν
» Φημὶ χρεῶαι. ἔπειτα δὲ μήτ̓ οἰκοδομημάτων πλήθυσιν ἢ κὴ μεγέθυσιν ἐπ̓
» ζαναλῶσι χρήσθω, μήτ̓ ἀγώνων πολλῶν ὃ ωσ̓ρωτοδαπῶν μὴθῃώμασι δαπανᾶ-
» σθωσαν, ἵνα μήτε ασουδαῖς ματαίαις ὀκτεύχωνται, μήτε φιλοτιμίας ἀνῆρους
» πολεμῶνται. ἐγέτωσαν μὲ γὸ καὶ π̓ρωτηγύρας κ̓ θεωρίας τινάς, χρεὼς τῆς ἱππ̓οδρο-
» μίας τῆς π̓ῤ ἡμῶν ποιουμένης· μὴ μὲν τοι ὥστε κ̓ ὃ δ̓ημόσιον, ἢ κ̓ τοὺς ἰδίους οἴκους
» λυμαίνεαθαι, ξένον τέ τινα μὴαλκάζειν π̓ῤ αὐτῶν κ̓ ὁπλοῖς μὴθῃίσκειν, καὶ σίτησιν
» ἀθάνατον πᾶσιν ἁπλῶς τοῖς ἀγῶνα δ̓ίνα νικήσασι δ̓ίδοαθαι. τοιὰς τε γὸ ὑ̓πόρους
» ἄλογόν ἐστιν ἔξω τι τῶν πατρίδων μὴαλκαστοὺς δαπανᾶν, καὶ τοῖς ἀγωνισᾶς ἀπό-
» χρη τὰ ἆθλα ζὰ π̓ῤ ἐκάστοις ὑθέμενα, χρεὼς ἢ εἴ τις αὐτῶν ὀλύμπια, ἢ πύθια, ἢ
» ἴνα ὁ̓ντῶσθαι ἀγῶνα δὴ ἔλοιτο. τοιὰς γὸ τοιούτους μόνους σιτεῖσθαι δεῖ, ἵνα μήτε αἱ
» πόλ̃ς μᾶτίω ὀπτιτείλωνται, μήτε ἔξω τῆς τῶν̓ ἀξιοπίκων ἀσκῆ, δωμάμυος ἀνῆο τι
» χρησιμώτερον κ̓ ἑαυτ̃ κ̓ τ̃ κοινῷ μελέαν. ωσ̓ὶ μὲ οὖν τούτων ζῶτα γινώσκω.
» ζὰς δ̓ ἱππ̓οδρομίας ζὰς δὴν ὧν γυμνικῶν ἀγώνων ὀπτιθελυμώας οὐχ ἥκιστα μὴ
» δεῖν ἀνῆα τινὰ πολὺ ποιῆν ὀπτιτρέπειν, ὅπως μήτε χρήματα παμπλῆθη εἰκῆ ωσ̓ὸς
» πολλύνται, μήθ̓ οἱ ἀθλοθῶποι κακῶς ὁ̓κμάζωσιν), ὃ τὸ μέγιστον, ἵνα οἱ γρατευόμυοι
» τοῖς ἀρίστοις ἵππ̓οις ἀφθόνως χρῆσθαι ἔχωσι· τοῦτο μὲν δὴ ὅσῳ ζῶτα ἀπαγορθύω
» πᾶσι μηδαμῶθι δῆλοι, πλὶω ὁ̓ντῶσθαι, γίγνεαζ, ζὰ δ̓ δὴ λοιπὰ ἐμέρίασα,
» ἵν̓ ὐδαπάνοις ζὰς ἁπλαύσῃς κ̓ τ̃ θεωρημ̃ κ̓ τ̃ ἀκευσμ̃ ὡς ἕκαστοι ποιῶμυοι,
» κ̓ σωφρονέστερον κ̓ ἀσασιαστότερον δ̓ιάγωσι. μήτ̓ ὃ νομίσματα, ἢ κ̓ σταθμὰ ἢ μέ-
» τρα ἰδίᾳ τῆς αὐτῶν ἐγέτω, ἀλλὰ τοῖς ἡμετέροις κὴ ἐκεῖνοι πᾶσι χρήσθωσ̓. μήτε
» πρεσβείαν τινὰ ωσ̓ὸς σε, πλὶω εἰ ωσ̃γμα τὸ ζ̓ῆμα γνώσεως ἐχόμυον εἴη, πεμπέ-
» τωσαν, ἀγὰ πᾶ̃ τε ἔχοντι σφῶν δ̓ηλοῦτωσαν ὅσα βούλονται, κὴ δ̓ ἐκείνῳ σοὶ
» ζὰς ἀξιώσ̃ς ὅσας μὴν δοκιμάσῃ ωσ̓οσφερέτωσαν. οὕτω γὸ οὔτ̓ ἀμῆγώσοισί τι,
» οὔτ̓ ἀργῶς δ̓ῆμ̃ωσ̓έξονται, ἀλλ̓ ἀκεραίους ζὰς ἀποκρίσ̃ς μὴν δαπάνης ἢ κὴ
» ωσ̓ῆγματείας ἑνὸς λήψονται. κ̓ μὲν τοι κὴ ζ̓ἄλλα ὧδ̓ μοι δοκῆς ἄριστα δ̓ιά-
» τάξαι, μὴν ωσ̓ῶτον μὲν ζὰς πρεσβείας ζάς τε ὧδε τῶν πολεμίων κὴ ζὰς ὧδε τῶν
» σατράπων κ̓ βασιλέων κὴ δ̓ήμων ἀφικνουμένας ἐς ὃ στρατήδριον εἰσαγάγῃς (ζὰ τε
» γὸ δ̓ῆλα κὴ σημεῖον κὴ ἀξιόλογόν ὅτι τό, τε τ̃ βουλῇ ωσ̓ρῶτον κυρίαν δοκεῖν εἶ),
» κ̓ ὃ πολλοῖς τοῖς μὴτιπάλοις τῆς ἀγνωμοσύνης αὐτῶν φαίνεαζ) ἔπειτα ὃ ἅπαν-
» τα ζὰ νομοθετούμυα δ̓ἰ αὐτῶν ποιῆ, ζ̓ μηδὲν τῶν̓ ὧδε πᾶν δ̓ῆ̃ ὅτι πρῶτος ὁμοίως
» φέρῃ, πλὶω τῶν̓ ἐκείνης δογμάτων. οὕτω γὸ τό, τε ἀξίωμα ὃ τῆς ἀρχῆς μᾶλλον
δὴ βεβαιοῖτο,

» δὴ βεβαιοῖτο, κὴ ζὰ δικαιώμαται ζὰ ὁ̓κ τῶν̓ νόμων κὴ δὴμαφίλογα κὴ δ̓ῆλα
» πᾶσιν ἅμα γίγνοιτο. τέτ̃ν, δὴ τοὺς τε βουλευτὰς τοὺς ὁ̓κ τῆς ἀρουσίας, κὴ τοὺς
» παῖδας, ζὰς τ̃ γνωμᾶχας αὐτῶν, δὴ ποτὲ ἴνα αἰτίαν ζαρυτέραν, ὥστε ὃν ἀγόντα
» σφῶν δὴμίαν, ἢ φυγῶ, ἢ ζ̓ θάνατον ὀφείλῃ, λάβωσιν, ὑ̓πό τε βουλευτήριον ὑ-
» πάγῃς, μηδὲν ωσ̓ὸς καταγνοῖς, καὶ ἐκείνῳ πᾶσιν τ̃ ωσ̓ὲ αὐτὸ δ̓ῆφ̃ψηφισιν ἀκέραιον
» ὀπτηρέπ̃ς, ἵν̓ οἵ τε ἀδικοιῶντές τι, ὃ πᾶσι τοῖς ὁμοτίμοις ζ̓ῆγεχόμυοι κολάζων) χω-
» εἰς τὸ σὸν φόβον, ζ̓ οἱ δ̓ῆμοι ζῶν̓ ὁρῶντες βεκτίους γίγνωνται, φόβῳ τὸ μὴ ζ̓ αὖ-
» τοὶ ὀκοδημοσιδῶσιν. κὴ ζῶν τα μόνοι ωσ̓ὲ ἐκείνων τ̃ ἀδικημάτων, ωσ̓ὶ ὧν οἵ
» τε νόμοι κεῖνται, καὶ αἱ κρίσ̃ς αἱ κατ̓ αὐτοὺς γίγνονται, λέγα ὃ γὸ, ὅτι ὃς ζ̓οιδόρησό
» σε, ἢ καὶ ἕτερόν τι δ̓ικεπιτήδ̃ον εἶπε, μήτε ἀκούσῃς ποτὲ κατηγορῶντός τινος, μήτε
» ἐπτεξέλθῃς. αἰσχρὸν μὲν γὸ ὃ πιστεύειν ὅτι ὃς μήτ̓ ἀδικῶν τά σε κὴ δ̓ιεργετοῦντα
» πᾶσιν ωσ̓ε πλάκισε, καὶ μόνοι τοῦτο ποιοῦσιν οἱ κακῶς ἄρχοντες· ὁ̓κ γὸ τῆ
» σωφρόνος κ̓ ὃ πιστὸν ὧν λεγομένων εἰρῆσ̃ τεκμήριον). δ̓ικνοῖ δὲ καὶ ὃ χαλεπαί-
» νῃν ὅτι τοῖς τοιούτοις, ἃ εἰ μὲ ἀληθῆ εἴη, χρῆσιμον ὅτι μὴ ποιῆν· εἰ ζ̓ ψευδῆ, μὴ ωσ̓ε-
» ποιῆσθαι, ὡς πολλοί γε ἤδη ζ̓ῆφ̃ τούτου πολὺ πλείω κ̓ χαλεπώτερα λογοποιῆσ̃
» καθ̓ ἑαυτῶν ἐποίσθ̓. ωσ̓ὶ μὲν οὖν ὧν λόγῳ τι ωσ̓ερπακίζειν αἰτιαζομένων
» ζῶτ̓ ἐγὼ φρονῶ· χρεῖττον τὲ γὸ κ̓ ὑ̓ψηλότερον πάσης ὑ̓βρεως εἶ) σε χρῆ, κ̓ μηδ̓
» ἐς ἑποιαν̓ ποτε μήτε αὐτὸν ἀφικνεῖσ̃, μήτε τοὺς ἀνῆος ωσ̓ερ ἀγῶν, ὃν δυνάται τις
» ἀσεληνάζειν τι εἰς σέ, ἵν̓ ὡς ωσ̓ὶ τῶν̓ θεῶν, οὕτω κὴ ωσ̓ὶ σοῦ φρονῶσιν, ὅτι σεπτὸς εἶ.
» μὴν δὲ δὴ τις ὀπτιβουλεύῃ σοι αἰτίαν λαβῆ (γένοιτο γὸ δὴν τι κ̓ τοιοῦτον) αὐτὸς μὲν μη-
» δὲν ωσ̓ὶ ἐκείνου τι μήτε δικάσῃς, μήτε ωσ̓οδιαγνῶς (ἄτοπον γὸ, ὃν αὐτὸν κὴ κα-
» τήγορον κὴ δικαστὴν γίγνεαθαι) ὅτι δὲ δὴ τῶ βουλεύ̃ αὐτὸν ἀγαγὼν, ἀπολογή-
» σαθαι τ̃ ποιῆσον, κἂν ζ̓ῆγεζῆ, κόλασον μετελάσας ὡς οἷόν τε ὅτι τ̃ μίαρῆμα,
» ἵνα κὴ πιστευθῆ ὃ ἀδίκημα· χαλεπώτατα γὸ οἱ πολλοὶ πείθονται, ὅτι τοὺς ἀσπλος
» ὧν ὀπτιβουλεύ̃ τῶ ὡπλισμένῳ, κ̓ μόνος δὴν οὕτως αὐτῶν τύχοις, εἰ μήτε ωσ̓ὸς
» ὀργὴν, μήτ̓ ἀνῆκέστως ἐφ̓ ὅσον γε κ̓ ἐνδέχῃ) τῶν̓ ὑμωείαν αὐτ̃ ποιοῦ. λέγω δὲ
» ζαῦτα χωρὶς, ἢ εἴτις γρατευμά τι ἔχων, δὴ τικρὸς ἐπθυμαζαῖ. ωσ̓ὲ γὸ δικαίζεαζ
» ὃν τοιοῦτόν που ωσ̓οῆκεν, δὴν̓ ὲν πολεμίου μοίρᾳ κολάζεαθαι. ζαῦτά τε δὴν οὕτω
» κ̓ ζ̓ἄλλα ζὰ πλῆσα ζὰ μέγιστα τῶν̓ τ̃ δ̓ημοσίῳ ωσ̓οῆκόντων τῇ ἀρουσίᾳ δυατι-
» θῆ. ζὰ τε γὸ κοινὰ κοινῶς διοικεῖσ̃ δεῖ, κ̓ ἔστ̓ που πᾶσιν δὴν̓ θεῶν̓ ποις ἔμφυτον κὴ ὃ
» χαίρῃν ἐφ̓ οἷς δὴν̓ ὧδε τῶ κρείττονος, ὡς καὶ ἰσότιμοι αὐτῷ ὄντες, ἀξιωθῶσι, κὴ ὃ
» πόθεν ζὰ μ̃ σφῶν ἴνι γνωσθέντα κὴ ἐπαινῆν, ὡς οἰκεῖα, κ̓ ἀγαπᾶν, ὡς ἀθαίρε-
» τα. ἐς μὲν δὴν τὸ βουλευτήριον ζὰ τοιαῦτα ἐσφέρεσθαι φημὶ χρεῶν, καὶ ωσ̓ὲ μὲν
» τῶν̓ ἀνῆων ωσ̓όλεως ὁμοίως τοῖς ωσ̓όλεσι γνώμην δ̓ιδόναι· ὅτε μὲν δὴ κατηγορῆται
» τις αὐτῶν, μὴ ωσ̓όλεως, πλὶω δὴν τις ἢ μηδὲ ωσ̓τω βουλεύ̃, ἢ ζ̓ ὃ τοῖς ἱεραμβυκό-
» σιν ἔξω ὧν χρίνηται. ἄτοπον γὸ, ὃν μηδέ ωσ̓τω δεδημῳ̃γκότα, ἢ ἀγορανομηκότα, ψῆ-
» φον κατά τινος τῶν̓ τοιούτων φέρῃν, ἢ μὴ δία τούτων τινὰ κ̓ ὧν ἐγρατηγηκό-
» των, ἢ ζ̓ ἐκείνων, κ̓ τ̃ ὑ̓παίθ̓ κότων. ἀνῆ οὖν μὲν ὅτι ωσ̓όλεως τὸν τὸ ἀποφή-
» ναθαι ἐξουσίαν ἐγέτωσαν· οἱ δ̓ ἀνῆοι ὅτι τε τοῖς ὁμοίοις ζ̓ ὅτι τοῖς ὑ̓ποδεεσέ-
» στερις. δίκαζε δ̓ κὴ αὐτὸς ἰδίᾳ τάτε ἐφέσιμα κ̓ ζὰ δυάπομπιμα, ὅσα δὴν̓ ωσ̓ὸς τε
» τῶν̓ μειζόνων ἀρχόντων, καὶ ωσ̓ὸς ὧν ὀπτιτύπων, τ̃ τε πολιάρχου κὴ τ̃ ὑ̓πο-

Indignares eundé esse & iudicé & accusatoré

» ιμητού, καὶ ὧν ἐπῆρχον, τῶ τε νὺν ὄντων ὀβριστοποιῶντες καὶ τῶ νυκτοφυλακιῶντος
» ἀφικνῆται. μήτε γὰρ αὐτόδικος, μήτ' αὐτοτελὴς οὔτω τις ὁ πολίτης ἔστω, ὥστε μὴ
» οὐκ ἐφέσιμον ἀπ' αὐτοῦ δίκην γίγνεσθαι. ταῦτά τε οὖν κρίνειν, καὶ περὶ τῶν ἱππέων, τῶ
» τε ἑκατονταρχῶν τῶν ἐκ τῶ καταλόγου, καὶ ὧν ἰδιωτῶν ὧν πρῶτον, ὅταν περὶ
» θανατώσεως, ἢ καὶ ἀτιμίας λυσιτελῆ ἀγωνίζωνται. σοὶ γὰρ δὴ ταῦτα μόνῳ προσ-
» κείσθω, ὃ μηδεὶς ἄλλος περὶ αὐτῶν αὐτὸς καθ' ἑαυτόν, δι' ἄλλου εἶπον, δικαζέτω.
» μὴ γὰρ δὴ σου ἀεὶ μόνοι οἱ συνήμοσποι καὶ τῶν βουλευτῶν ὁ τῶν ἱππέων, ἤδη δὲ καὶ
» ἕτεροί τινες ἔκ τε ὧν ὑπάλληλοι κόσμου καὶ ἐκ τῶν ἐστρατηγηκότων ἀεί τινες ἀποκλη-
» νωσκέτωσαν, ἵνα σύ τε ἐκεῖς ἔξοπις αὐτῶν ἀκριβέστερον ἐν τούτῳ προκαταμαν-
» θάνων, ὀρθῶς σφίσιν ἔχῃς χρῆσθαι, καὶ ἐκεῖνοι προσσυνηγόρηνοι τοῖς τε ἤθεσι καὶ
» τοῖς βουλεύμασί σε, οὕτως ἐς τὰς τῶν ἐθνῶν ἡγεμονείας ἐξίωσι τὰς μέλλουσι γνώμας
» αὐτῶν μὴ φανερῶς, ὅσῃ γε ὁ ὀβριστὴς ἀκριβεστέρας δέοι, διαπτώθανον, ἵνα
» μὴ τοῖς προσήκουσι σφᾶν ἐφεπόμενοι, κατοκνῶσι παρρησιάζεσθαι, ἀλλ' ἐς χεῖρα
» μαστεῖα χαφόμενοι, οἷς αὐτὸς μόνος ἐντυχών, ὑπὲρ τῶ μηδενὶ δήμῳ ἐκδήλοις
» αὐτὰς γίγνεσθαι, διὰ τέλους αὐτὰς ἀπαλείφεσθαι κέκλυε. οὕτω γὰρ μάλιστα τὴν
» ἐκείνου γνώμην διακριβώσας, εἰ ἀνέλεγκτον αὐτὴν τοῖς δήμοις πιστεύσαι
» ἔστεται καὶ μόνοι ὁ τοὺς τὰς δίκας τὰς τε ὀβριστὰς καὶ τὰ ψηφίσματα τῶν πό-
» λεων, τὰς τε ὧν ἰδιωτῶν αἰτιώσῃς, καὶ ὅσα δήμα τῆ τῆς ἀρχῆς διοικήσῃ προσήκει,
» συνεργοὺς τέ τινας καὶ ὑπηρέτας ἐκ ὧν ἱππέων ἔχε· ῥᾴων τε γὰρ οὕτως ὡς ἔχασα
» διακωρήσῃ, καὶ σὺ οὔτ' ἀγνωμόνων σφᾶς ἔσῃ, οὔτ' αὐτουργῶν ἐκκαμῇ. πρὸς τε
» παρρησίαν πρὸς τοὺς βουλεύμασι καὶ ὁτιοῦν συμβουλεύσαί σοι, μὴ ἀδείας νέμε.
» δύτε γὰρ ἀρεσθῆς τοῖς λεχθεῖσιν ἐκ αὐτοῦ, πολλὰ ὠφελήσῃ, δύτε καὶ μὴ πειθῆς,
» οὐδὲν βλαβήσῃ· καὶ τοῖς μόνοις τυγχάνειν τῆς γνώμης, καὶ ἐπαινῆ καὶ τιμᾶ. τοῖς γὰρ
» ἐκείνων ἐξορμήσιν αὖθις ἀδοκιμήσῃς. τοῖς δ' ἁμαρτάνουσι μήτ' ἀτιμάσῃς πο-
» τε, μήτ' αἰκίσῃ. τὸ γὰρ δίκαιον αὐτῶν δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' οὐ τὸ σὸν ἐκ τυχεῖν
» μεμφεσθαι. ὃ δὴ αὖθις οὖν καὶ ὅτι ὧν πολεμικῶν φυλακῆς, καὶ μήτε ὅτι δυστυ-
» χία ἀκουσίῳ χαλεπήνῃς τινί, μήτε ἐπ' αὐτυχίᾳ φθονήσῃς, ἵνα καὶ προθύμως καὶ
» ἡδέως πάντες σοὶ σὺν κινδυνεύσωσι, πιστεύοντες ὅτι οὔτε παίσονταί τι κολα-
» σθήσονται, οὔτε καταγελασθήσονται ὑπὸ βουλευτῶν πολλοί γε ὄντες ὧν ὁ
» κρατῶν ἐλάττων φθόνον φοβούμενοι, σφᾶς αὐτοὺς μᾶλλον ἢ καταπροέσθαι προσεί-
» λοντο· καὶ ἐκ τούτου ὁ μὲν ἀσφαλὴς αὐτοῖς ἔσται, ὁ δὲ δημοσίᾳ ἐκείνοις προσρέ-
» φυτο. ὥστε αὖθις ὁ πλοῦτος ἀπ' ἀμφοτέρων, καὶ ὧν χρόνων καὶ ὧν ἀμεινόνων ἀπο-
» λαύσῃ μηδέποτε θελήσῃς, λόγῳ μόνῳ, δήμοις, ἔργῳ δ', σαυτῷ φθονήσας πάντ' ὅσα
» τοῖς ἀρχομένοις καὶ φέρειν ἐκ προσῆκε βουλῇ, καὶ λέγε καὶ ποίει. οὕτω γὰρ δὴ μᾶλλον
» παιδεύσας αὐτοὺς, ἢ ταῖς ἐκ ὧν νόμων δυνάσῃς διαπτώσας. ὁ μὲν γὰρ ζῆλος,
» ὁ δὲ φόβος ἔχει, καὶ ῥᾴδιόν τις μιμεῖται τὰ κρείττω ὁρῶν ἔργα γιγνόμενα, ἢ φυλάττε-
» ται τὰ χείρω, ἀκούων λόγῳ κεκωλυμένα· καὶ αὖθις μὲν ἀκριβῶς πάντα προσῆκε,
» μηδεμίαν συγγνώμην ἑαυτῷ νέμων, ὥστε καὶ δῆλον εἶναι ὅτι ὧν ἐκ ἁμαρτήσῃ πάντες
» καὶ ὅσα δὲ εἴπῃς, καὶ ὅσα δὲ ποιήσῃς, μαθήσονται. καθάπαξ γὰρ ἐν ἑνὶ τῆς ὅλης οἰκου-
» μένης θεάτρῳ ζήσῃ, καὶ οὐκ οἶδα τέ σοι ἔσται ὅσον βραχύτατον ἁμάρτημα λαθεῖν.
» οὔτε γὰρ καταμόνας ποτὲ, ἀλλὰ καὶ μετὰ συχνῶν ἀεί τι προσέξεις, καὶ πολυπρα-
γμονοῦσί

» γμονοῦσί πως τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων γιγνόμενα καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται ἥδιστα· ὥστε
» δὲ ἅπαξ καὶ μαθήσῃ σε δῆλα μὲν αὐτοῖς προαγορεύοντα, δῆλα δὲ αὐτὸν ποιοῦν-
» τα, οὐ μὰς ἀπειλὰς σοὺ φοβηθήσονται, ἀλλ' ἃ ἔργα μιμήσονται. ὃν δὲ δὴ τῶν δήμων
» βίον ὀβριστήσει μόνῳ, μὴ μόνοι καὶ χαλεπῶς ἐξέταξε· ἀλλ' ὅσα μὲν ὑφ' ἑτέρων
» τινῶν ἐσάγηται, κρίνε· ὅσα δ' ἂν ὑπὸ μηδενὸς αἰτιάζηται, μηδὲ προσποιοῦ εἰ-
» δέναι, ἔξω ὧν εἰς ὃ δημόσιον πλημμελουμένων. ταῦτα μὲν γὰρ τῆς προσηκούσης
» ὀβριστροφῆς, κἂν μηδεὶς ἐγκαλῇ, τυγχάνει ὀφειλόμενα. τὰ δὲ δήματα τὰ ἰδιωτικὰ ἴσθι μόνῳ,
» ἵνα μὴ καὶ σφαλῇς ποτὲ ἀνεπιτηδείῳ τινὶ ὑπηρέτῃ προσῆς τι ἐγκαλούμενος, μὴ μόνοι
» δὲ ὀξέλεγχε. πολλὰ γὰρ ἡ φύσις καὶ παρὰ τὸν νόμον πολλοῖς ἀμύρτηται ὀξάγα, οἷς αὖ
» μόνῳ ἀκριβῶς τις ἐπεξίῃ, ἢ τινα, ἢ οὐδένα μὲν αὐτῶν ἀτιμώρητον καταλίποι· ἀλλ' ἢ
» ἀνθρώπινος ὁ ὀβριστὴς τῷ νενομισμένῳ πάντα μιγνύῃ, τάχ' ἂν καὶ σωφρονίσθεν
» αὐτοῖς ὁ μὲν γὰρ νόμος κατοι ἰσχυρὰ τὰ κολάσματα ἀναγκαίως ποιούμενος, οὐ δύ-
» ναται τῆς φύσεως ἀεὶ κρατεῖν· τὴν δ' ἀνθρώπων τινὲς λανθάνειν μόνῳ δύξαντες, ἢ
» καὶ μετεῖσιν ποτε νουθετηθέντες, ἀμείνους γίγνονται), οἱ μὲν αἰσχυνόμενοι ἐλεγχθῆναι, οἱ δὲ
» ἀδυνάμενοι πάλιν σφαλῆναι· φανερωθέντες δὲ καὶ ἀπερυθριάσαντες, ἢ καὶ πέρα τῶ
» μετρίου κολασθέντες, ἅτε νενομισμένα πολῖται συνήθεσι, καὶ καταπατοῦσι, καὶ μό-
» νοις ταῖς τῆς φύσεως ὁρμαῖς δουλεύουσι. καὶ ἐκ τούτου οὔτε τὸ πολῖται ἀνδρὶ κολάζειν
» ῥᾴδιον, οὔτε τὸ προσορᾶν φανερὰς τινὰς ἀσελγαίνοντας, ἀνεκτὸν γίγνεται· τὰ μὲν
» δὴ οὖν ἁμαρτήματα ὧν ἀνθρώπων τοιόνδε σοὶ ὂν ἔστω, πλεῖον τῆς πάνυ δυσκέ-
» κων, μεταχειρίζεσθαι πρᾶγμα· τὰ δ' ὀρθῶς ὑπ' αὐτῶν γιγνόμενα καὶ ὑπ' ἄλλων τῶν
» ἀξίαν τῆς ἔργων τιμᾶν. οὕτω γὰρ ἀνθρώπους ἀνδρὶ τε ὧν χρεόν ἀπέ-
» χεσθαι, τῆ φιλανθρωπίᾳ, καὶ ὧν βελτίονων ἐφίεσθαι, τῆ μεγαλοδωρείᾳ μὴ γάρ τοι
» καταδείσῃς μήθ' ὅτι ὀβριεῖ σε ποτὲ ἢ χρήματα, ἢ ἄλλα, οἷς τοὺς ἀγαθοὺς ποι-
» οῦσας ἀμείψῃ· πολὺ γὰρ μᾶλλον ἔγωγε ἥδομαι αὐτῶν τοὺς δὲ τι παθεῖν ἀξίους
» οἶμαι ἡδήσεσθαι, τοσαύτης σοὶ καὶ γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντος· μήθ' ὅτι τινὲς δύ-
» ερετηδέλες, ἀχρείστως τι προέξουσιν· ἔσθεν γὰρ οὕτω καὶ δουλοῖ καὶ οἰκειοῦνται τι-
» να, κἂν ἀνόητος, κἂν ἐχθρὸς ὢν τύχῃ, ὡς ὃ μήτ' ἀδικεῖσθαι, καὶ προσέτι καὶ δὶς
» πάσχειν προσῆκε μόνῳ οὖν τοῖς δήμοις οὕτω σοι προσφέρεσθαι γνώμην δίδωμι· σαυ-
» τῷ δ' ἢ μήτε ἐξάδηλόν τι, μήθ' ὑποφαίνον, μήτε πάντ' ἐν δήμῳ, μήτε πάντ' ἐν
» τῆς βουλῆς ἢ ἔργῳ ἢ καὶ λόγῳ δοθὲν προεῖδης. τοῖς μὲν γὰρ δήμοις κόσμον ἢ πάντ'
» σου ἀμὴ φέρῃ, σοὶ δ' αὐτῷ μεῖζον μόνῳ ἐν ὑπαρχόντων ἔσθεν δὲ δοθείη, ὑποψία
» δ' ἂν καὶ ἀδηλίας πολλὴ προσγένοιτο. ἐκ γάρτοι ὧν μόνῳ δήμων ἔσθεις ἐκὼν τοιοῦτόν
» τι τῶν κατοικῶν τι ψηφίσεσθαι δόκει, πάντα δὲ δήλως αὐτὰ αὖθις πρὸ ἑαυτοῦ λαμ-
» βάνων, οὐχ ὅσον οὐκ ἔπαινον ἴσχε, ἀλλὰ καὶ γέλωτα προσοφλισκάνῃ τὴν τε οὖν
» δήμῳ λαμπρότητα ἑαυτῷ δίδου ὧν ἀγαθῶν ἔργων πάντα σκιάζει, ἐκ εἰκόνας ζω
» γραφῆς μὴ ἢ ἀργυρᾶς μηδέποτ' ὀβριστὴς ἡδέσθης· ἃ γὰρ μόνον δαπανῶνται, δῆμα καὶ
» ἐπιβούλευτοι καὶ ὀλιγοχρόνιοί εἰσιν· δήμας δ' ἐν αὐταῖς ταῖς ὧν δυνάστων ψυχαῖς
» καὶ ἀκηράτοις καὶ ἀθανάτοις ἐξ ἐργασιῶν δημιούργει μὴ μόνοι μηδὲ ναὸν ποτε
» προσίδῃς σαυτῷ ἡμόνον. μάλιστα γὰρ παμπλήθη χρήματα ἐς τὰ τοιαῦτα
» δαπανᾶσθαι πλοῦτος γὰρ ἀκριβὴς
» οὐχ οὕτως ἐκ τὸ πολλὰ καμβαίνειν, ὡς ἐκ τὸ μὴ πολλὰ δυσκόλως ἀθροίζεται, καὶ

Suffragia nó uoce sed tabellis ferenda

ἀγνωμόνων αὐτουργῶν

Libertas loquendi pmittēda omnib

ἁμαρτώσας

De Statuis Aureis & argenteis Nota

Diuitiæ magis augétur nō expendendo q̄m multa capiendo. Vnde illud Magnū uectigal ptimonia

» ἐς δύκλφαν οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν προσήνεται. ἀρετὴ μὲν γὰρ ἰσοθέοις πολλοὶς
» ποιεῖ, χρεοκοπὸς δ' οὐδεὶς πώποτε θεὸς ἐγένετο. ὥστε σοί τε ἀγαθῷ μὲν ὄντι, καὶ
» καλῶς ἄρχοντι πᾶσα μὲν γῆ τερπνότατον ἔδαφος, πᾶσαν δὲ πόλις ναοὶ, πάντες δ'
» οἱ δῶδεκα θεοὶ ἀγάλματα· σὺ γὰρ ταῖς γνώμαις αὐτῶν ἀεὶ μετ' εὐδοξίας ἐνίδρυ-
» σαι· τοῖς δ' ἀνόμοις πως τὰ κράτιστα διέποντας οὐ μόνον οὐ σεμνοῖς τὰ θειότατα, κἂν
» ἐν ἁπάσαις ταῖς πόλεσιν ἵδρυσαι, ἀλλὰ καὶ προσδιαβάλλεις, ἐσπανά τε ἵνα τῆς
» κακίας αὐτῶν καὶ μνημεῖα τῆς ἀδικίας γιγνόμενα. ὅσῳ γὰρ μὴ ὅτι πλέον αὐταρ-
» κέσει, ἴσοις τοῦτο μᾶλλον ἢ ἡ κακοδοξία αὐτῶν δίκαιον ὡς τὰ ἀθάνατα ὄντως
» ὑπομιμνήσεις ἐλπίζῃς, ταῦτά τε οὕτω προάπτῃ, ἃ προσέτι δεῖον πάντη πάν-
» των αὐτὸς τε σέβου καὶ πάντεσι, καὶ τοῖς ἀνδράσι ἀμῶν ἀνάγκαζε· τοὺς δὲ δὴ ξενί-
» ζοντας τι περὶ αὐτὸ καὶ μίσει καὶ κόλαζε, μὴ μόνον τῶν θεῶν ἕνεκα, ὧν καταφρονήσας,
» οὐδ' ἀνδρῶν μὲν ἄν τινος προσεπιμήσειεν, ἀνθ' ὅτι καινά τινα δαιμόνια οἱ τοιῶνδε ἀντεισφέ-
» ροντες, πολλοὺς ἀναπείθουσιν ἀνοσιουργεῖν, κἀκ τούτου καὶ σωμοσίαι καὶ συστάσεις,
» ἑταιρεῖαί τε γίγνονται, ἃ δὴ ἥκιστα μοναρχίᾳ συμφέρει· μήτ' οὖν ἀνδρὶ τινὶ, μήτε
» πόλει συγχωρήσῃς εἶναι). μαντικὴ μὲν γὰρ ἀναγκαία ὄντι, καὶ πάντως τινὰς καὶ ἱερωσύνας
» καὶ οἰωνίσας ἀποδέξαι, οἷς οἱ βουλόμενοι ἂν χσυνώσασθαι, συνέσονται· τοὺς δ' ἀνθρώ-
» πους πάνυ σὺν εἰ) προσήκει· πολλοῖς γὰρ πολλάκις οἱ τοιοῦτοι τὰ μὲν ἄνευ ἀλη-
» θῆ, τὰ δὲ δὴ πλείω ψευδῆ λέγοντες, νεοχμοῖσι ἐπαίρουσι. διὸ σὺ αὖθ' τοῦτο καὶ ὧν φι-
» λοσοφῶν προσποιοῦμένων ἐκ ὀλίγοι ποιοῦσι· δίκη δὲ ἐκείνους φυλάττεσθαί σε πρέπει
» νοῦ. μὴ γὰρ ὅτι καὶ ἀρείου καὶ ἀνθρωποφόρου καλοῦ καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν πεπεί-
» σασαι, πίστευε καὶ τοῖς ἀνοῖς πάντας τοὺς φιλοσοφῶν λέγοντας ὁμοίους αὐτοῖς εἶ). μυ-
» εῖα γὰρ καὶ κακὰ δῆμος δι' ἰδιώτας ὁ τοιοῦτος προσδοκώμενοί τινες δρῶ-
» σι· τὴν μὲν οὖν γνώμην, δι' ἣν μηδὲν πλείονος τὸ ὑπερέχοντων ὀφθυμεῖν, εἰρηνικώτατον
» εἶναί σε χρή· ταῖς δὲ πράσσειν πολεμικώτατον, ὅπως μάλιστα μὲν μήτε ἐξεπίσθη
» μήτε ὑπερφρόνησις τις ἀδικῆσαί σε, εἰ δὲ μή, ῥᾳδίως καὶ πράξεμα κολασθῇ. δι' ἐ-
» πειδή γε ἀναγκαῖον ὄντι δι' ἃ ταῦτα, καὶ δι' ἄλλα καὶ ὠτακουστεῖν τινας καὶ διοπτεύειν
» πάντα τὰ τῆς ἡγεμονείας ἔνυ προσήκοντα, ἵνα μηδὲν τῶν φυλακῆς τινος καὶ ἐπανορθώ
» σεως δεομένων ἀγνοῆς, μέμνησο ὅτι ἁπλῶς πᾶσιν ἀπλοῦς τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτῶν
» πιστεύειν, μὴ ἀκριβῶς αὐτὰ διασκοπεῖν. συχνοὶ γάρ, οἱ μὲν μισοῦντες τινάς, οἱ δ' ὑπι-
» θυμοῦντες ὧν ἔχουσιν, μὴ καὶ μείζονα ἔχειν δόξωσιν, μὴ καὶ μᾶλλα αἰτήσωσιν, καὶ μὴ
» λαβόντες, ἐπηρεάζουσιν αὐτοῖς ὡς νεωτερίζοντας, ἢ καὶ μή τι ἀνεπιτήδειον κατ' αὐ-
» τῶν ῥηθέντος ἢ φρονηθέντας, ἢ λεχθέντας. ὅκοιοι δ' ἂν θέλῃς οὐδὲ ῥᾳδίως προσέχειν αὐτοῖς δεῖ,
» μὴ καὶ πάνυ πάντα διελέγχειν. βεβαιοῦσι μὲν γὰρ οἱ τοιοῦτοι τὰ μὴ ὄντα, οὐδὲν μέγα
» ἀδικήσῃσιν· ἀπεύσασι δὲ, ἅ τ' αὐτοῖ καὶ ἄλλα μύριοι ὁ μὴ δυνηθήσῃ δι' ἀκέσασθαι.
» μᾶλλον μὲν οὖν σε τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τῶν ἀπελευθέρων καὶ τῶν ἀνδρῶν ὧν σωιόντων
» χρὴ δεῖν καὶ δικαίως ὄντι· καὶ γὰρ κόσμον δι' ἀσφάλειαν μεγάλιον τοῦτο οἴσῃ· μὴ
» μόνον δὲ καὶ ὑπέροπλόν τι ἰσχύειν δοκεῖν, ἀλλ' ἀκριβῶς πάντες σωφρονεῖν δοκῶσιν, ὥστε σε
» μηδὲν ἔσω αὐτῶν ἀβλαβῆ διαφυγεῖν. πάντα γὰρ ὅσα δι' ἢ καλῶς, ἢ κακῶς προσέχω-
» σι, σοὶ προσήκει, καὶ τοιοῦτος αὐτὸς ὑφ' ἁπάντων νομισθῆσῃ, οἷόπερ δι' ἐκείνους
» ποιεῖν ὀφείλεις. τοῖς μὲν δὴ οὖν δυνατοῖς μὴ πλεονεκτεῖν ἴσα, μήτ' αὖ συκοφαν-
» τεῖσθαι ἔα, μηδὲ ἔσω τινὶ αὐτῶν αὖθ' τοῦτο ἔγκλημα, ὅτι δυνατός, κἂν μηδὲν ἀμάρ-
τῃ.

Κώδιξ

Cótra magos & diuinos

No omnibus philosophos se profitentib) accedendū

Areus Athenodorus

Κωκρεάλου σιν accusant

» τῆμῃ. τοῖς γ' δὴ πολλοῖς ἀμεῖνε μὲν ἰσχυρῶς ἀδικουμένοις, μὴ προσέχε γ' ῥᾳδίως
» αἰτιωμένοις, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἔργα καθ' ἑαυτὰ ἐξέταζε, μήτε ἐς ὃ προσέχον πρὸς ὑπο-
» πλέοντων, μήτε ᾧ καὶ δεξιτέρᾳ πρὸς πιστεύων τοῖς μὲν ἐργαζομένοις, χρήσιμον τὲ
» καὶ ἰσχυροὺς τιμᾶ· τοὺς δ' ἀργοῦντας, ἢ καὶ φλαῦρόν τι προσαμαθυνομένους μίσει·
» ἵνα τὲ μὲν δι' ἃς ὠφελίας ὀφειλόμενοι, τὲ γ' δι' ἃς ζημίας ἀπειλούμενοι, προσίεσθαι
» οἰκεῖα ἀμείνους καὶ προὸς τὰ κοινὰ συμφορώτεροί σι γίγνωνται· καλὸν μὲν οὖν ὅτι καὶ τὰ
» τῶν ἰδιωτῶν ἀμφισβητήματα ὡς ῥᾴιστα ποιοῦντα, τὰς διαλύσεις αὐτῶν ὡς ταχίστα
» καθιστάναι, κάλλιστον γ' ὃ τὰς τῶν δήμων ὁρμὰς κολούειν, καὶ ἐπιβουλόμενοί τινα τῆς τε
» ἀρχῆς καὶ τῆς σωτηρίας τῆς τύχης, σκοπιάζεσθαί τινας ἢ προσάγεσθαι, ἢ διώκοντα προδι-
» δόναι μηχανᾶσθαι, μὴ ὅτι χρῶσι, μὴ ὅτι πέρσειν, τάς τε ἔρδρας αὐτῶν καὶ τὰς φιλοτιμίας τὰς
» προὸς δημότους πανταπασιν ἐκκόπτειν, καὶ μήτε ἐπωνυμίας τινὰς κενὰς, μήτ' ἀνδρὸς
» τι ἐξ οὗ διενεχθήσονταί τισιν, ἐφιέναι σφίσι ποιεῖσθαι. ῥᾳδίως δέ σοι πάντες καὶ ἐς
» ταῦτα καὶ ἐς ἄλλα καὶ ἰδία καὶ κοινῇ πειθαρχήσουσιν, ἀν μηδὲν προδιδῷ ταῦτα μηδὲ
» ποτε συγχωρήσῃς τι. ἡ γὰρ δωμαλία καὶ τὰ καλῶς πεπραγότα δέμενα, καὶ ἀφ' οὗτ'
» οὐδὲ αἰτεῖν τι ἐχρὴν ὅτε μὴ δώσῃς, ὀπιθύπερθεν σφίσιν ὀφείλῃς, ἀνὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο
» πειρᾶ ἰσχυρὸς φυλάττειν σφᾶς ἀναγκάζῃ, ὃ, μηδὲν ἀξιοῦν τῶν κεκωλυμένων.
» ταῦτα μὲν περὶ ἐκείνων λέγω. καθ' ἁπάντων δέ σοι συμβουλεύω μήτ' ἀποχρή-
» σασθαί ποτε τῇ ἐξουσίᾳ, μήτ' οἰκτιρμὸν μείωσίν τινα αὐτῆς εἶ), ἀλλὰ μὴ πάντα ἀ-
» παξαπλῶς ὅσα δύνασαι καὶ ποιήσῃς, ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον πάντ' ὅσα ἂν βουληθῇς καὶ
» δυνήσῃ προάξαι, τόσῳ μᾶλλον προσθυμοῦ πάντ' ὅσα προσήκει βουλεύειν καὶ ἀεί τε
» αὖθ' ὡδὲ σαυτῷ ἐξέταζε εἴ γε ὀρθῶς τι ποιεῖς, εἴ τε καὶ μή, τί τε προὔπονταί σε
» φιλήσουσί τινες, καὶ ἵ μή, ἵνα τὰ μὲν ποιῇς αὐτῶν, τὰ δ' ἐκκλίνῃς. μὴ γὰρ δὴ ἡγή-
» σῃ δεόντως τι πρᾶξαι τοῦτο προάπτῃν δόξαν, ἂν μηδενὸς αἰτιωμένου σε ἀκούσῃς,
» μηδ' ἀναμείνῃς οὕτω τινὰ ἐκφοβήσαι ποτε, ὥστε σοι φανερῶς τι ἐξοφλῆσαι.
» τοῦτο μὲν γὰρ σοὶ εἰς ποιήσειεν, ὃσῃ' εἰ σφόδρα ἀδικηθείη. πᾶν γὰρ πλημμέλιον, καὶ
» ἐπαυξῆν πολλοὶ ἐν γε τῷ φανερῷ τοὺς ἀδικοῦντας σφας ἀναγκάζονται, ἀνταγωνι-
» ζόμενοι μὴ δοκεῖν ὀργίζεσθαι. τὴν δ' ἐξοργοῦντα γε μὴ ἐξ ὧν λέγουσί τινες, τεκμή-
» ρεσθαι τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν φρονῆν αὐτοὺς εἰκὸς ἐστί. ταῦτά σε καὶ τὰ τοι-
» αῦτα βουλομαι προάπτειν. πολλὰ γὰρ καὶ ῥᾳδίως λείπω, ἃ μὴ οἷόν τε εἶ) πάντα
» αὐτὰ καθάπαξ συλλαβόντα εἰπεῖν. ἐν δ' οὖν ὃ κεφάλαιόν τι τῆς εἰρηνεύων καὶ
» τῶν ἐν λοιπῶν φράσω. αὖ γὰρ ἴσα αὖ ἕτερόν τινα ἐξέταστά σου ποιῆν ἐχρῆσεν,
» ταῦτα αὖθ' αὐτεπάγγελτος προάσῃς, οὔτέ τι ἁμάρτῃσῃ, καὶ πάντα κατορθώσῃς,
» καὶ τοῦτον καὶ ἥδιστα καὶ ἀκινδυνότατα βιώσῃ. πῶς μὲν γὰρ οὐχ ὡς πατέρα, πῶς
» δ' οὐχ ὡς σωτῆρα, καὶ προσόψονταί σε ἀπαντῶντες καὶ φιλήσουσι, ὁπόταν σὲ ὁρῶσι κόσμιον,
» δίκαιον, ἀπόλεμον, εἰρηναῖον ὄντα; ὁπόταν μήτ' ὑβρίζῃς τι, μήτε πλεονεκτῇς· ὁπόταν
» ἐν τῷ ὁμοίου σφίσι προσφέρῃ, καὶ μὴ αὖθ' μὲν πλουτῇς, τοὺς δ' ἀνόους ἐκγυ-
» ολοῦς· μηδ' αὖθ' μὲν πευφᾶς, τοὺς δ' ἀνόους ἀλαμπαρῆς· μηδ' αὖθ' μὲν ἀκο-
» λασμήνης, τοὺς δ' ἀνόους νουθετῇς, ἀλλ' ἐς πάντα δὴ πάντως ὁμοιοδοπώτατα αὖθ' αὐτοῖς
» ζῇς. ὥστ' αὖθ' τῷδε σαυτῷ μέγα φυλακτήριον ἐν ᾧ μηδένα ποτὲ ἀδικῆσαι
» ἔχων, πάρσῃ, ὡς πίστευέ μοι λέγοντι ὅτι οὔτε μισηθῆσῃ ποτε, οὔτε ὑπιοχλοθήσῃ. τοῦ-
» του δὲ δὴ οὕτως ἔχοντος, πᾶσά σε ἀνάγκη καὶ ἡδέως βιῶναι. ἃ μὲν γὰρ ἥδιον, ἃ δὲ ἀ-

Quæ tibi fieri nō uis, alteri ne feceris

φυλακτήριον

Malignitas solut bene conglutinata

» δαιμονέστερόν τι τῶ πάντων τὸ θεῖον ἀνθρώποις ἀγαθῶν μετ' ἀρετῆς ἀπολαύοντα, καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτὰ διδόναι δυνάμενον; ταῦτά τε οὖν ἄλλα πολλὰ ὅσα εἴρηκα » ἐννοήσας, πείθηταί μοι, καὶ μὴ τοσοῦτον τύχῳ, ἥτις σε οὐκ πάντων προσελέξατο καὶ » προσεσήσατο. ὡς εἰ γε ὁ μῦθος πρᾶγμα ὁ τῆς μοναρχίας αἰρῇ, ὃ δὴ ὄνομα τὸ βασιλείας ὡς καὶ ἐπάρατον Φοβηθῇς, τοῦτο μὴ μὴ προσλάβῃς, τῇ δὲ δὴ τῶ καίσαρος » προσηγορείᾳ χρώμενος, αὐτάρκη εἰ δοκῶν καὶ τινων κλήσεων προσδέῃ, δώσουσί μοι τοῦτο τὼ αὐτοκράτορες, ὥσπερ καὶ τῶ πατρί σου ἔδωκαν, σεβιοῦσι δέ σε » ἐτέρᾳ τινὶ προσρήσῃ, ὥστε σε πᾶν ὃ τῆς βασιλείας ἔργον, μόνῳ τῶ τῆς ἐπωνυμίας αὐτῆς ὀνόματος καρπούμενος. μηκήνας μὲν ταῦτα εἰπὼν, ἐπαύσατο. ὁ δὲ καίσαρ ἀμφοτέροις μοῦσφας καὶ ὅτι τῇ πολιτείᾳ καὶ ὅτι τῇ πολυλογίᾳ, τῇ τε παρρησίᾳ ἰσχυρῶς ἐπῄνεσε. τὰ δὲ δὴ τῶ μηκήνου μᾶλλον εἵλετο, οὐ μόνον τι καὶ πρὸς δύθεις ὥσπερ ὑπετέθητο, ἐπροσεῖχε, φοβηθεὶς μή τι σφαλῇ τι, ἀθεράπευτα μεταῤῥυθμίσας τοῖς ἀνθρώποις ἐθελήσας, ἀλλὰ τὰ μόνῳ τῶδε χρῆμα μεμεκέσμησε, τὰ δὲ ὕστερον, καίτοι καὶ τοῖς μεταῦθις ἐξέσοισι ποιῆσαι κατέλιπεν, ὡς καὶ κτίσαι μᾶλλον ἢ τῷ χρόνῳ χρωμένῳ. καὶ αὐτῷ καὶ ὁ ἀλέκτωρ πρὸς πρόσω τε καίσαρα τὸ σωτῆρα σφίσι γνώμῃ δοκεῖ, προθυμότατα συνήρατο, ὥσπερ δὴ εἰ καὶ ἐσηγητὴς αὐτῶν ἐγεγόνει. ταῦτά τε δὴ ὁ καίσαρ καὶ ὅσα μοι αὖθις τὸν λόγον εἴρηται ἐπροσεῖχεν ὃν ᾧ ἔτει ἐκείνῳ ὃν ᾧ ὁ πέμπτον ὑπάτευσε, καὶ τὴν τῶ αὐτοκράτορος ὑπόκρισιν ἐπέθετο. λέγω δὲ οὐ τὴν ὅτι τὰς νίκας κτᾶται ὁ ἀρχαῖον διδοθεῖσαν οἱ σίν (ἐκείνῃ γὰρ πολλάκις μὲν καὶ πρότερον, πολλάκις δὲ καὶ ὕστερον ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἔλαβεν, ὥστε καὶ ὃν εἰκόσιν ὄνομα αὐτοκράτορες ἀεὶ) ἀλλὰ τὴν ἑτέραν τὴν ὃ κράτος ἀφ' ἑαυτοῦ μόνου σημαίνουσαν, ὥσπερ τῷ πατρὶ αὐτῶ ᾧ καίσαρι καὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐκείνοις ἐψηφίσω· καὶ μεταῦθις ὑμηθύσας (καὶ ᾧ ἀλέκτωρ, ἀλλά τέ τινα διώρθωσε, καὶ τὴν βουλὴν ἐξήτασε. πολλοὶ μὲν γὰρ ἵππεις, πολλοὶ δὲ καὶ πεζοὶ τῶν ἀπὸ τὴν ἀξίαν ἐκ ὧν ἐμφυλίων πολέμων ἐβούλοντο, ὥστε καὶ ἐς χιλίους ὃ πλήρωμα τῆς βουλῆς αὐξηθῆναι. τούτους οὖν ἐκκρίναι βουληθεὶς, αὐτὸς μὲν οὐδένα αὐτῶν ἀπήλασε, προσβαλόμενος δέ σφας ἐκ τῶ στενοδότου τῶ τε ἤθους καὶ τοῦ βίου δικάσας ἑαυτοῖς ἠνέσχετο, ὃ μὲν πρὸ τοῦ πεντήκοντά που ἔπεισεν ἐθελοντὰς ἐκχωρῆσαι τῶ στενοδρίου, ἔπειτα δὲ καὶ ἑξήκοντα καὶ τετρακοσίους μιμήσασθαί σφας ἐκάλεσε· καὶ αὐτῶν ἠλίμωσε μὲν οὐδένα, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν δυτέρων ἐξέθηκε. τοῖς γὰρ προτέροις, ὅτι μὴ ἐκρόνισεν, ἀλλ' αὐθις ἐπειθαρχησεν οἱ, ἀφῆκε τὸ ὀνείδισμα, ὥστ' αὐθις μὴ ἐκδημοσιωθῆναι. οὗτοι μὲν οὖν ἑκούσιοι δόξαν ἰδιώτευσαν. κλίνην δὲ καὶ σκαμνίον τε πάνυ ἀκίνητα τῆς δημοκρατίας ἐς τὸν ἀπεδέδεκτο, εἶρξεν. ἑτέροις τε τίνας βουλευτὰς ἐποίησε, τὸν τε ἔς τε τοὺς ὑπαλθυκότας δύο ἄνδρας ἐκ τῶν βουλευόντων, κλουούϊόν τέ τινα καὶ φούρνιον κακούς ἐξεκατέλεξεν, ὅτι προσαποδεδεγμένοι, οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀνίκ τινας τὰς ἀρχὰς αὐτῶν προκαταλαβόντων, ὑπαλθῦσαι. τό, τε τῶν ὑπατευδῶν πλῆθος συνεπλήθυσε, τῆς βουλῆς οἱ δῆθεν ὀπτιβεβασίας τοῦτο ποιῆσαι, δόξῃ· τό, τε πλῆθος ἀπολωλὸς σφῶν. σοβερὸν γὰρ οὕτως ὡς ὃ πλῆθος ἐν τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις ἀνῃρέθη, καὶ ἐς τὴν ποίησιν τῶν πατρικίων ἀναλωθὲν ἀεὶ ἐς νομίζονται. ταῦτά τε οὖν ἐπροσεῖχε, καὶ προσαπεῖπε πᾶσι τοῖς βελτίοσι μὴ ἐκδημεῖν ἔξω τῆς ἰταλίας, ἢν μὴ αὐτός τινι κελεύσῃ, ἢ καὶ ὑπερβάλῃ· καὶ τοῦτο καὶ δοῦναι ἀεὶ φυλάξεται. πλὴν γὰρ ὅτι ἐς τε τὴν

σικελίαν

Q. Statili)

C. Clunius

C. furnius

σικελίαν καὶ ἐς τὴν λακωνίαν τὴν περὶ ναύπλιον, οὐδαμόσε ἐκεῖσε βουλευτὴν ἀποδημῆσαι ἔξεσιν. ἐκεῖσε γὰρ ὅπως τε ὁ στενεύσης καὶ ὁ ἄποικος, τό, τε εἰρωνεῖον τῶν ἀνθρώπων, δεδοῦ) τοῖς γέ τι κεκινημένοις αὐτῶν, καὶ αὖθις πραγτήσεως, ὁσάκις αὖ ἐθελήσωσιν, ἀπέναι. ἐπειδή τε πολλοὶ ἔτι καὶ τῶν βουλευτῶν καὶ ὧν ἐκεῖσε τῶν τοῦ ἀντωνίου ἀπουσασμένων ὑποπτως πρὸς αὐτὸν ἐκκεκινημένοις ἐώρα, καὶ ἐφοβήθη μή νεοχμώσωσί τι, πάντα ἔφη τὰ γράμματα τὰ ἐν τοῖς κιβωτίοις αὐτοῦ ἀνερεθέντα καὶ πεκαυκαυκέναι, ὡς ἀληθῶς γε διεφθάρκει τινὰ τὰ γὰρ δὴ πλείω καὶ πάνυ ἐτήρᾳ, ὥστε μηδ' ὁκνῆσαι ὕστερον αὐτοῖς χρήσασθαι. τοῦτό τε οὖν οὕτως ἐποίησε, καὶ ἀρχὴν δόνα ἐπαπώκισεν, ὅτι ὀλέπιδος μέρος τι αὐτοῦ ἠρημώκει, καὶ ἀφ' τοῦτο τὰ δίκαια τῆς ἀποικίας σφῶν λευκένας ἐδόκει, τόν τε ἀνίοχον τὸ κομμαγληνὸν μετεπέμψατο, ὃν τινὰ προσεθετο τῶν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀφαφόρου οἰόντος ταλέντα ἐς τὸν ῥώμυλον ἐδολοφόνησε, καὶ ἐς τὸ στενέδριον ἐσήγαγε, καὶ καταψηφισθέντα ἀπέκτεινε, καὶ τὴν καισάρειαν τῶν τε νεαπολιτῶν, ὥσπερ ὁ ἀρχαῖον ἦν, ἀνέθρεψε, καὶ τὴν ἀκαρνανίαν τῶν τε νεαπολιτῶν, ὥσπερ ὁ ἀρχαῖον ἦν, ἀπέδοσε χώρας ἠλλάξατο. κεῖται δὲ οὐ πόρρω τῆς τοῦ συρεντὸν ἠπείρου, χερσὸν μὲν οὖσαν, ὄνομα δὲ καὶ νεῶ ἔτι ἀφ' τὸν ὑδρείου οἰκήσιν ἔσχουσα.

Lepidus Antioch) comagen)

Caprearum insula a regione surrenti a Tiberio nobilitata

Tiberi)

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ νγ΄ τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς ὁ τῶ ἀπόλλωνος ναὸς ἐν τῷ παλατίῳ καθιερώθη.
Ὡς καίσαρ ἐδημηγόρησεν ἐν τῇ βουλῇ.
Ὡς τῆς μοναρχίας ἀφισάμενος, καὶ μοῦσφαν τοῦτο τὸ ἔθνη πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο.
Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἀρχόντων τῶν ἐς τὰ ἔθνη πεμπομένων.
Ὡς καίσαρ, αὔγουστος ἐπεκλήθη.
Περὶ τῶν ὀνομάτων ὧν οἱ αὐτοκράτορες λαμβάνουσιν.
Ὡς τὰ σεπτὰ καθιερώθη.
Ὡς καίσαρ ἄρχουσι καὶ καταβέβηκε ἐπολέμησεν.
Ὡς γαλατία ὑπὸ ῥωμαίων ἤρχεσθαι ἤρξατο.
Ὡς ἡ σπανία τῶν ποσειδώνος καὶ ὁ βαλκανὸν τῶν ἀλεξάνδρου καθιερώθη.
Ὡς ὁ πομπήϊον καθιερώθη.
Ὡς αὔγουστος ἀφείθη τῆς μοναρχίας τῶν τοῖς νόμοις πείθεσθαι.
Ὡς ἐπὶ ἀραβίαν τὴν εὐδαίμονα στρατιὰ ἐστρατεύσατο.

Χρόνου πλῆθος ἔτη ς΄, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
καίσαρ ὃ ς΄ ὕπατος. μουϊκφώνιος λ΄ υ. ἀλεξάνδρας ὃ γ΄ ὕπατος.
καίσαρ ὃ ζ. μουϊκφώνιος λ΄ υ. ἀλεξάνδρας ὃ δ΄ ὕπατος.
καίσαρ αὔγουστος ὃ η. σατόλιος σεβῆρος ὃ β΄ ὕπατος.
αὔγουστος ὃ θ ὕπατος. γ΄ νωρβανὸς γ΄ υ, φλάκκος.
αὔγουστος ὃ ι. γν' καλπουρνιανὸς πείσων γ΄ υ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ριῶν ὃ πεντηκοστὸν τέταρτον βιβλίον.

Cos. Augustus Agrippa

Apollinis templatio

ΤΟτε μὲν ταῦτα ἐγίγνετο. ὁ δὲ ἑξῆς ἔτει ἕκτον ὁ Καῖσαρ ἦρξε, καὶ τότε δὴ τὸ νομιζόμενον ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἐποίησε, καὶ τοῖς φακέλοις τῶν ῥάβδων τὰς ἀλείπτας σὺν ἀρχοντὶ οἱ τῷ ὀπισθόμῳ πρὸ ἔδωκεν, αὐτός τε ταῖς ἑτέραις ἐχρήσατο, καὶ διάρξας τὴν ὕρκιον τῷ πάτρια ἐπήγαγε. καὶ εἰ μὲ καὶ αὖθις ταῦτα ἐποίησεν, οὐκ οἶδα· ὃν γὰρ ἀλείπτου ἐς ὑποβολιμαῖον ἐτίμα, ἀμυδρῷ τινὶ τε ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ σωφρόνισε, καὶ σκηνικὸν, ὁπότε συγκαλοῖντο, ὁμοίαν τῇ ἐαυτοῦ πρόσωπον ἔχειν, τό, τε στόμα μικρὸν ἀμφοτέρων σφῶν ἐδίδοτο. ὃν δὴ οὖν τοῦ πρόσθεν τότε μὲν ὡς σφὸν εἶδισο ἐποιήσατο, καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάτου ἐκείνου ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐκόμισε, καὶ ἐς τὴν βουλὴν ἐσήγαγε· μετὰ δὲ ταῦτα ὡς ἐπεβούλευσε, καὶ ἐκολάσθη, ἐπὶ τοσοῦτον ἐμίσησε, ὥστε καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ ἀνελεῖν, καὶ μηδὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀναθήμασιν ἐᾶσαι. καὶ τοῦτο μὲν ἐς τὸν Ἀγρίππαν ἐγένετο.

Ἐπεὶ δὲ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἑορτὴ ἐπῆλθε, τότε τὸν τοῦ παλατίου, καὶ ὃ τελούμενον ὃ τοῖς αὐτοῖς, τάς τε ἀποθήκας τῶν βιβλίων ὠκοδόμησε, καὶ κατέθεσε, ἵνα τὸν πρώτην τὸν ὅπου τὴν νίκην τὴν ἐς τὸ ἄκτιον γνωμοῦσαν ἤγαγε μετὰ τοῦ ἀλείπτου, καὶ ὃν αὐτῇ τὸν ἱπποδρομίαν δι' ἀμφοῖν τῶν παίδων καὶ διὰ τῶν ἀνδρῶν ἐποίησε. καὶ αὖτη μὲν δι' πέντε ἀεὶ ἐτῶν μέσον οὗ ἐλίγνετο ταῖς τέσσαρσιν ἱερωσύναις ὁμοίως ἐσεδέξατο, λέγω δὲ τοῖς τε πονταφίκαις καὶ τοῖς οἰωνισταῖς, τοῖς τε ἑπτὰ καὶ τοῖς πεντεκαίδεκα δύσραις καλουμένοις. καὶ γυμνικὸς δὲ πότε ἀγὼν, σασίου τινὸς ὃν τῷ ἀρείῳ πεδίῳ ξυλίνου κατασκευασθέντος, ἐποιήθη, ὁπλομαχία τε ὃν τῷ αἰχμαλώτων ἐγένετο. καὶ ταῦτα καὶ ὅτι πλείοσιν ἡμέραις ἐποιήθη, οὐδὲ διέλιπε, καίτοι νοσήσαντος τοῦ καίσαρος, ἀλλὰ καὶ ὡς ὁ ἀλείπτας καὶ ὃ ἐκείνου μέρος δύεπλήρου. ὁ δὲ οὖν καίσαρ ἐς τε τὰς θεωρίας ὃν τῶν ἰδίων δῆθεν δυήλισκε, καὶ ὅπως χρημάτων τῷ δημοσίῳ ἐδάνεισεν, ἐδημεύσατό τινα, καὶ ἔδωκεν αὖτῷ, πρός τε τὰ διοίκησιν σφῶν, δύο καθ' ἕτος ὃν τῶν ἐστρατηγηκότων αἱρεθῆναι ἐκέλευσε, καὶ τῷ πλήθει τέσσαρα πλάσιον ὃν σῖτον ἔλαβε, βουλευταῖς τέ τισι χρήματα ἐχαρίσατο. οὕτω γὰρ δὴ πολλοὶ σφῶν πένητες ἐγεγόνεσαν, ὥστε μηδ' ἀγορανομῆσαί τινα διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀναλωμάτων ἐθελῆσαι, μηδὲ ταῦτα δικαστήρια τὰ τῆς ἀγορανομίας πρόσθεν ὄντα τοῖς στρατιώταις, καθάπερ εἴθιστο, τὰ μὲν μείζω ὡς ἀσυνόμως, τὰ δὲ ἕτερα τῷ ξενικῷ πρόσταξιν· πρὸς δὲ δὴ τούτοις, ὃν ἀσυνόμων αὖθις ἀπέδειξεν, ὁ καὶ αὖθις πολλάκις ἐποίησε, καὶ τὰς ἐπιούσας ταῖς πρὸς τὸ δημόσιον πρὸ τ' πρὸς τῷ ἀκτίῳ μάχης ἡμερήσιας, πλὴν τῶν πρὸ τὰ οἰκοδομήματα, ἀπήλλαξε, τά τε παλαιὰ συμβόλαια τῶν τῷ καινῷ ὀφλόντων ἔκαυσε, καὶ τὰ μὲν ἱερὰ τὰ αἰγυπτία οὐκ ἐσεδέξατο εἴσω τοῦ πωμηρίου, τὸν δὲ δὴ ναὸν πρόνοιαν ἐποίησατο. τοῖς μὲν γὰρ ἰδιωτῶν τινῶν γεγυμνασμένοις, τοῖς τε παισὶν αὐτῶν καὶ τοῖς οἰκέταις, εἰ γέ τινες πρόσθεν, ὅτι σκυθικὰ σασάμενοι ἐκέλευσε, τοῖς δὲ λοιποῖς αὖθις ἀνεκτήσατο· οὐ μόνον καὶ τὴν δόξαν τῆς οἰκοδομήσεως σφῶν ἐσφετερίσατο, ἀλλ' ἀπέδωκεν αὐτοῖς τοῖς κατασκευάσασιν αὖθις· ἐπειδήπερ πολλὰ πάνυ καὶ τὰ μὲν σασάμενα, τὰ δὲ ἐκ τοῦ πολέμου,

πολέμου, ἀνῄρητο καὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ἀντωνίου θ' τε λεπίδου στασιαρχίας καὶ δυόμους καὶ ἀδίκως ἐτετάχθη, πολλὰ αὐτὰ δι' ἑνὸς γραμματος κατέλυσεν, ὅσον τ' ἔκτιλον αὐτῷ ὑπατείαν γραθείς. δυσκολῶν τε οὖν ὅτι τοῦτοις καὶ ἐπαινούμενος, ἐπεθύμησε καὶ ἑτέραν τινὰ μεγαλοψυχίαν ἀφανδείξασθαι, ὅπως καὶ ὑπὸ τοῦ ὁμίλου μᾶλλον τιμηθείη, καὶ πρὸ ἑκόντων δὴ τῶν δυνάστων τὴν μοναρχίαν βεβαιώσασθαι, τὸ μὴ δοκεῖν ἀκουσίως αὐτοῖς βεβιάσθαι. καὶ τοῦτου τοῖς μάλιστα ὑπετιθείσης οἱ τῶν βουλευτῶν τινὰς ἐσκεψάσατο, ἐς τε τὴν χρησιν ἐσῆλθεν ἔξοδον ὑπαλλύων, ὃ δύεγνω τοιάδε.

Δημηγορία καίσαρος.

" Ἀπιστα μὲν δὴ οἶδ' ὅτι δόξω τισὶν ὑμῖν, ὦ πατέρες, προερῆσθαι. ἃ γὰρ αὐτὸς ἕ-
" καστος τῶν ἀκηκοότων οὐκ ἂν ἐθελήσαι ποιῆσαι, ταῦτ' ἄλλ' ἑτέρου λέγοντος πιστεύειν
" βούλεται, καὶ μάλιστ' ὅταν πᾶς τις πρὸς τὰ ὑπερέχοντα φθονῇ, ἑτοιμότερον ἀπιστεῖ
" τοῖς ὑπὲρ ἑαυτὸν λεγομένοις. καὶ προσέτι γε γιγνώσκω τοῦτο ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δο-
" κοῦντα εἶναι λέγοντες, οὐχ ὅσον οὐ πείθουσί τινας, ἀλλὰ καὶ κἄλαλοι δοκοῦσιν εἶναι. οὐ
" μέντοι γ' εἰ μόνῳ τοιοῦτον ἐπαγγελλόμενον ἐμὲ προσῆκεν ἐμοῦ ποιήσασθαι, σφό-
" δρα ἂν ἀπώκνησα αὐτὸ· οὐκ ἀφῶν, μὴ καὶ αἰτίαν τινὰ μεγίστην δύνασθαι λάβω τοῦ
" κωλύειν ἢ ὅποτε δύναιτο τοῦτο ἐμὲ ἡμέρᾳ ἐπακολουθῆσαι τὸ ἔργον αὐτῷ, πάνυ θαρσοῦντος
" ἔχω, μὴ μόνον μηδεμίαν αἰσχύνην ψευδολογίας ὀφλήσειν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς δό-
" ξεσθαι δόξαν νικήσειν. ὅτι μὲν γὰρ πρέσβεσί μοι διαπεπραγμένοι ἔχειν ὑμῶν, καὶ αὐ-
" τοὶ ὁρᾶτε· τό, τε γὰρ σασάσθαι πολλῶν, ἢ τοι δικαίως ἂν πέπρασται, ἢ καὶ ἐλευθέρων σεσωφρό-
" νισται, καὶ ὃ σωφρονισθὲν μοι τῇ τε αἰμοιβῇ τῶν ἐργασιῶν ᾠκείωται, καὶ τῇ καινο-
" νίᾳ τῶν πραγμάτων ὠχύρωται, ὥστε μήτε ὅτι θυμῆσαί τινα νεωτέρων ἔργων,
" κἂν ἄρα τι καὶ τοιοῦτον γένηται, ὃ γε ἐμὲ βοηθῆσον ἡμῖν ἕτοιμον ἔτι καὶ μᾶλλον εἶναι.
" τὰ τε γραπτὰ καὶ ἀκούσῃ μοι, καὶ βούλομαι καὶ χρήσιμά ἐστι, καὶ σύμφο-
" ρα, καὶ ὃ μέγιστον, οὕτω καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ δῆμος διάκεισθε πρὸς ἐμέ, ὥστε καὶ πάνυ
" δι' ἐμοῦ πρᾶξαι τοῦτο ἐμοῦ ἐθελῆσαι· οὐ μόνοι καὶ ὅτι πλέον ὑμᾶς ὠφελήσο-
" μαι, οὐδὲ ἐρῶ, ὡς ἐγὼ τῆς αὐταρχίας ἕνεκα, πάντα τὰ πρὸς καταπεπραγμένα
" ἔχοιμι, ἀλλ' ἀφίημι τὴν ἀρχὴν ἅπασαν, καὶ ἀποδίδωμι ὑμῖν πάντα ἁπλῶς
" τὰ ὅπλα, ὑπὸ νόμους, τὰ ἔθνη, οὐχ ὅπως ἐκεῖνα ὅσα μοι ὑμεῖς ἐπετρέψατε, ἀλλὰ
" καὶ ὅσα αὐτὸς μὴ τούτων ὑμῖν προσεκτησάμην. ἵνα καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κα-
" ταμάθητε τὴν γνώμην, ὅτι οὐδὲ ἀπ' ἀρχῆς δυνασείας τινὸς ἐπεθύμησα, ἀλλ' ὄντως τὴν
" τε πατρίδα ἀσφαλῶς σφαλῆναί τιμωρῆσαι, καὶ τὴν πόλιν ἐκ μεγάλων καὶ ἐπαλλή-
" λων κακῶν ὑπεξελέσθαι ἠθέλησα. ὥφελον μὲν γὰρ μηδὲ ὑπισχνεῖσθαί ποτε οὕτω τοῖς
" πράγμασι, τουτέστιν ὤφελον μὴ δεδεῆσθαί μου πρὸς τοιοῦτόν τι τὴν πόλιν, ἀλλ'
" ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ, καθάπερ ποτὲ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐν τῇδε τῇ
" ἡλικίᾳ ἀπ' ἀρχῆς βεβιωκέναι· ἐπεὶ δὲ εἰμάρμενόν τις, ὡς ἔοικεν, ἐς τοῦτο προσή-
" γαγεν ἡμᾶς, ὥστε καὶ ἐμοῦ, καίπερ νέου ἔτι τότε ὄντος, καὶ χρείαν σχεῖν, καὶ πεῖραν
" λαβεῖν, μέχρι μὲν τοῦ τὰ προφάσεως τῆς πρὸς ἐμοῦ ὑπουσίας ἔχοντα, πάντα
" τε προθύμως καὶ ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν ἐποίησα, καὶ πάντα δυτυχῶς καὶ ὑπὲρ τὴν
" δυνάμιν κατέπραξα, καὶ οὐκ ἔστιν ὅ, τι τῶν πάντων ἀπέτρεψέ με κινδυνεύοντων
" ὑμῖν ὑπομεῖναι, οὐ πόνος, οὐ φόβος, οὐκ ἐχθρῶν ἀπειλαί, οὐ φίλων δεήσεις, οὐ ὃ

Δόξα

» πλῆθος τῶν στωεχηκότων, οὐχ ἡ ἀπόνοια τ̃ ἀυτ̃ίτε ταγμένων, ἀλλ' ἐπέδωκα ἀφ-
» δῶς ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐς πάντα τὰ πωεχηκότα, ⁊ ἔπωαξα καὶ ἔπαθον ἅπ̃ερ ἴστε, ὥς
» ὧν αὖθις μὴν οὐδὲν κεκέρδακα, πλὴν τ̃ τὴν πατρίδα πωεπεποιῆσθαι, ὑμεῖς τ̃
» καὶ σώζεσθε, καὶ ⟨ϕ⟩ϕορ̃ᾶσθε· ὅπ̃ῃ τ̃ ἡ καλὴ ποιοῦσα ἡ τύχη, ⁊ τὴν εἰρήνην ἀδόλον,
» καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἀσφαλῆ σὺν ἐμοὶ ὑμῖν ἀποδέδωκεν, ἀπολάβετε καὶ τὴν ῥᾳθυ-
» μίαν ⁊ τὴν δημοκρατίαν, κομίσασθε καὶ τὰ ὅπλα, καὶ τὰ ἔθνη τὰ ὑπήκοα, καὶ πολι-
» τ̃ευθέντε ὥσπ̃ερ εἰώθ̃ητε. καὶ μή τι θαυμάσητε εἰ τ̃ῶν τ̃ οὕτω ϕρονῶ, τὴν τε ἀνάγκην
» ὑπ̃ερβεβαίαν μου καὶ ωεπρότητα καὶ ἀωεγκλησίαν ὁρῶντες, ⁊ ωεσεκλογιζόμενοι,
» ὅτι οὐδὲν πώποτε ὅ τ̃ι ὑπ̃ερ ὑμῶν, ὅ τ̃ι μὴ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἅπ̃ερ πολλὰ πολλάκις ψη-
» φισαμένων ὑμῶν, ἐδέξαμεν· μήτ' ἂν μωρίαν μου καταγνῶτε, ὅτι ὀξύ μοι καὶ
» ὑμῶν ἄρχειν, καὶ τηλικαύτην ἡγεμονείαν τοσαύτης οἰκουμένης ἔχειν, οὐ βουλόμαι.
» ἐγὼ γὰρ ἂν τε ὃ δίκαιον τὴς ὀξετάζῃ, δικαιότατον εἶ) νομίζω ὃ τὰ ὑμέτερα ὑμᾶς
» διέπειν, ἀν̃ τ̃ ⁊ ὃ συμφέρον, συμφερώτατον ἡγοῦμαι ⁊ ἐμοὶ ὃ μήτ̃ ωεράγματα
» ἔχειν, μήτ̃ ϕθονεῖσθαι μήτ̃ ὑπ̃ερβολὴν ⁊ ὑμῖν, ὃ μετ' ἀληθείας καὶ σωϕρόνως ⁊
» φιλικῶς πολιτ̃ευέσθαι· αὐτ̃ τ̃ ⁊ ὃ δίκαιες, ἅπ̃ερ ἕνεκα πολλοὶ ⁊ πολεμεῖν καὶ κινδυνεύειν
» πολλάκις αἱρεῖσθαι, πῶς μὴ οὐκ δικαιότατον μοι ἔσται, τηλικαύτης ἀρχῆς ἀφέ-
» σθαι; πῶς δ' οὐκ δικαίως, οὐκ ⟨ο⟩σίας ἡγεμονείας ὅλκου, ἐθέλοντι ἰδιωτ̃εύειν; ὥστ'
» εἴ τις ὑμῶν ἀπιτ̃εῖ τ̃ῶν τ̃ ὄντως λυπῆσθαι, ⁊ ϕοβεῖσθαι ἐπ' ἀληθείας, ⁊ εἰπεῖν δύ-
» ναται, ἔμοιγε πιστευσάτω. πολλὰ γὰρ ⁊ μεγάλα καταλέξαι ἔχων, ὅσα καὶ ἐμοὶ
» ⁊ τῷ παρ' ἐμοῦ μὴ ὑπ̃ηρέτησε, ἐφ' οἷς εἰκότως ἂν ἡμᾶς ἐπ̃ῆρε πόνος, τοὺς ἀλ-
» λοις ⁊ φιλοίητε καὶ ὠμᾶτε, σὺν ἐμοὶ δὲ μᾶλλον εἴποιμι, ἀλ' ἀν̃ ἐπ' ἀλλῳ
» λυπῆσθαι μᾶλλον σημαίνω, ὅτι τ̃ μοναρχίαν μήτε ἐκεῖνος, καίτοι καὶ διδόντων ὑμῶν,
» λαβεῖν ἠθέλησε, καὶ ἐγὼ ἔχων ἀφίημι. ὃ γὰρ ἂν̃ τις καὶ πρ̃ᾶξεπάσχεν αὐτ̃ῷ τὴν μα-
» λακίαν ἀλῶσιν, ἢ τὴν μυσίας χείρωσιν, ἢ τὴν αἰγύπιου καταϕροσύνην, ἢ τὴν πανου-
» νοίας δυλωσιν; ἅμα τ̃ ϕαρναάκην, ὃν ἰδόσαι, τ̃ ϕεράτην, τὴν ὅτι τοῖς βρετ̃ανοῖς
» στρατείαν, τ̃ δ' ῥώμην ἀσφάλεσιν; καίτοι τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ὅσα, ὅσα καὶ οἷα οὐδὲ σύμ-
» πασες οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν πάντι τ̃ῷ ωεράσθεν χρόνῳ πεποιήκασιν, ἀλλ' ὅμως
» οὔτε τούτων τι ⟨ϕ⟩ρόντι ἔργῳ ωροσέσθησεν ὅσον ἄξιον, οὔτ' ὀρθῶς τοῖς ἐμφυλίοις πο-
» λέμοις ⁊ μεγίστοις καὶ ποικιλωτάτοις ἐξ̃ὰ πάντων ἠλευθέρους, ⁊ διεπολεμήσαμεθα
» καλῶς, καὶ διεθέμεθα ϕιλανθρώπως, ὅ μὴ δυλιξάντος, ὡς καὶ πολεμίου πάντες κρα-
» τήσαντες, ὃ σ' ὑπεῖξαν, ὡς καὶ ϕίλιον πᾶν ωρεισώσαντες· ὥστ' εἴπ̃ερ ποτε καὶ αὖθις
» πεωεσχημένον εἴη, τὴν πόλιν ἡμῶν νοσῆσαι, τοῦτον αὐτὴν ὃν ⟨ϕ⟩ρόπον δύξαθαί τινα
» σασιάσαι. οὐ γὰρ γε τοσοῦτόν τε ἰσχύσαντας ἡμᾶς, καὶ οὕτω καὶ τῇ ἀρετῇ ⁊ τῇ τύχῃ
» ἀκμάσαντας, ὥστ' καὶ ἑκόντων ⁊ ἀκόντων ὑμῶν αὐταρχῆσαι δυνηθῆναι, μήτ' ἐκ-
» ϕεύγῃσαν, μήτε τ̃ μοναρχίας ὅτι θυμῆσαι, ἀλλ' ἃ καὶ ἐκεῖνον διδόντα αὐτὴν ἀπώ-
» σασθαι, καὶ ἐμὲ διδόντα ἀποδέδθαι, ἐπ̃ὰν ἀνθρωπον ὄντ. λέγω γ' ταῦτα οὐκ ἀλόγως
» ὑπ̃ερεμπῶν (οὐδὲ γὰρ ἂν εἶπον αὐτὰ ἀρχὴν, εἰ καὶ ὁπωσοῦν πλεονεκτήσειν ἀπ' αὐτ̃ ἐ-
» μοῦγον) ἀλ' ἵνα ἰδ̃ητε ὅτι πολλῶν καὶ μεγάλων ἐς τε ⟨τ⟩ὸ κοινὸν ἀνῃρημέν⟨ο⟩, ⁊ ἐς τὰ οἰ-
» κεῖα σεμνολογημέν⟨ο⟩ ἡμῖν ὄντων, ὑπὲρ τούτων μάλιστα ἀγαλλόμεθα, ὅτι ὧν ἕτεροι καὶ
» βιαζόμενοί τινας ὑπ̃εμείναντο, τ̃ῶν τ̃ ἡμεῖς ἑκὼν ἀπαλλαξάμενοι ωροσιέμεθα. ὃς μὲν
» γὰρ ἀν̃ μεγαλοψυχότερός μου (ἵνα μὴ καὶ ὃν πάντες ⟨ο⟩ν μετπλαμβάνητε αὖθις εἴπω)
τίς δὲ

» τίς δὲ δαιμονιώτερος ἀνθρωπίνης; ὅστις, ὦ ζῆν καὶ ἡσυχίαν, τραπόμενος τοσούτοις καὶ τοι-
» οὗτοις, καὶ πολίταις καὶ συμμάχοις φιλοτ̃ῶς με ἔχουσι, ⁊ πάσης μὲν τ̃ῆς ⟨ο⟩ὐσ̃ης τ̃ῶν
» ἡσυχλείων σπάνεως θαλάσσης, πλείω ὀλίγων, κρατ̃ῶν, ⟨ο⟩ὐ πάσας δὲ τ̃ῆς ἠπείρου καὶ
» πόλεις ⁊ ἔθνη κεκτημένος, καὶ μήτ' ἀνοφύλου τινὸς ἔτι ωροσπολεμοῦντός μοι,
» μήτ' οἰκείᾳ στασιάζοντος, ἀνιᾷ πάντων ὑμῶν καὶ εἰρηνοούντων καὶ ὁμονοούντων καὶ ἀ-
» ϑανατούντων, καὶ ὃ μέγιστον, ἐθελοντὶ ἑκόντων πειθαρχούντων, ἔπειτ' ἐκπύστιος, αὐτεπάγ-
» γελτος καὶ ἀρχῆς τηλικαύτης ἀφίσαμαι, καὶ οὐσίας τοσαύτης ἀπαλλάττομαι. ὥστ'
» εἴ τ̃ῳ ὁ ὀρεσίτιος, ὁ μούκιος, ὁ κούριος, ὁ ῥηγοῦλος, οἱ δίκιοι ⁊ κινδυνεύσαι καὶ ἀποθα-
» νῆν ἅπ̃ερ ἔ μέγα ἢ καὶ καλὸν πεποιήκεναι δόξαι ἠθέλησεν, πῶς οὐκ ἂν ἐγὼ μᾶλ-
» λον ὑπομείναιμι τοῦτο ωρᾶξαι, ἢ ⟨ο⟩ὐκ ἐκεῖνος ⁊ τοῖς ἀνῆκος ἅμα πολίταις ἀν-
» θρώποις ἀκλεία ζῆν. ἅπ̃ερ δυνατὸν μὴ γὰρ τινομίσῃ τὶς ὑμῶν τοιὲ μὲν πάλαι ῥω-
» μαίοις καὶ ἀρετ̃ῆς καὶ δόξ̃ίας ἐφεῖσθαι, νῦν δ' ἀξίτηλον ⟨ο⟩ὐ τ̃ῇ πόλει πᾶν ὃ ἀνδρω-
» δες γεγονέναι· μὴ μὲν τοι μηδ' ὑποπτεύσῃ ὅτι ωροσεῖσθαί τε ὑμᾶς, ⁊ πονηροῖς
» ⟨ο⟩ὖσιν ἀνδράσιν ὑπ̃ηρέτ̃αι, ἢ καὶ ὀχλοκρατίαν λυπ', ἀξ ἧς οὐ μόνον οὐδὲν χρηστὸν, ἀλλὰ
» καὶ πάντα τὰ δ̃υσ̃τατα ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις γίγνεται, ⟨ο⟩ὐκ ἀσυῶν βουλόμαι. ὑμῖν
» δὲ, ὑμῶν τοῖς ἀρίστοις καὶ ϕρονιμωτάτοις πάντα τὰ κοινὰ ἀνατ̃ίθημι. ἐκεῖνο μὲν γὰρ
» οὐδὲ ποτε ἂν ἐποίησα, οὐδ' εἰ μυριάκις ἀποθανεῖν, ἢ καὶ μοναρχῆσαι με ἔδ̃. τοῦτο
» δὲ ⁊ ἐμαυτοῦ καὶ ἐμοὶ τ̃ῆς πόλεως ποιῶ. αὐτός τε γὰρ καὶ πεπόνημαι καὶ τε-
» λαπόρημαι, ⁊ οὐκέτ' οὔτε τ̃ῇ ψυχ̃ῇ ὅτε ⟨τ⟩ῷ σώματι ἀντέχειν δυνάμαι, καὶ ωροσέ-
» τι καὶ ὃν ϕθόνον ⁊ ὃ μίσος, ἃ καὶ ωρὸς τοὺς ἀρίστους ἀνδρας ἐγίγνεται ἴσως, ταῦ τε
» ἀξ αὐτῶν ὑπ̃ουλὰς ωροσορῶμαι, καὶ ἀμφ' αὐτοῖς καὶ ἰδιωτ̃εύσαι μᾶλλον ἢ κινδυνεύσαι,
» ἢ μοναρχῆσαι ὑπ̃ικινδύνως αἱρεῖσθαι, καὶ τὰ κοινὰ κοινᾶς ἀνῦ πολὺ βελτίονα τε καὶ
» ἀσφαλέστερα ἅμα πολλῶν ἅμα ἀμφοτέρων, καὶ μὴ ἐς ἕνα λυπ' ἀνῃρτημένα, διοικοῖτο. δι' οὓς
» ταῦτα καὶ ἰκετ̃εύω καὶ δέομαι πάντων ὑμῶν, ὁμοίως καὶ σωνεπαινέσαι ⁊ συμωρο-
» θυμηθῆναί μοι, λογισαμένους πρ̃ὸς ὅσα καὶ πεπολέμηκα ἀφ' ὑμῶν, καὶ πεπο-
» λίτευμαι· καὶ ταῦτα πᾶσιν μοι τοῖς ἀφ' αὐτῶν χάριν ἀποδόντας, ⁊ τὰς συμ-
» φορᾶς μοι ⁊ ἡσυχίᾳ ἤδη ποτὲ καταβιῶναι, ἵνα καὶ ἐκεῖνο ἰδ̃ῆτε, ὅτι οὐ μόνον ἀρ-
» χὴν, ἀλλὰ καὶ ἀρχεσθαι ὑπ̃ίσαμαι, καὶ πρ̃ὸς ὅσα ἀνθρώποις ἐπέταξα, ⁊ αὐτὸς ὑπεπι-
» τ̃αττόμαι δικαίως ἀναμένω. μάλιστα μὲν γὰρ ⁊ ἀσφαλῶς ζῆσθαι, καὶ μηδὲν ⟨τ⟩ινὸς μηδενὸς
» μήτ' ἔργῳ μήτε λόγῳ κακὸν πείσεσθαι ωροσδοκῶ. τοσοῦτόν που τῇ διανοίᾳ ὑμῶν
» ἀξ ὧν αὐτὸς ἐμαυτῷ συνοίδα, πιστεύω· δι' δὲ καὶ πάλιν, οἷα πολλοῖς συμβαίνει,
» (οὐδὲ γὰρ οἷ τέ ἐστι πᾶσί τινα, ἀνῆκος τε ⁊ ἐν τοσούτοις πολέμοις, ζῆς μὴ ὀχθηρούς, τοῖς
» ὅ τ̃ῳ ἐμφυλίοις ⟨ϕ⟩ιλόμενον, καὶ τηλικαῦτα ωροσήκοντα ὀρθῶς δεδρακότα ἀρέσαι) καὶ πάνυ
» ἑτοίμως καὶ ωρὸ τ̃ῶν εἰμαρμένου μοι χρόνου τελευτ̃ήσαι μᾶλλον ἰδιωτ̃εύσας, ἢ καὶ
» αὐθάνατος μοναρχήσας ⟨ϕ⟩ρυέαξ αἱρεῖσθαι. ἐμοὶ μὲν γὰρ δ̃ῆλόν τε καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδ',
» ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἐφόνευσά τινα ⁊ ἀφ' τ̃ῶν τ̃ ἀρχῶν καταβρῖν, ἀλλὰ καὶ ωροσα-
» πέθανον ⁊ ἀφ' τ̃ῶν μὴ μοναρχῆσαι. ὁ δὲ δὴ ⟨τ⟩ολμήσας ἀποκτεῖναί με, πάντως που
» καὶ ⁊ τὸ δαιμονίου καὶ ὑφ' ὑμῶν κεκλαθήσεται, ἄ ἅπ̃ερ που καὶ ὅτι ἔ παλαιός μου
» γέγονεν. ἐκεῖνος μὲν γὰρ καὶ ἰσοθέους ἀπεδείχθη, ⁊ ὑμῶν ἀϊδίων ἔτυχεν, οἱ δ' ἄποφά-
» ξαιτες αὖθις, καὶ εἰ καὶ κακῶς ἀπώλοντο. ἀθάνατοι μὲν γὰρ οὐκ ἂν δ̃ῦνηθείημεν γε-
» νέσθαι, οὐκ δὲ δὴ τ̃ῷ καλῶς ζῆσαι, καὶ οὐκ τ̃ῷ καλῶς τελευτ̃ήσαι, καὶ τοῦτο ⟨ϕ⟩ρόνον

Oratius
Mucius
Curcius
Regulus
Decij

ἐξίτυλον

» τινὰ κτώμεθα· ἀφ' οὗπερ καὶ ἐγὼ τὸ μὴν ἤδη ἔχων, τὸ δὲ ἕξῆς ὑπίζων, ἀποδίδωμι
» ὑμῖν καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰ ἔθνη, ἃς τε τοῖς σώμασι καὶ τοῖς νόμοις, ὅσουπερ μόνον ὑπει-
» πὼν, ἵνα μήτε τὸ μέγεθος, ἢ καὶ τὸ δυσμεταχείριστον τῶν πραγμάτων φοβηθέντες,
» ἀθυμήσητε, μήτ' αὖ καταφρονήσαντες αὐτῶν, ὡς καὶ ῥᾳδίως διοικεῖσθαι δυνα-
» μένων, ἀμελήσητε. καίτοι καὶ ἕκαστον τῶν μειζόνων οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ὑμῖν ἐν
» κεφαλαίοις ὅσα χρὴ προειπεῖν ὑποθέσθαι. ἵνα δὲ ταῦτα ᾖ; πρῶτον μὲν τοὺς
» κειμένους νόμους ἰσχυρὰς φυλάττετε, καὶ μηδένα αὐτῶν μεταβάλητε. τὰ γὰρ ἐν
» τούτῳ μένοντα, κἂν χείρω ᾖ, συμφορώτερα τῶν ἀεὶ καινοτομουμένων, κἂν βελτίω
» εἶναι δοκῇ, ἐστίν. ἔπειτα ἃ ὅσα προστάττουσιν ὑμῖν οὗτοι, ποιεῖν, ἃ δ' ὅσων ἀπαγορεύ-
» ουσιν, ἀπέχεσθε μὴ τῷ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔργῳ. μηδὲ ἐν τῷ κοινῷ μόνον, ἀλλὰ
» καὶ ἰδίᾳ ἀκριβῶς πολιτεύεσθε, ὅπως μὴ ἀμοιρεῖτε, ἀλλὰ τιμῆς τυγχάνητε. ταῖς τε
» ἀρχαῖς καὶ ταῖς εἰρωνικαῖς καὶ ταῖς πολεμικαῖς τοῖς ἀεὶ ἀρίστοις τε καὶ ἐμφρονεστάτοις
» ὑπηρέπετε, μήτε φθονοῦντες ὑμῖν, μήτ' ἐπὶ τῷ ὃν δεῖνα ἢ ὃν δεῖνα πλεονεκ-
» τῆσαι τί, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τὴν πόλιν καὶ σώζεσθαι καὶ διπραγεῖν φιλοτιμούμενοι. καὶ
» τοῖς μὲν τοιούτοις ὑμᾶτε, τοὺς δ' ἀνάξιος πως πολιβυομένους κολάζετε. καὶ τὰ μὲν
» ἴδια, καθ' ἑκάστην τὴν πόλιν πράττετε, τῶν δὲ δημοσίων, ὡς ἀγωνιστείων ἀπέχεσθε. τὰ μὲν
» ὑπάρχοντα ὑμῖν, ἀκριβῶς φυλάττετε, τῶν δὲ μὴ προσηκόντων, μηδαμῶς ἐφίε-
» σθε· καὶ τοῖς μὲν συμμάχοις καὶ τοῖς ὑπηκόοις μήτε ὑβρίζετε, μήτε ἐκχειμαλίζε-
» σθε· τοῖς δὲ πολεμίοις μήτ' ἀδικεῖτε, μήτε φοβεῖσθε· τὰ μὲν ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν
» ἀεὶ ἔχετε, μὴ μέντοι μήτε κατ' ἀγυιὰν, μήτε κατ' ἀγυιῶν τῶν εἰρωνικῶν αὖθις χρῆσθε·
» τοὺς τε γραπτοὺς πρέφετε μὲν ἀρχικοὺς, ὥστε μηδενὸς ὧν ἀγωγείων δι' ἀπο-
» είαν ὑπιδυμῆσαι, σωνέχετε δὲ καὶ σφραγίζετε, ὥστε μηδὲν κακὸν δόξαι. φρασύτητα
» δράσαι. ἀλλὰ τί δεῖ μακρολογεῖν πρὸς ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμᾶς ἐπεξιόντα; καὶ γὰρ
» τὰ λοιπὰ ῥᾳδίως μὲν ἂν τούτων ὡς χρὴ προπαιδευθῆναι σωίδητε. ἓν οὖν ἔτι τοῦτο
» εἰπὼν, παύσομαι· ὅτι μὲν μὴν οὕτω πολιτεύσησθε, αὐτοί τε εὐδαιμονήσετε, καὶ ἐμοὶ
» χαρεῖσθε, ὅσις ὑμᾶς σασιάζοντας κακῶς ἔλαβον, ἑνιούτοις ἀπέδοξα· μὴ μὲν
» ναὶ πήσητε καὶ ὁτιοῦν προέσθαι αὐτῶν, ἐμὲ μὲν μετανοῆσαι ποιήσετε, τὸν δὲ δὴ πό-
» λιν ἐς τε πολέμους πολλοὺς καὶ ἐς κινδύνους μεγάλους αὖθις ἐμβάλητε. ταῦτα δ'
καίσαρος δηθέντος, ποικίλον τι πάθος ἐς βουλὴν καὶ ἔλεος ἐνέβαινεν. ὀλίγοι μὲν
γὰρ τὸν διανοιαν αὐτοῦ ἠδέσθη, καὶ κρύφα ἐπεθύμουν· τῶν δ' ἄλλων
οἱ μὲν ὑπώπτευον τὰ λεχθέντα, οἱ δὲ ὑπίστευον σφίσι, καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἐθαύμα-
ζον ὁμοίως ἀμφοτέροις, οἱ μὲν τὸν ἀπειτέχνησιν αὐτοῦ, οἱ δὲ τὸν γνώμην. καὶ ἠχθοντο
οἱ μὲν τῇ προαιρέσει αὐτοῦ, οἱ δὲ τῇ μετοικοίᾳ. τό τε γὰρ δημοκρατικὸν ἤδη τινὲς,
ὡς καὶ σασιῶδες, ἐμίσουν, καὶ τῇ μεταστάσῃ τῆς πολιτείας ἠρέσκοντο, τῷ τε καίσαρι
ἔχαιρον· καὶ ἀπ' αὐτῶν τοῖς μὲν παισὶ διαφόροις, τοῖς δὲ ὑπωπιάσιν ὁμοίοις
ἐχρῶντο. οὔτε γὰρ πιστευόμενοι ἀληθῶς αὐτὰ ἔλεγε, χαίρων ἐδύναντο, οὔθ' οἱ βου-
λόμενοι τοῦτο, δέος ὂν δέος, οὔθ' οἱ ἕτεροι, διὰ τὰς ἐλπίδας, οὔτ' ἀπιστούμενοι, διὰ
τὸ δυνατοὶ τε αὖθις καὶ ἐγγὺς ἐπόλμων, οἱ μὲν, ὅτι ἐφοβοῦντο, οἱ δὲ, ὅτι οὐκ ἐβούλοντο·
ὅθεν θ' ὑπιστεύθη αὐτοῦ πάντες, οἱ μὲν ἀναγκάζοντο, οἱ δὲ ἐπλάττοντο, καὶ ἐπαινεῖν
αὖθις οἱ μὲν οὐκ ἐθάρσουν, οἱ δ' οὐκ ἤθελον, διὰ πολλὰ μὲν καὶ μεταξὺ διαγι-
νώσκοντος αὐτοῦ διεβόων, πολλὰ δὲ καὶ μὴ τοῦτο μοναρχεῖσθαί τε δεόμενοι, καὶ πάντα
τὰ ἐς

τὰ ἐς τοῦτο φέροντα ὑπιλέγοντες, μέχρι οὗ κατέπαυσεν δηθὲν αὐτοκράτωρ γενέσθαι, ἐς πρῶτα μὲν τοῖς δορυφορήσουσιν αὐτὸν διπλάσιον ὃν μισθὸν τοῖς ἀλλοις στρατιώταις διδομένου ψηφισθῆναι διεπρεσβεύσαντο, ὅπως ἀκριβῶς τὸ φρουρεῖν ἔχῃ· οὕτως ὡς ἀληθῶς καταθέσθαι τὴν μοναρχίαν ἐπεθύμησε. τὴν μὲν οὖν ἡγεμονείαν ταύτην τῶν ἔξωθεν καὶ τῆς ὑροισίας τό τε δῆμον ἐβεβαιώσατο· βουληθεὶς δὲ δὴ καὶ ὡς δημοτικὸς τῇ ἐκ) δόξαι, τὴν μὲν φερνίδα τὴν τε προσασίαν τῶν κοινῶν πᾶσιν, ὡς καὶ ὑπὲρ μηγείας λιὸς δεομένων, ὑπεδέξατο, οὔτε δὲ πάντων αὖθις ὧν ἐθνῶν ἄρχειν, οὔθ' ὅσων δὴ ἄρξῃ, δι' ἑαυτοῦ τοῦτο ποιήσειν ἔφη, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀποτενέσεσθαι, ὡς καὶ εἰρωνεῖα καὶ ἀπόλεμα, ἀπέδωκε, τὰ δ' ἰσχυρότερα, ὡς καὶ σφαλερὰ καὶ ὑπικίνδυνα, καὶ ἅτοι πολεμίους λιὰς προσοίκους ἔχοντα, ἢ ἐς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ μέγα τι νεωτερεῖσαι δυνάμενα, κατέσχε, λόγῳ μὲν, ὅπως ἡ μὲν ὑροισία ἀδεὴς τὰ κάλλιστα τῆς ἀρχῆς καρπῶτο, αὐτὸς δὲ τοῖς τε πόνοις καὶ τοῖς κινδυνοις ἔχοι· ἔργῳ δὲ, ἵνα ὁπόταν τῇ προφάσει ταύτῃ ἐκεῖνοι μὲν ἄοπλοι ὦσιν, αὐτὸς γ' ἢ μόνος καὶ ὅπλα ἔχῃ, καὶ στρατιώτας πρέφῃ· καὶ ἐνομίσθη δῆτα ταῦτα ἡ μὲν ἀφεικὴ καὶ ἡ νουμιδία, ἥ τε ἀσία καὶ ἡ βῆβαὶ μετὰ τῆς ἠπείρου, καὶ ὁ δαλματικὸν τό, τε μακεδονικὸν, καὶ σικελία, κρήτη τε, μετὰ λιβύης τῆς πρὸ κυρηναίου, καὶ βιθυνία μετὰ τοῦ προσκειμένου οἱ πόντου, σαρδώ τε βαιτική, τά τε δῆμου καὶ τῆς ὑροισίας ἐκ)· τὰ δὲ δὴ κάλλιστα ἥ τε λοιπὴ ἰσπανία, ἥ τε πρὸς ταρράκωνα, ἥ τε λουσιτανία, καὶ γαλατῶν πάντες, οἵ τε ναρβωνήσιοι, καὶ οἱ λουγδουνήσιοι, ἀκουϊτανοί τε, καὶ κελτικοὶ, αὐτοί τε καὶ οἱ ἀποικοι σφῶν. κελτῶν γάρ τινες, οὓς δὴ γερμανοὺς καλοῦμεν, πᾶσαν τὴν πρὸς τὴν ἑσπέραν κατοικοῦσαν, γερμανίαν ὀνομάζεται ἐποίησαν, τὴν μὲν, ἀπὸ τοῦ μεγέθους τοῦ ποταμοῦ πηγάς· τὴν δὲ, κάτω τε μέχρι τοῦ βρεττανικοῦ οὐσαν. ταῦτά τε οὖν, καὶ ἡ σουηβία ἡ κοίλη καλουμένη, ἥ τε φοινίκη καὶ κιλικία, καὶ κύπρος, καὶ αἰγύπτιοι ἐν τῇ τοῦ καίσαρος μερίδι τότε ἐγένοντο. ὕστερον γὰρ τὴν μὲν κύπρον καὶ τὴν γαλατίαν τὴν πρὸς ναρβωνα τῷ δήμῳ ἀπέδωκεν, αὐτὸς δὲ τὴν δαλματίαν αὐτὲλαβε· καὶ τοῦτο μὲν ἐπ' ἐνίων ἐθνῶν μεταξὺ τοῦτο ἐπράχθη, ὡς που καὶ ἡ διέξοδος τοῦ λόγου δηλώσει. ταῦτα δὴ οὕτω κατέλεξα, ὅτι νῦν χρεὼν ἕκαστον αὐτῶν ἡγεμονεύεται· ἐπεὶ τό γε ἀρχαῖον καὶ ὅτε πολὺ καὶ σιδυο καὶ σιώτερα τὰ ἔθνη ἅμα ἤρχετο· τῶν δὲ λοιπῶν οὐκ ἐμνημόνευσα, ὅτι τὰ μὲν ὕστερον αὐτῶν προσεκτήθη, τὰ δὲ εἰ καὶ ποτε ἤδη ἐχειρώτο, ἀλλ' οὐτοί γε καὶ ἔτι τῶν ῥωμαίων ἦρχεν, ἀλλ' ἢ αὐτόνομα ἀφέτο, ἢ καὶ βασιλείαις ἐδίδοτο ἐπετέτραπτο· καὶ αὐτῶν ὅσα μὴ τοῦτο ἐς τὸν τῶ ῥωμαίων ἀρχὸν ἀφίκετο, ᾧ ἀεὶ κεφαλαιῶτι προσετέθη. τὰ μὲν οὖν ἔθνη ἕτω διῆρέθη. βουληθεὶς δὲ καὶ ὡς ὁ καίσαρ πόρρω σφᾶς ἀπαγαγεῖν τοῦ τι μοναρχικὸν φρονῆσαι δοκεῖν, ἐς δέκα ἔτη τὴν ἀρχὴν τῶν δοθέντων οἱ ὑπέσχη. τοσούτῳ τε γὰρ χρόνῳ καταστήσειν αὐτὰ ὑπέσχετο, καὶ προσεναυδύσατο, εἰπὼν ὅτι μὴν καὶ θᾶττον ἡμερωθῆ, θᾶττον αὖθις καὶ ἐκεῖνα ἀποδώσει. καὶ τούτου πρῶτον μὲν αὖθις τοῖς βουλευταῖς ἑκατέρων ὧν ἐθνῶν, πλὴν αἰγυπτίων, ἀρχὴν κατέδειξεν· ἐκείνοις δὲ καὶ μόνοις ὂν ὠνομασμένον ἱππέα δι' ἄκρου εἶπον προσεταξεν· ἔπειτα δὲ τοῖς μὲν καὶ ἐπελησίοις καὶ κληρωτοῖς ἐξ), πλὴν εἴ τῳ πολυπαιδίας, ἢ γάμου πρεσβυτικοῦ προσείη, καὶ ἔκ τε τοῦ κοινοῦ τῆς ὑροισίας συλλόγου πέμπεσθαι, μήτε ξίφος ὑποζωννυμένους, μήτε γραπτωλικὴν ἐσθῆτί χρωμένους· καὶ ἀνυπάτοις καλοῖς μὴ ὅτι τοῖς

Celtæ quos germanos uocamus

Germania maior & minor quæ?

σώδνῦ σώτερα

δύο τοὺς ὑπατευκότας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἐστρατηγηκότων, ἢ δοκούντων γε ἐστρατηγηκέναι μόνον ὄντας· ῥαβδούχοις τέ σφας ἑκατέρους ὅσοισπερ καὶ ἐν τῷ ἄστει νενόμισται χρῆσθαι, καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπίσημα, καὶ παραχρῆμα ἅμα τῷ ἔξω τοῦ πωμηρίου γενέσθαι, προστίθεσθαι, καὶ διαπαντὸς μέχρις ἂν ἀνακομισθῶσιν, ἔχειν ἐκέλευσε. τοὺς δὲ ἑτέρους ὑπό τε ἑαυτοῦ αἱρεῖσθαι, καὶ πρεσβευτὰς αὐτοῦ ἀντιστρατήγους τε ὀνομάζεσθαι, κἂν ἐκ τῶν ὑπατευκότων ὦσι, διέταξε. τῶν γὰρ δὴ δύο τούτων ὀνομάτων ἐπὶ πλεῖστον ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἀνθησάντων, τὸ μὲν τοῦ στρατηγοῦ τοῖς αἱρετοῖς, ὡς καὶ τῷ πολέμῳ ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου προσῆκον, ἔδωκεν, ἀντιστρατήγους σφᾶς προσειπών· τὸ δὲ δὴ τῶν ὑπάτων τοῖς ἑτέροις, ὡς καὶ εἰρηνικωτέροις, ἀνθυπάτους αὐτοὺς ἐπικαλέσας. αὐτὰ μὲν γὰρ τὰ ὀνόματα, τό, τε τοῦ στρατηγοῦ καὶ τὸ τοῦ ὑπάτου ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐτήρησε· τοὺς δὲ ἔξω πάντας, ὡς καὶ ἀντ' ἐκείνων ἄρχοντας, προσηγόρευσε. τῇ τε οὖν ἐπικλήσει τῇ τῶν ἀντιστρατήγων τοὺς αἱρετοὺς χρῆσθαι, καὶ ἐπὶ πλείω καὶ ἐνιαυτοῦ χρόνον, ἐφ' ὅσον ἂν ἑαυτῷ δόξοι, ἄρχειν ἐποίησε, τήν τε στρατιωτικὴν στολὴν φοροῦντας, καὶ ξίφος, οἷς γε καὶ στρατιώτας δικαιῶσαι ἔξεστιν, ἔχοντας. ἄλλῳ γὰρ οὐδενὶ οὔτε ἀνθυπάτῳ, οὔτε ἀντιστρατήγῳ, οὔτε ἐπιτρόπῳ ξιφηφορεῖν δέδοται, ᾧ μὴ καὶ στρατιώτην τινὰ ἀποκτεῖναι ἐξεῖναι νενόμισται. οὐ γὰρ ὅτι τοῖς βουλευταῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν, οἷς τοῦθ' ὑπάρχει, καὶ ἐκεῖνο συγκεχώρηται. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔχει. ῥαβδούχοις δὲ δὴ πέντε πάντες ὁμοίως οἱ ἀντιστράτηγοι χρῶνται, καὶ ὅσοι γε οὐκ ἐκ τῶν ὑπατευκότων εἰσί, καὶ ὀνομάζονται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου, τά τε τῆς ἡγεμονείας κοσμήματα, ὅταν ἐς τὴν προστεταγμένην σφίσι χώραν ἐσέλθωσιν, ἑκάτεροι ὁμοίως ἀναλαμβάνουσι, καὶ ἐπειδὰν διάρξωσιν, εὐθὺς καταθένται. οὕτω μὲν καὶ ἐπὶ τούτοις ἔκ τε τῶν ἐστρατηγηκότων καὶ ἐκ τῶν ὑπατευκότων ἄρχοντες ἀμφοτέρωσε πέμπεσθαι ἐνομίσθησαν. καὶ αὐτῶν ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὅποι τέ τινα καὶ ὁπότε ἤθελεν ἔστελλε, καὶ πολλοὶ καὶ στρατηγοῦντες καὶ ὑπατεύοντες ἡγεμονείας ἐθνῶν ἔσχον, ὅ γε νῦν ἔστιν ὅτε γίγνεται. τῇ δὲ δὴ βουλῇ, ἰδίᾳ μὲν τοῖς τε ὑπατευκόσι τήν τε Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τοῖς ἐστρατηγηκόσι τὰ λοιπὰ πάντα ἀπένειμε. κοινῇ δὲ δὴ πᾶσιν αὐτοῖς ἀπηγόρευσε, μηδένα πρὸ πέντε ἐτῶν μετὰ τὸ ἐν τῇ πόλει ἄρξαι κληροῦσθαι, καὶ χρόνῳ μέν τινι πάντες οἱ τοιοῦτοι, εἰ καὶ πλείους τῶν ἐθνῶν ἦσαν, διελάγχανον αὐτά, ὕστερον δὲ ἐπειδή τινες αὐτῶν οὐ καλῶς ἦρχον, τῷ αὐτοκράτορι καὶ ἐκεῖνοι προσετέθησαν, καὶ οὕτω καὶ τούτοις αὐτὸς τρόπον τινὰ τὰς ἡγεμονείας δίδωσιν. ἰσαρίθμους τε γὰρ τοῖς ἔθνεσι καὶ οὓς ἂν ἐθελήσῃ κληροῦσθαι κελεύει, αἱρετούς τέ τινες καὶ ἐκεῖσε ἔπεμψαν, καὶ ἐπὶ πλείω ἐνιαυτοῦ χρόνον ἔστιν οἷς ἄρξαι ἐπέτρεψαν, καί τινες καὶ ἱππεῦσιν ἀντὶ τῶν βουλευτῶν ἔθνη τινὰ προσέταξαν. ταῦτα μὲν οὕτω τότε περὶ τοὺς βουλευτὰς τούς γε καὶ θανατοῦν τοὺς ἀρχομένους ἐξουσίαν ἔχοντας, ἐνομίσθη. πέμπονται γὰρ καὶ οἷς οὐκ ἔξεστι τοῦτο, ἐς μὲν τὰ τοῦ δήμου τε καὶ τῆς βουλῆς λεγόμενα ἔθνη, οἵ τε ταμιεύοντες, οὓς ἂν ὁ κλῆρος ἀποδείξῃ, καὶ οἱ παρεδρεύοντες τοῖς τὸ κῦρος τῆς ἀρχῆς ἔχουσιν. οὕτω γὰρ ἂν ὀρθῶς αὐτοὺς οὐ πρὸς τὸ ὄνομα, ἀλλὰ πρὸς τὴν πρᾶξιν, ὥσπερ εἶπον, καλέσαιμι. ἐπεὶ οἵ τε ἄλλοι πρεσβευτὰς καὶ τούτους ἑλληνίζοντες ὀνομάζουσι. καὶ περὶ μὲν τῆς ἐπικλήσεως ταύτης ἀρκούντως ἐν τοῖς ἄνω λόγοις εἴρηται. τοὺς δὲ δὴ παρέδρους αὐτὸς ἑαυτῷ ἕκαστος αἱρεῖται, ἕνα μὲν οἱ ἐστρατηγηκότες καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων σφίσιν, ἢ καὶ τῶν ὑποδεεστέρων· τρεῖς δὲ οἱ ὑπατευκότες ἐκ τῶν ὁμοτίμων,

οὓς ἂν

οὓς ἂν καὶ ὁ αὐτοκράτωρ δοκιμάσῃ. ἐκαινοτομήθησαν μὲν γάρ τοι καὶ κατὰ τούτους, ἀλλ' ἐπειδὴ ταχὺ ἐπαύσαντο, ἀρκέσει τότε αὐτὸ λεχθῆναι. περὶ μὲν οὖν τὰ τοῦ δήμου ἔθνη ταῦθ' οὕτω γίγνεται. πέμπονται δὲ καὶ ἐς τὰ ἕτερα τά τε τοῦ αὐτοκράτορος ὀνομαζόμενα, καὶ πολιτικὰ στρατόπεδα πλείω ἑνὸς ἔχοντα οἱ ὑπάρξοντες σφῶν, ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου, τὸ μὲν πλεῖστον ἐκ τῶν ἐστρατηγηκότων, ἤδη δὲ καὶ ἐκ τῶν τεταμιευκότων, ἢ καὶ ἄλλην τινὰ ἀρχὴν τῶν διὰ μέσου ἀρξάντων αἱρούμενοι. τῶν μὲν δὴ οὖν βουλευόντων ταῦτα ἔχεται. ἐκ δὲ δὴ τῶν ἱππέων τούς τε χιλιάρχους καὶ τοὺς βουλεύσαντας, καὶ τοὺς ὧν περὶ τῆς διαφορᾶς ἄνω μοι τοῦ λόγου προείρηται, αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ τοὺς μὲν ἐς τὰ πολιτικὰ τείχη μόνα, τοὺς δὲ καὶ ἐς τὰ ξενικὰ ἀποστέλλει, ὥσπερ τότε πρὸς τοῦ αὐτοῦ Καίσαρος ἐνομίσθη, καὶ τοὺς ἐπιτρόπους (οὕτω γὰρ τούς τε τὰς κοινὰς προσόδους ἐκλέγοντας, καὶ προστεταγμένα σφίσιν ἀναλίσκοντας ὀνομάζομεν) ἐς πάντα ὁμοίως τὰ ἔθνη τά τε ἑαυτοῦ δὴ καὶ τὰ τοῦ δήμου, τοὺς μὲν ἐκ τῶν ἱππέων, τοὺς δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀπελευθέρων πέμπει, πλὴν καθόσον τοὺς φόρους οἱ ἀνθύπατοι παρ' ὧν ἄρχουσιν ἐσπράσσουσιν. ἐντολάς τέ τινας καὶ τοῖς ἐπιτρόποις, καὶ τοῖς ἀνθυπάτοις, τοῖς τε ἀντιστρατήγοις δίδωσιν, ὅπως ἐπὶ ῥητοῖς ἐξίωσι. καὶ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ μισθοφορὰν καὶ ἐκείνοις καὶ τοῖς ἄλλοις δίδοσθαι τότε ἐνομίσθη. τὸ μὲν γὰρ πάλαι ἐργολαβοῦντές τινες παρὰ τοῦ δημοσίου, πάντα σφίσι τὰ πρὸς τὴν ἀρχὴν φέροντα παρεῖχον· ἐπὶ δὲ δὴ τοῦ Καίσαρος, πρῶτον αὐτοὶ ἐκεῖνοι τακτόν τι λαμβάνειν ἤρξαντο. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐκ τοῦ ἴσου πᾶσι σφίσιν, ἀλλ' ὥς που καὶ ἡ χρεία ἀπῄτει, ἐτάχθη. καὶ τοῖς γε ἐπιτρόποις καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀξιώματος ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διδομένων αὐτοῖς χρημάτων προσγίγνεται. ἐκεῖνα δὲ ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως ἐνομοθετήθη, μήτε καταλόγους σφᾶς ποιεῖσθαι, μήτ' ἀργύριον ἔξω τοῦ τεταγμένου ἐσπράσσειν, εἰ μὴ εἴ τι ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο, ἢ ὁ αὐτοκράτωρ κελεύσειεν· ὅταν τέ τῳ ὁ διάδοχος ἔλθῃ, ἔκ τε τοῦ ἔθνους αὐτίκα αὐτὸν ἐξορμᾶσθαι, καὶ ἐν τῇ ἀνακομιδῇ μὴ ἐγχρονίζειν, ἀλλ' ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἐπανιέναι. ταῦτα μὲν οὖν οὕτω τότε, ὥς γε εἰπεῖν, διετάχθη· τῷ γὰρ ἔργῳ καὶ πάντων καὶ διαπαντὸς αὐτὸς ὁ Καῖσαρ, ἅτε καὶ τῶν χρημάτων κυριεύων (λόγῳ μὲν γὰρ τὰ δημόσια ἀπὸ τῶν ἐκείνου ἀπεκέκριτο, ἔργῳ δέ, καὶ ταῦτα πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ ἀνηλίσκετο) καὶ τῶν στρατιωτῶν κρατῶν, αὐταρχήσειν ἔμελλε. τῆς γοῦν δεκαετίας ἐξελθούσης, ἄλλα ἔτη πέντε, εἶτα πέντε, καὶ μετὰ τοῦτο δέκα, καὶ ἕτερα αὖθις δέκα, πεντάκις αὐτῷ ἐψηφίσθη, ὥστε τῇ τῶν δεκετηρίων διαδοχῇ διὰ βίου αὐτὸν μοναρχῆσαι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορες, καίτοι μηκέτ' ἐς τακτὸν χρόνον, ἀλλ' ἐς πάντα καθάπαξ τὸν βίον ἀποδεικνύμενοι, ὅμως διὰ τῶν δέκα ἀεὶ ἐτῶν ἑώρταζον, ὡς καὶ τὴν ἡγεμονείαν αὖθις τότε ἀνανεούμενοι· καὶ τοῦτο καὶ νῦν γίγνεται. ὁ δ' οὖν Καῖσαρ πολλὰ μὲν καὶ πρότερα, ὅτε τὰ περὶ τῆς ἐξωμοσίας τῆς μοναρχίας, καὶ τὰ περὶ τῆς τῶν ἐθνῶν διανομῆς διελέχθη, ἔλαβε. καὶ γὰρ τότε τάς δάφνας πρὸ τῶν βασιλείων αὐτοῦ προτίθεσθαι, καὶ τὸν στέφανον τὸν δρύϊνον ὑπὲρ αὐτῶν ἀρτᾶσθαι, τότε οἱ, ὡς καὶ ἀεὶ τούς τε πολεμίους νικῶντι, καὶ τοὺς πολίτας σώζοντι, ἐψηφίσθη. καλεῖται δὲ τὰ βασίλεια παλάτιον, οὐχ ὅτι καὶ ἔδοξέ ποτε οὕτως αὐτὰ ὀνομάζεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἔν τε τῷ Παλατίῳ ὁ Καῖσαρ ᾤκει, καὶ ἐκεῖ τὸ στρατήγιον εἶχε, καί τινα καὶ πρὸς τὴν τοῦ Ῥωμύλου προενοίκησιν φήμην ἡ οἰκία αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ παντὸς ὄρους ἔλαβε, καὶ διὰ τοῦτο κἂν ἄλλοθί

ἐπίτροποι q[ui] s[u]nt

Nota pro Ouidio de corona ex querc[u] cu[m] media inter duas lauros

Palatiu[m] unde sic dictu[m]

που ὁ αὐξκεφτωρ καταλύῃ, τὴν τῶ παλαίου ὀπτίκησιν ἢ καταγωγὴ αὐτῶ ἴσχῃ. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ ἔργα αὐτὰ ἐπετέλεσεν, οὕτω δὴ καὶ ὁ τῶ αὐγούστου ὄνομα καὶ παρὰ τῆς βουλῆς καὶ παρὰ τῶ δήμου ἐπέθετο. βεβληθέντων γὰρ σφῶν ἰδίως πως αὐτὸν προσρηθῆναι, καὶ τὴν μὲν, ὁ, τὴν δὲ, ὁ καὶ ἐσπουμιλίων καὶ αἰεσυμιλίων, ὁ καίσαρ ἐπεθύμει μὲν ἰσχυρῶς ῥωμύλος ὀνομασθῆναι, ἀλλὰ δείσας μὴ καὶ τοῦτο τὴν βασιλείας ὀνειδυμεῖν, σκιὰ αὐτῶ μήτε ποιήσασθαι, ἀλλὰ αὔγουστος, ὡς καὶ πλέον τι ἢ κτίστης ὠνομασμένος ὤν, ἐπεκλήθη. πάντα γὰρ τὰ σεβάσμια καὶ τὰ ἱερώτατα, αὔγουστα προσαγορεύεται), ἐξ οὗπερ καὶ σεβαστὸν αὐτὸν καὶ ὑμεῖς ὀνομάζοντες πως, ὥσπερ εἶνα σεπτόν, ἀπὸ τῶ σεβάζεσθαι, προσεῖπον. οὕτω μὲν δὴ τό, τε τῶ δήμου καὶ ὁ τῆς ἡγεμονίας χαρακτὴρ πᾶν ἐς τὸ αὔγουστον μετέπεσε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀκριβὴς, * μοναρχία γὰρ, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ δύο ὁμοῦ τὸ κῦρος ποτὲ ἔσχον, δηλῆσαι μὴ νομίζοιτο. ὁ μὲν γὰρ ὄνομα αὐτοκράτορος καὶ μοναρχικὸν οὕτω δή τι οἱ ῥωμαῖοι ἐμίσησαν, ὥστε μήτε δικτάτορας σφῶν ὀνομάζειν· τῶ δὲ δὴ τῆς πολιτείας τέλους ἐς αὐτοὺς ἀνακειμένου, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ βασιλεύουσιν). αἱ μὲν γὰρ ἀρχαὶ αἱ ἐκ τῶν νόμων ὡς πλήθη ἡμῶν ἐνέμοντο, καὶ νεῶ * τῆς τῶ τιμητῶν καθίσαν). ὅμως δὲ καὶ διοικεῖται πάντα ἁπλῶς ὅπως μὴ ὁ ἀεὶ κρατῶν ἐθελήσῃ. ἐξ ἵνα γε μὴ ἐκ δυνατείας, ἀλλ' ἐκ τῶν νόμων τοῦτ' ἔχῃ δοκῶσι, πάντ' ὅσα ἐν τῇ δημοκρατίᾳ μέγα πρὸ ἐκοῦσί σφισιν ἴσχυσεν, αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασι, χωρὶς δὲ τῆς δικταιωσίας, προσεποιήσαντο. ὑπατοί τε γὰρ πλειστάκις γίγνονται, καὶ μὴ ὑπατοι ἀεὶ ὁσάκις μὴ ἔξω τῶ πωμηρίου ὦσιν, ὀνομάζονται· τιμὴ τε τῶ αὐτοκράτορος προσῆκον ὅλως πάντος ἐστὶ μόνον οἱ νικήσαντές τινας, ἀλλὰ καὶ οἱ δήμοι πάντα προσὸς δήλωσιν τῆς αὐτοτελοῦς σφῶν ἐξουσίας, ἀντὶ τῆς τῶ βασιλέως τῶ τε δικτάτορος ὀνομάζουσιν. αὐτοὺς μὲν γὰρ ἐκείνας οὐ τίθενται), ἐπειδὴ σφᾶς ἅπαξ ἐκ τῆς πολιτείας ἐξέπεσον, ὃ δὲ δὴ ἔργον αὐτῶν τῇ τῶ αὐτοκράτορος προσηγορίᾳ βεβαιοῦνται. καὶ ἐκ μὲν τούτων τῶν ὀνομάτων, καταλόγους τε ποιεῖσθαι, καὶ χρήματα ἀθροίζειν, πολέμους τε ἀναιρεῖσθαι, καὶ εἰρήνην ἀπονέμεσθαι, τοῦ τε ξενικοῦ καὶ τῶ πολιτικοῦ ἀεὶ καὶ πάντα κατ' ὁμοίως ἔχειν, ὥστε καὶ αὐτὸς ἕκαστος τοῦ πωμηρίου ἐκ τοῖς ἱππεῦσι καὶ τοῖς βουλευταῖς θανατοῦν δύνασθαι, ταῦτά τε δῆλα ὅσα τοῖς τε ὑπάρχοις καὶ τοῖς δήμοις τοῖς αὐταρχήσασί ποτε ποιεῖν ἐξῆν, λαμβάνουσιν· ἐκ δὲ δὴ τῶ ὑμηλιάζειν, τοῖς τε βίοις καὶ τοῖς, ἔθνεσι ἡμῶν ἐξεπάζουσι, καὶ ἀποτροπιάζειν ποιοῦνται, ἐκ τοῖς μὲν καταλέγουσι ἐκ τὸ ἱππάδα καὶ ἐς τὸ βουλευτήριον, τοῖς δὲ καὶ ἀπαλείφουσιν ὅπως μὴ αὐτοῖς δόξῃ· ἔκ τε τῶ ἐν πάσαις ταῖς ἱερωσυνίαις ἱερῶσθαι, καὶ προεστὼ καὶ τοῖς δήμοις ἁπλοίας σφῶν διδόναι, ἀρχιερέων τέ τινα αὐτῶν, καὶ δύο, καὶ ἓν ἅμα ἔσχωσιν, εἶτ), πάντων αὐτοῖ ἐκ τῶν ὁσίων καὶ τῶν ἱερῶν κυριοῦσιν. ἥ τε ἐξουσία ἡ δημαρχικὴ καλουμένη, ἣν οἱ πάνυ πολὲ μνήσθησθε ἔχον, δίδωσί σφισι καὶ τὸ ὑπερτιμώμενα ὑφ' ἑτέρου τινός, μὴ μὴ σιωπεπαιῶσι, παύῃ, καὶ μὴ καθυβρίζεσθαι· κἂν ἄρα τι καὶ ὁ βελτιστον μὴ ὅτι ἔργῳ, ἀλλὰ καὶ λόγῳ αἰσχιεῖ δόξωσι, καὶ ἀχριτον ὂν ποιήσωνται αὐτὸ, ὡς καὶ σκαιῆ, ἀπελλιῶσαι. δημαρχεῖν μὲν γὰρ, ἅτε καὶ ἐς τοὺς δὺ πατρικίους πάντως τελοῦντες, οὐχ ὅσιον νομίζουσιν εἶ). τιμὴ δὲ δὴ δυνάμει τιμὴ τῶ δημάρχων πᾶσθαι ὅσα καὶ μάλιστα ἐθέλουσι, προστίθεται, καὶ δι' αὐτῆς καὶ ἡ ἐξαριθμησις τῶν ἐτῶν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, ὡς καὶ κατ' ἔτος αὐτὸ μὴ τῶν αἰεὶ δημαρχούντων λαμβανόντων, προσῆκε. ταῦτα μὲν ἐκ τῆς δημοκρατίας, ὡς που καὶ

καὶα

καὶα ὀνομάσθη, οὔτε τε καὶ ὅσ' ἐκ τούτων τῶν ὀνομάτων εἰλήφασιν, ὅπως μηδὲν αὖθις δόσεώς τινος ἔλαττον δοκῶσιν. ἤδη δὲ καὶ ἕτερόν τι, ὃ μηδενὶ τῶ πολλαχοῦ ὀνομάτων ἐς πάντα μᾶλλον ἐδόθη, προσεκτήσαντο, ὑφ' οὗπερ καὶ μόνου ἐκ ἐκεῖνα δὴ καὶ τἄλλα αὖθις προσάπτω ἐξεῖναι. λέλεκται γὰρ δὴ τῶν νόμων, ὡς αὐτὰ τὰ λατινικὰ ῥήματα λέγω, τουτέστιν ἥδιστοι ἀπὸ πάσης ἀνθρώπων νομίσεως εἰσι, καὶ σοφοὶ τῶν γεγραμμένων ἐνέχονται, καὶ οὕτως ἐκ τούτων τῶν δημοκρατικῶν ὀνομάτων, πᾶσαν τὴν τῶν πολιτείας ἰσχὺν προσβεβέβληνται, ὥστε καὶ τὰ τῶν βασιλέων, πλὴν τοῦ φορτικοῦ τῆς προσηγορίας αὐτῶν, ἔχειν. ἡ γὰρ δὴ τοῦ καίσαρος, ἥ τε τῶ αὐγούστου προσῆκεν δύναμιν μὲν σοβαρὰν αὐτοῖς οἰκείαν προστίθησι, δηλοῖ δ' ἁπλῶς ὁ μὲν, τὴν τῶ γένους σφῶν δόξαν δηλοῖ, ὁ δὲ, τὴν τῶ ἀξιώματος λαμπρότητα. καὶ ἤνεγκε τοῦ παρὸς ἐπωνυμία ταῦτα μὲν ἐκ ἐξουσίαν τινὰ αὐτοῖς, ὧν ποτε οἱ πατέρες ὑπὲρ τοὺς παῖδας ἔσχον, κτήσονται ἡμῶν δίδωσιν· οὐ μόνον καὶ ὅτι τοῦτο ἀρχὴν ἐγκτῶ ἐγένετο, ἀλλ' ἐς τε τὰ μέλλοντα καὶ ἐς πράξεσιν, ἵνα αὐτοί τε τοῖς ἀρχομένοις, ὡς ἐκ παῖδας ἀγαπῶεν, καὶ ἐκεῖνοι σφᾶς, ὡς τοὺς πατέρας αἰδῶνται). τοσοῦτον γὰρ τε καὶ διαφέρουσιν αἱ προσηγορίαι εἰσὶν, αἷς οἱ κρατοῦντες ἐχρῶντο, κτῆσις τοῖς νόμοις καὶ κτῆσις ὃ ἥδιστον πάντων νομίζουσι. καὶ νεῶ μὲν πᾶσαν ἅμα αὐτοῖς ὡς τὸ πολὺ, πλέον τῆς τῶν τιμητῶν, δίδονται· τοῖς δὲ δὴ πάλαι κτῆσις ὡς ἕκαστα ἐψηφίζοντο. τιμὴ γὰρ δὴ καὶ τιμητέαν ἔλαττον μὲν τινες καὶ τῶν αὐτοκρατόρων κτῆσις ἔλαβον, ἔλαβε δὲ καὶ δομιτιανὸς ὀλίγῳ βίου, οὐ μόνον καὶ νεῶ ἐπὶ τούτου γένηται. ὃ γὰρ ἔργον αὐτῆς ἔχοντες, οὔτε αἰρεῖται ἐπ' αὐτῷ, οὔτε τῷ προσκλησιν αὐτῆς, πλὴν ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς, κτῶνται. ἡ μὲν οὖν πολιτεία οὕτω ποτὲ πρός τε ὃ βέλτιον καὶ πρὸς ὃ σωτηριωδέστερον μετεκοσμήθη· ἐς γὰρ που καὶ πάντα πασιν ἀδύνατον ἦν, δημοκρατουμένοις αὖθις σωθῆναι. οὐ μόνον καὶ ὁμοίως τοῖς πρόσθεν τὰ μὴ ταῦτα προσῆκοντα λεχθέντα δυνάσθαι. πρότερον μὲν γὰρ ἐς τε τὸ βουλὴ καὶ ἐς τὸν δῆμον πάντα, καὶ εἴ πόῤῥω που συμβαίη, ἐστέφερεν, καὶ ἅπαξ ταῦτα πάντες τὰ αὐτὰ ἐμάνθανον, καὶ πολλοὶ σὺν ἐγράφοντο· καὶ κ' ἐκ τούτου καὶ ἐς ἀλήθεια αὐτῶν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ φόβῳ τινὰ καὶ χάριτί, φιλίᾳ τε καὶ ἔδρᾳ ἁπὶ ἐῤῥέθη, πᾶσι γοῦν τοῖς δήμοις τοῖς τὰ αὐτὰ χαίρασι, τοῖς τε ὑπομνήμασι τοῖς δημοσίοις ἔθνος τινὰ διείσκεν· ἐκ δὲ δὴ τῶ χρόνου ἐκείνου τὰ μὲν πλείω κρύφα τε καὶ ἀπορρήτων γίγνεσθαι ἤρξατο, εἰ δέ που τε τινὰ δημοσιωθείη, ἀπὸ διεξελεγκτά γε ὄντα ἀπίστει ταῦ. καὶ γὰρ λέγεσθαι καὶ πράττεσθαι πάντα πρὸς τὰ τῶν αἰεὶ κρατούντων, τῶν τε πάντα δυνασευόντων σφίσι βεβήματα ὑποπτεύεται, καὶ κτῆ τοῦτο πολλὰ μὲν οὐ γιγνόμενα, φρυλλῆται, πολλὰ δὲ καὶ πάνυ συμβαίνοντα, ἀγνοῆται· πάντα δὲ, ὡς εἰπεῖν, δήπως πως ἢ πράττεται, διαθεῶται. τὰ μέντοι καὶ ὅ τε ἀρχῆς μέγεθος, τό, τε τῶ πραγμάτων πλῆθος δυσχρεστάτως ἀκριβῆναι αὐτῶν πᾶν ἔχεται. ἔν τε γὰρ τῇ ῥώμῃ συχνὰ, καὶ πάντα τῶν ὑπηκόων αὐτῆς πολλὰ, πρὸς τε ὃ πολέμιον καὶ καθ' ἡμέραν, ὡς εἰπεῖν, γίγνεταί τινα, πρὸς ἃ ὃ μὲν σαφὲς οὐδεὶς ῥᾳδίως, ἔξω τῶν παρόντων αὐτὰ, γινώσκει, πλῆθοι δ' ὅσοι οὐδ' ἀκούουσι τὸ ἀκριβὲς ὅ, τι γέγονεν. ὅθεν καὶ ἐγὼ πάντα τὰ ἑξῆς ὅσα τε καὶ ἀνάλογον ἔσχε εἰπεῖν, ὡς που καὶ δεδήλωται φράσω, εἴτ' ὄντως οὕτως, εἴτε καὶ ἑτέρως πως ἔχει. προσῆκε μέντοι καὶ αὐτοῖς καὶ τῆς ἐμῆς δόξασίας ἐς ὅσον ἐνδέχεται, ἐν οἷς δήπου τι μᾶλλον, ἢ ὃ φρυλλούμενον ἀνωφθῆναι ἐκ πολλῶν ὧν ἀνέγνων, ἢ καὶ ἤκουσα, ἢ καὶ εἶδον, τεκμήρασθαι.

καταλύῃ, habitet
καταγωγὴ
ἀπεστράφθαι
α,
Augusti nomen quod Caesari datum.
μὲν
Τιμητὴς. censor
ejus
ἀπογραφὰς censu
Δημάρχος tribu. ple.
ὑπομνήματα δὴ μόσια Acta
δόξασι

αὐγουστος μὲν δὴ ὁ καῖσαρ, ὡς καὶ εἶπον, ἐπωνομάσθη, καὶ αὐτῷ σημεῖον οὐ σμικρὸν θύειν τότε τῆς νυκτὸς ἐπετήδευτο. ὁ δὲ τίβερις πελαγίσας πᾶσαν τὴν ἐν τοῖς πεδίοις ῥώμῃ κατέλαβεν, ὥστε πλεῖσθαι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ μάντεις οὐ τὸ ὅτι μέγα αὐξήσει, καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν πόλιν ὑποχείριον ἕξει, προεμήνυσαν. χειμαζομένων δ' αὐτῷ καὶ ὑποβολίμων δηλα, σέξτος τις πακούβιος, ὡς φησ' ἕτεροι λέγουσιν, ἀπούδιος πούλχερ ἐξενίκησεν. ὁ δὲ τῷ σωφρονίσαι ἑαυτὸν τέ οἱ ὂν τῶν ἱερῶν τρόπον καθωσίωσε, καὶ τοῖς μάντεσι σῶν εβουλθ ε τοῦτο ποιῆσαι· ἐπειδή τε ὁ αὐγουστος ἐμποδὼν οἱ ἐλθύετο, προῆλε τὸ πλῆθος τὸ προστεὸς ἐξεπήδησεν (ἐδεδμήκει δὲ) καὶ ἐκείνους τε καὶ μετ' αὐτοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς κατά τε τὰς ὁδοὺς καὶ κατὰ τοὺς ξενῶνας προεκοσήσας, καθιερῶσαι σφᾶς τῷ αὐγούστῳ κατηνάγκασεν. ἀφ' οὗ δὴ καὶ νῦν προεπόμποι τε κρατοῦνται, λέγειν εἰώθασι μέν, ὅτι σοὶ καθωσιώθησαν. καὶ ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐποίει, ἵν' ἐν τῷ ὁμίλῳ ποτὲ κληρονόμον ἕφη τὸν αὐγουστον ἐξίσου ἑαυτῷ καταλείψειν, οὐχ ὅτι τι εἶχεν, ἀλλ' ὅτι καὶ προσλαβεῖν ἠθέλησεν· ὁ δὲ ἐβούλετο. αὐγουστος δὲ τάδε δῆλα τῇ ἀρχῇ προσοίκοντα προθυμότερον, ὡς καὶ ἐθελοντὴ δὴ πάντων αὐτῷ εἰληφώς, ἐπράττε, καὶ ὁμολογεῖται πολλά (οὐδὲν γὰρ δέομαι καθ' ἕκαστον ἀκριβῶς ἐπεξιέναι χρεών) ἢ ὅσα τῇ συγγραφῇ προσφορά ἐστι. ὃ δὴ καὶ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα προαιρεῖσι ποιήσω, ἵνα μὴ καὶ δι' ὄχλου ἦμεν, πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπεισφέρων, ἃ μηδ' αὐτοὶ οἱ πάνυ αὐτὰ μυθευτῆνες ἀκριβοῦσιν) οὐ μόνον τοι καὶ πάντα ἰδιογνωμόνως ὁμολογεῖται, ἀλλ' ἔστι μὲν ἃ καὶ ἐς ὃ δημόσιον προσεξευρέθη, ὅπως δή τι μὴ ἀρέσῃ τινὰ, προσμαθὼν ἐπανορθώσῃ. προσεβέπετό τε γὰρ πάντως ὀντιῶ συμβουλεύειν οἱ, εἴτις ἢ ἀμείνων αὐτῶν ὑπονοήσειε, καὶ πρόρροῑ σφίσι πολλὰ ἐνέμε, καί τινα καὶ μετέγραφε· ὃ δὲ δὴ πλῆσον, τοῖς τε ὑπάτοις, ἢ ὃν ὕπατον, ὁπότε καὶ αὐτὸς ὑπατεύοι, καὶ τῶν ἀλλων ἀρχόντων ἕνα πρὸ ἑκάστων, ἔκ τε τῶν λοιπῶν τῆς βουλῆς τῶν πλήθους πεντεκαιδεκάτους κληρουσι λαχόντας, συμβούλους ἐς ἑξάμηνον προσελάμβανεν, ὥστε δι' αὐτῶν καὶ τοῖς ἀλλοις πᾶσι κοινοῦσθαι ὅπου τινὰ τὰ νομοθετούμενα νομίζεσθαι. ἐσέφερε μὲν γὰρ τινα καὶ ἐς πᾶσαν τὴν βουλὴν, βέλτιον μέντοι νομίζων εἶναι) μετ' ὀλίγων καὶ ἡσυχίαν τὰ τε πλείω καὶ τὰ μείζω προσκοπεῖσθαι, τοῦτό τε ἐποίει, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ ἐδίκαζε μετ' αὐτῶν. ἔκρινε μὲν γὰρ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡ βουλὴ πᾶσα, ὡς τὸ πρότερον, καὶ ἔστι καὶ προσδείας καὶ κηρυκείας τὰ δήμων καὶ βασιλέων ἐχρημάτιζεν, ὅ, τε δῆμος ἐς τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ ὁ πλῆθος αὖ συνελέγετο· οὐ μέντοι καὶ ἐπεφήφιστό τι, ὃ μὴ καὶ ἐκείνῳ ἤρεσκε. τοῖς μὲν ἄρξουσιν, τοῖς δὲ αὐτὸς ἐκλερώμενος προεδημήγορει, τοῖς δὲ καὶ ὅτι τῷ δήμῳ ὧν τε ὁμιλῷ καὶ ὃ ἀρχαῖον ποιούμενος ἐπεμέμφετο, ὅπως μήτ' ἀνεπιτήδειοι, μήτ' ἀπροκελεύστως, ἢ καὶ δικασμοῦ ἀποδράντες). ὃ μὲν οὖν σύμπαν οὕτω τὴν ἀρχὴν διῴκησε. λέξω δὲ καθ' ἕκαστον ὅσα ἀναγκαῖόν ἐστι μὴ τῶν ὑπάτων ὑφ' ὧν ἐγένετο μνημονεύεσθαι. ἐν μὲν γὰρ τῷ προφρανεῖ ἔτει τάς τε ὁδοὺς τὰς ἔξω τῶν τείχους διεπορεύετο καὶ ἀμβείας ὁρᾶν οὔσας, τάς μὲν δήμας δήμοις τισὶ τῶν βουλευτῶν ἐπισκευάσαι τοῖς οἰκείοις τέλεσι προσέταξε· τῆς δὲ δὴ φλαμινίας αὐτός, ἐπειδὴ καὶ γραλθύσῃ δι' αὐτῆς ἔμελλεν, ἐπεμελήθη. καὶ ἡ μὲν ὁδὸς τότε ἐγένετο, καὶ δῆμα τοῦτο καὶ εἰκόνες αὐτῷ ἐπ' ἀμφίδων ἐν τε τῇ τιβερίδος περφυρᾷ καὶ ἐν ἀεμιλίῳ ἐποιήθησαν· αἱ δὲ δήμαι ὕστερον, εἴτ' οὖν προς τῶ δημοσίου (ὀλίγαι μηδεὶς τῶν βουλευτῶν

βουλευτῶν ἡδέως ἀνήλισκεν) εἴτε καὶ προς τοῦ αὐγούστου ὡς εἰπεῖν ἐχθρὰ, ἐπεσκυά σθησαν. οὐ γὰρ δυνάμεθα διακρίναι ταῖς ἱστοριαις αὐτῶν, οὐδὲ εἰ τὰ μάλιστα ὁ αὐγουστος καὶ ἀνδριάντας τινὰς ἑαυτοῦ ἀργυροῦς, προός τε τῶν φίλων καὶ προς δήμων τινῶν γενομένας, ἐς νόμισμα κατέκοψε, τοῦ δὲ καὶ οἴκοθεν πολλοῦ ὅσα γε καὶ ἔλεγε δαπανᾶν δοκεῖν· καὶ ἀφ' οὗτο οὔτ' εἰ ποτε ἐκ τῶν δημοσίων τι χρημάτων ὁ ἀεὶ κρατῶν ἔλαβεν, οὔτ' εἰ ποτε αὖθις ἔδωκε, γνώμῃ ἔχω συγγράψαι· πολλάκις τε γὰρ ἑκάτερον αὐτῶν ἐγίνετο, καὶ ἵ μὴ τις ἐσδυνείσεται, ἢ καὶ δωρεὰς τὰ τοιαῦτα καὶ λέγοι, ὁπότε καὶ τούτοις καὶ ἐκείνοις καὶ ὁ δῆμος ἅπας ὁ αὖθις κράτωρ ὀπτίκοινον ἀεὶ χρεῶν ταις; ὁπότε μὲν δὴ ταῦτα ὁ αὐγουστος ἔπραξε, καὶ ὀξώρμησε μὲν ὡς καὶ ἐς τὴν βρεττανίαν στρατεύσων, ἐς δὲ δὴ τὰς γαλατίας ἤλθεν, ἐνταῦθα διέτριψεν. ἐκεῖνοί τε γὰρ ὀπτικηρυκεύσασθαί οἱ ἐδόκουν, καὶ τὰ τούτων ἀκαπάστατα ἔτι, ἅτε τῶν ἐμφυλίων πολέμων λύθεις ὀπτὶ τῇ ἁλώσῃ σφῶν ὀπτηλυομένων, ἐῶ, καὶ αὐτῶν καὶ ἀποτραφὰς ἐποίησατο, καὶ ὃν βίον τὴν τε πολιτείαν διεκόσμησε· καὶ λύθεν ἐς τε τὴν ἰσπανίαν ἀφίκετο, καὶ κατεστήσατο καὶ ἐκείνην. μὴ δὲ δὴ τοῦτο αὐτὸς τε ὃ ὄγδοον σὺν τῇ ταύρῳ τῷ στατιλίῳ ὑπατεύσε, καὶ ὁ ἀγρίππας τὰ σεπτὰ ὠνομασμένα καθιέρωσεν. ὀδὸν μὲν γὰρ σεβαστίαν ὀπτισκυάσθην ὑπέστρεφε. ταῦτα δὲ ὂν τῷ ἀρείῳ πεδίῳ σοᾶς πέριξ ὑποτὸ τὴν λεπίδου προς τὰς φυλετικὰς ἀρχαιρεσίας στωϊκοδομημένα, καὶ πλαξὶ λιθίναις καὶ ζωγραφήμασιν ἐπεκόσμησεν, ἰούλια αὐτὰ ἀπὸ τοῦ αὐγούστου προσαγορεύσας. καὶ ὁ μὲν οὐχ ὅπως φθόνον τινὰ ἐπ' αὐτοῖς ὠφίσκανεν, ἀγαθὰ δὲ πάνυ καὶ προς αὐτοῦ ἐκείνου, καὶ προς τῶν ἀνθρώπων ἐπήνετο· αἴτιον δὲ, ὅτι τὰ φιλανθρωπότατα καὶ τὰ δικαιότατα, τότε συμφορώτατα καὶ συμβουλεύων οἱ καὶ συμπράττων, ἐπῄνει· ὃ δὲ καὶ βραχύ τι δόξης αὐτῶν ἀντεποιήσατο, ταῖς τε πρὸ αὐτοῦ τιμαῖς, οὔτε ἐς πλεονεξίαν, οὔτε ἐς ἀπόλαυσιν ἰδίαν ἐχρῆτο, ἀλλ' ἔς τε τὸ αὖθις ἐκείνῳ, καὶ ἐς τὸ τῷ δημοσίῳ συμφέρον. ὁ δὲ δὴ γάλλος κερνήλιος καὶ ἐξυβρίσειν τοσοῦτον ἐπὶ τιμῆς. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ μάταια ἐς ὃν αὐγουστον ἀπεληρᾷ, πολλὰ δὲ καὶ ἐπαίτια προς ἐπράξατο. ὃ δὲ καὶ εἰκόνας ἑαυτοῦ σὺν ὅλῃ, ὡς εἰπεῖν, τῇ αἰγύπτῳ ἔστησε, καὶ τὰ ἔργα ὅσα ἐπεποιήκει, ἐς τὰς πυραμίδας ἐσεγράφε. καὶ ληρήσῃ τε οὕτω ἐπ' αὐτοῖς ὑποτοῦ αὐαλεσίου λάργου, ἑταίρου τέ οἱ καὶ συμβιώτου ὄντος, καὶ ἠτιμώθη ὑποτοῦ αὐγούστου, ὥστε καὶ σὺν τοῖς ἔθεσιν αὐτοῦ κωλυθῆναι διαπᾶσθαι. φυομένου δὲ τούτου, καὶ δῆμοι αὐτῷ συχνοὶ ἐπέθεντο, καὶ γραφὰς κατ' αὐτοῦ πολλὰς ἐπήνεγκαν, ὃ ἡ γερουσία ἅπασα ἀναλῶναί τε αὐτὸν σὺν τοῖν δικαστηρίοις, καὶ φυγεῖν τῆς οὐσίας στερηθέντα, καὶ ταύτην τὲ τῷ αὐγούστῳ δοθῆναι, ὃ ἑαυτοὺς βουθυτῆσαι ἐψηφίσατο. καὶ ὁ μὲν προεδηλήσας ὅτι τούτοις, ἑαυτὸν προεκατεχρήσατο. ὃ δὲ δὴ τῶν πολλῶν κίνδυνον ὃ σὺν τούτου διελέχθη, ὅτι ἐκεῖνόν τε οὐ τέως ἐκολάκευον, οὕτω τότε διέθηκαν, ὥστε καὶ αὐθεκδεία ἀποθανεῖν ἀναγκάσαι, καὶ προς ὃν λάργον ἀπέκλιναν, ἐπειδή περ αὐξὴν ἤρχετο, μόλιστά που καὶ τὰ τούτου τοιαῦτα, δι' γέ τι τοιοῦτον οἱ συμβῆ, ψηφίσασθαι. ὁ μὲν τοι προεκούμως οὕτω προς αὐτὸν ἔσχεν, ὥστ' ἀποθανόντος ποτὲ αὐτοῦ, τιμῶ τε ῥίνα καὶ ὀφθαλμὸ ὃ ἑαυτοῦ τῇ χρεὶ ὑπεχεῖν, συνδιακυνόμενος τοῖς σεῶν οὖσιν, ὅλη μηδ' ἀναπνεῦσαί τινι πρόνοιος αὐτοῦ ἀσφαλέα εἶη· δῆλός τέ τις προσῆλθέ τε αὐτοῦ, καίπερ ἀγνὼς ὢν, καὶ μάρτυρον, καὶ ἐπήρετο εἰ γνωρίζοι ἑαυτόν· ἐπειδή τε ἐξηρώτησατο, ἐς γραμματεῖον τῷ ἄρνησιν αὐτοῦ ἐσεγράψεν, ὥσπερ οὐκ ἐξὸν τοῦ κακῶς καὶ ὄν

χαθωσιωσε
Inundatio Tyberis
Sex. Pacuuius
Flaminia via
Statili Tauri Augusti Horti
Coll.
Septa cõsecrata in Cãpo Martio
Cornelii Galli
Nõ fuit opprobrio celebrasse lycorida gallo sed linguã mimio nõ tenuisse mero
Valerii Largi
Gallus sibi morte cõsciuit
Proculli

σὺκ ἤδη πρότερον συκοφαντήσαι. οὕτω δ' ὧν οἱ πολλοὶ τὰ ἔργα τινῶν, κἂν πονηρὰ ᾖ, μᾶλλον ζηλοῦσιν, ἢ τὰ παθήματα φυλάσσονται. ὥστε καὶ τότε μυρίους ὁ γνάθιος ἐξηῦρος ἀγοραιομήσας, καὶ ἄλλα τε πολλὰ καλῶς πραξάς, καὶ τὰς οἰκίας τὰς ἐν ταῖ ἔτει ἐκείνῳ ἐμπρησθείσας ὑπὸ συκοφαντίας μὴ τῶν ἑαυτοῦ δούλων καὶ μὴν ἑτέρων τινῶν μαθητῶν ποιησάμενος, καὶ δι' ἐκείνου τότε μὲν ἀναλώματα τὰ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ πρεπόντα τῷ δήμου λαβών, καὶ στρατηγὸς πρὸς νόμους ἀποδειχθείς, ἐπήρθη τε ὑπ' αὐτῶν τούτων, καὶ ὃν αὔγουστον ὑπερεφρόνησεν, ὥστε καὶ πρεσβεύσαι ὅτι ἄθραυστον καὶ ὁλόκληρον τῷ Δημοσθένει τὴν πόλιν παρέδωκεν. ἐπ' οὖν τούτῳ οἵ τε δῆμοι πολύτοκοι οἱ πρῶτοι καὶ αὐτὸς ὅτι μάλιστα ὁ αὔγουστος ὀργὴν ἔσχε, καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκ ἐδίδαξεν οὐκ ἐς μακρὰν ἔμεινε δὲ μὴ ὑπὸ τοῖς πολλοῖς φθονηθῆναι· τοῖς δ' ἀγοραιόμοις πρόφασιν ὑπεμνήσθαί τε ὅπως μηδὲν ἐμποιήσῃ), καὶ ἅμα ἃ τοιοῦτον συμβῆναι, καὶ πασσεννιώσας ὁ πῦρ προσπταῖσε καὶ ὑπὸ αὐτοῦ ἔτει τούτῳ ὁ, τε πολλῶν ὁ ἐν ταῖ πόντῳ βασιλεύων, ἔς τε τοὺς φίλους καὶ ἐς τοὺς συμμάχους τὸ δήμου ἐνεχράφη, καὶ προεδρία τῆς βουλευτῆς ἐν πάσῃ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ἐς πάντα τὰ θέατρα ἐδόθη· τόν τε αὔγουστον ἐς τὴν βρεττανίαν, ὅπως μὴ ἠθέλησε ὁμολογῆσαι, στρατευσίοντα κατέσχον οἵ τε σάλασσοι ἐπαναστάντες αὐτοῖ, καὶ οἱ καντάβροι, οἵ τε ἄσσυρες πολεμοῦντες. οἰκοῦσι δὲ ἐκεῖνοι μέν, ὡς πρὸ εἴρηται μοι· οὗτοι δὲ ἑκάτεροι, τό τε πυρίμαχον ὅ τε πρὸς τῇ ἰσθμείᾳ ὃ καρχηδόνιον, ὃ τὴν πεδιάδα τὴν ὑπ' αὐτοῦ οὖσαν. δι' ὧν ταῦτα ὁ αὔγουστος (ἤδη δὲ ἔννατον μὴν μύρκιον σιλανοῦ ὑπατεύοντος) ὅτι μὲν τοῖς σαλάσσοις τερέντιον οὐαρρῶνα ἐπέμψε, καὶ ὃς πολλαχῇ ἅμα, ὅπως μὴ συγγραφέντες, δυσχερωτέροις γνῶναι, ἐμβοηθῶν, ῥᾳδιά τε αὐτοῖς, ἅτε καὶ κατ' ὀλίγους προσπίπτουσι σφίσιν, ἐνίκησε, καὶ συμβῶσαι καὶ σπεῖσαι κατέπεισε, δεξυλίον τε τὶ ῥητὸν, ὡς καὶ μηδὲν δῆθεν ἄλλο δράσων, ἤτησε, κἀκ τούτου πόντιχῆ προὶς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ γραδίως παρέπεμψας, σπουδαίως τε τοὺς ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ ἀπέδοτο, ἐφ' ᾧ μηδεὶς σφῶν ἐντὸς εἴκοσιν ἐτῶν γῆν κατοικήσειν. καὶ αὐτῶν ἡ διάρρησις τῆς γῆς, τῶν τε δορυφόρων ἐστὶν ἐδόθη, καὶ πόλιν τὴν αὐγούσταν πραιτωριανῶν ὠνομασμένων ἔσχεν. αὖθις δὲ ὁ αὔγουστος πρὸς τοὺς ἄσσυρας καὶ πρὸς τοὺς καντάβρους ἅμα ἐπολέμησε καὶ ὅπως μήτε προσχώρησιν, εἰά τε ὅπως τοῖς ἐρυμνοῖς ἐπαμυνόμενοι, μήτε ἐς χεῖρας, δι' ἃ τε ὀλίγοι ἦσαν, καὶ ἅμα ὁ ἀκρωτήριας ὁ πλησίον εἶ), ἥεσθαι, καὶ προσέτι ὁ προάγματα αὐτοῦ πολλὰ, εἶπον κινηθεῖν, ἅτε γὰρ δέξια ἀεὶ προσκαταλαμβανόντες, καὶ ἐν τοῖς κείλοις τοῖς τ' ὑλώδεσιν ἐνεδρεύοντες πρῶτον, ἐν ἀπόρῳ πάντα πᾶσιν ἐγένετο. καὶ ὁ μὲν ἔκ τε τῶν καμάτων καὶ ἐκ ὧν φρενῖτιν νοσήσας, ἐς καρράκωνα ἀνεχώρησε, ὃ ἐκεῖ ἠρρώστησε. γάϊος δὲ δούλιος προσεπολέμησέ τε αὖθις ἐν τούτῳ, καὶ συχνὰ κατειργάσατο, οὐχ ὅτι καὶ ἀμείνων τῶν αὐγούσου στρατηγὸς ἦν, ἀλλ' ὅτι καταφρονήσαντες αὐτοῦ οἱ βάρβαροι ὁμόσε τε τοῖς ῥωμαίοις ἐχώρησαν, ὃ ἐνικήθησαν. καὶ οὕτως ἐκεῖνός τέ τινα ἔλαβε, ὃ τίτος μεταλλοῦτα καρίσιος τήν τε λαβίκιαν ὃ μέγιστον τῶν ἀστύρων πόλισμα ἐκλιφθὲν εἶλε, καὶ ἄλλα πολλὰ προσεποιήσατο. παυσαμένου δ' ὃ πολέμου τούτου, ὁ αὔγουστος τοὺς μὲν ἀφηλικεστέρους ὧν στρατιωτῶν ἀφῆκε, καὶ πόλιν αὖθις ἐν λεοντοπόλει τῇ αὐγούσταν ἡμεείτην καλουμένῃ κλίσας ἔδωκε· τοῖς δὲ τὴν στρατοῦσιμον ἡλικίαν ἔτ' ἔχουσι, δέας τινὰς δι' ἐτῶν τε τῶν μύρκελλου καὶ τ' πίβερίου, ὡς καὶ ἀγοραιομούντων, ἐν αὖθις

Polemō

Salassi
Cantabri
Astures

Augusti
Coll - M. Silani)

Terēti Varro

Augusta prætoriano

C. Antistij

Carrisij

Lancia. N

Cincrita Augusta a gb)
condita & unde sic
dicta

ἐν αὖθις τοῖς γραπτοπέδοις ἐποίησε, καὶ ὃ μὴν ἰούβα τῆς τε γαιτουλίας τινὰ αὐτὶ τῆς παῤῥώας ἀρχῆς, ἐπείπερ ἐς ὃν τῶν ῥωμαίων κόσμον οἱ πλείους αὐτῶν ἐστρατεύσαντο, καὶ τὰ τῆς βόκχου δ' τε βοκούου ἔδωκε· δ' ἡ ἀμίσσου τελευτήσαντος, οὐ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τῶν ἀρχῶν ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἐς τὴν ὑπήκοον ἐσήγαγε· καὶ οὕτω καὶ ἡ παλαιὰ μὲν τῆς λυκαονίας ῥωμαίων ἄρχουσα ἔσχε, τά τε γαλατικὰ ἐκ τῆς παμφυλίας πρότερον τῇ ἀμίσσῳ προσενεμήθησαν, ὃ ἰδίῳ νόμῳ ἀπεδόθη. τοῦτο δὲ ὃν αὐτὸν τοῦτον χρόνον μύρκης οὐϊνίκιος κεκτῶν ἀνὰ μέσον ἐλθών, ὅτι ῥωμαίους ἀνῄρηκε, ἐς τὴν χώραν σφῶν κατὰ τὴν ὑπομισίαν ἐστελλόντας συλλαβόντες ἔφυγεν, ὃ ὄνομα καὶ αὐτὸς ὁ τῶν αὐγούστων ὃ αὐγούστῳ ἔδωκε, καὶ ἐψηφίσθη μὴν που καὶ τὰ ὑπατικὰ αὐτῷ καὶ ὑπὲρ τούτους καὶ ὑπὲρ τοὺς δήμους τοῖς ποτὲ ἡγουμένοις, ἐπεὶ δ' οὐκ ἠθέλησεν αὐτὰ πέμψαι, ἀλλά τε ἐν τοῖς δήμοις ἐστιατορίους οἱ ὠκοδόμησε, καὶ ἐξουσία ἐδόθη δ' τῇ ποτὲ δ' ἔτους ἡμέρᾳ καὶ ὃ τε φαῶν ὁ τῇ ἐαθῆτι τῇ νικητηρίᾳ ἀεὶ χρῆσθαι· αὔγουστος μὲν ταῦτά τε ἐν τοῖς πολέμοις ἔπραξε, καὶ ὁ τ' ἰανοῦ τεμένισμα δύοιν δέοιν αὖθις ἔκλεισεν. ἀλείπτας δὲ ὁ ἐν τούτῳ ὁ ἄγων τοῖς ἰδίοις τέλεσιν ἐπεκόσμησε. τοῦτο μὲν γὰρ, τὸν τῶ ποσειδῶνος ὠνομασμένον καὶ ἐξωκοδόμησεν ὅπου ταῖς ναυκρατίαις, καὶ τῇ τῶν ἀργοναυτῶν γραφῇ ἐπεκόμησεν, τοῦτο ᾗ, ὃ πυκνοστήλεμον ὃ λακωνικὸν καλεσκεύασε. λακωνικὸν γὰρ ὃ γυμνάσιον, ἐπειδήπερ οἱ λακεδαιμόνιοι γυμνοῦσθαί τε ἐν ὧ τότε χρόνῳ, καὶ λίπα ἀσκῆν μᾶλλον ἐδόκουν, ἐπεκάλεσε. τό, τε πρόθυρον ὠνομασμένον ἐξετέλεσε· προσαρρύσεται δὲ οὕτω, καὶ ἅμα μὴν ὅτι πολλῶν θεῶν εἰκόνας ἐν τοῖς ἀγάλμασι, τῶν τε Ἄρεως καὶ ὧ τῆς ἀφροδίτης, ἔλαβεν· ὡς ᾗ ἐγὼ νομίζω, ὅτι θολοῦδες ὄν, τῶν οὐρανῶ προσοίκειν. ἠβουλήθη μὲ οὖν ὁ ἀλείπτας καὶ τ' αὔγουστον ἐνταῦθα ἱδρύσαι, τήν τε θ' ἕρμου ὑπόκλισιν αὐτῷ δοῦναι· μὴ δεξαμένου δὲ αὐτοῦ μηδέτερον, ἐκεῖ μὲν, τὸ προτέρου κήπος, ἐν δὲ τῷ προνάῳ, τό τε αὐγούσου καὶ ἑαυτῷ ἀνδριάντας ἔστησε. καὶ (ἐγίγνετο γὰρ ταῦτα σὺκ ἐξ ἀντιπάλου τῷ ἀλείπτᾳ πρὸς τ' αὔγουστον φιλοτιμίας, ἀλλ' ἔκ τε τῆς πρὸς ἐκεῖνον λιπαρότητος καὶ ἐκ τῆς πρὸς ὃ δημόσιον εὐδιαλεκτοῦς ἀσυδησ) οὐ μόνον ὠδὲν αὖθις ἐπ' αὐτοῖς ὁ αὔγουστος ἠτιάσατο, ἀλλὰ καὶ ὅτι πλῆθον ἐτίμησε. τούς τε γὰρ γάμους τῆς τε θυγατρὸς τῆς ἰουλίας καὶ τῷ ἀδελφιδοῦ δ' μύρκελλου μὴ δυνηθεὶς ἐκεῖνος τῆς νόσου ἐν τῇ ῥώμῃ τότε ποιῆσαι, δι' ἐκείνου καὶ αὐτῶν ἐώρτασε. καὶ ὅπως ἡ οἰκία ἡ ἐν ᾧ παλατίῳ ὀρῇ, ἡ πρότερον μὲν τῷ δυτωνίου ἐγνωμόνη, ὕστερον δὲ τοῦ ἀλείπτα καὶ ᾧ μεσάλᾳ δοθεῖσα καλεφλέξῃ, τοῦ μὲν μεσάλα δρύμειον ἐχαείσατο, ὃν δὲ ἀλείπταν, σωίοικον ἐποιήσατο· οὕτω τε οὖν ἐκ τούτων σὺκ ἀπεικότως ἐλαυρεῦτο, καὶ ὡς γάϊος φοράπος αἰτίαν ἀγαθὴν ἔσχεν, ὅτι δημοχάρων ὃν πατέρα, καίπερ ἐξελεύθερον ὄντα, ἐς τε ὃ θέατρον ἐσήγαγε, ὃ ἐν ᾧ δημοχικῷ βάθρῳ προεκάθισατο. πουπλιός τε σερουίλιος ὄνομα καὶ αὐτὸς ἔλαβεν, ὅτι στρατηγῶν, ἅρκτους τε πεντακοσίας, καὶ λύκους ἑτέρα θηρία ἴσα ἐν πομπηΐῳ νυὶ ἀπέκτεινεν· σὺκ δὲ τούτου δέκατον ὁ αὔγουστος μὴ γάϊον νωβανὸν ἦρξε, καὶ ἐν τῇ νουμιδίᾳ ὅρκους ἡ βουλὴ βεβαιοῦσα, τοὺς προεῖδε αὐτοῦ ἐποιήσατο, ὃ ὅτῳ πλησιάζειν τε ἤδη τῇ πόλει ἠγέλθη (ἐπὶ γὰρ τῆς ἀρρωστίας ἐξώρισε) καὶ ὧ δήμῳ καὶ ἑκατὸν δραχμὰς δώσειν ὑπέσχετο, τό, τε γράμμα ὃ προὶ αὐτῶν ἀπηγόρευσε μὴ προτέρου σὺκ τελεῖσθαι πρὶν δὴ καὶ ἐκείνῃ σωθδόξῃ, πάσης αὖθις τῆς τῶν νόμων

Juba
Bacchi
Bagoas
Amyntas
M. Vinitij

Jam tēplū clausū

Neptum naumachia argonautarū pretura eorū nata

Iacomēū pyreia tyriū

Pantheū ab Agrippa cōditū & unde dictū

Iulia filia Augusti nupsit Marcello eius nepoti

C. Thorami)
P. Serulij)
Augusti
C. Norbani) Coll.

δυάλκης ἀπῄλλαξαν, ἵν' ὥσπερ εἴρηταί μοι, ἀβλεπὴς ὄντως ὢν ἀβλεπέστερος ᾖ ἑαυτοῦ καὶ τῶν νόμων, πάντα τε ὅσα βουλοιτο ποιοίη, καὶ πάντ' ἴσα μὴ βουλοιτο, μὴ πρασσέτω. ταῦτα μὲν ἀποδημοῦντι ἔτ' αὖτις ἐψηφίσθη. ἀφικομένῳ δὲ ἐς τὴν ῥώμην, δίκα ἀνὰ δότι τε τῇ σωτηρίᾳ καὶ ὅτι τῇ δυσκομιδῇ αὐτοῦ ἐγένετο, τάς τε μυρκέλλῳ βουλευθέντα ἐν τοῖς ἐγκαλουμένοις, καὶ τὴν ὑπατείαν δέκα μησὶν ἔτεσιν ἢ μᾶλλον ἐνενόμισαν, αὐτῆσαι, καὶ τὰς ἀδείας, πέντε μὲν ἐκείνης δεχθεῖς ἔτεσι δὲ αὐτὸ ζῶν ποιῆσαι ἐδόθη, καὶ πρόσχημά γε τοῦτ' μὲν τὰ μάλιστα, ἐκεῖνος δὲ ἀγοραιότερος ἀπεδείχθησαν. τῶν τε ταμιευόντων ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὑπολιπόντων, ἐκληρώθησαν ἐς αὐτὰ πάντες οἱ μέχρι δέκα μῶν ἐτῶν μᾶλλον τοῦ ἔργου τούτου τεταμιευκότες.

ἐν μὲν οὖν τῇ πόλει ταῦτα πρὸς ἄξια μνήμης ἐγένετο· οἱ δὲ καταδεεῖς οἵ τε ἄσυροι, ὡς ἔλεγεν ὁ αὐγουστος ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας, λούκιον αἰμύλιον ἄρχοντα αὐτῆς καταλιπών, ἀπηλλάγη, ἐπαμύνασθαι, καὶ πέμψασθαι πρὸς τὸν αἰμύλιον, φρίν τε ὁτιοῦν ἐκφῆναί οἱ, σιτόν τε καὶ ὅπλα ἀνὰ χρείαν ἔχειν ὡς πρὸς πολεμίους ἐφασαν, καὶ κατὰ τοῦτο φρατιώτας συχνοὺς, ὡς καὶ κομιούμενος αὐτά, λαβόντες, ἐς τε χωρία ἀβλητα ὑπεκτιθέμενα σφίσιν ἐσήγαγον, καὶ καλεφόνωσαν, οὐ μόνον τοι καὶ ὅτι πολὺ ἡδονῇ· τῆς τε γὰρ χώρας αὐτῶν δηωθείσης, καὶ τειχῶν ἀνάπλεων καυθέντων, τό, γε μέγιστον * ταχέως ἐχρώσθη.

ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐλίγνετο, καὶ ὅπως τὴν φρασικλέα καὶ τὴν ἄρχιλλον ἐπεκράτησε, καὶ τέλος ἔσχεν. ὅτι γὰρ Ἀραβίαν τὴν εὐδαίμονα καλουμένην, ἧς ταβώς ἐβασίλευεν, ἄλλος γάλλος ὁ τῆς αἰλίου ἄρχων ἐπεστράτευσε, καὶ ἐς μὲν ὄψιν αὐτοῖς σοβεὶς τὸν γε πρῶτον ἦλθεν, οὐ μέντοι καὶ ἀπόνως προσεχώρησε. ἥ τε γὰρ ἐρημία καὶ ὁ ἥλιος, ταῦτε ὕδατα φύσιν τινὰ ἄτοπον ἔχοντα πάνυ αὐτοῖς ἐπαλαιπώρησεν, ὥστε ὃ πλῆθον τοῦ στρατοῦ φθαρῆναι. ὃ δὲ δὴ νόσημα σοβεὶν τῶν στωμύλων ὅμοιον ἐλίγνετο, ἀλλ' ἐς τὴν κεφαλὴν ἐνισκῆψαν, ἐξήραινεν αὐτούς, ὥστε τοὺς μὲν πολλοὺς αὐθίκα ἀπόλλυε, τῶν δὲ δὴ προσιγνομένων, ἐς τε τὰ σκέλη κατιὸν πᾶν ὃ μεταξὺ τοῦ σώματος ἐνέφραξε, καὶ ἐκεῖνά τε ξυμμένετο, ἵα μά τε αὐτοῦ σοβεῖν ἐδύνατο, χωρεῖς ἢ εἴ τις ἔλαιον οἴνῳ μεμιγμένον καὶ ἔπιε ὥστε ἠλείψατο, ὅπερ που πάνυ ὀλίγοις σφῶν ὑπῆρξε ποιῆσαι· οὔτε γὰρ ἡ χώρα σοβεῖτερον αὐτῶν φέρειν, οὔτε ἐκεῖνοι ἄφθονα αὐτὰ προσπορίσασθαι ἐδύναντο. καὶ τῷ πόνῳ τούτῳ καὶ οἱ βάρβαροι σφίσι προσεπέθεντο. τέως μὲν γὰρ ἤτιλοι, ὁπότε γε καὶ προσμίξαιεν αὐτοῖς, ἐλίγνοντο, καὶ ἅτε ἐν χωρίοις ἀπέδρομον, τότε δὲ συμμάχῳ τῇ νόσῳ αὐτῶν χρησάμενοι, ζάκτε σφέτερα αὐτῶν ἐκτεμόντο, καὶ ἐκείνων τοὺς προσλαφθέντας ἔζεσαν· ὡς τῆς χώρας. προῶτοι μὲν δὴ ῥωμαίων οὗτοι, νομίζω σ' ὅτι ἐν μόνοι τοσοῦτον ὅτι πολέμῳ τῆς ἀραβίας ταύτης ἐπῆλθον· μέχρι γὰρ τοῦ ἀθλίλλων καὶ λουμβίτων, χωρίων τινὸς ὑπερφυῶς, ἐχώρησεν· ὁ δ' αὐγουστος ἐνδέκατον μὲν καὶ πουρπούριον πεῖσωνος ἄρξας, ἠρρώστησεν αὖθις, ὥστε μηδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας ἔχειν, πάντα τε ἐποιεῖτο ὡς καὶ τελευτήσων διέθετο, ἐν οἷς γε ἀρχαί, τοῖς τε ἄλλοις τοῖς προσήκουσι καὶ τῇ βουλῇ τῶν καὶ ὧν ὑπατεύων ἀθεσίας, ἐλάδοχον μὲν σοβεῖν ἀπέδειξε, καίτοι τὸν μυρκέλλον πάντων προκριθῆναι ἐς τοῦτο προσδοκώντων· ἀφελεῖς δέ τινα αὐτοῖς προῖκα τῶν δημοσίων προσγραμμάτων, τῷ μὲν πείσωνι ἅς τε δυνάμεις καὶ ἅς προσόδους ἅς κοινὰς ἐς βιβλίον ἐσγράψας ἔδωκε· ᾧ δ' ἀγρίππᾳ ὃν δακτύλιον ἐνεχείρισε. καὶ αὖθις μηδὲν ὅ, τι μηδὲ τῶν πάνυ δυσκόλων ποιῆσαι δυσάρμοστον, αὐτωνίος τὴν μουσᾶν ἐς ψυχολουσίας καὶ ψυχροποσίας ἀνέσωσε, καὶ ἀφ' οὗπερ καὶ χρήματα

Marcelli Iberi

Cantabri Asturcs

Arabia felix

Sabos Aeli gall

Athlwta

Augusti Calpurni piso

Cōss

Antonius musa medicꝰ

χρήματα πολλὰ τά τε αὐτοῦ καὶ πολλὰ τῆς βουλῆς, καὶ ὃ χρυσοῖς δακτυλίοις (ἀπελεύθερος γὰρ ἦν) κρᾶσθαι, τήν τε ἀτέλειαν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ὁμοτέχνοις, οὐχ ὅτι τοῖς πρότε οὖσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔπειτα ἐσομένοις ἔλαβεν. ἀλλ' (ἔδει γὰρ αὐτὸν καὶ τῆς τύχης καὶ τῆς προσφιλοῦς ἔργα προσαποδοῦναι) πόδας ἀνῶναι ὁ μὲν αὔγουστος οὕτως ἐσώθη· ὁ δὲ δὴ μυρκέλλος νοσήσας οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ ὃν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀντ' αὐτοῦ τῆς μουσᾶς ἕνεκα προσποιούμενος, ἀπέθανε. καὶ αὐτὸν ὁ αὔγουστος δημοσίᾳ τε ἔθαψεν ἐπαινέσας, ὡς καὶ εἴρηται, καὶ ἐς ὃ μνημεῖον ᾧ ᾠκοδομεῖτο κατέθετο, τήν τε μνήμην τοῦ θεάτρου ὃ προσκαταβληθέντος μὲν ἀντὶ τοῦ καίσαρος, μυρκέλλου δὲ ὠνομασμένου, ἐτίμησε, καὶ οἱ καὶ εἰκόνα χρυσῆν καὶ φέρεσθαι χρυσοῦν, δίφρον τε ἐλεφάντινον ἐς τε ὃ θέατρον ἐν τῇ τῶν ῥωμαίων πομπηΐρᾳ ἐσφέρεσθαι, καὶ ἐς ὃ μέσον ὧν ἐλεφάντων τῶν τελευτώντων αὐτὰ ἅρματα ἐλαύνεσθαι ἐκέλευσε. ταῦτα μὲν ὕστερον ἐπράχθη. τότε δὲ ταῦτα, ἃς δίκαιος, ἃς δίκαιος ἐσήνεγκε μὲν ἐς ὃ σιτωνέδριον, καὶ διὰ μέσου ἀφῆκεν, ἐπιδιαμυθήσασθαι δὲ οὐκ ἐπέτρεψεν. ἐθαύμαζον μέν τι καὶ πάνυ πάντες αὐτόν, ὅτι ὃν μυρκέλλον καὶ ὡς γαμβρὸν, καὶ ὡς ἀδελφιδοῦν ἀγαπῶν, καὶ δίκας τε αὐτοῦ λιμὰς δίδοὺς, καὶ τὰς ἑορτὰς, ἐν αἷς ἐκ τῆς ἀγοραιονομίας ἐπετέλει, στενοχωρηθεὶς λαμπρότερος, ὥστε τὰς τε ἀγορὰς ἐν πάντα πάσασθαι κατὰ κορυφὴν δίκαιος ἔδωκεν, καὶ ὀρχήσεις ἵνα ἱππάδα, γυναικάς τε ὁπλίτας ἐς τὰς ὀρχήσεις ἐσαγαγεῖν, ὅμως τὰς μοναρχίας οὐκ ὑπέτεινεν, ἀλλὰ καὶ ὃν ἀγελάστατον αὐτοῦ προσελόμενον, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ὥστε πω τῇ τε μιερακίᾳ γνώμῃ ἐχάρη, ἀλλ' ἤτοι ὃν δῆμον τὰς ἡδονὰς κομίσασθαι, ἢ καὶ ὃν ἀγελάστατον τὴν ἡγεμονείαν πρὸς ἐκείνου λαβεῖν ἠθέλησεν. ὃ τε γὰρ ἐπίσατο προσφιλῆ σφίσιν ἐς τὰ μάλιστα αὐθ' ὄντα, καὶ οὐκ ἐβούλετο πρὸς ἐμοῦ δὴ δοκεῖν αὐτὰ ὑπερβέπεσθαι, ῥᾴσας δ' οὖν καὶ μαθὼν τὸ μυρκέλλον οὐκ ὑπερηδείως ὢν ἀγελάστατα δρᾶν τοῦτο ἔγνω, ἐς τὰ συείαν αὖθις ὃν ἀγελάστατον, μὴ καὶ δραστικώτερος ἂν ἀμμαχία αὐτοῖς ἐν τούτῳ οὖσι συμβῇ, ἐξῆλε· ἃ ὃς οὐκ μὲν τῆς πόλεως αὖθις ἐξώρμησεν, οὐ μέντοι καὶ ἐς τὰ συείαν ἀφίκετο, ἀπ' ἔτι καὶ μᾶλλον μετεμάζων, ἐκεῖσε μὲν τοὺς ὑποστρατήγους ἔπεμψεν, αὐτὸς δ' ἐν λέσβῳ διέτριψε. ταῦτά τε οὕτως ὁ αὔγουστος ἐποίησε, καὶ τραλληνοὺς δέκα, ὡς σοβεῖν ἔτι πλέονων δεομένους, ἀπέδειξε· καὶ τοῦτο καὶ ὅτι πλείω ἔτη ἐκέλευσε ἔμεινον δὲ αὐτῶν οἱ μὲν ἀπὸ ταὐτὰ ἄρχοντες καὶ προσθεν ποιήσαντες, δύο δὲ ὅτι τὴν διοικήσιν ὅσα ἔτη ἐμηνύσεσθαι. διαπράξας δὲ ταῦτα ὡς ἔκαστα, ἀπεῖπε τὴν ὑπατείαν ἐς δημοσίαν ζημίαν. ἐπεὶ γὰρ αὖθις ἐξ οὗπερ τὰ προσφιλοῦντα κατέσχε, καὶ τὴν δημοσίων οἱ πλείονες δι' ἔτους ἦρξαν, ὅπερ ἐχεῖν τε τοῦτο αὖθις, ὅπως ὅτι πλῆθοι ὑπαλθύωσιν, ἠθέλησε, καὶ ἔξω τῆς ἄστεος αὐτὸ ἐποίησεν ἵνα μὴ κωλυθῇ, καὶ ὅτι τε τούτῳ ἔπαυνον ἔσχε, καὶ ὅτι λούκιον δὴ ἐμοῦ σίγιον δι' ἔτους ἀεί τε ὃ βεσύτῳ συναπτυδάσθαι, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πολεμίοις συστρατεύσασθαι, καὶ ἔτι καὶ τότε καὶ μνημονεύοντα αὐτοῦ, καὶ εἰκόνας ἔχοντα, καὶ ἐπαίνους ποιούμενον (πρός τε γὰρ φιλικὸν καὶ ὃ πιστὸν ἅ ἀνδρὸς ἅ μόνον οὐκ ἐμίσησεν, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμασε) ἃ δὴ ταῦτα ἡ χροιστία δὴ μυρκέλλα τε αὐτὸν δι' βίου εἶ ἐνεφίσατο, καὶ χρημαλίζειν αὐτοῦ τοὺς ἐνὸς ὁπόσου μὲν ἐθελήσῃ καὶ ἑκάστην βαλεῖν, καὶ μὴ ὑπαλθύσῃ, ἔδωκε, τίνα τε ἀρχεῖν τὸν δυβύπατον ἐσαεὶ καθάπαξ ἔχειν, ὥστε μήτε ἐν τῇ εἰσόδῳ τῇ εἴσω ἅ πωμηείᾳ καταπίπτειν αὐτὸν, μήτ' αὖθις

Antonij musa me dici libertinæ conditionis

Marcelli mores

Marcelli theatrꝫ

Orchestra

Agrippæ ꝓbitas

Agrippa in lesbo mꝫ fit missꝰ in syriā.

1. sestij

δύανεῦσθαι, καὶ ἐν ταῖς ὑπηκόῳ ὃ πλεῖον τῶν ἑκασταχόθι ἀρχόντων ἰσχύειν ἐπέτρεψεν, ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐκεῖνος καὶ οἱ μετ' αὐτὸν αὐτοκράτορες ἐν νόμῳ δή τινι τοῖς τε δήμοις καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τῇ δημαρχικῇ ἐχρήσαντο. ὃ γάρ τοι ὄνομα αὐτῷ ὃ τῶν δημάρχων οὔπω ὁ αὔγουστος, οὔτ' ἀνὴρ οὐδεὶς αὐτοκράτωρ ἔσχεν· καίπερ δοκεῖ ταῦτά οὕτω τότε οὐκ ἐκ κολακείας, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τιμηθεὶς λαβεῖν. ἅτε γὰρ δήμα ὢν βίᾳ θερμοῖς σφίσι προσενεφέρετο, καὶ ὅπως ὁ μὲν τηλεμάχης αὐτὸς, τοὺς δὲ δὴ τοὺς φεράπου προέσθαι, ἐφ' οἷς μὲν τεθνεκάλεσαν ἀλλήλοις ἀφίκοντο, ἐς τὴν βουλὴν αὐτοὺς ἐσήγαγε, καὶ μετ' οὐδὲν ὑπισχνουμένους περὶ αὐτῆς τὴν διάφυσιν, τὸν μὲν τηλεμάχην τῇ φερσάπου προέσθαι οὐκ ἐξέδωκεν, ὃν δὲ υἱὸν αὐτοῦ ὄντα προτέρου περὶ ἐκείνου λαβὼν εἶχεν, ἀπέπεμψεν, ὅτι τοὺς τε αἰχμαλώτους, καὶ τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ ἔν τε τῷ κράσου καὶ ἐν τῇ τῶν δυτωνίου συμφορᾷ ἀλόντα κομισαμένους πρὸς αὐτοῦ τούτου ἔτει ἀγορανόμουν τέ τινα τῶν καταδεεστέρων ἀποθανόντα χαῖος καλπούρνιος, καίπερ προεγορανομηκὼς ἐν τοῖς ἀμείνοσι, διεδέξατο, ὥσπερ ἐπ' ἐνδεοῦς δή μεμνημένου ἡμῶν ἡμέρᾳ, καὶ ταῖς δυοκαίδεκα ἡμέραν ἐπολιάρχησεν, καὶ εἴς γέ τις αὐτῶν ἐνδεὴς ἐς μειρακιόν πω τελῶν, ὅμως ἦρξεν. αἰτίαν μὲν οὖν ἡ λιουία τῷ θανάτου τῷ μάρκελλου ἔφερεν, ὅτι τῶν υἱέων αὐτῆς προεστετήκει, ἐς ἀμφίβολον δ' οὖν ἡ ἰσοτιμία αὕτη καὶ ἐπὶ ἐκείνου τῷ ἔτους, καὶ ἐπὶ τῷ ἔπειτα οὕτω νοσώδους ἡμῶν ἐνιαυτοῦ, ὥστε πάνυ πολλοὺς ἐν αὐτοῖς ἀποθανεῖν, κατέσχε, καὶ (φιλεῖ γάρ πως ἀεί τι προ τῶν ἰουλίων προσημαίνεσθαι) τότε μὲν λύκος τὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐνεφάνη, καὶ πῦρ, χαμαί τε πολλοῖς οἰκοδομήμασιν ἐνέμηνε, καὶ ὁ, τε πίθηκος αὐξηθεὶς τὴν τοῦ γέφυραν τὴν ξυλίνην κατέσυρε, καὶ ἡ πόλις πλωτὴν ὅπῃ τῆς ἡμέρας ἐποίησεν.

Terentates Phraates

Signa Crassi & Antonij recepta ab Augusto

C. Calsurnius

Linia suspecta quod auctor fuisset Marcelli mortis

Prodigia

Τάδε ἐνέστιν ἐν ταῖς νε΄ τῶν δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς ὀπτιμβηνταὶ τῶν ὁδῶν ἐκ τῶν ἐστρατηγικότων κατέστησαν.
Ὡς ὀπτιμβηνταὶ τὸ σιτηρεσίου ἐκ τῶν ἐστρατηγικότων κατέστησαν.
Ὡς νώρικης ἑάλω.
Ὡς ῥαιῶται ἐδήωσαν.
Ὡς αἱ ἄλπεις αἱ τῶν θραλπαίοι ῥωμαίων ἀκουσίων ἠρξαντο.
Ὡς τὸ βαλβου θέατρον καθιερώθη.
Ὡς τὸ μαρκέλλου θέατρον καθιερώθη.
Ὡς ἀγρίππας ἀπέθανε, καὶ τὴν χερρόνησον αὔγουστος ἐκτήσατο.
Ὡς τὰ αὐγουστάλια κατέστη.

Χρόνου πλῆθος ἔτη ιγ΄, ἐν οἷς ἀρχαῖαι οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,
μάρκος κλ.μ.υ.μάρκελλος αἰσερνῖνος, ὕπ. λευκιος ἀρρουντιος λ.υ.λέπιδος.
μάρκος ἀπούλιος σέξστου υ. π.σπλ.ω.υ.νερούας, ὕπ.
γάιος σέντιος γ.υ.σατουρνῖνος, ὕπ. λευκιος λευκρήλιος, κ.υ.ουϊσσαλίων.
γν.χερνήλιος λ.υ.λεντοῦλος, ὑπ. παῦλος κορνήλιος π.υ.λεντοῦλος μάρκελλῖνος.
γάιος φούρνιος γ.υ.ὕπ. παῦλος ἰούνιος γ.υ.σιλανός.
λούκιος δομίτιος.γν.υ.γν.ἐπ.αἰμιόβαρβος. π.χερνήλιος π.υ.π.ἐπ.σκηπίων.
μ.λιούνιος λ.υ.δροῦσος λίβων. λευκιος καλπούρνιος λ.υ.πείσων.
φούρνιος μ.λιχίννιος μ. γν.χερνήλιος γν.υ.λεντοῦλος, ὕπ.
πίσεος κλαύδιος πβ.υ.νέρων. παῦλος κϊϊντος.σέξστου υ.οὐ αυ
π.ῥοσουάεμος μάρκου υ. μέσσαλλος ῥοῦφος ὕπ. π.σουλπίκιος ω.υ.κυείνιος
παῦλος φλ.κ΄.υ.μάξιμος κ΄ ἀλ. κ.υ.τουβέρων.
ἰούλιος αὐτωνῖνος μ.υ.ἀφρικανός. κ΄ φάβιος.κ.υ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Β΄ πεντηκοστὸν τέταρτον βιβλίον.

Ω δ' ὀπτιμομάρκου ἔτει, ἐν ᾧ μάρκος τε μάρκελλος, καὶ λεύκιος ἀρρουντίος ὑπατεύσατον, ἥ τε πόλις πελαγίσθητος αὖθις τοῦ ποταμοῦ ἐπλήσθη, ὥστε κεραυνοῖς δήμα τε πολλαὶ ἐβλήθησαν, καὶ οἱ αὐσπικιάριοι οἱ ἐν τῷ πωμοῖῳ, ὥστε καὶ ὁ δόρυ ἐκ τῆς τοῦ αὐγούστου χερὸς ἐκπεσεῖν. πονούμενοι οὖν ὑπό τε τῆς νόσου καὶ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ (ἐν τε γὰρ τῇ ἰταλίᾳ πάσῃ ὁ λοιμὸς ἐνέμετο, καὶ τὴν χώραν ἅπασαν εἰργάσατο, δοκῶ δ' ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἔξω χωρίοις ὃ αὖθ' οὕτω στενωθέντι) νομίσαντες οἱ ῥωμαῖοι οὐκ ἀνόσως σφίσι τῶν τα συμβεβηκέναι, ἀλλ' ὅτι μὴ καὶ τότε ὑπαλθόντα ὃν αὔγουστον ἔσχον, δικτάτωρα αὐτὸν ἑαυτῶν ἀθελητὶ προσχείσασθαι, καὶ τὴν

M. Marcello L. Tarruntio } Coss.

τε βουλὴν κατακλείσαντες ἐς τὸ συνέδριον, ἐπὶ πλείω ἡμέρας τοῦτο ἐψηφίσαντο, ἀπειλοῦντες σφᾶς καταφρήσειν, καὶ μὴ ταῦτα ἅπαξ ῥᾳδίους τέσσαρας καὶ εἴκοσι λαβόντες, τοσοῦτον αὐτὸν, δικάζοντά τε ἅμα καὶ βουλεύοντα λεληθέναι, καὶ ὑπὸ μηχανὴν τὸν σίτου, καθάπερ ποτὲ τὸν πομπήιον, γεμίσαι. καὶ ὃς τοῦτο μὲν μόλις ἐδέξατο, καὶ ἐκέλευσε δύο ἀνδρας τῶν τοσούτων που ἀεὶ ἐτῶν ἐστρατηγηκότων τοὺς τὸν σίτου διανομὴν κατ' ἔτος αἱρεῖσθαι· τὴν δὲ δικαστικὴν οὐ τοσοῦτον ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀριθμὸν τοσοῦτον ἐποίησε, ὅσπερ μηδένα ἔτι πλείω σφᾶς ὑπερβαίνειν μήτε διχομηνίαν, μήτε δεκάμηνον, ἀνδρωνῖτιν. τοῦτό τε γὰρ ἐξουσίαν καὶ τὸν τιμὴν αὐτοῖς ἅμα καὶ βίαν ἐποίησεν. ὅτε γὰρ τὸν ἀρχὴν ὑπέρθη, δυοῖν ἑτέροιν μηνοῖν, παῦλάν τε αἰσχίστην λέπιδον, καὶ λούκιον μουνάτιον πλάγκον, τοῦτον μὲν ἀδελφὸν δὲ πλάγκου ἐκείνου τοῦ ὑπατικὴν ἀρξάντος ὄντα, τὸν δὲ λέπιδον αὐτὸν ἥκιστα θανατωθέντα ἀπέδειξεν. ἕξακτοι οὖτοι τὰ μυστήρια ἰδιώτην ἅμα ἕνα, ὡσπερ που καὶ πολλάκις ἐδηλώθη. ὃ γὰρ βῆμα ἀφ' οὗ τι προέλεγεν τῶν προσηκόντων σφίσιν ἤμελλον, στενὲ ἐπέσειν, διὰ βαθέων αὐτῶν ἐν τῇ προτεραίᾳ τῆς ἀρχῆς ἡμέρᾳ, καὶ συνετρίβη, καὶ μηδεὶς τοῦτο σοβαρὸς μηδὲ τιμητὴς ὅμοιος αὖθις ἅμα ἐγένοντο. καὶ ἥκιστα δὴ ὁ αὐγουστος, καίπερ ἐκείνων αἱρεθέντων, πολλὰ τῶν ἐς αὖθις δυνηθέντων ἔπραξε, τῶν τε συνεδρίων τὸ μὲν πολὺ τελῶς κατέλυσε, τὸ δὲ πρὸς ὃ σωφρονέστερον συνέστειλε· καὶ τοῖς μὲν φρατηρικοῖς τὰς πομπηγύρεις πάσας συνέταξεν, ἔκ τε τοῦ δήμου δίδοσθαί τι αὐτοῖς κελεύσας, καὶ προσαπειπὼν μήτε ἐς ἐκείνας οἰκοθέν τινα πλοῦτον τοῦ ἑτέρου μὴ ἀλίσκεσθαι, μήτ' ὁπλομαχίαν, μήτ' ἀγῶνας, εἰ μὴ ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο, μήτ' ἂν πλείονας ἢ δὶς ἐν ἑκάστῳ ἔτει, μήτε πλείονων εἶναι ἢ ἑκατὸν ἀνδρῶν ποιεῖν. τοῖς δ' ἀγοραίοις τοῖς κυβευτικοῖς τὴν ἐμπροσαμβούσαν καπάθεσιν ἐνεχείρισεν, ἐξακοσίοις σφίσι βοηθοὺς δοὺς ἐπειδήπερ καὶ ἱππεῖς καὶ γυμνῆτες ὑπεφάνησαν ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ καὶ τότε γε ἐπεδείξαντο, ἀπηγόρευσεν οὐχ ὅτι τοῖς παισὶ τῶν βαλβιτῶν (ὅσπερ που καὶ πρὶν ἐκεκώλυτο) ἀναβαίνειν ἐς τοὺς ἐπόνους τοῖς τε ἐν τῇ ἱππάδι ἀνακονᾶν ἐξεταζομένοις, μηδὲν ἔτι τοιοῦτον δρᾶν. ἐς ὃν μὲν οὖν τοῦτος τό, τε νομοθέτου καὶ ὃ αὐξικεράτορος καὶ χῆνα καὶ ὄνομα ἐπεδείκνυτο, ὃν ἡ δὴ τοῖς ἀνδράσι μετεῖχεν, ὥστε καὶ φίλοις πολλοῖς ἀθυμουμένοις παραγίγνεσθαι μύρκου τέ τινος ἀρίμου αἰτίαν ἔχοντος, ὅτι τῆς μακεδονίας ἄρχων ἐσυλήσας ἐπολέμησε, καὶ λέγοντος ὅτι μὲν τῇ τοῦ αὐγούστου, ὅτε δὲ τῇ τοῦ μύρκελλου γνώμῃ τοῦτο πεποιηκέναι, ἐς τε τὸ δικαστήριον αὐτὸν παγχείλεως ἦλθε, καὶ ἐπερωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εἰ προσάξεσθαι οἱ πολεμῆσαι, ἔξαρνος ἐγένετο. ἔτι τε στενοχωρούντων τὸν ἀρίμιον λικινίου μουρήνα δήλα τε ἐς αὐτὸν ὄντα ὑπεκκαθαίροντος, καὶ πυνθανομένου, εἰ δὴ οἱ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σε ἐκέλευσε; τοσοῦτον μόνον ἀπεκρίνατο, ὅτι τὸ δημόσιον. ὅτι δὲ οὕτω τοῦτο ὑπὸ μὲν τοῦ αὐγούστου ἐπράχθη, ὥστε καὶ τὸν τῇ βουλῇ αὐθαίρετον ὅσακις δὴ ἐβούλησε, λαβεῖν· τῶν δὲ δήμων τινὲς κατεψηφίσαντο αὐτοῦ. ἀμφοῖν δὲ τοῦ ἀρίμου οὐκ ὀλίγοι ἀπεψηφίσαντο, καὶ ὑπὸ βουλὴν ἕτεροι ἐπ' αὐτῷ συνέδησαν. φασὶν μὲν γὰρ κηπίων ἀρχὰς αὐτὸν ἐλθεῖν συνεπελάσοντο ἢ καὶ δήμοι, καὶ σφισι καὶ ὁ μουρήνας συνωμοκέναι,

Augustus facit uestimentu suu

Paulus Aemyli? lepidus

L. Munati? Plan?

Syllitia

Aediles curules

M. Primus

Licin? Murena

Fam? cepio

κέναι, εἴτ' οὖν ἀληθῶς, εἴτε καὶ μὴ βουλόμενος, ὅπως καὶ ἀκριβῶς καὶ καιροῦ πρόφασιν ἐς τὸ πρᾶξαι ἔχῃ τὸ δικαστήριον) εἰρωνεύετο, μᾶλλον ὡς καὶ φθονούμενος ἢ καὶ ἀπεχθόμενος, ἀπεσφάγησαν δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον, οὐδὲ ἐπήρκεσεν τῷ μουρήνᾳ οὔτε ὁ αὐγούστου κῆρυξ ἀδελφὸς ὤν, οὔτε ὁ μαικήνας τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ συνοικῶν, καίπερ ἐς τὰ μάλιστα τοῦτο τὸν αὐγούστου τιμώμενοι. ὡς δ' οὖν καὶ τούτων τῶν δικαζόντων τινὲς ἀπέλυσαν, ἐνομοθέτησε μήτε κρύφα ταῖς ψήφοις ἐν ταῖς ἐρήμοις δίκαις φέρεσθαι, καὶ πάσαις αὐταῖς ὃν βιβλιούμενον ἁλίσκεσθαι. καὶ ὅλως μὲν τοῦτ' οὐκ ἐπ' ὀργῇ, ἀλλ' ὡς καὶ συμφέροντα τῷ δημοσίῳ διέταξεν, ἰσχυρῶς διέδυ ξε. τῷ γοῦν παλαιῷ τῶν κληπίνων ὃν μὲν ἕτερον τῶν δούλων ὧν συμφυγόντων τὸν ἐφ' ᾧ δραπέτευσαν, ὅτι ἀμοῦσαι οἱ δημόσιοι ἠθέλησε, πινὰ δὲ ἕτερον ὃν προσέδοτα αὐτὸν, ἀφ' οὗ τε τῆς ἀγορᾶς μέσης μὴ γραμμάτων τὴν αἰτίαν τῆς θανατώσεως αὐτοῦ δηλούντων, διαφανέντος, καὶ μὴ ταῦτα δυσαφορώσαντος, οὐκ ἠνανάκτησε, καὶ ἐξενίσατο πᾶσαν τὴν τῶν ἀφεστηκότων τοῖς προσηκουσιν μέμψιν, εἰ μὴ καὶ ὅτι νίκην τινὶ καὶ ψηφισθεῖσαν προσέδωκε, καὶ ἐμομφάς ποτε δ' οὖν καὶ τὴν κύπρον καὶ τὴν γαλατίαν τὴν ναρβωνησίαν ἀπέδωκε τῷ δήμῳ, ὡς μηδὲν τῶν ὁπλων αὐτοῦ δεομένους· καὶ οὕτως ἀθύρματι καὶ ἐς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη πέμπεσθαι ἤρξαντο καὶ ὃν τῷ ἐξῆς τῷ βεστιῶντος ὑπικαλουμένου ναὸν καθιέρωσε, τοῦτο οὗ δύο ταῦτα προσέδοσαν, ὅτι τότε τε ἐν τῇ ἱερουργίᾳ βεστιᾶ ἐλέγοντο, καὶ μὴ ταῦτα ὄναρ τῷ αὐγούστῳ τοιόνδε ἐπέστη· τῶν γὰρ δώδεκα θεῶν ὁ μὲν τι πρὸς ὃ ξένον καὶ τῷ ὀνόματος αὐτῷ καὶ τῷ εἴδους, ὃ δὲ, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐγούστου ἵδρυτο, μέγιστον ᾖ, ὅτι προσῆκτο οἱ δώδεκα θεοὶ ὃ καπιτώλιον ὑπετόλμων, προσερχομένων τε αὐτῶν ὃ σεβόντων, ἔδοξε δὴ δία δὴ ἐν ᾧ μεγάλῳ ναῷ ὄντα, ὀργὴν ὡς καὶ ἐπὶ δυτέρῳ αὐτοῦ φερόμενον ποιεῖσθαι, ὃ ἐκ τούτου ἐκείνῳ τε εἰπεῖν, ὡς ἔλεγεν, ὅτι προφυλακὴν τῶν βεστιῶντα ἔχοι, καὶ ὅπως ἡμέρας ἐλύετο, κώδωνα αὐτῷ προσῇψε, βεβαιοῦν τε ὀνείρωξιν. οἱ γὰρ ταῖς στρατοικίαις νύκτωρ φυλάσσοντες, ὅπως σημαίνῃ σφίσιν ὁπότε μὴ βουληθῶσι δύειν). ἐν μὲν δὴ τῇ ῥώμῃ τοῦτ' ἐγίγνετο. ὑπὸ δὲ τοῖς αὐλοῖς τούτοις χρόνοις καὶ οἱ κάμπανοι οἵ τε ἄσυρες ἐπολέμησαν αὐτοῖς· οὗτοι μὲν, ἅμα τε τῷ φιλίῳ καὶ δι' ὠμότητα δ' ἀεισθέν· οἱ δὲ κάμπανοι, ὅπως ἐκείνους τε νεωτερίζοντας ἠπάθοντο, καὶ τὸ ἔχοντος σφᾶς γαίου φουρνίου κατεφρόνησαν, ὅτι τε νεωστὶ ἀφίκτο, καὶ ὅτι ἀπειρον αὐτὸν τοῦ πρὸς ἑαυτοῖς πολεμάτων ἔτι ἐδόξαν· οὐ μόνοι καὶ ἐν ᾧ ἔργῳ τοιοῦτος σφίσιν ἐφάνη, ἀλλ' ἠπηλθόντες ἀμφότεροι ὑπ' αὐτοῦ (καὶ γὰρ τῷ καισαρίῳ προσημῶσεν) ἐδούλωσαν, καὶ ὧν μόνοι καταβροῦν οὐ πολλοὶ ἐδέησαν. ὅπως γὰρ δύνηπτον τῷ ἤθει χρᾶσθαι ἔσχον, οὐδὲ ζῶν ἠθέλησαν, ἀλλ' οἱ μὲν τὰ ἐρύματα προσεμαρτήσαντες, ἑαυτοὺς ἀπέσφαξαν, οἱ δὲ καὶ ἐκείνοις ἐθελονταὶ συγκατεκαύθησαν· ἀλλοι δημοσίᾳ φαρμάκων ἐπλήσθησαν, ὥστε τὸ πλῆθος καὶ ὃ ἀγελαιότατον φθαρῆναι. οἱ δ' ἄσυρες ὡς τὰ λοιπὰ χωρίον τε τι πολιορκούμενοι ἀπηλλάγησαν, καὶ μάχῃ μὲν οὐδενὶ ἐνικήθησαν, οἴκοθεν δὲ αὐτῆραν, ἀλλ' ὑπὸ ἐνδείας ἐχρήσθησαν. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον οἱ ὑπὲρ αἰγύπτου οἰκοῦντες, προσεχωρήσαν μὲν τῇ πόλει τῇ φεφαντίνῃ ὀνομασμένῃ, πόλιν τὰ ἐν ποσὶ πορθοῦντες, ἠγουμένης σφίσι κανδάκης. πυθόμενοι δὲ ὀλίγον που γαίου πετρώνιον ὂν τῆς αἰγύπτου ἄρχοντα προσιέναι, προσαπῆλθον μὲν ὡς καὶ ἀμφοδοξόμενοι, καταληφθέντες δὲ ἐν τῇ ὁδῷ,

Proculei? Maecenas

Ioui tonanti. t. sacratu

Campi? C. furni?

Aegyptij Aethiopes

Elephantine. V.

Candace

C. Petron?

∴ ſ. ἐρήμῳ

Tarpane .V.

ἠτιήθησαν, κἀκ τούτου καὶ ἐς τὴν οἰκείαν αὐτὸν ἐπεπαίσθησαν· καὶ καλῶς ἂν ἐκεῖ αἰωνισάμενος, πολλῆς δόξης καὶ τὴν τιμαύριν τὸ βασίλειον ἀπέλαβε, καὶ ἐκείνη μὲν κατεσκάφη, ἐν ἑτέρῳ δέ πῃ χωρίῳ φρουρὰ κατελείφθη. ὁ γὰρ πετρώνιος μήτε αὖ τὸν ἕτερον, ἀλλά τε τὴν ἄμμον καὶ ἀλλὰ ὃ καῦμα, ὥστε ἀγθεῖν, μήτε χιὼν χώραν μὴ πολυτὸς τὸ στρατοῦ μεῖναι καλῶς δυνηθείς, ἀνεχώρησε· ὁ πλοῦτος αὐτοῦ ἐπαγόμενος. καὶ ἐν τούτῳ τῶν αἰχμαλώτων τοῖς φρουροῖς ὑπιδεδεμένων, αὖθίς τε ἐπ' αὐτοὺς ἐστράτευσε, καὶ τοὺς σφετέρους ἐρρύσατο, ἐς τὴν καμδάκην συμβιῶσαι οἱ ἠναγκάσασιν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, ὁ αὖγουστος ἐς σικελίαν ἦλθεν, ὅπως ἐς ἐκείνην καὶ τὰ ἄλλα τὰ μέχρι τῆς συρίας κατασήσηται· καὶ αὐτοῦ ἐνέμετο ἔτι ὄντος, ὁ δῆμος τῶν ῥωμαίων τοὺς ὑπάτους χειροτονῶν ἐσασίασεν, ὥστε καὶ ἐκ τούτου διαδεχθῆναι ὅτι ἀδυνατον εἴη, δημοκρατουμένους σφᾶς σωθῆναι. μικρῶ γοῦν τίνος ἐν τε τῇ ἀρχαιρεσίαις ἐν τῇ ἀρχαῖς αὐτῇ κυκλοῦντες ἐθορύβησε· ἑτηρᾶτο μὲν γὰρ ἡ ἑτέρα χώρα ὡς αὐγούστῳ, καὶ δι' ἐκείνου ἐκράτει· ἐπὶ δὲ τούτου μάρκος λόλλιος κατ' ἀρχὰς τὸ ἔτους μόνος ἦρξεν· ἐκείνῳ γὰρ ἡ μὴ δεκαμηνία αὐτῇ, κύιντός τε λέπιδος καὶ λευκίος σιλουανὸς ἐπαυδαρχίασαν, καὶ οὕτω γε πάντα σύνεπάρξαν, ὥστε καὶ ὃν αὖγουστον ὑπὸ τῶν ἐμφερόντων δυσκλεᾶ· ὅπερ δὲ οὐχ ὑπέστρεψε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπόντας δὲ αὐτοῖς πρὸς αὐτὸν ἀπέπεμψεν, ὅπως μισήσας σφίσι, καὶ κελεύσας ἀμφοτέρων αὐτῶν ἀπόντων τὴν ψῆφον δοθῆναι, ὡδέν μᾶλλον ἠσύχασεν, ἀλλὰ καὶ πάνυ αὖθις ἐστασίασεν, καὶ διελύθησαν, ὥστε ὃν λέπιδον ὀλίγου ποτὲ αἱρεθῆναι. ἀγανακτήσας οὖν ὅτι τούτῳ ὁ αὖγουστος, καὶ μήτε μίαν τῇ ῥώμῃ σχολάζειν δυνάμενος, μήτ' αὖ ἀρχὴν αὐτὴν καταλιπεῖν θελῶν, ἐζήτει τινὰ αὐτῇ ὑπισχῆσαι· καὶ ἔκρινε μὲν ὃν ἀγρίππαν ὑπατικὸν ὁμότατον ἐς τοῦτο εἶναι, βουληθεὶς δὲ καὶ αὐξίωμα αὐτῷ μεῖζον περιθεῖναι, ἵνα καὶ ἐκ τούτου ῥᾶον αὐτῶν ἄρχῃ, μετεπέμψατο αὐτὸν, ἐς καταναγκάσας τὴν γυναῖκα, καίπερ ἀδελφιδῆν αὐτοῦ οὖσαν, ἀπαλλάξαντα τῆς ἰουλίας σωφρονήσαι, ἐς τὴν ῥώμην ἐπανελθεῖν· καὶ ὅτι τῷ γάμῳ ἐς ὅτι τῆς τῆς πόλεως ἀφανείσης ἔπεμψε, δι' ἃ τε ἄλλα, καὶ ὅτι ὁ μαικήνας συμβουλεύομένῳ οἱ περὶ αὐτῶν τούτων εἰπεῖν λέγει), ὅτι τηλικοῦτον αὐτὸν πεποίηκας, ὥστε ἢ γαμβρὸν σου γενέσθαι, ἢ φονεῦσαι. καὶ ὃς τὰ μὲν δὴ πάντα οἰδοῦντα ἔτι ὑπὸ ὀργῆς, καὶ τεθηπότα, τά τε ἱερὰ τὰ ἀγύρτεια ἐπεισιόντα αὖθις ἐς τὸ ἄστυ, διὰ ἔτους ἔσχεν, ἀπειπὼν μηδένα μηδὲ ἐν ᾧ περὶ αἰτίᾳ αὐτὰ ἐν τοῖς ὀλίγου ἡμισταδίου ποιῆσαι. τὰ δὲ ἀρχῆς δέ τινος περὶ τὸν τῷ πολιάρχου τῷ διὰ τὰς δυοχὰς αἰσυμνήτου χρηστοτέραν συμβάσης, οὐκ ἐπεκράτησεν αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὃν ἑαυτὸν ἐκεῖνον διεγύρωτο. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἔπραττεν· ὁ δὲ αὖγουστος τά τε δὴ τὰ ἐν τῇ σικελίᾳ διοικήσας, καὶ τὰς συγχύσας, ἑτέρας τε τίνας πόλεις ἀποίκους ῥωμαίων ἀποδείξας, ἐς τὴν ἑλλάδα ἐπεραιώθη, καὶ λακεδαιμονίοις μὲν τοῖς τε καθηγησαμένοις καὶ τῇ συναιτίᾳ ἐτίμησεν, ὅτι ἡ χιὼν ὅτε ἐκ τῆς ἰταλίας σὺν τε ὅπλοις καὶ σὺν τοῖς ἵπποις ἐφυλάξθη, ἐκεῖ διέτειλεν· ἀθηναίοις δὲ τὴν τε αἰτίαν καὶ τὴν ἐρέτειαν (ἐκαρποῦντο γὰρ αὐτὰς) ὡς τινες φασὶν, ἀφείλετο, ὅτι ὃν ἀντώνιον ἐπαυδάσθησαν, καὶ πρόσθεν καὶ ἀπηλλάθησε σφίσι μηδένα πολίτην ἀργυρίου ποιήσασθαι· καὶ αὖθις ἐς τοῦτο ἔδοξε ὃ τῶν τῆς ἀθηνᾶς ἀγάλματι συμβαῖν ἀποσκῆψαι. ἐν γὰρ τῇ ἀκροπόλει τῇ πρὸς ἀνατολὴν ἱδρυμένον, πρός τε τὰς δισμὰς μετεστράφη, καὶ ἅμα ἀπέπτυσεν· βόησιν αὖγουστος τό, τε ἑλληνικὸν διήγαγε, καὶ ἐς σάμον ἔπλωσεν, ἐνταῦθα τε ἐχείμαστε, καὶ ἐς τὴν ἀσίαν

Lacedæmonij honorati ab Augusto & cur.
Cretria
Prodigia

M. Apulus
P. Silij
Cóss.

Cyzicem .V

Phraates

Martis Vltoris .t. in capitolio

Milui seu Miluare aureū p. R. Caium Julia peperit

ἀδοῦ ἐν ᾧ ἦει ἐν ᾧ μᾶρκος τε ἀπούλιος καὶ πούπλιος σίλιος ὑπάτευε, κομιδεῖς, πολύπαλτα ἐκεῖ ἐς ἐν τῇ βιθυνίᾳ διέταξεν, οὐχ ὅτι τὸ δήμου καὶ τοῦ τὰ ἔθνη καὶ τὰ στρατόπεδα ἐδόκει εἶ), ἐν ὀλιγωρείᾳ αὐτὰ ποιησάμενος, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλῶν σφῶν, ὡς καὶ ἑαυτοῦ ὄντων, ἐπιμεληθείς. ταῦτα γὰρ ἀλλα ὅσα πρὸ καὶ στρατηγῆσαι ἔδωκε, ἐπηνώρθωσε, καὶ χρήματα τοῖς μὲν ἐπέδωκε, τοῖς δὲ καὶ πρὸν τὸν φόρον ἐσενεγκεῖν στρατεύσε· τοὺς τε κυλικηνοὺς, ὅτι ῥωμαίους τινὰς ἐν σφίσι μασιγώσαντες ἀπέκτειναν, ἐδουλώσατο, ἐς τοῦτο καὶ τοὺς τυρίους τοὺς τε σιδωνίους ὁμοίως ἐς σφᾶς ἐποίησεν, ἐν τῇ συρίᾳ ὁμόρους· καὶ τούτῳ ὁ φραάτης φοβηθεὶς μὴ καὶ βιασθείη οἱ, ὅτι μηδὲ πω τὰ συγκεκλυσμένα ἐπεποιήκει τι, τά τε σημεῖα αὐτῶν ἐς τοὺς αἰχμαλώτους, πλὴν ὀλίγων, οἳ ἐπὶ αἰχύνῃ σφᾶς ἔφθαρεν, ἢ καὶ χρήματα λαβόντες ἔμειναν, ἀπέπεμψε, καὶ αὖθις ἐκεῖνος, ὡς καὶ πολέμου τινὶ ὃν πρόθυμον νενικηκὼς ἔλαβε. καὶ γὰρ ἐφόρησε μέγα, λέγων ὅτι τὰ στρατεύματα πρὸς ἐν ταῖς μάχαις ἀπολόμενα, ἀκοντὶ ἐκεκόμισο· ἀμέλει καὶ θυσίας ἐπ' αὐτοῖς, καὶ νεῶν ἄρεος τιμωρὸν ἐν τῷ καπιτωλίῳ καὶ ὃ τῆς δόξης τῆς φερετρίου ζήλωμα στρατὸς τῶν σημείων ἀνάθεσιν, καὶ ψηφισθῆναι ἐκέλευσε, καὶ ἐποίησε, καὶ στρατιὰ καὶ ὅτι κέλητος ἐς τὴν πόλιν ἐσήλασε, καὶ ἀλλοῖα τριαμφόρῳ ἐτιμήθη. ταῦτα μὲν ἐπ' ἐκείνοις ὕστερον ἐνεφάνη. τότε δὲ αὖθις τε στασιάσαντες ἐς τὸν ῥώμυλον ὁδῶν αἱρεθείς, καὶ ὁ χρυσοῦς μίλιον κεκλημένον ἔστησε, καὶ ὁδοποιοὺς αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐστρατηγηκότων ῥαβδούχοις δύο χρωμένους στρατήγει, καὶ ἡ ἰκλία τὸν γαῖον ὀνομαζόμενα ἔτεκε, βαθυσία τέ τις τοῖς ἠμεθλίοις αὐτοῦ αἴδιος ἐδόθη. ἐς τοῦτο μὲν ἐκ ψηφίσματος, ὥσπερ που καὶ τἄλλα, ἐγένετο, ἰδίᾳ δὲ δὴ οἱ ἀρχαιρεσιάνομοι ἱππασιομαίαι τε ἐν τοῖς τοῦ αὐγούστου ἠμεθλίοις καὶ θηρίων σφαγαὶ ἐποίησθη. ἐν μὲν οὖν τῇ πόλει ταῦτα ἐστρατήγητο. ὁ δὲ δὴ αὖγουστος ὁ μὲν ὑπήκοον καὶ τὰ τῶν ῥωμαίων ἔθη διῴκει, τὸ δὲ ἔναγχον δὴ τῷ πατρίῳ σφίσι ζῆπω ἀεὶ ἄρχεσθαι οὐδὲν ἠξίωσεν, οὔτε ἐκείνων τι στρατηγῆσθαι, οὔτε ἕτερόν τι στρατηγῆσαι, δηλαδὴ ἀκριβῶς ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπάρχουσιν ἐδικαίου, καὶ τοῦτο καὶ τῇ βουλῇ ἐπέστελλεν, ὥστε πολέμου μὲν οὐδὲν ὁπότε ἐφήπτατο, δωρεᾶς δὲ δὴ, ἰαμβλίχῳ τε τῷ ἰαμβλίχου τῶν ἀραβίων τῶν παρθίων, καὶ ζαρκονδιμότῳ ὃ ζαρκονδιμότου, τῶν τῆς κιλικίας ἰῶν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔσχε, πλὴν τῆς θαλασσιδίων λινῶν, ἔδωκεν. ἐκεῖνα γὰρ τῶν ἀρχελάῳ μὲν τῆς μικροτέρας ἀρμενίας ἐκρείσατο, ὅτι ὁ μῆδος ὁ πρὶν αὐτοῦ βασιλεύων ἐτεθνήκει. τῷ τε ἡρῴδῃ ζωοδώρου τινὸς τετραρχίαν, καὶ μιθριδάτῃ τινὶ τῶν κομμαγηνῶν, ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς αὐτῆς ἀπέκτονε, καίτοι παιδίσκῳ ἔτ' ὄντι, ἐπέτρεψε. τῶν τε ἀρμενίων τῶν ἑτέρων τὴν τε ἀρταβάζου κατηγορησάντων, ἐς ὃν ζιγαίνην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ῥώμῃ ὄντα μεταπεμψαμένων, μετέστησε ὃν ἀρτάβαζον, ὅπως τὸν μὲν ἐκ βαλῇ τῆς βασιλείας, τὸν δὲ ἐς αὐτὴ ἀποκαταστήσῃ, καὶ ἐστρατεύθη μὲν ὑπ' ἐκείνου στρατὸς οὐδενὸς ἄξιος· οἱ γὰρ ἀρμένιοι τὸν ἀρταβάζου ἐθαύμαζον στρατηγεῖν· ὁ δ' οὖν τιβέριος ἀνῄρει τε καὶ θυσίαν ὅτι τούτῳ ἐψηφίσθη, ἐσεμνύνετο ὡς ἐκ κατ' ἀρετήν τι ποιήσας, καὶ ἤδη γε καὶ περὶ τῆς μοναρχίας ἐνενόει, ὅπως τοὺς φιλίππους αὐτῷ προσελκύσηται δόρυός τε τῆς ἐν τῇ τῆς μάχης χωρείου, ὡς καὶ ἐν στρατοπέδου ἠκούσθη, καὶ πῦρ ἐν τῷ βωμῶν τῶν ἐπὶ τοῦ δωτωνίου ἐν τῇ τροφῇ μαλὶ ἱδρυθέντων αὐτόματον ἀνέλαμψε. τιβέριος μὲν δὴ ἐν τούτων ἐγαυρεῦτο. ὁ δὲ αὖγουστος ἐς τε τὴν σάμον ἐπανῆλθε,

Iamblich?
Tarcōdimotus
Archela?
Herodes
Zenodor?
Mithridates
Artabaz?
Tigranes

Prodigia

καὶ ταῦτα αὖθις ἐχείμασε, καὶ ἐκείνοις τὲ ἥβουλεύσαντο μαθὼν τῆς Δρατιεβῆς αὐτέδωκε, καὶ ἀλλα οὐκ ὀλίγα τοιαῦτα ἐσοφίσησε. πάμπολλαι γὰρ δὴ πρεσβεῖαι πρὸς αὐτὸν ἀφίκοντο, ἔς τε οἱ ἰνδοὶ τὰ ἐκηρυκεύσαντο, καὶ τότε ἐπεμψαν, δῶρα πέμψαντες ἀλλα τε, καὶ ἵππους τοῦτον τότε τοῖς ῥωμαίοις, νομίζω δὲ ὅτι καὶ τοῖς ἕλλησιν ὠφέλησας, καὶ τι καὶ μειράκιόν οἱ δύω ὦμων, οἵους τοὺς ἑρμᾶς ὁρῶμεν, ἔδωκαν, ἔς μὲν τοιοῦτον ὂν ἐκεῖνο ἐς πάντα τοῖς ποσὶν ἄτε καὶ χερσὶν ἐχρῆτο, τάξον τὲ αὐτοῖς ἐπέτεινε, ἔς βέλη ἠφίει, καὶ ἐσάλπιζεν, οὐκ οἶδ' ὅπως, γράφω γὰρ τὰ λεγόμενα. εἷς δὲ οὖν τῶν ἰνδῶν ζαρμᾶρος, εἴτε δὴ τῶν σοφιστῶν ἦν τις ὤν, καὶ κατ' ζηλον τοῦτο ἐκὼν φιλοτιμίας, εἴτε καὶ ἐκὼν τὸ γῆρως, κατ' ὃν πάτριον νόμον, εἴτε καὶ ἐς ὑπόδειξιν τῆς αὐχμούσου καὶ ὧν ἀνθρωπίνων (καὶ γὰρ ἐκεῖσε ἦλθεν) ἀποθανὼν ἐθελήσας, ἐμυήθη τε τὰ τοῖς θεοῖς τῶν μυστηρίων, καθαρὸν οὐκ ἐν ᾧ καθήκοντι καιρῷ, ὡς φασι, δῆλα δὲ αὐχμουσον, καὶ μεμνημένον ἡμόμην καὶ πυρὶ ἑαυτὸν ζῶντα δεδέδωκεν ὑπάτευε μὲν δὴ ἐν ᾧ ἔτει ἐν ᾧ γάϊος σέντιος· ἐπεὶ ὁ καὶ τὸ σῶμα ἔρξοντα αὐτῷ προσαποδεξάμενος ἔδη (ὁ γὰρ αὐχμουσος οὐδὲ πότ' τηρηθεῖσθαι οἱ τῷ δεκίμῳ ἐδέξατο) σάσις τε αὖθις ἐν τῇ ῥώμῃ συνέβη, καὶ σφαγαὶ συνέβησαν, ὡς τε τοῖς βουλευταῖς φεύγουσι τῶν συλλήψασθαι, ὅπως δὲ μήτ' ἠθέλησεν αὐτῇ χρήσασθαι, πρέσβεις πρὸς ὃν αὐχμουσον, μὴ δύο ῥαδδούχων ἕκαστον, ἔπεμψαν. μαθὼν οὖν ταῦτα ἐκεῖνος, καὶ συνιδὼν ὅτι οὐδὲν πέρας τῶν κακῶν ἡμήσοιτο, οὐκέτ' αὐτοῖς ὁμοίως ὡσπερ καὶ πρίν προσηνέχθη, ἀλλ' ἔκ τε τῶν προσθυτῶν αὐτῶν κύνηγον λευκρήτιον, καθάπερ ἐν τοῖς ὀπτικηρυχθεῖσιν ἀναγραφέντα, ὑπατον ἀπέδειξε, καὶ αὖθις ἐς τὴ ῥώμην ἠπείληθη, καὶ αὖτε ὅτι τε τούτοις καὶ ὅτι τοῖς ἀλλοις τοῖς ἐν τῇ ἀποδημίᾳ προσηκθεῖσι, πολλὰ δὲ πονηρεῖα ἐψηφίσθη, ὧν οὐδὲν προσήκατο, πλὴν τὴν τε ἐπαναγώγιον (οὕτω γάρ πως αὐτὴν ἐκάλεσεν) βωμὸν ἱδρυθεῖσαν, καὶ τὴν ἡμέραν ἣν ἀφίξοιτο, ἐν τε ταῖς ἱερομηνίαις ἀριθμεῖσθαι, καὶ αὐχμουσάλια ὀνομάζεσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ ὡς ἄτε ἀρχαὶ καὶ οἱ ἀλλοι προσαπαντῆσαί οἱ προσπρεσκυδόσμητο, νύκτωρ ἐς τὴν πόλιν ἐσεκομίσθη, ἔς τὴ ὑστεραίᾳ ὧ τε τιβερείῳ ἃς τῶν ἐσταλμηνικτῶν ὑμας ἔδωκε, καὶ ὧ δρούσῳ πέντε ἔτεσι ὕστερον προσῆκε τὰ νομιζόμενα ἃς ἀρχαὶ αὐτῆσαι προσεπέπεσεν. ἐπειδὴ τε μηδὲν ὡμολόγει ὅσα τε ἀπόντες αὐτὸ σασιάζοντες, ἔς ὅσα παρόντος φοβούμενοι ἔπροσαιον, ὑπομνητής τε ὧν ἔδοξεν ἐς πέντε προσκληθεὶς διεχρεστονήθη, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν μὲν τῶν ὑμητῶν ἐς ὃν αὖθις χρόνον, τὴν δὲ τῶν ὑπάτων δίχα βίου ἔλαβεν, ὥστε καὶ ταῖς δώδεκα ῥάβδοις αἰεὶ καὶ πρωτοχορ χεῖσθαι, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἀεὶ ὑπαλλαττόντων ὑπὸ τὸ δεξικοὺ δίφρου καθέζεσθαι. ψηφισάμενοι δὲ ταῦτα, διορθοῦν τε πρῶτα αὐτὰ καὶ νομοθετεῖν ὅσα βούλοιτο ἠξίουν, καὶ τοὺς τε νόμους τοὺς γραφησομένους ἐπ' αὐτῷ, αὐχμούσους ἐκεῖθεν ἤδη προσηγόρευον, καὶ ἐμμένειν σφίσιν ὁμόσε ἤθελον. ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὡς ἄτε καὶ δυσκόλως ἐδέξατο, τοὺς δ' ὅρκους ἀφῆκεν αὖθις· καὶ γὰρ οὐ ἤδη ὅτι εἰ μὲν ἀπὸ γνώμης τι ψηφίσαιντο, τηρεῖν αὐτό, κἂν μὴ ὁμολογήσωσιν· εἰ δὲ μή, οὐδὲν αὐτῷ, κἂν μυρίας πίστεις ἐπαγάγωσι, προσξενήσουσιν. αὐχμουσος μὲν δὴ ταῦτα ἐποίει, καί τις τῶν ἀγορανόμων ἐθελοντὴς ἐπὶ πεύκας ἀπεῖπε τῷ δεκίμῳ. ἀλέκτωρ δὲ ὡς ποτὲ ἐς τὸ ῥώμυλον ἐν τῇ σικελίας πεμφθεὶς διῴκησε τὰ καθεστῶτα, τῇ γαλατίᾳ προσεθάρσησε. ἐν τε γὰρ ἀγῶσι ἐσασίαζον, καὶ ἐπὶ τῶν κελτῶν ἐκακοῦτο. καταστάσας δὲ καὶ

καὶ ἐκεῖνα, ἐς ἰδιωτείαν μετέστη. οἱ γὰρ καθ' αὑτοὶ οἱ ζωγρηθέντες τὲ ἐν ᾧ πολέμῳ, καὶ προαφέντες, ὁμοί τε δεσπόταις σφῶν ὡς ἕκαστοι ἀπέκτειναν, καὶ πρὸς τὴν οἰκίαν ἐπανελθόντες, πολλοὺς συναπέσησαν, καὶ μετ' αὐτῶν χωρία καταλαβόντες, καὶ ἐντειχισάμενοι, τοῖς τῶν ῥωμαίων φρουροῖς ἐπεβάλοντο. ἐπ' οὖν τούτοις ὁ ἀγρίππας ὑπισχνεῖτο σώσας, ἔσχε μὲν τι καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας ἔργον· πρεσβύτεροι γὰρ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν ὄντες, καὶ τῇ συνοικείᾳ τῶν πολέμων τετρυχωμένοι, τοῖς τε καταβροχοῖς, ὡς καὶ δυσπολεμήτοις, δεδιότες, οὐκ ἐπείθοντο αὐτῷ, ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν τὰ μὲν νουθετήσας, τὰ δὲ καὶ καταμηδαμῶς πάθος, τὰ δὲ καὶ ἀπειλήσας, διὰ ταχέων πειθαρχῆσαι ἐποίησε· πρὸς δὲ δὴ τοὺς καταβροχοὺς πολλὰ προσέπλασε· καὶ γὰρ ἐμπειρία προσῆκεν, αὖτε τοῖς ῥωμαίοις δεδουλωκότες, καὶ ἀπογνώσαντ' μὴ αὖ ἔτι σωθῆναι δυνάμενοι, ἐχρῶντο, τέλος δὲ ποτε συχνοὺς μὲν ἀποδυόντων τῶν στρατιωτῶν, συχνοὺς δὲ καὶ ἀτιμώσας, ὅτι ἡτιῶντο (ἔστε γὰρ δικῇ, καὶ στρατόπεδον ὅλον αὐχμουσον ἐπτωκομασμένον ἐκώλυσεν οὕτως ἔτι καλεῖσθαι) τοῖς τε ἐν τῇ ἡλικίᾳ πολεμίοις πολλοὺς ὀλίγου διέφθειρε, καὶ τοῖς λοιποῖς τὰ τε ὅπλα ἀφεῖλετο, καὶ ἐς τὰ πεδία ἐκ τῶν ἐρυμνῶν καλεβίβασεν. οὐ μὴν οὔτε ἐπέσχέ τι τῇ βουλῇ πρὸς αὐτῶν, οὔτε τὰ ὀπτίκια, καί τοι ἐκ τῆς τῶ αὐχμούσου προσταξέως ψηφισθέντα προσήκατο, δικῇ δ' ἐν τούτοις ἐμετείαζεν, ὡς μὲν εἰώθη, καὶ γνώμην ποτὲ ἔσπ τῶ ὑπάτου ἔσπ δ' ἀδελφοῦ αὐτῷ ἐρωτηθείς, οὐκ ἔδωκε· τό, τε ὕδωρ ὃ παρθένιον καλούμενον τοῖς ἰδίοις τέλεσιν εἰσαγαγὼν, αὐχμουσον προσηγόρευσε· καὶ οὕτω γε ἐκεῖνος ἐπ' αὐτῷ ἔχαιρεν, ὥστε καθυιότητος ποτὲ οἴνου γλυκέος, ἔς τῶν δυθρώπων δηνὰ Δρακοόντων, ἰκτῆσατο ἔφη ὃν ἀγείσπαν προσηνεγκέναι, ὥστε μὴ δίψη ποτὲ αὖθις ἀπολέσθαι. τοιοῦτος μὲν δὴ οὗτος ὁ ἀνὴρ ἦν. τὸ δ' ὅτι ἀνθρώπων ὕνες οὐχ ὅτι τὰ αὐτὰ οὕτω προσωπονεῖς, ἀλλ' οἱ μὲν λῃστὰς συλλαμβανόντες, οἱ δὲ πόλεις τασιάζουσας καταλλάττοντες, καὶ ἐπωρέγοντο τῶν νικητηρίων, ἔς ἔπεμπον αὐτά. ὁ γὰρ αὐχμουσος καὶ ταῦτα ἀφθόνως ὑσὶ τὴν γε προσῆκεν ἐφοδιάζετο, καὶ δημοσίαις ταφαῖς πλείστοις ὅσοις ἐτίμα. τοιγαροῦν ἐκεῖνοι μὲν ἐν τούτοις ἁμαρτάνοντο· ὁ δὲ ἀγρίππας ἐς τὴν αὐταρχίαν ἐξ ὅπου ὑνὰ ἔσπ' αὐτῷ προσῆλθε. ὁ γὰρ αὐχμουσος ὡς τά τε καινὰ θεραπείας ἀκριβοῦς ἐδεῖτο, καὶ ἐδεδίᾳ μὴ, οἷα ἐν τοῖς τοιούτοις φιλῇ συμβαίνειν, ὑπερβουλεύσῃ (βραχὺ γάρ τι καὶ σμικρὸν ὂν ἐνόησα, ὃν ἔσπ τῇ σοφῇ πολλάκις καὶ ἐς αὐτὸ ὃ σεμνέδριον ἐσιὼν εἶχεν, ὑπικνυρήσειν οἱ ὑνόμιζε) προσῆκον μὲν αὖθις πέπλε τῆς προστασίας ἔτη, ἐπειδὴ καθ' ὁ δεκέτης χρόνος ἐξήκων ἴσ, προσέθετο. ταῦτα γὰρ πουπλίου τε καὶ γναίου λεντούλου ὑπαλλαττόντων ἐγένετο· ἔπειτα δὲ καὶ ὃν ἀγρίππα δικῇ τε ἐξίσου πη ἑαυτῷ, ἔς τὴν ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἐς ὃν αὐτὸν χρόνον ἔδωκε. τοσαῦτα γὰρ σφισιν ἔτι τότε ἐπαρκέσειν ἔφη. ὕστερον γὰρ οὐ πολλῷ καὶ τὰ πολλὰ τῆς αὐξικεφάλου ἡνεμονίας ἔλαβεν, ὥστε αὐτὰ δέκα αὖθις γενέσθαι· προσέξας δὲ ταῦτα, ὃ βουλευτικὸν ἐξήτασε. πολλοί τε γὰρ ἔς ὡς ἐδόκουν αὐτῷ εἶ), πλήθη ὃ οὐδὲν ὑμᾶς ἑώσα, καὶ ἀγαμέσους οὐχ ὅτι τοῖς κακίαν ὑνὶ ὑπερρήτους, ἀνδρὰ ἔς τοὺς κλαπείας οὐκ ἀφανῆς ἐποίησε. καὶ ὅπως μήτε τῖς ἐκὼν ὥσπερ πρότερον ἀπηλλάττετο, μήτ' αὖ μόνος ὢν αἰτίᾳ ὑνὶ γνώσεως ἐβούλετο, αὖθις τε τεσσάκοντα ἀνδρας τοῖς ἀρίστοις (ὅπερ πω καὶ ὅρκῳ ὑπισχύσατο) ἐξελέξατο, καὶ ἐκείνοις ἐκέλευσε προσομόσασθαι ὃν αὖθι ὅρκον, καὶ πέντε, πλὴν τῶν συλλεγῶν, ἐς πινάκια γράψασθαι, ἔς μὴ τοῦτο τοὺς πεμπάδας ἐκλη-

Inexpugnabiles cantabri

Agrippae simplicitas & modestia

Virginis aquae ab agrippa inuentae

Augustus thorace nudus in cotione prodibat

P. Létul? Cn Lentul? Cōsul.

ρωσεν, ὡς δ' ἕνα καθ' ἑκάστην τῶν λαχόντα αὐτῶν τε βουλεῦσαι, καὶ ἑτέρους πέντε ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐκλέξαι, ἔδοξε που καὶ τοῖς αἰεὶ ἐκ τοιούτων τε καὶ τοῖς αἱρεθησομένοις ὑφ' ἑτέρων ἐς τὸν τῶν κληρωτῶν ἀριθμὸν ἐσιέναι. ὅπως τε αὗται αἱ κλῆσεις αὐτῶν ἀποδημοῖεν, μήτε ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀθρόαι ἐκείνων λαχόντες, καὶ ὑπὸ τοῦ ὄχλου συνωθούμενοι σφίσιν ἐνοχλῶσιν. ὁ μὲν οὖν πρῶτος τῶν νόμων οὕτως ὑπὲρ πλείους ἡμέρας ἐγίγνετο. ἐπεὶ δὲ ἐκακουργήθη τινά, οὔτε ὑπὲρ τοῖς ταμίαις τὰ γράμματεῖα ἔτ' ἐποιήσατο, οὔτε ἔτι τὸν κλήρῳ τὰς πεμπάδας ἐπέβλεψεν, ἀλλ' αὐτός τε τὰ λοιπὰ ἀνελέξατο, καὶ αὖθις τοῖς ἐνδέουσιν προσεῖπετο, ὥστε ἑξακοσίοις τοῖς πρώτοις ἀποδειχθῆναι. ἐβουλεύσατο μὲν γὰρ τριακοσίοις αὖθις κῦρ' ὁ ἀρχαῖον ποιῆσαι, καὶ πάνυ ἀγαπητὸν νομίζων εἰ τοσούτοις ἀξίοις τῷ συνεδρίου σφᾶν ἀνθεῖναι· διεγραναιτῶν δὲ πρώτων ὁμοίως (ὧν γὰρ πολὺ πλείους τῶν ἐμμενούντων ἐν αὐτοῖς ἐξεγραφησομένους ἔσεσθαι, φοβούμενος μᾶλλον αὖθις μὴ ἰδιωθήσωσιν, ἢ προσδοκῶν ὅτι καὶ βουλεύσουσι, συνέβαινε) τοὺς ἑξακοσίους καθεῖλεν, καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἔστη, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τοῦτο (ἐπειδή τινες οὐκ ὀλιγοστόλοι καὶ πρότερον ἐγεγραμμένοι ἦσαν, καὶ λιχίνιος τέ τις ῥηγῦλλος, ἀγανακτήσας ὅτι τῶν τε ἡμέων καὶ ἄλλων πολλῶν ὧν χρείαν ἔτι ἔσχεν ἧττον, διεγεγραμμένων, ἀπαλλάττοιτο, τήν τε ἐαυτοῦ τάξιν ἐν αὐτῷ τῷ βουλευτηρίῳ καταῤῥήξατο, καὶ ὃ σῶμα γυμνώσας, τάς τε φρατείας καλέσας ἐπεμαρτύρατο, καὶ τὰς οὐλὰς προσεπέδειξε σφίσι· καὶ ἀριθμηθέντος ἐν μὲν τοῖς βουλεύουσιν ὤν, ὡς δὲ δὴ πατρὶ οἰκτρότατα προσχωρήσας τῆς βουλείας ἀξιῶν ἱκέτευεν) ὀξέτασμον αὖθις ἐποιήσατο, καὶ τινας ἀπαλλάξας, ἑπτὰ οἱ δυτικατέλεξεν· ἐπειδή τε πολλοὶ καὶ ὡς διεγεγράφατο, καὶ τινες αὐτῶν αἰτίας, οἷα ἐν τῷ τοιούτῳ φιλεῖ συμβαίνειν, ὡς καὶ ἀδίκως ἀπεληλαμένοι εἶχον, τότε γε αὖθις τὸ συνεδρεύσασθαι καὶ συνεστιάσασθαι τοῖς βουλεύουσι τῇ αὐτῇ σκηνῇ χρωμένοις συνεχώρησε, καὶ ἐς τὸ ἑπεῖτα τὰς ἀρχὰς αἰτεῖν ἐπέτρεψε. καὶ αὖτ' οἱ μὲν πλείους ἐπῃνήθησαν χρόνῳ ἐς τὸ συνέδριον, ὀλίγοι δέ τινες ἐν ᾧ μέσῳ μήτε τῇ φρονήσει μήτε τῇ δήμου νομιζόμενοι καλεῖσθαι τούτων οὖν οὔτε ἠμελημένων, συχνοὶ μὲν λύθησαν, συχνοὶ δὲ καὶ μεταξὺ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο καὶ ὃ ἀγελαστὰ ὄντα βουλεῦσαι εἴτ' οὖν ἀληθῶς, εἴτε καὶ ψευδῶς αἰτίαν ἔχον. οὐ γάρ ἐστιν ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα τοῖς ἔξω αὐτῶν οὖσιν εἰδέναι· πολλὰ γὰρ ὧν δι' ὀκνηρῶν τῶν ἀρχόντων ποιεῖσθαι, ὡς καὶ ὑπὸ βουλομένων, ἤνοι δι' ἑαυτῶν ἢ καὶ δι' ἄλλων τῆς ἠρωσίας πραχθῆναι, ἐπιπλέονται κατ' ἐπήφειαν, κἂν ὅτι μάλιστα δικαίστατος συμβῇ, γενέσθαι, καὶ δι' ὃ τοῦτο καὶ ἐγὼ γνώμην ἔχω πρὸς πάντων τῶν τοιουτοτρόπων αὐτὰ τὰ λεχθέντα συντεθῆναι, μηδὲν ἧττον τὰ δεδημοσιευμένα, πλείω τε πάνυ φανερᾶ, μήτε πολυπραγμόνων, μήτε ὑπηκόων, μήτε εἰ δικαίως μήτε εἰ ἀδίκως τι γέγονε, μήτε εἰ ψευδῶς, μήτε εἰ ἀληθῶς εἰρῆσθαι. καὶ τοῦτο μὲν μοι καὶ κατὰ τῶν μεταξὺ τούτων γεγραφησομένων εἰρήσθω· ἐν ᾧ δὲ ὡς τότε πρόντι ὁ αὔγουστος δήμους μέν τινας ἐδικαίωσε, ὃν δὲ δὴ λέπιδον ἐμοὶ μὲν καθ' ἕτερα, καὶ ὅτι ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ἐπεφώσκετο ὑπὸ βουλεύων αὐτῷ, καὶ ἐκεκόλαστο, οὐ μόνον τοι καὶ ἀποκτεῖναι ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐν ᾧ σπάνιον τινὶ δήποτε δήμῳ προσεπλάκιζεν. ἐς τε γὰρ τὴν πόλιν καὶ ἄκοντα αὐτὸν ἐκ τῶν ἀγρῶν καλέσας ἐκέλευε, καὶ ἐς τὰς συνόδους ἀεὶ ἐσῄει, ὅπως ὁτιπλείστην καὶ χλευασίαν καὶ ὕβριν προσ τε τῆς ἰσχύος καὶ προσ τὴν τῆς ἀξιώσεως μεταβολὴν ὀφλισκάνῃ, καὶ οὔτε ἐς δῆμόν τι ὡς καὶ ἀξίωμα οἱ λόγου ἐλεῖτο, τότε δὲ καὶ τὸ ψῆφον ὑσάτῳ τῶν ὑπατευκότων ἐπῆγε· τοὺς μὲν γὰρ δήμους ἐν τῇ καθηκούσῃ τάξει ἐπεψήφιζε. τὸ δὲ ὑπατευκότων προσῆγε τέ τινα καὶ δεύτερον, τρίτον τε ἕτερον, καὶ τέταρτον, τοὺς δ' λοιποὺς ὁμοίως ὡς που καὶ ἐβούλετο· καὶ τοῦτο καὶ οἱ ὕπατοι ἐποίουν. οὕτω μὲν δὴ τὸν λέπιδον μετεχειρίζετο, καὶ ἐπειδή γε δυπίστιος λαβεῶν ἐς τοὺς βουλεύσοντας αὐτὸν, ὅτι ἰδίᾳ γνώμῃ ἐκείνῃ ἐχίγνετο, ἐστιᾶσ' ἀφ' ἑαυτοῦ, προσῆγον μὲ ὑπατικὴν ἀεὶ τὸν ἔφη, καὶ πρωρήσειας ἠπείλησεν· ἔπειτα δ' εἰπόντος αὐτοῦ, καὶ ὅτι δῆλον πεποίηκα, καταχὼν ἐν τῷ συνεδρίῳ ἄνδρα ὃν σὺ ἀρχιέρεων ἔτι καὶ νῦν προεορᾶς ὄντα; οὐκέτι σοὶ ἐμέλησεν ὀργίλως ἐποιήσατο. πολλάκις γὰρ καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς ἱερωσύνης ταύτης ἀξιούμενος, οὐκ ἐθελῆσαι ζῶντος γε λεπίδου λαβεῖν αὐτό. δυσίστιος μὲν οὖν τότ' οὐκ ἀπὸ καιροῦ εἰπεῖν ἔδοξε, καί ποτε λόγων ἐν τῇ βουλῇ γενομένων, ὡς χρεὼν εἴη τὸν αὔγουστον ἐκ διαδοχῆς φερωνύμους φράσαι, ἔφη, μήτ' ἀνθρώπειν τολμῶν, μήτε συνακούεσθαι ἀνοήτων, ὅτι ῥᾴδιόν καὶ οὐ δυνάμενον αὐτὸ ποιῆσαι. ὁ δὴ οὖν αὔγουστος ἀνὴρ τά τε ἐνομοθέτησε, καὶ τοὺς δεκάσμυρίδας πένας ὅτι τὰς ἀρχὰς ἐς πέντε ἔτη αὐτῶν εἶρξε τοῖς τε ἀγάμοις καὶ τοῖς ἀνάνδροις βαρύτερα καὶ ὀπτίμια ἐπέταξε, καὶ ἔμπαλιν τὸ τε γάμου καὶ τῆς παιδοποιίας ἆθλα ἔθηκεν· ἐπειδή τε πολὺ πλεῖον ὃ ἄρρεν τοῦ θήλεος ἔν δυνάμει ἐῶ, ἐπέτρεψε καὶ ἐξελεύθερας τοῖς ἐθέλουσι, πλὴν τῶν βουλευόντων, ἀγαγέσθαι, ἔννομον τὴν τεκνοποιίαν αὐτοῖς κελεύσας· καὶ ταύτην καταβούσεως ἐν τῷ συνεδρίῳ τε τῶν γυναικῶν καὶ τῶν νεανισκῶν ἀκουσίας τοῖς ἀπολογεῖσθαι δίκαια μὴ ῥᾳδίως δι' αὐτὰ τὰ γάμων συνοικεσίας ποιεῖσθαι, δημοσίᾳ, καὶ ἀναγνῶναι αὐτὴν καὶ ἐκείνῳ ἐπιφωνῆσαι, χλευασμῷ ὅτι πολλοῖς γυναῖξιν ἐχρῆτο, ὃ μὲν πρῶτον ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, ὅτι τὰ μὲν διαλυκηθέντα διώρισεν, τὰ δὲ λοιπὰ ἀδιάστατον ὅσον ὁμοίως πρόδηλον ἔσεσθαι. ἔπειτα δὲ ἐκβιασθεὶς εἶπεν, ὅτι αὖθις ὀφείλετε τοῖς γαμεταῖς τὰ πρόικα καὶ κελεύειν ὅσα βούλεσθε, ὅπερ που καὶ ἐγὼ ποιῶ. ἀκουσάντες οὖν ταῦτα ἐκεῖνοι πολλῷ μᾶλλον ἐσέκειντο αὐτῷ, βουλόμενοι τὰς πρᾶγμα ἐσοῦσας αὖ τῇ λύσει πρᾶγμα ἔφη, μαθεῖν. καὶ ὃς ἄκων μέν, εἶπε δ' οὖν τινα καὶ τῶν ἐαυτοῦ καὶ τῶν ἔτι λοιπὸν κόσμου, τῆ τε ἐξόδων καὶ τῆς σωφροσύνης αὐτῶν μηδοτιοῦν φροντίσας, ὅτι μὴ καὶ ὅπερ ἔργῳ αὐτὰ ὑπισχνεῖτο. καὶ ἕτερον δέ τι τοιόνδε τιμηθέντων ἐπεποιήκει. ὅτε γὰρ συνοικεσίαν τις αὐτῷ νεανίσκων γυναῖκα ἐκ μοιχείας γεγαμηκότα, καὶ πλῆθος ὅσα κατηγόρησεν αὐτοῦ, διηπορήθη, μήτε πρίασθαι τὸ πρᾶγμα, μήτε ὑπιτιμῆσαί τι τολμήσας, καὶ μάλιστα ποτε ὀλιγανεγκόντων, πολλὰ, ἔφη, καὶ δεινὰ αἰ γάσας ἰωΐεσαν, ὥστε ἐκείνων μὲν ἀμνημονῶν μὲν, τὰ δὲ δὴ λοιπὸν προνοῶν μὲν, ὅπως μηδὲν τοιοῦτον γίγνηται). ὡς δ' οὖν βρέφη τινὲς ἐγγυώμενοι, τὰς μὲν τιμὰς τῶν γεγαμηκότων ἐκαρποῦντο, τὸ δὲ ἔργον αὐτῶν οὐ πρεῖττον, προσέταξε μηδεμίαν ἐπιοῦσι ἰαμήν, μὴ ἐὼ ὁδὲ δυοῖν ἐτοῖν διῃρθρωμένων γαμήσαι τις, τουτέσι δεκέτιν πρώτως ἐγγυᾶσθαι ὃν γέ τι ἀπ' αὐτῆς ἀπολαύσονται. δώδεκα γὰρ ταῖς κόραις ἐς τὰ τοῦ γάμου ὥραν ἔτη πλήρη, καθάπερ εἶπον, νομίζει. ταῦτά τε οὖν ἔκαστα διενομοθέτει, καὶ ἵνα ὑπὲρ τῆς τοῦ σίτου δραμόδοσ προσδοκῶνται καὶ οἱ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀεὶ ὄντες ἕνα ἕκαστον ἐν τῷ προτέρων ἐτῶν ἐστρατηγηκότων, ἐξ αὐτῶν τέσσαρες οἱ λαχόντες στιφοδοτῶσιν, ἐν δραμοδοχῇ πρό τε πολίαρχον τὰ ἐς τὰς δυοχὰς καθιστάμενον ἕνα ἀεὶ αἱρεθέντα, καὶ τὰ ἔπη τὰ σιβύλλεια ἐξετάσαι ἐπὶ τοῦ χρόνου γενόντα, τοὺς ἱερεῖς αὐτοκελεὶ ἐς τὸ ἀγάλματα ἐκ τοῦ ἀπόρρητου ἐσελθόντας, ἵνα μηδεὶς ἕτερος αὐτὰ ἀναγνῷ, τὰς τε ἀρχὰς ἅπασι τοῖς δέκα μυριάδων οὐσίαν ἔχουσι, καὶ ἀρχὴν ἐν

Antistius Labeo

Duodecim annis puellas opportunum ἐς τὰ γάμου ἄγεσθαι

Carmina sibyllina

Σιβύλλεια

Polarchos praefectus urbis

τῶν νόμων δυναμένους, ἐπαγγέλλεσθαι ἐπέτρεψε. τοσοῦτον γὰρ ὁ βουλευτικὸν ὕμνημα τοῦ σοφιστοῦ εἶχεν, ἔπειτα καὶ ἐς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας αὐτοὺς ἐσεκήρυξε, καὶ πίστιν τῶν δι' βιωμότων, ἡ πάντα τότε μὲν τῶν δέκα, αὖθις δὲ τῶν πέντε καὶ εἴκοσι κεκτημένων, ἐλαβεῖν ὅσον ἑνὸς δέησι, καὶ διαζώματα τοῖς βουλομένοις τῶν στρατηγῶν τε πλάσιον τοῦ ἀνδρὸς δημοσίου σφίσιν ἐς τὰς πομπηγύρεις διδόμενον ἐσθῆσαι ἐφῆκεν, ὥστε εἰ καὶ ἐς τὴν ἀκρίβειαν ὧν δήμων αὐτοῦ νομοθετημάτων ἥδιον τινες, ἀλλ' οὖν τό τε τούτου καὶ ὅτι πυλάδην τινὰ ὀρχησιν δημοτάσιν ἐξελαύνομένου κατήγαγεν, οὐκέτ' ἐκείνων ἐμέμνηντο. ὅθεν καὶ πάνυ σοφὸς ὁ πυλάδης ὁπότε μῶμος εἴη αὐτοῦ, ἐπεὶ βαθύλλῳ ὁμοτέχνῳ τε οἱ ὄντι, καὶ τὰς μηχανὰς συνοικοῦντι διεταράττετο, εἰπεῖν λέγεται, ὅτι συμφέρῃ σοι, καίσαρ, σοὶ ἡμᾶς ὄντι δήμου ἀποδεῖσθαι. ταῦτα μὲν οὖν ἐκείνῳ ὡς ἕκαστοι ἐλύετο. ὅτι δὲ δὴ τὸ γαίου τε φουρνίου, καὶ γαΐου σιλανοῦ ὑπάτων, ὃν αὖθις ὁ ἀλέξιππος δυείλετο τὸ λούκιον ὄνομα ἔθετο, καὶ αὐτὸν δίθις ὁ αὔγουστος μὴ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ γαίου ἐποιήσατο, μὴ δυναμένας σφὰς ἀνδρωθῆναι, ἀλλ' αὐτὸν ἀφ' ἑστίας τῆς ἀρχῆς ἀποδείξας, ἴδιόν τε ἦπιον ὅπως οὐλπιανὸν ἔτι καὶ τῷ τε τῆς ὑμῆς καὶ τῆς ἀρετῆς πάνυ γε ἐς τὰς νίκας ἡμέρας μετέσησε, καὶ τοῖς τὰ ὀπτίνια πέμπουσιν, ἔργον ἐκ τῶν λαφύρων ἐς τὸν τῶν θεαμένων μηνίμων ποιῆν θεσπέσαι ἔξεσε, τά τε σαγκουλάρια τὰ πέμπτα ἐπετέλεσε, καὶ τοὺς ῥήτορας ἀμοιβαῖς σωματοφύλαξιν ἴσον ἀνὰ λάβωσιν ἐκ πάντων ἐκέλευσε. τοῖς δὲ δικάζειν ἀεὶ λαγχάνουσιν ἀπεῖπεν ἐς μηδενὸς οἰκίαν δεῖν τὸ σύλλογον ἐκεῖνον εἰσιέναι, ἐπειδή τε ἀσμένως ἐβουλεύσαντο ἐς ὃ σωτήριον (τὸ θεοφοίτων, ἐπηύξησε τὰς ζημίας τοῖς ὀκνοῦσιν ἐξ ἀνάγκης ἀπολογίσασθαι, καὶ μὴ ταῦτα ἐς τὸν γαλατίαν λουκίου τε δομιτίου, καὶ πουπλίου σκηπίωνος ὑπατεύοντων, ὥρμησε, θεοφασίαν τοῖς πολεμεῖν τοῖς κατ' ἐκεῖνο κινηθεῖσιν λαβών. ὅτε γὰρ ἐπαρθὴς πολλοῖς ἐκ τοῦ ἐν τῇ πόλει χρεοκοπίου ἀφανισθεὶς ἐγεγόνει, καὶ συχνοὺς μὲν ἔξω τῶν πεταμένων θεάτρου τε διχαῖον ἔκυπτεν, συχνοὺς δὲ καὶ φθόνῳ τοῦ μεγαλοφρονεῖν μᾶλλον ὑφ' ἑαυτοῦ θαυμάζεσθαι ἐκτείνατο, ἐκ δημοσίου τόπου τινὰ κύβον σόλωνα ἔγνω· καὶ ἵνες καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ τρεῖλλαι τῷ τῆς μηχανοῦ γυναῖκα ἀποδημοῦσαν αὐτὸν ὑπετόπησεν, ἵν' ὅτῳ πολλὰ θεοὶ αὐτῶν ἐν τῇ ῥώμῃ ξυνεποίησε, μόνῳ θεοῦ τινος ἐν τῇ δημοδημίᾳ αὐτῇ σωθῇ. οὕτω γὰρ οὖν πάνυ αὐτὸς ἦρξε, ὥστε καὶ ἀγωνίσασθαί ποτε αὐτῷ θεοὶ τοὺ κάλλους θεὸς τῷ λιούσαν ποιῆσαι. ἔρωτα δὲ ἡ ἀφορμᾶσθαι, ὃν δ' κυρίνου ναὸν καθιέρωσεν ἐκ κηνῆς οἰκοδομήσας. εἶπον δὲ τοῦτο ὅτι ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα κίοσιν αὐτὸν ἐκόσμησεν, ὅσα γὰρ τὰ πάντα ἔτη αὐτὸς διεῖλε, κἀκ τούτου λόγον τινὶ πρέπειν ἔχειν, ὡς ἐρξεπίτηδες αὐτὸς, ἀλλ' οὐ κατὰ τύχην δηλώσας. ἐκεῖνόν τε οὖν τότε ἐθείωσε, καὶ μονομαχίας ἀγῶνας ἀφ' τε τῆς λιβερείου καὶ ἀφ' τῆς δρούσου συγχωρηθὲν δὴ σφισιν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔδωκε. καὶ οὕτω δὴ μὲν ἄχυρα τοῦ χείρονος μὴ τῆς δηλης ἰταλίας διοικεῖν ὑπερέφας (τόν τε γὰρ ἀλέκτορα ἐς τὸν συείαν αὖθις ἐσάλλει, καὶ τοῦ μηχανᾶ ἀφ' τῶν γυναῖκα σοκεῖ ὁμοίως ἔχαιρε) ὃν δὲ δὴ τιβέριον καίτοι στρατηγοῦντα θεοῦ λαβὼν ὀξώρμησεν. ἐστρατήγησε γὰρ, καίπερ τοῦ στρατηγικοῦ τιμὰς ἔχων, καὶ τῷ γε ἀρχικῷ αὐτοῦ πᾶσαν ὁ δροῦσος ἐκ δόγματος διήγαγεν. ὀξελθόντων δ' οὖν αὐτῶν, ὃ τῆς νεότητος μέγαρον ὑπὸ τῶν ὑπατούσων νύκτα κατεκαύθη, καὶ ἀφ' τε τοῦτο καὶ ἀφ' ἕτερα τοῦ θεοῦ μόνα (λύκος τε γὰρ ἀφ' τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ ἐς τὸν

Ἑλλήνων

Pyladen histrio

Bathyllo histrio

Coss — C. Furnius, C. Silanus

Augustus Caiũ & Lucium adoptauit

Caius Lucij

Seculares ludi

Coss — L. Domitij, P. Scipio

Solon

Terentia

Terentiã Mecenatis uxorem amabat impẽse Augustus

Quirini templũ ab Augusto instauratũ

Annos lxxvi uixit

Augustꝰ

Tauri

Agrippa

Tiberius

Drusus

νεότητος μέγαρον

Prodigia

Sacramia

τὸ ἀγοραῖον ἐσπεσόν, δύ' ἀνθρώπους ἔφθειρε, καὶ μύρμηκες πόρρω τῆς ἀγορᾶς ἐκφανέστατα σεσωρεύθησαν, λαμπάς τε ἐς τὸ μεσημβρίας ὅτι τὸν ἥλιον ἅμα πάσης τῆς νυκτὸς ἰδέσθη) δύο μὲν ὑπὸ τῆς ἐπομβρίας τοῦ αὐγούστου ἐποιήσαντο· καὶ τοῦτο καὶ τοῦ πενταετηρικοῦ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ διεώρτασαν, τὰ δὲ λείποντα (ἐν δὲ τοῖς πεντεκαίδεκα δυοῖν ἔδεον, οἷς ἐκ τῆς ἀδείας ἡ διοίκησις αὐτῆς ἐπέβη· λεν, ἱέρωτο δηλονότι τῶν σεμνιερέων) δυοῖν ἐπεμνήσθησαν. πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα τοῖς χρόνοις ἐκείνοις ἐτεράσθη. καὶ γὰρ κομμούνιοι καὶ οὐένιοι, ἀλπικὰ ἔθνη, ὅπλα τε ἀπέθεντο, καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν πουπλίου σιλίου ἐχειρώθησαν, καὶ οἱ πανώνιοι τοῦ τε ἰσρίαν μὴ νωρικῶν κατέδραμον, καὶ αὐδοῖ τε ἀπὸ τοῦ σιλίου καὶ τῶν ὑποστρατήγων αὐτοῦ κακωθέντες, αὖθις ὡμολόγησαν, καὶ τοῖς νωρικοῖς ἀμοιβὰς τῆς αὐτῆς δουλείας ἐθέμεθα· τά τε ἐν τῇ δαλματίᾳ καὶ τὰ ἐν τῇ ἰβηρίᾳ νεοχμώσαντα, δι' ὀλίγου κατέσχε, καὶ ἡ μακεδονία ὑπό τε τῶν δενθελητῶν καὶ ὑπὸ τῶν σκορδίσκων ἐπορθήθη. ἔλεγε τὴν θρᾴκην πρότερον μὲν μύκκαλος λόλλιος ῥωμηταλκην θεῖός τε τῶν τοῦ κότυος παίδων καὶ ὅτι ξύπνου ὀντὶ βοηδῶν, βιαστὴς κατεστρέψατο· ἔπειτα δὲ λούκιος γαΐος σαουεμμόζας ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας κατήσας, ὑπὸ ὄνειρον ἀπεώσατο. ὁ δὲ δὴ μέγιστος τῶν τότε συμβαντων τοῖς ῥωμαίοις πολέμων, ὅσπερ που καὶ ὃν αὔγουστον ἐκ τῆς πόλεως ἐξήναγε, πρὸς τοὺς κελτοὺς ἐλύετο. συνεμβολή τε γὰρ καὶ οὐσιπετταλε καὶ τέλκρητοι ὃ μὲν πρῶτον ἐν τῇ σφετέρᾳ τινὰς αὐτῶν συλλαβόντες δυέσαυρωσε, ἔπειτα δὲ καὶ ὀνρίλιον δηλαβέντες, τῷ τε ῥμανίαν καὶ τῷ γαλατίαν ξυνελάτησαν, ὁ, τε ἱππικὸν ὃ τῶν ῥωμαίων ἐπελθὸν σφίσιν ἐνήρησαν, καὶ φθόνοισιν αὐτοῖς ὁπτιασάμενοι, ὧ τε λοκκίῳ ἄρχοντι αὐτῶν ἐνέτυχον δυΐπισι, καὶ ἐνίκησαν καὶ ἐκεῖνον. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ αὔγουστος ὥρμησε μὲν ἐπ' αὐτοὺς, οὐ μέντοι καὶ ἔργον τι πολέμου ἔσχεν. οἱ γὰρ βάρβαροι τὸν τ' λόλλιον θαρσαλεώτερόν τε καὶ ἐκεῖνον γραΐδιόντα πυθόμενοι, ἐς τε τὰ ἑαυτῶν ἀνεχώρησαν, καὶ σπονδὰς ἐποιήσαντο, ὁμήρους δόντες. τῶν μὲν οὖν ὅπλων οὐδὲν δηλα ταῦτα ὁ αὔγουστος ἐδεήθη· τὰ δὲ δὴ ἄλλα καθαρὰ μόνος, οὗτόν τε τὸν σκιαυτὸν καὶ τὸν ἄλωσε, καὶ τὸν ὕστερον, ὃν ὧ μύρκης τε λίβων, καὶ καλπούρνιος πείσων ὑπάτευσε. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ ὑπὸ τῶν κεχτῶν, πολλὰ δὲ καὶ ὑπολικιννίου τινὸς ἐπεποίωτο, καίμοι δοκεῖ τῷ ὅτι μάλιστα ὃ κῆτος σφισι θεσπιμῶναι. πλάτος μὲν γὰρ ποδῶν εἴκοσι, μῆκος ὑπερπλάσιον ἔχον, καὶ γναμακὶ πλεῖν τῆς κεφαλῆς ἐοικὸς, ἐς τὸν γλῶ αὖθι ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ δεξώκειλεν. ὁ δὲ δὴ λικίννιος ὃ μὲν ἀρχαῖον γαλάτης ἦν, ἀλλὰ δὲ ἐς τοὺς ῥωμαίους, καὶ δουλεύσας τῷ καίσαρι, ὑπὸ μὲν ἐκείνου ἠλευθερώθη, ὑπὸ δὲ τοῦ αὐγούστου ὀπτίκου τῆς γαλατίας κατέσχε. ἔστι οὖν πλεονεξίᾳ μὲν βαρβαρικῇ, ἀξιώσει δὲ ῥωμαϊκῇ χρώμενος, πρῶτα μὲν ὃ κρῆτόν ποτε αὐτὸν νομισθὲν καθήρᾳ, πρῶτα δὲ ὃ ἐν τῷ πρόνῳ ἱερὸν ἀφανίζει, ὃ συχνὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ ἀναληφθέντα τῶν θεσπιεπαμένων οἱ δηλαγορίας ἐξεποίει, συχνὰ δὲ καὶ ἑαυτῷ τοῖς τε οἰκείοις προεξέλεγε, καὶ ἐς τοσοῦτόν γε κακοδαιμονίας ἐχώρησεν, ὥστε ἐπειδή τινες εἰσφορᾶς τῷ μίλωνα πρὸ αὐτοῦ ἐγίγνοντο, τεσσαρεσκαίδεκα αὐτὰς ποιῆσαι, λέγων τὸν μίλωνα τοῦτον τὸν δεκέβειον καλούμενον δέκατον ὄντως ἔτη), καὶ δεῖν δηλα τοῦτο αὐτοὺς καὶ τοὺς δύο τοὺς αὐγούστους, ὧν τὸν μὲν ἐνδέκατον, τὸν δὲ δωδέκατον ὠνόμαζε, νομίζειν, καὶ τὰ χρήματα τὰ ὀπτιδωθέντα αὐτοῖς ἐσφέρειν. δηλα μὲν οὖν ταῦτα τὰ σοφίσματα ἐκεῖνον διώλυσεν. οἱ γὰρ γαλάται τὸν αὐγούστου

hh.ii.

Pylades

Bathyllus

Cossi Gallici

Augustus Caij & Lucij adoptauit

Caius Lucius

Ludi seculares

Cossi Gallici

Terentia Mecenatis uxor

Quirini templum ab Augusto instauratum

Annos lxxvi uixit

Augustus

Tauri

Agrippa

Tiberius

Drusus

Prodigia

Sacramia

Cossi Gallici

Camunij Venij → Alpini

P. Silij

Dętheletae Scordisci

M. Lollij

Rhemetalces

Coccys

L. Caij

Bessi

Sygambri

Vbij

Tenecteri

M. Libo Calpurnij Piso → Cossi Gallici

Licinij

Prodigia

λαβόμενοι, δεινὰ ἐποίησεν, ὥστε καὶ ἐκεῖνον τὰ μὲν ἄχθεσθαί σφισι, τὰ δὲ καὶ παραιτεῖσθαι, ἀγνοεῖν τέ τινα ἔλεγε, καὶ προσεποιεῖτο ἕτερα μὴ πιστεύειν, καὶ ἔστιν ἃ καὶ συνέκρυπτεν, αἰσχυνόμενος ὅτι τοιούτῳ ἐπιτρόπῳ ἐκέχρητο. Λίκινος δὲ τοιόνδε τι τεχνασάμενος, καὶ πάνυ πάντων αὐτῶν κατεγέλασεν. ἐπειδὴ γὰρ χαλεπῶς οἱ τὸν Αὔγουστον ἔχοντα ᾔσθετο, καὶ κολασθήσεσθαι ἔμελλεν, ἔς τε τὴν οἰκίαν αὐτὸν ἐσήγαγε, καὶ πολλοὺς μὲν καὶ ἀργυρίου καὶ χρυσίου θησαυρούς, πολλὰ δὲ καὶ τἆλλα σωρηδὸν συννενημένα αὐτῷ δείξας, ἐξεπίτηδες ἔφη, ταῦτα, ὦ δέσποτα, καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ῥωμαίων ἤθροισα, ἵνα μὴ τοσούτων χρημάτων ἐγκρατεῖς οἱ ἐπιχώριοι ὄντες ἀποστῶσιν, ἀμέλει καὶ ἐτήρησά σοι πάντα αὐτὰ καὶ δίδωμι. καὶ ὁ μὲν οὕτως, ὡς καὶ ὑπὲρ τοῦ Αὐγούστου τὴν τῶν βαρβάρων ἰσχὺν ἐκνενευρικώς, ἐσώθη. Δροῦσος δὲ ἐν τούτῳ καὶ Τιβέριος τάδε ἔπραξαν. Ῥαιτοὶ οἰκοῦντες μεταξὺ τοῦ τε Νωρικοῦ καὶ τῆς Γαλατίας πρὸς ταῖς Ἄλπεσι ταῖς πρὸς τῇ Ἰταλίᾳ ταῖς Τριδεντίναις, τῆς τε Γαλατίας προσόρου σφίσι πολλὰ κατέτρεχον, καὶ ἐκ τῆς Ἰταλίδος ἁρπαγὰς ἐποιοῦντο, τούς τε ὁδῷ τῶν Ῥωμαίων, ἢ καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν διὰ τῆς σφετέρας γῆς χρωμένους ἐλυμαίνοντο. καὶ ταῦτα μὲν καὶ συνήθη πως τοῖς οὐκ ἐνσπόνδοις ποιεῖν ἐδόκουν, πρὸς δὲ δὴ τὸ ἄρρεν τῶν ἁλισκομένων οὐχ ὅτι τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ταῖς γαστράσιν ἔτι τῶν γυναικῶν ὂν μαντείαις τισὶν ἀνευρίσκοντες ἔφθειρον. δι᾽ οὖν ταῦτα ὁ Αὔγουστος πρῶτον μὲν τὸν Δροῦσον ἐπ᾽ αὐτοὺς ἔπεμψε, καὶ ὃς πρὸς τοὺς ἀπαντήσαντάς οἱ αὐτῶν περὶ τὰ Τριδεντῖνα ὄρη συμβαλών, διὰ ταχέων ἐτρέψατο, ὥστε καὶ τιμὰς στρατηγικὰς ἐπὶ τούτῳ λαβεῖν. ἔπειτα δὲ ἐπειδὴ τῆς μὲν Ἰταλίας ἀπεκρούσθησαν, τῇ δὲ δὴ Γαλατίᾳ καὶ ὡς ἐνέκειντο, τὸν Τιβέριον προσαπέστειλεν. ἐσβαλόντες οὖν ἐς τὴν χώραν πολλαχόθεν ἅμα ἀμφότεροι αὐτοί τε καὶ διὰ τῶν ὑποστρατήγων, καὶ ὅ γε Τιβέριος καὶ διὰ τῆς λίμνης πλοίοις κομισθείς, ἀπό τε τούτου κατέπληξαν αὐτούς, ὡς ἑκάστοις σφίσι συμμιγνύντες, τούς τε ἀεὶ ἐς χεῖρας ἀφικνουμένους, οὐ χαλεπῶς, ἅτε διεσπασμέναις ταῖς δυνάμεσι χρωμένους, κατειργάσαντο, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀσθενεστέρους τε ἐκ τούτου καὶ ἀθυμοτέρους γενομένους εἷλον, ἐπειδή τε ἐπολυάνδρουν, καὶ ἐδόκουν τι νεωτεριεῖν, τό, τε κράτιστον καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐξήγαγον, καταλιπόντες τοσούτους, ὅσοι τὴν μὲν χώραν οἰκεῖν ἱκανοί, νεοχμῶσαι δέ τι ἀδύνατοι ἦσαν. Κἀν τῷ αὐτῷ τούτῳ ἔτει Οὐήδιος Πωλίων ἀπέθανεν, ἀνὴρ ἄλλως μὲν οὐδὲν μνήμης ἄξιον παρασχόμενος (καὶ γὰρ ἐξ ἀπελευθέρων ἐγεγόνει, καὶ ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἐξητάζετο, καὶ λαμπρὸν οὐδὲν εἰργάσατο) ἐπὶ δὲ δὴ τῷ πλούτῳ τῇ τε ὠμότητι ὀνομαστότατος γενόμενος, ὥστε καὶ ἐς ἱστορίας λόγον ἐσελθεῖν. ἔστι γὰρ τὰ μὲν ἄλλα ὅσα ἔπραττε, δι᾽ ὄχλου ἂν λεγόμενα γένοιτο. μυραίνας δὲ δεδιδαγμένας ἀνθρώπους ἐσθίειν ἐν δεξαμεναῖς τρέφων, τοὺς δούλους αὐταῖς οὓς θανάτου παρέβαλλε. καί ποτε τὸν Αὔγουστον ἑστιῶν, ἐπειδὴ ὁ οἰνοχόος κύλικα κρυσταλλίνην κατέαξεν, ἐς τὰς μυραίνας αὐτόν, μηδὲ τὸν δαιτυμόνα αἰδεσθείς, ἐμβληθῆναι προσέταξεν. ὁ οὖν Αὔγουστος, προσπεσόντος οἱ τοῦ παιδὸς καὶ ἱκετεύσαντος αὐτόν, τὰ μὲν πρῶτα πείθειν τὸν Πωλίωνα ἐπειρᾶτο μηδὲν τοιοῦτον δρᾶσαι, ὡς δ᾽ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῷ, φέρε, ἔφη, πάντα τἆλλα ἐκπώματα ὅσα ποτὲ τοιουτότροπα, ἢ καὶ ἕτερά τινα ἔντιμα κέκτησαι, ἵνα αὐτοῖς χρήσωμαι. καὶ αὐτὰ κομισθέντα συντριβῆναι ἐκέλευσεν. ἰδὼν δὲ τοῦτο ἐκεῖνος ἄλλως μὲν ἤσχαλλεν, οὔτε δὲ τοῦ ἑνὸς ἔτι ποτηρίου πρὸς

τὸ πλῆθος

Rhætorum situs
Drusus
Tridētinæ alpes
Tiberius
Vedius Polio
Vedij Polionis Murenæ. de quibus & Seneca noster & Plinius & alij

τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων τῶν ἀπολωλότων ὀργὴν ἔχων, οὔτ᾽ αὖ τὸν διάκονον ὧν γε καὶ ὁ Αὔγουστος ἐπεποιήκει τιμωρήσασθαι δυνάμενος, ἡσυχίαν καὶ ἄκων ἤγαγε. Τοιοῦτος οὖν δή τις ὁ Πωλίων ὢν ἐτελεύτησεν, ἄλλοις τε πολλοῖς πολλά, καὶ τῷ Αὐγούστῳ τοῦ τε κλήρου συχνὸν μέρος, καὶ τὸν Παυσίλυπον τὸ χωρίον τὸ μεταξὺ τῆς τε Νέας πόλεως καὶ τῶν Ποτεόλων ὂν καταλιπών, τῷ τε δήμῳ περικαλλές ἔργον οἰκοδομηθῆναι κελεύσας. ὁ οὖν Αὔγουστος τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐς ἔδαφος, προφάσει τῆς ἐκείνου κατασκευῆς, ὅπως μηδὲν μνημόσυνον ἐν τῇ πόλει ἔχῃ, καταβαλών, περίστῳον ᾠκοδομήσατο, καὶ οὐ τὸ ὄνομα τὸ τοῦ Πωλίωνος, ἀλλὰ τὸ τῆς Λιουΐας ἐπέγραψε. τοῦτο μὲν οὖν ὕστερον ἐποίησε. τότε δὲ πόλεις ἔν τε τῇ Γαλατίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ συχνὰς ἀπῴκισε, καὶ Κυζικηνοῖς τὴν ἐλευθερίαν ἀπέδωκε, Παφίοις τε σεισμῷ πονήσασι καὶ χρήματα ἐχαρίσατο, καὶ τὴν πόλιν Αὔγουσταν καλεῖν κατὰ δόγμα ἐπέτρεψε. ταῦτα δὲ ἔγραψα, οὐχ ὅτι καὶ ἄλλαις πόλεσι πολλαῖς καὶ πρότερον καὶ μετὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ὁ Αὔγουστος ἐφ᾽ ὁμοίαις συμφοραῖς καὶ οἱ βουλευταὶ ἐπεκούρησαν, ὧν εἴ τις ἁπάντων μνημονεύοι, ἀπέραντον ἂν τὸ ἔργον τῆς συγγραφῆς γένοιτο, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ τὰς ἐπωνυμίας ταῖς πόλεσιν ἡ γερουσία ἐν μέρει τιμῆς ἔνεμε, καὶ οὐχ ὥσπερ νῦν, αὐτοὶ ἑαυτοῖς ἕκαστοι καταλόγους ὀνομάτων οὓς ἂν ἐθελήσωσιν ὡς πλήθει ποιοῦνται. Τῷ δ᾽ ἐπιγιγνομένῳ ἔτει Μάρκος μὲν Κράσσος καὶ Γναῖος Κορνήλιος ὑπάτευσαν. οἱ δὲ ἀγορανόμοι οἱ κουρούλιοι ἀπειπόντες τὴν ἀρχήν, ὅτι ἐξαισίων σφίσι τῶν ὀρνίθων γενομένων ἥραντο, αὖθις αὐτὴν ἔξω τῶν πατρίων ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ἀνέλαβον, ἥ τε στοὰ ἡ Παύλλιος ἐκαύθη, καὶ τὸ πῦρ ἀπ᾽ αὐτῆς πρὸς τὸ Ἑστιαῖον ἀφίκετο, ὥστε καὶ τὰ ἱερὰ ἔς τε τὸ Παλάτιον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀειπαρθένων (ἡ γὰρ πρεσβεύουσα αὐτῶν ἐτετύφλωτο) ἀνακομισθῆναι, καὶ ἐς τὴν τοῦ ἱερέως τοῦ Διὸς οἰκίαν τεθῆναι. ἡ μὲν οὖν στοὰ μετὰ τοῦτο ὀνόματι μέν, ὑπὸ Αἰμυλίου ἐς ὃν τὸ τοῦ ποιήσαντός ποτε αὐτὴν γένος ἧκε, τῷ δὲ ἔργῳ, ὑπὸ Αὐγούστου καὶ ὑπὸ τῶν τοῦ Παύλου φίλων ᾠκοδομήθη. τότε δὲ οἵ τε Παννόνιοι νεωτερίσαντες, αὖθις ἐχειρώθησαν, καὶ αἱ Ἄλπεις αἱ παραθαλάσσιοι ὑπὸ Λιγύων τῶν κομητῶν καλουμένων ἐλευθέρως ἔτι καὶ τότε νεμόμεναι, ἐδουλώθησαν, τά τε ἐν τῷ Βοσπόρῳ τῷ Κιμμερίῳ νεοχμώσαντα κατέστη. Σκριβώνιος γάρ τις τοῦ τε Μιθριδάτου ἔγγονος εἶναι, καὶ παρὰ τοῦ Αὐγούστου τὴν βασιλείαν, ἐπειδήπερ ὁ Ἄσανδρος ἐτεθνήκει, λέγων εἰληφέναι, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Δύναμίν τε καλουμένην, καὶ τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιτετραμμένην, ἣ τοῦ τε Φαρνάκου θυγάτηρ καὶ τοῦ Μιθριδάτου ἔγγονος ἦν, ἠγάγετο, καὶ τὸν Βόσπορον διὰ χειρὸς ἐποιεῖτο. πυθόμενος οὖν ταῦτα ὁ Ἀγρίππας τὸν Πολέμωνα ἐπ᾽ αὐτὸν τὸν τοῦ Πόντου τοῦ πρὸς τῇ Καππαδοκίᾳ ὄντος βασιλεύοντα ἔπεμψε, καὶ ὃς Σκριβώνιον μὲν οὐκέτι περιόντα κατέλαβε (μαθόντες γὰρ οἱ Βοσπόριοι τὴν ἐπιβουλὴν αὐτοῦ, προαπέκτειναν αὐτόν) ἀντιστάντων δέ οἱ ἐκείνων, δέει τοῦ μὴ βασιλεύεσθαι αὐτῷ δοθῆναι, ἐς χεῖρας σφίσιν ἦλθε, καὶ ἐνίκησε μέν, οὐ μέντοι καὶ παρεστήσατό σφας, πρὶν τὸν Ἀγρίππαν ἐς Σινώπην ἐλθεῖν, ὡς καὶ ἐπ᾽ αὐτοὺς στρατεύσοντα. οὕτω δὲ τά τε ὅπλα κατέθεντο, καὶ τῷ Πολέμωνι παρεδόθησαν. ἥ τε γυνὴ ἡ Δύναμις συνῴκησεν αὐτῷ, τοῦ Αὐγούστου δηλονότι ταῦτα δικαιώσαντος, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῖς θυσίαι μὲν τῷ τοῦ Ἀγρίππου ὀνόματι ἐγένοντο, οὐ μέντοι καὶ τὰ ἐπινίκια, καίτοι ψηφισθέντα, αὐτῷ ἐπέμφθη. οὔτε γὰρ ἔγραψεν ἀρχὴν ἐς τὸ συνέδριον ὑπὲρ τῶν πραχθέντων οὐδέν· ἀφ᾽ οὗ

Pausilypó regio inter neapolim & puteolos
Liuiæ porticus
M. Crassus
Cn. Cornelius — Coss
Pauli porticus
vestæ t.
Alpes maritimæ
Ligures comati
Cimmerius bosphor.
Scribonius
Asander
Dynamis
Pharnaces
Mithridates
Polemo Rex ponti ad cappadociam dictus qui postea polemoniacus forte
Sinope

δὴ καὶ οἱ μὴ τῶν τὰ νόμιμα ὑπὸ τῶν ἐκείνου τρόπων χεχωλυμένοι, οὐσὶ δὲ οὐδὲ τὸ κοινὸν ἔτ' ἐπέστελλον, οὔτε τὴν πέμψιν τῶν νικητηρίων ἐδιέξαντο, καὶ διὰ τοῦτο οὐσὶ δημόσιόν τινὶ ἔτι τῶν ὁμοίων αὐτοῖς, ὡς γε καὶ ἐγὼ κρίνω, ποιῆσαι τοῦτο ἔδοξη, ἀλλὰ μόναις ταῖς ὀπτικαῖς τιμαῖς ἐγαυρώσατο. ὁ γοῦν αὐγουστος ὅπως πρώτα τε ἐν ταῖς γαλατίαις καὶ τὰ ἐν ταῖς ἡρμανίαις ταῖς τ' ἰβηρίαις, πολλὰ μὲν ἀναλώσας ὡς ἐκάστοις, πολλὰ δὲ καὶ παρ' ἑτέρων λαβών, τήν τε ἡβουλευσίαν καὶ τὴν πολιτείαν τοῖς μὲν δοὺς, τοὺς δ' ἀφελόμενος, διῳκήσατο, ὃν μὲν δρεῦσον ἐν τῇ ἡρμανίᾳ κατέκτεινεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ῥώμην ὅτι τε τῷ τιβερίου καὶ ὅτι χιλιοστὸς οὐάρου ὑπάτων ἀφικνούμενος ἐνετύγχανε. καὶ (ἔτυχε γὰρ ἡ ἀλγεδία τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ἐν ἐκείναις τῇ ἡμέραις ἐς ὃ ἄστυ ἐλθοῦσα, ἐν αἷς κορνήλιος βάλβος ὁ θεάδωρ ὁ καὶ νεῶν καλούμενον ἀπ' αὐτῶν καλιερώσας, θέας ἐπέτελε) ὅτι τε τοῦτο, ὡς καὶ αὐτὸς τὸν αὐγουστον ἐπεμνήξθη ἐστεμνιώσατο, καίτοι ἐκ τῶν πλήθους τοῦ ὕδατος ὅσον ὁ τιβερις πλεονάσας ἐπεποιήκει, μηδὲ ἐσελθεῖν ἐς ὃ θέαδρον εἰ μὴ πλοίῳ δυνηθείς, ἐκ ὁ τιβέριος προεῖπον αὐτὸν ὅτι τῇ τῶ θεάδρου τιμῇ ἐπεψήφισεν. ἥ τε γὰρ βουλὴ ἠθροίσθη, καὶ ἔδοξέ σφισιν ἅμα τε καὶ βωμὸν ἐν αὐτῷ τῷ βουλευτηρίῳ ἐκ τῆς τῶ αὐγούστου ἐπηρόδου ποιήσασθαι, τούς τε ἐκ ἐλευθέρων αὐτὸν ἐκ τοῦ πωμηρίου ὄντα ἀδῆσαι ἔδει. οὐ μὴν καὶ ἐδέξατο ὁ σεβαστὸς, ἀλλὰ ἐς τὴν ἀπόψηφισιν τῶ δήμου καὶ πρότερον ἐξέβη. νυκτὸς γὰρ ἐς τὴν πόλιν ἐσεκομίσθη, ὅπως που καὶ ἀεὶ, ὡς εἰπεῖν, εἴτε ἐς τὰ πρόσω εἴτε καὶ ὀπίσω ποι ἐκ δημοσίᾳ, καὶ ἀφορμῶμαί καὶ ἐπιφανῶς, ὁμοίως ἐποίει, ἵνα μηδενὶ αὐτὸν ὀχληρὸς εἶη. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἔν τε τῷ παλατίῳ τὴν δῆμον ἠσπάσατο, καὶ ἐς τὸ καπιτώλιον ἀνελθών, τήν τε δάφνην ἀπὸ τῶ ῥάδου προσέλαβε, καὶ ἐς τὰ τῶν θεῶν ἱερὰ κατέθετο. ὡς δὲ δῆμος προῆκε τότε λουδὰ καὶ τοὺς κυρέας τὴν ἡμέραν ἐκείνην πρέαζε. σεσωσμένων γὰρ ἐκ τούτου τὸ βουλευτήριον, αὐτὸς μὲν οὐδὲν εἶπεν ἀλλὰ βεβίηται, τὸ δὲ βιβλίον ὡς ἁμιείας ἀναγνῶναι δούς, τά τε πεπραγμένα οἱ κατηριθμήσατο, καὶ διέταξε τά τε ἔτη ὅσα οἱ πολῖται στρατεύσοιντο, καὶ τὰ χρήματα ὅσα παυσάμενοι τῆς στρατείας, δι' ἃ τῆς χώρας ἰὼν ἀεί ποτε ἤρου, λήψοιντο, ὅπως ὁπόταν ῥηθοῖς ἐκεῖθεν ἤδη κατηλεγόμενοι μηδὲν τούτων γε ἕνεκα νεωτερίζωσιν. ἰὼν δὲ ὁ, τε ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν, τοῖς μὲν δορυφόροις, δώδεκα, τοῖς δὲ ἄλλοις, ἐκκαίδεκα· καὶ τὸ μὲν ἀγγύειον, τοῖς μὲν ἔλαττον, τοῖς δὲ πλέον. τὰ δὲ ἐκείνοις μὲν οὐδ' ἡδονὴν, οὔτε ὀργὴν ἔν γε τῷ τότε πρόντι ἐνεποίησε, διὰ τὸ μήτε πολλῶν ὧν ἐπεθύμουν τυχεῖν, μήτε πολλῶν διαμαρτεῖν· τοῖς δὲ δὴ ἄλλοις ἀγαθὰς ἐλπίδας τῶ μηκέτι ὧν κτημάτων ἀφαιρεθήσεσθαι. τὰ δὲ δὴ τὰ τοῦ θεάδρου τὸ τῶ μαρκέλλου καλούμενον καθιέρωσε, καὶ ἐν τῇ πομπῇ τῇ δι' αὐτοῦ τὸν ἡλιον οἱ παῖδες οἱ δι' ἀπατρίδαν οἵ τε ἄλλοι οἱ ἐγγόνοι αὐτοῦ ὁ γάιος ἱππευε, καὶ θηρία λιβυκὰ ἑξακόσια ἀπεσφάγη, τά τε ἡνίοχα δ' αὐγούστου ὁ ἴακχος ὁ δ' ἀντωνίου παῖς στρατηγῶν, καὶ ἱππασθρομία καὶ σφαγαὶ θηρίων ἐώρτασε, καὶ ἐν ᾧ καπιτωλίῳ καὶ ἐκεῖνον ἐς τὸ βουλεῖον κατ' δόγμα αὐτῆς εἰστίασεν. ἐκ δὲ τούτου ἐξέτασις αὖθις τῶν βουλευτῶν ἐγένετο. ὅπως γὰρ ὁ μὲν πρῶτον δέκα μυριάδων ὁ μίμημα αὐτοῖς ὤφειλε, διὰ τὸ συχνοὺς τῶν παλαιῶν ἐκ τοῦ πολέμου ἐφθάρθαι, πρὸς ἐτῶν δὲ χρόνου, καὶ τῶν δυνατῶν πρὸς οὐσίας κτωμένων, ἐς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδων ἐπήρθη, οὐκέτ' οὐδεὶς ἐθελοντὶ βουλεύσων διίσκετο, ἀλλὰ καὶ παῖδες εἰσὶν οἱ καὶ ἔγγονοι βουλευτῶν, οἱ μὲν ὡσαληθῶς πενόμενοι, οἱ δὲ καὶ

Triumphalia ornamenta

Drusus in germania reliefs ab augusto

Tiberij

Coss.

Quintilij Varj

Balbi theatrum

Hic Mos hodie etiam durat

de Marcelli theatrum ducatum

Iullus Antonij f.

οἱ δὲ καὶ ἐκ συμφορᾶς πρὸς γόνικον τεταπεινωμένοι, οὐχ ὅσον οὐκ ἀὐτεποιοῦντο τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα τος, ἀλλὰ καὶ προσκατειλεγμένοι ἤδη ἐξώμοτο, καὶ διὰ τοῦτο προὔτεροι μὲν ἀποδημοῦντες ἔτι τῶ αὐγούστου, δόγμα ἐλύετο τοῖς εἴκοσι καλουμένοις ἄνδρας ἐκ τῶν ἱππέων ἀποδείκνυσθαι, ὅθεν οὐκέτ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσεχρέφη, μὴ ἐς ἑτέραν τινὰ ἀρχὴν ὧν ἐς αὐτὸ ἐπάγη δυναμένων λαβών· οἵ τε δὴ εἴκοσιν οὗτοι ἄνδρες ἐκ τῶν ἐξ καὶ εἴκοσιν εἰσὶν, οἵ τε τρεῖς, οἱ τὰς τ' θανάτου δίκας προεστεταγμένοι, καὶ οἱ ἕτερον τρεῖς, οἱ τὸ τ' νομίσματος κόμμα μεταχειρίζόμενοι, οἵτε τέσσαρες, οἱ τῶν ἐν τῇ ἄστυ ὁδῶν ὅτιμοῦμενοι, καὶ οἱ δέκα οἱ ὅτι τ' δικαστηρίων ὧν ἐς τοὺς ἑκατὸν ἄνδρας κληρουμένων ἀποδεκνύμενοι. οἱ γὰρ δὴ δύο οἱ τὰς ἔξω τοῦ τείχους ὁδοὺς ἐπιμελούμενοι, οἵ τε τέσσαρες, οἱ ἐς τὴν καμπανίαν πεμπόμενοι, καλελέγοντο. τοῦτο τε οὖν ἐν τῇ τῶ αὐγούστου ἐκ δημίᾳ ἐψηφίσθη, ὡς ἵν' (ὅπερ μηδεὶς ἔτι ῥᾳδίως τὸν δημόχαιν ἠτιε) κληρῳ τινὰς ἐκ τῶν τεταμιευκότων, καὶ μή πω τεσσαρεσκαιδέκατον ἔτη γεγονότων καθιστῶνται, ὅτε δὲ αὐτὸς πρώτας αὖθις ἐξήτασε, καὶ τὰ μὲν τῶν πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἔτη γεγονότων ἐκ ἐπολυπραγμόνησε, τοῖς δὲ ἐντὸς τε τῆς ἡλικίας τούτης ὄντας, καὶ ὃ ἴμημα ἔχοντας, βουλεύσαι κατέπαυσε, χωρεῖν ἢ εἴ τις δύναιτο ἐῶν· καὶ τὰ μὲν σώματα καὶ αὐτὸς που εἶδε, περὶ δὲ δὴ τῶν οὐσιῶν ὅρκους ὑπέστησε τούτων τε ἐκείνων καὶ ἑτέρων σὺνομωμοτῶν σφίσι, καὶ λογισμὸν τῆς τε ἀποδείας ἅμα καὶ τῶ βίου διδόντων. καὶ ἐκ ἐν μέσοις τοῖς κοινοῖς τοιοῦτος ἰών, τὰ δ' ἰδιωτῶν πρήμιδε, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑβερίῳ ἐπεβίμησεν, ὅτι ἐν γαίῳ ἐν τῇ πομπηΐρᾳ τῇ δικταίᾳ, ἰὼν ὅτι τῇ ἐπηρόδῳ αὐτὸν διετέλει, παρεκαθίσατο, καὶ τὰς δίκας, καὶ ὅλη καὶ κρίσεις καὶ ἐπαίνους αὐτὸν ἐτίμησεν. ἐπειδή τε τῶ λεπίδου μεταλλάξαντος ἀρχιερεὺς ἀπεδείχθη, καὶ διὰ τοῦτο ἡ βουλὴ ψηφίσασθαι αὐτὸν ἠθέλησεν, οὔτε τι αὐτῷ προεστήσατο ἔφη, καὶ ἐγκειμένων οἱ, ἐξανέστη τε καὶ ὀξὴλθεν ἐκ ἔ στι ἐδρίου, καὶ οὔτε ἐκεῖνα ἔτ' ἐκυρώθη, οὔτ' οἰκίαν λαὰ δημοσίαν ἔλαβεν, διὰ μέρος τι τῆς ἑαυτῷ, ὅτι τὸν ἀρχιέρεων ἐν κοινῷ πρώτως οἰκεῖν ἐχρεών, ἐδήμωσε, τὴν μὲν τοι τῶ βασιλέως τὴν ἱερέων ταῖς ἀφ' ἑστίοις ἔδωκεν. ἐπεὶ δὲ ὁμότοιχος ταῖς οἰκήσεσιν αὐτῶν ἦν, κορνηλίου τε σισεννίου αἰτίαν ὅτι ὧ τῆς γυναικὸς βίᾳ φθόνος, ἐν ᾧ σεμνοτέρῳ εἰπόντος ὅτι εἰδότος καὶ συμβουλεύσαντός οἱ αὐτῷ ἠγάπητο αὐτῷ, θεοργὴς τ' ἐλύετο, καὶ εἶπε μὲ οὐδὲν, οὐδὲ ἔπροξε δίκην, ἐκ πηδήσας δὲ ἐκ τῶ βουλευτηρίου, ἔπειτα μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν, ἥδόμενος, ὡς γε καὶ τοῖς φίλοις μεταξὺ τὰ ἔφη, τοῦτο μᾶλλον καὶ ἢ ἐκ ὀρθῶς ἔλεγον ποιῆσαι, ἢ τὴ χάρα μείνας, δύα κακαθῶναί τι κακὸν δράσαι. καὶ ἀν τούτῳ τ' ἀλείπτην ἐκ τῆς συείας ἥδοντα, τῇ τε δημοχαιρῇ ἐξουσίᾳ. αὖθις ἐς δίκα ἔτη πέντε ἐμεγάλυνε, καὶ ἐς τὴν παννονίαν πολεμησείουσαν ἐξέπεμψε, μείζων αὐτοῦ τὴν ἐκασταχόθι ἐξω τῆς ἰταλίας ἀρχόντων ἰσχύσαι δόξας. ἐς ὃς τὴν μὲν στρατείαν, καίτοι τῶ χρόνος, ἐν ᾧ μύριός τε οὐδηέσιος καὶ πούπλιος σουλπίκιος ὑπάτευον, ἀνεσηκότος, ἐποιήσατο. ἐκ πλαχθέντων δὲ τῶν παννονίων ἐς τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἐς μηδὲν ἔτι νεωτερισόντων, ἐπεμνήθη, καὶ ἐν καμπανίᾳ ἐγυμνάζοντο, ἐνόησε. πυθόμενος δ' τοῦτο ὁ αὐγουστος (ἔτυχε δὲ ἐν τοῖς πανναδωναίοις ὁπλομαχίας ἀγῶνας τοῦ τῶν παίδων ὀνόματι ἀγθεὶς) ἐξεωρμήθη, καὶ καταλαβὼν αὐτὸν τεθνηκότα, ἐς τε ἃ ἄστυ ἃ σῶμα αὐτοῦ ἐσεκόμισε, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ προέθηκε, πόν τε λόγον ὃν ἐπ' αὐτῷ εἶπε, προ-

∴ ἐτῶν

Vigintiuiri

Centúuiri

Cornelij Sisentius

M. Valerij -P. Sulpitij Coss

Panathenæa

Agrippæ Mors & honores illi ab Augusto habiti

πέπασμά τι περὶ τὸ νεκρὸν περιτείνας· ὅπερ ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα διατί ἐποίησεν, εἴρηται δὲ ὅμως τοῖς μὲν, ὅτι δεξιερὰς ἦν, τοῖς δέ, ὅτι τὰ τῶν τιμητῶν ἔπραττεν, οὐκ ὀρθῶς φρονοῦσιν· οὔτε γὰρ ὁ δεξιέρεως ἀπείρητα νεκρὸν ὁρᾷ, οὔτε τῶν τιμητῶν, πλεῖόν γε ὁ τέλος ταῖς ἀποχαφαῖς μόνῃ ἐπάξων. διὸ γάρ τινα περὶ τὸ καθαρσίου ἴδῃ, μάλιστα τὰ προσηκοντα αὐτῷ πάντα γίγνεται. διὸ τε οὖν οὕτως ἔδρασε, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτὴν ἐν ᾧ τόπῳ ἐν ᾧ καὶ ἄλλως μεταβάλλεται ἐξιωέναι, ἐποιήσατο, καὶ αὖθις ἐν ᾧ ἑαυτῷ μνημείῳ ἔθαψε, καί τι ἴδιον ἐν τῇ δείᾳ πεδίῳ λαβόντα. ἀλείπτας μὲν οὖν ὕστερον μετήλλαξε, διότε δηλα ἄριστος τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀθλητῶν ὤφθαι ἀφανῶς ἠβούλετο, καὶ τῇ τοῦ αὐτοκράτορος Φιλίᾳ προσέτι ἐκείνῳ καὶ πρὸς ὃ ἐκείνῳ συμφορώτατον ἐχρησάμενος. ὅσον τε γὰρ τοῖς δήμοις ἀρέσκειν ἐκαλλιεργήσατο, τοσοῦτον ἐκείνῳ ἐθελοντὴς ἐπῆτο, καὶ πᾶσαν αὐτῷ τὴν ἑαυτοῦ καὶ σοφίαν καὶ ἀνδρείαν ἐς τὰ λεπτελέσματα προσέχων, πᾶσαν τὴν πρὸς ἐκείνου καὶ ἀμοιβὴν καὶ δύναμιν ἐς ὃ τοῖς δήμοις ἐνεργετεῖν ἀνήλισκεν, ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐμάλιστα ὅτ' αὐτῷ πόλεμος ἐκ ἀνάγκης ἐπανῄδης, οὔτε τοῖς δήμοις ὑπέφθονος ἐγένετο, ἀλλ' ἐκείνῳ τε τῷ μοναρχίαν, ὡς καὶ δυναστείας ὄντως ὑπεύθυνον, σώσαντι, καὶ ὃν δῆμον ἐνεργεσίαις, ὡς καὶ δημοτικώτατος προσεποιήσατο. καὶ τότε γοῦν κήπους τε σφισὶ καὶ βαλανεῖον ἐπώνυμον αὐτοῦ κατέλιπεν, ὥστε προῖκα αὐτοῖς λουτροῦσθαι, χωρία τινὰ ἐς τοῦτο ὑπ' αὐτοῦ δοτά. καὶ ὃς οὐ μόνον τῶν ἐδημοσίευσεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ἀναλώμασι ὑπὲρ δήμου, ὡς καὶ ἐκείνου κελεύσαντος, διήνεγκε. τῶν τε γὰρ πλείστων αὐτοῦ ἐκληρονόμησεν, ἐν οἷς δήμα τε καὶ ἡ χερρόνησος ἡ προσηγορεύετο οὐκ οἶδ' ὅπως ἐς ὃν ἀλείπτην ᾠδοῦσα, καὶ πάνυ ὅτι πολὺ αὐτὸν ἐπόθησε, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐντιμον τῷ τοῦ δήμου ἐποίησε, πρόν τε ἐγὼ ὃν τελευτήσαντι οἱ ξυνῆλθον, ἀλείπτην προσηγόρευσεν, οὐ μόνον δὲ οὔτε τοῖς δήμοις ἐκλιπεῖν τι τῶν πατρίων, καίπερ μηδενὸς τῶν πρότερον ἐς τὰς πομπὰς ἀπόρρητον ἐθελόντος, ἐπέτρεψε, καὶ αὐτὸς τὰς μοναρχίας διετέλεσε· πολλάκις δὲ καὶ ἀστυνόμος αὐτὸς ἐποιοῦτο. οὕτω γοῦν οὐκ ἴδιον τοῦτο ὃ πάθος τῆς ἀλείπτου οἰκίας, δηλα καὶ κεινὸν πᾶσι τοῖς ῥωμαίοις ἐλύπει, ὥς τε ἐς σημεῖα ὅσα περὶ τῶν μεγίστων συμφορῶν συμβαίνειν σφίσιν εἰώθει, καὶ τότε σεισθῆναι. βύαι τε γὰρ τὴν πόλιν σεισφοίτησαν, καὶ κεραυνὸς ἐς τὸν ἐν ᾧ ἐθάπτετο οἶκον, ἐς ὃν οἱ ὕπαροι ἐν ταῖς ἱερουργίαις καταλύουσιν, ἐνέσκηψε, τό, τε ἄγαλμα ὁ κομήτης ὠνομασμένος ὅτι πολλὰς ἡμέρας ὑπὲρ αὐτοῦ τῆς ἄγεος ἀφῃρημένος, ἐς λαμπάδας διελύθη, καὶ πυρὶ δηλα τε τῆς πόλεως συχνά, καὶ ἡ τῆς ῥωμύλου σκηνὴ ἐκαύθη, κεραύνιον κρέας ἐς αὐτὸν ἐκ βωμοῦ τινος ἐμπεσὸν ἐμβολόντων. οὕτω μὲν οὖν τὰ περὶ ἀλείπταν ἐγένετο. μετὰ δὲ τοῦτο ὁ αὔγουστος ὅτι μνήμης τε καὶ ἐπιμορφωτὴς ὧν ἔργων ἐς ἕτερα πέντε ἔτη αἱρεθεὶς (καὶ γὰρ τοῦτο τότε προεψηφίσατο, ὥσπερ που καὶ τὴν μοναρχίαν, ἐδέξατο) θυμιᾶν τε τοῖς βουλευταῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ ὀσάκις δι' ἕδρα αὐτὸς ἢ ἐς τὴν ἀφιξιν προσὸς ἑαυτὸν ποιεῖσθαι, ὃ μὲν, ἵνα θεοσεβῶσι, ὃ δὲ, ἵνα ἀπονητὶ σωίζωσιν, ἐκέλευσε. τὴν δὲ δημοκρατίαν ὀλίγων σφόδρα, διὰ τὸ τὴν ἰσχὺν σφῶν καταλελυκέναι, αἰτιώτων, ἐνομοθέτησεν, ἐν τῷ ἱππέων ὧν μὴ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας κεκτημένων προβεβηκέναι τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἕνα ἕκαστον, κἀκ τούτων ὁ πλῆθος τοὺς ἐνδεεῖς αἱρεῖσθαι σφίσιν, εἰ μὲν καὶ βουλεύειν μέλλοι τοῦτ' ἐθέλοιεν, εἰ δὲ μὴ, ἐς τὴν ἱππάδα αὖθις ἐπανιέναι ἄξιον. ἐπειδή τε ἡ οὐσία ὃ ἔθνος ὑπὸ κυρείας

ξυνὸς

Agrippæ Laudes

Agrippæ balnea

Cherronnesus helleſpoti

Agrippę fi
li Agrippa

Prodigia

ξυνὸς μᾶλλον σφισὶ μᾶλλον ἐδέετο, τήν τε φόρου αὐτῆς ὃν ἔτειον ἐκ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων κοινῷ ἐσήνεγκε, καὶ ἄρχοντά οἱ ἐκ τοῦ κλήρου, ἀλλ' οὐχ αἱρετὸν ὅπως δύο ἔτη προσέταξε. καὶ ὧν τε τότε τοῦ Ἀπουλίου καὶ ὃ μαχαίρου ἐν δικαστηρίῳ ξυνὶ μοιχείας, οὐχ ὅτι τι καὶ αὖθις ὑβρίκεσθαι, ἀλλ' ὅτι ὃ χρηματοῦχος ἀπουδῇ σεμνύοντο, ἀκουόντων, ἦλθέ τε ἐς ὃ δικαστήριον, καὶ ἐν τῇ τοῦ βραβεύτου ἕδρᾳ καθίζησας, δῆθεν μὲν οὐδὲν ἔπραξεν, ἀπειπὼν ὃ ὃ καλπουρνίῳ μήτε τοῖς συγγενέσι μήτε τοῖς φίλοις αὐτοῦ προσπλακίζῃ, δύεσι· καὶ αὖθις δι' ἃ τε ταῦτα καὶ δι' ἄλλα ἀνδριάσι τε ἐν σεμνοτέραις ἐτιμήσθη, καὶ ὃ τοῖς τε ἀγῶσιν καὶ ταῖς ἀναδρομαῖς ἐς σεμνοτέραν ἐσθῆτα τοῖς δήμοις, καὶ στεφανηφορίᾳ ἐν τοῖς ἡμεθλίοις αὐτοῦ δοθῆναι. οὐ γὰρ ἔξεστιν οὐδέτερον. ὡς γοῦν ὁ ἀλείπτας, ὅπερ που δι' ἀρετὴν, δι' ἃ δι' ἀνάγκην ξυνὰ ἠγάπα, ἐτετιμήκει, καὶ σεμνοτέρου πρὸς τὰ πράγματα πολὺ τοῦ δήμου καὶ τῇ ὁμιλίᾳ ἐς δυνάμει προφέροντος, ὥστε καὶ ἐν κωμῳδίᾳ καὶ μῦθον φθόνου καὶ ὑποβουλῆς πάντα διαφυλάξαι, ἐδεῖτο, ὃν ὑβέλιον καὶ ἄκων προσείλετο. οἱ γὰρ ἔγγονοι αὐτοῦ ἐν παισὶν ἔτι καὶ τότε ἦσαν. καὶ προαποστάσας καὶ ἐκείνου τὴν γυναῖκα, καίπερ τὰ τε ἀλείπτου θυγατέρα ἐξ ἀνδρὸς ξυνὸς γαμετῆς οὔσαν, καὶ τέκνον ἐκ μιᾶς ἤδη τρέφουσαν, ἐν δὲ ἐν γαστρὶ ἔχουσαν, τήν τε ἰουλίαν οἱ ἐπίσυνον, καὶ ὅτι τοῖς παννονίοις αὖθις ἐξέπεμψε στρατεύσων μόνῳ γὰρ ὃν ἀλείπταν φοβηθέντες ἡσύχασαν, τότε δὲ τελευτήσαντος αὐτοῦ, ἐπανέστησαν· καὶ σφας ὁ πιθέανος πολλὰ μὲν τῆς χώρας πορθήσας, πολλὰ δὲ ἐς τοὺς ἀνθρώπους κακώσας, ἐχρώσατο, τοῖς σκορδίσκοις ὁμόρροις τε αὐτῶν καὶ ὁμοσκύλοις οὖσι, συμμάχοις ὁπλίσας χρησάμενος, καὶ τότε ὅπλα σφῶν ἀφείλετο, καὶ τῆς ἡλικίας ὃ πλῆθος ἐπ' ἐξαγωγῇ ἀπέδοτο. καὶ αὐτὰ δι' ἃ ταῦτα ἡ μὲν βουλὴ τότε ὑπεπίκια ἐψηφίσατο, ὁ δ' αὔγουστος ταῦτα μὲν οὐκ ἐπέβλεψεν ἑορτάσας, τὰς δὲ ὑμὰς τὰς ὑπατικίους ἀπέδωκε. ὃ δ' αὖτε τοῦτο ἐς ὃ δρούσω σεμνόν. τὸ τε γὰρ συγάμβρων καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν, δι' ἃ τε τὴν τοῦ αὐγούστου ἀπειθείαν καὶ δι' ὃ τοὺς γαλάτας μὴ ἐθελοδουλῆσαι, πολεμωθέντων σφίσι, τό, τε ὑπήκοον προσκατέλαβε, τοῖς προτέροις προφάσει ἑορτῆς, ἣν καὶ νῦν ἄγει ὃν δ' αὐγούστου βωμὸν ἐν λουγδουνήσῃ τελοῦσι, μεταπεμψάμενος, ἐς τοὺς κελτοὺς τηρήσας ὃν ῥῖνον διαβαίνοντας, ἀνέκοψε, καὶ μὴ τοῦτο ἐς τε τὴν τῶν οὐσιπετῶν χῶραν αὐτὴν τὴν ὧν πατουόνων νῆσον διέβη, καὶ ὅτι τὴν συγάμβριδα ἐκεῖθεν ὅτι προῆλθον, συχνὰ ἐπόρθησεν· ἐς τε ὃν ὠκεανὸν δι' ὃ ῥῖνου καταπλεύσας, τοῖς τε φρισίοις ὡκειώσατο, ἐς τὴν χαυκίδα διὰ τῆς λίμνης ἐμβαλών, ἐκινδύνευσε, τῶν πλοίων ὅτι τῆς τῶν ὠκεανοῦ παλιρροίας ὅτι ξυνεσῆλθον, καὶ τότε μὲν τὰ φρισίων πεζῇ διαφθαρέντων αὖτις σωθεὶς, διέχωρησε (χαμῶν γὰρ ἦν) καὶ ἐς τὴν ῥώμην ἦλθεν, ἀσυνόμους ὅπως τοὺς κύντου αὐλίου καὶ ὅτι παύλου φαβίου ὑπάτων, καίπερ τὰς στρατηγικὰς ὑμὰς ἔχων, ἀπεδείξατο. ἅμα δὲ ὃ ἦει πρὸς ὃν πόλεμον αὖθις ὥρμησε, καὶ πόντε ῥῖνον ἐπεραιώθη, καὶ τοὺς οὐσιπέτας καλεσπέμψατο, τόν τε λουπίαν ἐξεβούξε, καὶ ἐς τὴν τοῦ συγάμβρων ἐνέβαλε, καὶ δι' αὐτῆς καὶ ἐς τὴν χερουσκίδα προσεχώρησε μέχρι τοῦ οὐισούργου. ἠδυνήθη δὲ τοῦτο ποιῆσαι, ὅτι οἱ συγάμβροι τοὺς χάττους μόνους τῶν προσίκων μὴ ἐθελήσαντας σφισι συμμαχῆσαι, σὺν ὀργῇ χόλιες, πανδημεὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐξεστράτευσε, καὶ ὃ καιρῷ τούτῳ ἔλαβε τὴν χώραν αὐτῶν διεξελθών, καὶ διέβη δὴ καὶ ὃν οὐίσουργον, εἰ μὴ τῶν τε ὑπιππείων ἐσαισθόμενοι, καὶ ὁ χαμὼν ἐνέσχε, καί τι καὶ σμῆνος ἐν τῷ

Auguſti Julia filia
tiberio decimo
ſexto

Scordiſci pannonijs finitimi

Druſus

Auguſti ara Lug
duni aut lugdunę
ſexhalor ubi ad ara
Batauorum inſula

Phriſij
Chauci

Q. Aelij
Pauli fabij
Coſſ

Lupia . fl.
Cheruſij
Viſurg . fl.
Chatti

στρατοπέδῳ αὐτοῦ ὤφθη. οὗτ' οὖν τἄλλα τοῦτον ἐθεράπευσε, καὶ ἐς τὴν φιλίαν μᾶλλον ἐμβιαζόμενος, δῆλος ἐκινδύνευσεν. οἱ γὰρ πολέμιοι δηοῦντες τὰ ἑνέδρας αὐτὸν ἐκάκωσαν, καί ποτε ἐς χειμῶνα καὶ χάλαζαν κατακλείσαντες, ὀλίγου διέφθειραν· καὶ παντοδαπῶς μὲν ἀπώλεσαν, εἰ μὴ καταφρονήσαντες σφῶν, ὡς καὶ ἐθελοκότων, καὶ μιᾶς ὀπτικοπῆς ὄντων, ὁμόσε αὐτοῖς ἀσπούδακτοι ἐχώρησαν. νικηθέντες γὰρ ὑπ' αὐτοῦ οὐκέτι ὁμοίως ἐθρασύνοντο, ἀλλὰ πόρρωθεν μὲν σφᾶς προλύπουν, ἐπιὼν δὲ οὐ προσήεσαν. ὥστε τὸν δροῦσον ἀντικαταφρονήσαντα αὐτῶν, ἔκεῖ τε ἦ ὅτε λοιπίας καὶ ὁ Ῥίσων συμμίγνυται, φεύγειν τὸ σφίσιν ὑπιτειχίσαι, καὶ ἕτερον ὑπὲρ αὐτοῖς πρὸς ῥεύματι ἐποιήσατο. μὲν οὖν ταῦτα τάς τε ὑπονικίους ὑμᾶς καὶ ὃ ὅτι κέλητος ἐς ὃ ἄγυρ ἔβασαν, τῇ τε τῶν ἀνθυπάτου ἐξουσίᾳ, ἐπειδὰν διαστρατηγήσῃ, χρήσασθαι ἔλαβε. ὃ γὰρ ὄνομα τῶν ἀνθυπάτων ἐπεφημίσθη μὲν ὑπὸ τῶν γραμματέων καὶ ἐκείνῳ τότε τῇ Ἀσείᾳ, οὐ προτέρων μέντοι τῶν ἀνθρώπου ἐδόθη, καθ' αὐτὰ ἀπ' ἀμφοτέρων ὧν ἔργων ὃν ἀριθμὸν τῆς ὑπικλήσεως αὐξήσαντος· ὧν ᾧ δ' οὖν ὁ δροῦσος ταῦτ' ἐπραξεν, ἢ τε πρόνοιαν ἢ τῇ στρατηλάτῃ αὐτὰ προσήκουσα, πολυπλεκεστάτη ἐποιήθη, καὶ τὰ ἠθέλησε τὰ δ' ἀνθρώπου καὶ ὧν τῶν ἱππασθρόμῳ τε ὧν τῇ ἀνδρὶ πολὺ πολλαχόθι δηλοῦν σφαγὰς ἐτίμησεν, καὶ τοῦτο μέν, καίτοι μὴ ψηφισθέν, ὧν πᾶσιν ὡς εἰπεῖν τοῖς ἔτεσι πρός τινος τῶν ἀεὶ στρατηγούντων ἐλέγετο, τὰ δὲ δὴ ἀνθρωπάλια, ἃ καὶ νῦν ἄγεται, τότε πρῶτον ὧν δόγματος ἐτελέσθη. ὅ, τε Ἀδέεριος τοὺς δαλματὰς νεοχμώσαντας, καὶ τοὺς πανωνίους μεταβαλοῦτο πρός τε τὴν ἐκείνου καὶ πρὸς τὴν τῶν πλείονος στρατοῦ ἀποστασιν νεωτερίσαντας ἐχρώσατο, πολεμῶν τε ἅμα ἀμφοτέροις, καὶ τοτὲ μὲν τῇ, τοτὲ δὲ, τῇ μελετᾷ μᾶλλον, ὥστε καὶ τὴν ἀνάγκην ὧν αὐτῶν ὧν δρούσῳ τυχεῖν. καὶ οὕτω καὶ ἡ δαλματία τῇ τῶν ἀνθρώπου φευγόν, ὡς καὶ ὅπλων λυσῶν ἀεὶ καὶ δι' ἑαυτοῦ, ὧν δὲ τῶν πανωνίων γῆτονίαν δεομένη, προσεδέδη. οὕτω μὲν δὴ ταῦτα ἔπραξαν. ὧν δὲ δὴ τοῖς αὐτοῖς τούτοις χρόνοις βουλομένης Ἡρᾴξ βεσὸς ἱερεὺς τῆς πρὸς αὐτοῖς δρυΐου, προεστοιήσατό τινας πολλὰ ἡδάσας, καὶ μετ' αὐτῶν ἀποστὰς, τόν τε ῥασκύποριν ὃν δὲ κότυος υἱὸν νικήσας ἀπέκτεινε, καὶ ὃν θεῖον αὐτοῦ τ' ῥυμηταλκην μεταβαλοῦτα ἀμαχεὶ γυμνώσας τῶν δυνάμεων, τῇ πρὸς δὲ θείου δόξῃ φυγεῖν ἐποίησε, καὶ αὐτὸν διώκων, ἕως τε τὸν χερρόνησον ἐνέβαλε, καὶ δῃώσας αὐτὸν ζυμήνατο. ὡς οὖν οὕτος τε ταῦτα ἐποιεῖ, καὶ οἱ σιδένται τὸν μακεδονίαν ἐκακοῦργουν, λούκιος πείσων ὧν παμφυλίας ἦρχε, προσεπάλθησφίσι, καὶ προσδυναχωρησάντων οἱ καὶ δὲ τῶν βεσῶν, ὅπῃ ἐπιφαίνοντο αὐτὸν προσιόντα, ἕως τε τὸν χῶν αὐτῶν ἀφίκετο, καὶ ἡττηθεὶς τοπρῶτον, δὶς τε πεκρώτησε, καὶ ἐκείνου τε καὶ τῶν προσχώρων ὧν συνεπθμασάντων σφίσιν ἐπόρθησε, καὶ τότε μὲν τοὺς μὲν ἐθελονταὶ προσδεξαμένους, τοὺς δ' ἀκοντας ὧν πλήξας, τοῖς δὲ καὶ προτάξεως συνενεχθεὶς, πολλὰς αὖθις ὑπηγάγετο, καὶ μεταβοῦτο νεοχμώσαντας ὑπ' αὐτῶν, αὖθις κατεδουλώσατο, καὶ αὐτῷ ἁμαρτῶν καὶ ἱεροσυλίᾳ καὶ ὑμᾶς ὀπτίκιοι ἐδόθησαν. ὧν ᾧ δ' οὖν ἐκεῖνα ἐλήγετο, αὖ ὁ δροῦσος ὑπανεφάς τε ἐποιήσατο, πολλὰ τὰ ὑπερχοντά οἱ, καθάπερ τις ἰδιώτης, ἀπογραφόμενος, καὶ τῷ βουλῇ κατελέξατο. ὁρῶν δὲ ὅτι οὐκ ἀεὶ συχνοὶ συνελέγοντο, ἐκέλευσε τὰ δόγματα αὐτῆς καὶ ὧν ἑλάττοσιν ἢ τεσσαράκοσιοις γίγνεσθαι. οὐ γὰρ ἄξιῶν τινα ὧν τὸν πρὶν δῆμος κωλῦσθαι. ἐπειδή τε ἄγχιστον αὖθις ἐς εἰκόνας ἑαυτοῦ καὶ ἐκείνη καὶ ὁ δῆμος

μος στεφανηφορήσαι, ἐὰν μὲν σωτηρίαν, ὑγιείας δὲ δημοσίας καὶ εὐσεβείᾳ καὶ ὁμονοίας, εἰρήνης τε ἕξησθαι. ἀεί τε γὰρ, ὡς εἰπεῖν, καὶ ὅτι πάσῃ εὐφάσει τοῦτ' ἐποίουν, καὶ τέλος καὶ ὧν αὐτῇ τῇ ἑβδόμῃ τῶν τέλους ἡμέρᾳ οὐκέτι ἰδίᾳ ποτὲ κατέβαινον αὖθις, ἀλλ' αὖτις ἐκείνῳ προσιόντες, οἱ μὲν πλῆθος, οἱ δὲ ἔλαττον ἐδίδοσαν, καὶ ὃς προσαθεὶς μὲν ἕτερος τοσοῦτον ἢ καὶ πλέον, ἀπεδίδου, οὐχ ὅπως τοῖς βουλευταῖς, ἀλλὰ δὲ τοῖς δήμοις. ἤδη δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἤκουσα, ὅτι καὶ δήμου τι ἀργυρίου ἐκ λογίου τινός, ἢ καὶ ὀνείρατος προσῆλθεν τῶν προστυχόντων οἱ, ὡς καὶ προσαυτῶν, ἐν μιᾷ τῶν ἕτους ἡμέρᾳ ζῴμβανε. καὶ τοῦτο μὲν, εἴ γε τῳ πιστὸν, οὐ προσδέδοκται. ὃν δὲ δὴ ἔτει ἐκείνῳ τῷ τε ἰουλίαν τὴν πρεβείᾳ σεμνώσασε, δὲ τὸν ἐκπαυσίαν τῷ ἀδελφῷ ἀποθανοῦσαν προσέθετο ὅτι τῶν ἰουνίου πρώου, προσπεπάσματι καὶ τότε ὅτι τῶν νεκροῦ χρησάμενος, καὶ αὐτός τε ἐκεῖ ὃν ὑπατάφιον εἶπε, καὶ ὁ δροῦσος ὅτι δ' βήματος (δημόσιον γὰρ ὃ πέπλος) ἀλλαξάμενος τῷ ἐσθῆτα τῶν βουλευτῶν, ἐφέρετο· καὶ ὃ μὲν σῶμα αὐτῆς οἱ γαμβροὶ ἐξεκόμισαν, τὰ δὲ δὴ ψηφισθέντα αὐτῇ, οὐ πρῶτα ὁ αὐγουστος ἐδέξατο. καὶ ἐν αὖτις τούτῳ χρόνῳ ὅ, τε ἱεράς δ' ὅρος προῶτον μὲν τὸν μεσοῦλαν ἀπεδείχθη, καὶ τοῖς ταμίαις τὰ δόγματα ἑκάστοτε γιγνόμενα, ὅπῃ φυλακῆς ποιήσαθαι ἐκελεύσθη. ὅπῃς οἵ τε δημόσιοι καὶ οἱ ἀγορανόμοι οἱ προτέρων αὐτὰ ὑπιτεταγμένοι, ἅμα τῶν ὑπηρετῶν τοῦτο ἔπραξαν. καί τις ἐκ τούτου καὶ διαμῴβία καὶ ταραχὴ ἐλύετο. ἐψηφίσθη μὲν οὖν τὸν ἰανὸν ὃν γέμινον, ὡς καὶ πεπαυμένων τῶν πολέμων (δυέφυκτο γὰρ) κλεισθῆναι· οὐ μόνοι καὶ ἐκλείσθη. οἵ τε γὰρ δακοὶ ὃν ἴσχυρ πεπτήνοτα διαβάντες, λείαν ἐκ τῆς πομνονίας ἀπετέμοντο, καὶ οἱ δαλμάται προσὸς τὰς εἰσπροσβάλλοις τῶν χειμώτων ἐπῃρέσησαν, καὶ τούτοις μὲν ὁ τιβέριος ἐκ τῆς γαλατίας, ἐς ὃ μὴ τῆς αὐγούστου ἐσελήλυθη, καταπεμφθεὶς διέσησατο. τὰ δὲ δὴ τῶν κελτῶν τῶν τε δήμων καὶ τῶν χαττῶν (προσὸς γὰρ τοὺς συγάμβροις μετέσησαν, καὶ τῆς τε χώρας αὐτῶν, ἕως οἰκεῖν προσὸς τῶν ῥωμαίων εἰλήφεσαν, ἐξανέσησαν) ὁ δροῦσος τὰ μὲν ἐκάκωσε, τὰ δὲ ἐχρώσατο, καὶ μὴ τοῦτο ἐς τε τὸν ῥώμιλον σεὼ τῶν αὐγούστῳ σεωεκομίαθησαν (ἐν γὰρ τῇ λουσδονίδι τὰ πολλὰ οὕτως ἐγένετο τοῖς κελτοῖς ἐφεδρεύων διέτελε) καὶ ὅσα ὅτι ταῖς νίκαις ἐλήφισε, καὶ δήμου καθήκοντα ἕως ἡγέσθαι, ἐπετέλεσθη. ταῦτα μὲν ὅτι τε τῷ ἰουλίου καὶ ὅτι φαβίου μαξίμου ὑπάτων ἐγένετο.

Lupias fl. Clufon

Vologeſes Rhaſcyporis Sialetae ? Cottys .I. Ruſo

Octauiæ Mors

Iam gemin. t. clauſum

Daci

Iuli) Fabi Maxim) Cōſ

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ νε' τῶν Δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ὡς δροῦσος ἀπέθανεν.
Ὡς τὸ λιουΐας τέλμος καθιερώθη.
Ὡς τὸ ἀγελίππου πεδίον καθιερώθη.
Ὡς ὁ δρεβιτώειον καθιερώθη.
Ὡς τιβέριος ἐς ὁδὸν ἀνεχώρησεν.
Ὡς ἡ αὐγούστου ἱερὰ καθιερώθη.
Ὡς ὁ τῶν Ἄρεως ναὸς ὁ ἐν αὐτῇ ὢν καθιερώθη.
Ὡς λευκιος κήσαρ καὶ γάιος κήσαρ ἀπέθανον.
Ὡς αὔγουστος ὑβέριον ἐποιήσατο.
Ὡς λιουΐα πρῆνεσεν αὐγούστῳ φίλαν θεὰ πότερον Ἄρχλν.
Περὶ τῶν γραπτεδων, ἃ ὡς οἱ τὰ γραπτωτικὰ χρήματα διοικήσοντες κατέστη.
Ὡς οἱ νυκτοφύλακες κατέστησθη.
Ὡς δαλματαις ἃ πομπωνίοις ὑβέριος ἐπολέμησεν.

Χρόνου πλῆθος ἔτη ιζ, ἐν οἷς Ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,

νέρων κλαύδιος τιβ.γ.δροῦσος ὕπ.
γ.μᾶρκιος κηνσωρῖνος.
τιβέριος κλ.τιβ.γ. ὃ β.
δέκιμος λαίλιος δεκίμου γ.βαλβος ὕπ.
αὔγουσος ὃ ιβ' ὕτ.
λ.κορνήλιος λ.γ.λεντοῦλος.
αὔγουσος ὃ ιγ'.
κάιος κορνήλιος γ.γ.λεντοῦλος ὕπ.
γ.κήσαρ αὔγουσος ζου.γ.
π.σιλίκιος, ἢ μινάκιος ν.γ.
λ.αἴλιος λ.γ.λαμίας ὕπ.
σέξτος αἰμύλιος κ.γ.κάπος ὕπ.
λ.ἀδλέριος ποτίτου.γ.μεσσαλᾶς ἀλαμσος.
μ.αἰμύλιος λ.γ.λέπιδος.
αὖλος λικίννιος νερούας σιλανός.
μ.φούρνιος μ.γ.κάμιλλος.
τίτος κόϊντιος τ'.γ.κριασπῖνος.
γ.ἀσίνιος γ.γ.γάλλος ὕπ.
καλπούρνιος γ.γ.πείσων ὃ β.
γ.δόμιτιος γ.γ.ούέτερ.
μ.ἀλλέριος μ.γ.μεσσαλᾶς, ἢ μεσσαλίνος.
μ.πλαύτιος μ.γ.σιλουανὸς ὕπ.
λ.καλπούρνιος γ.γ.πείσων.
λ.αἰμίλιος λ.γ.παῦλος ὕπ.
π.ἀφρίκανος, ἢ ἀφρίνιος π.γ.ἄφρος ὕπ.
μ.στρουΐλιος μ.γ.
γ.σέντιος γ.γ.σατορνῖνος.
γ.κορνήλιος λ.γ.κίννας μάγνος.
λ.ἀρρούντιος.λ.γ.ὕπ.
κ.κάλλιος μέτελλος κρηϊκός.
σέξτος νώννιος γ.γ.κυϊντιλιανὸς ὕπ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟ-
ριῶν ὃ πεντηκοστὸν πέμπτον βιβλίον.

Ὁ δὲ ἐνιαυτὸς ἔτει ὁ δροῦσος μὴ τῶ κριασπίνου ὑπάτευσε, ἃ αὐτῷ σημεῖα οὐκ ἀγαθὰ συνηνέχθη. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ χθονίοις καὶ κεραυνοῖς, πολλοὶ δὲ καὶ ναοὶ ἐφθάρησαν, ὥστε καὶ ὃν τῶ δῖος τῶ καπιτωλίῳ, τόν τε συνάνον αὖθις κακωθῆναι, οὐ μόνοι καὶ ἐφ' ὑμῖν αὐτῶν, ἀλλ' ἐς τε τὸν τῶν γιγάντων ἐσέβαλε, καὶ πρὸς ἓν μέρος τῆς συνηθείας, τῷ τε ἐν ποσὶν οὐκ ἀπολαμπρύνας χρεών, καὶ τοὺς προσημαινούσας οἱ οὐκ δυάμενοι κρατῶν. κἀνθένδε πρός τε τὴν χρησκείαν μετέβη, καὶ ὃν οὐσίσουγρον διαβάς, ἤλασε μέχρι τῶ δηλησίου πόντα πορθῶν. ἐκ ἦνον γὰρ (ῥᾴ δὲ ἐκ τῶν οὐανδαλικῶν ὁρῶν, καὶ ἐς ὃν ὠκεανὸν ὃν προσφερόντιον πολλῷ μείζονα ἐκ δίδωσιν) ἐπεχείρησε μὴν περαιοῦσθαι, οὐκ ἠδυνήθη ὅ, ἀλλὰ ἔθαμνα ἐπάσας, ἀνεχώρησε. χιονὶ γὰρ τις μείζων ἢ κῦ ἀνθρώπου φύσιν ἀπροσδοκήτως αὐτῷ ἔφη, ποῖ δῆτα ἐπείγῃ δροῦσε ἀχάρεστε; ἃ πάντα σοι ταῦτα ἰδεῖν πέπρωται. ἀλλ' ἄπιθι. καὶ γὰρ σοι κἀγὼ τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου τελευτὴ πρόκειται ἤδη. θαυμαστὸν μὲν οὖν ὃ ἐνὰ φωνῶ πρὸς τοῦ δαιμονίου διαυτίκα τῷ γνώεσθαι, οὐ μόνοι καὶ ἀπιστεῖν ἔχω. πρὸς μὲν γὰρ ἀπέβη, ταυτὸν τε ἐστοχάσατο αὐτῷ, κἀν τῇ ὁδῷ νόσῳ νιν, ὡρίν ὅτι τ' ῥῖον ἐλθεῖν, τελευτήσαντος. καί μοι τεκμήριοῦ λεχθέν, ὅτι ἐκ λύκοι πρὸς τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τ' χάνατον αὐτῷ προνοσοῦντες ὠρύοντο, κἀν νεανίσκοι δύο δι' μέσου τῶν στρατοπέδου διϊππευόντες ὤφθησαν, ἀφώνως τέ τις γυναικεῖος ἠκούσθη, κἀ ἀγέρων δι' ἀγορᾶς ἐφέρετο. ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει. προσπυθόμενος δ' ὁ αὔγουσος ὅτι νοσεῖ (οὐ γὰρ ἐῶ πόρρω) ὃν τιβέριον κῦ τὸν υἱὸν ἔπεμψε, καὶ ὃς ἔμπνουν τε αὐτὸν κατέλαβε, κἀ ἀποθανόντα ἐς ῥώμην ἐκόμισε, τὰ μὲν προσῆκα μέχρι τῶ χαμαιδίου τῶ γραπτοῦ δι' ὃν τῶν ἐκατονταρχῶν κἀ χιλιάρχων, ἐκ ὧν δὲ δι' ἐκείνην πόλιν προσήκων βασιάσας. καὶ αὖθις ἐν τῇ ἀγορᾷ προτεθέντος, διπλοῦς ὁ ἐπιτάφιος ἐγένετο. ὅ, τε γὰρ τιβέριος ἐν τοῖς αὐτὸν ἐπῄνεσε, κἀ ὁ αὔγουσος ἐν ᾧ φλαμινίῳ ἱπποδρόμῳ. ἐξεστράτευτο γὰρ, κἀ ἐκ ἐῶν οἱ ὅσιον μὴ οὐ τὰ καθήκοντα ὅτι τοῖς κατειργασμένοις πρὸ αὐτοῦ τοῦ εἴσω τῶ πωμηρίου εἴσοδον ἐπιτελέσαι. κἀ ὁ μὲν ἔς τε ὃ Ἄρεος πεδίον ἐπὶ τῶν ἱππέων, τ' τε ἐς τ' ἱππάδα ἀκριβῶς τελούντων, ἃ τῶν ἐκ τῶ βουλευτικοῦ ἡλίκων ὄντων ἐνέδη, καὶ τοῦθα πυρὶ δοθεὶς, ἐς ὃ δ' αὐγούσου μνημεῖον κατετέθη, ἡμανικός τε μὲν τῶν παίδων ἐπονομασθεὶς, καὶ τιμὰς κἀ εἰκόνων, κἀ ἀψίδος, κενοταφίου τε ἔσεσθαι αὐτῷ ἐρήνα δόντων. ὁ δὲ δὴ τιβέριος τ' τε δαλματῶν κἀ τ' πανονίων ἐπικινησάντων αὖθις, ζῶντος ἔτ' αὐτοῦ κρατήσας, τά τε ὅτι τῶ κέλητος ὑπενίκια ἔπεμψε, κἀ τῶ δήμου τοὺς μὲν ἐν ᾧ καπιτωλίῳ, τοὺς δ' ἀνὰ πολλαχοῦ ἐδείπνισε, καὶ τούτῳ καὶ ἡ λιουΐα μὴ τῆς ἰουλίας τὰς γυναῖκας εἰστίασε. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα ἃ τοῦ δρούσου ἠτιμάζετο, καί γε αἰ δύο καὶ δεύτερον τ' χάριν αὖθις, ὡρὸς τὰ νικητήρια ἐν ἐκείναις αὐτ' ἑορτάσαι, ἠμύσεσθ' ἔμελλον. ἀνθ' ὁ μὴ προαπώλετο. ἡ δὲ δὴ λιουΐα εἰκόνων τε ὅτι προθαμυθία ἔτυχε, κἀ ἐς τὰς μητέρας τὰς τε τεσσαρεσκούσας ἐσηγάφη. οἷς γὰρ

Drusi (Crispini) → Coss.

Chatti
Sueui

Cheruſci
Vſipi fugg. fl.
Albis fl.
Vádalici móres

Druſi mors

Prodigia

Hippodrom? fla
mn

Druſus germa
nici filius
deſt

μὴν ὃ δαιμόνιον εἴτ' οὖν ἀνδρῶν εἴτε γυναικῶν μὴ δῶ ὅσαπερ τάκις τεκνώσασα, τούτων ὧσιν ὁ νόμος πρότερον μηδ' ἀφ' τῆς βουλῆς, νεωστὶ δὲ ἀφ' τοῦ αὐτοκράτορος τῶν γεγυμνασμένων δικαιώματα χαρίζεται, ὥστε σφᾶς μήτε τοῖς τῆ ἀπαιδίας ὀπτιμίοις ἐνέχεσθαι, καὶ τὰ τῆς πολυπαιδίας ἆθλα, πλὴν ὀλίγων τινῶν, καρπουμένους. ἐς αὐτὰ γὰρ οὐδεμία προσιόντα μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοὶ δυείσκονται, ἵνα δή τις τὰ αὐτοῖς τελουμένων καὶ παλίμπαις λαμβάνωσι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτόν ἐστιν. ὁ δὲ αὖ Σεβῖνος τάς τε τῆς γερουσίας ἕδρας ἐν ῥητῇ ἡμέρᾳ γίγνεσθαι ἐκέλευσεν. ὅπως γὰρ σαφὲς πρότερον ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν ἐτέτακτο, καί τινες ἀφ' τούτου πολλάκις ὑστέριζον, βουλὰς καὶ μίαν καὶ δυοῖν ἀπέδειξεν, ὥστε ἐς αὖθις ἐπανάγκες οὔτε τὸν νόμον ἐκάλει, συμφοιτᾶν, καὶ ὅπως γε μηδ' ἀνὴρ μηδεμία σκῆψις τῆς ἀποιοσίας αὐτοῖς ὑπάρχῃ, προστάξε μήτε δικαστήριον, μήτ' ἄλλο μηδὲν τῶν προσηκόντων σφίσιν ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ γίγνεσθαι, τάν τε ἀριθμὸν τὸν εἰς τὴν κύρωσιν τῆς δοκιμῆς ἀναλεγόμενον καὶ ἓξ ἑκατὸν εἶδος αὐτῆς, ὡς γε ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν, διενομοθέτησε, τὰ τὰ ζημιώματα τοῖς μὴ δι' ὄλεθρόν τινα αἰτίαν τῆς συνοδρείας ἀποκλείουσιν ἐπηύξησεν. ἐπειδή τε πολλὰ τῶν τοιούτων ἐπὶ τῷ πλήθους τῶν ὑπευθύνων ἀτιμώρητα εἴασε γίγνεσθαι, κληροῦσθαί τε αὐτοὺς, εἰ συχνοὶ τοῦτο ποιήσαιεν, καὶ ὃν ἀεὶ πέμπτον λαχόντα ὀφλισκάνειν αὐτὰ ἐκέλευσε, τά τε ὀνόματα συμπτώτων τῶν βουλευόντων ἐς λόγχωμα ἀναγράψας ἐξέθηκε, καὶ ἐξ ἐκείνου καὶ νῦν κατ' ἔτος οὕτω ποιῆται. ταῦτα μὲν ὅπῃ τῆς συμφοιτήσεως αὐτῶν ἀνάγκη ἔπραξεν, εἰ δή ποτε ἐκ συντυχίας τινὸς μὴ συλλεχθεῖεν ὅσοι ἡ χρεία ἐκάστοτε ἐκάλει (πλὴν γὰρ ὅτι ὁσάκις μὲν αὖθις ὁ αὐτοκράτωρ πρῶτος, ἔν τε ταῖς ἀνίαις ἡμέραις ἐς πόλιν ὀλίγου ὃ τῶν ἀθροιζομένων πλῆθος καὶ τότε καὶ μὴ ταῦτα ἀκριβῶς ἐξητάζετο) ἐβουλεύοντο μέν, καὶ ἤ γε γνώμη συνεχάφετο, οὐ μέντοι καὶ τέλος τι ὡς κεκυρωμένη ἐλάμβανεν, ἀλλὰ ἀκτοήλεγε ἐλέγετο, ὅπως φανερὸν ὃ βούλημα αὐτῶν ᾖ. τοιοῦτον γάρ τι ἡ δύναμις τὸ ὀνόματος τούτου δηλοῖ· ῥᾳδίως γὰρ αὖθ' καθάπαξ ἀδυνάτου ὄντ. ὃ δ' αὖθ' τοῦτο καὶ εἴ ποτε ἐν τόπῳ τινὶ μὴ νενομισμένῳ, ἢ ἡμέρᾳ μὴ καθηκούσῃ, ἢ καὶ ἔξω νομίμου πράγματος ἐπὶ τοῦ συνεδρίου ἠθροίσθησαν, ἢ καὶ ἀναλωθέντων τινῶν δημοσίων, ὃ μὲν δόγμα οὐκ ἠδυνήθη γενέσθαι, τιμὴ δὲ δή γνώμῃ σφῶν οὐχ ὑπελύθη ἀποκρυφθεῖσα, νομίζετο, καὶ αὖτη μὴ ταῦτα καὶ ἡ κύρωσις τὰ πάντα ἐπήγετο, καὶ ἡ ὀπτίκλησις ἡ τοῦ δόγματος ἐπεφέρετο. τοῦτο τε οὖν ἰσχυρῶς ὀπτὶ πλῆσον τοῖς πάλαι τριηθὲν, ἐξίτηλον ὅπου τινὰ ἤδη γένοιτο, καὶ τὸ τῶν γραπτῶν. ἐς γὰρ ἐκεῖνοι ἀναγνακτήσαντες ὅτι μηδεμίαν γνώμην, καὶ τιμὴν τῶν δημόσιων προστελεσθήσονται, ἐς τὴν βουλὴν ἐσέφερον, τοῦτό μὲν τοῦ αὐτοκράτορος ἔλαβον αὖθ' ποιῆσαι, ἵνα δὲ δή τοῦ χρόνου ἀφηρέθησαν. ταῦτά τε οὖν καὶ ἄλλα τότε νομοθετήσαν, ἐς τε τὸ συνέδριον ἐν λευκώμασι γεγραμμένα προσέθηκε, πρίν γε ματίσαι τι περὶ αὐτῶν, καὶ τοῖς βουλομένοις μὴ ἐνὸς ἑτέρου εἰσελθοῦσιν, ἀναγνῶναι ἐπέτρεψεν, ὅπως μήτι μὴ ἀρέσῃ αὐτοῖς, ἢ καὶ ἕτερόν τι βέλτιον συμβουλεῦσαι δυνηθῶσιν, εἴπερ οὕτω γε που δημοκρατικὸς ἦν εἰ), ὥστε τινὸς τῶν συγκαλουμένων ποτὲ αὐτοῦ συνηγορήματος περὶ αὐτοῦ δεηθέντος, ὃ μὲν πρῶτον τῶν φίλων τινά, ὡς καὶ ἐν ἀγορᾷ ὤν, συνεφωνεῖν αὐτοῦ κελεῦσαι, ἔπειτ' ὀπτὶ οὐκ ἔφης ὀργισθεὶς ἔφη, ἐγὼ μέντοι ὁ σάκις ὀπτικευείας χρείαν ἔσχες, οὐκ ἀνῆν τινα σὺ' ἐμαυτοῦ σοι ἔπεμψα,

ἔπεμψα, ἀλλ' αὐτὸς πρωταγωνιστῆσαι σοι, ἐς τε τὸ δικαστήριον ἐσελθεῖν, καὶ συνηγορῆσαι οἱ. φίλῳ τέ τινι δίκην φεύγοντι συνεξεπάσθη, προσεπικοινώσας αὐτῷ τοῦτο τῇ χρείᾳ, καὶ οὐκ ἀφῆκέ τε ἔσωσε, καὶ τὸν κατήγορον αὐτοῦ οὐχ ὅπως δι' ὀργῆς ἔσχεν, καίτοι πάνυ πολλῇ παῤῥησίᾳ χρησάμενον, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμασεν ὅτι τοῖς ἔργοις ἀφῆκεν, εἰπὼν ὅτι ἀναγκαῖα σφίσιν ἡ παῤῥησία αὐτοῦ, διὰ τὴν ὀλιγανθρωπίαν τῶν πολλῶν πονηρίαν, εἴη. ἀλλοις γε μὴν ὅτι βουλευόμενον οἱ μιαιφόνους ἐκέλευσε, καὶ ταμίας ἔν τε τῇ Σαρδικῇ τῇ πρὸς τῇ πόλει, καὶ ἐν ἑτέροις τισὶ τῆς Ἰταλίας χωρίοις ἄρχειν ἐποίησε, καὶ τοῦτο καὶ ὅτι πλείω ἔτη ἐποίησε. ὁμως δ' οὖν τότ' οὐκ ἠθέλησεν ἐς τὴν πόλιν διὰ τὸ δρούσου θάνατον, ὡς πρὸ εἶπον, ἐσελθεῖν. τῷ δὲ ἑξῆς ἔτει ἐν ᾧ ἀσινίος Γάλλος καὶ γάιος μάρκιος ὑπάτευσε, τήν τε ἀφιξιν ἐποιήσατο, καὶ τὴν δάφνην ἐς τὸ δίος τὸ Φερετείου προσῆλθε. ὃ νομιζόμενον ἐσήνεγκε, καὶ αὐτὸς μὴν οὐδεμίαν ὅτι τούτοις ἑορτὴν ἤγαγε, πολὺ πλέον ἐν τῷ τοῦ δρούσου ὀλέθρῳ ἐζημιῶσθαι, ἢ ἐν ταῖς ἰσχυραῖς ὠφελῆσθαι νομίζων. οἱ δὲ δὴ ὑπατεύσαντες δῆλα ὅσα ὅτι τοῖς τοιούτοις γίγνεται ἐποίησαν, καὶ ἐκ τῶν αἰσχιστων τινὰς δημοσίοις σιτωνίοις. καὶ μὴ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ αἰτιαθέντων καὶ ἐκείνων καὶ ὧν δήλων ἐλεγχθέντων, ὡς ἐκ δεκασμοῦ τινὸς ἀποδεδειγμένων, τοῦτο μὲν οὔτε ἐξήλεγξεν, οὔτ' ἐζήμιωσεν ἐποιήσατο εἰδέναι. οὔτε γὰρ κολάσαι τινάς, οὔτε αὖ συγγνῶναι ἐλευθερίαν ἠθέλησε. τοῖς δὲ δὴ κατηγόροις χάριτα τοιαύτην ἐχαρίσατο, ὥσπερ τι ἐνεχθέν, ἐποίησεν, ὅτι τὰ μηδὲν τοιοῦτον αὐτοῖς ποιήσαντα, ἢ τεθνηκυῖαν τῶν δεδικασμένων. καὶ τοῦτο μὲν πολλάκις ἐπὶ νεοσμυρναίοις ὅτι δ' ἐκ ἐξὸν ὂν δοῦλον κατ' δεσπότου βασανισθῆναι, ἐκέλευσεν ὁσάκις μὲν χρεία τοιούτου τινὸς γένηται, τῷ δημοσίῳ αὐτὸν, ἢ καὶ ἑαυτῷ πιστοφόρεσθαι, ὅπως ἀμύστειος τῷ κρινομένου ὢν, ἐξετάζηται, οἱ μὲν ἠλιῶντο, ὅτι ὁ νόμος τὴν τῶν δεσπότου μεταλαγὴν καταλύεσθαι ἔμενεν· οἱ δ' ἀναγκαῖον αὖθ' ἔφασκον εἶ), ὅτι πολλοὶ ἀφ' τούτου ἐς ἐπ' αὐτῷ ἐκείνῳ ἐς ὅτι τοῖς ἀρχαῖς σωίζοντο. μὴ δὲ δὴ ταῦτα τιμὴ τε ἡγεμονείαν, καὶ ὡς ἀφιεὶς, ὡς ἔλεγεν, ὅπως τὰ δέκα ἔτη τὰ δεύτερα ἐξελήλυθε, ἄκων δῆθεν αὖθις ὑπέσχη, καὶ ὅτι τοῖς κελτοῖς ἐστράτευσε, καὶ αὖθις μὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπέμεινεν, ὁ δὲ δὴ πίσων ὃν ῥᾴων διέβη. φοβηθέντες οὖν αὖθις οἱ βάρβαροι, πλὴν τῶν καπαθόρων, ἐπεκηρυκεύσαντο, ἐς οὐ τε πότε ἔτυχόν τινος (ὁ γὰρ αὐγουστος οὐκ ἔφη σφίσιν δώσειν ἐκείνων πείσεσθαι) οὔθ' ὕστερον. ἔπεμψαν μὲν γὰρ οἱ καπαθοῖ πρέσβεις, ἵνα τοῦτο δὲ ἐδεήθησαν διαπραξάσθαι, ὥσθ' καὶ ἐκείνους πόλεις καὶ πολλοὺς καὶ ἡγεμόνας ὄντας ποιησαμένους. ὅ, τε γὰρ αὐγουστος συλλαβὼν αὐτοὺς ἐς πόλεις τινὰς κατέθετο, καὶ ἐκφυοι δυσθαλαττήσαντες, ἑαυτοὺς κατεχρήσαντο, κἀκ τούτου χρόνου μὲν τινα ἡσύχασαν, ἔπειτα ὅτι πολλῷ ὃ πάθημα σφῶν τοῖς ῥωμαίοις ἀνταπέδοσαν. ὁ δ' οὖν αὐγουστος τοῦτό τ' ἐποίησε, καὶ τοῖς στρατιώταις ἀγρίους ἐπέστησεν, οὐχ ὡς κεκρατηκώς, καίτοι ὃ γε αὐτοκράτορος ὄνομα καὶ αὐτοῖς λαβών, καὶ τῶν πλείστων δοὺς, ἀλλ' ὅτι ὃν γάιον ἐν ταῖς γυμνασίαις τότε πρῶτον σὺν ἕξ παζόμενον σφίσιν ἔσχον, ἐχρήσατο· καὶ δὴ οὖν πλείστου ἐς τὴν ὃ αὐτοκράτορος ἀρχὴν αὐτὴ ἡ δρούσου πρωταγωνίστησε, τῇ τε ὑπικλήσει ἐκείνῃ ἐγαύρωσε, καὶ ὑπατον αὐτὸν ἀπέδειξε, γράμματά τε, ἃ ὃ ἀρχαῖον ἔθος, καὶ πρὶν ἐς τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν, ἐκπέμπειν πρὸς τὸ κοινὸν ἐποίησε, καὶ πρὸς τοῖς ὑπατικοῖς ἐσέμνυνεν. αὐτὸς γὰρ οὐκ ἔφυσα μὲν οὐκ ἠθέλησε πέμψαι, ἐς δὲ δὴ τὰ ἡμέθλια ἱπποδρομίαν αἰδίου ἔλαβε, τά τε ἅ πω-

Asin. Gallus
C. Marcius
Cos.

μηνείου ὅεια ἐπηύξησε, καὶ τ̃ μιῶα τ̃ σεξτίλιον ὀπτακαλούμβυον, αὔγουσον δὲ τω-
νόμασε. τ̃ῶν γὰ δηῶν τ̃ σεπτέβεμον οὕτως, ἐπειδὴ ἐκ αὐτ̃ ἐγεγόνηπο, ωεοσα-
γορδῦσαν ἐθελησάντων, ἐκεῖνον αὐτὸς ωεοετίμησεν, ὅλη ϗ ὕπατος ἐν αὐτ̃ τὸ ωεῶτον
ἀπεδέδηκε, ⁊ μάλας πολλὰς ⁊ μεγάλας ἐνεικήκει. ὀπτὶ μὲ οὖν τούτοις ἐλαωεῦσε.
τ̃ δὲ δὴ μαγκήνου τελευτήσαντος, ἤλγησε. πολλὰ μὲν γὰ ϗ δηῶα ἀπ' αὐτ̃ ἀπώ-
νητο, ὅθεν καῖπ ἱππεῖ αὐτ̃ ὄντι, ⁊ ὃ ἀϛυ ὀπτὶ πολεμῶ χρόνον ἐπέτρεψε, μάλιστα δὲ
ὀσάκις ἀκρατοτέρῳ τ̃ῷ θυμῷ ἐχρῆτο. τ̃ῆς τε γὰ ὀργῆς αὐτὸν ἀεὶ πρ̃ἔλυε, ϗ ἐς ὃ
ἡπιώτερον μθίση· τεκμήριον δέ· δικάζοντί ποτε αὐτ̃ ωεοστας, ϗ ἰδὼν ὅτι πολλοὺς
θανατώσῃ μθίοι, ἐπεχείρησε μὲν διώσασθαι τοὺς ωεοσελθεῖν· μὴ δυνηθεὶς ὅ, ἔγραψεν ἐς γραμματεῖον, ἀνάξηθ ἤδη ποτὲ δήμιε, ϗ αὐτὸ ὡς
ϗ ἕτερόν τι ἔλγον, ἐς τὸν κόλπον αὐτ̃ ἔρριψεν, ὥστ' ἐκ ἔνον μὴτ' ἀποκτεῖναί τινα, ϗ
μὴθεὶς ἐξαναστῆναι. οὐ γὰ ὅπως ἠνῄαντο τοῖς τοιούτοις, ἀλλ' ϗ ἔχαιρεν, ὅτι ὅσα αὐ-
τὸς ὑπὸ τε τ̃ῆς ἑαυτ̃ῦ φύσεως, ϗ ὑπὸ τ̃ῆς τ̃ῶν ωεαγμάτων ἀνάγκης ϗ ωρ̃ὸς
τὸ ωεῶτον ἐθυμοῦτο, ταῦτα τῇ τ̃ῶν φίλων ωρ̃ῤῥησίᾳ διωρθοῦτο. μέγιστον δ' οὖν ϗ
ἐκ ἧττον τ̃ῆς τ̃ῦ μαγκήνου ἀρετ̃ῆς δεῖγμα ἰῶ, ὅτι τ̃ῷ τε αὐγούστῳ, καίτοι ωεὸς ταῖς ὁρ-
μαῖς αὐτ̃ ἀνθιστάμθυος, ὡκείωτο, ϗ τοῖς δήμοις πᾶσιν ἠρέσκετο, πλ̃ῆόν τε ωρ̃ὸς αὐ-
τ̃ῷ δωνηθεὶς, ὥστε πολλοῖς ϗ τιμὰς ϗ ἀρχὰς δοῦναι, ὐκ ἐξεφοβήνησεν, ἀλλὰ τ̃ῷ
τ̃ῶν ἱππέων τέλει κατεῖδε. τούτων τε οὖν ἕνεκα ἱκμαρὰς αὐτὸν ὁ αὔγουσος ἐπόθησε,
⁊ ὅτι ϗ κληρονόμον αὐτὸν, καίπερ ὀπτὶ τ̃ῇ γυναικὶ δυσκολαίνων, κατέλιπε, ⁊ ἐπ' αὐ-
τ̃ῷ πλείω ϔ χιλίων ἐποιήσατο, δῶ τέ τινι τ̃ῶν φίλων αὐτ̃ δοῦναί τι ἐθελήσῃ, δῶ τε
⁊ μή. Διοῦντος μὲν ὁ μαγκήνας ἐλῴωτο, ϗ ὅτω ὦ αὐγούστῳ ἐχρ̃ῆτο, ωεῶτός τε κο-
λυμβηθ̃ῆ θερμοῦ ὕδατος ἐν τ̃ῇ πόλῃ κατεσκεύασε, ϗ ωεῶτος σημεῖά τινα γεαμ-
μάτων ωεὸς τὰ χρος ἐξεῦρε, καὶ αὐτὰ δῆθ' ἀκύλου ἀπελεύθερου συγγενοῦς ἐξεδί-
δαξε. Πιθέριος δ' ἐν τ̃ῇ ὑμιλίᾳ ἐν ᾗ ὑπαλείφ μ̃ῦ γναίου πείσωνος ἤρξατο, ἕως τε
ὃ ὀκταούιον τῷ βουλῇ ἤθεσισε, δῆθ' ὃ ἔξω τ̃ῶ ωωμηίου αὖθ̃ εἰ), ⁊ ὃ ὁμωνό-
φον αὐτὸς ἑαυτ̃ῷ ὀπισκεύασαι ωεοτάξας, ὅπως τό, τε ἴδιον ϗ ὃ ϔ δρούσου ὄνομα
αὐτ̃ῷ ὀπιγράψῃ, ⁊ ὅτε νικητήρια ἤγαγε, ϗ ὃ τερμίσμα ὃ λιούιον ὠνομασμένον
καθιέρωσε μ̃ῦ τ̃ῆς μηδὸς· καὶ αὐτὸς μὲν τῷ χρυσίαν ὐ τ̃ῇ καπιτωλίᾳ, ἐκεῖνη δ'
ταῖς γυναιξὶ ἰδίᾳ που εἰστίασε. ⁊ ὃ πολλῷ ὕστερον κινηθέντων τινῶν ὐ τ̃ῇ ῥώμῃ,
ὀξωρμήθη. τῷ δὲ δὴ πρωήγυεν τῷ ὑπαρ̃ ἔ ἐπεμώδου τ̃ῷ αὔγούστου ῥωμῶίου
ὁ γαῖος δύ' αὐτ̃ σεω ὦ πείσωνι διέθηκε, τό, τε πεδίον τὸ ἀγελάπασιον, πλ̃ῆῶ τ̃ῆς
ϛοᾶς, ⁊ ὃ δημοσιώτειον αὐτὸς ὁ αὔγουσος ἐδημοσίωσε. τοῦτο μὲν γὰ (ἰῶ δ' οἴκας
μέγιστος τ̃ῶν πώποτε μίαν ὀρφῶ ὄντων· νεῶ γὰ δὴ πάσης τ̃ῆς φύγης αὐτ̃ κα-
θαιρεθείσης, ὅτι ὐκ ἠδυνήθη αὖθις συ̃ῆναι, ἀλλ' ἀνὴς ὄστι) ὁ, τε ἀγελάπας οἰκοδο-
μήμασι τ̃ῶν πώποτε μίαν ὀρφῶ ὄντων· νεῶ γὰ δὴ πάσης τ̃ῆς φύγης αὐτ̃ κα-
θαιρεθείσης, ὅτι ὐκ ἠδυνήθη αὖθις συ̃ῆναι, ἀλλ' ἀνὴς ὄστι) ὁ, τε ἀγελάπας οἰκοδο-
μήμασι κατέλιπε, ϗ τότε σεσετελέσθη. ἡ δὲ ἐν τ̃ῷ πεδίῳ ϛοά, ἰῶ ἡ πάλαι ἡ ἀ-
δελφὴ αὐτ̃ ἡ ϗ τοῖς δρόμοις δῆλα σεσημήναται ἐποίῃ, ὑπὲρ πω ἐξείργασο. καὶ ταῦτα
ϗ ὀπιτάφιοι ὅτι ὦ ἀγελάπα ὁ πλομβάχαι, Φαγαὶ ἐθῆται τ̃ῶν τε δηῶν, πλείω δ'
αὐγούσου, ⁊ αὐτῶν τ̃ ἡέων αὐτ̃ λαβόντων, καὶ ἑνὸς ωεὸς ἕνα, καὶ πλόνων ωεὸς
ἴσους ἐν τοῖς σταδίοις, δῆλά τε τῷ ωεὸς ὃν ἀγελάπαν τιμίῳ, καὶ δῆλα ὃ πολλὰ τ̃ῶν
ωρ̃ὸ τῷ ἀγρᾳ οἰκοδομημάτων κεκαῦσθαι, ἐλῴοντο. καὶ τ̃ μὲν τ̃ῦ πυρὸς αἴ-
τιον ἐς τοὺς χρεωφλέτας ἀνέφερεν, ὡς καὶ ὀπιτηδες αὖθ' ωρ̃ασκυάσαντας, ἵνα

ἀποκόψωσί τι τ̃ῶν χρεῶν, συχνὰ δόξαντες ἐζημιῶσ̃θαι. ἔτυχον δ' ἐκεῖνοι μὲν ϗ ὀλίγοι, οἱ
δ' ἐν γενωποὶ, ὀπτιμηντῶν τινῶν ὐκ ὀλίγων δήμου, οὓς ϗ γενοπρ̃ῆγες καλοῦμ̃, καὶ σφισι
ϗ τ̃ῇ ἐαθῆτι τ̃ῇ ἀρχαικ̃ῇ, ϗ ῥαβδούχοις δύο ἐν αὐλῇ τοῖς χρείοις ὧν δὴ ἀρχωσιν, ἡ-
μέρας ὁσὶ χρ̃ῆσ̃θαι ἐδόθη, ἥ τε δυχεία ἡ τοῖς ἀγοραίοις τ̃ ἐμπιπραμθύων ἕνεκα
σωθοῦσα ἐπεβράπη, καίτοι ϗ ὐκείνων ϗ τ̃ῶν δημοχρόνων τ̃ τε τραπηζ̃ῶν πᾶσ̃ τ̃ πόλι
εἰς δεκατέσσαρα μέρη νεμεθεῖσ̃, κληρῳ ωεοσταξ̃θέντων· ὃ ϗ νεῶ γήγονεται. τοσαῦτα
μὲν ἐν ᾧ ἔτει τούτῳ ἐωεράχθη· ἐν γὰ δὴ τ̃ῇ ῥωμαίᾳ τοσόνδε ἄξιον μνήμης σῶνέ-
βη. ᾧ ὑστέρῳ, ἐν ᾧ γαῖός τε δύλιος ϗ λεύκιος βάλβος ὑπάτευσ̃, ἰδὼν ὁ αὔγου-
σος τὸν γαῖον ϗ τ̃ λόκιον, αὐθις ἴε μὴ πάνυ, οἷα ἐν ἡτημονείᾳ ζεφομθύους, ζᾷ ἑαυτοῦ
ἤδη ζηλοῦσ̃ας (ἤ γὰ ὅτι ἀβεβαιότερον διῆγον, ϗ ἀμὰ ϗ ἐθραστύοντο· ἐς ὁμοῦ τὸ θέατ̃ον
πολὲ καθ' ἑαυτ̃ ὁ γαῖος ἐσῆλθε, ϗ ωεὸς πάντων τ̃ ἐν τ̃ῇ πόλῃ, ζᾷ μὲν γνώμῃ, ζᾷ δὲ,
θεραπείᾳ κολακευόμ̃ος, καὶ κ τούτου ἔλι ϗ μᾶλλον θρυπτόμ̃ος. ζᾶτε γὰ δηῶν,
τ̃ γαΐου μηδὲ ἐς ἐφήβους τελουῦντα ωεοεγγείσατο) ἠγανάκησε, ϗ ωεοσεπύ-
ξατο μηδεμί διαύτιω καιρῷ δυάξηνη, ὁποία τότε αὐτ̃ κατέλαβε, ῥωέας, ὥστε
ὕνα νεώτερον εἰκοσετ̃ῖς ὑπαλεῦσαι· ἐπειδή τε ⁊ ὡς ἐνέκειντό οἱ, τότε ἔφη χρ̃ῆ-
ναι ὕνα τιὼ ἀρχαίῳ ζούτιω λαμβάνειν, ὅταν μήτε τι αὐτ̃ ἁμάρτηται, ϗ ταῖς
τ̃ δήμου ταμιείαις δυάξαις δυνῆται. ϗ μεταξὺ δ' ἱερωσυνίω μὲν ὕνα αὐτ̃,
ϗ τιὼ ἐς ὃ σενέδριον συμφοίτησιν, τ', τε θέαθαι καὶ ὃ σενεστιᾶθαι τ̃ῇ βουλ̃ῇ
ἔδωκε. βληθεὶς δὲ ζ̃ῆτον ὕνα μᾶλλον αὐθις ζφρεσ̃ῆσαι, ᾧ ὑθερείᾳ τιὼ τε ἀξυ-
σίαν τιὼ δημ̃ρχικ̃ὴν ἐς πέντε ἔτη ἔνεμε, ⁊ τ̃ ἀριθμίαν ἀμοτεσκμήῳ ωεοσ̃ῆ-
ξε. σῶνέβη δ' αὐτ̃ ϗ ἐκείνοις ⁊ τ̃ῶν τιθερείῳ ωεοσκρ̃ῦσαι μάτιω, τοῖς μὲν, ὅτι
πρεωεῶσθαι ἐδόξαν, ᾧ δὲ, ὅτι τιὼ ὀργιῶ αὐτ̃ῶν ἐφοβ̃ήθ̃η. ἀμ̃ῴῃ ⁊ ἐς ῥόδον, ὡς
ϗ παιδδύσεώς τινος δεόμ̃ενος, ἐσάλη, μήτ' ἀνῄους τινὰς, μήτε τιὼ θεραπείαν πᾶσ̃
ἐπαγόμ̃ενος, ἵν' ὐκ ποδὼν σφίσι ϗ τ̃ῇ ὄ̃ψ ϗ τοῖς ἔργοις λῴνται. λόγον δέ τινα ἔχ̃ῃ,
ϗ δῴ τιὼ γναῖκα τιὼ ἰουλίαν, ὅτι μηκέτ' αὐτιὼ φέρῃ ἐδυάτο, ζοῦτο ποιῆσαι.
κατέλιπε γοιῶ αὐτιὼ ὐ τ̃ῇ ῥώμῃ. ὁ δὲ αὔγουσος ὃ τ̃ δήμου τοῦ σιτοδοτουμθύου
πλ̃ῆθος ἀόριστον ὂν ἐς εἴκοσι μυριάδας κατέλαβε, ϗ ὡς γέ τινες λέγουσι, καὶ ᾗ ἕνα
ἐξήκοντα δραχμὰς ἔδωκε, θέας τε ποικίλ̃ους, ἐς ὃ φλαμίνιον ἱππόδρομον ὕδωρ ἐσή-
γαγε, ϗ ὐ αὐτ̃ῷ ἓξ καὶ τεσσάκοντα κροκόδιλοι καὶ ἑκατὸν ἵππους. τότε δὲ ωρ̃ῶτον καὶ
ἐπ̃ῆλθε χοις τ̃ῶν δορυφόρων δύο ἀπεδέχ̃ῃσαν. οὕτω γὰ ἔτοι αὐθις ϗ ἐγὼ μόνοις τ̃ ἐπ̃ῆ-
λθόντων ὕνοις, ἐπειδὴ ωρ̃ῶτον ἐκνενίκηκεν, ὀνομάζω. τιὼ μὲν τοίνυν ἰουλίαν τιὼ θυγατέρα
ἀσελγαίνουσ̃αν οὕτως ὥστε ϗ ὐ τ̃ῇ ἀγορᾷ καὶ ἐπ' αὐτ̃ γε τ̃ῦ βήματος ⁊ κω-
μάζ̃ειν νύκτωρ ⁊ συμπίν̃ειν, ὀλίγ̃ον δὴ ποτε φωεσάσης, ζαφωρίσθ̃η. κατεῖκαζε μὲν
γὰ ϗ ωρ̃ότερον ὐκ ὀρθῶς βιοῦσ̃ αὐτιὼ, οὐ μὲν τοι καὶ ὀπίσευεν. οἱ γὰ ἔτοι ζᾶς
ἡγεμονείας ἔγονῖες, πρ̃ῶτα μᾶλλον, ἢ ζᾶ σφέτερα γινώσκεσι, καὶ οὔτ' αὖθις τοῖς
σενόν̃ας ὧν ποιοῦσι λαμβάνουσιν, οὔτε ζᾶ ἐκείνων ἀκριβοῦσι. τότε δ' οὖν τοσούτῳ
θυμῷ ἐχρήσατο, ὥστε μηδ' οἶκαι αὐτὸν καταχεῖν, ἀμὰ ϗ τ̃ῇ ὑροισίᾳ κοινῶσαι.
καὶ κ τούτου ἐκείνη μὲν ἐς πρωδαλείαν τιὼ ωρ̃ὸς καμπανίᾳ νῆσον ζαφωίσθ̃η,
⁊ αὐτ̃ῇ ϗ ἡ σκριβωνία ἡ μήτηρ ἐκοῦσα σενεξέπλευσε. τ̃ῶ δὴ χρησαμθύων αὐ-
τ̃ῇ, ὁ μὲν ἰούλιος δύτ̃ωνιος, ὡς καὶ ὀπὶ τ̃ῇ μοναρχίᾳ τοῦτο ωρ̃ᾤξας, ἀπέθανε μετ'
ἀνῆρ̃ων ὕνων, οἱ δὲ λοιποὶ ἐς νήσους ζαφωίσθησαν. πολλῶν δὲ ⁊ ἀνῆρ̃ων γυναικ̃ῶν

Sextilis ante postea augustus dictꝰ

Mæcenatis Mors

Ludi quinquennales instituti

Nota

Piscina aquæ calidæ a mæcenate data

Tiberius Consul C. Piso

Octauiú curia seu t.

Concordiæ t.

Liuiú t.

Agrippius campꝰ

Diuitoriú qd?

Pola Agrippæ soror

Vrbs in regiones 14

C. Antisti } Cos
L. Balbi }

Tiberij Secessus in rhodú insulam

Hippodromꝰ flaminiꝰ?

Crocodili 36.

Juliæ impudicitia

Julia Augusti f. in pandateriam insulá relegata

Scribonia Julius Antonius?

ἐφ' ὁμοίοις ὑσὶν αἰτίαν λαβουσῶν, οὐ πάσας ταὐτὰς δίκας ἐδέξατο, ἀλλὰ καὶ χρόνον τινὰ ἀφώρισεν, ὥστε τὰ περὶ ἐκείνου πραχθέντα μὴ πολυπραγμονεῖσθαι. ὅτι γὰρ τὴν θυγατέρα μηδὲν μετειδυῖαν, ἀλλὰ καὶ φήσας ὅτι φοίβης πατὴρ μᾶλλον ἢ ἐκείνης γεγονέναι ἤθελε, τῶν δικῶν ἐφείδετο. ἡ δὲ δὴ φοίβη ὀξελθοῦσά τε τῆς ἰουλίας καὶ σωφρονοῦσα οὖσα πραγματέυειν ἐκετεύσα, δίκαιον καὶ ὁ αὔγουστος αὐτὴν ἐπῄνεσε. ὃ δὲ γάϊος ταλέντος ἐς τὸν πρὸς ἀρμενίους πόλεμον, ὁπότε εἰς χίον ἔβη, αὐτὸν ἐθεράπευσεν· ἐπαπειλούντε γὰρ ἑαυτὸν, καὶ ὑπεπίπτειν οὐκ ὀκνοῦντα, ἀλλὰ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν οὖσι φοβερὸν δὲ τῶν πρώτων βασιλέως ὑπηκόου εἰρήνης ὄντος καὶ χάριτι, καὶ τὸ κράτος δυνεπιτείναντος αὐτῷ φοβερὸν, ἁπλῶς μόνα τῶν βασιλέως ὑπηκόων, καὶ τὴν ἁρμενίας ἀποξῆναι πρὸς σπάδιζαντος, οὐχ ὅσον ἐκεῖνος οὐ κατεπήξεν, ἀλλὰ καὶ μὴν τεναγώδη οἱ τόπον ὄντα ὑποφώνως, καὶ αὐτὸν μόνον, βασιλέα βασιλέων, ἐκεῖνον ὄντα, καὶ χάριτα μόνον ὀνομάσας. ὕστερον καλλιλλάγη ὅτι τῆς ἁρμενίας ἀποξῆναι, ὅπερ πάντα χάϊον ἐν τῇ συνεχείᾳ πρόνοια ἔμαθε, καὶ τὰ οἰκεῖα παραπόλεμα μισθὸν αὐτῷ ὑπερπάσεσθαι. σωσθεὶς δὲ ἀθηναίοις μεταδοὺς καὶ ὧν ὑβρέων ἐκ ῥόδου ἐς τὴν ῥώμην ἀφικέσθαι, λευκίου καὶ γάϊου τελεσθέντων. αὐτός τε γὰρ ἐμπειρότατος τῆς ἀφ' ἑσπέρας ἀστρονομίας ὤν, καὶ θρασύλλον αὖθις ἄνδρα πάσης ἀστρολογίας ἀπεφυκότα ἔχων, πάντα καὶ τὰ ἑαυτῷ περὶ ἐκείνους πεπραγμένα ἀκριβῶς ἠπίστατο καὶ λόγος ἔχει, ὅτι μνησθεὶς ποτὲ ἐν τῇ ῥόδῳ ὅτι θρασύλλου ἀπὸ τῆς τέχνης ὤφλε, ὅπως μόνος αὐτῷ πάντ' ὅσα ἐνεστὼς σωθείη, ὡς εἶδεν αὐτὸν σκυθρωπάσαντα, εἴρετο διατί σωφρονέφθεν· εἰπόντος δὲ κἀκεῖνον ὑποπτεύειν, θαυμάσας, οὐκέτ' αὐτὸ ἐποίησεν. οὕτω γὰρ που πάντα ἐκεῖνος σαφῶς ᾔδει, ὥστε καὶ ὃ πλοῖον ὃ τῆς ἀγελείας ὃ ὑβρεῖος τῆς ἐς ῥώμην ἀναχομιδῆς πρῶτά τε τῆς μηδοὺς καὶ πρῶτα τῆς αὐγούσου φέρον πρῶτον καλῶν πρεσπλέον, πρεσφέρειν αὐτῷ ἃ ἀγέλλω ἤμελλε. τὰ δὲ λευκίου τά τε γάϊου τὰ σώματα διά τε τῶν χιλιάρχων καὶ διὰ τῶν ἐφ' ἑκάστης πόλεως πρώτων ἐς τὴν ῥώμην ἐκομίσθη, καὶ αἱ πέλται τούτε δόρατα ἃ πρὸς τῶν ἱππέων ἐς τοὺς ἐφήβους ἐσιόντες χρυσᾶ εἰλήφεσαν, ἐς ὃ βουλευτήριον ἀνετέθη, καὶ δεκαστὰς τὰ τότε ὁ αὔγουστος ἀπὸ τῆς δήμου ὀνομαζόμενος, οὐχ ὅπως ἀπείπτε μηδένα τούτων πρὸς ἑαυτὸν ὡς πρόσρημα χρήσασθαι, ἀλλὰ καὶ πάνυ δικαίᾳ φυλακῇ αὐτὸ ἐποιήσατο. πληρωθείσης δὲ οἱ καὶ τῆς τετάρτης δεκαετίας, τὴν ἡγεμονείαν ὃ τέταρτον ἐκδιαθεὶς δῆθεν ὑπεδέξατο, πρεσβύτερός τε καὶ ὀκτωκαιδεκέτης ἀπὸ τῆς γήρως πρὸς ὃ τῶν βουλευτῶν δικαίων ἀπερχθάνεσθαι γεγονώς, σοβεινὴ ἔτ' αὐτῶν πρόσκεψις ἤθελεν. ἐμφορησμοῦ δέ ποτε ὃ παλαίτιον ἀμφείρυσος, καὶ πολλὰν αὖτε πολλὰ διδόντων, σοβεὶν ἔλαβεν, ἢ μόνον πρὸς μὲν τῶν δήμων χρυσοῦν, πρὸς δὲ τῶν ἰδιωτῶν ἀργυροῦν. χρυσοῦν γὰρ δὴ καὶ ἐγὼ ὀνόμισμα ὃ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς δυνάμενον κτῶ ὃ ὀπτιμάτειον ὀνομάζω. καὶ τῶν ἡμιῶν δὲ τινες, ὧν τὰ βιβλία ὀπτιμάτας ἀπτικίζῳ ἀναγινώσκομεν, οὕτως αὐτὸ ἐκάλεσαν. ὁ δὲ αὔγουστος τὴν οἰκίαν οἰκοδομήσας, ἐδημοσίωσε πᾶσιν, εἴ τε διὰ τὴν σωτηρίαν τὴν πρὸς τὸ δήμου οἱ ἡμερήσιον, εἴ τε καὶ ὅτι ἀρχιέρεως ἦν, ἵν' ἐν τοῖς ἰδίοις ἅμα ἐν τοῖς κοινοῖς οἰκοίη. τὸ δὲ δήμου σφόδρα εἰσκεκλημένου ὃ αὐγούστου ἵνα καταλάγῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, ἄδικον ἔφη πῦρ ὕδατι μιγῆσεσθαι, ἢ ἐκείνῳ καταχθήσεσθαι. καὶ ὁ δῆμος πυρὰ ἐς ὃν ὕβρεν πολλὰ ἐνέβαλε, ἐς τότε μὲν σοβεὶν ἤνυσεν, ὕστερον δὲ ἐξεβιάσατο,

σατο, ὥστε ἐς χρῶ τὴν ἤπειρον αὐτὴν κομισθῆναι. ὃν δέ γε ὑβρεῖον καὶ ἐποίησατο, καὶ ὅτι τοὺς κέλτους τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημαρχικὴν ἐς δέκα ἔτη δοὺς, καὶ μὴν καὶ αὐτὸν ἐκείνου ὑποπτεύσας πη οὐκ ἀφεμένους, καὶ φοβηθεὶς μή τι νεοχμώσῃ τι, ὃν δημαρχικὸν οἱ ὃν ἀδελφιδοῦν, κάπειτα καὶ αὐτῷ γόνον ἔχοντι, ἐσεποίησε. κἀκ τούτων ὀπτιθαρσήσας, ὡς τὰ δίκαια δόκους καὶ βουλὰς ἔχων, διαλλέξαι τὴν χρυσίαν αὖθις ἠθέλησε, καὶ δέκα βουλευτὰς οὓς μάλιστα ἐτίμα προβαλόμενος, τοὺς ἀπ' αὐτῶν ὀξέπαιρας ἀπέδειξεν, οὓς ὁ κλῆρος εἵλετο. οὐ μὴν τοι καὶ πολλοὶ οὔτε προκατέγνωσαν σφῶν, ἐξουσίας αὐτοῖς δοθείσης, ὥσπερ τὸ πρότερον, οὔτε ἀκριβῶς ἀπελείφθησαν. τοῦτο μὲν δὴ ἑτέρων ἕνεκεν, αὖθις δὲ ἀποδιαφὰς τῶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ κατοικούντων, καὶ μὴ γάρτω πέντε μυριάδων οὐσίαν κεκλημένων, ἐποίησατο. τοὺς γὰρ ἀδενεσθέρους, τούς τε ἔξω τῆς ἰταλίας οἰκοῦντας οὐκ ἠξίωσε διαλλάσσεσθαι, δείσας μὴ νεωτερίσωσί τι παραπόλεμον. τὸ ὅπως γε μὴ δόξῃ ὡς ἀμνηστίᾳ αὐτὸ ποιῇ δι' ὅπερ εἶπον πρότερον, ἀνθύπατον ἐξουσίαν πρός τε τὸ τέλος τῶν ἀποδιαφῶν καὶ πρὸς τὸν καθαρσίου ποίησιν προσέθετο· ἐπειδή τε συνῆλθον οἱ νεμίσκωνες ἔκ τε τῆς βουλευτικοῦ γήρους, κἀκ τῶν δήμων ἱππέων ἐπένοντο, μηδὲν ἐπάλτιον ἔχοντες, τοῖς μὲν πλείοσι τὸ τεταγμένον ἄμημα ἀνεπλήρωσεν, ὀλιγοήκοντα δέ τισι τὸ ἐς τετρακόσια μυριάδας τοῦτο ἐπηύξησε. πολλῶν τε πολλοὺς ἀκριβῶς ἐβουλεύσατο, διέταξε τήν τε ἡλικίαν ὡς τὸν τε ἐβουλευκότα τινὰ καὶ τὸν ἀφεθησόμενον ἐν αὐτοῦ ἔχῃ δεήσει, καὶ τὰ δικαιώματα οἷς οἵ τε δῆμοι πρὸς τοὺς βουλευτικοὺς, καὶ αὖθις οἱ δεκασταὶ σφῶν χρήσοιντο· προσέτασσε δὲ αὖθις τοῦτα ἐπεβούλευσεν δῆμόν τε, καὶ γναῖος κορνήλιος θυατειδοὺς τῶν μεγάλου πομπηίου ὤν, ὥστε ἐν μεγάλῃ αὐτὸν ἀμηχανίᾳ χρόνον τινὰ γενέσθαι, μήτε ἀποκτεῖναι σφᾶς, ὅτι οὐδὲν πλέον πρὸς ἀσφάλειαν ἐκ τῶν ἀπολλυμένων ἑώρα οἱ γιγνόμενον, μήτ' ἀπολῦσαι, μὴ καὶ ἑτέρους ἐκ τούτου ἐφ' ἑαυτὸν ὀπτιασάσηται, ἐβούλετα. ἀπορουμένῳ τέ οἱ αὖθις ὁ, τι πρακτέον, καὶ οὔτε μεθ' ἡμέραν ἀφεθησιεῖν, οὔτ' αὖ νύκτωρ ἀτρεμεῖν δυνατὸν ἦν, ἔφη ποτὲ ἡλιξία, τί δοκεῖ σοι, ὦ πάτερ, διαπρᾶξαι οὐ καταδεύδῃς; ὁ δὲ αὔγουστος, ὃ τίς μοι, εἶπεν, ὦ γύναι, καὶ βάλιστον ἀπομερμηρίσῃ, τοσούτους τε ἀεὶ ἐχθροὺς ἔχων, καὶ σωφρονοῦντας οὕτως ἀνθρώπους ὑποπτεύων; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσοι καὶ ἐμοὶ ἐν τῇ ἀρχῇ ἡμῖν ὀπτιβουλεύονται; καὶ αὖθις οὐδὲ αἰτιμωρίας τῶν δικαιουμένων ἀπαλλάττουσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶν τοὐναντίον, ὥσπερ ἐπ' ἀγαθοῦ τινος ἐπειγόμενοι, ἀσεβοῦσι δὲ οἱ λοιποὶ προσαπόλλυσθαι. ἀκούσασα οὖν τούτων ἡ λιουία, ὃ μὴ ὀπτιβουλεύεσθαί σε, ἔφη, οὔτε θαυμαστὸν, οὔτε ἔξω τοῦ ἀνθρωπείου ἔστιν ὅστ· καὶ γὰρ πράξεις πολλὰ, ἅτε καὶ τηλικαύτην ἀρχὴν ἔχων, καὶ λυπεῖς, ὥσπερ εἰκὸς, συχνούς. οὐ γάρ που καὶ πᾶσιν οἷόν τε ἦν ἀρέσκειν τινῶν ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ἀπερχθάνεσθαι πολλοῖς καὶ ὧν πάνυ ὀρθῶς βασιλεύοντα ἀνάγκη. πολλῷ τε γὰρ πλείους τῶν δικαιόντι πραττόντων οἱ ἀδικεῖν ἐθέλοντές εἰσιν, ὧν ἀδυνατόν ὅστ' ἂς ὀπτιθυμίας ἀποπιμπλάναι, καὶ αὐτῶν τῶν ἀρετὴν ἔχόντων, οἱ μὲν καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων, ὧν οὐ δυνάμενοι τυγχεῖν, ἐπορέγονται, οἱ δὲ καὶ ἑτέρων βλαπτωθέντες, ἀχθονται, καὶ οὕτως ἀμφοτέροις ὃν χρεών τα αἰτίωνται, ὥστε ἐκ τε τούτων μὴ εἰ καιρὸς ἀμύνεσθαι, καὶ πρὸς ἐκ καὶ τῶν ὀπτιθεμένων, οὔτι γε καὶ σοι, δικαίᾳ καὶ τῇ ἡγεμονείᾳ σε μὴ δι' ἰδιωτείαν ὄντα οὐσῇ, δι' εἷς ἐθελοντὴς κακόν τι, μηδέν γε προπαθών, ἐποίησε· τῆς δὲ δὴ ἀρχῆς καὶ τῶν

ἀγαθῶν ὧν ἐν αὐτῇ πάντες ἢ οἱ γε ἐν δυνάμει τινὶ ὄντες, πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων διεφέρειν ὁμολογῶνται. τοῦτο γὰρ ὄντι μὲν ἀδίκων ἀνθρώπων, ἐστὶ δ' ἥκιστα νοῦν ἐχόντων ποιεῖν. οὐ μέντοι γε καὶ τῇ φύσει αὐτῶν καθάπερ τι καὶ δηλοῦσιν, καὶ οὐχ οἷόν τέ ἐστι, τοιαῦτα οὔτε πείθοντα οὔτ' ἀναγκάζοντα, ἐξελεῖν ἔνεστιν. οὐδεὶς γὰρ οὔτε νόμος, οὔτε φόβος κρείττων τῆς φύσης πεφυκότων γίγνεται. τοῦτ' οὖν λογιζόμενος, τάς μὲν τῶν δήμων ἀμαρτίας μὴ διεξέρχομαι, φυλακὴν δὲ ἀκριβῆ καὶ σταυρὸν καὶ τῆς μοναρχίας ποιοῦμαι, ἵνα αὐτοὺ μὴ ἐκ τῶν σφόδρα κολάζῃ τινάς, ἀλλ' ἐκ τῶν σφόδρα φυλάσσειν ἀσφαλὲς ἔχωμεν. ταῦτα οὖν τοῦτα ὁ αὐτοκράτωρ, ἀλλ' οἶδα μὲν ἐγώ, ὦ γύναι, ὅτι οὔτ' ἀνὴρ τῶν μεγάλων ἔξω φθόνου καὶ ὑπερβουλῆς καθέστηκεν, ἥκιστα δὲ αὐταρχία. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἰσόθεοι ἦλθον, εἰ μὴ καὶ πρεσβύτερα καὶ φερωνίδας καὶ φόβους ὑπὲρ πάντας τοὺς ἰδιωτεύοντας εἰχόμην. ἐμὲ δὲ δὴ καὶ αὐτὸ τοῦτο λυπεῖ, ὅτι καὶ ἀναγκαῖον ὄντα αὐτὸν οὔτω γίγνεσθαι, καὶ ἀδύνατον, θεραπείαν τινὰ αὐτῶν ἀρεθθῆναι. ἀλλ' ὅμως γέ τινες τοιοῦτοί εἰσιν οἵοι πάντων ἀδικεῖν ἐθέλειν, εἶπεν ἡ λιουία, ἡμεῖς γε αὐτοῖς φυλακὴν ποιούμεθα. ἔχομεν δὲ καὶ στρατιώτας πολλοὺς, ὧν οἱ μὲν πρὸς τοὺς πολεμίους διατεταγμένοι, οἱ δὲ καὶ πρὸς σὲ ὄντες, φρουροῦσιν ἡμᾶς· καὶ θεραπείαν πολλὴν, ὥστε καὶ οἶκοι καὶ ἔξω ἀσφαλῶς διαζῆν. πολλαχοῦ οὖν ὁ αὐτοκράτωρ, ὅτι μὲν πολλοὶ πολλάκις καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν στρατιωτῶν ἐφθάρησαν, οὐδὲν δέομαι λέγειν· πρὸς γὰρ τοῖς δήμοις καὶ τοῦτ' ἐν ταῖς μοναρχίαις χαλεπώτατόν ἐστιν, ὅτι μὴ μόνον τοῖς πολεμίοις, ὥσπερ οἱ δήμοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς φίλοις φοβούμεθα, καὶ πολύ γε πλείους ὑπὸ τῶν τοιούτων, ἅτε ἐν ἀεὶ καὶ μεθ' ἡμέρας ἐν νυκτωρ, καὶ γυμνοῦμενοι σφίσι καὶ καθεύδοντες, σιτία τε καὶ ποτὰ ὑπ' αὐτῶν προσκομιζόμενα λαμβάνοντες, συγκινούμενων ἐπεβουλεύθησαν, ἢ ὑπὸ τῶν μηδὲν προσηκόντων. ταῦτα γὰρ δῆλα, ἐν μὲν τοῖς μὲν ἐκείνοις ὅτι τοῦτοις ἀντιπάξαι, πρὸς ἃ τοῦτοις αὐτοῖς οὐκ ἔστιν ὅπλα καὶ συμμάχων χρήσασθαι· ὥστε ἡμῖν μὲν ἀφ' ἑαυτῶν, δεινὸν μὲν τὸν ἐρημίαν, δεινὸν δὲ καὶ ὁ πλῆθος, καὶ φοβερὸν μὲν τὸν ἀφυλαξίαν, φοβερώτατος δ' αὐτοῖς τοῖς φύλαξι, καὶ χαλεποὶ μὲν τοῖς ἐχθροῖς, χαλεπώτεροι δὲ τοῖς φίλοις εἶναι. φίλοις γὰρ ἀνάγκη πάντας σφᾶς, κἂν μὴ ὦσι, καλεῖσθαι· εἰ δ' οὖν τίς καὶ χρηστῶν αὐτῶν τύχοι, ἀλλ' οὔτι γε οὕτω πιστεύσειν ἀν σφισιν, ὥστε καθαρᾷ καὶ ἀφυπόπτῳ τῇ ψυχῇ προσομιλεῖν. τοῦτό τε οὖν καὶ ὁ τοῖς δήμοις τοῖς ὑπερβουλεύουσιν ἀναγκαῖον εἶναι ἀμύνεσθαι, πάνδεινόν ἐστι. ὁ γὰρ τοι ἀμαρτάνειν τε καὶ κολάζειν ἀεί τινας ἀναγκάζεσθαι, μεγάλῳ ἀληθῶς τῷ ὄντι κακῷ τοῖς γε ἀγαθοῖς ἀνδράσι φέρει. ἀλλ' ὀρθῶς γε λέγεις, ἀπεκρίνατο ἡ λιουία, καίτοι γνώμην ἄλλην ἔχω, ἀλλ' ὅμως καὶ προσδέξασθαί σου αὐτὴν ἐθελήσω, καὶ μὴ διαμέμνησο ὅτι γυνὴ οὖσα, τολμῶ σοι συμβουλεύσαί τι, οἷ οὐδεὶς ἀλλος ἀνδρῶν πάντων φίλων πράγματος ἔσχεν, καὶ ὅτι καὶ ἴσασιν αὐτό, ἀλλ' ὅτι καὶ θαρσοῦσιν εἰπεῖν. λέγ', ἔφη, σύ γε ὦ αὐτοκράτωρ, ὅ, τι δὴ ποτε τοῦτό ἐστιν. ἡ δ' ὅς, ἡ λιουία, ἔφη, μηδὲν κατοκνήσασα, ἅτε καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἐκ τοῦ ἴσου σοι ἔχουσα, δίκαιον δέ τι παθοῦσα (ὃ μὴ γένοιτο) σῶα πολλὰ μᾶλλον. εἰ γὰρ τοι καὶ τῇ φύσει ἡ ἀνθρωπίνη πάντως τι ἁμαρτάδα ἀνάπειθε, καὶ ἀμήχανόν ἐστιν αὐτὸ πρᾶξαί τι ὁρμᾶν μᾶλλον, ὅτι μὴ ἔχειν· καὶ ἥδη γε καὶ αὐτὰ τὰ δοκοῦντα εἶναι ἀγαθὰ εἶναι), ἵνα μὴ τὰς τῶν πολλῶν κακίας εἴπω, καὶ πάνυ συχνοὺς ἀδικεῖν ἐπαίρει. ἐστὶ γὰρ ὄχλος ἄνομα, καὶ πλῆθος φόρημα, ὑμῖν δὲ δὴ τὸ μέγεθος, καὶ ἐπ' ἀνδρείας ἤρασε, καὶ ἐξουσίας τε ὀλίγοις πολλοὺς ἐξοκέλλειν ποιεῖ, καὶ μηδὲ τὸ ἀγαθὸν

τὸ ἀγαθὸν δυσχρὲς, μήτε τὸ ἀνάρμοστον δῆλον, μήτε τὸ ἔμφρον ἀνοίαν ὄντι ποιῆσαι. ἀδύνατον γάρ. μήτ' αὖ ταῖς πλουσίαις ἀνῶν πλεονεξίαν, ἢ ταῖς φιλοτιμίας ἀπείνοτον μηδέν γε πλημμελοῦντων χρή· ἄδικον γὰρ τό, τε ἀμύνεσθαι, καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ἀνᾶν, καὶ ἀνιᾶσθαι καὶ καταλαμβάνοντάς τινας, καὶ ἀνιᾶσθαι καὶ καταδέχεσθαι ἀνάγκην ὄντι. φέρε μεταδιωκώμεθα, καί τινος αὐτὸ φασόμεθα. καί μοι δοκεῖ πολλῷ πλείω φιλανθρωπία, ἢ τινι ὠμότητι κατορθοῦσθαι. τοὺς μὲν γὰρ συγγνώμονας οὐ μόνον οἱ ξυνόντες ἀπ' αὐτῶν φιλοῦσιν, ὥστε καὶ ἀμείβεσθαι σφᾶς σπουδάζειν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες καὶ ἀγαθοῦνται καὶ σέβονται, ὥστε μὴ ἀτολμεῖν αὐτοῖς ἀδικεῖν. τοὺς δ' ἀπροφυλάκτους ὀργαῖς χρωμένους οὐκ ἐκείνοι ὅτι φοβούμενοι μισοῦσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες δυσχεραίνουσι, καὶ οὐκ αὐτοῦ καὶ ὑπερβουλεύουσιν αὐτοῖς, ἵνα μὴ πρεσβεύωνται. ἢ οὐχ ὁρᾶς ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ τὰς μὲν τομὰς καὶ τὰς καύσεις ἀσυνηθεστάτας ἅπασι πρεσφέρουσιν, ἵνα μὴ ἐξαγριαίνωσιν αὐτῶν τὰ νοσήματα, τοῖς δὲ ἀνωδύνοις καὶ τοῖς ἡπίοις φαρμάκοις τὰ πλείω μεταδιδόασι θεραπεύουσι; μὴ γὰρ ὅτι ἐκεῖνα μᾶλλον σωτήρια, ταῦτα δὲ ὧν ψυχῶν παθήματά ἐστι, διαφέρειν τι νομίσῃς αὐτὰ δηλονότι. πάμπολλα γὰρ ὁμοία ὑπὸ ἀνάγκης τῆς ἀνθρώπων, καὶ ἀμήχανα ἀσώματα ὄντα, ἃ καὶ τοῖς σώμασι συμβαίνει. συστέλλονταί τε γὰρ ὑπὸ φόβου, καὶ ἐξοιδοῦσιν ὑπὸ θυμοῦ, λύπη τέ ἀνας κολούει, καὶ θάρσος οἴκοι, ὥστ' ὀλίγου σφόδρα ὃ πρᾶγμά ἐστιν αὐτῆς εἰ), καὶ διὰ τοῦτο καὶ πλησίον ἀμφὶ αὐτὰ δεῖσθαι. λόγος τε γὰρ ἡπίος τῶν λεχθέντων, πῶς ἂν ἀμείνων ἀνὴρ χαλᾷ, καθάπερ βαρὺς ἕτερος καὶ ὃ ἀνήμερον ὀργίζῃ, καὶ συγγνώμη δοθεῖσα, καὶ τὴν πάνυ θρασυνθῆναι διέχει, καθάπερ ἡ ἡμερότης καὶ τὸν πάνυ πρᾶον χαλεπαίνειν. αἱ μὲν γὰρ βίαιοι πρᾳότητες ἀεὶ πόνους, κἂν δικαίοταται ὦσι, πρόσοχθοί εἰσιν, αἱ δ' ὑπτιάσεις ἡμεροῦσι, καὶ διὰ τοῦτο πειθεῖς ἂν τις ῥᾷον καὶ τὰ δυνάμενα ἐκὼν ἢ βιαθεὶς ὑπομείνῃ, καὶ ὅτω γε φύσει τινὶ ἀναλγησία ἑκάτερον αὐτῆς ἐστιν), ὥστε καὶ τὰ ἀλόγων ζώων τῶν μηδένα νοῦν ἐχόντων, πολλὰ μὲν καὶ τῶν ἰσχυροτάτων καὶ ἀγελαιοτάτων, θαυμάσιά τέ τινα πεπαιδεύεται), καὶ δεδιδαγμένα χρεῶν ἐστιν, πολλὰ δ' ἂν καὶ τῶν δυσπειθεστάτων καὶ ἀθηνεσάτων λυπήμασί τε καὶ φόβοις καὶ ὑπερφυέσι καὶ προσοχθίσεται· καὶ οὐ λέγω τοῦτο ὅτι δεῖ πάντων ἁπλῶς τῶν ἀδικουμένων φείδεσθαι, ἀλλ' ὅτι ὃν μὲν ἐγὼ τίνω καὶ πολυτρόφημονα, καὶ κακόβουλον, καὶ ἀνήκεστον καὶ διαρκεῖ πονηρία σεσωσμένα ὑπὸ κακοπαθείας, ὥσπερ που καὶ τὰ πάνυ μύρια μέρη τῶν σωμάτων· τῶν δὲ δὴ ἀνθρώπων ὅσοι τῇ νεότητι, ἢ ἀμαθίᾳ, ἢ ἀγνοίᾳ, ἢ καὶ ἑτέρᾳ τινὶ σεσυλημένοι εἰσὶ μὲν ἐκόντες, οἱ δὲ καὶ ἄκοντες ἁμαρτάνουσι, καὶ δεῖ τοῖς μὲν λόγοις νουθετεῖν, τοὺς δὲ ἀπειλαῖς σωφρονίζειν, τοὺς δὲ καὶ ἑτέρῳ τινὰ τρόπῳ μετείσας πως μεταχειρίζεσθαι, καθάπερ καὶ ὑπὸ ἐμοῦ γέγονται καὶ τοῖς μὲν μείζοσι, τοῖς δὲ ἥκιστα πάντων κολαστοῖσιν, ὥστε καὶ τὰ κατ' ἐκείνους ἀκινδύνως μετεκάλεσθαι ἔξεστί σοι, τοῖς μὲν φυγῇ, τοῖς δ' ἀζημίᾳ, τοῖς δ' ἐπὶ χρήμασι ζημιοῦσθαι, ἑτέροις ἐς χωρία, ἑτέροις ἐς πόλεις τινὰς καταγνωσθεῖσι· καὶ ἤδη γέ τινες καὶ ὑπὸ τοῦ μὴ τυχεῖν ὧν ἠλπίζον, καὶ ὑπὸ τοῦ διαμαρτεῖν ὧν ἐφίεντο, ἐσωφρονίσθησαν, ἔσθ' ὅτε δ' ἄτιμοι, καὶ φασίς ἐπονείδιστοι, ὅ, τε πρὸς λυπηθῆναι καὶ ὃ πρὸς φοβηθῆναι, συχνοὺς βελτίους ἐποίησε, καίτοι καὶ ἀποθανεῖν ἔλοιτο ἂν τις δι' τε γενναῖος καὶ ἀνδρώδης ὤν, ἢ τοιοῦτόν τι παθεῖν. ἐξ ὧν τούτων ἐκείνοις μὲν ῥᾴων ἡ τιμωρία, ἀλλὰ καὶ χαλεπωτέρα γίγνοιτο ἂν· ἡμῖν δὲ δὴ ὃ μήτε ἄνια ὀπτηρείαν ἔχῃ, καὶ ἀσφαλῶς ζῷῃ ὑπάρξειν, ὡς γε τοῖς μὲν φόνῳ, τοῖς δὲ ὀπτυμίᾳ χρη-

ἀπαραίτητοις ὀργαῖς χρώμενοι

Nota p̄ medicastus noster

μάτων, δήμους δωρίας φόβῳ καὶ μάλα, δήμους δ' εὐμηλείας δόξῃ κτείνῃ δοκεῖν μόν.
Θαῤῥεῖς γὰρ ῥᾳδίως πιστεύῃ, ὅτι τις ἔν τε ἐξουσίᾳ καὶ ἐν δυνάμει τοσαύτῃ ὢν, ἐπὶ τοῦ
ἰδιώτου τινὸς ἀσπλου ὑπιουλεύσειν δυνήσεται. ἀλλ' οἱ μὲν ταῦτα λογοποιοῦσιν,
οἱ δὲ ὅτι ψευδῆ πολλὰ ἀκούομεν, καὶ πολλοῖς μάτην ὡς καὶ ἀληθέσι πεφοβήμεν.
τοὺς γὰρ τοι δεσπόζοντας τε καὶ τοιαῦτα, τοὺς μὲ ἔρρᾳ, τοὺς δ' ὀργῇ,
δήμους δὲ φθόνῳ τῶν ἐρρᾳδῶν αὐτῶν λαβόντας, δήμους πρὸ αὐτῶν ἐκείνων μὴ
λαβόντας, πολλὰ καὶ ψευδῆ σκιωρήσασθαι φασιν, οὐ μόνον ὅτι τι δῆνον ἔπεξελθεῖν
λύνες, ἢ καὶ ποιήσῃν μηχανησάμενοι λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ μὲν ἐφθέγξατο τοιόνδε τι, ὁ δὲ
ἀκούσας ἐσιώπησεν, δήμος ἐλύπησεν, δήμος ἐδάκρυσε. μυεῖα δὲ τοιούτου πάντα εἰπεῖν
ἔχοιμι, ἃ εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀληθῆ εἴη, ἀλλ' οὔτοι γε καὶ πεφοβήκοντά ὅστις οὔτε πολυ-
πραγμονήσασθαι πρὸ βίου τέχνης δύναται, οὔτε σοὶ διαπέλλεσθαι. λαβόντα μὲν
γὰρ τὰ τοιαῦτα εὐθὺ σε βλάψειεν, ἀκουσθέντα δὲ, προεξώφλεν καὶ ἄκυρα, ὅσαπερ
ἥκιστα χρή, δήμῳ τε καὶ ἄρχοντι λύνων συμβαίνῃ. συχνοὺς γοῦν ἐκ τούτου τοὺς μὲν
ἀκρίτους, τοὺς δὲ ἐν ἐσκιωρημένῃ δίκῃ καταγνόσι δικαστηρίου ἀδίκως ἀπόλλυσθαι
πολλοὶ νομίζουσιν. οὔτε γὰρ τὰς μάρτυρείας, οὔτε τὰς βασάνους, οὔτ' ἄλλο ὑπὲρ τοιούτων
ὡς καὶ ἀληθὲς ὂν κατ' αὐτῶν πεφύκασιν. ταῦτα γὰρ οὕτως εἰ καὶ μὴ δικαίως ἔχει
ἀ αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι πάντων γε εἰπεῖν τῶν οὕτω θανατουμένων θρυλλῆται. ἐκ δεῖ σε,
ὦ αὐτοῦσε, μὴ μόνον μηδὲν ἀδικεῖν, ἀλλὰ μηδὲ δοκεῖν. ἰδιώτῃ μὲν γὰρ ἀρκεῖ, μηδὲν
πλημμελεῖν, ἄρχοντι δ' οὐ πεφύκασι μηδὲ δόκησίν τινα αὐτῶ λαμβάνειν. μὴ θεμιτὸν
γὰρ, ἀλλ' οὐ θηλείων ἡγεμονεύσεις, ἐκ μόνος μὲν οὕτως δύνῃ σοι αὐτοὺς ἀληθῶς ποιήσας,
μὲν πάντα χρὴν σφᾶς καὶ ἄλλα πάντων ὁμοίως πείσῃς, ὅτι μήτε ἐκών τινα μήτε ἄκων
ἀδικήσῃς. φοβεῖσθαι μὲν γὰρ τινα μὴ ἀνακαθαίρωσι τὰς δυνάτας, φιλεῖν δὲ, πειθομέ-
νους ὀφείλει· πείθεται δὲ ἐξ ὧν μὲν αὐτός τε ἐν πάσι, καὶ τοῖς ἑτέροις διέρχεται-
μένους ἴδῃ. ὁ δ' ἐναντιοπάσας μὴ δικαίως τινὰ ἀπολωλέναι, καὶ φοβεῖται μὴ ποτέ τι
ὅμοιον πάθῃ, ἐκ μισεῖν ὃν δράσηται αὐτὸ ἀνακαίζεται. τὸ δὲ δὴ μισεῖσθαι ἐναντίον τῶν
ἐχομένων πεφύκασι μηδ' ὁτιοῦν καλῶς ἔχειν, ἀγνοιτελεύτατον ὄντ. καὶ γὰρ οἱ νομί-
ζουσιν οἱ πολλοὶ, τοῖς μὲν δήμοις ἀνάγκαιον εἶναι πάντας τοὺς καὶ ὁτιοῦν ἀδικησάμε-
νους ἀμύνεσθαι, ἵνα μήτε καταφρονῶνται, μήτε ἐκ τούτου πλεονεκτῶνται· τοὺς
δ' ἄρχοντας, τοῖς μὲν ὃ κοινὸν ἀδικοῦσιν ἐπεξιέναι χρεών, τοὺς δ' ἰδίᾳ τι ἐς αὐτοὺς
πλημμελῆ δοκοῦντας φέρειν. μήτε γὰρ ἐκ καταφρονήσεως, μήτ' ἐξ ὑπερορμῆς
ἀδικηθῆναί σφας δυνάμενος, δίκῃ ὃ πολλὰ τὰ πεφυλάσσοντα αὐτοὺς εἰ). ὥστ'
ἔγωγε ταῦτά τε ἀκούσασα, καὶ πρὸς ταῦτα ἀποβλέψασα, κινδυνεύω καὶ πάν-
τελῶς ἀπειπεῖν σοι μηδένα δίκῃ τοιοῦτόν τι ἀποκτεινύναι. αὖτε γὰρ πεφασίαι ὅτι
τε τῇ τῶν ἐχομένων σωτηρίᾳ καθίσανται, ὅπως μηδὲν μήτ' ἐπ' ἀγνῶτι, μήτε
ἐπὶ τῶν ἀγοφύλων βλαπῶσι, οὐ μὰ δι' οὐχ ὅπως ἐπ' αὐτῶν ἐκείνων τι λυ-
πῶνται, ἀπολλύσαι, ἀλλὰ ὃ πάντας, μὲν οἷόν τε ἦ, σώζειν δύνασθαι. παγδοῦν μὲν γὰρ
αὐτοῖς ἐκ νόμοις καὶ διεργασίαις καὶ νουθεσίαις δεῖν, ὅπως σωφρονῶσι, καὶ πρὸς τοῦτο μὴ
δυνηθῶσιν· μὲν δὲ δὴ νοσήσῃ τι, θεραπεύειν τε ζῆτον ἵνα ἀὖτε καὶ ἐπανορθοῦν, ἵνα
μὴ πάντελῶς φθαρῇ. τό, τε γὰρ φέρειν τὰ τῶν πολλῶν ἁμαρτήματα, καὶ πάνυ μεγά-
λης ἐκ φρονήσεως καὶ δυνάμεως ἔργον ὄντ, μὲν τέ τις πάντα ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα κτᾶ
τιν ἀξίαν κολάζῃ, λήσει τοὺς πλείους τῶν μὲν ἀθρόων ἀπολέσας. ὅθεν καὶ ἐξ ὧν ταῦτα
σοι γνώμην

Liuius oratio ad Augustum

σοι γνώμην δίδωμι, θανάτῳ μὲν μηδὲν ἔτι πλέον δράσαι σωφρονίζειν. τί γὰρ μὲν ἀδι-
κήσαι ἐς νῆσον κατακλεισθείς, ἢ καὶ ἐν ἀγρῷ, πολλά τε ἴσως, οὐχ ὅπως μέν πλήθους
οἰκετῶν ἢ χρημάτων, ἀλλὰ καὶ μετ' ὀλίγων ὤν, μέν γε καὶ τούτου δεήσῃ. εἰ μὲν γὰρ
ἐπιεῖς που ἐν ταῖς οἱ πολέμιοι ἦσαν, ἢ καὶ τῆς θαλάσσης ταύτης ἀγώτερόν τι ἴεν, ὥστε
τινα αὐτῶν ἀφανίσαι τοὺς ἐκείνους, κακόν τι ἡμᾶς ἐργάσασθαι, πολλά τε ἴσως
ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐχυρά, καὶ τείχη ὅπλα ἔθευσαν ὑπῆρχον, ὥστε ἴσως καταλαβόντα αὐ-
τοὺς, φοβερὸν ἡμῖν γενέσθαι, ἕτερος μὲν ἴσως λόγος· ἀσπλων δὲ δὴ πάντων τῶν ταύτῃ
ἐκ ἀτειχίστων ὡς πρὸς πόλεμον ὄντων, καὶ τῶν πολεμίων παμπληθὲς ἀπ' αὐτῶν
ἀφεστηκότων (πολλὴ μὲν γὰρ θάλασσα, πολλὴ δὲ καὶ γῆ ἐκ ὀρη, καὶ ποταμοὺς δυσδια-
βάτους ἔχουσα δρᾳ μέσου ῥέει) ἵ μὲν ἂν τις φοβηθείη τ' δεινα, ἢ τ' δεινα, γυμνοὺς, ἰδιω-
τεύοντας, ὀπλῶν που ἐν μέσῃ τῇ σῇ ἀρχῇ ὄντας, καὶ ἐν τοῖς τῶν σῶν ὅπλων κατακε-
κλεισμένους; ἐγὼ μὲν γὰρ οὔτ' ἂν ἐνθυμηθείην τινα τοιοῦτον, οὐδ' ἂν καὶ τὰ μάλιστα μα-
νείη τις, δυνατόν γέ τι προσδοκῆσαι νομίζω. πείραν δ' ἴσως ἀπ' αὐτῶν τούτων ἀρξά-
μενοι ποιησώμεθα. τάχα γὰρ ἂν καὶ αὐτοὶ μεταβάλοιντο, καὶ τοὺς ἀγοὺς ἀμείνους ποιή-
σαιεν. καὶ γὰρ ὁρᾷς ὅτι καὶ ὁ κορνήλιος καὶ βάλβος καὶ ὀνομαστὸς ὅστις δεῖ δέ που καὶ τοῦ-
τα μὲν ἀσφαλῶς ἐκλογίζεσθαι. οὐ πάντα τοι τὸ ξίφος ἀφανίζει) (μεγα γὰρ μὲν
ἴσως ἀγαθὸν, εἰ σωφρονίζειν τέ τινας καὶ πείθειν, ἢ καὶ καταναγκάζειν φιλεῖν τινα ἀληθῶς
ἐδυνάτο) ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμά τινος φθείρειν δύναται, ἃς δὲ δὴ τῶν ἀγῶν ψυχὰς ἀγωτέω-
σειεν. οὐ γὰρ ἐξ ὧν μὲν ἕτερόν τι μορφώσει, πεφυκέναι ἕτερόν τινα, ἀλλ' ἐξ ὧν μὲν αὐτοὶ
φοβηθῶσιν, ἐχθίους γίγνονται. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχει. οἱ δὲ δὴ συγγνώμης τινὸς
τυχόντες, καὶ μετανοοῦσιν, αἰσχυνόμενοι αὖθις τι τοὺς εὐεργέτας ἀδικῆσαι, καὶ πολλὰ
αὖθις αὖ ὑπουργοῦσιν, ζηλοῦντες πλείω ἀγαθοποιεῖσθαι. ὑφ' οὗ γὰρ μὲν τις ἀδικη-
θέντος ἴσως, ἧσσον δ' ἂν πάθοντα, σαθὲν ὅ, τι σὺν εὐεργετήσῃ ἑαυτὸν ἡγεῖται. πει-
σθητι οὖν μοι φίλτατε καὶ μεταβαλοῦ. ὅτω μὲ γὰρ καὶ ταῖλλα τὰ δυσχερῆ πάντα εὐά-
κη πεποιηκέναι δόξεις. οὐ γὰρ ὅστ πολὺ τηλικαύτῃ τινὶ ἐκ δημοκρατίας πρὸς
μοναρχίαν ἀγοντα, δύναμιν μεταξῆσαι· μὲν δ' ὅτι τοῖς αὖθις ὀπιμόνης, καὶ ἐκεῖνα
γνώμη δεδρακέναι νομισθήσῃ. ταῦτα τῆς λουΐας εἰπούσης, ὁ αὐγουστος ἐπείσθη τε
αὐτῇ, καὶ ἀφῆκε μὲν πάντας τοὺς ὑπαιτίους, λόγοις τισὶ νουθετήσας, ὃν δὲ δὴ κρηπλιον
καὶ ὕπατον ἀπέδειξε, καὶ τούτου καὶ ἐκείνου καὶ τοὺς λοιποὺς μὲν ἀδελφοὺς οὕτως ἐκείσ-
σατο, ὥστε μηδένα ἔτ' αὐτῷ τῶν ἀγῶν μήτ' ὄντως ὑπιουλεῦσαι, μήτε δόξαι. ἡ
γὰρ δὴ λουΐα αἰτιωτάτη τῆς σωτηρίας τῷ κορνηλίῳ ἐγνώσθη, ἤμελλεν αὐτὴ τιμὼ αἰ-
τίαν τοῦ θανάτου τῷ αὐγούστου λήψεσθαι. πότε δ' ὕστερον τε τὸ κορνηλίου καὶ ὅτι
οὐδενὸς μεσαλοῦ ὑπάτων σήμοί τε ἐξαίσιοι σεμνέβησαν, καὶ ὁ ὄβεσις τιμὼ τε
γέφυραν κατέσυρε, καὶ πλωτὸν τιμὼ πόλιν ὅστ ἑπτὰ ἡμέρας ἐποίησε, τῷ τε ἡλίου
τι σκληπὲς ἐλύετο, καὶ λιμὸς σεμνέβη. καὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ ἔτει ὁ, τε ἀγρίππας
ἐς ἐφέσους, μηδενὸς τ' αὐτῶν τοῖς ἀδελφοῖς τυχών, ἐσεχράφη, καὶ ἐς ἱπποδρο-
μίας χωρὶς μὲν οἱ βουλευταί, χωρὶς δὲ οἱ ἱππεῖς ἀπὸ τοῦ λοιποῦ πλήθους εἶδον, ὁ καὶ
νεῖν γίγνεται. ἐπειδή τε οὐ ῥᾳδίως οἱ πάνυ ἐνθάδε ἐς τιμὼ τῆς ἑστίας
ἱερατείαν ἐπεδίδοσθε, ἐνομοθετήθη καὶ ἐξ ἀπελευθέρων γενομένους ἱερᾶσθαι.
καὶ ὁ μὲν κλῆρος αὐτῶν, ἐπεὶ πλείονες ἠμφισβήτησθε, ἐν τῷ σωσθρίῳ πρὸ ὀίτων
τῶν πατέρων σφῶν ἐλήγετο, οὐ μέντοι καὶ τοιαύτη τις ἀπεδείχθη· χαλεπῶς δὲ δὴ
τῶν γραπτῶν πρὸς τιμὼ τῶν ἀθλων σμικρότητα ἀφ' ὧν τοῖς πολέμοις τοὺς τότε

Cornelius

Cornelius. Cn. Vale. Messalla Coss

Signa

Praephebos ad cryptam est

γνώμην δεδρακέναι. adrode

Vrbs nauigabilis ad .7. dies

Britannia superior

Nomina exercituum Romanorum

συνεσηκότας οὐχ ἧκιστα ἐχόντων, καὶ μηδενὸς ἔξω τῶν τεταγμένων τῆς στρατείας σφίσι χρόνου ὅπλα λαβόντος, ἐψηφίσθη, τοῖς μὲν ἐν τῷ δορυφορικῷ πεντακισχιλίας δραχμὰς, ἐπειδὴ ἐκκαίδεκα ἔτη, τοῖς δὲ ἑτέροις πεντακισχιλίας, ἐπειδὴ εἴκοσι στρατεύσωνται, δίδοσθαι. τεῖα δὲ ἦν τότε τὰ εἴκοσι στρατόπεδα, ἢ ὡς γε ἕτεροί φασιν, πέντε καὶ εἴκοσι πολιτικὰ ἐτέθειτο. νυνὶ μὲν γὰρ συνεκκαίδεκα ἐξ αὐτῶν μόνα διαμένει, τό, τε δεύτερον τὸ αὐγούστειον, ὃ ἐν Βρεττανίᾳ τῇ ἄνω μάλιστα, καὶ τὰ τεῖα τὰ πρίτα, τό, τε ἐν Φοινίκῃ ὃ γαλατικὸν, καὶ ὃ ἐν Ἀραβίᾳ ὃ κυρηναϊκὸν, τό, τε ἐν νουμιδίᾳ ὃ αὐγούστειον, τέταρτον σκυθικὸν ἐν συρίᾳ, πέμπτον μακεδονικὸν ἐν δακίᾳ, ἕκτα δύο, ὧν ὃ μὲν ἐν Βρεττανίᾳ τῇ κάτω ὃ τῶν νικητόρων, ὃ δὲ ἐν ἰουδαίᾳ ὃ σιδηρεῖον τέτακται. καὶ οἱ ἕβδομοι οἱ ἐν τῇ μυσίᾳ τῇ ἄνω, οἵ τε μάλιστα κλαυδίοι ὀνομάζονται. οἱ δὲ ὄγδοοι αὐγούστειοι ἐν τῇ γερμανίᾳ τῇ ἄνω ὄντες, καὶ οἱ δεκάτεροι, οἵ τε τῇ ἐν πannονίᾳ τῇ ἄνω οἱ δίδυμοι, καὶ οἱ ἐν ἰουδαίᾳ, τό, τε ἑνδέκατον ὃ ἐν μυσίᾳ τῇ κάτω ὃ κλαυδίειον. οὕτω γὰρ καὶ δύο στρατόπεδα ἀπὸ τοῦ κλαυδίου ἐπεκλήθη, ὅτι αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ καμίλλου ἐπολεμησάσῃ μὴ δύτε πολέμησε. καὶ ὃ δωδέκατον ὃ ἐν καππαδοκίᾳ ὃ χερανοφόρον, τότε τρίτον καὶ δέκατον, ὃ ἐν δακίᾳ ὃ δίδυμον, καὶ ὃ τέταρτον καὶ δέκατον ὃ ἐν τῇ πannονίᾳ τῇ ἄνω ὃ δίδυμον, τό, τε πεντεκαιδέκατον ὃ ἀπολλώνιον ὃ ἐν καππαδοκίᾳ. καὶ οἱ εἰκοστοὶ οἱ καὶ οὐαλέριοι καὶ νικήτορες ὠνομασμένοι, καὶ ἐν βρεττανίᾳ τῇ ἄνω ὄντες, οὓς τινας αὖθις ἐμοὶ δοκεῖν, μὴ τῶν τιμίων τε τῶν εἰκοστῶν ἐπωνυμίαν ἐχόντων, καὶ τῇ γερμανίᾳ τῇ ἄνω χαμαιζόντων, εἰ καὶ τὰ μάλιστα μήτε ὑφ' ἁπάντων οὐδαμοῦ ἐπεκλήθησαν, μήτε νυνὶ ἔτι τῇ τοιαυτείᾳ ταύτῃ χρῶνται, ὅμως λαβόντες ἐτήρησε, ταῦτ' ἐκ τῶν αὐγουσταίων στρατοπέδων σώζεται. τὰ γὰρ δήλοιπα, τὰ μὲν πάντελῶς διελύθη, τὰ δὲ καὶ ἑτέρωθι ἵδρυται· τό τε αὖτις ἐκεῖνον καὶ τὸν ἀπὸ γερμανικῶν αὐτοκρατόρων ἀνεμίχθη, ἀφ' οὗπερ καὶ δίδυμα ὠνομασμένα νενόμισται. ὅπερ δὲ ἅπαξ ἐς ὃν τοιοῦτον τῶν στρατοπέδων λόγον τοιοῦτον ἐξέβην, καὶ τἄλλα τὰ νῦν ὄντα ὡς που τοιαῦτα τῶν μὴ ταῦτα αὐταρχησάντων κατιλέξω, φέσω, ἵν' ἐκ τοιούτου πάντα γεγραμμένα ῥᾳδίως τὰ βουλόμενα αὐτῶν μαθεῖν διδάσκῃ. ὅ, τε γὰρ νέρων ὃ τοῦτον τὸν ἰταλικὸν ὀνομαζόμενον καὶ ἐν τῇ κάτω μυσίᾳ χαμαίζον, καὶ ὁ γάλβας τό, τε τοῦτον ὃ ὀπτικούειον ὃ ἐν τῇ πannονίᾳ τῇ κάτω, καὶ ὃ ἑβδομον ὃ ἐν ἰσπανίᾳ σιωέταξαν. οὐεσπασιανὸς δέ, τε δεύτερον ὃ ὀπτικούειον τὸ ἐν πannονίᾳ τῇ κάτω, καὶ τὸ τέταρτον τὸ φλαουίειον ὃ ἐν συρίᾳ. δομιτιανὸς ὃ τοῦτον ὃ ἀθηναϊκὸν ὃ ἐν γερμανίᾳ τῇ κάτω. τραϊανὸς ὃ δεύτερον ὃ αὐγούστειον, καὶ τὸ τελαιτῶον ὃ γερμανικὸν, ἃ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπωνόμασεν ἀδριανὸς ὁ μέγας. ὃ δὲ δεύτερον ὃ ἐν νωρικῷ, καὶ ὃ τρίτον τὸ ἐν ῥαιτίᾳ, ἃ καὶ ἰταλικὰ κεκλήπται. σουῆρος τὰ πρῶτα, τό, τε τοῦτον καὶ ὃ τρίτον ὃ ἐν μεσοποταμίᾳ, καὶ τὸ δεύτερον μέσου ὃ δεύτερον ὃ ἐν τῇ ἰταλίᾳ. νυνὶ μὲν δὴ τοσαῦτα τρίχα τῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τραβουλμῶν ἔξω τῶν τε ἀσιακοῦ καὶ τοῦ δορυφορικοῦ ὄντ. τότε δὲ ὅπου τοῦ αὐγούστου ταῦτα τε εἴτ' οὖν τεῖα, εἴτε πέντε καὶ εἴκοσιν ὄντα, ἐξέφετο, καὶ συμμαχικὰ καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ ναυτῶν ὁσαδήποτε ἦν. οὐ γὰρ ἔχω ὃ ἀκριβὲς εἰπεῖν· οἵ τε σωματοφύλακες μύριοι ὄντες, καὶ δεκαχίλιαι τεταγμένοι, καὶ οἱ τῆς πόλεως φρουροὶ ἑξακισχίλιοί τε ὄντες, καὶ τεθραχῆ νενεμημένοι, ξένοι τε ἱππεῖς ὁπλῖται ἐκλεκτοί, οἷς ὃ τῶν βαταύων ἀπὸ τῆς βαταύας τῆς ἐν τῷ ῥήνῳ νήσου ὄνομα, ὅτι δὴ κρίτιστοι

Nero Galba Vespasian) Domitian) Traian) M. Antonin) Seuer)

Batauia insula Rhen

κρίτιστοι ἱππευταὶ εἰσὶ, κεῖται. οὐ μέντοι ἀριθμὸν αὐτῶν ἀκριβῆ, ὥσπερ οὐδὲ τῶν δυνακλητῶν, εἰπεῖν δυνάμην. καὶ γὰρ οὗτοις ἤρξατο μὲν νομίζειν ἀφ' οὗ τοῖς συστρατευσαμένοις ὁ πατὴρ τοῖς τὰ ὅπλα αὖθις ὅτι ὃν μυρίων ἀνεκάλεσεν, ἐτήρησε δὲ, καὶ εἰσὶ καὶ νῦν σύστημα ἴδιον ῥάβδους φέροντες, ὥσπερ οἱ ἑκατόνταρχοι. δι' οὓς ταῦτα ἄπορόν τι πραγμάτων, γνώμην ἐς τὸ βουλεῦον ἐσήνεγκε, πόσον τινὰ διαρκῆ καὶ ἀέναον ἀποδειχθῆναι, ὅπως μηδενὸς ἔξωθεν μηδὲν λυπουμένου, ἀφθόνως ἐκ τῶν τεταγμένων καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ τὰ γένη λαμβάνωσι. καὶ ὁ μὲν ἐζητεῖτο, ἐπειδή τε μηδεὶς ἀπορανομῆσαι ἐκὼν ἤθελεν, ὠλίγα καθωσθῆναι ἔκ τε τῶν τεταμιευκότων καὶ ἐκ τῶν δεδημοκρατηκότων κληρῶ τινες αὐτῷ ποιῆσαι· καὶ τοῦτο καὶ μήποτε πολλάκις ἐγένετο. μὴ δὲ τοῦτα ὅπως τε ἀμμωνίου λεπίδου, καὶ ὅπως λουκίου ἀρρουντίου ὑπάτων, ἐπεὶ μηδεὶς πόρος χρέσκων τισὶν ἐδεήκετο, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλοὶ ὅτι καὶ ἐζητεῖτο, ἐβαρύνοντο, ἐσήνεγκεν ὁ αὐγουστος χρήματα καὶ ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ καὶ ἐκ τοῦ τιβερείου ἐς τὸ ταμεῖον, ὃ καὶ στρατιωτικὸν ἐπωνόμασε. καὶ τισι τῶν ἐστρατηγηκότων τοῖς λαχοῦσιν ὅτι τεῖα ἔτη διοικεῖν προσέταξε, ῥαβδούχοις τε δυὰ δύο καὶ τῇ δίκῃ ὑπηρεσίᾳ τῇ προσηκούσῃ χορηγοῦσι· καὶ τοῦτο καὶ ὅτι πλείω ἔτη κατ' ἀμφοδὸν ἐλύετο. νυνὶ γὰρ αἱροῦνται προσὸς ἀεὶ αὐθεκάστους, καὶ χωρὶς ῥαβδούχων προτιάσιν. αὐτός τε οὖν συνεσηνέγκε τινα, καὶ τοῦτο κατ' ἔτος προσέφερε, καὶ τῶν βασιλέων δήμων τέ τινων ἐπαγγελίας ἐδέξατο. τῶν δὲ καὶ ἰδιωτῶν, καθάπερ συχνοὶ ἐθέλουσι, ὡς γε ἔλεγον, ὅτι δίδοντων, οὐδὲν ἔλαβεν. ὡς δ' οὖν τοῦτ' ἐλάχιστα τοῖς ὁ πλῆθος τῶν ἀναλισκομένων ἐς, καὶ ἀθανάτου τινὸς δυνάμεως ἐδεῖτο, προσέταξε τοῖς βιβλιοταμίαις ζητῆσαι πόρους ἰδίᾳ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστον, καὶ τούτους ἐς βιβλία γράψαντας, δοῦναί οἱ διασκέψασθαι, οὐχ ὅτι σὺν ἐπενοῦ τινα, ἀλλ' ὅπως ὅτι μάλιστα αὖθις πεῖσῃ ὃν ἐβούλετο ἐλέσθαι· ἀμελεῖ δήμων δήμα ἐσηγησαμένων, σκεῖνον μὲν οὐδένα ἐδοκίμασε, τιμὴ δ' εἰκῆ τῶν τε κλήρων καὶ τῶν δωρεῶν, ἃς δὴ οἱ τελθυτῶντές τισι, πλείω τῶν πάνυ συχνῶν, ἢ καὶ πεντῶν, καταλείπωσι, κατεχήσατο, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ κάσσιος ἐπομνήμασι ὁ τέλος τοῦτο γεγραμμένον εὑρών. ἐσῆκτο μὲν γὰρ καὶ πρότερόν ποτε, καταλυθὲν δὲ μετ' ὀλίγα, αὖθις ὕστερον ἐπεφύητο. τὰ μὲν οὖν πρόσοδος οὕτως ἐπηύξησε, τὰ δ' ἀναλώματα ἀμφὶ τεσσαράκοντα ἀνδρῶν ὑπατευκότων, οἷς ὁ κλῆρος ἀπέφηνε, τὰ μὲν συνέσχε, τὰ δὲ καὶ πανταπασι διέφυγε. ταῦτά τε οὖν τοῖς ῥωμαίοις ἤρτηται, καὶ πρόσεστι καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς, ὥστ' ἐπ' αὐτοῦ τοῖς τε μονομαχοῦσι, καὶ τὰ ἀνδραποδώδη τὰ ὤνια ἐπὶ πεντήκοντα καὶ ἑξακοσίοις σησίοις ἐξωνήθη, ἔκ τε τῆς θεραπείας καὶ τὸν αὔγουστον καὶ τοῖς δήμοις ὃ πλοῦτον ἀποπέμψασθαι, καὶ δικῆν ἀνομαίαν ἡμέαν, ἐκ δημείων τε τοῖς βουλευταῖς ἔνθα αὖ ἐθελήσωσιν ὁπτίβαπτναι, καὶ ὅπως γ' ἀν μηδὲν ἐκ τούτου τὰ δόγματα ἐμποδίζηται, κύρια πάντα τὰ γιγνωσκόμενα ἐπὶ τοῦ ἀεὶ πρώτου εἴη) ἐκελεύσθη, καὶ προσέτι καὶ ὕδατος ὑπαλθυκότος ὅτι τε τοῦ σίτου καὶ ὅτι ὕδατος κατέχησαν, ὥστε ἀκτὼν ἑκάστῳ πιεζόμενον εἶναι. ἐπέδωκε μὲν γὰρ καὶ πρότερον ἐοικὼς ὁ αὔγουστος τοῖς σιτοδοτουμένοις τοσοῦτον ἕτερον, ὅσον ἀεὶ ἐλάμβανον· ὡς δ' ὕστερον ἐκεῖνο σφίσιν ἐξήρκεσεν, οὐδὲ ἐς τὰ ἑαυτοῦ ἠμέλησε ἐσιτηθῆναι δημοσίᾳ αὐτοῖς εἴασεν. ἐπειδή τε ἐν ᾧ χρόνῳ τούτῳ πολλὰ τῆς πόλεως πυρὶ διεφθάρη, πολλοὶ δὲ ἐξελθόντες ἐπλαχῆ τοῖς

Acmylius Lepidus) Cott. L. Arruntius)

Asturia

Λιγύων ἀποχαί

lzlz.i.

ἀποχαί

τὰς ὑπηκουείας αὐτῆς κατελέξατο, ἃ ἔχοντα ἱππέα αὐτοῖς προσέταξεν, ὡς καὶ δι' ὅλου σφᾶς διαλύσων, οὐ μὴν τοι καὶ ἐποίησε τοῦτο. καίτοι μαθὼν γὰρ ἐκ τῆς πείρας καὶ χρησιμωτάτῳ καὶ δυναστοτάτῳ τινὶ πρὸς αὐτῶν βοηθήσαντι οὐσῃ, ἐτήρησεν αὐτούς· καὶ εἰσὶ καὶ νῦν οἱ νυκτοφύλακες οὗτοι ἴδιόν τινα τόπον ἔχοντες ἐκ τοῦ ἀπελθόντος ἡγεμόνος ἔτι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν φρουρούμενοι, καὶ τείχη τε ἐν τῇ πόλει ἔχοισι, καὶ μισθὸν ἐκ τοῦ δημοσίου φέρουσιν. ὁ δὴ οὖν ὅμιλος, οἷα καὶ ἀπὸ τε τοῦ λιμοῦ καὶ ἀπὸ τῶν τέλους ἕνεκα νόσων ἀπολωλότι κεκακωμένος, ἠθροίσθη, καὶ πολλὰ μὲν καὶ φοβερῶς νεωτερῶν ἐπενόησε διελθεῖν, πλείω δὲ ἢ βιβλία νύκτωρ ἐξελίξεσθαι, καὶ τοῦτ' ἤδεσαν μὲν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τοῦ πλοίου τινὸς ῥοῦφον γίγνεσθαι, ὑπεπτόησαν δὲ ἐς ἀνθρώπους. ὁ μὲν γὰρ ῥοῦφος οὔτε ἐνθυμηθῆναί τι αὐτῶν, οὔτε πρᾶξαι ἐδυνάστευσε· ἕτεροι δὲ ὃν ἐκείνου ὀνόματι καταγεγράφθαι, καὶ μισεῖν ὑπῆρξαντο, καὶ ἀφ' οὗ ζήτησίς τε αὐτῶν ἐνηφίσθη, καὶ μήνυσα προσετέθη, μειούσης τε ἐλήγοντο, καὶ ἡ πόλις καὶ ἐκ τούτων ἐπαρῴθητο, μέχρι οὗ ἥ τε σιτοδεία ἐπαύσατο, καὶ μονομαχίας ἀγῶνες ὑπὲρ τοῦ δρούσου πρὸς τε τὸ ἡρμαικοῦ τοῦ κήλητος καὶ πρὸς Ἡβέριον κλαυδίου νέρωνος τῶν ὑέων αὐτοῦ ἐγένοντο. τοῦτο τε γὰρ αὐτοῖς ὑπὲρ τῇ τοῦ δρούσου μνήμῃ προεμηνήσατο, καὶ ὅτι ὃ δισχυρόφρον ὁ Ἡβέριος καθιερώσας, οὐ ἐαυτῷ μόνον ὄνομα αὐτοῦ, κλαυδιανὸν ἑαυτὸν μετὰ τοῦ κλαυδίου, ἀφ' οὗ καὶ ἐς ὃ τοῦ αὐτοκράτορος γένος ἐκποίησιν, ὀνομάσας, ἀλλὰ καὶ ὃ ἐκείνου ἐπέζευξε. ταῦτα γὰρ τῶν πολεμίων ἅμα διώκει, καὶ ἐς τὴν πόλιν, ὁπότε προσφοιτῶεν, σπουδαίως ἐπεφοίτα, ὃ μὲν τι καὶ πραγμάτων ἕνεκα, ὃ δὲ δὴ πλεῖστον φοβούμενος μὴ ὁ αὐτοκράτωρ δήμου τινὰ προσλάβῃ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ προσποιήσῃ. ταῦτά τε οὖν ἐπὶ ἔτει τούτῳ ἐγένετο, καὶ ὅπως ὁ τῆς ἀγελαίας ἄρχων μέσης που τῆς ἡγεμονείας ἀπέθανε, ἐφ' ᾧ τε ταμιεία καὶ τῷ πρέσβει αὐτοῦ, ὃν προσεβιβάσθη τὴν, ὡς γάρ εἶπον, καλοῦμεν, ἐφ' ᾧ μὲν τὰ ἐντὸς τοῦ ἰαδρησοῦ, ἐφ' ᾧ δὲ τὰ λοιπὰ διοικῆσαι προστάξαι. ὅ, τε ἡρῴδης ὁ παλαιστινὸς αἰτίαν τινὰ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν λαβών, ὡς μὲν τοῖς ὀπτῆρσι δωρεᾶσθαι, καὶ ὃ μέρος τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐδημοσιώθη. καὶ τοῖς αὐτοῖς τούτοις χρόνοις ἐς πόλεμοι πολλοὶ ἐγένοντο. ἐν γὰρ λησταὶ συχνὰ κατέσχον, ὥστε τὴν Φρυγῶν μήτ' ἄρχοντα βουλευτικὸν ἔτεσί τισι σχεῖν, ἀλλὰ στρατιῶται τε ἐς στρατιάρχας ὑπατεύσιν ὑπερβαπῆναι. ἐς πόλεις δὲ ὅλην ὁλίγας συνεστέλλοντο, ὥστε καὶ ὅτι δύο ἔτη τοῖς αὐτοῖς ἐν τοῖς τῶν δήμου ἔθνεσι καὶ αἱρετοὺς τε ἀντὶ τῶν κληρωτῶν ἄρξαι. τὰ γὰρ τῶν Κιλίκων καὶ δῆλως ὅτι πλείω χρόνον ἐν τοῖς αὐτοῖς προσεπάτητο, οὐ μὴν τοι καὶ τοῖς πρώτοις αὐτῶν ἀκριβῶς ἐπεξήξω. πολλά τε γὰρ ὡς ἐκείνοις καὶ οὐκ ἀξιόλογα σὺν ὕβρει ἔπραξε, καὶ οὐδένα λεπτολογηθέντα ὠφελήσομαι. τὰ γε μὴν μνήμης τινὸς ἄξια κεφαλαιώσας, πλὴν ἓν μείζονος, ἐρῶ. ἴσως γὰρ καὶ οὐκ ἀληθείας ἀξιόμνημα, καὶ ἐς πολέμου δόξαν τοῖς ἀνθρώποις ἐνέβαλε. τὸν γὰρ Ἰόβαν τὸν τῆς Μαυρουσίας βασιλέα, ὃν ἐκ τῆς Ἰταλίας ὁ Καῖσαρ ἐς τὴν Ἀφρικὴν ἐπὶ τὸν Κάτωνα καὶ τὸν Σκιπίωνα διαβὰς ἐνίκησε, καὶ ὃν ὕστερον ἐν τῷ θριάμβῳ ἐπόμπευσε, καὶ ὃν τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν ἀπολαβεῖν ἐκέλευσε, τοῦτον ὁ Γάιος ἐκ τῆς Μαυρουσίας ἐκβαλεῖν ἐπεχείρησε. καὶ ἐκβαλὼν ἂν, εἰ μὴ ἐκεῖνος ἐκ τῆς Ἰβηρίας ἐπεβεβοήθει. ἐπεβεβοήθει δὲ ὁ Γναῖος ὁ πομπήιος, ὁ τοῦ μεγάλου πομπηίου παῖς, ὃν ὁ Καῖσαρ ἐν τῇ Ἰβηρίᾳ ἐνίκησε. καὶ ἐκεῖνος μὲν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐσβαλὼν, ἔκ τε τῆς χελιδονοστασίας ἀνέστρεψε, καὶ ὃν μεσαλῖνον προσπέμψας, αὐτὸς ὃ πλείονι τῷ στρατοῦ ἐφείπετο. ἀλλὰ θᾶσσον ἢ τῆς προσόδου αὐτῶν ὁ Γάιτων, ἀπήντησε τῷ μεσαλίνῳ, καίπερ μηδέπω καλῶς ἔχων, καὶ ὑπερκρατέστερος αὐτοῦ ἐν προπαρασκευῇ γενόμενος, ἔπειτα ἐξ ἐνέδρας ἐνίκησεν, καὶ τοῦτον μὲν τὸν Βάτωνα ὃν Βρεττίοις ἦλθε, καὶ χιλιοστάρχους αὐτοῦ ὃν πόλεμον, ὅσους τινὰς ἀμμαὶ κατέλαβε. καὶ ταῦτα μὲν τοῖς μὴ τῷ ῥωμαίων ξυμμαχοῦσι δ' ἀφικὸς προπεμφθέντος ἐπ' αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, βραχείᾳ τινὶ μάχῃ ἐπῆλθησαν, πρὸς δ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσχυρὰς δυνάμεις ἀντέχον, καὶ μεταξὺ τὰ τοῦ στρατηγοῦ ἐς τὴν μυσίαν διῆλθε τοῖς δακοῖς, καὶ διὰ τοῖς σαυρομάταις πορθοῦσας αὐτοῖς, ἀπάραντος, ἐκ τῶν Ἡβερίου τῶν τε μεσαλίνου ἐν σῦσκίᾳ ἐξηρτισμένων, τοῖς τε συμμαχίδα σφῶν ἐπέδραμον, καὶ συχνοὺς προσαπέκτεινον· καὶ ἐς μὲν χεῖρας, καθάπερ ἐν τοῖς Ἡβερίου πλησιάσαντός σφισιν, οὐκ ἦλθον αὐτῷ, δήλοσε δ' ἐκ δήλοσε μεθισάμενοι, πολλὰ ἐπόρθησαν. τῆς τε γὰρ χώρας ἐμπείρως ἐχόντες, καὶ κούφως ἐσκευασμένοι, ῥᾳδίως ὅπη ποτὲ ἐβούλοντο ἐχώρουν, καὶ ἐπειδή γε ὁ χάμων ἐνέπεσε, πολὺ πλείω ἐκακούργησαν. καὶ γὰρ καὶ ἐς τὴν μακεδονίαν αὖθις ἐνέβαλον. καὶ τούτοις μὲν ὅ, τε ῥυμητάλκης καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ῥασκύπορις μάχῃ κατέλαβον. οἱ δὲ δὴ δῆμοι τῇ μὲν χώρᾳ σφῶν πορθουμένῃ μὴ τοῦτο ὅτι τε κεκιλλίου μετέλλου καὶ ὅτι λικιννίου σιλανοῦ ὑπάτων

προσεχώρησεν, οὐ μὴν τοι καὶ ἀξιομνημόνευτόν τι πότε τε ἐπροσφάνη. καίτοι καὶ αὐτοκράτορες μὴ ὅτι δ' αὐγούστου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἡβερίου ἐπ' αὐτοῖς κληθέντος, καὶ ἡμαῖς ὑπατικίοις γαΐου σεντίου δ' τ' ἡρμαπίας ἄρχοντος λαβόντος, ὅπῃ μὴ μόνον ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ δεύτερον φοβηθέντες αὐτοῖς, ἐπείσθησαν. αἰτία δὲ τοῦ καταφρονῆσαι σφίσι δι' ὅλου αὐτοῖς τὸ εἰρωνικὸν δοθῆναι, ἵνα τε τῶν δαλματῶν καὶ τὰ τῶν πάννονίων μειζόνως τε ἀναπαύσωνται, καὶ ἐξείας ὑπηρεσίας δεηθέντα, ἐλάβετο. ταῖς γὰρ εἰσφοραῖς τὸ χρημα οἱ δαλμάται βαρυπόλεμοι, τὸν μὲν ἔμπροσθεν χρόνον καὶ ἀκοντες ἠσύχαζον, ὡς δ' ὁ, τε Ἡβέριος ὑπὸ τοῖς κελτοῖς ὃ δεύτερον ἐστράτευσε, καὶ οὐδενὸς μεσαλίνος ὁ τότε καὶ τῆς δαλματίας καὶ τῆς παννονίας ἄρχων, αὐτὸς ἐπ' ἐκείνῳ ἐσάλπισε, καὶ ὃ πολὺ δ' στρατοῦ σπουδῇ ἀγαγε, καὶ ἵνα καὶ σφῆς δυνάμιν πέμψαι κελεύσθειεν, σπουδῇ τε ὑπὸ τούτῳ, καὶ τὴν ἡλικίαν σφῶν ἀθροῦσθαι εἶδον, οὐκέτι διεμέλησαν, ἀλλ' ἀναγόντος αὐτοὺς ὁτιμήλιος βάτωνος δυσπειθοῦς, ὃ μὲν πρῶτον ὀλίγοι τινὲς ἀνεωτέρισαν, καὶ τοὺς ῥωμαίους ἐπελθόντας σφίσιν ἔσφηλαν, ἔπειτα δὲ ἐκ τούτου καὶ οἱ δῆλοι προσαπέστησαν, καὶ μεταπεσόντα καὶ βρεττοὶ παννονικὸν ἔθνος βάτωνα καὶ αὐτοὶ ἕτερον προσεπεμάθυνοι, ὅπῃ τε ὃ σίρμιον καὶ ὅπῃ τοὺς ἐν αὐτῷ ῥωμαίους ὥρμησαν, καὶ ἐκεῖνο μὲν οὐκ ἔξηλον. ἀμαθοῦμενος γὰρ τῆς ἐπαναστάσεως αὐτῶν καιρίνας σεουῆρος ὁ τῆς πλησιοχώρου μυσίας ἄρχων ἐπῆλθέ τε αὐτοῖς διὰ ταχέων πρὸς ὃν δραουον ποταμὸν οὖσι, καὶ συμβολῶν, ἐνίκησεν. δύο μαχέσασθαι δέπρι διὰ βεσσικος, ὅπῃ καὶ τῶν ῥωμαίων συχνοὶ ἐπεπτώκεσαν, ἐγκρίσθησαν, πρὸς προθύμησιν συμμαχόντων ἐπιφανῶν, καὶ οἱ μὲ στρατιῶται ὅσοις ἐδυνάσθη. ὁ δὲ τούτῳ ὁ βάτων ὁ δαλμάτης ὅτι σάλωνα γραβοῦσας, αὐτὸς μὲν λίθῳ χαλεπῶς πληγείς, ὑπὸν ἔπρεσξεν, ἑτέρους δὲ τινας πέμψας, πόντα τὰ προδομασίσια μέχρι τῆς ἀπολλωνίας ξυμμίναι, καὶ ἵνα σώζωνται μᾶλλον δι' αὐτῶν τοῖς προσμίξασι σφίσι ῥωμαίοις, καθάπερ ἠπιηθεὶς, ἀνεπεκρούσησε. πυθόμενος οὖν ταῦτα ὁ πόπλιος, καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλωσιν, ἔκ τε τῆς χελιδονοστασίας ἀνέστρεψε, καὶ ὃν μεσαλῖνον προσπέμψας, αὐτὸς ὃ πλείονι τῷ στρατοῦ ἐφείπετο. ἀλλὰ θᾶσσον ἢ τῆς προσόδου αὐτῶν ὁ κάτων, ἀπήντησε τῷ μεσαλίνῳ, καίπερ μηδέπω καλῶς ἔχων, καὶ ὑπερκρατέστερος αὐτοῦ ἐν προπαρασκευῇ γενόμενος, ἔπειτα ἐξ ἐνέδρας ἐνίκησεν, καὶ τοῦτον μὲν τὸν βάτωνα ὃν βρεττίοις ἦλθε, καὶ χιλιοστάρχους αὐτοῦ ὃν πόλεμον, ὅσους τινὰς ἀμμαὶ κατέλαβε. καὶ ταῦτα προς μὲν τῶν ῥωμαίων ξυμμαχοῦσι δ' ἀφικὸς προπεμφθέντος ἐπ' αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ, βραχείᾳ τινὶ μάχῃ ἐπῆλθησαν, πρὸς δ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσχυρὰς δυνάμεις ἀντέχον, καὶ μεταξὺ τὰ τοῦ στρατηγοῦ ἐς τὴν μυσίαν διῆλθε τοῖς δακοῖς, καὶ διὰ τοῖς σαυρομάταις πορθοῦσας αὐτοῖς, ἀπάραντος, ἐκ τῶν Ἡβερίου τῶν τε μεσαλίνου ἐν σῦσκίᾳ ἐξηρτισμένων, τοῖς τε συμμαχίδα σφῶν ἐπέδραμον, καὶ συχνοὺς προσαπέκτεινον· καὶ ἐς μὲν χεῖρας, καθάπερ ἐν τοῖς Ἡβερίου πλησιάσαντός σφισιν, οὐκ ἦλθον αὐτῷ, δήλοσε δ' ἐκ δήλοσε μεθισάμενοι, πολλὰ ἐπόρθησαν. τῆς τε γὰρ χώρας ἐμπείρως ἐχόντες, καὶ κούφως ἐσκευασμένοι, ῥᾳδίως ὅπη ποτὲ ἐβούλοντο ἐχώρουν, καὶ ἐπειδή γε ὁ χάμων ἐνέπεσε, πολὺ πλείω ἐκακούργησαν. καὶ γὰρ καὶ ἐς τὴν μακεδονίαν αὖθις ἐνέβαλον. καὶ τούτοις μὲν ὅ, τε ῥυμητάλκης καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ῥασκύπορις μάχῃ κατέλαβον. οἱ δὲ δὴ δῆμοι τῇ μὲν χώρᾳ σφῶν πορθουμένῃ μὴ τοῦτο ὅτι τε κεκιλλίου μετέλλου καὶ ὅτι λικιννίου σιλανοῦ ὑπάτων

οὐκ ἐπέμειναν, ἐς δὲ τὰ ἐρυμνὰ διαφυγόντες, ἐκεῖθεν ὅπη πρόσω καταδρομὰς ἐποιοῦντο. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ, καὶ ἐσπεμψάμενος ἐς τὸν Ἀβέεμον, ὡς δυνηθέντα μὲν αὐτὸν ἀφ' ὧν ταχέων αὐτοῖς κεφτῆσαι, τελοῦντα δ' ὀξέπτινδες ἵν' ὡς ὅτι πλεῖστον ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντι τῇ τοῦ πολέμου προφάσει ἥκοι, πέμπει ὃν ἡμαυικὸν καίτοι ταμιεύοντα, στρατιώτας οὐκ ὀλίγους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξελευθέρους δοὺς, ἀλλ' οἷς τε ὅσοις πολλοί τε τῶν δούλων καὶ πολλοὶ ὧν γυναικῶν δούλοις προὔς τὰ τιμήματα αὐτῶν ἐλευθερίαν ἐκμισθώσας λαβὼν ἠλευθέρωσεν. οὐ μόνον δὲ τοῦτο πρὸς τὸν τοῦ πολέμου χειρίαν ἐπράξατο, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξέπασιν τῶν ἱππέων τὸν ἐν τῇ ἀπορίᾳ γιγνομένῳ ἀνέθηκετο, κατά τε τῆς πανηγύρεως τῆς μεγάλης ἤυξατο, ὅτι γυμνὴ τις ἐς ὃν βεκχίονα γράμματα ἄτοπα ἐντετμῆσθαι, ἐθείασέ τινα. ἠκούετο μὲν γὰρ ὅτι οὐκ ἐκ θεοῦ κατέχητο, ἀλλ' ἐκ τῶν δαιμόνων αὐτὸ ἐπεποίηκει. ὅπερ ἦ ὁ πλῆθος ἀνέως τε καὶ ἅμα τοῖς πολέμοις, τόν τε λιμὸν, ὃς καὶ τότε αὖθις συνέβη, δι' ἃς ἐπαρσύτερον, τιμεύθη τε καὶ αὐτὸς τοῖς λεγθεῖσιν ἐπλάττετο, καὶ πολλὰ ὅσα τῶν δαιμονίων σεσθαι δοκεῖν ὅμιλον ἤμυγεν, ὡς καὶ δυσκήρα ἔστησε, καὶ ὅτι γε τῇ σιτοδείᾳ δύο αὖθις ἐκ τῶν ὑπατευκότων ὁπτιμηνίας τοῦ σίτου σιτωνάρχοις ἀπέδοξε. τοσοῦτόν δὲ δὴ λοιμὸς, ἐς τε τοὺς πολέμους καὶ ἐς τὴν τῶν νυκτοφυλάκων ἔφοδον, τε τέλος ὃ τῆς πενθηκοστῆς ὅτι τῇ ἕως δύο πόδων πρόσω ἐσήγαγε, καὶ ὃ χρυσίον ὃ τοῖς στρατηγοῖς τοῖς τὰς ὁπλομαχίας ποιοῦσιν ἐκ τοῦ δημοσίου διδόμενον ἐκέλευσε μηκέτ' ἀνδρίσκεσθαι. ὃν δὲ δὴ ἡμαυικὸν, ἀλλ' οὐ τὴν ἀγελίππαν ὅτι ὃν πόλεμον ἐξέπεμψεν, ὅτι δουλοπρεπής τε ἐκεῖνος ἦν, καὶ ταπλοῦσα ἠλεύθετο, ὅθενπερ καὶ ποσοδῶνα ἑαυτὸν ἐπωνόμαζε, τῇ τε ὀργῇ προπετεῖ ἐχρῆτο, καὶ τὴν ἰουλίαν ὡς μητέρα διέβαλεν, αὐτῷ τε τῷ αὐτοκράτορι πολλάκις ὑπὲρ τῶν παῤῥησιῶν ἐπεκάλεῖ, ἐς (οὐ γὰρ ἐσωφρονίζετο) ἀπεκηρύχθη, ἐς ἡ τε οὐσία αὐτοῦ ὡς στρατιωτικὸν ταμεῖον ἐδόθη, καὶ αὐτὸς ἐς παλυασίαν τὴν πρὸς κύρνῳ νῆσον ἀνεβλήθη. ταῦτα μὲν ἐν τῇ πόλει ἐγένετο. τῷ δὲ δὴ ἡμαυικῷ ἐς τὴν παννονίαν ἥκοντος, ἐς στρατιὰ μεγάλη πολλαχόθεν ἐκεῖσε συνιόντων, τηρήσαντες οἱ βάτωνες ὃν σεουῆρον ἐν τῇ μυσίᾳ πρεσβεύοντα, ἐπέπεσον αὐτῷ ἀπροσδόκητοι στρατοπεδευομένῳ πρὸς τοῖς οὐολκαίοις ἕλεσι, καὶ τοὺς μὲν ἔξω τοῦ ταφρεύματος ἐφόβησαν καὶ κατήραξαν ἐς αὐτό· τοὺς δὲ ἐντὸς μέσων δὲ σφᾶς τὴν ὁδὸν, ἣ πρὸς ἦν, καὶ μεταξὺ οἱ ῥωμαῖοι νεμηθέντες, ὅπως πολλαχῇ ἅμα τὴν χώραν καταλέχωσιν, οἱ μὲν ἄλλοι οὐδὲν ἄξιον λόγου πρότερον ἔδρασαν, ὁ δὲ δὴ ἡμαυικὸς μαζαίους δαλματικὸν ἔθνος μάχῃ νικήσας ἐκάκωσεν. ἐν μὲν δὴ τῷ ἔτει ἐκείνῳ ταῦτα ἐπράχθη· μετὰ δὲ δὴ φουρνίου μετὰ σέξτου νωνίου ὑπατεύσαντος, ἐπεθυμησαν μὲν καὶ οἱ δαλμάται καὶ οἱ παννόνιοι συμβιῶναι, ἀφ' ὧν τὸ μὲν πρῶτον λιμῷ, εἶτα καὶ νόσῳ ἀπ' αὐτοῦ, πολλούς τε πιστοὺς ἀμοκότους καὶ ῥίζας χερῶν μὲν ποτὲ θίξαι, σὺν ἐπεκηρυκεύσαντο δὲ, κωλυσάντων τῶν μηδεμίαν πρὸς τῶν ῥωμαίων ἐλπίδα σωτηρίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ ὡς αὐτεῖχον. τῷ δὲ γε ἡμαυικῷ τὸ ὑπὲρ ὄρους, ὡς εἴρηται, κατ' αὐτῶν ἐστρατευμένου, καὶ πολὺ ἤνυσε χρόνῳ πρόσω καθημένου, καὶ μὴ οἱούτε γιγνομένου τούτῳ ἐλθεῖν, πουλίων ἱππεῖς κελτὸς λίθον ἐς τὸ τεῖχος ἀφεὶς, οὕτω τῷ ἐπαλξιν διέσεισεν, ὥστε αὐτῷ αὐτίκα πεσεῖν, ἐς ὃν ἀνδρα τ' ὀπτικεκλιμένον οἱ συνεπαπάσαι. ἡνιόχου δὲ τούτου, ἐκπλαγέντες οἱ ἀνδρες καὶ φοβηθέντες, τό, τε τεῖχος ἐκεῖνο ἀπέλιπον, καὶ ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀνέδραμον, καὶ μετὰ τοῦτο

Ferritas & stultitia agrippae

Plomasia insula

Batones

Volcaeae paludes

Mazaei · dalmatae · po

Consl < M · Furni? / Sex · Nonii?

Pulio

τὰ τοῦτο καὶ ταῦτα καὶ ἑαυτοῖς προὔδοσαν. τῷ δὲ δὴ βάτωνος, ὃς πολλὰ τοῖς ῥωμαίοις ἀποστάσας τοῖς δαλμάταις ἐκάκωσε, καὶ ὁμολογήσαντος ποτὲ τῷ ἀβέεμῳ προσκεχωρηκότος, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὅτι βήματος αὐτοῦ καθημένου προσενεχθέντος, ὁ μὲν ἀβέεμος ἠρώτησεν αὐτὸν, τί ὑμῖν ἔδοξε καὶ ἀποστῆναι, καὶ τοσοῦτον πόλεμον χρόνον διαπολεμῆσαι; ὁ δ' ἔφη, ὅτι ὑμεῖς τούτων αἴτιοι ἐστέ· ὅτι γὰρ τὰς ἀλλοδαπὰς ὑμῶν φυλακὰς οὐ κύνας, οὐδὲ νομέας, ἀλλὰ λύκους πέμπετε. ἦ μὲν οὖν δαλματία τοῦτο μὲν πολέμου, τοῦτο δὲ καὶ ὁμολογίας πάλιν προσεχώρησε τοῖς ῥωμαίοις· τότε δὲ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῇ μὲν χρεοσίᾳ καὶ δίκῃ ἑαυτοῦ τὰ πολλὰ δικάζειν ἐπέτρεπεν, ἐς ὃ τ' δῆμον οἰκεῖτο πρῆξαι, ἅμα τῷ μὲν προτέρᾳ ἔτει πολλοὺς τοὺς ἀρίστους αὐτὸς, ἐπειδὴ ἐξαπατάζετο, ἀπέδειξε. οὕτω δὲ καὶ τοῖς ἔπειτα γράμματα τινα ἐκλήρωσε, σωίσῃ δὲ τε πλήθει καὶ τῷ δήμῳ ὅσοις ἐκαπούδαλε. πρὸς μὲν τοὺς τῶν πολέμων διαφθείσης οὕτως ἔρρωτο, ὡς δ' ἰδίᾳ ἐκλύθην δὲ ὅτι τοῖς δαλμάταις καὶ ὅτι τοῖς παννονίοις πᾶν ὅ, τι μὴ συμβουλεύσῃ ἔσχε, πρὸς ἀρίμινον ἐξώρμησε, καὶ ὅτι τε τῇ ὁδῷ αὐτῷ δικαιοῦ ἐλθόντος, καὶ ὅτι τῇ ἐπανόδῳ αἰθεσίαι ὥσπερ ἐκ πολεμίας τινὸς ἀνακομιζόμενος ἐτελέσθησαν. ταῦτα μὲν ἐν τῇ ῥώμῃ ἐπράχθη. ἐν δὲ τούτῳ ὁ βάτων ὁ βρεύκος ὁ τόν τε πίννιν προδοὺς, καὶ μαθὼν τοῦτο τὸν ἀρχηγὸν τῶν βρεύκων λαῶν, ἑαυτὸν τε ἐπὶ τοῦ ἑτέρου βάτωνος, καὶ διεφθάρη. ὅπερ γὰρ ἐπιστηθύσας τι ἐς ὃ ὑπῆκοον, ὁμήρους καὶ ἔκασον ὧν φρουρίων πρεσβεύοντα ἤτει, μαθὼν τοῦτ' ἐκεῖνος ἐπήρθυσέ που αὐτὸν, καὶ μάχῃ κρατήσας, κατέκλεισεν ἐς τεῖχος, καὶ μετὰ τοῦτ' ἐκδοθέντα ἐπὶ τῷ σφῶν λαῷ, προσήγαγέ τε ἐς ὃ στρατεύμα, καὶ καταψηφισθέντα ἀποθανεῖν ἐν χερσὶν ἐποίησε. μολλοῦ δὲ τούτου, συχνοὶ τῶν παννονίων ἐπαναστάντες, καὶ αὖθις ὁ σιλουανὸς ὑπεστράβησας τούς τε βρεύκους ἐνίκησε, καὶ τῶν δήμων τινὰς ἀμφὶ χεὶ προσεποιήσατο. ἰδὼν οὖν τοῦτα ὁ βάτων τὴν μὲν παννονίας ἀδεμίαν ἔτ' ἐλπίδα ἔσχε, τὰς δὲ ἐς τὴν δαλματίαν ἐξ αὐτῆς ἐσόδους φερούσας διαλαβὼν, ἐκεῖνον ἐπόρθει. καὶ οὕτω καὶ οἱ λοιποὶ τῶν παννονίων, ἀνέως τε καὶ τῆς χώρας σφῶν ὑπὸ τοῦ σιλουανοῦ κακουμένης, ὡμολόγησαν, πλὴν καθ' ὅσον λῃστρικά τινα, οἷα ἐκ τοιαύτης ἐπὶ πλεῖστον κακουργουμένων, διεξῄοντο· ὅπερ καὶ ἀεί, ὡς εἰπεῖν, ἐν τοῖς δήμοις καὶ πρὸς ἐκείνοις μάλιστα συμβαίνει. καὶ ταῦτα μὲν δήμοι καθ' ἡσυχίαν.

Aduertite principes & reges

Pirna

Siluan?

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ νϛ΄ τῶν Διωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Ως τοῖς τὰ τέκνα ἔχουσι, καὶ μὴ τοῦτο τοῖς ἀτέκνοις καὶ ἀγάμοις ὁ αὔγουστος διῄρεσε, καὶ ὅσα ἐπ' αὐτοῖς ὥρισεν.
Ως κοϊντίλιος οὐάρος ἡττηθεὶς ὑπὸ κελτῶν ἀπέθανεν.
Ως ὁ μονόφθαλμος καθιερώθη.
Ως ἡλιουΐας σοὰ καθιερώθη.
Ως αὔγουστος μετήλλαξεν.

Χρόνου πλῆθος ἔτη ἓξ, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,

κ. ϛυλπίκιος κ. υ. καμερῖνος.
π. κορνήλιος π. υ. δολοβέλλας.
μ. ἀμιλιος κ. υ. λέπιδος.
ῥημανικὸς καίσαρος υ. καίσαρ.
λ. μουνάτιος λ. υ. πλάγκος ὕπ.
σέξτος πομπήϊος σέξτου υ.
γ. πομπαῖος κ. υ. σαβῖνος ὕπ.
γ. ἰούνιος σιλανὸς ὕπ.
τ. σατίλιος τ. υ. ταῦρος ὕπ.
γ. φόντιος γ. υ. καπίτων ὕπ.
γ. σίλιος γ. υ. ϛ καιδικάριος ὕπ.
σέξτος ἀπούλιος σέξτου υ.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

Ὁ Δε δὴ τιβέριος ἐς τὴν ῥώμην μὴ ὀνομάσαι, ὡς ϙυίντος σουλπίκιος καὶ γάϊος σαβῖνος ὑπάτευσαν, ἀνεκηρύχθη, καὶ αὐτὸς ὁ αὔγουστος ἐς ὃ προσῆκον ἀπῆντησε, καὶ ἅμα τῷ τε μετ' αὐτὸν ἐς τὰ στρώματα, καὶ ταῦτα ἀπὸ βήματος τὸν δῆμον ἀπασάμενος, καὶ μὴ τοῦτο μόνον τά τε δόξαντα πρὸς αὐτοῦ τοῖς τοιούτοις ἐποίησε, καὶ θέας ὀπτικίους ἀφ' ἑαυτοῦ ὑπάτων, ἐπειδή τε οἱ ἱππεῖς πολλὴν ἐν αὐταῖς ἀσυδησίαν τὸν νόμον τὸν περὶ τῶν μὴ γαμούντων μήτε τεκνοποιῶν καταλυθῆναι ἠξίωσαν, ἠθέσισεν ἐς τὸν ἀγῶνα χωρεῖς μὲν τοῖς ἀγωνάρχαις σφῶν, χωρεῖς δὲ τοῖς γεγαμηκόσι, καὶ τὰ τέκνα ἔχουσιν, καὶ ἰδὼν πολὺ τούτους ἐκείνων ἐλάττους, ἤλγησέ τε, καὶ διελέξατο αὐτοῖς τοιάδε.

Δημηγορία αὐγούστου.

» Εἰ καὶ ὀλίγοι πρυτάνεσιν ὡς γε τοσοῦτον ὄγκον πόλεως εἰπεῖν, καὶ πολλῷ κα-
» τωδεέστεροι τῶν ἑτέρων τῶν μηδὲν τῶν δεόντων προφάσεν ἐλελοίπεσαν ἐξεῖ, ἀλλ' ἔγωγε
» καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ, καὶ πολλοῦ χάριν ὑμῖν ἔχω, ὅτι καὶ ἐπεί-
» σθητε, καὶ τῷ πατρίδι συμπληθύετε. οὐκ γὰρ τῶν οὕτω βιωμένων, παμπληθεῖς
» οἱ μὴ ταῦτα ῥωμῆοι ἡμῖν ἔσονται. καὶ γὰρ ὃ καταρχὰς καὶ πάνυ βεβαχεῖς ὄντες, ἔπειτα
» γάμων ὑπομνηθέντες, καὶ τέκνα ποιησάμενοι, πάντας δυσέρεις οὐκ ἀνδρία
» μόνον, ἀλλὰ καὶ πολυανθρωπίᾳ ὑπερφέρομεν, ὧν χρὴ μεμνημένους, ὃ ἅπαντες τῆς
φύσεως

» φύσεως ἡμῶν ἀϊδίῳ ὀφειλῇ γρεῳ, ὥσπερ ζῶντα λαμπάδιον, παραμυθεῖσθαι, ἵν'
» ἐν ᾧ μόνῳ τῆς θείας δυσδαιμονίας ἠπιώμεθα, τοῦτ' ἐξ ἀμηχάνων ἀπάνατον καθιστώμε-
» θα. ὀφεῖλε γὰρ τοῦτο καὶ τὰ μάλιστα ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος ἐκείνου θεὸς ὁ τεκτήνας μῦθος
» ἡμᾶς, ὅτε τε διέλαβε τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ὃ μὲν ἄρρεν αὐτό, τὸ δὲ θῆλυ ἀποδείξας,
» ἔρωτα καὶ ἀνάγκην σφίσι τῆς πρὸς ἀλλήλους συνουσίας ἐνέβαλε, καὶ χρήσιμον τὴν
» ὁμιλίαν αὐτῶν ἐποίησεν, ὅπως ἐκ τῶν ἀεὶ γιγνομένων, αἰώνιόν τινα καὶ ὃ
» ἀνθρώπων ἀφανίσηται. καίτοι καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν οἱ μὲν ἄρρενες, αἱ δὲ θήλειαι νομί-
» ζονται, καὶ οἱ μὲν γεγενηκέναι τινάς, οἱ δὲ ἔκ τινων γεγενῆσθαι πρόδηλα δέδοκται· ὅτῳ
» περ' ἐκείνοις τοῖς μηδὲν τούτων δεομένοις καλῶς ἔχει δέδοκται καὶ γάμος καὶ τέκνω-
» σις. ὥστε ὀρθῶς μὲν ἐποιήσατε, τοὺς θεοὺς μιμησάμενοι, ὀρθῶς δ' ἂν τοὺς πατέρας ζη-
» λώσαντες, ἵν' ὥσπερ ὑμᾶς ἐκεῖνοι ἐγέννησαν, οὕτω καὶ ὑμεῖς ἄλλους τεκνώσητε, καὶ
» καθάπερ ἐκείνους ὑμεῖς προγόνους καὶ ἡγεῖσθε καὶ ὀνομάζετε, οὕτω καὶ ὑμᾶς ἕτεροι καὶ
» νομίσωσι καὶ προσείπωσι, τά τε ἔργα ὅσα ἐκεῖνοι καλῶς προέξαντες ὑμῖν μετ'
» ἀκλείας παρέδοσαν, καὶ ὑμεῖς ἄλλοις προδῶτε, καὶ τὰ κτήματα ὅσα αὐτοὶ κτησά-
» μενοι κατέλιπον ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἑτέροις δὴ ὑμῶν αὐτῶν γενόμενοι καταλίπητε. πῶς
» μὲν γὰρ οὐκ ἄριστον γυνὴ σώφρων, οἰκουρὸς, οἰκονόμος, παιδοτρόφος, ὑγιαίνοντά τε
» ἀφραίνειν, καὶ ἀσθενοῦντα προσκαθῆσθαι, δύτυχοῦσί τε συγγενέσθαι, καὶ δυστυχοῦν-
» τα παραμυθήσασθαι, τοῦ τε νέου τῷ ἐμμανεῖ φύσιν καθεῖρξαι, καὶ τῷ προσβυτέ-
» ρου τῷ ἐξόδου αὐσηρότητα κεραίσαι; πῶς δ' οὐχ ἡδύ, ἀνελέσθαι τέκνον ἐξ ἀμ-
» φοῖν συμπεφυκότε, καὶ ὀρέψαι καὶ παιδοῦσαι εἰκόνα μὲν τῶν σώματος, εἰκόνα δὲ καὶ
» τῆς ψυχῆς, ὥστε ἐν ἐκείνῳ αὐξηθέντι, ἕτερον αὐτὸν γενέσθαι; πῶς δ' οὐ μακει-
» τόν, ἀπαλλαπτόμενον ἐκ τοῦ βίου, παραδόχου καὶ κληρονόμου τοῦ βίου καὶ τοῦ γένους
» οἰκείου ἐξ ἑαυτοῦ γεγονότα καταλιπεῖν, καὶ τῇ μὲν φύσει τῇ δυσεφπίπτῳ δεχθῆναι,
» τῇ δὲ ἐκείνου δεξαδοχῇ ζῆσαι, καὶ μήτε ἐπ' ἀνοτείοις, ὥσπερ ἐν πολέμῳ, γενέσθαι,
» μήτε ἀρρώστῳ, ὥστε ἐν πολέμῳ, ἀπολέσθαι; καὶ ταῦτα μὲν τὰ κέρδη ἴδια που τοῖς
» γαμοῦσι καὶ τεκνοποιοῦσιν ὑπῆρχε, τὰ δὲ δὴ κοινῇ, οὗπερ εἵνεκα καὶ πρῶτα νόμῳ
» πολλὰ ποιῇ ὀφείλομεν, πῶς μὴ οὐ καλόν, πῶς δ' οὐκ ἀναγκαῖον, εἴπερ ἄλλοτε πόλις
» καὶ οἱ δῆμοι ἔσονται, καὶ ὑμεῖς τε ἑτέρων ἄρξετε, καὶ οἱ δῆμοι ὑμῖν ὑπακούσονται, πολυ-
» πληθίᾳ ἔν τε εἰρήνῃ καλῶς ἐργάσασθαι, καὶ ναυτιλίᾳ ναυτίλασθαι, τέχνας τε ἀσκῆ-
» σαι, καὶ δημιουργίας ὁπόσας δυνατὸν, καὶ ἐν πολέμῳ τά τε ὄντα προθυμότερον ἀμύνασθαι
» καὶ μὴν σῶσαι, καὶ αὐτῶν τῶν ἀπολλυμένων ἑτέροις καταλεῖψαι; ὑμᾶς μὲν οἶμαι, ὦ ἄνδρες·
» μόνοι γὰρ ἀνδρες δικαίως ὀνομάζεσθε· καὶ ὦ πατέρες· καὶ γὰρ τούτων ἄξιοι τὸν ἔπω-
» νυμίαν ὁμοίως ἐμοὶ ἔχειν ἐστέ· καὶ φιλῶ μὲν ἀεὶ ταῦτα καὶ ἐπαινῶ, καὶ τούτοις οἷς τέθηκα
» ἄθλοις ἀγάλλω, καὶ προσετί καὶ δήμαις καὶ ἀμοιβαῖς καὶ ἀρχαῖς ὑπεραυρόω, ὥστ' αὐ-
» τοῖς τε μεγάλα καρπώσασθαι, καὶ τοῖς παισὶ μὴ χάτω καταλιπεῖν. καταβήσομαι
» δὲ δὴ καὶ ὑπὲρ τοὺς δήμους τοὺς οὐτέ τι τῶν ὁμοίων ὑμῖν πεποιηκότας, καὶ πολλῶν μὲν
» τοῦτο τῶν ἐναντίων ἰδιοζηλώτους, ἵνα μὴ μόνον ἐκ τῶν λόγων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔρ-
» γων ἔτι καὶ μᾶλλον καταμάθητε ὅσον αὐτῶν διαφέρετε. ταῦτα εἰπών, καὶ τὰ μὲν
πρῶτα ζημιοῦς τισιν αὐτῶν, τὰ δ' ὑποφθονος, μετῆλθέ τε πρὸς τοὺς ἑτέρους,
» καὶ ἔλεξε καὶ ἐκείνοις τάδε, Θαυμαστὸν μὲν οὐ πέπονθα ὦ, εἰ μὴ ὀνομάσαιμι ὑ-
» μᾶς; ἀνδρας; ἀνάγκη· σωθὲν μὲν ἀνδρῶν ἔργον πρὸ ἔχεσθε. πολίτας; ἀνάγκη· ὅσον ἐφ' ὑμῖν ἡ πόλις

» ἀπόλυται. ῥωμαίους; ἀλλ' ὁπηχθρῆτε ὃ ὄνομα τοῦτο καταλῦσαι. οὐ μὼ δῆτ' ἔγω
» γε οἵ ἵνες ποτέ ἐσε, ἃ ὅ, τι δὴ ποδὲ χαίρετε ὀνομαζόμενοι, ῥᾳδίδοξον μὼ τι πά-
» θος πέπονθα. ὑπὲρ γὰρ τῆς πολυανθρωπίας ὑμῶν ἀεί τε πόλεμα ποιῶν, καὶ νεῶ ὁπη-
» πιμήσην ὑμῖν μόνων, ἀνδῶς ὑμᾶς ὁρῶ πολλοὺς ὄντας, καὶ μᾶλλον δὼ ἐβουλόμην
» τοσούτους μὶ τοὺς ἑτέρους ἐκείνους, οἷς ῥοδιελέγμαι, εἶτ), ἢ ὅσοι ὑμεῖς ὁρᾶδε. ὑμᾶς
» δὲ δὴ μάλιστα μὼ σεὺ ἐκείνοις τεθάῤῥηκα, εἰ δὲ μή, μὴ εἰδέναι. οἵ τινες ὅτε τὰ τῶ θεῶν
» ῥοδνοίας, ὅτε τ' τῶ ῥοπατόρων ὁπτιμηγείας ὀπῃυμηδοῦντες, ὁπτιθυμεῖτε πᾶῶ μὶ ὃ
» ὄμος ὑμῶν ἀφανίσαι, καὶ ὀνητὸν ὄντως ποιῆσαι, πᾶῶ δὲ ὃ ῥωμαίων ἔθνος φθεῖραι ὃ
» παῦσαι. τί μὶ γὰ δὼ ὑπολφθείη ἀπέρμα δὼ θεῶπινον, δὼ τὰ αὐτὰ ὑμῖν καὶ οἱ ἀνῶοι
» ῥοδξωσι πᾶῶτες, ὧν ἀρχὴ γεγονότες, δικάίως δὼ τὴν αἰτίαν τῆς πᾶῶαλεθείας
» ἔχητε. πῶς σ' οὐκ ἂν μηδένες ἀνῶοι ζηλώσωσιν ὑμᾶς, εἰκότως δὼ καὶ δι' αὖῶ τοῦτο
» μισεῖαθε, ὅτι πᾶροεῖτέ γε ἃ μηδεὶς δὼ ἀνῶος πᾶρίδοι, ὃ ἀμῦῆτ ὧν οὐδεὶς ἂν ἀνῶος
» ἀμῦήσαιε, καὶ νόμοις καὶ ὁπτιπαῦμασι ταῦτα ἐσφέρετε, ἃ ζηλώσιμες μὼ πᾶῶ-
» λες δὼ ἀπόλοιντο, μισήσιμες σ' ὑμᾶς ἂν δικαιώσαι. οὐδὲ γὰ οὐδὲ τῶν φονέων
» φᾳδόμθα, ὅλι μὴ πᾶῶτες φονδύοισιν, οὐδὲ τοὺς ἱεροσύλους ἀφίεμθ, ὅτι μὴ πᾶῶ-
» τες ἱεροσυλοῦσιν, ἵν' ἀνῶος ὅσις ἂν τῶν ἀπειρημένων τι ῥοᾶῖῶν αὖῶ, καὶ ὑπὲρ'
» αὐτῶ τούτου κολάζηται, ὅτι μόνος ἢ καὶ μετ' ὀλίγων ποιᾷ τι τοιοῦτον ὃ μηδεὶς ἔτερος.
» καίτοι κἀν τὰ μέγιστ' ὑμᾶς ἀδικήμαθ' ὀνομάσῃ, οὐδὲν ὅσι τοῦτο ὃ νεῶ
» ὑφ' ὑμῶν γιγνόμθον, οὐχ ὅτι ἓν ῥοὸς ἓν ἐξεταζόμθα, ἀλλ' οὐσ' ὁμοῦ πᾶῶτα
» ῥοὸς ἕττο τ' ἓν ῥοδιαδεδηγόμθα. καὶ γὰ μαφοῦτε, μηδὲ τεκνοιοῦντες ἀφελῶ τοὺς
» ἐξ ὑμῶν γινηθῆναι ὀφείλοντας, ὃ ἀνοσιουργεῖτε, τά τε ὀνόματα καὶ τὰς ὑμᾶς τῶν
» ῥογόνων παύοντες, ὃ ἀσεβεῖτε, τά τε γῆν ὑμῶν τὰ καταδεδημένα ὑπὸ τῶ θεῶν
» ἀφανίζοντες, ὃ τὸ μέγιστον τῶν δὺαθημάτων αὐτῶν τῷ ἀνθρωπίνω φύσιν ἀπολ-
» λύοντες, τά τε ἱερὰ ἐξ τούτου καὶ τοῖς ναοῖς αὖῶ ἀναῤῥέποντες, καὶ μῦῶοι ὃ τῶ πολι-
» τείαν καταλύοντες. οὐ πείσεαθε τοῖς νόμοις, ἀλλ' ἃ καὶ τῶν πατρίδα ῥοδίδοτε, ῥε-
» ειφιῶ τε καὶ ἄγονον ἀῤῥαζόμθοι, μᾶλλον δὲ ἄῤῥην καπασκάπτετε, ἔρημον τῶν
» οἰκησόντων ποιοῦντες. δὺ ἀνθρωποι γὰῤ που πόλις ὅστιν, ἀνῆ οἰκίαι, οὐδὲ σταὶ,
» οὐσ' ἀγοραὶ αὐλῶν κεναί. ἐνθυμήθητε οὖν, ἵνα μῦῶ οὐκ δὺ ὀργιῶ ὁ ῥωμύλος
» ἐκεῖνος ὁ ἀρχηγέτης ἡμῶν δικαίως λάβοι, λογισάμθνος τὰ τ' καθ' ἑαυτ', ὅθεν ἐγεν-
» νήθη, καὶ τὰ ὑμέτερα, ὅτι οὐδὲ οὐκ νομίμων γάμων παῦδοποιεῖαθαι ἐβέλετε. τίνα
» σ' οὐκ ἂν οἱ μετ' αὐτὸν ῥωμῆοι ἐννοήσαιμες ὅλι αὖῶ μῦῶ καὶ τὰς ἀγοτείας κόρας
» ἥρπασθ', ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὰς οἰκείας ἀγαπᾶτε; καὶ οἱ μῦῶ καὶ οὐκ τῶν πολεμίων ἐπαγ-
» δοποιήσαμτο, ὑμεῖς δὲ οὐδὲ οὐκ τ' πολιτίδων ἀεκοῦτε. ἵνα ὁ κυρτῖος ὁ καὶ ἀποθα-
» νὼν ὑπομείνας, ἵνα μὴ ῥερηθῶσι τῶν γυναικῶν οἱ γεγαμηκότες; ἵνα ἡ ἐρσηλία ἡ
» καὶ τῇ θυγατρὶ ἀκολουθήσασα, ὃ τὰ γαμικὰ πᾶῶ' ἡμῖν καταδείξασα. ἀνῆ οἱ μὲ
» πατέρες ἡμῶν καὶ ἐπολέμησαν τοῖς σαβίνοις ὑπὲρ τῶν γάμων, καὶ κατελύσαμτο,
» τῶν τε γυναικῶν αὐτῶν καὶ ὧν τέκνων σφῶν ἀξαίτων σφᾶς, ὄρκιες τε ὁπὶ τούτοις
» ἐπήγαγον, καὶ σωθήκας ἵνας ἐποιήσαμτο, ὑμεῖς ὃ καὶ ἐκεῖνα πᾶῶτα συγχεῖτε; διατί;
» ἢ ἵνα καὶ αὖῶι ἀεὶ ἄγαμοι ἦτε, ὥσῥερ αἱ ἱέρειαι αἱ ἀειπᾶῶθενοι δὺανδροί εἰσιν. οὐκοιῶ
» καὶ κολάζεαθε αὖ ἀσεληγαίνητέ τι, ὥσῥερ ὃ ἐκεῖναι. πικρῶς δὺ οἶσ' ὅτι ὃ βαχέως δο-
» κῶ ὑμῖν διαλέγεαθαι, ἀλλὰ ῥοᾶῖῶν μῦῶ λογίσαθε ὅτι καὶ οἱ ἰαβῖ συγχοὶ καὶ κάμ-

Romulus

Curtius

Herfilia

» οντες, ὅτ' ἂν μὴ δυώνται ἀνῆως πως ὑγιᾶς γενέαθαι, θεραπεύοισιν. ἔπειτα δὲ οὔτε
» ἐκὼν οὔθ' ἡδέως αὐτὰ λέγω, ὥστε ἐγὼ μῦῶ καὶ αὖῶ τῶν ὑμῖν ἐγκαλῶ, ὅτι με ἐς τοῦ-
» τους τοὺς λόγους ῥοηγάγετε, ὑμεῖς σ' εἰσὶν ἀῤῥεαθε τοῖς εἰρηνικοῖς, μὴ ποιᾶτε
» ταῦτα ἐφ' οἷς δικαίως καὶ κῶς ἀχθεῖτε. εἰ γὰ δὴ διακινᾶναι ὑμῶν τὰ τ' ἐμοῦ
» λεγόμθα, πῶς οὐ πολὺ μᾶλλον καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἀνῶους ῥωμαίους πᾶῶτας ὑφ' ὑμῶν
» ποιούμθα; σκοιῶ εἰσὶν ὡς ἀληθῶς ἀφάλλετε, μεταθησέαθε, ἵνα καὶ ἐπαινέσω ὑ-
» μᾶς καὶ δίκαιόν μοι. ὅτι γὰ οὔτε τῇ φύσᾳ χαλεπός εἰμι, πᾶῶτα τὰ ὅσα ῥοσῆ-
» κον ἐμοὶ ὃν ἀγαθὸν νομοθέτην ῥοᾶξαι, δὺ θεῶπινος ῥοσκατεσκάμμαι, οὐσ'
» αὐτοὶ ἀγνοᾶτε. ἐμοὶ μὲν γὰ σαῦῶ ῥοᾶῖῶν ἐξὸν ἀμῦῆν τισὶ παῦδοποιίας καὶ γάμων.
» καὶ γὰ ἀπᾶῤχῆς διθεὶς ἅμα τῇ ῥοᾶτῃ τῆς πολιτείας καταστάσῃ ἀκριβῶς ῥοεἰ αὐ-
» τῶν νομοθετήθη, καὶ μεῖ' τοῦτο πολλὰ καὶ τῇ βουλῇ καὶ ταῖ δήμῳ ἔδοξεν, ἃ ῥοειπὼν
» δὺ εἶν καταλέξαι. ἐγὼ δὲ ἐπηύξησα μὲν τὰ ὁπτιμα τοῖς ἀπειθοῦσιν, ἵνα φόβῳ τοῦ
» ῥοειπεῖν αὐτοῖς ῳφεληθῆσε. ἔθηκα δ' καὶ ἄθλα τοῖς πειθαρχοῦσι τοσαῦτα καὶ τη-
» λικαῦτα, ἡλίκα ἃ οἷα ἐπ' οὐδεμιᾷ δήῃ δύθραγαλία δίδοται, ἵνα εἰ καὶ ἀφὰ μηδὲν
» δήῳο, ἀφά γε τοῦτα ἃ γαμεῖν καὶ παῦδοποιᾶν δύαπείῃσθε. δήῃ ὑμεῖς οὔτε ἐκείνων ῥι-
» νὸς ὀεισηθέντες, οὔτε τῶν ὁπτιμίων τι φοβηθέντες, πᾶῶτα τε αὐτὰ κατεφευρήσα-
» τε, καὶ πᾶῶτα αὐτὰ ὡς οὐδὲ ὂν πόλῃ τινὶ οἰκεῖον ἐκτήσαστε, καὶ φατὲ ὃν
» δύζωον μὶ δὴ τοῦτον ἃ ῥᾳδύτερον βίον τὸν ἄγαμον καὶ ἄτεκνον ἐπιδεῖῆθαι, λῆστῶν
» δὲ δὴ καὶ θηείων τῶν ἀνημερωτάτων οὐδὲν διαφέρετε. οὐ γὰ δὴ δήπου μοναυλία γαμ-
» ρετε, ἵν' ἀῦῶ γυναικῶν ἀφῆστε, οὐδὲ ἔστιν ὅστις ὑμῶν ἢ σιτεῖται μόνος, ἢ καθεύ-
» δῃ μόνος, ἀνῆ ἐξουσίαν καὶ ὑδείζην καὶ ἀσελγαίνῃν ἔχῃ ἐθέλετε, καίτοι καὶ μισεύμ-
» ὑμῖν ἀπαλαὶ ἐν κόραις ἃ μηδέπω γάμων ὥραις ἐπεῤῥεφα, ἵνα δ' ὄνομα τῶν μνη-
» νυμφίων ἔχοντες, οἰκοφελῶς βιώητε. καὶ ἐξελῶ θέραις τοῖς γε ἔξω τῆ βουλυτικῆ
» οὖσιν ἀγεαθαι σϋνεχώρησα, ἵν' εἰ καί τις ἐξ ἔρωτος ἢ καὶ σϋνηθείας τινὸς ἐς τῆν
» ὑπαῤθείη, ἀνόμως αὖῶ ποιοῖη. καὶ οὐδὲ ἐς ταῦτα μῦῶτοι κατήπειξα ὑμᾶς, ἀλλὰ
» ὃ μὲν ῥοᾶῖῶτον τεῖα ἔτη ὅλα ῥοὸς ῥᾳδισυῶῶ ὑμῖν ἔδωκα, τὸ δ' δύτερον δύο,
» ἀνῆ οὐδὲν δεῖ' ὅτως ὅτ' ἀπειλῶν ὅτε ῥοῤῥέπων, ὅτ' ἀναδημόῦῆ, ὅτε δεόμθός τί
» πεποίηκα. ὁρᾶτε γὰ καὶ αὖῶι ὅσῳ πλείοις τῶν γεγαμηκότων ἐστέ, οὓς ἐγὼ ἤδη τε-
» σούτους ἑτέροις, μᾶλλον δὲ πολλαπλασίοις παῖδας ἡμῖν πᾶρεσκεύαγ. πῶς μὶ γὰ
» δὺ ἀνῆως τὰ ἡμῶν διαμθῆτε; πῶς σ' ἂν ὃ κεινὸν δήμωσιν εἶν, μήτ' γαμουντων ὑμῶν,
» μήτε παῦδοποιουμθῶν. οὐ γὰῤ που καὶ οὐκ τῆς γῆς ῥοσδοκᾶτέ τινας ἀναφύεαζ
» τοῖς δήμοδόξομθοις τά τε ὑμετέρα καὶ τὰ δημόσια, ὥσῥερ οἱ μῦῶοι λέγουσιν. οὐ μὼ
» οὐσ' ὅσιον ἢ καὶ καλῶς ἔχον ὅστ, τὸ μὲν ἡμέτερον ἡμῶς παύσαθαι, καὶ τὸ ὄνομα ὃ
» ῥωμαίων ὐν ἡμῖν ἀποσβῆναι, ἀνῆοις δὲ πᾶσιν ἀνθῥεαπος ἕλλησιν ἢ καὶ βαῤβάροις τ'
» πόλιν ὐκ δοθῆναι. ἢ τοῖς μὲν δούλοις δι' αὖῶ τοῦτο μάλιστα ἡδυθεσῦμθα, ὅπως
» ὡς πλείστοις ἐξ αὐτῶν πολίτας ποιωμθα, τοῖς τε συμμάχοις τῆς πολιτείας μετα-
» δίδομθα, ὅπως πληθύωμθα, αὖῶι σ' ὑμεῖς οἱ ἀπᾶῤχῆς ῥωμῆοι τοῖς κυίντοις, τοῖς
» οὐθλεείοις, τοῖς ἰουλίοις καταλέγοντες, ὁπτιθυμεῖτε μὼ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τὰ ἡμῶν ἅμα
» καὶ τὰ ὀνόματα ἀποκλέσαι. ἀλλ' ἔγωγε αἰσχύομαι καὶ ὅτι τοιοῦτον εἰπεῖν ῥοσή-
» κει, καὶ ὅτι ὑμεῖς τοιαῦτα ποιᾶτε. παύσαθε οὖν μηνόμθοι, καὶ λογίσαθε ἤδη
» ποτὲ ὅτι ἀδύνατόν ὅστ, πολλῶν μὼ ὐν ταῖς νόσοις, πολλῶν δὲ καὶ ὐν τοῖς πολέμοις

μηνομνμφίων. Nota para el Señor Don Rodrigue Zapata de Villafuerte

» ἑκάστοτε τελευτώντων, σωθῆναι τὴν πόλιν, ἀλλ᾽ μὴ ὃ πλῆθος αὐτῆς ἐκ τοῦ ἀεὶ
» ὑπογιγνομένων ἀναπληροῦται. καὶ μηδεὶς ὑμῶν οἰέσθω με ἀγνοεῖν ὅτι ἔστί τινα καὶ ἐν
» τοῖς γάμοις καὶ ἐν τῇ τεκνοποιίᾳ ἃ δυσχερῆ καὶ λυπηρά· ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι
» οὐδὲν ἀνθρώπινον ἔγνωμεν, ᾧ μὴ καὶ διαφόρου τινὸς μέμικται, καὶ τοῖς γε πλεί-
» στοις καὶ μελίστοις αὐτῶν πλεῖστα καὶ μέγιστα συμπέφυκεν. ὥστ᾽ εἰ ταῦτα ἐκκλίνετε,
» μηδὲ ἐκείνων ἐπορέγεσθε· πᾶσι γάρ, ὡς εἰπεῖν, τοῖς ἀρετὴν καὶ ἡδονήν τινα εἰλικρινῆ
» ἔχουσι καὶ πόνος καὶ συμπονία ἃ δ᾽ ὀπίσω μένει. τί γὰρ δεῖ καθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν
» ἐπεξιόντα μακρηγορεῖν; ὡς οὕτω εἰ καὶ ἐν ταῖς γήμαις καὶ ἐν τῷ τεκνῶσαι διαφορά τι-
» να ἔνεστιν, ἀπιθανολογεῖσθε ἃ τὰ ἀμείνονα, καὶ πλείω τε καὶ ἀναγκαιότερα αὐτὰ ἀνθρώ-
» σετε. πόθεν γὰρ ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθοῖς τοῖς φύσει πόθεν σοῦσιν αὐτοῖς, καὶ τὰ κατὰ τοὺς
» νόμων ἄθλα, ὧν πολλοστὸν μέρος καὶ ἀποθνήσκων συγχωρεῖς ἀναπείσῃ, πάντα ἀν τινα
» πειθαρχῆσαί μοι ὑπαναγκάσει. καίτοι πῶς οὐκ ἀγεννὲς ὑπὲρ ὧν ἕτεροι καὶ ἀνθρώποις
» ποιήσεται, ὑπὲρ τούτων ὑμᾶς μήτε γυναῖκας ἀγέσθαι, μήτε τέκνα θρέψαι βούλε-
» σθαι; ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες πολῖται (νομίζω γὰρ ὑμᾶς νῦν τε πεπεικέναι, καὶ ἐν τῷ
» τῶν πολιτῶν ὀνόματι ἐμμενεῖν, καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν τε πατέρων ἀνθρωπηρείαν
» ἀνθρωπαρκῆ) ταῦτ᾽ ὑμῖν ἐπεθύμησα, ἀνθρώπως μὲν, ἀναγκαίως δὲ, οὐχ ὡς ἐμβρόθως, ἀλλ᾽
» ὡς μισῶν ὑμᾶς, ἀλλὰ φιλῶν καὶ ὑπερθυμῶν καὶ ἑτέροις ὁμοίοις ὑμῖν πολλοῖς κλῆσαι,
» ἵν᾽ ἐστίας εὐνόμους οἰκιζώσατε, καὶ οἰκίας πλήρεις γλυκῶν ἔγχελεις, ταῖς τε θεοῖς μετὰ τε τῶν
» γυναικῶν καὶ μὴ τῶν παίδων ἀνθρωπαρκῶμεν, καὶ ἀλλήλοις ὁμιλῶμεν, πάντα τὰ ἐκ θεοῦ
» ἴσου ἀνθρώπινα μοιρίδιοι, καὶ ταῖς ἐπ᾽ αὐταῖς ἐλπίσιν ἐκ θεοῦ ὁμοίως καρπούμενοι. ἢ πῶς μὴ
» αὖ καλῶς ἄρχειν ὑμῶν, ἂν ἤδιστοις ὑμᾶς ἀεὶ νομοθέταις ὁρῶν ἀνέχωμαι; πῶς δὲ
» ἂν ἔτι πατὴρ ὑμῶν ὀρθῶς ὀνομαζοίμην, ἂν μὴ καὶ παῖδας θρέψητε; ὡς εἴπερ ὅλως
» τὰ τε ἀλλα ἀγαπᾶτέ με, καὶ ταύτην μοι τὴν ἀνθρωπηρείαν οὐχ ὡς κηλακεύοντες,
» ἀλλ᾽ ὡς τιμῶντες ἐδώκατε, ὑπεθυμήσατε δὲ ἄνδρες δὲ πατέρες ἀθάνατοι εἶναι, ἵνα καὶ
» αὖθις τῆς ἐπωνυμίας ταύτης μεταλάβητε, καὶ ἐμὲ φερώνυμον αὐτῆς ποιήσητε. καὶ
τότε μὲν τοιαῦτα ἀμφότεροις αὖθις διελέχθη. μετὰ δὲ ταῦτα, τοῖς μὲν τὰ τέκνα
ἔχουσι τὰ ἆθλα ἀνθρωπεύξησε, τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν ἀπὸ τῶν ἀγώνων ὧν τῶν ὑπερ-
τιμίων ἀναφόρων διεχώρισε, καὶ σιωπὴν ἑκατέροις, ἐς ὃ τοῖς πειθαρχήσασι οἱ ἐν
τῷ χρόνῳ ταύτῳ, αἰτίοις γενέσθαι, ἀνθρωπέδωκε· τῶν τε γωναικῶν τίσι καὶ ἀνδρὶ
ὃν οὐκοῦν νόμον, καθ᾽ ὃν ἐκείνοις ἐξῆν δύο ἢ πλείους μνειάδας
οὐσίας κληρονομεῖν ἔχειν, σιωπῇ χάρισε ταῦτα ποιῆσαι, καὶ ταῖς ἀπορφάνοις πάσαις ὅσαι
ἀνθρωπαὶ τεκοῦσαι εἶχον, ἐπιθέσθαι. καὶ τούτου ὅ, τε πάππος καὶ ὁ πάππιος νόμος
ἐκάτεμνον, καὶ ἐκάτεμνον μουλίου, καὶ ἐκάτεμνον κουίντου πουπλίου σεκστίου δὲ τότε ἐν
μέρει τοῦ ἔτους ὑπάτευόντων ἐτέθησαν, καὶ σιωπῇ γὰρ ἀμφότεροις σφᾶς μὴ ὅτι
παῖδας, ἀλλὰ μηδὲ γυναῖκας ἔχειν, ἐξ ἀπ᾽ αὐτοῦ τούτου ἡ ἀνάγκη τῷ νόμου κατε-
φωράθη. ἐν μὲν οὖν τῇ ῥώμῃ ταῦτα ἐπράχθη· οἱ δέ γε μὴ ἀθανατίσαντες ῥωμαῖοι
ὅτι ῥᾳστόνου τῆς θαλάσσης πόλιν ἐλθόντες, οὐ καλῶς ἀπήλαυσαν. οἱ γὰρ ἐναντίοι
βιαζόμενοι τῇ πλήθῃ σφῶν, ἐκ μὴ δυνάμενοι αὐτεξάν, πῦρ ἐφελούσιοι ἐς τε τὸν
κύκλον πέρι καὶ ἐς τὰ οἰκοδομήματα πλησίον αὐτοῦ ἐνέβαλον, μηχανησάμενοι
ὅπως ὅτι μάλιστα μὴ ἀθρόον ἐκφύσημα ἐκπέμψῃ, ἀλλ᾽ ὅτι χρόνου μάλα διαλάθῃ. ἐκ
οἱ μὲν τοῦτο ποιήσαντες, ἐς τὴν ἄκραν ἀνεχώρησαν· ἀγνοοῦντες δὲ οἱ ῥωμαῖοι ὃ
πεπραγμένον,

πεπραγμένον, ἐπεσέπεσον ὡς καὶ ἀνθρόοι πάντα διαρπάσοντες, καὶ εἴσω τε τῆς τῶν
πυρὸς ἀθρόοι ἐγένοντο, καὶ οὐ πρότερον εἶδον αὐτό, πρὶν τοῖς πολεμίοις ὃν
νοῦν ἔσχον τέως, πρὶν πάντα χόδην ὑπ᾽ αὐτῶν ἀπολωφθῆναι· τότε δὲ ἐν πάντι κιν δύ-
νου ἐγένοντο, ἀθρόως μὲν ἔνδοθεν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων βοηθούμενοι, ἔξωθεν δὲ ὑπὸ τῆς
φλογὸς καικόμενοι, καὶ μήτε χῇ χώραν ἀσφαλῶς μεῖναι, μήτε πη διαπεσεῖν ἀ-
κινδύνως δυνάμενοι. εἴτε γὰρ ἔξω βέλους ἀφίσαντο, πρὸς τὸ πυρὸς ἀναλοῦτο·
εἴτ᾽ ἀπὸ τῆς φλογὸς ἀπεπήδων, πρὸς τὰ βοηθόντων ἐφθείροντο, καί τινες ἐν γενο-
μένοις ἀπ᾽ ἀμφοτέρων ἅμα ἀπώλοντο, τῇ μὲν πυρωσκόμενοι, τῇ δὲ καιόμενοι. οἱ μὲν
οὖν πλείους τῶν ἐσπλεόντων οὕτως ἀπήλλαξαν, ὀλίγοι δέ τινες νεκροὶ ἐς αὐτὸ
τὸ φλέγον ἐμβαλόντες, καὶ δόδον σφίσι δι᾽ αὐτῶν, καθάπερ ὅτι γεφύρας, ποιήσα-
μενοι, διέφυγον. οὐ γὰρ που ὃ πῦρ ἐπεκράτησεν, ὥστε μηδὲ τοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει
ὄντας χῇ χώραν μεῖναι, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς αὐτὸ ἐκλιπεῖν, καὶ ἐς οἰκήματα κατορύ-
χα καταχρυφθῆναι. ἐκεῖ μὲν δὴ ταῦτα ἐγένετο. ὑστέρου δέ, ὅπερ ποτὲ ὁ πομπήιος
πολιορκήσας οὐχ ἥρπασε, ἐκλῃστεύθη, καὶ μὴ τοῦτο καὶ ἄλλα ῥᾴω πρόσεκτήθη. τῶν
δ᾽ ἄλλων λοιπῶν ἃ ὡς δυναστευόντων, καὶ τὰ τε πολέμου μηκυνομένου, καὶ λιμοῦ δι᾽ αὐτὸν
οὐχ ἥκιστα ἐν τῇ ἰταλίᾳ γενομένου, τὸν τιβέριον ὁ αὐγουστος ἐς τὴν δαλματίαν αὖ-
θις ἔπεμψε, καὶ ὃς ἰδὼν τοὺς στρατιώτας μηκέτι τὸν τοῦδε φέροντας, ἀλλὰ καὶ
μὴ κινδύνου ἄμα πολεμήσαί πως ὑπεθυμοῦντας, καὶ φοβηθεὶς μὴ καὶ καθ᾽ ἓν ὄν-
τας στασιάσωσι, τειχῆ διῆλεν αὐτοῖς, καὶ τοῖς μὲν τῷ σιλανῷ, τοῖς δὲ μύρκῳ λεγίδι
προστάξας, ὅπως ὃν βάτωνα μὴ τῶν λοιπῶν σὺν ᾧ ὁρμᾶτο ἀρμήνικῳ ὥρμησε· καὶ ἐκείνοι
μὲν οὐ χαλεπῶς τοῖς δύο παρατάξεσι σφίσι μάχας κατεστρέψαντο, αὐτὸς δὲ ἅμα
πάσης ἴσως, ὡς εἰπεῖν, ἃ χώρας ἀπεπλανήθη, ἃ βάτωνος ἀνῄει ἐς ἀνῄει προσποιητῶνες,
καὶ τέλος καταφυγόντι αὐτῷ ἐς δύσκλειον τεῖχος ἐπ᾽ αὐτῇ τῇ σαλώνῃ ἐπωκισμένον
προσεδρεύσας ἐπόνησε. ὁ, τε γὰρ φρούριον ἐπ᾽ ὑψηρεῖς πάνυ καὶ δυσπροσβά-
του πέτρας ἐπετετείχιστο, φάραγξι βαθείαις ποταμοῖς καὶ μάρρυσι ἐχούσαις ἐγκε-
κυκλωμένον, καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν πάντα ἐς αὐτὸ ἐπιτήδεια, ἐκ μὲν προσεκομίζοντο,
ἃ δὲ καὶ ἐκ τῶν ὀρῶν, ὧν ἐκεῖνοι, ἐπήγοντο, καὶ προσέτι καὶ τινὰ στοπομπείαν τῶν
ῥωμαίων ἐνεδρεύοντες ἐκώλυον, ὥστε ὃν ὑβέριον πολιορκεῖν σφᾶς δοκοῦντα αὐτὸν
ἐκ τῶν πολιορκουμένων πάσχειν. ἀπορούντων οὖν αὐτῶν, καὶ μὴ δυσκόντος ὅ, τι προ-
ξοι (ἥ τε γὰρ προσεδρία καὶ μακρὰ καὶ ἐπικίνδυνος ἐλήγετο, καὶ ἡ ἀποχώρησις ἐπα-
χὴς ἐφαίνετο) ἐθορύβησάν οἱ στρατιῶται, καὶ τοσαύτη τε καὶ τηλικαύτη βοὴ ἐχρήσαν-
το, ὥστε τοὺς πολεμίους τοὺς ἐπὶ τῶν τείχῶν αὐλιζομένους ἐκπλαγῆναί τε καὶ
ἀναχωρῆσαι. ἐξ οὖν τούτων τῶν μὲν ὀργισθείς, τῶν δὲ ἡδυθείς, σιωπεκάλεσέ τε αὐτοὺς, καὶ
τὰ μὲν ἐπιτίμησας σφίσι, τὰ δὲ καὶ πραΰνας, οὔτε ἐθεράπευσεν, οὔτ᾽ ἀπώθησε,
ἀλλὰ κατὰ χώραν ἡσυχάζων ἔμεινε, μέχρι οὗ ὁ βάτων ἀπαγγοις τὴν ἐπιχείρη-
σιν (πάντα γὰρ ἀνθρώπινα πλείω ὀλίγων ἐχεχείρητο, καὶ ἡ δύναμις ἐκείνη εἶχε, τῆς τότε αὐθεν-
κίας οἱ ἡλατηοῦτο) διεκηρυκεύσατο πρὸς αὐτόν, καὶ ὑπ᾽ μὴ ἔπεισε καὶ τοὺς ἀνθρώ-
πους ἀπέσασθαι, εἰκατέλιπεν αὐτούς. καὶ ὁ μὲν οὐκέτ᾽ οὐδὲν ἀνθρώπινον, καίπερ πολλὰν αὐ-
τὴν ὑπικαθυμούσαν, ἐδοκήθησεν· ὁ δὲ δὴ ὑβέριος καταφρονήσας ἐκ τούτου τῶν λοι-
πῶν τῶν ἐν τῷ τείχῳ ὄντων, καὶ νομίσας ἀναμωτὶ σφᾶς κρατήσειν, ἐπεὶ οὐδὲν ἐν τῷ
χωρίου προεῖδεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸ ὃ ἐρυμνὸν ἐχώρησεν. ἐπεὶ δὲ μήτε ὁμαλόν τι

Nullũ bonũ sine no
sit mixtũ malo

Vocomia lex

Pappia lex
Publia

M. Pappi mutil?
Coll Q. Publi? Secũd?

Rhætinũ V.

Seretio V.

Silanus
M. Lepidus

Anderius mun?
Salona

ιῶ, μήτε ὁπηκατέβαινον οἱ πολέμιοι, καὶ αὖθις μηδ' ὁπηβήματος ἐν ἀσφαλεῖ ἱδρύθη, ὅπως τά τε γιγνόμενα καθορᾶν, καὶ ὃ προθυμότερον τοῖς στρατιώταις ἀγωνίσασθαι, καὶ ἐν χειρῶν σφίσιν, ἀλλ' που δεήσῃ, προσαμύνῃ· καὶ γὰρ μέσος ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο τὸ στρατοῦ (πολὺ γὰρ τῆς πλησίον ἀφειλῶ) κατέσχε. οἱ δ' ἄλλοι ὃ μὲν πρῶτον ἐν πλαισίῳ πυκνῷ σὺν τε παγμένοι βάδην ἀνεπορεύοντο, ἔπειτα δ' ὑπό τε τῶν ὀρθίου καὶ ὑπὸ τῆς δυσμαχίας τοῦ ὄρους (χαλεπῶς τε γὰρ ἰῶ, καὶ ἐς φάραγγας πολλαχῇ κατέτμητο) διεσπάσθησαν, ὥστε οἱ μὲν θᾶσσον, οἱ δὲ βραδύτερον προσανήεσαν. ἰδόντες δὲ τοῦτο οἱ δαλμάται ἔξω τε τοῦ τείχους ὑπὸ αὐτὰ ἅ κρημνώδους προετάξαντο, καὶ λίθους πολλοὺς, οἷς μὲν σφενδόνας ἐπ' αὐτοῖς ἔδεσαν, οἷς δὲ καὶ κατεκυλίνδουν, ἀνῆσαν ἔχοντες, ἀνῆσαν ἀμάξας ὅλας πλήρεις πετρῶν, ἀνῆσι κιβωτοὺς προφερεῖς ὁπτιχωρίοις πως πεποιημένας, καὶ λίθων γεμούσας ἠφίεσαν, καὶ ταῦτά γε πρός τε ἄμαξαν πολλὴ ῥύμη καταφερόμενα διεσφενδονᾶτο, καὶ τοῖς ῥωμαίοις διέσσυτό τε ἔτι μᾶλλον ἀπ' ἀνηλίου, καὶ σκιεροῦ, καὶ ἕτερόν τι οἱ μὲν βέλη, οἱ δὲ δορατία ἀφιέντες, συχνοὺς αὐτῶν κατέβαλον. καὶ ταύτῃ πολλῇ μὲν τῶν μαχομένων φιλοτιμία ἐγίγνετο, τῶν μὲν δυναβῶναί τε καὶ ὑπερβῆναι τῶν ἄκρων, τῶν δὲ ἀποκρούσασθαί τε αὖθις καὶ ἀπορράξαι πειρωμένων. πολλὴ δὲ καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν τε ἀπὸ τοῦ τείχους ὁρώντων τά γιγνόμενα, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πιθέωνος ὄντων. οἷς τε γὰρ σφετέροις ἑκάτεροι παρεκελεύοντο, τοῖς μὲν προθυμουμένοις σφῶν ὑπερρώννυόν τε, οἷς δ' ὑπεικοσί πη ὑπολειμῶντες, καὶ ἀθεσίοις καὶ καθ' ἑκάστους καὶ ὅσοι ὑπὸ τοῖς ἀνδράσιν ἐλεγώϊσκον, καὶ τοῖς θεοῖς ἅμα ἀνεκάλουν, ὑπό τε τῆς αὐλίκα τῶν μαχομένων ἀμφοτέροις σωτηρίας, καὶ ὑπὸ τῆς ἑαυτῶν ἐς ὃ ἔπειτα οἱ μὲν ῥᾳθυμίας, οἱ δ' εἰρήνης ὑπιοώμενοι. καὶ τότε πρωτιστῶς οἱ ῥωμαῖοι μάτην ἐκινδύνευσαν, ἅτε πρός τε δύο ἅμα τῷ τε τῶν τόπων φύσιν καὶ τῷ τῶν δυσπάλων δυσπαλίαν ὃν ἀγῶνα ποιούμενοι, εἰ μὴ ὁ πιθέμος ἐκείνοις τε ἀκραιφνέσι βοηθείαις φυγεῖν ἐκώλυσε, καὶ τοὺς πολεμίους ἑτέρωθεν ἀνῆσι γραϊώταις ἐς ὃ ἀΰπλους τῷ χωρίου ὀλίγους πρὸς πλείονος ἀφεῖσθοῦσιν ἐπέρασε. καὶ ἐκ τούτου οἱ μὲν πρωτεύοντες, οὐδὲ ἐς τὸ τεῖχος ἐσελθεῖν ἠδυνήθησαν, ἀλλὰ δυσὰ ὄρη προσαπορρίπτοντες τά ὅπλα, ὥστε κουφίζειν, ἐσκεδάσθησαν. οἱ δὲ ὑπιόντες σφας (πάνυ τε γὰρ ἀμφεπολεμῆσαι ἐλπίζοντο, καὶ οὐκ ἐβούλοντο συγγραφέντας αὖθις αὖθις χαλεποῖς σφίσι μάχεσθαι) ὑπέπεμπον ἐπεξῆλθον, καὶ ἐκείνων τε τοὺς πλείους ἐν ταῖς ὕλαις κρυπτομένους δυσεύροντες, ὡσαύτως πεζοὶ ἀπέκτειναν, καὶ μὴ τοῦτο καὶ τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ προσχωρήσαντας ἔλαθον, καὶ τούτοις μὲν ὁ πιβέρειος τά τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ τὰ ὁμολογηθέντα σφίσι καλέσατο· ῥωμαϊκὰς δὲ ὑπὸ τοῖς αὐτεσηκόσι ἐτράπετο. αὐθωμολοι γὰρ πρὸ αὖθις συχνοὶ ὄντες σὺν εἴων σφας συμβιῶναι. καὶ ἐδουλώσατο μὲν χωρίον τι ὑπόδουλον, οὐ μέντοι καὶ τῇ οἰκείᾳ δυνάμει, καίτοι πολλῇ πλείονι τῶν ἐναντίων οὔσῃ, ἠδυνήθη τοῦτο ποιῆσαι. αὐτό τε γὰρ ἰσχυρὰς ὠχύρωτο, καὶ ποταμὸς ῥοώδης τοῖς περὶ ποδὰς αὐτοῦ κύκλῳ, πλατὺ βραχέος, περιῤῥεῖ· ἀλλ' οἱ αὐτόμολοι σασιάσαντες τοὺς τοῖς ὑπιχωρίοις, ὅπερ τῶν ἀσπονδῶν ὠρέγοντο, ἐς χεῖρας αὖθις ἦλθον, καὶ συλλαβομένων σφίσι τῶν γυναικῶν τῶν ἐν τῷ τείχει οὐσῶν (τῆς τε γὰρ ἐλευθερίας, καὶ τοῦδε τοῦ τῶν ἀνδρῶν γνώμου ἐφίεντο, καὶ πᾶν ὁτιοῦν περὶ τοῦ δουλοῦσαι παθεῖν ἡγοῦντο) μάχη τε ἰσχυρὰ ἐγένετο, καὶ κεφαλῆνες, αὖθις μὲν ἐνέδοσαν, καὶ ἕνες αὐτῶν ὑπ

Germanic?

Arduba. V

τῶν καὶ διέφυγον. αἱ δὲ δὴ γυναῖκες τά παιδία ἀφ' πάσασαι, αἱ μὲν ἐς τὸ πῦρ ἑαυτὰς ἐνέβαλον, αἱ δὲ ἐς ποταμὸν καὶ ἐχρήμισαν. καὶ οὕτω τε ἐκείνου τοῦ φρουρίου ἠλώθη, τά τε ἄλλα τά πλησίον αὐτῷ ἐθελοντὶ τῷ ῥωμαϊκῷ ὡμολόγησε. καὶ ὁ μὲν τῶν τά προεῖξας, ὑπὸ τὸν πιβέρειον ἐμεχώρησεν. ὁ δὲ δὴ ποσούμιος τά λοιπά προσκατειργάσατο. καὶ τοῦτον καὶ ὁ βάτων σκιδυᾶν τὸν ἡγὸν προὸς πιβέρειον πέμψας, ὑπεδέδωσεν οἱ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πρόφασις ὑπέσχετο, αἰτῆς ἀδείας τύχοι, καὶ μὴ τοῦτο πίστιν λαβών, νυκτός τε ἐς τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἐσῆλθε, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὁπηβήματος αὐτοῦ καθημένου προσαχθείς, ὑπὸ μὲν ἑαυτοῦ οὐδὲν ἐδεήθη, δημοσίᾳ καὶ τῶν κεφαλῶν προσέτεινεν ὥστ' ἀποκτεῖναι, ὑπὸ δὲ τῶν ἀνδρῶν πολλὰ ἀπελογήσατο. πάλιν δ' ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ πιβερείου, τί ὑμῖν ἔδοξε καὶ ἀποκτεῖναι, καὶ ὅτι τοσοῦτον ἡμῖν χρόνον ἀντεπολέμησας; τοῦτ' ἔφη ὅσαπερ καὶ πρότερον, ὅτι ὑμεῖς τούτων αἴτιοι ἐστέ. ὅτι γὰρ τὰς ἀγέλας ὑμῶν φύλακας οὐ κύνας, οὐδὲ νομέας, ἀλλὰ λύκους πέμπετε. ὁ μὲν οὖν πολεμος αὐτοῖς τοῦτο τὸ τέλος ἔσχε, πολλῶν μὲν καὶ ἀνδρῶν, πλείστων δὲ δὴ καὶ χρημάτων ἀπολομένων. πάμπολλά τε γὰρ ἐς αὐτὸν στρατόπεδα ἐβλάφη, καὶ λεία βαρεῖα ἐάλω. ἀνήχθη δὲ καὶ ποτε τὸ νίκην ὁ ῥωμαϊκὸς, καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ μὲν αὐγούστῳ καὶ τῷ πιβερείῳ, τό, τε τῶν αὐτοκράτορος ὄνομα προσθέσθαι, καὶ ὅτι τὰ ὁπτινίκια πέμψαι, δῆλά τε ἦνες ἡμῖν, καὶ ἀγάλματα ἐν τῇ παννονίᾳ ἑστηκότα δύο ἐδόθησαν. ταῦτα γὰρ ἀπὸ πολλῶν τῶν ψηφισθέντων σφίσιν ὁ αὔγουστος ἐδέξατο. τῷ δὲ δὴ ῥωμαϊκῷ αἵτε νικητήριοι ἡμῖν, ὅπερ που καὶ τοῖς δήμοις γραπταρχαῖς ὑπῆρξε, καὶ αἱ γραληϊκαί, τό, τε τῶν γνώμων προσώπῳ μὴ τοῖς ὑπαλθυκόλας ἀποφαίνεσθαι, καὶ ὃ τῶν ὑπατείαν θᾶσσον προδιδόναι νενομισμένον λαβεῖν· καὶ τῷ δρούσῳ δὲ τῷ πιβερείου υἱῷ, καὶ τοι μὴ μεταχρόντι τῷ πολέμου, καὶ ἐς ὃ στρατήγιον συμφοιτᾶν πρὶν βουλεῦσαι, καὶ ἐπειδὰν ταμιεύσῃ, γνώμου προὸς τῶν ἐγραληϊκότων ποιεῖσθαι ἐψηφίσθη. ἔτι δὲ ταῦτα ἐδέδοκτο, καὶ ἀπελία δεινὴ ἐκ τῆς ῥωμαίας βλαστοῦσα ἐκώλυσέ σφας διεξιέναι· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ ἐκείνῳ χρόνῳ, καὶ ἐν τῇ κελτικῇ ταύτῃ στασιάσθη. εἶχον γὰρ καὶ οἱ ῥωμαῖοι αὐτῆς, οὐκ ἀδεᾶ, ἀλλ' ὡς που καὶ ἔτυχε χαρωθέντα, δῆλα δὲ καὶ ἐς ἰσοείας μεμήμου ἀφίκετο· καὶ γραπτῶταί τε αὐτῶν ἐκεῖ ἐχείμαζον, καὶ πολλὰς ὠχίζοντο, ἔστε ἐν κόσμου σφῶν οἱ βάρβαροι μεϊερρυθμίζοντο, καὶ ἀγορὰς νόμιζον, στωόδους τε εἰρωνικὰς ἐποιοῦντο. οὐ μὴν τοι καὶ τῶν πατείων ἐθῶν, τῶν τε συμφύτων ἔφυτον, καὶ τῆς αὐτονόμου διαίτης, τῆς τε ἐκ ἐῶν ὅπλων ἐξουσίας ἐκλελησμένοι ἦσαν, καὶ δι' ταῦτο τέως μὲν καταβεβαρὺ καὶ ὁδῷ ἴνα μὴ φυλακῆς μετεμέλοντο αὐτά, οὔτε ἐβαρύνοντο τῇ τῶν βίου μεταβολῇ, καὶ βαθύθυμον σφας ἀγοιούμενοι· ἐπεὶ δὲ ὁ οὔαρος ὁ κοϊντίλιος τῷ τε ἡγεμονείαν τῆς ῥωμαίας λαβών, καὶ τά παρ' ἐκείνοις ἐκ τῆς ἐρχῆς διοικῶν, ἔπαυσεν αὐτοὺς ἀμεθώτερον μεταξῆσαι, καὶ τά τε ἀγγα ὡς ἐς δουλουμένοις σφίσιν ἐπέταττε, καὶ χρήματα ὡς ἐς ὑπηκόοις ἔπρασσεν, ἐκ ἠνέχοντο, ἀλλ' οἵ τε πρῶτοι τῶν πρόσθεν δυναστείας ἐφιέμενοι, καὶ τά πλήθη τῷ σωφρονεῖν καταπάσαν τοὺς τῆς ἀμφύλου δεσποτείας τοὺς ἡμῶνες, ἐκ μὲν τῷ φανερῷ ἐκ ἀπέστησαν, πολλοὺς μὲν τοὺς ἐρίω, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῇ σφετέρᾳ τῶν ῥωμαίων ὁρῶντες ὄντας, δεξάμενοι δὲ τὸ οὔαρον, ὡς καὶ πάντα τά προσταττόμενα σφίσι ποιήσοντες, προσήγαγον αὐτὸν πόρρω που ἀπὸ τοῦ ῥεύματος, ἐς τε τῷ χερρονησίδα καὶ τοὺς ἐν οὐσίσουργοι, καίπερ ὢν εἰρωνικώτατα καὶ φιλικώτατα διακείμενος, πίστιν αὐτῷ

Batō Sceuas

Drusus Tiberij. f.

Quintilius Varr?

Chexusci

Vsipetes. fl

Hermenius Segrimer)

πρ̃ἕρον ὡς καὶ ἀνδρ̃ᾶ γραπτῶν δουλδ́ν δυ̃ὰμένοι. οὔτ' οὖν τὰ γραβ́μ̃ατα, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἐν πολεμίᾳ σιωπ̃ᾷ, ἐξ ἀπ' αὐτῶν συχνοὶ ἀπ̃οῦσι τοῖς ἀδυνάτοις, ὡς καὶ ὅπῃ φυλακὴν χωρ̃είων ἴνων, ἢ καὶ λῃστῶν συλλήψεσι, πρ̃οσπομπ̃ᾶς τέ σι τ̃ῶν ὑπηρεσιῶν διέδωκεν. ἦσαν δὲ οἱ μάλιστα στρατομόσφυλες καὶ ἀρχηγοὶ τ̃ῆς τε βουλ̃ῆς καὶ τ̃οῦ πολέμου γενόμενοι, ἀνδ́ρες τέ, καὶ ἀρμάτιος καὶ σημ̃ίμερος, στρατόπλεως τὲ αὐτ̃ῷ ἀεὶ, καὶ συνεχ̃ιώμενοι πολλάκις. θαρσυνθ́ντος οὖν αὐτ̃οῦ, ἐξ μήτε τι δεινὸν πρ̃οσδεχομένου, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τ̃ῷ τότε χειμ̃ῶνι ὑπ̃ομένουσι ἴσον ποῦσι ἐξ φυλάττεσθαι οἱ πρ̃αμνοῦσιν, οὐχ ὅπως ἀπιστοῦντος, ἀλλὰ καὶ ὑπερπιμπ̃λῶντος ὡς μάλιστα αὐτοῖς τε ταραπτομένοις καὶ ἐκείνοις ἀμαθ̃ηστοῖσιν, ἐπῃνίσαντ̃ό τινες πρ̃ῶτοι τ̃ῶν ἄπωθεν αὐτ̃οῦ οἰκουντων ὀκ πρ̃οσδοκ̃ήσ̃ας, ὅπως ἐπ' αὐτοῖς ὁ οὖραος ὁρμήσας, διὰ μ̃ακρ̃οτέρ̃ας σφίσιν ἐν τ̃ῇ πορείᾳ, ὡς καὶ ἐξ̀ φιλίας ἰ̃ῶν, γλ̃ύπται, μηδὲ ἐξαίφνης πάντων ἅμα πολεμωθέντων αὐτ̃οῖ, φυλακὴν τινα ποιήσ̃ηται· καὶ ἔφθην οὕτω. πρ̃οσεπέσ̃ε γ̀ὰρ τε γὰρ ἐξορμ̃ῶντα, καὶ πρ̃όμ̃ουν ὡς καὶ τὰ συμμαχικὰ πρ̃οσδοκ̃ώσ̃ης, ἐξ ἁμαχέων οἱ πρ̃οσδοκ̃ήσ̃αντες, ἅς τε δυνάμεις ἐν ἑτοίμ̃ῳ ποιήσ̃ας πρ̃ἐλαβον, καὶ ἀποκτείναντες τοῖς πρ̃ὸ σφίσιν ἔκκ̃αλοι στρατιώτ̃ας οὓς πρ̃ότερον ἠπ̃ήκεσαν, ἐπ̃ῆλθον αὐτ̃ῷ ἐν ὕλαις ἤδη δυσεκβ́άτοις ὄντι, κἀν τούτ̃ῳ ἅμα τε ἀνεφθ́ησαν πολέμιοι μ̃ὴ ὑπηκόων ὄντες, καὶ πολλὰ καὶ δ̃ῃὰ εἰργάσ̃αντο. τά τε γὰρ ὄρη καὶ φαραγγ̃ώδη καὶ δυ̃ώμ̃αλα, καὶ τὰ δένδρα καὶ πυκνὰ καὶ ὑπ̃ερμ̃ήκη ἦν, ὥστε τοῖς ῥωμ̃αίοις καὶ πρ̃ὶν τοῖς πολεμίοις σφίσι πρ̃οσπεσεῖν, ἐκεῖνά τε τέμ̃νοντας καὶ ὁδοποιοῦντας, γεφυροῦντ̃άς τε τὰ τούτου δεόμενα, ποιεῖσ̃θαι. ἦν δὲ καὶ ἀμάξας πολλὰς, καὶ νωτοφόρεια πολλὰ, ὡς καὶ ἐν εἰρ̃ήν̃ῃ, παῦδές τε ὄντ̃ες ὀλίγοι καὶ γυναῖκες, ἥ̃τε ἀνὴρ θεραπεία συχνὴ αὐτοῖς συνείπετο, ὥστε καὶ κτ̃ῆ τούτου ἐσκεδασμένῃ τῇ ὁδοιπορ̃είᾳ χρ̃ῆσθαι. καὶ ἐν τούτῳ καὶ ὑετὸς καὶ ἄνεμος πολὺς ὀπτ̃ηλ̃ώμ̃ενοι, ἔτι δὲ μ̃ᾶλλον σφᾶς διέσπειρε, τό, τε ἔδαφος ὀλισθηρὸν πρ̃ός τε τοῖς ῥ̃ίζαις καὶ πρ̃ὸς τοῖς τελέθρ̃οις γλ̃ύφόμενον, σφαλερώτατα αὐτοῖς βαδίζ̃ειν ἐποί̃ει, καὶ τὰ ἄκρα τ̃ῶν δένδρων καταθραύόμενα ἐξ καταπίπτοντα διετάραττεν. ἐν τοιαύτ̃ῃ οὖν δὴ νυκ ἀμηχανίᾳ τότε τ̃ῶν ῥωμ̃αίων ὄντων, οἱ βάρβαροι πάντ̃αχόθεν ἅμα αὐτοῖς ἐξαπιναίως δι' αὐτ̃ῶν ὧν λοχμωδεστάτων, ἅτε καὶ ἔμπειροι τ̃ῶν τεμ̃μ̃ῶν ὄντες, πρ̃οεσοιχ̃όσ̃αντο, καὶ ὃ μὴ πρ̃οσδ̃οκ̃ήτον πρ̃όρρωθεν ἔβαλον, ἔπειτα δὲ ὡς ἠμ̃ύνετο μὴ ῥᾳδ́ως ἐφ̃ίεσαν, ἐτιτρ̃ώσκοντο δὲ πολλοὶ, ὁμίσε αὐτοῖς ἐχ̃ώρησαν. οἷα γὰρ οὔτε ἐν ταξ̃ει τινὶ, ἀλλὰ δυ̃αμ̃ὶξ πᾶς τε ἀμάξας καὶ τοῖς ἀόπλοις παρβ́ούμενοι, οὔτε συστραφῆν̃αι πη ῥᾳδ́ίως δυνάμενοι, ᾗ πρ̃ός τε καὶ ἑκάστοις τ̃ῶν ἀεὶ πρ̃οσμιγν̃ύντων σφίσιν ὄντες, ἔπασχον μὲν πολλὰ, δ̀ύτέσ̃ρων δὲ ῥᾳδ́ίως. αὐτ̃ά τε οὖν ἐστρατοπεδ́ύσ̃ατο, χωρ̃είου τινὸς ὑπ̃ηρεσίᾳ, ὡς γε ἐν ὄρει ὑλώδει ἐνδέχετο, λαβ́όμενοι, ἐξ μεταξ̃ύ τοῦτο τ̃ᾶς τε πλείστ̃ους ἁμάξας καὶ τὰ ἄλλα τὰ μὴ πάνυ σφίσιν ἀναγκ̃αῖα, τὰ μὲν κατακαύσ̃αντες, τὰ δὲ καὶ καταλιπόντες, συλλεπτ̃υμένοι μὲν πη μ̃ᾶλλον τ̃ῇ ὑστεραίᾳ ἐπορεύθ̃ησαν, ὥστε τὴ ἐς ψιλόν τι χωρ̃είον πρ̃οχωρ̃ῆσαι, οὐ μὲν τοι καὶ ἀναμ̃ωτὶ ἀπ̃ήλλαξαν. ἐντεῦθεν δὲ ἤδη ἐς τε ὕλας αὖθις ἐσέπεσον, καὶ ἠμ̃ύνοντο μὲν πρ̃ὸς τοὺς πρ̃οσπίπτοντας σφίσιν, ὀκ ῥᾳδ́ίως δὲ δὴ καὶ τ̃ούτο αὐτ̃ὸ ἐπ̃ῆσαν. συστρεφόμενοι γὰρ ἐν στενοχωρ̃είᾳ, ὅπως ἀ̃ρξοι ἵππ̃εῖς τε ὁμοῦ καὶ ὁπλίται διπλ̃έχωσιν αὐτοῖς, πολλὰ μὲν πρ̃ὸς ἀνηκ̃όοις, πολλὰ δὲ καὶ πρ̃ὸς τοῖς δένδροις ἐσφ̃ήλοντο. τότε γὰρ ἡμ̃έρα πορβ́ούμενοις σφίσιν ἐγ̃ένετο, ἐ αὐτοῖς ὑετὸς τε

αὖθις

Γερμ̃ῶν

αὖθις λάβρος καὶ ἄνεμος μέγας πρ̃οσπεσών, οὔτε ποι πρ̃οϊ̃έναι, οὔτε ἵστασθαι παντ̃ελ̃ῶς ἐπ̃έρ̃επεν, ἀλλὰ καὶ τὴν χ̃ειρ̃ῶνα σφᾶς τ̃ὰ ὅπλων ἀφείλετο. οὔτε γὰρ τοῖς ζ̃ύλοις ἐμβ́ύμασιν, οὔτε τοῖς ἀκοντ̃ίοις, ἢ ταῖς γε ἀσπ̃ίσιν, ἅτε ἐξ̀ ἀβεβ́ήκοις οὔσαις, καλῶς χρ̃ῆσθαι ἐδυ̃ώ̃ατο. τοῖς γὰρ πολεμ̃ίοις ψιλοῖς τε ὂ πλ̃ῆσον οὖσι, καὶ τὴν ἐξ̃ουσίαν ἐν ἐφόδου καὶ τ̃ῆς ἀναχωρ̃ήσ̃εως ἀδεᾶ ἔχουσιν ἦπ̃όν που τοῦτο συνέβαινε. πρ̃ὸς δ' ἔτι αὖθ̃ί τε πολὺ πλείους γεγονότες (καὶ γὰρ πλ̃ῆν ὀλ̃ίγων ὧν πρ̃οτ̃έρων πρ̃οσδοκ̃ώντων συχνοὶ ἀπ̃ῆσαν τε καὶ ὅπῃ τ̃ῇ λείᾳ σωθ̃ήσ̃ονται) ἐξ ἐκείνους ῥᾳδ́ίους ἦδη ὄντας (πολλοὶ γὰρ ἐν ταῖς πρ̃ὶν μάχαις ἀπολ̃ώλεσθε) καὶ ἐκύκλουν τε ῥᾴ̃ον καὶ καλεφόνουν, ὥστε καὶ ὃν οὐάρον καὶ τοὺς ἀμ̃ῴους τοὺς λοιμ̃ωτάτους φοβηθ̃έντας μὴ ἤπ̃ιοι ζωγρηθ̃ῶσιν, ἢ καὶ πρ̃ὸς τ̃ῶν ἐχθ̃ίστων ἀποθν̃ώσκ̃ωσι (καὶ γὰρ τετρ̃ωμ̃ένοι ἦσαν) ἔρ̃γον δεινὸν μ̃ὰλ̃, ἀναλ̃ίσκ̃ειν δὲ ἐλ̃ίμ̃ησαν· αὐτοὶ γὰρ ἑαυτοὺς ἀπ̃έκ̃τειναν. ὡς δὲ τοῦτο διηγ̃έλθη, οὐδὲ τ̃ῶν ἀμ̃ῴων οὐδεὶς ἔτ̃ί, εἰ καὶ ἐρ̃ρωτ̃ώ̃ντο, ἠμ̃ύνατο, ἀλλ' οἱ μὲν ὃν ἄρχοντα σφῶν ἐμιμ̃ήσ̃ατο, οἱ δὲ καὶ τὰ ὅπλα πρ̃ένες, ἐπεῖδε πὸν σφας ᾧ βουλ̃ομ̃ένῳ φονεύθ̃ῆν. φυγεῖν γὰρ οὐδ̃ὶ εἷς μ̃ᾶλ̃ιστα τις ἤθελεν, ἐδυ̃ώ̃ατο. ἐκπ̃έπτωκε τε οὖν ἀδεῶς πᾶς καὶ ἀνὴρ ἐξ ἵππ̃ους, κἀν πάντ̃ες ἀπ̃ώλοντο ἢ καὶ ἑάλωσαν, εἰ μὴ οἱ βάρβαροι πρ̃ὸς τὴν τ̃ῶν λείας ἁρπαγὴν ἄ̃ρμ̃ησι ἐτ̃ράποντο. οὕτω γὰρ οἵ τε ἐρ̃ρωμ̃ένέστατοι πολλοὶ ἀπ̃έφυγον, καὶ οἱ ἁλ̃ίπλατ̃οί σφων ἀλλοῖς ὅπλοις ἐχ̃αῖόν τι συμβοήσ̃αντες, δόξαν τοῖς ἐναντ̃ίοις (νυξ̀ γὰρ ἐπ̃ελ̃ύετο, καὶ οὐκ ἐωρ̃ῶντο) ὡς καὶ πρ̃ὸς ἓ ἀσπ̃ονδ̃ὶ πεπτεμ̃ένοι πρ̃ὸ ἔργου. καὶ τούτου ἐκεῖνοί τε ἐπ̃έχον τ̃ῆς διώξεως, καὶ ὁ ἀσπ̃ονδ̃ὶος μαθὼν ὃ γεγ̃όμ̃ενον, ὅπ̃ως σφίσιν ἐπεκούρησε· καὶ τινες μεταβ̃ούτο καὶ τ̃ῶν ἐθελοντ̃ῶν ἀνεκμ̃αθ̃ήσ̃αν, λυσῳδ̃ούντες πρ̃ὸς τ̃ῶν οἰκείων. ἐπ̃έρ̃απε γὰρ σφίσι τοῦτο πεῖσαν, ἐφ' ᾧ τε ἔξω τ̃ῆς ἰταλ̃ίας αὖθ̃ίς εἶ). τοῦτο μ̃ὲν ὕστερον ἐγ̃ένετο. ὁ δὲ μαθὼν ὁ αὐγ̃ουστος τὰ ᾧ συμφορᾷ συμβεβ̃ηκ̃ότα, τ̃ῶν τε ἐθν̃ῶν, ὥς τινες φασὶ, πρ̃οεφ̃ρ̃ήξατο, καὶ πένθος μέγα ὅπῃ τε τοῖς ἀπολωλόσι καὶ ὅπῃ τ̃ῷ πρ̃εσβυτέρῳ τ̃ῶν ἡμ̃ιόνων καὶ πρ̃ὸς ὧν ἁλισκομ̃ένων ἐποι̃ήσ̃ατο, τ̃ό, τε μέγιστον, ὅτι καὶ ὅπῃ τ̃ῶν ἰταλ̃ίαν τ̃ῶν τε ῥωμ̃αίων αὐτ̃ῶν ὁρμ̃ήσ̃ῶν σφας πρ̃οσεδ̃όκησε, καὶ οὐ̃τε πολιτικὴ οἱ ἡλικία ἀξιόλογος ὑπελ̃ήφθη, ἐξ τὰ συμμαχικὰ, ὧν τι καὶ ὄφελος ἦν, ἐχεκ̃ίκ̃ωτο. ὅμ̃ως σ' οὖν τὰ τε ἄλλα ὡς ὀκ τ̃ῶν πρ̃ὸ ὄντων πρ̃οσκ̃ώσ̃αντο, καὶ ὅπῃ ὧν τ̃ῶν γραβ́ησ̃ομ̃ένων ἡλικίαν ἐχόντων καταλεχθ̃ῆναι ἠβ̃ήλησεν, ἐκλ̃ήρωσεν αὐτοῖς, καὶ τ̃ῶν μὲν μηδέπω πέντε καὶ τεσσ̃άκοντα ἔτη γεγονότων, ὃν πέμπτον, τ̃ῶν δὲ πρ̃εσβυτέρων ὃν δέκατον ἀεὶ λαχόντα, τὴν τε οὐσίαν ἀφείλετο ἐξ ἠτ̃ίμ̃ωσε, καὶ τέλος ὡς καὶ πάνυ πολλοὶ οὐσ̃ὶ οὔτ̃ε τι αὐτ̃ῷ πρ̃οσεβ̃ίμ̃ων, ἀπ̃έκ̃τειν̃έ τινας. ἐπ̃εκληρώσας δὲ ἐκ τε τ̃ῶν ἐστρατ̃ευμ̃ένων ἤδη καὶ ὧν ἐξ̃ῆλθ̃ον ὅσους ἠδυν̃ήθη, κατέλεξε, ἐξ δ̀ύθ̃ις ἀπουδ̃ῇ μ̃ᾶλ̃ῖστα τὸ πίθεκ̃ίου ἐς τὴν ἡμ̃ερ̃ίαν ἔπεμ̃ψεν. ἐπειδή τε συχνοὶ ἐν τ̃ῇ ῥ̃ώμ̃ῃ καὶ χαλ̃άται καὶ κελτοὶ, οἱ μὲν ὅλ̃ως ὀπτ̃ηδημ̃ωτ̃ῆκ̃ότες, οἱ δὲ ἐξ ἐν ᾧ δρυφοεικῷ στρατ̃ευόμ̃ενοι ἦσαν, ἐφοβ̃ήθ̃η μὴ τι νεοχμ̃ώσωσι, καὶ τούτους μὲν ἐς νήσους τινὰς ἀπ̃έστειλε, τοῖς δ' ἀόπλοις ὀκ χωρ̃ῆσαι τ̃ῆς πόλεως πρ̃οσέταξε. τότε μ̃ὲν ταῦτα ἐπ̃ρ̃οσ̃έξε, καὶ ὕστ̃ερόν τι τ̃ῶν νομιζομ̃ένων ἐγ̃ένετο, οὔτ̃ε αἱ πομπ̃ηγ̃ύρεις ἐωρτ̃άσ̃ησαν. μετ̃ὰ δὲ τοῦτο ἀκούσας ὅτι τ̃ῶν τε στρατ̃ιωτ̃ῶν τινες ἐσωθ̃ήσ̃αν, καὶ αἱ ἡμ̃αμ̃ίαι ἐφθορ̃ήθ̃ησαν, πρ̃ός τε τὸν πολέμιον ὀκ ῥᾴ̃ον ἔτ̃ι ὂν ῥ̃ίζειν ἐτ̃όλμ̃ησε, τ̃ῆς τε ἀφ̃ορ̃ῆς ἀπ̃ηλλ̃άγη, καὶ ἀσφ̃αλ̃ώμ̃ενέπ̃οι̃ήσατο. τ̃ό, τε γὰρ πᾶσ̃ον ὀκ ἄλλο δαιμ̃όνιόν τινος ὀργῆς καὶ μέγα οὕτω καὶ ἀ̃ρ̃ρ̃ιζον ἐδ̃όκει οἱ γεγ̃ενέναι, καὶ

II.ii.

Cladeꝭ Variana

Aſprenas

Auguſti Luctus cog nita Vari Clade

Prodigia
ἀπὸ ἡμέρου

Cocordiae. t. a Tiberio
dedicatū
M. Aemyli)
Coll — Statili) Tauri

τοσοῦτοι καὶ ἀπὸ τῶν τεράτων ὧν τοσοῦτοι τῆς ἡτήσης καὶ μεταξὺ τὰ συμβάντων
δηλοῦσι τὴν οὐσίαν ἐς ὃ θεῖον ἔχει. ὅ, τε γὰρ τῆς Ἥρας ναὸς ὁ ἐν τῷ πεδίῳ αὐτῆς ὢν
ἐκεραυνώθη, καὶ ἀπέλεθροι πολλοὶ ἐς αὐτὸ ὃ ἄγυ πεπτώκυσι· καὶ τὸ χαλκοῦν δηλώ-
θησαν· αἵ τε κορυφαὶ τῶν ἵππων συμπεπτωκέναι τε ἐς δηλίας, καὶ κίονας τρεῖς πυ-
ροειδεῖς δηκέναι ἔδοξαν, ἐς ὁ οὐρανὸς φλεγομένῳ πολλαχῇ ἐφάνει, ἀστέρες τε κομῆ-
ται συχνοὶ ἅμα καὶεφαίνοντο, καὶ δόρατα ἀπ' ἄρκτου φερόμενα, τοῖς τῶν ῥω-
μαίων στρατόπεδα τοσοῦτον ἐδόκει· μάχασθαί τε σφισὶ τοὺς βωμοὺς αὐτῶν κηλεῖα
δύ' ἐπλαυσαν, ἐς νίκης τι ἄγαλμα σὺν τῇ ῥομφαίᾳ ὄν, καὶ τοῖς τῶν πολεμίων βλέ-
πον, τοῖς τῶν ἰταλιῶν μεῖον ἐγράφη. καί ποτε καὶ τοῖς αὐτοῖς τοῖς ἐν τοῖς στρατο-
πέδοις, ὡς καὶ ὧν βαρβάρων ἐπ' αὐτοῖς ἐστεπτωκότων, μάχη καὶ ἀγωνισμὸς τῶν
στρατιωτῶν δηλονεῖς ἐγένετο. ἐς τοῦτο μὲν οὕτω πότε συνέβη. τῆς δὲ ἑξῆς ἔτει
τό, τε ὁμονοίας ναὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Τιβερίου καθιερώθη, καὶ αὐτοῦ τό, τε ἐκείνου ὄνομα, καὶ ὁ τῆς
δρούσου δ' ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἐπεγράφη· μύρκου δὲ αἰμιλίου μὴ σαλιήσ τοῦ-
δε ὑπατεύσαντος, ὁ Τιβέριος μὲν καὶ ῥημμιανὸς δύο ὑπάτου ἄρχον, ἔς τε τὸν κελ-
τικὸν ἐστόλισαν, καὶ κατέδραμόν τινα αὐτῆς, οὐ μέντοι οὔτε μάχῃ τινὶ συνῆκησαν (ἐς
γὰρ χεῖρας σφίσιν αὐτοῖς ἦλθ) οὔτε ἔθνος τι ὑπηκάγετο. δεδιότες γὰρ μὴ καὶ συμφορᾷ
αὖθις περιπέσωσιν, οὐ πάνυ πόῤῥω τοῦ ῥείνου προῆλθον, ἀλλ' αὐτοῦ που μένει τὸ
μετοπώρου μείναντες, καὶ τὰ τῶν αὐγούστου γενέθλια ἑορτάσαντες, καί τινα ἱπποδρο-
μίαν σὺν αὐτοῖς ἀφ' ὧν ἐκαλουνταρχων ποιήσαντες, ἐπανῆλθον. ἐν δὲ δὴ τῇ ῥώμῃ
δρούσος τε καίσαρ ὁ τοῦ τιβερίου παῖς ἐταμίευσε, καὶ στρατηγοὶ ἐκ καὶ δέκα ἦρξαν,
ὅπερ τοσοῦτοί τε τῆς ἀρχῆς δι' ἔτους ποίησαν, καὶ οὐδένα αὐτῶν λυπήσας ὁ αὔγουστος,
οἷα ἐν τοιούτοις ὢν, ἠθέλησεν. οὐ μέντοι καὶ τοῖς δήμοις τοῖς ἐφεξῆς ἔτεσι ταυτὸ ἐγένετο,
ἀλλ' οἱ δώδεκα ὅτι πολὺ κατέσησθμ. τότε δὴ οὖν ταῦτά τε οὕτως ἐτοσάφθη, καὶ
τοῖς μάντεσιν ἀπηγορεύθη μήτε καταμόνας τινὶ, μήτε περὶ θανάτου, μηδ' ἀθρόοι
συμπρῶσιν οἱ, χρᾶν. καί τοι οὕτως σοδὲν ὃ αὐγούστῳ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἔμελεν,
ὥστε ἐκ τοσούτου καθῆς πᾶσι τοῖς τῶν ἀστέρων διάταξιν ὑφ' ὧν ἐγεγένητο φανερῶ-
σαι. οὐ μέντοι ἀλλ' ἐκείνός τε ἀπείπε, καὶ τοῦ ὑπηκόου τοσοῦτου ἤκουε μηδενὶ τῶν
τοσαυτομύων αὐτοῖς ἀρχόντων μήτε τῆς ἀρχῆς χρόνῳ, μήτε σὺν τοῖς ἑξήκοντα
ἡμερῶν μὴ ὃ ἀπαλλαγῶναι σφᾶς, ἵνα μὲν δίδοιτο, ὅτι τινὲς μάρτυρίας πρὸς
αὐτῶν καὶ ἐπαίνους τοσοσωθάσκυαζόμυοι, πολλὰ ἀφ' ὑμῶν ἐκακούργουν.
ταῖς τε τοεσβείαις τοῖς καὶ τότε βουλευταῖς ἐχρημάτισθμ, ἐς τοῖς ἱππεῦσιν (ὃ καὶ
θαυμάσαι ἄν τις) μονομαχεῖν ἐπεβάπη· αἴτιον δ', ὅτι σὺν ὀλιγωρίᾳ τινὲς τῶν ἀπ-
μίαν τῶν ἐπ' αὐτοῖ ὑπικειμένων ἐποιοῦντο. ἐπεὶ γὰρ μήτ' ὄφελός τι τῆς ἀπορρή-
σεως ἐγίγνετο, καὶ τιμωρίας μείζονος ἄξιοι εἶ) ἐδόκουν, ἢ καὶ ἀποβαπήσεσθαι σω-
μίσθησθμ, σεσωχρήθη τοῦτο σφίσι ποιῆν, καὶ οὕτως ἀντὶ τῆς ἀτιμίας θανάτου ὠφλί-
σκυσιν. σοδὲν γὰρ ἧττον ἐμονομάχουν, καὶ μᾶλλον ὅτι δικαίως οἱ ἀγῶνες αὐτῶν
ἐσπουδάζοντο, ὥστε καὶ ὃν αὐγουσον τοῖς στρατηγοῖς τοῖς ἀγωνοθετοῦσι σφας σεω-
θῆναι. ῥημμιανὸς δὲ μεταξὺ τοῦτο τὸ ὕπατον ἄρχων μηδὲ στρατηγήσας ἐδέξα-
το, καὶ δι' ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἔτους, οὐ τοσοῦτο τῶν ἀξίωσιν, ἀλλ' ὥς που καὶ δηλοί τινες ἔτι
καὶ τότε ἦρχον, ἔσχε, καὶ αὖθις μὲν σοδὲν ἄξιον μνήμης ἔτοσαξε, πλὴν ὅτι καὶ ποτε
καθεδίκησεν, ἐπεί γε ὁ σεσαρχων αὐτοῦ γάϊος καπίτων καὶ πάνυ τῶν ἄλλως
ἠειθμεῖτο.

C. Caprio

ἠειθμεῖτο. ὁ δὲ δὴ αὔγουσος ἐκεῖνόν τε, ὡς καὶ ὀπὶ γήρως ὤν, τῇ βουλῇ, καὶ ταύτην
τοῦ πίσσειρα τοσοκατέστετο· ἀνέγνω δὲ ὁ βιβλίον σὸκ αὐτὸς (οὐ γὰρ οἷός τε ἦν γε
γωνίσκειν) ἀλλ' ὁ γραμματικὸς, ὥσπερ εἰώθη. ἐς μὲν τοῦτο ἠτήσατο περὶ αὐτῶν ὀπὶ
τῇ τῶν κελτικοῦ πολέμου τοσοφάσει, μήτε οἴκοι αὐτὸν ἀσπάζεσθαι, μήτ' ἀγα-
νακτεῖν εἰ μηκέτι συσιτοῖν σφίσι. ὃ μὲν γὰρ πλῆσον δὴ ὡς τε καὶ ὁσάκις ἕδρα αὐ-
τῶν ἐγίγνετο, σὺν τε τῇ ἀγορᾷ καὶ σὺν αὐτῷ γε ἔστιν ὅτε τοῦ σωεδρίου, καὶ ἐσιόντα αὐτὸν
ἐς ἀπιόντα αὖθις ἠσπάζοντο, ἤδη δὲ καὶ σὺν ἐς παλατῖῳ καὶ καθημένου γε, ἔστι δ' ὅτε
καὶ κατακείμενον, οὐχ ὅλη ἡ βροτοσία, ἀλλὰ καὶ οἱ ἱππεῖς, τῶν τε δήμου πολλοί. οὐ μέν-
τοι ἐς ἅπαντά γε ἦπόν τι τοῦτο διῴκει, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱππεῦσι δημοκρατίαν αἰτῆσαι
ἐπέτρεψε, καὶ μαθὼν ὅτι βιβλία ἄτλα ὑφ' ὕβρεως λινῶν συνεφέροιτο, ζήτησιν αὐτῶν
ἐποιήσατο, καὶ ἐκεῖνά τε τὰ μὲν σὺν τῇ πόλει δύρεθέντα τοσὸς τῶν ἀγραφομένων, τὰ δ'
ἔξω τοσὸς τὸ ἑκατοντάρχου ἀρχόντων, κατέφλεξε, ἐς τὸ στεμφύντων αὐτὰ ἐκόλασε λίνας.
ἐπειδὴ τε συχνοὶ φυγάδες οἱ μὲν ἔξω ὧν πότων ἐς οὐδ' ὁτιοῦν ἐθωσθμ, τὰς δ' ἀμφιτε-
βας ἐποιοῦντο, οἱ δὲ καὶ σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις ἀνεφέρετο δίκην, ἀπεπέμψε μηδένα
πυρὸς καὶ ὕδατος εἴργεσθαι, μήτε σὺν ἠπείρῳ δέκα τεῖσθαι, μήτε σὺν νήσῳ τῶν ὁσαμέ-
λατον τεττάρακοσίων ἀπὸ τῆς ἠπείρου σταδίων ἀπέχοισι, πλὴν κῶν τε καὶ ἐφόδου, ἁρδοῦς
τε καὶ λέσβου· ταύτας γὰρ σὸκ οἶδ' ὅπως μόνας ὑπεξείλετο. ἐκεῖνά τε οὖν αὐτοῖς
τοσοτάξε, καὶ ὃ μήτε φραιοῦσθαί πη δῆμόσε, μήτε πλοῖα πλείω φορτικοῦ τε
ἑνὸς χιλιοφόρου, καὶ κωπήρων δύο κεκτῆσθαι, μήτε δούλοις, ἢ καὶ ἀπελευθέροις
ὑπὲρ εἴκοσι χρῆσθαι, μήτ' οὐσίαν ὑπὲρ δώδεκα καὶ ἡμίσεαν μυριάδα ἔχειν, ἀ-
μορῆσεσθαι καὶ αὐτοὺς ἐκείνους, καὶ τοὺς δήμους τοὺς τι τοιοῦτο τῶν συμτοεξάν-
τας σφίσιν ἐπαπειλήσας. ταῦτά τε ὕστως ὅσα γε καὶ ἐς ἰσοτειαν δικαίαν ὁδιηνο-
μοδετήθη, καὶ πομήνυσις ἔξω τῶν νενομισμένων ὑπό τε τῶν ὁρκητῶν καὶ ὑπὸ τῶν
ἱππέων ἐποιήθη. ταῦτα μὲν τότε μὲν, ὅπερ ὁ Τιβέριος τὸν ἱππόδρομον τοσεκατέχεν,
ἐν τῇ τῶν αὐγούσου ἀγορᾷ καὶ ἵππων δρόμῳ ζῆπον τινὰ καὶ θηλείων σφαγῇ ἐτιμήθη·
αὖθις δὲ, ὡσπερ εἰθισο, ἐθωσθμ, καὶ λέοντας γε ἐς αὐτὰ σὺν τοῦ ἱπποδρόμου ἀφηκοσίους
ὅ, τε ῥημμιανὸς ἀπέκτεινεν, ἥ τε στοὰ ἡλιούσα καλουμένη ὠκοδομήθη τε ἐς τιμὴν
τοῦ τε γαΐου καὶ τοῦ λευκίου τῶν καισάρων, καὶ τότε καθιερώθη. λευκίου δὲ δὴ μουνα-
τίου ἐς γαΐου σιλίου ἐς τοὺς ὑπαλθύοντας ἐσηραφέντων, τήν τε τοεσασίαν τῶν κει-
νῶν τὴν δεκάτην, τὴν πέμπτην ἄκων δὴ ὁ αὔγουσος ἔλαβε, καὶ τοῦ πιθείου τὴν
ἐξουσίαν τὴν δημοκρατικὴν αὖθις ἔδωκε, ὃ τε δρούσος τοῦ ὑὸς αὐτοῦ ὑπατείαν ἐς ἔτος
τέταρτον καὶ τριακοστὸν στρατηγήσας, αἰτήσας ἐπέτρεψε, καὶ συμβούλοις τοσὸ δ' ῥήγνυος, ὑφ' ὧν
σοδὲ ἐς ὃ βουλευτήριον ἔβη, πλὴν ἀσθενιώτατα, σϋνεφοίτα, εἰκοσιν ἐτησίοις ἠτήσα-
το. τοσέτρεψε γὰρ καθ' ἕκαστον μῆνα πεντεκαίδεκα τοσοστίθετο, καὶ τοσεψη-
φίσθη πρὸς ὅσα δὴ αὐτοῦ μεταῖε τῷ πιθείου καὶ μετ' ἐκείνων τῶν τε ἀεὶ ὑπα-
τευόντων, καὶ τῶν ἐς τοῦτο ἀποδεδειγμένων, τῶν τε ἐγγόνων αὐτοῦ τῶν ποιητῶν δηλο-
ότι, τῶν τε δήμων ὅσους δὴ ἐκάστοτε τοσοπαραλάβῃ, βουλευομένῳ δόξη, κύρια,
ὡς καὶ πάσῃ τῇ βροτοσίᾳ ἀρέσθαι, εἶ). ταῦτ' οὖν σὺν τῷ δόγματος, ὅπερ που καὶ
δήμως τοῦ γε ἔργου εἶχε, τοσοθέμενος, οὕτω τὰ πλείω καὶ κατακείμενος ἔστιν ὅτε
ἐχρημάτιζεν· ἔπειτ' ἐπεὶ τῇ εἰκοστῇ πρότερος, ὡς εἰπεῖν, ἐβαρυώνετο, καὶ ἐδόκει τι νεώ-
τερον ἔσεσθαι, ἐπεμψε βιβλίον ἐς τὸ βουλεῖ, κελεύων δήμους ἵνας αὐτῶν πόρους

II.iii.

Lvii e portic) de
ducata
L. Munati) Coll
C. Sili)

ὅτι ζητῆσαι. τοῦτο δὲ οὐχ ὡς τὸ ἐκεῖνο τὸ τέλος καταλύσων ἐποίησεν, ἀλλ' ἵνα μηδενὸς ἀλλου αἱρετωτέρου σφίσι φανέντος, καὶ ἄκοντες αὖθ' ὑφ' ἑαυτοῦ ὀλιγαρχίας βεβαιώσωσι· καὶ ὅπως γε μηδεὶς ῥᾳθυμικοῦ τοῦ τε δρούσου γνώμην τινὰ εἰποντων, ὑποτοπήσωσίτε ἐκ τῆς αὐτοῦ ἐπιτελῆς τοῦτο γεγονέναι, καὶ ἀνέξέτασον αὐτὼ ἕλωνται, προσέταξε μηδέτερον αὐτῶν μηδὲν εἰπεῖν· καὶ ἔγεντο μὴν πολλὰ, καὶ δεινὰ καὶ ἀφ' ἑκάστου αὐτῶν ἐδηλώθη. κατὰ μέντοι τῶν δεσμωτῶν μᾶλλον, ἢ ἐκείνου ἐτοίμους σφᾶς ὑποφανῆναι ὀργάς, ὅτι τε τοῖς ἀρχαῖς καὶ ὅτι ταῖς οἰκίαις αὐτῶν στυγνότερον ἦγαγε, καὶ οὐδὲν ἄλλο μηδὲν εἰπών, μήθ' ὅσον, μήθ' ὅπως αὖθις δώσουσιν, ἔπεμψεν ἀνδρας ἄλλους ἅτε τῶν ἰδιωτῶν καὶ τὰ τῆς πόλεως κτήματα ἀποτιμησομένους, ἵν' ὡς μειζόνως ζημιωθησόμενοι δείσωσι, καὶ τὸν εἰκοστὸν τελοῦντες ἀνάγκην ὀφλήσωσιν, ὃ καὶ ἐγένετο. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω πη τῷ αὐγούστῳ διῳκεῖτο. ἐν δὲ τῇ τοῦ αὐγουσταλίων ἑορτῇ, ἥτις ὅτι τοῖς αὐτοῦ χρηθλίοις ἐλήγετο, ἀνήρ τις ἐμμανὴς ἐς τε τὸν δίφρον τοῦ ὑπάτου καὶ ἐφ' ἑστίαν τοῦ ἰουλίου κείμενον ἀνισρύσας, καὶ τὸν στέφανον αὐτοῦ λαβὼν ἀπεδύσατο, καὶ ἐδόκει ἐς τὸ αὐγουστεῖον ἰὼν σημαίνειν, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ἦν. ὡς γὰρ ἐκομίζετο, ἐν ᾧ στέφανον ὁ ἀπουλήιος καὶ στέξτος πομπήιος ὑπάτευον, ἐξορμήσας τε ἐς τὴν καμπανίαν ὁ αὐγουστος, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἐν τῇ νεαπόλει δρηθεὶς, ἔπειτα ἐν ῥώμῃ μελήλαξε. τέρατα γὰρ ἐς τοῦτο αὐτὸν φέροντα, οὔτε ἐλάχιστα, οὔτε δυσξύμβλητα ἐγεγόνει. ὅ, τε γὰρ ἥλιος πᾶς ἐξέλιπε, καὶ ὁ οὐρανὸς ὁ πολὺ κάλλιστος ἔδοξε, ξύλα τε ἐξάπυργα ἀπ' αὐτοῦ πίπτοντα ἐφαντάσθη, καὶ ἀστέρες κομῆται ἐς αἱματώδης ὤφθησαν. βουλῆς τε ὅτι τῇ νόσῳ αὐτοῦ ἐπαγγελθείσης, ἵν' ὑπὲρ αὐτοῦ ποιήσωνται, τό, τε στεφάνιον κεκλασμένον εὑρέθη, καὶ βύας ἐπ' αὐτοῦ καθήμενος ἔβυξε, καὶ κεραυνὸς ἐς εἰκόνα αὐτοῦ ἐν ᾧ καπιτωλίῳ ἑστῶσαν ἐμπεσών, τὸ γράμμα τὸ πρῶτον τοῦ ὀνόματος τοῦ καίσαρος ἠφάνισεν, ὅθεν οἱ μάντεις τῇ μὲν τοῦτο αὐτὸν ἡμέρᾳ θείας ὑνὸς μοίρας μεταλήψεσθαι ἔφασαν, τεκμαιρόμενοι ὅτι τό, τε στοιχεῖον ἐκεῖνο ὃ τὸν ἑκατὸν ἀριθμὸν σημαίνει τοῖς λατίνοις, καὶ τὸ λοιπὸν πᾶν ὄνομα, θεὸν σημαίνει τοῖς τυρσηνοῖς νοσ. τοῦτα μὲν ζῶντος ἔτ' αὐτοῦ προεφαίνη. τοῖς δὲ δὴ ἔπειτα δυσθεσπίοις καὶ ὁ τῶν ὑπάτων τοῦ τε στερεσίου σουλπικίου γάλλου ὑπόμνημ' ἐγένετο. ἐκεῖνοί τε γὰρ συγγενεῖς πη τοῦ καίσαρος αὐγούστου ὄντες ἦρχον, καὶ ὁ γάλβας ὁ ὃν κράτος ὕστερον λαβὼν, τότε ἐν αὐτῇ τῇ νουμηνίᾳ ἐς τοὺς ἐφήβους ἐνεγράφη. ἐπεὶ οὖν προῆτο μὲν ὁ αὐγούστου γλὼς ἐκ τῶν δημοσίων ἐμναρχήσε, λόγον τισὶ παρέσχεν, ὡς οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τότε ταῦτα, ἀλλ' ἐκ δαιμονίου προθυμίας ἐγένετο. ὁ δὴ οὖν αὐγουστος νοσήσας μετήλλαξε, καὶ ἵνα ὑποψίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ μουσία ἔλαβεν, ὅπερ προεῖς ἐν ἀγελείοις πάνυ κρύφα ἐς τὴν νῆσον διέπλευσε, καὶ ἐδόκει οἱ ἐκ πάσι πάνυ καταλλαγήσεσθαι. δείσασα γὰρ, ὡς φασι, μὴ καὶ ὅτι τῇ μοναρχίᾳ αὐτὸν καταλάβῃ, σύγκα τινὰ ὅτι δένδροις ἔτ' ἐπόντα, ἀφ' ὧν ὁ αὐγουστος αὐθημερὸν συκάζειν εἰώθει, φαρμάκῳ ἔχρισε, καὶ αὐτή τε ἅμα τὰ ἀνήλφα ἤσθιε, κἀκείνῳ τὰ πεφαρμαγμένα προσέβαλεν. εἴτ' οὖν ἐκ τούτου, εἴτε καὶ ἀλλως ἀρρώστησας, τοὺς τε ἑταίρους σωσεκάλεσε, καὶ εἰπὼν ὅσα ἔχρηζε, τέλος ἔφη, ὅτι τὴν ῥώμην γήινην μὲν παραλαβὼν, λιθίνην ὑμῖν καταλείπω. τοῦτο μὲν οὖν οὐ προὸς τὸ τῶν οἰκοδομημάτων αὐτῆς ἀκριβὲς, ἀλλὰ προὸς τὸ τῆς ἀρχῆς ἰσχυρὸν ἐνεδείξατο. κρότον γὰρ δή τινα πρὸ αὐτῶν ὁμοίως τοῖς γλωττοποιοῖς, ὡς καὶ ὅτι μίμου τινὸς τελοῦντ', αἰτήσας, καὶ πάμπαυ πάντα τὰ τοῦ δυσθεσπίου βίου διέσκωψε. καὶ

Sex Apulei
Sex. Pompei
Coss
Nola. V.
Augusti Mors
Prodigia
Βύας ἔβυξε

Suspecta Liuia de morte Augusti

Laterittá accepi Romá marmoreá relinquo

Mimus Vitæ

καὶ ὁ μὲν οὕτω τῇ ἐνεακαιδεκάτῃ τοῦ αὐγούστου, ἐν ᾗ ποτὲ ὁ πρῶτον ὑπάτευσε, μετήλλαξε, ζήσας μὲν πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκ μιῶας δέκα, καὶ ἡμέρας ἓξ καὶ εἴκοσι· τὴν δὲ τελίτη καὶ εἰκοστὴ τοῦ σεπτεμβρείου ἐγεγόνητο. μοναρχήσας δὲ ἀφ' οὗ πρὸς τοῦ ἀκτίῳ ἐνίκησε, τέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη, δεκατεσσάρων ἡμερῶν δέοντα. οὐ μόνοι καὶ σκιφανὴς λύθρος ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐγένετο. ἡ γὰρ λιουία φοβηθεῖσα μὴ τὸ πρέσειον ἐν τῇ δαλματίᾳ ἔτ' ὄντος νεωτερισθῇ τι, συνέκρυψεν αὐτὸν μέχρι οὗ ἐκεῖνος ἀφίκετο. ταῦτα γὰρ οὕτω τοῖς τε πλείοσι καὶ ἀξιοπιστοτέροις γέγραπται. εἰσὶ γάρ τινες οἳ καὶ προαγθέσθαι ὂν πρέσειον τῇ νόσῳ αὐτοῦ, ἐκ ὑποσκέψεως τινὰς πρὸς αὐτὸν λαβοῦν ἔφασαν. ὃ δὴ οὖν σῶμα ὃ τοῦ αὐγούστου ἐκ μὲν τῆς νώτης οἱ προῶτοι καὶ ἐκείσην πόλιν ἐκ Δρυσιανῆς ἐβάστασαν, προὸς δὲ δὴ τῇ ῥώμῃ γλιόμβοι οἱ ἱππεῖς προσλαβόντες νυκτὸς ἐς ὃ ἄστυ εἰσεκόμισαν· τῇ τε ὑστεραίᾳ βουλὴ ἐγένετο, καὶ ἐς αὐτὸν οἱ μὲν ἄλλοι πάντ' ἐπὶ τοῦ ἱππάδα σχολῇ ἐνδεδυκότες στενῶπον, οἱ δ' ἔρχοντες τοῦ βουλευτικοῦ, πλὴν τῶν ἱματίων τῶν προπορφύρων. ὁ δὲ δὴ νέρων καὶ ὁ δρούσου ὁ υἱὸς αὐτοῦ φανερὰν μὲν ἀγορᾶν ὕπνον πεποιημένω εἶχον, καὶ τὸ μὲν λιβανωτοῦ καὶ αὐτοὶ ἔθυσαν, τοῦ δ' αὐλητοῦ οὐκ ἐγεύσαντο. ἐκαθέζοντο δὲ οἱ μὲν πολλοὶ ὡς που ἕκαστος εἰώθη, οἱ δ' ὑπατικοὶ κάτω ἐν τοῖς βαθρείοις, ὁ μὲν τοῦ τῶν φρατερῶν, ὁ δ' ὃ τῶν δημόρχων. καὶ μετ' ὀλίγον τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφὰ ἐδόθη, ὅτι τὸ νεκρού, οὐκ ἐξὸν δὴ, ἤνεγκαν, καὶ συμπαρέπεμψεν αὐτόν. καὶ μετ' ὀλίγον τοῦ τῆς δημοκρατίας αὐτοῦ πολύβιός τις καισάρεος ἀνέγνω, ὡς μὴ πρέπον βουλεύτῃ τοιούτῳ τι ἀναλέγεσθαι. κατελέχθη δὲ ἐν αὐταῖς τὰ μὲν δύο μέρη τοῦ κλήρου ὃ τῷ δεσπότῃ, ὃ δὲ λοιπὸν τῇ λιουίᾳ, ὡς τινες λέγουσιν. ἵνα γὰρ τι καὶ ἐκείνη τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἔσπηται, προὸς τὸ βουλῆς ἠτήσατο, τοσοῦτον αὐτῇ καὶ προὸς ὃν νόμον καταλιπεῖν δυνηθῆναι. κληρονόμοι μὲν δὴ οὗτοι ἐγεγράφατο. κτήματα δὲ καὶ χρήματα πολλὰ πολλοῖς καὶ τῶν προσηκόντων οἱ μὲν τῶν ἀλλοτείων, οὐχ ὅπως βουλευταῖς καὶ ἱππεῦσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσι, ὃ τε δῆμος χιλίας μυριάδας, καὶ τοῖς στρατιώταις, τοῖς μὲν δορυφόροις, καὶ πεντήκοντα καὶ διακοσίας δραχμάς, τοῖς δ' ἀστικοῖς τοῦ ἡμίσεως, τοῦ τε λοιποῦ ὃ πολιτικῷ πλήθει πέντε καὶ ἑβδομήκοντα δοθῆναι ἐκέλευσε, καὶ προσέτι καὶ τοῖς παισὶν, ὧν μικρῶν ἔτι ὄντων, τοὺς πατέρας τῆς ἡσιῶν ἐκεκληρονομήκει, προσέταξε πάντα μὴ τὰ προσόδων, ἐπειδὴ ἀποδοθῆναι, ὅπερ που καὶ ζῶν ἐποίει. εἰ γάρ τινα τέκνα ἔχοντα διεδέξατο, τοῖς παισὶν αὐτοῦ πάντως, εἰ μὴ ἤδη τότε τελέσαντες ἦσαν, δίδοτο, εἰ δὲ μή, μὴ τοῦτο πάντα ἀπεδίδου. τοιοῦτος μὲν οὗτοι προὸς τοὺς ἀλλοτρίους παῖδας ὢν, τοῖς ἰδιοτέροις οὔτε κατήναγκε, καθάπερ καὶ δωρεῶν ἀξιώσας, καὶ τὰ φιλίᾳ ἐν ᾧ αὐτὸς μνημείῳ ἀπενόρθωσε. τοσαῦτα μὲν ἀμφὶ τούτῳ ἐδηλώθη. ἐσεκομίσθη δὲ καὶ βιβλία τέσσαρα, καὶ αὐτὰ ὁ δρούσου ἀνέγνω. ἐγέγραπτο δὲ ἐν μὲν ᾧ πρῶτον, ὅσα τ' ἀφῆς εἴχετο, ἐν δὲ ᾧ δεύτερον, καὶ ἔργα ἃ ἔπραξε πάντα, ἃ καὶ ἐς χαλκᾶς στήλας προὸς τοῦ ἠρώου αὐτοῦ σταθείσας ἀναγράφεσθαι ἐκέλευσε. τὸ τρίτον, τὰ τε τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰ τῶν προσόδων, τῶν τε ἀναλωμάτων ὧν δημοσίων, τό, τε πλῆθος τῶν ἐν τοῖς θησαυροῖς χρημάτων, καὶ ὅσα ἀνία τοιούτου ἔσπαι ἐς τὴν ἡγεμονίαν φέροντα ἦν, εἶχε. καὶ ὃ τέταρτον συντολὰς καὶ ἐπισκήψεις ὃ τὰ ἱερεῖα καὶ ὃ κοινὰ ἀνία τε, καὶ ὅπως μήτ' ἀπελθόντερῶσι πολλοὶ, ἵνα μὴ πάντοθεν πρὸς ὄχλου τὸ πόλιν πληρώσωσι, μήτ' αὖ ἐς τὸ πολιτείαν συχνοὺς ἐσγράφωσιν, ἵνα

Augusti Mors
Monarchia cæsaris annos 44.

Polybi?

Augusti exequiæ

* πολὺ δ' διαφέρον αὐτῆς δυναμένοις καὶ εἰδέναι καὶ προσήκειν ὑπερέπειν, καὶ ἐς μηδένα ἀνάρπαστα αὐτὰ προήνεσε σφίσιν, ὅπως μήτε τυραννίδος τις ὑπόνοια, μήτ' αὖ παλαίσματος ἐκείνου, ὃ δημόσιον σφαγὴν γνώμων τε αὐτῆς ἔδωκε, τοῖς τε πρόσθεν ἀρχεσθῆναι, καὶ μηδαμῶς ὅπως πλέον τῶν ἀρχῶν ἐπαυξῆσαι ἐθελῆσαι. διεφύλαξέ τε γὰρ αὐτὰ ἔσεσθαι, καὶ κινδυνεύσειν οὐ τοῦτο καὶ ὅπως ἀπολέσαι ἔφη. τοῦτο γὰρ καὶ αὖθις ὄντως ἀεί ποτε οὐ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐτήρησε· πρὸ γοῦν αὐτοῦ πολλὰ οὐκ ἂν βαρβαρικοῦ προσκτήσασθαι, οὐκ ἠθέλησε. ταῦτα μὲν αἱ στολαὶ εἶχον. μετὰ τοῦτο ἡ σκοροφάγος ἐλθοῦσα ἐκ τῆς Φαίνης καὶ χρυσοῦ πεποιημένη, καὶ φρύγιον ἀλουργοῖς ἀμφιχρύσοις κεκοσμημένη, καὶ ἐν αὐτῇ τὸ μὲν σῶμα κάτωπου ἐν ἠκτῇ σεσυεκέκρυπτο· εἰκὼν δὲ δι' ἧς αὐτὸ κηδεύειν ἐν ὑπατικῷ στολῇ ὀξεφαίνετο. καὶ αὐτὴ μὲν ἐκ τῆς παλαιτίου πρὸς τὴν ἐς νέωτα ἀρχόντων, ἑτέρα δὲ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου χρυσῆ, καὶ ἑτέρα αὖ ἐφ' ἅρματος πομπικοῦ ἤχετο, ἃς μετὰ ταύτας αἵ τε τῶν προπατόρων αὐτοῦ, καὶ αἱ τῶν ἀνδρῶν συγγενῶν τῶν τεθνηκότων (πλὴν τῆς Ἥρας, ὅτι ἐς τοὺς ἥρωας ἐσεγέγραπτο) αἵ τε ὧν ἀνδρῶν ῥωμαίων τὴ καθ' ὁτιοῦν προβεβουλευμένων ἀπ' αὐτοῦ δ' ῥωμύλου ἀρξάμεναι ἐφέροντο. καί τις καὶ τοῦ πομπείου τοῦ μεγάλου εἰκὼν ὤφθη, καί τε ἔθνη πάνθ' ὅσα προσεκτήσατο, ἐπιχωρίοις σφίσιν ὡς ἕκαστα ἀπεικασμένα ἐπέμφθη. καὶ τούτου καὶ ἄλλα αὐτοῖς ὅσα ἐν τοῖς ἄνω λόγοις εἰρηται, ἐφέροντο. προτεθείσης δὲ τῆς κλίνης ὑπὸ τὸ δημηγορικὸν βήματος, ἀπὸ μὲν ἐκείνου ὁ δροῦσος ἐπὶ δυέγνω· ἀπὸ δὲ τῶν ἑτέρων ἐμβόλων τῶν ἰουλίων ὁ τιβέριος δημόσιον δή τινα κῆδος λόγον ἐπ' αὐτῷ τοιόνδε ἐπελέξατο.

Τιβερίου ὑπατικὸς λόγος ὑπὲρ αὐγούστου.

» Ὅσα μὲν ἰδίᾳ καὶ πρὸς τῶν συγγενῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ θείου ἐκείνου αὐγούστου λελεγμένα ἐ-
» δέξασθε, ἀκροῦσαι εἰρήκειν· ὅτῳ δὲ καὶ δημοσίᾳ ξυμπαν τινὰ φωνῆς ἡ χρεία καλῶς ποι-
» οῦσα ἠξίωσεν αὐτόν, οἶδα μὲν προσηκοντα ἐμαυτῷ ὂν λόγον τόνδε ὑπεραπεῖς.
» τίς γὰρ ἂν δικαιότερον ἐμοῦ δ' καὶ παιδὸς αὐτοῦ καὶ ὁμοδόχου ὂν ἐπ' αὐτῷ ἔπαι-
» νον ἀναλείαθη; οὐ μόνοι καὶ θαρρῶν ἔχω, ὡς οὐ πολὺ καταδεέστερος ἢ τῆς ὑμετέ-
» τερας προθυμίας αὐτοῦ βουλήσεως, ἢ τῆς ἐκείνου ἀξιώσεως ὤν. ἀλλ' εἰ μόνοι ἐν ἀγοστείοις
» τισὶ λέξαν ἔμελλον, σφόδρα μὲν ἐφοβούμην μὴ ὧν ἐμῷ λόγῳ προσέχοντες, τοιαῦτα
» καὶ ἔργα αὐτοῦ νομίσωσιν εἶναι· νυνὶ δὲ ἡδέμυθεῖταί με ὅτι πρὸς ὑμῶν τοῖς πολ-
» λοῖς τὰ ἀκριβῶς αὐτὰ εἰδόσι, καὶ πολλῶν αὐτῶν πεπειραμένοις, καὶ ἀφ' ὧν αὐτὰ ἐπαί-
» νων τῶν δὲ αὐτὸν ἀξιώσετε τοῖς λόγοις ποιήσομαι. οὐ γὰρ ἐξ ὧν αὐτὸς ἔγωγε εἶπον,
» καὶ τοῦ ἐκείνου ἀρετοῦ κριθήσεται, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτοὶ σώιστε, καὶ τοῖς ἐμοῖς λόγοις βοηθή-
» σετε, ἀναπληροῦντες τὸ ἧσσον τῇ μνήμῃ τῶν γεγονότων, ὥστε κοινὸν καὶ τοῦτο
» ἅπαντων τὸν ἔπαινον ἡμέας, ἐμοῦ τε, ὥσπερ ἐν χορῷ τινι, καὶ κεφάλαια ἀπο-
» σημαίνοντος, καὶ ὑμῶν τὰ λοιπὰ σύνεπηχούντων. οὐ γὰρ δὴ καὶ σκοπὸ δέδοικα, μὴ
» ἧττόν ἐμοὶ ἀποδέξασθαί τινα καταγνῶτε, ὅτι μὴ δυνάμην τὴν ὑπερφυΐας ὑμῶν τυχεῖν,
» ἢ αὐτοῖς ὦ ἀφροδισίοντι ὑμᾶς τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ φθονήσητε. τίς γὰρ οὐκ ὑπέσταται
» τὸ δ' ὅτι οὐτ' ἂν πόντες ἂν θεοποιήσαντες ἀξίοις αὐτοῦ ἐπαίνοις εἴποιεν; καὶ
» πόντες ἐθέλονται τῶν νικητείων αὐτῷ ἀφαιρήσετε οὐχ ὅτι σοὶς δὴ ὑμῶν ἐξι-
» σωθεῖν οἱ, φθονοῦντες, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ ὦ ἀφέρεται αὖ ἀγαλλόμενοι. ὅσῳ γὰρ
δὴ σοὶ

» δὴ σοὶ μείζων ὑμῶν φανῇ, τοσούτῳ μείζονα ὑμεῖς δυνατεῖσθαι δόξετε, ὥστε μὴ
» ἀφ' ὧν ἐλαττοῦσθε αὐτοί, βασκανίαν ὑμῖν, ἀλλ' ἀφ' ὧν δι' πεποιήκατε ἐκεῖνον αὐτοῖς,
» σεμνότητα ἐγγενέσθαι. ἀρξομαι δὲ ὀλίγου ἔμπροσθεν ὅθεν περ καὶ κοινὰ πρόσθεν
» ἤρξατο, τουτέστιν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας αὐτοῦ. καὶ γὰρ τοῦτο ἐν τῶν μεγίστων τοῦ
» αὐγούστου ἔργων ἐστίν, ὅτι ἀρτίως ἔκ τε τῶν παίδων ἐξεληλυθώς, καὶ μειρακιοῦσθαι
» ἀρχόμενος, ὃν μὲν μάλιστα χρόνον, καθ' ὃν καλῶς τὰ δημόσια πρὸς τὸ ἡμέτερον
» ἐκείνου καιρὸς διῳκεῖτο, παιδείᾳ προσεῖχεν, ἐπεὶ δὲ ὑπερουλεύθησαν αὐτοῦ πάν-
» τα τὰ κοινὰ ἐταράχθη, ὥ τε πατρὶ ἅμα ἱκανῶς ἐτιμώρησε, καὶ ὑμῖν μάλιστα ἐπε
» κούρησε, μήτε ὁ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν φοβηθείς, μήτε ὁ μέγεθος ὧν προγεγραμ-
» μένων δείσας, μήτε τινὸς ὀλιγωρήσας τῶν ἑαυτοῦ ὀκνήσας. καίτοι τί τοιοῦτον ἢ ἀλέξανδρος ὁ
» μακεδών, ἢ ῥωμύλος ὁ ἡμέτερος (οἵπερ που μάλιστα νεαροὶ ὄντες, ἡρόμην τι ποιη-
» σαι δοκοῦσιν) ἐπράξαν; ἀμυνάσασθε τοίνυν, ἵνα μὴ καὶ ἐξ αὐτῶν δ' ὑμῶν δόξω
» οἱ καὶ ὑμᾶς ἀγνοῆσαι σφᾶς, καὶ ταῦτα ὧν ὑμῖν μηδὲν ἧττον ἐμοῦ αὐτοῖς εἰδόσι, συμ-
» κροτέραν τινὰ δ' αὐγούστου ἀρετὴν ποιῆν νομιοῦ. πρὸς μὲν δὴ ὃν ἡρακλέα
» καὶ τὰ ἐκείνα ἔργα ὑμᾶς θεωρῶν αὐτὸν, ὀρθῶς μὲν δὴ κατ' αὐτὸ τοῦτο ποιῆν δόξαμι,
» τοσοῦτον δ' ἀπὸ τῆς προαιρέσεως διαμάρτοιμι, ὅσον ἐκεῖνος μὲν ἐν τε παισὶν ὤφθη,
» καὶ ὧν ἀνδράσιν ἔλαφόν τε τινα καὶ κάπρον, καὶ νὴ δία καὶ λέοντα ἄκων καὶ ἐξ ὑπο-
» τάξεως ἀπέκτεινεν· οὗτος δὲ οὐκ ὢν θηρίοις, ἀλλ' ὢν ἀνδράσιν ἐθελοντὴς καὶ πολεμῶν
» καὶ νομοθετῶν, τό, τε κοινὸν ἀκριβῶς ἔσωσε, καὶ αὐτὸς βλαπτόμενος. διὸ ἔστι ἅμα
» ταῦτα καὶ στρατηγὸν αὐτὸν εἵλεσθε, καὶ ὕπατον ἐδείξατε, ἐκεῖνο τῆς ἡλικίας ἔχοντα,
» ὃν ὧ μηδὲ στρατεύεσθαί τινες ἐθέλουσιν. αὐτὴ μὲν δὴ καὶ αὐγούστῳ δ' πολιτικοῦ βίου
» ἀρχὴ, καὶ ἐμοὶ τῶν περὶ αὐτῷ λόγων γέγονε. μετὰ δὲ δὴ τοῦτο ὁρῶν ὁ μὲν πλῆθος καὶ
» κρατήσαν καὶ τῶν δήμων ὃ τῆς βουλῆς ἑαυτῷ συμφρονοῦν, τισιῶτας δὲ τισι τὸν τε
» λέπιδον ὃ ὃν αὐτώνιον, τόν τε σέξτον καὶ τὸν βρούτον, τὸν τε κάσσιον χρωμένους, καὶ
» μὴ φοβηθεὶς μὴ πολλοῖς ἅμα πολέμοις, καὶ τούτοις ἐμφυλίοις, ἡ πόλις σύνενεχθεῖ-
» σα, καὶ μεταπαυθῇ καὶ ἀκμάσῃ, ὥστε μηδένα ἔτι τόπον φυγεῖν δυνηθῆ-
» ναι, φρονιμώτατα καὶ δημοφελέστατα αὐτοῖς διέβηκε. τοιστε γὰρ ἰσχύοντας, καὶ αὐτῷ ὦ
» ἄσμενοι ὑπεικομένους προσκαθῶν, κατεπολέμησε μετ' αὐτῶν τοὺς ἑτέρους, καὶ τούτων
» ὑπεξαιρεθέντων, αὖθις ἀπ' ἐκείνων ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς, ἐλόμενος μὲν ὀλίγους ἵνας
» καὶ ἄκων σφίσι προσέσθαι, ὥστε τοὺς πλείους σῴσασθαι, ἑλόμενος δὲ καθ' ἑκάστους
» αὐτοῖς ὑπιτηδείως πως προσενεχθῆναι, ὥστε μὴ πᾶσιν ἅμα πολεμῆσαι· ἐξ ὧν
» οὐκ ἐνδὲν ἰδίᾳ ἐκέρδανεν, ἡμᾶς δὲ δὴ πάντας προφανῶς ὠφέλησε. καὶ τὰ
» μὲν τοῖς πολέμοις τοῖς τε ἐμφυλίοις καὶ τοῖς ὀθνείοις ἔργα αὐτοῦ ἴσμεν μὲν ἡμεῖς μακρη-
» γορεῖν, δήλως τε καὶ σαφῶς τὰ μὲν ὠφελεῖν μᾶλλον ἔχειν γενέσθαι, τὰ δὲ οὐκ ἂν ὑπὸ
» κτηθέντων πολὺ εὐαρμοστέραν τινὰ ὠφέλειαν πάντας λόγου προσέχειν, καὶ προσέτι
» δὲ τῆς τύχης ὃ πλῆθος ὄντα, καὶ μὴ πολλῶν μὲν πολιτῶν, πολλῶν δὲ καὶ συμμάχων
» καταρραθέντα, καὶ καινὰ πρὸς ἐκείνοις τινὰ αἰτίαν αὐτῷ ἔχειν, καὶ ταῦτα μὲν καὶ ἑτέ-
» ρων τινῶν προφάσεσι ῥᾳδίως ἐκλείπω. ταῦτα μὲν οὖν ῥᾳδίως ἐκλείπω. καὶ γὰρ που πολ
» λαχῆ αὐτὰ καὶ γεγραμμένα καὶ τετυπωμένα καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούσασθαι δυνατά ἐστε.
» ἃ δὲ δὴ μάλιστα αὖ τε τῆς αὐγούστου ἔργα ἐστὶ, καὶ μήτ' ἀνῆκα νῦν ἀνθρώπων πέ-
» προκται, καὶ τοῦ πολιτικοῦ ὑμῶν οὐ μόνον ἐκ πολλῶν καὶ πανοδαπῶν κινδύνων

Alexander Magn?
Romulus
Hercules

» ωδείπεποίηκεν, ἀλλ' καὶ βιώτερον καὶ δωατώτερον ἐξείργασαι. ζῶν τὰ ἐρῶ
» μόνα. ἐκεῖνο τὲ γὰρ οὐκ ἄν φθάσειεν λεχθέντα οἵοτ', καὶ ὑμῶν τοῖς μὴ ωρεσβυτέ-
» ροις ἡδέως ἀμεμπτον ποιήσ', τοῖς δὲ νεωτέροις διδασκαλίαν ἀκριβῆ τῆ τε ἐδ πρά-
» ξεως τῆς καταστάσεως τ' πολιτείας πρέξ. ὁ δ' οὕτω αὐτουργὸς ἐστ', ὃν δι' αὐτὰ ζῶν-
» τα καὶ τῆς ἐπωνυμίας ζωύτης ἠξιώσατε, ὅπῳ ἐλάχιστα τ' ἐμφυλίων πολέμων ἀπολ-
» λάγη, ἐ ωρεάξας καὶ παθὼν οὐχ ὅσα αὐτὸς ἤθελεν, ἀλλ' ὅσα ἐκ δαιμονίας ἔδυξε,
» ωρῶτον μὲν τοῖς πλείοσι τῶν αἰτιασάντων οἱ καὶ ωρεγλυκυλίων ὀκ τῆς ωρώτης πά-
» ξεως ἔσωσεν, ὀκ μηδενὶ ὃν σύλλογ μιμιτάμενος ὃν δύτυχῆ ὀνομαζόμενον. καὶ ἵνα
» μὴ ωολλὰς αὖθις καταλέγω, τίς ὀκ οἶδε ὃν σόσιον, ὃς ὃν σκαῦρον τὸν ἀδελφὸν τ'
» σέξτου, ὃς ὃν λέπιδον αὐτὸν, ὃς καὶ ἐπεβίω ὁσουτονοῦν τῇ ἡττῃ χρόνον, καὶ ἐκ χέρεως δίκ-
» ωτος τὸν βίου αὐτῷ ὢν διετέλεσεν; ἔπειτα δὲ τοὺς σωεξεταζομένους οἱ πολλοὶ καὶ
» μεγάλας δωρεᾶς τιμήσας, οὔτ' ὑποφάνον ἢ ωροφάσεν, οὔτ' ὑβρίζειν εἴασεν. ἀλλ'
» ἴστε γὰρ ἀκριβῶς καὶ σὺ τούτων τοὺς τε ἀλλους, καὶ ὃν μηχάναν, καὶ τὸν ἀλείπτην, ὡστέ
» με μηδὲν μηδὲ τούτους ἐξαριθμήσασθαι δεῖσθαι. δύο μὲν δύο ταῦτ' ἔχει, οἷα ὀ
» ὁσοῦν ἀλλῳ ἐλύετο. ἤδη γὰρ οἶσθ' ὅτι ἐ ἐξ ὧν τινες ἐφείσαντο, καὶ ἕτεροι τοῖς ἑταίροις
» ἀσελγαίνειν ὀκ ἐπέτρεψαν, ἀλλ' ἀμφότερα ὥ αὐτῷ ἅμα δίκῃ ωολλῶν ὁμοίως ὀκ
» ἔστιν ὅτῳ ωοτὲ ἀλλῳ ὑπῆρξε· τεκμήριον δὲ, σύλλας μὲ καὶ μάριος καὶ τοὺς ωαῖδας τῶν
» αὐτῶν ωολεμησάντων σφίσιν ἠξίωσαν. τί γὰρ δεῖ τ' ἀλλων ἀνδρῶν τ' μικροτέρων μνη-
» μονεύειν; ωομωήϊος δὲ καὶ καίσαρ τούτου μὲν ἀπέθανον, ὡς γε ὀπῳ εἰπεῖν, τοῖς δὲ
» δὴ φίλοις ὀκ ὀλίγα ωροσέθεσαν ἑαυτῶν ἤδη ποιῆ ἐφήκαμ, ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἑκάτερον
» αὐτῶν ἔμιξε καὶ ἐκέρασεν, ὥστε τοῖς ἀναιτιωτέροις οἱ νίκην τιμὴ ἦναι ἀποφῶναι, καὶ
» τοῖς σὺν ἀγωνίσασι μόνοις δύτυχῆ τιμὴ ἀποδεῖξαι. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ ὃ
» μὲν σασιωτικὸν ωᾶν ὃ ωρεληφθὲν φίλανθρωπία κατασήσας, τὸ δὲ γραικωτικὸν ὃ
» κατῆσθμ δύεργεσίᾳ μετρειάσας, καὶ δωνηθεὶς μὲν ὀκ τούτων καὶ ὀκ τῶν ὅπλων ὧν
» τε χρημάτων μόνος δύναμι φιλόγως κύριος ἀπάντων, ὧν γε καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν
» ωραγμάτων ἐγεγόνη, εἰ), ὀκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ὥσπερ τις ἀγαθὸς ἰατρὸς σῶμα νενο-
» σηκὸς ωολλαχοῦ καὶ ἐξιασάμενος, ἀπέδωκε ωάντα ὑμῖν ὑγιᾶ ποιήσας, καὶ τοιοῦ-
» τον ἡλίκον ὅστ' μάλιστα μὲν ἐξ ἐκείνου τεκμήραδε, ὅτι ἐ ὃν ωομωήϊον καὶ τὸν μέτρι-
» λον τὸν τότε μὲν ἤσαντα ἐπῄνεσαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ὅπῳ ταῖς δωνάμεις μὲν ὧν
» ἐπολέμησαν, ἐθελοντὰὶ ωαμφῆκαν. εἰ γὰρ ὀκ ἦσθοι μικρὸν ἴνα ἰσχύω, καὶ τούτῳ
» ωροσκαίσειν ἔχοντες, καὶ ωροσέτι ἐ μὲν τοῖς ὀκ ὀπτῆρέχοντας σφίσιν ἀλλο
» τι ποιῆσαι, κεκτημένοι, τοῦτό γε ἐ ωροέξαν, καὶ ἐσ' αὐτῷ ἔπαινον ἔσχον, ωοῦ δὴ δύ-
» ναιτ' ἂν τὶς τῆς αὐτουργοῦ μεγαλοφροσύνης ἐφικέσθαι, ὅστις πάσας μὲ ταῖς δωνά-
» μεις ὑμῶν τηλικαύτας οὔσας ἔχων, ωπούτων δὲ τῶν χρημάτων πλείστων ὄντων
» κρατῶν, καὶ μήτε φοβούμενός τινα, μήθ' ὑποπτεύων, ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ ωπούτων
» σὺνεπαγωγῶν μόνῳ ἄρχειν, ὀκ ἠξίωσεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰ ἔθνη καὶ τὰ
» χρήματα ἐς ὃ μέσον ὑμῖν κατέθηκεν; ὅθενπερ ἐ ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες καὶ ὀρθῶς
» φερομένους, ὀκ ἰωὲ ἔφατε, οὔτε ἐπεβέβλατε αὐτῷ ἰδιωθῦσαι, ἀλλ' ἄτε δὴ εἰδό-
» τες ὅτι δημοκρατία μὲν οὔπω' δὴ τηλικούτοις ωράγμασιν ἁρμόσθε, ωρεσβα-
» σία δὲ ἑνὸς δώδρὸς μᾶλλ' δὴ αὐτὰ σώσθε, λόγῳ μὲν οὔτε ἐπιμελεῖν ἐς τὴν αὐ-
» τονομίαν, ἔργῳ δὲ ἐς τοὺς σασιασμοὺς ἠθελήσατε, καὶ ὀκ ἦν μὲν, ὃν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις
ἐδεδοκιμάκειτε,

Sylla
Sossi?
Scaur?
Lepidus
Mæcenas
Agrippa
Sylla
Marii?
Pompei?
Cæsar.

» ἐδεδοκιμάκειτε, ωρεκρίναντες, ἰωὰ γκάσατε χρόνον γέ τινα ὑμῖν ωρεσῆναι. ἐξ
» οὗ δὴ ωολὺ μᾶλλον αὖ πειρασθέντες, καὶ δεύτερον αὖθις καὶ τρίτον, τέταρτόν τε καὶ
» πέμωτον ἐξεβιάσασθε αὐτὸν ὀν τῇ τῶν κοινῶν ἀφ' ἁρμοστῇ ἐμμῆναι, καὶ μᾶλλ' εἰ-
» κότως. τίς μὲν γὰρ ὀκ ἂν ἤλοιτο ἀωρεπῆ μόνος σώζεσθ, καὶ ἀκινδυνώς δύνα-
» μενος, καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν τῶν τῆς πολιτείας ἀφθόνως ἐωολαύειν, ταῖς δὲ δὴ φρον-
» τίσι ταῖς ὑπ' αὐτῆς μὴ σωφρονεῖν; ὃς δ' ἂν μείνον τὸ αὐτουργοῦ τῆς ἰδίας μοίρης,
» μήτοι γε καὶ ἀνῶν ἂν ἀθεώτων, ὁσοῦτον ἤρξεν, ὅστις τῷ μὲν ὀπτίπονα καὶ ἐμπολέμια
» ἔθνη αὐτὸς καὶ φερομένους καὶ σώζειν ὑπεδέξατο, τῷ δ' ἀνῆ τῷ εἰρωνεῖα καὶ ἀκίνδυ-
» να ὑμῖν ἀπέδωκε, γρατιῶς τε τοσούτοις ἀθανάτοις ωρὸς ὃ ωρὸς πολεμεῖν ὑμῶν
» ζέφων, οὐδενὶ τῶν σφετέρων λυπηρεῖ αὖθις ἐποίησεν, ἀλλ' ὅτι μὲν τὸ ὀνῆσον φύ-
» λακας φοβερωτάτους, ωρὸς δὲ ὃ οἰκεῖον ἀόπλους, ἀπολέμους εἶ) πρεσκύασε.
» καὶ μὲν καὶ τῶν βουλευτῶν οὔτε ὀν ταῖς ἡγεμονείαις τὸν τῷ κλήρου τύχῳ ἀ-
» φείλετο, ἀλλὰ καὶ τὰ ἆθλα σφίσι τῆς ἀρετῆς ωρὸς σπράξεν, οὔτε ὀν ταῖς ἀφα-
» γνώμαις τὸν ἐξουσίαν τῆς διαψηφίσεως κατέλυσεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀσφάλειαν τῆς
» ωρήσεως ωρὸς τέθηκεν, ἔκ τε τῶ δήμου τὸ διάκριτον ὀν ταῖς διαγνώσεσιν ἐς τὸν
» τῶν δικαστηρίων ἀκρίβειαν μεταστήσας, τό, τε ἀξίωμα τῶ ἀρχαιρεσιῶν αὐτῷ ἐτήρη-
» σε, καὶ τούτοις ὃ φιλότιμον μὲν τῶ φιλονείκου σφᾶς ἐξεπαίδευσε, καὶ τῶν
» ωονηρῶν αὐτῶν ὃ πλεονεκτικὸν ὀκ ἐᾶν, ὃ δύσδοξον αὖθις ἀπέδωκε, ζῶν τε
» ἑαυτοῦ χρήματα σωφρόνως ἐπαύξων, ἐς τὸν δημοσίαν χρείαν ἀνέλισκε, καὶ τῶν
» κοινῶν, ὡς ἰδίων, κηδόμενος, ὡς ἀνοστείων ἀπείχετο· καὶ ωολλὰ μὲν τῶ ἔργα τῶ πε-
» ρονικότα ὑπισκύασας, οὐδενὸς τ' ποιησάντων αὐτὰ τὸν δόξαν ἀωεξήρησε, ωολ-
» λὰ δὲ καὶ ὀκ καινῆς, τὰ μὲν ὑπὲ τῷ ἑαυτοῦ ὀνόματί, τῶ δὲ καὶ ἐφ' ἑτέρων, τὰ μὲν
» αὖθις κατεσκύασε, τῶ δὲ ἐκείνοις οἰκοδομήσας ἐπέτρεψε, ὃ τῷ κοινῷ χρήσιμον
» ἅπαν ωολιτῶν ἰδίων, ἀνῆ οὐ τῆς ἐπ' αὖθις δίκλείας ἰδίᾳ τίσι φθονήσας. ζῆς τε τῶν οἰ-
» κειοτάτων ὑβείσμασιν ἀωράγτητος ἐπεξίων, τὰ τῶν ἀνῶν ἁμάρτήματα μά-
» λθερπίνως μετεχείζετο, καὶ τοὺς μὲν ἀρετὸν ἵνα ἔχοντας, ἀφθόνως εἶα οἱ πα-
» εισοῦσθαι, τοὺς δ' ἀνῶς πως βιοῦντας ὀκ ἤλεγχεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀπτιβουλευ-
» σάντων αὐτῷ μόνοις τοὺς μηδὲν ἑαυτοῖς λεσιτελοῦντας ζήσαντας ἐδίκαίωσε, τοὺς δὲ
» δὴ λοιποὺς οὕτω διέθηκεν, ὥστε παμπλῆθ χρόνον μηδένα μήτ' ὀῦν ἀληθῆ μήτε
» ψευδῆ αἰτίαν ὀπιθέσεως λαβεῖν. θαυμαστὸν μὲν γὰρ οὐδὲν εἰ καὶ ἐπεβουλεύθη
» ποτέ· οὐδὲ γὰρ οὐδ' οἱ θεοὶ πᾶσιν ὁμοίως ἀρέσκειν. εἰ δὲ δὴ τῶν καλῶς ἀρ-
» χόντων ἀρετὴ ὀκ ἐξ ὧν ἕτεροι κακουργήσειν, ἀλλ' ἐξ ὧν μὲν αὖθις ποιήσωσι
» φαίνεται. εἴρηκα, ὦ κυϊρῖται, τὰ μέγιστα καὶ ὀκ ωρεπέστατα, ὡς γε ὀν κεφαλαίοις
» διελθεῖν· ἐπεὶ μὲν γέ τις ωπῶτα ἀκριβῶς καθ' ἕκαστον δυαριθμήσασθαι ἐθελή-
» σῃ, παμπόλλων μὲν εἰμερῶν δεηθείη· ωρὸς δὲ καὶ δ' οἶσθ' ὅτι ωρ' ἐμοῦ μὲν μά-
» να ζῶν τα ἀκηκόότες ἔσεσθε, ωρ' ἑαυτοῖς δὲ δὴ καὶ ζάλλα ἐξ αὐτῶν ωπῶτα δυα-
» μνησθήσεσθε, ὥστε ἔσπον τινὰ καὶ ὀκφνα ἐμὲ δοκεῖν εἰρηκέναι. οὐδὲ γὰρ ἄλ-
» λως κόμπου ἑνὸς ὀν ἑτέροις τοῖς ωερὶ αὐτοῦ λόγον, οὔθ' ὑμεῖς τὸν ἀκρόασιν ωε-
» ωοίησθε, ἀλλ' ὅπως τὰ ωεωραγμένα αὐτῷ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ ὄντα ἀμνήσου
» ζῶσ' ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν δίκλείας τύχη. τὶς μὲν γὰρ οὐκ ἂν δὴ τῶ βουλευτῶν αὐτοῦ
» μνημονεύσειεν, ὧν ὃ φαῦλον ὃ ὀκ ἦν σάσεων ὀπτιπολλᾷ ἀλύπως ἀφελών, ὅλοιπὸν

Neq: dij omnib⁹ placent

» αὐτῷ τε τούτῳ ἐσέμνωνε, Ϲ τῇ αὐξήσῃ τῆς τιμήματος ἐμεγάλυνε, τῇ τε δόσῃ τῶν
» χρημάτων ἐπλούτισεν, οἷς ἐξίσου τὴ αὐτὸς τῷ γνώμῳ ἐδίδου, Ϲ μᾶλλον ὧν συμμεθί-
» στανε, οἷς πολύπαις Ϲ μέγιστα τὴ ἀναγκαιότατα εἴ ποτε ἢ ὁν τῇ σωφροσύνῃ, ἢ τὴ οἴκοι,
» δίκῃ τε τῷ ἡλικίαν Ϲ δίκῃ τῷ ἀσθένειαν τῆς σώματος, ῥᾳδιαμοιβόν ἀνῆστε
» ἀνῆσις, ἐπεκοίνου. τίς σ' οὐκ ἂν τῶν λοιπῶν ῥωμαίων, οἷς ἔργα, χρήματα, ἀγῶνας,
» πονηγύρεις, ἀδεῖαν, ἀφθονίαν τῶν ὀπιτηδείων, ἀσφάλειαν, οὐκ ἀπὸ τῶν πολεμίων,
» οὐσ' ἀπὸ ὧν κακούργων μόνον, ἀλλὰ Ϲ ἀπὸ τῶν ὁν τῇ δαιμονίᾳ, οὐχ ὅτι μᾶλλ' ἢ μέ-
» ρας, ἀλλὰ τὴ νύκτωρ συμπιπτόντων προεσκόπασε; ὧς τῶν συμμάχων, οἷς ἀκίνδυνον
» τῷ ἴδιᾳ θρείαν, οἷς ἀζήμιον τῷ συμμαχίαν ἐποίησε; τίς τῶν ὑπηκόων, ὧν Ϲ δεδεὶς
» οὐδ' ὑβρίσθη ποτέ, οὔτ' ἐπηρεάσθη. πῶς σ' ἂν τίς ὀπιλαβοίτο ἀνδρὸς ἰδίᾳ μὲν
» πένητος, δημοσίᾳ δὲ πλουσίου, Ϲ πρὸς ἑαυτὸν μὲν οἰκονομικοῦ, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους
» ἀνδραγαθικοῦ ἡγεμόνος, τὴ αὐτ' μὲν πόνοις ἀεὶ τὴ πόνου καὶ κινδύνων ὑπὲρ ὑμῶν
» ὑπομείναντος, ὑμᾶς δ' ἂν μηδ' ὅσον πρεσπέμψαι περὶ αὐτὸν ἀπίοντα, ἢ τὴ ἀπδη-
» μοῦντα οἰ ἐπδημοῦντι θαλαπωρήσοντος· τὴ ὃν μὲ ταῖς ἑορταῖς τὴ τ' δήμου οἴκαδε πρόσ-
» δεξαμένου, ὃν δὲ ταῖς ἀγῶσι ἡμέραις Ϲ τῷ θρησίαις ὃν αὐτοῖς ὡς βουλευτηρίῳ
» ἀπαντησαμένου; πῶς τὸ τε πλήθους τὴ τῆς ἀκριβείας ἅμα τῶν νόμων ὧν τοῖς μὲν
» ἀδικουμένοις αὐτάρκης πρόδηλον, τοῖς σ' ἀδικοῦσιν οὐκ ἀπαθύθρωπον ὑμα-
» είαν ἐχόντων; πῶς τῶν χρῶν ὧν τοῖς γαμοῦσι τὴ τεκνοῦσι πρόκειμένων; πῶς τῶν
» ἄθλων ὧν τοῖς γραπτώταις μᾶλλ' ὑνὸς ἑτέρου βλάβης διδομένων; τί δὲ ὃ τοῖς ἁπαξ
» ἀναγκαίως κριθεῖσιν ἀρκεσθῆναι αὐτὸν, τὴ μηδὲν ἕτερον πρόσκατεργάσασθ' ἐθε-
» λῆσαι, ἐξ οὗ πλεόνων μὲν δίκαιος ἔγκλη, τὴ τὰ ὄντα ἀπωλέσαμεν. ἢ ὃ τοῖς μὲν
» πάνυ φίλοις καὶ σωναθλῆσαι ἀεί ποτε αὐτὸν τὴ συλλυπηθῆσαι, καὶ συμπαῖξαι τὴ
» συσπουδάσαι, πᾶσι σ' ἁπλῶς τοῖς ὠφελίμου τι ὀπινῆσαι δυνηθεῖσι, παῤῥησιά-
» σασθαι ὀπερέφλα, καὶ τοὺς μὲν θηπιζομένους ὑπὰ ἐπαινέσαι, τοὺς δὲ κολακεύοντας
» μισῆσαι, τὴ πολλὰ μὲν τὴ ὀκ τῶν οἰκείων πολλοῖς χρήσασθαι, πόρτα δὲ τὰ κατα-
» λῆφθέντα αὐτῷ ὑπὸ ὑνων παῖδας ἐχόντων, αὐτοῖς ἐκείνοις ἀποδοῦναι, ποία μὲν
» ὀπιλησμοσύνῃ φθαρείς; ὁιγαρῶ διὰ ταῦτα εἰκότως τὴ πρεσπάτην αὐτὸν Ϲ
» πατέρα δημόσιον ἐποιήσασθε, τὴ θηίοις τὲ πολλοῖς τὴ ὑπατείαις πλείσταις ἐπεσαυ-
» ρώσατε, τὴ ὃ τελευταῖον ἥρωα ἀπεδείξατε, Ϲ ἀθάνατον ἀπεφήνατε. οὐκοῦν τοιόνδε
» πενθεῖν αὐτὸν ἡμῖν πρέπει, θηὰ μὲν σῶμα αὐτῷ τῇ φύσῃ ἤδη ἀποδοῦναι, τὸ δὲ
» ψυχὴν, ὡς τὴ θεοῦ, ἀεὶ ἀγάλλειν. Ὑβέριος μὲν ταῦτα θύεγνω. μετ' ὀ τοῦτο τῷ τὸ
κλίνειν οἱ αὖθις οἵπερ τὴ πρότερον πράθυμοι, θρᾷ τῶν ὀπινικίων πυλῶν, κτ' ταῖς τῇ
βωλῇ δόξασι, διεκόμιζ. πρῶτον δὲ τὴ σωνεξέφερεν αὐτὸν ἡ τε χροτσία Ϲ ἡ ἱππάς,
αἵπερ χωναῖκες αὐτῶν, Ϲ ὃ δορυφορικὸν, οἵτε λοιποὶ πρότες ὡς εἰπεῖν οἱ ὂν τῇ πό-
λῃ τότε ὄντες. ἐπεὶ δὲ ἐς τῷ πυραῖ τῷ ὂν ᾧ χρείῳ πεδίῳ ἐνετέθη, πρῶτοι μὲν
οἱ ἱερῆς πομπῆται πρεῖηλθον αὐτῷ, ἔπειτα δὲ οἵτε ἱππεῖς, οἵτε ὂκ τῶν τέλους, καὶ οἱ
θηοί, καὶ ὃ ὁπλιτικὸν ὃ φευγικὴν πρεῖέθραμον, πόρτα δὲ νικητήρια ὅσα ὑνὲς
αὐτῶν ἐπ' ἀρετείᾳ ποτὲ πρὸς αὖθ' εἰλήφεσ', ὀπιβαθμοῖσες αὐτοῦ. κἀκ τούτου δᾴδας
ἐκπύπταρχοι, αἷς που τῇ βωλῇ ἐδεδώκει, λαβόντες, ὑφῆψαν αὐτὴν, καὶ ἡ μὲν δυνίσκετο,
ἀετὸς δέ τις ἐξ αὐτῆς ἀφεθείς, ἀΐπτατο, ὡς καὶ δὴ τῷ ψυχῷ αὐτοῦ ἐς ὃν οὐρανὸν
ἀναφέρων. πρεσαθέντων δὲ τούτων, οἱ μὲν θηοὶ ἀπηλλάγησαν· ἡ δὲ δὴ λιουία κτ'
χώραν

Priuatim paup publice diues

Liuia

χώραν πέντε ἡμέραις μᾶλ' τῶν πρώτων ἱππέων μείνασα, ταύτε ὁσᾶ αὐτοῦ σωνελέ-
ξατο, καὶ ἐς ὃ μνημεῖον κατέθεντο. τό, τε δὴ πένθος, ὃ μὲν ὂκ τοῦ νόμου, οἱ μὲν ἄν-
δρες οὐ πολλὰς ἡμέρας, αἱ δὲ γυναῖκες ὁλιαυτᾶ· ὅλῳ κτ' ψήφισμα ἐποίησαν· ὃ δ' ἀλη-
θέσ, ὂν μὲν τῷ πρόκειμα οὐ πολλοί, ὕστερον δὲ πᾶντες ἔσχον. διὰ πρόσοδός τε
γὰ πᾶσιν ὁμοίως ἰῶ, καὶ ἐς χρήματα πολλοῖς ἐπῆρκει, τοιά τε φίλοις ἰσχυρᾶς ἐτί-
μα, καὶ ταῖς παῤῥησίαις αὐτῶν ὑπερέχαιρε. τεκμήριον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις, ὅτι
τῷ ἀθηνοδώρου ὂν δίφρῳ ποτὲ καπαστέγῳ ἐς ὃ δωμάτιον αὐτοῦ, ὡς καὶ γυναικὸς Athenodor?
ὑνος, ἐσκομιαθέντος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ξιφήρεις σκηπανίσαντος, καὶ πρεσεπειπόντος,
οὐ φοβῇ μή τίς σε οὕτως ἐσελθὼν ἀποκτείνῃ; οὐχ ὅπως ὠρχιάσθη, ἀλλὰ καὶ χαίειν αὐ-
τῷ ἔγνω. ταῦτά τε οὖν αὐτοῦ ἀνεμνημόνευσεν, καὶ ὅτι καὶ τοῖς λυπήσασί τι αὐτὸν, ὀκ
ἀκεραίως ὠρκίζετο, τῷ τε πίστιν Ϲ πρὸς τοὺς ὀκ ἀξίους αὐτοῦ ἐτήρει. κορυκόπαν Corocottas
γοῦν ὑνὰ λῃστὴν ὂν ἰβηρίᾳ ἀκμάσαντα, ὃ μὲν πρῶτον οὕτω δι' ὀργῆς ἔσχεν, ὥστ'
ὦ ζωγρήσαντι αὐτὸν πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ὀπικηρύξαι· ἔπειτ' ὀπτὴ ἑκών
οἱ πρεσῆλθεν, οὔτέ τί κακὸν εἰργάσατο, καὶ πρεσέτι καὶ ταῖς ἀργυρίᾳ ἐκείνῳ ἐπλού-
τισε. δίφρ τε οὖν τοῦτο, καὶ ὅτι τῷ μοναρχίαν τῇ δημοκρατίᾳ μίξας, τό, τε ἦθος
πρῶτον σφίσιν ἐτήρησε, καὶ ὃ κόσμον τό, τε ἀσφαλὲς πρεσπροσκόπασεν, ὥστ' ἔξω
μὲν τῶ δημοκρατικοῦ φράσσοις, ἔξω δὲ καὶ τῦ τυραννικῦ ὕβρεων ὄντας, ἔν τε ἦθει-
ᾳ σώφρονι καὶ ὂν μοναρχίᾳ ἀδεᾶ ζῆν, βασιλευομένοις τε μὲν δουλείας, καὶ
δημοκρατουμένοις μᾶλλ' ἀγκασίας, δίκαιος αὐτὸν ἐπένθουν. εἰ γὰρ ὖνες καὶ τῶν
πρώτερον τῶν ὂν τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις ἡγεμόνων ἐμνημόνευον, ἐκεῖνα μὲν τῇ
τῶν πραγμάτων μάλιστα μνείᾳσθε, τιμὴ δὲ δὴ γνώμῃ αὐτοῦ, ἧς οὐ ὃ κρείττος
μάμφιλογον ἔσχεν, ὀξυτάτῃ ἠξίουν· πλήσιον γὰ δή τ' ὃ δίφρος ὡσαυτῶς πρέ-
σχετο. καὶ τοῦτο μὲν καθ' ἕκαστον μᾶλ τις τῶν πραγμάτων ἐπεξιὼν ἀκριβῶς μάθοι
σθ', κεφάλαιον δὲ ἐφ' ἅπασιν αὖθις γράφω, ὅτι τό, τε σασιάζον πᾶν ἔπαυσε, καὶ ὃ
πολίτευμα πρὸς τὸ κρείττον μετέκοσμησε, καὶ ἰσχυρᾶς ἐκράτυνεν, ὥστε εἰ καὶ
βιαιότερόν τι, οἷα ὂν τοῖς πρόκλητοις φιλῇ συμβαίνειν, ἐπρόσθη, δικαιότερον μᾶλ
ὑνα αὐτὰ τὰ πράγματα ἢ ἐκεῖνον αἰτιάσαιμ'. οὐκ ἄγαιγον δ' οὖν αὐτῷ πρὸς
μάδοξίαν τὴ ὃ πολυχρόνιον τῆς ἡγεμονείας σωνήκατο. τῶν μὲν γὰ ὂκ τῆς δημο-
κρατίας μάδρῶν Ϲ οἱ πλείους τὴ οἱ δυνατώτεροι ἀπωλώλεσθε· οἱ δ' ὕστεροι ἐκεί-
νης μὲν οὐδὲν εἰδότες, τοῖς δὲ πρόσθεν μόνοις μάλιστα ὀντεταφέντες, οὐ μόνον οὐκ
ἠξίουν ἀνῆσις, ἅτε Ϲ σωνήθεσιν οὖσιν, ἀλλὰ τὴ ἔχαιρον, καὶ βελτίω τὴ ἀδεέστερα αὐ-
τοῖς ὧν ἤκουον, ὁρῶντες ὄντα. ταῦτα δὲ ἠπίσαντο μὲν τὴ ζῶντες αὐτοῦ, ὅτι πλῆθον δ'
ὅμως μεταλλάξαντος, ἔγνωσθε. καὶ γὰ φιλῇ πως ὃ μὴ θεφτεῖον οὐχ οὕτω τι μὴ
παθοῖεν τῆς μὴ δαμονίας αἰσθάνεσθαι, ὡς καὶ δίστυχήσαι ποθεῖν αὐτῷ. ὅπερ που
καὶ τότε πρὸς ὃν αὖγουσον σωνέβη. τὸ γὰ Ὑβερίου μετ' αὐτὸν οὐχ ὁμοίου πειρα-
σθέντες, ἐκεῖνον ἐζήτουν. τὴ ἵν μὲν καὶ πρόκλητα τῷ μεταβολῷ τῆς κατασά-
σεως τοῖς ἐμφερσι τεκμήρασθ'. ὅ, τε γὰ ὕπατος ὁ πομπῆιος ἐξορμήσας, ὡς τὴ τοῖς
ὃ τοῦ αὐγούστου σῶμα ἀγόρισιν ἀπέφυτήσων, τό, τε σκέλος ἐπλήγη, τὴ μετ' αὐτὸ φο-
ρεάδλω μὴ ἐκομίσθη, τὴ βύας αὖθις ὑπὸ σωνεδρίου ὂν αὐτῇ τῇ πρώτῃ τῆς βου-
λῆς κτ' ὃν θάνατον ἕδρᾳ ἱδρύθη, τὴ πολλὰ καὶ ὀκ ἄμεινα ἐπεφθέγξατο. τοσοῦτον
σ' οὖν ὃ σύμπαν ἀνῆλθεν διώκησαν, ὥστε ὑνας τὴ ἐς ὃν αὖγουσον ὑπομεῖναι

Nota Nota

Suspectus Augustus tá
93 dedita opa Tiberiú
Cæsarú hæredé rehinqae
rit ut rpse magis deside
raretur.

Numerij
Proculus
Romuli

ὅτι ἐξεπίτηδες ὃν Ἀβέριον, καίπερ δι' εἰδὼς ὁποῖος ἦν, δῆμαρχον ἀπέδειξεν, ἵνα αὐτὸς δι' ἀδοξίαν. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ὕστερον διεθέσθη ἤρξαντο. πρότερον δὲ ἀθανάτισμοι ἄνδρες, καὶ διασώσας οἱ μὲν ἱερεῖ, ἱέρειαν τε τὴν Ἰουλίαν, Ἰουλίας τὲ τῆς καὶ αὐγούσας ἤδη καλουμένης ἀπέδειξαν. οἱ μὲν καὶ ῥᾳδίως ἔχειν ἐπὶ ταῖς ἱερουργίαις αὐτῆς ἐπέτρεψαν· ἐκείνη δὲ δὴ νουμερίῳ τινὶ ἀτίκῳ βουλευτῇ ἐστρατηγικότι πέντε μὲν εἴκοσι μυριάδας ἐχαρίσατο, ὅτι ὃν αὔγουσον ἐς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὰ τοῦ τε Θ τοῦ κλοῦ τὲ τοῦ Ῥωμύλου λεγόμενα, ἀνίσοντα ἑωρακέναι ὤμοσε, καὶ αὐτῷ ἔν τε τῇ Ῥώμῃ ἥρωον ἱδρυσάμενον μὲν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, οἰκοδομηθὲν δὲ ἐπὶ τε τῆς Ἰουλίας καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀβερίου, ἐποίησε, καὶ δημότη πολλαχόθι, καὶ μὲν ἐκόντων δὴ τῶν δήμων, καὶ δὲ ἀκόντων οἰκοδομουμένων. καὶ οἱ καὶ ἡ ἐν τῇ νώλῃ οἰκία ἐν ᾗ μετήλλαξεν, ἐτεμενίσθη ἐν ᾧ δὴ οὕτω δὲ ἐν τῇ ῥώμῃ ἥρωον ἐγίγνετο, εἰκόνα αὐτοῦ χρυσῆν ὅτι κλίνης ἐς τὸ τοῦ Διὸς νεὼ ἔθεσαν, καὶ ἐκείνη πομπεύσασα ὅσα ἐν ἀγάλματι αὐτοῦ μὴ ταῦτο χρῆσθαι ἔμελλον, ἐνόμισαν. Ταῦτά τε αὐτῷ ἐψηφίσθη, καὶ ὅπως μήτ' εἰκὼν αὐτοῦ ἐν ἐκφορᾷ ἵππου πομπεύῃ, καὶ τὰ ἡμέσια οἱ ὕπατοι ἐξίσου τοῖς ἀρχαιρεσίοις ἀγωνοθετῶσι, τά τε αὐγουσάλια οἱ δήμαρχοι, ὡς καὶ ἱεροφαντεῖς ὄντες, θύσωσι. καὶ οἱ μὲν τὰ δήμια ὥσπερ εἰώθει γίγνεσθαι, ἔθυσαν· καὶ δὲ τῇ ἐαθῆτι τῇ ὀπτικίῳ ἐν τῷ ἱπποδρομίᾳ ἐχρήσατο, οὐ μέντοι καὶ τοῦ ἅρματος ἐπέβησε. χωρὶς δ' τούτων τὰ λιχία ἰσίαν δή τινα αὐτῷ πρυτανεύειν ὅτι τρὶς ἡμέρας ἐν τῷ παλατίῳ ἐποίησεν, ἢ καὶ δευτέρα ἀεὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀεὶ αὐγουκαπόρων τελέσαι. ὅτι μὲν οὖν τῷ αὐγούσῃ τοσαῦτα λέγω μὲν ἐπὶ τῆς ἱδρύσεως, ἔργῳ δὲ ἐπὶ τοῦ Ἀβερίου καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλίας νομίσαι. ἀνὴρ γὰρ ἀνὴρ ἐσπεπολιτευμένων, ἔδοξέ σφισι βιβλία περὶ αὐτῶν ὧν Ἀβέριον λαβόντα ἐκλέξασθαι ὅσα ἐβούλετο. προσέθηκα δὲ ὃ τῆς Ἰουλίας ὄνομα, ὅτι καὶ αὐτὴ τῶν προγεγραμμένων, ὡς καὶ αὐταρχοῦσα, δυνατὴ ποιεῖσθαι. καὶ ταῦτα ὃ πλῆθος τῶν ἀρχικῶν τινος μὴ θελήσαντος ὅτι τῷ τεταγμένῳ μισθῷ ἐς ὃ θέαζον ἐν τοῖς αὐγουσαλίοις ἐστελεῖν, ἐξασίασε, καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο ἀφιέμενοι, πρὶν τοῖς δημάρχοις τὴν τε βουλὴν αὐθημερὸν συναγαγεῖν, καὶ δεηθῆναι αὐτῆς ἐπιψηφίσαι σφίσι πλῆθόν τι τῶν νενομισμένου δυνάσθαι. ταῦτα μὲν χὴ αὔγουσον ἐλθεῖν.

Τάδε

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ ν ζ' τῶν Δίωνος Ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Περὶ Ἀβερίου.
Ὡς καταπαδοκία ὑπὸ Ῥωμαίων ἄρχεσθαι ἤρξατο.
Ὡς Ἡρμαγικὸς καίσαρ ἀπέθανεν.
Ὡς δροῦσος καίσαρ ἀπέθανεν.

Χρόνου πλῆθος ἔτη ια', ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,

δροῦσος καίσαρ Ἀβερίου υ.
τ. σατήλιος τ. υ. σισέννα Ῥωμῖνος.
γ. κανίκλιος γ. υ. νέπως, ἢ ῥοῦφος.
Ἀβέριος καίσαρ αὐγούσου υἱὸς ὃ γ'.
μ. ἰούνιος μ. υ. σιλανός.
μ. βυβλέριος μ. υἱὸς μεσσαλᾶς.
Ἀβ. καίσαρ αὐγούσου υ. ὃ δ'.
δέκιμος ἀτέριος κ. υἱὸς, ἀγρίππας ὕπ.
γ. ἀσίνιος γ. υ. πωλίων.
σέρ. κορνήλιος σερ. υ. κέθηγος ὕπ.
μ. ἀσίνιος μ. υ. ἀγρίππας ὕπ.
γ. ναρβανὸς γ. υ. Φλάκκος.
λ. σκριβώνιος λ. υ. λίβων ὕπ.
λ. ποππωνιανὸς λ. υ. Φλάκκος ὕπ.
Ἡρμαγικὸς καίσαρ Ἀβ. υἱὸς ὃ β ὕπ.
γ. ναρβανὸς γ. υ. Φλάκκος, ἢ βάγγος.
μ. αὐρήλιος μ. υ. κόττας ὕπ.
δροῦσος ἰούλιος πἰ. υ. ὕπ. ὃ β.
σουλπίκιος γάλβας.
γ. δύτιστος γ. υ. ἰοῦστος ὕπ.
κηλευσέλλιος λ. υ. οὐαρών.
κόασος κορνήλιος κόασου υ. λεντοῦλος.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ὃ πεντηκοστὸν ἕβδομον βιβλίον.

Ἀβέριος δὲ δι' ἃ τε ἐς αὐτὸν καὶ ἐπεπαίδευτο, φύσει δὲ ἰδιωτάτῃ ἐχέχρητο. οὔτε γὰρ ὧν ἐπεθύμει προσεποιήσατό τι, καὶ ὧν ἔλεγε, σαφὲς ὡς εἰπεῖν ἐβούλετο, ἀλλ' ἀντιστάσεις τῇ προαιρέσει τοὺς λόγους ποιούμενος, πᾶν τε ὃ ἐπόθει ἠρνεῖτο, καὶ πᾶν ὃ ἐμίσει προσετίνετο, ὠργίζετό τε ἐν οἷς ἥκιστα ἐθυμοῦτο, καὶ ὀπτικὴς ἐν οἷς μάλιστα ἠναίσχυντει, ἐδόκει εἶ). ἠλέει τὲ δῆθεν οὓς σφόδρα ἐκόλαζεν, ἐχαλέπαινέ τε οἷς συνελίγνωσκε, τόν τε ἔξιστον ὡς οἰκειότατον ἔστιν ὅτε ἐώρα, καὶ τῷ φιλτάτῳ ὡς ἀνοσιωτάτῳ προσεφέρετο, τό, τε σύμπαν οὐκ ἠξίου ὃν αὐταρχοῦντα καταδηλον ὢν φανῆ εἶ). ἔκ τε γὰρ τούτου πολλὰ καὶ μεγάλα σφαλήσεσθαι, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίου πολλῷ πλείω καὶ μείζω κερδανεῖσθαι ἔλεγε· καὶ εἰ μόνα ταῦτα ἔλαθεν ἐδόκει, ἀφύλακτος δι' οἷς ἐς πεῖραν αὐτοῦ ἔδοσαν ἦν. προσὸς γάρ τοι ὃ ἐναντιώτατον πάντα διαμαίνοιτο, οὐκ ἂν ἴσου τότε μὴ βούλεσθαι δή τι αὐτὸν τῶν πάνυ ποθεῖν, ἢ ὃ ὀρέγεσθαί τινος ὡς μὴ ἐφίεσθαι ἐνόμιζον. νεωστὶ δὲ ὠργίζετο εἴ τις αὐτοῦ στωϊκὸς φανερὸς ἐγένετο, καὶ πολλοὺς, ὡσὲν δι' ὃ σφίσιν ἢ ὅτι συνεπόησαν αὐτὸν, ἐγκαλέσας ἔσχεν, ἀπέκτεινεν. ὥστε χαλεπὸν μὲν ἦν, μηδεμίαν

Tiberij Ingenij
nota

αὐτ' σωέσειν ποιῆσθαι (πολλὰ γὰρ ἄτε πρὸς ὀλεθρίους λεγόμενον, ἀλλὰ μὴ πρὸς ὠφέλιμον βουλόμενον σῶσαι νοοῦντες οἱ ἐσφήλοντο) χαλεπώτερον δὲ σωιέναι. τῷ τε γὰρ ὀπτιμάτῳ σιν αὐτῷ καταφωρᾶν, καὶ κατ' οὐτου καὶ ἀληθεσθαι αὐτῇ ὑπωπτεύοντο. μόνος οὖν, ὡς εἰπεῖν (ὅπερ που καὶ μικρὸν ὕστ) διεγλύετο, ὃς οὔτ' ἠγνόησε τῷ φύσιν αὐτ', ὅτ' ἤλεγξεν. οὔτω γὰρ οὔτε πιστευσάμενος οἱ ἠπατήθησαν, οὔτε σωδοξάσθησαν, οὐ ἔπρεσβεύσατο, ἐμισήθησαν. πάνυ γὰρ πολλὰ ὄχλον παρέσχεν εἴ τε τις σωαντιοῦτο οἷς ἔλεγεν, εἴ τε καὶ σωαίσειτο. τὸ μὲν γὰρ ἀληθῶς βούλεσθαι, τὸ δὲ δοκεῖν βούλεσθαι θέλων, πρώτους τέ τινας πρὸς ἑκάτερον σωαπολιουμένους εἶχε, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν τῆς ἀληθείας, τοῖς δὲ τῆς δοκήσεως ἕνεκα ἠγαπᾶτο. τοιοῦτος οὖν δὴ ὢν ὤν, ἔς τε τὰ στρατόπεδα ἐς ἐσῆλθε πρώτα, ὡς αὐτοκράτωρ, διὰ τῆς πύλης ἀπὸ τῆς νώλης ἐπέστελε, μὴ λέγων αὐτοκράτωρ εἶ). ψηφισθὲν γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἀλλων ὀνομάτων, οὐκ ἐδέξατο, καὶ ὃν κλῆσιν τῷ αὐτοκράτορος λαβὼν, τῷ ἐπικλησιν αὐτῷ τούτῳ οὐκ ἔθετο, τοῖς τε σωματοφύλαξιν ἀμφ' αὐτὸν ἤδη ἔχων, ἐδείπνει δὴ τῆς ἡροισίας σωάρεσθαί οἱ, ὥστε μηδὲν βίαιον ἐν τῇ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἁφῇ παθεῖν. ἐδεδίει γὰρ δῆθεν μή τινες αὐτῷ ἐπιβουλεύσωσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὡς καὶ ὄφος, καὶ σωσωσι. καὶ ἐπειδή γε κομψευσάμενός τις ὅτι τούτῳ φερουραν αὐτῷ, ὡς οὐκ ἔχοντι, δοῦναι ἐσηγήσατο, τόν τε χιλιασμὸν αὐτῷ σωῆκε, καὶ ἔφη, ὅτι καὶ οἱ γραπτῶται οὐκ ἐμοί, ἀλλὰ δημόσιοί εἰσι. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔπρασσε, καὶ τὰ τῆς ἀρχῆς ἔργῳ πρώτα διοικῶν, ἡρεῖτο μηδὲν αὐτῆς δεῖσθαι, καὶ ὃ μὲν πρῶτον καὶ πάσσυ αὐτῷ διά τε τὴν ἡλικίαν (ἔξ γὰρ καὶ πεντήκοντα ἔτη ἐγεγόνει) καὶ δι' ἀμβλυωπίαν (πλέον γὰρ τῶν σκότους βλέπων, ἢ ἄχρις τῆς ἡμέρας ἑώρα) ἐξίστασθαι ἔλεγε. ἔπειτα δὲ καινούς τέ τινας καὶ σωάρχοντας, οὐ τὰ πρώτων καθάπαξ, ὥσπερ ἐν ὁλιγαρχίᾳ, ἀλλ' ἐς τὰ μέρη νεμῶν αὐτῷ, ἤτει, καὶ ὃ μὲν αὐτὸς ἔχων ἠξίου, τὴν ἢ ἑτέρων ἀνδρῶν πρεχώρει. ᾧ δὲ ταῦτα ἐν μέσῳ, ἥ τε ῥώμη καὶ ἡ ἀνδρία ἰταλία· ἕτερον δὲ, τὰ στρατόπεδα, καὶ ἕτερον, οἱ λοιποὶ ὑπήκοοι. ὡς οὖν πολλοῖς σωέκειτο, οἱ μὲν ἀνδρες καὶ ὡς δυτέλεσον δῆθεν, καὶ ἐδέοντο αὐτοῦ πρώτων ἄρχειν. ἀσίνιος δὲ δὴ γάλλος πρόρρησις ἀεί ποτε παρῴα καὶ σωάρ' ὃ συμφέρον αὐτῷ χρεών ἦν, ἔλεγε, ἔφη, ὦ δὴ ἐτελήσης μοῖραν. ὁ Αὐγοῦστος, καὶ πῶς οἷόν τε ἐστίν, εἶπε, τὸ αὐτὸν τὸ νέμειν τι καὶ αἱρεῖσθαι; σωεὶς οὖν ὁ γάλλος ὃν ᾧ κακοῦ ἐγεγένει, ὃν μὲ λόγῳ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, σωέλαβεν, ὅτι οὐχ ὡς τὸ τρίτον ἔξοντός σου, ἀλλ' ὡς ἀδυνάτου ὄν, τῷ ἀρχῷ διαρεθῆναι, τοῦτό σοι πρεσέτεινα. οὐ μόνον καὶ τῶν ἔργῳ ἐπιθάτευσεν, ἀλλὰ πολλὰ τὰ δεινὰ πρεπαθών, μὴ ταῦτα ἀπεσφάγη. καὶ γὰρ τῷ γυναῖκα αὐτοῦ τῷ πρότερον ἐγεγαμήκει, τόν τε δροῦσον ὡς ἰόν πρεσεποιεῖτο, ὅθενπερ καὶ πρότερον διὰ μίσους αὐτῷ ἦν. ὁ δ' οὖν τιβέριος ταῦτα τότε ἐποίει, ὃ μὲν πλέον ὅτι οὕτω τε ἐπεφύκει, καὶ οὕτω πρεπήρητο, ἤδη δὲ καὶ ὅτι τὰ τε στρατεύματα καὶ τὰ πόλιτικὰ καὶ τὰ ἅρμαντα ὑπετόπει, τὸ δὲ ἅρμαντικὸν τῆς τότε ἁρμαντίας ἄρχοντα τὸ φιλούμενον σωὰ αὐτῶν ἐδεδίει. τοῖς μὲν γὰρ ἐν τῇ ἰταλίᾳ ὄντας τοῖς ὅρκοις τοῖς σωὸ τὸ αὐγούστου καταδεχθεῖσι πρεκατέλαβεν· ἐς δ' ἐκείνους σωοπλίων, ἐπ' ἀμφότερα δύσχερ, ὅπως μή τι νεωτερίσοντες ὀπτικαλήσωσιν, ὡς καὶ ἰδιωθύσων σωῆ, καὶ πολλάκις τε δέδρᾶτο τοῦτο καὶ ἀρρώστειν ὑπεκρίνετο, τὸ οἴκοι κατέμεινεν, ἵνα μὴ δύσκλεσθῆ ἀποκεκριμένον τι εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι. ἤδη μὲν γὰρ ἤκουσα ὅτι ὀπτῆ ἡλιούσα ἄκοντος τοῦ αὐγούσου τῷ ἀρχῷ αὐτῷ πρεποιηκέναι

Agrippa Postumus

Nydalops Tiberii)

Asinius Gallus

ποιηκέναι φέγγετο, ἔπλαττεν ὅπως μὴ περὶ ἐκείνης (καὶ γὰρ πάνυ αὐτῆ ἤρθετο) ἀλλὰ περὶ τοῦ βουλῆς δύσκλεισος, ὡς ἐπὶ ἀρετῷ σφῶν πρεσήκων, δόξειν αὐτῷ εἰληφέναι. καὶ πρεσέπι καὶ ὀκφοῦ, ὅτι τοὺς δυθεφόπους ὁρᾶν δηλοτείως ἐαυτῷ ἔχοντας, διέμυε καὶ δι' ἡμῶν, ὅπως μὴ φθάσωσί τινες νεοχμώσωσιν, ἐλπίδι τῷ καὶ ἐθελούσιον αὐτῷ τῷ ἀρχῷ ἀφήσειν αὐτόν, μέχρι οὗ ἐγκρατὴς αὐτῆς διὰ πάντων ἐγένετο. οὐ μόνον ἐπὶ τοῦτ' οὔτως ἅπτα τῆς διαγωγῆς ταύτης γράφω, ὡς τῷ τε ὀπτιμάτῳ δοῦναι τὴν γνώμην αὐτὸ δεῖξαι, καὶ τῷ ταραχῷ τὴν φρᾶσιν τῶν. ὃν μὲν γὰρ ἀλείπαν πρόφασιν ἀπὸ τῆς νώλης πέμψας τινὰ ἀπέκτεινε, καὶ ἔλεγε μὴ ὀκ ἂν αὐτὸ πρεσάξεως τοῦτο γενόμενα, ἐπιπειλῇ τε ὦ δράσαντι, οὐ μόνον καὶ ὠμοείαν ἀνὰ αὐτὸ ἐποίησαν, ἀλλ' εἴα τοὺς ἀνθρώπους λογοποιῆν, τοὺς μὲν, ὅτι ὁ αὐγουστος αὐτὸν ὑπὸ τῷ τελευτῷ ἀπεχρήσατο, τοὺς δ', ὅτι ὁ ἑκατόνταρχος ὁ τῷ φερουραν αὐτὸ ἔχων χαλκοτομοιῶτά οἱ ἀπέσφαξεν αὐτογνωμονήσας· δηλονότι, ὡς λιουΐα, ἀλλ' οὐκ ὀκφνος ἀποδανῆν ἐκέλευσε. τοῦτον μὲν οὖν αὐτίκα ὑπεξείλετο. ὃν δὲ δὴ γερμανικὸν δῆλον ὡς ἐφοβεῖτο. ἐθορύβησαν μὲν γὰρ οἱ ἐν τῇ πανονίᾳ στρατιῶται, ὅτε πάντα τῆς τοῦ αὐγούστου μεταλλαγῆς ἤκουσαν, καὶ συνελθόντες εἰς ἓν τεῖχος, καὶ ἐκεῖνο κρατοῦντα αὐτοί, πολλὰ καὶ θρασύτατα ἐπροσέξαν. ταῦτα γὰρ δηλα καὶ ὃν ἄρχοντα σφῶν ἰούνιον βλαῖσον ἀποκτεῖναι ἐπεχείρησε, τοῖς τε δούλοις αὐτοῖς συλλαβόντες ἐβασάνισαν, τό, τε σύμπαν οὐδὲ ὑπὲρ ἑκκαίδεκα ἔτη στρατεύεσθαι ἤθελον, καὶ θρασυμίσθιον ἡμερησίαν φέρειν, καὶ τε ἄθλα δύτοις αὐτὸ ἐν τῷ στρατοπέδῳ λαμβάνειν ἠξίουν, ἀπειλοῦντες, δὴ μὴ τύχωσιν αὐτῶν, τό, τε ἔθνος ἀποστήσειν, καὶ ὅτι τὸν ῥώμυλον ἢ ἀσήμου μὲν ὀκφνοι μόνον τότε μόλις ποτὲ ὑπὸ τὸ βλαίσου πειαθέντες, προέσθαι πρὸς ὃν ἡδέως ὑπὲρ αὐτῶν ἐπεμψαν. ἐν γὰρ τῇ μεταβολῇ τῆς ἀρχῆς, πάνυ ὅσα ἐπεθύμουν, ἢ αὐτὸν ὀκφοῦντες, ἢ ἀπὸ δήνου τινὸ τὸ κράτος δόντες, καταπροέμενοι ἠλπιζον· καὶ μὴ ταῦτα ἂ δρούσου στυγοῦσι δορυφόρεις ἐπελθόντος σφίσιν, ἐπαφῆκεν μὲν, ὅπως μηδὲν αὐτοῖς βέβαιον ἢ λέγετο, καὶ τὰ τε στυόντων αὐτῷ κατέρωσέν τινας, καὶ αὐτὸν τὰ νυκτὸς πρεφρούρησεν, μὴ δι' ἡμέρας φύγῃ. τὰ δὲ δὴ σελήνης ὀκλιπούσης, ὀνθυμηθέντες ἀπημβλώθησαν, ὥστε κακὸν μὲ μηδὲν ἔτ' αὐτοῖς ποιῆσαι, πρέσθαι σ' αὖθις πρὸς τὸν ῥαιμον ἀποστεῖλαι. καὶ τούτῳ χλμῶνος μεγάλου γνομένου, καὶ δι' αὐτὸν ἐς τὰ οἰκεῖα ἑκάστων διαχωρησάντων, οἵ τε θρασύτατοι ὑπὸ τε τὸ δρούσου καὶ ὀν αὐτῇ γε τῇ σκηνῇ αὐτὸ μεταπεμφθέντες ὡς ἢ ἐπ' ἀνδρί τι, ἢ ὑπὸ τῶν στρατολουθησάντων αὐτῷ ἀνδρί κατ' ἀνδρα ξύστον ἐφθάρησαν, καὶ οἱ λοιποὶ κατέσησαν, ὥστε πρὸς ὠμοείαν ὕλας, ὡς ἢ αἰτίους τῆς στάσεως γενομένας, ὀκδοῦναι. καὶ οὕτοι μὲν οὕτως ἠσύχασαν. οἱ δὲ ὀν τῇ θρακίᾳ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὃν πόλεμον ἠθεσισμένοι, πρὸς ὃν θρακικὸν καὶ κάισαρα καὶ πολὺ τὸ τιβερίου χρείτω ὁρῶντες ὄντα, οὐδὲν ἐμετεία ζον, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πρεστεινόμενοι, τό τε ῥαιμον ἐκακηξήρησαν, καὶ ὃν θρακικὸν αὐτοκράτορα ἐπεκάλεσαν. ἐπειδή τε ὀκφνος πολλὰ εἰπὼν, καὶ μὴ δωσηθεὶς αὐτοῖς καταξῆσαι, τέλος ὃ ξίφος, ὡς καὶ ἑαυτὸν καταχρησόμενος, ἐπεσπάσατο, ἐπεβόησάν οἱ αἰτάζοντες, καὶ τις αὐτῶ ὃ ἑαυτοῦ ξίφος δύτεινας, ὅτ', ἔφη, λάβε· ὅτο γὰρ ὀξύτερόν ὅστιν. ὁ οὖν θρακικὸς ἰδὼν ὅπη ὃ πρεσάγμα πρεσελπύζη, ἀποκτεῖναι μὲ ἑαυτὸν οὐκ ἐτόλμησε, δέος τε ἔλλα, καὶ ὅτι φασιάσθν αὐτοῖς οὐδὲν ἧττον ἠκτισε· γράμματα δὲ δή τινα, ὡς καὶ πρὸς

Agrippa Postumus iussu Tiberii

Iunii Blaesus

τῦ ἀδελφείου πεμφθέντα σϋνηθεις, τιν τε δωρεὰν τιν ὑπὸ τῦ αὐτοκράτορος καταλελειμμένην σφίσι διπλῆν, ὡς καὶ πρὸς ἐκείνου δέδωκε, καὶ τοὺς ἔξω τῆς ἡλικίας ἀφῆκε. καὶ γὰρ ὁκ τῦ ἀσιτοῦ ὄχλου οὕτω ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος συμφορὰν προσκατέλεξεν, οἱ πλείους αὐτῶν ἦσαν. τότε μὲν οὖν οὕτω σασιάζοντες ἐπαύσαντο. ὕστερον δὲ προσβλήτων αὐτοῖς τῦ πλήθους βουλομένων ἐλευθερίαν, οἷς ὁκ ἦν ἀπορρήτῳ μόνα εἶπεν ὅσα ὂν ἡμερικὸν μαθεῖν ἠθέλησεν. οὗ τε γὰρ ἤπίσαντο πρώτους σφᾶς ἐσωϊζομένους οἱ τὰ ἑαυτοῦ διαπράσσοντες, καὶ ὁκ ἠβουλήθη ἀποκτεῖναι τοσούτους ὄντας, οὔτε ἐκείνους, οὔτε τὸν ἡμερικὸν πολυπραγμονῆσαι. τούτων οὖν ἀφικομένων, οἱ γραπτῶν τε, καὶ τῦ ἡμερικοῦ γραπτήματος μαθόντες, καὶ τοὺς βαλλομένους ὡς καὶ ὑπὸ τῆ τοῦ πεπραγμένων ὑπ' αὐτοῦ καταλύσει πρόφασιν ὑποπτεύσαντες, ἐξορύξασθαι αὖθις, καὶ τῦ τε προσβλέπειν ὀλίγου χρόνου ἀπέσφαξαν, καὶ ἐκείνοις τοῦ τε γυναῖκα αὐτοῦ ἀγελλιππίναν, τοῦ τε ἀγελίππου καὶ τῆς ἰουλίας τῆς αὐγούστου θυγατέρα οὖσαν, καὶ τὸν υἱόν, ὃν γαῖον καλοῦσιν, ὅτι ὁ τοῦ γραπτοπέδου ὁπλίτου βαφεὶς, τοῖς γραπτωλικοῖς ὑποδήμασιν αὐτὸ τοῦτο ἐνεδύσατο, ὡς προσωνόμαζον, ὑπεκπεμφθέντα ποι ὑπὸ τοῦ ἡμερικοῦ σϋνέλαβον, καὶ τὸν μὲν ἀγελιππίναν ἐγκύμονα οὖσαν ἀφῆκαν αὐτοῦ δεηθέντι, ὃν δὲ δὴ γαῖον κατέσφαξαν. χρόνῳ δ' οὖν ποτε ὃ τότε ὡς σοβερὸν ἐπέραμον, ἡσύχασάν, καὶ ἐς ἑσαυτοὺς γε μεταβολὴ ἦλθον, ὥστε καὶ αὐτοὶ τοὺς θρασυτάτους σφῶν αὐτοκελεύστους συλλαβόντες, καὶ τοὺς μὲν ἰδίᾳ ἀποκτεῖναι, τοὺς δὲ καὶ ἐς ὃ μέσον ἀγαγόντες, ἔπειτα προὸς ὃ τοῦ πλήθους βούλημα τοὺς μὲν ἀποσφάξαι, τοὺς δ' ἀπολῦσαι. φοβηθεὶς οὖν καὶ ὡς ὁ ἡμερικὸς μὴ καὶ αὖθις σασιάσωσιν, ἐς τιν πολεμίαν ἐνέβαλε, καὶ ἐν αὐτῇ ἀρχίαν τε ἅμα αὐτοῖς ὃ ζῶφιν ἄφθονον ὁκ τοῦ ἀνυστείων προέχων ἐνεχείρισε. ὃ ὁ μὲν δυνηθεὶς διὰ τιν αὐτοκράτορα ἀρχὴν λαβὼν (ἡ γὰρ εὐνοια πάντων ἁπλῶς τὸ τε ῥωμαίων καὶ τοῦ ὑπηκόων σφῶν ἐς αὐτὸν ἐπῆλθε) ὁκ ἠθέλησε. πιθέμενος δὲ ἐπῆνεσε μὲν αὐτὸν ὅτι τοῦτο, καὶ πολλὰ καὶ κεχαρισμένα καὶ ἐκείνῳ καὶ τῇ ἀγελιππίνῃ ἐπέστειλεν, οὐ μέντοι ὃ ἤδη οἷς ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ὅτι πλῆθον αὐτὸν ὡς καὶ τὰ γραπτώματα μὴ πρὸς τὴν μὲν ἰδίαν δόξαν ἔδοξεν. οὐ γὰρ που καὶ φρονῆν οὕτως ἐδόκει, ἐξ ὧν ἑαυτοῦ σωφρόνως ἀλλὰ μὲν λέγειν, ἄλλα δὲ ποιοῦντι, ὑπελάμβανεν· ὡς δ' ὑπετόπει μὲν καὶ ἐκεῖνον, ὑπετόπει δ' καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· ἐπεὶ γὰρ ἀντίπαλον τὸ φρόνημα ἐκ τῦ ἤθους ὁλκὰ ἔχουσα· οὐ μὴν καὶ προσεπιέζειν ἀξιοῦσθαι σφίσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπαίνοις ἐν τῇ βουλῇ τὸ ἡμερικὸν πολλοὺς ἐποιήσαντο, καὶ θυσίας ὅπως τοῖς προσηκοῦσιν ὑπ' αὐτοῦ, ὡς δ' ὅπως τοῖς ὑπὸ δρούσσου, γένεσθαι ἐσπουδάσατο, τοῖς τε γραπτώταις τοῖς ἐν τῇ πομπείᾳ, καὶ αὐτὰ τοῖς ὑπ' ἐκείνου δοθεῖσιν ἐβεβαίωσαν. ἐς μέντοι τὸ ἔπειτα οὐ προὔτερον τοὺς ἔξω τῆς ἰταλίας γραφομένους ἀπέλυε, πρὶν τὰ εἴκοσιν ἔτη γραφῦσαι θαι· ὡς δ' οὖν οὐδὲν ἔτι νεώτερον ἠσθάνετο, ἀλλὰ ἀσφαλῶς πάντα τὰ τῶν ῥωμαίων ἐς τιν ἡγεμονείαν αὐτοῦ συνεφέρηκε, τιν τε ἀρχὴν οὐδὲν ἔλαττον εἰρωνεύομενος ὑπεδέξατο, καὶ ἐν τοιῷδε αὐτιν τρόπῳ ἐφ' ὅσον ὁ ἡμερικὸς ἔζη, διήγαγε. αὐτὸς μὲν καθ' ἑαυτὸν ἢ τι, ἢ ὀδὲν ἔπραττε, πάντα δὲ δὴ τὰ σμικρότατα ἐς τε τιν βουλὴν ἐσέφερε, καὶ ἐκείνη ἐχοί νου. ἐπεποίητο μὲν γὰρ βῆμα ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐφ' οὗ προκαθίζων ἐχρημάτιζε, καὶ συμβούλους ἀεὶ, κλῆ ὃν αὐγουστον, προελάμβανεν, οὐ μόνοι καὶ διαφέρει λόγου τι ἄξιοι, ὃ μὴ καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἐπεκείνου· καὶ ἐς γε ὃ μέσον τιν ἑαυτοῦ γνώμην τίθεις, οὐχ ὅπως

Agrippina Germanici & Iuliae Augusti filia

Caligula mandat

C. Caligula

ὅπως δυνατειπεῖν αὐτῇ πρόφασιν ἔνεμβλημα καὶ ἐναντία οἱ ἔσιν ὅτε ψηφιζομένων τινῶν ἔφερε· καὶ γὰρ αὖθις ψῆφον πολλάκις ἐδίδου. ὁ μὲν γὰρ δροῦσος ὀξίσου τοῖς ἀνδράσι τοτὲ μὲν προῆκτο, τοτὲ δὲ μεθ' ἑτέρους τῦτ' ἐποιῆ. ὁκ ἦνος δ' ἔσι μὲν ὅτε ἐσιώπα, ἔσι δ' ὅτε καὶ προῆκτο, ἢ καὶ μετ' ἀνδρὸς ἕνας, ἢ καὶ τελευταῖος τῶν μὲν ἀντίκρυς ἀπεφαίνετο, τὰ δὲ δὴ πλείω, ἵνα δὴ μὴ δοκῇ τιν πρόρησιαν αὐτῶν ἀφαιρεῖσθαι, ἔλεγεν, ὅτι εἰ γνώμην ἐποιούμην, τὰ καὶ τὰ ἂν ἐπεδεξάμην. καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦτο τιν ἴσην τῷ ἑτέρῳ ἐποιῆ ἔχειν, οὐ μέντοι καὶ ἐκωλύοντο οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ δοκοῦντα σφίσι λέγειν, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ὁ μὲν ὃ ἐγίνωσκεν, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἕτερόν τι ἀνθρωπίνων, ἢ ἔσιν ὅτε καὶ ἐπεκερτόμουν, ἢ ἔσιν ὅτε καὶ θεοῖς μέντοι προσηύχοντο ἐκ τοῦτο ὀργὴν εἶχεν. ἐδίκαζε μὲν οὖν, ὡσαύτως εἶπον, ἐπεφοίτα δὲ καὶ ὁπότε τὰ τῶν ἀρχόντων δικαστήρια, καὶ προκαλούμενος ὑπ' αὐτῶν, ἢ ἀπροκλητος, καὶ ἐκείνοις μὲν ἐν τῇ ἑαυτῶν χώρα καθῆστο εἷα, αὐτὸς δὲ ὁπότε τὸ βάθρου τὸ κατηφίτικρις σφῶν κειμένου καθίζων, ἔλεγεν ὅσα ἐδόκει αὐτῷ, ὡς προέδρος, καὶ τἆλλα ἡ πόλις πρὸ ὃν αὐτὸν τοῦτον τρόπον ἐποιῆ. οὐτε γὰρ δεσπότην ἑαυτὸν τοῖς ἤθεσιν, οὔτε αὐτοκράτορα, πλὴν τοῖς στρατιώταις, καλῶν ἐφοίτα, οὔτε τῦ παιδὸς τὸ σόρημα πρωτελῶς διεώσατο, καὶ ὃ δ' αὐγούστου οὐκ ἐπέθετο μὲν (οὐδὲ γὰρ ψηφισθῆναι ποτὲ εἴασε) λεγόμενον δ' ἀκούων, καὶ γραφόμενον ἀναγινώσκων, ἔφερε, καὶ ὁσάκις γε βασιλεῦσι τῶν ἐπέστελλε, ὃ ἐκείνο προσενέγραφε. ὃ δ' ὅλον καθόλου, ἔσι δ' ὅτε καὶ ἡμερικὸς, οὐ τὸ ἀπὸ δ' ἡμερικοῦ προσηκόντων, προκριτός τε τῆς βουλῆς, καὶ τὸ ἀρχαῖον, καὶ ὑφ' ἑαυτῷ ὀνομάζετο, καὶ πολλάκις γε ἔλεγεν, ὅτι δεσπότης μὲν τῶν δούλων, αὐτοκράτωρ δὲ τῶν στρατιωτῶν, τῶν δὲ δὴ λοιπῶν προκριτός εἰμι, δύχρό τε ὁσάκις διοῦτόν ἡ ἀρχὴ πέσοι, ὅσουπερ καὶ ζῆσαι καὶ ἄρξαι χρόνον, ὅσον μὴ ὃ δημοσίᾳ συμφέρῃ. καὶ οὕτω γε ὀλίγα πάντων ὁμοίως δημοτικὸς ἦν, ὥστε οὔτε ἐν τοῖς γενεθλίοις αὐτοῦ γίγνεσθαί τι τῶνδε ὃ καθεστηκὸς ἐπέτρεπεν, ἅτε ὁμωνύμου τοῖς ἀνθρώποις τιν αὖ τύχῃ συνεχόμενος, οὔτε καὶ ὁμόσας τις αὐτιν, αἰτίαν ὡς καὶ ὑπιορκικὼς ἔλαβεν, ὁκ ἐπέζησε. συνελόντι τε εἰπεῖν, οὐδ' ὅπως ὑπὸ τε τοῦ αὐγούστου δοῦναι ἀεὶ ἐν τῇ προφητῇ τῶν ἐτῶν ἡμέρᾳ, καὶ ὑπὸ τοῖς ἀνδράσι τοῖς μετ' ἐκεῖνον ἄρξασιν, ὧν γε ὃ λόγον τινὰ ποιούμεθα, ὑπό τε τοῖς ὃ κράτος ἀεὶ ἔχουσιν ἐξ ἀνάγκης γίγνεται, τά τε προαχθέντα ὑπ' αὐτῶν καὶ τὰ προσηκόμενα ὑπὸ τῶν ἀεὶ ζώντων ὅρκοις ὑσὶ βεβαιοῦσθαι, οὐδὲ τοῦτο τά γε προῦτα ἐφ' ἑαυτῷ προεῖδε γνώμενον, καίτοι ὁπότε ταῖς τῶν αὐγούστου προαρέσεσι τοῖς τε ἀνδράσι πᾶσιν ὅρκου, καὶ αὐτὸς ὤμνυε, καὶ ὅπως γε εὐδαιμονέστερον αὖθ' ποιοίη, πρῆσσεν τιν νουμηνίαν, καὶ οὔτε ἐς ὃ βουλευτήριον ἐσῆλθεν, μήθ' ὅλως ἐν τῇ πόλει τιν ἡμέραν ἐκείνῳ ὀφθείς, ἀλλ' ἐν προαστείῳ τινὶ Δημητρίᾳ, ἐσπίᾳ τε μετ' ὀλίγων ἦν, καὶ καταμόνας ὑπισοῦτο. τούτου γε οὖν ἕνεκα ἔξω που ταῖς νουμηνίαις διῆγε, καὶ ἵνα μηδένα τῶν ἀνθρώπων ἄσχολον προέτε τὰς νέας ἀρχὰς καὶ προεί τιν ἑορτὴν ἔχοντα ποιῆ, ἢ καὶ ἀγώνιον πρὸ αὐτῶν λαμβάνῃ (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὃν αὔγουστον ὑπὸ τούτῳ ἐπῆκε, Δημήτριον δὲ πολλὰ μὲν δυσχέραινεν αὐτῷ, πολλὰ δὲ καὶ ἀνέλωσιν ὁκ τῆς ἀνατίθεσθαι) ταῦτά τε οὖν δημοτικῶς διῆκει, καὶ ὅτι οὔτε τεμένισμα αὐτῷ οὐχ ὅπως ἀνῃρέτην, ἀλλ' οὐδὲ ἀνάγκη τότε γε ἐτεμενίσθη, οὔτε εἰκόνα ἐξεῖν αὐτὸ οὐδενὶ ἐπῆσαν. ἀνάτικρις γὰρ προσεξῆμα ἀπηγόρευσε, μήτε πολὺ μήτ' ἰδιώτῃ τοῦτο ποιεῖν. προσέθηκε μὲν γὰρ

τῇ ἀπορρήσῃ, ὅτι μὴ μὲν ἐγὼ ὑπιδέψω· τοσοσπεῖπε δὲ, ὅτι οὐκ ὑπιτρέψω. ἐπεὶ τό γε ὑβρίσθαι τοσοῦς τινος, καὶ ὃ ἠσεβῆσθαι τοσοῦς τινος (αἰσθέσθαί τε γὰρ ἥδη καὶ ὃ τοιοῦτον ὠνόμαζον, καὶ δίκας ἐπ' αὐτῷ πολλὰς ἐσῆγον) ἥκιστα τοσοσποιήσατο, οὐδὲ ἔστιν ὧ τινα τοιαύτῳ ἐφ' ἑαυτῷ γραφὴν τοσοσδέξατο, καίτοι ὃν αὖθις καὶ ἐν τούτῳ σεμνύων. ὃ μὲν γὰρ τοσοῦτον οὐδένα οὐδὲν τῶν ἐπ' ἐκείνῳ τινὰ αἰτίαν λαβόντων ἐκόλασεν, ἀλλὰ καὶ ἐλκηθέντας τινὰς, ὡς καὶ ὑπιορκηκότας τῷ τύχῳ αὐτοῦ, ἀπέλυσε. τοσοῦτος δὲ τοῦ χρόνου, καὶ πάνυ πολλοὺς ἐθανάτωσε, καὶ ἔν τε τούτῳ τὸν αὖθις ἦλθε, καὶ ὅτι τὰ τε οἰκοδομήματα ἃ τοσοκατεδήδετο μὴ, οὐκ ἐζετέλεσε δὲ, ποιᾶν, ὃ ὄνομα αὐτῷ ἐπέγραφε σφίσι· τά τε ἀγάλματα καὶ τὰ ἡρῶα αὐτῷ ἃ ὅσα οἱ δῆμοι, καὶ ὅσα οἱ ἰδιῶται ἐποίουν, τὰ μὲν αὖθις καθίερου, τὰ δὲ τῶν ποτιφίκων τινὶ τοσοίπασε. τοῦτο δὲ τὸ κτᾶ τὰς ὑπιγραφὰς, οὐκ ἐπ' ἐκείνοις μόνοις τοῖς τῶ αὐγούστου ἔργοις, ἀλλ' ὑπὶ πᾶσιν ὁμοίως τοῖς ὑπισκυοῦσί τινος δεηθεῖσιν ἐποίησε. πολλὰ γὰρ τὰ πεπονηκότα διακτησάμενος (αὐτὸς γὰρ οὐδὲν ὃ τοσοῦτος οὐκ κομῆς, πλὴν τῶ αὐγουσείᾳ, κατεσκυάσατο) οὐδὲν αὐτῶν ἰδιώσατο, ἀλλὰ τὰ τῶ τοσοτέρων οἰκοδεμησάντων αὐτὰ ὀνόματα πᾶσι σφίσιν ἀπέδωκεν. ἐλάχιστα γὰρ ἐς αὐτὸν δαπανήσας, πλεῖστα ἐς ὃ κοινὸν ἀνήλισκε, πολλὰ μὲν ὡς εἰπεῖν τὰ δημόσια ἔργα, τά τε μὴ δυοικοδομῶν, τά τ' ὑπισκυσμένα, πολλὰ δὲ καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις ἐπιδιδούς, τῶν τε βουλευτῶν συχνοὺς πενομένους, καὶ μηκέτι μηδὲ δουλεύειν ἀφ' οὗτ' ἐθελοντὰς ἐπλούτισεν. οὐ μόνοι καὶ ἀκρίτως αὖθις ἐποίει, ἀλλὰ καὶ διέγραφε τοῖς μὲν τοσοῦ ἀσελγείας, τοῖς δὲ καὶ τοσοῦ τοιχείας, ὅσοι μηδένα αὐτῶν λογισμὸν εἰκότα ἀποδιδόναι ἐδυνάσαντο, πολλῷ τε ὃ ἐδαφρότατο ποιῶν, διότι καὶ ἐν οἷς ὀφθαλμοῖς αὐτὸ ἠειθεμεῖτο. ὅπερ γὰρ ὑπὶ τοῦ αὐγούστου μεγάλα ἐκ τῶν τοιούτων οἱ δοτῆρες αὐτῶν ἀπετέμνοντο, ὅπως ἐφυλάττετο μὴ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦτο γίγνεσθαι. καὶ τοιῶτα μὲν πρῶτα ἐκ τῶν νενομισμένων τοσοσόδων ἐδαπάνα. οὔτε γὰρ ἀπέκτεινε χρημάτων ἕνεκα οὐδένα, οὔτε οὐσίαν τινὸς τότε γε ἐδήμευσεν, ἀλλ' οὐσ' ἐξ ἐπιρείας τὴ ἠρωτοελόγησεν. ἀμυλίῳ γοιῶ ῥήκτῳ χρήματα ποτε αὐτῷ πλείω τοσδὲ ὃ τεταγμένον ἐκ τῆς αὐγούστου ἧς ἦρχε πέμψαι, διὰ ταπέζης ἔλεγεν ὅτι χρέα θαί μου τὰ τοσόσατα, ἀλλ' ἐκ ἀποξύρεσθαι βούλομαι. καὶ μέντοι καὶ διατοσοδὲς καὶ διατοσόηρες ἰκμαρὰς τῶν· οἷς γοιῶ βουλευτὰς ἀδέους ἀσπάζεσθαι αὐτὸν ἐκέλευσεν, ἵνα μὴ ὠσίζωνται· τό, τε σύμπαν τοσαύτῳ ὑπιείκειαν ἤσκει, ὥστε ἐπειδή ποτε οἱ ῥοδίων ἄρχοντες ὑπιζηλωτές τι αὐτοῦ, οὐχ ὑπέγραψεν τῇ ὑπισολῇ τοῦτο δὴ ὃ νομιζόμενον δίκας αὐτοῦ ποιούμενοι, μετεπέμψατο μὲν αὐτὸν, ὡς καὶ κακόηθί δράσων, ἐλθόντας δὲ οὐδὲν δεινὸν εἰργάσατο, ἀλλ' ἐσοδιάσμους ὃ σιδέσι ἀπέπεμψε. τοιούς τε ἀεὶ ἄρχοντας ὡς ἐν δημοκρατίᾳ ἐτίμα, καὶ τοῖς ὑπάτοις καὶ ὑπομίσατο, ὁπότε τε αὖθις δεήσοιτο, τοῦτο μὲν ἐσιόντας σφᾶς τοσὸς τὰς θύρας ἐδεδέχετο, τοῦτο δὲ καὶ ἀπιόντας τοσέπεμπεν. εἴ τέ ποτε ὑπὶ τῷ δίφρου ἐκομίζετο, οὐδένα οἱ τοσακολουθεῖν οὐχ ὅπως βουλευτὴ, ἀλλ' οὐσ' ἱππέα τῶν τοσοτέρων εἶα· ἔν τε ταῖς πομπηγύρεσι, καὶ εἴ δή τι καὶ ἀλλο τοιοῦτο ἔθος ἀσχολίαν τοῖς πολλοῖς παρέξειν ἔμελλεν, ἐκώλυε μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο γίγνεσθαι. καὶ τοῦτα μὲν τοιαῦτα τοῖς χρείοις ἐκείνοις, ἐς ἃ συμφοιτῆσαι ἔδει, οἰκοιούτων, ἐνταῦθα τὰς νύκτας ἐνηυλίζετο, ὅπως ἐξ ἐτοιμοτάτου καὶ ἄπονωτάτου τοῖς

νομιζόμενον

Aemylius Restus
Tonderi uolo
oues meas nó deglubri

του τοῖς δυθεφποις ὃν τυγχάνει αὐτῷ γίγνοιτο, καὶ τοιούς γε τῶν ἵππων ἀγῶνας ἐξ οἰκίας καὶ αὖθις τῶν ἀπελθόντων ἵνος πολλάκις ἐώρα. σιωνεχέσατα γὰρ ὑπὶ τὰς ἡδὰς ἀπήντα, τῆς τε ὑμῆς τῶν ὑπιτελοιώτων αὐτὰς ἕνεκα, καὶ τῆς τῶ πλήθους δύκοσμίας, τῶ τε σιωεορτάζειν σφίσι δοκεῖν. οὐ γὰρ οὔτε ἐκωούδασέ ποτε τοσοδέχεσθαι τῶν τοιούτων οὐδὲν, οὔτε δίζαν ἵνα, ὡς καὶ συκωούδαν ἵνί, ἔχειν. οὕτω τε ἐς πάντα ἴσος καὶ ὅμοιος ἦν, ὥστ' ὀρχηστήν τινα τοῦ δήμου ἡδυθεμωδοῦντα ποτὲ βουλευτοῦντος, μὴ τοσότερον σιωεπαινέσαι, πρὶν ὃν δεκαούτου αὐτοῦ καὶ πειαθῆναι ἐς τὸ πλῆθος λαβεῖν. τοῖς τε ἑταίροις, ὡς καὶ ἐν ἰδιωτείᾳ σιωῆν. καὶ γὰρ δικαζομένοις σφίσι σιωηγωνίζετο, καὶ θυσιοῦσι σιωεώρταζε, νοσοῦσί τε ἐπεσκέπτετο, μηδεμίαν φεύγειν ἐπεισαγόμενος, ἐς ἐφ' ἑνί γε τινὶ αὐτῶ τελευτήσοντι ὃν ὑπιτάφιον αὖθις εἶπε, καὶ μόνοι τοι καὶ τῷ μητέρᾳ πρώτῃ ὅσα πρέποντα αὐτῇ τῶν τοιούτων ποιῆν ἔων, ὃ μόνοι τι τῆς ἑαυτῆ ζηλώσεως ἕνεκα, ὃ δὲ, ἵνα μὴ ὑπερανχῇ, τοσοτίθη ἐκέλευσε. πάνυ γὰρ μέγα καὶ ὑπερ πάσας τὰς τοσόσθεν γυναῖκας ὤγκωτο, ὥστε καὶ τῷ βουλῷ καὶ τῷ δήμου τοιεῖ ἐθέλουσας οἰκαδε ἀσπασομόους ἀεί ποτε ἐσδέχεσθαι, καὶ οὕτω καὶ ἐς τὰ δημόσια ὑπομνήματα ἐσγράφεσθαι· αἵτε ὑπισολαὶ αἱ ἔτ' Ὠκτείου καὶ ὃ ἐκείνης ὄνομα χρόνον ἴνα ἔχον, καὶ ἐγράφετο ἀμφοῖν ὁμοίως, πλεῖόν τε ὅτι οὔτε ἐς ὃ σιωέδριον, οὔτε ἐς τὰ τραπόπεδα, οὔτε ἐς τὰς ὑκκλησίας ἐτόλμησέ ποτε ἐσελθεῖν, τά τε δικά πρῶτα ὡς καὶ αὐταρχοῦσα διοικεῖν ἐπεχείρησε. ὅπερ τε γὰρ τῶ αὐγούστου μέγιστον ἠδυώθη, καὶ ὃν πλεῖον αὐτὴ αὐθυκεφάτερα πεποιηκέναι ἔλεγε, καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὅσον ἐξίσου οἱ ἄρχοντες, ἀλλὰ καὶ προσεδέχθη αὐτῷ ἤθελεν, ὅθεν δικά τε ἔξω τῶ νενομισμένου ἐσεφέρετο, καὶ πολλοὶ μὲν μητέρα αὐτὸν τῆς πατρίδος, πολλοὶ δὲ καὶ γονέα προσαγορεύεσθαι γνώμην ἔδωκαν, δικοί καὶ τὸ Ὠκτείου ἀπ' αὐτῆς ὑπικαλεῖσθαι ἐσηγήσαντο, ὅπως ὥσπερ οἱ ἕλληνες πατέρα, ἕτω καὶ ἐκεῖνος μητέρα ὀνομάζηται). ἀγνωμακτῶν δὲ ὧν ὅτι τούτοις, οὔτε τὰ ψηφίσματα αὐτῆ, πλεῖστα ἐχρήσατο, ἐπεκύρου, ἔτ' δικό τι ὑπέρογκον ποιῆν ἐπέδεπεν. εἰκόνα γοῦν ποτε αὐτῆς οἶκοι ὦ αὐγούστῳ ὁσιωσάσης, καὶ δεῖ τοῦτο καὶ τὸ βουλεῖ καὶ τοῖς ἱππεῦσι μὴ τῶν γυναικῶν ἑστάσαι ἐθελησάσης, οὔτ' δικῶς σιωεχώρησεν οἱ τοῦτο τοσδέξαι, ὥρᾳ τινὶ θροισίαν ψηφίσασθαι, οὔτε τοῖς τότε δώδρας δῴπνῆσαι, ἀλλ' αὖθις μὲν τούτοις, ἐκείνη δὲ τὰς γυναῖκας εἰστίασε, καὶ τέλος τῶν μὲν δημοσίων πάντα πασιν αὐτεῖ ἀπήλαξε, τά σ' οἴκοι διοικεῖν οἱ ἐφεῖς, εἴ μὴ ὡς καὶ ἐν τούτοις ἐπαχθὴς ἦ, ἀποδημίας τε ἐστέλλετο, ὃ πάντα ἔθ' ὅπου αὐτεῖ ὑζίσατο, ὥστε καὶ ἐς τεῖ κατῳρίαν δι' ἐκείνου οὐχ ἥκιστα μεταῖναι. ταῦτα μὲν τῆς μουσίας τοσδεδόσθαι· ὁ δὲ δὴ Ὠκτείος αὖθις μὲν τραχύτερον τοῖς αἰτιαζομένοις τι μείειχεῖζετο, ὦ δὲ δὴ δρούσω τῇ ὑβῇ καὶ ἀσελγεσάτῳ καὶ ὠμοτάτῳ, ὥστε καὶ τὰ ὀξύτατα τῶν ξιφῶν δροισιανὰ ἀπ' αὐτοῦ κληθῆναι, ὅντι, καὶ ἤθετο καὶ ἐπεζήμα καὶ ἰδία καὶ δημοσία πολλάκις, καὶ ποτε αὐτῷ καὶ δύτυχρις πολλῶν πρόντων εἶπεν, ὅτι ζῶντος μόνου μου, οὐδὲν οὔτε βίαιον, οὔτε ὑβριστικὸν τοσδέξῃ· δύ δέ τι καὶ θλιμήσῃ, οὐδὲ τελευτήσοντος. χρόνον γάρ τινα σωφρονέσατα διεζήτο, καὶ οὐδὲ τῶ δήμου οὐδενὶ ἀσελγαίνων ἐφίᾳ, δικὰ καὶ συχνοὺς ὅτι τούτῳ ἐκόλαζε, καί τοι τῶν βουλευτῶν ποτὲ ὑπιζήμιόν τι κτᾶ ὧν ἀσώτως ζώντων νομοθετηθῆναι ἐθελησάντων, μήτε τι τάξας, καὶ τοσοπειπὼν ὅτι ἄμεινόν ὄστιν ἰδίᾳ ὅπου τινὰ αὖθις σωφρονίζῃ, ἢ κοινῇ σφίσι θεμεῖαν ὑπιθεῖναι. νεῦ μὲ

Liuiae molétia

Secessꝰ Tiberij in ca
preas, insulá ut Li
uiae molestiá & arro
gantiá uitaret

γδ' μὴ ὧν φόβῳ τῆς αἰχμώσης καὶ μετεώσας τινὰ αὐτῶν, ὥστε καὶ λαθεῖν, ὅτι ἀφῆκαν· μὴ ὂν δὲ ἄπαξ ὁ νόμος ὑπὸ τῆς φύσεως ἐνικήθη, μηδένα αὐτὸν ἀπετιμήσαν. καὶ ἐπειδή γε πολλοὶ ἐαθῆτι ἠλουργεῖτο καὶ ἄνδρες συχνοί, καὶ ἀπαγορεύθη ἀπότερον, ἐχρῶντο, διεμέμψαντο μὲν οὐδένα, οὐδὲ ἐζημίωσεν, ὑετοῦ δὲ ἐν πανηγύρει τινὶ γενομένου, φαναὶ μανδύη ἐπενέδυ, καὶ κ τούτου οὐκέτ' οὐδεὶς αὐτῶν ἀμοῖον ἔαθημα λαβὼν ἐτόλμησε. ταῦτ' οὖν πάντα μέχρι γε καὶ ὁ ἡμέτερος ἔζη ἐποίει· μετὰ δὲ τοῦτο συχνὰ αὐτῶν μετέβαλεν, εἴτ' οὖν φθόνῳ μὴ οὕτως ἀπὸ τοῦ τότε, ὡς ὕστερον διέδυξε, πλασάμενος δὲ ἐς ὅσον ἐκεῖνος ἐδίω, ἐπειδὴ καὶ ἐφεδρεύοντα αὐτῷ τὴν ἡγεμονείαν ἐώρα, εἴτε καὶ πεφυκὼς μὴ δύ, ἐξοχέλας ἦ ὅτε τῷ διὰ παγωνισοῦ ἐχερρήθη. λέξω δὲ καὶ κτ' ἰδεῖς καιρούς ὡς ἕκαστα ἐλίνετο, ὅσα τε καὶ μνήμης ἀξιά ἐστιν· ὅτι μὴ δὲ δρούσου τοῦ υἱέος αὐτοῦ, γαίου τε νωρβανοῦ ὑπάτων, ὧν δήμῳ τὰ καταλφθέντα ὑπὸ τοῦ αὐτοὺ ἀπέδυκεν, ὅπως προσελθών τις πρὸς νεκρὸν δόξῃ τῆς ἀρετῆς σκεφεθμενον, καὶ πρὸς ὃ οἷς αὐτοῦ προσκύψας ἐψηφίσατό τι, καὶ ἐφεμένων τῶν ἰδόντων ὅ, τι εἰρήκει, ὑπετάλθη ἔφη ὧν αὐτοὺ ὅτι οὐδέπω οὐδὲν ἐκομίσατο. ἐκεῖνον μὲν γὰρ αὐλίκα ἀπέκτεινεν, ἵνα αὐτάγγελος αὐτοῦ, ὡς που καὶ ὑπισκώπλων εἶπε, γένηται, τοῖς δὲ ἀνδροις οὐκ ἐς μακρὰν ἀπήλαξε, κτ' πέντε δὲ ἑξήκοντα σραγμαὶ διανείμας. ἐς τοῦτο μὲν τῶν προτέρω ἔτει γενέσθαί τίνες λέγουσι. τότε δὲ ἱππέων ἄνδρων ὑπὸ τοῖς ἀγῶσιν, οἷς ὁ δρούσος ὑπὸ τε ἑαυτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν δημοτικοῦ δὴ διέθηκε, μονομαχήσαι ἐβουλήθησαν, ὧν μὲν ἀγῶνα αὐτῶν οὐκ εἶδε, σφαγεὺς δὲ ὃ ἕτερος, ὧν ἕτερον οὐκέτ' εἶασεν ὁπλομαχῆσαι. ἐγένοντο δὲ καὶ δηλαὶ ὑπὸ τῇ τῶν αὐτοῦ γενεθλίων ἱπποδρομίᾳ μάχαι, καί τινα καὶ θηεία ἐσφάγη, καὶ τοῦτο μὲν καὶ ὅτι πολλὰ ἔτη οὕτως ἐποιήθη τότε ὑπὸ ἡ κρήτη, ὃ ἔχοντος αὐτῆς ἀποθανόντος, τῶν τε ταμείων καὶ ὃ πρὸ ἑδρῳ αὐτοῦ ὃν λοιπὸν χρόνον προσετάχθη· ἐπειδή τε συχνοὶ τῶν ἐν ἄστει κληρουμένων ὅτι πολὺ ὑπὸ τε τῇ ῥώμῃ καὶ ὑπὸ τῇ λοιπῇ ἰταλίᾳ ὑπὸδιέτειον, ὥστε τοὺς προαρξαντας αὐτῶν πρὸ ὃ καθεστηκὸς χρονίζειν, ἐκέλευσε σφισιν ὑπὸς τῆς τοῦ ἰουνίου νουμιλίας ἀφορμᾶσθαι. καὶ τούτῳ ὃ ὑπάτου αὐτοῦ, ὃν ὑπὸ τῆς δρούσου εἶχε, τελευτήσαντος, οὐδὲν ὅ, τι τῶν σεμνῶν ὑπὸ ἔπραξε, μήτ' ἀνάγκῃ ἀξιῶν ὃν ἄρχοντα μιᾶν προὸς τὰς ἰδίας συμφορὰς τῆς ὧν κοινῶν ὑπιμελείας ἐξίστασθαι, καὶ τοὺς λοιποὺς καλίζων, μὴ πρὸ τοὺς οἰκημόνους καὶ τὰ τῶν ζώντων προείλε. τοῦ τε ποταμοῦ ὃ τιβέριδος πολλὰ τῆς πόλεως καπαράττοντος, ὥστ' πλυθῆναι, οἱ μὲν ἀνόοι ὑπὸ τέρατος λόγῳ ὑπὸ τοῦτο, ὥσπερ που καὶ τὸ μέτεθος τοῦ σώματος, ὑφ' ὧν καὶ μέρος τι τοῦ τείχους ἔπεσε, καὶ ὃ πλῆθος τῶν κεραυνῶν, ὑφ' ὧν καὶ οἶνος ἐκ ἀγγείων ἀθραύστων ἐξετάκη, βλάβαιον· ἐκεῖνος δὲ δὴ νομίσας οὐκ πολυπλανίας ναμὸν αὐτὸ γενέσθαι, πέντε ἀεὶ βουλευτὰς κληρωτοὺς ὅτι μάλιστα τοῦ ποταμοῦ προσέταξεν, ἵνα μήτε τοῦ θέρους ἡ ἐπὶ, μήτε ὃ χειμῶνος πλεονάζῃ, ἀνὴρ ἴσος ὅτι μάλιστα ἀεὶ ῥέῃ. ὁ μὲν δὴ Τιβέριος μὲν ταῦτα ἔπραξεν. ὁ δὲ δὴ δρούσος τὰ μὲν τῇ ὑπατείᾳ προσήκοντα ἐξίσου τοῦ συναρχοντι, ὥσπερ τις ἰδιώτης, ἐξετέλεσε, καὶ κληρονόμος γε ὑπό τινος καταλφθεὶς, ὃ σῶμα αὐτοῦ συνεξώνεγκε. τῇ μὲν τοι ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο, ὥστε καὶ πληγὰς ἵππει ὅτιφθηναι δοῦναι, καὶ ἀφὸ τούτου καὶ κάτωρ πρώνυμον λαβεῖν. τῇ τε μέθῃ κατακορὴς ὤντως ἐλίνετο, ὥστε ποτε νυκτὸς ἐμπηδεῖσι πισιν ὑπικουρῆσαι μετὰ τῶν δορυφόρων δυάλκαδεῖς, ὕδωρ αὐτῶν αἰτούντων,

Drusus Tib. f
Nonnius

Tiberis. fl. inundatio

Fulminis effectu Nota

Drusi Tiberij f. impotentia & saevitia & temulentia

κάτοξα τε ἱππόδαμον &c.

τουτων, θερμὸν σφίσιν ἐξηέαν κελεύσαι. τοῖς τε ὀρχησαῖς οὕτω προσέκειτο, ὥστε καὶ σασιάζειν αὐτοῖς, καὶ μηδὲ ὑπὸ τῶν νόμων, οἷς ὁ τιβέριος ἐπ' αὐτοῖς ἐσενεώχει, καθίσασθαι. τότε μὲν ταῦτα ἐλίνετο. σατιλίου δὲ τοῦ προ μὴ λευκίου λίβωνος ὑπαταβύσμυτος, ὁ τιβέριος ἀπεῖπε μὲν ἐαθῆτι σπεῖκῆ μηδένα δύδρα χρῆσθαι, ἀπεῖπε δὲ καὶ χρυσῷ σκεύῃ μηδένα, πλὴν προὸς τὰ ἱερά, νομίζειν. ἐπεί τε διεπόρησάν τινες εἰ καὶ τὰ χρυσᾶ καὶ χρυσοῦν τι ἐμβλήματα ἔχοντα ἀπηγορεύθη μόνον σφίσιν εἶη κεκτῆσθαι, βουληθεὶς καὶ προὸς τοῦτο τί δόγμα ποιῆσαι, ἐκώλυσεν ἐς αὐτὸ ὄνομα ὃ τῶν ἐμβλήματος, ὡς καὶ ἴδιωτικὸν, ἐμβλῆθῆναι, καί τοι μὴ ἔχων ὅπως ὑπιχαίνως αὐτὸ ὀνομάσῃ. ἐκεῖνό τε οὖν οὕτως ἐποίησε καὶ ἑκατονταέτηρον ἴδιωτικὸν ἐν τῇ σωσεφρίᾳ μαρτυρῆσαί τι ἐθελήσαντος, οὐκ ἠνέσχετο, καίπερ πολλὰς μὲν δίκας ἐν τῇ δεκελέκτῳ ταύτῃ καὶ ἐκεῖ λεγομένας ἀκούων, πολλὰς δὲ καὶ αὐτὸς ἐπαρῶν. τοῦτό τε οὖν καὶ ὁμολογούμενον ἔπραξε, καὶ λούκιον σκειβώνιον λίβωνα νεανίσκον εὐπατείδῃ δόξαντα τὸ νεωτερεῖζειν, τέως μὲν ἐρρώετο, οὐκ ἔκρινε, νοσήσαντα δὲ, ὅτι θάνατον, ἐν τε σκιμποδίῳ καταστέγῃ, ὁποίῳ αἱ τῶν βουλευτῶν γυναῖκες χρῶνται, ἐς τὴν θρουσίαν ἐσεκόμισε, καὶ ὅπως δυάδολῆς τινος θλομοσύνης ἑαυτὸν προαπεχρήσατο, καὶ τελευτήσαντα δύσυνε, ταῦτα μὲν αὐτοῦ τοῖς κατηγόρεσις ἐδεδώκει, καὶ θυσίας ἐπ' αὐτῷ οὐχ ἑαυτῷ μόνον ἕνεκα, ἀλλὰ καὶ τῷ αὐγούστου, ᾧ τε παῖδες αὐτοῦ τῷ ἰουλίου, καθάπερ ποτὲ ἐδέδοκτο, ψηφισθῆναι ἐποίησε. ταῦτα δὲ προὸς τούτων προφάσις, οὐδενὶ ῥούφῳ οὔτε ἐπεκάλεσέ τι ἔρικλῆ, ὅτι ὃ ἔ καίσαρος δίφρῳ, ἐφ' οὗ ἀεί ποτε ἐκαθέζετο, καὶ ἐφ' οὗ ἐς ἐσφάγη, ἐχρῆτο. τοῦτό τε γὰ ὁ ῥούφος ὑπιτηδεύσας ἐπροσεπῆλθε, καὶ τῇ τῆς κικέρωνος γυναικὶ σωφρονούμενος ἐφ' ἑκατέρῳ, ὥσπερ ἡ δρῦς τοῦ γυναῖκα ῥήτωρ, ἢ Δρῦς ὃν δίφρον καίσαρ ἐσθμενος. οὐ μὴν οὐ τε αἰτίαν τινὰ ὑπὸ τούτῳ ἔφερε, ἐς προσεπὶ καὶ ὑπάτευσε· καὶ μόνοι τῷ τε θρασύλλῳ ἀεὶ συνῶν, καὶ μαντείᾳ τινὶ καὶ ἐκείνην ἡμέραν χρώμενος, αὐτός τε ἀκριβῶν οὕτω τὸ προσῆκον, ὥστε ποτε ὄναρ δοῦναί τινι ἀργύριον κελεύσαντι, συνῆναί τε ὑπὸ δαίμων τὶς ἐκ ροντείας οἱ ὑπιπέμπεται, καὶ ὃν μὴ δεῖν ποτε ἀποκτεῖναι πρώτας τοὺς μὴ τοὺς τοὺς τε ἀστρολόγους ἐς τοὺς γόητας. εἴ τέ τινα ἕτερον ἐς ὁ ποιοῦσιν ἐν πονεμαντεύε τὸ τίς, τοὺς μὲν ξένους ἐθαυμάτωσε, τοὺς δὲ πολίτας ὅσοι καὶ ποτὲ ἔτι μὴ τὸ προτέρον δόγμα, δι' οὗ ἀπηγόρθητο μηδὲν τοιοῦτον ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι, ἐσηγήσαντο τῇ τέχνῃ χρώμενοι, ὥσπερ ὠείσε. τοῖς δὲ πειθαρχήσασιν αὐτῶν ἄδεια ἐδόθη, καὶ σύμπολίες σὺ μὲν οἱ πολῖται καὶ τὸ μὲν γνώμιλλο αὐτοῦ ἀφείθησαν, εἰ μὴ δὴ μάρτυς τις ἐκώλυσεν. οὕτω δὴ καὶ μάλιστα μὲν τῆς τῆς δημοκρατίας χρῆμα κατενόησεν, ὅτι ἡ βαχὴ ὃ τ' ὁρόσου ἐς τὸ λύσειον σωσέπαγνος γυμῷ καλπουρνίᾳ πείσωνι ὁμολογήσαντα καλεκράτησε, καὶ αὐτὴ ὑπὸ ὃ δημοκράτου ἡ τῆδη τῶν τὰ τ' ὧν ὕστως ἐπροσάχθη, καὶ ὃν τ' περσι τεταμιεύκοντες ἐς τὰ ἔθνη τινὲς ἐξεπέμφθησ, ἐπειδὴ γὰρ οἱ τότε ταμιεύοντες, βλάπτοις αὐτῶν ἦσ. καὶ τοῦτο καὶ αὖθις ὁσάκις ἐλίνετο, ἐδέησεν. ἐπεί τε πολλὰ τ' δημοσίων γραμμάτων τὰ μὲν καὶ πρὸς λεως ἀπολώλη, τὰ δὲ ἐξίτηλα γεῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐγεγόνη, πρὸς βουλευταὶ προσεχρείαθησαν, ὥστε τὰ τε ὄντα σωζεσθαι, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναζητῆσαι, ἐμορφαθεῖσί τε τισιν ὃ ὅπως ὁ τιβέριος, ἀλλὰ καὶ ἡ λιβία ἡ μέτε καὶ ὃ αὐτοῦ ἔτει κλήμης τὶς δοῦλός τε ὃ ἀγελαῖου γενόμενος καὶ πρὸ καὶ προσοικειωσάμενος αὐτοῦ, ἐπλάσατο αὐτὸς ἐκείνος εἶ), καὶ ἐς τὴν γαλατίαν ἐλθών, πολλοὺς μὲν ἐνταῦθα, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῇ ἰταλίᾳ ὕστερον προσεποιή-

Statili? Tauri? — Corr.
L. Libo

L. Scribon? Libo

Birrius Ruffi?

Ruffi vérendicati Nota

Thrasyllus

ἐξίτηλα. caduca

Clemes Postumi Agrippae Augusti nepotis

σατο, καὶ τέλος καὶ ὅτι τῷ ῥώμῃ ὥρμησεν, ὡς καὶ τὴν παπποῦαν μοναρχίαν ἀπολιμψόμενος. ταφεσπομένων τε οὖν ὅτι τούτῳ τῷ ἐν ᾧ ἀρχῇ, καὶ συχνῶν αὐτῷ προστιθεμένων, ὁ τιβέριος σοφίᾳ αὖθις δεῖν ἔφη, ὡς καὶ τὰ ἐκείνου φρονοῦντων, ἐλλιμπάνοιτο, καὶ μεταβοῦτο βασανίσας ἵνα τι καὶ περὶ τῶν συνεγνωκότων αὐτῷ μάθῃ, ἔπειτ' ὀπίσω μηδὲν ἐξελαθήσειν, ἐπύθετο αὐτοῦ, πῶς ἀγέλαστος ἐλθὼν; καὶ ὃς ἀπεκρίνατο, ὅτι οὕτως ὡς καὶ σὺ καίσαρ. ᾧ δὴ ἐχόμενόν ἐστι, ὃ μὲν τὴν ὑπάτων ὄνομα λαῖος τε καὶ κίμιλος, καὶ λούκιος φλάκκος ἔλαβον· ὁ δὲ δὴ τιβέριος ὅπως μὴ τὸ νουμιλίαν τινὲς ἀρχαῖον αὐτῷ προσηνέγκωσιν, οὔτε ἐδέξατο, καί τι καὶ γράμμα περὶ αὐτοῦ τούτου ἐξέθετο, ῥήματί τινι μὴ λατίνῳ χρησάμενος. ἐνθυμηθεὶς οὖν νυκτὸς περὶ αὐτοῦ, πρώτας τοὺς τὰ ἰδιαῦτα ἀκριβοῦντας μελεπέμψατο. πάνυ γὰρ δὴ ἔμελεν αὐτῷ τῆς καλῆς ἀμαλθείας. καί τινος ἀτείου καπίτωνος εἰπόντος ὅτι εἰ μηδεὶς προσθεν τοῦτ' ἐφθέγξατο, ἀλλὰ νῦν γε πάντες ἀφασὶ ἐς τὰ ἀρχαῖα αὐτὸ καταειθμήσομεν, πάρεκλος ὁ[illegible]ὼν ἔφη, σὺ καίσαρ μὲν θεὸς εἶ, μὴ μέντοι γε καὶ ἀγαθός. ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνον μὲν οὐκ ἐθέλειν ὅτι τοῦτο κακὸν, καίσαρ ἀκεραίως παῤῥησιασάμενον, ἔδρασε. τὴν δὲ ἀγρίππαν ὁ τῆς καταδικίας βασιλέα δι' ὀργῆς ἔχων, ὅτι προτερεῖ οἱ [illegible]πεπλωκώς, ὥστε καὶ στωμύλλειν, ὅτε ὅπλα τῷ αὐτοῦ [illegible] τῷ ὅπλων κατηγορήθη, χρήσασθαι, μετὰ τοῦτο αὖτε μὲν ἐς τὸν ἑῴαν ἥλιον ἔστειλε, ὃν δὲ δὴ γαΐον ἐς τὸν ἀσίαν ἥλιον ἐθεράπευσε, μέλεπέμψατο, ὡς καὶ νεωτερίζοντά τι, καὶ τῇ τῆς γερουσίας ψήφῳ προσέδωκεν, οὐ μόνον ὑπέργηρων ὄντα, ἀλλὰ καὶ ἀφανῆ ποδαγρῶντα, καὶ προσέτι καὶ ἀποφεύγειν δοκοῦντα. ἔπαθε μὲν γὰρ ποτε τοῦτο ὄντως, ὥστε καὶ ὁπλίζεσθαι τῷ αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς λαβεῖν, οὐ μέντοι καὶ ποτὲ ἔτι προῆλθε, ἀλλ' ἐπλάττετο, εἴ πως ἔκ γε τούτου φοβεῖν καὶ ἐθανατώσῃ, εἰ μὴ καὶ μάρτυρας τισὶν ὧν ἔφη ποτὲ αὐτὸν εἰρηκέναι, ὅτι ἐπειδὰν οἴκαδε ἐπανέλθω, δείξω αὐτῷ οἷα νοῦν ἔχω. λέγοντος γὰρ ὅτι τοῦτο δεῖ τὸν ἀνθρωπον μὴ ὅτι ζῆναι, ἀλλὰ μηδὲ καθίζεσθαι δυνάσθαι, πολλοὶ γνόμενοι, οὐκέτ' αὐτὸν ὁ τιβέριος ἀπέκτεινεν. οὕτω γάρτοι κακῶς διέκειτο, ὥστε ἐν σκιμποδίῳ καταφέρων ἐς τὸ στωμύλιον ἐσκομίζεσθαι. νομίζόμενον γάρ που καὶ τοῖς δυνάσταις, ἐὰν ποτέ τις αὐτῶν ἀσθενῶς ἔχων ἐκεῖσε ἴοιτο, καταχείμενον αὖθις ἐσφάξειν, ἐπειδὴ τοῦτο καὶ ὁ τιβέριος τότε ἐποίησε, καὶ διελέχθη γέ τινα ἐν τῷ σκιμποδίου προσκύσας. τότε μὲν οὕτως ὁ ἀγρίππας ἐσώθη, ἀλλ' ὡς ὀλίγῳ ὕστερον ἀπέθανε, καὶ ἐκ τούτου καὶ ἡ καππαδοκία τῶν τε ῥωμαίων ἐκράτησε, καὶ ἐπανῆκε ἐπὶ τὰς ἀρχάς, ταῖς τε ἐν τῇ ἀσίᾳ πόλεσι ταῖς ὑπὸ τῷ σεισμοῦ κακωθείσαις μὴν ἐσπρατηγικῶς συνέπεμψε ῥαδδούχοις προσιτάξας, καὶ χρήματα πολλὰ μὲν ἐκ τῶν φόρων ἀνεῖδη, πολλὰ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ τιβερίου ἐδόθη. τῶν γὰρ ἀμοτείων ἰαμβλὺς, μέχρι γε καὶ τοῦ δήμου ἀφετοῦ ἐπετήδευσεν, ἀπεχόμενος, μήτε τὰς κληρονομίας, αἷς τινες αὐτῷ συγγενὴς ἔχοντες κατέλιπον, προσιέμενος, πάμπολλα ἐς τε τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἰδιώτας ἀνήλισκε, καὶ οὔτε τιμοῦ, οὔτε ἔπαινον οὐδένα ἐπ' αὐτοῖς προσεδέχετο, ταῖς τε φροσβείαις ταῖς τῶν πόλεων, ἢ ἐν ὧν ἐδωκεν οὐδέποτε μόνος ἔχειν μᾶλλον, ἀλλὰ πολλοὺς, καὶ μάλιστα τοὺς ἀρξαντας ποτε αὐτῶν, κοινωνοὺς τῆς ἀφαγνώμης ἐποιήσατο. ῥᾳθυμικὸς δὲ τὴν ὅτι τοὺς κεχτοὺς γραπτεία φερόμενος ὦν, μέχρι τε τῶν ὠκεανοῦ προσεχώρησε, καὶ τοὺς βαρδάεσις

Quo modo factus es Agrippa? Quo modo Caesar

Coss. C. Caecilio. L. Flacco

Tiberi? Studiosus ualde bene dicendi

Atei? Capito

Portelli

Archelai. R.

Cappadocia Romanorum facta archelai morte

χτ τὸ καρτερὸν νικήσας, τά τε ὀπλα τῶν στρατιωτῶν οὐ μόνον προσόντων σφίσιν ἐξέλεξέ τε καὶ ἔθαψε, καὶ τὰ σημεῖα τὰ γραπτικὰ ἀνεκτήσατο. τῶν δέ γε βασιλέων τῆς βουλῆς ἐγκειμένης, καὶ τὸν γοῦν μῆνα τὸν νοέμβριον, ἐν ᾧ τῇ ἕκτῃ ὅτι δέκα ἐγεγένητο, βασιλέων καλεῖσθαι ἀξιούσης, καὶ αὖ, ἔφη, ποιήσετε, μὴ δεκατρεῖς καίσαρες γένωνται; μάρκου δὲ καὶ ἰουνίου λουκίου τε νωρβανοῦ μὴ τοῦτα ἀρξάντων, τέρας ἐν αὐτῇ τῇ νουμιλίᾳ οὐ σμικρὸν ἐγένετο, ὅσαπερ που ἐς τὸ ῥωμαϊκὸν πάθος ἀπεσήμηνεν. ὁ γὰρ νωρβανὸς ὁ ὕπατος σαλπιγκτὴς ἀεὶ προσκεκλημένος, καὶ ἐῤῥωμένος τὸ σῶμα ἀσκῶν, ἠθέλησε καὶ τότε ἐπὶ τὸν ὄρθρον πολλῶν ἤδη πρὸς τὰ οἰκία αὐτοῦ πρόντων σαλπίσαι, ἐπεὶ τοῦτό γε πῶς ὁμοίως ἐπράχθη, καίπερ ἐμπολεμίου τινὸς σήμημα τοῦ ὑπάτου προσαγορεύοντος σφισι, καὶ ὅτι τὸ τοῦ ἰανοῦ ἄγαλμα κατέπεσε· λόγιον τέ τι ὡς καὶ σιβύλλειον, φήμας μὲν οὐδὲν ὧν τῆς πόλεως χρόνῳ προσῆκεν, προῆλθε δὲ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ἔχει ἡσυχῇ σφᾶς ἐκίνησε. ἔλεγε γὰρ οὕτω, Τεῖς ὑπατικοῖσιν προτελλομένοις σταιῶν, Ρωμαίοις ἐμφυλος ἐλῇ σάσις, ἀσυχαρίτις Αφροσύνη. ὁ οὖν τιβέριος ταῦτά τε τἆλλα ὡς καὶ ψυδῆ ὄντα διέβαλε, καὶ τὰ βιβλία πρῶτα τὰ μαντεῖα τινὰ ἔχοντα ἐπεσκέδασε, καὶ τὰ μὲν ὡς οὐδενὸς ἄξια ἀπέκρινε, τὰ δὲ ἐνέκρινε. ἐν δὲ δὴ τῷ ῥωμαϊκοῦ τελευτήσαντος, ὁ μὲν τιβέριος καὶ ἡλιούλια πάνυ ἤθησεν, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι πρῶτες ὀλίγως ἐξυπήκουσεν. κάλλιστος μὲν γὰρ ὁ σῶμα, ἄριστος δὲ καὶ τὸν ψυχὴν ἔφυ, παιδεία τε ἅμα ἐς ῥώμην διέφερεν, ὥστε πατρός τε καὶ σωφρονέστατος ἐῶν· οὐδὲν δὲ οὔτε ἐς ὃν ἐροῦσιν ὑπέφθονον, οὔτε ἐς ὃν τιβέριον ἐπαίτιον ἔσχεν. δυνηθεὶς γοῦν πολλάκις τὸν αὐθαιρετώτερα λαβεῖν ἀρχὴν, οὐκ ἠθέλησεν. ἀπέθανε δὲ ἐν ἀνιαρείᾳ τοῦ τε τῆς πείσωνος καὶ τοῦ τῆς πλαγκίνης ὑπερουλθεὶς. ὁσᾶ γὰρ ἀνθρωπων ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐν ᾗ ᾤκει καταφρυγμένα, καὶ ἐξασμοὶ μολίβδινοι ἀρᾶς τινας μὴ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἔχοντες ζῶντος εὗρε. ὁ δὲ πείσων ἐς τὸ βουλευτήριον ὅτι τῇ φόνῳ τοῦ αὐτοῦ ὃ τιβέριος εἰσαχθεὶς, ἀναβοᾶν τέ τινα ἐποίησατο, καὶ ἑαυτὸν κατεχρήσατο. τιβέριος μὲν ἐπεὶ ὃ ἐφέρετο ὀρθρίου οὐκέτ' εἶχεν, ἐς πολὺ τοὐναντίον τῶν πρόσθεν εἰρημένων αὐτῷ πολλῶν ὄντων καὶ καλῶν προῆκτο. ὥστε γὰρ ἀνδρὶ ἀληθέως ἦρξε, καὶ ταῖς τῆς ἀσεβείας δίκαις ὅσον ἐς τὸν αὐτοκράτορα, ἀλλὰ καὶ ἐς αὐτὸν ἐκεῖνον τῶν τε μητέρα αὐτοῦ προήξας τι ἢ καὶ εἰπτῶν ἀνεπιτήδειον ἐπεκλήθη, δίκαιος ἐπεξῆλθε. ἐβασανίζοντο δὲ οὐκ οἰκέται μόνον καὶ τῶν ἰδίων δεσποτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐλεύθεροι καὶ πολῖται, οἵ τε κατηγορήσαντες, ἢ καὶ καταμαρτυρήσαντές τινων, ἵνα οὐσίας τῶν ἁλισκομένων διελαύνωσιν, καὶ προσέτι καὶ ἀρχὰς καὶ τιμὰς προσελάμβανον. πολλοὶ δὲ, καὶ τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν ἐν ᾗ ἐγεγένητο ἐξεταζόμενοι, καὶ ἐκεῖθεν ἐς τὸν ὕστερον καὶ τὸν τύχῳ αὐτῶν δίκας σχόντων, ἀπέκτεινυεν. εἰ γάρ τῳ ὑπέρογκόν τι καὶ δύεκπι προσὸς δικαιοσύνην ἐνῆδε, πάντως ἀπώλλυεν. οὕτω δ' οὖν ὃ πεπρεσβυμένον ἐκάστῳ τῶν προσόντων καὶ ἐξήπαζε καὶ ἥπίστατο, ὥστε καὶ τὰ γάλβα ἐς μὲν τοῦτα αὐταρχήσαντα γυναῖκα ἐλέγετο μιᾶς εἰπεῖν, ὅτι καὶ σὺ ποτε τῆς ἡγεμονείας γεύσῃ. ἐφείσατο γὰρ αὐτοῦ, ὡς μοὶ ἐγὼ δοκῶ, ὅτι ἐς τοῦτ' αὐτῷ εἰμὲν μοῖραν ὦν· ὡς δ' αὖθις ἔλεγθ, ὅτι καὶ ἐν γήρᾳ, καὶ μὴ πολὺ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ ἔρξοι. στωμύλλεσθαι δὲ αὐτῷ ἐς συγκατειργάσατο πρῶτα προσυμῶτα λουκίῳ ἄλλῳ σανῷ, υἱῷ μὲν τοῦ γράδωνος ὤν, παιδικὰ δέ ποτε μύρκου γαΐου ἀπικίου ἠλώμενος, ἀπικίου ἐκείνου, ὃς πρῶτος μὲν ἀνθρώπους ἀσωτίᾳ προβεβά-

nn.i.

M. Iuni) Silani? L. Norbani? Coss.

Germanici mors

Germanici Mores & colloquium

Pisonis Plancina

Tiberij mors, mutatio & saeuitia post Germanici mortem

Galba

L. Aelius Seianus) Strabonis f.

M. Gabi) Apicii) gulae abusum) gurges

De Apicio. Nota

λετο, οὕτως ὥστε ὁπῇ μαθεῖν ποτε ἐθελήσας ὅσα τὲ ἤδη κατεμαλώκει, καὶ ὅσα ἔτ' εἶχεν, ἔγνω ὅτι δι' ἑκκόσια ⁊ πεντήκοντα αὐτῷ μυριάδες ἔλιπεν, ζῶπτήθη τὲ ὡς χιλιῷ τελοῦτήσων μηνῶν, ⁊ ἑαυτὸν διέφθρεν. ⸌Οὕτω οὖν ὁ σιανὸς μὲν χρόνῳ μὴν ὀλίγῳ μετὰ τῆς παιδὸς τῆς δρυφόρων ἦρξεν· ἐπεὶ δὲ ἐκείνου ἐς τὸν ἄγχιστον πεμφθέντος, μόνος τῷ πραιτωρίῳ αὐτῶν ἔμεινε, τά τε ἄλλα σωφρόνησεν αὐτόν, καὶ τοῖς λόγοις ἰδίᾳ καὶ χωρὶς ἀκηκόει, ὡς καὶ τοῖς τῶν νυκτοφυλάκων ὄντας, ἐς ἓν τεῖχος συνήγαγε, ὥστε τὰ προβλήματα καὶ ἀθρόους καὶ ἀφ' ἑτέρων λαμβάνειν, καὶ φοβερὸς πᾶσιν, ἅτε καὶ ἐν ἑνὶ τείχει ὄντας, εἶναι. ⸌Τοῦτον οὖν ὁ τιβέριος ἐκ τῆς τῶν ἔργων ὁμοιότητος πρὸς σηιανόν, ταῖς τε στρατηγικαῖς αὐτοῦ ἰδέαις ἐκόσμησεν (ὃ μή πω πρότερον μηδενὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ ἐγεγόνει) καὶ σύμβουλον καὶ ὑπηρέτην πρὸς πάντα ἐποίητο. ἐπεὶ δὲ ὁ ὑβέριος τὴν ὕπαρχον ἀρχὴν ἦρξε μετὰ τοῦ δρούσου, διὰ τὸ καὶ ἀδελφοποιοὶ ὄν ὁλέθρου τοῦ δρούσου ἐξ αὐτοῦ τούτου πρόφασιν ἔλαβε. οὐ γὰρ ὅτι ὁ σιανὸς τὴν ὑπαλθυσμένων ποτὲ μετ' αὐτοῦ οὐ βιαίως ἀπέθανεν, ἀμνᾶ τοῦτο μὲν οὐ μάρος ὁ κοΐντιλιος, τοῦτο δὲ πείσων ὁ γναῖος, ὁ, τε ἡγεμονικὸς αὐτὸς βιαίως καὶ κακῶς ἀπώλοντο. τοιούτων μὲν, ὡς ἔοικε, δι' βίᾳ δαίμονι συγκεκληρωτο. ἀμφὶ δὲ ὁ δροῦσος τότε ⁊ ὁ σιανὸς μὴ ταῦτα συνάρξαντες οἱ διεφθάρησαν. ⸌Ὑπὸ μὲν τοῦ ὑβεείου, γαΐου λουτουλλίου ὑρσίνου ἱππέως ἀνδρὸς τε μεγάλου ὅτι ποιητὴς φερῶν, ⁊ ὅτι παιδιφίων ὅτι παῖς ἡρμηνικῶς ὅτι φανῆ συγγεγράφας, ὥστε καὶ χρήματα δι' αὐτὸν πολλὰ λαβεῖν, αἰτίαν ἔσχεν ὡς ἡ ὅτι τῷ δρούσῳ ποίημα πρὸς τὸν νόσον αὐτοῦ συντεθεικώς, ἡ ἐκρίθη τε ἀφ' οὗτον ἐν τῇ βουλῇ, καὶ κατεδικάσθη ⁊ ἀπέθανεν ⸌ὁ οὖν ὑβέριος ἀγανακτήσας οὐχ ὅλῃ ἐκείνος ἐκολάσθη, ἀνᾗ ὅλῃ τις τῶν βουλευτῶν δι' ὀλίγα τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐθανατώθη, ἐπετίμησέ τε αὐτοῖς, καὶ δόγμα τι προσεδιώξαν ἐκέλευσε, μήτ' ἀποθνήσκειν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ὧν καταψηφισθέντα ὑπ' αὐτῶν, μήτε τὸ χράμμα. ὃ ἐπ' αὐτῷ ἠμόλυνον, ἐς ὃ δημόσιον ἐντὸς τῶν αὐτοῦ χρόνων ἀποδοθέναι, ὅπως ⁊ ἀποδημῶν προπεμφθήσεται τὰ δόξαντά σφισι, ⁊ ὅπῃ διακρίνῃ ⸌καὶ μὴ τοῦτο ἐξελθούσης αὐτῷ τῆς ὑπατείας, ἐς τε τὸν ῥώμιλον ἦλθε, καὶ τοῖς ὑπάτοις σωφρονοῦσιν ἐκώλυσεν, εἰπών, ὅτι εἰ ὑπάτευον, οὐκ ἂν ἐποίησα τοῦτο. ἐπειδή τε τῶν στρατηγουμένων τὴν αἰτίαν ὡς καὶ ἀσεβὲς ἐς αὐτὸν εἰρηκὼς, ἢ καὶ πεποιηκώς, λαβών, ἐξῆλθέ τε ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ τὸν ἀρχικὸν στολὴν οὐκ ἔδυ, ἐπαφῆλθέ τε, καὶ κατηγορηθεῖσαν ⸌ἀφῆκεν, ὡς καὶ ἰδιωθεῖσαν, ἠξίωσε, δι' ὧν τε ἠλγησε, καὶ οὐκέτ' αὐτοῦ ἥψατο. ⸌οἷς δὲ ὀργισθεὶς τῆς τε ῥώμης ἐξέλασε, ⁊ μηδαμοῦ τῇ τέχνῃ χρῆσθαι προσέταξεν, ὅτι ταῖς τε γυναιξὶ ἤρεσκον, ⁊ σασῖς ἤλεγον. ἀνδρῶν μὲν δὴ οὖν ⁊ πολλοὶ γε τῶν τελουτώντων καὶ δυσφορίαι ⁊ δημόσιαι ζαφαῖς ἐθίμα, ὃν δὲ δὴ σιανὸν ζῶντα ὁ ⁊ ἥδιστον χαλκοῦν ἔστησε. κἀκ τούτου πολλαὶ μὲν ⸌ἀπὸ πολλῶν εἰκόνες αὐτοῦ ἐποιήθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἔπαινοι ⁊ τῷ δήμῳ ⁊ τῇ βουλῇ ἐλέγοντο, ἔς τε τὸ οἰκιακὸν αὐτοῦ οἵ τε δῆμοι οἱ ἡμόμοι ⁊ οἱ ὕπατοι αὐτοῖς ⸌ἀπὸ τὸν ὄρθρον στεφανωσάμενοι ἐφοίτων, ⁊ τὰ τε ἴδια αὐτῷ πρόσφατα ὅσα τινὲς ἀξιώσαν ⸌ἐπὶ τοῦ ὑβεείου ἤκουον, ⁊ τὰ κοινὰ, ⸌ἐφ' ὧν χρηματισθῆναι ἔδει, ἐπεκύνουν, ⁊ συνελθὼν εἰπεῖν, ⸌οὐδὲν ἄλλο χρεὼν αὐτὸν τοιούτων ἐπράσσετο. ⸌Ἐξ δὲ ὃν χρόνον τοῦτον ⁊ σοὰ μετὴν ἐν τῇ ῥώμῃ, ὅπῃ ἐτεροκλινὴς ἐγένετο, θαυμαστὸν δέ ἐστιν ὅπως ὠρθώθη. ἀρχιτέκτων γάρ τις, ᾧ τὸ ὄνομα οὐδεὶς οἶδε· τῇ δὲ θαυματοποιΐᾳ αὐτῷ φθονήσας ὁ τιβέριος οὐκ

Tiberij fatũ Nota

Histriones ex urbe expulsi

Seiani Statuæ

Drusi Tiberij filij veneno Seianus mors

ειος οὐκ ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἐς τὰ ⸌ἀπομνήματα ἐσγραφῆναι. ⸌Οὕτω οὖν ὅστις ποτε ὠνομάζετο, τοῖς τε δημόταις αὐτῆς πόλεως κρατούσας, ὥστε μὴ συγκινηθῆναι, καὶ ὃ λοιπὸν πᾶν πόκοις τε καὶ ἱματίοις παρέσχεν ἐλαφρῶν, ξύλοις τε πάντα χόρτον αὐτῷ διέδησε, καὶ ἐς τὸν ἀρχαῖον ἔδρασ αὐθεφπίοις τε πολλοῖς καὶ μηχανήμασιν ὡσάμενος ἐπομήκαγε· τότε μὲν ὁ τιβέριος καὶ ἐθαύμασεν αὐτὸν καὶ ἐζηλοτύπησε, καὶ δι' μὲν ἐκεῖνο, χρήμασιν ἐτίμησε, δι' δὲ τοῦτο, ὅτι τῆς πόλεως ἐξήλασε ⸌μὴ ἢ τῶν τε προσελθόντος οἱ αὐτῷ, καὶ ἱκετείαν ποιησμένων, καὶ ταύτῃ ποτὲ μὲν ὑδρίοις καταβαίνοντες τὲ ἐξεπίτηδες, ⁊ θλαβέν πως, ἢ στενοτέρᾳ τῆς τε χερσὶ διαστείλαντος, καὶ ἄθραυστον προσχεῆμα ἀποφήναντος, ὡς καὶ συγχώμης ἀφ' ὑδρομβρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ⸌δρούσος ἢ ὁ παῖς αὐτῷ φαρμάκῳ διώλεκε. ὁ γὰρ σιανὸς ὅπῃ τε τῇ ἰερᾷ καὶ ὅπῃ ⁊ ἀξιώματι ⁊ ἀπομαζήσας, τά τε ἄλλα ὑπέρογκος ἦν, καὶ τέλος καὶ ὅπῃ τ' δροῦσον ἐπεράπετο, καὶ πολὲ πρὸς αὐτῷ ἀνέτεινε· φοβηθείς τε ἐκ τούτου ⁊ ἐκ φόνον τὸν ὑβέριον, ⁊ ἅμα προσδοκήσας, μὴ τὸ νεανίσκον ἐκ ποδῶν ποιήσηται, καὶ τὸν ἥρωνα ῥᾷσα μεταχειρίσασθαι, φάρμακόν τί αὐτῷ δι' ἀφ' τῆς ἐν τῇ θεραπείᾳ αὐτοῦ ὄντων ⁊ δι' ἀφ' τῆς γυναικὸς αὐτῷ, ἣν τίνες λουΐλλαν ὀνομάζουσιν, ἔδωκε· ⁊ ὃ καὶ ἐμοίχευεν αὐτόν. αἰτίαν μὲν ὃ ὑβέριος ἔλαβεν, ὅτι μήτε νοσοῦντος τοῦ δρούσου, μήτ' ἀποθανόντος, ἐξέω τῶν σωμάτων ἔπραξε, μήτε τοῖς δημόταις ποιῆσαι ἐπέτρεψεν, οὐ μέντοι καὶ πιστὸς ὁ λόγος. τοῦτό τε γὰρ ἀπὸ γνώμης ὅπῃ πάντων ὁμοίως ἔπραξε, καὶ τῷ ὑφ' ἅτε ⁊ μόνῳ καὶ γνησίῳ ὄντι, προσήκειν, τοῖς τε ἀλλοτρίοις δυσμενέσι τὸν ὄλεθρον αὐτοῦ, τοῖς μὲν δι' ὑβρεις, τοῖς δὲ μὴ ⸌ὧν τα ἐκόλασε ⸌ποτε σὺ οὖν ἐσπλήθη τε ἐς ὃ συνέδριον, ⁊ τὸν προσήκοντα ὅπῃ ᾧ παιδὶ ἔπαινον ποιησάμενος, οἵκοι διεκομίσθη. ἀπεῖπε δ' ὁ ὑβέριος τοῖς πυρὸς καὶ ὕδατος εἰργθεῖσι μὴ ἀφάπτεσθαι. καὶ τοῦτο καὶ νεῶν φυλακῆς). ἄξιον δ' σατορνῖνον, ὡς καὶ ἔπη τινὰ ἐς αὐτὸν οὐκ ὀπιπθῆ ἀποῤῥάψαντα, ⁊ ἀπὸ τε τῆς βουλῆς ὑπήγαγε, ⁊ ἀλόντα ἀπὸ τοῦ καπιτωλίου καὶ τεχρήμισε. πολλὰ δ' μὲν ⁊ ἄλλα τοιοῦτ' ἔστιν ἅπτα χράφειν ἔχοιμι, εἰ πάντα ἐπεξίοιμι. τοῦτό τε οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰρήσθω, ὅτι συχνοὶ ἀφ' ὧν τοιαῦτα ⸌ἀπ' αὐτοῦ ἀπώλοντο, καὶ ἐκεῖνο, ὅτι ζηλῶν καὶ ἔκαιον ἀκριβῶς ὅσα τινὲς ἠτιάζοντο φλαύρως πρὸς αὐτοῦ εἰρηκέναι, αὐτὸς ἑαυτὸν πάντα ⁊ ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἀπέλεγε. καὶ γὰρ εἰ ἐν ἀπορρήτῳ τις καὶ πρὸς ἕνα διελέχθη τι, ⁊ ἅπτο ἐδημοσίευεν, ὥστε ⁊ ἐς τὰ κοινὰ ⸌ἀπομνήματα ἐσγράφεσθαι, καὶ πολλάκις ἀ μησὶ εἴπέ τις, ὡς εἰρηκὼς, ἐξ ὧν ἑαυτῷ σωπὴ δι', πρὸς σκαλεύσθετο, ὅπως ὡς δικαιότατα ὀργίζοιτο νομιζεῖν. καὶ τούτου σωέβαινεν αὐτῷ πάντα τὲ ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς τοὺς δήμους ὡς ἀσεβοῦντας ἐκόλαζεν, αὐτὸς ἐς ἑαυτὸν πλημμελήσῃ, καὶ προσέτι καὶ χλευασμὸν ὀφλισκάνῃ. ἃ γὰρ ἀπηρνοῦντό τινες μὴ λελαληκέναι, ταῦτα αὐτὸς διϊσχυρίζόμενος εἰρῆσθαι, καὶ καταμύων, ἀληθέστερον ἑαυτὸν ἠδίκει, ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐξεπικέναι τινὲς αὐτοῦ τὴν φρενῶν ὑπώπτευσαν. οὐ μόνοι δ' ὄντως ⸌ἀφ' ἑσπέρας ἐκ τούτου ὑπεσεύετο. τὰ γὰρ δήμια καὶ πάνυ πάντα δεόντως διῴκει· τοῦτο μὲν γὰρ, βουλευτὴν μέν τινα ἀσελγῶς ζῶντ' ὀπίσω ποιούμενον, ὥσπερ τινὰ ὀρφανῷ, ⸌προσέταξε· τοῦτο δὲ, τὸν καπίτωνα ὃν τ' ἀσίαν ὑπεξεπόμενα ἐς τὸ συνέδριον ἐσήγαγε, καὶ ἐγκαλέσας αὐτῷ ὅτι γραλιώταις ἐχρήσατο, καὶ δίκα τινὰ, ὡς καὶ χρήματ' ἔχων, ἔπραξεν, ἐφυλάδδυσεν. οὐ γὰρ ἐξῆν τότε τοῖς τὰ ἀνόσια ποιοῦσι πλέον οὐδὲν ποιεῖν, ἢ τὰς νενομισμένας ⸌ἀπὸ ὁδοὺς ἐκλέγειν, καὶ

Liuila Drusi uxor adulterata a Seiano

Inter alia virgine & aq̃ nõ licebat testari

Aelius Saturninꝰ

Tiberius suspectus ebrietatis infamia

Capito

nn.ii.

Τῶν ἀποῤῥαπτομένων Nota pro Homeri rhapsodijs

A Cremutius Seneca usque
& Tacito Cornelio

Cremutius Cordi de q Seneca
seram

ὡδὲ τὴν διαφορὰν ἔν τε τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐν τοῖς νομοις ἐξίσου τοῖς ἰδιώταις δικάζεσθαι. τοσοῦτον μὲν δὴ τὸ διηνεκὲς ἐν ταῖς Καίσαρος παρεξέσεσιν ἰσῶ. διηθέντων δὲ τῶν δέκα ἐτῶν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ψηφίσματος μιᾶς τῶν ἀνάληψιν αὐτῆς οὐδενὸς ἐδεήθη. οὐδὲ γὰρ ἐδεῖτο καταπέμψας αὐτὰ, ὥσπερ ὁ Αὔγουστος, ἤγγελεν. ἡ μὲν πρώτη πρεσβεύσεις ἡ δεκαετηρὶς ἐποίησεν. κλεμούλιος δὲ δὴ κόρδος αὐτοκράτωρ ἑαυτοῦ γενέσθαι, ὅλῃ ᾧ σιανῷ παρεσέκρουσεν, ἵνα ληφθῇ. ὅτου γὰρ οὐδὲν ἔκλημα ἐπαίτιον λαβεῖν ἠδυνήθη. ἐξ γὰρ ὧν πύλας ἤδη γήρως ἰῶν, καὶ ὑπερήκεστα ἐκκλησιάκει, ὥστε ὑπὸ τῆ ἰσοτιμία, ἰῶ πάλαι ποτὲ τῶν ὧ αὐγούστῳ παραδέντων σεσωτερῆκει, ἐς ἰῶ αὐτὸς ἐκεῖνος μνεγνώκει κριθῆναι, ὅτι τὸν τε κάσσιον καὶ ὃν βροῦτον ἐπῄνεσε, καὶ τὸ δῆμου τῆς τε βουλῆς καθῆψατο, τὸν τε κικέρα καὶ τὸν αὔγουστον εἶπε μὴ κακὸν οὐδέν, ἀ μὴν τοι καὶ ὑπερεσέμνυε. ζῶντά τε γὰρ ἠτιάθη, καὶ δι' ἃ ζῶντα αὐτὸς ἐκ ἀπέθανε, καὶ ἃ συγγράμματα αὐτοῦ τότε μὲν ἐν τῇ πόλει διερρέθητα ὑπὸ τῶν ἀγορανόμων, καὶ ἃ ἔξω ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε ἀρχόντων ἐκαύθη, ὕστερον δὲ ἐξεδόθη τε αὖθις (δῆμοι τε γὰρ, καὶ μάλιστα ἡ θυγάτηρ αὐτῆς μόρκια σεσυέκρυψεν αὐτά) καὶ πολὺ ἀξιοπρονδαιότερα ἐνομίσθη. τῆς τε κόρδου συμφορᾶς ἐλύετο ἐν δὴ δοῦν τῳ τότε ὁ νιβέριος τὴν τῶν δρυοφορικῶν γυμνασίαν τοῖς βουλευταῖς, ὡσπερ ἀγνοοῦσι τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἐπέδειξεν, ὅπως καὶ πολλοὶ σφᾶς καὶ ἐρρωμένους ἰδόντες, μᾶλλον αὐτὸν φοβῶνται. τὸ μὲν οὖν χρόνον ἐκεῖνον ζῶντά τε ἐς ἰσοτιμίας ἀπεδέξιν ἐλύετο, καὶ κυζικηνῶν ἡ ἐλευθερία αὖθις, ὅτι τε ῥωμαίους ἵνας ἔδησαν, καὶ ὅτι ἐς ὃ ἥρῳον ὁ τῷ αὐγούστῳ ποιῆν ἤρξαντο, οὐκ ἐξετέλεσαν, ἀφῃρέθη. πανύτως δὲ καὶ ὧν συμπωλήσαντα τῇ οἰκίᾳ ὃν δυσιάσατα αὖθις, καὶ ὅτι ζώντῳ κριθέντα ἀπέκτονε, εἰ μὴ ὁ ὕπατος αὐτὸν ἐκ ἦνον τῷ γνώμῃ πρῶτον ἠρώτησε. αἰδεσθεὶς γὰρ μὴ καὶ ἑαυτῷ ἐπιβουλὴν δόξῃ, τῷ ἀπολύσαι ἔδοτο. λεντούλου δὲ ἵνος βουλευτοῦ φύσῃ τε ὀπτικοῖς, καὶ πρότε ἐν γήρᾳ πολλῷ ὄντος κατηγορήσαντος ὡς ὀπτιβεβουλευκότος ὧ αὐτοκράτορι. ὃ δὲ ὁ μὲν λεντοῦλος (πρῶτος γὰρ) ἠνεκάλεσεν· ὁ δὲ νιβέριος, ὀπτιθορυβήσαντος τι πρὸς τοῦτο τῆς γερουσίας, οὐδὲ ζῶν ἔφη, ἄξιός εἰμι, εἴ γε καὶ λεντοῦλός με μισεῖ. ἀπεδέμησε δὲ κτλ.

Rhatiarij Sabinus

χειρὸν τοῦτον ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ σεκετὶ ὃ πρόσθεν ἐς τὴν πόλιν ἠνεκομίσθη. ὁ δὲ καὶ ῥαδιάδεος ὡς ἑταῖρος σαβῖνου ἠνώρος τῶν πρώτων ἐν ῥώμῃ ὧ σιανῷ χειρίζοντος, ἐς τὴν τῶ οἰκήματος ἐν ᾧ διητᾶτο ὀρφεὼ βουλὴν ἐσκατακρύψας, ὑπηγάγετο ὃν σαβῖνον ἐς λόγους, καί τι εἰπὼν ὧν εἰώθη, ἐπεπαίσατο καὶ ἐκεῖνον πρὸς ὅσα ἐφέρῃ ἐκ λαλῆσαι. τῶν γὰρ τοι συνεφαντεῖν ἐθελόντων ἔργον ὅδε, λοιδορίας τέ ἵνος ποιεῖσθαι, καὶ ἀπόῤῥητόν τι ἐκφάναι, ἵνα ἀκούσας τι αὐτὸς, καὶ ὁμοίον τι εἰπών, αὐτίκα ᾖ. τοῖς μὲν γὰρ, ἅτε ἐκ ὑποπτεύουσι τοῦτο δρῶσιν, ἀκίνδυνός ἐστιν ἡ παῤῥησία· οὐ γὰρ ὡς καὶ φρονοῦντες τίνα, ἀλλ' ὡς ἑτέρους ἐλέγξαι βουλόμενοι, λέγειν αὐτὰ πιστεύονται. εἰ δή τ' ὁ, τι μὴ καὶ ὃ βεβούλευτο ἔξω τῶ καθεστηκότος εἴπωσι, κολάζονται· ὅπερ καὶ τότε ἐγένετο. ἐς τε γὰρ ὃ δεσμωτήριον ὁ σαβῖνος αὐθημερὸν κατετέθη, ἐς μὲν τοῦτο ἀκρίτως ἐφθάρη, ὅτε σῶμα αὖθις κτλ.

Lentulus

Cremutius Cordi filia qm cõsolatur Seneca

Cy Zyceni Libertas adempta

Scalae gemoniae

Canis Sabini fides de qua & Plinius in octauo

Liuiae Mors anno uitae suae sexto & octogesimo

ἐπεσκέψατο, οὔτ' ἀποθανοῦσάν αὐτὸς παρεσέθετο, οὐ μὴν οὐδὲ ἐς τιμὴν δήλου τι αὐτῇ, πλὴν τῆς δημοσίας ἐκφορᾶς καὶ εἰκόνων, ἑτέρων τέ ἵνων οὐδενὸς ἀξίως ἐνέμνυ. ἀθανατισθῆναι γὰρ αὐτὴν οὐ μόνον οἱ βουλὴ ὅσα ἐκείνοις ἐπέτειλεν ἐψηφίσατο, ἀνὰ πένθος αὐτῇ πρὸς ὅλον τὸν σιανὸν τοὺς γναμπτοὺς ἐπήλθαν, καὶ ὧν νιβέριον ἐπαινέσαντες ὅτι τῆς τῶν κοινῶν διοικήσεως οὐδὲν πρότε ἀπέχρη· καὶ παρεσέλι καὶ ἀνίδα αὐτῇ, ὃ μηδεμιᾷ πώποτε γυναικὶ, ἐνέψησαν, ὅτι τε οὐκ ὀλίγοις σφῶν ἐστεώκει, καὶ ὅτι παῖδας πολλῶν ἐτεθνήκει, κόρας τε πολλοῖς σεσωζεδεδώκει, ἀφ' οὗ γε καὶ μητέρα αὐτὸν τῆς παστελίδος ἵνες ἐπωνόμαζον. ὁ δὲ τῷ μνημείῳ ἐπάφη ὧ τῷ αὐγούστου, καὶ αὐτῆς δῆλα τε καλῶς εἰρημένα ἀποφθέγματα φέρεται, καὶ ὅτι γυμνοὺς ποτὲ ἀνδρας ἀποδυτήσαντας αὐτὴν, καὶ μόνον ἀφ' οὗτος θανατωθήσεσθαι, ἔσωσεν εἰποῦσα, ὅτι οὐδὲν ἀνδριάντων τοῖς σωφρονούσαις οἰκειότητι ἀφαιρέσεσι πυθομένου τέ ἵνος αὐτῆς, πῶς καὶ τί δρῶσα οὕτω τῷ αὐγούστου κατεκρώτησεν, ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτὴ τε ἀκριβῶς σωφρονοῦσα, καὶ πρώτα τὰ δοκιμώτατα αὐτῷ ἡδέως ποιοῦσα, καὶ μήτε μόνον τι τῶν ἐκείνου πολυτελῆ μονοῦσα, καὶ τὰ ἀφροδίσια αὐτοῦ ἀθύρματα μήτε διώκουσα, μήτε ἀμαθανεσθαι ποιοῦσα, μήτε ἀμαθανεσθαι ποιοῦσα. τοιαύτη οὖν ἡλικία ἐβίωσε. ἡ μὲν οὖν ψηφισθεῖσα αὐτῇ ἀνδρὶς οὐκ ἀποδομήθη, ἀφ' ὃ τὸν νιβέριον τοῖς ἑαυτοῦ τέλεσι καταστῆσαι αὐτὸν ἐπιτρέψαντα ἐθέλησε. κατακτήσας γὰρ τῷ λόγῳ ὃ δόγμα λῦσαι, τοῦτον ὃν τρόπον ἀνέδειξεν αὖθις, μήτ' ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων ὃ ἔργον ὑπερέβαινε θεῖναι, μήτ' αὐτὸς ποιήσας. ὁ δὲ σιανὸς ἐπὶ τῷ μᾶλλον ἤρετο, καὶ ἐνέψησεν ὅπως τὰ θέλια αὐτοῦ δημοσίᾳ ἑορτάζηται. ὃ γὰρ τοι πλῆθος τῶν ἀνδριάντων ὧν ἥ τε βουλὴ καὶ ἡ ἵππας, αἵ τε φυλαὶ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ παρῶτοι ἔστησαν αὐτῷ, οὐδὲ ἀξιενέθμησεν ἀν τις· παρέσβης τε, ἰδίᾳ μὲν ἡ χρυσία, ἰδίᾳ δὲ οἱ ἵππεῖς, τό τε πλῆθος ἔκ τε τῶν δημοσίων καὶ ἐκ τῶν ἀγορανόμων τῶν σφετέρων παρὰ αὐτοῖς ἔπεμπον, καὶ ἤυχοντο ὑπὲρ ἀμφοῖν ὁμοίως ὃ ἔθνον, καὶ τὸν τύχῃ αὐτῶν ὠμνυσθαι. τοῦ δὲ δὴ γάϊλλω ὁ νιβέριος ὧ τὸν τε γναῖκα αὐτοῦ ἀγορεύσαι, καὶ τῇ περὶ τῆς ἀρχῆς χειροτονίᾳ πρῶτα ἀποφῆναι, καὶ ἐν ὃ βουλὴ λαβὼν ἐπέδετο. παρεσκόντα γὰρ οἱ κτ' παρεσβείαν ἐστάσας τε καὶ φιλοφρόνως δεξιωσάμενος, ἔγραψε καὶ αὐτὸν τῇ βουλῇ, ὥστε συμβῆναι αὐτῷ παῖσμα πρὸ δοξότατον, καὶ ὃ μηδενὶ πώ γε σύμβαν ἔθη. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πρό τε ὧ νιβερίου εἰσιάθη, καὶ φιλοτησίας ἔπιε, καὶ ἐν ὧ βουλευτηρίῳ κατεψηφίσθη, ὥστε καὶ γράτηνον ὃν δύνασθαί τε αὐτὸν, καὶ παρὸς τὸν τιμωρίαν ἄξοντα πεμφθῆναι. καὶ μόνοι τῶν οὕτως ὁ νιβέριος παρεδέξας, οὐδὲ ἀποθανεῖν αὐτῷ ἐβελήσαμεν, ὅπερ ἔλαχε τὸ δεδομένων ἤθετο, ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἐκείνῳ τε, ἵνα ὅτι πλεῖστον κακωθείη, θαρσεῖν ἐνετείλατο, ὅπως ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ ἦ μέχρι δὴ αὐτὸς ἐς τὸν πόλιν ἀφίκηται, ἵν', ὅπερ εἶπον, ὅτι μακρότατον καὶ τῇ ἀλυμίᾳ ἅμα καὶ ὧ φόβῳ παλαιπωρήσῃ· καὶ ἔσχεν οὕτω. παρεσκόντα τε γὰρ τῶν ἀεὶ ὑπάτων ἐτήρησε, ἔξω τῆς τῶ νιβερίου ἀρχῆς. πρότε γὰρ παρεσκόντα τῶν γραπτῶν ἐφυλάσσετο, ἵνα μὴ φύγῃ, οὐμά δι', ἀλλ' ἵνα μὴ τελευτήσῃ, καὶ οὔτε ἑτερός τις οὔτ' οἰκέτης αὐτῷ σωνεγένετο, οὔτ' ἀγαθή τινι, οὐκ ἐώρα ἵνα, πλὴν ὁπότε ἐφοβεῖτο λαβεῖν ἰώ ἀγαθὸν ἔλεγε, καὶ ἰῶ αὐτὸ τοιαύτη καὶ τοσαύτη, ὥστε μήτε τίνα ἡδονὴν καὶ ῥώμην αὐτῷ παρέχειν, μήτ' ἀποθανεῖν αὐτὸν ἐᾶν. τοῦτο γὰρ ἰῶ ὃ δεινότατον, ὃ καὶ ἐπ' ἀνδρῶν συχνῶν ὁ νιβέριος ἐποίει. δήσας γοῦν ἵνα τῶν ἑταίρων,

Liuiae Augustae laetheria

Gallus

Paradoxa rem Nota

φιλοτησίου ἔπιε

ἔπειτα λόγου τοῦ τῆς θανατώσεως αὐτοῦ γνωμθέντος, ἔφη, ὅτι οὐδὲ πω αὐτῷ διήλλαγμαι. ἕτερον μθύτοι τινὰ καὶ πάνυ ἰσχυρῶς βασάνισας, ἔπειτα γνοὺς ὅτι ἀδίκως κατηγορήθη, καὶ πάνυ ἀσυδὴν ἀπέκτεινεν, εἰπὼν ὅτι χαλεπωτέρως ὑβρισται, ἢ ὥστε καλῶς δυνασθῆναι ζῆν. συμαχὸς δ' οὔτ' ἀδικήσας τι, οὔτ' ἀπαιδευτος, ἀλλὰ καὶ ὅπλ. παιδεία γνώμιμος ὤν, ἐσφάγη δι' οὗτον μόνον, ὅτι φίλων αὐτὸν τοῦ καλλ' ὁ τιβέριος εἶπεν εἶ). ὁ δὲ δὴ σιανὸς καὶ μείζων καὶ φοβερώτερος ἀεὶ ἐγίγνετο, ὥστε καὶ τοὺς βουλευτὰς καὶ τοὺς δήμους ἐκείνῳ μθὺ ὡς καὶ αὐξηκότοσι προσέχθη, ὁ δὲ τιβέριος ἐν ὀλιγωρείᾳ ποιεῖσθαι. μαθὼν οὖν ταῦτα ὁ τιβέριος οὔτε ἐν ᾐφρῷ τὸ πρᾶγμα ἐποιήσατο, φοβηθεὶς μὴ καὶ αὐξηκότερα δι' ἔριν αὐτὸν ἀποδείξωσιν, οὔτε ἠμύνησεν. ἐν μθὺ δὴ οὖν τῷ προφανεῖ οὐδὲν ἔδρασε. τότε γὰρ δορυφορικὸν πθῦ ἰσχυρὸς ᾠκείωτο, καὶ τῶν βουλευτῶν τὸ μθὺ διεργασίας, ὃ δὲ ᾐσθάνετο, ὃ δὲ καὶ φόβῳ προσεποιήτο, τοιὰ τε πρὸς τὸν τιβέριον ὅτι ὡς οὕτω πθύσας προσποιεῖτο, ὥστε τὸ μθὺ ἐκείνου πθύσαι ἁπλῶς ἀπέφηνε πρᾶγμα οἱ ἀπέλλεας, ὃν δ' ἐν αὐτῷ δρώμενα μηδένα ὡς τιβερίῳ δηλοῦν. δηλῶς οὖν αὐτὸν μετεπορεύετο, καὶ ὑπατεύοντε αὐτὸν ἀπέδειξε, καὶ κοινωνὸν τῆς φυγτίδων ὠνόμαζε, σιανός τε ὁ ἐμὸς πολλάκις ἐπθμα λαμβάνων ἔλεγε, καὶ τοῦτο καὶ γράφων πρός τε τὴν βουλὴν καὶ πρὸς τὸν δῆμον ἐδήλου. τούτοις οὖν οἱ δὴ θεῶποι ἀπατώμθοι καὶ πιστεύοντες, χαλκοῦς τε αὐτοῖς ἀπθμταχοῦ ἐν τῷ ἴσου ἵστασθαι, καὶ τῆς γραφῆς συνέγραφον, διέφερε δὲ ὀπτιχρύσους ἐς τὰ θέατρα ἀμφοῖν ἐσέφερον, καὶ τέλος ἐνηφιάθη, ὑπάρχοις τέσσαρας δραχμὰς πέντε ἑτῶν ἅμα ἀποδείκνυσθαι, καὶ ἀποθνήσκειν, ὁπότε ἐς τὴν ῥώμιλου ἔσοιτο, ἀμφοτέρους ὁμοίως γίγνεσθαι, καὶ τέλος καὶ ταῖς εἰκόσιν αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ταῖς τοῦ ἀβεείου, χρῆσθαι. καὶ τὰ μθὺ περὶ τὸν σιανὸν τοιαῦτα ἦν. τῆς δὴ δήμου πολλοὶ καὶ ὀνομαστοὶ ἐφθάρησαν, ὧν καὶ γάϊος ῥοῦφος γεμίνιος. ἀσεβείας γὰρ ἐς τὸν τιβέριον ἑλληθεὶς, ἅς διαδήκας ἐς τὸ στωμύλιον ἐσεκόμισε καὶ ἀνέγνω, δηλῶν ὅτι ὃν κλῆρον ἐξίσου τοῖς τέκνοις καὶ ἐκείνῳ καταλελοιπὼς εἴη. ἐς μαλακίας δ' ἀπαθεὶς, ἀπῆλθεν οἴκαδε, πρὶν ψηφισθῆναί οἱ. καὶ μαθὼν τὰ μέλλοντα ὅτι δικασθήσεται αὐθ' πρόσθεν, αὐτός τε ἑαυτὸν ἔτρωσε, καὶ ἐκείνῳ τὸ βραῦμα δείξας, ἀπαλλάξειν, ἔφη, τὴν γλυκείαν, ὅτι μὴν οὕτως ἀπεθνήσκε. καὶ ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ πουπλία φρόντα ἔγκλημα λαβοῦσα, ἐσῆλθέ τε ἐς τὸ βουλευτήριον, καὶ λαθοῦσα ἑαυτὴ ἐγχειρίδιόν τινι, ὅ λάθρα ἐσκεκομίκει, ἔσφαξεν. ὁ δὲ σιανὸς τοσοῦτος ἰσχυὸς τῇ τε ὑπαρχῇ τῶν φρενημάτων, καὶ τῷ μεγέθει τῆς οὐσίας, ὥστε συνελόντι εἰπεῖν, αὐτὸν μθὺ αὐξηκότερα, τὸν δὲ τιβέριον νησιάρχον τινὰ ἂν δοκεῖν, ὅθ' ὃν νήσῳ τῇ λεγομθύῃ καπρίᾳ τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι. ἀσυδησία τε καὶ ὠμότης ἐς τοὺς ἄνω ἐλήγνοντο, οὐ τῶν δεδιέναι μὴ μόνον μὴ ὄφθη τις αὐτοῖς, ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τοῖς ὑσάτοις φανῇ. πθύσαι γὰρ ἀκριβῶς καὶ μόλις τὰ τῶν πρώτων ἐτήρητο καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ νθύματα. οἱ μθὺ γὰρ οἰκεῖα ἀξιοῦσθ' προσῦγγλες, ὅτε τὰ δεξιώματα τοῦ ἀνδρὸς πάνυ ἀπαυτοῦσι· καὶ ἄρα οὐ συλλφθήσεσθαι αὐτῶν, οὐκ ἐλπιοῦσι σφίσιν, ἅτε καὶ ἑαυτοῖς συνειδότες ὅτι μὴ καταφρονοῦνται· οἱ δ' ἐπακτῷ καλλωπίσματι χρώμθοι, πθύσαι ἰσχυρῶς τὰ τοιαῦτα, ὡς καὶ ἐς τὸν τοῦ ἀξιώματος σφῶν πλήρωσιν δύσληπα, ὅτι ζητοῦσι, καὶ μὴ τύχωσιν αὐτῶν, ἀλγοῦντάς τε ὡς ὑβριζόμθοι, καὶ ὀργίζονται ὡς ὑβριζόμθοι. καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον προσέχουσι τοῖς τοιούτοις, ἢ τοῖς αὐθις, ὡς εἰπεῖν, αὐξηκόσι, ὁμοίως ἀσυδάζουσιν, οὐ τοῖς μθύ, καὶ πλημμεληθῇ

πλημμεληθῇ τι, προσέτι δὲ συνοῦσαί τῳ φέρ. τοῖς δὲ οὗτοι μθὺ τὰ ἀληθέστατα σφῶν ἐλέγχειν δοκεῖ, δεῖ δὲ ἐπεξελθεῖν καὶ τιμωρήσασθαι, βεβαίωσιν τοῦ μέγα δυνασθαι ἔχειν νομίζεται. ἐν δέ τινι νουμηνίᾳ πθύντων συνιόντων ἐς τὴν οἰκίαν δ' σιανοῦ, ἥτε κλίνη ἦν ἐν ᾧ δωματίῳ, ἐν ᾧ καθέζετο, κειμθύη, πᾶσα ἐκ τοῦ ὄχλου τῶν ἱζησθύντων συνετέθη, καὶ προσιόντες αὐτοῦ ἐκ τῆς οἰκίας, χαλκῆ ἀσπίδι μέσων σφῶν διῆξεν, ἐπειδή τε ἐν τῷ καπιτωλίῳ ἦσας, ἐς τὴν ἀγορὰν κατῆλθ, οἱ οἰκέται αὐτοῦ οἱ δορυφόροι, ἀφ' οὗ τε τῆς ὁδοῦ τῆς ἐς τὸ δεσμωτήριον ἀγούσης ἔξεπέστοντο, μὴ δυνηθέντες αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπακολουθῆσαι, καὶ ἐκ τῶν ἀναβασμῶν, καθ' ὧν οἱ δικαιούμθοι ἐρρίπτουτο, κατιόντες, ὠλίσθανον καὶ κατέπιπτον. οἰωνιζομθύου τε μὴ τοῦτο αὐτοῦ, τῶν μθὺ αἰσίων ὀρνίθων ἐπεφαίνοντο ἐκδεῖς, κόρακες δὲ δὴ πρεσπερώζοντες οἱ πρεσκρώζαντες αὐτῷ, ἀπέσταλτο ἀθεόμοι πρὸς τὸ οἴκημα, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐκαθέζοντο. τούτων οὖν τῶν τεράτων δ' ὁ σιανὸς, ὅτ' ἀνθος ἦς ἐνθύμιον ἐποιήσατο. πρὸς γὰρ τὰ τῶν πρόντων ὄψιν, οὐσῆ δὴ εἰ σαφῶς θεός τις πρεσέλεγε ὅτι τοσαύτη δι' ὀλίγου μεταβολὴ γνώσοιτο, ὁπότερον ἐπιτύχοιεν δή τις. τὰ τε οὖν τύχια αὐτοῦ κατακορῆς ὥμυνσθαι, καὶ σὺν ἀρχοντα δ' τιβερίου οὐκ ἐς τὰ ὑπατείαν, ἀλλ' ἐς ὃ κράτος ὑποσημήνοντες ἐδήλωσαν. τιβέριος δὲ ἠγνόει μθὺ οὐδὲν ἔτι τῶν κατ' αὐτὸν, βουλόμθος δέ ὅν τινα τρόπον αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ἐ οὐχ ὑβρίσκων ὅπως ἀσφαλῶς ἐκ τοῦ φανεροῦ τοῦτο ποιήσῃ, θαυμαστὸν δή τινα τρόπον καὶ αὐτὸς ἐκείνῳ ἐ τοῖς δήλοις, ὥστε τὰ γνώμιλα αὐτῶν ἀκριβῶς μαθεῖν, ἐξεμήσατο· πρεί τε γὰρ ἑαυτοῦ πολλὰ καὶ ποικίλα καὶ ὧν σιανῷ καὶ τῇ βουλῇ συνεχῶς ἐπέστελλε, νεωτὶ μθὺ λέγων ὅτι φλαύρως ἔχοι, ἐ ὅσον οὐκ ἤδη τελευτήσειν, νεωτὶ δὲ, καὶ σφόδρα ὑγιαίνων, καὶ αὐθις δὴ μάλα ἐς τὰ ῥώμιλου ἀφίξεσθαι, καὶ τὸν σιανὸν τοτὲ μθὺ πάνυ ἐπῃνεῖ, τοτὲ δὲ πάνυ κακθρῇ, τῶν τε ἑταίρων αὐτοῦ, τοὺς μθὺ ἐτίμα δι' ἐκεῖνον, τοὺς δ' ἠλίμαζεν. ὥστε ὁ σιανὸς ἐν τῷ μέρ καὶ τῶν ὑπαρχόντων καὶ τῶν ὑπαρφόρων πληθύμθος, ἀεὶ μετέωρος ἦν. οὔτε γὰρ δεδιέναι αὐτῷ, καὶ δι' ὃ τοῦτο καὶ νεοχμῶσαί τι ἐπῃρεῖ, οὔτ' αὖ θαρρεῖν, ἐ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὀπτιλμῆσαί τι· καὶ γὰρ ἐκτεθύετο. καὶ μθύτοι καὶ οἱ λοιποὶ πθύτες συνημάξ ἐ δι' ὀλίγου τὰ ἐναντιώτατα ἀκούοντες, καὶ μήτε ὃν σιανὸν θαυμάζειν ἔθ', ἢ καὶ καταφρονεῖν ἔχοντες, ἐς τε τὸν τιβέριον, ὡς καὶ τεθνηξόντα, ἢ καὶ ἤξοντα ὑποπτθύοντες, ἐν ἀμφιβόλῳ ἐλίγοντο. σιανὸν μθὺ οὖν ταῦτά τε ἐτάρασσε, καὶ πολλῷ μᾶλλον ὅτι ἐξ ὑδριαύτου λινὸς αὐτῷ τὰ μθὺ πρῶτα καπνὸς πολὺς ἀνέφορεν, ἔπειτα δὲ ἀφαιρεθείσης τῆς κεφαλῆς, ὅπως ὁ γνωμθύμενον ἴδωσιν, ὄφις μέγας ἀνεπήδησεν, ἑτέρας τε ὑῒὺς ὑτεπιτεθείσης αὐτῷ, καὶ ἅμα τοῦτ' ἐκείνου τὸ ὑσφὸ ἑαυτοῦ μθήσοντος (τά τε γὰρ σπλάγχνα καὶ ἑαυτοῦ ἔφυε) χοιρίον πρεὶ τὴν αὐχένα αὐτῷ πρεκείμθον ὤρεξη, τύχης τε τί ἀγαλμα, ὃ ἐγεγόνει μοι, ὡς φασι, τυλλίου δ' βασιλεύσαντός ποτε ἐν τῇ ῥώμῃ, τότε ἦ ὁ σιανὸς οἶκοι τε εἶχε, καὶ μεγάλως ἤγαλλεν, αὐτός τ' ὑῶν εἶδεν ἀποφερεφόμθον, καὶ μετ' οὖν ἕτεροι συνεξιόντες σφίσιν. οἱ δὲ δὴ δήμοι ὑπώπτθυον μθὺ που ταῦτα, ἀγνοοῦντες δὲ δὴ τὴν διάνοιαν τοῦ τιβερίου, καὶ προσεκλογιζόμθοι τό, τε ἐκείνου ἔμπληκτον, ἐ ὃ τῶν πραγμάτων ἀσάθμητον, ἐπιμφοτερίζον, καὶ ἰδίᾳ μθὺ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας διεσκόπουν, κοινῇ δὲ δὴ ἐθεράπθυον αὐτόν, διά τε τἄλλα, καὶ ὅτι καὶ ὁ τιβέριος ἱερεὺς μετ' αὐτοῦ τε καὶ ἐκείνου ἐ ὃν υἱὸν αὐτῷ ἐποίησε, καὶ τινὰ τε δυναστικὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἔδωκαν, καὶ προσεφηφίσθυτο

πᾶσιν ἀεὶ τοῖς ὑπαλθύοισι τῶν ἀφ' Ἑλλεάδα χῆ ὃ ἐκείνου ζήλωμα ἄρξαι. ὁ δ' οὖν Ὑβέριος τὰς μὲν ἱερωσυνίας ἐτίμησεν αὐτὸν, οὐ μὴν καὶ μελετέμυατο, ἀλλὰ καὶ αἰτησαμένῳ οἱ ὅπως ἐς τὴν καμπανίαν, ὅτι τὴν φάσιν τῶν μηνυμάτων νοσήσας, ἔλθῃ, χῆ χάραν μεῖναι προσέταξεν, ὡς καὶ αὐτὸς ὅσον οὔπω ἐς τὴν ῥώμην ἀφίξόμενος. ἔκ τε οὖν τούτων ὁ σιανὸς αὖθις ἠλλοιοῦτο, καὶ δῆθ' ὡς καὶ ὂν γαῖον ὁ Ὑβέριος ἱερέα ἀποδείξας ἐπῄνεσε, καὶ ὡς ἀφ' ὁδοῦ αὐτὸν τῆς μοναρχίας ἕξων ἐνεδείκνυτο· καὶ ἐνεώχμωσέ τε, μήπως τὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐς πάντα ἑτοίμως ὑπακούσαντα αὐτῷ ἐχόντων, εἰ μὴ ὃν δῆμον ἰσχυρῶς τοῖς περὶ τὸν γαΐου λελυθεῖσι προς τὸ ἀμυνεῖν τῷ παρ' ἐκείνοις πρὸς ἑαυτὸν ἔχθει), ἡνίκα τε ὡς ἥδετο τῷ γαΐου καταδάζοντας, ἠθύμησε, καὶ ὁ μὲν μελετήσασκεν ὅτι μηδὲν ἐν τῇ ὑπατείᾳ ἐνεώχμωσεν, οἱ δὲ δὴ δῆμοι δῆθ' τε τοῦτο, καὶ ὅτι ὁ Ὑβέριος ἐξαρόν τινα αὐτῷ, ἠρημένον μὲν πρὸ δέκα ἐτῶν ἱερωσύνης ἄρξαι, χρυσόμενον δὲ ὅτῳ τίσιν, ἐξ ἐκείνου ἀφῆκε, καὶ δι' αὐτὸν ἐς τοῖς δήμοις τοῖς ἡγεμονεύσῃ ἀνῶν, ἢ καὶ δήμου τι δημόσιον προέξῃ μόνοσιν ἀδέσαι ἐν ᾧ κωρῷ τούτῳ τῷ τοιούτων δικῶν ἔδωκε, τῇ τε θρεσίᾳ πρὸς τῷ νέρωνος ἀποθανόντος χράφων, σιανὸν ἁπλῶς αὐτὸν ὠνόμασε, μηδὲν, ὡς πρὸ εἴθισο, προσθεὶς, καὶ προσέτι ἐς ἀπεῖπε μήτ' δύνασθαί τινι ψεύσασθαι, δῆθ' τι καὶ ἐκείνῳ τοῦτ' ἐγίγνετο, μήτε ὅτι τῇ ἑαυτῷ τιμῇ τι χρημα τίζεσθαι, δῆθ' τι πολλὰ ἐκείνῳ ἐψηφίζετο. τοῦτο γὰρ ἀπηγορεύκει μὲν καὶ πρότερον, πρότε δὲ ὃ δὴ σιανὸν ἀνενεώσατο. οὐ γὰρ που ὁ μηδὲν ἑαυτῷ τοιοῦτον γίγνεσθαι ἐπιτρέπων, δήπου γε ἐφίετ' ἐπ' οὖν τούτοις ἔτι καὶ μᾶλλον αὖ καλεφρόνησεν, ὥστε καὶ φανερώτερον ἢ λανθάνειν καὶ ἐξίστασθαι αὐτὸν καὶ ἐγκαταλιπεῖν. μαθὼν οὖν ταῦτα ὁ Ὑβέριος, καὶ θαρσήσας ὡς καὶ ὃν δῆμον καὶ τὴν βουλὴν συμμάχους ἕξων, ἐπεχείρησεν αὐτῷ, καὶ προσκαθεὶς ὃν λόγον, ὅτι τὴν γε ἐξουσίαν οἱ τὴν δημοκρατικὴν δώσοι, ὅπως ἀπροσδόκητον αὐτὸν ὅτι μάλιστα λάβῃ, ἐπέστλε κατ' αὖ τῶν στρατηγίῳ ἀφ' νεουίου σερτωρίου μάκρωνος, ἔχοντί τε αὐτὸν τὴν φυλακῶν κρύφα προσκατασῆσαι, καὶ πρῶτ' ὅσα ἐχελεῖ προσκτῶσθαι προσδιδάξας. καὶ ὃς νύκτωρ ἐς τὴν ῥώμην ὡς καὶ κατ' ἀγῶνά τι ἥξων, ἅτε ἐπεσταλμένα οἱ μεμιμίῳ ῥηγούλῳ τότε ὑπαλθύοντι (ὁ γὰρ στρατάρχων αὖ τῶν σιανοῦ ἐφρόνει) καὶ χαιρέα λάκωνι τῷ νυκτοφυλάκων ἄρχοντι ἐπεκοίνωσε. καὶ ἀναβὰς ἅμα τῇ ἕῳ ἐς τὸ παλάτιον (τῆς γὰρ βυλῆς ἕδρα ἐν τῷ ἀπολλωνίᾳ γίνεσθαι ἔμελλε) τάς τε σιανῷ μηδέ πω ἐς αὐτὸ ἐσεληλυθότι προσέπεσε, καὶ ἰδὼν αὐτὸν καταπόμενον ὅτι μηδὲν οἱ ὁ Ὑβέριος ἐπεσταλκει, πρεμυθήσατο εἰπὼν ἰδίᾳ καὶ ἐν ἀπορρήτῳ, ὅτι τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τὴν δημοκρατικὴν φέροι. καὶ ὁ μὲν προσεγράφης ὅτι τοῦτῳ γνώμενος, ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσεπήδησε. μάκρων δὲ τοῖς μὲν δορυφόροις τοῖς προσέτε ἐκεῖνον καὶ τὸ στρατόπεδον ἀπέπεμψε, τὴν τε ἡγεμονείαν σφίσι τὴν ἑαυτῷ ἐκφήνας, καὶ χαίμματα πρὸ τῶν Ὑβερίου γένος ἴνα αὐτοῖς διδόντα φέρειν φήσας, τοῖς δὲ δὴ νυκτοφυλακας μὲν' αὐτῶν προσέτι ὃν ναὸν προεισήσας, ἐσῆλθέ τε ἐς αὐτὸν, καὶ τὴν ὑπατικὴν τοῖς ὑπάτοις δοὺς, ἔξῆλθε πρὸν καὶ ὁτιοῦν δυανοεῖσθαι, καὶ αὐτὸς τε ὡς λάκωνι τὰν ταῦτα φυλακὴν προστάξας, αὐτὸς ἐς τὸ στρατόπεδον, μὴ καὶ νεωτερισθείη τι, ὥρμησε. καὶ ταύτῃ ἡ ὑπατικὴ ἀνεγνώσθη. τῶν δὲ μακρα, καὶ οὐδὲν ἀθρόον ἀφ' τοῦ σιανοῦ εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα ἀλλό τι, εἶτα μέμψιν κατ' αὐτοῦ βεβαίαν, καὶ μετ'

Cai Caligul

Nero

Neui Sertori macro Memmi Regul Graui Maron

Verbosa & grandis epistola uentrale preis

καὶ μετ' αὐτὸν ἕτερόν τι, καὶ κατ' ἐκείνου ἀλλο, καὶ ὅτι τελευτῆς, δύο τε βουλευτὰς τῶν ὡχειωμένων οἱ κολασθῆναι, καὶ αὖθις ἐν φεύγειν ἠμέλησθαι δεῖν ἐλεγεῖ. ἀλλὰ τι κρις γὰρ ἀποθανὼν αὖθις ὁ Ὑβέριος οὐ προσέταξεν, οὐχ ὅτι σὺν ἐβούλετο, ἀλλ' ὅτι ἐφοβεῖτο μὴ παραχρῆσις ἐκ τούτου γένηται ὡς γοιῶ σὺν τῷ ἐδὺν ἀσφαλὲς ποιήσασθαι δυνάμενος, ὃν ἕτερον τῶν ὑπάτων μελετέμυατο. τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. πρῶτα δὲ καὶ ἀκοῦσαι ἐπ' αὐτῇ, ἐς ἰδεῖν πολλὰ καὶ ποικίλα. προτέρου μὲν γὰρ ἀνανεώσκεσθαι αὐτῷ, ἐπαίνους τε αὐτοῦ, ὡς ἐς τὸ δημοκρατικὴν ἐξουσίαν κεκομιδμένου, ἐποιοῦντο, καὶ ὅπως ὁμοσίμασιν ἐλεγῶντο, προσελαμβάνοντες ὅσα ἤκριζον, καὶ προσεπιδιακυβερνῶντες οἱ ὡς ἐς αὐτὰ δώσοντες· ἐπεὶ δ' οὐδὲν τοιοῦτον διείσκετο, ἀλλὰ καὶ πᾶν τοὐναντίον ἢ προσεδόκων ἤκουον, ἐν τε ἀπορίᾳ, καὶ μετανοοῦντες ἐν κατηφείᾳ πολλῇ ἐγίγνοντο, καί τινες ἐξανέστησαν τῶν συνεκκλησιαζόντων αὐτοῦ. ὧν γὰρ προσθεν προς πολλοῦ φίλων ἔχειν ἐποιοῦντο, τούτῳ τότε οὐδὲ τῆς αὐτῆς στοιβάδος κοινωνεῖν ἤθελον· καὶ ἐς τοῦτον καὶ στρατηγοὶ ἐν δημοκρατικοὶ προθυμότερον αὖθις, ὅπως μὴ σωτηρίᾳ τι ἐν πηδήσας, ὅσῳ πρώτως μὲν ἐπεποιήκει, εἰ καταρχὰς ἀθρόῳ ἴνι ἀκούσματι ἐπέπληκτο· νῦν δὲ δή, τε ἀεὶ ἀναγινωσκόμενοι, ὅπως καὶ κοῦφον ἐν μόνον ὂν προφορᾶν, καὶ μάλιστα μὲν μηδὲν ἀλλο, εἰ δὲ μή, μή τι γε ἐν δυνήκεσόν τι ἐπεσπάσθαι προς αὐτοῦ ἐφίζων, διετείνετο καὶ κατ' χάραν ἔμενε. καὶ ταύτῳ προσκαλεσαμένου αὖθις τῷ ῥηγούλου, οὐχ ὑπήκουσεν, οὐχ ὅτι ὑποφρόνησεν (ἤδη γὰρ ἐτεταπείνωτο) ἀλλ' ὅτι ἀήθης τῷ προσπίπτεσθαί τι ἰῷ. ὡς δὲ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον γε ἐκεῖνος ἐμβοήσας οἱ, καὶ τὴν χεῖρα ἅμα ἐκτείνας εἶπε, σιανὲ δεῦρο ἴθι, ἐπηρώτησεν αὖθις αὐτὸ τοῦτο, ἐμὲ καλεῖς; ὀφὲ σ' οὖν ποτε δυανοήσαντι αὐτῷ, καὶ ὁ λάκων ἐπεισελθὼν προσέφη, καὶ τέλος διαναγνωσθείσης τῆς ὑπατικῆς, πρώτης ἀπὸ μιᾶς γλώσσης καὶ καλεβόων αὖθις, καὶ δῆτα ἐπέλεγον, οἱ μὲν ἠδικημένοι, οἱ δὲ πεφοβημένοι, δῆλοι τὴν φιλίαν τὴν προς αὐτὸν ἐπηυξημένοι, δῆλοι τῇ μεταβολῇ αὖθις ὑπεχαιρέκεις. οὐ μὴν οὔτε πρώτας αὖθις, οὔτε προς τῷ θανάτου ἴνα αὖθις ὁ ῥηγούλος ἐπεψήφισε, φοβηθεὶς μή τις ἀναπτιωθῇ, κἀκ τούτου ταραχθῇ τι· συχνοὶ γὰρ δὴ καὶ συλλεγεῖς καὶ φίλοις εἴχεν· ἀλλ' ἕνα ἴνα δυάκρινας, καὶ σύμψηφον ὅπως δεῖ λαβεῖν, ἐξήγαγέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ στρατηγίου, καὶ ἐς ὃ δεσμωτήριον μετά τε τῶν ἀγῶνα ἀγόντων ἐς μέσ τῶν λάκωνος κατήγαγε. εἶτα δὴ καὶ μάλιστα τὸ δυθρωπίνου ἀαθένεαν κατεῖδεν, ὥστε μηδαμῇ μηδαμῶς φυσᾶσθαι. οὐ γὰρ τῇ ἕω πρώτες, ὡς καὶ κρείττω σφῶν ὄντα, ἐς ὃ βουλευτήριον προέπεμψαν, τοῦτον τότε ἐς ὃ οἴκημα ὡς μηδενὸς βελτίω κατεσυρον· καὶ οὐ σφαίνων προσθεν ἤξιουν, τοῦτο τότε δεσμὰ προσέθεσαν· οὓς δ' ἐδορυφόρουν ὡς δεκαπότιον, τοῦτον ἐφορύσσειν ὡς δραπέτην, καὶ ἀπεκαλοῦντο ὑπικαλυπτόμενον· καὶ οὐ τῶν προπορφύρῳ ἱματίῳ ἐκεκοσμήκεσαν, ὅπου κρῆς ἔπαιον οὐ τε προσκυνοῦσι καὶ ὡς θεῷ ἔθυον, τοῦτον θανατώσοντες ἦσαν. καὶ αὖτε ὁ δῆμος προσπίπτων, πολλὰ μὲ ὅπου τοῖς ἀπολωλόσιν ὑπ' αὐτοῦ ἐπέβοα, πολλὰ δὲ ὅπου τοῖς ξυπαιδεῖσιν ἐπέσκωπτε, τάς τε εἰκόνας αὐτοῦ πάσας κατέβαλον, καὶ κατέκοψαν, καὶ κατέσυρον, ὡς καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον αἰκιζόμενοι. ὁ οὕτω θεατὴς ὢν πείσεσθαι ἔμελλεν, ἐτέτητο. τότε μὲν γὰρ ἐς ὃ δεσμωτήριον ἐνεβλήθη. ὕστερον δ' οὐ πολλῷ, ἀλλ' αὐθημερόν ἡ θρεσία πλησίον ἔ οἰκήματος ἐν ᾧ ὁμοσείῳ, δῆτ' τὰ τε τοῦ δήμου τοιαῦτα ὄντα ἠλθετο, καὶ τὴν δορυφόρων σφένα ἐώσοι ἀθρόα θεῖσα, θαύ-

fortunæ repẽtina mutatio. Nota

Seiani statuæ euersæ

ναιον αὐῖ κατεψηφίσατο. ⸂ὃ οὕτω δικαιωθεὶς, καὶ⸃ πατὴρ τῶν ἀναδασμῶν ἐρρίφη, καὶ αὐτὸν ὁ ὅμιλος τοσοῦτος ὅλας ἡμέρας ἐλυμήνατο, καὶ μηδὲν τοῦτο ἐς ὃν ποταμὸν ἐνέβαλε. ⸂τά τε παιδία αὐῖ καὶ⸃ δίγμα ἀπέθανε, τῆς κόρης, ἣν τῶν τοῦ κλαυδίου υἱῶν ἐλέγετο εἶναι, ⸂ὡς διαφθαρείσης ὑπὸ τοῦ δήμου⸃, ὡς οὐχ ὅσιον ὄν, πρὸς θεσμοθυμβίου γυναῖκι ὑπὸ ⸂ὧ δεσμωτηρίῳ ἀποθανεῖσθαι⸃ καὶ ἡ γυνὴ ἀπεικάτα οὐ κατεψηφίσθη μόνη, μαθοῦσα δὲ ὅτι ⸂τὰ τέκνα αὐτῆς τέθνηκε, καὶ σφῶν τὰ σώματα ἐν⸃ τοῖς ἀναδασμοῖς ἰδοῦσα, ἀνεχώρησε, καὶ ἐς βιβλίον γράψασα ⸂ὃ εἶ τὸ θανάτου τῆς δρούσου, κατά τε τῆς⸃ λιουΐλης τῆς γυναικὸς αὐῖ, δι' ἣν ⸂γὰρ που καὶ αὐτὴ ὑπὸ⸃ ἀνδρὶ ⸂θεσεκεκρούκει, ὥστε⸃ μηκέτι σωοικεῖν, τὸ μὲν ⸂ὑπὸ⸃ πιθεείῳ ἔπεμψεν, αὐτὴ δὲ ἑαυτῇ διεχρήσατο. καὶ οὕτως ὁ ὑβέριος ⸂ἐντυχὼν ὑπὸ⸃ βιβλίῳ, ⸂καὶ⸃ διελέγξας τὰ γεγραμμένα, ⸂οἷς⸃ δὲ ἄλλοις πάντας καὶ τὴν λιουΐλαν ἀπέκτεινεν. ἤδη δὲ ἤκουσα ὅτι ἐκεῖνος μὲν αὐτῆς ⸂ὑπὸ⸃ τὴν μητέρα τὴν ἀντωνίαν ἐφείσατο, αὐτὴ δὲ ἡ ἀντωνία ἐκδοῦσα λιμῷ τὴν θυγατέρα ⸂ἐζώλεσε⸃ τοῦτο μὲν οὖν ὕστερον ἐλήφθη· ⸂τὸ⸃ δὲ δόρυβος πολὺς ἐν τῇ πόλει συνεκροτήθη. ὅ, τε γὰρ δῆμος εἴπου πάντα τῶν μέγα ⸂ὑπὸ⸃ σφῶν δυνηθέντων, καὶ οἱ στρατιῶται ἀγανακτοῦντες ἐς τὴν τῶν σφῶν ἀθυμίαν ὑπεπιθύμησαν, καὶ οἱ νυκτοφύλακες σφῶν ἐς τὸ τῶν ⸂αὐθεκάστερος πίσιν⸃ ⸂θεσεπιμήθησαν⸃, ἐμπρήσαί τε ⸂τὸ⸃ ἄρπαγας ἐποιοῦντο, καὶ τοι πολλῶν τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντων ὃ ἄχθος πᾶν ἐκ τῆς τῶν ὑβερίου ἐνοχλῆς φυλακῆς ὄντων. οὐ μὴν οὐδ' ἡ βουλὴ ἡσύχαζεν, ἀλλ' οἵ τε ὃν σφῶν τεθεραπευκότες, δηλῶσαι δέ τῆς ὑμωείας ἐπαρώσοντο, ⸂ὃ⸃ οἱ κατηγορηκότες, ἢ καὶ καταμεμαρτυρηκότες ὑμῶν, ⸂ὑπὸ⸃ φόβου ⸂ἐπωψίαν⸃, τῶν ⸂τὸ⸃ δι' ἐκεῖνον, ἀλλ' οὐ ⸂ὑπὸ⸃ ὑβερίου αὐθις διεφθαρῆναι, ἐλήγοντο. ὀλίγον τε πάνυ ὃ θαρσοῦσι ἔμ, ὅσον ἐξῶ τε τούτων καθήκει, ⸂ὃ⸃ ὃν ὑβέριον ἠπιώτερον θυμῆσαι ⸂θεσεδόκα⸃. ταῦτε γὰρ συμβεβηκότα σφίσιν ἐς ὃν ἀπολωλότα, ὥσπερ που φιλῆ γίγνεσθαι, ἔρεπον, καὶ ἐκεῖνον ἢ ⸂ὁσδενοῦς⸃ ἢ ὀλίγων ἠτιῶντο. ⸂τὰ⸃ γὰρ πλείονα ⸂τὰ⸃ μὲν ἠγνοηκέναι, ⸂τὰ⸃ δὲ καὶ ἄκοντα κατεναγκάσθαι ⸂θεᾶξαι⸃ ἔλεγον. ἰδίᾳ μὲν δὴ ὡς ἕκαστοι οὕτω διετέθεντο, κοινῇ δὲ δὴ ἐψηφίσαντο, ὡς καὶ δεισαντείας ὑπὸ ἀπηλαγμένοι, μήτε πένθος ὑπὲρ ⸂ἐπ' αὐτῷ⸃ ποιήσασθαι, καὶ ⸂ὑβριστείας⸃ ἄγαλμα ἐς τὴν ἀγορὰν ἀναστῆσαι, ἑορτήν τε ἄγειν ⸂τῶν⸃ τε ἀρχόντων καὶ ⸂ἀπὸ⸃ τῶν ἱερέων ἀποδόντων (ὃ μή πω ποτ' ἐγένετο) ἀγῆναι, καὶ ⸂τ' ἡμέραν⸃ ἐν ᾗ ἐτελεύτησε, καὶ ἵππων ἀγῶσι, καὶ θηείων σφαγαῖς ἐτησίοις ἄγειν τε ⸂τῶν⸃ ἐς ⸂ταῦ⸃ τέσσαρας ἱερωσύνας τελειώτων, καὶ ⸂ἀπὸ⸃ ὧν τῶ αὐτοῦ ⸂θιασωτῶν⸃ ἀπέλλεσθαι, ὃ ⸂οὐδέ⸃ ποτε ἐπεποίηκο. ὃν γὰρ αὖθι ταῖς τε ⸂ὑποβολαῖς καὶ ταῖς κινήσεσι⸃ τῶν ὑμῶν ⸂θεὸς⸃ ὃν ὄλεθρον ⸂θεοήγαγον⸃, κἄ ⸂τοῦτον καὶ⸃ τοῖς θεοῖς ξένα υἱὰ ἐνηφίζοντο. οὕτω γάρ τοι σαφῶς ἠπίσαντο ὅτι ⸂ὑπ' ἐκείνων μάλιστα ἀζεφεθήσεν⸃, ὥστ' ἀπαρρῶσαι ⸂τὰ⸃ χρῆμα διαρρήδην, μήτε ὑμᾶς μηδενὶ ⸂ὑποδίκους⸃ εἶναι, μήτε τοῖς ὅρκοις ἐπ' ἀνδρί τινός, πλὴν τῶ αὐθεκάστορος, ποιῆσθαι. καὶ μὲν δή τοι ταῦτ' οὕτω καθάπερ ⸂ἐκ⸃ θείας τινὸς ὑπονοίας ψηφισάμενοι, καὶ ὃν μάκρωνα καὶ ὃν λάκωνα κελεύσαντε οὐ πολλῷ ὕστερον ἤρξαντο. χρήματά τε γὰρ αὐθις πολλὰ καὶ τιμάς, λάκωνι μὲν, ⸂ὃς⸃ τῶν τεταμιευκότων, μάκρωνι δέ, ⸂ὃς⸃ ὧν ἐστρατηγηκότων ἔδωκαν, ⸂ὃ⸃ αὖτις καὶ στεφανῶσθαι σφίσι, καὶ ἱματίῳ ⸂θεπορφύρῳ⸃ ἐν ταῖς δικαιάμις πομπηγύρεσι χρῆσθαι ἐπέτρεψαν. οὐ μὲν δὴ καὶ ἐκεῖνοι ἐδέξαντο αὐτά· ὃ γὰρ ⸂θεδίδυμα⸃ σφᾶς ⸂ὑπόγυον⸃ ὂν ἐφορᾶσθ. οὐ μὲν δὴ ὁ ὑβέριος

ὑπόγυον

Apicata seiam uxor

Antonia

ὁ ὑβέριος ⸂θεσπικατό τι⸃, δηλῶν αὐτῷ πολλῶν ψηφισθέντων. καὶ ὅπως αὐτός τε πατὴρ τῆς πατρίδος τότε γε ἀρξηται ὀνομάζεσθαι, καὶ τὰ ψηφίσματα αὐτῷ δέκα τε τῶν ἵππων ἀμίλλας καὶ ἑστιάσεις τῆς γενεσίου ἡμῶν ἀγὰ καὶ ⸂θεσηγόρθωσεν⸃ αὖθις, μηδένα μηδὲν τοιοῦτον ἐσηγεῖσθαι. ταῦτα μὲν δὴ ἐν τῇ πόλει ἐγίγνετο· ὁ δὲ ὑβέριος τέως μὲν δέ μεγάλῳ καθήκει, μὴ ὁ σαυὸς καταχὼν αὐτίκα ἐπ' αὐτὸν ὀπλισθῇ, καὶ πλοῖα ⸂πρεσβάσατο⸃, ἵνα ἀὖτι τοιοῦτον συμβῇ, δρᾶφύγῃ, τῆς τε μάκρωνι, ὡς ἐνίες φασιν, ⸂ἐνετείλατο⸃, ὅπως ἀὖτι ⸂θεδακτίσῃ⸃, ὃν δρούσου ἐς τε τὸ βουλεῖον ⸂ὃ⸃ ἐς ὃν δῆμον ⸂εἰσαγάγῃ⸃, καὶ αὐθεκάστορα ⸂ἀποδείξῃ⸃· ἐπεὶ δὲ ἐμαθεν αὐτὸν ἀπολωλότα, ἔχαιρεν, ὡς ⸂γὰρ⸃ εἰκὸς ἦν, οὐ μόνῳ τοι καὶ τῷ ⸂θρεσβείαι⸃ τῷ πεμφθεῖσθμ ὅτι τοῦτο ⸂θεσεδέξατο⸃, καίτ⸂ὰρ⸃ πολλῶν μὲν ⸂ὃδ⸃ τῆς βουλῆς, πολλῶν δὲ ⸂ὃδ⸃ τῶν ἱππέων, τῶ τε πλήθους, ὡς ⸂γὰρ⸃ καὶ ⸂γρῆν⸃, σαλέντων, ἀμὰ ⸂ὃ⸃ ὃν ὕπατον ὃν ῥηγοῦλον ταῦτε αὐτῷ ἀεὶ ⸂φεσησόμτα⸃, καὶ ⸂θεὸς⸃ τῷ ἀσφάλειαν τῆς ἐς τὴν πόλιν αὐτῷ κομιδῆς, ὡς ⸂γὰρ⸃ ἐπεσάλκει, ⸂ἠδόντα ἀπεώσατο⸃· σαυὸς μὲν δὴ μέγιστον τῶ τε ⸂θεὸ αὐτοῦ καὶ ὧν μετ' αὐτὸν, πλεῖ πλαυτιανοῦ⸃, τὴν ἡγεμονείαν ταύτην λαβόντων ἰσχύσας, οὕτως ἀπήλλαξεν. οἱ δὲ δὴ συγγενῆς οἵ τε ἑταῖροι αὐτῷ, ⸂καὶ⸃ οἱ λοιποὶ πάντες, οἵ τινες αὐτὸν κολακεύσαντες, ⸂καὶ⸃ οἱ ⸂ταῖς⸃ τιμαῖς αὐτῷ ἐσηγησάμενοι ἐκρίνοντο, ⸂καὶ⸃ ἐκείνων τε οἱ πλείονες ἠλίσκοντο ἐφ' οἷς ⸂θεότεροι⸃ ἐφθονοῦντο, καὶ οἱ μὲν καθεδικάζοντο σφῶν ἐφ' οἷς ⸂θεότεροι⸃ ἐψηφίσαντο, καὶ συχνοὶ ⸂τῶν⸃ κεκριμένων τε ὅτι τισὶ καὶ ἀφῆκαν, καὶ καθηγορήθησαν αὖθις καὶ ἐάλωσαν, ὡς καὶ τῷ ἐκείνου χάριν ποτε σωθέντες. οὕτως εἰ καὶ μηδὲν ἀμὸ ἔλκημά τῳ ἐπεφέρετο, ἀλλ' αὐτό τε ποτε ἐξήρκει οἱ ⸂θεὸς⸃ τὴν τιμωείαν, ὅτι φίλος τῷ σαυοῦ ἐγεγόνει, καθάπερ οὐ καὶ αὐτὸ τῷ ὑβερίου φιλήσαντος αὐτὸν, καὶ δι' ἐκεῖνον καὶ τῶν ἀμῶν οὕτω ⸂ἀποδασαμένων⸃. ἐμήνυον δὲ δὴ ⸂ταῦτα⸃ ἀμῶν τε, ⸂ὃ⸃ αὖθι οἱ μάλιστα ὃν σαυὸν ⸂θεσεπεύοντες⸃. οἷα γὰρ ἀκριβῶς ⸂τοῖς⸃ ὁμοίοις σφίσιν εἰδότες, ⸂ὁσδὲν⸃ ⸂θεᾶγμα⸃ εἶχον οὔτ' ἀναζητοῦντες αὖθις, οὔτ' ἐξελέγχοντες, καὶ οἱ μὲν ὡς σωθησόμενοί τε ὅτ⸂ὰ⸃ ⸂ταῦτα⸃, καὶ ὑμᾶς ⸂ὃ⸃ χρήματα ⸂θεσοικοῦντες⸃, οἱ μὲν ⸂κατηγόρουν⸃ τινῶν, οἱ δὲ ⸂καὶεμάρτυρουν⸃ σαῦεδον δὲ αὖθις μηδενὸς ὧν ἥκιστα ἐν ἐλπίζον τυχεῖν. ⸂τοῖς⸃ γὰρ αὖθις ἐξελήμασιν οἷς ⸂τοῖς⸃ ἄλλοις μετήεσθμ ⸂ὀνοκόλλυτο⸃, ὃ μὲν δὴ τί δ' ἐκεῖνα, ὃ δὲ καὶ ὡς ⸂θεδωσεταῖρει θεσεσαπώλλυτο⸃. τῶν γοῦν αἰτιαθέντων συχνοὶ μὲν καθηγορήθησθμ ⸂καὶ⸃ ἐάλωσαν, ⸂ὃ⸃ ἀπελογήσθμτο, καὶ παῤῥησίᾳ γέ εἰσιν οἱ μεγάλῃ ἐχρήσθμτο· οἱ δὲ δὴ πλείονες αὖθι ἑαυτοῖς πρὶν ἀγῶνα διέφθαραν. ἐποίουν δὲ ταῦτα μάλιστα μὲν, ταῖ μήτε τὸ ὕβριν, μήτε τὴν αἰκίαν φέρειν. πολῖται γὰρ οἱ τὰ τοιαῦτα αἰτίαν λαβόντες οὐχ ὅπως ἱππεῖς, ἀμὰ καὶ βουλευταί, οὐδ' ὅπως ἀνδρες, ἀμὰ καὶ γυναῖκες, ἐς ὃ δεσμωτήριον σῶεσθαι ἐδιώκοντο, καὶ καταψηφισθέντες, οἱ μὲν ἐκ τοῦ ἐξελαύνοντο, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ τῆς καπιτωλίου ⸂ὑπὸ τῶν δημάρχων ἢ τῶν ὑπάτων καθεκρημνίζοντο⸃, ⸂καὶ⸃ ἔς τε τὴν ἀγορὰν ⸂τὰ σώματα αὐτῶν ἀπόντων ἐρρίπτετο⸃, καὶ μεταζὺ ἐς τὸν ποταμὸν ⸂ἐνεδυμέτο⸃· ἤδη δὲ καὶ ὅπως οἱ παῖδες τῆς οὐσίας αὖθις κληρονομῶσιν. ὀλίγα γὰρ πάνυ τῶν ἐθελοντηδὸν ⸂θεὸ τῆς δίκης τελουτώντων ἐδημεύοντο⸃, ⸂θεκαλουμένου⸃ ⸂ἀπὸ⸃ τούτου τοῖς δημόταις τὸ ὑβερίου αὐθέντας ⸂ἡμεῖσθαι⸃, ἵνα μὴ αὖθις σφᾶς ἀποκτείνῃ δοκῇ· ὡς ⸂γὰρ⸃ οὐ πολλῷ δηνότερον ὂν αὐθεκάστορα ὑμᾶ ἀποθανεῖν δυάγκασαν, τὸ ταῖ δημίῳ αὐτὸν ⸂ἀποδοῦναι· αἰ δ' οὖν πλῆξαι τῶν οὐχ οὕτως ἀποθανόντων οὐσίαι ἐδη-

αἰκίαν

αὐτοέντας

Plautian?

Raro bona cora q̄ ante damnatione̅ se primebant publicabuntur

μοσιοῦτο, βεαχέος τινός, ἢ καὶ μηδενὸς τοῖς κατηγορήσασιν αὐτῶν διδομένου. καὶ γὰρ τὰ χρήματα δι' ἀκριβείας ἢ δεῖπνα μᾶλλον ἐποίητο. καὶ μὴν τοῦτο καὶ τέλος τι διαχρησιμοσήν ἔσχον, ἑκατοστὴν ἤγαγε, καὶ ἐκληρονόμει πάντας τῶν καταλιφθέντος αὐτῷ. κατέλιπον γὰρ δὴ πάντες ὀλίγου καὶ οἱ ἑαυτοὺς ἀναχρώμενοι, ὥστε καὶ ᾧ σιανῷ ὅτε ἔζη. τῇ δ' αὐτῇ ἐκείνῃ διανοίᾳ ἦν τὰ ἐκόντως ἀποθνησκόντων χρήματα οὐκ ἀφίητο, καὶ τὰς εἰσαγελίας πάσας ἐς τὸν ἡλοισίαν ἐσῆγε, ὅπως αὖθίς τε ἔξω αἰτίας, ὡς γε καὶ ἐδόκει, ᾖ, καὶ ἡ βουλὴ αὐτὴ ἑαυτῆς ὡς ἐπὶ δικαιοσύνῃ τινὶ καλλιφίζηται. ὅθεν ἐπάνυ ἀκριβῶς ἐμάθομεν αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν ἀπολλύμενοι, ὅτι καὶ τὰ πρότερα ἐκείνα οὐ τῷ σιανοῦ μᾶλλον, ἢ τῷ πιθέου ἔργα ἦν. οὐ γὰρ μόνον οἱ κατηγορήσαντές τινων ἐκρίνοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ κατεψηφισμένοι ζώντων διώκλοντο. οὔτως οὔθ' ὁ Διθέριος τινῶν ἐφείδετο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν αὐτοῖς κατ' ὀργὴν ἀπεχρῆτο, οὔτ' ὀργὴν βέβαιον φίλων ἔσχεν, ἀλλ' ἐν ᾧ ἴσῳ καὶ ὃ ἀδικεῖν ἔδοξε πρὸ μάρτυρος, τό, τε ἐπαπειλοῦν ἦν, ἐς ὃ ἀδεὲς πρὸς τὴν σιανὸν ἐλεγμάτων ἀνάκρισιν ἐλήγετο. ἔδοξε γάρ τινα ἀμυσίαν αὐτῶν ἐψέποτε ἐσηγήσασθαι. ἐς γὰρ πενθεῖν τοῖς βουλομένοις αὐτὸν ἐπέτρεψε, πρὸς σαπειπὼν μηδενὶ ἐφ' ἑτέρου ὑνὸς κωλύεσθαί τινα τοῦτο ποιῶν, ὃ πολλάκις ἐψηφίζετο. οὐ μὴν καὶ τῷ ἔργῳ ἐβεβαίωσεν αὐτὸ, ἀλλ' ὀλίγον ἀφῆκε πάντων, ἔπειτα καὶ ὅτι τῷ σιανῷ καὶ ἐφ' ἑτέροις ἐξηκόσιοις συχνοῖς ἐκόλασεν, ἠμφισκέναι τε καὶ ἀπεκτονέναι καὶ ἐς τὰς συγγενείας σφίσιν αἰτίας θείσας τοιαύτης δ' οὖν τότε τῆς καταστάσεως οὔσης, καὶ μηδ' ἀπρόφασιστον αὐτὸ δόξαι τινὸς δίκαιον εἶναι, ἔτι καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων αὐτὸ ἡδέως ἐμφανεῖν, ὁμοιότατον πρᾶγμα τῷ ἐξῆς ἔτει, ᾧ γναῖος δομίτιος καὶ καμίλλιος σκριβωνιανὸς ὑπάτευσαν, ἐλύετο. νομιζομένου δὲ συχνὸν χρόνον ἤδη, μηκέτι κατ' ἀΐδρα τὴν βουλὴν ἐν τῇ νουμιλίᾳ ὁμιλεῖν, ἀλλ' ἑνός, ὥσπερ εἰρηταί μοι, πρὸς σωμιλιῶτος, καὶ τοῖς λοιποῖς σιωπᾶν, οὐκ ἐποίησε αὐτὴν, ἀλλ' αὐτεπάγγελτοι μηδενὸς σφᾶς ἀναλισκόμενοι, ἰδίᾳ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος ὅπως ἀφήσωσιν, ὥσπερ καὶ πρόσθεν τοῦτο μᾶλλον διορκήσοντες. πρότερον μὲν γὰρ καὶ ὅτι πολλαὶ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ὁμωμοσίαι τινὰ καὶ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν αὐτῷ φέρονται, ὥσπερ εἶπον, ἐνέκειτο· τότε δὲ καὶ ἕτερόν τι χρηοιότερον ἐλήφθη. προσκεισάσθαι γὰρ αὐτὸν ὅσοις δὴ ἐβλήσῃ σφαῖν, καὶ ὀξ αὐτῶν εἴκοσιν οἷς δὴ ὁ κλῆρος ἀποφήνῃ φερομένοις ὁσάκις δὴ ἐς ὃ βουλευτήριον ἐσῇ, ξιφίδια ἔχειν ἐκπώματα. τῶν τε γὰρ ἔξω πρὸς τῶν γραπτῶν τηρουμένων, καὶ εἴσω μηδενὸς ἰδιώτου ἐσιόντος, δι' ὃν ἕνα δηλονότι δῆμον, ἀλλὰ δι' ἑαυτοὺς μόνους, ὡς καὶ πολεμίους ἐσιόντας, τὸ φερόμενον αὐτοῖς δοκεῖν ἔγνωσθαι. ὁ δ' οὖν Διθέριος ἐπῄνεσε μὲν αὐτοὺς, καὶ χάριν δῆθεν τῆς διανοίας σφίσιν ἔγνω, ὃ δὲ δὴ πρᾶγμα ὡς ἐν ἄκρῃ διεκρούσατο. οὐ γὰρ οὕτως ἀνήκεστος ἦν, ὥστ' αὐτοῖς γε ἐκείνοις, οἷς τε ἐμίσει, καὶ ὑφ' ὧν μάλιστα ἐμισεῖτο, ξίφη δοῦναι· ἀμελεῖ δὲ ἐξ αὐτῶν τούτων πρόσυποψίας σφᾶς (πολὺ γὰρ ὁ δῆμος πρὸς τὸ δημήτριον ὅτι κολακεία ποιῇ, ὑποπτεύεται) τοῖς μὲν ἐκείνων ψηφίσμασι μαχεῖν χάριν ἔφασκε, τοῖς δὲ δορυφόροις καὶ λόγοις καὶ πράγμασι, καθάπερ τὰ τοῦ σιανοῦ φερομένους εἰδώς, ἐᾶν ἔφη, ἵν' αὐτοῖς πρόφασιν εἰδῶσι, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκείνους ἀπολέσωσιν. ἐπὶ μὲν γὰρ ὅτε καὶ τοῖς βουλεύσασι αὐτοῖς ἐπῄνεσεν, ἐπεὶ σφίσιν οὐκ ἔδοξε δημοσίᾳ δορυφόρους δοθῆναι ἐψηφίσαντο. οὕτω δὲ δὴ ἀκριβῶς τοῖς μὲν λόγῳ δοκοῦσι παίζειν, τοῖς δὲ ἔργῳ προσπαίζετο, ὥστε καὶ ἰούνιον γαλλίωνα γαλλίωνα θέσθαι τοῖς ἀφισταμένοις

ἰδυσαμένοις αὐτὸν ἐν τῇ τῶν ἱππέων ἕδρᾳ δίδοσθαι ἐσηγησαμένων, μὴ μόνον φυλαδθῆναι αὐτοῦ τοῦτο ὑπεκληθέντα, ὅτι σφᾶς δυσπείθη ἐδόκει ᾧ κεινῷ μᾶλλον, ἢ ἑαυτῷ δύνοσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅπῃ ἔγνω αὐτὸν ἐς λέσβον ἀπαίρῃ, τῆς τε ἐκεῖ ἀσφαλοῦς διδαιμονίας ἀφελέσθαι, καὶ ἐς φυλακὴν τοῖς ἄρχουσιν, ὥσπερ ποτὲ ὁ γάλλων, ἀποδοθῆναι· καὶ ἵνα γε ὅτι μᾶλλον ἑκατέρους πείσῃ ὅπως θεῖ ἀμφοτέρων αὐτῶν φρονοίη, ἠτήσατο πρὸς τῆς βουλῆς οὐ πολλῷ ὕστερον, ἔχειν οἱ τὸν τε μάκρωνα καὶ χιλιάρχους ἐς ὃ στρατόπεδον ἐσάγεσθαι. οὐ γὰρ που καὶ ἐδέετό γε αὐτῶν, ὅς γε οὐδὲ ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἐσελθεῖν ἐνενοήκει, ἀλλὰ τό, τε ἐκείνων μῖσος, καὶ τὴν τῶν στρατιωτῶν δύνοιαν ἐπιδείξασθαι σφίσιν ἠθέλησε· καὶ τοῦτο καὶ αὐτοὶ οἱ βουλευταὶ ὡμολόγησαν. ᾧ σῇ οὖν δόγματι πρόσθεν ἐγράφθη, ὥστε ἔρρυναν σφῶν ἐσιόντων, μὴ καὶ ξιφίδιόν τις ἔχοι μάλης ἔχει, λέγεσθαι. τοῦτο μὲν δὴ ὡς ἐχρυβδην ἔτι ἐγνώσθη. τότε δὲ ἐφείσατο μὲν καὶ δηλων ὑνῶν, καίτοι ᾧ σιανῷ ὡχειωμένων, ἐφείσατο δὲ καὶ λουκίου καὶ σιανοῦ στρατηγοῦ, μᾶλλον τε τερεντίου ἱππέως· ἐκείνου μὲν ἐπαφεθέντος τάδε δηλα πάντα δῆλα φάναι ἐν τοῖς φλωραλίοις μέλλει νυκτὸς ὅτι τῇ ἕ ἰδεείᾳ χλιανσία, ὅθι καὶ αὐτὸς φάναι ἐκ τοῦ ἀδείου ᾠήθη, ποιήσαντος, καὶ φῶς τοῖς ἀπιοῦσιν ἐκ τοῦ θεάτρου ἀμφὶ πεντακισχιλίων παίδων ἀπεξυρημένων ἐπὶ δακρύοντος. τοσοῦτον γὰρ ἐδέησε δι' ὀργῆς αὐτοῦ γενέσθαι, ὥστε οὐδὲ προσεποιήσατο ἐκπλῆ ὅτι θεῖ αὐτῶν ἠκηκοέναι, καίπερ καὶ σιανὸν ἐξ ἐκείνου τῶν φαλακρῶν πάντων ὀνομαζόντων. τοῦ δὲ δὴ τερεντίου, ὅτι ὅτι τῇ τοῦ σιανοῦ φιλίᾳ κρινόμενος, οὐχ ὅσον οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ἔφη καὶ συνυδάσαι μάλιστα αὐτὸν καὶ θρασυπόνησαι, ὅπῃ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πιθέου οὕτως ἐτιμᾶτο, ὥστε εἰ μὴ ἐκεῖνος ὀρθῶς, εἶπεν, ἐποίει τοιούτῳ φίλῳ χρώμενος, οὐδὲ ἐγὼ τι ἠδίκηκα· εἰ δ' ὁ αὐτοκράτωρ ὁ πάντα ἀκριβῶς εἰδὼς ἐπλανήθη, τί θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐγὼ οἱ συνεξηπατήθην. καὶ γὰρ τοι προσήκει ἡμῖν πρώτας τοὺς ἐπ' αὐτοῦ τιμωμένους ἀγαπᾶν, μὴ πολυπραγμονοῦντας ὁποῖοί τινες εἰσὶν, ἀλλ' ἕνα ὅρον τῆς φιλίας σφῶν ποιουμένους, ὃ ᾧ αὐτοκράτορες αὐτοῖς ἀρέσκειν. ἥ τε γὰρ βουλὴ ἀμφὶ ταῦτα αὐτὸν ἀφῆκε, καὶ προσέτι καὶ τοῖς κατηγορήσασιν αὐτοῦ προσετίμησε, καὶ ὁ πιθέιος συγκατέθετο σφίσι, τόν τε πείσωνα ἐκ τοῦ πολίαρχον τελευτήσαντα, δημοσίᾳ ταφῆ ἐθάψας, καὶ λούκιον αὖτ' αὖ τὰ μέγιστα ὠφελήσας, ὃν προπάλαι τῇ στρατιᾷ προστάξας κατεῖχεν ἐν τῇ ῥώμῃ. τοῦτο δὲ καὶ ἐφ' ἑτέροις πολλοῖς ἐποίει, ἔργῳ μὲν, μηδενὸς αὐτῶν δεόμενος, λόγῳ δὲ δή, ὑμᾶς αὐτοὺς προσποιούμενος. καὶ ἐν τούτῳ οὐ πρεσβύτου πω λίωνος τὸ ἦθος ἀγόντος τελευτήσαντος, ἱκέτην τινὰ καίσαρα χρόνον τινὰ ὄντα ἔθνος ἐπέτρεψε. τῶν δ' οὖν ὑπάτων ὁ μὲν δομίτιος δι' ἔτους ἦρξε (τῆς γὰρ ἀγελειποίνης τῆς τοῦ θρεμμικοῦ θυγατρὸς ἀνὴρ ἐγένετο) οἱ δ' ἀεὶ, ὡς που τῷ ὑβεείῳ ἔδοξε. τοῖς μὲν γὰρ ὅτι μακρότερον, τοῖς δὲ ὅτι βραχύτερον αὐτοῦ ἦρξε, καὶ τοῖς μὲν ἔτι καὶ θᾶσσον τοῦ τεταγμένου ἀπήλλαξε, τοῖς δὲ καὶ ὅτι πλεῖον ἄρχειν ἐδίδου. ἤδη δὲ καὶ ἐς ὅλον ὃν ἐνιαυτὸν ἀποδείξας δύο τινα, ἑκάτερον μὲν κατέλυεν, ἕτερον δὲ, καὶ αὖθις ἕτερον δυτικαθίζειν, καὶ τινας καὶ ἐς τρίτον ἑτέρους προχειρίζόμενος, εἶτα δήμους ὑπαλθύνων τοῖς αὐτῶν δύο ἑτέρων ἐποίει. καὶ πολλοὶ μὲν τοῖς ὑπάτοις ἐκ τοῦ ἀεὶ πᾶσιν, ὡς εἰπεῖν, τῆς ἡγεμονείας αὐτοῦ ἐλήγετο. τὰ δ' οὖν καὶ τὰς δήμας ἀρχὰς αὐτοιούτων ἐξελέγετο ὅσους ἤθελε, καὶ σφᾶς ἐς τὸ σενέδριον ἐσέπεμπε, τοῖς μὲν σενιστὰς αὐτοῦ, οἵπερ ἐκ πάντων ἡγεμῶτο, τοῖς δ' ὅπῃ θε

τοῖς δικαιώμασι καὶ ὅπῃ τῇ ὁμολογίᾳ τῷ τε κλήρῳ ποιοῦμενος· καὶ μὴ τοῦτο ἐς τὸν δῆμον καὶ ἐς τὸ πλῆθος οἱ προεστῶτες ἑκατέρῳ, τῆς ἀρχαίας οὐσίας ἕνεκα, καθάπερ ἐν νεῳ, ὥστε ἐν εἰκόνι δοκεῖν γίγνεσθαι, ἐσιόντες ἀπεδείκνυντο. εἰ δ' οὖν ποτὲ ὀλίγοι τινες, ἢ καὶ φιλονικίᾳ ἀκράτῳ ἐχρήσαντο, ἐλάττοσι προσχωρεῖν ἐδόκουν· ἐπὶ πολὺ δ' οὖν ὅμως ἐκράτησαν, ἕως ὁ Γάλβας ὁ στρούϊος ὁ μὴ τῶν πατρικίων ὢν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἱππεῦσι τὰ πρῶτα δυνάμενος, καὶ λευκίου κρητίνου τοῦ τῶν πατρικίων ὄνομα ἔχοντος, πεντεκαίδεκα γραπτῆναι ἐψηφίσαντο. καὶ τοῦτο ὅτι πολλὰ ἔτη συνέβη. ὥστε ἔστι μὲ ὅτε ἑκκαίδεκα, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἓνα, ἢ καὶ δύο γεγονέναι. Τιβέριος δὲ δὴ ἦλθε μὲν πρὸς ὃ ἄγχι, καὶ διέτεινεν ἐν τοῖς πέριξ αὐτοῦ τόποις, οὐ μέντοι καὶ ἐσεφοίτησεν εἴσω, καίτοι καὶ τελέσαντα τὰ δίκαια ἀποδῶν, καὶ τὰς θυγατέρας τάς τε τοῦ ἡγεμονικοῦ τὰς λοιπὰς, καὶ τὴν τοῦ δρούσου τὴν ἰουλίαν ἐκ δουτ. καὶ ὅμως τοῦτο οὐδεὶ' ἡ πόλις τοιᾶς γάμοις αὐτῶν ἐώρτασεν, ἀλλὰ τά τε ἄλλα καὶ ἡ βουλὴ καὶ τότε καὶ καὶ σωφρονεῖν καὶ ἐδίκαιε. σφόδρα γὰρ ὑπὸ μοιχείας ἐποιεῖτο, ἀεί σφας ὁσάκις δύο κεκαθίκει σωφρονεῖν, καὶ μήτ' ὀφθαλμότερον ἀπόντων τοῦ τεταγμένου, μήτε προθαλμότερον ἀπαλλάττεσθαι· καὶ πολλὰ τοιοῦτον καὶ τοῖς ὑπάτοις ἐπέστελλε, καὶ ποτέ τινα τῶν αὐτῶν καὶ ἀναγνωσθῆναι ἐκέλευσεν, ὃ δὲ ἐπ' ἀγῶνι προγεγραμμένων ἐποίει, καταπαρ μὴ δυνάμενος αὐτὰ ἀθύρτερις τῇ βουλῇ γράψαι. ἐσέπεμπτε δὲ ἐς αὐτὴν οὐ μόνον τὰ βιβλία τὰ διδόμενα οἱ τοῖς τῶν μιμουμένων τι, ἀλλὰ καὶ τὰς βασάνους ἃς ὁ μάκρων ἐποιεῖτο, ὥστε μηδενὶ ἐπ' ἀδίκοις πλεῖον τῆς καταψηφίσεως γίγνεσθαι. ἐπεὶ μέντοι οὐιουλίος τις ἀλείπτας ἱππεὺς Φάρμακον ἐν αὐτῷ τῷ βουλευτηρίῳ ἐκ δακτυλίου ῥοφήσας ἀπέθανε, καὶ ὀνερούας μηκέτι τὴν οὐσίαν αὐτοῦ φέρων ἀπεκαρτέρησε. διό τε τἄλλα, καὶ μάλιστα ὅτι τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τῶν συμβολαίων ἐπὶ τοῦ κράρος τεθεῖσι, ἐξ ὧν καὶ ἀπιστία καὶ παραχὴ πολλὴ γίγνεσθαι ἔμελλεν, ἀνενεώσατο. καὶ πολλά γε αὐτοῦ προσκαλουῶτος ὅπως τι δι' φαίη, οὐδὲν' ἀποκρίνασθαί οἱ ἠθέλησε, τό τε πρᾶγμα ὃ κεῖ τὰ δημόσια ἐμετείασε, καὶ διοχλίας καὶ πεντακοσίας μυριάδας ᾧ δημοσίᾳ ἔδωκεν, ὥστ' αὐτὰς ἐπ' ἀνδράσι βουλευτῶν ἀτοκεὶ τοῖς δεομένοις ἐς τρία ἔτη ἐκδημοσιῶναι. τοῖς τε ὀλιγοκτήτοις τῶν τὰς κατηγορίας ποιουμένων ἀποδανεῖν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκέλευσε, καὶ ἀνδρεῖάν τινα ἀνδρὸς ἐν τοῖς ἑκατονταρχοις ἐξεπασμένου βουλευτοῦ, ἀπεῖπε μηδένα ἐγκαλεῖσθαι. οὐ μὴν ἀλλ' ἐν μὲν τούτῳ ἐπηνέθη, καὶ μάλιστ' ὅτι ψηφισθέντα οἱ ἐπ' αὐτοῖς πολλὰ οὐκ ἐδέξατο. ἐκ δὲ δὴ τῶν ἐρώτων, οἷς ἀνῄδει καὶ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀρρένων καὶ θηλέων ὁμοίως ἐχρῆτο, διεβάλλετο. ὁ γοῦν μάρκος ὁ σέξτος ἐκ νέος ὁ φίλος αὐτοῦ, καὶ διὰ ὅτου καὶ πλουτίσας καὶ δυνηθεὶς τοσοῦτον, ὥστ' ὀλίγου τινὶ ὑπάρξαι, διῆπισάς τε αὐτὸν ὅτι δύο ἡμέρας, καὶ τῇ μὲν προτεραίᾳ τιμὴν ἔπαυλιν αὐτοῦ πᾶσαν κατασκάψας, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὅτι τε ὃ μεῖζον καὶ ὅτι ὃ λαμπρότερον αὐτὴν ἀνῳκοδόμησας, ἀγνοοῦντί τε αὐτῷ τοὺς ταῦτα πεποιηκότας, ἑκάτερον ὁμολογήσας, καὶ προδείξαντα εἰπεῖν, ὅτι οὕτω καὶ ἀμείνεσθαί τινα καὶ ἀμείνεσθαι καὶ οἴδα καὶ δύναμαι, τὴν θυγατέρα ἐκφερεπὴ οὖσαν ὑπεκπέμψας ποι, ἵνα μὴ ὁ Τιβέριος αὐτὴν αἰσχύνῃ, αἰδοῖα ἔφην ὡς σεῖων οἱ, καὶ διὰ ταῦτα καὶ σεῖα πώλει. ὅτι μὲ οὖν τούτοις ἀρχεῖν ἀφλίσκανεν· ὅτι ὃ ᾧ τε τοῦ δρούσου καὶ τῶν ἀλειπτῶν θανάτῳ, ὠμότατα. δοκεῖ γὰρ οἱ δι' ἀθέσπιοι ἐκ τοῦ σαυτοῦ πάθους καὶ κατ' αὐτοὺς προτέρου γενόμενα,

Sertorius galba
L. Cornelius
Coss
Julia Drusi f.
Juli Agrippa
Nerua
Tiberij habitus in utroque sexu
Sex. Marij

νόμενα, καὶ ὑπισχνούμενος σωθήσεσθαι τότε, ὡς καὶ ἐκ εἴνοις πεφονεῦσθαι ἔμαθον, ἐπορήγησεν ὅπως τε τοῦτο, καὶ ὅτι καὶ ὅσα αὐτῶν μόνον οὐκ ἐς τὸ βασιλικὸν μνημεῖον κατέθετο, δηλαδὴ καὶ κρυφθῆναί που χθονὸς ἐκέλευσεν, ὥστε μηδέποτε ἀνευρεθῆναι. τῇ δ' οὖν ἀλειπτικῇ καὶ ἡ πλαστίνα ἡ μουνατία ἐπεσφάγη. προτέρου γὰρ καίπερ μισῶν αὐτὴν, οὐ διὰ τὸν ἐρωμενικὸν, ἀλλὰ διὰ δηλόν τι, ὅμως ἵνα μὴ ὃ ἐκείνη ᾧ ἀνάτῳ αὐτῆς ἐφηδθῇ, ζῶν εἶα. ταῦτά τε ἅμα ἐπράττετο, καὶ τὸν γαῖον γαμίαν οὐκ ἐν τοῖς προτέροις ἀπέδειξεν, ἐς ὃ δὴ τὰς δηλας ἀρχὰς πέντε ἔτεσι διαλιπὼν τὸν καθήκοντος προσβιβάσθη ὑπέμεινε, καίτοι καὶ τὰ βροτείας δεηθείς, ὅπως μήτε πολλάκις, μήτ' ἀκαίρως τιμῆς αὐτὸν, μήτε ἀχθοφορῆσαι ποι, ἐπαίρῃ. εἶχε μὲν γὰρ καὶ τὸ Τιβέριον ὃν ἔκγονον, δηλαδὴ οὐκ ἄσμενον μὲν ἀφ' ὅτε τὴν ἡλικίαν (ἔτι γὰρ παιδίον ἦν) καὶ ἀφ' ὅτ' ἐπωνυμίαν, (οὐ γὰρ ὑπεστεύετο τὸν δρούσου παῖδ' εἶ)) πρεσβεύσαι, ὡς ἂν δὴ καίσαρ ὡς καὶ μοναρχήσοντι προσιέναι, καὶ μάλιστα δ' ὅτι ὃν τιβέριον καὶ ὀλίγον χρόνον βιώσεσθαι, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἐκείνου φονευθησόμενον σαφῶς ἠπίστατο. ἠγνόει μὲν γὰρ οὐδὲν οὐδὲ τὸν καίσαρα, δηλαδὴ ὃ εἶπέ ποτε αὐτῷ ἀφαφερομένῳ προὸς τὸν τιβέριον, ὅτι σύ τε τοῦτον ἀποκτενεῖς, καὶ σὲ δηλοῖ. οὐ τε δὲ ἕτερόν τινα ὁμοίως πάνυ προσηκόντα ἑαυτῷ ἔχων, καὶ ἐκφυὲν κάλλιστον εἰδὼς ἐσόμενον, ἀσμένως, ὡς φασι, τὸν ἀρχιμῖμον αὐτοῦ ἔδωκεν, ὅπως τά τε ἑαυτοῦ τῇ δ' γαίᾳ ἐπιβολῇ συγκρυφθῇ, καὶ τὸ πλοῦτο τό, τε δι' ἡμέσατον τὰ λοιπὰ βιᾶς καὶ μετ' αὐτὸν φθαρῇ. λέγε) γοῦν πολλάκις ἀναφθέγξασθαι τοῦτο δὴ τὸ ἀρχαῖον, Ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί. πολλάκις ἂν καὶ θαυμάσιον μακαρίσαι, ὅτι ἀρδίως μὲν τὰ παιδείας καὶ μὴ τὰ βασιλείας ἀπώλεσε. καὶ τεκμήρασθαί τε ἔστι τὰ αὐτὰ γεγράφθαι τοῖς τότε ἡμομόσιοι. τοσοῦτον γὰρ πλῆθος τῶν τε δήμων καὶ τῶν βιβλίων ἀπώλετο, ὥστ' τοὺς ἀρχαίους τοὺς κληρωτοὺς, τοὺς μὲ ἐγραμματικούς, ὅπου τεῖα, τοὺς δ' ὑπαλθικούς, ὅπου ἐξ ἔτη τὰς ἡγεμονείας τὰ ἔθνων, ἀποεῖα τῶν διαδεξομένων αὐτοὺς, χρεῖν. εἰ γὰρ δή τις ἔχοι τοὺς αἱρετοὺς ἀνομάζειν, οἷς ἂν ἀπὸ τοῦτο πλῆσον ἀρχὴν ἐδίδου; ἐν δ' οὖν τοῖς τότ' ἀποθανοῦσι καὶ γάλλος ἐγένετο. τότε γὰρ αὐτῷ μόλις, ὡς αὐτός εἶπε, καταλλάγη. ὅτου που τοῦτ' ὃ νομιζόμενον, ἂν τὰ ζωὸν τιμωρίαν λυσι, καὶ τὰ θανάτου διέργεσθαί ἐποίει. μὴ ὃ ταῦτα εἰκοσοῦ ἔτους τὰ ἀρχῆς ὅτι σάντος, αὐτὸς μὲν, καίτοι τοῦτ' τε ὃ ἀγδοον καὶ τοῦτ' τὸ τοῦ σκύλου διαπτείσων, οὐκ ἐσῆλθεν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δ' ὕπατοι λεύκιός τε οὐϊτέλιος, ἂν φάβιος πρεσκὸς, τὰ δεκετηρίδα ὠνόμαζον, ὡς ἂν τὰ ἡγεμονείαν αὖθις αὐτῷ κῆ τὰ αὐγουσον διδόντες. τήν τε οὖν ἑορτὴν ἄμα ἐποίουν καὶ ἐκλαζόμενοι. ἀφείδη μὲν γὰρ τῶν αἰτιαθέντων ὅτε οὐδεὶς, πρότερ δ' ἡλίσκοντο, οἱ μὲν πλείους, οὐκ τὰ τιβερίου πραγμάτων, ἂν οὐ τῶν τὰ μάκρωνος βασάνων, οἱ δ' ὀλίγοι, ἐξ ὧν βουλεύσας σφᾶς ὑπώπτευον. ἂν ἐθρυλλεῖτό τε ὅτι δι' αὐτὸ τοῦτο οὐδ' ἐς τὰ ῥώμυλα ἀφίκητο, ἵνα μὴ πρὸ ὠν, ταῖς καταδίκαις αἰσχύνοιτο. δηλοῖ τε οὖν οἱ μὲν ὑπὸ τῶν δημίων, οἱ δὲ ὑφ' ἑαυτῶν ἀπέθανον, καὶ πομπώνιος λαβεῶν καὶ ἔστ' μὲν τε μυσίας ποτὲ οὐκτὼ ἔτεσι μὴ τὰ γρατηλίαν ἄρξας, καὶ δῶρον μὴ τὰ γυναικὸς χρεφεὶς, ἐξελοιῆς σεῖ αὐτῇ διεφθάρη. μάρκος δ' ὃ αἰμύλιος σκαῦρος μήτ' ἄρξας τινῶν, μήτε διαφθορὰς ἐπιδοὺς, ἐάλω τε ἐπ' ἀγωνίᾳ, καὶ παθήματι δυνοτέρῳ οὗ συνέχεσθαι τοῦτ' ἐπεσπάτησε μὲν τὸ ποίημα ἰῶ· πρὸς ἐμὲ δὲ τὰ ἄρχοντι τινὶ αὐτῷ, τὴν δυνατὸν, ἵνα τὰ δ' κεφαλαίων ἀδικίαν φέρῃ. μαθὼν οὖν τοῦτο ὁ τιβέριος, ἐφ' ἑαυτῷ τότε ὃ ἔπος εἰρῆσθαι ἔφη, ἀρδὰς ὅτι τὰ μιαφο-

Mumatius Plancus
Caius
Tiberius Nepos Tiberij
Tu hunc occides & te alij Drusi Tiberij Caligulæ
Tiberio Contigit cum Augusto cum tiberio
ἐμοῦ θανόντος γαῖα μιχθήτω πυρί
Galli
Luci Vitelli
Fabij Persi
Coss
Macro
Pomponij Labeo
M. Aemylij Scauri
Empusæ

νίαν εἶ) πρεσβευσαμένους, καὶ ὑπειπόντι ὅτι ἐγὼ οὓς ἅπαντα αὐτὸν ποιήσω, δυσ-
χήν οἱ πρεσήγαγε αὐθεντεῖ ἀπολέσαι. οὐ μὴν καὶ ὅτι τοῦτο κατηγορήθη, ἀλλ' ὡς
τὴν ἰουλίαν μεμοιχευκώς. πολλοὶ γὰρ δὴ καὶ ἄλλοι δι' αὐτὴν, οἱ μὲν ἐπ' ἀληθείας, οἱ δ'
ἐκ συκοφαντίας ἐκολάσθησαν. τούτων δ' οὕτως ἐν τῇ ῥώμῃ γιγνομένων, σεισμὸς
ὑπήκοον ἠσύχασεν, ἀλλ' ὅτι (ἀληθέστατα νεανίσκος τις δρῦσος λέγων εἶ), περὶ τὴν λιβύδα
δὲ καὶ τὴν ἰωνίαν ὤφθη, καὶ ἐδέξαντο αὐτὸν ἀσμένως αἱ πόλεις. ἐσεμνήθησάν τε καὶ ἐς τὴν
συνέδρια πρεσχωρήσας τὰ στρατόπεδα κατέσχεν, εἰ μὴ γνοίσας τις αὐτὸν κατέβαλε, καὶ
πρὸς τὴν πίθεκον ἀνήγαγεν. ἐκ δὲ τούτου γαΐος μέν γαλλος, ὁ μύρκης σερουίλιος ὑπά-
τευσεν· πίθεκος δὲ ἐν αὐτῷ τοῖς τοῦ γαΐου γάμοις ἐώρταζεν. ἐς γὰρ τὴν ῥώμην οὐδὲν
δι' ἐκείνους ἐσελθεῖν ἠθέλησεν, ὅθεν φουλχίνιος τὴς τείων φίλος μὲν τοῦ σεανοῦ γεγο-
νὼς, σφόδρα δ' αὐτῷ διὰ συκοφαντίας κεχαρισμένος, κατηγορηθείς τε προεδό-
θη, ὁ δείσας ἑαυτὸν προαπέκτεινε, πολλὰ μὲν ἐκ φίλου, πολλὰ δὲ καὶ ὂν μάκρωνα
ἐν ταῖς διαθήκαις λοιδορήσας. καὶ οἱ μὲν παῖδες αὐτοῦ οὐκ ἐτιμωρήσαντο αὐτάς δη μο-
σιεύσαι. ὁ δὲ δὴ πίθεκος μαθὼν τὰ γεγραμμένα, ἐς τὸ βουλεύτηριον σφᾶς ἐσκομι-
σθῆναι ἐκέλευσεν. ἡκιστά τε γὰρ αὐτῷ τῶν τοιούτων ἔμελε, καὶ τὰς κατηγορίας καὶ λανθα-
νούσας ἔλαθ' ὅτε ἐς τοὺς πολλοὺς ἔκαιν, ὥσπερ τινὰς ἐπαίνους, ἐξέφαινεν· ἀμέλει καὶ
ὅσα ὁ δροῦσος, οἷα ἐν τε ταλαιπωρείᾳ ὢν, καὶ κακοπαθῶν, ἐξελάλησε, καὶ ταῦτα ἐς τὴν
βουλὴν ἐσέπεμψε. τείων μὲν οὖν οὕτως ἀπέθανε. ποππαῖος δὲ σαβῖνος τῆς τε
μυσίας ἑκατέρας, καὶ πρεσβευτὴς καὶ τῆς μακεδονίας ἐς ὀκτὼ τὸν χρόνον ὕστερον πα-
σῶν, ὡς εἰπεῖν, τὴν τε πίθεκον ἀρχὴν ἡγεμονεύσας, ἥδιστα πρεσαπολάγη, φρίν
τινα αἰτίαν λαβών. καὶ αὐτὸν ὁ ῥηγοῦλος ὅτι τοῖς αὐτοῖς διεδέξατο. καὶ γὰρ ἡ μακεδο-
νία, ὡς δέ τινες φασι, καὶ ἡ ἀχαΐα ἀκληρωτεὶ πρεσταπάσαντο. ὕστερον δὲ δὴ τοῖς αὖ-
τοῖς χρόνοις ὁ ἀρτάβανος ὁ πάρθος τελευτήσαντος τοῦ ἀρτάξου, τὴν ἀρμενίαν
ἀρσάκη τῷ ἑαυτοῦ υἱῷ ἔδωκε, καὶ ἐπεὶ μηδεμία ὅτι τούτῳ πιμωεία πρὸς τοῦ πίθε-
κου ἐγίνετο, τῆς τε καπποδοκίας ἐπείρα, καὶ σαφηνώτερον καὶ τοῖς πάρθοις
ἐχρῆτο. ἀποστάντες οὖν τινες αὐτοῦ, ἐπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν πίθεκον, βασιλέα
σφίσιν ἐκ τῶν ὁμηρευόντων αἰτοῦντες· καὶ αὐτοῖς τότε μὲν φρασῖσην ὃν ἔφρασάτου,
τελευτήσαντος δὲ ἐκείνου κατὰ τὴν ὁδὸν, τηρειδάτην ἐκ τοῦ βασιλικοῦ καὶ αὐτὸν
ὄντα ὁμήρους ἔπεμψε, καὶ ὅπως τε ὡρᾴσα τὴν βασιλείαν παραλάβοι, ἐχρημάτισε μι-
θριδάτῃ ᾧ ἴβηρι ἐς τὴν ἀρμενίαν ἐσβαλεῖν, ἵνα ὁ ἀρτάβανος τῶν ὑφ' ἑαυτῷ βοηθῶν, ἀπὸ
τῆς οἰκίας ἀπορῇ· καὶ ἔγνω οὕτως. οὐ μόνοι καὶ ὅτι πολὺ ὁ τηρειδάτης ἐβασίλευ-
σεν. ὁ γὰρ ἀρτάβανος σκύθας προσκαλεσάμενος, καὶ χαλεπῶς αὐτὸν ἐξήλασε. τὰ μὲν οὖν
τῶν πάρθων οὕτως ἔσχε. τὰ δ' ἀρμενίαν ὁ μιθριδάτης ὁ μιθριδάτου μόνου τοῦ ἴβη-
ρος, ὡς ἔοικε, παῖς, φαρασμάνου δὲ τοῦ μετ' αὐτὸν τῶν ἰβήρων βασιλεύσαντος ἀδελ-
φὸς ἔλαβε. σέξτου δὲ δὴ παπινίου μετὰ κοΐντου πλατίου ὑπατεύσαντος, ὅ, τε πίθε-
κος πολλὰ τῆς πόλεως ἐπεκόσμησεν, ὥστε πλουσιωτάτην καὶ πρὸς πολὺ πλείω πρὸ τοῦ
τὸν ἱππόδρομον καὶ πρὸς τὸν ἀουεντῖνον ἐφθάρη, ὥστε τὸν πίθεκον διακλίας καὶ πεντακο-
σίας μυριάδας τοῖς ζημιωθεῖσί τι ἀπ' αὐτῆς δοῦναι. εἰ δέ τι καὶ τὰ αἰγύπτια πρὸς τοὺς
ῥωμαίους πρόσκειται, ὁ φοίνιξ ἐκείνῳ τῷ ἔτει ὤφθη, καὶ ἔδοξε πολλὰ τοιαῦτα ὂν
θάνατον τῷ πίθεκι προσημῆναι. τότε μὲν γὰρ ὁ θρασύλλος, ᾧ σὺ ὀπτίονι ἦκες
ἐκεῖνος ὅτι γαΐου πρόσκλησιν καὶ ὅτι πολλὰ νικήσας ὑπάτων ἐτελεύτησεν. ἐτύγχανε δ'
ὁ μάκρων

ὁ μάκρων δ' ἀνὴρ τὰ συνηθέστατα, καὶ ᾧ δομιτίῳ ὀπτιβεβληκώς, καὶ εἰκλήματα καὶ βα- Macro
θρίοις κατ' αὐτῶν ἐσκαθωρημένος. οὐ μὴν καὶ πρότερόν γε οἱ αἰτιατῆλες ἀπέθανον, Domitij
ἀλλ' ὃν θεόσυλλον σοφώτατα ὂν πίθεκον μεταχειρισάμενον. πρὸς μὲν γὰρ αὐτὸν τὸν
πάνυ ἀκριβῶς καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν ἐν ᾗ τεθνήξοιτο εἶπεν, ἐκεῖνον δὲ δὴ δέκα
μᾶλλον ἔτη ψευδῶς βιώσεσθαι ἔφη, ὅπως ὡς καὶ ὅτι μακρότερον ζήσων, μὴ ἐπειχθῇ
σφᾶς ἀποκτεῖναι· ὁ καὶ ἐγένετο. νομίσας γὰρ τὸν μὴ τοῦτο ἐξεῦρε οἱ πολλοὶ ὅσα ἐβούλ-
λετο κτᾶσθαι, ὀλίγῳ πρόσθεν ἔπαυσε, καὶ τῆς βουλῆς, δυοῖν τε πόντων τὴν πρὸς
τὰς βασάνους τὴν ὑπὲρ δύνων, ἀναβαλομένης τὴν καταδίκην σφῶν, οὐκ ὠργίσθη.
μικρὰ μὲν γὰρ τὴς ἑαυτοῦ τροφὰς ἐσκεμίσθη τε ἐς ὁ στενέδριον, καὶ ἐκεῖθεν ἐς ὁ
δεσμωτήριον ἀπαχθεῖσα, ἀπέθανε. καὶ λούκιος ἀρόντιος καὶ ἡλικία καὶ παιδεία L. Arintij
προήκων, ἐκούσιος, καίπερ νοσοιῦντος ἤδη τοῦ πίθεκου ἐς νομιζομένου μὴ ῥᾳδίᾳ,
ἐφθάρη. τὴν μὲν τοῦ γαΐου κακίαν στυγνῶν, ἐπεθύμησε πρὶν πειραθῆναι αὐτοῦ,
προαπαλλαγῆναι, εἰπών, ὅτι οὐ δυνάμην ὅτι μὴ γήρως δεσπότην καμοῦ καὶ τοιούτῳ
δουλεῦσαι. οἱ δὲ δὴ μὴ οἱ μὲν καταψηφισθέντες, ἀλλ' ὅτι γε οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς προ-
τῆναι δέκα ἡμερῶν ἀποθανεῖν, οἱ δὲ καὶ τῆς δίκης αὐτῆς, ὅθεν ὃν πίθεκον κακῶς ἐγ-
ρώσειν τα ἤθοντο, δυαβληθείσης, ἐσωθησαν. ἔφθασε γὰρ ὁ μεσηνᾶς μεταλλάξας
πρίν τι αὐτὸν μαθεῖν. σύνοσμ μὲν γὰρ οὐκ πλείονος χρόνου, προσδοκῶν δὲ δὴ τὴν
θρασύλλου προῤῥῆσιν βιώσεσθαι, οὔτε τοῖς ἰατροῖς ἐχρήσατό τι, οὔτε τῆς διαίτης
μετέβαλεν, ἀλλὰ πολλάκις, οἷα ἐν γήρᾳ καὶ νόσῳ μὴ ὀξείᾳ, κρᾶμα βεβρεγμένος,
τοτὲ μὲν ὅσον οὐκ ἀπέψυχετο, τοτὲ δὲ ἀνερρώννυτο, καὶ οὐ τούτου πολλοῦ μὲν ἡδο-
νὴν τοῖς τε φίλοις καὶ ὧν γαΐῳ, ὡς δὲ τελευτήσων, πολλοῦ δὲ καὶ φόβον, ὡς καὶ ζήσων, ἐνε-
ποίει. δείσας οὖν ἐκεῖνος μὴ καὶ ἀληθῶς δύασωθῇ, οὔτε ἐμφαγεῖν τί αὐτῷ δμῶι αὐτῷ,
ὡς καὶ βλαβησομένῳ, ἔδωκε, δι' ἰμάτια πολλὰ καὶ παχέα, ὡς καὶ θερμασίας ὑνὸς
δεομένῳ, προσέδησε, καὶ οὕτως ἀπέπνιξεν αὐτὸν, σιωπαρμένου ποι αὐτῷ καὶ τὸ
μάκρωνος. ἅτε γὰρ κακῶς ἤδη τοῦ πίθεκου νοσοιῶντος, ὃν νεανίσκον ἐθεράπευε, δι'
μᾶλλον δ' ὅτι ἐς ἔρωτα αὐτὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς συνίας, θρασύλλης προσῦπῆκτο.
ὅθεν καὶ ὁ πίθεκος ὑποπτεύσας ποτὲ, δῦ γε, ἔφη, τὸ δυόμενον ἐλλαπλιπὼν, πρὸς
τὸ δύατέλλοντα ἐπείγῃ. πίθεκος μὲν δὴ πλείστας μὲν ἀρετὰς, πλείστας δὲ κακίας
ἔσχων, καὶ ἑκατέρας αὐτάς, ὡς καὶ μάλιστα κεχρημένος, οὕτω δὴ μετέλλαξε τῇ ἕκτῃ
καὶ εἰκοστῇ τοῦ μαρτίου ἡμέρᾳ. ἐβίω δὲ ἑβδομήκοντα ἔτη, καὶ μῆνας τέσσα-
ρας, καὶ ἡμέρας ἑνδέκα, ἀφ' ὧν ἔτη μὲν δύο καὶ εἴκοσι, μῆνας δὲ ἑπτὰ, καὶ ἡμέρας ἑπτὰ
ἐμοναρχησε, καὶ δημοσίας τε ταφῆς ἔτυχε, καὶ ἐπηνέθη ὑπὸ τοῦ γαΐου.

Tiberij Mors digna scelestissimo carnifice

Septé & septuagin ta annos uixit tiberius

Cuge occidente reliquens, ad orientē cōuertexis oo.iii.

Coss G. Gallus M. Servilij
Antiū V Fulcinio Trio
Drusus
Torpes Sabinus
Regulus
Artabon? R
Artaxes
Arsaces
Phrastes
Phraates
Teredates
Mithridates
Pharasmanes
Coss Sex Papinij Q. Platius
Tiberis Inundatio
Phoenix Auis uisa q̄ anno decessit Tiberij
Coss Cn. Proclus Pontij Nigrinj

Τάδε ἐνέστιν ἐν τῷ νη΄ τῶν Δίωνος ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν.

Περὶ γάμου καὶ ἔρωτος τοῦ καλιγύλου.
Ὡς ὁ Βᾶσσος ἥρωον ὠνόμασθη.
Ὡς αἱ μαιευτρίαι τοῦ ῥωμαίων ἄρχεσθαι ἤρξαντο.
Ὡς γάιος καῖσαρ ἀπέθανεν.

Χρόνου πλῆθος, ἀφ' οὗ λοιπὰ τῆς γάμου ἀκεφάλωτος, καὶ πόντιος νιγρεῖνος ὑπατεύουσι, καὶ δῆμα ἔτη τεῖα, ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο,

μ. ἀκύλας γ. υ. ἰουλιανὸς ὕπ. — πόπλιος νώνιος, μ. υ. ἀσσαρίων.
γ. καῖσαρ γερμανικὸς ὃ β ὕπ.
λ. αἰμιλιανὸς λ. υ. κελιανὸς, ἢ κεσιανός. — γ. καῖσαρ ὃ γ.
γ. καῖσαρ ὃ δ ὕπ. — γν. σέντιος γναίου υἱὸς, σατορνῖνος.

Οὗτος ὁ ἐνιαυτὸς οὐ συναριθμεῖται, ἀφ' ὃ τὰ πλείω αὐτοῦ ἐν τῷ ἑξηκοστῷ γεγράφται.

ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ὁ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΝ ὍΓΔΟΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ.

Εἰ μὲν τοῦ Ἡρωδείου ταῦτα ᾠδὰ δέδοται. διεδέξατο δὲ αὐτὸν ὁ γάϊος ὁ τοῦ γερμανικοῦ καὶ τῆς ἀγριππίνης παῖς, ὃν καὶ γερμανικὸν καὶ καλιγύλαν, ὡς καὶ εἶπον, ἐπωνόμαζον. ἐκεῖνος μὲν γὰρ καὶ τοῦ πατρὸς ὃν ἐτόνῳ τὴν αὐταρχίαν κατέλιπεν. ὁ δὲ δὴ γάϊος ἀφ' ὧν ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων ἐς τὸ στρατόπεδον ἀφ' οὗ μάκρωνος ἐσπέμψας, ἀκούσεως ἀπό τε τῶν ὑπάτων καὶ ἀπὸ ὧν δήμων τῶν προεσκευασμένων οἱ ὡς καὶ ᾠδαφθορηκότος, ἐποίησεν, ὅτι παιδίῳ ᾧ μηδὲ ἐσελθεῖν ἐς τὸ βουλευτήριον ἐξῆν, ἄρχειν σφᾶς ἐπέτρεψε. τότε τε οὖν ᾠδαχθῆναι οὕτως αὐτὸν ἡ ἀρχὴ πρέπουσα ἔλυσε, καὶ μεταβύτιον ποιησάμενος ἀπέκτεινε. καίτοι ὁ τιβέριος πολλαχῇ τὰ αὐτὰ γράψας, ὡς καὶ ἰδίᾳ τινὰ ᾠδὰ τοῦτο ἔξοντα, κατέλιπε, καὶ πολύτα τότε ἐκεῖνα ἀπὸ τῶν μάκρωνος ἐν τῇ ἡρωϊσίᾳ δυσγνώστη. ἀλλ' οὐδὲν γὰρ οὔτε πρὸς τὴν ἀγωνοσωλίαν, οὔτε πρὸς τὴν δυσαμιαν τῶν ἀφ' ἑσπερίων τινά, ὑπίσκηψις ἦν ἰδιά. ταῦτ' οὖν ὁ Ἡβέριος ἔπαθεν, ὅταν τὴν μητέρα ἐπεποιήκει, πλὴν καθόσον αὐτὸς μὲν οὐδὲν οὐδενὶ ἐν τῷ ἐκείνης ἀφ' ἡλικίᾳ ἀπήλαξε, τὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ καταληφθέντα, πᾶσι, πλὴν τῶν ἐπόνου αὐτοῦ, ἀπεδόθη· ἀφ' οὗ γὰρ καπάδηλον οὐχ ἥκιστα ἐγένετο, ὅτι ἀφ' ὃ παιδίον παῖς ὃ κτ' τὰς ἀφ' ἡλικίας αἰτίαμα στυγεσκυάθη. ἐξῆν μὲν γὰρ μὴ ἐκ φιῶν σφᾶς· οὐ γὰρ που τὰ γεγραμμένα ἠγνόησεν· ἐπεὶ δὲ πολλοί τε αὐτὰ ἠδεσθη, καὶ ἔμελλεν ἐκ μὲν ὧν, ὁ αὐγουστος, ἐκ δὲ τῶν, ἡ βουλὴ τὴν αἰτίαν, ὡς τε ἐκ ἐδόκει, λήψασθαι, φυάξεσθαι μᾶλλον αὐτὰς δι' ἐκείνης, ἢ συγκρύψαι ἠθέλησε. τὰς δὲ τὰ καταληφθέντα ἀπ' αὐτῶν πάντα, ὡς καὶ πρὸ ἑαυτοῦ δὴ τοῖς τε δήμοις ἀποδοὺς,

ἀποδοὺς, μεγαλοψυχίας ἴνα δόξαν ᾠδὰ τοῖς πολλοῖς ἐκτήσατο. τοὺς τε ὧν δορυφόρους διθυραμβικοὺς γυμνασίαν ποιουμένους θεασάμενος μὴ τῆς θροισίας, ἃς τε καταληφθείσας σφίσι κτ' πεντήκοντα καὶ διακοσίας δραχμὰς διένειμε, καὶ ἑτέρας τοσαύτας ᾠδοσεπέδωκε, καὶ ὧ δήμῳ τὰς τε πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ χιλίας μυριάδας (τοσαῦτα γὰρ αὐτῷ καλειφθήσῃ) καὶ ᾠδοσέτι τὰς ἑξήκοντα καὶ διακοσίας δραχμὰς, ἃς ὀπὶ τῇ ἐαυτοῦ ἐς τοὺς ἐφηβους ἐστραφῆναι οὐκ εἰλήφεσαν, μὴ τέκου πεντεκαίδεκα δηνάρων δραχμῶν ἀπέδωκε. τοῖς τε γὰρ ἀστικοῖς καὶ τοῖς νυκτοφύλαξι, τοῖς τ' ἔξω τῆς ἰταλίας ἐν τῷ καταλόγου οὖσιν, εἴτέ τι δηνάριον στράτευμα πολιτικὸν ἐν τοῖς μικροτέροις τείχεσιν ἦν, τὰ καταληφθέντα διέλυσε, τουτέστι, τοῖς μὲν ἀστικοῖς, δυοὶ πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν δραχμὰς, τοῖς δ' ἀνίοις ἅπασι, πέντε καὶ ἑβδομήκοντα. ὃ δ' αὐτὸ τοῦτο ἐκ ᾠδεῖ τὰς τῆς λιουίας ἀφαιθήκης ἔᾠσεν. καὶ γὰρ ἐκεῖνα πολύτα ἀπήλαξε, καὶ εἴ τι ἐκ τὰ λοιπὰ χρήματα δεόντως δυσγνώκει, μεγαλόνους τε δὴ καὶ μεγαλωφελὴς εἶ) ἔδοξεν. ἐστὶ γὰρ ὅτε φοσηθεὶς καὶ ὃν δῆμον καὶ τοὺς γραπτῶς, ταῦτ' ἐποίησε, ὃ δὲ δὴ πλῆσον ἀπὸ γνώμης. οὐ γὰρ ὅτι τοῖς δήμοις, ἀλλὰ ἐκ τοῖς ἰδιώταις οὐχ ὅπως τὰ ᾠδὰ θ' ἡβεῖου, ἀλλὰ καὶ τὰ ᾠδὰ τῆς ᾠσητήθης δωρηθέντα διέλυσε, νεῶν δὲ καὶ ἐς ὀρχήσας (αὐτίκα γὰρ αὖθις ἐπεμνήσαγε) ἐκ ἐς ἵππους τοὺς τε μονομάχους καὶ ἄλλα τὰ τοιουτότροπα ἀπλήστως δαπανήσας, τοὺς τε ᾐσαυρικοὺς μεγάλους ἠνιόχους, δι' ὃ βεαχυτάτου ἐξεκένωσε, καὶ ἑαυτὸν ᾠσεξήλεγξεν, ὅτι δυσχερείᾳ τέ τινι καὶ ἀκρισίᾳ καὶ ἐκεῖνα ἐπεποιήκει. πέπλε γοῦν μυριάδας μυριάδων, καὶ πεντακοσίας καὶ ἑπτακισχιλίας, ὡς δ' ἕτεροι, ὀκτὼ τ' καὶ διχιλίας καὶ πεντακοσίας τεθησαυρισμένας δύρων, ὧνδὲ ἐς ὃ τέταρτον ἔτος μέρος ἀπ' αὐτῶν τι διέσωσεν, ἀλλ' ὅλως ἐς ἕτερόν παμπόλλων ᾠδοσεδεήθη. ὧν δ' αὐτῷ τούτῳ ὕστερον καὶ ἐς ἄλλα πολύτα ὡς εἰπεῖν ἐχρῆτο. δημοκρατικώτατος γὰρ εἶ) ἄρα ᾠδοσῶτα δόξας, ὥστε μήτε ὧ δήμῳ ἢ τῇ γε βουλῇ χράψαί τι, μήτε τῶν ὀνομ' ὧν ἀρχικὸν ᾠσεσθέσθαι τι, μυαρχικώτατος ἐλίμετο, ὥστε πολύτα ὅσα ὁ αὔγουστος ἐν τοσούτῳ τῆς ἀρχῆς χρόνῳ μόλις καὶ ἓν ἔκαστον ψηφισθέντα οἱ ἐδέξατο, ὧν σὺν ὁ τιβέριος ὅσ' ὅλως ᾠσῴκαρε, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ κατέδυ. πλὴν γὰρ τῆς ᾧ παῖδος ὑπατικήσεως, οὐδὲν δῆλο ἀνεδόθη, καὶ ἐκείνῳ ᾗ σὺν ἐς μακραὶ ᾠσεκτήσατο, μοιχικώτατός τε ἀνδρῶν γεγονὼς, καὶ γυναῖκα μίαν μὴ ἐκ διδρομίου ἀνδρὶ ἁρπάσας, δηλας δὲ συνοικήσας ὡσὶν ἀποπαύσας, ἔπειτα αὐτὰς πλὴν μιᾶς ἐμίσησε· πάντως δ' ἂν καὶ ἐκείνῳ ἤχθηρεν, εἰ ὑπέπλησεν ἐβεβιώκει, ἔς τε τὴν μητέρα καὶ ἐς τοὺς ἀδελφοὺς τήν τε τηθὴν τ' ἀντωνίαν πλῆσα ὅσα ἀσεβῶς ποιήσας. ταύτην τε γὰρ αὐγούσαν τε βίθυς καὶ ἱέρδαν τῷ αὐγούσου ἀποδείξας, πολύτα αὐτῇ καθάπαξ ὅσα ταῖς ἀφ' ἡρῴδου γένοις ὑπῆρχε, ἔδωκε, καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ταύτας τε τὰ τῶν ἀφ' ἡρῴδου γένων, καὶ ὃ τὰς ἱππαδρομίας οἱ ἐν τῇ αὐτῇ ᾠσεσεδρίᾳ στωμεάλας, τό, τε τὰς τ' δίκας τὰς κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ ὑπὸ τῶν ἱερέων, ὑπάρ' τε ἑαυτῷ καὶ ὑπὲρ τῷ δημοσίου ποιουμένους, καὶ τοὺς ὅρκους τοὺς ἐς τὸν ἀρχὸν αὐτὸν, φέρεσθαι καὶ ὑπὲρ ἐκείνων ὁμοίως σὺν ἐμοὶ τε καὶ τάντε ὅσα τάντε τῆς μνήθης καὶ ὧν ἀδελφαὶ τῶν ἀποθανόντων, αὐτός τε πλούσας, καὶ αὐτὸς αὖ χρείᾳ ἀνελόμενος ἐκόμισε, ἃ ἐς ὃ τῷ αὐγούσου μνῆμα κατέθετο, ὃ ἱμάτιον ὃ ᾠδεπορφυρον ὀνδύς, καὶ ῥαδδούχοις πισὶν, ὡς πρὸ ὑπατικοῖς, κοσμηθείς, τάντε ψηφισθέντα κατ' αὐτῶν πολύτα ἀπήλαψε, καὶ τοὺς ὑπεβουλεύσαντας σφίσι

πρώτας ἐκόλασε, τοιές τε φόνῳ τας δι' αὐτοῦ, κατήναγε. ταῦτ' οὖν ποιήσας, ἀμ-
οσιώτατος δὴ ἀνθρώπων καὶ πρὸς τὸν πατέρα καὶ πρὸς τὰς ἀδελφὰς ἐγένετο. ἐκείνῳ τε
γὰρ ἐπιτιμήσασθαί τι αὐτῷ, ἐς ἀνάγκην ἐκείνου θανάτου κατέστησε, καὶ τὰς ἀδελφὰς
πάσας ἀμφοτέρας, ἐς νῆσον τὰς δύο κατεκλεισεν· ἡ δὲ τρίτη προαπέθανε. τὸν τε
πρέσβυν αὐτὸν, ὃν καὶ πάππον προσωνόμαζε, τὴν αὐτῶν τοῦ αὐγούστου τιμὴν προ-
τῆς βουλῆς τυχεῖν ἀξιώσας, ἔπειτα ὅπως μὴ προαχθήσεται ἐψηφίσατο (οὔτε γὰρ
τιμῆσαι αὐτὸν ὑπερμόνους, οὔτ' ἀτιμάσαι θαρσοῦντες, ἅτε μηδέπω τὸν τῆς
νεανίσκου γνώμην σαφῶς εἰδότες, ἐς τὴν προοῖσαν αὐτοῦ πάντα ἀνεβάλοντο)
ὡδενὶ δήπου πλείῳ τῇ δημοσίᾳ ταφῇ ἤγαλε, νυκτὸς τε ἐς τὸν τάφον τὸ σῶμα αὐτοῦ
ἐσαγαγών, καὶ ἅμα τῇ ἕῳ προπέμψας. ἐποίησατο μὲν γὰρ καὶ λόγους ἐπ' αὐτῷ, ἀλλ'
οὔτι γε ἐς ἐκεῖνον οὕτως ἐπαινῶν, ὡς τόν τε αὐγούστου καὶ ὅλην τὸ δῆμον ἀνα-
μήσκων, καὶ ἑαυτὸν αὐτῷ προσκαταπέμπων. οὕτω γὰρ καὶ πρὸς πάντα σκαν-
τίος ἐπεφύκει, ὥστε τὴν μὲν ἀσέλγειαν καὶ τὴν μαφονίαν αὐτοῦ, ἐφ' οἷς καὶ διέ-
βαλεν αὐτὸν, οὐ μόνον ἐζήλωσεν, ἀλλὰ καὶ ὑπερέβαλεν· ὧν δὲ δὴ ἕνεκα ἐμι-
μήσατο, προῆτό τε ὑβρίσας αὐτὸν, καὶ προῆτος λοιδορήσας, ὥστε καὶ τοῖς δήμοις ὀκ
τοῦτον ἡδέως θεᾶσθαι οἱ νομίσοντας, προπελεκέρα παῤῥησία χρήσασθαι. ἔπειτα καὶ
ἀνεγκωμίαζε καὶ ἐσέμνυνεν, ὥστε καὶ κλαίσαι τινὰς ἐφ' οἷς εἰρήκεσαν, καὶ ἐκείνους τὲ
ἅμα, ὡς ἐχθροὺς τοῦ πατρὸς δῆθεν, τάς τε βλασφημίας, καὶ τοὺς ἐπαινοῦντας πᾶν αὐτὸν
ὡς καὶ φίλους, ἐμίσησε, τά τε τῆς ἀσεβείας ἐγκλήματα παύσας, πλείστοις ὅσοις ἐπ' αὐ-
τοῖς ἀπώλεσε. καὶ τοῖς σύμπασιν ὅτι τε ὃν πατέρα καὶ τὸν μητέρα, τούς τε ἀδελφοὺς
αὐτοῦ, τόν τε ὀργὴν ἀφεὶς, ὡς ἔλεγε, καὶ τὰ γράμματα αὐτῶν καταφλέξας, παμ-
πληθεῖς ἐξ αὐτῶν ἀπέκτεινε. διέφθαρε μὲν γὰρ ὡς δηλοῦσι γράμματά τινα, οὐ
μόνον τοι καὶ ἐκεῖνα τὰ αὐτόχειρα ὃν ἀκριβῶς ἐλέγχον ἔχοντα, δηλαδὴ αὐτῶν
ποιήσας. πρὸς δὲ τούτοις καὶ εἰκόνας τε ἀπαγορεύσας καθαρχὰς μηδένα αὐτοῦ ἰσά-
ναι, ἢ ἐς ἀγαλμα ποίησιν προσεχώρησε, καὶ ψηφισθέν ποτε τῇ τύχῃ αὐτοῦ θύεσθαι
πρὸ ἑλληνος, ὥστε καὶ ἐς σηκὸν αὐτὸ τοῦτ' ἐσκομίσαι, καὶ ναοὺς ἑαυτοῦ καὶ θυσίας, ὡς
καὶ θεοῦ, γίγνεσθαι ἐκέλευσε, πλήθη τε ἀνθρώπων, ἢ ἑρημία αὖ ἔχαιρεν. αὐτούμε-
νος τέ τι καὶ μὴ αὐτούμενος αὖ ὠργίζετο, ὀξύπατά τε πρὸς προφάσεις ἀνὰς ἐφέρετο,
καὶ νωθέστατα ἔστιν ἃ αὐτῶν μέλεσκε, τά τε χρήματα καὶ ἀφῃρέσατο ἀνήλισκε,
καὶ ῥυπαρώτατα ἠργυρολόγει, τοῖς τε θωπεύουσιν αὖθις, καὶ τοῖς παῤῥησιαζομένοις τι
καὶ ἠνέχετο ὁμοίως καὶ ἤνεσεν, καὶ πολλοὺς μὲν μεγάλα ἀδικήσαντας ἀπέσφαξε, τήν
τε ἑταίρων τοὺς μὲν ὑπερεκόλακευε, τοὺς δὲ ὑπερύβριζεν, ὥστε μηδένα μήθ' ὅ, τι
εἰπεῖν, μήθ' ὅ, τι ποιῆσαι χρὴ πρὸς αὐτὸν εἰδέναι, ἀλλ' ὅσοι τι καὶ κατώρθωσαν, ὀκ
σωτυχίας μᾶλλον ἢ γνώμης τυχεῖν αὐτῷ. τοιούτῳ μὲν τότε αὐτοκράτορι οἱ ῥωμαῖοι
προὐδόθησαν, ὥστε τὰ πρότερα ἔργα, καίπερ χαλεπώτατα δόξαντα γενέσθαι, τοσού-
τον προὐκαλοῦντο γάμου, ὅσον τὰ τοῦ αὐγούστου πρὸς ἐκεῖνα, προενεγκεῖν. ὁ δέκριος μὲν γὰρ
αὐτῷ τε ἦρχε, καὶ ὑπηρέτης τοῖς δήμοις πρός γε τὸ αὐτοῦ βούλημα ἐχρῆτο. γάϊος δὲ
ἦρχεν μὲν καὶ ὑπὸ τῶν στρατηλατούντων, καὶ ὑπὸ τῶν ὁπλομαχούντων, ἐδού-
λευε δὲ καὶ τοῖς ὀρχησταῖς καὶ τοῖς δήμοις τοῖς περὶ τὸ σκηνικὸν ἔχουσι. ὃν γοῦν ἀπελθεῖν
ὃν δυνατώτατον τῶν τότε πραγμάτων, καὶ ὃν τῷ δημοσίῳ συμφέροντα οἱ ἀεὶ εἶχε,
καὶ ἐκ τούτου χωρὶς μὲν αὐτὸς, χωρὶς δὲ ἐκεῖνοι, πολλῷ ὅσα μὴ δεσποτοι τοιοῦτοι δυνη-

Apellestra goedus

θέντες

θέντες τι τελμήσαι, ἐπ' ἐξουσίας ἐποίουν. καὶ γὰρ τἄλλα ἐς τὸν ὀπτιμάδουσιν αὐτῶν
φέροντα, αὐτός τε πολυτελέστατα ὅπως πᾶσιν προσφάσει καὶ διεπίμπλη καὶ καθίστατο, καὶ
τοῖς στρατηγοῖς τοῖς τε ὑπάτοις ποιῶν ἐδίκαζεν, ὥστε καθ' ἑκάστην ὀλίγου ἡμέραν
πολίτου τι τοιοῦτον ἀγεσθαι· καὶ αὐτῶν τὰ μὲν προῶτα θεατὴς καὶ ἀκροατὴς ἐγίγνε-
το, σπουδαιοτάτου δὲ τοῦ καὶ ἀντεσπούδαζεν, ὥσπερ ὡς ὢν ὁμίλου ὤν, καὶ πολ-
λοῖς σχολάσας τοῖς ἀντικαθεστηκόσιν, ὀκ ἀπήντησεν ὅτι τὸν θέατρον. προϊόντος δὲ δὴ
τοῦ χρόνου, καὶ ἐς ζήλωμα καὶ ἐς ἀγώνισμα πολλῶν προῆλθεν. δράματά τε γὰρ ἤ-
λασε, καὶ ἐμονομάχησεν, ὀρχήσατό τε ἐληλάσατο, καὶ παγκράτιον ὑπεκρίνατο. καὶ ταῦτα
μὲν ποτε ἀεὶ ἐποίει· ἅπαξ δέ ποτε τοῖς προῶτοις τῆς ὀρχήσεως σπουδῇ νυκτὸς, ὡς καὶ
ἐπ' ἀνάσχοιόν τι βουλόμενα μεταπεμψάμενος, ὠρχήσατο. ὃν μὲν οὖν τῷ ἔτει ἐκείνῳ
ὃν ᾧ ὁ, τε πρέσβεις ἐτελεύτησε, καὶ αὐτὸς ἐς τὸν ἡγεμονίαν ἀντικατέστη, πρῶτον
μὲν τοῖς βουλευταῖς, πρόντων ὃν τῷ σϋνεδρίῳ καὶ ἱππέων, τοῦ τεθρίππου τινῶν, πολ-
λὰ ἐκόλακευσε, τίμιά τε ἀργύρῳ κοσμώσας σφίσι, καὶ πρῶτος ὅσα μὴ καὶ ἐκείνοις ἀρέ-
σκη ποιήσας ὑπέσχετο, καὶ ὑός καὶ ἔβφιμος αὐτῶν λέγων εἶη). ἦγε δὲ πέμπτον καὶ εἰκοστὸν
ἔτος, ἡμέρας τεσσάρων καὶ μιᾶς δεούσας πέντε ὀπτιδέων. ἔπειτα τοῖς ὃν τῷ δεσμωτηρίῳ
ὄντας ἀπέλυσεν, ὧν εἷς τῷ κίνητος πομπώνιος ἐπὶ ὅλοις ἔτεσιν ὃν τῷ οἰκήματι μὲν
ὑπατείαν κακωθεὶς· τά τε ἐγκλήματα τῆς ἀσεβείας, οἷς καὶ τὰ μάλιστα πονου-
μένους σφᾶς ἑώρα, κατέλυσε, καὶ τὰ γράμματα τὰ περὶ αὐτῶν ὅσα ὁ πρέσβεις
κατελελοίπει, σϋνήσας, ὡς γε ἐσκοπεῖτο, κατέκαυσεν, εἰπὼν ὅτι τοῦτ' ἐποίησα, ἵνα
μηδ' ὑπ' ἀνθρώπου ἐθελήσω ποτὲ ἀμφὶ τε τὴ μητέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς μνησικακη-
σάντινι, δυνηθῶ αὐτὸν ὑμωρήσασθαι. ἐπαγωνούμενός τε ὅτι τούτοις, ὅπῃ ἠπίζετο
πολὺ μᾶλλον ἀληθεύσῃ, ἅτε μηδὲν διπλοῦν ὑπὸ τῆς νεότητος ἢ φρονῶν, ἢ λέ-
γων δυνάσθαι νομιζόμενος, προσεπηύξησε τὰς ἡμέρας αὐτῶν, τά τε χρόνια ὅτι
πέντε ἡμέρας ἑορτάζεσθαι κελεύσας, καὶ ὁδοῦ πρὸ ἐκείνου τὴν ὃ σιτηρέσιον φερόν-
των ὑπὸ τῆς δραχμῆς, ἐς εἰκόνων ποίησιν ἐδίδωσιν αὐτοῖς, λαβών. ἐψηφίσθη μὲν
οὖν καὶ προσκλῆμα αὐτὸν ὑπαλοῦσαι, καταλυθέντων τὸ τε προσκλου καὶ τὸ νικη-
τήριον τὴν τότε ἀρχόντων, ἃ μὴ τοῦτο κατ' ἔτος ὑπαλοῦν· οὐ μὴν καὶ προσεδέξατο
αὐτά, δηλαδὴ ὅτι ἐκεῖνοι ὃν ἐκμιλίῳ, ἐς ὃν ἀπεδεδείχατο, διῆρξαν, οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς
ὑπάτευσε, ὃν κλαύδιον ὃν θεῖον προσλαβών. ἐπεὶ γὰρ ἔν τε τοῖς ἱππεῦσι μέχρι πό-
τε ἀξιοζήλωτος, καὶ προσεδυτὴς προῆς ὃν γάϊον μὴ ὃν ὃ πρέσβεις θάνατον ὑπὸ
τῆς ἱππάδος πεμφθεὶς, ὁτὲ προῆτον, καίπερ ἐξ καὶ τεσσαρακοντα ἔτη βεβιωκώς,
καὶ ὑπάτευσεν ἅμα καὶ ἐβασίλευσεν. ὁσῃ οὖν χάϊος ταῦτά τε ὀπτιχῶς ποιῆσαι ἔδοξε,
καὶ τοιαῦτα ὀπτιβὰς τῆς ὑπατείας ὃν τῷ βουλευτηρίῳ ἐδημηγόρησε, τά τε πρέσβεις
καὶ ἔκεινον ὧν ἠτιάζετο κατεδέχων, καὶ προῖ ἑαυτοῦ πολλὰ ἐπαγγελλόμενος, ὥστε
τὴν χροισίαν φοβηθεῖσθαι μὴ μεταβαλόηται, δόγμα ποιῆσαι, κατ' ἔτος αὐτὰ ἀνα-
γινώσκεσθαι. ὃν δὲ τούτου τὸ ἡρῶον ὃ τῆ αὐγούστου ὠσίωσε, τὴν ἐπινίκιον· σχολὴν
ὃν δὲς, καὶ οἵ τε ἀνέλθεσαι παῖδες, ὅσοι τε καὶ ἀμφιθαλεῖς ἦσαν, μὴ πρὸ ἡνίων ὁ-
μοίων τὸν ὕμνον ἦσαν, καὶ ἡ βουλὴ σὺν ταῖς γαμεταῖς σφῶν, ὅ, τε δῆμος εἰσιάθη,
θέαν τε πάντοδαπὴ ἐξήγοντο. τά τε γὰρ τῆς μουσικῆς ἐξήθλησε ἐσήχθη, καὶ ἵππου δύο
ἡμέραις ἠγωνίσαντο, τῇ μὲν προτέρᾳ εἰκοσάκις, τῇ δ' ὑστέρᾳ δὲ τεσσάκις, ἀφ' ὃ
τὰ ἆθλα αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔλαβον· ἐν γὰρ ἡ τελευταία τῆ αὐγούστου. καὶ

Saturnalia

Caligula Claudi } Cóss

τοῦτο μὲν καὶ ἐπ' ἀνδρῶν πολλῶν, ὡς που καὶ ἔδοξεν αὐτῷ, ἐποίησε. πρεσβύτερον γὰρ οὐ πλείω τῶν δώδεκα ἄθλων ἐλάμβανε. τότε δ' ἐς ἑξκοντα τεσσαράκοντα μὲν ἑτέρων λευκῶν θηλειῶν ἴσων ἀπέκτεινε, καὶ οἵ τε δύο παῖδες τὴν ἡλικίαν ἴσπερ ἦσαν, καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ τῆς ἀδελφῆς ἴσπερ ἐπεφύκει, ἐξ ἴσου εἱλκύσθη, ὁ μὴ πώποτε ἐγεγένητο. οὐ μόνον δὲ αὐτὸς τοῖς ἰδιώταις ἀπεσήμαινεν, ἀλλ' ἐκ προσέδρας μετά τε τῶν ἀδελφῶν καὶ μετὰ τῶν στρατιωτῶν τὴν ἀγωνοθεσίαν ἐθεάσατο· ὅπως τε μηδεμία πρὸς τὸ μὴ συμφοιτᾶν ἐς τὰ θέατρα πρόφασις εἴη (ἐπεὶ καὶ ἄλλο τι αὐτῶν ἀπεκείπετο, ἢ καὶ μεσούσης τῆς θέας ἐξαίφνης) πάσας τε δίκας ἀπάσας ἀνεβάλετο, καὶ τὰ πένητα πρώτα ἐπέγραψε, ὥστε καὶ ταῖς γυναιξὶ ταῖς τῶν ἀνδρῶν ἐστερημέναις γαμεῖσθαι, ἐπὶ τῷ καλήκοντος χρόνου, ἀλλ' γε μὴ ἐν ταχρὶ ἔχωσιν, ἐξῆναι. καὶ ἵνα μὴ ῥαστώνης βαδίζοιεν, καὶ μὴ πρόφασιν ἔχοιεν ἀπὸ τοῦ ἁμάξιον βαδίζειν, καὶ μὴ πρόφασιν ἔχοιεν ἀπὸ τοῦ ἁμάξιον (πρότερον γὰρ καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ὃν αὐθαιρέτως οἱ σπουδάζοντες οἱ προσηγόρευον) ἀπεῖπε μηδένα ἔτι τοῦτο ποιῆν· καὶ ἐξεῖναι καὶ ἀναπαύεσθαι βουλομένοις θεάσασθαι, νομίζομεν μὲν ποθ' ἀπὸ τῆς πάνυ ἀρχαίου καὶ δικαίως τινὰς ἐν ᾧ ἦρξ οὕτως, καὶ πολλάκις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐν ταῖς θεωνὰς πανηγύρεσι ἐμὸ μόνον, ἐκληφθὲν δὲ ἀπὸ τοῦ πλήθους. τά τε πρὸς σκεφθέντα τοῖς βουλευταῖς, ὅπως μὴ ὑπὸ γυμνῶν τῶν σωμάτων καλίζωνται, πρῶτον τότε ὑπετέθη, καὶ πίλους σφίσι ἐν πεταλικὸν ζῆπον ἐς τὰ θέατρα φορῆν, ἵνα μὴ τῇ ἡλιάσει παλαιπωρῶνται, ἐπεὶ τὰ πρὸ ἐκείνου ἐπέφλεξε, ᾧ δεκεμβριτικῷ δὲ τὸ θέατρον ἐκρωμνύειν ἐχρῶντο. ταῦτ' οὕτως ἐν τῇ ὑπατείᾳ ἔπραξε, δυοῖν τε μησὶ ἐς ἡμέρας δώδεκα αὐτῷ ἀγῶν. τὸ γὰρ λοιπὸν τῆς ἑξαμήνου χρόνου τοῖς πρεσβευσαμένοις ἐς αὐτὸν ἀπέδωκε. μετὰ δὲ τοῦτο νοσήσας, αὖθις μὲν οὐκ ἀπέθανε, ὃν δὲ δὴ τιβέριον, καίπερ ἐς τε τοὺς ἐφήβους ἐγγεγραφέναι, καὶ τῆς νεότητος προκριθέντα, καὶ τέλος ἐσπουδάκοτα, δυσχερήσατο, ἔλεγε μὲν αὐτῷ ἐπαγαγών, ὡς ἐν τελευτήσαι αὐτὸν ἐβούλετο καὶ πρεσδοκήσαντί· ἀφ' οὗ καὶ δήλους γε συχνοὺς ἐφόνευσεν. ὁ γὰρ δυτιόχου τὸν κομμαγηνὸν, ὃν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔχε, καὶ πρεσέτι καὶ τὰ πολλὰ θαλάσσια τῆς κιλικίας δοὺς, καὶ ἀγελίππην ὃν τῶν ἡρώδου ἐγόνων λύσας τε (ἐπὶ γὰρ τῷ τιβερίου ἐδέδετο) καὶ τὴν τοῦ πάππου ἀρχὴν πρεσάξας, ὃν ἀδελφόν, ἢ καὶ ὃν υἱὸν οὐχ ὅτι τῶν παρόντων ἀπεστέρησεν, ἀλλὰ καὶ κατέσφαξε, καὶ οὐδὲ ἐπέσχέ τι πρὸς αὐτοῦ τὴν βουλήν· ὥσπερ που καὶ ἐπ' ἀνδρῶν μετ' οὐδὲ πολλῶν ἐποίησεν. ἐκεῖνος μὲν οὖν, ὡς καὶ τὴν ἀρρωσίαν αὐτοῦ ἐφεδρεύσας, ἀπώλετο, πούπλος δὲ ἀφράνιος πολίτης δημότης τε ὤν, καὶ ἐπὶ μωρᾶς κολακείας οὐ μόνον ἐθελοντὴς, ἀλλὰ καὶ ἔνορκος, ἀνὴρ ὁ γαῖος σωθῆ, τελευτήσαν ἐπορρύη, ἀπάνιος τέ τις σεκουνδεκεμουίρ τε ὤν, καὶ μονομαχήσαν ἐπαγλαΐσμενος, αὐτὴ τῶν χρημάτων ἃ ἤλπιζον πρὸς αὐτοῦ, ὡς καὶ ἀνθυφηγοῦ οἱ ἀποθανόντες ἐθελήσαντες, λήψεσθαι, ἀποδοθῶναι τῷ ἐπὶ ἔχειν ἐπὶ ἀναλωθῆναι, ἵνα μὴ ὑπερκήσωσι. καὶ τοῦτοις μὲν αὖτη αἰτία τοῦ θανάτου ἐγένετο· ὁ δὲ δὴ πενθερὸς αὐτοῦ μάρκος σιλανὸς οὐδὲν ἐπαχθόμενός τι, οὔτε κατομόσας, ὅμως ὑπὸ βαρεῖ αὐτῷ ἐπὶ τε τῆς ἀρετῆς καὶ ἐπὶ τῆς συγγενείας ἐῶν, καὶ δεξάμενος τοῦτο προεύβείζετο, ἑαυτὸν κατεχρήσατο. ὁ μὲν γὰρ τιβέριος οὕτως αὐτὸν ἐτίμησεν, ὥστε μήτε ἐκκλητὸν πολεμικὸν ἀπ' αὐτοῦ δικάσαι ἐθελῆσαι, μήτ' ἐκείνῳ πρᾶγμα αὖθις ἐπὶ ἰδιωτικὸν εἰσαγεῖσαι. ὁ δὲ γαῖος τά τε ἄλλα ἰσχυρῶς προεπηλάκιζε, καίτοι οὕτω καλῶς πρὸς αὐτοῦ φρονῶν, ὥστε καὶ

χρυσοῦν

Φίλους φορεῖν. thessalo rúmos ad arcendú solem

Diribitorium Tiberius Tiberij f.

Antioch) Agrippa

Ptolem) Aram) potitus

Aram) Secundus

M. Silan)

χρυσοῦν ἀσπίδιον προσβάλλον ὀνομάζειν, καὶ ὅπως μηκέτι προσῆκον ὑπὸ φίζηται, ἐν ᾧ που καὶ δόξαν ἡλικίαν καὶ δόξαν ἀξίωμα ὑφ' ἁπάντων τῶν ὑπάτων ἐτιμᾶτο, κατέλυσε καὶ προσῆκον τινὰ τῶν ὑπαλθυκότων, ἢ δύτερον προσὸς τοῖς τὰ γνώμιν ἐπάρχοις δοκοῦν ψηφίζεσθαι, καὶ κατεχήσαν ἐκ τῶν ἴσου τοῖς δημίοις καὶ ἐκείνοις ἐν τῇ τάξῃ τῆς ἀρχῆς ἐῶν ἦρξαν ἀποφαίνεσθαι· τιὼ τε δυνατέρα αὐτὸν ἐκδόλων, ἔγημε κορνηλίαν ὀρεστῖναν, ἐῶν ἦρπασεν ἐν αὐλοῖς τοῖς γάμοις, οἷς ᾧ ἐγεγυμνιῶν αὐτὸ γαΐῳ καλπουρνίῳ πείσωνι συνεώρταζε. πρὶν γὰ δύο μῆνας ἐξελθεῖν, ἀμφοτέρους σφᾶς, ὡς καὶ συνειδότας ἀνομίοις, ἐξώσεσε, καὶ ᾧ τε πείσωνι δέκα δούλοις ἐπαγαγέσθαι ὑπατρέψας, εἶτ' ὑπὸ πλείονας ἠτήσαντα, ἀφῆκεν ὅσοις δὲ ἐθελήσῃ χρήσασθαι, εἰπὼν ὅτι καὶ γρατιῶται τοσοῦτοί σοι σωσοῦσι). ᾧ δὴ ἐξῆς ἔτει ὑπατοι μάρκος τε ἰουλιανὸς καὶ πού πλιος νώνιος ἐκ ὧν προαποδεδηλωμένων ἐγένοντο, καὶ οἱ ἔνορκοι προεὶ μὲν τῶν ἐπὶ τοῦ τιβερίου προκριθέντων ὀκτὼ ἐπήλθοσαν, καὶ ὅμως τοῦτο ὑπεδέξαντο). οὐ γὰρ ὅτιν ὅστις αὐτῶν ἐν τοῖς αὐταρχήσασιν ἐς τιὼ τῆς οἰκίας νόμισιν καταλέγη· προεὶ δὲ δὴ τὰ αὐγούστου τά τε γαΐου καὶ τε ἀνία, ὥσπερ εἴθισο, ᾧ ὅλα καὶ σφῶν αὐτῶν καὶ ὧν τέκνων καὶ ἐκγόνων καὶ ἐς ἀδελφὰς αὐτὸ προτιμήσοισιν ὡμοσθη, καὶ ἐς τε δίκας ἐπὶ πρώτων αὐτῶν ὁμοίως ἐποιήσαντο· ἐν δὴ οὖν τῇ νουμιλίᾳ αὐτῇ μαλάων τις δοῦλος ὑπό τε τιὼ κλίνιν τὰ διὸς τὰ καπιτωλίου ἐπαρθέν, καὶ ἀνθυθεν πολλὰ ἀπομαγθυσάμενος δῆλα, κυνίδιον τέ τι ὃ ἐσενίκησε κλῆ ἀπέκτεινε, καὶ ἑαυτὸν ἔσφαξε. γαΐος δὲ καλῶ μὲν, ἐπαίνου τε ἄξια τὰ δὲ ἔπραξε, τοιές τε λογισμοὺς τῶν δημοσίων χρημάτων μὴ ἐκτεθειμένους ἐν ᾧ χρόνῳ ἐν ᾧ ὁ τιβέριος ἐξεδήμησε, πάντας κτῆ ὃν αὐγουστον προσέγραψε, καὶ ἐμαρτυρόν τινα μετ' τῶν γραπτῶν καταστάσας, ἐπήρκεσε τοῖς ζημιωθεῖσι, τά τε τέλεος τῶν ἱππέων ὀλιγανδροῦντος, τοιὲς προτοις ἐξ ἁπάσης τῆς ἔξω ἀρχῆς τοῖς τε συγγενέσι τῆς πατρικίους μεταπεμψάμενος κατελέξατο, καί τισιν αὐτὸ καὶ τῇ ἐαυτοῦ τῇ βουλευτικῇ καὶ πρὶν ἄρξαι τινὰ ἀρχικὸν δι' ἧς ἐς τιὼ γροισίαν ἐσερχόμεθα, χρῆναι ἢ ὅτι τῇ τῆς βουλῆς γνώμῃ ἔδωκε. προεὶ τερον γὰρ μόνοις, ὡς ἔοικε πως τοῖς ἐκ τῶν βουλευτικοῦ φύλου γεγενημένοις τοῦτο ποιῆν ἐξῆν. ταῦτα μὲν δὴ πᾶσιν ἤρεσεν, ὅτι τὰς ἀρχαιρεσίας τῷ τε δήμῳ καὶ ᾧ πλήθει ἀπέδωκε, λύσας ὅσα προεὶ αὐτῶν ὁ τιβέριος ὠείκει, καὶ ὃ τέλος τῆς ἑκατοστῆς κατέλυσε, γυμνικὸν τέ τινα ἀγῶνα ποιήσας, διέρριψε σύμβολα, καὶ ἐξ αὐτῶν πλῆσα τοῖς ἁρπάσασιν αὐτὰ διέδωκε· καὶ τῶν μὲν φαύλων ἐχρήσατο, τοιὲς δὲ ἐμφρονας ἐλύπησε, λογισαμένοις ὅτι κἂν ὁπότ τοῖς πολλοῖς αἱ ἀρχαὶ αὖθις γίγνωνται, καὶ τὰ ὄντα ἐξαναλωθῆ, αἵ τε ἰδιοκτησίαι προσοδοι παυσθῶσι, πολλὰ καὶ δεινὰ συμβήσεται· ἐπ' αἰτίᾳ γὰ δὴ προεὶς πολλοὺς ὁμοίως τὰ δὲ ἐξεφρύαξαν, πλείστους ὅσους ὁπλομαχήσασα ἐποίησε. καὶ γὰρ καὶ καθ' ἕνα καὶ ἀθρόους ἐν τῷ παλαίᾳ καθάπερ τινὶ ἀγωνίσασθαι σφᾶς ἐῶ ἀνάγκασε, τῷ τῆς βουλῆς δῆλον τοῦτο αἰτήσας. ὃ δὲ καὶ ἔξω τοῦ νενομοθετημένου πολλοὺς ἐποίησε ὅσα βούλοιτο δράσαι, καὶ ἀποκτεῖναι τῶν τε ἀνδρῶν πολλοὺς, καὶ τῶν ἱππέων ἔξ καὶ εἴκοσι, τοιὲς μὲν τὰς οὐσίας κατεδεδηδοκότας, τοιὲς δὲ καὶ ἀνδρῶν ὁπλομαχίαν ἠσκηκότας· ἐῶν δὲ οὐ ὃ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων οὕτω τι δεινὸν, καίπερ δεινὸν ὄν, ἀλλ' ὅτι τοῖς τε φόνοις αὐτῶν ἐπέχαιρε, καὶ τῆς τῶν αἵματος θέας ἀπλήστως εἶχεν. ἐπὶ δὲ δὴ καὶ αὐτῆς ὠμότητος, ὁπτιλέποντων ποτὲ τῶν τοῖς θηρίοις ἐκ καταδίκης διδομένων, ἐκέλευσεν ἐκ τοῦ ὄχλου τῶν τοῖς ἰκρίοις προσεστη-

M. Silanú Oré au reí uelleris uocabat Caligulaſt

Cornelia Oreſtina C. Calſurnio) piſo

M. Julian) P. Nom) → Conſſ.

Machaõ

κότος σεωαρπαθῆναι τέ τινας ἐς ᾠδὴν βληθῆναι σφίσι, καὶ ὅπως γε μήτε ὀπτεύσαι τινὰ, μήτε ἀϊδιάσασθαί τι δυνηθῶσι, τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκταπέτεμε. τῶν τε ἱππέων τινὰ ἐὼν ὑπίφανον μονομαχῆσαί τε, ὡς ἡ ὑβρίσμυτα τὴν μητέρα αὐτοῦ τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἐκόλασε, καὶ νικήσαντα κατηγόρησι προέδωκε, καὶ ἀπέσφαξε. τόν τε πατέρα αὐτοῦ μηδὲν ἀδικήσαντα, ἐς τε γαλεάγραν, ὡσαύτως καὶ ἀνῆρε, καὶ ἐξέκαυσε, καὶ διέφθειρε. ἐποίησε δὲ τοῖς ἀγῶνας τούτοις τά τε πρῶτα ἐν τοῖς στατίοις, πρῶτον ὃ χωρίον ἐκ φόνου διορύξας καὶ ὕδατος πληρώσας, ἵνα μίαν ναῦν ἐσαγάγῃ, ἔπειτα δὲ καὶ ἑτέρωθι πλησιάσας τε καὶ μίσχα οἰκοδομήματα καὶ ἰκρία πηξάμενος. τὸ γὰρ τοῦ θεάτρου θέατρον ὑπεφέρησε. τούτων τε οὕνεκα ἐς ὄχλον τοῖς δαπάναις ἐς ὄχλον τοῖς φόνοις αἰτίαν εἶχε, ἐς ὅτι ὃν μάκρωνα μὴ τῆς οἰκίας, μήτε τῶν τούτου ἑρωτος, μήτε τῶν ἐκείνου διεργετημάτων, δι' ὧν τά τε δικαστικὰ, ἐς τὸν ὄχλον αὐτοῦ μόνῳ συνακτέσεαξε, μηνδεὶς, ὥστε ἐκούσιον δὴ θανάτου δύάλκην, καίπερ καὶ τὸν ἀγνωτὸν οἱ σεφεστάξας, καὶ ἐς αἰχμώλω, ἧς αὐτὸς ὁ πλῆσον μετεῖχε, κατέσησε. σεφαγωγείας γὰρ ἔγκλημα αὐτῷ σεὸς τοῖς δήμοις ἐπήγαγε. καίκ τούτου καὶ ἕτεροι πολλοὶ μὲν καταψηφισθέντες, οἱ δὲ καὶ ἀλῶναι, ἐφονεύθησαν, σεόφασιν μὲν, ἃ τε τοῖς γονεῦσι καὶ ἃ τοῖς ἀδελφοῖς αὖ, τοῖς τε δήμοις τοῖς δι' ἐκείνους ἀπολομένοις· τὸ δὴ ἀληθὲς, ἃ τὰς οὐσίας· οἵ τε γὰρ ἥσαυρεσὶ ἐξαναλώνησ, ἐς σεσὲν αὐτῷ ἐξήρκει. ἠλέγχοντο δ' οὐ καὶ ἐκ τῶν καταμαρτυρομένων σφῶν, καὶ ἐκ τῶν γραμμάτων ἃ κατακεκαυκένα ποτὲ ἔφη. ἐς ἑτέρους δ' τε νόσος ἡ ἐς σεσέτερα ἔτει οἱ συμβᾶσα, καὶ ὁ τῆς δρουσίλλης τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ θάνατος ἔφερε. τότε γὰρ δὴ καὶ εἰ μὴ ἐσίσασεν, ἢ ἠπαάσατο τινα, ἢ ἐς βούσατο ἐν τῇ ἡμέραις, ἐκλάζετο. τῇ δ' δρουσίλλῃ σεσφ κει μὲν μόχος λέπιδος, παιδικὰ τε ἅμα αὐτοῦ καὶ ἔραστὴς ὤν· σεσεῖν δὲ καὶ ὁ γάιος. καὶ αὐτὸν ἀποθανοῦσαν τότε ἐπῆνεσε μὲν ὁ δῆμος, δημοσίας δὲ ταφῆς ὁ ἀδελφὸς ἠξίωσε, καὶ οἵ τε δορυφόροι μετὰ τῶν ἄρχοντος σφῶν, καὶ χωρὶς οἱ ἱππεῖς τὸ τέλος, οἵ τε βῶλφς παῖδες τὸν ἔφιαν σεδὶ ὃν ταφον αὐτῆς σεεἰπαευσθαι· καὶ οἱ τότε δῆμα ὅσα τῇ τε λιουΐᾳ ἐδέδοτο, ἐψηφίσθη, ἵνα ἀθανατισθῇ, ἐς εἰς ὃ βουλευτήριον χρυσῆ ἀνατεθῇ, ἐς τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀφεδρίσιον ἄγαλμα αὐτῆς ἰσομέτρητον τῷ τῆς θεοῦ ὁπότ ταῖς ὁμοίαις πομπαῖς ἱερωθῇ, σπουδή τε ἴδιος οἰκοδομηθῇ, καὶ ἱερεῖς εἰκόσιν οὐχ ὅτι ἀνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες ἐλέσθαι, αἵ τε γυναῖκες αὐτοῦ, ὁσάκις ἀνδρυρῶσί τι, ὁμνύωσι, καὶ ἐν τοῖς ἐλευσίοις αὐτῆς ἑορτήτε ὁμοία τοῖς μεγαλησίοις ἄγῃ), καὶ ἡ ἡρουσία ἥ τε ἱππὰς ἑστιᾶται. τότε οὖν πομπεά τε ὠνομάζετο, καὶ πομῶν δαμονίων ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἠξιοῦτο. λιουΐος τε τῖς γεμῖνιος βουλευτὴς ἐς τε τὸν οὐρανὸν αὐτοῦ ἀναβαίνουσαν, καὶ τοῖς θεοῖς συλλογομένοις ἑωσφόρεα ὤμοσεν, ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶν, εἰ ψεύσοιτο, ἐπαισάμενος, τῇ τε τῶν δήμων θεᾶν ὅτι μυρτυρία ἐς τῇ ἑαυτῆς ἐκείνης, ἐφ' ᾧ πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἔλαβε. τούτοις τε οὖν αὐτοῦ ὁ γάιος ἐτίμησε, καὶ ᾧ τὰς πομπηγύρεις τὰς τότε ὀφλησύσας γραφᾶς, μήτε ἐν ᾧ νενομισμένῳ χρόνῳ, πλὴν τῆς οὐσίας ἕνεκα, μήτ' αὖθις ποτε ποινῆναι. αἰτίαν τε πρῶτες ὁμοίως εἶχον, εἴ ἢ πάθησάν τινι, ὡς λυποῦμενοι, εἴτε καὶ ὡς χαίροντες ἔσεφεξαν. ἢ γὰρ μὴ πενθεῖν αὐτὸν, ὡς ἀδελφὸν, ἢ ὁρῶσιν, ὡς θεὸν ἐνεκαλοῦντο· πρέσει δὲ ἑξ ἑνὸς πάντα τὰ τότε γνώμενα τεκμήρασθαι. τὸν γὰρ πωλήσαντα θερμὸν ὕδωρ ἀπέκτεινεν ὡς ἀσεβήσαντα. ἀφλιπὼν οὖν ὀλίγας ἡμέρας

Certamina in septis

Theatrú tauri

Macro

Cnnia

Suetom)

Exhauſtus egens q: ad rapinas animu cõuertit

Druſilla

M. Lepid)

Megaleſia

Liui gemin)

Ridiculá té Nota

ἡμέρας, ἔγημε λολλίαν παυλίναν, αὐτὸν δὲ ἀνδρα αὐτῆς μέμμιον ῥηγοῦλον ἐγκύησαί οἱ τὴν γυναῖκα δυάλκασας, μὴ δὲ ἀνέγκυον αὐτὴν ᾠδικὰ τοῖς νόμοις λάβῃ, καὶ λύθῃ γε δὲ ἐκείνου ἐξήλασεν. ὧν δὲ τούτῳ, σαίμῳ μὲν τὴν τῶν ἱτυραίων τῶν ἀεφάων, κότυϊ δὲ τὴν τε ἀρμενίαν τὴν σμικροτέραν, καὶ μὴ τοῦτο ἐς τῆς ἀφαβίας ὕνα, τῷ τε ὀυμπαλικῇ τὰ τῶ κότυος, ἐς πολέμουι τῷ τῶ πολέμους ἐξ τὴν παῤῥάων ἀχελῶν ὑπεσαμένης δὴ τῆς βουλῆς ἐψηφίσατο· ἔν τε τῇ ἀγορᾷ καὶ ὅτι τοῦ βήματος ὧν διάφορα μεταξὺ τῶ ὑπάτων καθεζόμενος, ἐς ᾠδαπεπασμασι σηεικοῖς, ὡς γέ τινες φασί, χρησάμενος, ἐς μὴ τοῦτο πλὴν πολιὼ ὧν γενωπῶν τινι ἰδὼν, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐς ὃ τῶ ἑαπεσιαυῶ ἅ φλαβίᾳ ἱμάτιον ἀγοραιομοῦντός τε τότε καὶ τῶν γενωπῶν καθαειδήτος ὅτι μὴ μάλιστα ἐμβληθῆναι ἐς τοῦτο ἄτοπον σεφαχθέν, ᾠδαχεῖμα μὲν ὧν σεδὲν λόγῳ ὠφθη· ὕστερον δὲ τῶ ουεαπεσιανοῦ τὰ σεφάγματα τεταφαγμένα καὶ πεφυρμένα ᾠδαλαβόντος τε καὶ καταφησαμένου, ἔδοξεν οὐκ ἀθεεῖ γεγονέναι, ἀλλ' ἀϋτίκρις αὐτοῦ τὴν πόλιν ὁ γάιος σεὸς ἐπανόρθωσιν ἐξεχρῆναι. μὴ δὲ τοῦτο ὑπαθύσας αὖθις, τὸν μὲ ἕ δῆς ἱερέα ἐκώλυσεν ἐν ᾧ σεῶν ἑδρίῳ ὀμόσαι (ἰδίᾳ γὰρ καὶ τότε, ὥσαῤῥ ὅτι τῶ πιθεείου, τὸν ὅρκον ἐποιοῦντο) ἀῶς δὲ καὶ ἐνιαύλμος ἐς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀπαλλαπόλμος ἀπ' αὐτῆς, ἐξίσου τοῖς δήμοις ἀπὸ τῶ βήματος, ὃ δὴ καὶ μεῖζον τῶ σεσέτερον ἐπεποίητο, ὥμοσε. τεσσάκοντα δὲ δὴ ἡμέρας ἤρξε, καί τοι λευκίῳ ἀνσεφονίῳ τῷ σεῶν ἀρχοντι ἓξ μιῶς ὕπατεύσας, καὶ αὐτὸν σαουΐνιος μάξιμος πολιαρχῶν διεδέξατο. ἐν τε ἐκείναις καὶ ἐν ταῖς ἔπειτα, πολλοὶ μὲν τῶ σεσότων καταδικασθέντες (συχνοὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν ἐν τῷ δεσμωτηρίου ἀφελμένων δι' αὐτὰ ἐκεῖνα, δι' ἃ ὑπὸ τῶ πιθεείου ἐδέδεντο, ἐκολάσθησαν) πολλοὶ δὲ καὶ τῶν δήμων μονομαχήσαντες ἀπώλοντο, καὶ ἰῶ ἔξω τῶν φόνων σεδέν. σεδὲ γὰρ σεδὲ τῷ πλήθῃ ἔτι τι ἐγκαλέζετο, ἀλλὰ καὶ πάνυ σεὸς πάντα ὅσα ἐβούλετο, ἀὐτέσεαξε, καὶ ᾠδὲ τοῦτο ἐς ἐκείνοι πᾶσι τοῖς ὀπτῳ μή μασιν αὐτοῦ ἀὐτέαυευδεν, καὶ ἰῶ καὶ ἀκούῳ καὶ ὁρᾶν οἷα δὴ ὧν ὧ τοιούτῳ ὁ μὲν ὀργιζόμλμος, οἱ δ' ἀνταγωνιζόμλμοι καὶ εἴποιεν καὶ σεάξοιεν. οὐ μὴν τοι καὶ ἐξίσου σφίσι τὸ σεᾶγμα ἐγίγνετο· οἱ μὲν γὰρ ἔξω τῶ λαλῆν, ἢ καὶ τοῖς ἡμασί τι σεσενδείκνυσθαι, σεδὲν ἐδύναντο· ὁ δὲ δὴ γάιος συχνοὺς μὲν ἐς μεταξὺ θεωμένους καταπαῶν, συχνοὺς δὲ καὶ ἀπηλαλμένους ἐκ τῶν θεάτρων συλλαμβάνων, ἀπώλλυεν. αἰτίαι δὲ ἐς τὰ μάλιστα τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἐγίγνοντο, ὅτι τε μὴ ταυτὴν σεωεφοίτων (ἀῆλοτε γὰρ δὴ ἡ ὥρα σεὸς τὰ σεσηγέλμλα ἀπάντῶτος αὐτῶ, καὶ τοτὲ μὲν ἕως νυκτὸς ἀποκναιόμλμοι ἐκαχεῶτο) καὶ ὅτι μήτε ἀεὶ πομπὰς τοις ἀρέσκουσας αὐτοῦ ἐπήνουν, καί τινας καὶ τῶν σκανδίων ἔστιν ὅτε ἐλίμων· καὶ σεσότι καὶ ἐπ' ἐκείνῳ δῆῶς ἠγανάκτει, ὅτι μεγαλώνλες αὐτὸν ἐπετρόων, νεανίσκε αὔξουτε. οὐ γὰρ μανθάνεσθαι ὅτι νέος ὢν ἐμονάρχει, ἀλλ' εἰκαλεῖσθαι ὅτι ὧν ἐκείνῃ τῇ ἡλικίᾳ τηλικαύτῃ ἀρχὴν εἶχεν, ἠγεῖτο. καὶ ταῦτα μὲν ἀεὶ ἐποίᾳ, καὶ ποτε πομπεῖ τῷ δήμῳ ἀπειλῶν εἶπεν, εἴθε ἕνα αὐχένα εἴγετε. τότε δὲ ὀπτῷ πρωξωΐδη τι οἵᾳ εἰώθῃ, δυσχεραίνων ὁ πλῆθος τῆς τε θέας ἠμβλύνετο, καὶ ὅτι τοὺς συνεφαντωτὰς ἐτεράπετο, καὶ αὖθις ὅτι πολὺ σφοδρῶς βοῶντες ἐζήτουν, καὶ ὃς ἀγανακτήσας, ἀπεκρίνατο μὲν σφίσιν οὕτως, σεσεζάξας δὲ ἑτέρους ὑσὶ τοὺς ἀγῶνας ποιῆν, ἐς καμπανίαν ἀπῆρε, καὶ μὴ τοῦτο ἐπομνύντων σεὸς τὰ σρουσίλλης γλυπτὰ, ἄγαλμά τε αὐτῆς ἐπ' ὄχεφατων ὧν ἅρμα μάξῃ

Lollia Paulina

Memm) Regul)

Soaem) Ituraei

Cotys

Rhymetalces. Cotyos. f

Polemo

Flauj) Veſpaſian)

L. Aprom)

Sabin) maxim)

Vtinã una cernire haberetis

ἐς ὃν ἱπποδρομον ἐσήγαγε, καὶ θέαν ὡς δήμῳ ποιῆσαι ὅτι δύο ἡμέρας ἀπενέμε, καὶ αὐτῷ τῇ μιᾷ ποτέρᾳ ἄρκτοι ποὸς ταῖς τῶν ἵππων ἁμίλλαις πεντακόσιοι ἐσφάγησαν· τῇ δ' ἑτέρᾳ λιβυκὰ θηρία ἴσα διὴλώθη, καὶ παίγνια ἅμα τοῖς ἠγωνίσατο, καὶ ὁ δῆμος εἰσιάθη, τοῖς τε βουλευταῖς, ταῖς τε γυναιξὶν αὐτῶν δωρεὰ ἐδόθη. ταῦτά τε ἅμα, ὡς καὶ πάνυ πενόμῃ, ἐφόβυε, καί ἵνα καὶ ἕτερον τοιόνδε χρημα τιμῶν ποοσεπεξεύρε. τοὺς γὰρ ποιηλυμιμένους τῶν μονομάχων, τοῖς τε ὑπάρχοις καὶ τοῖς στρατηγοῖς τοῖς τε δήμοις οὐχ ὅτι τοῖς ἐθέλουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάνυ ἀκόντας βιαζόμενος ἐν τῇ ἱππασπομιμίᾳ καὶ ἐποίησεν καὶ ἐποίησε, καὶ δὴ καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῷ τοῦτο κληρονομήσουσι ὅτι μάλιστα (δύο γὰρ στρατηγοὺς ἐς τοὺς ὁπλομαχικοὺς ἀγῶνας, ὥσπερ πολέ ἐγίγνετο, λαμπρύνων ἐκέλευσεν) πρώτως ὑπὸ τιμῶν ἀπεδείδοτο, αὐτός τε ὑπὸ τοῦ ποοπυλαίου καθεζόμενος, καὶ αὐτὸς ὑποβοηθήσων. πολλοὶ δὲ καὶ δήμοθεν ἀφικνούμενοι διὰ τοιούτου αὐτοῖς, καὶ μάλιστα ὅτι ἐπέτρεψε τοῖς βουλομένοις καὶ ὑποβοηθεῖν νόμον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μονομαχούντων χρῆσθαι, καὶ πολλάκις καὶ αὐτὸς ἐπεφοίτα σφίσιν. ὥστε οἱ μὲν καὶ δεόμενοι τῶν δικαστῶν, οἱ δὲ χαρίσασθαι αὐτοῖς νομίζοντες, καὶ οἱ γε πλείους ὅσοι ἐν δόξῃ ποιουσίας ἦσαν, δι' ἀλλωσάμενοί τι τῶν ὑπαρχόντων ὅτι τῇ ποοφάσει ταύτῃ, ὅπως πενέστεροι πλουτοῦντες, θηλύνεις, μεγάλων αὐτοῖς χρημάτων ἠρέσασθαι. καίτοι τοῦτο ποιήσας, ἔπειτα τοὺς τε ἀρίστους καὶ τοὺς εὐδοξοτάτους σφῶν φαρμάκῳ διέφθειρε. ὃ δὴ αὐτὸ τοῦτο καὶ ὅτι τῶν ἵππων τῶν τε ἰωλίοχων ὧν ἠθλίασαιτῶν ἐποιεῖ. ἰσχυρὰς γὰρ ὡς τὸν βατραχίδα ἐνδυομένοις, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτ' ἀπὸ τοῦ χρώματος ὡς ποασινωπὸν καλουμένῳ ποοσέκειτο, ὥστε καὶ νεῶν ἔτι χαϊανὸν ἀπ' αὐτοῦ ὁ χωρίον ἐν ᾧ τὰ ἅρματα ἤσκηται καλεῖσθαι, καὶ ἕνα γε τῶν ἵππων ὃν ἰσχύτατον ὠνόμαζε, καὶ ὅτι δεινὸν ἐκάλει, ζευσάς τε αὐτῷ κριθὰς πρὸ ἑωθινοῦ ἔδωκε, καὶ εἶνον ἐν ζευσοῖς ἐκπώμασι ποοσῦπινε, τόν τε σωτηρίαν αὐτοῦ ἐκ τῶν τύχων ὠμνυε, καὶ ποοσυπισχνεῖτο καὶ ὑπατον αὐτὸν ἀποδείξειν, ἐκ πάντως δὲ ἐκ τούτου ἐπεποιήκει, εἰ πλείω χρόνον ἐζήκει. ἐς δὴ οὖν τοὺς πόρους τῶν χρημάτων ποότερον μὲν ἐφήφισο ὅπως ὅσοι τινὰ ὧν πλουσίαν καταλιπεῖν ἐθελήσαντες ἀπέθνησκον, ὧν γαίων αὐτὰ τελευτῶντες χαρίσωνται. ἵνα γὰρ μὴ καὶ τοῖς νόμοις καὶ κληρονομεῖν ἐκ δωρήματα τοιαῦτα λαμβάνειν (ὅτι μήτε γυναῖκα τότε γε, μήτε παῖδας εἶχε θυάσασθαι) δοκῇ, δόγματι ποοστέτακτο. ἐν δὲ ᾧ πρότερον πάσας ἁπλῶς τὰς τῶν ἐν τοῖς ἑκατονταρχοις ἐγραμμένων οὐσίας, ὅσοι μὴ τὰ ὀπτίνικια ἀπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπεμψαν, δήλῳ τινὶ αὐτὰς, καὶ μὴ ὧν αὐτὸς κρατήσει καὶ τελευτήσεσθαι, αὐτὸς ἑαυτῷ καὶ δόλῳ ψηφίσματος εἰσεποιήσατο. καὶ ὅπως μηδὲ ταῦτα ἐξίκηται, τελευταῖον ἀφορμὴν ἐγκλήματος ἐπενόησε. γναῖος δομίτιος κορβούλων βουλευτὴς καίπερ ὅτι τὴν ἐλευθερίου τὰς ὁδοὺς ἐκούσας ὁρᾶν, τοῖς τε ὑπομένουσιν αὐτῶν ἀεί ποτε συνέκειτο, καὶ ποοσέτι καὶ τὴν φροντίδα ὀκνηρὸς ὑπὸ αὐτῶν ἐλέγετο. τοῦτον οὖν ὁ γάϊος ἐπέδετο δι' αὐτὸ πᾶσιν οὐχ ὅτι τοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τεθνηκόσιν, ὅσοι ποτὲ ὑπεῖχόν τῶν ὁδῶν ἐγεγόνεσαν, καὶ χρήματα ἐς τὰς κατασκευὰς αὐτῶν εἰληφέναι, ἐκείνους τε καὶ τοὺς ἐρραβδοῦχησάντας τι πρὸ αὐτῶν, ὡς δὴ δαπανήσαντας ἐζημίᾳ. ἐφ' ᾧ δὴ ὁ κορβούλων ποτὲ μὲν ὑπᾴδων, ὕστερον δ' ὑπὸ κλαυσίου αὐτοῦ ἔσχε, καὶ διῄνθη. ὁ γὰρ κλαύσιος οὔτε τὰ ἐποφλήσαντα ἀπῄτησε, καὶ τὰ δεδομένα τὰ μὲν ἐκ τοῦ δημοσίου, τὰ δὲ καὶ πρὸς αὐτοῦ τοῦ κορβούλωνος εἰσποιήσας, ἀπέδωκε τοῖς

Cn. Domitius Corbulo

Βατραχίδα ἐνδυόντι
Prasina facto unde
incitatu equi
Nota. Nota. Nota.

Σχολαστικὸς

τοῖς ζημιωθεῖσι. τοῦτο μὲν ὕστερον ἐλύθη. τότε δ' οὖτοί τε ὡς ἕκαστοι καὶ οἱ δῆμοι πρώτους εἰπεῖν οἱ ἐν τῇ πόλει ἔθνεσιν ἐνὰ ἀπεσυλῶντο, καὶ ἀζήμιος τῶν γέ τι ἐχόντων οὐδεὶς ὅσιν ἀνὴρ, οὐ γὰρ ἐῶ. καὶ γὰρ εἴ τινα τῶν ἀφηλικεστέρων ζῶντα εἶα, ἅμα πατέρας τε καὶ πάππους, μητέρας τε καὶ τηθὰς σφᾶς ὀνομάζων, ζῶντάς τε ἐκαρποῦτο, καὶ τελευτῶντας τὰ οὐσιῶν ἐκληρονόμει. μέγει μὲν οὖν τοῦ χρόνου τούτου αὐτός τε πλέον ἀεὶ καὶ πρὸς πρώτας κακῶς ἔλεγε, καὶ τοῖς δήμοις τοῖς καληρεσίοις αὐτὸν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ οὐχ ὅσον οὐκ ἐπετίμα, ἅμα δὲ καὶ ἔχαιρε· τότε δὲ ἐσελθὼν ἐς τὸ βουλευτήριον, πολλὰ μὲν ἐκεῖνον ἐπῄνεσεν, ὡς οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ψηφούντων. ἐμοὶ μὲν γὰρ, ἔφη, ἀδικεφάτοις ὄντι καὶ τοῦτο ποιῆσαι ἔξεστιν, ὑμεῖς δὲ δὴ οὐ μόνον ἀδικεῖτε, πρὸς ὃν ἀρξαντά ποτε ὑμῶν οὔτω διακείμενοι. κἀκ τούτου καθ' ἕκαστον τῶν ἀπολωλότων ἐπεξιών, ἀπέφαινεν, ὡς γε ἐδόκει, τοὺς βουλευτὰς αἰτίους τοῦ ὀλέθρου τοῖς πλείστοις αὐτῶν γεγονότας, τοὺς μὲν, ὅτι κατηγόρησεν σφῶν, τοὺς δ', ὅτι καὶ μάρτυρησεν, πρώτας δὲ, ὅτι καὶ ἐψηφίσαντο, καὶ ταῦτά τε ὡς ὀξὺ αὐτῶν ἐκείνων τῶν γραμμάτων ἀναπεπορπκέναι ποτὲ ἔφη, ἐπιμένω δέ ἔως ἂν ἀπελθόντων, καὶ ποοσεπεῖπεν ὅτι εἰ καί τι ὀλιγόεπος ἠδικήκει, οὐκ ὀφείλετε αὐτὸν ζῶντα τεπιμηκέναι, οὐ μὰ δι' οὐκ ἐφ' οἷς καὶ εἴπατε πολλάκις καὶ ἐψηφίσασθε, μεταδιδόσθαι, ἀλλ' ὑμεῖς καὶ ἐκείνου ἐμπλήκτως μεληδείσασθε, καὶ ὃν σιαὸν φυσιόσμυλες καὶ ἀμφιθείρασλες ἀπεκτείνατε, ὥστε δεῖ καὶ ἐμὲ μηδὲν χρηστὸν πρὸς ἐμοῦ ποοσδέχεσθαι. τοιαῦτα εἰπών, αὐτὸν δὴ ὃν πλέον τῶν λόγων πρήναγε λέγοντά οἱ, ὅτι καὶ καλῶς καὶ ἀληθῶς πρὸς ταῦτα εἴρηκας, καὶ ἀμφὶ τούτου μήτε φιλήσῃς ἄνα αὐτῶν, μήτε φείσῃ ἄνός· πρώτος τε γὰρ μισοῦσι, καὶ πρώτος ἀποθανὼν δύσχονται, καὶ φονεύσουσί γε δὴ δικαιοτάτου ποοσώπει. οὕτω μὲν οὖν τέ τι πείσῃ κακὸν, καὶ πρώτων τῶν ἡδίστων ἀπολαύσῃς, καὶ ποοσέτι καὶ τιμηθήσῃ ὑπ' αὐτῶν, αὖτ' ἐθέλωσιν, ἀλλ τε καὶ μὴ· ἐκείνως δὲ ἔργῳ μὲν οὐδὲν λήψῃ, ἔργῳ δὲ δόξαν κενὴν λαβὼν, οὔτέ τι πλέον ἕξῃς, καὶ ὑπὸ βουλευθεὶς, ἀκλεὴς τελευτήσῃς. οὐδεὶς γὰρ ἀνθρώπων ἑκὼν ἄρχεται, ἀλλ' ἐφ' ὅσον μὲν φοβῆται, θεραπεύῃ δὲ ἧσσον ἐπιμελέστερον· ὅταν δὲ δὴ θαρσήσῃ, τιμωρῆται δὲ ἀθεμελέστερον. γάϊος μὲν ταῦτα εἰπών, καὶ τὰ τῆς αἰσθείας ἐκκλήματα ἐποιήσατο, ἐς τε χήλιν αὐτὰ χαλκῆν λίθοις ἐγλεφαρίσαι ἐκέλευσε, καὶ ἐν τῷ βουλευτηρίου κατοικῆσαι ἐπέθηκεν, ἐς τε ὃ ποοσάγουσιν αὐθημερὸν ἐξώρμησεν. ἡ δὲ δὴ χροισία καὶ ὁ δῆμος ἐν δεῇ μεγάλῃ ἐγένοντο, τῶν τε κακηγορειῶν ἅμα, ἃς ἐξ τὸ πλεῖον πολλάκις ἐποιοῦντο, καὶ οἷα μὲν οἷων ἠκηκόεσαν αὐτοῦ λέγοντος σκληρὸν ὁμῶνοι, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ τε τῆς σκληρότητος καὶ κατὰ τῆς ἀθυμίας, οὔτε φθέγξασθαι, οὔτέ τι χρηματίσαι ἠδυνήθησαν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ αὖθις ἀθροισθέντες, ἐπαίνους τε αὐτοῦ πολλοὺς, ὡς ἐδηθεστάτου καὶ δικαιοτάτου ὄντος, ἐποιήσαντο, χάειν οἱ μεγάλῃ ἔχοντες ὅτι μὴ ποοσαπώλοντο, καὶ ἅμα τοῦτο καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ αὐτοῦ βουλευτεῖν κατ' ἔτος σὺν τε ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ τῶν τὰ ἀνεγώκει, καὶ ἐν ταῖς τῶν παλαιῶν ποοσηκούσαις, εἰκόνος τε αὐτοῦ χρυσῆς ἐς ὃ καπιτώλιον ἀναγομένης, καὶ ὕμνων ἐπ' αὐτῇ ὑπὸ τῶν δικαιοτάτων παίδων ἀγομένων, ἐψηφίσαντο, ἵνα τε ὀπτίνικια τὰ σμικρότερα, ὡς καὶ πολεμίους ἵνα νενικηκότι πέμψαι αὐτῷ ἔδοκεν. καὶ οἱ μὲν τότε τῶν ἔγνωσαν,

Mare quod est inter pu teolor & banas ponte immit Caligula

Inuidiæ sacrificans

Darius

Rem re∫u dignissimá Nota

καὶ μὴ τοῦτο τῷ παῦσαι ὡς εἰπεῖν ἀφορμὴν πολίτων τὴν αὐτῷ τοσοτήδεσαν. γαῖος δὲ ἐκείνης μὲν τῆς πομπῆς οὐδὲν τοσεβλήμησεν (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ μέγα τι ἐνόμιζεν εἶναι), ἵππων δὲ ἠπείρου διελάσας) δίκῃ δὲ τῆς θαλάσσης ζεύξιν τινὰ διὰ πλοίων ἐπεθύμησε, γεφυρώσας τὸ μεταξὺ τῆς τε πουτεόλων καὶ ὧν βαύλων. τὸ γὰρ χωρίον τοῦτο κατ' αὐτὸ πέραν τῆς πόλεως ὄντι, διέχον αὐτῆς σταδίους ἓξ καὶ εἴκοσι. πλοῖα δὲ ἐς τὴν γέφυραν τὰ μὲν ἡμιόλια, τὰ δὲ καὶ καλεσκιδάδη. οὐ γὰρ ἐξήρκεσε τὰ ξυλεγῆναι δυνηθέντα ὡς ἐν βεκχυπάτῳ, καίπερ πολλὰ ὅσα ἐνεδέχετο στῦναι δέντα· ἀφ' οὗπερ καὶ λιμὸς ἐν τε τῇ ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ μάλιστα ἰσχυρὸς ἐγένετο. ἐξεδύθη ὃ ἔχ ἁπλᾶς δισσὰς ὑς, ἀνὰ δὲ δύ' ἁπλᾶς ἐν αὐτῇ καὶ καταλύσεις, ὥστε καὶ ὕδωρ αὐτοῖς πότιμον ὑπορρύτον ἔχειν, ἐποιήσαμεν. ἐπειδή τε ἕτοιμα ἦν, τόν τε ἡγούμενα τὸν ἀλεξανδρέα, ὡς γε ἔλεγε, καὶ ἐπ' αὐτῷ χαμύδα σπεικὴν ἀλουργῆ πολὺ μέγιστον, πολλοὺς δὲ καὶ λίθους ἰνδικοὺς ἔχουσαν ἐπενέδυ, ξίφος τε παρεζώσατο, καὶ ἀσπίδα ἔλαβε, καὶ σφαγὴ ἐτεφανώσατο· καὶ τούτῳ τῷ τε ποσὶ δῶνι καὶ δηνοῖς διοὶ ζεοῖς, φόνῳ τε θύσας, μὴ καὶ βασκανία τις αὐτῷ, ὡς ἔφασκε, γένηται, ἐς τε τὸ ζεῦγμα ἀπὸ τῶν βαύλων ἐσέβαλε, παμπληθεῖς καὶ ἱππέας καὶ πεζοὺς ὡπλισμένους ἐπαγόμενος, καὶ σφόδρα καθ' ὅτι πολεμίους διὰ ἐς τὴν πόλιν ἐσέπεσε· καὶ ζῶντα τῆς ὑστεραίας διαπαυσάμενος ὥσπερ ἐν μάχῃ, διεκομίσθη δίκῃ τῆς αὐτῆς γεφύρας ἐφ' ἅρματος, χιτῶνα χρυσόπαστον ἐνδύς· ἦγον δὲ αὐτῷ ἀθληταὶ ἵπποι ἀξιονικώτατοι. καὶ δίκῃ δὲ αὐτῷ πολλά, ὡς καὶ λαφυρᾶ στῦνακολούθησε, ἐς δαρδὸς δὴ ἁρσακίδης ἐν τοῖς ὁμηρεύουσι τότε τῶν πόλεων ὤν, οἵ τε φίλοι καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ὅτι ὀχυρῶς ἐν ἐδήσιν διήνεγκε θορύβου, καὶ ὁ στρατὸς καὶ ὁ τελώπης ὅμιλος ἰδίως πως ἔκαστοι κεκοσμημένοι. καὶ ἐδὴ γὰρ αὖθις, οἷα ἐν τε στρατιᾷ τοιαύτῃ καὶ ὅτι νίκη τηλικαύτῃ, καὶ δημιουργήσαντί τι) δύεθαι τε ὅτι βῆμα ὅτι πλοίων που καὶ αὐτὸ χρὴ μέσην που τὴν γέφυραν πεποιημένον, καὶ τοσοῦτον μὲν ἑαυτὸν ὡς ἐν μεγάλων ἔργων ἔρανον ὅτι-χρὴ τὸ ἀπεσήμηνεν, ἔπειτα ὑπὸ τοὺς στρατιώτας, ὡς καὶ πεποτικότας καὶ κεκινδυνευκότας ἐπήνεσεν, δίκῃ τε καὶ αὐτὸ τοῦτο εἰπών, ὅτι πεζῇ δίκῃ τῆς θαλάσσης διέσταμεν. καὶ χρήματά τε δίκῃ τοῦτο αὐτοῖς ἔδωκε, καὶ μὴ τοῦτο αὐτὸς γε ὅτι τῆς γεφύρας ὥσπερ ἐν νήσῳ τινί, ἐκεῖνοι ἐν ἑτέροις πλοίοις τοσορμούμενοι, τά τε λοιπὰ τῆς ἡμέρας καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν εἰσιάδησαν, πολλοῦ μὲν αὐτόθεν φωτός, πολλοῦ δὲ καὶ ἐκ τῶν ὁρᾶν ὑπολαμπόμενοι σφίσι. τῷ γὰρ χωρίου μιλησιάδιος ὄντος, πῦρ πανταχόθεν καθάπερ ἐν θεάτρῳ τινὶ ἐδείκνυτο, ὥστε μηδεμίαν ἀφανισιν τῷ σκότει γίνεσθαι· καὶ γὰρ τὴν νύκτα ἡμέραν, ὥσπερ τοῦ τὴν θάλασσαν γλυκαίνειν, ποιῆσαι ἠθέλησεν. ἐμπλησθεὶς δὲ καὶ ὑπερκορὴς καὶ σίτου καὶ μέθης γλυκύθυμος, συγγενοῦς μὲν τῷ ἑταίρων ἐς τὴν θάλασσαν ἀπὸ τῆς γεφύρας ἐρρίνησε, συγγενοῦς δὲ καὶ τῶν ἀλλων ἐν πλοίοις ἐμβόλοις ἔχουσι τοσεπλεύσας κατέδυσεν, ὥστε καὶ ἀπολέσθαι τινάς· οἱ γὰρ πλείστοις καθάπερ μεθύοντες ἐσώθησαν. αἴτιον δ', ὅτι καὶ ἡδοπάτη καὶ σασιμωτάτη ἡ θάλασσα καὶ ἐν ᾧ ἡ γέφυρα ἐβέβλητο, καὶ ἐν ᾧ τοῖς δηλα ἐποιήθη, ἐγένετο. καὶ ἃ καὶ ἀπὸ τούτου ὠφελήθη, λέγων ὅτι καὶ ὁ ποσειδῶν αὐτὸν ἐφοβήθη. ἐπεὶ ἐς γε ὃν δαρδὸν καὶ ὃν ξέρξιν οὐδὲν ὅ,τι οὐκ ἀπέσκωπτεν, ὡς καὶ πολλαπλάσιον σφῶν μέσον τῆς θαλάσσης βεβηκότας· τὴν μὲν δὴ γέφυρας ἐκείνης τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο, καὶ αἰτίαν καὶ αὐτὴ θανάτου πολλοῖς παρέσχεν. ἐξανηγωθεὶς γὰρ ἐς αὐτὴν, πολλῷ πλείοσι δίκῃ τῆς οὐσίας ἐπεβούλευσεν.

λυσεν. ἐδίκαζε δὲ ὁ ἰδίᾳ καὶ μὴ πάσης τῆς ἡρουσίας, καὶ ἵνα ὁ ἐκείνη καθ' ἑαυτὸ ἔκρινεν, οὐ μόνοι οἱ αὐτοτελὴς ἰών, ἀνὴ ἐφέσιμοι δίκαι ἀπ' αὐτῆς ἐγίγνοντο συχναί, καὶ τὰ μὲν τῇ βουλῇ δόξαντα δήμου ἐφανερώθη, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ γαίου καταψηφισθέντων τὰ ὀνόματα ἐξεβίβετο, ὡσπερ φοβουμένου αὐτὸ μὴ ἀμαλάθωσι. ὁ οὗτοί τε ἐκολάζοντο, οἱ μὲν ὑπὸ τῷ δεσμωτηρίῳ, οἱ δὲ καὶ ἀπὸ τῶ καπιτωλίου καταπρημνιζόμενοι, καὶ ἕτεροι σφᾶς αὐτοὺς τοσαπεκλίνυσαν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῖς ἐξελαυνομένοις ἀσφάλεια ἰών, ἀνὰ ἐκείνων πολλοὶ ἦτοι κατὰ τὴν ὁδὸν, ἢ ἐν τῇ φυγῇ διεφθείροντο. καὶ τὰ μὲν τῆς ἀνῶν οὐδὲν δεῖ λεπολογοῦντα μάτην τοὺς ἀναγνωσομένους ἐνοχλεῖν. καλούσιος δὲ σαβῖνος ὁ τε τοῖς τοσέτοις τῆς βουλῆς ὤν, καὶ τότε ἐκ τῆς ὁ τῇ παννονίᾳ ἀρχῆς ἀφιγμένος, ἥ τε γυνὴ αὐτοῦ κορνηλία γραφέντες (καὶ γὰρ ἐκείνη ὡς φύλακάς τε ἐφοδεύσασα, καὶ τοὺς γραμματέας ἀσκοπουμένας ἰδοῦσα αἰτίαν ἔσχεν) οὐχ ὑπέμειναν τὴν κρίσιν, ἀλλ' ἑαυτοὺς τοσαναιρήσαν. ὃ δὴ αὖθις τοῦτο καὶ πίτιος ῥοῦφος ἐποίησεν, ἔγκλημα λαβών, εἰρηκέναι ὅτι ἡ ἡρουσία ἀνὰ μὲν φεστὸ, ἀνὰ δὲ ἀποφαίνει). ἰούνιος τέ τις ῥρίσκος γραμματεὺς ἠτιάθη μὲν ἐπ' ἀνῶν ὠσὶν, ἀπέθανε δ' ὡς πλούσιος. ὁ ἐπ' αὐτῷ ὁ γαῖος μαθὼν ὅτι οὐδὲν ἄξιον τῷ θανάτου ἐκέκτητο, θαυμασὸν λόγον ἐφθέγξατο, εἰπών, ὅτι ἠπάτησέ με, καὶ μάτην ἀπώλετο· ζῶν γὰρ ἠδυώατο. ὁ ἐν τούτοις τοῖς τότε κριθεῖσι καὶ ὁ ἄφεσις ὁ δομίτιος καὶ κινδυῖνος τοσεδόξω, καὶ σωτηρία θαυμασιωτέρα ἐλπισθέντα. ἠλθετο μὲν γὰρ αὐτῷ καὶ ἀνῶν ὁ γαῖος, ὅτι ὅτι τῷ ὑβρεῖου γυναικός τινος τὴν ἀγελαστίνην τὴν μητρυὰ αὐτοῦ τοσοικούσης κατηγορήκει, ἐφ' ᾧ δὴ ἐκείνη σεσωκυῖσα ποτε αὐτῷ, καὶ μαθοῦσα ὅτι ὀξέως τῆς ὁδοῦ δι' ἀχλύος, τοσεκαλέσατό τε αὐθὶς, καὶ ἔφη, θαρσῶ δομίτιε· οὐ γὰρ σύ μοι τούτων αἴτιος εἶ, ἀλλ' ἀγαμέμνων. ὁτὲ δὲ ὅπως εἰκόνα ἵνα αὐτοῦ στήσας, ὑπέγραμμα αὐτῇ ἐπέγραψε δηλῶν ὅτι ἑβδόμων καὶ εἰκοστὸν ἄγων ἔτος, δεύτερον ὑπατεύῳ, ἠγανάκτησεν ὡς ἐν τοσφέροντος οἱ αὐτοῦ τό,τε μειρακιῶδες καὶ ὃ πρόδηλον, καὶ δύθεις ὅτι τούτῳ ἐφ' ᾧ καὶ μνησθεσθαι τοσεδόκησεν, ἐς τε τὸ σωτέδριον αὖθις ἐσήγαγε, καὶ λόγον κατ' αὐτοῦ μακρὸν δυέγνω. ἀνῶς τε γὰρ τοσέχει ἀπαθύτων τῶν ῥητόρων ἠξίου, καὶ ἐκεῖνον δεινότατον εἰπεῖν εἰδὼς ὄντα, ὑπόβδηλον ἐσασύδασε, πάντως τ' ἂν ἀπέκτεινεν αὖθις, εἰ καὶ ἐφ' ὁποσοσιοῦν δυτεπεφιλοτίμητο· νικῶ δ' ὑπεῖπε μὲν οὐδὲν, οὐδὲ ἀπελογήσατο, θαυμάζειν δὲ δὴ καὶ καταπεπλῆχθαι τὴν δεινότητα τοῦ γάμου τοσοποιησάμενος, τήν τε κατηγορίαν καθ' ἓν ἕκαστον ὑπελέγων, ὥσπερ τις ἀκροατὴς, ἀλλ' οὐχ ὑπόδικος ὤν, ἐπῄνει. καὶ ὅπως ὁ λόγος αὐτῷ ἐδόθη, τοσὸς δυτιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν ἐτράπετο, καὶ τέλος ἐς τὴν γλῶ κατέπεσε, καὶ χαμαὶ κείμενος, ἱκέτευεν, ὡς καὶ ὃν ῥήτορα αὐτοῦ μᾶλλον, ἢ ὃν κρίνοντα φοβούμενος. καὶ οὕτως ἐκεῖνος ὁρᾶν τε τοῦτα καὶ ἀκούων, διεχύθη πιστεύσας ὄντως τῇ τοῦ λόγων ὑποκρίσει κεκερασμένῃ αὐτοῦ, ὃ καὶ τε τοῦτο, καὶ δίκῃ κάλλιστον ὃν ἀπελύθη τότε ὃν αὐτός τε ἐτίμα, καὶ ὁ δομίτιος ἐτεθεραπεύκει, ἐπαύσατο ὀργιζόμενος. καὶ τῷ γε καλλίστῳ αἰτίασαμένῳ αὐτὸν ὕστερον, ὅτι καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καλησόρησεν, ἀπεκρίνατο ὅτι οὐκ ἔδει με τοιοῦτον λόγον ἀποκεκρύφθαι. δομίτιος μὲν δὴ καταγνωσθεὶς μηκέτι δήπου ἐλέγχῃ, ἐσώθη. ὁ δὲ δὴ σεννέχας ὁ ἀννιος λούκιος ὁ πρίσκος μὲν τοῖς καθ' ἑαυτὸν ῥωμαίοις, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους σοφίᾳ, ὑπεραίρας, διεφθάρη πρὸ ὀλίγου, μήτ' ἀδικήσας τι, μήτε δόξας, ὅτι δίκην τινὰ ὑπὸ τῷ σεσεδρίῳ πρόντος αὐ-

Calui∫) Sabin) Cornelia∫

Titi) Ruffi

Iuni) Proculi

Domitius afer rhetor

Ex homeri Iliade

Callip∫a

L. Annæi Senecæ locus

τοῦ καλοῦς εἶπε. Τοῦτον μὲν οὖν ἀποθανεῖν κελεύσας ἀφῆκε, γυναικί τινι ὧν ἐλεηθεὶς πιστεύσας, ὅτι φθόη τε ἔλοιτο κακῶς, καὶ οὐκ ἐς μακρὰν τελευτήσοι. τὴν δὲ δημίαν καὶ ὑπατικὴν οὐσίαν ἀπέδοξε, ὡς τότε ἄρχοντας καταλύσας, ὅτι τὰ ἐς τὰ χωρία ἀμφισβητήσεις ἐσεκεκόμιστο, καίτοι τῶν γραμμάτων ἱπποδρομίαν ἐν αὐτῷ ποιησάντων, καὶ θηρία ἀποκτεινάντων, ὅσα που καὶ ἔκαστον ἔτος ἐλέγετο, ὡς ὅτι δὴ τὰς δ' αὐγούστου νίκας ἃς τ' ἀντώνιον ἐνεικήκει, ἑορτὴν, ὡς καὶ εἴρηται, ἤγαγον. ἵνα δὲ συκοφαντήσῃ αὐτὸς, τὴν ἀντωνίου μᾶλλον ἢ τὴν αὐγούστου ἀπόγνωσιν δοκεῖν ἠθέλησεν εἶναι), καὶ τοσοῦτόν γε οἷς καὶ ἄλλα ἀνέκρινεν, ὅτι πάντως ὁπότερον μὲν τί ποιήσωσιν, ἀμφιβητήσουσιν, μὴ τε ὅτι τὴν τῶν ἀντωνίου συμφορᾶν βουλευτήσωσιν, μὴ τε ὅτι τὴν τοῦ αὐγούστου νίκην ἄδυτοι γνώσονται. ἐκείνους μὲν δὴ ἀφ' ὧν τὰ αὐτίκα ἐδημεγόρησε τῆς ἀρχῆς ἔπαυσε, τὰς ῥάβδους σφῶν τοσοῦτον ἐλάσας, ἐφ' ᾧ δὴ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἀδημονήσας, ἑαυτὸν ἔσφαξε. τὸν δὲ δὴ δομίτιον ὃν συναρχοῦντα αὐτῷ, λόγῳ μὲν ὁ δῆμος, ἔργῳ δὲ αὐτὸς εἵλετο. ἀπέδωκε μὲν γὰρ τὰς ἀρχαιρεσίας αὐτοῖς, ἅτε δὴ ἐκείνων ἀρχαιοτέρων τε, ὡς ἐδόκει, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἀγαθέρως κεχειροτονημένων, ἐς ὃ δρᾶν τι τῶν τοσούτων σφίσιν ὄντων, καὶ τὰ ἀπορρηθέντα μάλιστα μὲν μὴ πλείονων, ἢ ὅσους αἱρεθῆναι ἔδει ἐπαγγελλόντων, εἰ δή ποτε καὶ ὡς ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν γένοιτο δίγομολογουμένων τοῖς δημόταις, ὃ μὲν δῆμα τῆς δημοκρατίας ἐσώζετο, ἔργον δὲ οὐδὲν αὐτῆς ἐλήγετο, καὶ ἀφ' οὗτο ὡς ἐπ' αὐτῷ αὖθις τὸ γάμου καλεῖσθαι. κἀκ τούτου τὰ μὲν δῆμα, καθάπερ καὶ ὅτε τὸ ἀβεείου, καθίσαν. γραμματεῖς δὲ τότε μὲν πενταετηρίδα, ἔστι δ' ὅτε εἰς πλείους ἢ καθ' ἕκαστον, ὥσπου καὶ ἔτυχον, ἠρεθίωσαν. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰς ἀρχαιρεσίας τοῦτον ἔπαυσεν. οὗτος δὲ δὴ ὁ σύμπαν καὶ βάσκανος καὶ ὑποπτος τοῖς πᾶσι ὁμοίως ἦν, ὥστε καὶ καινήν τινα σκευωρίαν ῥήτορα φυγαδοῦσαί ποτε, ὅτι λόγον τινὰ ἐν γυμνασίᾳ τῷ τυράννων εἶπεν. ἐπειδή τε λυκίους πείσων ὁ τε πλαγκίνης καὶ ὁ γναῖος πείσωνος υἱὸς δόξας τῆς ἀφελοῦς ἔτυχεν, ἐφοβήθη μὴ νεωτερίσωσί τι· καὶ μεγαλαυχίας, δικαίως τε καὶ ὅτι δυνάμιν πολλὴν καὶ πολιτικὴν καὶ ξενικὴν ἔξω ἔμελλε, δίκα ὃ ἔθνος νείμας, ἑτέρῳ τότε, τὸ μὲν στρατιωτικὸν καὶ τοῖς νομάδας τοῖς περὶ αὐτὸ τοσοῦτον ἔταξε, καὶ ὀλίγῳ ἐλάττω ἐκείνου καὶ δοῦλον τοῦτο γίγνεται· καὶ (ἤδη γὰρ καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ καὶ ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἰταλίᾳ χρήματα πάντα ὡς εἰπεῖν, ὅθεν τι καὶ ὁπωσοῦν οἷόν τε ἦν αὐτῷ λαβεῖν, διώκει, καὶ οὔτε ἀναῦδα πόρος τις ἀξιόχρεως ἢ καὶ δωρεὰ δι' εἰσκεκριμένη καὶ ἀδαπάνητον ἀνθρώπειον ἀνθ' ἑαυτοῦ) ἐς τὴν γαλατίαν ἀφῶρμησε, τοσφάσιν μὲν τοῖς κελτοῖς πολεμίοις, ὡς καὶ τοῦδε κινουμένους, ποιησάμενος, ἔργῳ δὲ, ὅπως καὶ τὰ ἐκείνων ἀνθρώπινα τοῖς πλούτοις καὶ τὰ τῶν ἱερῶν ἀναθήματα συλήσηται. οὐ μὴν οὐδὲ καὶ ἀνάπτυκτος τῆς ἐξόδου τοσαπήγαγεν, ἀλλ' ἐς τοσάσδε μὲν ἢ χιλιάδας, εἴτ' ὀλίγῳ πλείους ἀπῆρε, πολλοὺς μὲν ὁπλίτας, πολλοὺς δὲ μονομάχους, ἱππεῖς, γυμνῆτας, τὸν ἀνάλωμα τοσοῦτον ἐπαγόμενος. ἐλθὼν δὲ ἐκεῖσε, τὸν μὲν πολεμίων οὐδένα ἐκάκωσεν (ἀνδρός τε γὰρ ὀλίγου καὶ τῆς ῥώμης τοσεχρήσατο ὑπέστρεψε, καὶ μὴ τοῦτο ὁρμήσας ὡς καὶ ἐς τὴν βρεττανίαν στρατεύσων, ἀπ' αὐτῆς δὲ ὠκεανοῦ διεκομίσθη, καὶ τοῖς ὑποστρατηγοῖς καταρθοῦσί τι πάνυ ἠνέθετο) τοὺς δὲ ὑπηκόους τοὺς τε συμμάχους, καὶ τοὺς πολίτας πλεῖστα δὲ μέγιστα ἐκάκουργησε. τοῦτο μὲν γὰρ, τοὺς τὰ ἔχοντας ἐν παισὶ τοσφάσι ἐσύλα, τοῦτο δὲ καὶ δῶρα οἵ τε ἰδιῶται καὶ αἱ πόλεις ἐκόσμησαν δῆθεν μεγάλα αὐτῷ ἦσαν· δήμους νεωστὶ ἐλόντας, δήμους ὡς ὑπεβουλεύοντας οἱ ἐφόνευε, καὶ τῷ δημοσίῳ ἔγκλημα πᾶσι

σφίσι

Phthoe Morbi

Carinnas Secundi Rhetor

L. Piso

Plancina

C. Piso

σφίσι δὲ πλουτεῖν, καὶ αὐτῶν τὰ κτήματα αὖθις πιστεύσασιν, πολλῷ καὶ οὐκ οὔτω πλέον ἠργυρολόγει· πρότερον γὰρ ἀναλίσκοντο πρωτοίως τε καὶ πολύ γε ὕστερον τὴν ἀξίαν ὠνούμενοι δι' ἃ εἴρηκα· ἀφ' οὗπερ καὶ τὰ τῆς μοναρχίας κειμήλια τὰ κάλλιστα καὶ ὑμιώτατα μεταπεμψάμενος ἀπεκήρυξε, τὴν δόξαν ἣν ποτὲ ἔσχεν μόνων αὖθις συμπωλούντων σφίσιν. ἐπέλεγε γοῦν ἐφ' ἑκάστῳ, τοῦτό μου ὁ πατὴρ ἐκτήσατο, τοῦτο ἡ μήτηρ, τοῦτο ὁ πάππος, τοῦτο ὁ προπάππος, ἀντωνίᾳ τοῦτο αἰγύπτιον, αὐγούστου δὲ νικητήριον· καὶ τούτῳ τῷ τε δώματι ἅμα τὴν προσωπεῖον ἐπεδείκνυτο, ὥστε μηδένα ἀποκρύπτειν δύνασθαι δοκεῖν, καὶ ὃ ἀξίωμα σφίσι συναπεδίδοτο. ἤ μήτοι καὶ προεποιήσατό τι, ἵνα ἐς τὰ ἄλλα ἐδαπανᾶτο, ὡς καὶ εἰώθει (καὶ γὰρ θέας ἵνας ἐν ᾧ λουδοῦνῳ ἐπετέλεσε) καὶ ἐς τὰ στρατεύματα. εἴκοσι γὰρ, ὡς δέ τινες φασὶ, πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας στρατιωτῶν ἠθροισε, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐπιλέκτους ἀνδρῶν, ὡς που καὶ ἔδοξεν αὐτῷ, μήτε μάχῃ ἵνα νικήσας, μήτε πολέμιόν τινα ἀποκτείνας, ἐπωνομάσθη. ἐκείνων μὲν γὰρ ὀλίγους πολὺ ἀπάτην ἵνα συλλαβὼν ἔδησε, θᾶττον δὲ καὶ οἰκεῖα πολὺ μέρος διώλωσε, τοὺς μὲν καθ' ἑκάστους καπακόπιων, τοὺς δὲ καὶ ἀθρόους ἅμα πάντας φονεύσας. ἰδὼν γὰρ πολὺ ὄχλον εἴτε δεσμωτῶν, εἴτε καὶ δημίων τινῶν, προσέταξε τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον, ἀπὸ τῶν φαλαγγῶν, μέχρι δὲ φαλαγγῶν πάντας αὐτοὺς σφαγιῶσαι. κυβεύων δέ ποτε, ὡς μαθὼν ὅτι οὐκ εἴη οἱ ἀργύριον, ἠτήσατο τὰς τῶν γαλατῶν ἀπογραφάς, ὡς αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους ψευδαπαιτήσεως κελεύσας, ἐπεμπλήσθη τε τοσοῦτος τοὺς συγκυβεύοντας, καὶ ἔφη ὅτι ὑμεῖς μὲν ὀλίγων δραχμῶν ἀγωνίζεσθε, ἐγὼ δὲ εἰς μυρίας καὶ πεντακισχιλίας μυριάδας ἠθροισα. καὶ οὗτοι μὲν οὐδενὶ λόγῳ ἀπώλοντο· ἀμφὶ δὲ εἷς τις αὐτῶν ἰούλιος σακέρδως δήμου μὲν δυνάμεως ἦκεν, οὐ μέντοι καὶ τῶν ἀφθόνων πλουτῶν, ὥστε καὶ βουλεύσασθαί δι' αὐτὰ, ὅμως ἐξ ἐπωνυμίας ἀπεσφάγη. οὕτως ἀκρίτως πρότερον ἐλήγετο. τῶν δὲ δήμων τοῖς μὲν πολλοὺς οὐδὲν δέομαι ὀνομαστὶ καταλέγειν, ὧν δὲ δὴ ἡ ἰσοτιμία τὸ μνήμιον ἀπαιτεῖ, φείσω. τοῦτο μὲν γὰρ, γναιτουλίκιον λεγόμενον τοῦλον τὰ τε δῆλα δυδέκιμον ὄντα, καὶ τὰ ἄλλα μισθίας δέκα ἔτεσιν ἄρξαντα ἀπέκτεινεν, ὅτι τοῖς στρατιώταις φιλεῖσθαι ἐδόκει. τοῦτο δὲ, τὸν λέπιδον ἐκείνου ὃν ἐφάσην, ὃν ἐρώμενον, τὴν τῆς φρουσίλλης ἀνδρα, τὸν καὶ ταῖς δήμαις αὐτοῦ ἀδελφαῖς τήν τε ἀγελιπόνην καὶ τὴν λιουίλλαν μετ' αὐτοῦ ἐκείνου συνόντα, ᾧ πέντε ἔτεσι θᾶσσον ταῖς ἀρχαῖς τοῦ τοῖς νόμοις αἰτῆσαι ἐπέτρεψεν, ὃν δὲ δόλιδον τῆς ἡγεμονείας καταλείψων ἐπηγγέλλετο, καὶ τεθνάναι, καὶ τοῖς στρατιώταις ἀργύριον ὅπερ τούτῳ, καθάπερ πολεμίων τινῶν κεκρατηκώς, ἔδωκε, καὶ ξιφίδια τελεία τοῦ ἀρχηγοῦ τιμωρῷ ἐς τὴν ῥώμην ἔπεμψε, τάς τε ἀδελφὰς ὅτι τῇ σωτηρίᾳ αὐτοῦ, ἐς τὰς πανηγύρεις ἵππους κατέθετο, πολλὰ περὶ αὐτῶν δὲ ἀσεβῆ καὶ ἀσεμνῆ τοῦ σωφρονεῖν χάριν, καὶ τῇ γε ἀγελιπόνῃ τὰ ὀξέα αὐτοῦ ἐν ὑδρίᾳ ἔδωκε, κελεύσας οἱ ἐν τοῖς κόλποις αὐτὴν ἀεὶ πάσης ὁδοῦ ἔχουσαν, ἐς τὴν ῥώμην ἀνενεγκεῖν. ἐπειδή τε συχνὰ αὐτοῖς δι' ἐκεῖνον δυνηθεῖσι τοσεσφήσατο, ἀπηγόρευσε μηδενὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ μηδεμίαν τιμὴν δίδοσθαι. τότε μὲν δὴ ταῦτα, ὡς δὲ μεγάλῳ τινὰ ὑπεβουλεύθη δόλῳ τοφθονῶς, ἐπέσχε· πάνυ γὰρ δὴ καὶ ὄντως τοσεσφήστο ἐν δυνοῖς ἦν), καὶ καλαιπώρως δόξαν· ἐπεὶ ὅ μαθόντες αὐτὰ οἱ βουλευταὶ, δήμαλέ τινα αὐτῷ, καὶ τὰ ὀλίγιστα τῶν σμικρόλεπτα ἐψηφίσαντο, τροφοδοσίᾳ τε ἐπ' αὐτοῖς δήμοις κληρῳ, καὶ τῷ κλαύδιον αἴρειν ἐπέμψαι, τοῦτό τε ἐδυσχέραινεν, ὥστε καὶ αὖθις ἀπειπεῖν, μήτε ἐπαινῶ τι, μήτε ψόγου ἐχόμενον τοῖς συγγενέσιν

A Caluo ad Caluū

Iulius Sacerdos

Cæsulius Lentulus

Lepidus

Manius ultores sunt

αὐτὸ γίγνεσθαι, καὶ ὅτι μὴ κατ' ἀξίαν τελεσθήσεσθαι δοκεῖ. πολύτα γὰρ ἀεὶ τὰ διδόμενα αὐτῷ πρὸς ὀργὴν ἐλάμβανετο, ἢ ἤχθετο μὲν εἰ μικρά τινα ψηφισθείη, ὡς καταφρονούμενος· ἤχθετο δὲ καὶ εἰ μείζω, ὡς καὶ τῆς τῶν λοιπῶν ἐξουσίας ἀφαιρούμενος. ὀργὴν γὰρ ἐδόκει δοκεῖν ἢ τὴν τιμὴν ἅπασαν αὐτῷ φερόντων ἐπ' αὐτοῖς εἶναι, ὡς καὶ χρείττοσιν αὐτοῦ οὖσι, καὶ χαρίσασθαι σφᾶς οἱ, ὡς καὶ ἥττοσι σφῶν ἢ δυναμένοις ἦν), καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις τινὰ οὐχ ὡς καὶ αὔξησιν τῆς ἀμυνατότητος, ἀλλ' ὡς καθαίρεσιν τῆς ἰσότητος ἀπεδέχετο. καὶ μόνοι ταῦτα οὕτω φρονῶν, ὠργίζετο αὐτοῖς, εἴ ποτε βιάσασθαι σφᾶς τῆς ἀξίας ἐψηφίσαντό οἱ ἔδοξεν. ὥστε που ἔμπληκτος ἦν, καὶ ὀργὴν αὐτῷ ῥᾳδίως τυχεῖν ἐδύνατο. ἐκείνοις μὲν οὖν οἷς προσῆκε διὰ τοῦτο ὡς ἐν καταστάσει ὑπεισελθόντες, ὅτε πολλὰς προσεδέξατο, ἀλλ' ὀλίγοις ὑπεξελάμβανε, τοῖς λοιποῖς πρὶν ἐς τὰ γαλατικὰ βῆναι, ἀπεπέμψατο, οὐδ' οἷς γε προσήκατο, στεμμού τινος ἠξίωσεν, ἀλλὰ καὶ ὃν κλαύδιον ἀπέκτεινεν· μὴ, εἰ μὴ κατεφρόνησεν αὐτοῦ, τὰ μὲ τῇ φύσει, τὰ δὲ καὶ ὀργῆς πολλῷ νωθείαν προσαποιούμενον. ἑτέρους δὲ αὖθις πλείους ἐπεμφθέντας (προὔς γὰρ τοῖς ἀλλοις τὸ ὀλιγόστιχα τῶν προτέρων ἠτιᾶτο) καὶ πολλὰ τὶ ἐψηφίσθαι οἱ ἀγγελοῦσας, ἡδέως ὑπεδέξατο, καὶ προσαπήντησέ τε αὐτοῖς, ὑφ' ὧν καὶ αὐτῶν αὖθις ἐλαμήθη. καὶ τοῦτο μὲν ὕστερον ἐγένετο. ποτὲ δὲ ἐκβολὴν ἡ παυλίαν, προσφάσει μὲν ὡς μὴ πίκτουσθαι, τῇ δ' ἀληθεῖ ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ ἐρρύη, μιλωνίαν καισωνίαν ἔγημεν, ὃν πρότερον μὲν ἐμοίχευε, τότε δὲ καὶ γαμετὴν ποιήσασθαι ἠθέλησεν, ὅπως ἂν χαρὶ ἔχῃ, ἵνα αὐτῷ παιδίον τεκνωθῇ μεγα τὴν ἡμέραν τέκῃ. οἱ δὲ ἐν τῇ ῥώμῃ ἐταράττοντο μὲν καὶ οὐκ εὐτόνως, ἐταράττοντο δὲ καὶ ὅτι δίκαι σφίσιν ὀλίγαι τε τῇ προὔς ἑαυτὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ ὅτι τῇ προὔς τοὺς πεφονευμένους φιλίᾳ πολλαὶ ἐπήροντο, ὡς καὶ ἀγορανόμοις στρατηγοὺς τέ τινας δυὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπειπόντας κριθῆναι. καὶ ταῦτα καὶ ὑπὸ καυμάτων ἐπαλαιπώρησαν. τοσαύτη γὰρ ὑποβολὴ αὐτῶν ἐγένετο, ὥστε καὶ θαπεπάσματα ὑπὲρ τῆς ἀγορᾶς ὑπερτα-θῆναι. ἐν τούτοις τοῖς τότε φθάσασι καὶ ὁ ἰουλλῖνος ὁ σωφόνιος ὡς καὶ τὰ ἀλειπόναν μεμοιχευκὼς ἐξέπεσεν. ἃ μὲν οὖν ταῦτ' ἦν, ὅτως αὖθις ἔχει, ὡς ὃ προσδοκᾶν ὅτι πλέον τῷ τε ὠμότητα τοῦ τε γαίου, καὶ τῷ ἀσέλγειαν αὐξήσειν, καὶ μᾶλλον ὅτι ἐπιθυμοῦντο τὸν τε ἀλείπτην αὐτοῦ καὶ ὃν δυτίοχον τοῖς βασιλεῦσι, ὥσπερ τινας τυραννοδιδασκάλους, σωθῆναι, καὶ ἅμα τούτῳ ὑπαλθύοντος αὐτοῦ τὸ τέτον, οὐδεὶς οὔτε τῶν δημόχων, οὔτε τῶν στρατηγῶν ἀθρόησαι τῷ θρασείᾳ ἐτόλμησε. σωφρονοῦντα γὰρ, οὐ τοι καὶ ὑπερηδύσας, ὡσπερ οἱόνται τινες, ἀνῄρει τὸν μὲν προαποδεδηλημένου τελευτήσαντος, ἑτέρου δὲ μηδενὸς δι' ὀλίγου οὕτως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ δυτικαταξῆναι δυνηθέντος, οὐδένα ἔλαβε. καὶ ἔδει μὲν που τοὺς στρατηγοὺς οἷς τὰ τῶν ὑπάτων ἔργα, ὁπότ' ἂν ἀποδημήσωσι, μόνοις, πολύτα αὐτὰ ὅτι τε τελεσθήσεται· ὅπως ἢ δὴ μὴ καὶ δυτὶ τὰ αὖθις ἐκφέροντες δόξωσί τι πεποιηκέναι, οὐδὲν τῶν καθηκόντων ἔπραξαν, ἀλλ' ἐς ὃ καπιτώλιον ἀθρόοι οἱ βουλευταὶ διαβαίνοντες, τάς τε θυσίας ἔθυσαν, ἐς τὸν τοῦ γαίου δίφρον ἐν τῷ ναῷ κείμενον προσεκύνησαν, καὶ ἕλα καὶ ἀργύλιον κῦ ὃ ὅτι τὰ αὐτοῦ ἔθος ἰούλῳ, ὡς ἐς αὐτὸ ἐκείνῳ διδόντες, κατέθεσ. καὶ τοῦτο μὲν καθ' ἑξῆς ἔτει ὁμοίως ἐγένετο. τότε δὲ στενὸν μὲν μὴ ταῦτα ἐς ὃ στενέδριον, μηδενὸς σφας ἀθροίσαντος, ἔπραξαν δὲ οὐδέν, ἀλλ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἔν τε τοῖς ἐπάνοις αὐτοῦ, καὶ ἐν ταῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δυχαῖς κατέτειψαν. ὅθεν γὰρ οὔτε ἐφίλουν αὐτὸν,

Gaulia reprimata
Miloma Cæsonia
Sophonius Tigellinus

αὐτὸν, οὔτε σώζεσθαι ἐβούλοντο, ὅτι πλέον ἀμφότερα, ὡς καὶ τὸ στενὸν σφᾶς ἀθροῦσθαι ἐπηυξανόμενοι, πρόσποιήσαντο. καὶ τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ τῇ τῶν δυχαὶ ἐχούσῃ στενὸν ἦλθον μὲν, πολύτων τῶν στρατηγῶν σὺν κοινοῦ προγράμματος τὸ στενὸν σφίσιν ἐπαναγκαζόντων, ἐχρημάτισαν δὲ οὔτε τότε, οὔτε αὖθις πρόσθεν, μέχρι ὃ γαΐος δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ τὸν ἄρχοντα ἀπειπὼν ἠπέλθη. τότε γὰρ προσκαλούμενοι αὐτὸν οἱ ἐς ὃ ἔπειτα κεκλεσμένοι, διώκουν τὰ προσήκοντα σφίσι, καὶ ἐψηφίσθη σῖτά τε, καὶ ἵνα τοῖς τῶ θεείου καὶ τοῖς τῆς δροσίλλης γλυκυθίοις τὰ αὐτὰ ἀφῶ καὶ τοῖς τῶ αὐγούστου γίγνηται. καὶ τινα καὶ οἱ ἐκ τῆς ὀρχήστρας παινήσειν τε ἐπετέλεσαν, καὶ θέαν προέθεντο, καὶ εἰκόνα τῶ τε γαΐου καὶ τῆς δροσίλλης στήσαντες ὡσίωσαν. ταῦτα δὲ ὀξὺ ὑπισχνῆς που τῆς τῶ γαΐου ἐπροφάσθη. καὶ γὰρ ἄλλα ὅσα χρηματίζεσθαι ἐβούλετο, ὀλίγα μὲν πᾶσι τοῖς βουλευταῖς, τὰ δὲ δὴ πλείω τοῖς ὑπατεύοντες γράφων, καὶ ἐκεῖνα ἔστιν ὅτε ἐν τῷ σὺν εδρίῳ διαγινώσκεσθαι ἐκέλευε. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐπροφάσθησαν. γαΐος δ' ἐν τούτῳ τὸν τε πτολεμαῖον ὃν ἴβα παῖδα μεταπεμψάμενος, καὶ μαθὼν ὅτι πλουτεῖ, ἀπέκτεινε, καὶ δήμους πολλοὺς μετ' αὐτοῦ, ὅτε καὶ ἐς ὃν ὠκεανὸν ἦλθεν, ὡς καὶ ἐν τῇ βρεττανίᾳ στρατεύσων, καὶ πολύτας τοὺς στρατιώτας ἐν τῇ νήσῳ διαπέρασας, τειρήρεις τε ἐπέβη, καὶ ὀλίγον ἀπὸ τῆς γῆς ἀπέπλευσε, καὶ μέχρι τούτου ὅτι βήματος ὑψηλοῦ ἵζησας, καὶ στεφάνωμα τοῖς στρατιώταις ὡς ἐς μάχιμον δοὺς, τοῖς τε σαλπιγκτὰς ἐξοτρύνας αὐτοῖς, εἶτ' ἐξαίφνης ἐκέλευσε σφίσι τὰ κοχλία συλλέξασθαι· λαβόντες δὲ σκύλα ταῦτα (καὶ γὰρ λαφύρων δηλονότι προὔς τὴν ὑπενίκιον πομπὴν ἐδεῖτο) μέγα τε ἐφρόνησεν, ὡς καὶ ὃν ὠκεανὸν αὐτὸν δεδουλωμένους, καὶ τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐδωρήσατο· καὶ ὁ μὲν ἐς τὴν ῥώμην τὰ κοχλία ἀνεκόμισεν, ἵνα ἐκείνοις τὰ λάφυρα δείξῃ· ἡ δὲ βουλὴ οὐδὲ ὅπως ὅτι τούτοις ἠσυχάζοι εἶχεν, ὅλη μεγαλοφρονούμενον αὐτὸν ἐπῳδήνετο, οὐδ' ὅπως αὐτὸν ἐπαμέσθεν. δοὺ γάρ τις ὅτι μηδεμιᾷ, ἢ μικρᾷ τινι ἀνδραγαθίᾳ ἤτοι ἐπαίνους μεγάλους, ἢ καὶ ὕμας ἐξαισίους ποιῆται, δέδοκται ἀθανάτῳ καὶ δέδογμένον αὐτῷ ὑπογεγράφθαι. ὅμως ἐσελθὼν ἐς τὴν πόλιν, τὴν μὲν βουλὴν ὀλίγου ἐδέησεν ἀπολέσαι πᾶσαν, ὅτι μὴ τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπου αὐτῷ ἐψηφίσατο. ὃν δὲ δῆμον ἀθρόισας, πολὺ μὲν ἀργύριον ἐκ μετεώρου τινός, πολὺ δὲ χρυσίον ἔρριψε, καὶ πολλοὶ δὲ ἀπώλοντο διαρπαζόμενοι. σιδήρεια γὰρ μικρὰ ἄττα αὐτοῖς, ὡς φασί τινες, δυὰ μέμικτο. βετιλλῖνον δὲ κάδιον ἀποσφαγῶν κελεύσας, καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ καπίτωνα πῦρ φυσὶ φονεύσαντα αὐτῷ κατιδὼν ἄρασε, μήτ' ἀδικοῦντά τί, μήτ' εἰσπεπελεκυμένον. πυθομένου δ' αὐτοῦ, εἰ μῦσαν γέ οἱ ὑπόπτευε, προσέταξε καὶ ἐκεῖνον σφαγῶναι. ἦν δέ τις προσῳδὸς πρὸς πάντα αὐτῷ τὰ χαλεπώτατα ὑπηρετῶν, ὥστε καὶ βιβλία ἀεὶ δύο προφέρειν, καὶ αὐτῶν ὃ μὲν ξίφος, τὸ δὲ ἐγχείδιον ὀνομάζειν. οὗτος ἐσῆλθέ ποτε ἐς ὃ στενέδριον, ὡς καὶ κατ' ἀγόρι τι, καὶ πάντων, οἷα εἰκός, προσῳδόντων τε αὐτὸν καὶ δυξιαμένων, δρόμῳ τέ τι σκελωνίῳ προσέκλω σύσδε καὶ ἔφη, καὶ σύ με ἀπαίζῃ, μισῶν ὅτω ὃν αὐτοκράτορα; ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ πρόντες προὔς τε ὃν συμβουλευτικὸν, ἐς ἐσαῦθις. ἠδέσθησάν τε ὅτι ταῦτα ἃ γαΐου, ἐς ψηφίσματος αὐτῷ κατηλλάγησαν, ἐψηφίσατο ὅπως καὶ βήματι ὑψηλῷ, καὶ ἐν αὐτῷ ὡς βουλευτηρίῳ, ὥστε μηδένα ὀξικνεῖσθαι, καὶ φερυρᾷ στρατιωτικῇ καὶ ἐκεῖ χρῆσθαι. ἀνακαλουμένων δὲ αὐτὸν τὸ μὲν, ἥρωα, τὸν δὲ, θεὸν, ἀγνῶς ὀξεφέρησεν. ἠξίου μὲν γὰρ καὶ προότερον ὑπὲρ αὐ-

Ptolemæus Juba f.

Redicidú Nota

Redicidú attende

Betilinus Cassi) Capito Protogenes

Scribon) produs

Variæ figuræ Caij in tomum Protei

θεσπρωτὸν νομίζεσθαι, καὶ τῇ σελήνῃ συνηγέσθαι, καὶ ὑπὸ τῆς νίκης στεφανοῦσθαι· ζῶά τε εἰ) ἐπλάττετο, καὶ κύων τοῦτο καὶ γυναῖκα δηλοῦντα τὸ πολλαῖς, ὃ ταῖς ἀδελφαῖς μάλιστα σωφρονεῖν πρέπει ἐσεφασίσατο. ἥρα τε καὶ Ἄρτεμις καὶ Ἀφροδίτη πολλάκις ἐλήφθη. τοὺς γὰρ δὴ τῶν ὀνομάτων μεταθέσει ὃ τὸ δηλοῦν σῆμα πρῶτον ὃ προσῆκον σφίσιν ἁμάρτανε, ὃ ποτὲ μὲν ἠλυδριώδης ὠφθη, καὶ κεφαλὴν καὶ θύρσον εἶχε, ποτὲ δ' ἀρρενωπὸς ἐόπαλον καὶ λέοντα τῷ ἐφόρῳ λαμβάνων, καὶ μὴ τοῦτο πανωνίας ἐφαντάζετο, τειαιραί τε ἔσιν ὅτε ἐκφαίνει, καὶ κεραυνὸν αὖθις ἀνέτεινε, πρὸ θέρους τε τὸ πολεμικὴν ὠμοιοῦτο, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐγυμνάκιζεν. οὕτω που ὃ τὰ ῥυθμῶ τῆς στολῆς καὶ τοῖς προσθήκοις τοῖς τε προϊοῦσι τοῖς τε προϊοῦσι ἀκριβῶς ἐποικίλλετο, καὶ πρόπατα μᾶλλον δοκεῖν, ἢ ἀνθρώπους εἶ) ἤθελε. καί ποτε τις ἀνὴρ γαλάτης ἰδὼν αὐτὸν ὀπὶ βήματος ὑψηλοῦ ὃν διὸς εἰδὼ χρηματίζοντα, ἐγέλασεν. ὁ δὲ γαῖος ἐκάλεσέ τε αὐτὸν, ὃ ἀνήρετο, εἰ σοι δοκῶ εἶ); καὶ ὃς ἀπεκρίνατο (ἐρᾷ γὰρ αὐτῷ τὸ λεχθὲν) ὅτι μέγα τοῦ καλήρημα. καὶ τοῦδὲν μύθοι δῆθεν ἔπαθε· σκυτοτόμος γὰρ ἦν. οὕτω που ῥᾴον ταῖς τῶν τυχόντων, ἢ ταῖς τῶν ἐν ἀξιώσει τινὶ ὄντων πρόρησις οἱ τοιοῦτοι φέρουσι. ταῦτα μὲν οὖν τὰ σήματα, ὁπότε τῆς θεοῦ ἐπλάττετο εἶ), ἐλάμβανε, καὶ αὐτῶν καὶ ἱκετείαι καὶ δυσὶ θυσίαι τὲ καὶ ὃ τοῦσφορεῖον προσήνεγκε. δηλοῖ δὲ δηλοῖ ἔν τε τῇ σημείᾳ, καὶ ἐν τῇ νικητηρίᾳ σκιᾷ, ὡς πλήθη ἐδημοσίευεν, ἐφίλει τε ὁλιγίστους. τοῖς γὰρ πλείστοις καὶ τῶν συμβουλευτῶν ἢ τῶν χειρῶν, ἢ ὃν πόδα προσκυνῆν ὤρεγε, καὶ ἅμα τοῦτο οἱ φιλοῦντες ἐπ' αὐτῷ, χάριν αὐτῷ καὶ ἐν τῇ θυσίᾳ ἐγίνωσκον, καίτοι τοιοῦτοι ὄρκους καὶ ἡμέραν φιλοῦντι πάντων ὁρώντων. ἐκλελάκευον δ' αὐτὸν καὶ πάνυ δοκιμώτατοι πεῖ). ὁ γοῦν Βιτέλλιος ὁ λούκιος οὗτ' ἀγλωσσος οὔτ' ἄφρων ὤν, ἅμα καὶ ἐν τῇ ἐν τῇ συείᾳ ἀρχῆς ὀνόματος ἠλυθμύνος· ταύτῃ γὰρ δὴ τὰ λαμπρῶς ἡγεμόνευσε, καὶ ὃν Ἀρτάβανον καὶ ἐκείνη ὅτι διαβλύουσα, ὅτι μηδεμίαν ὑμωμεῖ ὅτι τῇ ἀρθρίᾳ ἐδεδώκει, κατεπλήξε τε ἀπροσδοκήτως αὐτῷ ἐξαπιναίως τοῦτ' ὃν διαφορᾶτον ἤδη ὄντι, καὶ ἐς τε λόγους αὐτὸν ὑπηγάγετο, καὶ δῦσαι ταῖς τε αὐγούστου τῷ τε γαίου εἰκόσιν ἠνάγκασε, στρατιάς τε αὐτῷ τοῖς ὃ τῶν ῥωμαίων σύμφορον δοκεῖ, καὶ προσέτι καὶ παῖδας αὐτοῦ ὁμήρους λαβών. ἔστε οὖν ὁ βιτέλλιος μετεπέμφθη μὲν ὑπὸ τοῦ γαίου, ὡς καὶ ἀπολούμενος· ἐφ' οἷς γὰρ οἱ πρῶτοι ὃν βασιλέα σφῶν ἐξήλασαν, ὅτι τούτοις ἐκεῖνος αἰτίαν ἔσχε, μισητός τε ὑπὸ τῆς φήμης, καὶ ὑποβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ φόβου. ἐσῆλθε δὲ σχηματίσας πως ἑαυτὸν, ὥστε καὶ βαδίζων αὐτῷ τὸ δόξης φανῆναι, καὶ πρός τε τοὺς πόδας αὐτοῦ προσπεσών, καὶ δάκρυσι κλαύσας, καὶ οὕτω καὶ φάσας αὐτὸν πολλὰ καὶ προσκυνήσας, καὶ τέλος δεξάμενος δεξιωσῆν ὑπὸ πρεσβυτέρου αὐτῷ ἐκείνῳ. ἐκ γὰρ τούτων οὕτως αὐτὸν ἐπιθαύσας ἐκεύσατο, ὥστε μὴ μόνον προσηνέσθαι, καὶ ποτε τοῦ γαίου συγγενέσθαί τε τῇ σελήνῃ λέγοντος, καὶ ἐρωτήσαντος αὐτὸν εἰ ὁρᾷη τινὰ θεὸν σωσοῦσαν αὐτῷ, κάτω τε, ὡς καὶ τεθηπὼς ἔβλεπεν ὑποστένων, καὶ σμικρὸν ἀναφθεγξάμενος, ὑμῖν, ἔφη, τοῖς θεοῖς, δέσποτα, μόνοις ἀνθρώποις ὁρᾶν ἔξεστι. βιτέλλιος μὲν οὖν ἐκεῖθεν ἀναξάμενος πρὸς τὸ μὴ τοῦτο τοῖς ἀνδράσι κολακεία ὑποφεύγειν ἐδόκει. γαίος δὲ ὅτι πλέον ἐξαρθεὶς, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ῥώμῃ ναὸν ἑαυτῷ κατεσκευάκει. ἐτέκτηνατο μὲν γὰρ καὶ ἐν τῷ καπιτωλίῳ κατάλοιπόν τινα, ἵν' ὡς ἔλεγε, τῷ διὶ συνοικεῖν· ἀπαξιώσας δὲ καὶ δεύτερα ἐν τῇ συνοικήσει αὐτῷ φέρεσθαι, καὶ προσελκύσας αὐτῷ ὅτι ὃ καπιτώλιον κατέλαβεν, οὕτω δὴ ἕτερόν γε νεὼν ἐν ᾧ παλατίῳ ἀπὸ δὴ ἀνοικοδομήσατο, καὶ ἄγαλμα

καὶ ἄγαλμα ἐς αὐτὸν ἠθέλησε ὃ δ' διὸς τῷ ὀλυμπίῳ ἐς ὃ ἑαυτοῦ εἶδος μεταῤῥυθμίσας· μὴ δυνηθεὶς δὲ (τό, τε γὰρ πλοῖον ὃ τοῦσφ τῶν κομιδῶν αὐτῷ ναυπηγηθὲν, κεραυνοῖς ἐφθάρη, καὶ γῆρως, ὁσάκις ἵνες ὡς ἢ ἔδοξε ἐφαλόμενοι τοῦσφ ἔσηλθον, πολὺ ἐξηκνύετο) ἐκείνῳ μὲ ἐπιπεῖλῃ, αὐτὸς δὲ ἕτερον ἐνέγκασθαι, τό, τε διοσκούριον ὃ ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ ῥωμαίᾳ ὃν διατελῶν, ὃ δὴ μέσου τῶ ἀγάλματος εἰσοδον δι' αὐτοῦ ἐς ὃ παλάτιον ἐποιήσατο, ὅπως καὶ πυλωροὶ τοῖς δορυφόροις, ὥσπερ ἐ ἔλεγον, ἔγκ· δηλίον τε αὐτῷ ὀνομάσας, τῷ τε καισωνίᾳ τῇ γυναικὶ καὶ τῇ κλεοδίᾳ, δῆλός τε τοῖς πλουσιωτάτοις, ἱερέας τοῦσέβετο, πεντήκοντα καὶ διακοσίας ὁπὶ τούτῳ πρὸ ἑκάστου μυριάδας λαβών, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ἱερεῖτο, καὶ τὸν ἵππον σωτῆρα ἀπέφαινε, καὶ ὄρκους αὐτῷ ἀπαλοὶ τὲ ἵνες καὶ πολυτίμητοι καὶ ἑκάστην ἡμέραν ἐθύοντο, ταῖς τε βοσπαῖς ὃν μηχανῆς ἵνος δύτεροῦσα, καὶ ταῖς ἀσκαπαῖς δύτεσκαπτε, καὶ ὁπότε κεραυνὸς καταπέσοι, λίθον δύτηκόντιζεν, ὁπιλέγων ἐφ' ἑκάστῳ ὃ τῷ ὁμήρου, ἢ μ' ἀνάξει, ἢ ἐγώ σε. τοῦτ' οὖν ὁ θεὸς, ἔστ' ὁ ζεύς, ἵνα τὰ τε δῆλα καὶ ἄρρητα ἐξ ὧν ἠργυρίζετο τοῦσκαλύπτῃ, ἀλλὰ τά γε οἰκήματα καὶ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ ἀποδεδειγμένα, καὶ τὰ γυναῖκας ταῖς τῶν τοῦσφόντων, τούς τε παῖδας τοὺς τῶν στρατοπεδῶν, οὓς ἐς αὐτὰ καθίζων ὕδριζεν, ἐνκαρπούμῆ ἐπ' αὐτοῖς πορίας ἁπλῶς, τοὺς μὲ ἐθελοντὰς, τοὺς δὲ ἀκόντας, ὅπως μὴ καὶ διεγκεραίνειν τινομιαθῶσι, πῶς ἀνὴς σιωπήσεν; ἐς γέ τοι ὃ χρυσίον καὶ ὃ ἀργύριον ὃ συλλεγόμενον ἀπ' αὐτῶν αὐτῶν ἐμβολῶν ἔκαστοτε ἑαυτὸν, ἐκαλινδεῖτο. ὡς οὖν πάντα ὕδρον ἐξεμάνητο, ἐπεβούλευε αὐτῷ κάσιος γαρέας, καὶ κορνήλιος σαβῖνος, καίτοι χιλιαρχίας ἐν τῷ δορυφορικῷ ἔχοντες. σὺν ὁμοβουλίᾳ γὰρ πλείονες, ὃ συνήδεσμο ὃ τοσαῦτόμνυον, ἐν οἷς ἐγὼ ὅ, τε κάλλιστος καὶ ὁ ἐπάρχος· οἱ δὲ αὐτόχθονες αὐτῷ ὠμνυμον, ἐκεῖνοι ἧσσον. δῆλος τε γὰρ ἐχαλόεσπος τις ἀνὴρ ὁ χαιρέας ἐγώ, καὶ πίνα τὴν ἰδίαν τῆς ὀργῆς αἰτίαν ἔσχε. γυνή τε γὰρ αὐτὸν, καίπερ ἐρρωμενέστατον ἀνδρῶν ὄντα, ὁ γαῖος ἐπεκάλει, καὶ ὃ συνήθημα αὐτῷ, ὁπότε ἐς ἐκεῖνον καθήκοι, πόθον, ἢ ἀφροδίτιον, ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον ἐδίδου. ἦν τοσοῦτον δέ τι ὃ γαίῳ ὀλίγον ἔμπεσθαι ἐγελοίῳ, φυλακὴ πεσθαι καίπερ. ἐν ὁ μὲν ἐς γαῖον καίπερ τότε τῆς ἀσίας ἄρχοντα, ὅπερ τὸ ἦθος ἀπὸ τῆ καπίου ἐκείνου τῆ ὃν καίσαρος ἀποκτείναντος εἶχεν, ὑποπτεύσας, μετεπέμψατο αὐτὸν δεδεμένον· τοσοῦτος ἡ ἄρα αὐτῷ ὃ δαιμόνιον ὕδρον τὸν καίσαρα ὃν χαιρέαν ἀπολλώνιος τέ τις αἰγύπτιος οἷός τε τὸ συμβαῖ αὐτῷ τοσῆπε, ἐν πεμφθεὶς ἀφ' τότ' ἐς τὸν ῥώμυλον τοσοῦτον τὲ αὐτῷ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ τελευτήσαν ἔμυε, καὶ ἀναβληθείς, ὡς καὶ μετ' ὀλίγον κολασθησόμενος, ἐσώθη. ἐστοσῆπε δὲ ὧδε. ἑορτὴ ἦνα ἐν ᾧ παλατίῳ ἦγε, καὶ θέαν ἐπετέλει. καὶ τούτῳ καὶ αὐτὸς καὶ ἤαδιε καὶ ἔπινε, καὶ τοὺς δήμους εἰσία. ὁτὲ δὴ καὶ πομπώνιος σεκεῖῶδος ὁ τότε ὑπάλδων ἐνεφορεῖτό τε ἅμα τῶν σιλίων τοῦδὲ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ καθήμενος, καὶ ὁπικύπλων σωνεχῶς αὐτοὺς κατεφίλει· ὡς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ γαῖος καὶ ὀρχήσασθαι καὶ τραγῳδίαν ὑποκρίνασθαι ἠθέλησεν, ὀκνεῖν οἱ τοσοῦτον ὃν χαιρέαν ὑπέμειναν, ἀλλὰ τηρήσαντες αὐτὸν ἐκ τοῦ θεάτρου ἐξελθόντα, ἵνα τοὺς παῖδας θεάσηται οὓς ἐκ τῆς ᾠδοῦ καὶ τῆς ἰωνίας τῶν πάνυ δυνατῶν ὁπὸ τῶν ὑμνοῦν ὃν εἰς ἑαυτὸν πεποιημένων ἄσαι μετεπέμψατο δῆθεν, ἀπέκτειναν, ἐν γενωπῷ τινι ἁπολαβόντες. καὶ αὐτῷ συμπεσόντος τοσοῦτος τῶν πρόντων ἀπέφερετο, ἀλλὰ καὶ νεκρὸν αὐτὸν ὄντα ὠμῶς ἐπέτρωσκον, καί τινες ἐ τῶν ξιφῶν αὐτῷ ἐγκά-

Olympi Jupiter

Homer?

ἢ μ' ἀνάξει ἢ ἐγώ σε

Homer?

Insidiæ in Caium

Cassius Chærea Cornelius Sabinus Callistus (Sparsch) C. Cassius)

Pomponius Secundus Consul

Caij mores

σθητο, τιμώ τε γυναῖκα ϗ τὼ θυγατέρα δώθις ἔσφαξαν. γάϊος μὲν δὴ τοῦτα ὸν ἔτεσι τεσσι, ϗ μησὶν ἐννέα, ἡμέραις τε ὀκτὼ ϗ εἴκοσι πρὸς ἑξαῖς, τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ὡς ὀκ ἐμῶ θεὸς ἔμαθεν. ἐμνημόνευόν τε οἱ πρόσθες τὸ λεχθέντος ποτὲ ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ὸν δῆμον, εἴθε ἕνα αὐχένα εἴχετε, ὑπιδφκνυῶτες αὐτῷ ὅτι ἐκεῖνος μὲν αὐχένα ἕνα, σφᾶς δὲ δὴ χεῖρας πολλὰς ἔχοιεν. ἐπεὶ δὲ τὸ δορυφορικὸν ἐπαρσίπετο, ϗ διαθέσθες ἐπιῶθάνοντο ὡς γάϊον ἔσφαξεν, οὐδὲ εἷς ἀσιατικὸς ἀνὴρ ὑπαλθυκώς, θαυμαστὸν δή τινα τρόπον αὐτοὺς ἡσύχασεν, δύβγων ἐς πρόφασές τι χρεῖον, ϗ σκοπήσας, εἴθε ἐγὼ αὐτὸν ἀπεκτόνφν. καταπλαγῆτες γὰρ ἐπαύσθητο τῷ θορύβου. τῷ γὰϊου, ὡς εἶπον μὲν, ἀπαλλάξαντος, φύλακας ἑκάστε χόρε τῆς πόλεως οἱ ὕπατοι ἀφιπέμφθες, τιμώ τε βουλὼ ἐς τὸ καπιτώλιον ἠθροισθη, ϗ πολλὰ ϗ ποικίλα γνῶμας ἐξέφησθη. τοῖς μὲν γὰρ δημοκρατεῖσθαι, τοῖς δὲ μοναρχεῖσθαι ἐδόκει, ϗ οἱ μὲν ὄν, οἱ δὲ τὸν ἡρωϊῶτο, ϗ δι' τοῦτο τιμὼ ἡμέραν τὴν λοιπὴν ϗ τὴν νύκτα παρ' κατέτεινφν μηδὲν τελφώθθες. καὶ τούτῳ γραπτῶται τίνες ἐς τὸ παλάτιον, ὅπως τὶ συνήσωσιν εἰσελθόντες, δρερον τὸν κλαύδιον ὸν γωνίᾳ που σκοτεινῇ κατακεκρυμμένον (σπουδῆ τε γὰρ ὡς γάϊῳ, ϗ τότε τιμὼ Χαιρήμονι φοβηθεὶς, ὑπεπέπηξε) ϗ αὐτὸ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ϗ δῆλον τινὰ ὄντα, ἠνέχοντό τι, ἐξείλκυσθη, ἔπειτα δὲ γνωσθθες, αὖθις ἐφόρεσθη, ἐς δὲ γραπτόπεδον αὐτὸν ἤγαγον. καὶ τούτου μὴ τῶν δήμων οἷα τὸ τε βασιλικοῦ γένους ὄντι, ϗ ὑπιφκεῖ νομιζομένῳ, πρῶ ὁ κράτος αὐτῷ ἔδωκαν. οἱ δ' ὕπατοι τέως μὲν δήμοις ϗ δημάρχοις πέμπουσες, ἀπηγόρθυον αὐτῷ μηδὲν τοιοῦτον ποιῆσθαι· ὅπότε τε ὦ δήμῳ ϗ τῇ βουλῇ ϗ τοῖς νόμοις γνέσθαι· ἐπεὶ δὲ αὖθις οἱ στασιάζες σφίσι γραπτῶται ἐξεκατέλιπον, τότε δὴ ϗ αὐτοὶ ὁμολόγησαν, ϗ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐς τιμὼ αὐταρχίαν ἥκοντα ἐῶ αὐτῷ ἐψηφίσθητο. οὕτω μὲν τιβέριος κλαύδιος νέρων γερμανικὸς ὁ τῆ θρούσου τῆ τῆς λιβίας παιδὸς υἱὸς τιμὼ αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔλαβε, μήπω τριῶν ὸν ἡγεμονείαν τινὶ τὸ παράπαν ἐξεπεπαμμένος, πλεῖόν ὅτι μόνον ὑπάτευσεν. ἦγε δὲ πεντήκοντον ἔτος τῆς ἡλικίας. οὗτος τιμὼ μὲν ψυχὴν οὐ φαῦλος ἐλήφετο, ἀλλὰ ϗ ὸν παιδείᾳ ἤσκητο, ὥστε ϗ συγγράψαί τινά· ὃ δὲ δὴ σῶμα νοσώδης, ὥστε ϗ τῇ κεφαλῇ ϗ ταῖς χερσὶν ὑπορρέμειν, ϗ διὰ τοῦτο ϗ ὦ φωνήματι ἐσφθέγετο, καὶ οὐ πρῶτα ὅσα ἐς ὃ συνέδριον ἐσέφερεν, αὐτὸς διεγίνωσκεν, ἀλλὰ τοῦ γραμματέως τιμὼ μὲν πρεσβύτιμον καὶ πρῶτον, ὡς γε πλῆθος διαλέγεσθαι ἐδίδου. ὅσα δ' οὖν αὐτὸς διεγίνωσκε, καθήμενος ὡς τὸ πολὺ ἐπετέλεγετο. ϗ μέντοι καὶ δίφρῳ καταφέρων πρῶτος ῥωμαίων ἐχρήσατο, ϗ ἐξ ἐκείνου ϗ νῦν οὐχ ὅτι οἱ αὐτοκράτορες, διὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ὑπαλθυκότες διφροφορούμεθα· πρότερον δὲ ἅρα ὅ, τε αὐγουστος ϗ ὁ ἰούλιος, διὰ τέ τινες ὸν σκιμποδίοις, ἐποίοις αἱ γυναῖκες ἔτι καὶ νῦν νομίζοισιν, ἔστιν ὅτε ἐφέροντο. οὐ μέντοι ϗ διὰ τοῦτο οὔτως, ὅσον ἀπό τε τῶ ἐξελθόντων ϗ ἀπὸ τῶ γυναικῶν αἷς συνῆν ἐκακύνετο. πρεφανέσασα γὰρ τὸ ὁμοίων ἐδυλοκρατήθη ὑπὸ ϗ ὑγυναικοκρατήθη. ἅτε γὰρ ὸν παιδὶ ἔτι γενοσηκείᾳ ϗ ὸν φόβῳ πολλῷ βαφεὶς, ϗ διὰ τοῦτο ὅτι πλῆσον τῆς ἀληθείας διῆλθεν πρεσποιησάμη (ὅπερ που ϗ αὐτὸς ὸν τῇ βιβλῇ ὡμολόγησε) ϗ πολιὼ μὲν χρόνον τὴ τηδῆ λιουΐᾳ, ποτὲ δὲ ϗ τῇ μητρὶ ἀγριππίνᾳ, τοῖς τε ἀπελθθέρεις συνδιαιτηθεὶς, ϗ πρεσέτι ϗ ὸν ξυνουσίαις γυναικῶν πλείοσι γνόμη, οὐδὲν ἧττον πρεπὲς ἐκέκλητο, ἀλλὰ καθάπερ ϗ τῶ ῥωμαίων ἀπόντων, ϗ τῶ ὑπηκόων αὐτῷ κρατῶν, ἐδεδούλωτο. ἐπετήδευτο δ' αὐτῷ

ἔν τε

Valerii Asiatici

Tiberii Claudii Neronis imperatoris creatura

Antonia mater Claudij

ἔν τε τοῖς πότοις μάλιστα, ϗ ὸν ταῖς μίξεσι. πάνυ γὰρ ἀπλήστως ἀμφοτέρως σφίσι πρεσέκειτο, καὶ ὦ ὸν ᾧ χαιρῶ τοῦτο δύσωτατος. πρὸς δὲ ϗ ὀθλίαν εἶχεν, ὑφ' ἧς πολλάκις ὸν πληθήμονος, οὐδὲν τῶν πρεσπιπτόντων ἐξελογίζετο, ϗ αὐτὸ καὶ τοῦτο πρεσλαμβανόμενος, ὀκ ἧττον κατειρᾶζεν. ϗ ἐκεῖνόν τε γὰρ ὀκ φοβούμενος, ἐξεκαρποῦτο, καὶ τοῖς δήμοις τοσοῦτον δέος ὑπέβαλεν, ὥσθ' ἵνα συλλαβὼν εἴπω, πολλοὶ ὅτι δεῖπνον ὸν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὑπό τε τὸ κλαυδίου ϗ ὑπ' αὐτῶν καλούμενοι, ὃν, ὡς ϗ κατ' ἀρχὴ τί παρέλεγτο, πρεσὸς δὲ ἐκείνοις ἐφοίτων. τοιοῦτος οὖν δή τις, ὡς γε σπουδῇ εἰπεῖν, ὢν, ὀκ ὀλίγα ϗ τῶν δεόντων ἐπρεσῆπεν, ὁπότε ἔξω τὸ τῶν πρεσφρημένων παθῶν ἐλήγετο, ϗ ἑαυτοῦ ἐκράτει. λέξω δὲ καὶ καθ' ἕκασον ὧν ἐποίησε. τὰ μὲν ψηφισθέντα οἱ δώθις πρότα, πλεῖω τῆς τῦ παῖδος ἐπωνυμίας, ἐδέξατο· τοῦτο γὰρ μετὰ τοῦτα πρεσέθετο· οὐ μέντοι ϗ πρῶ αὐτίκα, ἀλλ' ὀλίγῳ καὶ τεταρτῇ ἡμέρᾳ ἐς τὴν βουλὴν ἐσῆλθε. πρῶτον μὲν γὰρ γάϊον οὕτως ὁραῖον ἀπολωλότα, ϗ πῶς θανόντα τίνας, ὡς ϗ βελτίονας ἑαυτῷ, πρὸς τὸ ἀρχὴν ὑπ' αὐτῆς πρεσβεβλῆθαι, ὀκ ἐθάρσει, ἀλλὰ τάδε μὴ ἀκριβῶς ἐφυλάττετο, καὶ πρῶτας τοὺς πρεσιόντας οἱ δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἐρωτᾶσθαι ἐποίει, μή τι ξιφίδιον ἔχωσιν, ὅτε τοῖς συμποσίοις πρῶτος ἐνὰς τραπέζας σπεύδοντας εἶγε, ϗ τοῦτο μὲν ἐξ ἐκείνου καταδῆλον, καὶ δεῦρο ἀεὶ γίγνεται. ἡ δὲ ἔρευνα ἡ διὰ πρώτων, διὰ οὐέσπασιανοῦ ἐπαύσατο. τὸν μὲν οὖν γαμέταν, καίπερ πάνυ ὀπτὸν ὦ τὸ γάϊῳ θανάτῳ ἁθέντα, ὅμως ἀπέκτεινεν. οὐ γὰρ ὅτι τιμὼ ἀρχὴν διὰ τιμὼ ἐκείνου πρεσῆξιν εἰλήφει, χάειν αὐτῷ ἤδη, ἀλλ' ὅτι ἐνόμισεν αὐτοκράτορα ἀποσφάξαι, ἐδυσχέραινεν, πόρρωθεν ὃ καὶ ἑαυτὸν ἐς ἀσφάλειαν πρεσορώρυκτο. ἐπρεσῆξε δὲ τοῦτο, οὐχ ὡς ϗ τοῦ γαΐῳ τιμωρόν, ἀλλ' ὡς ἑαυτοῦ ὀπτιοῦν ὸν τὰ λοιπὰ κρατήσοντα λαβών· καὶ οἱ ὁ σαβῖνος ἐκὼν σπαπέδανε, μὴ αὐξιώσας κλαυδίου ἀντὶ πρεσῆναι. τοῖς γε μὴν ἄλλοις οἱ τιμὼ δημοκρατίαν ὀκ φανῶς ἐπιτάσσεσθαι, ἢ ϗ ὀπτίδοξοι λήψεσθαι ὃ κράτος ἐλπίοντο, οὐχ ὅσον ὀκ ἐμνησικάκησεν, ἀλλὰ καὶ τιμὰς ϗ ἀρχὰς ἔδωκεν. ὀκ δηλόσατα γὰρ ϗ ὸν τοῖς πρώτων πρώποτε οὐ ὦ λόγῳ μόνον τιμὼ ἀδέαν σφίσι, χῦ ὃν τῶν ἀθλιωμάων ζῆλον, ὡς ἔλεγεν, ὑπέφερτο, ἀλλὰ ϗ τῷ ἔργῳ πρῶτος, τό, τε ἔγκλημα τῆς ἀσεβείας ὁμοίως ὀκ ὸν τοῖς γράμμασι μόνοις, ἀλλὰ καὶ ὸν ταῖς πρεσέδροις ἔπαυσε, καὶ οὐδένα δίκῃ τοιοῦτόν τι οὔτε ὅπτι τοῖς πρώτεροις, οὔτε ὅπτι τοῖς ἔπειτα ἐκόλασε. τοὺς γε μὴν ἀδικήσαντάς τι, ἢ ϗ πρεσπλακίσαντας αὐτὸν ἰδιώτιμον ὄντα (πολλοὶ δὲ τούτων δήπου τε ὡς μηδενὸς λόγου ἄξιον, ϗ οἱ μὲν τῷ τιβερίῳ, οἱ δὲ ὦ γαΐῳ χαριζόμενοι ἐπεποιήκεσαν) πλαγίῳ μὲν ἐγκλήματι οὐδενὶ μετῆκ, εἰ μὲν τοι δήπου κακεργοτοῦντας βύεσκε, ϗ δι' ἐκεῖνα ἐπιμορφῆτο, τάδε τέλη τὰ ὅπτι τῷ γαΐου ἐσαχθέντα, ϗ τἄλλα ὅσα ἐπηγελίαν τινὰ τῶν πρεσαχθέντων ἐπ' αὐτῷ εἶχε, κατέλυσε μὲν, ὀκ ἀφρόα δὲ, ἀλλ' ὡς ἐκάστῳ πη πρεσέτυχε, ϗ τοὺς ὀκ πεσόντας ἀδίκως ἐπ' αὐτῷ, τούς τε δήμους καὶ τὰς ἀδελφὰς, τιμὼ τε ἀγελαστίναν ϗ τιμὼ ἰουλίαν καταγαγών, τὰς οὐσίας σφίσιν ἀπέδωκε. τῶν τε ὀκιῶν τῶν (πλῆσοι δὲ ἐδέδεντο) τοὺς μὲν ἐπ' ἀσεβείᾳ τοιούτοις τέ τισιν ἐγκλήμασιν ἑτέροις ἐμπεπλοκότας ἀπήλλαξε, τοὺς δ' ὄντως ἀδικηθέντας ἐκόλασε. σφόδρα γὰρ ἀκριβῶς σφᾶς ἐζήτασεν, ὅπως μήθ' οἱ κακουργήσαντές τι δίκῃ τοὺς συκοφάντους μόρους ἀφεθῶσι, μήθ' οὗτοι δι' ἐκείνους ἀπόλωνται, ϗ καθ' ἑκάστην γε ὡς εἰπεῖν ἡμέραν, ἤτοι γε μὴ

qq.i.

Chaereas mors

Sabini mors

Agrippina Julia

πάσης τῆς χρυσίας, ἢ κὴ ἰδίᾳ, ὃ μὴν πλῆσον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἤδη δὲ ⟨ὃ⟩ μὴν ὅτι βέ-
ματος ἐδίκαζε. ⟨ὃ⟩ γὰ ὃ κτ' τοὺς συνέδρους ἐκλῆφθεν, ὃς οὗ ὁ τιβέριος ἐς τὸν νῆσον
ὀξεχώρησεν, ἀνενεώσατο. πολλάκις δὲ κὴ τοῖς ὑπάτοις τοῖς τε στρατηγοῖς, ⟨ὃ⟩ μάλιστα
τοῖς τὸν διοίκησιν ἔχουσι συνεξητάζετο, κὴ ὀλίγα πρὸς ἑκάστους τοῖς δήμοις δικαστηρίοις
ἐπέτρεπε, τἆλλα φάρμακα ἃ πολλὰ ἐν τῷ γάμου εὑρέθη, κὴ τὰ βιβλία τὰ τῶν ἀσε-
βησάντων, οὓς κὴ ἀπέκτεινε, τἆλλα γράμματα ἃ ἐπλάστατο μὴν ὁ γάϊος κεκαυκέναι,
εὑρέθη δὲ ἐν τῷ βασιλικῷ ὄντα, τοῖς τε βουλευταῖς ἐπέδειξε, κὴ ἔδωκε κὴ αὐτοῖς
ἐκείνοις τοῖς τε γράψασιν αὐτὰ, κὴ καθ' ὧν ἐγέγραπτο, ἀναγνῶναι, κὴ μεταξὺ κα-
τέφλεξεν· ἅμα κὴ τῆς χρυσίας ἀτιμώσας ὃν γάϊον ἐθελησάσης, ψηφισθῆναι μὴν
αὐτῷ ἐκώλυσεν, ἰδίᾳ δὲ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ νυκτὸς ἀπάσας ἀφαίρεσε, κὴ ⟨ὃ⟩ Σ.ῷ τοῦτο ὃ
μὴν ὄνομα αὐτοῦ ὃν ἔστιν ἐν τῷ καταλόγῳ ὧν αὐθεντερώτερον, ὧν μήμινθι ὅτι τε
τοῖς ὅρκοις κὴ ὅτι πᾶς ἀγαθοῖς ποιούμεθα, ὡσπερ οὐδὲ ὃ τῆς ἀθεείου· οὐ μὴν τοι ⟨ὃ⟩
ὃν δόγματος ἀτιμίαν οὐδετέρως σφῶν ὤφλε. τὰ μὴν δὴ οὕτω τοῦ τε τῆς γάμου,
⟨ὃ⟩ ὑφ' ἑτέρων δι' ἐκεῖνον ὃν ὀρθῶς γνώμενα, ἀνέβλεψε· τῷ γὰ δὴ δρούσῳ ὦ πατεῖ,
τῇ τε ἀθωνία τῇ μητρὶ ἱπποδρομίας ἐς τὰ γνέσια ἔδωκε, ἃς πομπήϊος ἃς ἐς
ἑαυτὸν αὐτᾶς συμβαινούσας μεταθεῖς ἐς ἑτέρας ἡμέρας, ὅπως μὴ ἅμα ποιῶνται,
τῷ τε τηθίῳ τῷ λιουίαν οὐ μόνον ἵππων ἀγῶσιν ἐτίμησεν, ἅμα κὴ ἀπηθανάτισεν,
ἀγάλματά τέ τι ἐν τῷ αὐγουσείῳ ἱδρύσας, κὴ ἃς θυσίας ταῖς ἀφ' ἡρώων γενέσ-
εσποιῆν προσετάξας, ταῖς τε γυναιξὶν ὅρκον ὃ ὄνομα αὐτῆς ποιεῖσθαι κελεύσας.
οὕτω δὲ δὴ τοῖς πατέρας ἀποσεμνύας, ἀλλ' ὃν ἔξω τῆ ὀνομῆ· ὧν ἐς τὸν ἀρ-
χὸν φερόντων ἐδέξατο. ἐν γὰ δὴ τῇ τῆ αὐγούσου νουμηνίᾳ ἐν ᾗ ἐγεγόνησε, ἠγω-
νίζοντο μὴν ἵπποι, οὐ δι' ἐκεῖνον δέ, ἀλλ' ὅτι ὁ τῆς Ἥρεως ναὸς ἐν ταύτῃ καθιέρωτο, κὴ
ἀφ' οὗτον ἐτησίοις ἀγῶσιν ἐτελίμητο. ἔν τε οὖν τούτοις ἐμετείαζε, κὴ προσαπη-
γόρδυσε μήτε προσκυνῆν τινὰ αὐτὸν, μήτε θυσίαν οἱ μηδεμίαν ποιῆν, τά τε ὀπι-
σόημα τὰ πολλὰ κὴ ὑπέρογκα ἔπαυσε, κὴ εἰκόνα μίαν ⟨ὃ⟩ ταύτην ἀργυρᾶν, δύ-
δριαντάς τε δύο χαλκοῦ τε κὴ λίθου ψηφιδέντας αὐτοῦ τὰ προῶτα ἔλαβε. μάταια
γὰ πάντα τὰ τοιαῦτα διδηώμαται εἶ), κὴ προσέτι πολλὰ μὴν ζημίαν, πολλὰ δὲ
κὴ ὄχλον τῇ γε πόλῃ παρέσχεν ἔλεγε. πάντες μὲν γὰ οἱ ναοὶ, πάντα ἢ κὴ τὰ δῆμα ἔρ-
γα κὴ δύδριαντων κὴ δύαδημῖν ἐπεπλήρωτο, ὥστε κὴ τοῦ ἐκείνων βουλεύσασθαι
ἔφη ἃ δεῖ προσάξαι τοῖς τ' στρατηγοῖς τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁπλομαχικοὺς ἀπηγόρδυσε
μὴ ποιῆν, ⟨ὃ⟩ εἰ δή τις δῆμος αὐτοῖς ὁπουδή ποτε ὁπιτελοίη, ἅμα μή τι γε ὡς κὴ ⟨ὁπω⟩ῦ
ἑαυῖ σωτηρίας γεγονότων σφῶν ἢ χαίρεσθαι ἢ κὴ λέγεσθαι ἐκέλευσε, κὴ οὕτω
γε πάντα ταῦτα κρίσι κὴ οὐκ ὁπιτηδεύσι ἐπροστῆκεν, ὥστε κὴ δῆμα ὁμοίως ἔνε-
με. τὰς γοιῶ θυγατέρας ἐν τῷ ἔτει τούτῳ, τιλὼ μὲν ἐκγυήσας λευκίᾳ ἰουνίᾳ σιλα-
νῷ, τ δὲ ὀκδοὺς γναῖῳ πομπηΐῳ μάγνῳ, οὐδὲν ὄξαίρετον ἔπροσάξεν, ἅμα κὴ αὐτὸς
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐδίκασε, κὴ ἡ βουλὴ ἠδροίσθη. τοιές τε ταμβερεῖ πρὸ τὲ
ἐν τοῖς εἴκοσιν δύδρασιν ἄρξαι, κὴ μὴ τοῦτο πολιαρχῆσαι ἐν ταῖς δύοχαῖς ἐκέ-
λευσε, κὴ ὀψέ ποτε πέντε ἔτεσι ζῶσαν τὰς δήμας ἀρχὰς αὐτῆσαι σφίσιν ἐπέτρεψε.
τούτου δὲ δὴ τῷ πομπηΐου ὁ γάϊος τιλὼ τῷ μάγνου ὁπίκλησιν προσέκοψεν· ὀλίγου μὲ
γὰ κὴ ἀπέσφαξεν αὐτὸν ὅτι οὕτως ὠνομάζετο, ἅμα τοῦτο μὲν καταφρονήσας, ὡς
κὴ παιδίου ἔτ' αὐτὸ ὄντος, οὐκ ἐποίησε, τιλὼ δὲ δὴ προσόρησιν κατέλυσεν, εἰ πῶν

μὴ

Drusus Antonia

- L. Junii Silanus Cn. Pompei magni

μὴ εἶναί οἱ ἀσφαλές, μάγιον ὑπὰ προσαγορδύεσθαι. ὁ γεμεῖνος κλαύδιος κὴ ἐκεῖνο
αὐτῷ ὃ προσόρημα ἀπέδωκε, κὴ τιλὼ θυγατέρα προσσεσωφίσε. ταῦτα γε οὖν
ὁπιδικῶς ἐπροσῆκε, ⟨ὃ⟩ τῶν ὑπάτων ἐν ᾧ συνεδρίῳ καταβαίντων ποτὲ ἀπὸ τ' δί-
φρων, ἵνα δόκιμος ᾖ αὐτοῖς, προσεξανέστη τε ⟨ὃ⟩ αὐτὸς προσῆλθε σφίσιν. ἐπεὶ ἔν γε
τῇ νεαπόλῃ κὴ πανταπασιν ἰδιωτικῶς ἔζη. τά τε γὰ δῆμα ᾠκιακῶς κὴ αὐτὸς κὴ οἱ
συνόντες οἱ διῆγε, κὴ ἐν μὲν ταῖς τῆς μουσικῆς θεωρίαις, ἱμάτιον κὴ κρηπίδας, ἐν
δὲ τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι, περιζωείδα ⟨ὃ⟩ στέφανον χρυσοῦν ἐφόρεσε. κὴ μὴν καὶ
τοῖς τὰ χρήματα διαμαχομένοις ἐβοήθει. ἀπηγόρδυσε μὴν γὰ ἀγῶνιον (ὅπερ ὅτι τε
τῷ αὐγούσου κὴ ὅτι τῷ γαίου ἐλήγετο) προσφέρειν, ἀπεῖπε δὲ μηδὲ κληρονόμον
αὐτὸν ὅστις δὴ συγγενὴς ὁποιοσδήποτε κέκτη), καταλείπειν, ἅμα κὴ τὴν προσυλη-
θέντων ὅτι τε τῷ τιβερίου κὴ ὅτι τῷ γαίου, τὰ μὲν αὐτοῖς τοῖς ἔτι προσοῦσι, τὰ δὲ
τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἀπέδωκεν. οἷς μὲν, οὐ τε εἰ κὴ ὁμοίως προσῆκε τὰς πομπηΐους ἔξω τῶν
νενομισμένου προσῆκεν, αὖθις αὐτὰς, καθάπερ εἰρηταί μοι, γίγνεσθαι, κὴ πολλάκις
τοῦτο κὴ τετάρτον κὴ τέταρτον, πέμπτον τέ κὴ δέκατον ἔστιν ὅτε, ὃ μὴν τί κτ' τύχῃ, ὃ γ'
δὴ πλῆσον ἐκ προδιασκευῆς τῆ ὠφελουμένων ἀπ' αὐτῆ συμβαίνοντος, νόμῳ μὴν
ἔταξε μίαν ἡμέραν τοῖς ἀγῶνας τῶν ἵππων δὶς τὸν γίγνεσθαι, ἔργῳ δὲ κὴ τοῦτο, ὡς
πλήθη ἐπέφερεν. οὐδὲν γὰρ τι ῥᾳδίως, ἅτε μηδὲν μέγα ἀποκερδαίνοντες οἱ τεχνῖ-
μῦται αὖθ', ἐπληκτίζοντες τοῖς τε ἰουδαίοις πλεονάσμασι αὖθις, ὥστε χαλεπῶς
ἂν μόλις ταραχῆς ἐπαύσθ' ὅχλου σφῶν τ' πόλεως εἰρηθῆναι, σὺν ὀξήλωσε μὴν, ᾧ
ὃ δὴ πατρίῳ νόμῳ εἴᾳ χρωμένους ἐκέλευσε μὴ συναθροίζεσθαι, ταῖς τε ἑταιρείας
ἐπαναγηθείσας ἐπαύσε τῶν γαίου διέλυσε, κὴ ὁρᾶν μηδὲν ὄφελος ὄν, ἀπαγορδύεσθαί
τινα ᾧ πλήθη μὴ ποιῆν, μὴ κὴ ὁ καθ' ἡμέραν αὐτῶν βίος μεταῤῥυθμισθῆ, τά τε
κατηλθε ἐς ἃ σπάνιόν τες ἔπαυον, κατέλυσε, κὴ προσέταξε μήτε κρέας που ἐφθὸν,
μήθ' ὕδωρ θερμὸν πωλεῖσθαι, κὴ ἵνας ὅτι τούτῳ μὴ πειθαρχήσαντας ἐκόλασεν. ἀπέδωκε μὴν οὖν κὴ ταῖς πόλεσι τοῖς δύδριαντας οὓς ὁ γάϊος ἐξ αὐτῶν με-
τεπέμπετο, ἀπέδωκε δὲ κὴ τοῖς διοσκούροις τὸν νεὼν, τῷ τε πομπηΐῳ τὸν θεά-
τρου μηνίμιον, κὴ αὐτῷ κὴ ⟨ὃ⟩ τιβερίου ὄνομα ἐν τῇ σκηνῇ προσθεὶς ἔγραψεν,
ὅπερ καυδεῖος αὐτὸν δύαγνοδμήκει. ⟨ὃ⟩ γὰ ἑαυτοῦ ἐκείνῃ μὴν, οὐχ ὅλα κατεσκύ-
ασεν, ἅμ' ὅτι κὴ καθιέρωσεν αὐτὸν, δήλῳ δὲ οὐδενὶ ἐνεκάλυψεν, οὐ μὴν οὐδὲ τῇ σχο-
τῇ ὁπινικίῳ ⟨ὃ⟩ πᾶσιν τὸν πομπήϊον, καίτοι ψηφισθέν, ἐχρήσατο, ἀλλ' ὑφ' ὑ-
ὸν αὐτῇ μόνον, τὰ δὲ δῆμα ἐν τοῖς προπορφύρᾳ ἱματίῳ διῴκησεν. ἐσήγαγε δὲς τ'
ὀρχήσραν δήμους τε κὴ ἱππάσας ⟨ὃ⟩ γναῖκας τῶν ὁμοίων, οἵπερ που κὴ ὁπὸ τῷ γαίῳ τοῦ-
το ποιῆν εἰώθεσαν, οὐχ ὅλα κὴ ἔχαιρε σφίσιν, ἅμ' ἐς ἔλεγχον τ' γεγενότων. αὖθις γοιῶ
ὠδέεις αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ ὁπὸ γε τῷ κλαυδίου ἐξηπάθη, τιλὼ τε πυῤῥίχιον ὠὸ οἱ
παῖδες οἱ ὑπὸ τῷ γαίου μεταπεμφθέντες ἤσχυνε, ἐκεῖνοι μὲν ἄπαξ ὠρχήσαντο, ⟨ὃ⟩
ὅτι τούτῳ πολιτείᾳ μὴ μηδένες, ἀπεπέμφθησαν· δήλοι δὲ αὖθις ὠκ ἦ θεραπείας
ἐπεδείξησαν. ἐν μὲ δὴ τῷ θεάτρῳ ταῦτ' ἐγένετο. ἐν δὲ ⟨ὃ⟩ ἱππόδρομω κάμη-
λοί τε ἄπαξ, ⟨ὃ⟩ ἵπποι δώδεκα ἠγωνίσαντο, ἄρκτοι τε τεσσαράκοντα, ⟨ὃ⟩ λύκοι θηρία
ἴσα αὐταῖς ἐσφάγη, κὴ ἑώρων μὲν πολλοὶ πρότερον ἐν αὐτῷ ἰδίᾳ κὴ κτ' σφᾶς ὡς ἑ-
κάστοι, τό, τε βουλεῦον κὴ τὸ ἱππεῦον, κὴ ὁ ὅμιλος, ἀφ' οὗπερ ταῦτ' ἐνομίαθη, οὐ μὴν-
τοι κὴ τεταγμένα σφίσι χωρία ἀπεδέδεκτο, ἀλλὰ τότε ὁ κλαύδιος τιλὼ τε ἔδραν

qq.ii.

Iudaei

Manz asas carnes nō q: aquā calidā uendere

Pyrrichā saltauerunt

τὴν νεῶ οὐδεμ τῶς βουλευτὰς ἀπεκρινε, καὶ τοῖς σεσειπὶ τοῖς ἐθέλουσι σφῶν ἑτέρωσι
που, καὶ ἐν γε ἰδιωτικῇ ἐαθῆτι θεάσαθαι ἐπέτρεψε. ποιήσας δὲ τοῦτο τε, τήν τε γε-
ουσίαν μὲν τὴν γυναικῶν, καὶ τοὺς ἱππέας, τάς τε φυλὰς εἰσίασε, καὶ μὲν τοῦτο ὧν τε
ἀθλίου τὴν κομμαγηνὸν ἀπέδωκεν (ὁ γὰρ γάιος καίπερ αὐτὸς οἱ δοὺς αὐτὴν, ἀ-
φῄρητο) ὃν μιθριδάτην ὀνείρατα ὄν ὁ γάιος μεταπεμψάμενος ἐδεδέκει, οἰκα-
δε τοῦς ἀναληψιν τῆς ἀρχῆς ἀπέπεμψεν, ὅπως τέως μιθριδάτη τὸ ἦθος ἀπ'
ἐκείνου τοῦ πάνυ ἔχοντι, ὃν βόσπορον ἐχειρώσατο, καὶ ὧν πολέμωνι χώραν τινὰ αὐτ'
αὐτοῦ τῆς κιλικίας ἀντέδωκε. ὧν γὰρ ἀγρίππα ὧν παλαιστινῷ συμπεφύξαντι οἱ τὴν
ἡγεμονείαν (ἔτυχε γὰρ ὢν τῇ ῥώμῃ ὢν) τήν τε ἀρχὴν πεσεπιπόξησε, καὶ τιμαῖς ὑ-
πατικαῖς ἔνεμε, ὧν τε ἀδελφῷ αὐτοῦ ἡρῴδῃ τε, τετρατηγικὴν ἀξίωμα καὶ δυνα-
στείαν τινὰ ἔδωκε, καὶ ἐς τὸ συνέδριον ἐσελθεῖν σφίσι, καὶ χάριν οἱ ἴδιωτι γνῶναι ἐ-
πέτρεψε. ταῦτα μὲν οὖν αὐτοῦ τε τοῦ κλαυδίου ἔργα ἰδεῖν, ὧν ὑφ' ἁπάντων ἐπῃνέτο.
ἐπεφάνη δὲ καὶ δῆλα ἅτινα τότε οὐχ ὁμοίως πα τοῦ τε τῶν ἐξελευθέρων αὐτοῦ, καὶ
τοῦ τῆς γυναικὸς οὐθενείας μεγαλίνης. αὕτη μὲν γὰρ τὴν ἰουλίαν τὴν ἀδελφι-
δῆν αὐτοῦ, ὀργισθεῖσά τε ἅμα ὅτι μήτε ἐπὶ μᾶλλον τοῦ αὐτῆς, μήτε ἐκολακεύετο,
καὶ ζηλοτυπήσασα ὅτι πεικαλλὴς τε ἦν, ὧν μᾶλλον ὧν κλαυδίῳ πολλάκις συνεγίγνε-
το, ἐξώλεσεν, ἐγκλήματα αὐτῇ δῆλα τε, καὶ μοιχείας πλάσασθαι ἀσασα, ἐφ' ᾗ καὶ ὁ
σενέκας ὁ δρύσος ἐφυγε, καὶ ὕστερόν γε οὐ πολλῷ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτήν. ἐκεῖνοι δὲ καὶ
ταῖς τιμαῖς αὐτὸν ταῖς ὀπτιμικίοις ὅπερ τοῖς ἐν τῇ μαιεστότητα πεσαχθεῖσι δέξασθαι
ἐπεισθη, οὐχ ὅτι καπορθώσθη τα, ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ἀρχῇ πω ὄντα ὅτε διεπολεμήθη.
καίτοι καὶ τοῦτον ὧν ἔτει ὅλε χάλβας ὁ σουλπίκιος γάλβας ἐκρώτησε, καὶ πούπλιος σα-
ουίνιος μαεσυσίοις νικήσας, τά τε δῆλα διδοκίμησε, καὶ ἀετὸν στρατιωτικὸν, ὃς μόνος
ἦν πρὸ αὐτοῦ ἐν τῇ τοῦ ἀφρου συμφορᾷ ἐωθεὶς, ἐκομίσατο, ὡς καὶ δηλῆς ὄνομα αὐ-
τοκεφάτορες ἀπ' ἀμφοτέρων σφῶν ὃν κλαύδιον λαβεῖν. ὧν δὲ ἐχρημάτισε καὶ αὐτοῦ
ταῦτα μὲν οὖν πολεμήσαντες κατεστράφησαν. συετώνιος μὲν γὰρ παυλῖνος ἐν τῇ
ἐστρατηγηκότων ὢν, τὴν χώραν αὐτῶν μέχρι τοῦ ἀτλαντος διῆκατέδραμε. γάιος
δὲ ὁ σίδιος γέλας ἐν τῶν ὁμοίων μετ' ἐκεῖνον στρατεύσας, ὅτι ὃν σάλαβον τὸν στρα-
τηγὸν σφῶν διθιὺς ὥρμησε, καὶ ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον. ἐπειδή τε ἐκεῖνος
καταλιπὼν τινας πεσὸς τοῖς μεθορίοις εἰρήνην τοὺς ὀπτιδιώξοντας, πεσὸς τὰ φαμιώ-
δη ἀπέφυλλε, ἐτόλμησεν ὀπτιασεσθαι οἱ, καὶ δυτικαταξήσας τοὺς ἐφεδρεύοντας μέ-
εσος τοῦ στρατοῦ, πεσῇ συσκευασάμενος ὕδωρ ὅσον ἐνεδέχετο. ὡς δὲ τοῦτό τε ἐπέ-
λεσε, καὶ δῆλον οὐχ ὑείσκετο, ἐν πάντι καιρῷ ἐχώρει. οἱ μὲν γὰρ βάρβαροι δῆλος
τε ὅτι μακρόταται πεσὸς ὃ δίλος ἀπὸ τοῦ ἔρους δυτέχοιεν, καὶ πάντως τι ὕδωρ
ἐμπειρίᾳ τῶν χωρίων προειλόμενοι, διεγίγνοντο. τοῖς δὲ δὴ ῥωμαίοις ἐν τῷ σκαν-
δίων, ἀδυώατον μὲν πεσχωρῆσαι, χαλεπὸν δὲ ἀποστρέψαι ἴσως. ἀπορεῖν τα οὖν
αὐτὸν ὅ, τι χρὴ πεσεῖναι, δύεπεισέ τις τῶν ὀπτικρωείων τῶν σκαπόνδων, ἐπιδαῖς τέ ἐστι
καὶ μαγδανείαις χρήσασθαι, λέγων πολλάκις σφίσιν ἐν τοῦ τοιούτου πολὺ ὕδωρ
δεδοᾶς. ὧν αὐτῷ πεσαχρῆμα τοσοῦτον ἐν ὕραν ἐρρύη, ὥστε καὶ αὐτὸν δίλος ἐξα-
κέσασθαι, καὶ τοῖς πολεμίοις πεσοκαταπλῆξαι, νομίσαντας ὃ θεῖον οἱ ὀπτικουρῆν.
καὶ οἱ μὲν ἐν τούτου ἐθελονταί τε ὡμολόγησαν, ὧν κατελύσαντο. πεσαχθέντων δὲ
τούτων, ὁ κλαύδιος δίχα τοῖς μαύρεσι τοῖς ὑπηκόοις ἔνεμεν, ἕς τε τὰ πεδία καὶ ἐς
τὰ πεδί

Antioch
Mithridates
Polemo
Agrippa palestine
Herodes
Valeria Messalina
Seneca exilii
Gaba Sulpitij
P. Gabinij
Suetonij paulin
Cn. Sudi Geta
Sadalus
Atlas Mos
Tingis V

τὰ πεδία καὶ σαμάρδαν, ἀφ' ὧν πορ ἡ ὀνομάζονται, ἡ δύο ἄρχοισιν ἱππεῦσι πεσεστάξε. καὶ τῷ αὐτῷ τούτῳ χρόνῳ καὶ τῆς νουμιδίας τινὰ ἐπολεμήθη τε τὸ πρὸ τῶν πεσοίκων βαρβάρων, καὶ ἐπειτα κρατηθέντων αὐτῶν μάχαις κατέσχη. ὑπάτευε δὲ ὁ κλαύδιος μὲν γαίου λάρτου, ὧν ἐκείνῳ μὲν δι' ἔτους ἄρξαι ἐφῆκεν, αὐτὸς δὲ δύο μησὶ ἡ τότε τὴν ἀρχὴν ἔσχε, ἡ πεῖ τε τῶν τὰ αὐγούσου πεσάξεων τοῖς τε δήμοις ὥρκησε, ἡ αὐτὸς ὑπεσῴθη. πεῖ γὰρ τῶν ἑαυτῷ οὐδενὶ ὃ πρόσθεν τοῦτο ποιήσαι ἐπέτρεψε, ἡ ἐξιὼν ἐκ τῆς ἀρχῆς αὖθις ὤμοσεν, ὥσπερ οἱ δῆμοι. ἡ ταῦτα μὲν ἀεὶ ὁσάκις ὑπάτευσεν, ἐγίνετο. ποτὲ δὲ λόγοις τινὰς ἐν τῇ νουμωνίᾳ τὴν τε αὐγούσου ἡ τὸ ὠδείου κτῆμα ἀναγινωσκομένους, ὥστε καὶ μέχρι τῆς ἑαυτέρας τοῖς βουλευταῖς πρατεύεσθαι, ἐπαυσεν, ὅρκοιῶν εἰ) φήσας, ἐν ταῖς γήναις αὖθις ἐγγεγράφθαι. ἐπεὶ τέ τινες τῶν στρατηγῶν τῶν τὴν διοίκησιν ἐγκεχαλεσμένων αἰτίαν ἔλαβον, ὅσα ἐπεξῆλθε μὲν σφισι, πισεφάσεσι δέ τινα καὶ μιαθοῦσιν ὑπεφοιτήσας, πάμπολ ὅσα ἐνόμιζε μὴ καλῶς γίγνεσθαι, διώρθωσε, ἡ τοῦτο ἐς αὖθις πολλάκις ἐποίησεν. δύω μάλως δὲ δή οἱ στρατηγοὶ ἀπεδείκνυντο. καὶ γὰρ τεσαρεσκαίδεκα καὶ ὀκτωκαίδεκα, δίφ μέσου τέ, ὡς που ἡ ἐνέπεσεν, ἐλίγνοντο. τοῦτό τε οὖν πεῖ τὴν διοίκησιν ἔπεσχε, ἐς ἓξ δύδρας τῶν ἐστρατηγικότων πεσέκτορας τῶν ὧν δημοσίῳ ὀφλημάτων κατέστησε, ἡ ῥᾳδιουργοὺς ἐς τὸν δῆμον ὑπηρεσίαν αὖθις δοὺς, λιμοῦ τε ἰσχυροῦ γνομένου, οὐ μόνον τῆς ἐν ὧν τότε πρόνοιαν ἀφθονίας τῶν ζφῶν, ἀλλὰ ἡ τῆς ἐς πόντα ὃν μὲν τοῦτα αἰῶνα πεσήσιαν ἐποιήσατο. ἐπεισάκτου γὰρ πυροῦ, ὡς εἰπεῖν, τὸν σίτου τοῖς ῥωμαίοις ὄντος, ἢ χώρα ἡ πεσὸς ταῖς τὸ πιθέκιδος ἐκβολαῖς, οὔτε καπάρσης ἀσφαλῆς, οὔτε λιμένας ὑπτηδείους ἔχουσα, δύωφελὲς σφίσι ὃ κράτος τῆς θαλάσσης ἐποιεῖ. ἔζω τε γὰρ τῶν τῇ τε ὥρᾳ ἐσκομισθέντων, καὶ ἐς τοὺς ἀποθήκας δυαχθέντων, οὐδὲν τῶν χλιμενίων ἐσεφοίτα, ἀλλ' εἴτις πρεκνδώσε, καικῶς ἀπήλασε. ταῦτ' οὖν σεισθὼν, λιμένα τε ἀφλασκυδάσαι ἐπεχείρησεν, ὡσπ' ἀπεράπη (καίπερ τῶν ἀρχιτεκτόνων εἰπόντων αὐτῷ πυθομένῳ πόσον ὃ ἀνάλωμα ἔσοιτο, ὅτι οὐ θέλοις αὐτὸν ποιῆσαι, οὕτως ἐπὶ τοῦ τῶν πλήθους τὸ δαπανήματος δυαχαλιαδίων αὐτὸν, εἰ πεσπύθοιτο αὖθις, ἤλπισεν) ἀλλὰ καὶ ἐνεθυμήθη πεσῆγμα ἡ τὸ φεσνήματος ὃ τὸ μεγέθους τῶν τῆς ῥώμης ἄξιον, ἡ ἐπετέλεσε. τοῦτο μὲν γὰρ, ὄρυξας τῆς ἠπείρου χωλίον οὐ σμικρὸν, τὸ πελιξ πρὸ ἐκρηπίδωσε, ἡ τῷ θαλάσσῃ ἐς αὖθις ἐσεδέξατο· τοῦτο δὲ, ἐν αὐτῷ ὃ πελαγὴ χώματα ἑκατέρωθεν αὖθις μεγάλα χώσας, θαλάσσῃ ἐν ὧν πολλῷ πεῖ ἐβόλε, ἡ νῆσον ἐπ' αὐτῇ, πύργον τε ἐπ' ἐκείνῃ φρυκτωρίαν ἔχοντα κατεσήσατο. ὁ μὲν οὖν λιμὴν ὁ ἡ νεῶ οὕτω καπά γε τὸ ὀπτικώλιον ὀνομαζόμενος, ὧν ἐκείνου τε ἐποιήθη· τῷ δὲ λιμένι τῷ φουκίνῳ τῷ τῶν ῥωσῶν ἠθέλησε μὲν ἐς ὃν πλεῖν ἐξαγαγεῖν, ὅπως ἥ τε χώρα ἡ πεῖ αὐτῷ γεωργῆται, ἡ ὁ ποταμὸς ναυσίπορος μᾶλλον γίνηται, μέτιον ἢ δὴ ἐδαπανήθη· ὠνομοθέτησε μὲν οὖν καὶ δῆλα τινὰ, ὧν σοφέμια μοι δοκῇ δυάξιν μεμνῆσθαι· ὅστ. κατέδυξε δὲ ὧν τάδε· τοῖς τε κληρωτοὺς ἄρχοντας πεσὸ τὸ ἀπριλλίῳ νουμωνίας, ἐπειδὴ πρῶτον ὅτι πολὺ ἐν ὧν ἄστ ἐνεχρόνιζον, ἀφορμᾶσθαι, ἡ τοῖς αἱρετοὺς μηδεμίαν οἱ χάειν ἐν ὧν σεωεδρίῳ γινώσκειν, ὅπερ κατὰ ἔτος ἐποίουν· εἰπὼν ὅτι οὐχ οὗτοι ἐμοὶ χάειν ἔχειν ὀφείλουσιν, ὡς πρὸ ἐσσυδαρχικότες, ἀλλ' ἐγὼ τούτοις, ὅτι μοι τὴν ἡγεμονείαν πεσθύμως σεωδιαφέρουσι, ὧν μὲν γε ἡ καλῶς

Mauritania in duas diuisa partes
Claudij Cæs. Longus
Ponit ostia
Fucinus lacus

ἀρξωσι, πολὺ μᾶλλον αὖθις ἐπαινέσω. τοῖς μὲν οὖν ἀπὸ ἀδενείας βίᾳ μὴ δυναμένοις βουλεύσαι, ἐφίημι πρίεσθαι, ἐκ τε τῶν ἱππέων τινὰς ἐς τὰς δημοκρασίας ἐσεδέχετο, τοῖς δὲ δήμοις καὶ πάνυ πολλάκις ἐπηνάγκαζεν ἐς ὃ βουλευτήριον, ὁσάκις μὴ ἐπαλλάττοιεν σφίσι, συμφοιτᾶν. ἐπεὶ δὲ μηδὲν οὕτω ἰσχυρῶς τοῖς μὴ πειθαρχοῦσιν ἐπετίμα, ὥστε τινὰς ἑαυτοὺς ἀναχρήσασθαι· ἐς δὲ δημοκρατίαν καὶ κοινὸς καὶ ὁπωσοῦν ἰὼν πρὸς αὐτοὺς, καὶ μισούμενός γε ἐπεσκέπτετο, καὶ ἑορτάζουσί σφισι συνεγίνετο, δημοκρατικός τινος πλησιάσας δημοσίᾳ δούλῳ αὐτοῦ δόντος, αὐτὸν μὲν οὐδὲν κακὸν εἰργάσατο, τοὺς δὲ ὑπηρέτας αὐτοῦ ἀφῆκε μόνους, ἔπειτα καὶ ἐκείνους οὐ πολλῷ ὕστερον ἀπέδωκε· δοῦλόν τε ἕτερον αὐτοῦ, ὃν μάλιστα τὴν ὀπτασίαν ὕβρισεν, ἐς τὸν ἀγοραῖον πέμψας, ἀπεμαστίγωσε· καὶ ὃν συνεδρίῳ αὖθις μὲν ἐξαίσατο, εἰ ποτε δὴ πολὺ οἱ δῆμοι ἐφήκεσθαι. καθήμενος γὰρ, ὡσπερ εἶπον, ἀπὸ τῆς ἀῤῥωστίας πολλάκις ἀνεγίνωσκέ τινα αὐτοῦ μῦθος. λουκίῳ δὲ δὴ σύλλᾳ ἐς ὃ τὴν στρατηγῶν βάθρον, ὅτι μὴ δυνηθεὶς ποτε ἀπὸ γήρως ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ ἕδρας ὑπακοῦσαί τινα ἀνέξη, καθίζεσθαι ἐπέτρεψεν, ἐν τε τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ αὖθις κατώρθωσε, ὥσπερ πρότερόν ἔτει ἀπεδείχθη, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐξαίρετον ἐποίησε, πλὴν ὅτι τοῖς δορυφόροις πέντε καὶ εἴκοσι δραχμὰς ἔδωκε, καὶ τοῦτο ἔπειτα κατ' ἔτος ἐποίησε. τὴν μέντοι στρατηγῶν τινὲς ἐθελονταὶ καὶ ἀπ' οὐδενὸς ψηφίσματος, ἐκείνῳ τε τῷ ἡμέραν καὶ τὰ ἠθέλησαν τῆς μεσαλίνης δημοσίᾳ ἐτίμων. οὐ γὰρ που καὶ πρότερόν αὐτὰ ἐποίουν, ἀλλ' ὅσοι ἐβούλοντο, τοσαῦτα ἄδεια εἶχον. οὕτω τε ὡς ἀληθῶς ἐς πρώτους τὰ τοιαῦτα ἐμετρίαζεν, ὥστε ἠμυνθέντος αὐτῷ ἰοῦ, ὃς τότε μὲν κλαύδιος πρόκλος ἡρμηνικός, ὕστερον δὲ καὶ βρεττανικὸς ἐπωνομάσθη, οὔτ' ἀνδριάντα τι ὑπατικὸν ἔστησεν, οὔτ' αὐξῆσαι αὐτὸν, ἢ τὴν μεσαλίναν αὐξῆσαι βουλεύσαντα κληθῆναι ἐφῆκεν. ἐλύπει μὲν οὖν συνεχῶς μονομαχίας ἀγῶνας. πάνυ γὰρ σφισιν ἔχαιρεν, ὥστε καὶ τὴν αἰτίαν ὅτι τούτῳ ᾠκείωτο. ἀπώλλυτο δὲ θηρία μὲν ἄπειρα, ἀνδρες δὲ πολλοὶ, οἱ μὲν ἀνηλοις μαχόμενοι, οἱ δὲ καὶ ἐκείνων ἀναλοῦντες. τοῖς γὰρ δούλοις τοῖς ἀπελευθέροις τοῖς ὅτι τε τῶν ἰδίων καὶ τῶν γαίου τοῖς δεκάτοις σφῶν ὅτι βουλεύσασθαι, τοῖς τε τὴν ἀνθρωπίνην συνωφαντήσασθαί τινας, ἢ καὶ καταψευδομαρτυρήσασθαί τινων, δῆλος ἐμίσει, καὶ αὐτῶν τοὺς μὲν πλείους οὕτως ἀνήλωσε, τοὺς δὲ ἕτερόν τινα τρόπον ἐκόλαζε, πολλοὺς δὲ καὶ τοῖς δεκάτοις αὐτοῖς ὅτι ἀμοιβαίαν πρεσβύτου. τοσοῦτον δ' οὖν ὁ πλῆθος τῶν ἐν τῇ κοινῇ ἀπογεγραμμένων ἐλάγγανε, ὥστε καὶ ὃν τῷ αὐχμούσῃ λιμένι τὰ ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ἱδρυμένον, ἑτέρωσε ποι μετενεχθῆναι, τῷ δὴ μήτε ἐφορᾶν αὐτὸν τοὺς φόνους νομίζεσθαι, μήτε ἀεὶ καταναλίσκεσθαι. καὶ ὅτι μὲν τούτῳ χῆτα ὠφλίσκανεν, εἰ δὴ ὅσα ὃν χαλκοῦν ὃν ἀναθητὸν δοκεῖν ὁρᾶν ἠξίου, τούτων αὐτὸς διεπίμπλατο. ταῦτα γὰρ δὴ καὶ τοῖς ἀφ' ὁμέσου τῆς θέας πρὸ ὃν τῷ ἀρίστου καιρὸν κατακοπομένοις ἥδιστα ἐθεώρει. καίτοι λέοντα δεδιδαγμένον δυθηφόρους ἐαθέν, καὶ πάνυ γε ἀφ' οὗτος τῶν πλήθη ἀρέσκοντα ἀποκτείνας, ὡς οὐ πρόσθεν ὃν τοιοῦτόν τι θέαμα ὁρᾶν ῥωμαῖοι. ὅτι δὲ δὴ σφισι κοινῶς τε ἐν τῇ θέᾳ σπουδῶν, καὶ πρόσχημ' ὅσα ἐβούλοντο, καὶ κήρυξι μὲ χάμενος ἀρχῆς, τὰ δὲ δὴ πλείω ἐς σκηνίδας γεάφων διεδήλου, σφόδρα ἐπῄνητο. ἐπιόντος δὴ οὖν αἵματος καὶ φόνων δυαπίμπλασθαι, πρόσπετέσθαι καὶ τὴν δήμης σφαγὰς ἐλαύνησαι. αἴτιοι δὲ τούτων οἵ τε καισάρεοι καὶ ἡ μεσαλίνα ἐγένετο. ὁπότε γὰρ ἀποκτεῖναί τινα ἐθελήσειαν, ἐξεφόβουν αὐτὸν, κἀκ τούτου πάντ' ὅσα ἐβούλοντο ποιῶν,

Claudi Tiberi germani & Britannici Claudij f.

L. Sylla

ἐπετρέποντο, καὶ πολλάκις τε ἐξαπινάιως ἐκπλαγείς, καὶ κελεύσας τινὰ ἐκ τοῦ παραχρῆμα πρόσθεν ἀπολέσθαι, ἔπειτα μετενεγκών καὶ μεταφρονήσας, ἐπεζήτει τε αὐτὸν, καὶ μαθὼν ὃ γεγονὸς, ἐλυπεῖτό τε καὶ μελεγίνωσκεν. ἤρξατο δὲ τὴν φόνων τούτων ἀπὸ γαίου ἀπίωνος σιλανοῦ. τοῦτον γὰρ δυγενέστατόν τε ὄντα, καὶ τῆς ἰδιωτείας τότε ἔχοντα μεταπεμψάμενος, ὡς τι αὐτοῦ δεόμενος, καὶ τὴν τε μητέρα οἱ τὴν τῆς μεσαλίνης στρωτικίσας, ἐς αὐτὸν ἐκ τε τῶν φιλτάτων καὶ ἐν τοῖς συγγενεστάτοις χρόνου τινὰ τιμήσας, ἔπειτ' ἐξαίφνης ἔσφαξεν, ὅτι τῇ τε μεσαλίνῃ πρωτοστάτουν, οὐκ ἐθελήσας αὐτῇ συγγενέσθαι πορνικωτάτη τε ἐς ἀσελγεστάτην ὕβρι, καὶ τῷ ναρκίσσου ἐπελθόντι αὐτοῦ δι' ἐκείνου· καὶ (οὐ γὰρ εἶχον οὔτε ἀληθές, οὔτε πιθανόν τι κατ' αὐτοῦ εἰπεῖν) στενάπλασεν ὁ ναρκισσος ὡς σφαγησόμενον τὸν κλαύδιον ἀπὸ τοῦ σιλανοῦ αὐδοκεία ἰδοὺ, καὶ αὐτός τε λύθις ἀπὸ τοῦ ἕως ἐν τῇ δίκῃ οἱ ἔτ' ὄντι ἀπόδεσμος δικήσατο, καὶ ἡ μεσαλίνα πρὸς ἀκροῦσα ἐδείνωσε. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐξ ἀνυπνίου πρὸς παῦλεν. τελευτήσαντος δ' αὖτ', οὐκέτι χρεὼν ἦν πίστιν ῥωμαίοις τῷ κλαυδίῳ ἔχον, ἀλλ' ὑβρεῖς αὐτῷ δηλοί τε καὶ ἀθνιος οὐνικιανὸς ἐπεβούλευσεν. οὗτός τε γὰρ ἐκ τῆς ἡγεμονείας μὴ ὃν τῷ γαίου θάνατον προσβληθέντων ἰῶ, καίτοι ἐκ τούτου δεδιὼς, ἐνεωτέρισεν. ἐπειδή τε σπάθιμαν ἰσχυρὸν ἐκέκτητο, ἔπεμψε πρὸς φούριον κάμιλλον σκριβωνιανὸν τὸν τε δαλματίας ἄρχοντα, καὶ δυνάμιν συχνὴν ἐκ ξενικῆς ἔχοντα, καὶ προσηυμένετο αὐτὸν ἐκ καθ' ἑαυτὸν διαρρυθμούμενον ἐπαναστῆναι, ἀνδρῶς τε καὶ ὅτι ὑπόδοξος αὐτοκρατορήσων ἐγεγένητο. προσάξαντος δὲ αὐτοῦ τοῦτο, συχνοὶ μὲν ἐβουλεύσαντό τε καὶ ἱππεῖς πρὸς αὐτὸν ὥρμησαν. οἱ γὰρ στρατιῶται, θ' καμίλλῳ τό, τε τῶν δήμου σφίσιν ὄνομα προστίνοντος, ἐκ τοῦ ἀρχαίαν εὐβουλίαν ἀποδώσειν ὑπισχνουμένου, ὑπεπτοήθησαν προσάγματα αὖθις καὶ μεταστάσεις ἔξειν, ἐκ δὲ οὐκέτ' αὐτῷ ἐπείθησαν. καὶ ὁ μὲν ἐκ τούτου φοβηθεὶς σφᾶς ἔφυγε, ἐς ἐς τοῦ ἵππου τοῦ ὑπὸν ἕως, σὺν ὧν ἐκούσιος ἀπέθανε. κλαύδιος δὲ τέως μὲν πάνυ κατέδυσεν, ὥστε ἐκ ἐθελοντὴς ἑτοίμως ἔχειν τὰ κράτιστα αὐτῷ ἐκσπεύσαι· τότε δὲ ἀναθαρσήσας, τοῖς μὲν στρατιώταις δήμοις τε πίστιν ἠμείψατο, καὶ τὰς ἐκ πολιτικὰ αὐτῶν στρατόπεδα τό, τε ἕβδομον καὶ ὀκτωκαιδέκατον καὶ κλαυδίᾳ καὶ πιστὰ καὶ δύσεβῆ καὶ πρὸς τῆς βουλῆς ὀνομαθῆναι. τοῖς δὲ συνεπιβουλεύουσιν αὐτῷ ἀνέζήτησε, καὶ πολλοὺς ὅτι τούτῳ δήμους τε καὶ στρατιὰν ἵνα προσαπειπόντα τῷ ἀρχῷ ἀπέκτεινε. συχνοὶ δὲ καὶ ἑαυτοῖς, δήμοι τε καὶ ὁ οὐνικιανὸς, καλεχρήσθυτο. τῆς γὰρ ἀφορμῆς ταύτης ἦγε μεσαλίνα καὶ ὁ ναρκισσος, ὅσοι τε συνεξελθόντες αὐτῷ λαβόμενοι, οὐδὲν ὅ, τι τῶν δυνατῶν ὄκνησαν ἐποίησαν. ταῦτα γὰρ δὴ καὶ τοῖς δούλοις τοῖς τε ἀπελευθέροις, μᾶλλον τὰς τῶν δεκαστῶν αὐτῶν ἐλεῶντο. τούτοις τε καὶ ἑτέροις καὶ πάνυ δύθυμος, οὐχ ὅτι ξένοις, ἀλλὰ καὶ πολίταις, οὐχ ὅτι δημόταις, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἱππέων ὧν τε βουλευτῶν τινὰς ἐβασάνιζον, καὶ ποτὲ μὲν κλαυδίου κατ' ἀρχὰς λύθις τῆς ἡγεμονείας ὁμόσαντος μηδένα βασανιεῖν θανάτου. δῆλος τε οὖν ἐν τούτῳ πολλοὶ ἐκ γνωμάχες, καὶ ἐν αὐτῷ γε εἶσιν αἱ τῶν δεσμωτηρίων ἐκπλήσθησαν, μηνούσαί τε ἀποθνήσκειν, ὅτι βῆμα καὶ αὐτοὶ δυήνεγκαν δεδεμένοι, ὡσπερ αἰχμάλωτοι, καὶ τὰ σώματα καὶ ἐκείνων ἐς τοὺς δυάβασμους ἐρρίπτουντο. τὴν γὰρ ἔξω που θανατουμένων αἱ κεφαλαὶ μόναι σώζωνται προσεφέροντο. ἤδη δ' οὖν λύκες καὶ τὴν πάνυ ὑπαντίων, οἱ μὲν χάσκουσιν, οἱ δὲ ἐκ χεμῶνος τοῦ τε τῆς μεσαλίνης καὶ τοῦ

C. Appius Silanus

Messalinae libido

Narcissi libertus

Asinius Vnicianus

Furnius Camillus Scribonianus

gessit mysteria

Vnician

legendū reor Paullo & Lepido post hoc dictū. Hæc ego
n illa Arria de q̄ Martialis. Casta suo gladiū cum trade
ret Arria pæto &c̄/

τῶν τοῦ δήμου ἀρχαίων καὶ ἱερείων ἀφιερωμένων. καὶ οἵ γε παῖδες τῶν ἀπελευθερωμένων τιμὴν μὲν ἄδοξον πάντες, εἰσὶ δὲ οἳ καὶ χρήματα βλάβαντον. ἐκρίνοντο δ' ὧν τῷ σωφρονίσαι, τῷ τε κλαυδίου, τῷ ἐπέχων τε καὶ τῶν ἐλευθέρων αὐτῷ πρόντων. τιμὴ μὲν γὰρ ἐσήγησιν ὧν μέσῳ τῶν ὑπάτων ὅτι δίφρου ἀρχικοῦ ἢ καὶ ὅτι βάθρου καθήμενος ἐποιεῖτο· μετὰ δὲ ταῦτα αὐτός τε ὅτι τιμὴ σωφρονήσῃ ἔδρας μετέσχετο, καὶ ἐκείνοις οἱ δίφροι ἐτίθεντο. καὶ ταῦτα μὲν καὶ ὅτι τῶν ἀνδρῶν ὧν μεγίστων ὁμοίως ἐλήγετο. τότε δὲ Γάλλασός τις ἀπελεύθερος τῷ καμίλλου πολλὰ μὲν καὶ ἀνδρεῖα ἐσαγγελεὶς ἐς ὃ βουλευτήριον ἐπαρρήσιάσατο, ἓν δὲ δὴ καὶ τόδε μνήμης ἄξιον. τῷ γὰρ ναρκίσσου πρόσθεν ἐς ὃ μέσον, καὶ εἰ πόνηρος αὐτῷ, τί δῆτα ἐποίησας Γάλλασε εἰ καμίλλος ἐμεμονάρχει; ἀπεκρίνατο, ὅτι ἐξῆκεν δῆτα ὅπιθεν αὐτῷ καὶ ὡσιώπων. αὐτός τε οὖν ὅτι τοῦτο, καὶ παῤῥία αὖ ἐφ' ἑτέρῳ ὀνόμασοὶ ἐλέγοντο. αὕτη γὰρ γυνὴ κρυπτοῦ ὑπάτου οὖσα οὔτ' ἠθέλησε θανατωθέντος αὐτῷ ζῆσαι, καίπερ καὶ ὂν ὑμῖν τινι ἐξ ὠμότητος· τῇ γὰρ μεσσαλίνῃ σφόδρα ὠχθεῖτο· καὶ τοσοῦτοι καὶ ὃν ὕδρα ἀποδλιῶνται ἐπέρρωσε. ὃ γὰρ ξίφος λαβοῦσα, ἑαυτῇ ἔπεισε, καὶ ἐκείνῳ ὤρεξεν εἰποῦσα, ἰδοὺ παῖ οὐκ ἀλγῶ. καὶ οἱ μὲν ἐπῃνοῦντο. ἤδη γὰρ ἐκ τοῦ τῆς συνεχείας τῶν κακῶν εἰς τοῦτο τὰ πράγματα προῆλθε, ὥστ' ἀρετὴν μηκέτ' ἀνῆρ μηδὲν, ἢ ὃ γυναῖος ἀποθανεῖν νομίζεσθαι κλαύδιος δὲ οὕτω που πρὸς τὴν πιμελείαν τὴν τε ἐκείνων καὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔχει, ὥστε καὶ συνήθημα τοῖς στρατιώταις ὃ ἔπος τοῦτο συνεχῶς διδόναι, ὅτι χρὴ ἀνδρα ἀμύνεσθαι ὅτε μὴ πρότερος χαλεπήνῃ. καὶ ἀνδρα ὄ πολλὰ καὶ πρὸς ἐκείνους καὶ πρὸς τὴν βουλὴν τοιοῦτόν τι πρὸς ἔφθεγκτο, ὥστε καὶ γέλωτα παρὰ τοῖς δυναμένοις ἔσχεν ἃ αὐτῶν σύνεσιν ὀφλισκάνει· τότε μὲν δὴ ταῦτα ἐγένετο, ὃ δὲ δήμαρχοι, τελευτήσαντος σφῶν τινός, αὖθις τὴν χρεοσίαν ἐς ὃν δημάρχησοντα δυτικὰ καταξῆσαι, καίπερ τῶν ὑπάτων πρότερον, ἠθεσισθη. μετὰ δὲ τοῦτο ὁ κλαύδιος ὑπαλθύσας αὖθις ὃ τείτον πολλὰς μὲν θυσίας, πολλὰς δ' ἱερεσμωσίας ἔπαυσε. τό, τε γὰρ πλῆθος τῶν ἔτους ἐς αὐτὰς δυνήσκετο, καὶ ὃ δημοσίᾳ ζημία οὐκ ὀλίγη ἐγίγνετο. ταύτας τε οὖν συνέτεμε, καὶ τἄλλα ὅσα ἐνεδέχετο συνέσχλε. καὶ τὰ μὲν ἐκ τοῦ τῆς γάμου μήτε ἐν δίκῃ, μήτε ἐν λόγῳ τινὶ δοθέντα τοῖς ἀπῄτητε· τοῖς δὲ ὁδοποιοῖς ἀπέδωκεν ὅσα ἐπ' αὐτῷ ἀφ' ὧν κορβούλωνα ἐζημίωντο. πρὸς δ' ἔτι τοῖς ἀρχικοῖς τοῖς κληρωτοῖς βραδέως ἔτι καὶ ποτὲ ἐκ τῆς πόλεως ἐξορμωμένοις, πρόσθεν μὲν τὴν ἀφιλλιον ἀπαρθ. τοὺς τε λυκίους στασιάσαντας, ὥστε καὶ ῥωμαίους τινὰς ἀποκτεῖναι, ἐδουλώσατό τε, καὶ ἐς ὃν τῆς παμφυλίας νομὸν ἐσέγραψεν. ἐν δὲ δὴ τῇ δίκῃ γνώσῃ τοῦτο (ἐποίητο γὰρ αὐτὸ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ) ἐπύθετο τῆ λεβίνων γλώσσῃ τῶν πρεσβευτῶν τινος, λυκίου μὲν ὄντος, ῥωμαίου δὲ γενομένου. καὶ αὐτὸν, ὅπως μὲν σωθῆναι δὲ λεχθὲν, τὴν πολιτείαν ἀφελέσθαι, εἰπὼν μὴ δεῖν ῥωμαῖον εἶναι δὲ μὴ καὶ τὴν δίκαιον σφῶν ὑπισχνούμενον. συχνοὺς δὲ δὴ καὶ ἄλλους ἀναξίους τῆς πολιτείας ἀπήλασε, καὶ ἑτέρους αὐτὴν καὶ πάνυ ἀναίδην, τοῖς μὲν κατ' ἀνδρα, τοῖς δὲ καὶ ἀθρόους ἐδίδου. ὅπως γὰρ ἐν πᾶσιν, ὡς εἰπεῖν, οἱ ῥωμαῖοι τῶν ξένων πρεσβευόμενοι, πολλοὶ αὖθις τοῦτό τε ἐκείνου αὖ ἠτιῶντο, καὶ τοῦτο τῆς μεσσαλίνης τῶν τε καισαρείων ὠνουμένης, καὶ δι' ἃ τοῦτο μεγάλων ὃ πρῶτον χρημάτων πραθείσα, ἔπειτ' οὕτως ἐπὶ τῆς ἀνέρειας ἐπράνησθη, ὥστε καὶ λογοποιηθῆναι ὅτι καὶ ὑδρωπικὰ τις σκιὰν σκιλετειμμένα δῶτινι, πολίτης ἔσαι. ὅτι μὲν οὖν τοῦτο διεσκώπτετο,

Galæsus

Arria

Cæcina

Corbulo

σκώπτετο, ὅτι δ' ἐκείνῳ ἐπῄνητο, ὅτι πολλῶν συγκαταπροδόντων, τῷ μὲν, ὅτι τῇ τοῦ κλαυδίου προσηκόντως ἔσχεν, ὧν δέ, ὅτι μηδὲν αὐτῷ τελευτῶντες κατέλιπον, ὡς δὲ ἀναγκαῖον τοῖς τῆς πολιτείας πρὸς αὐτὸ τυγχάνουσιν ἑκάτερον ποιῆσαι, ἀπεμνήμόνευσε μηδένα ἐπ' αὐτοῖς ἀνύνεσθαι. ἢ δ' ὅσον μεσσαλίνα, οἵ τε ἀπελεύθεροι αὐτοῦ οὕτως οὐ τὴν πολιτείαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς στρατείας καὶ τὰς ὅπως ἐπείας, τάς τε ἡγεμονείας, ἀλλὰ καὶ τἄλλα πάντα ἀφειδῶς ἐπώλουν καὶ ἐκαπήλευον, ὥστε καὶ ἀνίσως πάντα τὰ ὤνια, καὶ τοῦτο δὲ ὃν κλαύδιον ἀναλισκαθοῦσαι ἐς τε ὃ ἄστυ πεδίον στεναγεῖν ὃ πλῆθος, καὶ νῦν ὅπου βήματος τὰς ὑμὰς αὐτῶν ἀναπέξαι. αὐτὸς μὲν οὖν ὁπλομαχίας ἀγῶνα ἐν τῷ στρατοπέδῳ χαλκοῦν ἐς δισκους ἔθηκε, τὰ δὲ δὴ γενέθλια τὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ οἱ στρατηγοὶ ἐθέλουσαι θέας τέ τινος ποιήσειν καὶ δείπνων ἑόρτασθαι, καὶ τοῦτο μὲν οὖν ὅσοις γε καὶ ἔδοξεν αὐτῶν ἐπράχθη. μεσσαλίνα δὲ ἐν τούτῳ αὐτή τε ἠσέλγαινε, καὶ τὰς ἀνδρὰς γυναῖκας ἀκόλαστοτέρας ὁμοίως ἠνάγκαζε, καὶ πολλάς γε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ τῶν ἀνδρῶν πρότερον καὶ ὁρώντων μοιχεύεσθαι ἐποίει, καὶ ἐκείνους μὲν ἐφίλει καὶ ἠγάπα, ὑμᾶς τε ἐπεχαῖς ἠγαλλε. τοὺς δ' ἀνδρὰς τοὺς μὴ συγκαθιέρας σφᾶς ἐς τοῦτο, ἐμίσει καὶ ἀπώλλυε. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτά τε ὄντα, καὶ ἀναφανδὸν οὕτω γιγνόμενα, ὃν κλαύδιον ὅτι πλῆσον ἔλαθεν. ἐκείνῳ τε γὰρ θεσπαρνίδα τινὰ συμπροδιακατέκλινε, καὶ τοῖς τι δυναμένοις οἱ μᾶλλον ἐνεργεσίαις, τοῖς δὲ καὶ τιμωρίαις προσκαλεκάμβανεν, ὥσπερ καὶ τότε καὶ κατὰ τοῦτον ἰοῦσον τῷ τε δορυφορικοῦ ἄρχοντα, καὶ δηλώσαί τι αὐτῷ περὶ τούτων ἐθελήσοντα προσδιέφθειρε. τῶν τε ἰουλίαν τῶν τοῦ δρούσου μὲν θ' τιβερείου παῖδες γαμετέρα, θ' δὲ δὴ νέρωνος θ' ῥωμανικοῦ γυναῖκα γνωμοβίῳ ζηλοτυπήσασα, ὥσπερ καὶ τῶν ἑτέραν ἀπέσφαξε. καί τις ἐν τούτῳ τῶν ἱππέων, ὡς καὶ ὅπι βουλόμενος ὃ κλαυδίῳ, τῷ τε καπιτωλίου ἐκ τοῦ τε τῶν δημάρχων καὶ ὧν ὑπάτων κατεχρημάτισεν. ἐν μὲν δὴ τῇ πόλει ταῦτ' ἐγίγνετο· τῷ δ' αὐτῷ τοῦτον χρόνον αὖλος πλαύτιος βουλευτὴς λαμπρότατος ἐς τιβρεπανίαν ἐστράτευσε. βέρεκυνθος γάρ τις ἐκ πεσῶν ἐκ τῆς νήσου τῷ σάσιν, ἔπεισε δὲ κλαύδιον δυνάμιν ἐς αὐτὴν πέμψαι, ἡ δὲ ὁ πλαύτιος στρατηγήσας, ὃ μὲν στράτευμα χαλεπῶς ἐκ τῆς γαλατίας ἐξήγαγε. ὡς γὰρ ἔξω τῆς οἰκουμένης στραβόσυλες ἠγνοήκεσαν, καὶ οὐ προτέρω γε αὐτῷ ἐπείσθησαν, πρὶν τ' ναρκισσον ἐκ τοῦ κλαυδίου πεμφθέντα διαβῆναί τε ὅπι ὃ δ' πλαυτίου βῆμα, καὶ δημηγορῆσαί τι ἐθελῆσαι. τότε γὰρ πολλῷ που μᾶλλον ἐπ' αὐτῷ ἀληθεσθένες, οὐ τέ τι ἐκείνῳ εἰπεῖν ἐπέρρεψεν, συμβοήσαντες ἐξαίφνης τοῦτο δὴ ὃ θρυλλούμενον, ἰὼ saturnalia, ἐπειδή περ ἐν τοῖς χρονίοις οἱ δοῦλοι ὃ τῶν δεσποτῶν ἦμα μεταμπεχόνες ἑορτάζοισι, καὶ ταῦ πλαυτίῳ δύθις συνέποντο ἐκούσιοι. τὸν μὲν οὖν ὁρμὸν χρονίαν ἀφ' οὗτ' ἐποιήσαντο. τειχὴ δὲ δὴ νεμηθέντες, ὅπως μὴ καθ' ἓν ῥαιούμενοι κωλυθῶσί ποι προσχεῖν, καὶ ὃ δίφπλῳ ὃ μὲν τὸ διεφορήσαντες, ὅπῃ ἐπαλινδρόμησε, ὃ δὲ διαθαρσήσαντες, ὅτι λαμπὰς ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν ἀρθεῖσα, πρὸς τὰς δεσμὰς ἦρ' ἔπλεον διέδραμε, κατῆραν ἐς τ' νῆσον, μηδενὸς σφίσιν ἀναρκωθέντος. οἱ γὰρ βρεπανοὶ μὴ προσδοκήσαντες αὖθις δι' ἄκρου ἐπῖωθάνοντο ἤξειν, οὐ προσεκελήσαν. οὐ μὲν οὐδὲ ποτὲ ἐς χεῖρας αὖθις ἦλθον, ἀλλ' ἐς τε τὰ ἕλη καὶ ἐς τὰς ὕλας κατέφυγον, ἐπισμυτὲς σφας ἀνῶς καπατέλφ. ὡς δ', ὅκρ ὅτι τῷ καίσαρος θ' ἰουλίου ἐγενήθη, ἀφικνεῖς αὖθις ἀναπλεύσας. ὁ δὲ οὖν

Caligula) iustly

Julia

Aul. Plauti) Berin.

ἰὼ Saturnalia

πλαύτιος πολλὰ μὲν πράγματα ἀναζητῶν σφᾶς ἔσχεν· ἐπεὶ δ' εὗρέ ποτε (ἦσαν δὲ οὐκ αὐτόνομοι, ἀλλ' ἄλλοις βασιλεῦσι προστεταγμένοι) πρῶτον μὲν καταράτακον, ἔπειτα τογόδουμνον κυνοβελλίνου παῖδας ἐνίκησεν· αὐτὸς γὰρ ἐτεθνήκει. φυγόντων δὲ ἐκείνων, προσεποιήσατο ὁμολογίᾳ μέρος τι τῶν βοδουώνων ὧν ἐπῆρχον κατουελλανοὶ ὄντες. κἀνταῦθα φρουρὰν καταλιπὼν, πρόσω ᾔει. ὡς δ' ἐπὶ ποταμῷ τινι ἐγένοντο, ὃν οὐκ ᾤοντο οἱ βάρβαροι δυνήσεσθαι τοὺς ῥωμαίους ἄνευ γεφύρας διαβῆναι, καὶ διὰ τοῦτ' ἀμελέστερόν πως ἐπὶ τῆς ὄχθης αὐτοῦ τῆς καταντιπέρας ηὐλίζοντο, πέμπει κελτοὺς οἷς ἔθος ἦν καὶ διὰ τῶν ῥοωδεστάτων ῥᾳδίως αὐτοῖς ὅπλοις διανήχεσθαι, καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖνοι παρὰ δόξαν τοῖς ἐναντίοις προσπεσόντες, τῶν μὲν ἀνδρῶν οὐδένα ἔβαλλον, τοὺς δ' ἵππους τοὺς τὰ ἅρματα αὐτῶν ἄγοντας ἐτίτρωσκον, κἀκ τούτου ταραττομένων σφῶν οὐδ' οἱ ἐπιβάται ἀσφαλεῖς εἶναι ἐδύναντο, ἐπιδιέπεμψε τόν τε οὐεσπεσιανὸν τὸν φλάβιον, τὸν καὶ τὴν μετὰ ταῦτα αὐτοκράτορα ἀρχὴν λαβόντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ σαβῖνον ὑποστρατηγοῦντά οἱ. καὶ οὕτω διελθόντες πῃ καὶ ἐκεῖνοι τὸν ποταμὸν, συχνοὺς τῶν βαρβάρων μὴ προσδεχομένους ἀπέκτειναν. οὐ μέντοι οἱ λοιποὶ ἔφυγον, ἀλλὰ τῆς ὑστεραίας αὖθις συμβαλόντες σφίσιν ἀγχώμαλα ἠγωνίσαντο, πρὶν δὴ γάιος ὁ σίδιος γέτας κινδυνεύσας ἁλῶναι, ἔπειτα οὕτως αὐτῶν ἐκράτησεν, ὥστε καὶ τιμὰς ἐπινικίους, καίπερ οὐχ ὑπατευκὼς, λαβεῖν. ἀναχωρησάντων δ' ἐντεῦθεν τῶν βρεττανῶν ἐπὶ τὸν ταμέσαν ποταμὸν καθ' ὃ ἔς τε τὸν ὠκεανὸν ἐκβάλλει, πλημμύροντός τε αὐτοῦ λιμνάζει, καὶ ῥᾳδίως αὐτὸν διαβαινόντων, ἅτε καὶ τὰ στέριφα τά τε εὔπορα τοῦ χωρίου ἀκριβῶς εἰδότων, οἱ ῥωμαῖοι ἐπακολουθήσαντές σφισι, ταύτῃ μὲν ἐσφάλησαν, διανηξαμένων δ' αὖθις τῶν κελτῶν, καί τινων ἑτέρων διὰ γεφύρας ὀλίγον ἄνω διελθόντων, πολλαχόθεν τε ἅμα αὐτοῖς προσέμιξαν, καὶ πολλοὺς αὐτῶν κατέκοψαν, τούς τε λοιποὺς ἀπερισκέπτως ἐπιδιώκοντες, ἔς τε ἕλη δυσδιέξοδα ἐσέπεσον, καὶ συχνοὺς ἀπέβαλον. διά τε οὖν τοῦτο, καὶ ὅτι καὶ τοῦ τογοδούμνου φθαρέντος, οἱ βρεττανοὶ οὐχ ὅσον ἐνέδοσαν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πρὸς τὴν τιμωρίαν αὐτοῦ ἐπισυνέστησαν, φοβηθεὶς ὁ πλαύτιος οὐκέτι περαιτέρω προεχώρησεν, ἀλλ' αὐτός τε τὰ παρόντα διὰ φυλακῆς ἐποιεῖτο, καὶ τὸν κλαύδιον μετεπέμπετο. εἴρητο γὰρ αὐτῷ εἴ τι βιαιότερον γίγνοιτο, τοῦτο ποιῆσαι, καὶ παρασκευή γε ἐπὶ τῆς στρατιᾶς πολλὴ τῶν τε ἄλλων καὶ ἐλεφάντων προσυνείλεκτο. ἐλθούσης δὲ τῆς ἀγγελίας, ὁ κλαύδιος τὰ μὲν οἴκοι τῷ οὐιτελλίῳ τῷ συνάρχοντι τά τε ἄλλα καὶ τοὺς στρατιώτας ἐνεχείρισε (καὶ γὰρ ἐξ ἴσου αὐτὸν ἑαυτῷ ἑξάμηνον ὅλον ὑπατεῦσαι ἐποίησεν) αὐτὸς δ' ἐξεστρατεύσατο, καὶ καταπλεύσας ἐς τὰ ὤστια, ἐκεῖθεν ἐς μασσαλίαν παρεκομίσθη, κἀντεῦθεν τὰ μὲν πεζῇ, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν ποταμῶν πορευόμενος, πρός τε τὸν ὠκεανὸν ἀφίκετο, καὶ περαιωθεὶς ἐς τὴν βρεττανίαν, συνέμιξε τοῖς στρατοπέδοις πρὸς τῷ ταμέσᾳ ἀναμένουσιν αὐτόν. καὶ παραλαβών σφας, ἐκεῖνόν τε ἐπιδιέβη, καὶ τοῖς βαρβάροις πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῦ συνεστραμμένοις ἐς χεῖρας ἐλθὼν, μάχῃ τε ἐνίκησε, καὶ τὸ καμουλόδουνον τὸ τοῦ κυνοβελλίνου βασίλειον εἷλε, κἀκ τούτου συχνοὺς τοὺς μὲν ὁμολογίᾳ, τοὺς δὲ καὶ βίᾳ προσαγόμενος, αὐτοκράτωρ πολλάκις ἐπωνομάσθη παρὰ τὰ πάτρια· οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν οὐδενὶ πλέον ἢ ἅπαξ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολέμου τὴν ἐπίκλησιν ταύτην λαβεῖν· καὶ τὰ ὅπλα αὐτῶν ἀφελόμενος, ἐκείνους μὲν τῷ πλαυτίῳ προσέταξεν, ἐντειλάμενός οἱ καὶ τὰ λοιπὰ προσκαταστρέψασθαι,

Cataratacos — Togodumni — Cynobellinus — Boduni — Catuellani — Flavi Vespasiani — Sabinus — C. Sidi Geta — Tamesa fl. — Vitelli — Claudii expeditio in britannos — Camulodunum

αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ῥώμην ἠπείχθη, τὴν ἀγγελίαν τῆς νίκης διὰ τῶν γαμβρῶν, τοῦ τε μάγνου καὶ τοῦ σιλανοῦ προπέμψας. μαθοῦσα δ' ἡ γερουσία τὰ κατειργασμένα, βρεττανικόν τε αὐτὸν ἐπεκάλεσε, καὶ τὰ ἐπινίκια αὐτῷ πέμψαι ἔδωκε, πανήγυρίν τε ἐτησίαν, καὶ ἁψῖδα τροπαιοφόρον ἐν τῇ πόλει, καὶ ἑτέραν ἐν τῇ γαλατίᾳ, ὅθεν ἐς τὴν βρεττανίαν ἐξαναχθεὶς ἐπεραιώθη, γενέσθαι ἐψηφίσαντο, τῷ τε υἱεῖ αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἐπωνυμίαν ἐπέθεσαν, ὥστε καὶ κυρίως τρόπον τινὰ βρεττανικὸν αὐτὸν ὀνομασθῆναι, καὶ τῇ μεσσαλίνῃ τὴν προεδρίαν ἣν καὶ ἡ λιουία ἐσχήκει, καὶ τῷ καρπέντῳ χρῆσθαι ἔδοσαν. ἐκείνους μὲν δὴ τούτοις ἐτίμησαν. τῇ δὲ δὴ τοῦ γαΐου μνήμῃ ἀχθόμενοι, τὸ νόμισμα τὸ χαλκοῦν πᾶν ὅσον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐντετυπωμένην εἶχε, συγχωνευθῆναι ἔγνωσαν. καὶ ἐπράχθη μὲν τοῦτο, οὐ μέντοι καὶ ἐς βέλτιόν τι ὁ χαλκὸς ἐχώρησεν, ἀλλ' ἀνδριάντας ἀπ' αὐτοῦ ἡ μεσσαλῖνα τοῦ μνηστῆρος τοῦ ὀρχηστοῦ ἐποιήσατο. ἐπεὶ γὰρ τῷ γαΐῳ ποτὲ ἐκεῖνος ἐκέχρητο, χάριν τινὰ αὐτῷ ταύτην τῆς πρὸς ἑαυτὴν συνουσίας κατέθετο. σφόδρα γὰρ ἤρα, καὶ ἐπεί γε μηδένα τρόπον μήθ' ὑπισχνουμένη τι, μήτε ἐκφοβοῦσα αὐτὸν, συγγενέσθαι αὐτῇ ἀναπεῖσαι ἐδυνάτο, διελέχθη τῷ ἀνδρὶ, ἀξιοῦσα αὐτὸν πειθαρχεῖν οἱ ἀναγκασθῆναι, ὡς καὶ ἐπ' ἄλλο τι αὐτοῦ δεομένη, καὶ οὕτως εἰπόντος αὐτῷ τοῦ κλαυδίου πάνθ' ὅσα ἂν προστάττηται ὑπὸ τῆς μεσσαλίνης ποιεῖν, συνῆν αὐτῇ, ὡς καὶ τοῦθ' ὑπ' ἐκείνου κεκελευσμένος. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ πρὸς ἄλλους συχνοὺς ἔπραττεν. ὡς γὰρ εἰδότος τε τοῦ κλαυδίου τὰ γιγνόμενα, καὶ συγχωροῦντός οἱ ἀκολασταίνειν, ἐμοιχεύετο. τῆς μὲν οὖν βρεττανίας οὕτω τότε ἑάλω τινά. μετὰ δὲ ταῦτα γαΐου τε κρίσπου τὸ δεύτερον, καὶ τίτου στατιλίου ὑπατευόντων, ἦλθέ τε ἐς τὴν ῥώμην ὁ κλαύδιος, ἓξ μῆνας ἀποδημήσας, ἀφ' ὧν ἑκκαίδεκα μόνας ἐν τῇ βρεττανίᾳ ἡμέρας ἐποίησε, καὶ τὰ νικητήρια ἔπεμψε, τά τε ἄλλα κατὰ τὸ νομιζόμενον πράξας, καὶ τοὺς ἀναβασμοὺς τοὺς ἐν τῷ καπιτωλίῳ τοῖς γόνασιν ἀναβὰς, ἀναφερόντων αὐτὸν τῶν γαμβρῶν ἑκατέρωθεν. ἔνειμε δὲ τοῖς μὲν βουλευταῖς τοῖς συνεξετασθεῖσίν οἱ τὰς ἐπινικίους τιμὰς, οὐχ ὅτι τοῖς ὑπατευκόσιν, ὅπερ καὶ ἄλλως ἀφθονώτατα καὶ ἐπὶ τοῖς ἐλαχίστοις ἐποίει· ῥουφείῳ δὲ δὴ πωλίωνι τῷ ἐπάρχῳ εἰκόνα καὶ ἕδραν ἐν τῷ βουλευτικῷ, ὁσάκις ἂν ἐς τὸ συνέδριον αὐτῷ συνεσίῃ, καὶ ἵνα γε μὴ καινοτομεῖν τι δόξῃ, ἔφη καὶ τὸν αὔγουστον ἐπὶ οὐαλερίου τινὸς λίγυος τοῦτο πεποιηκέναι, τόν τε λάκωνα τὸν πρότερον μὲν τῶν νυκτοφυλάκων ἄρξαντα, τότε δὲ τῶν γαλατῶν ἐπιτροπεύοντα, τῷ τε αὐτῷ τούτῳ καὶ προσέτι ταῖς τῶν ὑπατευκότων τιμαῖς ἐσέμνυνε. διατελέσας δὲ ταῦτα, τὴν πανήγυριν τὴν τῶν νικητηρίων ἐποίησεν, ὑπάτου τινὰ ἐξουσίαν ἐς αὐτὴν λαβών. ἐγίγνετο δὲ ἐν τοῖς δύο ἅμα θεάτροις, καὶ πολλάκις αὐτὸς μὲν ἀπελείπετο τῆς θέας, ἕτεροι δ' ἀντ' αὐτοῦ ἐπετέλουν αὐτήν. τῶν δὲ δὴ ἵππων ἐπήγγελλε μὲν ἁμίλλας ὅσας ἂν ἡμέρας ἐνδέξηται, οὐ μέντοι καὶ πλείους τῶν δέκα ἐγένοντο. ἄρκτοι τε γὰρ μεταξὺ τῶν δρόμων αὐτῶν ἐσφάγησαν, καὶ ἀθληταὶ ἠγωνίσαντο, πυρρίχην τε ἀσιανοὶ παῖδες μετάπεμπτοι ὠρχήσαντο, καὶ ἄλλην δέ τινα πανήγυριν ἐπὶ τῇ νίκῃ καὶ αὐτὴν οἱ περὶ τὴν σκηνὴν τεχνῖται συγχωρηθέν σφισιν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐποίησαν. ταῦτα μὲν δὴ διὰ τὰ βρεττανικὰ ἐπράχθη, καὶ ἵνα γε ἄλλοι ῥᾷον ἐς ὁμολογίαν ἴωσιν, ἐψηφίσθη τὰς συμβάσεις ἁπάσας ὅσας ἂν ὁ κλαύδιος, ἢ καὶ οἱ ἀντιστράτηγοι αὐτοῦ πρός τινας ποιήσωνται, κυρίας ὡς καὶ πρὸς τὴν βουλὴν τόν τε δῆμον εἶναι, τήν τε ἀχαΐαν καὶ τὴν μακεδονίαν αἱρετοῖς ἄρχου-

Magni — Silani — Messalinae impudentia & impudicitia — C. Crispi — T. Statili — Ruffri pollio — Valerii ligur — Pyrrhica saltatio

σιν ὃξ οὖσαν ὁ Λιβέριος ἦρξε διδυμίας, ἀπέδωκεν ὁ κλαύδιος τότε τῷ κλήρῳ, καὶ τοὺς στρατηγοὺς τοὺς ὅτι τῆς διοικήσεως καταλύσας, ζαμείαις αὐτὰς κτᾷ· ὃ δὴ ἀρχαῖον ἐπέτρεψεν, οὐχ ὥστε καὶ ἐτησίους σφᾶς (ὅταν γ' ὅτι τε ἐκείνων μᾶλλον, καὶ ὅτι τῶν στρατηγῶν μᾶλλον τοῦτο ἐγίγνετο) ἄρχειν, ἀλλ' οἱ δύο οἱ αὐτοὶ τεῖα ὅλα ἔτη αὐτὰ διέχειν, καὶ οἱ μὲν στρατηγίας λύθεις ἐλάμβανον, οἱ δὲ καὶ μιαθὸν ἔφερον ὅπως ποτὲ καὶ ἔδοξαν ἄρξαι. τοῖς μὲν οὖν ζαμείαις τὰ διοίκησιν αὐτὰ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἰταλίᾳ ἔξω τῆς πόλεως αὐτὰ ἔδωκε· πάσας γὰρ αὐτὰς ἔπαυσε· τοῖς δὲ δὴ στρατηγοῖς δίκας τινὰς, ἃς πρότερον οἱ ὕπατοι διεδίκαζον, αὐτὰ ἐνεχείρισε, τοῖς τε στρατοπέδοις, ὅπως γωνάρχας σὺν ἐδίδοσαν ἔκ γε τῶν νόμων ἔχοντα, τὰ τῶν μεγαμηνύτων δικαιώματα ἔδωκε, καὶ μύρκωι ουλίῳ κοτίῳ τὸν πάτρωνα ἀρχὰν τοῦ ὅτι τῶν ἀλιτρίων τῶν ὁμωνύμων εἶχε, προσεπηύξησε, βασιλέα αὐτὸν τότε πρῶτον ὀνομάσας τῶν τε ἐθνῶν τὴν ἡγεμονίαν ἀφείλετο, ὅτι ῥωμαίους τινὰς αὐτὸς ἐκολόπησεν, καὶ οὐμβρόνιον σιλίωνα ἄρχοντα βαστικῆς μετατέμψας, ἐξέωσεν ἐκ τῆς σϋνεδρίας, ὡς καὶ σῖτον ὀλίγον τοῖς ἐν τῇ μαυρετανίᾳ στρατιώταις ἀποστείλαντα. τοῦτο γὰρ κατηγορήθη, ἐπεὶ τό γε ἀληθὲς οὐκ οὕτως εἶχεν, ἀλλ' ὅτι ὑπὸ τῶν ἀπελευθέρων πρεσβεύοντο, καὶ ὃς συνῳκείκε μὲν ἐς τὸ πρωτεῖον πάντα τὰ ἑαυτῷ ἐπίπλα, πολλά τε καὶ θαυμαστὰ ὄντα, ὡς καὶ πάντα αὐτὰ ἀπεκηρύξων, μόνῳ δὲ δὴ τῷ βουλευτικὴν ἐσθῆτα ἐπώλησεν, ἐνδυκνύμενος σφίσι δῆθεν τοῦτο ὅτι οὔτέ τι δῆλον πεποιηκὼς εἴη, ἃ δυνατὸ ἰδιωτεύων, ἡδέως βιοτεύων. τότε μὲν δὴ τὰ ἐπρεσβεύθη, ἐς τὴν ἀγορὰν τὴν ἀρχαίαν ἐνέβη ἡμεραὶ ἀγορανόμιον, ἐς ἑτέραν ἡμέραν ἱερῶν τινων ἕνεκα μετέθεσθη. καὶ τοῦτο μὲν καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐγένετο. ταῦ δ' ὑπατεύοντι ἔτει, ὕπατοι μὲν μύρκος τε οὐϊνίκιος δεύτερον, καὶ γάϊος κουρσούνιος ἦρξαν. κλαύδιος δὲ, αὐτὸς μὲν πάντα εἰθισμένα διώμοσε, τοῖς δ' ἄλλοις ἐκώλυσε κατ' ἄνδρα ὀμόσαι, καὶ οὕτως εἴτις τῶν στρατηγούντων, ὥσπερ ποτε, καὶ ἕτερος τῶν δημοκρατούντων ἀπό τε ἐῶν ἄλλων ὡς ἑκάστων εἷς ἄρξειε τῶν ὅρκων τοῖς ὁμοίοις, καὶ τοῦτο καὶ ὅτι πλείω ἔτη ἐστρατήγησε, ἐπειδή τε ἡ πόλις πολλῶν εἰκόνων ἐπλήσθη (ἄλλῳ γὰρ δυνάμενος τοῖς βουλομένοις ἐν γραφῇ καὶ ἐν χαλκῷ λίθῳ τε δημοσιεύειν) τάς τε πλείους αὐτῶν ἑτέρωσέ ποι μετέθηκε, καὶ ἐς τὸ ἔπειτα ἀπηγόρευσε μηδενὶ ἰδιώτῃ ᾧ μὴ ἡ βουλὴ ὑπερβάλῃ τοῦτο ποιῆσαι, ἄξιαι, πλὴν εἴ τις ἔργον τι ἀνδρὸς ἐπεδείξατο, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐγένετο. τοῦτοις γὰρ δὴ τοῖς τε συγγενέσιν αὐτῶν ἴσασθαι ἐν τοῖς χωρίοις ἐκείνοις ἐφῆκε, καί τινα ὀλίγοις τῶν ἀρξάντων τινὸς ἔθνους φυγαδεύσας, πολλοὺς ὅσα ἐν τῇ ἀρχῇ ἐπεκλήσαντο, ἐδήμευσεν. ὅπως τε μὴ ἀθρόοι τοῦτο οἱ τοιοῦτοι τοῖς ἐθέλουσιν ἀδικεῖσθαι, σφίσι δικάζεσθαι, ἐν τῷ ἀρχῷ ἐπ' ἀρχῇ τοῦτο ἐποίησε. τοῦτο γὰρ ἐνενόμιστο μὲν καὶ πρότερον, ἵνα ἀπαφανίσωσι τὰς αὐτῶν ἐν ταῖς μεταξὺ χρόνῳ κλοπάς. ἐπὶ δὲ τοῖς παιεμβρίοις ταῖς ἐκδημίαις οἷς ποι ἐπερέπετο ἐπ' ἀνηλίαις ποιεῖσθαι, ὅπως εἰ δή τι πλημμελήσαι, μὴ προσλαμβάνοιεν οἱ μὲν ἐκ τῶν ἀρχῶν, οἱ δὲ ἐκ τῶν ἀποδημιῶν τὸ αὐθάδεστον· ἐξελελοίπει δὲ, ὃ οὕτω γε ἀκριβῶς ἐκάτερον αὐτῶν ἐφύλαττεν, ὥστε μηδὲ πρεσβεύσαντά τινι, ὑπερβέλλειν ἐς ἡγεμονίαν αὖθις ἔθνους ὑπατεύσαντά οἱ κληροῦσθαι, καίτοι καὶ ὅτι δύο ἔτη τινὰς ἐὰν αὐτῶν ἄρχῃ, αἱρεῖσθαί τε ἔξεστιν οἷς πέμπτων. τοῖς δ' οὖν αὐτομόλοις, ὥστε ἔξω τῆς ἰταλίας ἀποδημῆσαι, ἐφῆκε μὲν καὶ καθ' ἑαυτὸν αὖθις τῆς βουλῆς. τῷ γε μὲν ὁμοίῳ τινὶ αὐτὸ δοκεῖν ποιῆσαι, δόγμα γενέσθαι ἐκέλευσε,

ἐκέλευσε. καὶ τοῦτο μὲν καθ' ὃν ὑστέρῳ ἔτει ἐψηφίσθη· τότε δὲ τὸν τε πρυτανεύειν τὸν δικαίαν, ὧν τῆς γραμμάτων αὐτῷ ἕνεκα προσῳκοδόμητο, διέθηκε, καὶ τὰ δήμου θ' σιτοδοτουμένου, πέντε μὲν καὶ ἑξήκοντα δραχμὰς ἅπασι διέδωκεν, ἔστι δ' οἷς καὶ πλέον, ὥστε καὶ ἐς τετρακοσίας καὶ δώδεκα καὶ ἡμίσειαν τοσὶ γενέσθαι· ἃ μὲν τοι καὶ πρότερα αὐτὸς διένεμεν, ἀλλὰ καὶ οἱ ταμίαι αὐτῷ, ἐπειδή γε ὅτι πλείους ἡμέρας ἡ διάδοσις ἐγίνετο, καὶ ἠθέλησε καὶ δικαίως ἐν τούτοις· τοῖς τε χρονίοις τὸν πέμπτον μὲν ἡμέραν τὸν καταδεχθεῖσθαι τε ἐκ τοῦ γάλω, καὶ μεταξὺ τοῦτο καταλυθεῖσθαι, ἀπέδωκε. καὶ ὅπως ὁ ἥλιος ἐν τοῖς γνωθλίοις αὐτοῦ ἐκλείπῃ ἔμελλεν, ἐφοβήθη τε μή τις ἐκ τούτου ταραχὴ γένηται, ἐπεί δηλα ἄττα τέρατα συνεβεβήκει, καὶ προσέταξεν οὐ μόνον ὅτι τὸ ἐκλείπῃ, καὶ ὁπότε, καὶ ἐφ' ὅσον, ἀλλὰ καὶ τὰς αἰτίας δι' ἃς ἀναγκαίως γίνοιτο, ἐξηγεῖσθαι τοῦτο ἔμελλεν. εἰσὶ δὲ αἵδε· ἡ σελήνη τὸν κάτω ἅτε ἥλιος προσφοράν, ὥσπερ που πεπίστευται, εἶτ' οὖν ἐφέζης αὐτοῦ, εἴτε καὶ μετ' ἔρεμιλιν, τόν τε ἀφεστῶτα ἔχουσα, κινήσῃς κινῆται μὲν κατ' μῆκος, ὥσπερ ἴσως καὶ ἐκεῖνος, κινῆται δὲ καὶ κατ' βάθος, ὥσπερ ἴσως καὶ ἐκεῖνος, κινῆται δὲ ἐν πλάτει, ὅπερ οὐδαμῆ οὐδαμῶς τῷ ἡλίῳ ὑπάρχει. ὅταν οὖν κατά τε τὸν αὐτὸν αὐτῷ διγωνίαν ὑπέρ τὸν ἡμετέραν ὄψιν γένηται, καὶ ὑπὸ τὸν φλόγα αὐτοῦ ὑποδράμῃ, τότε τὸν αὐγὴν αὐτοῦ τὸν εἰς τὸν γῆν καθήκουσαν, τοῖς μὲν ὅτι πλέον, τοῖς δὲ ἔπ' ἔλαττον διεσκέπασεν, ὧνπερ ὅτι βραχύτατον ἀποκρύπτει. ἴδιον γὰρ ἀεὶ φῶς ὁ ἥλιος ἔχων, ὅταν ἔστιν ὅτε αὐτοῦ ἀπαλλάττεται, καὶ ἀφ' οὗπερ οἷς αὐτὸ ἡ σελήνη μὴ ὅτι προσθεν, ὥστ' αὐτὸν συσκιάζεσθαι, γίνεται, ὁλόκληρος ἀεὶ φαίνει). πρὸ μὲν δὴ τοῦ ἥλιον τοιοῦτά τε συμβαίνει, καὶ τότε τοῦ κλαυδίου ἐδημοσιώθη. ἡ δὲ δὴ σελήνη (οὐ γὰρ ὅσην ἀπὸ βόπου καὶ ὃ κατ' ἐκείνου εἰπεῖν, ἐπειδὴ γὰρ ἅπαξ τοῦ λόγου τούτου προσηψάμεθα) ὁσάκις δὲ κατ' αὐτίκρυ ᾧ ἡλίῳ γίνοιτο (ἐν γὰρ τοῖς πρωσελήνοις αὐτῇ τοῦτο, ὥσπερ καὶ ἐκείνῳ ἐν ταῖς νουμηνίαις, συμβαίνει) ἐς ὃ τῆς γῆς σκίασμα κωνοειδὲς ὂν ἐμπέσῃ· γίνεται δὲ τοῦτο ὅταν διχῇ τῶν μέσων ἐν τῇ τῶν πλάνητων κινήσῃ διαφέρηται· στέρεται γὰρ τοῦ ἡλιοειδοῦς φωτὸς, καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὁποία πέρ ἐστι, φαντάζεται. ταῦτα μὲν δὴ διαπαντὸς ἐστί. ἃ δὲ δὴ σπανίως ἐκείνου ἐκλείποντος, οὐδὲ μέσος τε ἀσιατικὸς ὃ δεύτερον, ὃ μύρκος σιλανὸς ὑπάτευσεν, καὶ τοῦτ' μὲν ἐφ' ὅσον ἦρξεν, ἦρξεν· ἀσιατικὸς δὲ ἀπεδείχθη μὲν ὡς καὶ δι' ἔτους ὑπατεύσων (ὃ καὶ ἐπ' ἀνδρῶν ἐλέγετο) οὐ μέντοι ὃ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἀφῆκε τὸν ἀρχὸν ἐθελούσιος. ὃ δὲ ἕτερός τινες ἐστρατήγησαν. ἀλλ' ἐκείνοι μὲν ὑστερον πενίας. τὰ γὰρ δανείσματα τὰ ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις γινόμενα, ὅτι πολὺ ἐκεχωρήκει· τετράκις γὰρ καὶ εἰκοσάκις ὡς πλήθει ἡμιλλῶντο. ὁ δ' ἀσιατικὸς ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ πλούτου, ὑφ' οὗπερ καὶ ἀπέθανεν. ἐπεὶ γὰρ ἐν τε πολλῇ περιουσίᾳ ἦν, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ὑπατεύων, ἐπαρθεὶς καὶ ὑπὸ φθόνου πολλοῖς ἐγεγόνει, καταλῦσαι βούλοιτο τινὰ αὐτὸς ἑαυτὸν ἠθέλησεν, ὡς ἐπὶ τῷ τοῦτο κινδυνεύσων. καὶ ὁ μὲν ἔζη πατρίκιος. ὁ δὲ οὐϊνίκιος ὑπὸ μὲν τοῦ κλαυδίου οὐδὲν ἔπαθεν. ἦν μὲν γὰρ καὶ ἀγχιφερὴς δύνηρ, τῷ δὲ δὴ νοσῶντι ἄγων, καὶ τὰ ἑαυτοῦ προσάπτων, ἐσώζετο. ὑπὸ δὲ τῆς μεσσαλίνης, ὑποψίᾳ τε ὅτι τῷ τε γυναῖκα αὐτοῦ τὴν ἰουλίαν ἀπεκτόνῃ, καὶ ὀργὴ ὅτι οὐκ ἠθελησέν οἱ συγγενέσθαι, φαρμάκῳ διεφθάρη, καὶ ὕστερον ἐφῆς τε δημοσίας καὶ ἐπαίνων ἠξιώθη. πολλοῖς γὰρ δὴ καὶ τοῦτ' ἐδέδοκτο. ἀσίνιος δὲ δὴ γάλλος ὁ τοῦ δρούσου προὸς μητρὸς ἀδελφὸς ἐπεβούλευσε μὲν τῷ κλαυδίῳ,

Habemus tibi ingentes gratias Cocceii quod nos astrologiæ doces oblivisci te horum esse

ὑπατεία. coniunctio sive coitus Solis & lunæ

οὐκ ἀπέθανε δέ, ἀλλ' ὑφωρείαθη. αἴτιον δὲ ἴσως μοὶ ἐκεῖνο, ὅτι μήτε γραῖδιμα ποιήσαι ἀσας, μήτε χρήματα προσαθροίσας, ἀλλ' ὑπ' ἀυσίας πολλῆς, ὡς καὶ ἐκ τοιούτων τῶν ῥωμαίων ἀφ' ὧν ὁ ὄχλος ἄρξων, ἐθρασύνετο. ὃ δὲ δὴ πλῆσον, ὅτι ὃς σμικρότατος καὶ δυσπάθεστατος ὤν, καὶ τούτου καταφρονηθείς, χεῖρα μᾶλλον ἢ κίνδυνον ὤφλεν. οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μοὶ ὃς πάνυ τῶν κλαυδίου ἐπήνεσε, καὶ νὴ δία ἐκεῖνο, ὅτι συντρόφους τινὰς τοῖς δημάρχοις τοῦ τῶν ἐξελευθερώσαντος αὐτὸν, καὶ ὑπηρέτας ἐπ' αὐτὸν αἰτήσαντας, καὶ λαβόντας, ἠναυάκτησε, καὶ ἐκείνου τε καὶ τοὺς σὺν ἐξετάσας αὐτοῦ ἐκόλασε, καὶ προσέτι ἀπηνόρθωσε μηδὲ τοῖς οὕτω τοῦ δεσπόσαντος αὐτῶν βοηθεῖν· εἰ δὲ μή, φρεσθαι δίκην αὐτοῖς ἑτέρως λαμβάνοντας. δουλεύοντα μὲν οὖν αὐτὸν τῇ τε γυναικὶ καὶ τοῖς ἀπελευθέροις ὁρῶν ἦχθετο, ἄλλως τε καὶ ὁπόσ' ἀπορρήτων ποτὲ τῶν τε ἀνῶν ὃς αὐτοῦ τοῦ κλαυδίου ὃν σαβῖνον ὃν ὧν κλητῶν ὅτι δὲ γαίῳ ἐξέλαστα ὑπὸ μονομαχίᾳ τινὶ ἀποκτεῖναι, ἢ μεσαλίνα ἔσωσε· καὶ γὰρ ἐκείνη ἐπλησίαζε. τοῦτό τε οὖν αὐτοῖς ἰσία, καὶ ὅτι ὃν μνησῆρα ἀποπαύσασα ἀπὸ τοῦ θεάτρου, εἶχε, καὶ ὁπότε λόγος τις ὑπ' ὃς δήμου περὶ αὐτοῦ ὅτι μὴ ὀρχοῖτο γήνοιτο, θαῦμά τε ὁ κλαύδιος ἐποιεῖτο, καὶ ἀπελογεῖτο ταῦτα δῆλα, καὶ ὁμοῖς ὅτι μὴ σωφρονεῖν αὐτοῦ. πιστεύοντες γὰρ ὄντως ἀγνοεῖν αὐτὸν τὰ μυνόμενα, ἐξυποκρίνετο μὲν ὅτι μόνος οὐκ ἠπίστατο τὰ ὑπὸ τῶν βασιλείῳ δρώμενα, ὅσα καὶ ἐς τοὺς πολεμίους ἤδη διεπεφοιτήκει· οὐ μὴν καὶ ἐξελέγχεν αὐτὰ ἤθελεν, ὃ μὲν τοι τὴν μεσαλίναν αἰδούμενοι, ὃ δὲ καὶ τοῦ μνησῆρος φοβούμενοι. ὅσον γὰρ ἐκείνη ἀφ' ὃ κλαλλος, τοσοῦτον ὃ δῆμος ἀφ' τῶν τειχῶν ἤρεσκεν. οὕτω γὰρ που ὑφ' ὃς σφίσι ὑπὸ τῇ ὀρχήσει ἦν, ὥστε τοῦ ὁμίλου μεγάλη ποτὲ ἀσυδὴ δραμεῖν ἀὐλοῦ ὑπαυδόντου ὀρχήσασθαι δεομένου, θαμὰ τε ἐκ τῆς σκηνῆς, καὶ εἰπεῖν, ὅτι οὐδὲν ἁμαρτήσοιτο τοῦτο ποιῆσαι· ᾧ γὰρ ὁρέξη συνεχεστέρως μεμνῆσθαι. ὁ δ' οὖν κλαύδιος ταῦτά τε οὕτως ἐπράττε, καὶ ὑπὸ πλήθους τε δικῶν ἀμύθητον ὅσον, καὶ οὐκ ἀπήντων ἐπ' αὐτοῖς ἔτι προσδοκώντες βαπτίσασθαι, προσῆκε θαμὰ προσγράμματος ὅτι καὶ ἁπάντων αὐτῶν ἐν τῇ ῥητῇ δυοῖν ἡμέραις δικάσαι, καὶ ἐνεπέδωσε τοῦτο. ὃν δὲ ᾧ ἔξης ἔτει ὁ, τε κλαύδιος ὃ τέταρτον καὶ δέκατος λήκιος ὃ πείσων, οὐκ ἀκόσιος ὃ τῇ ῥώμῃ ἔτους ὄντες, ὑπάτευε, καὶ ὀξήλασε μὲν ὁ κλαύδιος τινὰς οὐκ ἐν βουλῇ, ὧν οἱ πλείονες οὐκ ἀχνύμενοι ἐξέπεσον, δι' ἐθελονταὶ ἀφ' ἑκουσίαν πρέμνων· δύτεισήγαγε δὲ ὁμοίως πολλοὺς. ἐπειδή τε Σουρδῖνος τὶς γὰρ βουλῆσαι δυνάμενος ἐς τὴν καρχηδόνα ἐξάφικτο, ἀσυδῆ τε αὐτὸν μετεπέμψατο, καὶ ἔφη, ὅτι χρυσᾶς σε πέδας δίσω. καὶ ὁ μὲν οὕτω ᾧ ἀξιώματι πεδηθείς, κοὐ χάρᾳ ἔμεινε. τοῖς μὲν τοι ἀνωτέροις ἀπελυθέρεις ὁ κλαύδιος, εἴ που καὶ συρρωθοῦσι λάθοι, δῆνῶς τιμωρῶν, τοῖς ἰδίοις οὕτω προσέκειτο, ὥστ' ὑποκριτοῦ τινὸς ἐν ᾧ θεάτρῳ ποτὲ τοῦτο δὴ τὸ θρυλλούμενον εἰπόντος, ὅτι ἀφορητός ἐστιν ἀὐτυχῶν μασιγίας, καὶ τοῦ δήμου πάντος ἐς πολύβιον ὃν ἀπελυθέρεον αὐτοῦ ἀποβλέψαντος, καὶ ἐκείνου ἐπιβοήσαντος ὅτι ὁ ἀὐτοκράτωρ μὲν τοι ποιητὴς εἶπεν, ὅτι βασιλῆς ἐλύοντο οἱ ῥηϊδίως ὄντες αἰτόλοι, ὁπόσον δῆνον αὐτοῦ εἰργάσατο μνησθέντων δέ τινων ὡς ὑπεβουλεύοιεν αὐτῷ, τοῖς μὲν δήμοις ὃν ὁπόσον λόγῳ ἐποίησατο, εἰπὼν ὅτι μοῦ τοῦ αὐτῶν χρὴ τὸ σπεῖον ψύλλαν τε καὶ θηρίον ἀμύνεσθαι. ὁ δ' ἀσιατικὸς ἐκρίθη μὲν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἑλίγου δὲ δεῖν ἀπέφυγε. ξενουμένου γὰρ αὐτοῦ καὶ λέγοντος ὅτι οὐκ οἶδα οὐδὲ γνοείζω τῶν κατὰ μαρτυρούντων μου τούτων οὐδένα, ἐρωτηθεὶς

Claudi Caesaris Germanici filii

Suradini

ἀφόρητός ἐστιν ἀὐτυχῶν μασιγίας Polybii

θεὶς ὁ στρατιώτης ὁ φάσκων αὐτοῦ συστρατεύεσθαι, ὅστις ὁ ἀσιανικὸς εἴη, φαλακρόν τινα ποιησάμενος τὴν κεφαλὴν τύχῃ ἔβαλε. τοῦτο γὰρ αὐτῷ ὃ σύμβολον μόνον ἠπίστατο. γέλωτος οὖν ὄντος τοῦ τούτου πολλοῦ γελωμένου, καὶ ὃ κλαύδιος ἀπολύσας αὐτὸν μηνύοντος, ὁ βιτέλλιος τῇ μεσαλίνῃ συνεξόμενος, προσκεκλῆσθαι ἔφη τὸν αὐτόν, ἵν' ὅπως δὴ βλαπτῇ ἀποθάνῃ· ἀκούσας δὲ τοῦτο ἐκεῖνος ὑπέστρεψε τε αὖθις ὄντως ἑαυτοῦ δῆθ' ὃ σωφρόνως κατεγνωκέναι, καὶ κατεχρήσατο δυσφαίνει δὲ καὶ ποσίδιόν τι ὂν τῷ ἔτει τούτῳ προσθῆ τῇ ἥρᾳ τῇ νήσῳ, οὐκ ὂν πρότερον. ἐπειδή τε πολλοὶ δούλοις ἐξορωσωθῶσι συνεδεμιᾶς θεραπείας ἠξίουν, δημὰ ᾗ οὐκ τῶν οἰκιῶν ἐξεβέβλητον, ἐνομοθέτησε πρῶτας τοὺς οὐκ τοῦ τοιούτου προσηλωμένους, ἤδη θεραπεῖαι εἰ. ἐν δὲ τῇ βρεττανίᾳ προσεισχθέντος τοῦ ὀυεσπασιανοῦ ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ᾗ κινδυνεύοντος φθαρῆναι, ὁ τήνος ὁ ἰὸς αὐτοῦ πρὸ ὧν πατρὶ δείσας, τήν τε προσήκουσαν αὐτῷ προσηλθεν τιμὴν διέρρηξε, καὶ τούτου φθονήσας σφᾶς ὑπεδιώξας, διέφθειρεν ὁ ὃ πλαύτιος ὑπὸ δ' βρετταννικοῦ πολέμου, ὡς καὶ καλῶς αὐτὸν ἀφείσας ᾗ κατορθώσας, ὃ ἐπῃνέθη ὑπὸ τοῦ κλαυδίου, καὶ ἐθειάμβευσε. γναῖος ὃ δομίτιος κορβούλων ὁ τῇ κελτικῇ στρατηγῶν, ταῦτα τραῦλά ματα σὺν ἐκρότησε, καὶ τῶν βαρβάρων δήλους τε καὶ οὓς ἐκάλεσε καὶ χους ἐκάκωσε. ὃ αὐτὸν ὁ τῇ πολεμίᾳ ὄντα ὁ κλαύδιος ἀνεκάλεσε. τῷ τε γὰρ ἀρετῷ αὐτοῦ καὶ τῷ ἀσκησιν μαθὼν, οὐκ ἐπέξεψεν αὐτοῦ ὅτι πλέον αὐξηθείη. πυθόμενος δὲ τοῦτο ὁ κορβούλων ἐπεμνήσθη, τοσοῦτον μόνον ἀνακούσας, ὦ μακάριοι οἱ πάλαι ποτὲ στρατηγήσαντες· ἐς δήλωσιν ὅτι τοῖς μὲν ἀκινδύνως ἀνδραγαθίζεσθαι ἐξῆν, αὐτὸς δ' ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος δῆθ' ὃν φθόνου ἀπεσβέσθη. τῶν μὲν τοι ὑπατικῶν ᾗ ὡς ἔτυχε πιστευθεὶς δὲ πάλιν ὃ στράτευμα, καὶ οὐδὲν ἧττον ἤσκει αὐτὸ, ᾗ ἐπειδή γε εἰρήνευεν, διεταράχθη δ' αὐτῶν πᾶν τὸ μεταξὺ τοῦ τε ῥείνου καὶ τοῦ μέσου, σταδίους ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν μάλιστα, ἵνα μὴ οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῆς τοῦ ὠκεανοῦ πλημμυρίδι δυάρρεόντες πελαγίζωσιν ἡ μεσαλίνα δέ, ὡς γὰρ οὐκ ἐξαρκοῦσα αὐτὴ ὅτι ᾗ ἐμοιχεύετο καὶ ἐπορνεύετο (ἤδη γὰρ ᾗ ἐπ' οἰκήματος ὑπὸ ὃν παλατίῳ αὐτή τε ἐκαθέζετο, καὶ τὰς δήλας ταῖς προσῆκε ἐκάθιζεν) ἐπεθύμησε ᾗ δύο ἀνδρας τοῦτο δὴ ὃ τῶν νόμου πολλοῖς ἔχθιον. δῆ καὶ τὸν σίλιον ὃν γάιον δύο ἀνδρα ἐπεζεάψατο, καὶ τοῖς τε γάμοις πολυτελῶς εἰστίασε, ᾗ οἰκίαν αὐτοῦ βασιλικὴν ἐφείσατο, πρώτα τὰ τιμιώτατα τῶν τοῦ κλαυδίου κειμηλίων συμφορήσασα ἐς αὐτὴν, ᾗ τέλος ὕπατον αὐτὸν ἀπέφηνε. ταῦτ' οὖν καὶ ὑπὸ πρώτων ἀκουόμενα καὶ ὁρώμενα, ὃν ὀργὴν κλαύδιον ἐβάθυνεν. ὡς δ' οὖν τε ἐς τὰ ὦσια πρὸς ὑπίσχεψιν σίτου κατέβη, ᾗ ἐκείνη ὃν τῇ ῥώμῃ, προφάσει ὡς ᾗ νοσοῦσα ὑπελείφθη, συμποσίου τι προεβόητον σωσεχρότησε, καὶ κῶμον ἀσελγέστατον ἐκώμασεν, ἐν ταῦτα ὁ νάρκισσος μονωθεὶς τοῦ κλαυδίου μιᾶς δῆ τῶν παλλακῶν πρώτα τὰ γιγνόμενα. ὅθεν ὑποστρέψας προσῆκε μὲν ἐς τὴν πόλιν, δήλους τε πολλοὺς ᾗ τὸν μνησῆρα ἐθανάτωσε, καὶ μεταβύτο ὃ τὴν μεσαλίναν ἐπέσφαξε, ᾗ μετ' ὀλίγον τὴν ἀδελφιδῆν ἀγελπαίναν ἔγημε, τὴν δ' δομιτίου τοῦ νέρωνος ἐπονομαζόμενος μητέρα. ᾗ γὰρ καλὴ ἰὼ, καὶ σωφρόνως αὐτῇ προσεφοίτα, μόνῃ τε ὡς καὶ θείῳ σωφρονίσμενος, ὃ τε φερώτερον ἢ καὶ ἀδελφιδῆ προσεφέρετο. ὡς δ' ἅπαξ ὑπὸ τῇ βασιλείᾳ ἡ ἀγελπαίνα ἐλήφετο, πάντα κλαύδιον ἐσφετερίσατο, δῆνοτάτη που οὖσα προσήκατι χρήσασθαι, καὶ τοῖς τινα αὐτοῦ δύνοιαν ἔχουσι, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ ἐνεργεσίαις ᾠκειώσατο· τόν τε υἱὸν εἰσποιησαμένη τὸν

Paleherrima lex

Insula prima appa rui tur ab Thera

Titi facin? eximii Plauti?

Cauchi Corbuloni laus a fortitudine & militari prima

C. Silii?

Messalinae Mors

Claudi? duxit uxorē Agrippinam

σωσεχρότησε

Seneca

κλαύδιον δυσπείσασα, καίτοι παῖδας ἔχοντα, ἐς ὃ κράτος ἐξήσκησ, καὶ τοῦ τοῦ σενέκα ἐξεπαίδευε, πλοῦτόν τε ἀμύθητον αὐτῷ συνέλεγεν, οὐδὲν ὅτε τῶν σμικροτάτων οὔτε ὧν ἀτιμοτάτων ἐπ' ἐργυρισμῷ παρελεῖπουσα, ἀλλὰ πάντα μὲν καὶ ὃν ὁπωσοῦν ὠφορεῖτο διαπορθοῦσα, πολλοὺς δὲ καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο φονεύουσα· ἤδη δέ τινας καὶ τῶν ὑπατικῶν γυναικῶν ζηλοτυπήσασα ἔφθειρε, καὶ τὴν γε παυλίναν τὴν λολλίαν, ὅπως βασιλίδα τινὰ ἐς τὸν τοῦ κλαυδίου συνοίκησιν ἐσάγηκεν, ἀπέκτεινε, τήν τε κεφαλὴν αὐτῆς κομισθεῖσαν αὐτῇ μὴ γνωρίσαι, πρό, τε τὸ σῶμα αὐτῆς ἀνωφελὲς διέφθειρε, καὶ τινὶ ὀδόντας ἐσκέψατο ἰδίως πως ἔχοντας. καὶ ἡ μὲν καχὴ καὶ αὐτὴ μεσαλίνα ἐνῆν, καὶ μάλιστα ὅτι τὰς τιμὰς δηλαδή τε, καὶ ὡς καρπευλίῳ ἐν ταῖς πανηγύρεσι χρῆσθαι, τοῦ τῆς βουλῆς ἔλαθεν. ὁπότε δὲ ὁ κλαύδιος τὸν νέρωνα τὸν υἱὸν αὐτῆς εἰσεποιήσατο, τότε καὶ γαμβρὸν ἐποιήσατο, τῷ θυγατέρα ἐς ἕτερόν τι γένος ἐκ ποιήσας, ἵνα μὴ ἀδελφοῖς συνοικίζῃ δοκῇ, τέρας οὐ μικρὸν ἐνῆν. καίεσθαι γὰρ ὁ οὐρανὸς τῷ ἡμέρᾳ ἐκείνῳ ἔδοξεν. ἐν ᾧτινι δὲ λίμνην ναυμαχίαν ὁ κλαύδιος ἐπεθύμησε ποιῆσαι, τεῖχός τε περὶ αὐτὴν ξύλινον κατεσκεύασε, καὶ ἰχρία ἔπηξε, πλῆθός τε ἀναρίθμητον ἤθροισε. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι, ὡς που καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς. ὁ δὲ δὴ κλαύδιος ὅ, τε νέρων στρατιωτικῶς ἐσάλπισαν, ἥ τε ἀλεισπαίνα χλαμύδ' διαζευξαμένη ἐκόσμησε. οἱ δὲ δὴ ναυμαχήσοντες θανάτῳ δὴ καταδεδικασμένοι ἦσαν, καὶ πεντήκοντα ναῦς ἑκάτεροι εἶχον, οἱ μὲν ῥόδιοι, οἱ δὲ σικελοὶ ὀνομαζόντες, καὶ ὁ μὲν πρῶτον συστραφέντες καὶ καλὸν ἐν γυμνικοῖς, κλαύδιον ἀμφεσπερχθῆναι οὕτω, χαῖρε αὐτοκράτορ, οἱ ἀποθνήσκοντές σε ἀσπάζονται. ἐπεὶ δὲ σωτήριον οὐδὲν ἔφαντο, ἀλλὰ ναυμαχεῖν καὶ ὡς ἐκελεύσθησαν, διέκπλοις τε ἀπλοῖς ἐχρήσαντο, καὶ ἥκιστα ἀνηλῶν ἤθελον, μέχρι οὗ ὁ μὲν κλαύδιος κατεκόπησαν. ὁ δὲ δὴ ναύαρχος οὕτως ἐνετεύφα τῷ κλαυδίῳ, ὥστε λέγεται, ἐπειδή ποτε οἱ βιθυνοὶ δικάζοντες τῷ κλαυδίου ἰουνίου χίλωνος τῷ ἀξίαντος σοφὸν πολλὰ κατεδόησαν, ὡς οὐ μετρίως δωροδοκήσαντος, καὶ ἤρετο ἐκείνους τοὺς πρεσβεύσας ὅ, τι καὶ λέγοιεν (καὶ γὰρ σωτὴρ ἀφ' ὧν ἐκεῖνος ἐλύθη)εἶπέ τε ὁ ναύαρχος ψευσάμενος, ὅτι χάριν ὧν ἰσνίφ γινώσκοιεν, πιστεῦσαί τε αὐτῷ καὶ εἰπεῖν, ὡς οἰκοῖεν ὅπου διετὲς ὑπὸ χιόνος ἦν ἄλειπαίνα καὶ δημοσίᾳ πολλάκις αὐτῷ καὶ χρηματίζοντι, καὶ θρασυβείαν ἀκροωμένῳ πρῶτον ὅτι βήματος ἰδίᾳ καθημένῃ, καὶ ἰῷ καὶ τοῦτο ὑδενὸς ἔλαττον θαμα. ἰσδαίῳ δέ τινι χαλίκῳ ῥήτορι δίκην πολὺ λέγοντι ὁ κλαύδιος ἀμφεσθείς, ἐκέλευσε αὐτὸ ἐς τὸ ὦδεῖον ἐμβληθῆναι. ἔτυχε γὰρ αὐτῷ πλησίον δικάζων. ἐφ' ᾧ δὴ ὁ δομίτιος ὁ ἄφρος πλῆξον τὸ καθ' ἑαυτὸ ἐν ᾧ συναγορεύων ἰσσιν ἰσχύσας, κάλλιστα ἀπέσκωψε. δεηθέντος γὰρ τινος ἀνθεσπίου τὸ πρὸς αὐτὸ βοηθείας, ὅπως ὑπὸ χαλίκου ἐκατελείφθη, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὅτι, καὶ ὅς σοι εἶπεν ὅτι κρῆττον ἐκείνῳ μηχομαι. ὁ κλαύδιος τοῖς ὑπὸ τῆς ἀλεισπαίνης θρωμένοις, ὧν γε καὶ ἠσθάνετο, ἤδη ἀχθόμενος, ὃ ὃν υἱὸν αὐτοῦ τὸν βρεττανικὸν ὑπὲρ ἡλικιῶν, ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῷ ὑπὸ τῶν ὑπὸ ἐκείνης πολλὰ μηνόμενον, νέρωνι, οἷα ὢν ἑαυτῆς παιδὶ ἐν τῷ πρώτερον ἀνδρὸς αὐτῆς δομιτίῳ, πάντα ἔστιν ὅπου πεποιημένῃ τὸ κράτος, ὃν ἐκεῖνο ὁ μηνόμενον, δὴ ἐκείνῳ τε καταλύσαι, καὶ ὃν υἱὸν ἐξαδελφὸν τῆς ἀρχῆς ἀποδεῖξαι προσκαθίζετο. μαθοῦσα δ' αὖθις ἡ ἀλεισπαίνα ἐφοβήθη, καὶ αὐτὴ προκαταλαβεῖν φαρμάκῳ ἠθέλησεν. ὡς δ' ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ οἴνου, ὃν πολὺ ἀείποτε ἔπινε, καὶ ὑπὸ τῆς δηλῆς διαίτης

Naumachia Claudij

Salue Impator morituri te salutant

Iuni Calo

Gallo Judeo rhetor

facetissimú Domitij rhetoris Lege

Lollia paulina

διαίτης ἡ πρὸς φυλακὴν σφῶν οἱ αὐτοκράτορες χρῶνται, κακοῦ τινος αὐτὴν ἔδωσε, λαθεῖν τινὰ φαρμακίδα βοηθόντων μετεπέμψατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφυκτον προσκατασκευάσασα, ἐς πιναν τῶν κολουριδίων μυκήτων ἐνέβαλε. καὶ αὐτὴ μὲν οὐκ αὐτῶν ἔφαγεν, ἐκείνου δὲ οὐκ αὐτοῦ ὄντος ὁ φάρμακον ἔχοντος (ἦν γὰρ μέγιστος καὶ κάλλιστος ἰδεῖν) φαγεῖν ἐποίησε. καὶ ὁ μὲν οὕτως ὑπεβουλεύθη, οὐκ ἀπὸ τοῦ συμποσίου, ὡς καὶ ἐπῆρκτης μέντοι σφόδρα ὤν, ἐξεκομίσθη, ὅπερ που καὶ πολλάκις ἐγεγόνει. τῆς δὲ νυκτὸς ταύτης οὔτ' εἰπεῖν οὔτ' ἀκοῦσαι δυνηθείς, μεθύλαξε τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ τοῦ ὀκτωβρίου, ζήσας ἐξήκοντα καὶ τρία ἔτη, αὐταρχήσας δὲ ἔτη δέκα καὶ τρία, καὶ μῆνας ὀκτώ, καὶ ἡμέρας εἴκοσιν. ἡ δὲ δὴ ἀλεισπαίνα ταῦτα ποιήσασα ἔφθασεν, ὅτι τὸν νάρκισσον ἐς καμπανίαν, ὡς φάσ' ὡς ἐς τοῖς ὕδασι τοῖς ἐκεῖ πρὸς τινὸ ποδάγρας ἰασόμενον, προαπέπεμψεν, ἐπεὶ πρόνοιά τε αὐτοῦ, οὐκ ἀνῦν πολλὰ ἐδεδράκει. τοιοῦτός τις φύλαξ τοῦ δεσπότου ἦν. ἐπαπώλετο δὲ καὶ αὐτὸς τῷ κλαυδίῳ, μέγιστον τῶν ποτὲ ἀνθρώπων δυνηθείς. μυριάδας τε γὰρ πλείους μυρίων εἶχε, καὶ πρόσοικον αὐτῷ πόλις καὶ βασιλῆς, καὶ δῆτα καὶ ποτὲ ἀποσφαγήσεται μέλλων, λαμπρὸν ἔργον διεπράξατο. τὰ γὰρ γράμματα ἃ κλαυδίου ὅσα ἀπόρρητα καὶ τὰ τῆς ἀλεισπαίνης καὶ τῶν ἀνδρῶν τινῶν, οἷα τὰς ὑπατείας αὐτῷ διοικοῦν, εἶχε, πάντα προσκατέκαυσεν. οὕτω μὲν ὁ κλαύδιος μετήλλαξεν, ἐς τοῦτό τε ἀφὴρ ὁ κομήτης ὀπτὴ πλῆσον ὀφθείς, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ αἱματώδης, ὅ, τε σκηπτὸς ὁ ἐς τὰ δόρυφορικὰ σημεῖα ἐμπεσών, καὶ ἡ αὐτόματος τοῦ ναοῦ τοῦ ὄλως ἀνοιξις, τό, τε σημεῖος ὃ ἐν ᾧ γραπτῷ γραφεῖ, ἐν ὅλῃ ἐξ ἁπασῶν τῶν ἀρχῶν εἰς ἀφ' ἑκάστης ἐτελεύτησεν, ἔδοξε σημεῖα. ἔτυχε δὲ καὶ τῆς ταφῆς καὶ τῶν ἀνδρῶν ὅσων ὁ αὔγουστος. ἀλεισπαίνα δὲ καὶ ὁ νέρων πενθεῖν προσεποιοῦντο οὐ ἀπεκτόνασιν, ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνήγαγον, ὃν οὐκ ἀπὸ τοῦ συμποσίου φορᾷδλω ἐξενηνόχεσαν. ὅθεν καὶ λούκιος ἰούλιος γαλλίων ὁ τοῦ σενέκα ἀδελφὸς ἀσεβέστατόν τι ἀπεφθέγξατο. σεισθῆκε μὲν γὰρ ὁ στενὸς σύμπεφθμα, ἀποκλοκύντωσιν αὐτὸν, ὥσπερ τινα ἀπαθανάτισιν, ὀνομάσας. ἐκεῖνος δ' ὢν βραχυτάτῳ πολλὰ εἰπὼν ἀπομνημονεύεται. ὅπως γὰρ τοὺς ἐν ᾧ δεσμωτηρίῳ θανάτου μόνοις ἀλιτήριοις τισὶ μεγάλοις οἱ δήμιοι ἐς τε τὸν ἀγορανόμον, καὶ ἔπειτα ἐς τὸν ποταμὸν ἕσυρον, ἔφη τὸν κλαύδιον ἀλιτήριον ἐς ὃν οὐρανὸν ἀνενεχθῆναι. καὶ ὁ νέρων δὲ οὐκ ἀπάξιον μνήμης ἔπος κατέλιπε. τοὺς γὰρ μύκητας, θεὸν βρῶμα ἔλεγεν εἶ), ὅτι ὃ ἐκεῖνος ὀφθὲν ὃ μύκητος θεὸς ἐγεγόνη.

Τέλος.

Locusta Venefica

Claudij Mors

Narcissi Mors

Prodigia

Ἰὸς νικᾷ

1 Iulij Gallio Senecae frater

Senecae liber de morte Claudij quem fecit ἀποκολοκύντωσις

LECTORI.

CVM vnico exemplari, eóque valde mẽdoso vsi essemus, de iis locis te admonere, quos adhibita coniectura, similiúmve locorum collatione emendatum iri speraremus, non incommodum fore putauimus: reliquos autem, in quibus apertiora menda haberentur, quàm vt ea probatione aliqua indigerent, seorsum annotare. Tu igitur Lector, pro tuo animi candore conatus nostros æqui bonique facito.

Pag. Versu.

1 1 Desideratur hîc belli Cretici (ex quo Metellus Creticus cognomen inuenit) initium: cuius mentionem faciunt Plutarchus in Pompeio, & Lucius Florus in gestis Romanorum.

2 36 οὐ μὴν τοί γε μεγάλῳ, ὅτε γε ἐχρῶ, φορτίδα αὐτῷ ἐποιήσαντο. Cõstat φορτίδα νεῶν, seu φορτηγὸν à Græcis appellari, quæ alio nomine ὁλκὰς, à Latinis autem oneraria vocatur: quod cum ita sit, non video quis ex hac lectione sensus elici possit, crediderimque legendum potius, φερτίδα αὐτῶν ἐποιήσαντο: quod genus loquendi vt vsitatissimum, ita huic loco aptissimum est, præsertim cum eodem pertineat quod paulò antè dixit, ὡς εὐθέμια σφᾶν ὑπεστρωφᾶτο ἐλάνειν. Deniq; vt hanc lectionem audacius tuear, facit quòd in nostro exemplari reliqua quædam animaduerterim huius lectionis vestigia, adeò vt altera suppositicia videatur.

39 ἐν πάντι ἐλλύοντο. Eodem modo dixit pagina 69, versu 16, ὥστε ἐν πάντι τὸν καίσαρα γενέσθαι, id est, adeò vt in summas angustias adductus sit Cæsar. Quanquam frequentius ita loqui solet, genitiuo κινδυνου, aut κακοῦ addito, vt pagina 460, versu 32, ὡς ὑπὸ τοῦτό τε ἐπέκλπτε, καὶ ἀνὸ οὐκ ἐδείσκετο, ἐν πάντι κακοῦ ἐγένετο. Mendo igitur vtraque lectio caret.

4 4 μηδ' ὅτι ὃ σῶμα καὶ τόσα γένοντα ἀριθμεῖσθε. Deprauatus esse videtur hic locus, & vox hæc σῶμα à scriba non satis ad negotium suum intento ex superioribus repetita, ac loco alterius posita.

5 3 νεῶν ἐν ἀκμάζων. Commodius legetur νεῶν δὲ, vt respondeat particula δὲ præcedenti μὲν.

29 ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ ῥώσκιος φθέγξασθαι μὲν οὐδὲν ἐπέμνησεν, &c. Plutarchus in Pompeio hanc rem ita narrat, ῥωσκίου δὲ προσελθόντος οὐδεὶς ἤκουσεν. ὁ δὲ τοῖς δακτύλοις διεσήμηνε, μὴ μόνον, ἀλλὰ δεύτερον αἴρεσθαι πομπήϊον. ὅπερ τοῦτο λέγει διεχειρίσατο δὲ δῆμον τηλικοῦτον δυνάμενον, ὥστε ὑποπτερύσθαι κόσμου τῆς ἀρχῆς τυφλωθῆναι, καὶ καταπεσεῖν εἰς δεσποτικόν. Locum tibi expendendum relinquo.

6 21 στρατηγεῖν ἢ πορήσατο. Exigit sententia vt ἢ πορήσατε legamus.

40 ἐφ' ᾧ μήτε πλείω τῶν τεταγμένου χρόνου, &c. Sic est hic locus legendus: nam alibi etiam ita loquitur, ἐφ' ᾧ μηδὲν ἀδικηθῶσι, id est, ὅπως, vel ἵνα.

7 7 τῶν δὲ νόμοις φυλαρχίας. Legendum est sine dubio, τῶν δὲ νόμοις φιλαρχίας: vt alibi Pompeium φιλοπόλεμον καὶ φιλαρχοῦντα vocat.

41 προσέφερε ἐς αὐτὰ τῆ) ἰῶ, &c. Expungendum videtur ἰῶ, vt superuacaneum: aut certè mutandum in pronomen οἱ, quo sæpissimè vtitur pro αὐτῷ.

8 1 καταλόγους ποιήσασθαι. Sic legendũ, hoc est, στρατιὰν καταλέξασθαι, delectum habere: vt alio loco dixit, καταλόγους τε αὖτῳ καινοὺς ποιήσασθαι ὑπεσχέθη.

8 πολλὴ δὲ καὶ φιλανθρωπία τῆ προσῆν τοὺς ὁμολογοῦντας οἱ, ὥστε καὶ ἐκ τούτου παμπόλλους προσαποίησασθαι. Ita legendũ esse apertè ipsa sententia docet, quæ est huiusmodi, Magna etiam eos qui se illi dederent, humanitate comprehendebat, adeò vt quamplurimos ea re sibi conciliatos adiunxerit. Est enim repetendum à superioribus verbum ἐχρῆτο.

41 τότε μὲν, πρὶν ὑπεψηφίσαντο, &c. Hanc veram esse huius loci lectionem affirmare non dubitarim, præsertim cum sequatur particula δὲ illi μὲν respondens.

9 25 καὶ ἔπαινον ἐπ' αὐτὸν ἔλαβεν. Dicere solet, ἔπαινον λαβεῖν, aut ἔχειν ὑπό τινι, vt pagina 123, ὃ ὑπὸ μὲν τούτῳ ἔπαινον ἔσχεν, ὑπὸ δὲ δήτη προσποιήσῃ γέλωτα ὠφλίσκανε. Quo sensu autem hîc dictũ sit ἐπ' αὐτὸν, tu videris: mihi certè magis placeret, vt ἐπ' αὐτῷ legeretur.

36 καὶ δίχα ὅ, τε μάρκος καὶ ὁ ἀκίλιος, πρὶν τὸν χρόνον σφίσι τὸ ἀρχῆς ἐξήκειν, κατελύοντο. Si lectionem hanc sequamur, paucis immutatis, concinnam sententiam efficiemus, quæ talis esse videtur: quia etiam Marco & Acilio ante exactum tempus, magistratus abrogabatur. Sed nomen μάρκου in μάρκιου (meo quidem iudicio) mutandum est: quod tu vbi lõgius in huius lectione progressus fueris, cõprobabis.

10 2 τὸ πρῶτον ὁμοίων, &c. In nostro exemplari apposita est huic loco nota ea, qua locus deprauatus significari solet.

7 ὃν ὑπ' ἀμφοτέρων κατασάζητε προσῆκεν. Hæc paucis immutatis sic restitui posse videtur, ἵν' ὑπ' ἀμφοτέρων κατασάζῃ), ἐπροσῆκεν. hoc sensu: & modo horum, modo illorum partes, vt gratiam ab vtrisq; iniret, defendebat. Sæpe enim solet hoc ἵν' pro ἵνα integro vti.

11 25 ἐς ὃ ἐβουλεύετο. Dum scripturam hanc in nostro exemplari propius inspicerẽ, animaduerti vestigia veteris lectionis ἐβούλετο, quã cũ indoctus quispiã non probaret, mutauit in ἐβουλεύετο. Quod etsi parum interest, satius tamẽ fuerit lectionẽ antiquã retinere.

37 χωείῳ κοίλῳ legendum videtur, vt paulò post sequitur. Siquidem altera lectio huic loco non congruit.

13 32 ἥ τε Φοινίκη καὶ ἡ σωφανήνη χώρα. Plutarchus in Pompeio rē eandem tractans, Σφωίνην appellat, cum ait, ἀλλ' ὁ πομπήϊος ἔφθη τῆς δεξιᾶς αὐτὸν λαβόμενος τοῦ στηναγέαθαι, καὶ πλησίον ἱδρύσασθαι ἑαυτοῦ, τὸν ὑὸν ὄντι ϑάττα· τὴν μὲν ἀνίων ἔφησε δεῖν αἰτεῖσθαι λεύκουλλον. ἐπ' ἐκείνου γὰρ ἀφῃρῆσθαι συρίαν, Φοινίκην, κιλικίαν, γαλατίαν, Σφηνίων· ἃ δὲ ἔχεις ἑαυτοῦ δίχα τετήρηκεν, ἓξ ἡμέρων, ἐκπόδια ποιοῦμαι ἑξακισχίλια τάλαντα ῥωμαίοις τὰ ἀδικίας. σοφώνης δὲ βασιλεύων τῆς ὑός. Eam regionem Strabo lib. II. τὴν γεωγραφικὴν, σωφωνὴν vocatam ait. Plinius quoque Sophenem appellat. At Stephanus ab Arriano σωφανίνην etiam nominatam scribit, sed ἀφὸ τῆς ἱ. Quare nostra lectio reiicienda non est.

15 11 λ. αὐρήλιος μ. γ. κότ͂ας ὕπ͂ατος. Integra horū nominum scriptura est huiusmodi, λεύκιος αὐρήλιος μᾶρκου υἱὸς, κότ͂ας ὕπατος. Nos autē in his prænominibus eam rationem decurtandæ scripturæ secuti sumus, quā & in exemplari nostro reperimus, & ipsum quoque auctorem secutum esse arbitramur, præsertim cum eum morē Romanis in vsu fuisse doceat etiam Plutarchus in quæstionibus Romanis, his verbis, ἀλλ' ἔστι παύειος τῶν πρώτων ὀνομάτων, ὡς ὁ σέξτος, καὶ ὁ δέκιμος, ὁ γάϊος. τὰ δὲ πρῶτα ὧν ὀνομᾶ· οὐχ ἁπλοῦν ἀφοῦσιν, ἀλλ' ἢ δι' ἑνὸς γράμματος, ὡς τὸν τίτον καὶ τὸν λεύκιον καὶ τὸν μᾶρκον· ἢ δίχα δυοῖν, ὡς τὸν βέρριον, ὁ τὸν γναῖον· ἢ δίχα τριῶν, ὡς ὃν σέξτον καὶ τὸν σεργίου. &c. Hoc etiā quod hîc ait Plutarchus, in vetustissimis codicibus videre est. Quod autē ad ὀρθογραφίαν, id est, rectam scripturam nominum propriorum attinet, nos quoque scito religioni habuisse, à nostro exēplari ea in re dissentire. quare mirum tibi videri non debet si idem nomen non vno modo excusum à nobis vbique reperias, quale est πείσων. nam scriptum etiam inuenimus πίσων: sic σκιπίων & σκηπίων, quorum posterius apud Polybium, ac Suidam etiam reperitur, apud Plutarchum autem vtrunque: πείσων verò, non πίσων idem Plutarchus scribit. Sunt præterea sæpenumero in huiusmodi consulum enumeratione, quæ singulis libris præfigitur, deprauata nomina, sæpe etiam præpostero ordine collocata, idque non nostro, sed ipsius exemplaris vitio. Quare officio nostro satisfeciisse nobis videmur, quod te admonuerimus: tu, si videatur, exemplaris culpam hac in re facilè præstabis.

21 9 ὡς τὰν δίχα νόφ τούτῳ. Sic in nostro exēplari legitur: ausim tamen contra eius fidem affirmare, δίχα νόνῳ legendum esse, suppresso nomine χρόνῳ, quod alibi expressit, cum ait, καὶ οἱ παυσδαρχῶντες πολλὰ ἐν κακοῖς ὧν ὅ· δίχα νόνῳ χρόνῳ τούτῳ ἐποίουν, id est, ὧν ὅ· μεταξὺ χρόνῳ, Interea, seu interea loci, vt Comicus loquitur.

22 13 τὴν ϑράδα, τὴν τ͂ ἰταλίαν, &c. Aliquid tale desideratur ad explendum locum.

28 28 καίτοι τὸν ἀριθμὸν τῶν πεφονευμένων ϑάττονος τοῦδε ὃν νενομισμένον ὄντος. Id est, quanuis minor esset eorum qui interfecti erant numerus, quàm qui lege definitus esset. &c. Nisi hæc vera sit huius loci lectio, non video quæ alia esse possit.

30 οἱ καταλαβόντες τὴν καταλύσιν τῶν γραμμάτων. Reponendum videtur μεταλαβόντες. sic enim Plutarchus quoque sæpe loqui solet, μετέλαβέ τινι τῆς συνωμοσίας, pro eo quod est, συνεκοινώνησε, participem & socium esse coniurationis, & consilia vnà agitare. At κατέλαβε longè diuersum sensum habet, & planè huic loco alienum.

29 33 οὐ μὴν οὕτω γε χρήζεσθαι αὐτῷ ἤθελεν, ὥστε ἐφ' ἑαυτῷ ἅπαντα τοῦτο ψηφισθῆναί τι τοιοῦτον, &c. Ita emendo: nam sic quoque pagina præcedente vsus est his particulis, & alibi sæpe vtitur. μὴν autem pro μὲν soli poëtæ dicere consueuerunt.

37 39 καὶ μᾶρκος ὁ δι' αὐτὸν φαώνιος ζηλωτὴς ἐς τὰ μάλιστα αὐτοῦ ὤν. Hūc eundē pagina 61, φαυόνιον nominat: at pagina 90, versu 28, φαωνίων: Plutarchus autē in Catone φαώνιον eum appellat, vbi ipse quoque Catonis æmulum fuisse narrat. ἐῶ δὲ (inquit) μᾶρκος φαώνιος ἑταῖρος αὐτοῦ καὶ ζηλωτής, οἷος ὁ φθηνρὰς ἀπολλόδωρος ἱστόρηται τοῦ σωκράτην ϑηλάσαι τὸν παλαιόν. Idem in Cæsare, φαωνίου δὲ, ὃς ἐῶ ζηλωτὴς κάτωνος, ὡς οὐδὲν ἐπέραινεν ἀντιλέγων, ἐξαλλομένου δίχα ϑυρᾶν, &c. Cicero autem in oratione pro Milone M. Fauonium nominat. Quare de tribus his scripturis eligere quam velis, tibi per me liberum est.

38 20 καὶ τὰ ἀπροπτότερα ἐς ἑτέρους ἀπωδοιῶτος. Si ita legerimus, plana erit huius loci sententia: nisi fortè quis alteram lectionem tueri malit, deriuatúmque ἀπότερος ab ἀπωτέρω credat: sed si ita legatur, quis tandē esse possit huius loci sensus, ei perpendendū relinquo.

41 22 μόνος, ἢ καὶ μάλιστα, ὡς ἔοικεν, ἔλαϐε. καὶ δίχα τοῦτο, &c. Sic commodè hæc sententia perfici posse videtur, nisi malis pro ἔλαϐε, legere ἔαγε. Nam apud hunc auctorem frequens est, αἰτίαν λαϐεῖν ὅτου τινι, & αἰτίαν ἔχειν: pro quo alii sæpius αἰτίαν ὑπέχειν dicūt. Fortasse etiā pro ἔοικε, legendum est ἔαγε.

42 8 τῶν ἐμπρῶν ἐμφερείσων. Si à verbo ἐμφέρω hoc participium esse dicamus, ἐμφοίσων legendum erit, vt pagina 105, προϊσόντος dixit: si ab ἐμφίημι (pro quo frequentius προΐημι dicitur) ἐμφεσόμενος legamus oportet. Vnicum verbum est ἐμφείδω, à quo huiusmodi participium formari possit, sed huic loco minimè conueniens, præsertim cum alibi in eadem locutione verbo προΐημι vtatur, cum ait, ὥ· γὰ πλησίον πολὺ τῶν ἐναντίων προϊέμενον. Vnde facilè adducor vt credam, auctorem hunc vt alibi sæpe, ita hîc quoque nouitate de-

lectatum, & communi vſu neglecto, hoc participium ab ἐπαφίημι, nouo quodam modo formare voluiſſe.

28 Poſt verbum ἐποιήσατο claudenda eſt parentheſis, non poſt κλώθιος. ſic enim, relicta parẽtheſi, ſententia hæc continuanda eſſet, ὁ μὲν μὴν καίτοι τὸν μὲν γὲ παρανομίαν τῶν πρὸς ὃν λεγόντων κατεψηφίσατο, τὸν μέντοι, &c. Particula autem γὲ magis impedimento ſenſui eſſe videtur, quàm adiumẽto: quod alibi quoque obſeruaui, pagina 277, verſu 25. Sed in vtroque loco otioſa ſit hæc particula, nécne, tuum eſto, Lector, iudicium.

45 36 οὔθ' αὐτῶν ἐσμέν. Omnino ſic legendum eſt, vt ſit αὐτῶν pro ἑαυτῶν. hoc enim dicit, Noſtri iuris non ſumus, neque ad arbitrium noſtrum libidinémque, vitæ modũ deligere nobis licet, ſed ex fortuna pendemus.

46 3 μηδὲν ἀδικήσαντά σε ἐπηρεάζειν. Sic legendum eſt, vt ſit ſenſus: tibi qui neminem læſeris, faceſſi negotium, téque multis cõflictari moleſtiis.

47 7 παραθαλάσσιον legit P. Victorius, locum hunc citans, atque ita ſine dubio eſt legendum.

48 24 ἔχοντες τὸν τε ἐροδανὸν διαβιβάσαι, &c. Videtur deſiderari accuſatiuus γνώμην ante ἔχοντες, aut aliquid ſimile: vt ſit, γνώμην ἔχοντες τὸν ἐροδανὸν διαβιβάσαι, in animo habentes Rhodanum traiicere. Sic alibi loquitur, ἃ διὰ ταῦτα καὶ ἐγὼ γνώμην ἔχω πρὸ πάντων τῶν τοιουτοτρόπων αὐτὰ τὰ λεγόμενα συλλέγειν. Pro eodẽ etiã dicit γνώμην ποιοῦμαι.

35 καὶ διὰ τῶν Ἑδδούων. Emendare tutò hîc poſſumus αἰδούων, & paulò poſt pro αἰδούσιοι, αἰδουοὶ, vt pagina proxima habetur. Nam & Cæſar Commentariorum de bello Gallico libro 1. hac de re verba faciens, Heduos nominauit: Heluetii (inquit) iã per anguſtias & fines Sequanorum ſuas copias traduxerant, & in Heduorum fines peruenerant, eorúmque agros populabãtur. Hedui cum ſe ſuáque ab his defendere non poſſent, legatos ad Cæſarem mittunt rogatum auxiliũ. Quæ verba à Dione expreſſa videntur. Plutarchus autẽ in Cæſare, non αἰδουοὺς, ſed ἑδδουοὺς nominat, & Γουηλίους, Γοντηλίους.

49 4 ὥστε ἐς ὁμολογίαν ὅπη χωρία τινὶ ἐθελῆσαι γῆν. Conflatæ ſunt duæ dictiones in vnam. Legendum enim videtur ὅπῃ χώρᾳ τινὶ, expuncto etiam ι : aut certè ὅπῃ χωρίῳ τινὶ, id eſt, adeò vt cum Cæſare paciſci ea conditione voluerint, vt regionẽ aliquã illis aſſignaret. Malo tamẽ legere ὅπῃ χώρᾳ τινὶ, ea motus ratione, quòd pagina præcedente dixerit, καὶ χώραν οὐκ αὐτάρκη τῇ πολυανθρωπίᾳ σφῶν ἔχοντες: quod Cæſar dixit, & pro gloria belli atque fortitudinis anguſtos ſe fines habere arbitrabãtur. Hoc autẽ vt tibi certius cõſtet, ipſius Cæſaris verba afferam, quibus rem totam exponit: ſunt autem

huiuſmodi, Heluetii repentino eius aduentu commoti, cum id quod ipſi diebus x x ægerrimè confecerant, vt flumen tranſirent, illum vno die feciſſe intelligerent, legatos ad eũ mittunt. Dion autẽ dixit, ἐς ὅσσον οὐκ ἀφ' ἡμέρου ἐς ἑσπέραν τῆς διώξεως αὐτοὺς ἔξεπλῆξεν. Quod verò hic breuiter dixit, ὥστε ἐς ὁμολογίαν ὅπῃ χώρᾳ τινὶ ἐθελῆσαι γῆν, ille pluribus expoſuit: ſi (inquit) pacẽ populus Romanus cũ Heluetiis faceret, in eam partẽ ituros, atque ibi futuros Heluetios, vbi eos Cæſar conſtituiſſet, atque eſſe voluiſſet. Porrò quod ſequitur de dandis obſidibus, non multo pòſt etiam à Cæſare commemoratur.

52 5 ἐπιθυμοῦσιν αὐτῆς. Poſtulat ſermonis Græci conſuetudo ut ita legamus.

58 13 σεσωμόσθαι τὸν ἀρὰν παρεσκευάσθαι. Sic emẽdari poſſe videtur hic locus, detracta vnica litera, atque ita alibi animaduerti eum eſſe locutum. Cæſar tamen initio lib. 2. de bello Gallico hanc rẽ tractãs, non addit hæc verba, τὸν ἀρὰν παρεσκευάσθαι. Sic enim illũ ordĩtur. Cũ eſſet Cæſar in citeriore Gallia in hibernis, crebri ad eũ rumores afferebãtur, literíſque item Labieni certior fiebat, omnes Belgas (quam tertiam eſſe Galliæ partem dixeramus) contra populum Rom. coniurare, obſidéſque inter ſe dare. Solitos tamen eſſe Romanos in huiuſmodi rebus frequẽter imprecationes & diras adhibere, ex multis tũ huius auctoris, tũ Plutarchi locis cõſtat.

14 παρὲς τὸν ἀξονόπυ ποταμὸν στρατοπεδευσάμενος. Ad Axonam flumen caſtra ſe poſuiſſe dicit Cæſar in ſuis Commentariis.

36 καὶν τούτῳ ἀτουατικοὶ πλησιόχωροί τε αὐτοῖς ὄντες, καὶ τὸ γένος, τό, τε φρόνημα τὸ τῶν κίμβρων ἔχοντες, &c. Cæſar Aduaticos hos nominat, vbi idem quod hîc Dion narrat, his verbis commemorat, Aduatici cum omnibus copiis auxilio Neruiis venirent, hac pugna nũtiata, ex itinere domum reuerterunt: cunctis oppidis, caſtellíſque deſertis, ſua omnia in vnum oppidum egregiè natura munitum contulerunt. Paucis etiam interiectis, quod hic breuiter perſtringit dicens, καὶ τὸ γένος, τό, τε φρόνημα ὃ τῶν κίμβρων ἔχοντες, ille pluribus explicat. Poſſit tamen aliquis hanc noſtram lectionem, Eutropii auctoritate tueri, à quo lib. 6. rerum Romanarum Atuatici conſtanter nominantur.

59 9 ἀλλὰ πολύτες ἐπρεσβεύσαντο. Legendũ potius videtur ἐπρεσβεύσατο. Eſt enim à πρεσβεύω τὸ πρεσβεύομαι: vt apparet ex Commentariis ipſius Cæſaris, quo loco ſectionèm eius oppidi vniuerſam ſe vendidiſſe ait.

14 γαλβαφοστρούιος στρατηγῶν αὐτῶν. Legendum eſt, γάλβας ὁ στρούιος. Nã Cæſar initio lib. III de bello Gallico Seruiũ Galbã hunc

appellat,vbi sic ait, Cũ in Italiã proficiſceretur Cæſar, Seruiũ Galbam cum legione duodecima,& parte equitatus in Antuates, Veragros, Sedunóſque miſit, qui à finibus Allobrogum, & lacu Lemano,& flumine Rhodano ad ſummas Alpes pertinẽt. Idcirco autem inde totum hunc locum tibi deſcripſi, vt cum verbis Dionis conferre liceat. Nam ὀαράγεις,Veragros,ἀλλόβεικας,Allobrogas,λέμβανον λίμνην,lacum Lemanum vocat. Quæ enim à Dione de his bellis Gallicis dicuntur, omnia propemodum apud Cæſarem, ſed ſparſa leguntur: quare labori tuo conſulens, quæ huc pertinere mihi viſa ſunt,inde deſumpſi.

65 5 τὸν γαῖον ἐνιόντες. Legendum eſt ſine dubio ἐνιέντες, ab ἐνίημι. id eſt,Gaium immittentes & ſubornantes.

66 29 ἔναλος ἐκεκίνητο. Poſt hoc verbum claudenda eſt parentheſis,non poſt ἄγγλον. De hac autẽ eadem re Plutarchus in Catone hunc in modum ſcriptũ reliquit, γαίου δὲ πρεβωνίου γράψαντος νόμον ὑπὲρ νομῆς ἐπιτηδείων τοῖς ὑπάτοις, ὥστε τὸν μὲν ἰβηρίαν ἔχοντα καὶ μεῖζον ἀπ' αὐτῆς, τὸν δὲ συρίαν καὶ ἄγγλιον, οἷς βούλοιντο πολεμεῖν καὶ καταστρέφεσθαι ναυτικῆς καὶ πεζικῆς δυνάμεσιν ὁπλιτῶν ὄντας, οἱ μὲν ἄλλοι ἡσυχίαν ἦγον καὶ κάλλιστα ἀπεγινώσκοντες, οὐδὲν ἔλιπον καὶ ὃ αὐτεῖπεῖν,&c. Tu cũ verbis Dionis cõfer.

67 5 καταθράλωσε κρεῖον,πρὶν καὶ ὅλιοῦν τὴν ἐωνουμένων. Hæc poſtrema dictio deprauata eſt in noſtro codice:at in eo quo N. Leonicenus vſus eſt dum auctorem hunc in ſermonem Italicum tranſferret, integra remanſerat, quantum ex eius interpretatione coniicio. Plutarchus autem in Catone hoc quoque cõmemorat his verbis, κάτωνι δὲ ἀναβαίνῃ πρὸς τὴν ψηφοφορίαν ὅτι ὃ βῆμα, καὶ βουλομένῳ λέγειν, μόλις ὥραν δυσὶ λόγοις ἔδωκεμ. ὡς δὲ πολλὰ λέγων καὶ διδάσκων καὶ προσπαίζων, καταναλώσε τὸν χρόνον,οὐκ εἴα λέγειν αὐτὸν εἴων,ἀλλ' ὅτι μόνον καὶ τέτασσεν ὑπηρέτης προστιλῶν,&c. Vide num ex his verbis coniicere poſſis quomodo ſit emendandus ille Dionis locus.

69 33 ἐπεὶ δ' ὅ,τε ἀῦρεμος ὀξὺ πνεύμως ἔπεσε,καὶ ὃ κῦμα ἐσορέῃ,καὶτε πλοῖα οὐκέτ' ὁμοίως ἐπὶ τὴν σκοπῶν ἐκινῆτο. Verã huius loci lectionem eſſe exiſtimo,ἐπὶ τὴν κωπῶν ἐκινῆτο:vt ſit hic ſenſus, cúmque non iam eodem modo nauigia remis incitarentur. Hîc autem expreſſa ſunt verba hæc Cæſaris,Ac iam conuerſis in eam partem nauibus quo ventus ferebat,tanta ſubitò μαλακία ac trãquillitas extitit, vt ſe loco mouere non poſſent.

70 10 δερυδρέπανα πόρρωθεν σφίσιν οἱ ῥωμαῖοι ἐπέφερον,καὶτε ἀρπία αὐλῶν διέτεμνον,καὶ ἱστία διέκλιζον. Cæſaris verba in commentariis ad hanc rem pertinentia ſunt hæc, Vna erat magno vſui res præparata à noſtris,falces præacutæ inſertæ affixæ que longuriis, non abſimili forma ruralium falcium : his cum funes qui antennas ad malos diſtinebant,

diſtinebant,comprehenſi,adductíque erant,nauigio remis incitato prærumpebantur. Ineptè autem nonnulli eo in loco pro ruralium falcium,muralium legunt.

13 ἐκ αὐτῶν τοὺς λογιμωτάτους κρύβδην ἀποσφάξας, τοὺς ἄλλους ἐπώλησε. Sic Cæſar hac de re, Itaque omni Senatu necato, reliquos ſub corona vendidit.

21 ἔτι δ' αὖτ' ἐν τῇ οὐενετίᾳ ὄντος,κύντος πομπήιος σαβῖνος ἀποστράτηγός τε ἐσάλη ὅτι οὐενέσιοις,ὧν ἡγεῖτο ἰδουΐξ, καὶ ὃ μὲν πρᾶγμα, &c. Neque οὐενέσιοι hi à Cæſare vocantur, neque eorum dux Idouix, ſed Viridouix, adeò vt mutilum ac imminutum videatur nomẽ ἰδουΐξ. Vt autem horum nominum emẽdationem,& huius loci explicationem ex eius Commentariis petas, ea adſcribam,quæ hac de re lib. III.de bello Gallico reperi. Dum hæc (inquit) in Venetis geruntur,Q.Titurius Sabinus cum his copiis quas à Cæſare acceperat, in fines Vnellorum peruenit: his præerat Viridouix, ac ſummam imperii tenebat earum omnium ciuitatũ quæ defecerant, ex quibus exercitum magnáſq; copias coegerat. Cum ergò aperte videamus,hiſtoriam hanc à noſtro authore ex ipſis etiã Cæſaris verbis hinc inde deſumptis contextam,nulli dubium eſſe debet,quin hæc quoque nomina propria ad illius exemplar ſint corrigenda. Niſi fortèquiſpiam integram lectionem in noſtro hoc authore cõſeruatam putet, in illo autem Cæſaris loco vitiatam : quod mihi non fit veriſimile.

71 1 ὁ κρίασος ὁ πούπλιος τοῦ κρίασου τοῦ μυρκίου παῖς. Supra quodã loco pro μυρκίου,legebatur μυρκύος:at hîc pro μυρκύου, legitur μυρκίου. Tanta eſt horum nebulonum, qui libros quæſtus ſolùm gratia perfunctoriè deſcribendos ſibi ſumunt,negligẽtia. Nec eſt quòd pluribus lectionem hanc nitar confirmare,cum ex Plutarcho,Cæſare,& Cicerone hunc μυρκύου κρίασον appellatum, omnibus cõſtet. Sed Dion prænomina nominibus vt in aliis quãplurimis locis,ita hîc quoque poſtponit:ſic enim dicendum fuerat, ὁ πούπλιος κρίσσος τοῦ μυρκίου κρίασου παῖς.

7 ἢ στρατιώτας ἐκ τῆς ἰβηρίας σερτωρίους ἐγνῶσας. Aut σερτωρίους στρατιώτας, Sertorianos milites intelligamus oportet, vt nomen ſit adiectiuum,vti καισάριοι,vel potius καισάρειοι στρατιῶται dicũtur milites Cæſariani:aut(quod mihi magis probatur) σερτωρίου in genitiuo caſu legamus.ſed hoc leue eſt. Hac autem de re apud Cæſarem ſic reperio,Duces verò hi deliguntur, qui vnà cũ Q. Sertorio omnes annos fuerant,ſummámque ſcientiam rei militaris habere exiſtimabantur.

17 χιλιάζοντων δὲ τῶν ῥωμαίων ἐν τῇ φιλίᾳ, τέκτονές τε καὶ οὐσιπέται,

κελτικὰ ῥήμη, τό μοὺ τι ἢ τοὺς οὐήνων ἐκδιαδέντες δὲ, ἢ τοὺς τῶν γαλατῶν ὑπικληθέντες, τόν τε ῥῆνον διέβησαν, ἢ ἐς τὴν τῶν τευήρων ἐνέβαλον. Cogimur hîc quoque loci huius emendationẽ ſimul & explicationem è Commentariis Cæſaris petere. Sic igitur ille librum 1111 Commẽt. de bello Gallico orditur, Ea quæ ſequuta eſt hyeme (qui fuit annus Cn. Pompeio & M. Craſſo conſulibus) Vſipetes Germani, & item Tenchtheri magna cum multitudine hominum flumen Rhenum tranſierunt, non longè à mari quo Rhenus influit. Cauſa tranſeundi fuit, quòd ab Sueuis complures annos exagitati bello premebantur, & agricultura prohibebantur. Audacter igitur pro οὐήνων, emendo σουήνων, vt paulò pòſt legitur: & pro τευήρων, ſnouneíων: ſic enim pagina 79, verſu 40 dicuntur quos Cæſar Treuiros nominat. Alibi etiam eoſdem ſnouńetis vocauit.

40 ἐούβιοι, à Cæſare Vbii, σύγαμβροι autem Sicãbri vocantur.

73 12 ὃ γὰρ πλήθη πολλοὶ τῶν ἐναντίων ἐδεήθη. Non dubito quin hîc legendũ ſit πολύ: id eſt, Nam quod ad multitudinem attinebat, erãt hoſtibus multis partibus ſuperiores. Sic antea dixit, ὡς καὶ πολὺ τῶν ἐχθρῶν ὑπερείσων.

75 16 ἅτε δῶν (ἐκ πλήθων γὰρ, &c. Sic videtur explendus hic locus, ἅτε δῶν οἰκίαν, cum ſequatur paulò pòſt, ἢ γὰρ αἱ λοιπαὶ οἰκίαι.

76 18 συνήρπασαν, ἐπεὶ δὲ ταχέως τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐπαίνων ἔτυχε. Sine dubio legẽdum ὀπῆς, id eſt, ſimul atq; pro roſtris funebris laudatio pronuntiata eſt. P. Victorius quoque locũ hunc citans ita legit.

21 καὶν τούτῳ ἢ ὁ πομπῆνος ὁ γάϊος τὰ ὀπινίκια τὰ τῶν γαλατῶν ἔπεμψεν. Audacter πομπῆνος emendabo, cum eundem antea hoc nomine appellarit, & M. Tullius quoque in epiſtola quadam ad Q. fratrem eum Pomptinum vocet: vbi de eodem negotio agens, hũc in modum ſcribit: ea re non longius quàm vellem, quòd Pomptino ad triumphum ad 1111 No. Nouemb. volebã adeſſe: etenim erit neſcio quid negotioli. Nam Cato & Seruilius Prætores prohibituros ſe minantur, nec quid poſſint, ſcio. Ille enim & Appium cos. ſecum habebit, & Prætt. & Tribb. pl. ſed minãtur tamen, in primíſque ἄρχη πυέων Q. Scæuola. Quæ Ciceronis verba multum conducent caſtigando & explicando huic Dionis loco. Eadem de re ad Atticum ſcribit libro quarto epiſtolarum.

26 ἐν γοιῶ τῇ πομπῇ γράμματα αὐτῷ προὔφερον, ὥστε καὶ σφαγὰς συμβῶαι. Me diu torſit hæc vox γράμματα, donec in eũ locum Ciceronis incidi, quem proximè attuli, ex quo πρόγραμματα legendum eſſe intellexi: ait enim illic, etenim erit neſcio quid negotioli: Dió quoque hîc ſcribit, illos Pomptino negotium exhibuiſſe, adeò vt res ad manus atque ad pugnam venerit, eámque non incruẽtam.

Tandẽ verò animaduerti hanc meã coniecturã etiã à P. Victorio confirmari, qui ex ſuo exemplari πρόγραμματα πρόφερον deſcripſerit.

27 ἐν μοὺ δὴ τῇ ῥώμῃ ταῦτα τότε ἑπτακόσια ἔτη ἀγούσῃ ἐγένετο. Eadẽ hæc verba quæ in fine libri huius habentur, principio ſequentis repetuntur: quod tibi fortaſſe mirum, mihi certè nouum non videtur, præſertim cum idem in Dionyſii Halicarnaſſei de antiquitatibus Romanorum libris (qui iampridẽ è noſtra officina exierunt) obſeruarim, & nominatim 1111, v, & vi: nec in hoc dũtaxat, ſed etiam aliis antiquis ſcriptoribus.

77 13 ὃ δομιτίου ἀὸ τὸ λουκίου. Sic legendum videtur.

32 σοιχηδὸν ὑπισωένησαν. Vtitur & alibi hoc verbo, πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα σωρηδὸν σῶν ενεμηλμένα αὐτοῦ δείξας. Sic apud Herodotum, σωνενέαται, cumulata & coaceruata ſunt. νήσασθαι etiam apud Homerũ σωρῆσαι ſignificat, quia nendo agglomeramus.

38 τοὺς τε ὃν τάμεσθαν ἀνεχώρησαν. Flumen hoc à Cæſare in Commentariis Thameſis appellatur.

78 13 ἦρξαν δὲ τὸ πολέμου τούτου ἑβούρων οἱ ἡγούμενοι σφίσιν ἀμβιόριγος. Lectio hæc ſine dubio eſt imperfecta: quare legendum puto (quo modo etiam Leonicenus legiſſe videtur) ἑβούρων οἱ αὖ χμήλωτοι, ἡγουμένου σφίσιν ἀμβιόριγος. vt pagina 48 dixit, ὀρκετόριγος σφίσιν ἡγουμένου. Porrò hic non Ambriorix, ſed Ambiorix à Cæſare nominatur.

79 2 οὐ μὴν ἀλλὰ ἀλλοί μοὺ τοὶ τῆς τοιουσίας τὸ φρατοῦ, τοὶ δὲ ἐν αἰσθήσῃ τὸ φιλομούου ἦσαν. Pro τοὶ crediderim legendum ἐπτώ, id eſt, præ. erit autẽ aperta huius loci ſentẽtia. Verũtamen præ multitudine militum, non animaduertebant eorum partem aliquam internecione deleri. vel, Tanta erat militum multitudo, vt non animaduerterẽt, &c. Eodẽ modo alibi dixit, ἐπτὼ δ' πλήθους σφῶν.

10 δοῦλόν τινα ἑαυτῷ δι' ἀγγέλου αὐτοῦ πρόφερον. Malim legere coniunctè, διάγγελον, id eſt, internuntium, à verbo διαγγέλλω, quo non ſemel vtitur. Sic διάγγελος à Thucydide vocatur nuntius, qui quæ intus fiunt foras perfert & prodit, vt ſcribit in ſuo Lexico Budæus.

80 1 ἐνδυοτὶ μύροις σφᾶς δὺ απείσθμιτος. Hunc Cæſar in Cõment. Induciomarũ appellat. Treuiri (inquit) Induciomari nũciis impulſi. Legendum igitur hîc ἐνδουλιομάρου, vt pagina 86 legitur. Quos autem verſu ſequente ῥήμοις appellat, & Cæſar Rhemos, ῥήνοις antea vocauit.

41 καίτοι μήτε τῶν ῥωμάνων τὶ πρόπηλμένοι, καὶ τοσοῦτοι ἐς τῆς ἑαυτῶν ἀ τοσέμβοι. Debent hæc verba includi notis parentheſeos. Ante ἀ autem deſiderari videtur ἔσιν, vt ſit, ἢ τῆς ἑαυτῶν ἔσιν ἀ τοσέμβοι, id eſt, ἢ ἀ τοσέμβοι. Sic enim ſæpenumero loquuntur Græci, εἰσὶν οἱ, vel ἔσιν οἵ ἢνες, ſunt qui, pro aliqui: ἔσιν ἀ, ſunt quæ, id eſt, aliqua.

83 20 ἀηδοὶ τοῖς κόντοις διὲτερέποντο, ἢ ἐς διαπειρόωμοι ἐφέρη το. Sic legendum est:intelligit enim eos fuisse transfixos.

39 γυμνώσας σφᾶν τοῦ σφέλαν. In hoc sensu τοῦ σφέλαν potius dici solet,atque ita(opinor)author scriptum reliquerat.

85 15 ἀφ' οὗπερ καὶ κράσος ῥᾳδίως αὖθις, ἅτε μὴ πολλοὺς ὄντας, ἀπεώσατο. Pro κράσος emendo κάσιος. Quibus autẽ adductus rationibus ita emendem, intelliges ex ea quæ proximè sequitur annotatione.

25 ὅ, τε γὰρ κράσος ἰσχυρὰς αὖθις ἀπεκρούσατο. Iam ei qui præcedentia legerit,satis cõstat de morte Crassi vtriusque, id est,tam M. Crassi patris, quàm ipsius P.Crassi filii. Quocirca cum hîc locũ non habeat nomen κράσος, contendo legendum esse hîc, & supra versu 15,κάσιος,eámque lectionem,Ciceronis, & Plutarchi, ac sequentium locorum testimonio confirmabo. Nam Cicero lib.v. epist.ad Atticum ita scribit, Rumore aduentus nostri & Cassio, qui Antiochia tenebatur,animus accessit,& Parthis timor iniectus est. Itaque eos cedentes ab oppido Cassius insecutus, rem benè gessit:qua in fuga magna authoritate Osaces dux Parthorum vulnus accepit,eóq; interiit paucis pòst diebus. Erat in Syria nostrũ nomen in gratia.Venit interim Bibulus,credo voluit appellatione hac inani nobis esse par. Vides quàm pulchrè conueniat hic locus Ciceronis cum verbis Dionis: nam & quod de Bibulo hîc dicit Cicero,à Dione memoratur, ἅμα δὲ τοῦτ' ἀπεχωρήκει, καὶ ὁ βίβουλος ἔξω τῆς συρίας ἀφίκετο. Idem Cicero eodem libro scribit in hunc modum, Parthi Euphratem transierunt,duce Pacoro Orodis Parthorum regis filio,cunctis referto copiis. Bibulus nondum audiebatur esse in Syria. Cassius in oppido Antiochiæ cum omni exercitu. Plutarchi locũ,qui habetur in Antonio,ne lõgior sim, prætermittam,cũ sequentia etiam κάσιος legendum esse probẽt.

86 5 χαλεπῶς ἔτι καὶ τότε ὧν τῶ ἰνδυτιομάρου θανάτῳ ἔχοντας. Sic legendum existimo. Nisi quis malit ex ἐπεὶ facere ὅθι.

8 τοσαυτάδαγεν ἐς τὸ τὴν τευρῶν χώραν. Miris modis fuit nomen hoc Treuirorum peruersum & deprauatum in nostro exemplari. Nam antea & τρῆρι & τρηυήριοι, hîc verò etiam τευυῆρι & τευῦρι vocantur. Tu ex his scripturis quammaximè probabis, sequere. Nos enim nullam aliam ob causam omnes has scripturas, quanuis deprauatas, in nostrum contextum recepimus, quàm vt tuo iudicio postea permitteremus.

31 οὐ μὴν τοι καὶ ἀπεχώρησε τοῖς συράμβρις τῶν ἐκείνων κήσασθαι, ἀλλὰ καὶ αὖθις τοῖς ῥωμαίοις ἐπέθεντο. Quis non videt de verbo ἀπεχώρησε expungendum esse ω̄,vt legatur ἀπέχρησε,id est,ἐξήρκεσε,ab ἀπόχρη,sítque horum verborum sensus huiusmodi, Non tamen satis fuit

Sicambris eorum bona diripere, sed etiam in ipsos Romanos inuaserunt. vel sic potius, Veruntamen Sicambris parum esse visum est quod prædas egissent, nisi etiã in castra Romanorũ irruptionem facerent. At si legatur ἀπεχώρησε, sententia(meo quidem iudicio)ex hoc loco elici nulla poterit.

33 καὶν τούτῳ τοσουσδηποσῶν σφᾶν. Inserenda est huic participio syllaba δη, legendúmque τοσουδηποσῶν, id est, Cum autem suppetias interim illi veniissent.

39 ἠγουμένου σφᾶν οὐερκιγετόριγος. Ita legendum esse patet ex sequentibus, vbi οὐερκιγετόριξ nominatur, Vercingetorix: à Plutarcho verò οὐεργιτόριξ dicitur.

87 2 καὶ καταλαβὼν αὖθις ἐς ἰουρτούριγας ἐμβεβληκότας. Qui à Dione ἰουρτούριγες appellãtur,Bituriges à Cæsare vocantur:& oppidum Auaricum,quod erat maximum,munitissimúmque in finibus Biturigum,atque agri fertilissima regione, βάκον continuo pòst ab eodem Dione nominatur.

20 καὶ τοὺς μὲν ἀθρόους πολλοὺς ὀργῇ τῆς τε τοσουσδηποσίας καὶ τῆς ταλαιπωρίας ἔσφαξαν. Cæsar hac de re ita scribit, Sic & Genabensi cæde,& labore operis incitati, non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus pepercerunt.

26 μακρᾷ ὀκτεπαλθήῃ τάξει κελεύσας αὖθις τοσοῖδε ἄγειν. Cómodius, (meo quidem iudicio)legetur μακρᾷ καὶ ὀκτεπαλθήῃ. Sic enim hæc verba Cæsaris reddidit: iis quã longissimè possent progredi iussis. Sed vt totum locum intelligas, verba Cæsaris huc afferam, quæ expressisse videtur Dion:sunt autem hæc, Itaque ne id accideret, siluestri loco positis castris,è regione vnius eorum pontium quos Vercingetorix rescindendos curauerat, postridie cum duabus legionibus in occulto restitit:reliquas copias cum omnibus impedimentis,vt consueuerat, misit, demptis quibusdam cohortibus, vti numerus legionum constare videretur. His quamlongissimè possent progredi iussis,cum iam ex diei tempore coniecturam caperet in castra peruentum, iisdem sublicis, quarum pars inferior integra remanebat,pontem reficere cœpit. Quem locum in pauca verba contraxit Dion.

32 ἐς γεργοθίαν συγκαλλαφυγόντων. Hoc oppidum Cæsar Gergouiã appellat in Commentariis,vbi ipse quoque de eius expugnatione se desperasse ait. A Suetonio etiam Gergouia nominatur.

88 6 κακῶς οἱ καταληφθέντες ἀπήλαξαν. Mihi dubium nõ est quin legendum sit καταλειφθέντες: id est,pessimè cum iis qui remanserant actum est. Nam C.Fabium legatum cum legionibus duabus castris præsidio reliquerat Cæsar: cúmque inde mouisset, medio

ferè itinere equites à Fabio miſſi, quanto res in periculo fuerit exponunt, ſummis copiis caſtra oppugnata demonſtrant, cum crebrò integri defeſſis ſuccederent, ac ſuos aſſiduo labore defatigarent. Sed Dion, more ſuo, rem totam paucis verbis perſtrinxit.

89 3 τῶν ἀνδρῶν τοὺς ἀκρεσφοτάτους ἐξέδαγεν. Particula καὶ videtur ante articulum τῶν deſiderari.

23 πεσὼν δὲ ἐς γόνυ, τῷ τε χεῖρε ποιήσας ἐδέετο. Facile eſt, quis ſit huius loci ſenſus coniicere, ſed quæ recta ſit lectio, non item. Nã Commẽtariis Cæſaris adiuti nihil fumus, vtpote qui hoc tantùm dixerit, Vercingetorix deditur, arma proiiciuntur. Plutarchus verò hac in re cum Dione propemodum conſentit: ſcribit enim in Cæſare, ὁ δὲ Οὐεργιγέτριξ ἡγεμὼν πολέμου γενόμενος ἐξαλαφεῶν τῶν ὅπλων τὰ κάλλιστα, καὶ κοσμήσας τὸν ἵππον ἐξιππάσατο διὰ τῶν πυλῶν, καὶ κύκλῳ περὶ τὸν καίσαρα καθεζόμενον ἔλασας, εἶτα ἀφελόμενος τὸν ἵππον, τὸ μὲν πρῶτον ἀπέρριψεν, αὐτὸς δὲ καθίσας πρὸ τοῦ ποδὸς τοῦ καίσαρος, ἡσυχίαν ἦγεν, ἄχρις οὗ παρεδόθη φεύγων τοὺς ὀπαδοὺς ἐπὶ τὸν ῥῆνον. Quod enim dixit Dion, πεσὼν ἐς γόνυ, Plutarchus ſignificat cum ait, καθίσας πρὸ τοῦ ποδὸς τοῦ καίσαρος. ſed hoc amplius addit hic author, τῷ χεῖρε ποιήσας: quibus verbis habitum ſupplicis miſericordiam implorantis exprimit. Solebant enim ſupplices (vt ſcribit Plinius) genua attingere, & ad ea manus tendere: quod etiam patet ex illo Quintiliani loco, Tendit ad veſtra genua ſupplices manus: & ex illo Ciceronis, Supplex manus tẽdit patria communis. Significat igitur Dion ſine dubio, Vercingetorigem genibus Cæſaris aduolutũ, manus tetendiſſe. Atque id eo audacius affirmo, quòd videam N. Leonicenum hanc ſententiam eſſe ſecutum: ſed haud ſcio an in eius exemplari deprauatè legeretur, vt in noſtro, τῷ χεῖρε ποιήσας.

30 οἵτε γὰρ κελτικοὶ οἱ πλησιόχωροι κόμμιόν τινα ἀτρέμᾳ προσηκάμενοι σφῶν. Legendum eſt ἀρέβαν, vt paulò pòſt habetur, & à Cæſare quoque Commius Atrebas vocatur.

90 3 καὶ χαλεπὸς αὖθις αὐτοῖς ἐγένετο. Sic legendum: id eſt, & iis plurimum exhibuit negotii. Eodem ſenſu alibi dixit, βαρὺς ἐγένετο.

11 εἰκός τε γὰρ ἐπ' ἐξόδῳ, ᾧ ὁ πόλεμος ἐπέπαυτο. Lubenter mutarẽ illud εἰκὸς in ἔτος: eſt enim hic ſenſus, Nã & annus iã erat in exitu, vel, Iam totus propemodum annus exactus, & à bello ceſſatũ erat. Nec eſt quòd vereamur ita emendare, cum pagina ſequente eodem modo locutus ſit.

17 κατειλέ τε καὶ τετελευτηκότος. Afteriſci nota ante particulã καὶ apponenda fuit, quæ indicaret locum imperfectum eſſe: quod facilè perſpicies ſi ordine verborum commutato, ita legas, ἀνδρὸς τε καὶ τοῦ παιδίου τετελευτηκότος, ὅπερ που καὶ μόνον ἐν τῇ φιλίᾳ αὐτοῦ κατειλέ τε

καὶ. Pro αὐτοῦ autem dubium mihi non eſt quin ἀνδρὸς legẽdũ ſit.

91 20 ἔπειτα δὲ φοβηθεὶς μὴ ἐξέλθῃ ᾧ γε μνήσθη, κατέσφαξεν. Mihi nó videtur locum hîc habere verbum ἐξέλθῃ, ſed reponendum ἐπεξέλθῃ. hoc ſenſu, Deinde veritus ne iniuriã ſibi factam Clodius vlciſceretur, eum interfecit. Eodem modo dixit Herodianus, ἐπεξελθεῖν τῷ τοῦ βασιλέως αἵματι, pro Perſequi & vlciſci mortem regis. Sic etiam alibi ipſum Dionem locutum memini.

32 καὶ μὴ τοῦτο πυρὰν ἐκ τῶν βάθρων ἐνήσαντες. Expungendum eſt ε de principio huius participii. Dicitur enim πυρὰν νῆσαι, rogum extruere.

93 5 τῶν γὰρ διπτειλῶν δωρηφορησάντων. Exemplaris noſtri ſcripturam retinui, nec δωρεφορησάντων emendaui, quòd ſcirem in hoc verbo, vt in aliquot aliis, nullam à ſcribis ſeruatam eſſe conſtantiam. Siquidem in vetuſtis codicibus legi δωρεφορῶν & δωρηφορῶν, vt δαφνοφορῶν & δαφνηφορῶν, ψηφοφορῶν & ψηφηφορῶν: ſic etiam γραμματοφόρος & γραμματηφόρος. Hoc quanuis leue, non indignum tamen admonitione putaui.

96 14 ἐς τοὺς τῶν ἀμβρακιωτῶν φιλίαν πολλοὺς θεσπιδιῶν. Pro φιλίαν legitur etiam χάριν, eodem ſenſu.

26 ὅτι συνοίδα μοὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ ἄριστα καὶ τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι προφήτουν. Legendum eſt, συνοίδα ἐμαυτῷ προφήτουν. Hoc enim dicit, Mihi conſcius ſum, ſemper me commodis vtilitatique patriæ ſeruire. Sic dicitur, συνοίδα ἐμαυτῷ δίκαια εἰργασμένῳ, vel εἰργασμένῳ.

102 3 αὐτός τε οὖν ὅτι τούτοις ἐς τὸ βρεντέσιον ἀφορμήθη, καὶ τὸν δομίτιον ἐκπέμπτα ὄν κορφίνιον, ἀκολουθεῖν οἱ ἐκέλευσε. Hoc oppidum à Stephano & Plutarcho βρεντήσιον appellatur: Latinè Brũduſium ſiue Brundiſiũ. Κορφίνιον autem nomen viri proprium eſſe credidit ſcriba noſter, ideóque ex articulo ὃ nimis imprudenter fecit τόν.

28 ὁπότε ἐξ αὐτῆς ἐτέρωσε ἐκόμισε. De hac lectione nemini dubium eſſe poteſt.

103 7 τοῦτο δὲ καὶ ὁ καρπέρνας ὁ μὴ φιλίππου ποτὲ τιμηθέντας ἀπέθανεν. Emendo τούτῳ δὲ: præceſſit enim, ᾧ δὴ ὑστέρῳ ἔτει. Qui autem καρπέρνας hîc dicitur, à Plutarcho καρπέτανας nominatur, & à Plinio quoque: atque ita, vt opinor, ſcriptum reliquerat Dion.

104 32 ᾧ τε βρούτῳ τῷ δεκίῳ. Hunc antea δέκιμον βροῦτον vbique vocauit, atque ita Plutarchus quoq; eum nominat. Apud Suetonium quoque, Decimum Brutum, non Decium legi. In ſequẽtibus tamen à Dione modò δέκιος βροῦτος, modò δέκιμος vocatur.

41 καὶ τῷ μὲν φαβίῳ τέ τε ὅτι τὸ πυρλωάριον φρουρὰν ποιησαμένῳ. Hîc πυρλωᾶριον ὄρος vnico ρ ſcribit: at pagina 106 πυρρλωάριον: rectè vtroq; modo. Nam & in Cõmentariis Euſtathii in Dionyſii Periegeſim

(quos his paucis diebus diuulgauimus) vtrâque ſcripturâ reperio.

105 36 ὡς γὰρ πολλαχῆ πειρώμενοντες, ὀδαμῆ ἁλώπεσιν ἡδυνήθημεν. Non video quis eſſe poſſit huius loci ſenſus, niſi πειρώμενοι legatur.

107 1 αἰσχρὸν μὲν γὰρ, τοῦδε χρῆμά τι ἡδονῆς, ὕστερον μεταγνῶναι. Dicere ſolet, ἡδονῇ τινι, vt pagina 3, verſu 32, οὐκ ἔχω πῶς κατ' ἀξίαν ἡδῶ τοῖς πόνοις. Eodem modo hîc quoque poſtulare ſenſus videtur, vt τινὶ ἡδονῆς legamus.

109 29 ὦ, τί δῆτ' ὑμᾶς ὀνομάσαιμι; Sic locutus eſt pag. 391, verſ. 40.

110 38 λευκίος σκελεώνιος λίθων. Audacter ita emendo, ex alio loco qui habetur pagina 245.

112 20 τό, τε κρηνὸν τῆς πολέμου ἥρπασε. Legendum mihi videtur, τόν τε κρηνὸν τῆς πολέμου ἥρπασε: quo modo N. Leonicenum in ſuo exẽplari legiſſe arbitror.

113 12 τοιοῦτον μὲν δὴ φρόνημα καὶ τοιαύτην ἐλπίδα, ἢ τοιαύτην. Aut abundãt, ſúntq; perperã à ſcriba repetita poſtrema hæc verba ἢ τοιαύτην: aut (quod mihi probabilius videtur) deeſt vox aliqua poſt τοιαύτην.

114 3 τοῦ τῆς ῥαχὶ δυσχέρειαν. Non video quomodo ῥαχὶ in genitiuo dici poſſit, ideóque τῆς ἐσχίος reponendum puto, à nominatiuo ἐσχίς: aut ἐσχίας, à recto ῥαχία.

116 21 καὶ αὐτοὺς ἑαυτοῖς αὐτῶν ὀνομάζοντες. Cum αὐτοὺς hîc accipiatur pro ἑαυτούς, ſi regulas grammaticorum ſequamur, aſpirandũ eſt. Ea tamen differentia in vetuſtis codicibus raro obſeruatur.

117 13 ὥσπερ ποτε τοῦτο τῆς σφετέρας ἑαυτῶν θεοίας, οὕτω καὶ πότε τοῦ τῆς σφετέρας ἑαυτῶν θεοίας ποιούμενοι. Pro τοῦτο, legendum eſſe τοῦδε, vel ex eo liquet quòd illi opponat κατά. Siquidem iis particulis vt contrariis vtuntur Græci, cum dicunt, μάχεσθαι τοῦδε τινος, vel τοῦδε μάχεσθαι, aut τοῦδε μαχεῖν τινος, pro aliquo pugnare: & μάχεσθαι κατά τινος, καταμαχεῖν τινος, contra aliquem pugnare.

36 ἀφ' ὧν τε ὁ ἀηδοεδὴς, καὶ ἀφ' ὧν ὁ ἀλλόθεσον. Crediderim ſcripſiſſe Dionem ἀηδοεδὴς, idque ex alio loco coniicio: interim tamen nõ ignoro ἀλλοεδὴς ab ἔθος formari poſſe, vt ἀηδοεδὴς ab ἔθος.

118 29 Καρκηδονίου τε ὂν μέρει μὲν τινι τῆς κιλικίας διωικεύοντος. Emẽdo Καρκηδονίου, ex alio tum huius auctoris, tum etiam Ciceronis loco.

41 καὶ τοσοῦτο καὶ αὖθ' τοῦτ' ἐκάλεσεν, ὅτι καὶ πονηρὸς καὶ δυόσιος τοῦ τὸν ἱερητέων ἐφύσεν. Dicimus ἐγκαλεῖν τινι τινὸς, vel τι, Crimini dare, aut obiicere alicui aliquid: vt pagina 258, ὁ ὃ δὴ σέξτος τοῦτό τ' ὦ κάθαρι ἐγκαλῶν. Dicimus etiã ὑπεγκαλεῖν τινι τι, vt pagina 135, τοῦτε δηλα ἐπεκάλεσεν αὐτῷ, καὶ ὅτι ὃν πομπήϊον ὃν ἱερητέων ἐγκατέλιπε. Quocirca hîc legendum eſſe τοῦτ' ἐνεκάλεσεν, aut ἐπεκάλεσεν, & ſimplex καλεῖν hoc in ſenſu nouum & inauditum eſſe exiſtimo.

119 24 Pro καλῖνος emendandum καλλίωος, & pro οὐαντῖνος, οὐάλγιος. Quod ſi qua ſint alia errata in hac Conſulum enumeratione, ea hîc quoque (vt antea dixi) tibi emendanda relinquam.

121 37 καὶ νικήσας πολλοὺς μὲν ἐν τῇ ἀφεικῇ, πολλοὺς δὲ καὶ ἐν τῇ ἀσίᾳ, τῇ τε ὑρώπῃ τοῦδε δόξοις καὶ κῦ γλῶ καὶ κῦ θαλασσῃ ὀκ μειρακίου ὠυελόμενος. Locus hic miſerè deprauatus eſt, & quanuis primo aſpectu ſenſum aliquem præ ſe ferat, ſi tamen penitus inſpicias, aliter iudicabis: nam quo referetur ὠυελόμενος; Sic igitur emendo, καὶ νίκας πολλὰς μὲν ἐν τῇ ἀφεικῇ, πολλὰς δὲ καὶ ἐν τῇ ἀσίᾳ τῇ τε ὑρώπῃ τοῦδε δόξοις ὠυελόμενος. vt pagina 154, & 155, ὅτε μὴ νίκην ἴσως τοιαύτην ὠυέλοντο. Nam cum imperitus ſcriba νίκας τοῦδε δόξοις dici poſſe non crederet, ex nomine, inſertis duabus literis, fecit participium, & ex πολλὰς, πολλοὺς. Hanc autem meam caſtigationem confirmabit, vt ſpero, exemplar N. Leoniceni.

123 12 χρονίζειν τε γὰρ αὐτοὺς ἐν τῇ συρίᾳ. Sic legendum eſt, à verbo χρονίζω.

125 34 τοῖς μὲν δεδιότως, τοῖς δὲ θαρσιώτως ἐχρῶντο. Ita malim legere, alium locum ſecutus.

127 4 κεκίλιος ὁ μάρκος. Hîc animaduertis eam ſcribæ inconſtantiam, cuius te prius admonui: nã cum antea καικίλιος vbiq; ſcriptũ ſit, hîc κεκίλιος, quam ſcripturam apud Plutarchum etiam reperio.

128 14 ὠμολόγουν δὲ τοῦτο, καὶ ἐνιόντι λαθὼν σφᾶς τοῦσκαθηρέθη. Locum hunc ita emendandum arbitror, καὶ ἐνυδρόντι λαθὸν σφᾶς τοῦσκαθηρέθη. hoc ſenſu, Cum autem hoc accidiſſet, Bellonæ quoque templum quoddam illis incognitum corruit. Repetẽdum autem à ſuperioribus erit τελθρίσμα. Nam ſic alibi etiam ἐνυδρον vocat, ὃ τῆς ἐνυοῖς τελθρίσμα, Bellonæ deæ (quæ ἐνυὼ vocatur) templum: ſic ὁμονόδρον, ὃ τῆς ὁμονοίας, templum Concordiæ deæ, cuius Cicero quoque meminit: ſic δρυσκούρδον & ἠφαιστεῖον.

133 24 ἀχθέντες δὲ ὅπῃ τῇ τοῦ ὠινούχου καὶ τ' γωμικὸς ἀρχῇ. Hîc ἀχθεσθέντες legamus neceſſe eſt, id eſt, λυπηθέντες.

136 28 στρατηγοὺς τε δέκα ἐς τὸ ὅπτιον ἔτος ἀποδεῖξαι, ὃς ἱερέας τοῦδ' ὃν νενομισμένον. Pro ἀποδεῖξαι, apertè docet ipſa ſententia legendum eſſe ἀπέδειξε: & τοῦδ' ὃ νενομισμένον, id eſt, præter morem: vt pagina 4 dixit τοῦδὲ ὃ νενομισμένον, & alibi, ἔξω τοῦ νενομισμένου: niſi quis malit noſtram lectionem retinere, vt intelligat accuſatiuum ἀριθμόν.

141 5 καὶν τούτῳ οἵτε γενοῦλοί που τοῦσχώρησαν αὐτῷ. Scribendum γαυτοῦλοι, vel potius γαύτουλοι, vt pagina 349, verſu 1, γαυτουλίας, ἀφ' τῆς αὐδοῦ. In noſtro autem exemplari malè cohærebant inter ſe ſyllabæ: legebatur enim, οἵπι γε τοῦ λοιπου.

144 13 μῦ γαΐου δεκίου. Emendo, γαΐου διδίου, idque ex alio loco.

145 15 πολλὰ δ' ἀναπλία ἐκείνων καὶ λόγῳ τῷ ἔπραξαν. Omnino legendum puto, δ' ἔλεξαν τῷ ἔπραξαν. Quod autem hîc de Mario atque Sylla dicit, idē pagina 103, & 192 dictū reperies, poteríſque cōferre.

146 35 ἀλλοι δὲ τῷ ὁ οὐϊργεντόριξ ἐθανατώθησαν. Reponendum eſt οὐεργιτόριξ, ex eo loco qui habetur pagina 89, vbi poſt alia multa, tandem hoc de Vercingetorige dicit Dion, τῷ δι' ὃ τοῦτο οὔτε ἐν ταῖς πρὸς Καίσαρα αὐτὸν ἠλέησεν ὁ Καῖσαρ, ἀλλ' ἐθριάμβευσέ τε, καὶ ἐς τὰ δεσμωτήρια μετὰ τοῦτο πέμψας ἀπέκτεινε. Τοῦτο μὲν οὖν ὕστερον ἐγένετο. Quæ poſtrema verba cum illic addit, oſtendit hæc non eo tēpore facta fuiſſe, ſed aliquanto poſt: hîc verò quodnam fuerit illud tempus, docet: quo fit vt audacter οὐεργιτόριξ reponam.

148 40 ὦν πολυπαιδίας ἄθλα ἐπέθηκεν. Conturbat ſententiam articulus ὦν, ideóque aut expungendus, aut in ᾧ mutandus videtur. Horum autem ᾧ πολυπαιδίας ἄθλων meminit etiam pagina 374.

154 13 ἀλλοις τε τοιούτοις πομπικοῖς ἐχρήσατο. Dicti ſunt antea πομπικοί, Pompeiani, vt καισάριοι, Cæſariani: at hîc locum nō habet hæc lectio. Lege igitur πομπείοις, qua voce ſignificantur pompæ fercula, τὰ εἰς τὰς πομπὰς κατασκευαζόμενα σκεύη. Sic vſus eſt pagina 146.

155 19 τοῖς δὴ τοὺς βασιλεύσοντας ποτὲ ἐν ῥώμῃ. Quis non videt hîc legendum eſſe βασιλεύσαντας?

156 14 ὅτι τοῖς ἐγχωρίοις τοῖς δημοσίοις, οὐχ ὅτι τοῖς βεβήλοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἱερεῦσι πολλοῖς τε τεμένεσιν, καὶ ἀπεκήρυξε τοῖς πλείοσιν. Locus hîc ſine dubio eſt deprauatus: ſed cum mihi non conſtet quomodo ſit corrigendus, ſatius duco tacere, quam aliquid ἀπερισκέπτως afferre. Niſi fortè legendum ſit, πολλάς τε ἐς ὃ τέμενος ἐσήνεγκε, vt pag. 468. aut ἐς ὃ τέμενος ἐξέβηκεν, vt pagina 200. Sed illud quoque εἰγχωρίοις ſuſpectum mihi eſt.

160 12 ἱερατικοῖς τε ἐς τὰς τοῦ πάντος γυμνοπαιδίας, πέντε μὲν ἀνὰ ἑκατείαν, ὧν ἰουλίαν ὀνομάσθησες. Primùm hîc lego, πάνος γυμνοπαιδίας: ſiquidem γυμνοπαιδίαι πάνος, vt pagina proxima λυκαίων γυμνοπαιδία, vocātur à Dione Lupercalia, quæ ſacra à nudis ſacerdotibus in honorem Panis celebrabantur. Quod apparet ex Suetonio Tranquillo: nam is quoque vbi honores omnes Cæſari decretos recenſet, Lupercos iis annumerat. Sed & ampliora etiam (inquit) humano faſtigio decerni ſibi paſſus eſt: ſedem auream in curia & pro tribunali, thenſam & ferculum Circēſi pompa, templa, aras, ſimulacra, iuxta deos puluinar, flaminem, Lupercos, appellationem menſis è ſuo nomine, ac nonnullos honores ad libidinem cepit & dedit. Iam igitur de hac lectione conſtat. Verùm articulus ὦν hîc quoque ſententiam conturbat, niſi quis ex participio verbum faciat, vt legatur, ὧν ἰουλίαν ὠνόμασθαι.

26 ἀλλ' εἴτι μεῖζον ἀλλος ἀλλο καὶ ἐπιβολιώτερον ἐσήνεγκεν. Si relicta parentheſi cum præcedentibus hæc connectas, intelliges legendum eſſe ἀεί τι μεῖζον.

161 16 λευκίου κεσιλίου Φλάκκου. Hic à Suetonio Cæſetius Flauius, non Flaccus nominatur: vter rectius, ipſe videris.

164 4 ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀμφοτέρων τῆς πόλεως, προσεδοκῶντο, τὰ χώρια ἐκάτερα πεφορβυκότες. Antea duobus in locis inuenimus particulam ὦν otioſam & ſuperuacaneam: quare ex alterutro eorum locorum huc tranſferatur oportet, vbi ea maximè opus eſt: vt legamus ὧν προσεδοκῶντο, id eſt, quam liberationem Reip. facto ſuo prætendebant.

168 16 οὐ γάρ που τὰ ἀμήτητα αὐτὰ ποιησάμεθα. Sic Ariſtoteles in 7. Ethicorum locutus eſt, μόνου γὰρ αὐτοῦ ὁ θεὸς τυγχάνει, ἀμήτητα ποιῆν ὅσα ἂν εἴη πεπραγμένα.

172 41 πρεσβῶν οὖν τῶν μεμψιμοιρούντων τῶν νικητηρίων. Conatur Leonicenus in ſua Italica interpretatione, ſenſum aliquem ex hac lectione elicere, perinde ac ſi dixiſſet Dion, πρεσβῶν οὖν τοὺς μεμφομένους τὰ νικητήρια: ſed repugnant ſequentia, ac planè oſtendunt legendum eſſe τῶν πέμψεων τῶν νικητηρίων, id eſt, τῶν πομπῶν τῶν ἐπινικίων, ὧν ἐθριάμβευον. vt pagina 240, ὃ γὰρ δοθῆναί τινι ἐξουσίαν τῆς τῶν νικητηρίων πέμψεως, μεῖζον τοῦ διεορτάσαι αὐτὰ πρὸς ἑτέρου λαβόντα ἦν. Sic & alibi.

175 29 ὑμῖν τε οἵαις σοῦν ἀλλον ἠτείλατε. Nullo modo congruit huic loco ἠτείλατε, ab ἀτέλλω: ideo repono ἠγήλατε, quod præteritum eſt à verbo ἀγάλλω, quo ſæpe vtitur pro κοσμῶ, vt pagina 391, δ' τούτοις οἷς τέθηκε ἄθλοις ἀγάλλω, id eſt, & vos propoſitis à me præmiis orno. Itidem & hîc, τιμῇς ἠγήλατε, honoribus decoraſtis.

177 1 γαίου γάρ τις * τῶν ὃν στρατηγὸν ὁμωνυμίας ἀπώλετο, ἐφοβήθη μὴ καὶ αὐτὸς ἀποθάνῃ. Senſus huius loci eſt huiuſmodi. Nam cum quidā Gaius Cæſcas intellexiſſet, Cinnæ cauſam mortis attuliſſe quòd ipſi duci exercitus eſſet cognominis, timuit ne ſibi idem contingeret. Atque ita integra erit ſententia: ſed ipſa verba quæ hîc deſunt, aliunde ſupplere non auſim, quàm ex aliquo emendatiore exemplari, quod mihi ad manum non eſt.

185 11 οὔτ' ἂν πρότερον δέον τι προσῆξαι, κατοκνήσαιμ' ἂν καὶ μετὰ κινδύνου τοῦτο ποιῆσαι. Locus hic ita ſine dubio eſt emendandus, ὅτ' ἂν πρὸν τὸ δεόντων τι προσῆξαι, &c. vt ſit hic ſenſus, neq; verò ſi quid ſit in quo officiū meū præſtare poſſim, vllius periculi metu ab eo deterreri queā. Sic pag. 187, μηδὲν τῶν δεόντων δράσῃ. Illud autē πρὸν imperſonaliter dicitur, vt ἐξόν. Sic pag. 191, πρὸν αὐτῷ ἀκινδύνως οἴκοι μόνῳ.

186 20 ἢ οὐ μέμνησθε τοὺς στρατοπόλους ὑμᾶς ὅτι τῇ τοῦ καίσαρος τελευτῇ λαβεῖν, &c. Poſt verbum μέμνησθε deſiderari videtur particula ὅπως, vel ὅτι, vt pagina 52, οὐ μέμνησθε ὅλα. &c.

190 39 ἀλλ' ἁμῶρτεῖν ὅτι καὶ τἰω ἀκριβῶ ζητοῦντι τὶ ἀκούσας, &c. Non erit(meo quidem iudicio)bona conſecutio,niſi pro ἁμῶρτεῖν legamus ἢ μῶρτεν.

201 4 πρὸς ὃ μηδὲν αὐτὸν τῶν δεόντων ποιῆν. Lege πρὸς ὅ. Eſt enim idem loquendi genus cum eo quo pagina 9 vſus eſt, cum dixit, ὥστε πρὸς τὰ τοὺς ἡγεμονεύοντας κολάζειν, καὶ τοὺς κατηγορεῖν ἀξίους αὐτῶν ἐποίμων.

202 7 ἵνα χερεδημίαν ἐπ' ἀδείας ἔχῃς. Scribendum eſt χερελλίαν. Hoc enim nomine vocata fuit mulier illa, cuius abuſus conſuetudine ac familiaritate Cicero iam ſenex, multa dignitate ſua aliena & fecit & dixit:vt ne ipſe quidem eam quam tantopere nobis commendatam eſſe voluerat,grauitatem ſeruare potuerit. Hanc autem in quadam epiſtola ipſe P.Seruilio collegæ intimè commendans,neceſſariam ſuam appellat.

22 Τοῦτο μὲν γὰρ ἐξ ὧν ἀδικοῦσιν ἑαυτοὺς σωίασιν οὐ πιστεύουσι. Omnino legendum cenſeo, ἀδικοῦσιν ἑαυτοῖς σῴζουσιν, vt Iſocrates loquitur. σωίασι γὰρ τοῖς μὲν ὀλίγα φιλοπρωγμοσύνῃ ἐμπείροις τῶν ἀγώνων γεγυμνασμένοις.

216 36 ὡς ἢ ἐφ' ἑαυτῷ γνώμης δοκοῦσαν σῴζεσθαι. Legendum puto, ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης:vt pagina 60 dixit, ἐκεῖνος γὰρ οὐτό τε οὐκ ἀπὸ γνώμης σφᾶς πεποιηκότας εἰδώς. id eſt,cum ſciret eos non de ſuo conſilio id feciſſe:vel,authores non fuiſſe vt id fieret. Quo in loco cauendum ne pro ἀπὸ ſcribas ἀπο:eſſet enim contrarius ſenſus, vt apud Pauſaniam initio τῆ Ἀχαϊκῆ, καὶ πως οὗτα τῷ ἴωνι ἐχώρει οὐκ ἀπο γνώμης. id eſt,ex animi ſententia,vt optabat. Sic Sophocles in Trachiniis, Ἀλλ' εἶμι.καὶ γὰρ οὐκ ἄπο γνώμης λέγῃς.

231 33 καὶ τοὺς ἀνῆκους σωαποσήσωσι. Audacter emendo σωαποσήσωσι,id eſt,vnà ſecum ad rebellionem impellerent. Eſt enim ἀποσῆσαι,ἀπόστασιν ποιῆσθαι, ad defectionem, ſiue rebellionem ſollicitare & perpellere,vt pagina 300, ὅτι τοὺς τε μυσοὺς ἐν τῇ ἀσίᾳ ἀπὸ τῆς Ἀττάλου πρὸς τὴν ναυμαχίαν ἀπέστησε,&c. At ſignificatio verbi ἀπιστῆσαι planè abhorret ab hoc loco.

236 21 Ὃ γὰρ ἀγῆσον ὁ θάνατος προσελάμβανεν. Expungendum eſt σ de hoc verbo,vt προσελάμβανεν legamus:hoc ſenſu, ſiquidem dolorem mors anteuertebat, adeò ſubita erat & repentina. At verò προσλαμβάνω,idem eſt quod aſſumo,aſciſco,ſuſcipio:adiuuo,apud Strabonem:confirmo, apud Polybium. Has enim omnes huius verbi ſignificationes enumerat in ſuo Lexico Budæus,quarum tamen nulla huic loco quadrare mihi videtur:ideóq; lego προσελάμβανεν, cuius verbi vim explicat idem in ſuis linguæ Græcæ Commentariis.

239 3 Ὁ μὲν οὖν βοῦτος,ὅ,τε κόσιος οὕτως ἀπώλοντο, τοῖς ξίφεσιν οἷς ὃν κόψασθαι

κόψασθαι ἀπεχρήσαντο σφαγέντες, οἵ τε ἀνῆκοι οἱ, &c. Eadẽ propè Suetonius quoque ſcribit, Percuſſorũ autem ferè neque triẽnio quiſquam amplius ſuperuixit, neq; ſua morte defunctus eſt: damnati omnes:alius alio caſu periit,pars naufragio, pars prælio, nonnulli ſemet eodẽ illo pugione,quo Cæſarem violauerant, interemerũt.

241 7 διὰ γὰρ τοῦτο προσῆκε τὸν ἀδελφὸν εὐσέβειαν,καὶ ἐπωνυμίαν ἑαυτῷ πίετον ἐπέθετο. Hic cognomẽto Pius vocatus eſt, ob eam quã fratri præſtiterat pietatẽ:vt Metellus Pius,ob eam quam patri. Quare nomen hoc πίετον tibi emendandum relinquo. Pietas enim Græcè ſonat εὐσέβεια: & pius, εὐσεβής: ſiquidem antea Metellum Pium, μέτελλον εὐσεβῆ nominauit.

247 28 προῃνεχέναι οἱ ἔδοξε τοῦ κεφαλοῦ αὐτὸ ἀμῦναθαι. Crediderim pro ἀμῦναθαι legendum eſſe ἀφελέαθαι. Quanquam Leonicenus aliam lectionem ſecutus videtur.

252 6 σωτέλειαν τοῖς τοὺς δούλους ἔχουσι προσπαῖσθαι. Significatio verbi προσπάσασθαι huic loco nullo modo conuenit:idcirco inſerta litera σ lego προσσπασθῆναι. Sic enim Xenophon dixit, προσσπᾶσθαι εἰσφοράς,imperare tributum:idem quod σωτελείας προσσπᾶσθαι.

254 22 Τοῦτά τε οὖν σωφελοῦμοι. Nemo (opinor) ibit inficias quin hæc vera ſit huius loci lectio.

255 12 καὶ αὐτομῶλίων καὶ αὐτοὶ ἐκεῖνοι. Lege αὐτῶλίων, vt paulò poſt αὐτῶλίαθη: ſiquidem in αὐτομῶλίων geminata eſt præpoſitio αὐτῶ, idque perperam.

257 15 Ὁ προσαπηρθρώθη μήτε δουλοπρεπῶ μονομαχεῖν. Dormitabat ſcriba cum pro βουλοπρεπῶ ſcripſit δουλοπρεπῶ.

263 15 πόππιος σέξου υἱός. Rectè emendare potes pro πόππιος, πομπήιος.

278 1 καὶ τοὺς ἀνῆκους ἐκ τούτου καὶ βῆπίσθην καὶ καπαφήσθην. ἐλπίζειν ſperare ſignificat:at ἐπελπίζειν ἵνα,aliquem in ſpem adducere, facere vt aliquis benè ſperet,nec animũ deſpondeat. Quare non dubito quin hîc Dion ſcripſerit,τοὺς ἀνῆκους ἐπελπίσθην,vt pagina 144, πρεμωθήσατό τε αὐτοὺς,καὶ ἐπήλπισεν,cõſolatus eſt eos, ac eorum animos confirmauit, vel,eos benè ſperare bonóque animo eſſe iuſſit.

280 24 ἐκείνῳ τε Βασιλίδα βασιλέων. Scripſerat, vt opinor,Dion, Βασιλίδα βασιλίδων:ſed ſcriba genitiuũ βασιλέων qui ad ſequentem locum pertinebat,vtrique accommodare voluit.

286 13 ἤδη γὰρ ὧν μετοπώρου ἰῶ. Eodem modo locutus eſt pagina 102,verſu 1.

288 3 καὶ ἔστι καὶ αὐτῶ καὶ τοῦ προῆ αὐτῶ πρῶτα καὶ ὁρμίσασθαι καὶ ἀναυλοχήσασθαι. Poſt verbum ἀναυλοχήσασθαι videbam deeſſe aliquid, ideóque aſteriſci notam appoſui:perfici tamen poſſe videtur ſen-

tentia si legamus, ἐναυλοχήσαντας ὁπιτήδεια, vt paulò pòst dixit, ἐμμαχέσαντας δὲ ἢ ἐναρπεδεύσαντας ὁπιτηδειοτέρᾳ.

291 20 οἱ δὲ πρὶν κρατῆσαι μὲν πεποιηκότες; Subest (meo quidem iudicio) huic loco mendum aliquod, atque aliam lectionem secutus est N. Leonicenus.

298 1 οἱ γὰρ ὅπλα τ' ὡς ἕκαστα διεκρόντο. Ita legit Lazarus Bayfius, totum hunc locum citans in libro de re nauali.

33 ἀπὸ τῆς φλογὸς καὶ ἀπὸ τῶν ἁρπαγῶν. Bayfius legit ἀπὸ τῶν ἁρμάτων. Hunc autem locum è quodam exemplari descripsit, quod habetur Venetiis.

302 8 ἐπεὶ δ' οὔτε προσδέξασθαι αὐτὸν ἠθέλησε, καὶ ὅτις προσπεμφθήσεται. &c. Sic videtur perfici posse sententia.

304 24 ἐς αὐλὴν ἐς τὸ ἡέιον ὀξαίφνης ἐσεπήδησε. Pro ἡέιον legitur etiã ἥραῖον, id est, τῆς Ἥρας νεών, Iunonis templum. Verior tamen est altera lectio, quippe quæ cum Plutarcho consentiat: siquidem ille in Antonio hanc Cleopatræ verè AEgyptiacam fallaciam commemorans, quod hîc Dion dicit, ἐς ὃ ἡέιον ἐσεπήδησε, ibi dixit, εἰς ὃν θάφον κατέφυγε. Adde etiam quod Dion μνημεῖον & μνῆμα vocat paulò pòst, quod antea ἡέιον dixerat. Denique altera lectio cum ipso sensu auctoris, imò verò cum ratione pugnare mihi videtur.

305 27 ἀνεπήδησέ τε ἐρυθεισμένη. ἐρυθειάω vel ἐρυθειάζω, erubesco significatio, à quo formari poterit ἠρυθεασμένη, rubore & pudore suffusa.

310 15 ἀνδρά τε ἰσόθεοι τιμαὶ δίδονται, ὃ δὴ ᾧ ἥρωα ποιοῦσι. ἥρωα hoc accentu accusatiuus est ab ἥρως, vt versu 6 huius paginæ. At hîc ἥρῶα legendum est. Dicitur enim ἥρῶον, templum vel simulacrum herois, vt antea ἥρῶον ἰουλίδων dixit.

20 ἔστ' οὖν ὁ δημοσίᾳ καὶ αὖθις, &c. Non videtur hîc locum habere articulus ὁ.

312 8 καὶ μὴ τοῦτο δὲ τελεσθῆναι ὁμόρους αὐτῇ ὄντας, τούς τε δαρδάνιους ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐκείνων οἰκεῖσθαι ἐχειρώσαντο. Malim τελεσθῆναι scribere, Strabonem, & Stephanum, ac reliquos secutus. Qui autem hîc δάρδανοι dicuntur, in calce huius libri δαρδάνιοι vocantur, ídque rectius.

315 5 ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς δουλωσώμεθα. Apertè ipsa sententia ostendit legendum esse αὐτούς.

316 19 ὃ τὸν ὅμιλον τοσούτοις ἔτεσιν ἀθροίσειε βεβιωκότα. Hîc quoque legendum puto ἐν ἀθροίᾳ, vt alibi locutus est.

320 15 Spatium inane (quam vulgò lacunam vocare solemus) ideo reliquimus, vt hîc nonnulla desiderari significaremus, nimirum finem orationis habitæ ab Agrippa, & principium eius quam Mæcenas habuit. Id autem spatii Leonicenus quoque in suo exemplari vacuum reperit.

322 6 ὥσπερ τι αἰτίαμα αὐτῆς ἐστιν, &c. Particulæ duæ mutilatæ in vnam dictionem conflatæ sunt: siquidem ex ὥστε εἴωθε factum est ὥσπερ, huic loco minimè congruens. Quod autem hîc legendum sit ὥστ' εἴωθε, constat ex aliis multis locis, in quibus particulis his vtitur, sententiam concludens, vt pagina 45, & 107, ὥστ' εἴωθε ἀρετὴν ὄντως ἀσκοῦντες, μισήσατε μὲν τοὺς ὡς πολεμίους.

36 ὁπόσοι ποτ' ἂν ἀρήσωσί σε. Reponendum arbitror ἀρεσήσωσί σε, id est, quotquot tibi placuerint: vel, grati acceptique tibi fuerint. Non ignoro tamen, apud reliquos scriptores verbum hoc in ea significatione datiuo ferè iũgi: ac proinde malet fortasse aliquis legere ἀρέσωσί σε, vt dixit pagina 36, εἴ τι μὴ ἀρέσθαι ὑμᾶς.

323 22 φεύγοντι μετὰ λυόμενοι. Post hoc participiũ asterisci notã apposui, non quòd locum deprauatum aut imperfectum esse iudicarem, sed quòd spatium aliquod vacuum nostrũ exẽplar haberet.

327 7 καὶ ἐκκλησίας μᾶλλον ζῶν ἀναγκαζόμενον. Pro ἐκκλησίας, lego ἐκλείας, id est, ex præda: vel, quod ex rapto viuere cogitur, vt locutus est Naso. Nemo autem, opinor, qui sensum expenderit, huic meæ castigationi reclamabit.

328 18 ἄλλην ὄντιν' ἔξω τι τῶν πατείδων ἀναγκαστὴν ἀπαφορᾶν. N. Leonicenus legit ἄλλην ὄντιν, quo modo Dionem scripsisse arbitror.

330 36 καὶ ῥᾷον τὶς μιμεῖται ἃ χρεὼν, ὁρᾶν ἔργῳ μεμόλυμμαι. Ita legendum arbitror, cum sequatur, ἀκούων λόγῳ κεκωλυμένος.

332 23 τῇ μὲν οὖν γνώμῃ, καὶ τοῦ μηδὲν πλείονος τῶν ὑπαρχόντων ὀρέγεσθαι. Nemini dubium esse potest quin ita legendum sit.

333 13 ἀλλ' μηδὲν τῶνδε ταῦτα μηδέποτε συγχωρήσῃς τινί. Potior mihi videtur hæc lectio: nisi fortè particulas has traiecerit, vt alibi.

338 18 ταῦτ' ὄντως ἵνα μὴ λόγον καὶ σωφρονῆσαι ἐπ' ἀληθείας. Non dubito quin hîc legendum sit, φρονῆσαι: vt superius dixit, καὶ μήτοι γε μισοῦσιν εἰ ταῦτ' οὕτω φρονεῖ.

22 μᾶλλον στερισκόμενον, ὅτι τὴν μοναρχίαν, &c. Nisi inferatur particula ἢ ante ὅτι, imperfecta erit huius loci sententia.

344 14 αἱ μὲν γὰρ ἀρχαὶ αἱ ἐκ τῶν νόμων ὡς πλήθη λυόμεναι, καὶ νεῶν τῆς τῶν τιμητῶν καθίστανται. Integram sententiam habebimus, si πλὴν τῆς τῶν τιμητῶν legamus: atque ita pagina sequente hac particula vtitur.

350 28 ὁπότε γε καὶ προσμίξαι αὖθις. Sermonis Græci consuetudo exigit vt ita legamus. Nam προσμιγνύναι datiuo iunctum significat idem quod συμμιγνύναι, manum conserere, vel potius, collato pede præliari: quod & προσμίξαι μάχῃ à Thucydide dicitur.

353 12 μύρκος κλ. μ. υ. μύρκελλος αἰσθρίνος, ὕτω. Hæc consulum nomina ita negligentes scribæ partim deprauarant, partim etiã perturbarant & confuderãt, vt ea aut omnino nobis prætermittenda,

aut certè prius emendanda esse & in ordinem digerenda putauerimus: quod tum pro tempore ita præstitimus, vt nulla, aut pauca aliunde quàm ex ipso contextu emendare visum sit: nunc autem non abs re fuerit, quæ aliunde etiam corrigenda nobis visa sunt, hîc annotare.

17 ἐγ.ἀἰώθαρβος. Tribus his literis ἔ ἥονον significari puto.

18 λύκιος καλπούρνιος λ.γ. πείσων Φούρπιος. Deinde, μ.λικίννιος.μ.γ. κεφάτος. Ita hæc lego: sed Φούρλιος deprauatum puto. dictus est enim hic L. Calphurnius Piso Frugi, quẽ citat Dionysius Halicarn. lib. 4. Antiquit. Romanarũ, pagina 158, λεύκιον πίσωνα τ῾ φρυγὶ eũ appellãs.

20 παῦλος κυΐντος, σέξστου γ.οὐ αυ π.ῥοσουάειος μᾶρκου γ.μέσαλος ἄρβατος ὕπ. Emẽdo κεΐντιλιος σέξστου γ.οὐάερος. Nã hic P. Quintilius Varus vocabatur. Deinde, μᾶρκος οὐηγέειος μᾶρκου γ.μέσαλος βάρβατος.

23 ἰούλιος ἀντωνῖνος μ.γ.ἀφεικθμός. κ.Φάβιος.κ.γ. Legendum puto, κ.φάβιος.κ.γ.μάξιμος ἀφεικθμός.

355 2 εἰρήνην λεὺ ὡς καὶ φεὐξόμενοι ἤλωσθν. Emendo ἐρήμεν ἤλωσθν, quo modo locutus est pagina 215. Quid autem sit ἐρήμεν ἀγίσκεαθ, siue ἀγῶναι, docet Budæus in suis Græcæ linguæ Commentariis.

25 οἱ γὰ τὰς σιωοικίας νύκτωρ φυλάσσοντες, ὅπως σημήνωσ σφίσιν ὁπόταν βουληθῶσι, δεώονται. Sensus est imperfectus, qui tamen coniectura sic perfici poterit: οἱ γὰ τὰς συνοικίας νύκτωρ φυλάσσοντες, κώδωνα ἔχουσιν, aut κώδωνι χρῶνται, ὅπως, &c. Aliquid tale deesse hîc videtur.

359 36 καὶ ἀμφιμέσους οὐχ ὅτι τοὺς κακία τινὶ ὑπερῤῥήτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς κολακείᾳ σκφανῆς ἐποιῆτο. Hîc lego, ἀμφὶ μίσους ἐποιῆτο, id est, ἐμίσει. Vt enim dicitur, δι᾽ ὀργῆς ποιῆσθαί τινα, pro ὀργίζεσθαί τινι, succensere alicui: ita ἀμφὶ μίσους ποιῆσθαι, est μισεῖν, odio prosequi quempiam. Quas locutiones non necesse habeo exemplis confirmare, cum sint passim legentibus obuiæ.

360 29 καὴν ὁτιμάλιστα δικαιότατος συμβῇ. Non video quis esse possit huius loci sensus, nisi δικαιότατα aduerbialiter legamus, aut δικαιοτάτως, quod tamen raro est in vsu.

361 5 ὃν σὺ ἀρχιέρεων ἔτι καὶ νεῶ τοσορᾶς ὄντα. Hîc ἀρχιέρεων dixit pro ἀρχιερέα: nec est quòd locum deprauatum quis suspicetur, cũ in sequentibus hoc eodem nomine subinde vtatur.

363 13 μᾶρκελλος λέλλιος ῥωμηπάλκῃ θείᾳ τε τῇ τῆ κόκκυος παιδὸν. Lege ῥυμηπάλκῃ, vt alibi sæpe à Dione vocatur. Nisi fortè malis cum Plutarcho eum ῥυμεπάλκην appellare.

17 σύγαμβρόί τε γὰ καὶ οὐσιπέται τε καὶ τέκχρηστοι. Pro τέκχρηστοι repono τέκτηνοι, iisdem literis seruatis, sed alio ordine collocatis. Sic pag. 71, τέκτηνοί τε καὶ οὐσιπέται κεκτικαὶ ἀγέλη. At verò Cæsar in Cõmẽt. Techtheros eos nominat, mutatis tenuibus in aspiratas, τεχθηνούς.

368 24 ἐν αὐλῆς τοῖς μοναρχίας διετέλεσε. Locum hîc non habet μοναρχίας, proinde repono μονομαχίας, id est, τοὺς μονομαχίας ἀγῶνας, certamina gladiatoria exhibuit.

370 25 βουλογαίσης ἁρᾶξ βεσὸς ἱερὰς ἔ πᾶρ᾽ αὐλῆς ἀγούσου. In nostro exẽplari habetur adscripta margini altera lectio βναὸς.

31 καὶ τοσαυτα χωρησάντων οἰκαδε πᾶν βεσῶν. Hîc quoque adscriptam habet alteram lectionem nostrum exemplar, βναῶν, quorũ antea mentionem fecit.

372 24 γ.κάσφρ αὔγουστος του.γ. Paulò antè legitur, αὔγουστος ὃ ιϛ, & ὃ ιγ ὕπατος: hîc igitur legẽdum puto ἀπὸ ιϛ, loco harum literarũ του.γ.

374 32 καὶ τ῾ τ῾ δημάρχων τοσαυτεπιμηλήσοι. Legendũ puto, κάπὶ τ῾ δημάρχων τοσαυτεπιμηλήσοι, id est, quanuis Tribunos dignitate anteirent.

381 32 καθάπερ καὶ ὅτι πᾶν τἆλλα, τοῖς μὲν μείζοσι, &c. Videtur extrinsecus subaudiendum participium ἀμφισβητούντων, aut aliquod huiusmodi post τἆλλα, atque ita sensus fore perfectus.

390 9 γ.πομπαῖος κ.γ.σαβῖνος ὕπ. Lege ποππαῖος, vt pagina 436.

392 25 οὐ πείσεσθε τοῖς νόμοις. Vbi sensum expenderis, intelliges legendum esse πείθεσθε.

393 22 ἀπαλαὶ ἓᾶ κόραι ἐ μηδέπω γάμων ὥραι. Emẽdo γάμων ὡραίας. Dicitur enim κόρη γάμων ὡραία, ἡ ἐν ἀκμῇ γάμου, puella iam matura viro, iam plenis nubilis annis, vt loquitur Virgilius: quæ ὡραία ἀνδρὸς etiã dicitur. Cui opponitur κόρη μηδέπω γάμων ὡραία, virgo nõdum apta coniugio.

407 6 Ὡς δ᾽ δῶ ἄμεινον τᾷ αὐγούστου τῆς ἰδίας μόνης, μήτοιγε καὶ ἀνῶν ἀνδεφήτων, τοσοῦτον ἦρξεν. Non video quis sit horũ verborũ sensus, nisi pro μόνης, accentu retracto legamus μονῆς. Significat autem μονὴ nonnunquam τὸ οἴκημα, vel τὴν οἰκίαν, à verbo μένω: quo modo si hîc intelligamus, plana erit huius loci sententia.

415 15 τό, τε δ᾽ παῦλος καὶ τ῾ πατείδος τοσόρημα πόλιτελῶς διεώσατο. Sẽtentiam perturbat particula καὶ, ideóque expungenda. Nihil enim aliud dicit, quàm eum appellationẽ patris patriæ reiecisse, id est, patrẽ patriæ vocari noluisse. Huius autẽ nominis supra meminit.

25 οὔτε καὴν ὁμόσας τῆς αὐτῆ, &c. Si ita legerimus, optimè cohærebunt sequentia.

32 πρῆσθν τ῾ νουμιλίαν, καὶ οὔτε ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσελθών, &c. Legendum mihi videtur πρεῖς δύ: siquidem alteram lectionem πρῆσθν non video quomodo quis tueri possit.

421 28 ἀλλὰ καὶ ἐς αὐτὸν ἐκεῖνον, τῆ τε μητέρα αὐτοῦ τοσάξας ἢ καὶ εἰπὼν ἀνεπιτήδειον ἐπεκλήθη. Sententia est imperfecta, quæ perfici posse videtur, si ante τοσάξας addamus εἴ τις, hoc modo, καὶ δίκας ἐπεξῆλθε ταῖς τῆς ἀσεβείας δίκαις, εἴ τις ἐπεκλήθη τοσάξας τί, ἢ καὶ εἰπὼν ἀνεπιτήδειον ὐχ

ὅσον ἐς ὃν αὔγουστον, ἀλλὰ καὶ,&c. Crebrò enim contortis & implicatis ſententiis vtitur hic author.

432 3 τέλος τὴν διακοσιοστὴν ἔχον. Aliter dixit pagina 443, καὶ τὸ τέλος τῆς ἑκατοστῆς κατέλυσε.

11 οὔτ' ἄλλον βέβαιον φίλον οὐδένα, ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ,&c. Credo poſt οὐδένα deſiderari verbum εἶχεν: nec vllum huic loco aptius mihi venit in mentem.

434 29 καίπερ καὶ ἱππεῦσι καὶ βουλευταῖς ἐπέτρεπεν αὐτὸ πράττειν. Sic puto hîc legendum, atque ita ſemper eum locutum memini.

440 20 καὶ τοῖς σύστασιν ἐπί τε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, τούς τε ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τήν τε ὀργὴν ἀφείς,&c. Credo poſt αὐτοῦ deſiderari participium ποιησαμένοις, id eſt, iis qui in patrem ſuum coitionem feciſſent, vel coniuraſſent & conſpiraſſent. Id enim ſignificat σύστασιν ποιεῖσθαι.

444 28 καὶ ἱεραῖς εἰκόσιν οὐχ ὅτι ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες γένωνται. Pro γένωνται commodè (meo quidem iudicio) legetur γεραίρωνται: quo verbo alibi hac in ſignificatione vſus eſt.

447 26 ἔργῳ δὲ δόξαν κενὴν λαβών. Lege λόγῳ δέ: præceſſit enim ἔργῳ μέν. Hoc autem genus loquendi in vſu frequentiſſimo eſt apud hunc auctorem.

462 32 εἰ δὴ ὅσα τὸν χαλκοῦν τὸν ἀναίσθητον δοκεῖν ὁρᾷν οὐκ ἠξίου, τούτων αὐτὸς διεπίμπλατο. Ita legendum puto. Sed hæc hactenus.

Ne hæc quidem menda, licet leuiora, quòd te legentem remorari poſſe uidebantur, prætermittenda duximus.

Τῶν ἀλλῶν γραφικῶν σφαλμάτων ἐπανόρθωσις.

Pagina 3, Verſu 40. ὑμῶν. 5. 6. ἐνεχείρισατε. & 26. διαψήφισιν. 6. 37. ἡμῶν. 8. 30. μεταῤῥυθμίσαι. 9. 27. ἔτοις. 10. 21. γαῖος. 11. 27. μαναῖτιν, uel potius ταναῖτιν. 12. 34. βόσπορον. & 39. ἐπιδιώξοντας. 14. 28. ἀνεβάλετο. 16. 21. βόσπορον πορεύεσθαι, προῄει. 18. 35. καπιτωλίῳ. 19. 12. ἰουλίου. 21. 5. ὑρκανοῦ. & 13. ὑρκανῷ. 25. 17. προπαρωξυγκός. 28. 5. ἐνεγκωμίαζεν. 29. 41. οἰκία. 30. 30. ὅ,τε 35. 5. ἀριοουΐστῳ. & 8. καλπούρνιος. 36. 37. ἠπίστατο. 38. 40. οὐεττίου. 40. 28. ἐπιχωρίως. 41. 23. ἱππάδι. 44. 17. ἀποχρῆν. 45. 3. ἀλᾶσθαι. 48. 38. τὸν καίσαρα. 52. 22. ἐπιπρεπῆ. 57. 18. δέκιμος. & 29. ἀλιυόβαρβος. 58. 19. αὐτομόλων. & 34. ὅ,τι. 59. 29. μίλων. 60. 41. ἔδαφος. 62. 17. μαλλίου. 65. 24. ἀνθελόμενος. 66. 25. ἐφίεντο. 69. 16. δέκιμος. 71. 34. συγάμβροις: *ſic ubique ſcribendum.* 76. 32. πάρθοις. 78. 18. αὐτοβοεί. 82. 39. ὁρμῆσαι. 88. 1. ἀλλῶς. 99. 1. *poſt* ποιοῦντα *diſtingue.* 102. 34. ἐς τὸ δυῤῥάχιον. 115. 24. ἔμεγεν. 117. 9. πατρίδων. 134. 27. προσετετάχατο. 144. 37. κίννας. 147. 13. λουκούλλου. 151. 17. πολύν. 161. 18. ἀσχάλλων. & 19. ἐσιππεύοντα. 167. 6. κίνναν: *itidem uerſu* 8. 174. 37. ὑπ' αὐτοῦ. 186. 40. φιλανθρωπίᾳ. 190. 38. οὔκουν. 192, 23. ὥςπέρ τις. & 24. ἡμῖν. 194. 11. ἀλλοφύλοις. 202. 9. σκωπτώλης. 214. 29. κατελείφθη. 218. 18. ἄρχοντες 223. 14. τό,τε. 225. 28. ἐνθυμουμένοις. 245. 6. ἥμισυ. 248. 15. καταφρονήσαντας. 256. 14. τὸ. 263. 6. παννονίοις. 278. 34. χιτῶνας. 287. 15. ἔν τε. 312. 24. κατεμέθυσεν. 354. 12. πλάγκον. 375. 18. ἐνέχυρον. 381. 5. φεισώμεθα. 382. 37. δεῖ. 384. 15. τό,τε. 387. 12. διεμέλλησε. & 41 κεκιλίου. 394. 22. ὥςτ' εἴπερ. 395. 22. περιφοιτῶντος. 412. 41. περιπεποιηκέναι. 452. 16. παυλίναν. 455. 11. ἀντήσραπτε.

EXCVDEBAT ROBERTVS STEPHANVS TYPOGRAPHVS REGIVS, LVTETIAE PARISIORVM, ANNO M. D. XLVIII, PRID. CAL. FEBR.

DIO
7

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA -

DIOZ